

Studiu privind stadiul actual al dezvoltării rurale și al agriculturii în regiunea Sud Muntenia și scenarii de dezvoltare în perioada 2014-2020

1

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

Elaborator:

SC ACZ Consulting SRL
str. Ion Maiorescu, nr. 4, et. 7
Craiova, jud. Dolj
Tel/fax: 0351 44 20 44
e-mail: office@aczconsulting.ro

Echipa de elaborare:

GHERGHINESCU Oana Rodica

Expert cheie - Manager de proiect

NEAGOE BĂCANU Daniel

Expert cheie dezvoltare rurală

SĂUCĂ Florentina

Expert cheie în agricultură

NĂSTASE Claudia

Expert cheie în protecția mediului

CIOCÎRLAN Carmen

Expert cheie fonduri structurale și de coeziune

CUPRINS

Glosar de termeni	6
Introducere	11
Capitol 1. Conceptul de rural, dezvoltare rurală și termenii asociați. Procesul de dezvoltare rurală la nivel european, național, regional și județean. Contextul național și internațional	13
Capitol 2. Profilul regiunii Sud Muntenia.....	33
2.1. Localizarea geografică a regiunii Sud Muntenia.....	33
2.2. Particularități geografice ale regiunii Sud Muntenia pentru mediul rural	54
2.3. Delimitarea geografică a mediului rural la nivelul regiunii Sud Muntenia	75
2.4. Sistemul de așezări din regiunea Sud Muntenia.....	87
2.5. Particularități ale așezărilor rurale din regiunea Sud Muntenia.....	90
2.6. Elemente de atractivitate ale așezărilor rurale din regiunea Sud Muntenia.....	131
2.7. Infrastructura de transport și accesibilitatea din zona rurală în regiunea Sud Muntenia .	139
2.8. Infrastructura tehnico - edilitară din zona rurală în regiunea Sud Muntenia	166
2.9. Infrastructura de telecomunicații (poștă, telefonie, internet) din mediul rural în regiunea Sud Muntenia	201
2.10 Infrastructura de sănătate din mediul rural în regiunea Sud Muntenia	232
2.11. Infrastructura socială din zona rurală în regiunea Sud Muntenia	251
2.12. Infrastructura de situații de urgență din zona rurală în regiunea Sud Muntenia	260
2.13. Infrastructura de învățământ din zona rurală în regiunea Sud Muntenia	264
2.14. Concluziile capitolului 2	286
Capitol 3. Populația. Resursele umane din mediul rural în regiunea Sud Muntenia	290
3.1. Principalii indicatori demografici	290

3.2. Caracteristici culturale	343
3.3. Nivelul de educație, nivelul de instruire, inclusiv formarea profesională continuă a populației din mediul rural	350
3.4. Resursele umane din mediul rural	383
3.5. Nivelul de trai al populației din mediul rural. Gradul de sărăcie	410
3.6. Concluziile capitolului	431
4. Economia zonelor rurale din regiunea Sud Muntenia	434
4.1. Caracteristici generale ale economiei zonelor rurale.....	434
4.2. Zonarea activităților economice în mediul rural	464
4.3. Diversificarea activităților economice în mediul rural din regiunea Sud Muntenia	474
4.4. Finanțarea firmelor din mediul rural - fonduri proprii și fonduri atrase (credite și fonduri nerambursabile)	480
4.5. Concluziile capitolului	525
Capitol 5. Agricultură în regiunea Sud Muntenia	529
5.1. Caracteristici generale și particulare ale agriculturii din regiunea Sud Muntenia	529
5.2. Cultivarea plantelor - inclusiv în sere și valorificarea producției	553
5.3. Zootehnia în regiunea Sud Muntenia	654
5.4. Acvacultura și piscicultura în regiunea Sud Muntenia	690
5.5. Apicultura și sericicultura în regiunea Sud Muntenia	698
5.6. Sectorul semincer în regiunea Sud Muntenia.....	712
5.7. Silvicultura în regiunea Sud Muntenia - inclusiv valorificarea producției	719
5.8. Îngrășăminte utilizate în agricultură în regiunea Sud Muntenia	737
5.9. Îmbunătățiri funciare: existente și necesar	771
5.10. Infrastructura specifică agriculturii	805
5.11 Activitatea economică din agricultură.....	837

5.12. Agricultură modernă în regiunea Sud Muntenia	858
Capitol 6. Turismul rural, agroturismul și ecoturismul în regiunea Sud Muntenia	877
Capitol 7. Mediul.....	893
7.1. Riscurile de mediu în regiunea Sud Muntenia	895
7.2. Poluarea și agricultura în regiunea Sud Muntenia	915
Capitol 8. Analizele SWOT	943
Capitol 9. Scenarii de dezvoltare socio-economică a spațiului rural și agriculturii din regiunea Sud Muntenia pentru perioada de programare 2014 - 2020.....	964
Capitol 10. Concluzii și recomandări	1013

Glosar de termeni

Acronim/Abreviere	Denumire completă
AER	Asociația de Ecoturism din România
A.N.R.S.C.	Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice
AJOFM	Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă
AM PNDR	Autoritatea de Management pentru Programul Național pentru Dezvoltare Rurală
AM POP	Autoritatea de Management pentru Programul Operațional pentru Pescuit
AM POR	Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Regional
AM POSCCE	Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice
AM POSDRU	Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
ANRE	Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei
AP	Axă Prioritară
APM	Agenția pentru Protecția Mediului
APDRP	Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit
ARPM	Agenția Regională pentru Protecția Mediului

BEI	Banca Europeană de Investiții
BERD	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BIM	Biroul Internațional al Muncii
C.A.P.	Cooperativă Agricolă de Producție
CAEN	Clasificarea Activităților din Economia Națională
CF	Cerere de Finanțare
CFM	Cadrul Financiar Multianual
CSC	Cadrul Strategic Comun
CSDTR	Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritorială a României
DAJ	Direcția Agricolă Județeană
DGASPC	Direcția Generală de Asistență și Protecția Copilului
DGDR AM PNDR	Direcția Generală de Dezvoltare Rurală, Autoritate de Management pentru Programul Național pentru Dezvoltare Rurală
DMI	Domeniu Major de Intervenție
DSPJ	Direcția de Sănătate Publică Județeană
EMFF	European Maritime and Fisheries Fund/Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime
FC	Fondul de Coeziune
FEADR	Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală
FEDR	Fondul European pentru Dezvoltare Regională
FEPAM	Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime

FP7	Framework Programme 7/ Al șaptelea Program Cadru de Cercetare și Dezvoltare Economică
FSE	Fondul Social European
GAL	Grup de Acțiune Locală
GIS	Geographical Information Systems/Sistem Informatic Geografic
HNV	High Nature Value/ Înaltă valoare naturală
I.A.S.	Întreprindere Agricolă de Stat
IDC	Indicele Dezvoltării Comunelor
IEA	International Energy Agency /Agenția Internațională a Energiei
IMM	Întreprinderi Mici și Mijlocii
INS	Institutul Național de Statistică
ISPA	Instrument for Structural Policies for Pre-Accession/Instrumentul pentru Politici Structurale de Pre-aderare
FAOSTAT	Food and Agriculture Organization Statistical Databases/ Baza de date statistice a Organizației pentru Alimente și Agricultură
LIFE	Financial Instrument for the Environment/ Instrumentul Financiar pentru Mediu
MADR	Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
MAI	Ministerul Afacerilor Interne
MAPN	Ministerul Apărării Naționale
MDRAP	Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice

MMFPS	Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale
OCDE	Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică
OCP	Organizarea Comună a Piețelor
OIR	Organismul Intermediar Regional
PAC	Politica Agricolă Comună
PC	Politica de Coeziune
PCP	Politica Comună în domeniul Pescuitului
PERE	Programul European de Redresare Economică
PIB	Produsul Intern Brut
PMI	Politica Maritimă Integrată
PNDR	Programul Național pentru Dezvoltare Rurală
POP	Programul Operațional pentru Pescuit
POR	Programul Operațional Regional
POSCCE	Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice
POSDRU	Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
PRAO	Planul Regional de Acțiune pentru Ocupare
RDT	Rata datoriilor totale
RGA	Recensământul General Agricol
RPL	Recensământul Populației și al Locuințelor
SFM	Sustainable Forest Management/Management sustenabil al pădurilor

S.G.A.	Sistemul de Gospodărire a Apelor
SM	Stat Membru
SRI	Serviciul Român de Informații
TEN-T	Trans European Network - Transport/Rețeaua Transeuropeană de Transport
TFUE	Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene
TIC	Tehnologia Informației și Comunicației
UE	Uniunea Europeană
UNICEF	United Nations International Children's Education Fund/ Fondul Internațional pentru Urgențe ale Copiilor din Națiunile Unite
VAM	Vârsta Aptă de Muncă

Introducere

Scopul studiului

Studiul va contribui la fundamentarea procesului de planificare strategică a dezvoltării regiunii Sud Muntenia pentru viitoarea perioadă de programare 2014 - 2020, în contextul procesului de regionalizare/descentralizare, prin realizarea unei radiografii a spațiului rural al regiunii, prin analizarea anumitor aspecte cum ar fi teritoriul, tipologia așezărilor rurale, accesibilitatea acestora, probleme demografice, activitate economică, gradul de echipare cu infrastructură, dezvoltarea comunitară, fragmentarea exploatațiilor agricole, performanța activităților agricole, structura activităților agricole, turismul rural, riscurile de mediu și poluarea, nivelul de dezvoltare a infrastructurii din mediul rural (de servicii, edilitară, de transport, specifică agriculturii etc.) etc.

Studiul va prezenta soluții integrate de dezvoltare a mediului rural și implicit a agriculturii din regiunea Sud Muntenia.

Metodologia utilizată pentru elaborarea studiului

Studiul de față va contribui la identificarea nevoilor de finanțare pentru viitoarea perioadă de programare, la fundamentarea Strategiei de Dezvoltare Regională și a Planului de Dezvoltare Regională, precum și la evidențierea contribuției investițiilor din diverse surse de finanțare la dezvoltarea socio-economică a regiunii, în perioada de programare 2014 - 2020.

În cadrul prezentului studiu, a fost elaborată o analiză actuală, detaliată și exhaustivă a agriculturii și dezvoltării mediului rural în regiunea Sud Muntenia luând în considerare legislația actuală, instituțiile implicate în domeniu și acțiunile anterioare implementate în regiune. În baza interpretării datelor ce caracterizează situația actuală a agriculturii regionale și dezvoltării mediului rural au fost identificate nevoile reale de dezvoltare ale acestui domeniu. Pornind de la acestea, a fost elaborată o strategie prin care au fost identificate și descrise atât prioritățile,

11

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

cât și măsurile care să contribuie la dezvoltarea agriculturii și a mediului rural și a fost posibilă construirea unui portofoliu de proiecte strategice.

Un rol fundamental în elaborarea „Studiului privind stadiul actual al dezvoltării rurale și al agriculturii în regiunea Sud Muntenia și scenarii de dezvoltare în perioada 2014-2020” a fost îndeplinit de actorii din plan regional și local, relevanți pentru acest domeniu, informați și implicați în mod activ în acest proces, contribuțiile acestora privind identificarea și valorificarea potențialului regiunii Sud Muntenia fiind integrate în prezentul document.

Capitol 1. Conceptul de rural, dezvoltare rurală și termenii asociați. Procesul de dezvoltare rurală la nivel european, național, regional și județean. Contextul național și internațional

Societatea rurală, la nivelul întregii țări, parcurge în prezent un proces de tranziție, rezultat direct al schimbărilor socio-economice produse de trecerea la economia de piață. Astfel, mediul rural cunoaște o realitate dinamică, în permanentă evoluție și confruntare cu mediul urban. Conceptul de „rural” definește ansamblul spațiului în care sunt situate sate sau comune, raporturile de interdependență create între acestea, colectivitățile umane rezidente și particularitățile geografice, demografice, ecologice și socio-culturale aferente. Spațiul rural se caracterizează printr-o densitate redusă de locuințe și populație, activități economice realizate preponderent în sectorul primar (agricultură, silvicultură, zootehnie), un sentiment puternic de apartenență al locuitorilor față de comunitate și spațiul de rezidență, o identitate culturală sătească.

În ceea ce privește definirea conceptului de delimitare a zonelor rurale, nu există până în prezent o formulare general acceptată. Trebuie ținut cont de faptul că, în cazul țărilor europene, există mai multe definiții ale conceptului de „spațiu rural”, a ceea ce reprezintă acesta și ale elementelor definitorii pentru „ruralitate”.

La nivel european, procesul a început în anul 1987, atunci când Consiliul Europei a demarat o Campanie Europeană ce a implicat susținerea unor manifestări și conferințe în cadrul cărora au fost dezbătute și identificate aspecte stringente privind spațiul rural. Ideea elaborării unei Carte a dezvoltării rurale a apărut în 1992, în cadrul celui de-al doilea Forum European din domeniul agriculturii, iar primul proiect ce a vizat reconstituirea Spațiului Rural European, în

acord cu noua viziune, a fost prezentat Adunării Parlamentare în anul 1995. Astfel, în cadrul Sesiunii Ordinare a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei din data de 23 aprilie 1995, a fost elaborată, în variantă finală, Carta Europeană a spațiului rural, bazată pe Recomandarea 1296. Prin această Cartă se urmărea, în primul rând, stabilirea unor principii privind realizarea unei dezvoltări durabile a agriculturii și silviculturii și, în general, a tuturor dimensiunilor spațiului rural. Principiile propuse aveau un caracter universal și puteau fi aplicate efectiv, atât la nivelul Uniunii Europene, cât și la nivelul statelor nemembre sau în curs de aderare sau integrare.

Definirea acestor principii a necesitat conturarea și definirea cu exactitate a spațiului rural, a domeniului de referință. Conform articolului al doilea din Carta Europeană a Spațiului Rural, prin „spațiu rural” se înțelege terenul agricol aferent culturilor și creșterii animalelor și spațiul funciar neagricol aferent altor întrebuintări decât agricultura, respectiv locuirii și activităților specifice comunităților umane din mediul rural.

Ulterior, spațiul rural a fost redefinit după dezbaterile acestei prime definiții în cadrul celui de-al treilea Forum European de la Verona, din 1995. Comisia responsabilă cu amendarea proiectului de cartă a redefinit „spațiul rural” ca fiind „zona interioară și de coastă ce cuprinde satele și orașele mici, în care cea mai mare parte a terenului este utilizată pentru agricultură și silvicultură, zonele montane amenajate pentru petrecerea timpului liber și pentru distracții, rezervații naturale, alte spații de locuit și de habitat destinate unei activități artisanale, de servicii sau industriale”. Ceea ce diferențiază spațiile agricole și neagricole din mediul rural de cele din mediul urban este concentrația mare de locuitori și structura verticală și orizontală. Totodată, este recunoscut faptul că, în spațiul rural, relațiile interumane sunt mai strânse, iar participarea cetățeanului la problemele comunității este mai accentuată.

Conform tipologiei revizuite, adoptate de către Uniunea Europeană în anul 2010, au fost stabilite 3 categorii de regiuni: regiuni predominant rurale, regiuni intermediare și regiuni predominant urbane.

Conform acestei tipologiei, în Franța, spațiul rural este teritoriul unde predomină producția de tip agricol, iar elementele spațiului se regăsesc în stare pură.

În Belgia, se consideră că spațiul rural definește un gen de peisaj și un teritoriu cultivat de om.

În Germania, se consideră ca spațiu rural toate spațiile ce se găsesc în exteriorul zonelor de mare densitate.

În alte țări din Europa sunt folosite o serie de criterii pentru a clasifica așezările rurale:

Tabel nr. 1 Criterii naționale folosite în clasificarea așezărilor rurale, la nivelul anului 2011

Stat	Criteriu
Austria	Comunități cu mai puțin de 5.000 de locuitori
Danemarca	Aglomeratii cu mai puțin de 200 de locuitori
Elveția	Comune cu mai puțin de 10.000 de locuitori
Franța	Comune conținând o aglomerație de mai puțin de 2.000 de locuitori, locuind în case învecinate sau la distanțe nu mai mari de 200 de metri unele de altele
Grecia	Populația municipalităților și comunelor în care cel mai mare centru de populație are mai puțin de 2.000 de locuitori
Islanda	Localități cu mai puțin de 200 de locuitori
Irlanda	Așezări cu mai puțin de 500 de locuitori
Luxemburg	Comune având mai puțin de 2.000 de locuitori în centrul administrativ
Olanda	Municipalități cu o populație mai mică de 2.000 de locuitori, dar cu mai mult de 20% din populația activă din punct de vedere economic angajată în agricultură, excluzând anumite municipii rezidențiale de navetiști

Sursa: Anuarul Demografic al Națiunilor Unite, 2012

Conform noii concepții europene, mediul rural este un spațiu peisager, valoros, marcat de o lungă istorie, care nu poate fi întreținut decât printr-o permanentă preocupare pentru societate și comunitate. Acesta are capacitatea de a-și îndeplini funcțiile de aprovizionare și de echilibru doar în condițiile în care se va dezvolta ca și spațiu de viață atrăgător, cu o infrastructură adecvată, în care să fie posibilă practicarea și a unor activități neagricole, iar agricultura și silvicultura să fie practicate într-un mod responsabil și durabil.

În acest spațiu, modul de viață rural, tradițiile și obiceiurile, stau la baza existenței culturii populare locale sau regionale. Este binecunoscută importanța vieții sociale și culturale care, alături de ecologie și agricultură, dau adevărata dimensiune și valoare spațiului rural.

Conform aceleiași concepții europene, dezvoltarea rurală are la bază acțiunile și inițiativele întreprinse pentru a îmbunătăți nivelul de trai din cartierele non-urbane, rurale, și

satele îndepărtate. Activitățile agricole predomină în acest tip de așezări, iar activitățile economice sunt cele implicate, în cele mai multe dintre situații, în producția de alimente și unele materii prime. Dezvoltarea rurală este o problemă actuală, complexă, de durată, care urmărește modernizarea, echiparea și dotarea, prin sistematizare și amenajare, a teritoriului, fără a produce expansiunea urbanului, păstrând caracterul tradițional al spațiului și culturii rurale.

În România, spațiul rural include unitățile administrativ-economice de tip „comune”, definite în articolul 5 din Legea 2/1968, astfel: „comuna este unitatea administrativ teritorială ce cuprinde populația rurală unită prin interese comune și tradiții. O comună este formată din unul sau mai multe sate în funcție de condițiile economice, sociale, culturale, geografice și demografice. Organizarea comunei asigură dezvoltarea economică, administrativă, culturală și socială a localităților rurale”.

În ceea ce privește procesul de dezvoltare rurală, acesta este reglementat la nivel european de o serie de documente programatice precum: Strategia Europa 2020, Strategia Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării, Cadrul Strategic Comun, Politica Agricolă Comună pentru perioada 2014 - 2020, Propunerea de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, etc.

Strategia Europa 2020

Adoptată de Consiliul Europei în martie 2010, Strategia Europa 2020 propune trei priorități care se susțin reciproc:

- creșterea inteligentă: dezvoltarea unei economii bazate pe cunoaștere și inovare;
- creșterea durabilă: promovarea unei economii mai eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, mai ecologice și mai competitive;
- creșterea favorabilă incluziunii: promovarea unei economii cu o rată ridicată a ocupării forței de muncă, care să asigure coeziunea socială și teritorială.

Pentru a asigura un proces eficient de management, monitorizare și control al atingerii obiectivelor stabilite, a fost determinat un set de cinci indicatori, prin intermediul cărora va fi posibilă evaluarea gradului de atingere a rezultatelor propuse:

- Rata ocupării forței de muncă a populației cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani să crească la cel puțin 75 %;

- Investirea a 3% din Produsul Intern Brut în Cercetare - Dezvoltare;
- Nivelurile de climă/energie „20/20/20” trebuie atinse (inclusiv reducerea cu până la 30% a emisiilor, dacă este posibil);
- Rata abandonului școlar trebuie să fie sub 10% și cel puțin 40% din generația tânără (populația cu vârsta cuprinsă între 30 - 34 de ani) trebuie să aibă studii superioare;
- Reducerea cu 25% a numărului de cetățeni europeni aflați în prag de sărăcie.

Pentru facilitarea procesului de implementare a strategiei, Comisia Europeană prezintă șapte inițiative emblematice pentru a stimula realizarea de progrese în cadrul fiecărei teme prioritare:

1. „O Uniune a inovării” pentru a îmbunătăți condițiile-cadru și accesul la finanțările pentru cercetare și inovare, astfel încât să se garanteze posibilitatea transformării ideilor inovatoare în produse și servicii care creează creștere și locuri de muncă;
2. „Tineretul în mișcare” pentru a consolida performanța sistemelor de educație și pentru a facilita intrarea tinerilor pe piața muncii;
3. „O agendă digitală pentru Europa” pentru a accelera dezvoltarea serviciilor de internet de mare viteză și pentru a valorifica beneficiile pe care le oferă o piață digitală unică gospodăriilor și întreprinderilor;
4. „O Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor” pentru a permite decuplarea creșterii economice de utilizarea resurselor, pentru a sprijini trecerea la o economie cu emisii scăzute de carbon, pentru a crește utilizarea surselor regenerabile de energie, pentru a moderniza sectorul transporturilor și a promova eficiența energetică;
5. „O politică industrială adaptată erei globalizării” pentru a îmbunătăți mediul de afaceri, în special pentru IMM-uri, și a sprijini dezvoltarea unei baze industriale solide și durabile, în măsură să facă față concurenței la nivel mondial;
6. „O agendă pentru noi competențe și noi locuri de muncă” pentru a moderniza piețele muncii și a oferi mai multă autonomie cetățenilor, prin dezvoltarea competențelor acestora pe tot parcursul vieții în vederea creșterii ratei de participare pe piața muncii și a unei mai bune

corelări a cererii și a ofertei în materie de forță de muncă, inclusiv prin mobilitatea profesională;

7. „Platforma europeană de combatere a sărăciei” pentru a garanta coeziunea socială și teritorială, astfel încât beneficiile creșterii și locurile de muncă să fie distribuite echitabil, iar persoanelor care se confruntă cu sărăcia și excluziunea socială să li se acorde posibilitatea de a duce o viață demnă și de a juca un rol activ în societate.

Strategia Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării

Țările membre ale regiunii au solicitat Comisiei să propună un cadru prin care să se ofere soluții eficiente la problemele-cheie cu care se confruntă zonele din regiunea Dunării. Prin consultările extinse, s-a vizat o gamă largă de idei și preocupări. A fost inițiat chiar și un proces online de consultare publică, în vederea asigurării unei abordări transparente care să identifice problemele, prioritățile și să adopte soluțiile propuse de către și pentru cei care locuiesc în regiune.

Cele patru priorități conturate, denumite „piloni”, sunt: conectarea regiunii Dunării, protecția mediului în regiunea Dunării, asigurarea prosperității regiunii Dunării, consolidarea regiunii Dunării. Fiind un cadru structurat în mod coerent, Strategia reprezintă o nouă formă de cooperare pentru partenerii din zonă și se axează pe coordonarea politicilor și a instrumentelor financiare existente, nu pe crearea altora și nici pe înființarea de noi instituții sau de noi proceduri birocratice.

Prin implementarea Strategiei Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării vor exista o serie de beneficii interconectate la nivel național, regional și județean, precum: modernizarea județelor din zona Dunării (în cazul regiunii Sud Muntenia ne referim la județele Călărași, Giurgiu, Teleorman) și creșterea nivelului de trai al rezidenților, posibilitatea implementării de proiecte în zone afectate de evenimente climatice extreme (inundații, eroziunea solului, etc.) vizând protecția mediului înconjurător și reducerea impactului fenomenelor meteorologice severe asupra teritoriului. De asemenea, se va crea un cadru de cooperare propice pentru dezvoltarea relațiilor transfrontaliere între statele ce implementează această strategie.

Proiectele pentru Regiunea Dunării sunt finanțate în perioada 2007 - 2013 printr-o serie de instrumente: Fondurile structurale și de coeziune, Fondul de solidaritate al UE, Programul

FP7 pentru cercetare și dezvoltare tehnologică, Instrumentul LIFE+ pentru proiecte de mediu și conservarea naturii, Fondul European de Garantare în Agricultură, Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală etc. Proiectele pot fi finanțate și prin intermediul fondurilor puse la dispoziție de către instituțiile financiare internaționale - BEI, BERD etc., prin încheierea de parteneriate public-private, avându-se în vedere contribuții de la bugetul național sau din bugetele locale.

Cadrul Strategic Comun (CSC)

Documentul elaborat la nivelul Comisiei Europene va sprijini stabilirea direcției strategice pentru următoarea perioadă de programare financiară 2014 - 2020, în statele membre și regiunile lor. Aceasta va permite o mult mai bună combinare a diferitelor fonduri, pentru a maximiza impactul investițiilor UE. Autoritățile naționale și regionale vor folosi acest cadru ca bază pentru elaborarea unor „contracte de parteneriat” cu Comisia, angajându-se la sprijinirea creșterii economice a Europei și a obiectivelor vizând locurile de muncă pentru anul 2020.

Prin intermediul Cadrului Strategic Comun va fi definită o orientare strategică comună a fondurilor alocate pentru dezvoltarea statelor membre UE, transpusă ulterior în documentele programatice la nivel național, ținându-se cont de specificitatea, provocările și oportunitățile individuale.

Propunerea de regulament privind dispozițiile comune identifică unsprezece obiective tematice, aplicabile pentru mediul rural și urban din fiecare stat membru. Prin identificarea obiectivelor principale ale Strategiei Europa 2020 și a gamei de acțiuni-cheie care ar putea fi efectuate împreună în cadrul acestor obiective tematice, CSC poate furniza orientări suplimentare cu privire la modul cel mai eficient în care fondurile comunitare pot fi orientate către creștere în contractele de parteneriat și în programe:

- FEDER va contribui la toate obiectivele tematice și se va concentra asupra domeniilor de investiții legate de contextul în care operează întreprinderile (infrastructură, servicii pentru întreprinderi, inovare, TIC și cercetare) și la prestarea de servicii pentru cetățeni în diverse domenii (energie, servicii online, educație, sănătate, infrastructuri sociale și de cercetare, accesibilitate, calitatea mediului). Fondul de coeziune se va axa pe ameliorarea mediului, dezvoltarea durabilă și TEN-T;

- FSE va fi programat în conformitate cu patru obiective tematice: ocuparea forței de muncă și mobilitatea lucrătorilor; educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții; promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei, precum și consolidarea capacității administrative. Acțiunile sprijinite de FSE vor contribui, totuși, și la alte obiective tematice;
- cele șase priorități ale FEADR vor avea drept obiectiv o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii în sectorul agricol, alimentar și forestier, precum și în zonele rurale în ansamblu. Se vizează transferul de cunoștințe și inovarea, competitivitatea agriculturii, gestionarea resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice, precum și dezvoltarea incluzivă a zonelor rurale;
- prioritățile EMFF, în conformitate cu reforma politicii comune în domeniul pescuitului, se vor concentra asupra viabilității și a competitivității pescuitului și a acvaculturii, sprijinind, în același timp, sustenabilitatea mediului. EMFF va promova coeziunea socială și crearea de locuri de muncă în comunitățile dependente de pescuit, în special prin diversificarea activităților în alte sectoare maritime, precum și prin acțiuni în domeniul politicii maritime integrate.¹

Astfel, au fost definite cele 11 obiective tematice, fiecare obiectiv fiind descris în raport cu acțiunile cheie ce vor fi întreprinse și principiile generale de punere în aplicare pentru a asigura o utilizare efectivă și eficientă a fondurilor:

1. Consolidarea cercetării, a dezvoltării tehnologice și a inovării;
2. Îmbunătățirea accesului la tehnologiile informației și comunicațiilor, a utilizării și a calității acestora;
3. Îmbunătățirea competitivității IMM-urilor, a sectorului agricol (în cazul FEADR) și a sectorului pescuitului și acvaculturii (în cazul FEPAM);
4. Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon în toate sectoarele;
5. Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii și a gestionării riscurilor;
6. Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor;
7. Promovarea unor sisteme de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore;

¹ Elemente ale unui cadru strategic comun 2014 - 2020, CE, 2012

8. Promovarea ocupării forței de muncă și sprijinirea mobilității forței de muncă;
9. Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei;
10. Investiții în educație, competențe și învățare continuă pe tot parcursul vieții;
11. Consolidarea capacității instituționale și asigurarea unei administrații publice eficiente.

Politica Agricolă Comună

Politica Agricolă Comună (PAC) este una dintre primele politici comunitare, având ca obiectiv asigurarea necesarului de alimente în cadrul Comunității. PAC reprezintă un set de reguli și mecanisme care reglementează producerea, procesarea și comercializarea produselor agricole în Uniunea Europeană și care acordă o atenție crescândă dezvoltării rurale.

PAC este constituită din doi piloni: a) *organizațiile comune de piață* (măsurile comune de reglementare a funcționării piețelor produselor agricole) și b) *dezvoltare rurală* (măsurile structurale care vizează dezvoltarea echilibrată a zonelor rurale).

PAC are la bază principiile legate de piața unică (circulația fără restricții a produselor agricole în interiorul UE), preferințele comunitare (favorizarea consumului produselor originare din Uniunea Europeană) și solidaritatea financiară (măsurile comune, finanțate dintr-un buget comun).

La 12 octombrie 2011, Comisia Europeană a prezentat un set de regulamente care stabilesc cadrul legislativ al PAC pentru perioada 2014 - 2020, precum și o evaluare a impactului unor scenarii alternative privind evoluția politicii. Pachetul legislativ din octombrie 2011 constă în patru propuneri de regulamente de bază pentru politica agricolă comună privind: i) plățile directe, ii) organizarea comună a pieței (OCP) unice, iii) dezvoltarea rurală și iv) un regulament orizontal privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea PAC.

Propunerile de reformă s-au bazat pe *Comunicarea privind PAC în perspectiva anului 2020* din 12 octombrie 2011, care a evidențiat opțiunile de politică generale, destinate să răspundă provocărilor viitoare cu care se vor confrunta agricultura și zonele rurale și să îndeplinească obiectivele stabilite pentru PAC, și anume:

- 1) producția alimentară fiabilă;
- 2) gestionarea durabilă a resurselor naturale și politicile climatice;
- 3) dezvoltarea teritorială echilibrată.

Elementele-cheie ale propunerilor sunt următoarele:

(a) Plăți directe

Schema de plată de bază/convergența plăților: după 2013 se va aplica o nouă „schemă de plată de bază”. Se va renunța la referințele istorice pentru stabilirea cuantumurilor pentru statele membre, plățile directe pe hectar urmând a fi ajustate progresiv, pentru a se asigura o distribuție mai echitabilă a sprijinului direct. De-a lungul perioadei, toate statele membre cu plăți directe sub nivelul de 90% din media la nivel UE vor reduce distanța dintre nivelul actual al plăților și acest nivel cu 1/3.

Plăți pentru practici agricole durabile - ecocondiționalitate: pe lângă plata de bază, fiecare exploatație va primi o plată la hectar pentru respectarea anumitor practici agricole benefice pentru climă și mediu. Statele membre vor utiliza 30% din pachetul financiar național pentru a finanța această măsură, care este obligatorie și care nu va face obiectul plafonării.

Zonele care se confruntă cu constrângeri naturale: statele membre (sau regiunile) pot acorda o plată suplimentară - de până la 5% din pachetul financiar național - pentru zonele care se confruntă cu constrângeri naturale.

Tinerii fermieri: în vârstă de până la 40 de ani sunt susținuți în continuare pentru instalare prin Programul de Dezvoltare Rurală dar vor putea primi și o plată la hectar complementară, din pilonul I (plăți directe), în primii 5 ani de la începerea activității în agricultură, în valoare de 25% din suma la nivel național.

Micii fermieri: această schemă prevede o plată anuală fixată de statul membru la o sumă cuprinsă între 500 și 1.000 euro, indiferent de dimensiunea fermei. Costul total al schemei nu poate depăși 10% din pachetul financiar național.

Opțiunea „cuplată”: statele membre vor avea opțiunea de a oferi cuantumi limitate de plăți „cuplate” (legate de un anumit produs), plafonate la 5% din pachetul financiar național.

Transferul de fonduri între piloni: statele membre vor avea posibilitatea de a transfera până la 10% din pachetul lor financiar național pentru plăți directe către pachetul financiar destinat dezvoltării rurale.

„Plafonarea” (capping): se dorește limitarea sprijinului agricol primit de marile ferme iar sumele astfel economisite vor fi direcționate către dezvoltarea rurală.

„*Fermieri activi*”: sprijinul nu va fi acordat solicitanților ale căror plăți directe în cadrul PAC sunt mai mici de 5% din totalul veniturilor obținute din toate activitățile neagricole.

(b) Mecanisme de gestionare a pieței

Sistemul de cote pentru zahăr ar trebui să expire la 30 septembrie 2015. Suprimarea cotelor este singura opțiune pentru a oferi sectorului o perspectivă pe termen lung, mai ales în contextul îmbunătățirilor preconizate în ceea ce privește productivitatea.

Programul de încurajare a consumului de fructe în școli și sistemul de distribuire a laptelui în școli urmează a fi prelungit.

(c) Dezvoltare rurală

Pachetul legislativ pentru politica de coeziune, publicat la data de 6 octombrie 2011, include un regulament general de stabilire a normelor comune pentru toate fondurile care fac parte din Cadrul Strategic Comun: *Fondul European pentru Dezvoltare Regională, Fondul Social European, Fondul de Coeziune, Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) și Fondul European pentru Afaceri Maritime și Pescuit*. Acest Regulament va permite o mai bună combinare a fondurilor în vederea unui impact mai puternic al acțiunii.

Ca și în cazul celorlalte fonduri, pentru a se introduce o legătură mai clară cu performanța, vor trebui stabilite obiective specifice pentru toate programele de dezvoltare rurală pentru cele șase priorități: încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării; creșterea competitivității; promovarea organizării filierei agroalimentare și a gestionării riscurilor; refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor; promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției spre o economie cu emisii reduse de carbon; promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale.

O parte din fonduri (cca. 5%) va fi reținută într-o așa-numită „rezervă de performanță” și va deveni disponibilă doar când se poate demonstra că se realizează progrese în îndeplinirea obiectivelor specifice respective.

Ratele de cofinanțare din partea UE vor fi de 85% în regiunile mai puțin dezvoltate, în regiunile ultraperiferice și în insulele mici din Marea Egee și de 50% în alte regiuni.

Pentru exercițiul financiar viitor (2014 - 2020), Comisia Europeană propune alocarea a 281,8 miliarde de euro pentru Pilonul I (plăți directe) al PAC și 89,9 miliarde de euro pentru dezvoltarea rurală.

Suma totală alocată agriculturii ar putea ajunge la 386,9 miliarde euro dacă se vor adăuga fondurile pentru: securitate alimentară (2,2 miliarde euro), sprijin pentru persoane defavorizate (2,5 miliarde euro), gestionarea crizelor (3,5 miliarde euro), fondul pentru globalizare (2,5 miliarde euro); cercetare și inovare pentru securitate alimentară, bio-economie și agricultură durabilă (4,5 miliarde euro).

Sumele finale vor fi stabilite în funcție de rezultatul negocierilor pentru viitorul cadru financiar multianual 2014 - 2020.²

Propunere de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime [de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1198/2006 al Consiliului, a Regulamentului (CE) nr. 861/2006 al Consiliului și a Regulamentului (UE) nr. XXX/2011 al Consiliului privind politica maritimă integrată]

Propunerea Comisiei privind cadrul financiar multianual (CFM) pentru 2014 - 2020, adoptată la 29 iunie, a stabilit cadrul bugetar și principalele orientări privind finanțarea politicii comune în domeniul pescuitului (PCP) și a politicii maritime integrate (PMI).

De asemenea, Comisia a adoptat la 13 iulie 2011 un pachet de stabilire a noului cadru legislativ al PCP. În perioada 2008 - 2010, politica maritimă integrată (PMI) a fost finanțată prin intermediul unei serii de proiecte-pilot și de acțiuni pregătitoare. Comisia a propus un nou instrument financiar pentru perioada 2012 - 2013. Odată cu lansarea noului CFM, se impune adoptarea unui instrument pe termen lung de sprijinire financiară a PMI.

La 6 octombrie 2011, Comisia a adoptat o **propunere de regulament „privind dispozițiile comune”**, care prevede norme comune pentru fondurile cu gestiune partajată, principalul obiectiv fiind cel de simplificare a aplicării politicii. Propunerea conține elemente comune privind planificarea strategică și programarea, inclusiv o listă de obiective tematice derivate din Strategia Europa 2020, dispoziții privind cadrul strategic comun la nivelul Uniunii și contractele de parteneriat care urmează să fie încheiate cu fiecare stat membru. Propunerea de regulament privind **Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (EMFF)** vizează îndeplinirea obiectivelor PCP reformate și ale PMI. Propunerea se bazează pe obiectivele următoare, redefinite din punctul de vedere al finanțării:

² Ministerul Afacerilor Europene - Politica Agricolă Comună, <http://www.mae.ro/node/1625>

- (1) promovarea pescăriilor și acvaculturii sustenabile și competitive;
- (2) încurajarea dezvoltării și a punerii în aplicare a politicii maritime integrate a Uniunii, în mod complementar cu politica de coeziune și cu PCP;
- (3) promovarea dezvoltării teritoriale echilibrate și favorabile incluziunii a zonelor pescărești (inclusiv a celor în care se practică acvacultura și pescuitul în apele interioare);
- (4) contribuția la punerea în aplicare a PCP.

Modalitatea de organizare a EMFF se fundamentează pe următoarele direcții:

- **un pescuit inteligent și ecologic** (gestiune partajată) menit să sprijine tranziția către un pescuit durabil care să fie mai selectiv, care să nu mai implice aruncarea înapoi în mare a capturilor, să dăuneze mai puțin ecosistemelor marine și să contribuie astfel la gestionarea sustenabilă a ecosistemelor marine; să ofere sprijin concentrat asupra inovării și valorii adăugate, făcând sectorul pescăresc viabil din punct de vedere economic și rezistent la șocurile externe și la concurența din partea țărilor terțe.
- **o acvacultură inteligentă și ecologică** (gestiune partajată) pentru a avea o acvacultură viabilă din punct de vedere economic, ecologică și competitivă, care să poată face față concurenței globale și să le ofere consumatorilor UE produse sănătoase și cu o valoare nutrițională ridicată.
- **o dezvoltare teritorială durabilă și favorabilă incluziunii** (gestiune partajată) pentru a inversa declinul multor comunități din zonele de coastă și interioare, dependente de pescuit, printr-o valoare adăugată sporită a pescuitului și a activităților conexe și prin diversificarea către alte sectoare ale economiei maritime.
- **o politică maritimă integrată** (gestiune centralizată directă) ce vizează sprijinirea acelor priorități orizontale care generează economii și creștere economică, dar pe care statele membre nu le vor promova pe cont propriu - cum ar fi cunoașterea mediului marin, amenajarea spațiului maritim, gestionarea integrată a zonelor de coastă, supravegherea maritimă integrată,

protejarea mediului marin și în special a biodiversității acestuia, precum și adaptarea la efectele negative ale schimbărilor climatice asupra zonelor de coastă.³

Necesitatea delimitării unui cadru legislativ care să sprijine statele membre în îndeplinirea dezideratelor expuse anterior a survenit din conștientizarea faptului că obiectivele propuse pot fi realizate în mod mai satisfăcător la nivelul UE prin intermediul finanțării multianuale concentrate asupra priorităților relevante, comparativ cu o abordare individuală.

La nivel național, regional și județean procesul de dezvoltare rurală este reglementat de o serie de documente specifice precum: Documentul de poziție a Comisiei Europene cu privire la dezvoltarea unui Acord de Parteneriat și a unor programe în România în perioada 2014 - 2020, Cadrul Strategic Național, Cadrul național strategic pentru dezvoltarea durabilă a sectorului agroalimentar și a spațiului rural românesc în perioada 2014 - 2020 - 2030, Conceptul strategic de dezvoltare teritorială a României 2030, Planurile de Dezvoltare Regională 2014 - 2020, Strategiile de dezvoltare socio-economică a județelor pentru perioada 2014 - 2020, etc.

Documentul de poziție a Comisiei Europene cu privire la dezvoltarea unui Acord de Parteneriat și a unor programe în România în perioada 2014 - 2020

Documentul definește principalele provocări specifice țării și prezintă opiniile preliminare ale serviciilor Comisiei privind principalele priorități de finanțare din România pentru cheltuielile publice care favorizează creșterea. Acesta recomandă optimizarea utilizării fondurilor CSC prin stabilirea unei legături puternice cu reformele de creștere a productivității și competitivității, mobilizarea resurselor private și stimularea potențialelor sectoare cu nivel ridicat de creștere economică, subliniind, totodată, necesitatea de a menține solidaritatea în interiorul Uniunii și asigurând utilizarea durabilă a resurselor naturale pentru generațiile viitoare.⁴

Principalele provocări identificate care afectează și mediul rural sunt:

1) Participare redusă pe piața forței de muncă

³ Regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime [de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1198/2006 al Consiliului, a Regulamentului (CE) nr. 861/2006 al Consiliului și a Regulamentului (UE) nr. XXX/2011 al Consiliului privind politica maritimă integrată], 2011

⁴ Poziția serviciilor Comisiei cu privire la dezvoltarea unui Acord de parteneriat și a unor programe în România în perioada 2014-2020, http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/pdf/partnership/ro_position_paper_ro.pdf

- a. Număr ridicat de tineri care nu au un loc de muncă și care nu urmează studii sau cursuri de formare profesională
- b. Blocaje în sistemul de educație și formare profesională
- c. Populația este expusă riscului de sărăcie și excluziune socială

2) Infrastructură subdezvoltată

- a. Starea tehnică inadecvată a infrastructurii feroviare
- b. Acoperirea rutieră redusă, în ceea ce privește numărul de autostrăzi
- c. Acoperirea relativ redusă a infrastructurii TIC prin prisma conexiunilor la internet cu bandă largă (viteză crescută de transfer)

3) Competitivitate scăzută și sistem precar de cercetare și inovare

- a. Număr foarte ridicat al IMM-urilor cu nivel scăzut de competitivitate
- b. Dezvoltare locală relativ redusă specifică zonelor rurale, de pescuit și maritime, prin prisma infrastructurii de afaceri
- c. Sprijinul public redus pentru sectorul de cercetare și dezvoltare

4) Utilizarea inefficientă a resurselor

- a. Eficiența energetică redusă a operatorilor economici și a locuințelor
- b. Dotarea redusă a infrastructurii de mediu
- c. Amenințări grave asupra biodiversității

Pentru a răspunde provocărilor enumerate anterior au fost definite cinci priorități tematice complementare care prezintă importanța finanțărilor și a modului de utilizare a acestora în viitoarea perioadă de programare:

1. Îmbunătățirea capitalului uman prin creșterea ratei de ocupare a forței de muncă și politici mai bune privind incluziunea socială și educația
2. Dezvoltarea unei infrastructuri moderne pentru creștere și locuri de muncă
3. Promovarea competitivității economice și a dezvoltării locale
4. Optimizarea utilizării și protejării resurselor și activelor naturale
5. Modernizarea și consolidarea administrației naționale și a sistemului judiciar

Cadrul Strategic Național

27

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

Conform Programului de Guvernare 2013 - 2016 elaborat la nivelul Guvernului României, cadrul general de implementare a politicilor în domeniul agriculturii va fi structurat conform următoarelor direcții de acțiune:

- Creșterea competitivității agriculturii românești pentru a face față concurenței pe piața europeană și internațională; creșterea productivității în domeniul agricol pentru a permite acoperirea necesarului de produse agroalimentare și creșterea exporturilor, în special de produse finite;
- Dezvoltarea sistemului de irigații, finalizarea infrastructurii primare de irigat (Canalul Siret - Bărăgan) și reabilitarea sistemului de îmbunătățiri funciare;
- Stabilirea filierelor pe produse;
- Revizuirea sistemului de impozitare și combaterea evaziunii; pe termen mediu, stabilirea unei cote reduse de TVA la produse agroalimentare de bază, cu condiția asigurării spațiului fiscal necesar;
- Încurajarea agriculturii de nișă (de ex. agricultura ecologică și produse tradiționale);
- Dezvoltarea sectorului de producere a fructelor;
- Crearea platformelor de preluare, sortare, condiționare, păstrare, ambalare și analiză a legumelor și fructelor, precum și funcționarea corectă a piețelor acestora;
- Stabilirea fondului de creditare agricolă și a celui mutual în agricultură;
- Identificarea de măsuri menite să conducă la dezvoltarea rolului economic al organizațiilor asociative din agricultură;
- Reforma în domeniul cercetării și inovării în agricultură; elaborarea unui program național de cercetare - dezvoltare agricolă pe perioada 2014 - 2020, care să fie în concordanță cu prevederile viitorului PAC;
- Adoptarea de măsuri care să conducă la comasarea terenurilor și reducerea numărului de ferme și exploatații ;
- Revigorarea și dezvoltarea zonei montane;
- Identificarea de noi măsuri de susținere a tinerilor fermieri;
- Adoptarea de măsuri pentru stabilirea unei piețe funciare funcționale și înființarea unei scheme de creditare pentru achiziția de terenuri.⁵

⁵ Programul de Guvernare 2013 - 2016, <http://www.drp.gov.ro/download.php?6b3a2e12faf92184a320aeeaa3f853cf>

Cadrul național strategic pentru dezvoltarea durabilă a sectorului agroalimentar și a spațiului rural românesc în perioada 2014 - 2020 - 2030

Scopul Cadrului național strategic este determinat de nevoia stabilirii liniilor directoare ale dezvoltării durabile a agriculturii românești și a spațiului rural, ca una dintre componentele de bază ale reluării creșterii economice a României. Elaborarea Cadrului național strategic are în vedere realitățile din spațiul rural, spațiu care este nu numai unul economic, ci este și un mediu social, cultural și ecologic, de viață, după cum agricultura nu este numai o ramură economică producătoare de produse agricole și materii prime pentru industria prelucrătoare, ci este și o activitate rurală cu profunde tradiții naționale de a cărei conservare, continuitate și dezvoltare va depinde, în mare măsură, identitatea reală a României în UE.

Dezvoltarea spațiului rural se bazează pe dezvoltarea durabilă care presupune îmbinarea armonioasă între componenta agricolă (și forestieră) și componenta economică rurală agroalimentară și neagricolă.

Prioritatea modernizării agriculturii și a economiei rurale conform Cadrului național strategic, se fundamentează pe funcțiile economice și sociale vitale ale sistemului agroalimentar:

- asigurarea alimentației echilibrate a populației (implicit a securității alimentare), a necesarului de materii prime pentru activitățile neagricole și a unui export activ și profitabil de produse agroalimentare;
- asigurarea unui standard de viață decent familiilor de agricultori;
- protejarea mediului înconjurător;
- economia rurală, în general, și agricultura, în special, reprezintă o imensă piață pentru ramurile din amonte și aval de aceasta, contribuind direct la dezvoltarea unor ramuri neagricole, precum și a sectoarelor conexe agriculturii (și silviculturii);
- sporirea capitalului peisagistic al spațiului rural.

Conceptul strategic de dezvoltare teritorială a României 2030 - CSDTR

Este un document strategic privind dezvoltarea teritorială și integrată pe termen mediu și lung a României. Conceptul asigură un cadru de fundamentare a dezvoltării teritoriale a României, în conexiune cu evoluțiile din spațiul european și național.

Scopul CSDTR este de a pune în evidență, din perspectivă teritorială integrată, modalitățile de valorificare a potențialului național, în vederea recuperării decalajelor de dezvoltare față de țările europene, de a stimula dezvoltarea echilibrată a României și de a consolida rolul României ca stat membru al Uniunii Europene și ca actor activ în zona Europei Centrale și de Est.

Obiectivul de dezvoltare 5, prezentat în cadrul acestui document, se referă exclusiv la dezvoltarea mediului rural, definindu-se următoarele direcții de acțiune:

- Modificarea rolului tradițional al spațiului rural și tratarea acestuia în corelație și nu în opoziție cu sistemul urban, din dublă perspectivă: a calităților structurale (modul de utilizare a terenului, structura așezărilor, distribuția populației) și a caracteristicilor funcționale (utilizarea cadrului fizic prin diferite forme de producție, consum și comunicație);
- Acceptarea faptului că, în paralel cu restructurarea sectorială, va avea loc o accelerare a procesului de urbanizare, din perspectiva creșterii ponderii populației urbane cu 67% până în anul 2030 în România, prin reducerea diferențelor de statut administrativ, răspândirea activităților economice neagricole, reducerea diferențelor funcționale legate de piața forței de muncă, creșterea mobilității, creșterea nivelului de educație a locuitorilor și modificarea stilului de viață din mediul rural;
- Înțelegerea „urbanizării” ca un proces diferențiat și relaționat cu evoluția sistemului urban, care va influența dezvoltarea teritorială și urbană integrată, pe toate palierele, de la cel național la cel local;
- Acceptarea faptului că, dacă politicile de susținere a unor modele diferențiate de urbanizare sunt limitate, acestea sunt strâns legate de policentricitate și de fluxurile de populație, capital, bunuri, informație și tehnologie și depind de capacitatea de cooperare și de valorificarea creativă de către administrație, actori privați și locuitori ai potențialului structural și funcțional existent;
- Promovarea unor forme moderne de asociere a comunelor și a parteneriatelor dintre acestea și zonele/aglomerațiile urbane, orașele mici și mijlocii;

- Conservarea diferitelor identități culturale, valori naturale și peisaje culturale, în special în zonele rurale care suportă schimbări structurale, atât local, cât și prin crearea unor parcuri tematice sub-regionale (agro-turistice, eco-turistice);
- Punerea în valoare a potențialului rural de dezvoltare a producției de energii neconvenționale, descentralizate, sigure și prietenoase față de mediu;
- Protecția teritoriului și localităților rurale de riscurile naturale și de efectele negative asupra mediului de viață al locuitorilor și asupra biodiversității cauzate de urbanizare, de marile lucrări de infrastructură și schimbările climatice.⁶

Planurile de dezvoltare regională pentru perioada 2014-2020

Procesul de planificare a dezvoltării la nivel regional oferă o bază strategică esențială pentru includerea măsurilor și a proiectelor implementate la nivel regional în viitoarele programe de finanțare, indiferent de sursele de finanțare ale acestor programe. Într-o țară precum România, Planurile de Dezvoltare Regională, elaborate ca urmare a consultării în cadrul unor parteneriate regionale incluzive și reprezentative, precum și cu autoritățile naționale, legitimează aceste opțiuni strategice - chiar dacă nu există un nivel administrativ regional.

În contextul viitorului exercițiu financiar 2014 - 2020, avându-se în vedere provocările existente la nivelul regiunilor, ce determină creșterea disparităților intra și inter-regionale, în cadrul procesului de planificare strategică este nevoie de o abordare integrată, inteligentă și sustenabilă, care să cuprindă și să includă instrumente corelate, capabile să faciliteze implementarea obiectivelor stabilite.⁷

Strategiile de dezvoltare socio-economică la nivel județean pentru perioada 2014-2020

Strategiile elaborate la nivelul fiecărui județ reprezintă un punct important pentru delimitarea priorităților de dezvoltare ale unei regiuni și pentru indicarea oportunităților și amenințărilor ce pot apărea în acest proces de dezvoltare. Strategiile de dezvoltare socio-economică pornesc de la analiza situației socio-economice actuale, stabilind în acest fel cadrul general de aplicare a politicilor de dezvoltare în viitoarea perioadă de programare. În

⁶ Conceptul strategic de dezvoltare teritorială a României 2030 - CSDTR, http://www.mdrl.ro/_documente/publicatii/2008/Brosura%20Conc_strat_dezv_teritoriala.pdf

⁷ Metodologia de elaborare a Planurilor de Dezvoltare Regională 2014-2020

baza cunoașterii contextului actual, este posibilă determinarea punctelor forte, punctelor slabe, oportunităților și amenințărilor în dezvoltarea respectivului teritoriu, acestea reprezentând, în fapt, fundamentarea priorităților și măsurilor de dezvoltare identificate pentru perioada de programare 2014 - 2020.

Existența și aplicarea tuturor documentelor citate anterior demonstrează gradul ridicat de conștientizare la nivel comunitar și național privind importanța spațiului rural și a dezvoltării sale pentru asigurarea unei coeziuni economice, politice și sociale la nivelul Uniunii Europene.

Capitol 2. Profilul regiunii Sud Muntenia

Având o suprafață de 34.453 km², regiunea Sud Muntenia se clasează pe locul 45 între regiunile europene, de aproape două ori mai întinsă decât suprafața medie înregistrată, de 18.141 km² (Tabelul nr. A1). Întinderea teritorială relativ mare, cadrul geografic variat, inclusiv prezența pe teritoriul său a trei axe TEN-T, a regiunii București - Ilfov și a graniței cu Bulgaria, fac din regiunea Sud Muntenia un teritoriu puternic tranzitat și cu potențial economic variat, impunându-se astfel o analiză bazată pe identificarea disparităților și nevoilor specifice fiecărui județ component. Cele 7 județe componente au, la rândul lor, profiluri diferite, făcându-se în special diferența dintre zona nordică a regiunii (care cuprinde județele Argeș, Dâmbovița și Prahova), o zonă cu relief montan, cu un profil urban mai accentuat și mai dezvoltată din punct de vedere economico-social, și zona sudică (județele Teleorman, Giurgiu, Călărași și Ialomița), de câmpie și predominant rurală.

2.1. Localizarea geografică a regiunii Sud Muntenia

a) Județe componente

Regiunea Sud Muntenia se află în partea de sud a țării, învecinată în partea de sud cu Bulgaria, delimitarea făcându-se prin graniță naturală, respectiv fluviul Dunărea, caracteristică determinantă pentru dezvoltarea și analiza profilului rural și agricol al regiunii. O altă caracteristică, unică față de celelalte regiuni ale României, este dată de existența unei alte regiuni în interiorul său - regiunea București - Ilfov, care joacă un rol foarte important în polarizarea mediului rural din apropiere, cu implicații atât economice, cât și sociale. Regiunea Sud Muntenia are o suprafață relativ întinsă, de 34.453 km², fiind a treia regiune ca mărime din România și este compusă din județele: Argeș, Călărași, Dâmbovița, Giurgiu, Ialomița, Prahova și Teleorman.

Relieful regiunii este caracterizat de predominanța formelor de joasă altitudine: câmpii și lunci - 70,7%, dealuri - 19,8% și doar 9,5 % munți.

La 1 iulie 2011, **populația** totală a celor șapte județe componente era de 3.243.268 locuitori.

Regiunea Sud Muntenia are în componență 48 de orașe (dintre care 16 municipii), 519 comune și 2.019 sate. Cele mai multe orașe (32) au sub 20.000 de locuitori, iar multe dintre acestea dețin o infrastructură deficitară, apropiată de cea a zonelor rurale. Dintre cele 48 de orașe, numai 2 înregistrează o populație de peste 100.000 de locuitori (Ploiești și Pitești). Distribuția teritorială marchează o concentrare mai mare a orașelor în județul Prahova (14) și mai redusă în Giurgiu (3).

Gradul de ocupare a populației pe sectoare de activitate, la nivel regional, indică o pondere de 37,21% pentru cei ce lucrează în agricultură și de 22,06% pentru cei ce lucrează în industrie. Dintre cele 7 județe ale regiunii, cele situate în partea de sud sunt preponderent agricole, înregistrându-se o pondere ridicată a populației a cărei ocupație este exclusiv agricultura. Acestea sunt: Teleorman (56,22%), Giurgiu (52,91%) și Călărași (49,49%). Județele Prahova și Argeș se caracterizează printr-o pondere ridicată a populației ocupate în industrie și servicii.

Partea sudică a regiunii (județele Călărași, Giurgiu, Ialomița și Teleorman) este o zonă tradițional subdezvoltată, a cărei suprafață este ocupată în întregime de Câmpia Română. În anii '70, zona a cunoscut o dezvoltare industrială artificială. În prezent, zona se confruntă cu efectele procesului de tranziție spre economia de piață, respectiv închiderea majorității unităților industriale reprezentative. Situația nu este singulară, ci caracterizează toate reședințele de județ, precum și arealele adiacente ale orașelor Turnu Măgurele, Zimnicea, Alexandria, Videle, Giurgiu, Oltenița, Călărași, Slobozia și Fetești.

Tabel nr. 2 Caracteristici geografice ale județelor din regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2011

Regiunea Sud Muntenia	Suprafața totală (km ²)	Numărul orașelor și municipiilor	din care:	Numărul comunelor	Numărul satelor
			municipii		
Argeș	6.826	7	3	95	576
Călărași	5.088	5	2	50	160
Dâmbovița	4.054	7	2	82	353
Giurgiu	3.526	3	1	51	167
Ialomița	4.453	7	3	59	127
Prahova	4.716	14	2	90	405
Teleorman	5.790	5	3	92	231
TOTAL regiune	34.453	48	16	519	2.019

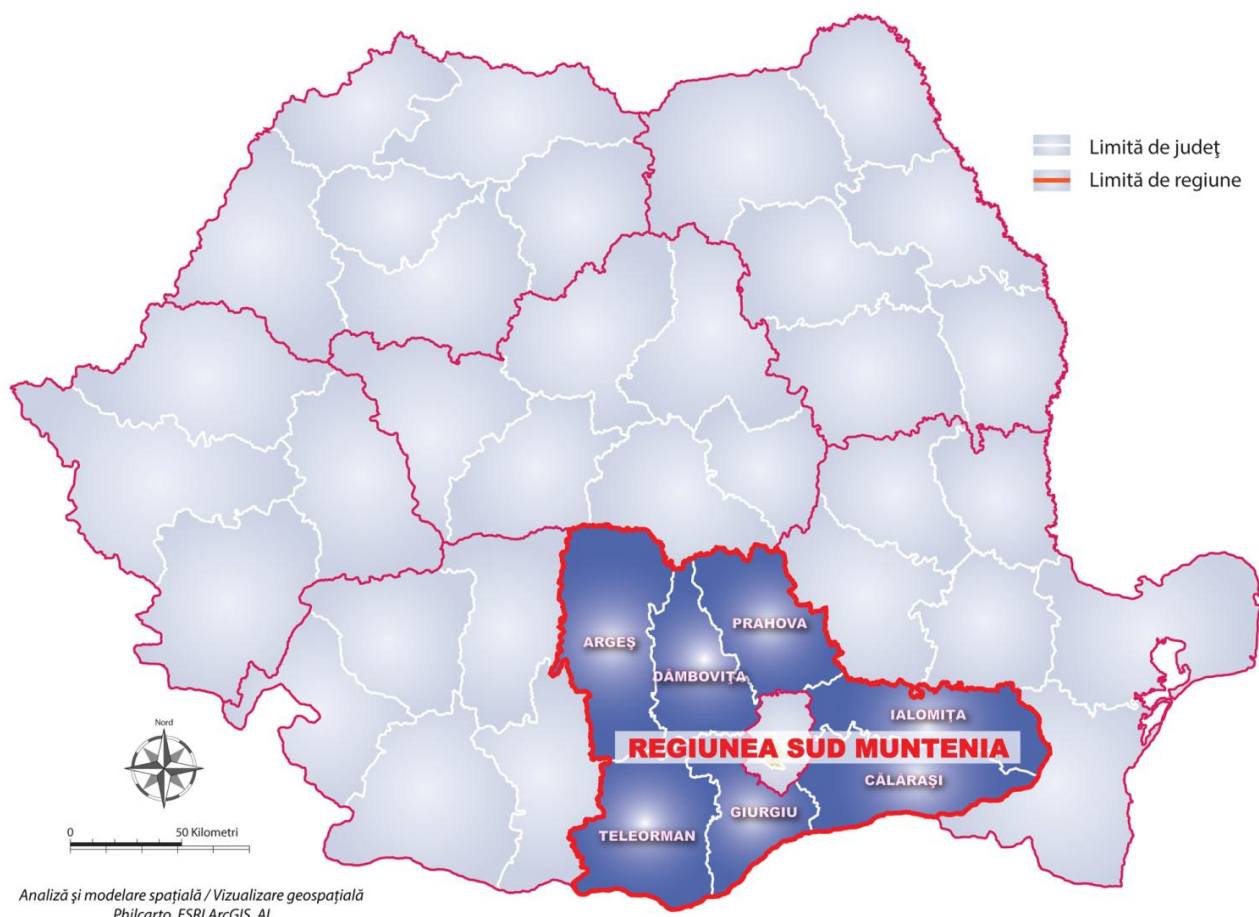
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

b) Încadrarea în teritoriul național

Încadrarea din punct de vedere geografic, la nivel național, a regiunii Sud Muntenia este următoarea:

- la nord: lanțul muntos al Carpaților Meridionali (care o delimitează de Transilvania);
- la vest: râul Olt (care o separă de Oltenia);
- la sud și est: fluviul Dunărea (care o delimitează de Bulgaria și Dobrogea);
- la nord - est: râurile Milcov, Putna și Siret (dincolo de care se află Moldova).

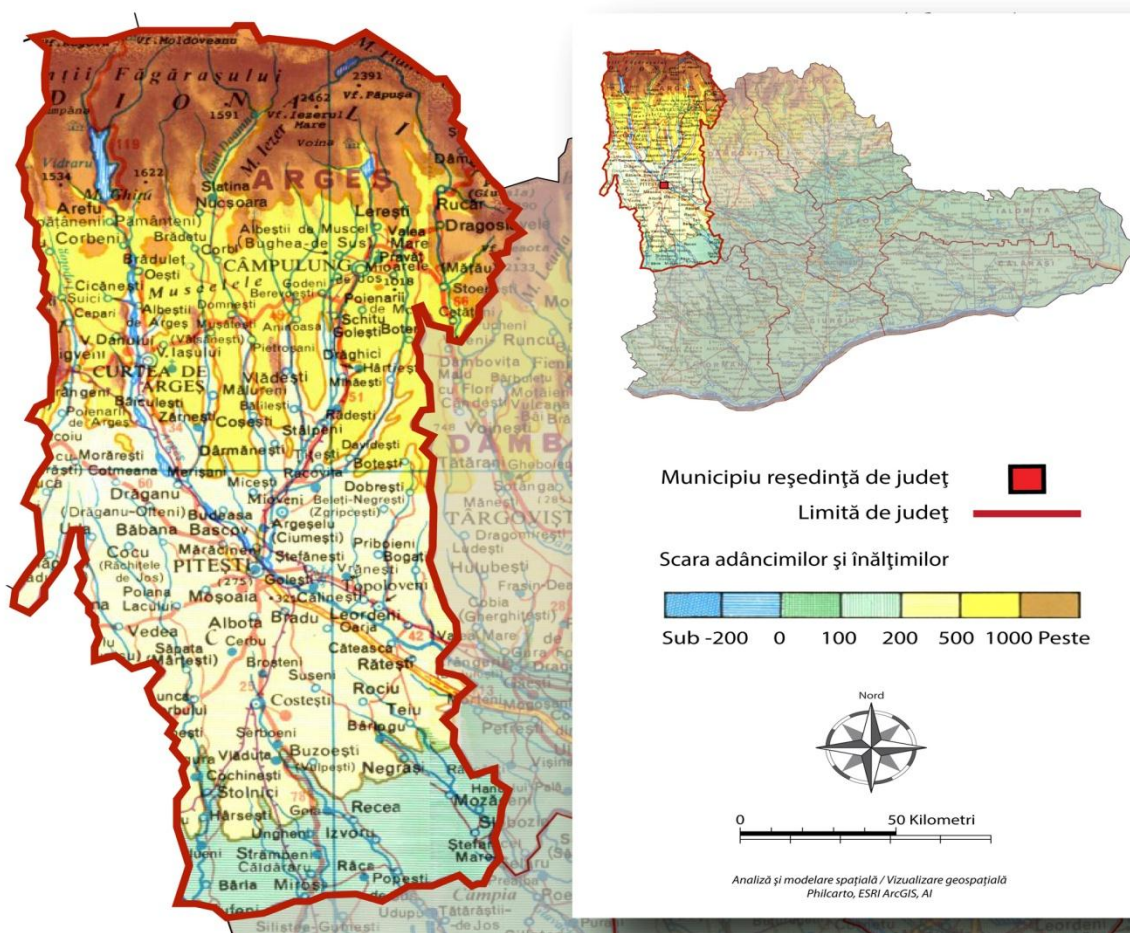
Figura nr. 1 Încadrarea în teritoriul național a regiunii Sud Muntenia, la nivelul anului 2011

Sursa: Atlas teritorial al României http://www.mdrl.ro/_documente/atlas/a_div_adm.htm, 2012

Din punct de vedere al suprafeței ocupate, județul Argeș este cel mai întins din regiune. În conformitate cu informațiile oficiale, acesta este situat la latitudinea de 45°N și longitudinea de 24° 49' 60' Est, în zona central-sudică a României și a aparținut provinciei istorice Muntenia.

Figura nr. 2 Încadrarea geografică a județului Argeș, la nivelul anului 2011

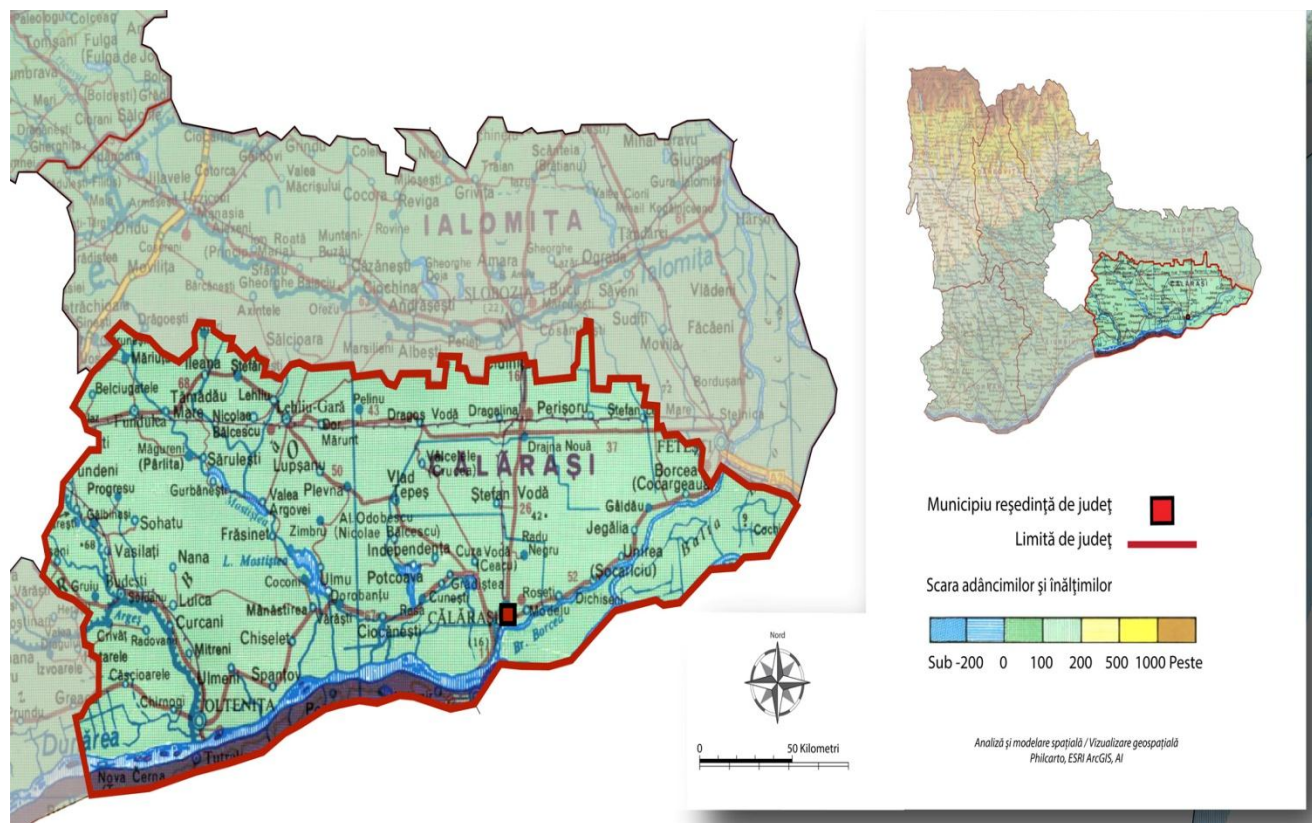

Sursa: Prelucrare proprie după Atlasul României, 2013

Județul Călărași este un important centru politico-administrativ, economic și cultural, situat în partea de sud-est a țării, pe terasa inferioară a Dunării (terasa Călărași), la contactul cu Lunca Dunării, pe malul stâng al brațului Borcea.

Având următoarele coordonate geografice: 44° 12' latitudine nordică / 27° 21' longitudine estică, municipiul Călărași (reședința județului), situat în sudul județului Călărași, într-o zonă transfrontalieră cu Bulgaria, cu perspective de dezvoltare a circulației fluviale și terestre către estul Europei Centrale și Peninsula Balcanică, se află la o distanță de 120 km de București, 144 km de Constanța și 25 de km de localitatea Drobeta (situată în apropiere de Autostrada Soarelui), la intersecția drumurilor naționale DN 3, DN 21 și DN 3B.

Figura nr. 3 Încadrarea geografică a județului Călărași, la nivelul anului 2011

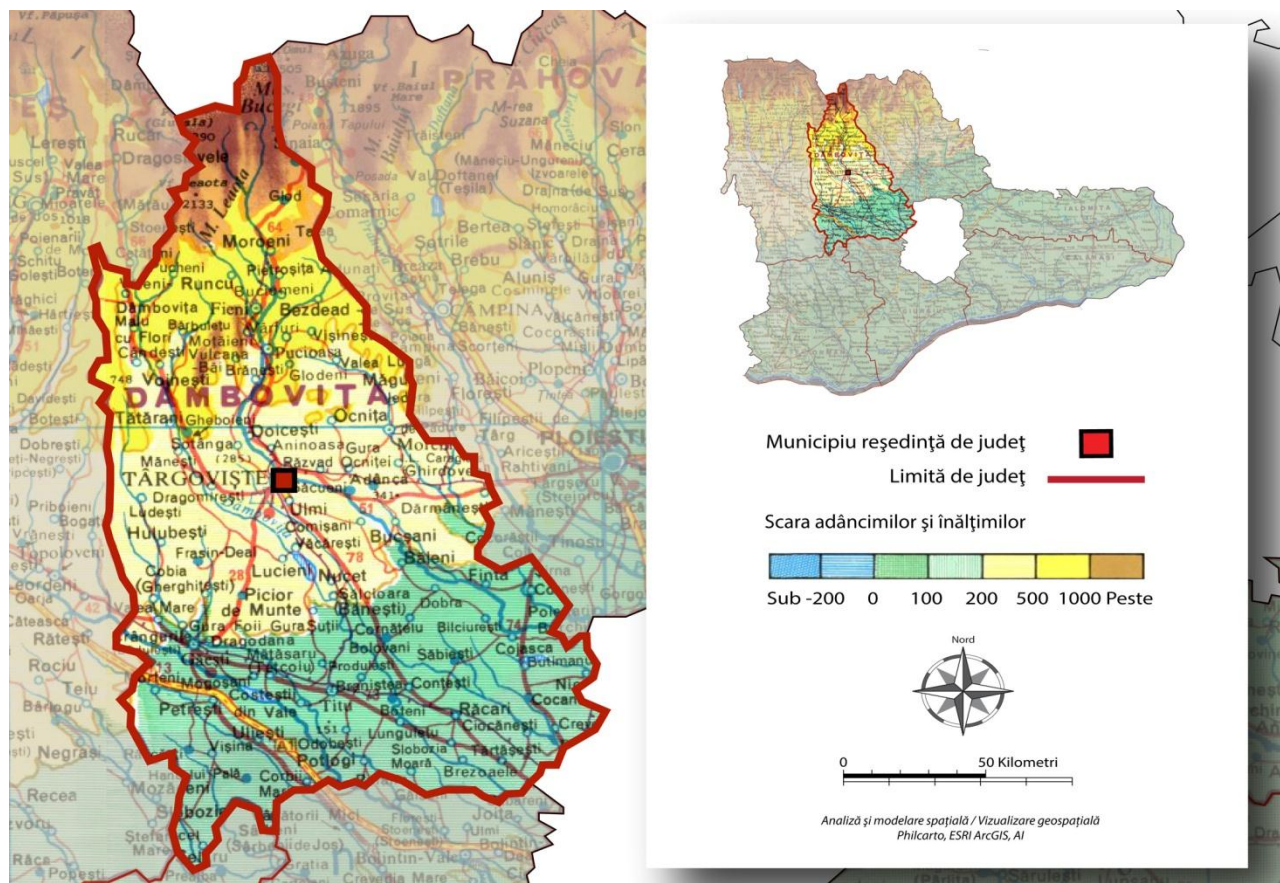

Sursa: Prelucrare proprie după Atlasul României, 2013

Județul Dâmbovița se situează în partea central-nordică a regiunii Sud Muntenia și central-sudică a țării, având următoarele coordonate geografice: 25°05' - 26°00' longitudine estică și 44°25' - 45°45' latitudine nordică și limite administrative: județul Brașov - la nord; județul Prahova - la est; sectorul Ilfov - la sud-est; județul Giurgiu - la sud; județul Teleorman - la sud-vest și județul Argeș - la vest.

Cu o suprafață de 4.054 km², reprezentând 1,7% din teritoriul țării, județul Dâmbovița este unul din cele mai mici județe.

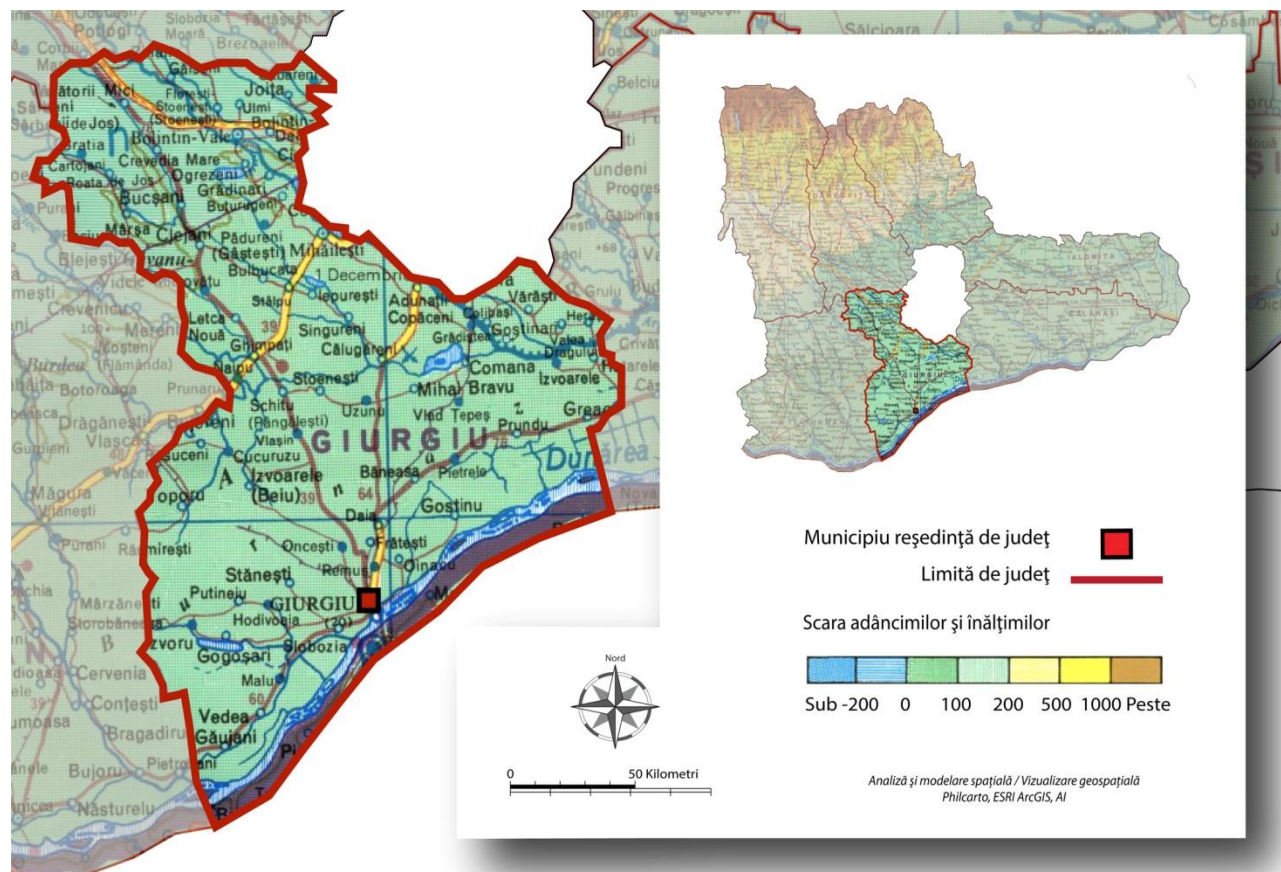
Figura nr. 4 Încadrarea geografică a județului Dâmbovița, la nivelul anului 2011

Sursa: Prelucrare proprie după Atlasul României, 2013

Județul Giurgiu, situat în partea de sud a României și în partea central-sudică a regiunii Sud Muntenia, pe cursul inferior al Dunării, are următoarele coordonate geografice: 43° 53' latitudine nordică și 25°59' longitudine estică. Faptul că circa 72 km de teren din zona sudică a județului sunt străbătuți de fluviul Dunărea, conferă județului posibilitatea de a avea legături fluviale atât cu țările riverane, cât și cu Marea Neagră. Județul se învecinează la est cu județul Călărași, la vest cu județul Teleorman, la nord-vest cu județele Ilfov și Argeș și la nord cu județul Dâmbovița. Suprafața județului este de 3.526 km², reprezentând 1,5% din suprafața țării. Reședința județului este municipiul Giurgiu, aflat la 64 km de capitala țării pe ruta București-Sofia-Atena sau București-Istanbul.

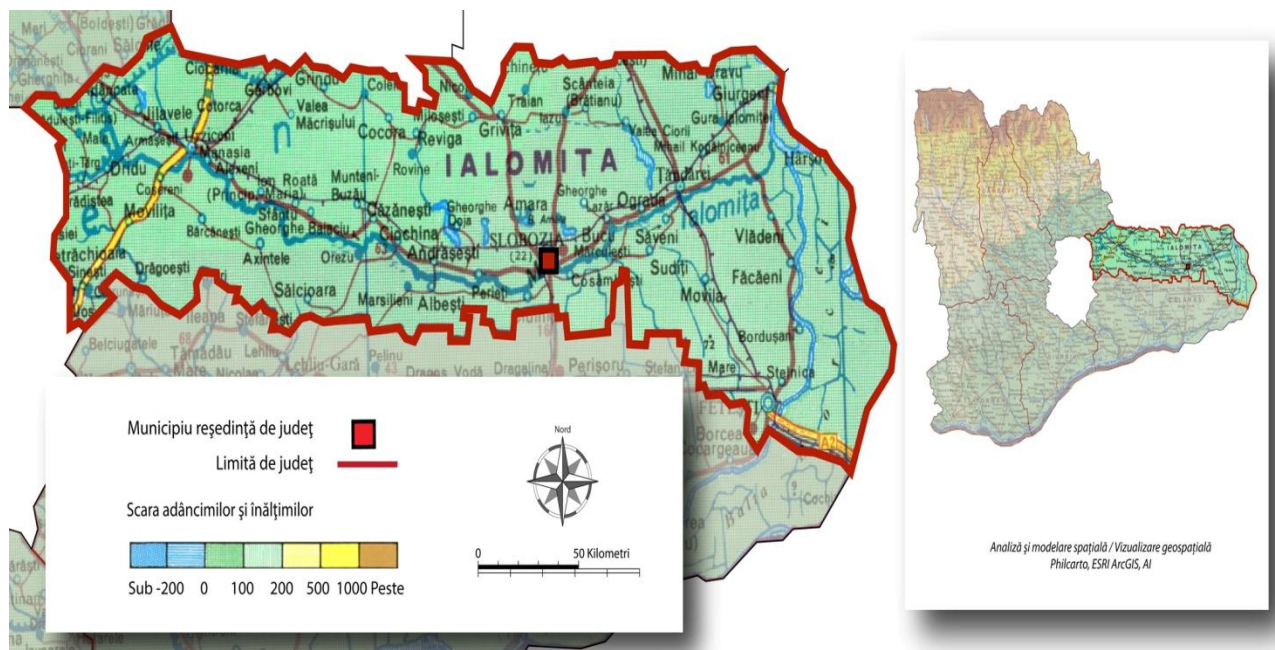
Figura nr. 5 Încadrarea geografică a județului Giurgiu, la nivelul anului 2011

Sursa: Prelucrare proprie după Atlasul României, 2013

Județul Ialomița se găsește în partea de sud-est a României, în estul Câmpiei Române (pe cursul inferior al râului cu același nume) și se întinde pe o suprafață de 4.453 km². Se învecinează cu județele Prahova, Buzău, Brăila - la nord, județul Constanța - la est, Călărași - la sud și Ilfov - la vest. Organizarea administrativ - teritorială cuprinde 3 municipii, 4 orașe și 59 de comune.

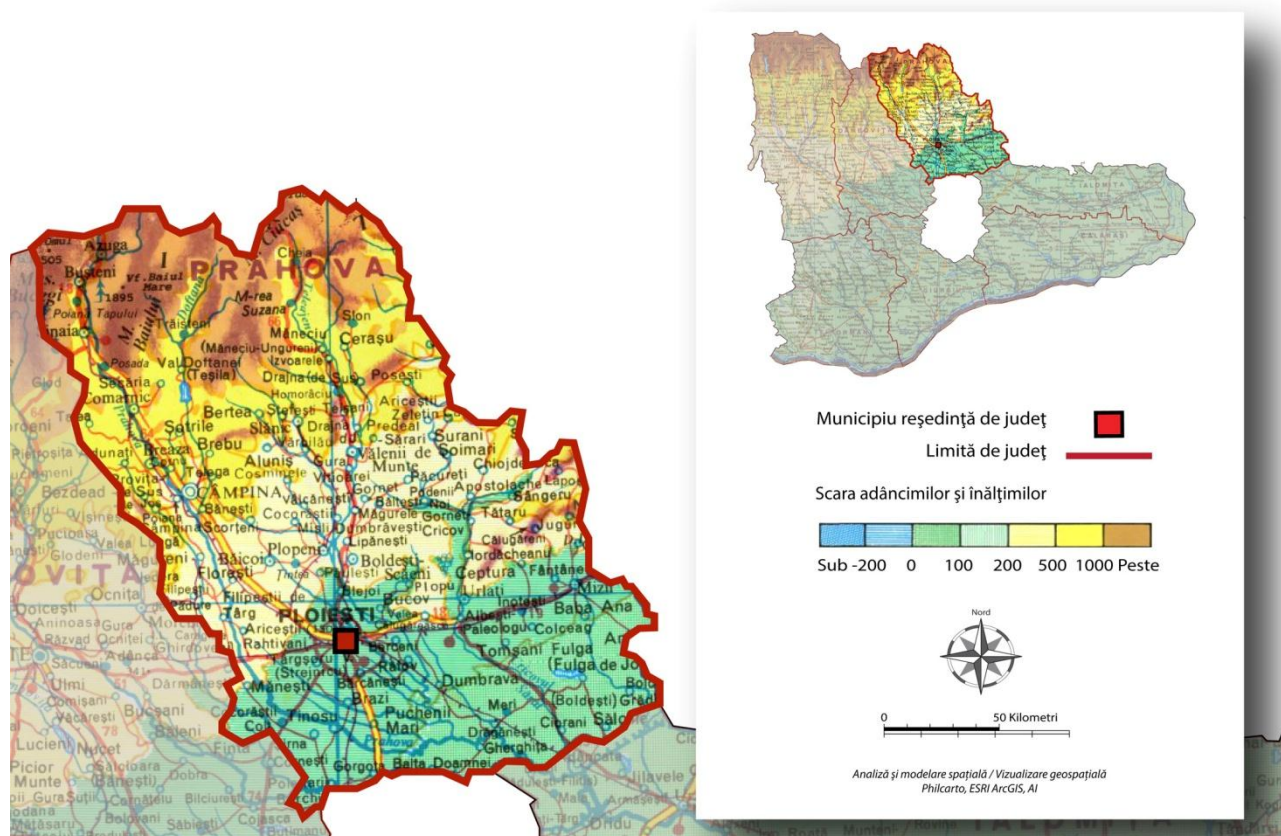
Figura nr. 6 Încadrarea geografică a județului Ialomița, la nivelul anului 2011

Sursa: Prelucrare proprie după Atlasul României, 2013

Județul Prahova se află situat în partea central-nordică a Câmpiei Române și în nord-vestul regiunii Sud Muntenia și se încadrează în coordonatele geografice 26°00' - 27°50' longitudine estică și 44°40' - 45°50' latitudine nordică. Situat în partea centrală a României și având o suprafață de 4.716 km², județul Prahova are o populație de 814.689 locuitori și o densitate de 172,8 locuitori/km².

Figura nr. 7 Încadrarea geografică a județului Prahova, la nivelul anului 2011

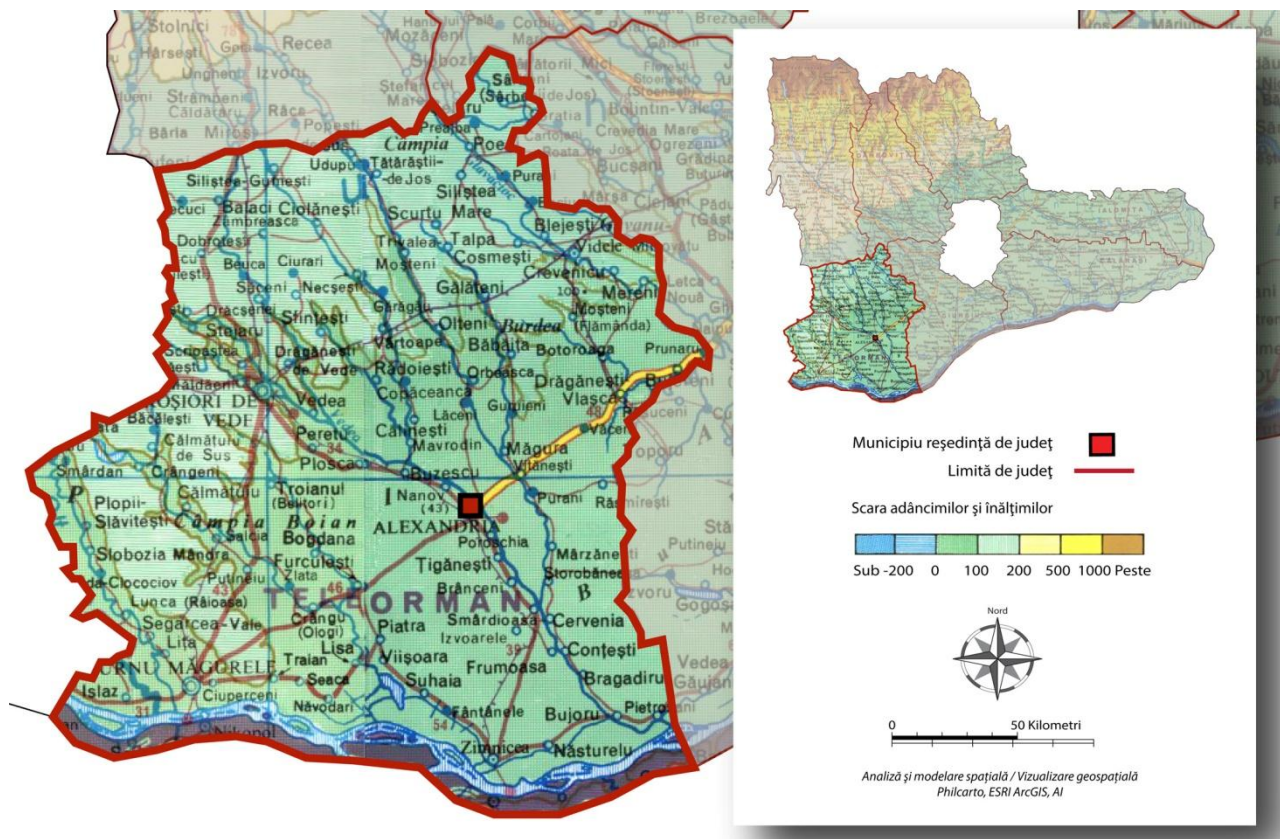

Sursa: Prelucrare proprie după Atlasul României, 2013

Județul Teleorman este situat în partea de sud a țării, în zona centrală a Câmpiei Române, la intersecția dintre paralela 44°N și meridianul 25°E (24° 40' - 25° 45' longitudine estică și 43° 30' - 44° 30' latitudine nordică), teritoriul său fiind încadrat de județele Argeș și Dâmbovița la nord, Giurgiu la est și Olt la vest. Extremitatea sudică a județului este delimitată de fluviul Dunărea, care constituie granița României cu Bulgaria. Vecinătatea fluviului Dunărea reprezintă unul dintre atuurile județului, constituind un potențial vector de dezvoltare, prin prisma oportunităților de cooperare transfrontalieră cu Bulgaria.

Cu o suprafață de 5.790 Km², județul Teleorman se situează pe locul 19 la nivel de țară, din acest punct de vedere.

Figura nr. 8 Încadrarea geografică a județului Teleorman, la nivelul anului 2011

Sursa: Prelucrare proprie după Atlasul României, 2013

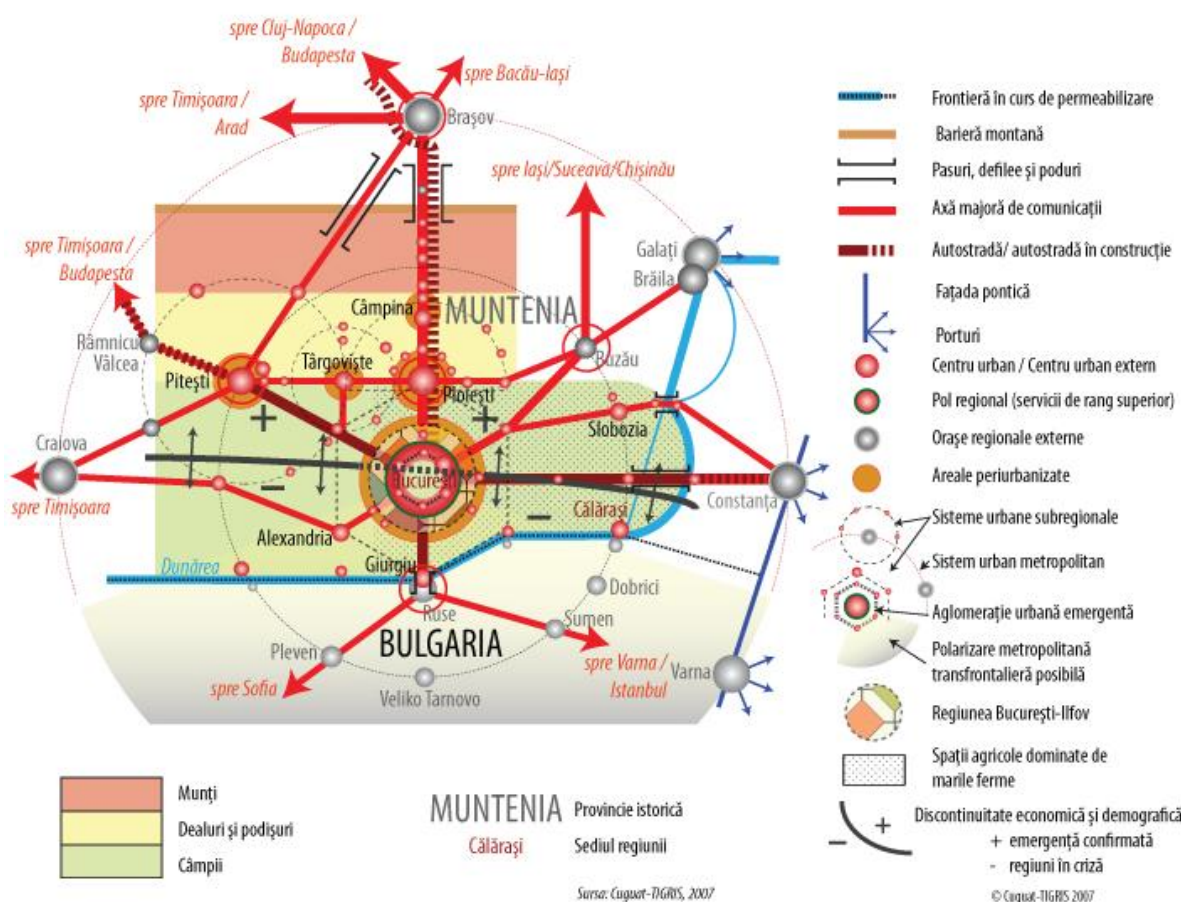
Poziționarea geografică a regiunii Sud Muntenia oferă o serie de avantaje, conferite atât de prezența fluviului Dunărea, cât și de posibilitatea dezvoltării relațiilor de cooperare transnaționale cu Bulgaria. În același timp, dispunerea radială în jurul regiunii București - Ilfov reprezintă un atu unic la nivel național, existând astfel oportunități reale pentru o dezvoltare economică multisectorială.

c) Contextul european, relațiile cu regiunile vecine, relațiile transfrontaliere și transnaționale cu accent pe sectorul agricol

Prin prisma organizării teritoriale, România este divizată în opt regiuni de dezvoltare, în funcție de poziționarea geografică a acestora: Nord Vest, Nord Est, Sud Vest Oltenia, Sud Est, Sud Muntenia, Vest, Centru, București - Ilfov.

Acestea au fost create în anul 1998 prin asocierea diverselor Consilii Județene, urmărindu-se facilitarea procesului de dezvoltare regională, având ca finalitate aderarea României la Uniunea Europeană. Regiunile de dezvoltare sunt entități fără personalitate juridică, reglementate legislativ prin Legea nr. 151/1998 privind dezvoltarea regională în România, la nivelul căroră sunt administrate instrumentele de finanțare la nivel comunitar și este monitorizată aplicarea politicilor UE pentru dezvoltare în diverse domenii: agricultură, pescuit și alimentație; întreprinderi; combaterea schimbărilor climatice; politici transversale; cultură, educație și tineret; economie, finanțe și impozite; ocuparea forței de muncă și drepturi sociale; energie și resurse naturale; mediu, consumatori și sănătate; relații internaționale și afaceri externe; justiție și drepturile cetățenilor; regiunile și dezvoltarea locală; știință și tehnologie; UE pe înțelesul tuturor; transport și călătorii.

Figura nr. 9 Relații cu regiunile vecine ale regiunii Sud Muntenia, , la nivelul anului 2011

Sursa: Atlas teritorial al României, 2012

În ceea ce privește agricultura și dezvoltarea mediului rural, cele mai relevante politici la nivelul UE sunt reprezentate de Politica Agricolă Comună și Politica de Coeziune.

c.1) Contextul european

Prin prisma Politicii de Coeziune aplicabilă pentru exercițiul de programare 2014 - 2020, având în vedere diferențele importante înregistrate între nivelul de dezvoltare al diferitelor regiuni (măsurat ca PIB pe cap de locuitor), productivitate și gradul de ocupare, UE urmărește reducerea acestor disparități, respectiv consolidarea coeziunii economice și sociale prin aplicarea principiului de solidaritate financiară, respectiv redistribuirea unei părți din bugetul

comunitar către regiunile și grupurile sociale mai puțin prospere. Instrumentele financiare prin care se asigură aplicarea Politicii de Coeziune sunt: Fondul European pentru Dezvoltare Regională (FEDR), Fondul Social European (FSE) și Fondul de Coeziune (FC).

Acordul politic al statelor membre privind Cadrul Multianual de Finanțare 2014-2020, realizat la Consiliul European din 7 - 8 februarie 2013 prevede alocarea pentru politica de coeziune a circa 325 miliarde euro (în scădere cu circa 35 miliarde euro față de perioada de programare 2007 - 2013), reprezentând 34,24% din volumul total al cheltuielilor UE pentru următorii 7 ani. Suma ce revine României pentru politica de coeziune este de 21,8 miliarde euro, în creștere cu 10% față de alocarea 2007 - 2013 (situată la nivelul de 19,8 miliarde euro).

Principalele schimbări convenite în cadrul Politicii de Coeziune (PC) sunt:

- Crearea unui cadru strategic comun pentru toate fondurile structurale, care prevede încheierea unor contracte de parteneriat cu fiecare stat membru;
- Crearea unei categorii de regiuni intermediare, „regiuni de tranziție”, cu PIB cuprins între 75% și 90% din PIB-ul mediu al UE, fiind regiuni aflate în phasing-out (către convergență, ce vor completa cele două categorii care există deja - regiuni de convergență și regiuni de competitivitate);
- Plafonarea alocărilor pentru coeziune („capping”) la 2,35% din PIB (capping diferențiat de 2,59% pentru Ungaria și Țările Baltice), alocarea pe stat membru (SM) neputând însă să fie mai mare de 110% din alocarea totală pentru perioada actuală;
- Creșterea calității cheltuielilor alocate și a condiționalităților pe baza cărora vor fi acordate fondurile;
- Principiul condiționalității (ex-ante și macroeconomice) și alinierea regulilor de implementare a politicii de coeziune cu Pactul de Stabilitate și Creștere, precum și cu procedura de deficit excesiv. Vor fi definitorii rezultatele obținute și stimulentele pentru a pune în aplicare reformele, dând posibilitatea Comisiei Europene de a suspenda parțial sau total plățile atunci când Consiliul decide că un stat membru nu a luat măsurile necesare;
- Aplicarea regulii de dezangajare n+3 pentru toate statele membre;
- Se menține rata de co-finanțare de 85% pentru politica de coeziune.

- Este prevăzută, ca regulă generală, o rată de pre-finanțare de 3%. Cu toate acestea, pentru statele care au beneficiat de asistență financiară începând cu anul 2010 (cazul României) rata de pre-finanțare este de 4%;
- Se păstrează prevederile referitoare la top-up, respectiv majorarea cu 10 puncte procentuale a ratei de co-finanțare în cazul statelor care beneficiază de programe de asistență financiară în baza art. 136 și 143 TFUE⁸;
- Se introduc prevederi referitoare la alocări suplimentare pentru regiunile în care se înregistrează șomaj în rândul tinerilor⁹.

Având un PIB pe locuitor sub 75%, regiunea Sud Muntenia intră în categoria regiunilor mai puțin dezvoltate (regiune de convergență), beneficiind astfel de un procent mai redus de cofinanțare și de posibilitatea accesării de fonduri pentru dezvoltarea diverselor sectoare economice, sociale sau culturale prin intermediul Politicii de Coeziune și a instrumentelor sale financiare.

Politica Agricolă Comună reglementează cadrul european în ceea ce privește comercializarea produselor agricole și dezvoltarea mediului rural, fiind definiți în cadrul său doi piloni de dezvoltare: a) *organizațiile comune de piață* (măsurile comune de reglementare a funcționării piețelor produselor agricole) și b) *dezvoltare rurală* - măsurile structurale care vizează dezvoltarea echilibrată a zonelor rurale.

Ratele de cofinanțare din partea UE vor fi de 85% în regiunile mai puțin dezvoltate, în regiunile ultraperiferice și în insulele mici din Marea Egee și de 50% în alte regiuni.

Pentru exercițiul financiar viitor (2014 - 2020), Comisia Europeană propune alocarea a 281,8 miliarde de euro pentru Pilonul I (plăți directe) al PAC și 89,9 miliarde de euro pentru dezvoltarea rurală.

Suma totală alocată agriculturii ar putea ajunge la 386,9 miliarde euro dacă se vor adăuga fondurile pentru: securitate alimentară (2,2 mld. Euro), sprijin pentru persoane defavorizate (2,5 mld. euro), gestionarea crizelor (3,5 mld. euro), fondul pentru globalizare (2,5 mld. euro); cercetare și inovare pentru securitate alimentară, bio-economie și agricultură durabilă (4,5 mld. Euro).

⁸ Tratatul de Funcționare al Uniunii Europene - pag 60, 64, 65

⁹ Ministerul Afacerilor Europene, Politică de Coeziune a Uniunii Europene 2014-2020

Raportându-ne la gradul de dezvoltare a regiunii Sud Muntenia, aceasta va beneficia de fonduri prin intermediul PAC cu o rată de cofinanțare din partea UE de 85%.

c.2.) Relații transfrontaliere și transnaționale în regiunea Sud Muntenia (2007 - 2013)

Principiul de bază al cooperării transfrontaliere și transnaționale este reprezentat de aplicarea în spațiile implicate într-o astfel de relație a unor măsuri comune pentru identificarea soluțiilor la probleme similare, ținând cont de particularitățile teritoriale, demografice, economice și sociale individuale.

Aplicarea acestui principiu este cu atât mai relevantă în condițiile cooperării transfrontaliere, în acest caz discutându-se despre sinergiile create între comunități vecine, care prezintă astfel un exemplu de parteneriat real, în deplină solidaritate, evidențiind imaginea unei Europe unite și diverse.

România poate accesa fondurile alocate în Programul de Cooperare Transnațională Sud Estul Europei, în condițiile formării de parteneriate cu alte state membre incluse în program precum: Albania, Austria, Bosnia și Herțegovina, Bulgaria, România, Croația, Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei, Grecia, Ungaria, Serbia, Muntenegru, Slovacia, Slovenia, Moldova, Italia (regiunile Lombardia, Bolzano/Bozen, Trento, Veneto, Friuli-Venezia-Giulia, Emilia Romagna, Umbria, Marche, Abruzzo, Molise, Puglia Basilicata) și Ucraina (oblasturile Cjermovestka, Ivano-Frankiviska, Zakarpatska și Odessa).

Regiunea Sud Muntenia (județele Călărași, Giurgiu, Teleorman) beneficiază de fondurile alocate prin Programul Transfrontalier România-Bulgaria.

Relații transfrontaliere

O regiune frontieră, în sensul strict al cuvântului, este, atât pentru Consiliul Europei cât și pentru Uniunea Europeană, o colectivitate teritorială publică situată imediat sub nivelul statal și care are o frontieră terestră sau maritimă comună cu una sau mai multe colectivități de același tip, situate într-un stat vecin.

Cooperarea regională constituie o componentă importantă în diplomația românească, întrucât contribuie la consolidarea dialogului politic și la dezvoltarea de proiecte regionale.

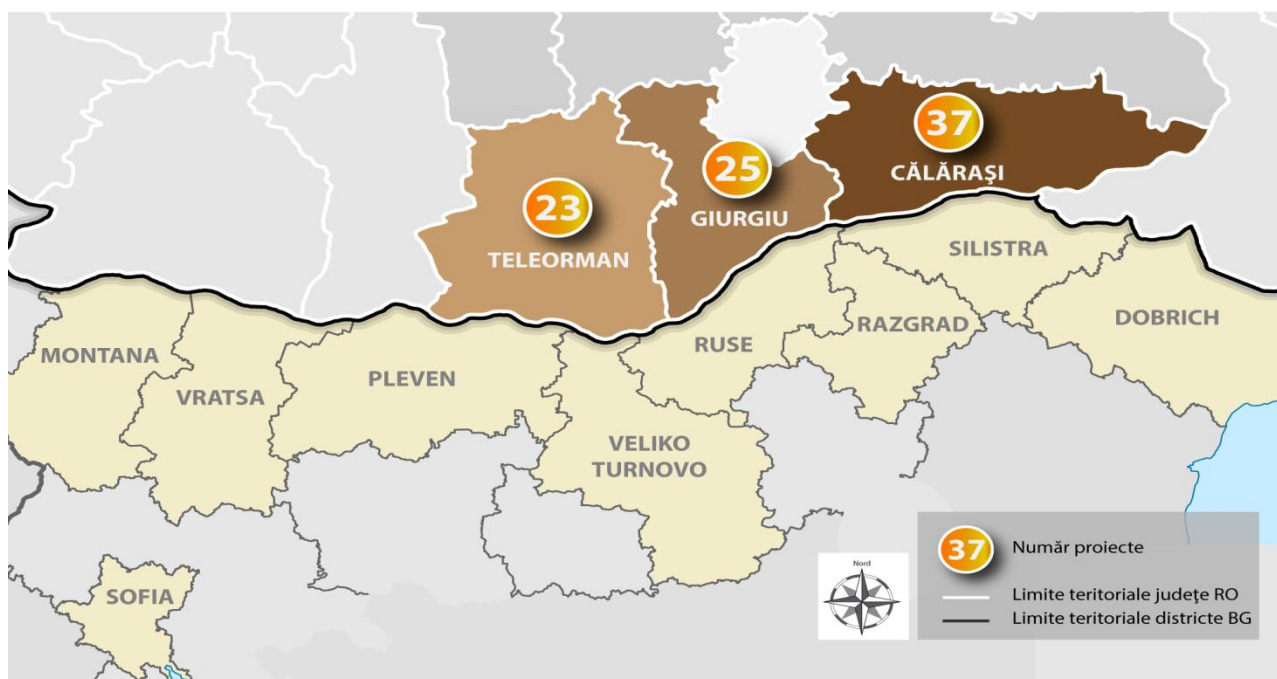
O serie de probleme politice, economice, de securitate și culturale pot fi mult mai bine și

mai repede abordate și rezolvate prin eforturi comune și corect direcționate. În acest sens, regiunile oferă cadrul potrivit pentru stabilirea unor mecanisme de cooperare, care să contribuie la asigurarea unui climat de securitate regional și internațional și să favorizeze creșterea nivelului de trai al populației.

Mai mult, cooperarea regională s-a dovedit complementară procesului de integrare europeană și euro-atlantică.¹⁰

În acest sens, programele de cooperare transfrontalieră pot fi accesate la nivelul județelor Mehedinți, Dolj, Olt, Teleorman, Giurgiu, Călărași și Constanța, situate în sudul României, în corespondență cu districtele Vidin, Vratsa, Montana, Veliko Târnovo, Plevna, Razgrad, Ruse, Dobrich și Silistra din Bulgaria.

Figura nr. 10 Județele din regiunea Sud Muntenia incluse în Programul de Cooperare Transfrontalieră România - Bulgaria, până la nivelul anului 2011

Sursa: Prelucrare proprie informații, 2012

România și Bulgaria au stabilit următoarele obiective specifice comune pentru acest program:

¹⁰ <http://www.mae.ro/node/1434/2>

1. Îmbunătățirea accesului la infrastructura de transport în cadrul ariei eligibile, pentru a facilita circulația bunurilor și persoanelor;
2. Îmbunătățirea disponibilității și diseminării informațiilor privind oportunitățile comune în cadrul zonei de frontieră;
3. Durabilitatea valorii intrinseci a resurselor naturale ale zonei, prin exploatarea prudentă și protejarea efectivă a mediului înconjurător;
4. Dezvoltarea economică durabilă a regiunii de frontieră prin inițiative comune, în vederea identificării și întăririi avantajelor comparative și reducerii dezavantajelor;
5. Consolidarea coeziunii sociale și culturale prin acțiuni de cooperare între oameni și comunități.

În cadrul regiunii Sud Muntenia, prin intermediul Programului Operațional de Cooperare Transfrontalieră România - Bulgaria 2007 - 2013, s-au implementat/se află în curs de implementare:

- 37 proiecte la nivelul județului Călărași (în parteneriat cu districtele Plevne, Silistra, Dobrich, Razgrad, Montana, Veliko Tarnovo, Vratsa, Ruse, Sofia);
- 25 proiecte la nivelul județului Giurgiu (în parteneriat cu districtele Veliko Tarnovo, Ruse, Dobrich, Razgrad, Silistra);
- 23 proiecte la nivelul județului Teleorman (în parteneriat cu districtele Plevne, Veliko Tarnovo, Ruse);

Valoarea totală a proiectelor este de 48.094.575,11 euro.

Relații transnaționale

Programul de Cooperare Transnațională Europa de Sud Est are definite 5 priorități de dezvoltare:

Prioritatea 1: Sprijinirea inovării și antreprenoriatului

- Dezvoltarea rețelelor tehnologice și de inovare în domenii specifice;
- Dezvoltarea unui mediu propice antreprenoriatului inovativ;
- Îmbunătățirea condițiilor cadru și deschiderea drumului către inovare.

Prioritatea 2: Protecția și îmbunătățirea mediului înconjurător

- Îmbunătățirea managementului integrat al apelor și prevenirea riscurilor de inundații;
- Îmbunătățirea prevenirii riscurilor naturale;
- Promovarea cooperării în domeniul managementului resurselor naturale și al ariilor protejate;
- Promovarea energiei regenerabile și eficientizarea resurselor.

Prioritatea 3: Îmbunătățirea accesibilității

- Îmbunătățirea coordonării în promovarea, planificarea și intervenția în domeniul rețelelor primare de transport;
- Dezvoltarea strategiilor de diminuare a „diviziunii digitale”;
- Îmbunătățirea condițiilor cadru pentru platformele multimodale.

Prioritatea 4: Dezvoltarea sinergiilor transnaționale ale zonelor cu potențial

- Abordarea problemelor ce afectează zonele metropolitane și sistemele regionale de așezări;
- Promovarea unui tipar echilibrat al zonelor cu potențial în ceea ce privește accesibilitatea și atractivitatea acestora;
- Promovarea utilizării patrimoniului cultural pentru dezvoltare.

Prioritatea 5: Asistență tehnică pentru implementarea programului și creșterea capacității¹¹

Statele ce pot accesa fondurile oferite în cadrul acestui program sunt implicate astfel în procesul de integrare teritorială, economică și socială al UE, contribuind în egală măsură la creșterea gradului de coeziune, stabilitate și competitivitate al regiunilor.

La nivelul regiunii Sud Muntenia au fost implementate proiecte finanțate prin acest program în valoare de 3.633.340 euro, iar relațiile transnaționale au fost derulate cu parteneri

¹¹ <http://www.sudestul-europei.ro/articol/55/prioritatile-see.html>

din: Austria, Slovacia, Ungaria, Bulgaria, Croația și Serbia.

Relații interregionale

Programul de Cooperare Interregională INTERREG IVC a finanțat 15 proiecte derulate la nivelul regiunii Sud Muntenia, implicând parteneri diverși: Consilii Județene, Primării și Instituții Publice. Programul vizează sprijinirea inovării și economiei bazate pe cunoaștere, protecției mediului și prevenirii riscurilor și contribuie astfel la modernizarea economică și creșterea competitivității la nivel european.

Programul de Cooperare Teritorială URBACT II a finanțat până în anul 2009, 2 proiecte derulate la nivelul regiunii Sud Muntenia, partenerii în cadrul acestor proiecte fiind: Primăria Municipiului Târgoviște și Primăria Mizil.

Astfel, prin intermediul celor două programe sus-menționate, în regiunea Sud Muntenia s-a reușit atragerea unor fonduri de peste 11 milioane euro.

Dintre cele 8 regiuni de dezvoltare delimitate la nivelul României, regiunea Sud Muntenia deține cea mai întinsă suprafață arabilă, acest avantaj fiind conferit de predominanța reliefului de câmpie, cu soluri fertile, existent în special în zona județelor din sudul regiunii (Călărași, Giurgiu, Ialomița, Teleorman). Relieful specific județelor din nordul regiunii (Argeș, Dâmbovița și Prahova) favorizează dezvoltarea zootehniei, pomiculturii și viticulturii, datorită reliefului constând în pășuni, pajiști și dealuri.

Gradul de dezvoltare a agriculturii trebuie corelat cu capacitatea de producție și productivitatea exploatațiilor agricole, caracterizate în prezent de fenomenul practicării agriculturii de semisubzistență, ca urmare a gradului scăzut de modernizare și dezvoltare a infrastructurii specifice. Se impune în acest sens o retehnologizare și mecanizare a utilajelor specifice, extinderea și modernizarea sistemului de irigații, construirea de puncte de colectare și distribuție a produselor agricole, etc. De asemenea, trebuie considerată alinierea producătorilor agricoli la standardele impuse prin Politica Agricolă Comună, aspect ce ar influența în mod pozitiv gradul de valorificare a potențialului agricol și, în consecință, creșterea calității vieții populației din mediul rural.

Se impune, totodată, aplicarea unor măsuri conexe care să conducă la dezvoltarea mediului rural din regiune, determinând reducerea gradului de dependență a populației din sate

și comune față de practicarea agriculturii, cu atât mai mult cu cât această activitate este influențată de evenimentele climatice extreme care se produc ca urmare a încălzirii globale (secete prelungite, inundații, etc.). În acest sens, strategia de dezvoltare a mediului rural trebuie să prezinte o serie de oportunități viabile pentru populația rezidentă, astfel încât să fie asigurată dezvoltarea mai multor sectoare economice cu potențial încă nevalorificat corespunzător (agroturismul și serviciile - pentru județele din sudul regiunii; zootehnia și antreprenoriatul în raport cu obiceiurile și produsele tradiționale - pentru județele din nordul regiunii).

2.2. Particularități geografice ale regiunii Sud Muntenia pentru mediul rural

a) Relief

În partea de nord, regiunea Sud Muntenia se învecinează cu regiunea Centru, de-a lungul Munților Făgăraș, Piatra Craiului, Bucegi. În partea de nord est, limita este una de tip administrativ, învecinându-se cu regiunea Sud Est (județele Buzău și Brăila), la sud de râul Buzău. În partea de est și sud, limita este dată de cursul Dunării. Limita vestică este tot de tip administrativ, învecinându-se cu regiunea Sud Vest Oltenia (județele Vâlcea și Olt) și este dată de cursurile râurilor Topolog, Vedea, Cotmeana. În centrul regiunii se află regiunea București - Ilfov.

Suprafața de 34.453 km² a regiunii Sud Muntenia o situează între cele mai întinse din țară, reprezentând aproximativ 14,45% din teritoriul României.

Relieful regiunii Sud Muntenia este caracterizat de o mare diversitate. În ceea ce privește diferența de altitudine înregistrată între zonele ce o compun, diferență ce ajunge până la 2.400 metri, se poate considera că este repartizată proporțional, coborând în trepte de la nord la sud, de la crestele Munților Făgăraș și Bucegi și ajungând până în Lunca Dunării.

Munții Făgăraș sunt alcătuiți din șisturi cristaline, reprezentând unitatea montană cea mai înaltă nu numai din Carpații Meridionali, dar și din întreaga țară. Aici se înregistrează cea mai înaltă altitudine (vârful Moldoveanu de 2.544 m). În timp ce spre nord, munții Făgăraș prezintă o mare denivelare, materializată printr-un peisaj abrupt, înspre sud aceștia coboară în trepte. Dealurile subcarpatice scad spre sud în înălțime, pierzându-se treptat în câmpie, mai ales la vest de Argeș.

Câmpia este forma de relief predominantă (70,7% din suprafața regiunii) și cuprinde totalitatea suprafețelor județelor Călărași, Giurgiu, Ialomița și Teleorman. În funcție de suprafața ocupată, urmează dealurile (19,8% din suprafața regiunii) și munții (9,5% din suprafața regiunii).

Altitudinea medie a regiunii este de 1.263 m, cu precizarea că altitudinea medie a județelor din nord este de circa 350 m, iar a celor din sud de circa 35 m.

Altitudinea medie a principalelor localități din regiune este de circa 500 m, cu precizarea că există mari diferențe între localitățile din nord, care au altitudini mari (Azuga 930 m, Sinaia 880 m) și cele din sud cu altitudini de 30 m față de nivelul mării.

Relieful județului Argeș

Județul Argeș este situat în partea central-sudică a României, având o suprafață de 6.826 km².

Relieful județului Argeș coboară în trepte de la nord la sud și cuprinde toate unitățile geomorfologice carpato-transdanubiene, de la altitudinea de peste 2.500 m (crestele Făgărașilor) până la altitudinea de 160 m (în Câmpia Română).

Partea centrală a județului este ocupată în proporție de 55% de regiuni deluroase (Muscelele Argeșului) și de subunități ale podișului getic (porțiuni din Dealurile Argeșului, Piemont Cîndești, Piemont Cotmeana), iar în partea de sud, de subunități ale Câmpiei Române (Câmpia Piteștiului și un sector al câmpiei Găvanu Burdea).

Configurația reliefului județului Argeș face ca 24% din suprafață să fie împădurită (343.600 hectare), restul suprafeței fiind ocupat de terenuri agricole, terenuri neproductive, localități și căi de comunicații.

Relieful județului Călărași

Județul Călărași este situat în partea de sud-est a României și a Câmpiei Române, pe malul stâng al Dunării (km 452-300) la granița cu Bulgaria, având o suprafață de 5.088 km² (2,13% din suprafața României).

Este situat într-o zonă de câmpie ce înclină ușor nord-vest/sud-est, cuprinzând mai multe subunități ale Câmpiei Române (Bărăganul sudic, Câmpia Mostiștei, Câmpia Burnasului, Câmpia Vlăsiei) la care se adaugă Lunca Dunării (Lunca Greaca, Lunca Călărași, Balta Borcei).

Relieful relativ variat, se grupează în patru mari unități: Câmpia Bărăganul Mostiștei, Câmpia Vlăsiei, Câmpia Burnas, Lunca Dunării.

Relieful județului Dâmbovița

Județul Dâmbovița ocupă o suprafață totală de 4.054 Km², ceea ce reprezintă 1,70% din suprafața României.

Relieful este variat, dispus în trei mari trepte care se succed de la nord la sud.

Treptele de relief sunt alcătuite din munți (9%), dealuri (41%) și câmpii (50%). Etajat de la câmpia joasă până la cele mai înalte piscuri ale Munților Bucegi, relieful județului Dâmbovița prezintă o mare diversitate peisagistică. Câmpiile, care ocupă peste 50% din suprafața județului, alcătuiesc cea mai joasă și cea mai tânără treaptă de relief. Din forajele existente se constată prezența unei cuverturi de pietrișuri de grosimi variabile peste care stau depozite loessoide sau de luncă. În condiții specifice de climă și vegetație, pe aceste depozite s-au format cele mai fertile soluri din județ, propice pentru dezvoltarea agriculturii.

Relieful județului Giurgiu

Județul Giurgiu este situat în partea sudică a țării, în cadrul mării unități geografice numită Câmpia Română și este străbătut de mai multe râuri - Argeș, Neajlov, fiind delimitat la S de fluviul Dunărea. De la nord la sud, teritoriul județului se desfășoară pe 94 km, iar de la vest la est, pe 79 km. Altitudinile maxime se înregistrează în extremitatea nord-vestică a județului, iar altitudinile minime în extremitatea sud-estică. Teritoriul administrativ se întinde pe o suprafață de 3.526 km² și are o populație de 285.235 locuitori.

Ca parte integrantă a Câmpiei Române, după caracterele geologice și morfohidrografice, în județul Giurgiu se deosebesc mai multe unități de relief: Câmpia de subsidență, Câmpia Vlăsiei, Câmpia Burnazului, Câmpia Neajlovului sau Vlascei sudice, Lunca Dunării, Lunca Argeșului.

Amenajările hidroameliorative realizate în Lunca Dunării în ultimele decenii au schimbat radical peisajul natural al Luncii Dunării; în locul meandrelor sau văilor mlăștinoase, al gârlelor ori al lacurilor și bălților (Greaca, Mahâru, Pietrele) se întind acum terenuri arabile cu mare fertilitate, ca urmare a lucrărilor de drenare, îndiguire, irigare.

Relieful Județului Ialomița

Județul Ialomița se găsește în partea de sud-est a României, în estul Câmpiei Române (pe cursul inferior al râului cu același nume) și se întinde pe o suprafață de 4.453 km², suprafață ce

reprezintă 1,9% din teritoriul țării. Geografia județului Ialomița poartă amprenta situării sale în diviziunea estică a Câmpiei Române - Bărăganul, care este mărginită la est de brațul Borcea și Balta Ialomiței și traversată median de lunca râului Ialomița pe o lungime de 178 km și o lățime de 6-9 km.

Întregul Bărăgan Ialomițean este acoperit de un strat de loess, rezultat din evoluția geologică îndelungată, zona fiind un bazin de sedimentare maritimă lacustră.

O notă de specificitate în relieful județului Ialomița este dată atât de zona dunelor care însoțesc râul Ialomița, cât și de Lunca Dunării, desfășurată ca un arc de cerc de la Fetești și până la Vlădeni, unde înregistrează extensiunea maximă.

Relieful Județului Prahova

Județul Prahova este situat în partea de sud-est a României, în mijlocul Munteniei, ocupând o parte din pantele de sud ale Carpaților și se întinde până în zona de câmpie.

Județul Prahova corespunde în cea mai mare parte bazinului hidrografic al râului Prahova, de la care de fapt, își trage numele, având o suprafață de 4.716 Km², ceea ce reprezintă 2% din suprafața întregii țări și o populație de 819.600 locuitori, reprezentând aproximativ 3,5% din populația României, cu o densitate de 173,8 locuitori pe Km².

Din punct de vedere altimetric, relieful se prezintă astfel:

- cu înălțimi de peste 1.000 m, aproximativ 17,2% din suprafața județului Prahova;
- cel cuprins între 200 și 1.000 m, acoperă 50,2% din aceeași suprafață;
- cel sub 200 m, reprezintă 32,6%.

La nord, punctele care marchează limita administrativă a județului Prahova se găsesc pe culmile celor mai înalte masive muntoase carpatice și anume Bucegi și Ciucaș.

Relieful județului Prahova creează condiții propice pentru dezvoltarea pomiculturii, viticulturii, zootehniei.

Relieful Județului Teleorman

Teritoriul județului Teleorman este situat în partea sudică a țării, în zona centrală a Câmpiei Române. Județul Teleorman ocupă, ca suprafață, locul 19, deținând un procent de 2,4% din suprafața țării.

Extremitatea sudică a județului coincide cu extremitatea sudică a țării, fiind județ de frontieră cu Bulgaria pe o lungime de circa 88 km.

Relieful județului Teleorman este caracterizat prin existența a două trepte principale: zona de câmpie și Lunca Dunării, întregul teritoriu prezentând o ușoară înclinare spre sud și est, fapt evidențiat și de orientarea rețelei hidrografice. Zona de câmpie cuprinde părți din trei unități principale ale Câmpiei Române care, de la nord la sud se succed astfel: Găvan-Burdea, Boianu, Bumas.

Lunca Dunării, cu lățimi ce variază între 2-6 km, se detașează ca o unitate aparte, atât prin altitudinile sale, mai coborâte (20-24 m), cât și prin peisajul său specific. În prezent este îndiguită pe sectorul Olt - Vedea, în mare parte desecată și folosită pentru agricultură.

Din numeroasele lacuri și bălți s-au păstrat numai lacurile Suhaia - 1.050 ha, folosite pentru piscicultură și complexul lacustru de 800 ha situat la confluența râului Vedea cu fluviul Dunărea.

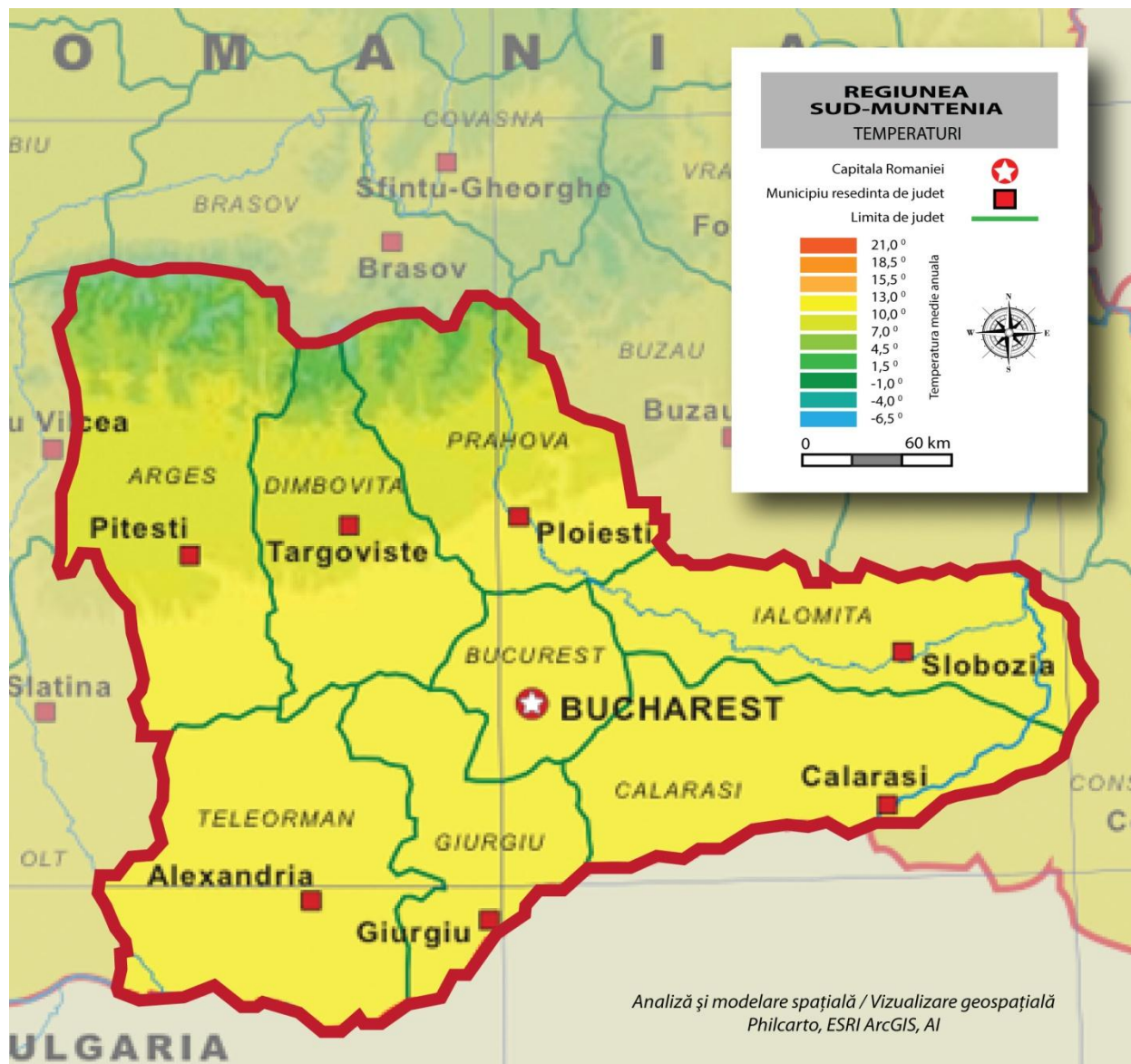
b) Climă

Disponerea în trepte a reliefului conduce la apariția următoarelor tipuri de climă la nivelul regiunii Sud Muntenia: climatul de munte, climatul de deal, climatul de câmpie.

Zonalitatea verticală pregnantă impune separarea a două tipuri: subtipul climatului alpin, corespunzător înălțimilor de peste 1.900 m și subclimatul munților mijlocii. Temperatura medie anuală a fost de 10,22°C caracterizată printr-o minimă de -22,9°C înregistrată în luna martie la Vf. Omu (jud. Prahova) și o maximă de 36,5°C înregistrată în luna iulie la Turnu Măgurele (jud. Teleorman).

Vânturile puternice bat tot timpul anului, dominante fiind cele de nord-vest și est. Climatul de deal este influențat de prezența unor fenomene de întrepătrundere a elementelor climatice atât dinspre munte, cât și dinspre câmpie.

Figura nr. 11 Harta specificului climatologic din punct de vedere al temperaturilor medii în regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2011

Sursa: Prelucrare proprie informații, 2013

Prin prisma nivelului de precipitații medii anuale, la nivelul anului 2011, valorile cele mai ridicate ale acestui indicator se înregistrau în județele din nordul regiunii (Prahova, Argeș și Dâmbovița), iar cele mai scăzute în județul Ialomița. Acest aspect derivă în principal din

dispunerea reliefului la nivel regional, precipitațiile înregistrând valori mai ridicate în zona montană și deluroasă.

La nivelul anului 2011, cantitatea anuală de precipitații înregistrată în regiunea Sud Muntenia este redată în tabelul următor:

Tabel nr. 3 Cantitatea anuală de precipitații înregistrată în regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2011

-l/m²-

Județ	Cantitatea anuală de precipitații
Argeș	545
Călărași	420
Dâmbovița	510
Giurgiu	480
Ialomița	394
Prahova	636
Teleorman	485

Sursa: Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice, 2012

Clima Județului Argeș

Dispunerea în trepte a reliefului joacă rolul principal în conturarea tipurilor de climă ce apar în județul Argeș. Un alt factor important este orientarea generală spre sud a întregului relief: munții din nord totodată joacă rolul de barieră în calea unor influențe legate de circulația generală a atmosferei. În aceste condiții apar următoarele tipuri de climă: climatul de munte, de deal și de câmpie.

Climatul de munte se caracterizează prin prezența celor mai scăzute temperaturi medii anuale.

Climatul de deal este influențat de prezența unor fenomene de întrepătrundere a elementelor climatice atât dinspre munte, cât și dinspre câmpie.

Climatul de câmpie prezintă o largă desfășurare a elementelor climatice, fără schimbări bruște.

Zonalitatea verticală pregnantă impune separarea a două tipuri: subtipul climatului alpin, corespunzător înălțimilor de peste 1.900 m și subclimatul munților mijlocii.

Clima Județului Călărași

Regimul climatic general este omogen, în tot cuprinsul județului, caracterizându-se prin veri deosebit de calde și precipitații cantitativ nesemnificative sub formă de averse, prin ierni reci marcate uneori de viscole puternice, dar și de perioade de încălzire, care provoacă discontinuități în distribuția temporară a stratului de zăpadă.

Fenomenul de îngheț este specific perioadei reci a anului, primul îngheț de toamnă se produce de obicei în ultima decadă a lunii septembrie, iar ultimul îngheț de primăvară se semnalează în luna aprilie.

Precipitațiile atmosferice constituie pentru județul Călărași un factor hotărâtor al stării de vegetație a plantelor și a producției agricole. Cele mai bogate precipitații se înregistrează în luna iunie (71,9 mm), iar cele mai scăzute în luna martie (29,2 mm). O particularitate distinctă a precipitațiilor din această regiune o constituie caracterul lor torențial de aversă în timpul verii, însoțite de descărcări electrice.

Precipitațiile în stare solidă sub formă de ninsoare constituie o importantă rezervă de apă care se acumulează iarna pe sol, sub forma stratului de zăpadă. Primele ninsori cad la sfârșitul toamnei și începutul iernii.

Clima Județului Dâmbovița

Din punct de vedere climatic, teritoriul județului Dâmbovița are un climat temperat continental, însă cu mari diferențe între zona montană și cea de câmpie (valori termice extreme +40,4°C la Găești în 1946 și -33,8°C, pe vârful Omu în 1929).

Sectorul montan se caracterizează prin ierni foarte reci, marcate de viscole puternice frecvente și veri răcoroase cu precipitații abundente. Valoarea precipitațiilor ajunge până la 1.400 mm - pe culmile montane înalte - anual. Temperatura medie anuală se situează în jurul valorii de -2°C.

Sectorul subcarpatic și piemontan se caracterizează printr-un regim climatic intermediar între sectorul montan și cel de câmpie, ierni nu foarte reci, bogate în precipitații și veri calde cu precipitații moderate.

Sectorul de câmpie se caracterizează printr-un regim climatic cu veri foarte calde, cu precipitații moderate și ierni nu prea friguroase.

Clima Județului Giurgiu

Caracteristica climatului este conferită de poziția pe care o are teritoriul județului în cadrul Câmpiei Române și de condițiile locale geografice. Astfel, clima temperat-continentală a sudului țării are aici caracter de tranziție.

Verile, datorită pătrunderii aerului uscat și fierbinte tropical și a celui uscat și cald din sud-estul continentului european, au un pronunțat caracter continental-arid. Iernile, sub influența maselor de aer rece est-continental și arctic, sunt reci, cu multe zile geroase. Primăverile au apariții și durate foarte diferite, alternanța zilelor reci și înnorate cu cele calde și senine fiind foarte frecventă. Precipitațiile sunt mult mai bogate și mai frecvente decât în celelalte anotimpuri, iar vânturile, în general moderate, domină din direcția nord-est. Toamnele reprezintă perioada de trecere, în general lentă, de la vară la iarnă, fiind mai calde și mai uscate în prima parte și mai reci și mai umede în cea de-a doua.

Precipitațiile prezintă un mare grad de neuniformitate, atât în privința cantităților, cât și a perioadelor de timp. De exemplu, vara, în timpul unor lungi perioade de secetă, pe unele arii restrânse, cad ploi abundente și chiar grindină, cantitățile de apă ajungând la 141 l/m² în 24 de ore. Datorită cantităților reduse de precipitații ce cad în lunile de vară, când se manifestă și o mare intensificare a evaporației, există lungi perioade de secetă care determină un deficit însemnat de umiditate, resimțit, uneori puternic, de plantele de cultură.

Pentru perioadele reci ale anului sunt caracteristice precipitațiile sub formă de zăpadă. În general, se înregistrează peste 50 zile cu strat de zăpadă (solul acoperit), primele ninsori căzând, mai ales, la sfârșitul lunii noiembrie - începutul lui decembrie.

Clima Județului Ialomița

Clima județului Ialomița este temperat-continentală, caracterizându-se prin veri foarte calde și ierni foarte reci, printr-o amplitudine termică anuală și diurnă relativ mare și prin precipitații în cantități foarte reduse, precipitațiile medii anuale fiind de 460 - 590 mm, cele mai mici fiind repartizate în Lunca Dunării, iar cele mai mari în restul județului. Numărul anual al zilelor cu strat de zăpadă este de 38 - 41, cu o grosime a stratului de 3 - 8 cm, dar sunt și ierni când troienele depășesc 2 m.

Repartiția precipitațiilor prezintă o mare instabilitate atât în spațiu cât și în timp, seceta fiind de multe ori frecventă și luând uneori aspect de calamitate.

Vântul, în special iarna, este însoțit de viscole puternice care fac ca zăpezile să se așeze în straturi neuniforme, iar primăvara dau naștere la valuri cu amplitudini mari pe Dunăre și Brațul Borcea, încât în zonele de dig cu perdele de protecție slab dezvoltate se creează eroziuni.

Fenomenele meteorologice extreme produse pe teritoriul județului Ialomița au fost tornadele din anii 2001 (31.07. - localitatea Sfântu Gheorghe și 12.08. - localitatea Făcăieni) și 2005 (07.05. - localitatea Movilița).

Clima Județului Prahova

Județul Prahova are o poziție intermediară între zona de curbură și meridională a Carpaților și Subcarpaților, marile unități de relief (munte, deal, câmpie) succedându-se de la nord la sud, de la altitudini de peste 2.500 m în Munții Bucegi, la altitudini de 50-100 m în Câmpia Gherghiței.

Climatul temperat continental specific țării noastre se distinge în județul Prahova prin cele trei tipuri de climate: de munte, de deal și de câmpie.

În regiunea montană și de deal se pot sesiza diferențieri climatice între zonele depresionare și culmile înalte. Inversiunile locale de temperatură apar în zonele depresionare subcarpatice (Câmpina, Vălenii de Munte, Slănic, Vâlcănești) și pe văile largi, cu brume timpurii toamna și târzii primăvara.

Regiunile de câmpie și de deal înregistrează timp de 10 luni pe an valori medii de peste 0°C, în timp ce în zona montană, numai 8 luni pe an sau chiar 5 luni pe an, la Vf. Omu.

Fenomenul de secetă se manifestă în luna iulie și se accentuează în luna august. Acest fenomen se produce datorită stagnării aerului uscat, tropical, o perioadă mai îndelungată în zona Bărgănelului și a zonei deluroase.

Perioada cea mai ploioasă a anului este aprilie-iunie, în luna iunie înregistrându-se maximul multianual de precipitații.

Clima Județului Teleorman

Județul Teleorman aparține în întregime sectorului cu climă continentală. Regimul climatic general se caracterizează prin veri foarte calde cu precipitații moderate, ce cad adesea sub formă de averse și prin ierni reci cu viscole, cu frecvente intervale de încălzire, care provoacă topirea stratului de zăpadă și implicit discontinuitatea lui.

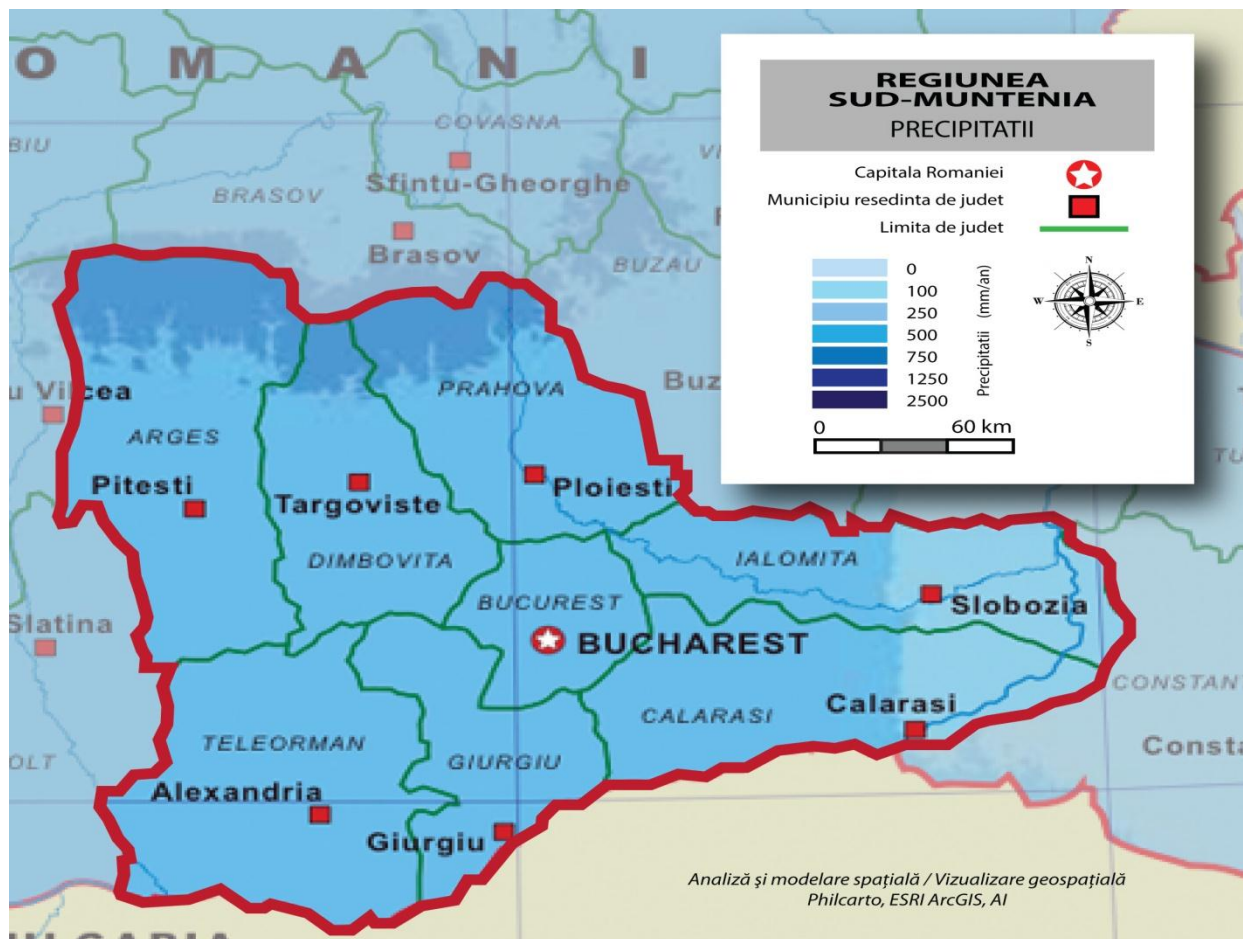
Radiația solară globală înregistrează valori între $125 \text{ kcal/m}^2/\text{an}$ în partea de nord a județului și $127,5 \text{ kcal/m}^2/\text{an}$ în partea de sud. Acestea situează județul Teleorman printre județele cu un potențial de energie foarte ridicat.

Regimul termic mai ridicat din Lunca Dunării se datorează nu numai latitudinilor și altitudinilor ceva mai mici decât în jumătatea nordică a județului ci și influenței apelor fluviului, care contribuie în mod hotărâtor la crearea unui topoclimat specific.

Precipitațiile atmosferice înregistrează creșteri ușoare de la sud la nord, odată cu creșterea altitudinii reliefului. Cantitatea medie multianuală de precipitații este de peste 500 mm.

Vânturile sunt influențate de relief mai ales în extremitatea sudică a județului, unde valea Dunării constituie un mare culoar de ghidare a curenților atmosferici.

Figura nr. 12 Harta specificului climatologic din punct de vedere al precipitațiilor medii în regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2011

Sursa: Prelucrare proprie informații, 2013

c) Sol

Caracteristicile solurilor din Județul Argeș

Din punct de vedere geomorfologic, perimetrul județului Argeș se găsește în cadrul Piemontului Cotmeana care aparține unității geomorfologice Subcarpații Getici. Are forma unui triunghi și are ca trăsături principale divergența rețelei de văi, panta în scădere continuă și o lărgire a interfluviilor netede de la nord la sud, prezența pânzei de apă la mare adâncime și predominanța terenurilor agricole.

Caracteristicile solurilor din Județul Călărași

Pe teritoriul județului Călărași predominante sunt cernoziomurile. Astfel, pe direcția est-vest se succed următoarele tipuri: cernoziomuri carbonatice, cernoziomuri campice, cernoziomuri arhilo-iluviale și subsoluri brun-roșcate tipice, ultimile pe suprafețe reduse în extremitatea de vest a județului. Aceste soluri zonale s-au format pe loess sau depozite loessoide.

Solurile aluviale cu diferite texturi se întâlnesc în luncile largi ale Dâmboviței, Argeșului și Dunării. În aceleași lunci solonețurile ocupă suprafețe destul de reduse.

Fertilitatea ridicată a diferitelor tipuri de cernoziomuri, ca și a solurilor aluviale care formează împreună peste 97% din suprafața fondului funciar, explică larga folosire în agricultură a acestora, precum și caracterul predominant cerealier al agriculturii.

Caracteristicile solurilor din Județul Dâmbovița

Caracteristicile pedologice ale solului sunt foarte variate, datorită condițiilor de relief, litologice și etajării altitudinale. În partea de nord a județului, în sectorul montan se găsesc etajate, dar cu un profil subțire: soluri brune acide, brune podzolice și podzoluri humico - periiluviale.

Sectorul subcarpaților Ialomiței este ocupat de solurile brune podzolice, iar pe alocuri apar și soluri brune acide.

În zona de câmpie, din sud, sunt cernoziomuri levigate, moderat și puternic, cernoziomuri levigate freatic, soluri brun roșcate podzolice, acestea favorizând dezvoltarea agriculturii. Sectorul Piemontului Cândești este dominat de soluri brune podzolice, soluri podzolice argiloiluviale, planosoluri, formate pe depozite fine argiloase.

Solurile aluvionale ocupă suprafețe restrânse (circa 25.000 hectare) în luncile marilor râuri Argeș, Ialomița, Dâmbovița.

Caracteristicile solurilor din Județul Giurgiu

Cu numai patru decenii în urmă, subsolul județului Giurgiu era considerat lipsit de importanță economică, fără resurse de zăcămintे minerale utile. Prospekțiunile efectuate au pus în evidență zăcămintе de petrol și gaze (structuri petrolifere și gazifere au fost identificate în toată câmpia de subsidență și în Câmpia Neajlovului). Exploatare însemnate de țiței se fac în

partea nordică și centrală, înscriind județul Giurgiu printre județele producătoare de țiței ale țării. Zăcămintele de țiței și gaze naturale aflate în exploatare sunt la: Cartojani, Buturugeni, Găiseni, Roata de Jos, Mârșa, Florești-Stoenești, Grădinari, Bolintin-Deal.

Depozitele cuaternare oferă cantități însemnate de materiale de construcții: nisipuri, pietrișuri, argile, precum și bogate straturi acvifere. Exploatarea de nisip și pietriș sunt localizate în albiile râurilor și pe terasele râurilor principale: Argeș la Ogrezeni, Malu Spart, Stoenești Găiseni, Grădinari, pe Neajlov la Vadu Lat și Bucșani, fiind sursele de bază ale construcțiilor din județ și din municipiul București.

Apele freatice și subterane, cantonate în straturi cu grosimi și adâncimi diferite, practic în cantități nepuizabile, reprezintă una din principalele resurse naturale. Relieful de câmpie reprezintă o resursă naturală importantă, valorificată prin practicarea agriculturii, în special prin cultivarea de porumb, grâu și floarea - soarelui.

Caracteristicile solurilor din Județul Ialomița

Principalele soluri întâlnite în județul Ialomița sunt cernoziomurile și solurile aluviale, mai rar apărând și solurile sărăturate (solonșoare, solonșoare), cu o fertilitate slabă sau medie, folosite în special ca pășuni.

Caracteristicile solurilor din Județul Prahova

Diversitatea unităților morfologice determină și o mare varietate a solurilor în județul Prahova.

Zona montană se caracterizează prin soluri podzolice și soluri brune podzolice pe care se dezvoltă în bune condiții vegetația de pășuni alpine, pădurile de conifere și cele în amestec cu fag.

În dealurile subcarpatice se constată un mozaic de soluri, în care sunt prezente solurile brune, brune podzolice, brune acide, pseudorendzine, favorabile culturilor furajere, pășunilor naturale și livezilor de pomi fructiferi.

În zona de câmpie au o largă răspândire cernoziomurile cambice, cernoziomurile argiloaluvionale, brun-roșcate podzolice și soluri argiloaluvionale. Toate sunt favorabile culturilor de cereale și porumb.

În luncile care străbat câmpia și în zona de dragare apar suprafețe întinse cu aluvioni și soluri aluvionale, lacoviști, cernoziomuri freatic-umede, care sunt propice pentru cereale și legume.

Caracteristicile solurilor în Județul Teleorman

Învelișul de soluri al regiunii se remarcă prin varietate. Județul Teleorman dispune de soluri cu fertilitate naturală ridicată. De la sud spre nord, aproape sub forma unor fâșii regulate, se succed cernoziomuri (pe terasele Dunării), cernoziomuri cambice (levigate), cernoziomuri argiloiluviale, soluri brune roșcate (inclusiv podzolite), vertisoluri și, cu totul local, (în bazinul superior al Câlniștei, pe terasele inferioare ale Dunării și Vedei), variantele hidromorfe ale cernoziomurilor și cernoziomurilor cambice; în partea de sud și centrală a județului s-au format depozite loessoide, iar în partea de nord, depozite argiloase. Pe stânga Vedei, în aval de confluența cu Teleormanul, apar soluri nisipoase. O mare răspândire o au aluviunile și solurile aluviale ce se întâlnesc de-a lungul Dunării (local gleizate), de-a lungul Vedei și Teleormanului.

Fertilitatea bună a solurilor din sud se diminuează treptat spre nord, factorul limitativ fiind textura grea a solurilor, asociată cu formarea de exces temporar de apă în sol.

d) Rețea hidrografică

Rețeaua hidrografică bogată a regiunii este dominată de fluviul Dunărea în care se varsă principalele râuri ale regiunii (Olt, Argeș, Dâmbovița, Ialomița și Prahova), fiind completată de o serie de lacuri naturale și antropice cu folosință complexă.

Rețeaua hidrografică a județului Argeș

Rețeaua hidrografică este reprezentată în principal prin cursul superior al râului Argeș, al cărui bazin hidrografic are o suprafață de 12.550 km² și o lungime de 350 km.

Alături de cursul principal, județul Argeș este brăzdat de afluenți importanți precum Vîlsanul, Râul Doamnei, Râul Târgului și Dâmbovița. Partea de nord-vest a județului este drenată de un sector de vale al râului Topolog, în partea de sud, județul este străbătut de cursurile superioare ale râurilor Cotmeana, Teleorman, Dâmbovic, Neajlov, iar în partea de nord-est, de cursul superior al râului Dâmbovița.

Caracteristicile bilanțului hidric Argeș este faptul că pe râurile cu bazine de recepție mici, ploile torențiale produc debite deosebit de mari, în timp ce în sub-bazinele cu suprafețe mari, efectul ploilor scade sensibil.

Rețeaua hidrografică a județului Călărași

În județul Călărași rețeaua hidrografică este afluentă în totalitate fluviului Dunărea.

Județul Călărași are o rețea hidrografică de 651 km, reprezentată în principal de fluviul Dunărea, cu brațul Borcea, râurile Argeș și Dâmbovița, valea Mostiștea și văi autohtone locale.

Principală arteră hidrografică o reprezintă fluviul Dunărea care străbate teritoriul județului de la km 450 (amonte oraș Oltenița) până la km 300 (oraș Cernavodă). Debitul mediu al fluviului Dunărea în județul Călărași este de 6.500 m³/s.

Pe teritoriul județului, la Dunăre, sunt amenajate un număr de 7 (șapte) incinte, care apără o suprafață de 88.362 ha, prin 288.944 km diguri.

Pe cursurile inferioare ale râurilor Argeș și Dâmbovița au fost construite în acest sens 70,2 km diguri pentru a proteja de inundații o suprafață de 4.840 ha teren arabil.

Rețeaua hidrografică a județului Dâmbovița

Județul Dâmbovița este străbătut de râul Ialomița și afluenții acestuia, precum și de râurile Dâmbovița, Argeș și afluenții acestora.

Lacuri de acumulare prezente pe teritoriul județului sunt: Barajul Bolboci, Barajul Scropoasa, Barajul Pucioasa, Acumularea Zăvoiu Orbului, Barajul Văcărești, Acumularea Udrești, Acumularea Bunget I, Acumularea Bunget II, Acumularea Brătești, Acumularea Adunați, Acumularea Ilfoveni.

Rețeaua hidrografică a județului Giurgiu

Teritoriul județului Giurgiu înregistrează o mare densitate a rețelei hidrografice, în regim natural și artificial. După geneză și caractere generale, apele de pe teritoriul județului se încadrează în trei mari categorii: râuri, lacuri și ape freatice.

Râurile formează o rețea a cărei densitate este de aproape 25 km/100 km², fiind tributare la două bazine hidrografice: Argeș și Dunăre. Abundența ploilor în ultimii ani (1941,

1955, 1970, 1975, 1999, 2000, 2002, 2004, 2005, 2006) a provocat inundații pe mari suprafețe, afectând terenuri agricole, locuințe, drumuri.

Lungimea totală a rețelei hidrografice pe teritoriul județului Giurgiu este de 837 km fiind formată din mai multe cursuri de apă (Tabelul nr. A4)

Rețeaua hidrografică este completată de 13,44 km² suprafețe de bălți și lacuri naturale și 28,07 km² suprafețe de lacuri și acumulări artificiale (iazuri, heleștee).

Dunărea, cea mai mare și mai importantă arteră hidrografică, traversează teritoriul județului pe o lungime de 75 km, constituind limita lui sudică și în același timp un sector al graniței de stat cu Bulgaria.

Argeșul colectează cea mai mare parte a apelor curgătoare din județ. Lucrările de îndiguire și cele de regularizare a cursului său superior, prin crearea de bazine de retenție cu funcție hidroenergetică, au limitat mult inundațiile.

Rețeaua hidrografică a județului Ialomița

Rețeaua hidrografică a județului Ialomița este reprezentată de:

- ape curgătoare: râul Ialomița (215 km), râul Prahova (30 km), râul Cricovul Sărat (4 km), râul Sărata (21 km), brațul Borcea (48 km) și fluviul Dunărea (75 km);
- lacurile de luncă: Piersica, Bentu;
- lacurile de albie: Amara;
- limanurile fluviatile: Iezer, Strachina, Sărățuica, Fundata, Maia, Ratca, Malu Roșu, Slătioarele, Jilavele, Cotorca, Frumușica, Rogozu, Șchiauca, Reviga, Rovine, Cornuți, Murgeanca, Valea Ciorii, Dridu, Sinești, Cătrunești, Hagiești, Livedea, Boteni, Movilița, canale artificiale (în administrarea S.G.A. Ialomița)

Rețeaua hidrografică a județului Prahova

Dependentă de toți ceilalți factori fizico-geografici și ai mediului natural, rețeaua hidrografică a județului Prahova însumează o lungime de peste 1.786 km cursuri de apă, cu o suprafață totală a bazinului hidrografic de 4.425 km².

Principalul colector al râurilor este Prahova, cu o lungime de 176 km, cu o serie de afluenți din zona carpatică și subcarpatică. Afluenții mai importanți ai Prahovei în cadrul județului sunt, din amonte în aval: Doftana, Teleajenul și Cricovul.

Rețeaua hidrografică traversează județul în direcția nord-sud prezentând și o înclinare sud-estică spre zona de divagare din subcarpații de curbura (Tabel nr. A5). De asemenea, o caracteristică principală o constituie regimul hidric torențial, cu amplitudini extreme între apele mici și mari (râul Teleajen la ape mici în zona de câmpie prezintă debit de 8-9 m³/s, iar la debite mari poate să ajungă la 800-900 m³/s). Din această cauză partea de sud a județului este expusă la inundații.

În județul Prahova sunt două baraje hidrotehnice: Paltinu și Măneciu. Imaginea hidrografică a județului este completată și cu prezența unor lacuri, care, deși puține și cu suprafețe mici, se înscriu totuși în peisajul hidrografic local. De remarcat este că cele mai multe sunt în zona de câmpie și cea de deal și fac parte din sectorul piscicol al județului.

Rețeaua hidrografică a județului Teleorman

Rețeaua hidrografică include Dunărea și afluenții săi importanți: Oltul, Urlui, Călmățui și Vedea. Zona nord-estică a județului este udată de apele râurilor Dâmbovnic, Glavacioc și Câlniștea, afluenți ai Neajlovului. Județul este traversat de râul Vedea.

Resursele de apă de suprafață și subterane

Apele freatice se află cantonate în primele orizonturi permeabile, până la circa 50 m adâncime, fiind sub influența directă a factorilor atmosferici.

Apele subterane de adâncime sunt cantonate la adâncimi mai mari, fiind închise prin orizonturi impermeabile.

Apele subterane (freatice) oferă posibilități medii de captare. Zonele în care aceste posibilități pot fi considerate superioare mediei sunt cele situate în lunca Argeșului, zona de nord a județului și în Lunca Dunării spre stratele acvifere freatice și în domeniul de existență a stratelor Frățești - pentru apele subterane de adâncime.

Sectoarele cu cele mai bune posibilități de captare a acviferelor freatice sunt cele situate în partea de est a râului Argeș, în zonele de luncă și terase ale Argeșului precum și în zonele de luncă și terase ale Dunării. Posibilități reduse de captare sunt în sectoarele situate în vestul județului, corespunzător interfluviilor Argeș-Neajlov, Neajlov-Câlniștea. Zonele cu ape freatice nepotabile sunt reduse ca extindere, ele rezumându-se la cele situate în lunca râului Neajlov (Comana-Gostinari) și respectiv Milcovăț (Letca Nouă).

e) Oportunități și obstacole în dezvoltare determinate de cadrul natural

Pentru a identifica oportunitățile și obstacolele determinate de cadrul natural trebuie să avem o abordare holistică și să ținem cont de principiul conform căruia „în natură toate se leagă de toate”, astfel încât un anumit teritoriu ca și ansamblu funcționează și interacționează cu alte elemente în cadrul unui sistem teritorial.

Sistemul teritorial este în esență un ansamblu funcțional constituit din elemente și relații, scopul acestora fiind atingerea unor scopuri comune. În acest sens, sistemul teritorial al regiunii Sud Muntenia este alcătuit dintr-un microsistem natural (relief, sol, apă, climă, floră și faună) și un microsistem socio-economic (populația, activitățile economice, comportamentul comunităților umane și așezările acestora).

De asemenea, este important de înțeles conceptul de sistem teritorial pentru că acesta își propune atingerea unor scopuri comune de ordin social, economic și cultural, scopuri care implică toate elementele din cadrul sistemului, acest concept aducând în discuție nuanța dezvoltării durabile. Așadar, microsistemul natural format din șase elemente de bază: relief, sol, apă, climat, floră și faună, asigură interacțiunea elementelor între ele, dar și cu elementele ce țin de cadrul socio-economic, rezultând oportunități sau obstacole pentru dezvoltarea din cadrul regiunii Sud Muntenia.

Oportunități de dezvoltare

Regiunea Sud Muntenia dispune de un relief variat, dispus în trepte de altitudine, diversitatea reliefului asigurând o paletă largă de activități social-economice: agricultură, viticultură, exploatarea lemnului, exploatarea resurselor subsolului, turism, creșterea animalelor, etc.

Tipul de relief impune structurarea unor anumite activități economice, astfel că în zona de câmpie se impune practicarea agriculturii. De asemenea, înclinarea pantei reliefului, cât și favorabilitatea unor condiții climatice (regim hidric, durată de strălucire a soarelui) a dus la conturarea unor importante zone de deal și de podiș unde soiurile cultivate de viță-de-vie sunt foarte apreciate (ex. Ștefănești - Argeș).

Formele variate de relief pot constitui o veritabilă oportunitate de valorificare a acestor resurse prin activități turistice sau prin activități științifice. Din acest punct de vedere, sectorul

montan din regiunea Sud Muntenia reprezintă una dintre cele mai importante arii de conservare a unor peisaje cvasinaturale cu o deosebită valoare din punct de vedere al biodiversității, multe dintre acestea având statut de arie protejată și fiind declarate parcuri naționale și/sau naturale.

Răspândirea mare a suprafețelor cu sol de calitate îndeosebi în județele Argeș și Călărași, poate însemna o oportunitate în vederea dezvoltării agriculturii (modernizarea acesteia - mecanizare, irigații), dar și a dezvoltării de noi alternative de energie neconvențională (biocombustibilul).

Regiunea Sud Muntenia dispune de importante resurse de apă minerală și plată, resurse ce pot asigura nu doar necesarul de consum al populației, ci și promovarea brandurilor locale.

Apele de suprafață sunt importante deoarece acestea pot asigura necesarul de apă pentru agricultură, și anume prin irigații. Astfel, se poate mări producția agricolă prin construirea unor sisteme de irigații, regiunea Sud Muntenia fiind străbătută de o densă și importantă rețea hidrografică.

Pe lângă faptul că asigură necesarul pentru consum, în industrie sau agricultură, apa mai deține un rol important prin faptul că se pot construi hidrocentrale pentru producerea de energie electrică.

În județul Ialomița se regăsesc resurse de loess cu o textură foarte fină la Urziceni, Țândărei, Slobozia și Manasia, precum și nămolul terapeutic sapropelic la Amara și Fundata.

Acestor resurse de subsol li se adaugă izvoarele sărate și apele minerale: sulfuroase - sodice, sulfatate și bicarbonatate la Pucioasa; sărate - iodurate - bromurate la Vulcana Băi și sărate la Bezdead, Glodeni Lăculețe. De asemenea, au fost identificate resurse de apă termală în zonele Amara și Giurgeni, cu o temperatură de 40°C, precum și izvoare sulfuroase la Ciulnița, Perieți, Amara, Valea Ciorii, asigurând astfel oportunități pentru dezvoltarea turistică a zonei.

O altă oportunitate este legată de dezvoltarea stațiunilor montane, și aceasta datorită faptului că în timpul iernii precipitațiile cad abundent și se înregistrează un număr mare de zile de îngheț și acoperire cu strat de zăpadă.

De asemenea, prin rețeaua Natura 2000 s-a constituit un cadru comun cu cel al Uniunii Europene, de a conserva biodiversitatea și de a menține și reface habitatele și speciile de interes comunitar.

Clima poate constitui o oportunitate de dezvoltare pentru că prin durata de strălucire a soarelui (radiația) poate fi valorificată energia solară, iar în cazul vânturilor, energia eoliană.

Obstacole

Un mare obstacol dat de relieful montan este modul în care acesta acționează ca și o barieră pentru culoarele de comunicație, în special pentru dezvoltarea infrastructurii, aceasta dezvoltându-se în consecință de-a lungul culoarelor și văilor depresionare. De asemenea, așezările umane s-au dezvoltat în cadrul zonelor de câmpie, culoarelor depresionare și de deal, fiind mai puțin răspândite de la o anumită altitudine în cadrul treptei de relief montan.

Mai mult decât atât, în zonele montane pot fi identificate pericole de alunecări de teren, prăbușiri, avalanșe, dar și imposibilitatea de dezvoltare a unor așezări umane sau a unor căi de acces.

Pe de altă parte, creșterea frecvenței și intensității evenimentelor extreme reprezintă o provocare atât pentru autoritățile competente, cât și pentru populație. Secetele prelungite cu efecte asupra agriculturii, tendința generală de creștere a temperaturilor cu impact asupra sezonului turistic de iarnă, frecvența crescândă a ploilor torențiale, precum și degradarea terenurilor reprezintă principalele tipuri de hazarde naturale care apar în regiunea Sud Muntenia (de exemplu: multiple episoade de ploi torențiale și inundații; valuri de căldură în regiunea de câmpie; degradările de teren, generate de factorul antropic - eroziunea și poluarea solurilor - și/sau apărute ca urmare a unor cauze naturale - alunecările de teren prezente în special în sectorul montan și subcarpatic, etc.).

Un alt obstacol în dezvoltare îl constituie prezența solurilor gleice, argiloase în zona de luncă, pe văile râurilor, care dacă nu sunt susținute de vegetație și pantele sunt mai ridicate pot duce la fenomene de alunecare a terenurilor.

Prezența cursurilor de apă poate constitui un obstacol în calea dezvoltării așezărilor umane, deoarece în funcție de mărimea acestora sunt necesare căi de acces pentru populație, ceea ce poate fi foarte costisitor. Cursurile de apă nu doar că pot constitui o barieră pentru tranzitul populației dintr-un mal spre cel opus, dar de cele mai multe ori, pentru evitarea inundațiilor acestea necesită lucrări de amenajare a unor diguri de protejare a populației care locuiește în apropierea aceluși curs de apă.

2.3. Delimitarea geografică a mediului rural la nivelul regiunii Sud Muntenia

a) Suprafața administrativă a spațiului rural la nivelul regiunii Sud Muntenia și județe componente - inclusiv reprezentare pe hartă GIS

Spațiul rural românesc era constituit la nivelul anului 2011 dintr-un număr de 2.861 de comune care cuprindeau în total 12.957 de sate. Dintre acestea, cele mai multe comune se regăseau la nivelul regiunii Sud Muntenia, însă din punct de vedere al numărului de sate, aceasta se plasa pe locul al treilea, după regiunile Nord Est și Sud Vest.

Mediul rural al regiunii Sud Muntenia era alcătuit, din punct de vedere administrativ, în anul 2005, din 517 comune care aveau în componența lor 2.018 sate, iar în anul 2011 din 519 comune și 2.019 sate. Diferit de mediul urban prin profilul activităților economice, al structurii ocupaționale și al resurselor disponibile, mediul rural, prin potențialul de dezvoltare de care dispune, joacă un rol deosebit în viața economică și socială a regiunii. În număr de 3,342 mil. locuitori (15,4% din populația țării), populația regiunii, cu o densitate de 97 locuitori/km², se caracterizează din punct de vedere al repartizării pe medii de trai prin faptul că 41,4% trăiește în mediul urban, iar 58,6% în mediul rural.

Modul în care este structurată organizarea administrativă a spațiului rural urmărește tendințe impuse de relieful zonei, de infrastructura căilor de comunicație, de rețeaua hidrografică și de fenomenul de polarizare din zonele urbane și din apropierea regiunii București - Ilfov.

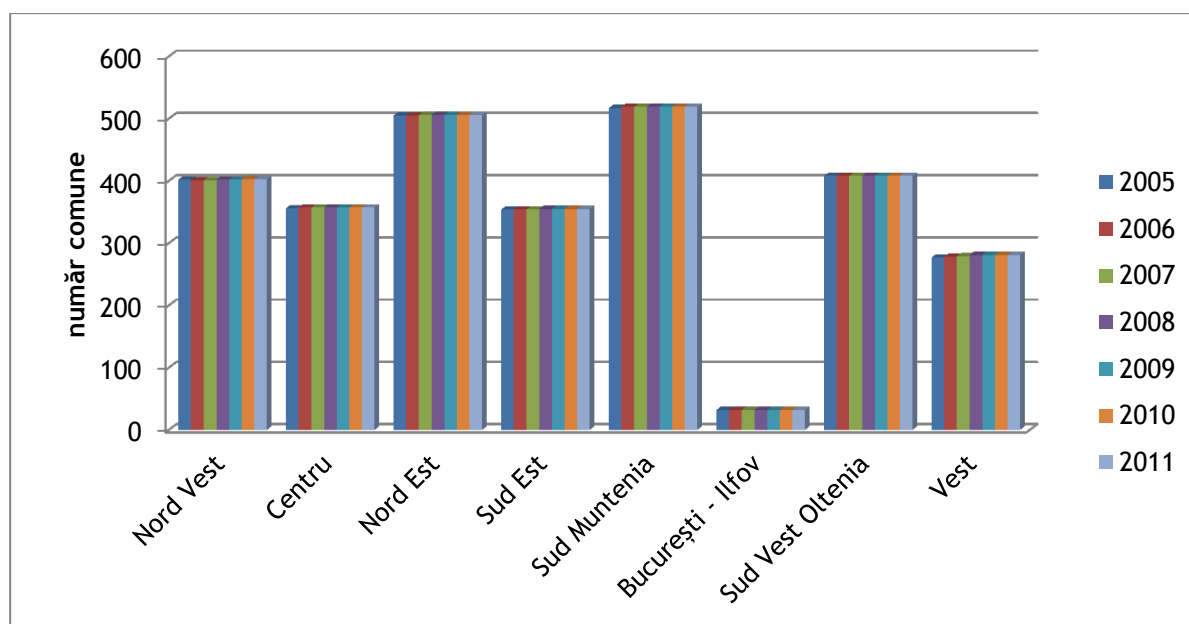
Spre deosebire de suprafețele administrative urbane, mediul rural cuprinde zone al căror cadru natural impune anumite restricții și determină profilul ocupațional al locuitorilor. Spre exemplu, în zona nordică a regiunii, județele Argeș, Prahova și Dâmbovița, suprafața administrativă rurală cuprinde zonele montane înalte, aproape integral nepopulate, sau în care s-au dezvoltat sate răsfirate, mici, și cu o populație scăzută. Densitatea numărului de sate scade de asemenea și în zonele de câmpie, defavorizate de gradul ridicat de ruralitate, practicarea unei agriculturi de subzistență cu productivitate scăzută, de lipsa sistemelor de infrastructură

care să ușureze comunicarea cu zonele urbane sau cu un profil economic mai diversificat. Este cazul județelor Giurgiu, Călărași, Teleorman și Ialomița.

b) Numărul de comune și sate și ponderea acestora la nivel regional și județe componente

În perioada 2005 - 2011, numărul de comune din România (Tabel nr. A6) a crescut cu 10 comune, dintre care 4 doar la nivelul regiunii Vest, iar 2 la nivelul regiunii Sud Muntenia. Cele mai multe comune au fost înregistrate în regiunea Sud Muntenia (519 comune în anul 2011), regiunea Nord Est (506 comune în anul 2011), regiunea Sud Vest Oltenia (408 comune) și regiunea Nord Vest (403 comune în anul 2011). Regiunea București - Ilfov avea cele mai puține comune, în număr de 32, fiind și regiunea cu cel mai mic teritoriu și cel mai accentuat profil urban.

Figura nr. 13 Evoluția numărului de comune, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005-2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Potrivit datelor statistice de la finele anului 2011, în regiunea Sud Muntenia erau 519 comune care reprezentau 18,14% din numărul total al acestora la nivel național și 2.019 sate, adică 15,58% din numărul total la nivel național.

La nivelul regiunii Sud Muntenia, cele mai multe comune erau în județele Argeș (95) și Teleorman (92), iar cele mai puține în județele Călărași (50) și Giurgiu (51).

Județele Călărași, Giurgiu și Ialomița aveau cel mai mic număr de comune. Pe de o parte, din punct de vedere administrativ județele au și cel mai mic număr de sate, însă gruparea administrativă a fost posibilă și datorită reliefului de câmpie permisiv din zonă. Giurgiu și Călărași sunt județe cu o ruralitate preponderentă, în care însă agricultura, ca și activitate economică productivă, nu s-a dezvoltat suficient pentru a atrage o populație consistentă ocupată în acest domeniu. Cauzele țin de infrastructura de transport insuficient dezvoltată, sistemele de irigație insuficiente și, în general, practicarea unei agriculturi de subzistență, cu o productivitate foarte scăzută. Județul Giurgiu are și cea mai mică pondere a localităților urbane, respectiv există numai 3 orașe pe teritoriul său, ceea ce implică faptul că la nivel județean nu există o piață de desfacere suficient dezvoltată pentru produsele agricole locale.

Tabel nr. 4 Numărul de comune în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005-2011

-număr localități-

Județ	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Argeș	95	95	95	95	95	95	95
Călărași	49	50	50	50	50	50	50
Dâmbovița	82	82	82	82	82	82	82
Giurgiu	51	51	51	51	51	51	51
Ialomița	58	59	59	59	59	59	59
Prahova	90	90	90	90	90	90	90
Teleorman	92	92	92	92	92	92	92
TOTAL regiune	517	519	519	519	519	519	519

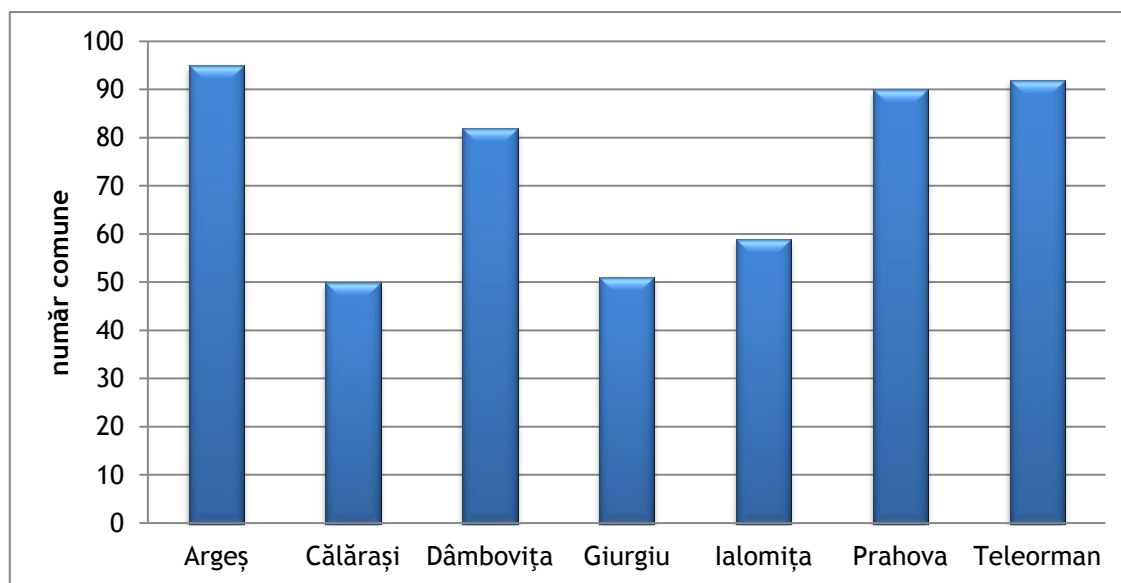
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Din punct de vedere al numărului de locuitori raportat la numărul de comune, județele Dâmbovița și Prahova au fiecare o medie apropiată de 4.500 locuitori per comună. Interesant de

remarcat sunt caracteristicile specifice celor două județe: Prahova este județul cu cea mai mică populație rurală din regiune (49,85%), în schimb Dâmbovița este județul cu cea mai mare pondere - 69,4%. De asemenea, ambele județe au o densitate foarte mare a locuitorilor, Prahova având 171,6 locuitori/km², iar Dâmbovița 130,5 locuitori/km². Diferența este una normală, având în vedere densitatea mult mai mare a localităților urbane din județul Prahova. Numărul relativ mare al comunelor județului Prahova este corelat cu relieful montan, care impune o distribuie risipită a satelor componente și, drept urmare, o organizare administrativă mai fragmentată.

În perioada analizată se remarcă la nivelul anului 2006 creșterea numărului de comune în județele Călărași și Ialomița, prin schimbarea componenței de sate a comunelor deja existente și reorganizarea acestora, pe criterii ce țin de interfuncționalitatea localităților, de infrastructura de legătură și de distanța dintre satele componente.

Figura nr. 14 Numărul de comune în regiunea Sud Muntenia, pe județe, la nivelul anului 2011

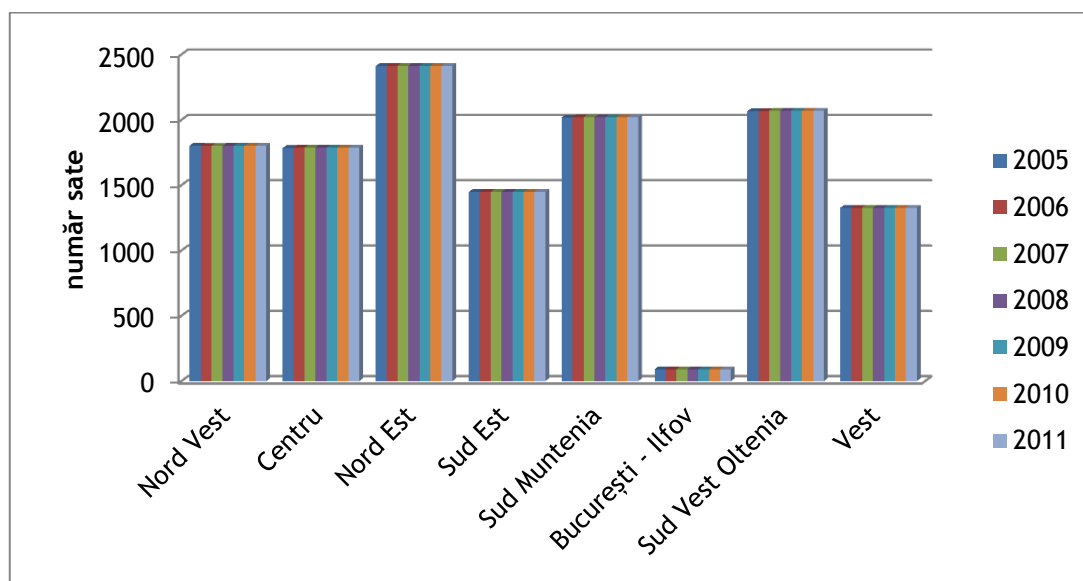

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivel național, numărul de sate a crescut nesemnificativ (Tabel nr. A7), în anul 2005 fiind înregistrate 12.946 de sate, număr care a crescut până în anul 2011 cu 11 sate, ajungând la

12.957. Regiunea Nord Vest este singura regiune în care numărul de sate s-a redus cu 3, în anul 2006, în toate celelalte regiuni având loc reorganizări administrativ teritoriale prin intermediul cărora numărul de sate existente a crescut. Media satelor pe regiune era de 1.620 la nivelul anului 2011, iar regiunea Sud Muntenia se afla peste această medie, numărând 2.019 sate și situându-se pe locul 3 din acest punct de vedere. Regiunea cu cel mai mare număr de sate era Nord Est, unde se aflau 2.414 sate. Fără a considera regiunea București - Ilfov, cele mai puține sate se regăseau în regiunea Vest, în număr de 1.327, aceasta fiind una dintre regiunile cu cel mai pronunțat caracter urban din România.

Figura nr. 15 Evoluția numărului de sate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005-2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Numărul de sate al județelor componente este în general corelat cu densitatea comunelor din fiecare dintre acestea, însă nu este o regulă.

Județul din regiunea Sud Muntenia cu cel mai mare număr mediu de sate la o comună era Argeș. Unul din factorii determinanți este relieful montan, care nu permite dezvoltarea comunităților rurale întinse, ci sub formă de numeroase sate de dimensiuni mici, localizate pe treptele de relief în care activitățile caracteristice economiei rurale pot fi practicate cu anumite limite. Densitatea locuitorilor mediului rural al județului era destul de ridicată, peste 93 de locuitori/km², însă densitatea satelor era foarte scăzută în zona de nord, montană, și relativ

scăzută în zona sudică, de câmpie. Cum dezvoltarea localităților depinde de potențialul economic al zonei, cele mai multe sate din județ erau polarizate în zona centrală, în jurul municipiului Pitești, sau de-a lungul principalelor artere de infrastructură rutieră. O situație similară se întâlnea și în județul Prahova, unde de asemenea există un număr foarte mare de sate, localizate la distanță de relieful montan și polarizate în zonele din apropierea regiunii București - Ilfov și a municipiului Ploiești.

Județele Dâmbovița și Teleorman aveau un număr relativ mare de sate, însă densitatea populației de aici diferă. În județul Dâmbovița se înregistra o densitate a locuitorilor mediului rural de peste 130 de locuitori/km², în timp ce în județul Teleorman valoarea aceluiași indicator era de doar 67 locuitori/km². Explicația constă în localizarea pe hartă a județelor, Dâmbovița situându-se între județele Prahova și Argeș, cele mai dezvoltate județe ale regiunii. Urmând tendința dezvoltării rurale din cele două județe vecine, densitatea satelor din Dâmbovița era de asemenea mult mai scăzută în nord, spre partea montană a județului. Densitatea localităților rurale se reduce din nou spre sud-est și sud-vest, zona centrală fiind cea mai populată și cu cea mai mare densitate a localităților rurale, poziționate în special de-a lungul arterelor principale de transport.

Județul Teleorman avea un număr mare de comune, însă o densitate foarte mică a locuitorilor din mediul rural. În anul 2011, avea o pondere a locuitorilor pe sat între cele mai ridicate din regiune, aproape 1.128 locuitori (față de Argeș cu 579) și deși cuprindea un număr de 231 de sate, acestea erau răspândite cu o densitate foarte scăzută. Fiind o zonă de câmpie, cu potențial agricol neexploatat suficient datorită, ca și în cazul celorlalte județe din zona de câmpie, tehnologiilor depășite și a practicării fragmentare a unei agriculturi de subzistență, localitățile rurale s-au dezvoltat de-a lungul cursurilor principale ale râurilor, principalelor rute de transport și pe malul Dunării, conturând zone foarte întinse, insulare, nepopulate.

Tabel nr. 5 Numărul de sate în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005-2011

Județ	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Argeș	576	576	576	576	576	576	576
Călărași	160	160	160	160	160	160	160
Dâmbovița	353	353	353	353	353	353	353
Giurgiu	166	167	167	167	167	167	167
Ialomița	127	127	127	127	127	127	127
Prahova	405	405	405	405	405	405	405
Teleorman	231	231	231	231	231	231	231
TOTAL regiune	2.018	2.019	2.019	2.019	2.019	2.019	2.019

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivel național, regiunea Nord Est avea în anul 2011 cele mai ridicate ponderi în ceea ce privește numărul de sate (18,63%) și comune (17,69%). Regiunea Sud Muntenia era a doua regiune ca pondere a numărului de sate și comune, având o pondere mai scăzută a satelor (15,58%), dar mai ridicată a comunelor (18,14%).

Tabel nr. 6 Ponderea comunelor și satelor din regiunile de dezvoltare, față de totalul național, la nivelul anului 2011

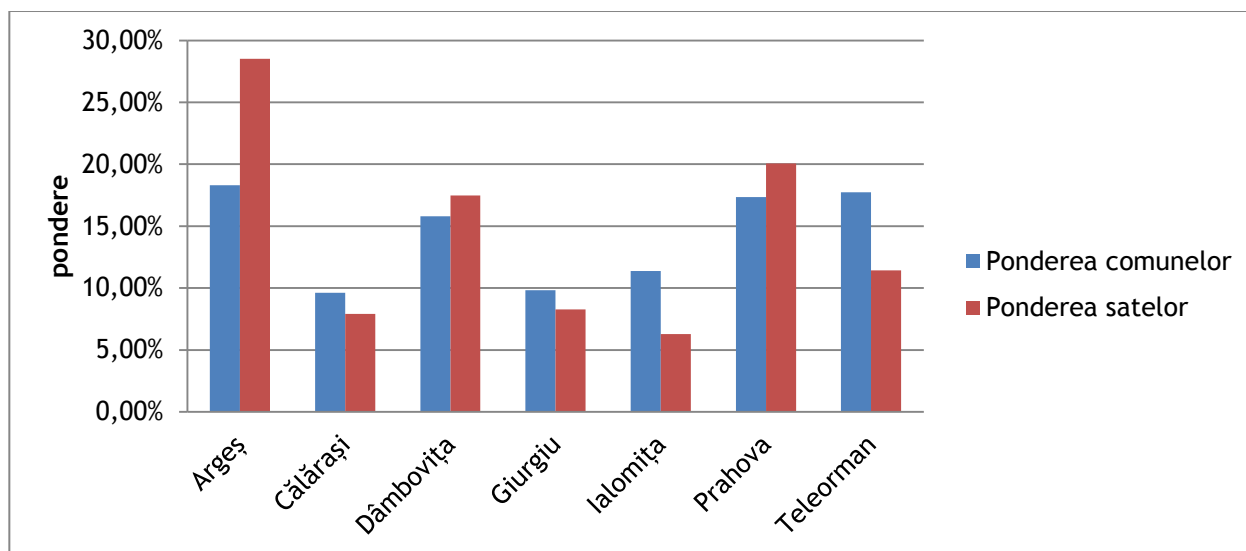
Regiune	Sate	Comune
Nord Vest	13,89%	14,09%
Centru	13,80%	12,48%
Nord Est	18,63%	17,69%
Sud Est	11,18%	12,41%
Sud Muntenia	15,58%	18,14%
București - Ilfov	0,70%	1,12%
Sud Vest Oltenia	15,98%	14,26%
Vest	10,24%	9,82%

Sursa : Prelucrarea datelor obținute din baza de date INS TEMPO Online, 2012

Analizând comparativ ponderea comunelor și cea a satelor la nivelul județelor regiunii Sud Muntenia se observă unele decalaje, datorate în special condițiilor fizico-geografice. Peste un sfert din numărul satelor regiunii Sud Muntenia se afla pe teritoriul județului Argeș. O

pondere ridicată a numărului de sate era și în județul Prahova (20,06%), la polul opus fiind județele Ialomița, cu 6,29% și Călărași, cu 7,92%.

Figura nr. 16 Ponderea comunelor/satelor în regiunea Sud Muntenia, pe județe, la nivelul anului 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Având cea mai mare pondere a comunelor la nivel național, spațiul rural al regiunii Sud Muntenia este cel mai fragmentat din punct de vedere administrativ. Această situație se reflectă și prin prisma ponderii satelor per comună, regiunea înregistrând a doua cea mai scăzută pondere a satelor per comună din țară: de 3,89 sate/comună, față de 2,84 sate/comună în regiunea București - Ilfov. Dacă din punct de vedere administrativ ar putea părea un avantaj, în realitate această situație tinde să accentueze disparitățile dintre diferite localități, în detrimentul unei dezvoltări economice și sociale uniforme și unitare. Astfel, așezări rurale izolate, ca satele împrăștiate din zonele montane, tind să rămână și mai izolate. O altă problemă o reprezintă și felul în care sunt distribuite diferitele facilități și servicii de utilitate publică: comunele mai sărace, cu un număr mic de sate, vor dispune în consecință și de mai puține resurse, cât și de un grad mult mai redus de accesibilitate către fonduri europene.

c) Încadrarea regiunii Sud Muntenia într-un spațiu rural sau urban conform definiției OCDE, respectiv: regiune predominant rurală, regiune semnificativ rurală sau regiune predominant urbană

Metodologia Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) pentru definirea zonelor rurale se bazează pe indicele densității populației. Aceasta constă într-o abordare în două etape. În prima etapă, unitățile locale (de exemplu municipiile) sunt identificate ca fiind rurale în situația în care densitatea populației lor este de sub 150 locuitori pe kilometru pătrat. Apoi, regiunile (de exemplu NUTS 3 sau NUTS 2) sunt clasificate într-una dintre cele 3 categorii:

- regiune predominant rurală: dacă peste 50% din populația regiunii trăiește în localități rurale (cu mai puțin de 150 de locuitori/km²);
- regiune semnificativ rurală: în cazul în care o proporție de 15% până la 50% din populația regiunii trăiește în localități rurale;
- regiune predominant urbană: dacă mai puțin de 15% din populația regiunii trăiește în unități locale rurale.

Cu cât sunt utilizate mai multe date statistice disponibile la nivelul regiunii, cu atât este mai exactă stabilirea caracterului urban sau rural al regiunii respective, cât și identificarea diferitelor zone la nivel național. Metoda presupune utilizarea informațiilor asupra populației și zonelor de la nivel local, informații care sunt de obicei obținute cu o periodicitate lungă (în general, la fiecare 10 ani, atunci când se realizează recensământul populației).

Metodologia OCDE este singura de acest fel recunoscută pe plan internațional, prin care se poate realiza definirea zonelor rurale. Cu toate acestea, rezultatele acestei metodologii pot reflecta în mod necorespunzător caracterul rural al zonei, acest risc existând preponderent în cazul regiunilor dens populate. Metodologia este, prin urmare, uneori, adaptată sau înlocuită cu o altă abordare.

România are 8 zone de tip NUTS II (corespunzătoare celor 8 regiuni de dezvoltare, cu populație cuprinsă între 800.000 și 3.000.000 de locuitori) și 42 de zone de tip NUTS III (corespunzătoare județelor).

La nivelul României, cea mai mare pondere a populației rurale pentru anul 2011 se regăsea la nivelul regiunii Sud Muntenia (58,62%), urmată de ponderea regiunii Nord Est (57,05%)

și a regiunii Sud Vest Oltenia (51,99%). Acestea sunt cele 3 regiuni predominant rurale din România. Cu excepția regiunii București - Ilfov, celelalte regiuni erau doar semnificativ rurale. Regiunea București - Ilfov era predominant urbană, având o pondere de doar 8,41% a populației rurale în anul 2011.

Tabel nr. 7 Ponderea populației rurale, pe regiuni de dezvoltare, la nivelul anului 2011

-%-

Regiune	Ponderea populației rurale
Nord Vest	46,88%
Centru	40,82%
Nord Est	57,05%
Sud Est	45,03%
Sud Muntenia	58,62%
București - Ilfov	8,41%
Sud Vest Oltenia	51,99%
Vest	37,31%

Sursa: Prelucrarea datelor obținute din baza de date INS TEMPO Online, 2012

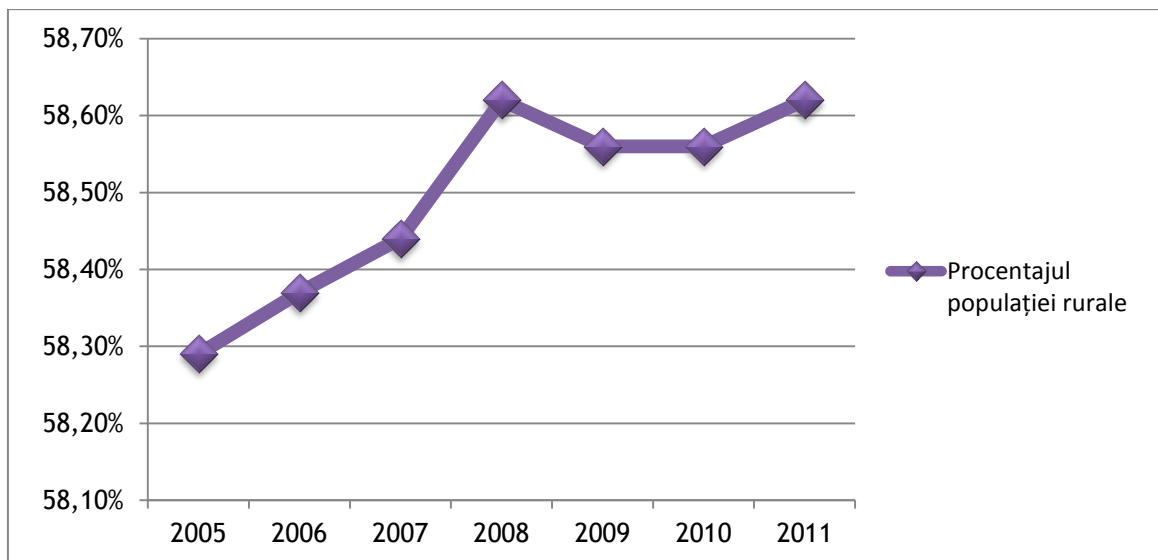
Regiunea Sud Muntenia cuprindea la rândul său un număr de 7 zone NUTS III, aferente județelor componente. Ponderea populației care locuia în mediul rural, la nivelul fiecărui județ, corespunde indicatorilor prezentați în Tabelul nr. A15.

Cu excepția județului Prahova, care avea o pondere a populației din mediul rural puțin sub 50% și care astfel intra în categoria regiunilor semnificativ rurale conform criteriilor OCDE, toate celelalte 6 județe din regiune intrau în categoria zonelor predominant rurale (peste 50% din populație fiind concentrată în localitățile rurale). Urmărind evoluția populației la nivelul întregii regiuni Sud Muntenia, există o tendință ușoară dar constantă de scădere a numărului locuitorilor. Evoluția pozitivă a ponderii populației rurale indică cel mai clar faptul că cele mai mari schimbări s-au înregistrat de fapt la nivelul populației urbane, care a migrat în străinătate, în cele mai multe cazuri, și în mediul rural în anumite situații.

Județele cu cel mai pronunțat caracter rural erau Dâmbovița, a cărei populație rurală a atins apogeul în anul 2011, cu o pondere de 69,40%, urmat de Giurgiu, la nivelul căruia din anul 2009 a început să scadă ponderea populației din mediul rural, după ce în anul 2008 a înregistrat o pondere maximă de 69%.

Având în vedere că 6 din cele 7 județe componente sunt predominant rurale, regiunea Sud Muntenia este ea însăși o regiune predominant rurală.

Figura nr. 17 Evoluția ponderii populației rurale, în regiunea Sud Muntenia, în perioada 2005-2011

Sursa: Prelucrarea datelor INS TEMPO Online, 2012

Deși populația rurală a scăzut continuu în fiecare din anii cuprinși în perioada analizată, ponderea acesteia față de populația mediului urban a continuat să crească până în anul 2008, suferind apoi o ușoară scădere și în final, începând cu anul 2010, urmând din nou un trend ascendent, datorat migrației masive a populației din mediul urban. Cu o pondere de 58,62% a populației rurale în anul 2011, regiunea Sud Muntenia intra în categoria regiunilor predominant rurale, conform OCDE.

Regiunea Sud Muntenia este o regiune predominant rurală, iar faptul că la nivelul celor opt regiuni de dezvoltare din România, în anul 2011, deținea cea mai mare pondere a populației rurale, se reflectă la nivelul tuturor caracteristicilor economice și sociale ale regiunii. Această pondere a populației rurale se află pe un trend ascendent atât la nivel regional, cât și național, datorită fenomenului de depopulare a orașelor, evoluție ce face să fie resimțită nevoia unor restructurări și reorganizări în ceea ce privește activitatea economică, având în vedere nevoile deosebite ale mediului rural în comparație cu cel urban. Având în vedere profilul regiunii și

faptul că mediul rural este asociat în primul rând cu agricultura, există un foarte mare potențial al dezvoltării acestui sector, într-un mediu competitiv și accesibil, iar avantajul pe care Sud Muntenia îl are din acest punct de vedere, față de restul regiunilor predominant rurale, este prezența în interiorul său a regiunii București - Ilfov.

2.4. Sistemul de așezări din regiunea Sud Muntenia

Localitățile urbane au un rol esențial în dezvoltarea zonelor rurale, astfel încât o distribuție echilibrată a acestora pe teritoriul regiunii Sud Muntenia are implicații majore în dezvoltarea economică și socială a spațiului rural. Principalele centre urbane concentrează funcții economice, sociale și culturale necesare dezvoltării regiunii în ansamblu, caracterizându-se printr-o diversitate a serviciilor și produselor oferite populației (servicii bancare, financiare, comerciale, educaționale, culturale, sociale, etc.).

Dezvoltarea zonelor rurale prin prisma centrelor urbane se realizează prin intermediul procesului de polarizare, orașele direcționând spre localitățile rurale informație și materie, a căror intensitate depinde de distanța dintre acestea.

Cel mai mare oraș al regiunii Sud Muntenia este orașul Ploiești, identificat prin Hotărâre a Guvernului drept pol de creștere, urmat de Pitești, identificat drept pol de dezvoltare.

Polul de dezvoltare Pitești este reședința județului Argeș, fiind caracterizat de un profil economic de tip secundar-terțiar, în care predomină sectorul serviciilor, urmat de cel industrial și cel al construcțiilor. Sectorul industrial s-a concentrat în principal pe industria construcțiilor de automobile și pe cea petrochimică, urmate de industria alimentară și a băuturilor și de industria de prelucrare a lemnului. Un actor relevant în domeniul economiei la nivelul municipiului Pitești este reprezentat de Uzina de Autoturisme Dacia-Renault, care a generat dezvoltarea mai multor întreprinderi active în domeniul industriei automobilelor. Pe de altă parte, o dezvoltare considerabilă a cunoscut și domeniul cercetării-dezvoltării, județul Argeș ocupând un loc fruntaș în ceea ce privește cheltuielile efectuate pentru cercetare-dezvoltare.¹²

Municipiul Călărași dispune de o poziție privilegiată, beneficiind de o conexiune facilă la Autostrada Soarelui (A2) și de acces direct la fluviul Dunărea. De asemenea, este situat în imediata vecinătate a frontierei cu Bulgaria și dispune de deschidere internațională prin existența unei linii de transport cu ferry-boat-ul.

Industria municipiului Călărași este axată pe activități prelucrătoare. Ponderea cea mai ridicată o are industria de confecționare a articolelor de îmbrăcăminte, în acest sens cea mai reprezentativă fiind Societatea Comercială CATEX S.A. Este prezentă și industria de prelucrare a

¹² Informații oferite de *Documentul de consultare privind Planul Integrat de Dezvoltare al Municipiului Pitești*, disponibil online pe site-ul Primăriei Pitești: www.primariapitesti.ro

lemnului (SC COMCEH S.A., S.C. ROMPLY), industria materialelor de construcții (S.C. PREFAB S.A.), industria confecțiilor metalice (S.C. Zafa S.R.L., SC GIMART S.R.L.), industria alimentară (S.C. ALDIS S.R.L., una dintre cele mai importante fabrici de mezeluri din România).¹³

Municipiul Târgoviște este situat în câmpia subcolinară care-i poartă numele, fiind delimitat la est de râul Ialomița și situându-se la o înălțime de 10 - 15 m deasupra luncii inundabile a râului Ialomița. Municipiul dispune de o rețea rutieră și feroviară diversificată în toate direcțiile: Gara Târgoviște este un nod feroviar secundar, orașul fiind legat de București, Ploiești și Pietroșița; de asemenea, municipiul este străbătut de 3 drumuri naționale. Activitățile economice principale la nivelul municipiului se încadrează în sectorul secundar (industria metalurgică și a construcțiilor metalice) și terțiar (comerțul cu ridicata și amănuntul).

Municipiul Giurgiu, situat în Câmpia Română, este cel mai mare oraș al județului Giurgiu, ce beneficiază de avantajul deținerii unei rețele complexe de transport, constituită din drumuri naționale și internaționale. Giurgiu se află la o distanță de 62 de km de București și beneficiază de avantajul prezenței fluviului Dunărea, care leagă localitatea de Marea Neagră și Marea Nordului. Prezența Dunării reprezintă un element important de atragere a investitorilor străini.

Municipiul deține o funcție industrială și de furnizor de servicii pentru populația din zonă. Ramurile industriale dezvoltate sunt industria constructoare de mașini și metalurgia.

În Giurgiu își desfășoară activitatea peste 86 de companii, printre care Romstrade, SC Shpyard ATG Giurgiu și Nova Force SRL.¹⁴

Municipiul Slobozia se găsește în partea de sud est a României, la cca 120 km est de București, capitala țării, și cca 150 km vest de Constanța, important port la Marea Neagră. Municipiul este reședința și cel mai mare oraș al județului Ialomița, fiind traversat de râul Ialomița. Orașul este așezat pe Drumul european E60 și reprezintă un nod feroviar situat pe ruta magistralei principale București - Mangalia. Structura economică la nivelul municipiului este preponderent industrială (industria chimică, industria de prelucrare a cauciucului și a maselor plastice, industria alimentară, etc.), însă majoritatea activităților desfășurate în zona unde este localizat orașul Slobozia este reprezentată de agricultură și prelucrarea produselor agricole, industria ușoară.

¹³ Informații oferite de *Planul Integrat de Dezvoltare Urbană pentru Municipiul Călărași*, disponibil online pe site-ul <http://www.primariacalarasi.ro>

¹⁴ Informații oferite de *Planul Integrat de Dezvoltare al Municipiului Giurgiu*

Polul de creștere Ploiești este reședința județului Prahova, fiind format dintr-un centru urban și zona sa de influență, ce cuprinde 3 orașe și 10 comune având 58 de sate. Municipiul dispune de o poziție strategică, aflându-se la o distanță de 60 de km de București. Municipiul Ploiești face parte dintr-o zonă cu profil predominant industrial, concentrând principalele centre industriale și de servicii. Ramurile industriale predominante sunt reprezentate de industria extractivă, de prelucrare a petrolului, industria de mașini și echipamente și industria materialelor de construcții. În aceste sectoare activează importante companii precum: OMV Petrom, Petrotel-Lukoil și Rompetrol Vega, Holcim Group, SC TIMKEM. Acestea dețin o mare capacitate de generare de locuri de muncă, nu doar pentru locuitorii municipiului, ci și pentru locuitorii mediului rural din regiunea de influență.¹⁵

Municipiul Alexandria este situat, din punct de vedere geografic, la 47 m deasupra nivelului mării și este reședința județului Teleorman. Datorită așezării sale, orașul Alexandria a fost și continuă să fie un nod de căi de comunicație: face legătura între București și multe dintre orașele de provincie sau leagă aceste orașe între ele. De asemenea, municipiul se află pe linia ferată Roșiorii de Vede - Zimnicea, realizată la sfârșitul secolului trecut, fiind astfel legat de un important nod de cale ferată - Roșiorii de Vede, prin care se poate ajunge la toate magistralele feroviare din țară.

În Alexandria sunt înființate 2 asociații patronale și funcționează 3 filiale ale unor asociații patronale de nivel național (UGIR 1903, Federala Agricultorilor Asociați și ANAMOB - Asociația Națională a Morarilor și Butarilor din România), care reprezintă o bună parte a întreprinzătorilor din oraș.¹⁶

¹⁵ Informații preluate din *Planul Integrat de Dezvoltare al Polului de Creștere Ploiești-Prahova*, disponibil online pe site-ul Municipiului Ploiești: www.ploiesti.ro

¹⁶ Informații preluate online - www.alexandria.ro

2.5. Particularități ale așezărilor rurale din regiunea Sud Muntenia

a) Tipologia așezărilor rurale din regiunea Sud Muntenia

- clasificare pe tipuri morfostructurale de sate

Natura reliefului și activitățile economice desfășurate au determinat la nivelul satelor o anumită textură (dispunerea rețelei stradale) și structură (modalitatea de grupare a caselor). Astfel pot fi determinate mai multe tipologii de sate: risipite, răsfirate, adunate.

1. Satele risipite (sate împrăștiate), reprezintă așezările rurale ce demonstrează puterea de adaptabilitate a omului la un anumit mediu natural considerat propice pentru desfășurarea de activități economice. Acestea reprezintă cea mai simplă organizare de gospodării, localizându-se în zona de munte, pe versanți sau pe podurile mai netede ale platformelor. Satele risipite au o structură extrem de simplă, primitivă, cu gospodării puternic dispersate pe versanți sau pe podurile mai netede ale platformelor (Platforma Cotmeana, Platforma Argeșului, Platforma Cândești, Munții Făgărașului, Munții Bucegi-Leaota, Depresiunea Câmpulung, depresiuni intracolinare, Depresiunea Pucioasa, Depresiunea Câmpina, Depresiunea Vălenii de Munte, etc.).

Aspectul risipit al gospodăriilor nu afectează însă unitatea satului în sine, acesta fiind conectat printr-o rețea de căări, poteci și drumuri care asigură circulația în toate direcțiile. Accesul versanților se realizează prin intermediul plaiurilor, iar conexiunea cu alte așezări situate la altitudini mai joase, prin intermediul drumurilor construite pe văi. Satele risipite au reprezentat fundamentarea rețelei de așezări rurale și confirmă evoluția rețelei de așezări umane în strânsă legătură cu specificul resurselor locale. Din punct de vedere economic această tipologie de așezări rurale are o importanță deosebită, deoarece prin intermediul acesteia e posibilă integrarea în circuitul economic a unor arii montane și resurse naturale specifice.

La nivelul satelor risipite se poate diferenția și o risipire lineară de vale, cu sau fără nuclee de adunare. De asemenea, se pot identifica gospodării grupate în „cătune” la nivelul

versanților domoli sau pe mici platforme. Satele risipite pot urca în altitudine urmărind valorificarea pășunilor și fânețelor montane.

În ceea ce privește localizarea geografică a acestui tip de așezări, satele risipite se întâlneau în partea de nord a județelor Argeș, Dâmbovița și Prahova. Acestea nu reprezentau o tipologie morfostructurală majoritară în niciunul din cele 3 județe, datorită numărului redus de astfel de așezări, consecință directă a climei severe manifestate în timpul sezonului rece și a conexiunii de transport dificile cu alte așezări/centre urbane care reprezintă sursa de procurare a diverselor bunuri necesare vieții.

La nivelul județului Argeș comunele caracterizate de aspectul împrăștiat sau risipit al gospodăriilor erau: Arefu, Băbana, Brăduleț, Ciomăgești, Cocu, Poienarii de Muscel, Uda, Valea Mare Pravăț.

La nivelul județului Dâmbovița comunele caracterizate de aspectul împrăștiat sau risipit al gospodăriilor erau: Bărbulețu, Hulubești, Malu cu Flori, Pucheni, Râu Alb, Runcu, Valea Lungă, Vârfuri, Vișinești.

La nivelul județului Prahova comunele caracterizate de aspectul împrăștiat sau risipit al gospodăriilor erau: Adunați, Ariceștii Zeletin, Berteia, Cărbunești, Cerașu, Cosminele, Gornet-Cricov, Păcureți, Posești, Predeal-Sărari, Provița de Jos, Provița de Sus, Salcia, Secăria, Sângeru, Surani, Șoimari, Șotriș, Ștefești, Talea, Tătaru, Teișani, Telega.

La nivelul județelor Călărași, Giurgiu, Ialomița și Teleorman nu au fost identificate comune cu această tipologie morfostructurală a așezărilor.

2. Satele răsfirate

Această tipologie de așezări constituie un tip de tranziție între satele risipite și cele adunate, în cadrul căreia se observă o tendință evidentă de separare a vetrei de moșie. Este rezultatul unei economii diversificate, unde îndeletnicirile specifice câmpiei se îmbină cu cele ale muntelui, iar gospodăriile distanțate între ele prin terenuri cultivate și fânețe prezintă o împrăștiere mult mai redusă față de satele risipite. Creșterea, extensiunea satului se face prin construcții noi, plasate periferic. Ca urmare, sporul de populație contribuie la extinderea suprafeței satului pe axe radiare și generează forme variate de vatră. Este caracteristic în general regiunilor de contact al câmpiei cu muntele, regiunilor de podiș și colinare, în linii mari,

în zona ocupațiilor mixte (Podișul Getic, Subcarpații Curburii, câmpii piemontane - Câmpia Piteștilor, Câmpia Târgoviște, Câmpia Ploieștilor).

În ceea ce privește localizarea geografică a acestui tip de așezări, satele răsfirate se întâlneau în partea centrală a județelor Argeș, Dâmbovița și Prahova. Acestea nu reprezentau o tipologie morfostructurală majoritară în niciunul din cele 3 județe, datorită numărului redus de astfel de așezări, consecință directă a suprafeței reduse a reliefului de podiș și dealuri ce asigură dezvoltarea acestei tipologii de așezări, în raport cu relieful montan și de câmpie. Aceste localități s-au dezvoltat în principal în vecinătatea centrelor urbane polarizatoare localizate pe această treaptă de relief (Pitești, Dâmbovița și Ploiești). Cele mai numeroase sate de tip răsflat se întâlneau în județele Argeș și Dâmbovița. În zona de câmpie, această tipologie morfostructurală a așezărilor rurale se regăsea doar în mod izolat.

La nivelul județului Argeș comunele caracterizate de aspectul răsflat al gospodăriilor erau: Albeștii de Argeș, Albeștii de Muscel, Albota, Aninoasa, Băiculești, Berevoești, Bârla, Boteni, Boțești, Budeasa, Bughea de Sus, Căldăraru, Călinești, Căteasca, Cepari, Cicănești, Ciofrângeni, Coșești, Cuca, Davidești, Dârmănești, Drăganu, Hârsești, Hârtiești, Lerești, Lunca Corbului, Micești, Mihăești, Mioarele, Morărești, Moșoia, Mozăceni, Mușătești, Nucșoara, Pietroșani, Poienarii de Argeș, Popești, Rătești, Rociu, Rucăr, Sălătrucu, Săpata, Stâlpeni, Stoenescu, Suseni, Șuici, Teiu, Ungheni, Valea Danului, Valea Iașului, Vedea, Vlădești, Vulturești.

La nivelul județului Călărași comunele caracterizate de aspectul răsflat al gospodăriilor erau: Dichiseni, Unirea.

La nivelul județului Dâmbovița comunele caracterizate de aspectul răsflat al gospodăriilor erau: Bezdead, Bilciurești, Bucșani, Butimanu, Căndești, Cobia, Cojasca, Comișani, Conțești, Crângurile, Finta, Glodeni, Gura Fcii, Ileda, Ludești, Mogoșani, Moroeni, Morteni, Niculești, Nucet, Petrești, Pietrari, Raci, Răscăești, Sălcioara, Șotânga, Tărtășești, Tătărani, Ulmi, Valea Mare, Văcărești, Văleni-Dâmbovița, Vlădeni, Vulcana-Băi.

La nivelul județului Giurgiu comunele caracterizate de aspectul răsflat al gospodăriilor erau: Adunații-Copăceni, Bucșani, Colibași, Cosoba, Crevedia Mare, Găiseni, Gostinari, Grădinari, Joița, Mârșă, Ogreneni, Săbăreni, Schitu, Ulmi, Vânătorii Mici.

La nivelul județului Ialomița comuna caracterizată de aspectul răsflat al gospodăriilor era Axintele.

La nivelul județului Prahova comunele caracterizate de aspectul răsfirat al gospodăriilor erau: Aluniș, Bătrâni, Brazi, Chiojdeanca, Cocorăștii Colț, Dumbrăvești, Filipeștii de Târg, Gherghița, Izvoarele, Lapoș, Măgureni, Mănești, Plopu, Podenii Noi, Râfov, Starchiojd, Valea Călugărească.

La nivelul județului Teleorman comunele caracterizate de aspectul răsfirat al gospodăriilor erau: Blejești, Bujoreni, Cosmești, Gratia, Necșești, Poeni, Săceni, Salcia, Scurtu Mare, Siliștea, Stejaru, Tătăraștii de Jos, Tătăraștii de Sus.

3. Satele adunate

Tendința de grupare a gospodăriilor între limitele unor vetre bine conturate, detașându-se net de teritoriul moșiei, apare în mod obișnuit la câmpie, dar și în partea joasă a depresiunilor intramontane, submontane sau intracolinare (Câmpia Gherghiței, Câmpia Călnăului, Câmpia Găvanu Burdea, Câmpia Burnazului, Câmpia Vlăsiei, Bărăganul Ialomiței, Bărăganul Călmățuiului).

Fenomenul de adunare a gospodăriilor a fost fie spontan din nevoia de a economisi spațiul agricol, fie dirijat prin acțiunea de populare a unor zone.

Satele cu structură adunată au, de regulă, un profil cerealier-zootehnic și un număr relativ mare de locuitori. Dezvoltarea predominant spontană, neregulată, a așezărilor rurale este subliniată de textura neregulată a majorității satelor, textură influențată de caracteristicile reliefului.

La nivelul județelor din regiune, în special sudul regiunii (Călărași, Giurgiu, Ialomița, Teleorman), această tipologie de sate era majoritară datorită reliefului predominant de câmpie (nu mai există bariere de relief pentru dispunerea gospodăriilor), precum și datorită facilităților de deplasare existente (rețeaua de transport este dezvoltată atât pe parte de transport rutier, cât și feroviar).

La nivelul județului Argeș comunele caracterizate de aspectul adunat al gospodăriilor erau: Bascov, Băilești, Beleți-Negrești, Bogați, Bradu, Bughea de Jos, Buzoești, Cetățeni, Corbeni, Corbi, Cotmeana, Dâmbovicioara, Dobrești, Domnești, Dragoslavele, Godeni, Izvoru, Leordeni, Mălureni, Mărcineni, Merișani, Miroși, Negrași, Oarja, Poiana Lacului, Priboieni, Râca, Recea, Schitu Golești, Slobozia, Stolnici, Ștefan cel Mare, Tigveni, Țițești.

La nivelul județului Călărași comunele caracterizate de aspectul adunat al gospodăriilor erau: Alexandru Odobescu, Belciugatele, Borcea, Căscioarele, Chirnogi, Chiselet, Ciocănești, Crivăț, Curcani, Cuza Vodă, Dor Mărunt, Dorobanțu, Dragalina, Dragoș Vodă, Frăsinet, Frumușani, Fundeni, Gălbinași, Grădiștea, Gurbănești, Ileana, Independența, Jegălia, Lehliu, Luica, Lupșanu, Mânăstirea, Mitreni, Modelu, Nana, Nicolae Bălcescu, Perișoru, Plătărești, Radovanu, Roseți, Sărulești, Sohatu, Șoldanu, Spanțov, Ștefan cel Mare, Ștefan Vodă, Tămădău Mare, Ulmeni, Ulmu, Vâlcelele, Valea Argovei, Vasilați, Vlad Țepeș.

La nivelul județului Dâmbovița comunele caracterizate de aspectul adunat al gospodăriilor erau: Aninoasa, Băleni, Braniștea, Brănești, Brezoarele, Buciumeni, Ciocănești, Corbii Mari, Cornățelu, Cornești, Costeștii din Vale, Crevedia, Dârmănești, Dobra, Doicești, Dragodana, Dragomirești, Gura Ocniței, Gura Șuții, I. L. Caragiale, Lucieni, Lungulețu, Mănești, Mătăsaru, Moțăieni, Ocnița, Odobești, Perșinari, Pietroșița, Poiana, Potlogi, Produlești, Răzvad, Slobozia Moară, Șelaru, Uliești, Vișina, Voinești, Vulcana-Pandele.

La nivelul județului Giurgiu comunele caracterizate de aspectul adunat al gospodăriilor erau: Băneasa, Bolintin-Deal, Bulbucata, Buturugeni, Călugăreni, Clejani, Comana, Daia, Florești-Stoenești, Frătești, Găujani, Ghimpați, Gogoșari, Gostinu, Greaca, Herăști, Hotarele, Iepurești, Isvoarele, Izvoarele, Letca Nouă, Malu, Mihai Bravu, Oinacu, Prundu, Putineiu, Răsuceni, Roata de Jos, Singureni, Slobozia, Stănești, Stoenești, Toporu, Valea Dragului, Vărăști, Vedeia.

La nivelul județului Ialomița comunele caracterizate de aspectul adunat al gospodăriilor erau: Adâncata, Albești, Alexeni, Andrășești, Armășești, Balaciu, Bărbulești, Bărcănești, Borănești, Bordușani, Rădulești, Bucu, Buești, Ciocârlia, Ciochina, Ciulnița, Cocora, Colelia, Cosâmbesti, Coșereni, Drăgoești, Dridu, Făcăeni, Gârbovi, Gheorghe Doja, Gheorghe Lazăr, Giurgeni, Grindu, Grivița, Gura Ialomiței, Ion Roată, Jilavele, Maia, Manasia, Mărculești, Mihail Kogălniceanu, Miloșești, Moldoveni, Movila, Movilița, Munteni Buzău, Ograda, Perieți, Platonești, Reviga, Roșiori, Sălcioara, Sărățeni, Săveni, Scânteia, Sf. Gheorghe, Sinești, Stelnică, Sudiți, Traian, Valea Ciorii, Valea Măcrișului, Vlădeni.

La nivelul județului Prahova comunele caracterizate de aspectul adunat al gospodăriilor erau: Albești-Paleologu, Apostolache, Ariceștii Rahtivani, Baba Ana, Balta Doamnei, Bălțești, Bănești, Bărcănești, Berceni, Blejoi, Boldești-Grădiștea, Brebu, Bucov, Călugăreni, Ceptura, Ciorani, Cocorăștii Mislui, Colceag, Cornu, Drăgănești, Drajna, Dumbrava, Filipeștii de Pădure,

Fântânele, Florești, Fulga, Gorgota, Gornet, Gura Vadului, Gura Vitioarei, Iordăcheanu, Jugureni, Lipănești, Măgurele, Măneciu, Olari, Păulești, Poiana Câmpina, Poienarii Burchii, Puchenii Mari, Sălciile, Scorțeni, Șirna, Tinosu, Târgșoru Vechi, Tomșani, Vadu Săpat, Valea Doftanei, Vărbilău, Vâlcănești.

La nivelul județului Teleorman comunele caracterizate de aspectul adunat al gospodăriilor erau: Băbăița, Balaci, Beciu, Beuca, Bogdana, Botoroaga, Bragadiru, Brânceni, Bujoru, Buzescu, Călinești, Călmățui, Călmățui de Sus, Cervenia, Ciolănești, Ciuperceni, Conțești, Crângu, Crevenicu, Crângeni, Didești, Dobrotești, Dracea, Drăcșenei, Drăgănești de Vede, Drăgănești-Vlașca, Fântânele, Frăsinet, Frumoasa, Furculești, Gălăteni, Islaz, Izvoarele, Lisa, Lița, Lunca, Măgura, Măldăeni, Mârzănești, Mavrodin, Mereni, Moșteni, Nanov, Năsturelu, Nenciulești, Olteni, Orbeasca, Peretu, Piatra, Pietroșani, Plopii-Slăvitești, Plosca, Poroschia, Purani, Putineiu, Rădoiești, Răsmirești, Saelele, Sârbeni, Scioaștea, Seaca, Segarcea-Vale, Sfîntești, Siliștea-Gumești, Slobozia Mândra, Smârdioasa, Ștorobăneasa, Suhaia, Talpa, Țigănești, Traian, Trivalea-Moșteni, Troianul, Uda-Clocociov, Vârtoape, Vede, Viișoara, Vitănești, Zâmbreasca.

Numărul cel mai ridicat de comune cu aspect adunat al gospodăriilor se regăsea la nivelul județelor Teleorman (79) și Ialomița (58), consecință directă a dispunerii teritoriale a reliefului pe teritoriul acestora. Relieful majoritar de câmpie a permis dezvoltarea așezărilor rurale de tip adunat, populația preferând această opțiune în detrimentul risipirii gospodăriilor, datorită avantajelor subsecvente: concentrarea activităților economice, timpul redus de deplasare pe teritoriul localității. Se observă astfel faptul că la nivelul județelor din sudul regiunii (Călărași, Giurgiu, Ialomița, Teleorman), unde este prezent relieful de câmpie, nu erau întâlnite comune cu aspect risipit al gospodăriilor. Concentrarea spațiului rezidențial în cazul așezărilor de tip adunat este caracterizată de dezvoltarea radială a culturilor agricole în jurul localităților și de forma geometrică regulată a acestora. Comunele cu aspect răsfirat și risipit se regăseau cu preponderență în nordul regiunii (județele Argeș, Dâmbovița și Prahova), fiind caracteristice reliefului de deal și de munte. Județul Prahova înregistra cel mai mare număr de comune de tip răsfirat și risipit.

Astfel la nivelul regiunii Sud Muntenia, situația centralizată la nivel de județe a clasificării comunelor în funcție de tipologia morfostructurală a acestora se prezenta astfel:

Tabel nr. 8 Numărul comunelor în funcție de tipologia morfostructurală, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, la nivelul anului 2011¹⁷

-număr localități-

Județ	Comune cu aspect risipit al gospodăriilor	Comune cu aspect răsfrat al gospodăriilor	Comune cu aspect adunat al gospodăriilor	Total
Argeș	8	53	34	95
Călărași	0	2	48	50
Dâmbovița	9	34	39	82
Giurgiu	0	15	36	51
Ialomița	0	1	58	59
Prahova	23	17	50	90
Teleorman	0	13	79	92
TOTAL regiune	40	135	344	519

Sursa: Prelucrare informații colectate, 2013

Se observă faptul că peste 85% din așezările rurale localizate în județele Călărași, Ialomița și Teleorman erau comune cu aspect adunat, specifice reliefului de câmpie. Continuând cercetarea interdependenței treptei de relief cu tipologia morfostructurală a așezărilor rurale se pot delimita județele din nordul regiunii (Argeș, Dâmbovița și Prahova) ca deținând o preponderență a localităților de tip răsfrat și risipit, specifice treptelor de relief deal, podiș, munte.

¹⁷ Datele prezentate nu acoperă întreg intervalul de analiză solicitat deoarece informațiile au fost colectate în urma analizei reprezentării spațiale și teritoriale a comunelor la nivelul regiunii Sud Muntenia.

Tabel nr. 9 Ponderea comunelor în funcție de tipologia morfostructurală, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, la nivelul anului 2011¹⁸

-%-

Județ	Comune cu aspect risipit al gospodăriilor	Comune cu aspect răsfrat al gospodăriilor	Comune cu aspect adunat al gospodăriilor
Argeș	8,42%	55,79%	35,79%
Călărași	0,00%	4,00%	96,00%
Dâmbovița	10,98%	41,46%	47,56%
Giurgiu	0,00%	29,41%	70,59%
Ialomița	0,00%	1,69%	98,31%
Prahova	25,56%	18,89%	55,56%
Teleorman	0,00%	14,13%	85,87%
TOTAL regiune	7,71%	26,01%	66,28%

Sursa: Prelucrare informații colectate, 2013

Existența reliefului majoritar de câmpie la nivelul regiunii a favorizat în principal dezvoltarea satelor de tip adunat, concluzionându-se astfel faptul că din punct de vedere al tipologiei morfostructurale a satelor, mediul rural din regiunea Sud Muntenia este caracterizat de o predominanță a satelor de tip adunat.

- **clasificare în funcție de numărul de locuitori:**

În funcție de numărul de locuitori, satele din regiunea Sud Muntenia se clasifică astfel:

- **sate mici** (sub 500 locuitori): în zonele montane, unde pot ajunge până la altitudinea de 1.600 m (în Munții Făgărașului, Munții Bucegi-Leaota);

La nivelul regiunii Sud Muntenia, aceste sate se regăsesc în nordul județelor Argeș, Dâmbovița și Prahova. Numărul acestora este redus ca urmare a influenței factorilor climatici severi din zona montană și accesului dificil pe căile de transport.

Conform Recensământului Populației și al Locuințelor din anul 2011, la nivelul regiunii Sud Muntenia, nu existau comune cu o populație sub 500 de locuitori.

¹⁸ Datele prezentate nu acoperă întreg intervalul de analiză solicitat deoarece informațiile au fost colectate în urma analizei reprezentării spațiale și teritoriale a comunelor la nivelul regiunii Sud Muntenia.

- **sate mijlocii** (500 - 1.500 locuitori), caracteristice zonelor de depresiuni, dealuri și podiș (Depresiuni intracolinare, Depresiunea Pucioasa, Depresiunea Câmpina, Depresiunea Vălenii de Munte, Podișul Getic, Subcarpații Curburii) și în zonele de câmpie cu un grad mai redus de accesibilitate;

La nivelul județului Argeș, conform Recensământului Populației și al Locuințelor din anul 2011, comunele cu o populație între 500 - 1.500 locuitori erau: Boțești, Ciomăgești, Dâmbovicioara, Nucșoara, Poenarii de Argeș, Râca.

La nivelul județului Călărași, conform Recensământului Populației și al Locuințelor din anul 2011, comuna cu o populație între 500 - 1.500 locuitori era Gurbănești.

La nivelul județului Dâmbovița, conform Recensământului Populației și al Locuințelor din anul 2011, nu existau comune cu o populație între 500 - 1.500 locuitori.

La nivelul județului Giurgiu, conform Recensământului Populației și al Locuințelor din anul 2011, nu existau comune cu o populație între 500 - 1.500 locuitori.

La nivelul județului Ialomița, conform Recensământului Populației și al Locuințelor din anul 2011, comunele cu o populație între 500 - 1.500 locuitori erau: Albești, Buești, Ciocârlia, Colelia, Drăgoești, Mărculești, Moldoveni, Rădulești, Sărățeni.

La nivelul județului Prahova, conform Recensământului Populației și al Locuințelor din anul 2011, comunele cu o populație între 500 - 1.500 locuitori erau: Aricești Zeletin, Călugăreni, Cosminele, Jugureni, Lapoș, Salcia, Secăria, Talea, Tătaru.

La nivelul județului Teleorman, conform Recensământului Populației și al Locuințelor din anul 2011, comunele cu o populație între 500 - 1.500 locuitori erau: Beuca, Bujoreni, Crângu, Didești, Dracea, Necșești, Răsmirești, Săceni, Sfințești, Zâmbreasca.

- **sate mari** (1.500 - 4.000 locuitori) - caracteristice zonelor de câmpie, deal și podiș (câmpii piemontane - Câmpia Piteștilor, Câmpia Târgoviște, Câmpia Ploieștilor, Podișul Getic, Subcarpații Curburii);

La nivelul județului Argeș, conform Recensământului Populației și al Locuințelor din anul 2011, comunele cu o populație între 1.500 - 4.000 locuitori erau: Albeștii de Muscel, Albota, Aninoasa, Arefu, Babana, Beleți-Negrești, Berevoești, Boteni, Brăduleț, Buteasa, Bughea de Jos, Bughea de Sus, Căldăraru, Căteasca, Cepari, Cetățeni, Cicănești, Ciofrângenii, Cocu, Corbi, Cotmeana, Cuca, Dârmănești, Davidești, Dobrești, Domnești, Drăganu, Dragoslavele, Godeni, Hârșești, Hârtiești, Izvoru, Lunca Corbului, Mioarele, Miroși, Morărești, Mozăceni, Mușătești,

Negrași, Oarja, Poenarii de Muscel, Popești, Priboieni, Rătești, Recea, Rociu, Sălătrucu, Săpata, Ștefan cel Mare, Stolnici, Șuici, Suseni, Teiu, Tigveni, Uda, Ungheni, Valea Danului, Valea Iașului, Vedea, Vlădeni, Vulturești.

La nivelul județului Călărași, conform Recensământului Populației și al Locuințelor din anul 2011, comunele cu o populație între 1.500-4.000 locuitori erau: Alexandru Odobescu, Belciugatele, Căscioarele, Chiselet, Crivăț, Cuza Vodă, Dichiseni, Dorobanțu, Dragoș Vodă, Frăsinet, Gălbinași, Ileana, Independența, Lehliu, Luică, Lupșanu, Nana, Nicolae Bălcescu, Plătărești, Sărulești, Sohatu, Soldanu, Ștefan cel Mare, Ștefan Vodă, Tămădău Mare, Ulmu, Unirea, Vâlcelele, Valea Argovei, Vlad Țepeș.

La nivelul județului Dâmbovița, conform Recensământului Populației și al Locuințelor din anul 2011, comunele cu o populație între 1.500-4.000 locuitori erau: Bărbulețu, Bilciurești, Brezoele, Butimanu, Căndești, Cobia, Cornățelu, Costeștii din Vale, Crângurile, Dobra, Gura Fcii, Hulubești, Ileda, Lucieni, Malu cu Flori, Morteni, Moțăieni, Nucet, Persinari, Pietrari, Pietroșița, Poiana, Produlești, Pucheni, Răscăieți, Râu Alb, Șelaru, Slobozia Moara, Valea Mare, Văleni Dâmbovița, Vârfuri, Vișinești, Vlădeni, Vulcana-Băi.

La nivelul județului Giurgiu, conform Recensământului Populației și al Locuințelor din anul 2011, comunele cu o populație între 1.500 - 4.000 locuitori erau: Bucșani, Bulbucata, Buturugeni, Clejani, Colibași, Cosoba, Daia, Gaujani, Gogoșari, Gostinari, Gostinu, Grădinari, Greaca, Herăști, Hotarele, Iepurești, Isvoarele, Izvoarele, Joița, Letca Nouă, Malu, Mârșa, Mihai Bravu, Oinacu, Putineiu, Răsuceni, Săbăreni, Schitu, Singureni, Slobozia, Stănești, Stoenști, Toporu, Valea Dragului, Vedea.

La nivelul județului Ialomița, conform Recensământului Populației și al Locuințelor din anul 2011, comunele cu o populație între 1.500 - 4.000 locuitori erau: Adâncata, Alexeni, Andrășești, Armășești, Axintele, Balaciu, Bărcănești, Borănești, Bucu, Ciochina, Ciulnița, Cocora, Cosâmbesți, Dridu, Gârbovi, Gheorghe Doja, Gheorghe Lazăr, Giurgeni, Grindu, Grivița, Gura Ialomiței, Ion Roată, Jilavele, Maia, Mihail Kogălniceanu, Miloșești, Movila, Movilița, Munteni Buzău, Ograda, Perieți, Platonești, Reviga, Roșiori, Sălcioara, Saveni, Scânteia, Sfântu Gheorghe, Sinești, Stelnică, Sudiți, Traian, Valea Ciorii, Valea Măcrișului, Vlădeni.

La nivelul județului Prahova, conform Recensământului Populației și al Locuințelor din anul 2011, comunele cu o populație între 1.500 - 4.000 locuitori erau: Adunați, Aluniș, Apostolache, Baba Ana, Balta Doamnei, Bălțești, Bătrâni, Berteia, Boldești-Grădiște, Cărbunești,

Chiojdeanca, Cocorăștii Colț, Cocorăștii Mislii, Dumbrăvești, Fântânele, Fulga, Gherghița, Gorneț, Gorneț-Cricov, Gura Vadului, Mănești, Olari, Păcureți, Plopu, Posești, Predeal-Sărari, Provița de Jos, Provița de Sus, Salciile, Șoimari, Șotriile, Strachiojd, Ștefești, Șurani, Teișani, Tinosu, Vadu Săpat, Vălcănești.

La nivelul județului Teleorman, conform Recensământului Populației și al Locuințelor din anul 2011, comunele cu o populație între 1.500 - 4.000 locuitori erau: Băbăița, Balaci, Beciu, Blejești, Bogdana, Bragadiru, Brânceni, Bujoru, Buzescu, Călinești, Călmățui, Călmățui de Sus, Cervența, Ciolănești, Ciuperceni, Conțești, Cosmești, Crângeni, Crevenicu, Drăcșenei, Drăgănești de Vede, Fântânele, Frăsinet, Frumoasa, Furculești, Gălățeni, Grația, Izvoarele, Lisa, Lița, Lunca, Măgura, Mărzănești, Mavrodin, Mereni, Moșteni, Nanov, Năsturelu, Nenciulești, Olteni, Piatra, Pietroșani, Plopii Slăvitești, Poeni, Purani, Putineiu, Radoiești, Saelele, Salcia, Sârbeni, Scirioaștea, Scurtu Mare, Seaca, Segarcea Vale, Siliștea, Siliștea-Gumești, Slobozia Mândră, Smârdioasa, Stejaru, Storobăneasa, Suhaia, Talpa, Tătărăștii de Jos, Tătărăștii de Sus, Traian, Trivalea Moșteni, Troianul, Uda Clocociov, Vârtoape, Vede, Vișoara, Vitănești.

- **sate foarte mari** (peste 4.000 locuitori) - întâlnite în zonele de câmpie și la trecerea de la relieful de podiș către cel de câmpie.

La nivelul județului Argeș, conform Recensământului Populației și al Locuințelor din anul 2011, comunele cu o populație de peste 4.000 de locuitori erau: Albeștii de Argeș, Băiculești, Băilești, Bârla, Bascov, Bogați, Bradu, Buzoești, Călinești, Corbeni, Coșești, Leordeni, Lerești, Mălureni, Mărcăneni, Merișani, Micești, Mihăești, Moșoaia, Pietroșani, Poiana Lacului, Rucăr, Schitu Golești, Slobozia, Stâlpeni, Stoenesti, Titești, Valea Mare Pravăț.

La nivelul județului Călărași, conform Recensământului Populației și al Locuințelor din anul 2011, comunele cu o populație de peste 4.000 de locuitori erau: Borcea, Chirnogi, Ciocănești, Curcani, Dor Mărunt, Dragalina, Frumușani, Fundeni, Grădiștea, Jegalia, Mănăstirea, Mitreni, Modelu, Perișoru, Radovanu, Roseti, Spantov, Ulmeni, Vasilați.

La nivelul județului Dâmbovița, conform Recensământului Populației și al Locuințelor din anul 2011, comunele cu o populație de peste 4.000 de locuitori erau: Aninoasa, Băleni, Bezdead, Brănești, Braniștea, Buciumeni, Bucșani, Ciocănești, Cojasca, Comișani, Conțești, Corbii Mari, Cornești, Crevedia, Dârmănești, Doicești, Dragodana, Dragomirești, Finta, Glodeni, Gura Ocniței, Gura Șuții, I.L. Caragiale, Ludești, Lungulețu, Mănești, Mătăsaru, Mogoșani, Moroeni, Niculești,

Ocnița, Odobești, Petrești, Potlogi, Răzvad, Runcu, Sălcioara, Șotânga, Tărtășești, Tătărani, Uliești, Ulmi, Văcărești, Valea Lungă, Vișina, Voinești, Vulcana-Pandele.

La nivelul județului Giurgiu, conform Recensământului Populației și al Locuințelor din anul 2011, comunele cu o populație de peste 4.000 de locuitori erau: Adunații-Copăcenii, Băneasa, Bolintin-Deal, Călugăreni, Comana, Crevedia Mare, Florești-Stoenești, Frătești, Găișeni, Ghimpați, Ogrezeni, Prundu, Roata de Jos, Ulmi, Vânătorii Mici, Vărăști.

La nivelul județului Ialomița, conform Recensământului Populației și al Locuințelor din anul 2011, comunele cu o populație de peste 4.000 de locuitori erau: Bărbulești, Bordușani, Coșereni, Făcăeni, Manasia.

La nivelul județului Prahova, conform Recensământului Populației și al Locuințelor din anul 2011, comunele cu o populație de peste 4.000 de locuitori erau: Albești Paleologu, Ariceștii Rahtivani, Bănești, Bărcănești, Berceni, Blejoi, Brazi, Brebu, Bucov, Ceptura, Cerasu, Ciorani, Colceag, Cornu, Drăgănești, Drajna, Dumbrava, Filipeștii de Pădure, Filipeștii de Târg, Florești, Gorgota, Gura Vitioarei, Iordăcheanu, Izvoarele, Lipănești, Măgurele, Măgureni, Mâneciu, Păulești, Podenii Noi, Poiana Câmpina, Poienarii Burchii, Puchenii Mari, Rafov, Sângeru, Scorțeni, Șirna, Târgșoru Vechi, Telega, Tomșani, Valea Călugărească, Valea Doftanei, Vărbilău.

La nivelul județului Teleorman, conform Recensământului Populației și al Locuințelor din anul 2011, comunele cu o populație de peste 4.000 de locuitori erau: Botoroaga, Dobrotești, Drăgănești Vlasca, Islaz, Măldăeni, Orbeasca, Peretu, Plosca, Poroschia, Țigănești.

Numărul cel mai ridicat de comune cu o populație de peste 4.000 de locuitori se înregistra la nivelul județelor Dâmbovița, Prahova și Argeș, aspect ce denotă gradul de dezvoltare mai ridicat al acestor județe prin prisma activităților economice desfășurate în sectorul secundar și terțiar (industrie, servicii și turism) raportate la caracterul predominant agricol al județelor din sudul regiunii. Comune cu populație între 500 și 1.500 de locuitori existau atât în județele Argeș și Prahova (datorită localizării acestora pe trepte de relief ce nu permit o condensare a așezărilor - sate risipite sau răsfirate), cât și în județele Ialomița și Teleorman (așezări cu un nivel redus de dezvoltare economică ale căror rezidenți sunt implicați în principal în derularea activităților agricole pentru consum propriu).

Situația centralizată la nivel de județe a clasificării comunelor regiunii Sud Muntenia, în funcție de numărul de locuitori se prezenta astfel:

Tabel nr. 10 Numărul comunelor în funcție de numărul de locuitori, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, la nivelul anului 2011¹⁹

-număr localități-

Județ	Comune cu populație între 500 - 1.500 loc.	Comune cu populație între 1.500 - 4.000 loc.	Comune cu populație peste 4.000 loc.	Total
Argeș	6	61	28	95
Călărași	1	30	19	50
Dâmbovița	0	35	47	82
Giurgiu	0	35	16	51
Ialomița	9	45	5	59
Prahova	9	38	43	90
Teleorman	10	72	10	92
TOTAL regiune	35	316	168	519

Sursa: Prelucrare informații RPL 2011

La nivel de regiune, majoritatea așezărilor rurale organizate din punct de vedere teritorial administrativ sub formă de comune, avea o populație între 1.500 și 4.000 de locuitori (60,89%), județele unde acestea predominau fiind Teleorman (78,26%), Ialomița (76,27%) și Giurgiu (68,63%). La nivelul județelor Dâmbovița și Prahova se observă ponderea cea mai ridicată a comunelor cu o populație de peste 4.000 de locuitori, aspect influențat de dezvoltarea sectorului industrial și al turismului. Județele Ialomița și Teleorman prezentau cele mai reduse ponderi ale comunelor cu peste 4.000 de locuitori, de 8,47% respectiv 10,87%, majoritatea așezărilor având o populație între 1.500 - 4.000 de locuitori.

¹⁹ Datele prezentate nu acoperă întreg intervalul de analiză solicitat deoarece informațiile au fost prelucrate în urma analizei Recensământului Populației și al Locuinței 2011.

Tabel nr. 11 Ponderea comunelor în funcție de numărul de locuitori, în regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2011²⁰

- % -

Județ	Comune cu populație între 500-1500 loc.	Comune cu populație între 1500-4000 loc.	Comune cu populație peste 4000 loc.
Argeș	6,32%	64,21%	29,47%
Călărași	2,00%	60,00%	38,00%
Dâmbovița	0,00%	42,68%	57,32%
Giurgiu	0,00%	68,63%	31,37%
Ialomița	15,25%	76,27%	8,47%
Prahova	10,00%	42,22%	47,78%
Teleorman	10,87%	78,26%	10,87%
TOTAL regiune	6,74%	60,89%	32,37%

Sursa: Prelucrare informații RPL 2011

- clasificare după formă

La nivelul regiunii Sud Muntenia, considerând clasificarea satelor după formă există:

- **sate neregulate:** sate de tip răsfirat și risipit - întâlnite în zona de munte, pe versanți sau pe podurile mai netede ale platformelor, precum și la nivelul depresiunilor intracolinare, Subcarpaților de Curbură și Podișului Getic.

Satele neregulate se regăseau pe teritoriul județelor Argeș, Dâmbovița și Prahova, pe treptele de relief enumerate anterior. Numărul lor era relativ redus, deoarece majoritatea așezărilor rurale din zona de podiș, deal și de munte era dezvoltată paralel cu axele rutiere de transport ce străbat regiunea (drumuri europene, naționale, județene).

La nivelul județului Argeș au fost identificate următoarele comune cu formă geometrică neregulată: Arefu, Băbana, Brăduleț, Ciomăgești, Cocu, Poienarii de Muscel, Uda, Valea Mare Pravăț.

La nivelul județului Dâmbovița au fost identificate următoarele comune cu formă geometrică neregulată: Bărbulețu, Hulubești, Malu cu Flori, Pucheni, Râu Alb, Runcu, Valea Lungă, Vârfuri, Vișinești.

²⁰ Datele prezentate nu acoperă întreg intervalul de analiză solicitat deoarece informațiile au fost prelucrate în urma analizei Recensământului Populației și al Locuinței 2011.

La nivelul județului Prahova au fost identificate următoarele comune cu formă geometrică neregulată: Adunați, Ariceștii Zeletin, Berteș, Cărbunești, Cerașu, Cosminele, Gornet-Cricov, Păcureți, Posești, Predeal-Sărari, Provița de Jos, Provița de Sus, Salcia, Secăria, Sângeru, Șoimari, Șotriș, Ștefești, Surani, Talea, Tătaru, Teișani, Telega.

La nivelul județelor Călărași, Giurgiu, Ialomița și Teleorman nu au fost identificate comune cu dispunere geometrică neregulată a gospodăriilor.

- **Sate liniare:** gospodăriile sunt dispuse în lungul unor văi, drumuri sau grinduri (sate răsfirate, sate liniare din categoria celor adunate) - întâlnite pe tot teritoriul regiunii, de-a lungul drumurilor naționale și europene, în special în zona de deal și câmpiile piemontane.

Satele liniare reprezintă forma predominantă de organizare la nivelul județelor Argeș, Dâmbovița și Prahova.

La nivelul județului Argeș au fost identificate următoarele comune cu formă geometrică liniară: Albeștii de Argeș, Albeștii de Muscel, Albota, Aninoasa, Băiculești, Berevoești, Bârla, Boteni, Boțești, Budeasa, Bughea de Sus, Căldăraru, Călinești, Căteasca, Cepari, Cicănești, Ciofrângeni, Coșești, Cuca, Davidești, Dârmănești, Drăganu, Hârtiești, Lerești, Lunca Corbului, Micești, etc.

La nivelul județului Călărași au fost identificate următoarele comune cu formă geometrică liniară: Crivăț, Frumușani, Ileana, Dichiseni, Unirea, etc.

La nivelul județului Dâmbovița au fost identificate următoarele comune cu formă geometrică liniară: Bezdead, Bilciurești, Bucșani, Butimanu, Căndești, Cobia, Cojasca, Comișani, Conțești, Crângurile, Finta, Glodeni, Gura Fcii, Ileda, Ludești, Mogoșani, Moroeni, Morteni, Văleni-Dâmbovița, Vlădeni, Vulcana-Băi, etc.

La nivelul județului Giurgiu au fost identificate următoarele comune cu formă geometrică liniară: Colibași, Bucșani, Cosoba, Găiseni, Gostinari, Ulmi, Schitu, etc.

La nivelul județului Ialomița au fost identificate următoarele comune cu formă geometrică liniară: Ciulnița, Axintele, Valea Ciorii, Ion Roată, Ciochina, etc.

La nivelul județului Prahova au fost identificate următoarele comune cu formă geometrică liniară: Aluniș, Bătrâni, Brazi, Chiojdeanca, Cocorăștii Colț, Dumbrăvești, Filipeștii de Târg, Gherghița, Izvoarele, Lapoș, etc.

La nivelul județului Teleorman au fost identificate următoarele comune cu formă geometrică liniară: Blejești, Bujoreni, Cosmești, Gratia, Necsești, Poeni, Săceni, etc.

- **Sate cu formă geometrică regulată:** satele de tip compact - întâlnite în partea de sud a regiunii în zona reliefului de câmpie.

Satele cu formă geometrică regulată sunt majoritare ca formă de dispunere teritorială în județele Călărași, Giurgiu, Ialomița și Teleorman. Dezvoltarea acestora a fost posibilă datorită reliefului de câmpie, neexistând astfel trepte de relief de altitudini diferite care să determine fragmentarea așezărilor. Gospodăriile sunt concentrate pe o anumită suprafață de teren, iar în jurul localității sunt cultivate terenuri agricole în proprietatea rezidenților.

La nivelul județului Argeș au fost identificate următoarele comune cu formă geometrică regulată: Miroși, Hârsești, etc.

La nivelul județului Călărași au fost identificate următoarele comune cu formă geometrică regulată: Alexandru Odobescu, Belciugatele, Borcea, Chirnogi, Chiselet, Curcani, Cuza Vodă, Dor Mărunt, etc.

La nivelul județului Dâmbovița au fost identificate următoarele comune cu formă geometrică regulată: Potlogi, Odobești, Vișina, etc.

La nivelul județului Giurgiu au fost identificate următoarele comune cu formă geometrică regulată: Băneasa, Bolintin-Deal, Bulbucata, Buturugeni, Călugăreni, Clejani, Comana, Daia, Florești-Stoenești, etc.

La nivelul județului Ialomița au fost identificate următoarele comune cu formă geometrică regulată: Adâncata, Albești, Alexeni, Andrășești, Armășești, Balaciu, Bărbulești, etc.

La nivelul județului Prahova au fost identificate următoarele comune cu formă geometrică regulată: Pietroșani, Gherghița, Sălciile, Boldești-Grădiștea, Baba Ana, etc.

La nivelul județului Teleorman au fost identificate următoarele comune cu formă geometrică regulată: Băbăița, Balaci, Beciu, Beuca, Bogdana, Botoroaga, Bragadiru, Brânceni, Bujoru, etc.

Considerând specificul regiunii Sud Muntenia în sine ca fiind predominant agricol, relieful fiind reprezentat în proporție de peste 70% de câmpii, se poate concluziona că forma predominantă de grupare a gospodăriilor la nivelul zonelor rurale este de sat de tip compact, cu formă geometrică regulată.

- **clasificare după activitățile economice (funcțiile economice):** sate cu caracter predominant agricol: cerealiere, de pomicultori, de viticultori, de legumicultori; sate cu

structură mixtă: pot fi mai multe activități economice: agricultură, servicii, industrie; sate cu alte activități economice.

Satele cu caracter predominant agricol cerealier sunt localizate pe terenul arabil din Podișul Cotmenei (producții mari de grâu, porumb, orz și secară) și în partea de sud a regiunii (Câmpia Burnazului, Bărağanul Ialomiței, Bărağanul Călmățuiului). În luncile râurilor (Argeș, Teleorman, Dâmbovița, Ialomița) și mai ales în apropierea marilor centre urbane, suprafețe importante sunt cultivate cu legume, după cum în Podișului Cotmeana se cultivă floarea - soarelui.

Livezile de pruni, meri, au frecvență în centru și în nordul Podișului Getic, iar cele de cireși, vișini, în sudul acestuia. Vița-de-vie ocupă suprafețe mai mari în sudul Podișului Căndești (Podgoria Ștefănești). În general, pomicultura și viticultura sunt dezvoltate în satele plasate în zonele de deal și munte la nivelul regiunii.

Creșterea animalelor, ocupație tradițională în mediul rural, a fost dezvoltată în satele din apropierea pășunilor și fânețelor, în nord (ovine, bovine, caprine) și în cele din apropierea culturilor furajere, pajiștilor de luncă în sud (bovine, ovine, porcine).

Satele cu structură mixtă se regăsesc în zona de câmpie, în sudul regiunii, și de deal, în nordul regiunii. Satele cu structură mixtă din sudul regiunii se situează în apropierea orașelor, însă nu în imediata vecinătate a acestora. În cadrul acestor așezări, populația desfășoară atât activități specifice agriculturii, cât și activități conexe agriculturii, acestea din urmă dezvoltându-se ca urmare a apropierii relative de un centru urban și datorită unei infrastructuri de transport și tehnico-edilitare adecvate. De asemenea, la nivelul acestor localități au fost dezvoltate și serviciile, în special unitățile de depozitare și serviciile logistice, datorită proximității orașelor și existenței culoarelor de transport.

În nordul regiunii, satele cu structură mixtă sunt caracterizate de desfășurarea de activități în domeniul agricol (pomicultură, viticultură) și în domeniul turismului și al comerțului. Comerțul a fost dezvoltat ca urmare a oportunității de valorificare a produselor agricole atât la nivel local (prin comercializarea acestora către turiști), cât și la nivel național și comunitar (Magiunul de Topoloveni a devenit marcă înregistrată UE). Potențialul turistic a fost conștientizat de populația din zonă și în consecință a fost creată infrastructura specifică ce permite practicarea turismului atât în perioada de vară, cât în special pe perioada de iarnă (mediul propice pentru practicarea sporturilor de iarnă).

Satele cu alte activități economice s-au dezvoltat în jurul marilor conglomerate urbane. Fluxul de navetiști este foarte mare la nivelul acestor așezări, populația relocându-se în zona rurală pentru scăderea cheltuielilor cotidiene însă păstrându-și locul de muncă din mediul urban. De asemenea, sate cu alte activități economice se situează în zonele cu puternic caracter industrial precum cele situate în vecinătatea orașelor Fundulea (județul Călărași), Bolintin-Vale (județul Giurgiu), Turnu Măgurele (județul Teleorman), Urziceni, Fetești, Țândărei (județul Ialomița), Mioveni (județul Argeș), Moreni (județul Dâmbovița), Boldești-Scăieni (județul Prahova).

– identificarea **zonelor rurale periurbane sau preorășenești**:

Zonele rurale periurbane sau preorășenești se întind ca suprafață pe un diametru de 10-15 km în jurul marilor orașe și centre urbane, respectiv zona limitrofă a acestora, dimensiunea fiind stabilită ca direct proporțională cu puterea economică și administrativă a polului urban.

Aceste zone sunt caracterizate de existența și producerea de fenomene specifice atât spațiului rural, cât și spațiului urban. Zonele rurale periurbane sunt mai evolute din punct de vedere tehnico-edilitar datorită influenței educaționale (proximitatea de mediul urban) și al veniturilor mai ridicate ale populației. Din punct de vedere arhitectural și cultural, aceste zone sunt influențate negativ de apropierea de marile conglomerate urbane, deoarece ruralul autentic se pierde, acesta fiind înlocuit cu elemente din stilul de viață urban.

Cea mai mare parte a localităților periurbane au ca locuitori persoane care au locul de muncă în centrele urbane. Astfel, majoritatea locuitorilor acestor zone navetează zilnic, dimineața spre locurile de muncă, școală, etc. În aceste perimetre, rețelele de telecomunicații și de transport sunt mai dezvoltate.

Din punct de vedere economic zonele periurbane sunt puternic și divers dezvoltate. Economia este mixtă: agricolă, industrială și de servicii, iar în special în nordul regiunii, au fost dezvoltate și funcțiunile cu caracter turistic.

Agricultura a fost dezvoltată pentru a răspunde cerințelor marilor piețe de desfacere din proximitate, având de regulă caracter legumicol, pomicol sau de creștere a animalelor. Datorită densității ridicate a populației din aceste zone, agricultura este practică în ferme cu suprafețe mici spre mijlocii.

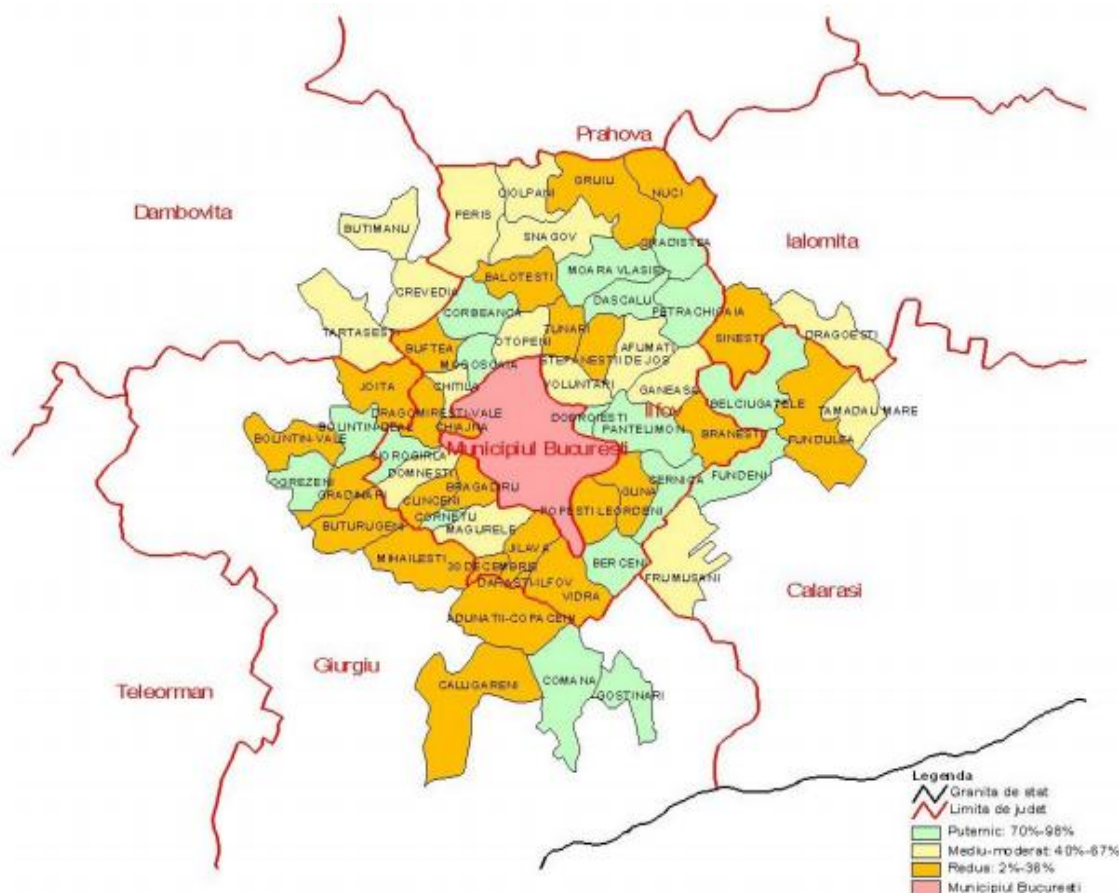
În prezent, la nivel european se urmărește aplicarea unui concept nou de dezvoltare a zonelor periurbane, ce se focalizează pe ideea autenticității rurale, aplicându-se politici de descurajare a navetismului în vederea stabilizării populației locale.

La nivelul regiunii Sud Muntenia au fost identificate zone rurale periurbane în proximitatea următoarelor centre urbane: Pitești, Curtea de Argeș, Câmpulung Muscel (județul Argeș) - comunele Moșoaia, Bradu, Ștefănești, Mărăcineni, Bascov, Băbana, Albota, Valea Iașului, Mușătești, Pietroșani, Băiculești, Valea Danului, Tigveni, Ciofrângeni, Albeștii de Argeș; Călărași, Fundulea, Lehliu-Gară (județul Călărași) - comunele Cuza Vodă, Grădiște, Ștefan Vodă, Modelu, Roseți, Belciugatele, Fundeni, Plătărești, Sohatu, Sărulești, Tămădău Mare, Lehliu, Nicolae Bălcescu, Valea Argovei, Lupșanu, Dor Mărunt; Târgoviște, zona Pucioasa-Fieni, Găești (județul Dâmbovița) - comunele Răzvad, Ulmi, Dragomirești, Șotânga, Brănești, Vulcana Băi, Bărbulețu, Runcu, Bezdead, Valea Lungă, Dragodana, Petrești, Crângurile, Mogoșani; Giurgiu, Mihăilești, Bolintin-Vale (județul Giurgiu) - comunele Slobozia, Gogoșari, Putineiu, Oinacu, Frătești, Daia, Buturugeni, Iepurești, Grădinari, Bolintin-Deal, Crevedia Mare, Roata de Jos, OGREZENI; Slobozia, Căzănești, Urziceni (județul Ialomița) - comunele Coșereni, Mavele, Ciocîrlia, Gârbovi, Cosimbești, Ciulnița, Amara, Reviga, Cocora, Muntei Buzău; Ploiești, Mizil, Câmpina, Vălenii de Munte (județul Prahova) - comunele Blejoi, Păulești, Tîrgșorul Vechi, Brazi, Berceni, Bărcănești, Valea Călugărească, Bucov, Lipănești, Fântânele, Vadu Sărat, Gura Vadului, Poiana Câmpina, Brebu, Cornu, Telega, Teișani, Vărbilău, Gura Vitioarei, Predeal Sărari, Drajna; Alexandria, Turnu Măgurele, Roșiorii de Vede (județul Teleorman) - comunele Poroschia, Nanov, Ciuperceni, Islaz, Măldăeni, Scrioaștea.

Navetismul reprezintă un fenomen important în raport cu evoluția societății actuale, în condițiile resimțirii efectelor continue ale crizei economice, populația adaptându-se la o putere de cumpărare mai redusă prin aplicarea unui plan de reducere a cheltuielilor suplimentare. Astfel, o măsură rentabilă pentru reducerea costurilor cotidiene generate de locuirea în mediul urban a fost considerată inițierea navetismului. Din ce în ce mai mulți salariați cu loc de muncă în mediul urban, având rezidența în mediul rural, aleg opțiunea de a parcurge zilnic o anumită distanță între serviciu și domiciliu.

Una din particularitățile teritoriale ale regiunii Sud Muntenia este reprezentată de dispunerea sa radială în jurul regiunii București - Ilfov. Astfel, capitala României - București, a devenit un centru polarizator al forței de muncă provenite din arealele limitrofe.

Figura nr. 18 Rata navetismului către Municipiul București din arealele limitrofe, la nivelul anului 2007²¹

Sursa: Proiectul „Coordonate Economice și Dimensiuni ale Coeziunii Sociale în Dezvoltarea Durabilă Metropolitană - Demos”, 2007

Conform unui sondaj de opinie derulat în cadrul proiectului „Coordonate Economice și Dimensiuni ale Coeziunii Sociale în Dezvoltarea Durabilă Metropolitană - Demos”, principalele comune ale căror locuitori sunt angajați în București și fac deplasarea zilnic către și de la serviciu, sunt comunele Gostinari (cca 91% din populația angajată lucrează în București), Joița

²¹ Datele incluse în cadrul acestei hărți nu acoperă întreg intervalul de analiză la nivel regional și județean din cauza indisponibilității sau a disponibilității parțiale a acestora din sursele oficiale publice de informații. Consultantul a făcut toate demersurile pentru obținerea datelor necesare, a realizat interpretarea pe baza datelor puse la dispoziție din surse oficiale și nu își asumă extrapolarea pentru o perioadă mai mare de timp

(cca 90% din populația angajată lucrează în București), Bolintin-Deal din județul Giurgiu și Fundeni (cca 88-89% din populația angajată lucrează în București) din județul Călărași.

– identificarea **zonelor rurale intermediare sau în echilibru**

Spațiul rural intermediar reprezintă cea mai vastă suprafață teritorială din cadrul mediului rural, în care activitatea economică preponderent practică este agricultura. Aici sunt cuprinse suprafețele cultivate cu cereale, furaje necesare creșterii animalelor, spații viticole și pomicole. În acest sector funcționează întreprinderi specializate, dar și exploatații private și de tip familial sau asociativ, caracteristice țărilor cu un profil economic și agricol în tranziție.

Fundamentarea dezvoltării acestor zone agrare din spațiul rural intermediar este reprezentată de profitabilitatea exploatațiilor de tip agricol. Aceasta presupune introducerea și promovarea unor metode de exploatare intensive, precum tehnologiile industriale de creștere a animalelor. Utilizarea tot mai frecventă a acestor metode a impus generarea unui alt tip de dezvoltare rurală, care a însemnat începutul specializării fiecărei exploatații agricole. Practicarea noului tip de agricultură intensivă a avut efecte imediate, constând în creșterea exponențială a producției, iar astfel, într-un timp relativ scurt, economia agricolă s-a schimbat, declanșând scăderea prețurilor produselor sub limitele previzionate și forțând politicile UE să acorde o atenție sporită reglementărilor în domeniul producției și veniturilor din agricultură.

În consecință, fermele mici și mijlocii au dispărut, fiind înlocuite de ferme cu o putere mare de producție, competitive și care utilizează tehnologii moderne, destinate să înlocuiască, pe cât posibil, munca fermierilor. Astfel, numărul fermierilor a scăzut, determinând UE să ia măsuri pentru a limita suprafețele cultivate sau subvențiile acordate.

În țările în care regimurile socialiste și-au pus amprenta, proprietățile funciare au fost colectivizate, iar țăranii agricultori au fost obligați să devină lucrători agricoli. Prin decolectivizarea agriculturii, realizată în anii 90 și după, în România țăranii au fost reîmproprietăriți, însă exploatațiile de tip familial și privat nu au fost susținute de guvernele ce s-au succedat. Au fost însă susținute exploatațiile de tip asociativ (fostele C.A.P) și societățile agricole cu capital de stat majoritar (fostele I.A.S.), din punct de vedere legislativ și financiar.

La nivelul regiunii Sud Muntenia au fost identificate următoarele zone rurale intermediare sau în echilibru: sudul județului Argeș - comunele Bârla, Miroși, Recea, Izvoru, Ungheni, Căldăraru, Hârșești, Mozăceni; partea de nord și de Sud Vest a județului Călărași - comunele

Dragoș Vodă, Dragalina, Perișoru, Frumușani, Vasilați Șoldanu; partea de sud a județului Dâmbovița - comunele Băleni, Cornățelu, Dobra, Bilciurești, Braniștea, Brezoale, Butimanu, Ciocănești, Cojasca, Conțești, Corbii Mari, Cornățelu, Costeștii din Vale, Mogoșani, Odobești, Produlești, Uliești; partea de nord a județului Giurgiu - Bucșani, Bulbucata, Cosoba, Găiseni, Joița, Mârșa, Săbăreni, Stoenesti, Ulmi; partea de sud, sud-vest și sud-est a județului Ialomița - comunele Axintele, Marsilieni, Sudiți, Movila; partea de sud a județului Prahova - comunele Boldești-Grădiștea, Poenarii Burchii, Drăgănești, Șirna, Dumbrava, Fulga, Baba Ana, Colceag; partea de nord și sud-vest a județului Teleorman - comunele Siliștea, Sârbeni, Tătărăștii de Jos, Tătărăștii de Sus, Scurtu Mare, Poeni, Tecuci, Zâmbreasca.

- identificarea **zonelor periferice, marginale sau defavorizate** din punct de vedere geografic

Spațiul rural periferic nu reprezintă atât o delimitare pur geografică, cât una economică și socială. Spațiul rural periferic cuprinde zone dezavantajate atât din punct de vedere economic, al productivității, cât și din punct de vedere social. În delimitarea acestor zone, un factor determinant îl reprezintă diferența de potențial natural și tehnologic pe care îl prezintă terenurile agricole și accesibilitatea acestora în raport cu centrele de aprovizionare și desfacere pentru produsele locale.

O problemă stringentă în practicarea agriculturii este legea fertilității solurilor. În general, prețurile produselor agricole sunt unice, însă costurile producției diferă, atât în funcție de fertilitatea solului, cât și de tehnologiile utilizate și investite pentru ameliorarea oricăror probleme ce pot apărea în legătură cu acest aspect. Profitul obținut depinde strict de terenul pe care se practică agricultura, la nivel regional existând astfel de zone, dezavantajate din punct de vedere al productivității solurilor. Aceste zone, privite ca periferice ale mediului rural, devin neatractive pentru agricultori.

Supraproducția agricolă poate fi un alt factor al periferizării zonelor rurale: intensificarea producției agricole în zonele în care solul și condițiile naturale în general permit acest lucru, defavorizează de fapt zonele nefavorabile din punct de vedere pedoclimatic.

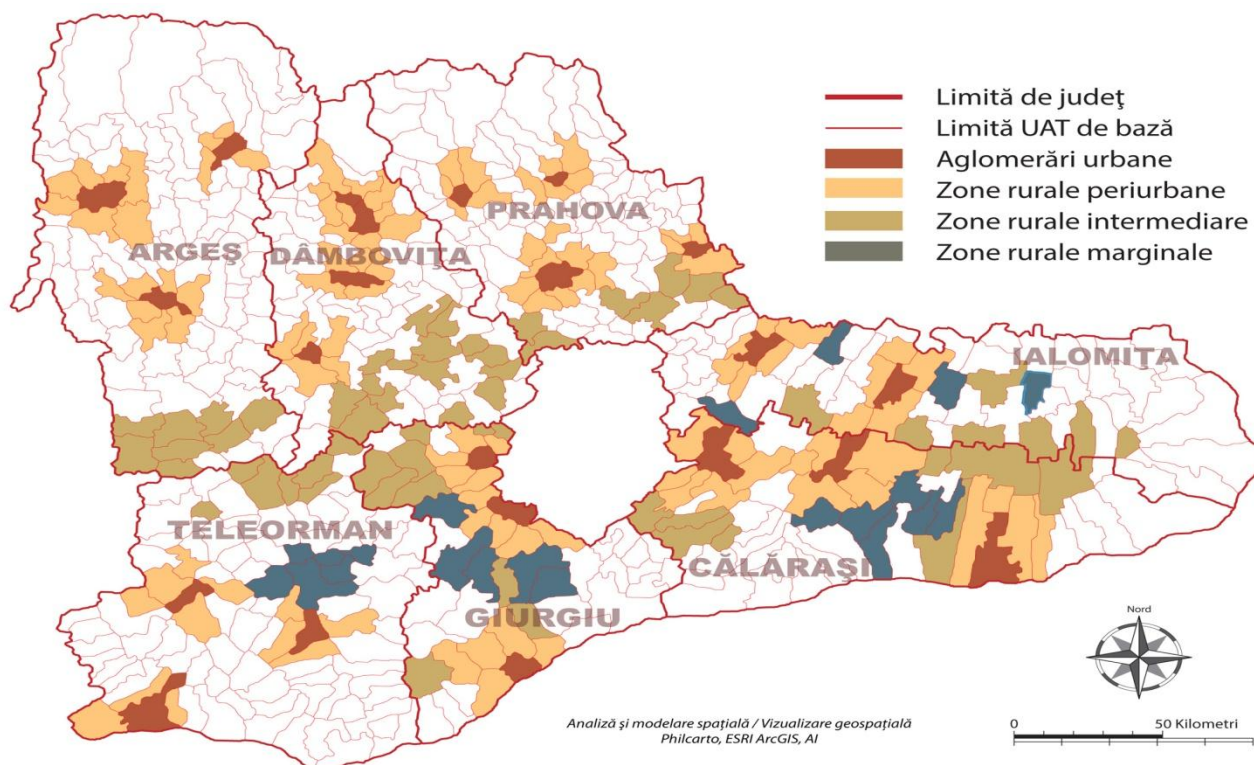
În România, peste 30% din suprafața de teren arabil este reprezentată de teren cu potențial productiv limitat. Suprafețele de dealuri și coline sunt în general supuse unui proces

accentuat de eroziune, fapt care afectează atât fertilitatea solului, cât și accesibilitatea. Alte spații defavorizate sunt cele din zonele nisipoase sau din apropierea exploatațiilor carbonifere.

Spațiile rurale intermediare și marginale nu sunt delimitate cu exactitate, iar în interiorul lor se află și zone care fac parte din alte categorii. Trecerea de la un tip de spațiu la altul se face gradual, regăsindu-se numeroase zone cu elemente comune.

La nivelul regiunii Sud Muntenia au fost identificate următoarele zone rurale periferice, marginale sau defavorizate: partea centrală a județului Călărași - comunele Frăsinet, Ulmu, Vlad Țepeș, Dorobanțu, Alexandru Odobescu, Independența; partea centrală a județului Giurgiu - comunele Călugăreni, Clejani, Ghimpați, Mihai Bravu, Schitu, Singureni; partea centrală și periferică de sud a județului Ialomița - comunele Gheorghe Lazăr, Gheorghe Doja, Valea Măcrișului, Drăgoești; partea centrală și estică a județului Teleorman - comunele Călinești, Orbeasca, Olteni, Băbăița, Frăsinet, Moșteni.

Figura nr. 19 Harta zonelor periurbane/preorășenești, intermediare și marginalizate, în regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2011²²

Sursa: Prelucrare proprie informații, 2012

- densitatea așezărilor rurale

În funcție de densitatea așezărilor rurale (numărul de localități raportat la suprafață), la nivelul regiunii Sud Muntenia s-au identificat următoarele tipuri de spații rurale cu:

- *densități foarte mari*, întâlnindu-se în: partea centrală și de nord a Câmpiei Piteștilor și în Podișul Cotmeana din județul Argeș - comunele Bascov, Călinești, Ștefănești, Moșoaia, Mărăcineni, Budeasa, Bradu, Leordeni; Platforma Cândești și Depresiunea Pucioasa (județul Dâmbovița) - comunele Băleni, Răzvad, Potlogi, I.L. Caragiale, Gura Ocniței, Pietroșița, Buciumeni; partea de sud a Bărăganului Călmățuiului (județul Ialomița) - Andrășești, Albești, Marsilieni, Ciochina; partea de nord a Câmpiei Ploieștilor, Depresiunea Câmpina și Depresiunea

²² Datele prezentate nu acoperă întreg intervalul de analiză solicitat deoarece informațiile au fost colectate în urma analizei reprezentării spațiale și teritoriale a comunelor la nivelul regiunii Sud Muntenia.

Vălenii de Munte (județul Prahova) - comunele Blejoi, Bucov, Plopu, Valea Călugărească, Bănești, Bărcănești, Târgșoru Vechi, Telega, Brebu, Brazi, Predeal-Sărari, Drajna, Teișani;

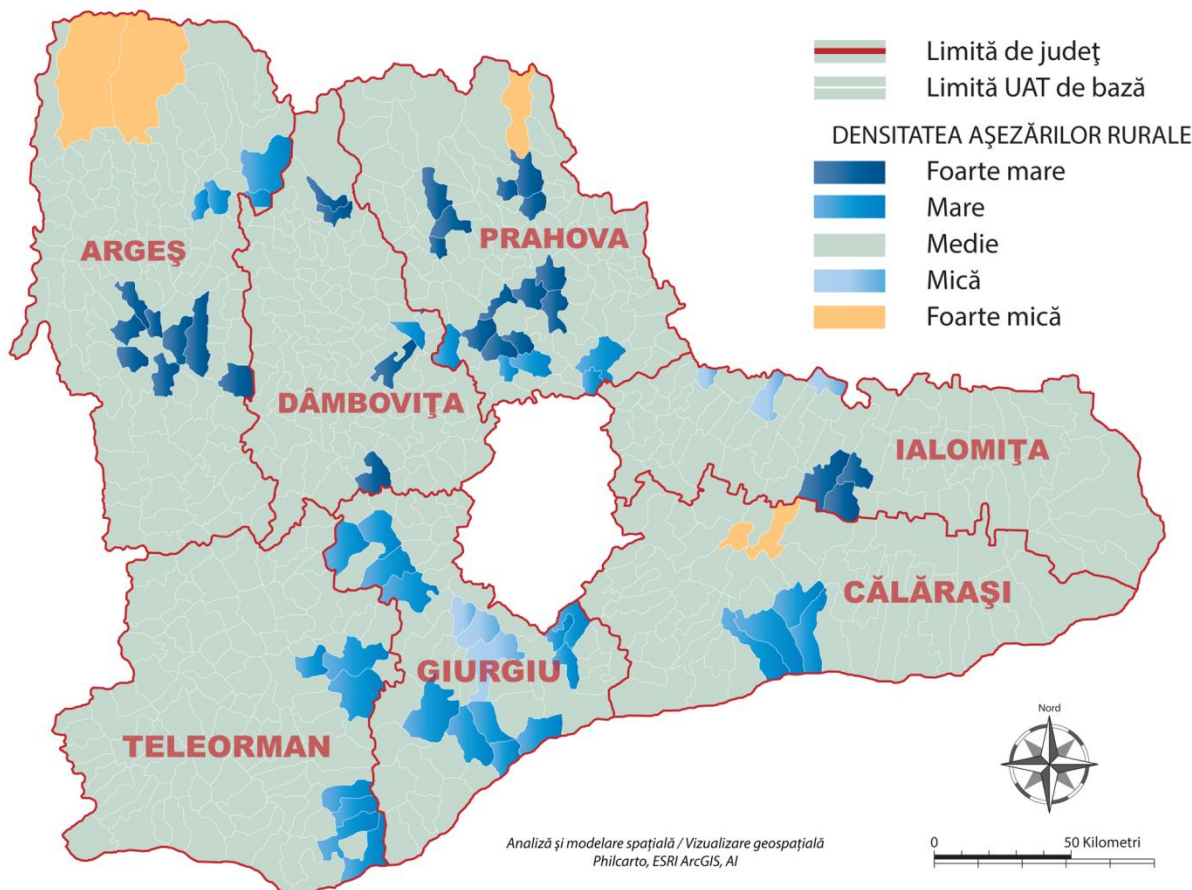
- *densități mari*, întâlnindu-se în: Platforma Argeșului (județul Argeș) - comunele Schitu Golești, Poenarii de Muscel, Stoenesti, Cetățeni; partea de sud-est a Câmpiei Mostiștei (județul Călărași) - comunele Mânăstirea, Chiselet, Ulmu, Dorobanțu, partea de nord-est a Câmpiei Burnazului și partea de sud și sud-est a Câmpiei Găvanu-Burdea (județul Giurgiu) - comunele Bucșani, Clejani, Roata de Jos, Crevedia, Oinacu, Gostinu, Frătești, Daia Băneasa, Izvoarele, Valea Dragului, Goștinari, Vărăști, Colibași; partea de sud a Câmpiei Ploieștilor (județul Prahova) - Puchenii Mari, Tinosu, Mănești, Drăgănești, Gherghița; partea de sud și centru a Câmpiei Burnazului (județul Teleorman) - comunele Cervenia, Conțești, Bragadiru, Pietroșani, Drăgănești-Vlașca, Botoroaga, Băbăița;

- *densități medii*, întâlnindu-se în: partea sudică a Câmpiei Piteștilor și în Depresiunea Câmpulung (județul Argeș) - comunele Râca, Popești, Godeni, Aninoasa, Berevoești; Câmpia Titu (județul Dâmbovița) - comunele Vișina, Petrești, Costeștii din Vale; Câmpia Gherghiței (județul Prahova) - comunele Gherghița, Ciorani, Fulga, Tomșani; Câmpia Găvanu-Burdea și partea central-nordică a Câmpiei Burnazului (județul Teleorman) - comunele Siliștea Mare, Scurtu, Talpa, Tătăraștii de Jos;

- *densități mici*, întâlnindu-se în: partea centrală a Câmpiei Burnazului (județul Giurgiu) - Uzun, Stoenesti, Călugărești, Singureni, Iepurești; extremitatea sudică a Bărganului Călmățuiului (județul Ialomița) - comunele Ciocârlia, Colelia, Valea Măcrișului;

- *densități foarte mici*, întâlnindu-se în: Munții Piatra Craiului, Munții Iezer-Păpușa (județul Argeș) - satele Valea lui Stan, Slatina; sudul Bărganului Ialomiței (județul Călărași) - satele Fântâna Doamnei, Buzoeni; extremitatea nordică a Depresiunii Vălenii de Munte și Munții Ciucaș (județul Prahova) - satele Slon, Valea Lespezii, Valea Brădetului.

Figura nr. 20 Harta densității așezărilor rurale în regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2011²³

Sursa: Prelucrare proprie de informații, 2013

²³ Datele prezentate nu acoperă întreg intervalul de analiză solicitat deoarece informațiile au fost colectate în urma analizei reprezentării spațiale și teritoriale a comunelor la nivelul regiunii Sud Muntenia și a datelor furnizate în cadrul Recensământului Populației și al Locuințelor 2011.

b) Tipologia locuințelor rurale din regiunea Sud Muntenia

Numărul gospodăriilor populației este calculat prin cumularea numărului gospodăriilor familiale și numărului gospodăriilor non-familiale. În cadrul gospodăriilor familiale se regăsesc familii nucleare sau familii monoparentale, dar sunt și cazuri în care, în aceste gospodării, locuiesc și persoane care nu aparțin familiei.

La nivel național, numărul gospodăriilor populației a scăzut, în anul 2011, cu 5,68% față de valoarea înregistrată în anul 2002. Neluând în considerare regiunea București - Ilfov, cele mai puține gospodării ale populației au fost înregistrate în regiunea Vest și în regiunea Centru.

Regiunea Sud Muntenia se situează pe locul al doilea, având un număr de 639.538 de gospodării, față de cele 669.504 din regiunea Nord Est, aflată pe primul loc.

În toate regiunile, numărul gospodăriilor populației a scăzut în perioada 2002 - 2011, ca urmare a fenomenului de scădere a numărului populației la nivel național. Procentual, cea mai semnificativă scădere a numărului gospodăriilor s-a înregistrat în regiunea București - Ilfov, unde în anul 2011, erau cu 18,18% mai puține gospodării decât în anul 2002. Regiunea Centru a înregistrat cea mai mică scădere (2,4%). În ceea ce privește regiunea Sud Muntenia, aceasta a înregistrat o scădere medie, de 4,5%, similară cu regiunile Nord Vest și Sud Est.

Tabel nr. 12 Numărul gospodăriilor populației din mediul rural, pe regiuni de dezvoltare, la nivelul anilor 2002 și 2011

-număr de gospodării-

Regiune	2002	2011
București - Ilfov	80.350	65.742
Centru	346.175	337.726
Nord Est	707.854	669.504
Nord Vest	440.155	421.765
Sud Est	429.997	410.073
Sud Muntenia	670.112	639.538
Sud Vest	442.721	400.618
Vest	244.496	226.083

Sursa: Recensământul Populației și al Locuințelor 2002, Recensământul Populației și al Locuințelor 2011

Evoluția numărului de gospodării ale populației existente în mediul rural este corelată cu evoluția populației în sine. Astfel, conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, în perioada în care au fost realizate recensămintele populației, din 2002 și până în 2011, numărul populației stabile de la nivelul fiecărui județ al regiunii Sud Muntenia a fost în scădere. Această scădere a fost înregistrată în mod constant pentru fiecare an cuprins în perioada de analiză. Excepții au fost constatate în anul 2006, când populația județului Giurgiu a înregistrat o creștere de 0,55%, în anii 2007 și 2008 când în Argeș s-a înregistrat o creștere a populației de 0,84% și în județul Dâmbovița, unde populația a început să crească din anul 2009, înregistrând însă în 2011 o creștere nesemnificativă, de doar 0,14%. Aceste creșteri nu au influențat numărul gospodăriilor de la nivelul județelor, ceea ce indică de fapt că ele s-au realizat în interiorul gospodăriilor deja existente și nu au presupus migrația în zona rurală a populației.

Scăderea numărului de gospodării în regiune a afectat toate județele componente, dar în special Ialomița, unde numărul gospodăriilor din 2011 a scăzut cu aproape 12% față de anul 2002, și Teleorman, unde s-a înregistrat o diferență de aproape 8%. Cele mai puțin afectate județe sunt Argeș și Dâmbovița, unde numărul gospodăriilor a scăzut cu 2% și respectiv 2,16%.

În ceea ce privește numărul de gospodării din mediul rural, situația este prezentată în continuare.

Tabel nr. 13 Numărul gospodăriilor populației din mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, la nivelul anilor 2002 și 2011

-număr de gospodării-

Județe	2002	2011
Argeș	120.802	118.372
Călărași	65.699	63.087
Dâmbovița	120.801	118.190
Giurgiu	68.604	65.665
Ialomița	60.559	53.327
Prahova	132.932	128.197
Teleorman	100.715	92.700
TOTAL regiune	670.112	639.538

Sursa: RPL 2002, Recensământul Populației și al Locuințelor 2011

Urmând trendul descendent al numărului de gospodării, numărul populației care locuiește în gospodăriile din mediul rural a scăzut la rândul său în toate regiunile din România. La nivelul

anului 2011, regiunea cu cea mai mare populație care locuia în gospodării din mediul rural era regiunea Nord Est, cu 1.865.422 persoane, urmată de regiunea Sud Muntenia cu 1.831.506 persoane, ambele regiuni fiind regiuni predominant rurale. La polul opus, regiunile cu cele mai puține persoane care locuiau în gospodării din mediul rural, fără regiunea București - Ilfov, erau regiunea Vest, cu 666.842 persoane, și regiunea Centru, cu 964.497 persoane. Această ordine s-a păstrat din anul 2002, chiar dacă în toate regiunile numărul populației a scăzut considerabil.

Regiunea care a înregistrat cea mai semnificativă schimbare în perioada 2002 - 2011 privind numărul de persoane care locuiesc în gospodării din mediul rural a fost regiunea București - Ilfov, unde numărul persoanelor a scăzut cu 21,85%. Având în vedere profilul urban al regiunii și tendințele de polarizare pe care aceasta le are față de restul regiunilor, mare parte din această populație a mediului rural a migrat la rândul său către zona urbană. Scăderi semnificative s-au înregistrat și în regiunile Sud Vest, Vest și Nord Est. Regiunea Sud Muntenia este a doua regiune cu cea mai scăzută rată de reducere a populației din gospodăriile rurale, înregistrând o diferență de 9,82% în 2011 față de 2002. Regiunea Centru, care are o populație rurală relativ redusă, este și regiunea cu cea mai mică scădere înregistrată (7,56%).

Tabel nr. 14 Numărul de persoane care locuiesc în gospodării din mediul rural, pe regiuni de dezvoltare, la nivelul anilor 2002 și 2011

-număr de persoane-

Regiune	2002	2011
București - Ilfov	263.670	206.069
Centru	1.044.594	965.597
Nord Est	2.173.745	1.865.422
Nord Vest	1.334.037	1.201.668
Sud Est	1.287.473	1.141.185
Sud Muntenia	2.030.962	1.831.506
Sud Vest	1.305.266	1.085.336
Vest	761.210	666.842

Sursa: Recensământul Populației și al Locuințelor 2002, Recensământul Populației și al Locuințelor 2011

La nivelul regiunii Sud Muntenia, cel mai mare număr de persoane care locuiesc în gospodării din mediul rural a fost identificat la nivelul județului Prahova, urmat de Dâmbovița și Argeș, în timp ce județele Ialomița, Călărași, Giurgiu și Teleorman au un număr mult mai scăzut al persoanelor care locuiesc în gospodării din mediul rural.

Tabel nr. 15 Numărul de persoane care locuiesc în gospodării din mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, la nivelul anilor 2002 și 2011

-număr de persoane-

Județe	2002	2011
Argeș	354.905	321.922
Călărași	203.766	185.116
Dâmbovița	379.284	358.888
Giurgiu	208.626	191.241
Ialomița	180.782	148.848
Prahova	408.031	378.022
Teleorman	295.568	247.469
TOTAL regiune	2.030.962	1.831.506

Sursa: RPL 2002, RPL 2011

Trendul negativ al numărului de persoane din gospodării este influențat și de cel înregistrat în cazul numărului total de gospodării din mediul rural. Regiunea Sud Muntenia se confruntă cu problema reducerii populației din mediul rural în toate județele componente, însă, comparând datele cu cele disponibile pentru mediul urban, problema scăderii populației nu aparține exclusiv mediului rural.

În plus, trebuie apreciat și faptul că ambii indicatori analizați anterior (numărul gospodăriilor și numărul populației care locuiește în gospodăriile din mediul rural) nu reflectă situația persoanelor care au migrat din mediul rural, având în vedere că analiza trebuie să țină cont și de numărul localităților existente în mediul rural pentru fiecare an din perioada analizată. Concret, există localități care pe parcursul acestei perioade și-au schimbat statutul administrativ, existând astfel riscul de a interpreta greșit cauzele evoluției negative a populației din mediul rural. De aceea, evoluția numărului mediu de persoane din gospodării, expusă în tabelul de mai jos, este relevantă pentru înțelegerea fenomenului care stă la baza scăderii numărului populației din mediul rural.

În anul 2002, regiunea București - Ilfov avea cea mai mare medie de persoane care locuiau într-o gospodărie din mediul rural, respectiv 3,28 persoane. Majoritatea regiunilor, cu excepția regiunii Sud Est și Sud Vest aveau o medie de peste 3 persoane. În anul 2011, cea mai mare medie a fost înregistrată tot în regiunea București - Ilfov, însă această medie a scăzut,

trend urmat de media tuturor regiunilor din țară. Astfel, cele mai mici medii s-au înregistrat în regiunea Sud Vest (2,7), urmată de Nord Est și Sud Est, cu câte 2,77 persoane fiecare.

În perioada 2002 - 2011, media persoanelor care locuiau în gospodării din mediul rural a scăzut cel mai mult în regiunea Nord Est, cu 0,3 persoane. În regiunea Sud Muntenia această scădere a fost relativ mică, de 0,16 persoane.

Tabel nr. 16 Numărul mediu de persoane din gospodăriile aparținând mediului rural, pe regiuni de dezvoltare, la nivelul anilor 2002 și 2011

Regiune	-număr de persoane-	
	2002	2011
Nord Est	3,07	2,77
Sud Est	2,99	2,77
Sud Muntenia	3,03	2,85
Sud Vest	2,95	2,7
Vest	3,11	2,92
Nord Vest	3,03	2,85
Centru	3,02	2,86
București - Ilfov	3,28	3,13

Sursa: Recensământul Populației și al Locuințelor 2002, Recensământul Populației și al Locuințelor 2011

Cea mai semnificativă reducere a numărului de persoane din gospodării s-a înregistrat la nivelul județului Teleorman, unde numărul mediu de persoane a scăzut de la 2,93 la 2,67, însemnând o diferență negativă de 8,87% față de anul 2002. Situații similare se întâlnesc și în județele Argeș (7,48%) și Ialomița (6,69%), la polul opus găsim Dâmbovița, cu doar 3,18% și Prahova cu 3,91%. La nivelul anului 2011, numărul cel mai ridicat de persoane ce locuiau în gospodării în mediul rural se înregistra în județul Dâmbovița, urmat de județele Prahova, Călărași și Giurgiu.

Tabel nr. 17 Numărul mediu de persoane din gospodării din mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, la nivelul anilor 2002 și 2011

-număr de persoane-

Județ	2002	2011
Argeș	2,94	2,72
Călărași	3,10	2,93
Dâmbovița	3,14	3,04
Giurgiu	3,04	2,91
Ialomița	2,99	2,79
Prahova	3,07	2,95
Teleorman	2,93	2,67
TOTAL regiune	3,03	2,87

Sursa: Recensământul Populației și al Locuințelor 2002, Recensământul Populației și al Locuințelor 2011

Într-o gospodărie familială pot fi mai multe nuclee familiale și pot fi incluse și persoane care nu aparțin nici unui dintre aceste nuclee. Un nucleu familial reprezintă o familie formată din soț, soție și copilul sau copiii minori. Gospodăriile în care nu se află un nucleu familial nu sunt considerate gospodării familiale.

Nucleul este considerat unitatea minimală de organizare socială, iar analiza lui în contextul numărului de gospodării, conform tabelului de mai jos, evidențiază de fapt câte astfel de familii nucleare au un grad de independență suficient, din punct de vedere financiar sau de orice altă natură, pentru a putea dispune de o gospodărie proprie. Analiza nu cuprinde gospodăriile familiale în care locuiesc familii monoparentale, acestea nefiind considerate familii nucleare.

La nivel național, în mediul rural predominau, la nivelul anului 2002, gospodăriile familiale cu un singur nucleu. Cele mai multe astfel de gospodării se înregistrau în regiunea Nord Est, în număr de 521.689. Regiunea Sud Muntenia se afla pe locul al doilea, cu 449.680 de gospodării. Aici a fost înregistrat și cel mai mare număr de gospodării familiale cu 2 nuclee, respectiv 75.067 astfel de gospodării, o diferență considerabilă față de următoarea regiune, Sud Vest, care avea doar 49.854 astfel de gospodării. Tot în regiunea Sud Muntenia au fost înregistrate și cele mai numeroase gospodării în care locuiau 3 nuclee familiale, respectiv 4.456.

Tabel nr. 18 Gospodăriile familiale din zona rurală după numărul de nuclee, pe regiuni de dezvoltare, la nivelul anului 2002²⁴

-număr gospodării-

Regiune	1 nucleu	2 nuclee	3 nuclee și peste
Nord Est	521.689	43.858	1.861
Sud Est	307.359	36.463	1.762
Sud Muntenia	449.680	75.067	4.456
Sud Vest	285.682	49.854	2.808
Vest	160.557	29.002	2.018
Nord Vest	310.000	36.126	1.675
Centru	251.148	22.523	1.267
București - Ilfov	55.600	10.598	1.062

Sursa: Recensământul Populației și al Locuințelor 2002

În anul 2002, în județul Prahova s-a înregistrat cea mai mare proporție a gospodăriilor familiale cu 1 nucleu din regiune, respectiv 70,62%, reprezentând 93.871 de gospodării familiale dintr-un total de 132.932. Din acest punct de vedere se poate considera că familiile din gospodăriile familiale ale județului dispun de resurse suficiente pentru a-și permite întreținerea unei gospodării proprii, fără a o împărți cu o altă familie nucleară. Observația este susținută de raportul gospodăriilor cu 2 nuclee familiale - 9,54% - și cel al gospodăriilor cu 3 sau mai multe nuclee - 0,53%, care sunt cele mai mici înregistrate pentru aceste două categorii la nivel de regiune. Județele Dâmbovița și Ialomița se aflau într-o situație similară, având un procent mare al gospodăriilor cu un nucleu familial și procente mici, comparativ cu restul județelor, ale gospodăriilor familiale cu mai multe nuclee.

Județul cu cel mai mic procent al gospodăriilor cu un singur nucleu familial era Giurgiu, 63,47% reprezentând 45.541 de gospodării familiale dintr-un total de 68.604 de gospodării. Acest județ înregistra și cele mai crescute procente ale gospodăriilor cu două sau mai multe nuclee familiale din regiune, respectiv 13,68% și 0,91%. Aceeași situație era întâlnită și la nivelul județului Teleorman.

²⁴ Informațiile prezentate nu fac referire la intervalul de analiză solicitat 2005 - 2011, din cauza indisponibilității acestora. Datele privind indicatorul „Gospodăriile familiale din zona rurală după numărul de nuclee” au fost calculate la nivelul anului 2002, conform informațiilor furnizate în urma Recensământului Populației și al Locuințelor 2002. Nu există date privind acest indicator la nivelul Recensământului Populației și al Locuințelor 2011.

O situație aparte prezenta în anul 2002 județul Argeș, cu o pondere mare a gospodăriilor cu familii constituite dintr-un nucleu (66,95%) și aproape cele mai mici ponderi din regiune pentru gospodăriile cu 2 sau mai multe nuclee familiale (9,63% și 0,47%). Aceste date indică faptul că procentul de 22,93% rămas din numărul total de gospodării de la nivelul județului era constituit dintr-o parte considerabilă de gospodării în care locuiau familii monoparentale sau persoane singure.

Tabel nr. 19 Gospodăriile familiale din zona rurală după numărul de nuclee, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, la nivelul anului 2002²⁵

Județe	1 nucleu	2 nuclee	3 nuclee și peste
Argeș	80.878	11.637	571
Călărași	44.139	8.408	578
Dâmbovița	83.196	12.742	735
Giurgiu	43.541	9.386	622
Ialomița	41.548	6.391	377
Prahova	93.871	12.677	700
Teleorman	62.507	13.826	873
TOTAL regiune	449.680	75.067	4.456

-număr gospodării-

Sursa: Recensământul Populației și al Locuințelor 2002

În ceea ce privește locuințele neocupate, regiunea Sud Muntenia ocupa primul loc, având un număr total de 110.017 locuințe neocupate în mediul rural în anul 2002. Dintre acestea, o proporție de 72,3%, reprezentând un număr de 79.544 de locuințe, erau locuințe sezoniere sau secundare. În regiunea Sud Muntenia existând o populație majoritar rurală, fenomenul de migrare a acestora către mediul urban a fost cu atât mai accentuat, astfel explicându-se și numărul mare de locuințe sezoniere sau secundare nelocuite. Într-o situație similară se afla și regiunea Sud Vest Oltenia, unde dintr-un total de 105.401 locuințe nelocuite, 102.004 erau locuințe secundare. Cele mai multe locuințe permanente nelocuite din mediul rural au fost

²⁵ Informațiile prezentate nu fac referire la intervalul de analiză solicitat 2005 - 2011, din cauza indisponibilității acestora. Datele privind indicatorul „Gospodăriile familiale din zona rurală după numărul de nuclee” au fost calculate la nivelul anului 2002, conform informațiilor furnizate în urma Recensământului Populației și al Locuințelor 2002. Nu există date privind acest indicator la nivelul Recensământului Populației și al Locuințelor 2011.

înregistrate în regiunea Nord Est, față de care regiunea Sud Muntenia deținea doar o treime de astfel de locuințe (3.528 de locuințe).

Tabel nr. 20 Locuințe neocupate după tipul locuinței, pe regiuni de dezvoltare, la nivelul anului 2002²⁶

-număr locuințe-

Regiune	Locuințe neocupate	Permanente	Sezoniere sau secundare
Nord Vest	81.115	6.023	75.092
Centru	67.803	9.305	58.498
Nord Est	89.409	11.991	77.418
Sud Est	58.702	6.840	51.862
Sud Muntenia	110.017	3.528	79.544
București - Ilfov	11.134	346	10.788
Sud Vest Oltenia	105.401	3.397	102.004
Vest	52.006	6.191	45.815

Sursa: Prelucrarea datelor de la Recensământul Populației și al Locuințelor 2002

Cele mai multe locuințe neocupate din regiunea Sud Muntenia se aflau în județul Argeș (27.352 locuințe) și în județul Prahova (22.590 locuințe), dintre care o proporție de peste 97% erau locuințe sezoniere sau secundare. Având în vedere că erau cele mai bogate județe din regiune, exista o pondere mai mare a persoanelor cu mijloace financiare suficiente pentru întreținerea mai multor locuințe. La polul opus, Ialomița și Giurgiu aveau cele mai puține locuințe neocupate. Cele mai multe locuințe neocupate permanente au fost înregistrate în județul Teleorman (1.389 de locuințe), iar cele mai puține, 36, în județul Călărași.

²⁶ Informațiile prezentate nu fac referire la intervalul de analiză solicitat 2005 - 2011, din cauza indisponibilității acestora. Datele privind indicatorul „Locuințe neocupate după tipul locuinței” au fost calculate la nivelul anului 2002, conform informațiilor furnizate în urma Recensământului Populației și al Locuințelor 2002. Nu există date privind acest indicator la nivelul Recensământului Populației și al Locuințelor 2011.

Tabel nr. 21 Locuințe neocupate după tipul locuinței, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, la nivelul anului 2002²⁷

Județ	Locuințe neocupate	-număr locuințe-	
		Permanente	Sezoniere sau secundare
Argeș	27.352	407	26.945
Călărași	7.745	36	7.709
Dâmbovița	18.559	382	18.177
Giurgiu	11.194	279	10.915
Ialomița	8.017	509	7.508
Prahova	22.590	526	22.064
Teleorman	14.560	1.389	13.171
TOTAL regiune	110.017	3.528	79.544

Sursa: Recensământul Populației și al Locuințelor 2002

Fondul locativ este o componentă importantă a economiei naționale și regionale, iar gradul în care populația dispune de suficiente locuințe este legat de necesarul minim al condițiilor de desfășurare a activității de zi cu zi.

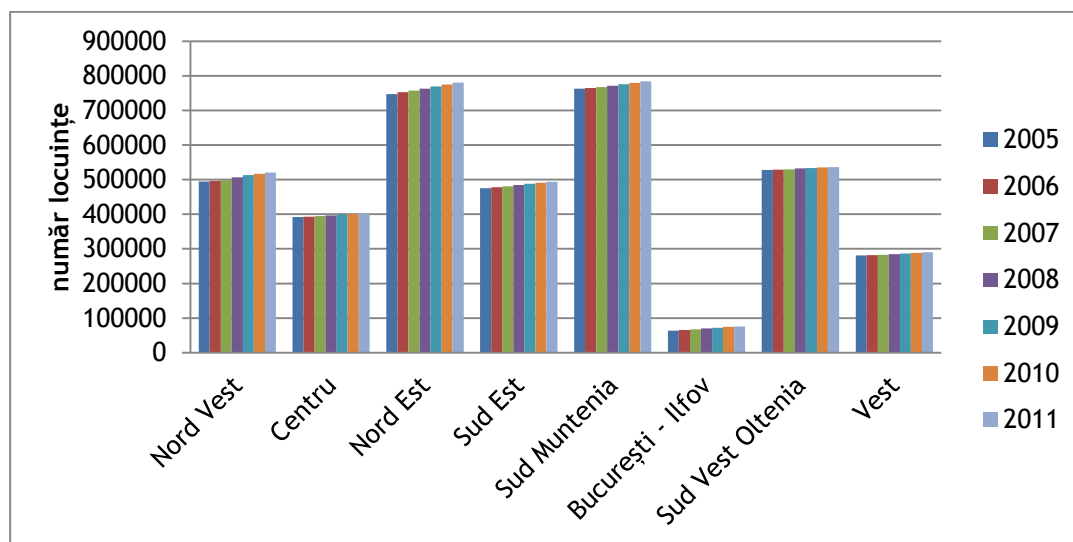
Analizând evoluția fondului locativ (Tabel nr. A16) și evoluția populației, se observă că cele două au avut o evoluție diferită, în relație de inversă proporționalitate. Întreaga populație a României, dar în special cea din mediul rural, a avut pe toată perioada analizată o evoluție descendentă din punct de vedere numeric. Cu toate acestea, fondul locativ s-a extins, având ca și consecință scăderea ponderii locuitorilor dintr-o gospodărie sau locuință. Felul în care populația s-a redistribuit conform cu numărul în creștere de locuințe diferă însă de la o regiune la alta sau de la un județ la altul, în funcție de gradul și de disponibilitatea financiară a locuitorilor. Astfel se explică parțial și existența discrepanțelor dintre regiuni în ceea ce privește numărul de locuințe permanente neocupate.

Din acest punct de vedere, regiunea Sud Muntenia a dispus în perioada 2005 - 2011 de cel mai mare număr de locuințe din mediul rural din țară, alături de regiunea Nord Est. Cele mai puține locuințe din mediul rural au fost înregistrate în regiunea Vest, fără a lua în considerare

²⁷ Informațiile prezentate nu fac referire la intervalul de analiză solicitat 2005 - 2011, din cauza indisponibilității acestora. Datele privind indicatorul „Locuințe neocupate după tipul locuinței” au fost calculate la nivelul anului 2002, conform informațiilor furnizate în urma Recensământului Populației și al Locuințelor 2002. Nu există date privind acest indicator la nivelul Recensământului Populației și al Locuințelor 2011.

regiunea București - Ilfov. Analizând distribuția de locuințe din mediul rural pe regiuni de dezvoltare, se observă că regiunile cu cel mai mare număr de locuințe sunt de fapt regiunile cu cea mai mare pondere a populației rurale, relație care semnalizează o dezvoltare pozitivă a mediului rural.

Figura nr. 21 Evoluția fondului locativ din mediul rural, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005-2011

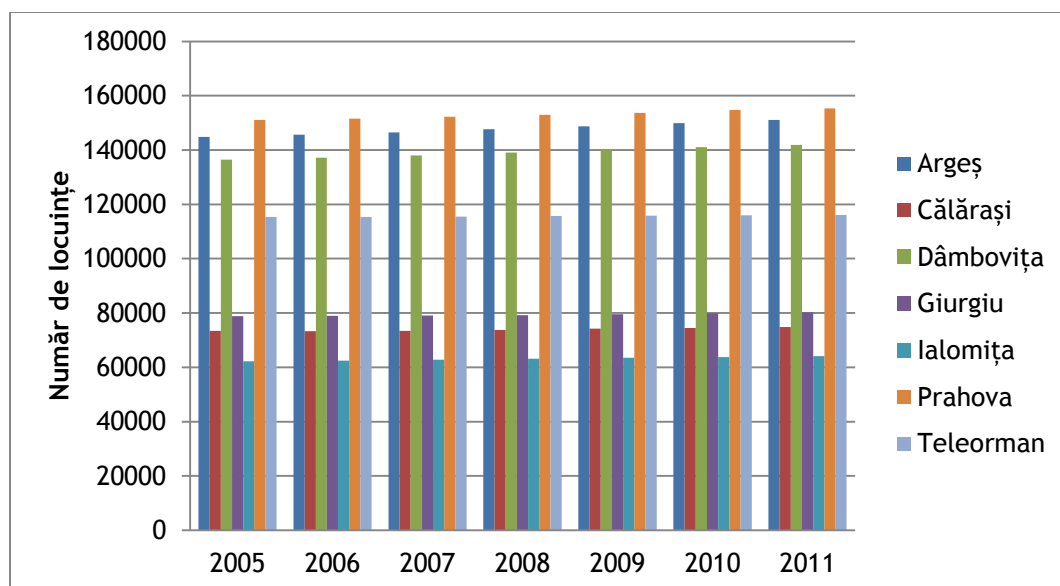
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În ceea ce privește evoluția fondului locativ pe județe (Tabel nr. A17), în fiecare dintre județele regiunii au fost construite noi locuințe în perioada 2005 - 2011. Cele mai multe locuințe au fost construite în județul Argeș (6.215 locuințe), urmat de Dâmbovița (5.436 locuințe) și Prahova (4.321 locuințe). Cele mai puține au fost construite în județul Teleorman, respectiv 720 de locuințe, la o diferență considerabilă de județul Călărași, unde s-au construit 1.327 de locuințe. Cele mai multe locuințe din mediul rural din regiunea Sud Muntenia se regăsesc în județele Argeș, Prahova și Dâmbovița, acestea fiind însă și județele cu cele mai numeroase așezări rurale.

De remarcat faptul că tot la nivelul județului Teleorman existau în anul 2002 cele mai multe locuințe permanente nelocuite (1.389), ceea ce sugerează faptul că procesul de construire a noilor locuințe nu a fost de fapt demarat pentru a răspunde unei nevoi reale. În același timp, datele statistice sugerează posibilitatea că populația rurală a județului nu a dispus de fapt de

resursele financiare necesare pentru a ocupa locuințele disponibile momentan, într-o proporție mai mare decât în celelalte județe din regiune.

Figura nr. 22 Evoluția fondului locativ din mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005-2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

c) Funcțiile așezărilor rurale din regiunea Sud Muntenia

Așezările rurale pot avea următoarele funcții: agricolă, agricolă și industrială, agricolă și de servicii, mixtă.

Locuitorii satelor cu funcție agricolă sunt preponderent ocupați în agricultură. Localitățile rurale aparținând acestei categorii se pot dezvolta pe mai multe ramuri: cultivarea cerealelor, viticultură, pomicultură, zootehnie, legumicultură etc.

Așezările rurale cu funcție agricolă din regiunea Sud Muntenia se regăsesc pe întreg teritoriul acesteia. Satele cu specific agricol cerealier (producții mari de grâu, porumb, orz, secară și plante uleioase) se regăsesc cu preponderență în sudul regiunii și în Podișul Cotmeana: Bârla, Miroși, Leordeni (județul Argeș); Vâlcelele, Dragalina, Tămădău Mare (județul Călărași); Dealu Frumos, Vârfuri, Crângurile (județul Dâmbovița); Colibași, Vadu Lat (județul Giurgiu);

Căzănești, Ograda (județul Ialomița); Târgșorul Vechi, Șirna, Pucheni, Gherghița, Drăgănești, Ciorani, Baba Ana (județul Prahova); Beuca, Smârdioasa (județul Teleorman). Sate cu specific legumicol se regăsesc pe cursul râurilor ce străbat regiunea și în apropierea centrelor urbane: Topoloveni, Tigveni, Băiculești (județul Argeș); Sipoteni, Cuza Vodă (județul Călărași); Moara, Brezoale, Lungulețu (județul Dâmbovița); Herăști, Vărăști (județul Giurgiu); Mireșu Mare, Sângeru (județul Prahova); Valea Măcrișului, Rădulești (județul Ialomița); Peretu, Piatra - inclusiv cultivarea plantelor, apicultura și piscicultura (județul Teleorman). Sate cu specific pomicol și viticol se regăsesc în special în zona de deal și de munte la nivelul regiunii. În Podișul Getic se dezvoltă livezi de pruni, meri, cireși și vișini. De asemenea, în zona de munte există potențial de dezvoltare a cultivării și colectării fructelor de pădure. Câteva exemple de așezări rurale cu acest specific sunt: Nucșoara, Sălătrucu, Costești, Ștefănești, Topoloveni (județul Argeș); Ulmu, Temeleuți (județul Călărași); zona Voinești-Mănești, Bucșani, Valea Voievozilor (județul Dâmbovița); Greaca (județul Giurgiu); Giurgeni, Bărcănești (județul Ialomița); Adunați, Breaza, Poiana Câmpina, Cornu, Telega, Scorțeni, Brebu, Dumbrăvești (județul Prahova); Botoroaga, Dobrotești, Drăgănești-Vlașca, Seaca, Ștorobăneasa, Furculești, Mavrodin (județul Teleorman). Zootehnia a fost dezvoltată atât în partea de nord a regiunii, în apropierea pășunilor și fânețelor (Nucșoara, Sălătrucu - județul Argeș; Bezdead, Petrești, Odobești, Valea Lungă - județul Dâmbovița; Slănic, Drajna, Posești, Starchiojd, Valea Călugărească, Iordăchianu, Salcia - județul Prahova) cât și în partea de sud, în vecinătatea culturilor furajere și a pajiștilor de luncă (Dragalina, Tămădău Mare - județul Călărași; Răsuceni, Comana, Gogoșari - județul Giurgiu; Căzănești, Grivița, Slătioarele - județul Ialomița; Gălăteni, Olteni, Năvodari - județul Teleorman).

Funcția agricolă și industrială a unei localități este dată de gradul majoritar de ocupare a locuitorilor în agricultură și în industria de prelucrare a produselor alimentare, a lemnului sau în alte ramuri ale industriei extractive.

Satele cu funcție agricolă și industrială se regăsesc în zona de câmpie, în sudul regiunii, și de deal, în nordul regiunii. Satele cu acest tip de funcțiune din sudul regiunii se situează în apropierea orașelor, însă nu în imediata vecinătate a acestora. În cadrul acestor așezări populația desfășoară atât activități specifice agriculturii, cât și activități conexe agriculturii, acestea din urmă dezvoltându-se ca urmare a apropierii relative de un centru urban și datorită unei infrastructuri de transport și tehnico-edilitare adecvate. De asemenea, există localități la

nivelul cărora se desfășoară activități agricole și activități privind industria extractivă, valorificându-se astfel resursele naturale din sol (țiței, cărbune, gaze). Exemple de astfel de așezări rurale sunt: Albota, Bascov, Costești, Popești, Ștefănești (județul Argeș); Luica, Mânăstirea (județul Călărași); Văcărești, Ulmi (județul Dâmbovița); Daia, Buturugeni, Călugăreni (județul Giurgiu); Ciochina, Bucu (județul Ialomița); Măgureni, Filipeștii de Pădure, Valea Călugărească, Potigrafu (județul Prahova); Măldăeni, Scrioaștea, Ciuperceni (județul Teleorman).

Funcția agricolă și de servicii presupune ca cea mai mare parte a locuitorilor să fie ocupată în domeniul agricol. Funcția de servicii este îndeplinită de localitățile în care au fost amenajate centre de tratamente balneare sau care reprezintă noduri de comunicație importante pentru structura și în dezvoltarea zonei respective.

În nordul regiunii, satele cu funcțiune agricolă și de servicii sunt caracterizate de desfășurarea de activități în domeniul agricol (pomicultură, viticultură) și în domeniul turismului și al comerțului. Comerțul a fost dezvoltat ca urmare a oportunității de valorificare a produselor agricole atât la nivel local (prin comercializarea acestora către turiști), cât și la nivel național și comunitar (Magiunul de Topoloveni a devenit marcă înregistrată UE). Potențialul turistic a fost conștientizat de populația din zonă și în consecință a fost creată infrastructura specifică ce permite practicarea turismului atât în perioada de vară, cât în special pe perioada de iarnă (mediul propice pentru practicarea sporturilor de iarnă). În sudul regiunii există potențialul dezvoltării agroturismului, însă acesta nu este valorificat în mod corespunzător. Turismul din sudul regiunii este majoritar dezvoltat în jurul zonelor unde se poate practica pescuitul și vânătoarea. Exemple de astfel de așezări rurale sunt: Arefu, Dâmbovicioara, Corbeni (județul Argeș); Belciugatele (județul Călărași); Moroeni, Runcu, Pietroșița (județul Dâmbovița); Ogrezeni (județul Giurgiu); Giurgeni (județul Ialomița); Aluniș, Bănești, Brebu, Cornu, Vărbilău (județul Prahova); Drăgănești-Vlașca (județul Teleorman).

Locuitorii satelor cu funcție mixtă sunt ocupați într-un spectru diversificat de domenii, fără a exista tendințe specific locale dominante.

Satele cu alte activități economice diversificate s-au dezvoltat în jurul marilor conglomerate urbane. Fluxul de navetiști este foarte mare la nivelul acestor așezări, populația relocându-se în zona rurală pentru scăderea cheltuielilor cotidiene, însă păstrându-și serviciul din mediul urban. Astfel de localități se găsesc în vecinătatea orașelor Mioveni (județul Argeș),

Fundulea (jud. Călărași), Moreni (județul Dâmbovița), Bolintin-Vale (județul Giurgiu), Urziceni, Fetești, Țândărei (județul Ialomița), Boldești-Scăieni (județul Prahova), Turnu Măgurele (județul Teleorman).

2.6. Elemente de atractivitate ale așezărilor rurale din regiunea Sud Muntenia

a) Așezări rurale cu potențial de dezvoltare turistic și agroturistic, pe tipuri de turism

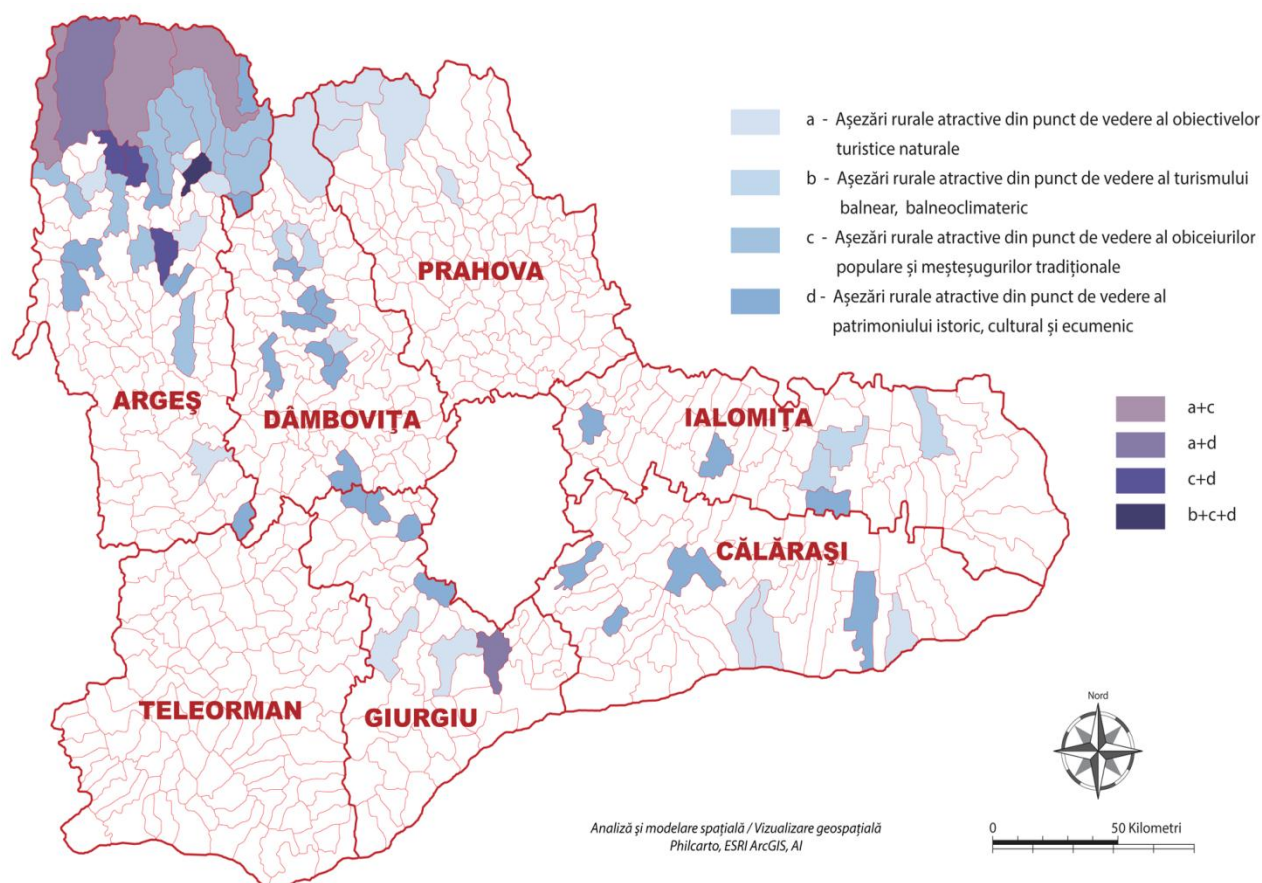
Regiunea Sud Muntenia are câteva caracteristici care o diferențiază de celelalte regiuni și care îi definesc punctele de atractivitate. În primul rând este diversitatea reliefului, de la câmpii, la fluviul Dunărea în sud și la munții Carpați în nord și la prezența în interior a regiunii București - Ilfov. Zona montană este deja dezvoltată din punct de vedere turistic, iar regiunea București - Ilfov polarizează activitatea localităților din jurul său, influențându-le atât economic, cât și social. Zona de câmpie, deși mai puțin dezvoltată economic având în vedere caracterul predominant rural, are potențial agroturistic, iar în ceea ce privește zona malului Dunării, pe lângă posibilitățile de dezvoltare pentru atragerea turiștilor, aceasta deține și un avantaj deosebit ca și cale de acces atât dinspre străinătate, cât și spre Marea Neagră.

În ultimii ani, regiunea Sud Muntenia a cunoscut o dezvoltare rapidă a agroturismului în special în Valea Prahovei. De asemenea, dezvoltarea agroturismului pare să apară și în alte zone din regiune, în special la deal și munte: pe traseul Câmpulung-Brașov (ex. Rucăr, Dâmbovicioara-Argeș) sau la Runcu, în județul Dâmbovița. Zonele agroturistice se bazează, ca atractivitate, în special pe peisajele pitorești, pe beneficiile naturale de care pot profita turiștii (apă, aer curat, produse naturale, liniște) pe diversele facilități pentru activități sportive, pe tradiții, stilul de viață și specificul gastronomic.

Cunoscută în trecut drept Valahia sau Țara Românească, Muntenia are o istorie bogată și fascinantă. În nord, la poalele Munților Făgăraș se găsește castelul lui Vlad Țepeș, domnitor român cunoscut în străinătate, mai ales datorită asocierii cu personajul Dracula al lui Bram Stoker, în vreme ce în sud un număr impresionant de situri arheologice au început să atragă din ce în ce mai mulți arheologi și turiști. Regiunea cuprinde trei forme majore de relief: munte 9,5%, deal 19,8%, câmpie și luncă 70,7%. Dacă pentru cele patru județe din sud (Ialomița, Călărași, Giurgiu și Teleorman), forma caracteristică de relief este câmpia, restul de trei județe din nord (Argeș, Dâmbovița și Prahova) cuprind atât câmpia, cât și dealurile și munții, în această

zonă găsimu-se cele mai mari altitudini muntoase ale țării: vârfurile Moldoveanu (2.544 m) și Negoiu (2.535 m) din Masivul Făgăraș și vârful Omu (2.505 m) din Masivul Bucegi²⁸.

Figura nr. 23 Harta zonelor rurale cu potențial turistic și agroturistic în regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2011²⁹

Sursa: Prelucrare proprie informații, 2013

²⁸ <http://www.adrmuntenia.ro/static/10/detalii-despre-regiunea-Sud-Muntenia-si-harti.html>

²⁹ Datele prezentate nu acoperă întreg intervalul de analiză solicitat deoarece informațiile au fost prelucrate în urma analizei resurselor existente în comunele la nivelul regiunii Sud Muntenia, aceste resurse ne reprezentând modificări în structură pe perioada 2005-2011.

i. *Așezări rurale atractive din punct de vedere al obiectivelor turistice naturale - rezervații naturale, monumente ale naturii, peisaje și forme de relief atractive pentru turiști (peșteri, chei, etc.):*

- ❖ Valea și Cheile Dâmboviței, Peștera Dâmbovicioarei, Cheile Topolog, Lacul Vidraru, Lacurile glaciare din Munții Făgăraș (Buda, Capra, Caltun, Podul Giurgiului) și din lezer, rezervații paleontologice Albești, Mihăești, Suslănești, rezervația botanică Negrași - Județul Argeș;
- ❖ Ostrovul Ciocănești, Ostrovul Haralambie și Ostrovul Șoimul - Județul Călărași;
- ❖ Rezervația Neagră (rezervație de zimbri) Comuna Bucșani, Moroeni - Parcul Natural Bucegi: Babele și Sfinxul, chei (Horoabele, Urșilor, Tătarului, Zănoaga și Orzei), peșteri (Ialomița, Rătei) - Județul Ialomița;
- ❖ Rezervația forestieră Comana, Călugăreni Fântânelor, Padina Tătarului, Oloaga Grădinari, Pădurea Manafu - Județul Giurgiu;
- ❖ Muntele de sare de la Slănic Prahova, Lacul Grota Miresei, rezervație forestieră Pădurea Glodeasa, Arisinul - Județul Prahova;
- ❖ Văi glaciare (Mecetul Turcesc, Valea Șugărilor) - Județul Dâmbovița.

ii. *Așezări rurale atractive din punct de vedere al turismului balnear, balneoclimateric:*

- ❖ Stațiunile balneoclimaterice Câmpulung, Bughea de Sus - Județul Argeș;
- ❖ Stațiunea Pucioasa, Stațiunea Vulcana-Băi - Județul Dâmbovița;
- ❖ Stațiunea balneoclimaterică Amara - Județul Ialomița.

iii. *Așezări rurale atractive din punct de vedere al obiceiurilor populare și meșteșugurilor tradiționale:*

- ❖ Ceramica (Coșești, Leicești, Poienița, Stroești, Petrești și Goleștii de Bălilești); ceramica populară argeșeană păstrează tradiția prin centrele de olari de la Vâlsănești și Stroești (pe valea Vâlsanului), Leicești și Coșești (pe Râul Doamnei), Golești, Poienița din Vlădești (pe Bratia);
- ❖ Împletiturile din răchită, ciopliturile în lemn (Valea Danului, Nucșoara, Mușătești, Brăduleț) și piatră (Albeștii de Muscel);
- ❖ Dogăria (Coșești);

❖ Cusăturile și țesăturile lucrate la războiul de țesut: macate, țoluri, pături, plocade (Lerești, Stoenеști, Valea Mare Pravăț, Nămăiești, Brevoiești, Sălătrucu, Șuici, Corbi, Dragoslavele, Nucșoara);

❖ Porți de lemn - Rucăr, Mușătești, Călinești;

iv. Așezări rurale atractive din punct de vedere al patrimoniului istoric, cultural și ecumenic:

❖ Schitul Negru Vodă - Comuna Cetățeni; Schitul Corbii de Piatră, Comuna Corbi; Ansamblul fostei Mănăstiri, Comuna Aninoasa; Mănăstirea Tutana, Comuna Băiculești; Biserica Hârtești, Comuna Țițești; Biserica Adormirea Maicii, Comuna Bălilești; Biserica fostului schit Brădet, Comuna Brăduleț; Biserica Mănăstirii Cotmeana, Mănăstirea Cotmeana - Județul Argeș;

❖ Biserica fostei Mănăstiri Negoști, Biserica fostei Mănăstiri Plătărești, Mănăstirea Sf. Gheorghe din Radu Negru - Județul Călărași;

❖ Mănăstirea Cobia, Comuna Cobia; Complexele monahale Viforâta (comuna Aninoasa), Gorgota (comuna Răzvad) sau Nucet - județul Dâmbovița;

❖ Mănăstirea Comana, Biserica fostei Mănăstiri de la Căscioarele, Biserica fostei Mănăstiri „Strâmbul” de la Căscioarele, Biserica „Sfântu Nicolae” de la Mironești - Județul Giurgiu.

❖ Mănăstirea Piteșteanu, Mănăstirea Balaciu, Biserica de lemn de la Poiana - Județul Ialomița.

v. Localități rurale cu cetăți, castele, conace, edificii medievale sau vestigii arheologice:

❖ Cetatea Poenari, comuna Arefu; Cetatea Oratea, comuna Dâmbovicioara, Cetatea Jidava, Ansamblul fortificat al conacului Bălilești, Comuna Bălilești, Construcțiile feudale de la Glavacioc și Aninoasa - Județul Argeș;

❖ „Păcuil lui Soare”, veche cetate bizantină Vicina - Județul Călărași;

❖ Ansamblul Palatului Brâncovenesc, Comuna Potlogi, relicvele Curții Boierilor Văcărești sau a celor Bălinești, Comunele Văcărești și Bălinești - Județul Dâmbovița;

❖ Dava Getică, Piscu Crăsani; Vestigiile așezării Dridu (Cultura Dridu) - Județul Ialomița ;

❖ Așezare getodacă Argedava, Conacul Băleanu din Bolintin-Vale, Conacul Drugănescu de la Florești - Sloenești - Județul Giurgiu.

b) Așezări rurale atractive din punct de vedere al resurselor, al oportunităților de dezvoltare de afaceri sau al gradului ridicat de dezvoltare

Așezări rurale bogate în resurse naturale

Resursele naturale ale regiunii sunt variate, acest lucru fiind influențat și de diversitatea formelor de relief de care dispune regiunea: munte, deal și câmpie. Majoritatea resurselor naturale ale subsolului este concentrată în județele care au preponderent deal și munte și anume: Dâmbovița, Prahova și Argeș.

Astfel regiunea dispune de resurse precum: petrol, gaze naturale, cărbune, sare, marne calcaroase, sulf, acumulări de ghips, izvoare minerale, țiței, etc. Localitățile rurale care adăpostesc aceste bogății sunt incluse în Tabelul nr. A8.

O altă resursă cu potențial de valorificare este reprezentată de izvoarele și apele minerale, acestea fiind la rândul lor de diverse tipuri:

- ❖ sulfuroase-sodice, sulfatate și bicarbonatate în județul Dâmbovița la Pucioasa;
- ❖ ape sărate-iodurate-bromurate în județul Dâmbovița la Vulcana Băi;
- ❖ ape sărate în județul Dâmbovița la Bezdead, Glodeni Lăculețe;
- ❖ apa termală în județul Ialomița la Giurgeni;
- ❖ izvoare sulfuroase în județul Ialomița la Ciulnița, Perieți și Valea Ciorii.

În ceea ce privește oportunitățile de dezvoltare de afaceri sau gradul ridicat de dezvoltare a regiunii amintim o serie de parcuri industriale create în mediul rural:

- ❖ În județul Argeș: Parcul Industrial Bradu;
- ❖ În județul Dâmbovița: Parcul Industrial Mija; Parcul Industrial Răcari; Parcul Industrial Priboiu; Parcul Industrial Corbii Mari;
- ❖ În județul Prahova: Parcul Industrial Brazi; Parcul Industrial Plopeni.

Parcurile industriale reprezintă cadrul propice de dezvoltare a afacerilor datorită facilităților oferite agenților economici, precum servicii complete de management, preț redus al utilităților și al chiriei, etc.

Tot prin prisma oportunităților de dezvoltare a afacerilor în mediul rural, este importantă ruta de transport rutier între capitala țării - București și Bulgaria, care se face, aproape în întregime, prin Giurgiu. Importul și exportul de bunuri prin Zona Liberă Giurgiu, ca și

dezvoltarea intereselor comerciale în limitele respectivei zone, constituie o oportunitate de afaceri tentantă, permițând astfel multor întreprinzători să profite de avantajele pe care Zona Liberă le oferă, cum ar fi scutirea de taxe, cerințele procedurii vamale fiind minime. Acest lucru poate reprezenta un avantaj pentru dezvoltarea mediului de afaceri în localitățile Frătești, Daia și Călugăreni ale județului Giurgiu.

Așezări rurale cu grad ridicat de dezvoltare

Un element important pentru determinarea așezărilor rurale cu grad ridicat de dezvoltare este Indicele dezvoltării comunei (IDC), descris de Prof. univ. D. Sandu în studiul „Dezvoltarea comunelor din România”, apărut în anul 2009. Conform acestui studiu, IDC măsoară gradul de dezvoltare pentru fiecare dintre comune în funcție de un set de 10 indicatori, grupați pe patru dimensiuni referitoare la:

- infrastructura de locuire;
- resursele financiare locale;
- starea de sănătate a populației, condiționată de vârstă;
- bunurile în gospodăriile populației, respectiv numărul de autoturisme la mia de locuitori.

La nivelul regiunii Sud Muntenia, conform studiului, în ordinea crescătoare a IDC, județele sunt ierarhizate astfel: Teleorman (IDC-41), Călărași (IDC-41), Ialomița (IDC-43), Galați (IDC-50), Dâmbovița (IDC-52), Argeș (IDC-55), Prahova (IDC-60).

În ceea ce privește așezările rurale atractive prin prisma gradului ridicat de dezvoltare, conform Studiului „Dezvoltarea comunelor din România”, tabelul de mai jos prezintă comunele cu cele mai mari valori ale IDC. Localitățile cu cel mai mare indice al dezvoltării, situate în județele Giurgiu și Ialomița, se află în proximitatea județului Ilfov, respectiv a municipiului București și sunt caracterizate printr-un flux ridicat de navetiști, putând fi considerate zone periurbane.

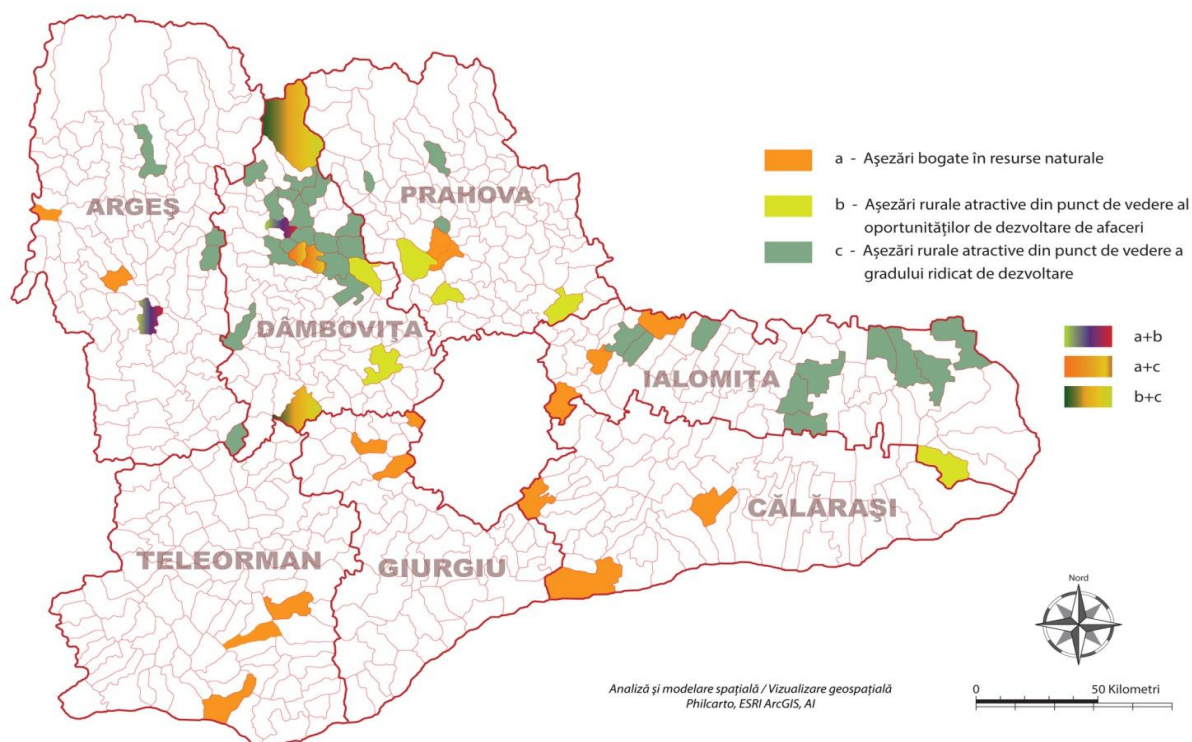
Tabel nr. 22 Localitățile cu cele mai mari valori ale indicelui de dezvoltare a comunelor, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, la nivelul anului 2009³⁰

Nr. Crt.	Argeș	Călărași	Dâmbovița	Giurgiu	Ialomița	Prahova	Teleorman
1	Bascoval (92)	Ulm (94)	Brănești (82)	Săbăreni (70)	Sinești (60)	Păulești (103)	Suhaia (59)
2	Poienarii de Argeș (91)	Frumușani (49)	Aninoasa (82)	Bolintin-Deal (64)	Gârbovi (57)	Bleji (99)	Vitănești (59)
3	Brad (89)	Chirnogi (48)	Răzvad (77)	Grădinari (62)	Coșereni (57)	Cornu (92)	Poroschia (58)

Sursa: Dezvoltarea comunelor din România, D. Sandu, 2009

³⁰ Datele incluse în cadrul acestui tabel nu acoperă întreg intervalul de analiză din cauza indisponibilității sau a disponibilității parțiale a acestora din sursele oficiale publice de informații. Consultantul a făcut toate demersurile pentru obținerea datelor necesare, a realizat interpretarea pe baza datelor puse la dispoziție din surse oficiale și nu își asumă extrapolarea pentru o perioadă mai mare de timp. Valorile numerice exprimate în paranteză în dreptul denumirii localităților reprezintă valoarea IDC. Cu cât indicele este mai aproape de 0, cu atât comuna este mai săracă; valorile peste 50 indică localitățile cu nivel de dezvoltare peste medie.

Figura nr. 24 Harta așezărilor rurale atractive din punct de vedere al resurselor, oportunităților de dezvoltare de afaceri, sau grad ridicat de dezvoltare, în regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2011³¹

Sursa: Prelucrare proprie informații, 2013

³¹ Datele prezentate nu acoperă întreg intervalul de analiză solicitat deoarece informațiile au fost prelucrate în urma analizei resurselor existente în comunele la nivelul regiunii Sud Muntenia, aceste resurse ne reprezentând modificări în structură pe perioada 2005-2011.

2.7. Infrastructura de transport și accesibilitatea din zona rurală în regiunea Sud Muntenia

a) Transport rutier: lungimea, starea și densitatea drumurilor publice naționale, județene și comunale (km)

În ceea ce privește evoluția lungimii drumurilor publice, situația detaliată la nivelul regiunilor de dezvoltare este prezentată în Tabelul nr. A18.

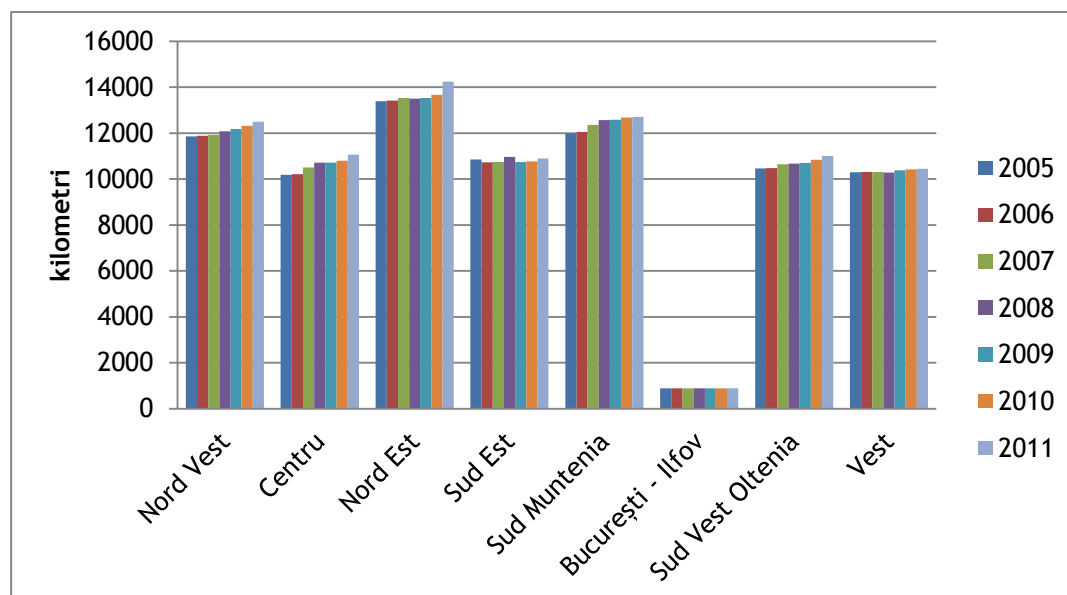
În anul 2011, rețeaua de drumuri publice a României măsoară, în total, 83.738 de kilometri, dintre care 14.239 kilometri, reprezentând o proporție de 17%, aparțineau regiunii Nord Est. Regiunea Sud Muntenia este a doua regiune ca lungime a drumurilor publice. Faptul că în interiorul său se află regiunea București - Ilfov reprezintă un avantaj foarte mare prin prisma faptului că regiunea Sud Muntenia avea, la nivelul anului 2011, o rețea de autostrăzi extinsă, plasându-se din acest punct de vedere în fruntea celorlalte regiuni de dezvoltare din România, cu un total de 229 kilometri de autostradă, de peste 4 ori mai mult decât regiunea Nord Vest sau București - Ilfov.

Din punct de vedere al lungimii rețelei de autostrăzi, la nivelul regiunilor NUTS 2 europene, regiunea Sud Muntenia se plasa în anul 2011 pe locul 152, cu o lungime egală cu media înregistrată de 229 kilometri (Tabelul nr. A9). Dintr-un număr de 308 regiuni, 37 dintre acestea nu au o rețea de autostrăzi. Cele mai extinse rețele de autostrăzi se aflau, în anul 2011, în regiuni din Spania (Andalucia cu 2.453 kilometri, Castilla y Leon cu 2.195 kilometri, Castilla - La Mancha cu 1.772 kilometri, Cataluna cu 1.267 kilometri, Comunidad Valenciana cu 1.131 kilometri și Galicia cu 994 kilometri) și Franța (Rhone - Alpes cu 1.245 kilometri și Centru cu 981 kilometri). Pentru o parte din aceste regiuni, rețeaua de autostrăzi a fost considerabil extinsă în perioada de analiză 2005 - 2011. De exemplu, în regiunea Castilla - La Mancha au fost construiți 577 kilometri de autostradă, în Castilla y Leon 543 kilometri, 419 kilometri în Andalucia și 236 kilometri în Cataluna și Galicia. În aceeași perioadă, în regiunea Sud Muntenia nu au fost construiți decât 53 de kilometri.

În anul 2011, regiunea Sud Muntenia avea printre cele mai puțin modernizate drumuri (1.083 de kilometri de pământ, față de 909 km în regiunea Sud Vest Oltenia), valoarea indicatorului fiind aproape de două ori mai mică decât în majoritatea celorlalte regiuni.

În prezent, infrastructura de transport, la nivelul regiunii Sud Muntenia, cuprinde, din punct de vedere al drumurilor publice, 11.104 kilometri.

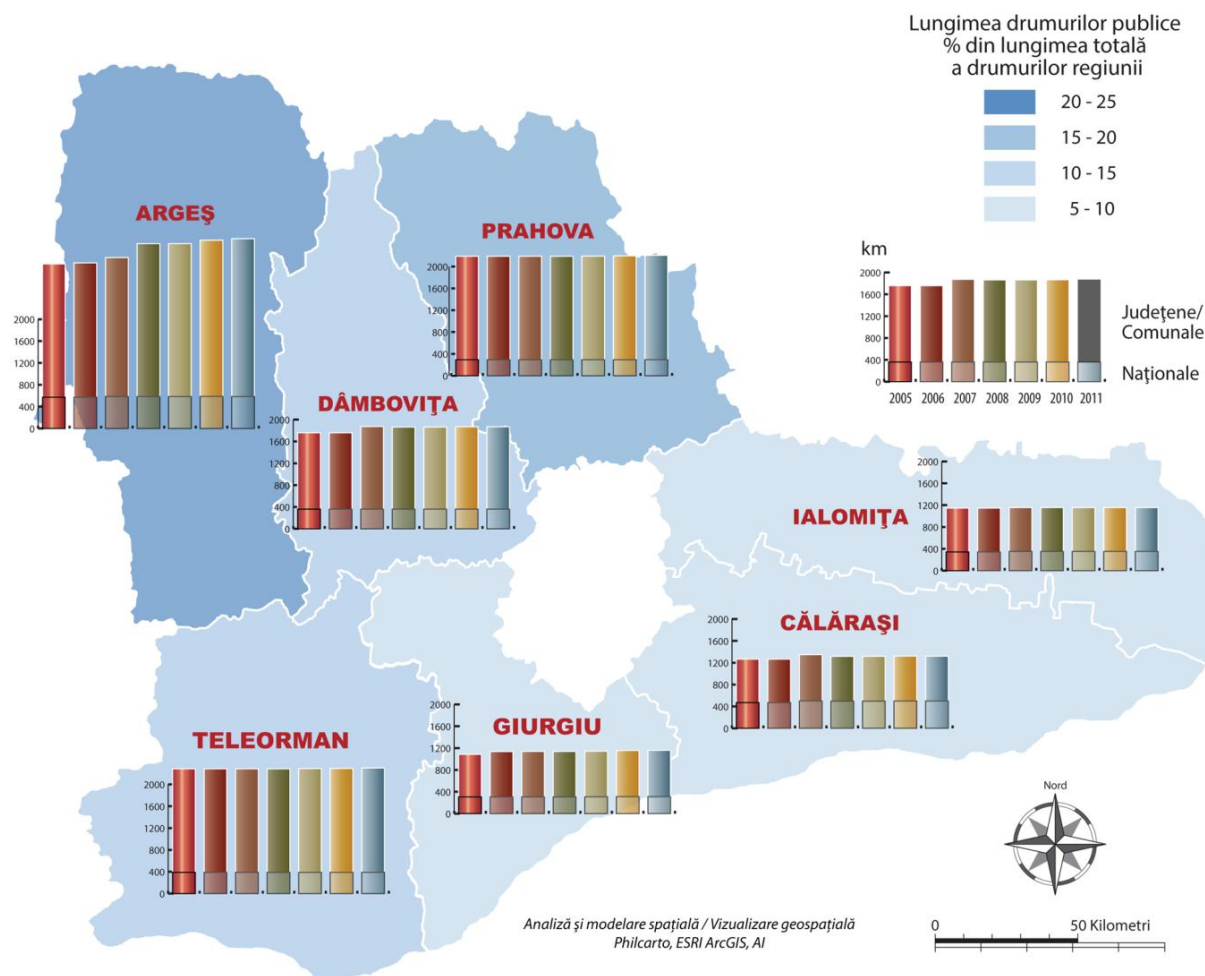
Figura nr. 25 Evoluția lungimii drumurilor publice, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În ceea ce privește rețeaua de drumuri publice din regiunea Sud Muntenia, la sfârșitul anului 2011, aceasta măsoară 12.707 km, reprezentând 15,17% din lungimea totală a rețelei rutiere din România, situație prezentată în Tabelul nr. A10. Din totalul drumurilor din regiune, 21,96% erau drumuri naționale (a se vedea Tabelul nr. A11), iar 78,04% erau drumuri județene și comunale (a se vedea Tabelul nr. A12).

Figura nr. 26 Lungimea drumurilor publice naționale, județene și comunale în regiunea Sud Muntenia, în perioada 2005 - 2011

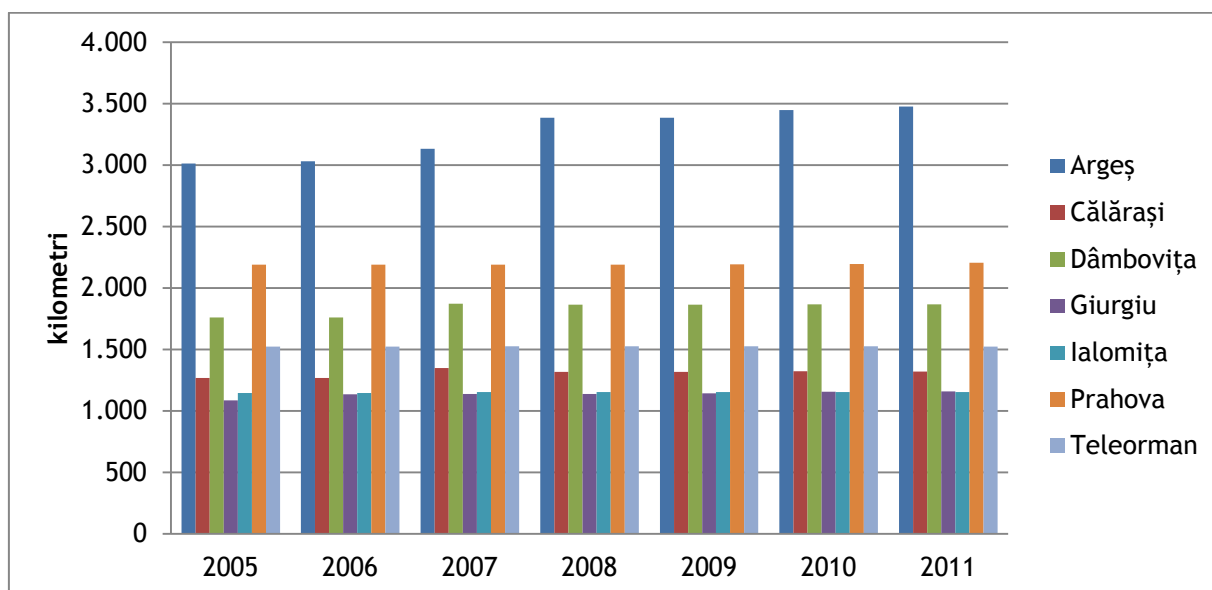
Sursa: Prelucrare proprie informații, 2013

Județele cu cele mai largi rețele de drumuri publice erau la nivelul anului 2011 Argeș și Prahova, urmate de Dâmbovița. Se observă corelarea mărimii rețelei de drumuri cu numărul de sate în fiecare din cele trei județe, având în vedere că aici se întâlneau totodată și cele mai multe localități rurale. Există de astfel și o corelație între calitatea infrastructurii de transport și diferențele demografice și implicit sociale în ceea ce privește dezvoltarea zonelor rurale, gradul de accesibilitate și comunicarea cu zonele diversificate din punct de vedere economic, calitatea ridicată a infrastructurii de transport fiind în măsură să asigure un grad de sustenabilitate

suficient pentru un nivel de trai stabil al locuitorilor. Județele Giurgiu, Călărași, Teleorman și Ialomița aveau cea mai puțin dezvoltată infrastructură de drumuri publice, aproape de trei ori mai redusă decât cea din județul Argeș. Cu excepția județului Ialomița, celelalte trei județe aveau un grad mare al ruralității și, urmărind distribuția localităților rurale, acestea erau înșiruite în lungul principalelor drumuri și căi de acces, sau principalelor cursuri de apă, existând mai multe zone rurale periferice cu un caracter insular, care nu erau străbătute de drumuri publice și nici nu erau foarte populate.

În ceea ce privește evoluția rețelei de drumuri publice, cele mai multe drumuri au fost, în perioada analizată 2005 - 2011, construite în județul Argeș, respectiv 463 de kilometri de drumuri, spre deosebire de județul Prahova unde nu s-au construit decât 16. Cel de-al doilea județ cu cea mai mare lungime a noilor drumuri publice construite era Dâmbovița, cu 109 kilometri. Eforturile depuse în acest sens sunt un răspuns în fața nevoii populației de la nivelul județelor, având în vedere că cele două sunt județele cu cea mai mare densitate a populației rurale din regiune. Noi drumuri publice au mai fost construite și în Giurgiu (74 kilometri), Călărași (53 kilometri), Prahova (16 kilometri) și Ialomița (10 kilometri). Singurul județ în care în decursul celor șapte ani analizați nu s-au realizat lucrări de extindere a rețelei drumurilor publice este Teleorman.

Figura nr. 27 Evoluția lungimii drumurilor publice, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005-2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

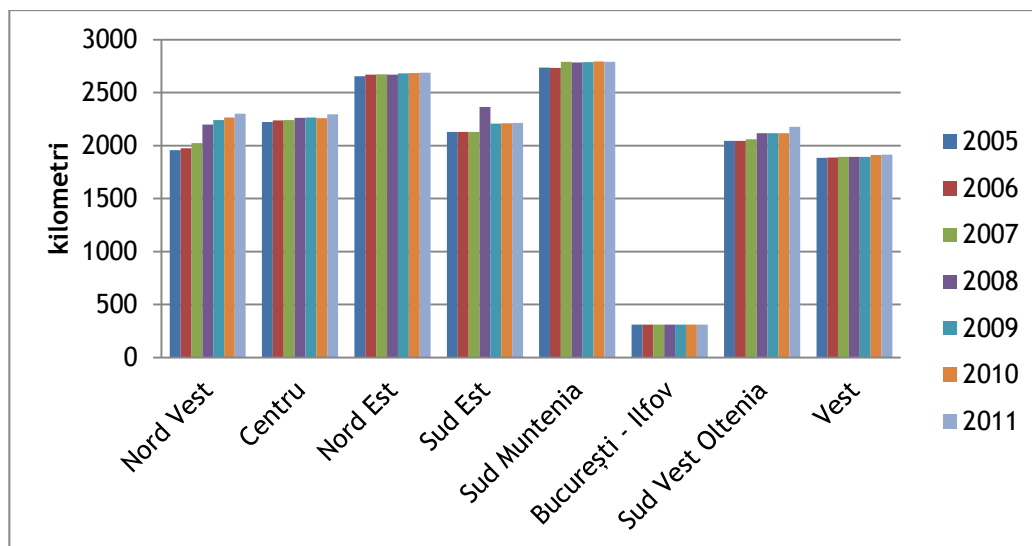
La nivelul regiunii, se remarcă o distribuție neuniformă a localităților cu acces direct la drumuri naționale și europene, cele mai puține astfel de localități fiind situate în județele Teleorman și Giurgiu. Există și localități care nu au acces la rețeaua de drumuri naționale, județul cu cele mai multe astfel de localități fiind Teleorman.

Regiunea Sud Muntenia rămâne, la nivel național, regiunea cu cea mai dezvoltată infrastructură rutieră, având un număr total de 2.791 kilometri de drumuri publice naționale, reprezentând un procent de 16,7% din totalul de la nivel național. Regiunea Nord Est se clasa în anul 2011 pe locul al doilea, cu 103 kilometri de drumuri naționale mai puțin. Regiunea Sud Vest Oltenia a înregistrat cea mai slab dezvoltată infrastructură de drumuri naționale, însumând doar 2.177 kilometri (Tabel nr. A19).

În ceea ce privește evoluția lungimii rețelei de drumuri naționale, cele mai multe drumuri naționale au fost construite în regiunea Nord Vest, respectiv 346 de kilometri, reprezentând o extindere cu 17,7% realizată în perioada 2005 - 2011. În regiunea Sud Muntenia nu au fost construite foarte multe drumuri naționale noi, cu toate că existau tronsoane foarte aglomerate în special în anumite sezoane (spre exemplu drumul național DN1 în perioada de

iarnă) și care ar fi putut fi decongestionate prin inaugurarea unor rute alternative. În regiunea Sud Muntenia au fost construite 56 de kilometri de drumuri naționale în perioada analizată. Regiunea București - Ilfov era singura regiune unde această rețea de infrastructură nu a mai fost extinsă în ultimii ani.

Figura nr. 28 Evoluția lungimii drumurilor publice naționale, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005-2011

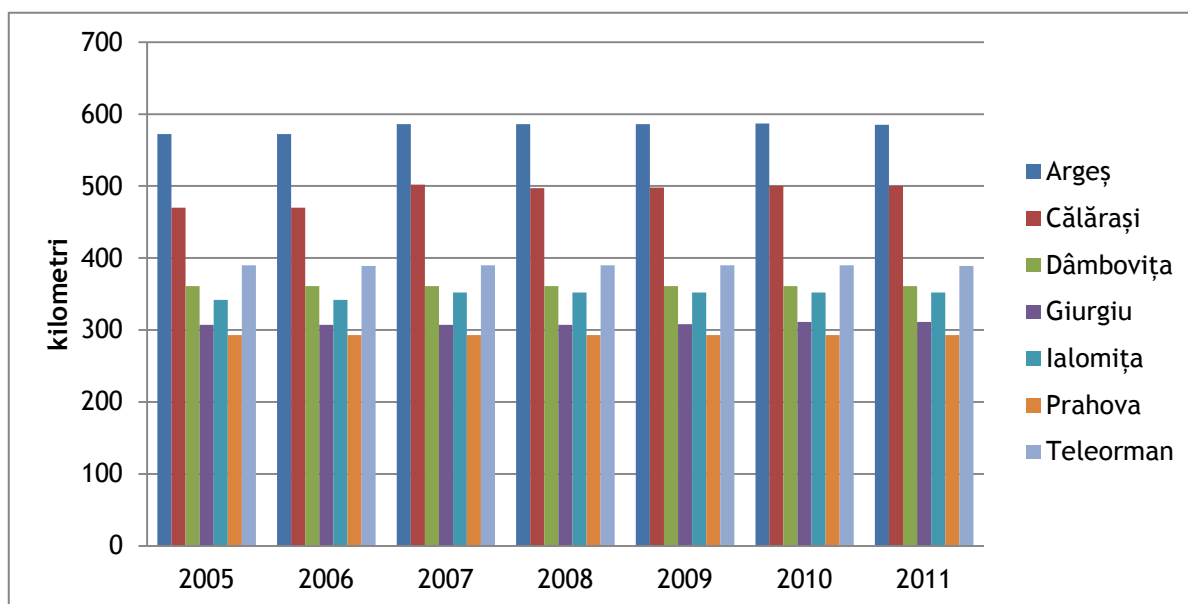

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Dintre drumurile publice nou construite, cel mai lung segment de drumuri publice naționale s-a construit în Călărași, reprezentând 30 de kilometri. În Argeș s-au construit 13 kilometri, iar în Ialomița 10 kilometri, în timp ce în Giurgiu doar 4, iar în Dâmbovița și Prahova nu s-au adus îmbunătățiri în acest sens. Conform datelor obținute, construirea de drumuri naționale nu a părut să fi reprezentat o prioritate la nivelul niciunuia dintre județe. Județele Prahova și Argeș, cu zone urbane bine dezvoltate, și-au extins în schimb rețelele de drumuri județene și comunale, menite să ușureze comunicarea cu mediul rural. În județul Teleorman starea drumurilor naționale lasă de dorit având în vedere deficiențele deja existente, în anul 2011 înregistrându-se chiar reducerea rețelei de drumuri naționale cu 1 kilometru.

La nivelul anului 2011 se observă de fapt și scăderea ponderii drumurilor naționale din totalul drumurilor publice la nivelul județelor Argeș, Dâmbovița, Giurgiu, Ialomița, Prahova și Teleorman.

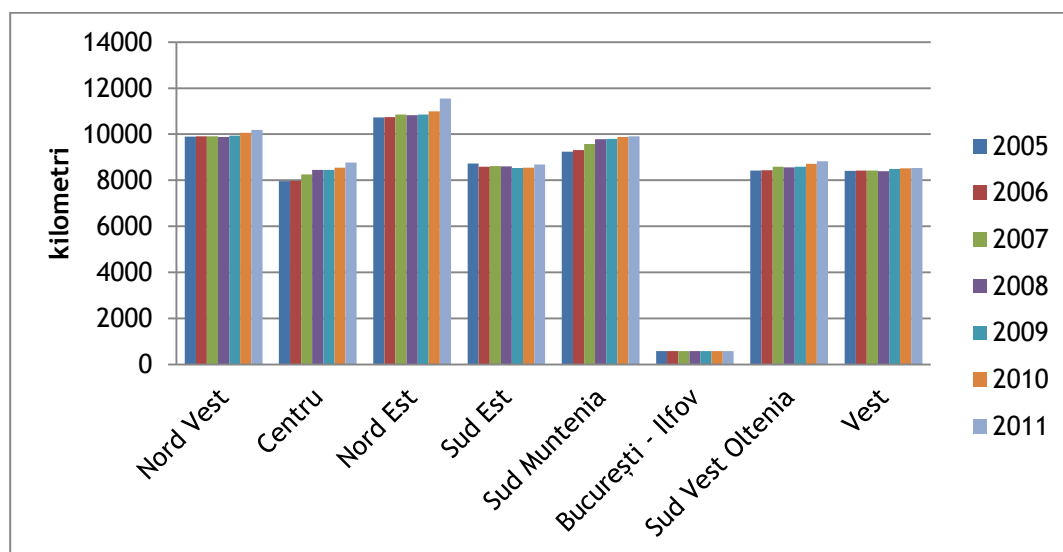
Figura nr. 29 Evoluția lungimii drumurilor publice naționale, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005-2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Fiind o regiune predominant rurală, regiunea Sud Muntenia avea, în comparație cu alte regiuni de dezvoltare, o rețea de drumuri județene și comunale relativ dezvoltată. În anul 2011, regiunile Nord Vest și Nord Est aveau cele mai întinse rețele de drumuri comunale și județene, respectiv 11.551 kilometri și 10.192 kilometri față de 9.916 kilometri în regiunea Sud Muntenia (Tabel nr. A20). Rețeaua de drumuri comunale și județene s-a extins în toate regiunile României, având în vedere importanța pe care infrastructura o are pentru dezvoltarea comunităților rurale.

Figura nr. 30 Evoluția lungimii drumurilor publice județene și comunale, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005-2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

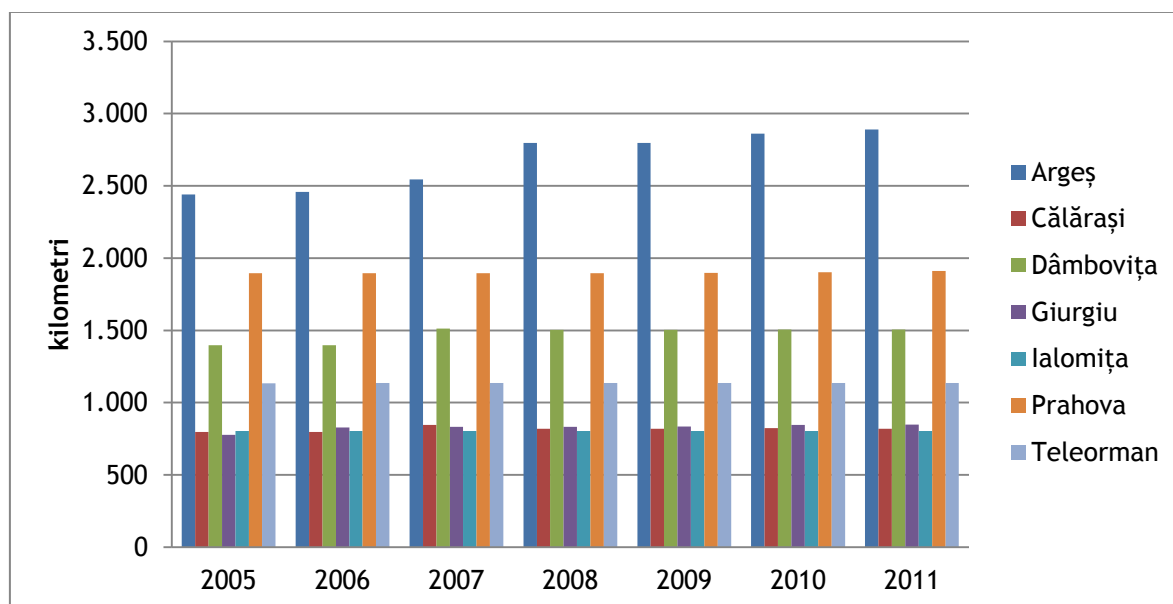
Drumurile comunale în special joacă un rol foarte important în crearea unei legături între drumurile județene sau naționale și satele sau comunele respective. Nefiind niște drumuri publice prea intens tranzitate, nu au reprezentat, de cele mai multe ori, o prioritate în planurile de reabilitare locale.

În județul Argeș au fost construite cele mai multe drumuri județene și comunale, având rolul de a îmbunătăți comunicarea internă a județului. În județele Călărași, Ialomița și Teleorman, luând în considerare felul în care comunitățile s-au dezvoltat de-a lungul principalelor rute de transport, ar fi fost nevoie de îmbunătățirea infrastructurii de comunicare către zonele mai puțin populate, dar și către și dinspre Dunăre. Cu toate acestea, la nivelul acestor județe s-au înregistrat cele mai puține îmbunătățiri în acest sens, fiind de asemenea județe mai sărace, predominant rurale, ale căror localități sunt disparate față de drumurile naționale.

În regiunea Sud Muntenia exista însă, în special în centrul regiunii, tendința ca satele și comunele să fie dezvoltate liniar, în lungul unor drumuri județene sau naționale importante, și astfel să nu fie efectiv nevoie de extinderea rețelei de drumuri comunale.

La nivelul regiunii Sud Muntenia, ponderea drumurilor județene și comunale era de 78,4% din totalul drumurilor publice în anul 2011, cu aproape 1% mai mult decât în 2005. Tendința regiunilor de dezvoltare din România a fost însă de a se axa mai mult pe construirea și reabilitarea drumurilor publice naționale, având în vedere că pentru 5 din cele 8 regiuni (în condițiile în care pentru regiunea București - Ilfov nu au fost înregistrate modificări ale lungimii rețelei de drumuri publice), proporția drumurilor comunale și județene a scăzut în raport cu cea a drumurilor naționale. Pe lângă regiunea Sud Muntenia, regiunea în care s-au construit mai multe drumuri comunale și județene este regiunea Centru. Nevoia construirii de drumuri naționale derivă din încercarea de a conecta regiunile țării printr-o rețea de comunicare calitativă și rapidă, care să permită accesibilitatea prin regiunile montane, cât și spre deschiderea la mare sau spre porturile dunărene.

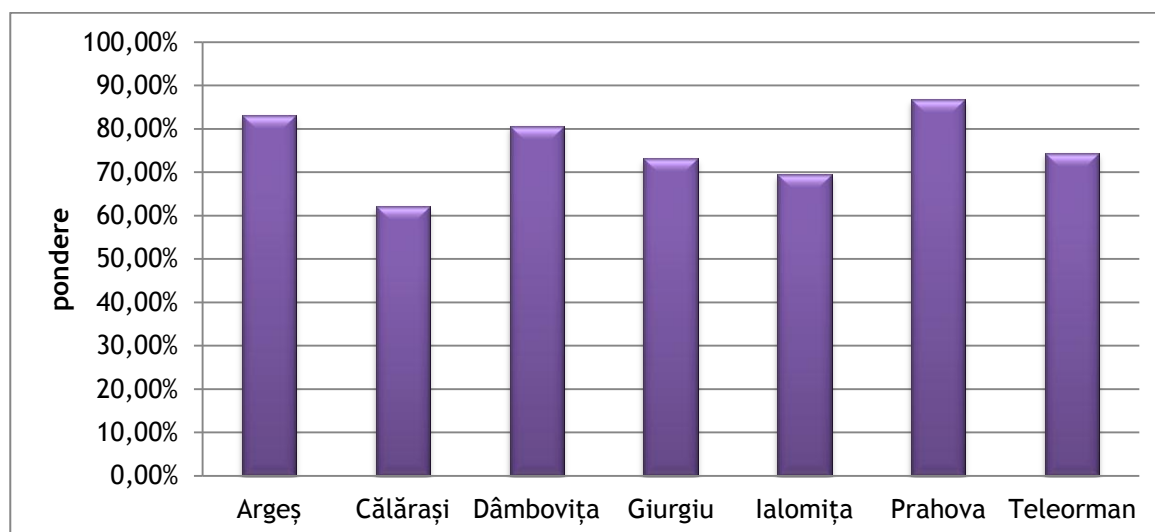
Figura nr. 31 Lungimea drumurilor publice județene și comunale, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005-2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivel județean, cele mai mari ponderi privind drumurile județene și comunale din totalul drumurilor publice erau înregistrate în județele Prahova (86,71%) și Argeș (83,17%). La polul opus se afla județul Călărași, cu 62,12%.

Figura nr. 32 Ponderea drumurilor județene și comunale din total drumuri publice, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, la nivelul anului 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Regiunea Sud Muntenia este a doua regiune din România din punct de vedere al lungimii rețelei de drumuri publice, fapt datorat în bună parte regiunii București - Ilfov din interiorul său, care este legată de celelalte regiuni printr-o rețea complexă de drumuri naționale și autostrăzi. Tot din acest motiv, în regiunea Sud Muntenia există localități rurale intens tranzitate și care s-au putut dezvolta și diversifica din punct de vedere economic tocmai datorită fluxului de vizitatori aflați în tranzit. Cu toate acestea, la nivel local și în special în zonele mai izolate din mediului rural, accesul era încă dificil la nivelul anului 2011, existând încă drumuri nemodernizate și o infrastructură a drumurilor comunale și județene dificile, nereabilitate sau care nu avantajau deplasarea din punct de vedere al accesului direct către alte localități.

b) Transport feroviar: lungimea, starea și densitatea căilor ferate (km)

Transportul feroviar este mai eficient decât cel rutier din mai multe puncte de vedere. În primul rând, un tren poate transporta mult mai mulți pasageri decât un autovehicul și la costuri mult mai mici. Fiind un mijloc de transport pe șine netede, rulajul se realizează cu un minim al gradului de frecare, iar consumul de energie necesar pentru transportarea unor cantități mari de

mărfuri sau a unui număr mare de pasageri este minim, cu aproape 70% mai scăzut decât consumul necesar efectuării transportului rutier al unui volum de transport identic. În plus, transportul cu trenul este mai eficient din punct de vedere al spațiului, o locomotivă cu 2 vagoane rulate pe șină dublă necesitând un spațiu mult mai mic pentru a rula decât dacă același număr de pasageri ar utiliza autovehiculele personale, pe o autostradă.

Dezavantajele principale, însă, sunt lipsa de flexibilitate a transportului feroviar și accesibilitatea redusă a liniilor de tren. Deși în capitalele europene trenul este folosit și ca mijloc de transport intern, stațiile amenajate pentru fluxurile de călători nu pot deservi în totalitate nevoile acestora. În spațiile urbane necesarul de transport în comun este acoperit de alte mijloace de transport: autobuze, taximetre, rețele de metrou etc. În spațiul rural însă, și mai ales în regiunile cu infrastructură de transport slab dezvoltată, amenajarea de stații pentru fiecare localitate nu este o strategie eficientă din punct de vedere al costurilor.

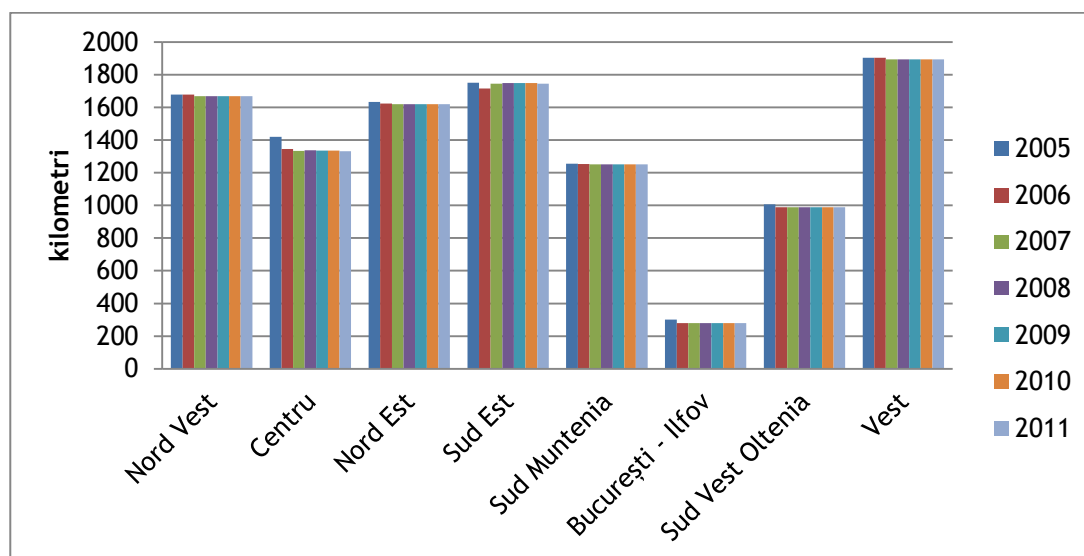
La nivel european, dintr-un număr total de 308 regiuni NUTS 2, doar 7 au fost înregistrate ca neavând o rețea de căi ferate. Regiunea Sud Muntenia (1.251 kilometri rețea de căi ferate) s-a plasat, în anul 2011, pe locul 56, depășind cu 300 de kilometri media înregistrată, de 951 kilometri. Pe primele locuri, la nivel european, s-au clasat regiunile Piemonte (3.205 kilometri), Lombardia (3.070 kilometri), Pohjois-ja Itä-Suomi (2.943 kilometri), Rhône-Alpes (2.656 kilometri), Toscana (2.455 kilometri), așa cum se poate vedea în Tabelul nr. A13. Dintre acestea, din punct de vedere al evoluției întinderii rețelei de căi ferate, în perioada 2005 - 2011, regiunea Sud Muntenia nu a înregistrat extinderi, spre deosebire de regiuni ca Piemonte din Italia, unde numai la nivelul anului 2011 au fost dați în folosință 1.314 kilometri de cale ferată.

La nivel național, regiunea cu cea mai vastă rețea de cale ferată era în anul 2011 regiunea Vest (1.894 kilometri), urmată de regiunile Sud Est (1.745 kilometri), Nord Vest (1.668 kilometri) și Nord Est (1.620 kilometri). Regiunea Sud Muntenia avea a treia cea mai puțin întinsă rețea de cale ferată din țară, respectiv 1.251 de kilometri, după București - Ilfov (279 kilometri) și Sud Vest Oltenia (988 kilometri). Din punct de vedere al gradului de electrificare însă, după regiunea București - Ilfov a cărei rețea de căi ferate era la nivelul anului 2011 electrificată în proporție de 92,83%, regiunea Sud Vest Oltenia avea cel mai mare grad de electrificare (51,32%), urmată de regiunea Centru (50,23%) și regiunea Nord Est (40,93%). Regiunea Sud Muntenia avea un grad de electrificare relativ scăzut al rețelei de căi ferate, reprezentând 35,09% din totalul

său, mai mare însă decât regiunea Nord Vest (doar 18,71% cale ferată electrificată), Vest (34,27%) și Sud Est (29,91%) (Tabel nr. A21).

Trenurile sunt destinate în primul rând transporturilor voluminoase. Pentru localitățile rurale, un tren de mare capacitate depășește cu mult necesarul localnicilor, aici existând un flux mult redus de călători și un volum de transport de mărfuri fără o frecvență suficientă, cum este în cazul regiunilor cu producție industrială continuă. De asemenea, există zone cu acces dificil chiar și pentru autoturisme, în care construirea unei rețele de căi ferate este imposibilă datorită unghiurilor de înclinare ale planurilor reliefaie, cum este cazul nordului regiunii Sud Muntenia, județele Argeș, Dâmbovița și Prahova.

Figura nr. 33 Evoluția rețelei de căi ferate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005-2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO Online, 2012

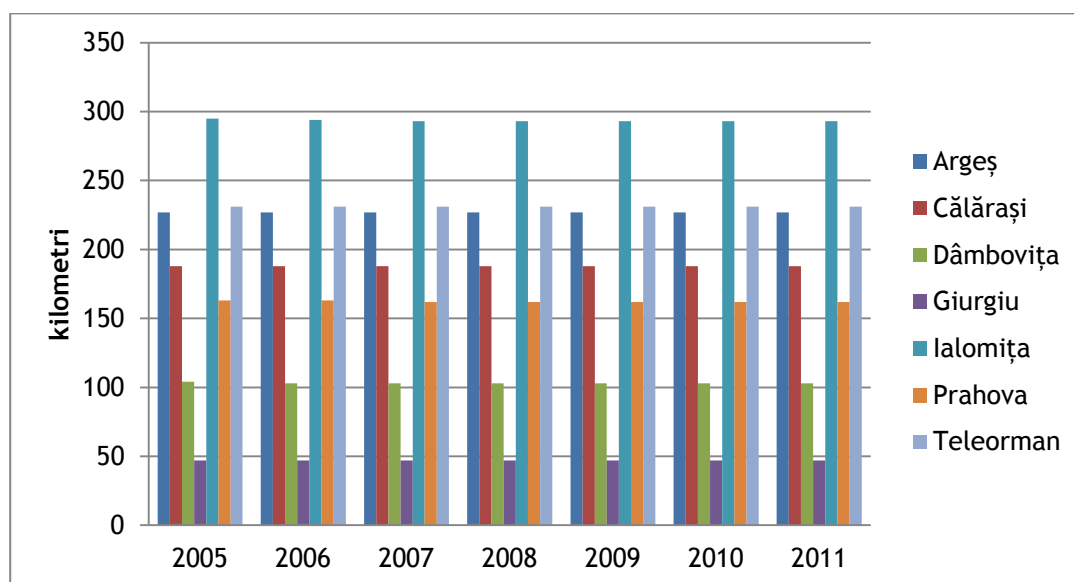
În niciunul din județele regiunii Sud Muntenia infrastructura de linii ferate nu este în totalitate electrificată (Tabel nr. A14), în județul Argeș fiind în mod integral neelectrificată. În anul 2011, județul Călărași avea cea mai lungă rețea de cale ferată electrificată din regiune, respectiv 147 de kilometri, reprezentând și cea mai mare pondere pe județ din totalul rețelei de căi ferate (78,19%). Județul cu cea mai mică pondere a rețelei de căi ferate electrificate era Dâmbovița, cu 5 kilometri, reprezentând sub 5% din totalul județean. Ponderi mari ale rețelelor electrificate se întâlneau și în județele Prahova (69,14%) și Giurgiu (51,06%). Județele Argeș,

150

Călărași, Ialomița și Prahova aveau cele mai întinse rețele de căi ferate, acestea întâlnindu-se în cea mai mare parte în nodul feroviar din municipiul București. La polul opus era județul Giurgiu, care nu avea decât 47 de kilometri de cale ferată.

În perioada analizată 2005 - 2011 nu au fost construite trasee noi de cale ferată, însă au fost înlocuite parțial liniile vechi cu cele electrificate: 23 de kilometri în Giurgiu, 15 kilometri în Călărași și 12 kilometri în Teleorman.

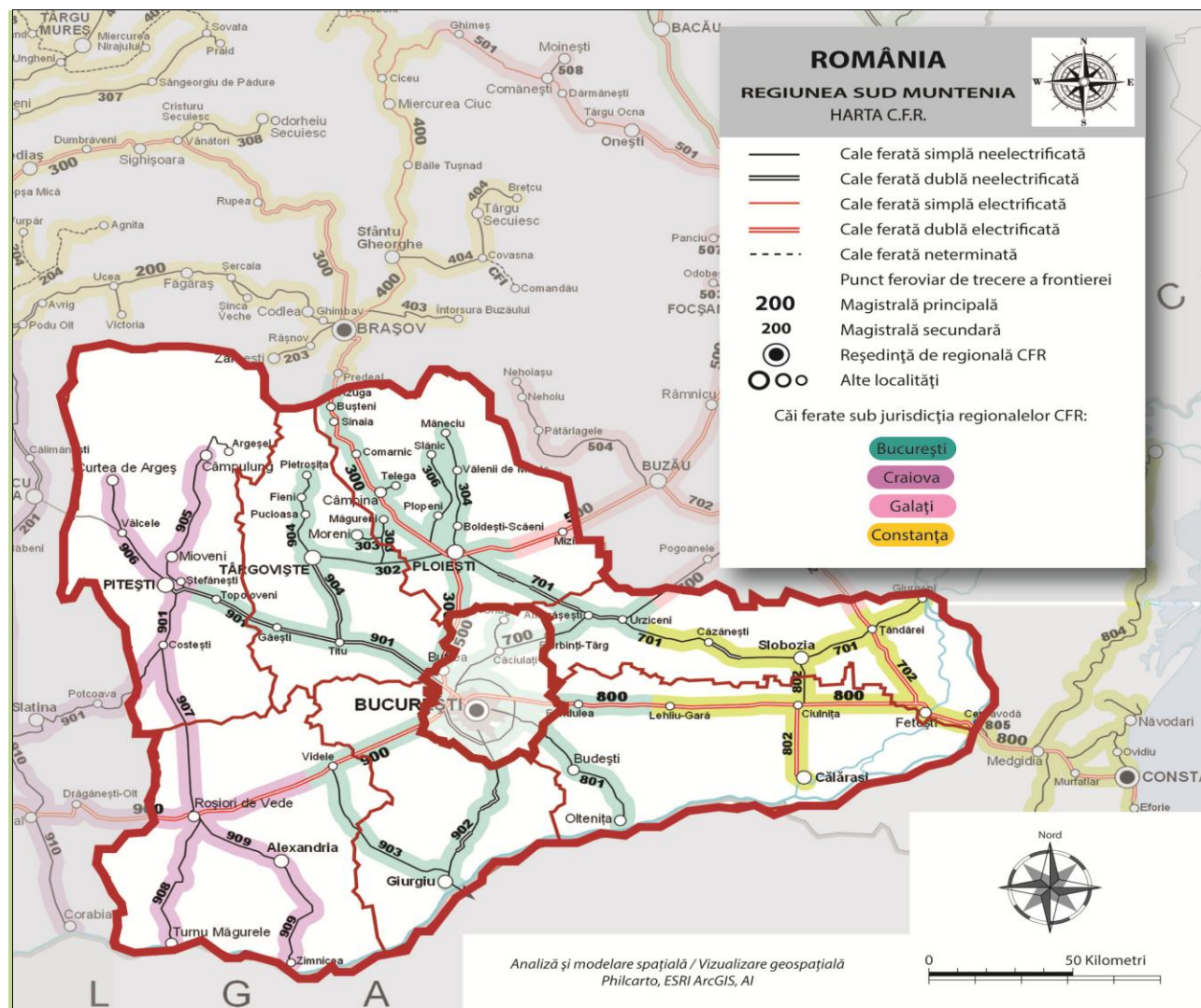
Figura nr. 34 Lungimea căilor ferate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005-2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Regiunea Sud Muntenia nu are o infrastructură de căi ferate foarte extinsă, având în vedere că teritoriul ei este printre cele mai întinse din țară. Rutele feroviare care o traversează sunt însă cele mai tranzitate, având în vedere că din interiorul său, mai precis din interiorul regiunii București - Ilfov, pornesc toate arterele feroviare principale care fac legătura cu restul regiunilor și coridoarelor europene, precum și liniile pe care circulă curse interregionale și internaționale, acestea din urmă fiind și electrificate. Transportul feroviar nu este dezvoltat însă suficient la nivel local, existând zone ca interiorul județului Călărași, care nu sunt deloc tranzitate de linii feroviare. În plus, liniile de transport care fac legătura cu malul Dunării, de pe teritoriul județului Giurgiu, nu sunt electrificate.

Figura nr. 35 Harta căilor ferate din regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2011

Sursa: Prelucrare proprie informații, 2013

c) Transportul public în mediul rural - caracteristici, tipuri

Indicatorii aferenți perioadei 2005 - 2011 arată că județele în care numărul autovehiculelor înregistrate în mediul rural a fost cel mai mare au fost: Argeș (9.859 autovehicule), Prahova (8.218 autovehicule) și Dâmbovița (4.204 autovehicule). Acest aspect este determinat în primul rând de nivelul de dezvoltare economică a celor 3 județe și de

numărul locurilor de muncă existente, dar și de polarizarea forței de muncă din mediul rural către centrele urbane sau municipiile existente.

Conform Direcției Generale de Transport Terestru și a Direcției Rutiere, pentru fiecare dintre județele regiunii Sud Muntenia, numărul de autovehicule destinate transportului public de mărfuri și persoane, înregistrate de către Autoritatea Rutieră Română - A.R.R ca deținând copie conformă a licenței comunitare se prezintă astfel:

Tabel nr. 23 Numărul mediu de autovehicule în mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

-număr autovehicule-

Județ	Nr. autovehicule
Argeș	9.895 (30,86%)
Călărași	2.632 (8,1%)
Dâmbovița	4.204 (12,94%)
Giurgiu	2.560 (7,88%)
Ialomița	2.930 (9,02%)
Prahova	8.218 (25,3%)
Teleorman	2.046 (6,3%)
TOTAL regiune	32.485 (100%)

Sursa: Autoritatea Rutieră Română, 2012

Regiunea Sud Muntenia este a doua ca număr în ceea ce privește numărul autobuzelor și microbuzelor, înregistrând 5.358 de vehicule înmatriculate în această categorie, după regiunea București - Ilfov, cu un total de 9.860 de vehicule (Tabelul nr. A22).

La nivelul regiunii Sud Muntenia, transportul în comun este asigurat, în principal, de autobuze și microbuze. În anul 2011, numărul de autobuze și microbuze era de 430, cele mai multe regăsindu-se în județele Prahova (194) și Argeș (115), iar cele mai puține în Giurgiu (12).

În anul 2011, serviciul de transport public la nivelul regiunii Sud Muntenia era organizat în 61 de localități (14 municipii și orașe și 47 de comune), numărul de transportatori județeni era de 47 și existau 8 operatori activi/în curs de activare la nivelul mediului rural.

Conform A.N.R.S.C (Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice), autoritățile de transport public autorizate pe mediul rural sunt foarte puține, cele mai multe fiind înregistrate în județul Teleorman (7) și în județul Dâmbovița (6).

La nivelul regiunii Sud Muntenia, situația autorităților de transport public autorizate de către A.N.R.S.C. este prezentată mai jos:

Tabel nr. 24 Situația autorităților de transport public autorizate de către A.N.R.S.C., în regiunea Sud Muntenia, pe județe, la nivelul anului 2011³²

-număr-

Județ	Urban	Rural
Argeș	4	-
Călărași	2	2
Dâmbovița	6	6
Giurgiu	2	1
Ialomița	2	-
Prahova	7	3
Teleorman	3	7
TOTAL regiune	26	19

Sursa: Starea serviciului de transport public local, 2011

În ceea ce privește situația operatorilor autorizați pentru asigurarea serviciilor de transport public în comun, situația la nivelul regiunii Sud Muntenia este prezentată în continuare, pentru fiecare județ.

Județul Argeș

Principalele regii și societăți comerciale, care se ocupă cu reglementarea activităților de transport public sunt: Regia Autonomă Județeană de Drumuri R.A., SC Publitrans 2000 SA, SC Continental Fast Line SRL, SC Manolo Auto Zob SRL, Alpin Star SRL, Chiriță Trans SRL, Alindo Impex SRL. Traseele preorășenești deserveșc localitățile din mediul rural prin intermediul operatorilor enumerați mai sus.

³² Informațiile prezentate nu fac referire la intervalul de analiză solicitat 2005 - 2011, din cauza indisponibilității acestora. Autoritatea Română de Reglementare pentru Servicii Comunitare de Utilități Publice a publicat studiul „Starea serviciului de transport public local” doar în anul 2011.

Județul Călărași

În județul Călărași regiile și societățile comerciale care se ocupă cu reglementarea activităților de transport public sunt după cum urmează: Romtrans SA Călărași, Sidertrans SA Călărași, Sibor Car SRL etc. Îmbunătățirea rețelelor de transport local și județean și a transportului public în vederea dezvoltării economice echilibrate este unul dintre obiectivele de bază ale autorităților locale. Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii de acces impune ca principală direcție de acțiune creșterea calității drumurilor, a serviciilor de transport public, precum și facilitarea accesului pentru pasagerii din mediul rural.

Județul Dâmbovița

În județul Dâmbovița regiile și societățile comerciale care asigură transportul public sunt: Grup Atyc SRL, Girueta Tur SRL, Amic Transport SRL, Agrar SRL. Asigurarea transportului public în mediul rural al județului Dâmbovița este importantă pentru atragerea și menținerea investițiilor, întrucât conduce și susține creșterea economică și facilitează comunităților și locuitorilor acestora accesul spre participarea la variate activități economice. De asemenea, se dorește sprijinirea conexiunilor de transport public în comun la nivelul comunelor localizate în sudul județului, având rută către București.

Județul Giurgiu

În județul Giurgiu regiile și societățile comerciale care se ocupă cu reglementarea activităților de transport public sunt: Liber Trans Com SRL, SC Nelmatour SRL, Gitour SA Giurgiu, Tracum SA Giurgiu, Tuca Impex SRL Giurgiu.

Datorită densității drumurilor, stării necorespunzătoare a acestora și lipsei unor rețele strategice, zonele rurale ale județului Giurgiu sunt percepute ca locuri neatractive pentru investiții. Pentru schimbarea acestei imagini și în scopul asigurării prezenței și participării active în economia regiunii a comunităților urbane și rurale din această zonă, este necesară îmbunătățirea, modernizarea și extinderea rețelelor de drumuri, asigurarea condițiilor necesare realizării unui transport sigur în mediul rural.

Județul Ialomița

În județul Ialomița regiile și societățile comerciale care facilitează transportul public sunt: SC Alex Aurel SRL, SC Edy Cars SRL, SC Comtrans SA, SC Santrans SRL, Ciril Com SRL, SC Transbus Viomar SRL. Din punctul de vedere al transportului public local, operatorii autorizați acoperă toate rutele și nevoile pasagerilor din mediul rural.

Județul Prahova

În cadrul județului Prahova regiile și societățile comerciale care se ocupă cu reglementarea activităților de transport public sunt: Regia Autonomă de Transport Public Ploiești, Blitz Transport SRL Comarnic, Omerta Impex SRL, Carom Trans SRL Ploiești, Diana P.A. SRL Câmpina, Magistral Impex SRL Ploiești. Între localitățile și comunele județului transportul este realizat de operatori privați și de regii locale de transport rutier. De asemenea, funcționează microbuze pentru transportul elevilor din satele izolate.

Județul Teleorman

În județul Teleorman, regiile și societățile comerciale care facilitează transportul public sunt după cum urmează: Chiriță Trans SRL, Florintrans SRL, Florintrans SRL Alexandria, Transalutus SA Turnu Măgurele, Transurbana SA Roșiorii de Vede. Reprezentanții localităților din zonele rurale ale județului Teleorman au identificat printre principalele obiective pentru dezvoltarea pe viitor, creșterea accesului la căile principale de transport public. Sunt susținute curse regulate de transport public de către operatorii locali, între localitățile județului. Un aspect ce necesită îmbunătățiri îl constituie transportul deficitar al copiilor către școli, în zona rurală.

Calitatea transportului public depinde de o multitudine de factori, cei mai importanți fiind: confortul, durata, siguranța, regularitatea și ritmicitatea circulației. Realizarea acestui deziderat presupune asigurarea unei capacități suficiente de către autoritățile care reglementează transportul public local, accesibilitatea ușoară, timpul minim pentru drumul origine-destinație, alte facilități și un minim de efecte negative pentru liniștea locuitorilor și mediului înconjurător, precum și un cost redus pentru utilizatori.

Creșterea calității serviciului de transport public de călători în comun este principala cale de raționalizare a utilizării eficiente a mijloacelor de transport existente. Astfel, în vederea creșterii gradului de confort și siguranță al publicului călător în așteptarea mijloacelor de

transport în mediul rural dar și urban, trebuie avute în vedere dezvoltarea și modernizarea unor stații de așteptare, care să fie montate pe drumurile comunale și în interiorul localităților.

d) Poziția față de principalele coridoare, axe și poli de dezvoltare europeni și naționali, precum și determinarea gradului de accesibilitate

Rețeaua Trans-Europeană de Transport (TEN-T) joacă un rol crucial în asigurarea libertății de mișcare a pasagerilor și bunurilor în Uniunea Europeană. Aceasta include toate modurile de transport și suportă aproximativ jumătate din traficul de pasageri și de marfă. Rețeaua TEN-T reprezintă un factor major pentru stimularea competitivității și dezvoltării durabile a Uniunii Europene, care contribuie la implementarea și funcționarea Pieței Interne, precum și la creșterea coeziunii economice și sociale. Dezvoltarea TEN-T presupune interconectarea și interoperabilitatea rețelelor naționale de transport, precum și accesul la acestea.

Conform datelor colectate, există mai multe Axe TEN-T, importante pentru regiunea de dezvoltare Sud Muntenia fiind următoarele:

- Axa prioritară 7 (fostul CORIDOR IV: Berlin - Nürnberg - Praga - Budapesta - Timișoara - Brașov - București -Constanța - Salonic - Istanbul);
- Axa prioritară 18 (fostul CORIDOR VII - Fluviul Dunărea) - coridor fluvial care leagă Portul Rotterdam de Portul Constanța, cel mai important traseu navigabil în Uniunea Europeană;
- Axa prioritară 22 - rută de transport feroviar care va asigura legătura între statele membre din Estul Europei, considerând atât nivelul de interconectivitate statală, cât și cu partea centrală a teritoriului Uniunii Europene.

Având în vedere poziția României, care asigură deschiderea spre Marea Neagră și fluviul Dunărea, există un important potențial de dezvoltare pentru sectoarele turism și servicii, respectiv transporturi. Accesibilitatea zonelor rurale către rutele europene implică tranzitarea acestora de către toate tipurile de transporturi: externe, dar și interne, de mărfuri sau de pasageri. Nu întâmplător densitatea localităților rurale este mai mare în apropierea rutelor principale de transport, acestea dispunând astfel de oportunități pentru diversificarea activităților economice desfășurate, pe lângă practicarea agriculturii și a activităților derivate, respectiv dezvoltarea sectorului de servicii (hoteluri, restaurante, servicii de telecomunicații

etc.). Pentru următoarea perioadă, este de asemenea important faptul că localitățile cu o bună comunicare cu aceste rute și coridoare vor avea vizibilitate la nivel european și vor putea atrage investiții, în special de natură industrială, acestea din urmă depinzând cel mai mult de disponibilitatea terenurilor și de gradul de accesibilitate, respectiv proximitate față de centrele economice și piețele de desfacere importante. Odată cu diversificarea activităților economice, populația din zona rurală va avea un acces mai facil pe piața muncii locale, va putea să își dezvolte spiritul de antreprenoriat și să antreneze competitivitatea la nivel local. Mai mult decât atât, o activitate economică diversificată și constantă conduce la repopularea zonelor inițial dezavantajate.

Gradul de accesibilitate foarte bun este asigurat și de poziția geografică a regiunii Sud Muntenia, acesta beneficiind de o rețea dezvoltată de căi rutiere la nivel intern și european.

Principalele puncte de trecere a frontierei către Bulgaria sunt: Giurgiu - Ruse (județul Giurgiu), prin acest punct realizându-se una din legăturile principale ale Vestului Europei cu Orientul Apropiat, Zimnicea - Svishtov (județul Teleorman), Chiciu - Silistra (județul Călărași).

Cele mai importante legături rutiere internaționale care străbat regiunea Sud Muntenia sunt următoarele:

- E60 - Constanța - București - Ploiești - Brașov - Oradea;
- E574 - Bacău - Onești - Brașov - Pitești - Craiova;
- E81 - București - Pitești - Sibiu - Cluj-Napoca - Satu-Mare;
- E70 - București - Pitești - Craiova - Timișoara;
- E85 - (Lituania, Belarus, Ucraina) - Siret - Suceava - Roman - Bacău - Buzău - Urziceni - București - Giurgiu - (Bulgaria, Grecia);
- E577 - Slobozia - Brăila - Galați - (Republica Moldova, Ucraina);
- E584 - (Ucraina, Republica Moldova) - Galați - Slobozia.

Accesul către municipiul Constanța și accesul spre acesta peste fluviul Dunărea, se realizează prin intermediul podului feroviar rutier Fetești - Cernavodă și a podului rutier Giurgeni - Vadu Oii.

Alte căi importante sunt autostrăzile A1 (București - Pitești) și A2 (București - Constanța) și autostrada București - Ploiești.

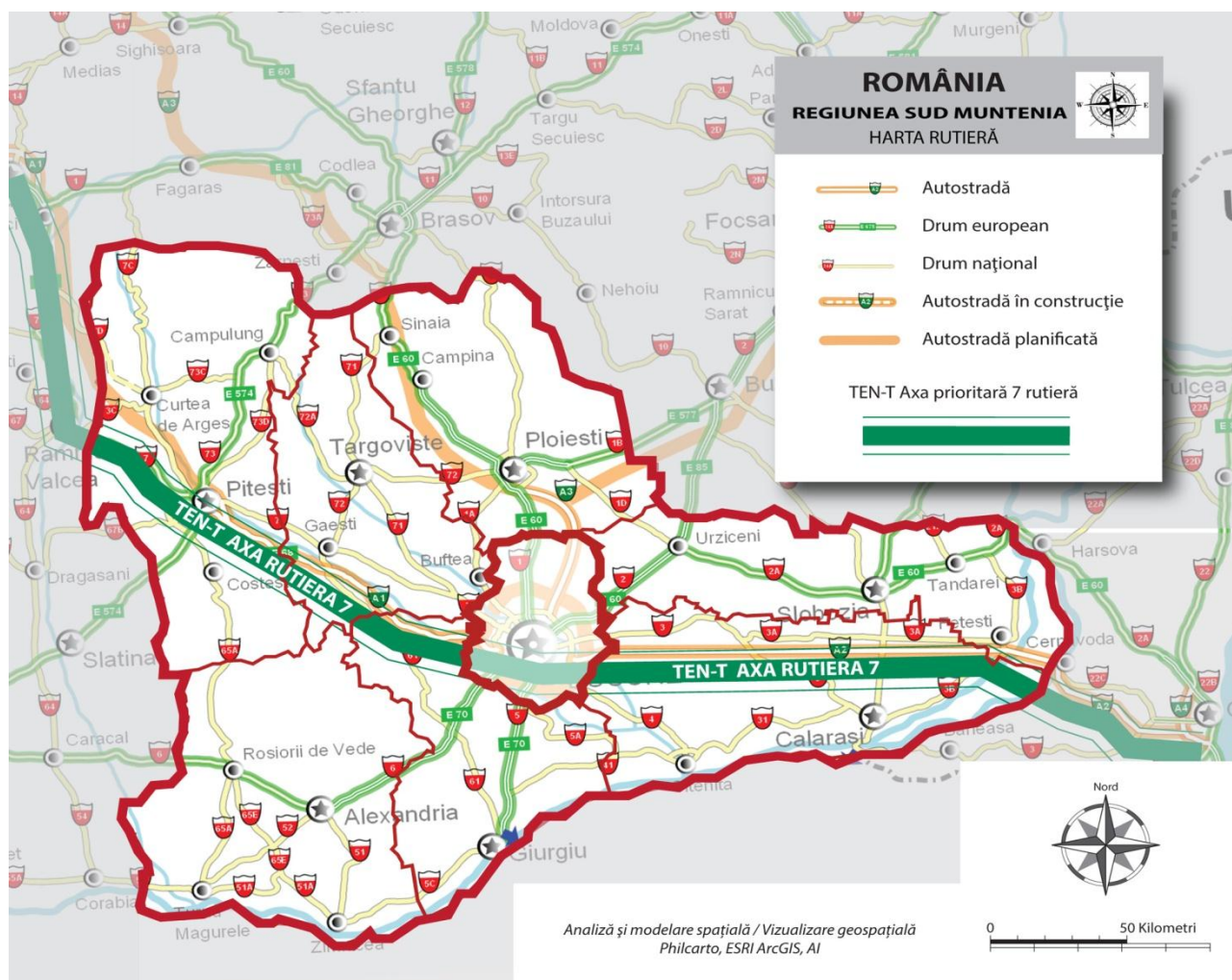
Dintre rutele internaționale, o deosebită importanță prezintă rutele E60, E70, E81 și E85, care se intersectează și fac legătura cu municipiul București. Pe lângă faptul că ele leagă

județele regiunii de capitala țării și reprezintă importante căi de acces la nivel intern, sunt rute tranzitate în mod intens de vizitatori sau mărfuri din țările traversate și fac legătura cu portul Constanța. Rutele E70 și E85 fac legătura cu Giurgiu și Portul Giurgiu de pe fluviul Dunărea. Prin Portul Giurgiu se efectuează atât transporturi interne, cât și internaționale de cereale, cărbuni, cribluri etc. Ca răspuns al dezvoltării activității portuare din zonă, infrastructura de servicii și transporturi se poate dezvolta în acord cu cererea existentă pe piață. Odată cu diversificarea activităților economice, vor fi polarizate și zonele rurale din apropiere, care vor beneficia și de o infrastructură de acces mai bună către restul regiunii și către principalele coridoare.

Sunt patru culoare importante care determină legătura regiunii cu teritoriul țării aflat în interiorul arcului carpatic:

- Valea Prahovei (auto și feroviar);
- Valea Oltului (auto și feroviar);
- Rucăr - Bran (auto);
- Transfăgărășan (auto).

Figura nr. 36 Harta rutieră a regiunii Sud Muntenia, respectiv poziționarea față de Axa TEN-T 7, la nivelul anului 2013

Sursa: Prelucrare proprie informații, 2013

e) Zone/ localități cu acces dificil la rețeaua de transport, cu reprezentarea acestora pe hartă GIS

În anul 2011, din totalul drumurilor publice din regiunea Sud Muntenia, 21,96% erau drumuri naționale, iar 78,04% drumuri județene și comunale. De asemenea, densitatea drumurilor publice din regiune era foarte bună, în anul 2011 - 36,9 km/100 km, față de cota

națională de 35,1 km/100 km. Această densitate reprezintă și un indicator de măsură a gradului de accesibilitate, fiind considerate zone accesibile cele care îndeplinesc un procent bun al densității drumurilor. Cele mai mici valori au fost înregistrate în județele Călărași (25,9 km/ 100 km) și Ialomița (25,9 km/ 100 km). Întâlnim o densitate scăzută a drumurilor publice mai ales în județele din sudul regiunii: Teleorman, Giurgiu, Călărași și Ialomița, unde rețeaua drumurilor comunale a fost modernizată doar în proporție de 15,5%. Aici însă localitățile rurale s-au dezvoltat de-a lungul căilor rutiere de acces principale, iar relieful de câmpie a permis expansiunea organizată a satelor, astfel încât accesul nu este îngreunat de condiții ce țin de relief. Județul Ialomița este străbătut în lungime, de la est spre vest, de drumul național care leagă municipiul București de Portul Constanța, tangențială acestuia fiind cea mai mare densitate de așezări rurale. De aici se ramifică drumuri județene și comunale, creând căi de acces pentru satele județului. În mod similar s-au dezvoltat și satele din județele Teleorman, Giurgiu și Călărași.

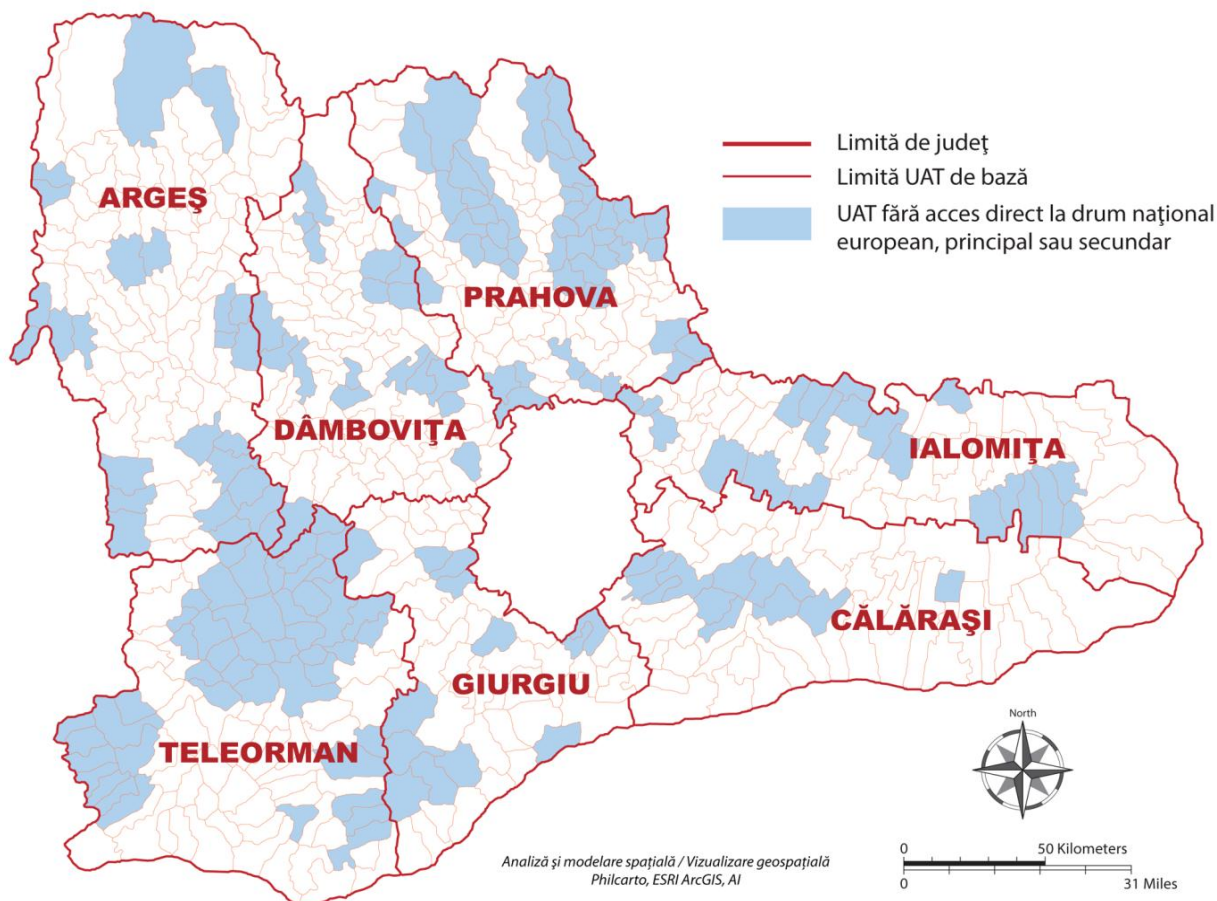
Județul Argeș, având un profil urban dezvoltat și datorită poziționării centrului urban Pitești în mijlocul teritoriului județului, are o infrastructură de drumuri județene și naționale bine proporționată, care străbat județul și se întâlnesc în municipiu. Comunicarea mediului rural cu orașele se poate face pe aceste artere. La nivelul comunelor însă, infrastructura de acces este dificilă, de multe ori existând drumuri comunale neasfaltate sau poziționate pe pante foarte înclinate și curbate, în special în zona dinspre nord, unde există sate în depresiunile montane. Sate precum Galeșu, Turburea, Căpățâneni, sunt sate mici și răsfirate, pe coline relativ înalte, cu acces de drumuri comunale nemodernizate.

În județul Dâmbovița, satele Ștubeie Tisa, Malurile și în general satele din zona mai înaltă, au acces doar la drum comunal, iar din cauza interperierii reliefului, accesul din interiorul satelor este îngreunat. Aluniș este un alt sat dâmbovițean localizat în apropiere de drumul județean, de care însă îl leagă căi de acces dificile. Alte sate izolate în zona premontană și montană sunt Valea și Bărbulețu, fără acces la drumuri județene sau naționale. Satul Mesteacăn este poziționat la înălțime în zona montană, iar accesul pe drumul comunal este lung și cu un traseu dificil. Sate precum Malu cu Flori, cu aspect împrăștiat, s-au dezvoltat pe areale mai întinse, limitate fiind de relieful local, consecința fiind infrastructura dificilă din interiorul satului, care îngreunează accesul locuitorilor. Și în partea de câmpie există sate izolate, care însă comunică prin drumuri comunale cu satele vecine, ca Hanu lui Pală.

În județul Prahova, satul Boboci este relativ izolat, în zonă montană, dar la distanță moderată față de drumurile județene, fapt care îngreunează însă foarte mult accesul în perioadele de îngheț și ninsori. Drăgăneasa este un sat răsfirat, cu acces dificil pentru casele aflate la margine, iar Provița de Sus are acces la drumuri comunale și județene, însă este de asemenea foarte răsfirat, cu acces dificil pentru partea vestică, mai puțin populată. Fricoasa și Șotriile sunt sate montane mici, alcătuite din doar câteva case, cu acces îngreunat de relieful dificil.

Deși regiunea Sud Muntenia are o densitate mare a drumurilor publice, acestea nu sunt distribuite uniform pe teritoriu și astfel apar probleme la nivelul zonelor care au rămas izolate, fie că este vorba de zone întinse agricole din zonele de câmpie, fie de zonele montane în care dezvoltarea habitatului uman a depins de caracteristicile reliefului. Rețeaua de drumuri comunale nu a fost reabilitată decât în proporție de 15,5%, chiar dacă la nivel de regiune drumurile naționale și județene au fost în mai multe rânduri modernizate, acestea din urmă fiind și cele mai tranzitate. Infrastructura locală de transport din mediul rural are în continuare nevoie de modernizări, în special în zonele montane, pe drumurile comunale și județene, unde accesul este foarte dificil în sezonul de iarnă.

Figura nr. 37 Harta localităților care nu au acces direct la drumuri naționale, în regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2011³³

Sursa: Prelucrare proprie informații, 2013

³³ Datele prezentate nu acoperă întreg intervalul de analiză solicitat deoarece informațiile au fost prelucrate în urma analizei dispunerii teritoriale a comunele la nivelul regiunii Sud Muntenia în raport cu drumurile naționale existente, această dispunere ne reprezentând modificări pe perioada 2005-2011.

f) Zone/ localități cu circulație intensă

Conform recensământului realizat de către Compania Națională de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România, la nivelul regiunii Sud Muntenia, în anul 2005 existau următoarele rute de circulație:

a) drumuri cu un trafic mediu zilnic de peste 27.000 de autovehicule:

- DN 1 București-Ploiești-limită județ Brașov;
- Autostrada A1 București-Pitești;
- DN 1B Ploiești-Mizil;
- DN 73 Pitești-Mioveni;

b) drumuri cu un trafic mediu zilnic între 13.000 și 27.000 autovehicule:

- DN 2 București - limită județ Buzău;
- DN 1A Ploiești-Cheia.

Zonele cu circulație intensă fac de regulă legătura între centrele urbane și economice ale județelor. Cele mai intens circulate zone sunt, în consecință, cele adiacente orașelor mari: municipiul Pitești și Autostrada A1 București-Pitești, municipiul Ploiești și artera DN1, care la rândul său face legătura cu municipiul București și drumurile naționale care fac legătura între acestea și alte orașe importante. Deși pe aceste artere există un trafic mediu zilnic, se poate observa și un caracter sezonier: „Autostrada Soarelui” A2 București - Constanța, care străbate județele Călărași și Ialomița din regiunea Sud Muntenia și respectiv Ilfov și Constanța, are un trafic mult mai aglomerat în perioada sezonului de vară, în timp ce drumul național DN1 este mai aglomerat în perioada de iarnă. Fluctuațiile acestea sunt datorate fluxului turistic (către litoral și respectiv către zonele de stațiuni montane din județul Prahova) și sunt o oportunitate de dezvoltare pentru zonele rurale pe care le străbat (ex. Comuna Cornu, județul Prahova).

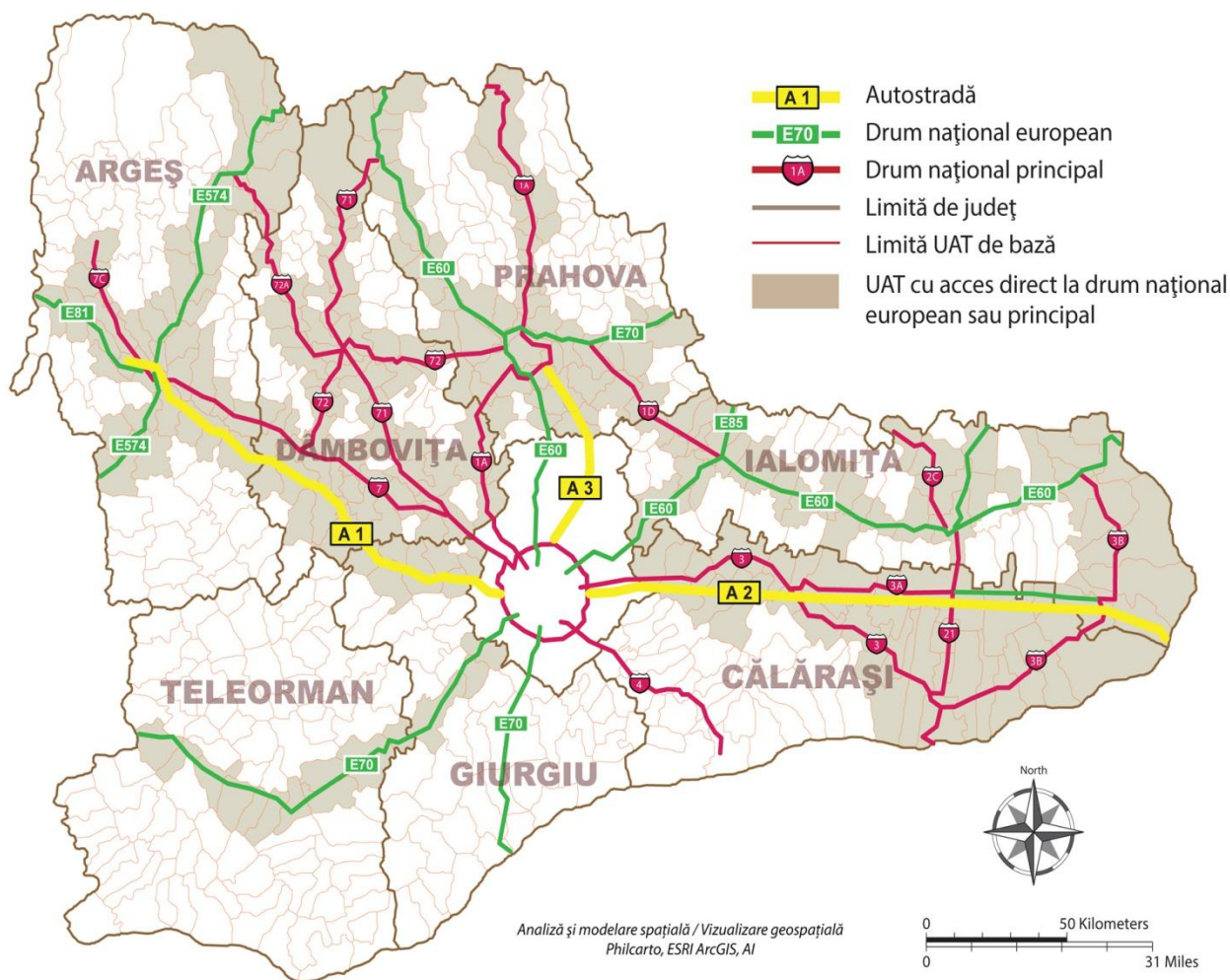
În ceea ce privește densitatea drumurilor în anul 2011, la nivelul regiunii Sud Muntenia, valorile cele mai mari au fost înregistrate în județele Argeș (50,9 km/100 km), Prahova (46,8 km/ 100 km) și Dâmbovița (46,1 km/ 100 km).

În județul Dâmbovița, zona circulată intens este delimitată de împrejurimile municipiului Târgoviște, unde se intersectează trei drumuri naționale și mai multe județene, municipiul fiind poziționat tot central în raport cu teritoriul județului. Aici sunt localizate satele Ulmi, Colanu, Viforâta și Valea Voievozilor.

În județul Giurgiu cea mai circulată rută este DN41, care face legătura directă cu București și care este tranzitată și din direcția Ruse, Bulgaria.

Pe teritoriul județului Teleorman, drumurile cele mai circulăte sunt DN54, care face legătura cu portul Calafat și care se întinde de-a lungul malului Dunării, și DN51 care leagă reședința de județ, Alexandria, de Zimnicea și Roșiorii de Vede.

Figura nr. 38 Harta localităților cu circulație intensă în regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2011³⁴

Sursa: Prelucrare proprie informații, 2013

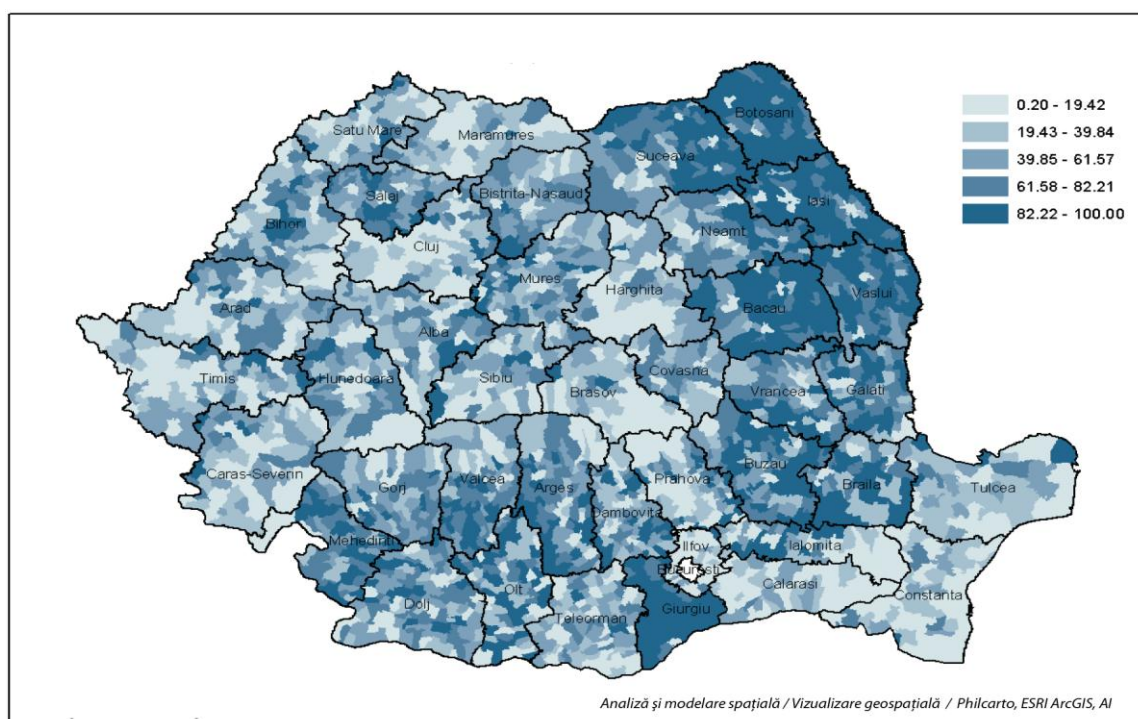
³⁴ Datele prezentate nu acoperă întreg intervalul de analiză solicitat deoarece informațiile au fost prelucrate în urma analizei dispunerii teritoriale a comunele la nivelul regiunii Sud Muntenia în raport cu autostrăzile, drumurile europene, naționale existente, această dispunere ne reprezentând modificări pe perioada 2005-2011.

2.8. Infrastructura tehnico - edilitară din zona rurală în regiunea Sud Muntenia

- a) Alimentare cu apă: gradul de dotare a localităților din mediul rural cu instalații de alimentare cu apă potabilă; lungimea rețelei de distribuție a apei potabile; capacitatea instalațiilor de producere a apei potabile; locuitori deserviți; starea tehnică a rețelei, stații de tratare a apei pentru mediul rural etc.

În cadrul perioadei de programare 2007 - 2013, la nivel național au fost realizate o serie de investiții pentru îmbunătățirea gradului de acces al localităților din mediul rural la servicii de utilitate publică precum alimentarea cu apă potabilă, canalizare, etc. Cu toate acestea, investițiile realizate nu au răspuns tuturor nevoilor populației, așa cum reiese din situația prezentată la nivel național privind ponderea locuințelor fără acces la apă curentă la nivelul anului 2011.

Figura nr. 39 Ponderea locuințelor fără acces la apă curentă în România, la nivelul anului 2011

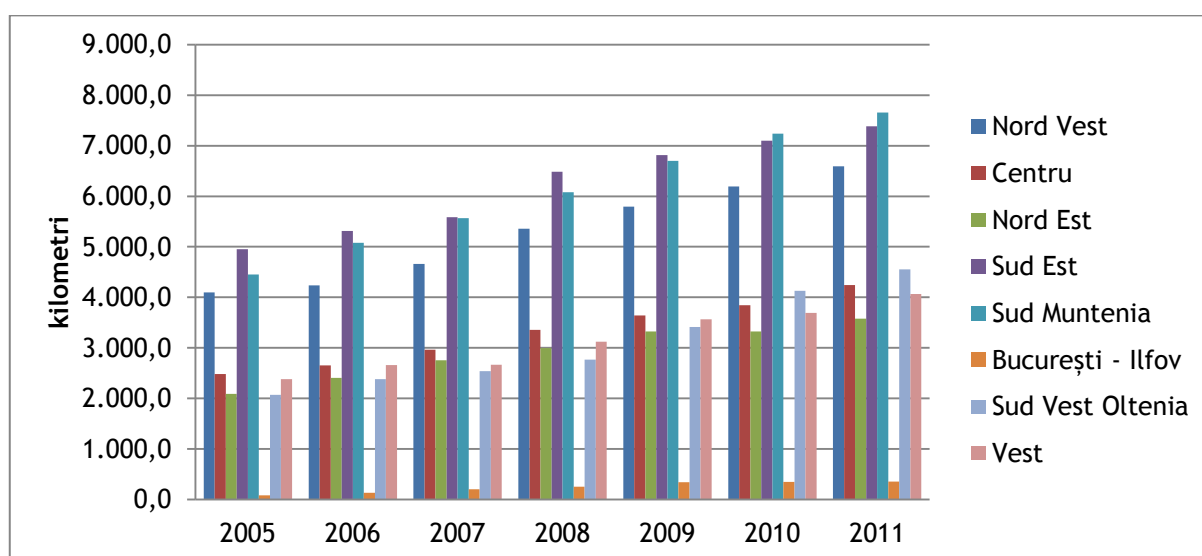
Sursa: Prelucrare date statistice INS TEMPO Online, 2012

La nivel de regiuni de dezvoltare, se observă că cele mai multe astfel de locuințe se situau în anul 2011 în județele din regiunea Nord Est și regiunea Sud Vest. La nivelul regiunii Sud Muntenia, în județul Giurgiu se înregistra cel mai mare număr de locuințe fără acces la apă curentă.

O comparație la nivelul regiunilor țării relevă faptul că regiunea Sud Muntenia se afla, în anul 2011, pe primul loc în ceea ce privește lungimea rețelei de distribuție a apei potabile în mediul rural (Tabel nr. A23). Această situație s-a instalat începând cu anul 2010, până în acel moment, cea mai lungă rețea de distribuție a apei potabile existând în regiunea Sud Est. Din aceste date se poate deduce că, începând cu anul 2010, în regiunea Sud Muntenia s-au racordat mai multe sate la rețeaua de apă comparativ cu regiunea Sud Est.

În anul 2011, cea mai mare extindere a rețelei de apă potabilă în mediul rural a fost înregistrată în regiunea Sud Muntenia, urmată de regiunile Sud Vest Oltenia, Centru și Nord Vest. Cea mai mică extindere s-a înregistrat în regiunea București - Ilfov, datorită numărului mic de sate ale regiunii și în Nord Est, în ciuda faptului că aceasta din urmă cuprinde cel mai mare număr de sate dintre toate regiunile României.

Figura nr. 40 Evoluția lungimii rețelei de distribuție a apei potabile în mediul rural, la nivel național, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

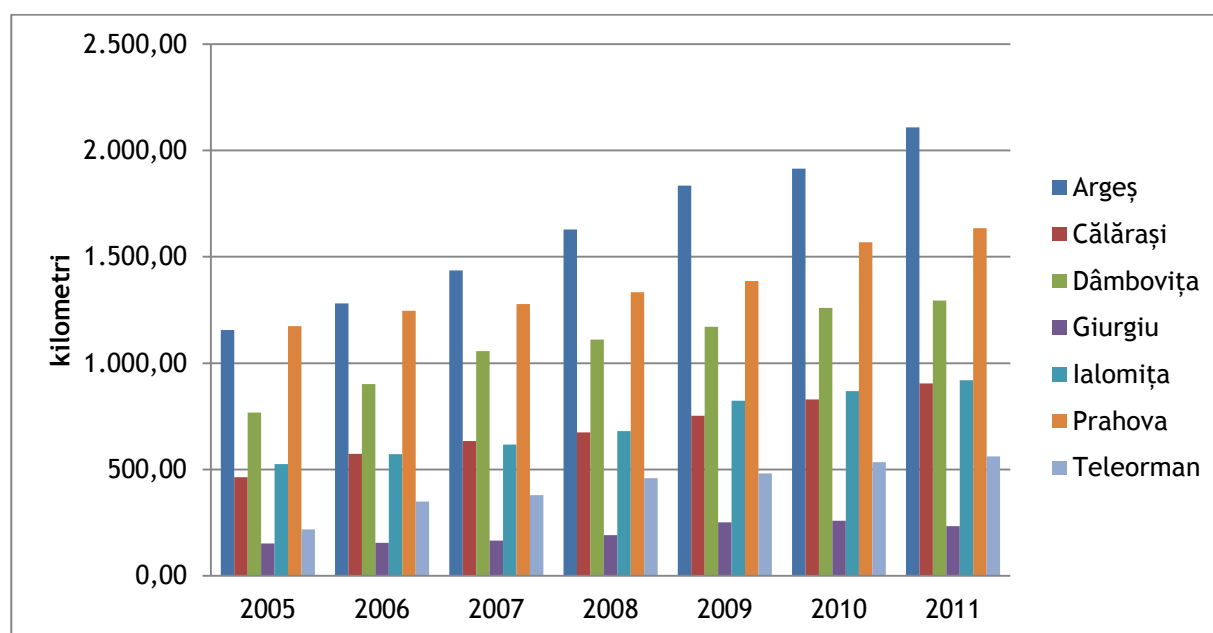

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În perioada 2005 - 2011 s-a înregistrat o creștere continuă a lungimilor rețelelor de distribuție a apei potabile în mediul rural din regiunea Sud Muntenia (Tabel nr. A24). În această perioadă creșterea a fost de 71,86% la nivel regional. Creșterile au fost diferite în ceea ce privește județele componente, acestea variind între 39,30% la nivelul județului Prahova și 158,01% la nivelul județului Teleorman.

Cea mai puțin extinsă rețea de distribuție a apei potabile în mediul rural se înregistra în județul Giurgiu, cu o valoare de 233,5 km în anul 2011, acest județ fiind urmat în ordine de Teleorman, Călărași, Ialomița, Dâmbovița, Prahova și Argeș, cu o lungime de 2.107,6 km.

Figura nr. 41 Evoluția lungimilor rețelei de distribuție a apei potabile în mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

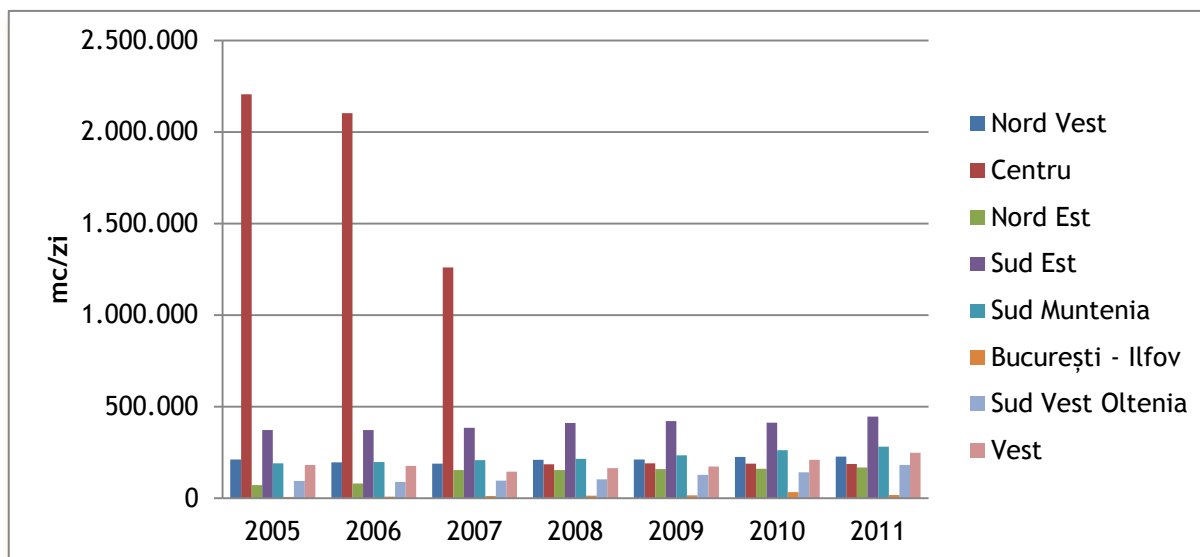

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Conform datelor furnizate de către INS, pe primul loc, în ceea ce privește existența unor instalații de producere a apei potabile pentru mediul rural în perioada 2005 - 2007, la nivel național, se situa regiunea Centru, în perioada următoare acest loc fiind preluat de regiunea Sud Est.

Deși dispunea de cea mai extinsă rețea de distribuție a apei potabile la nivel regional, regiunea Sud Muntenia se afla pe locul doi din punct de vedere al capacității de producere a apei potabile în mediul rural, după regiunea Sud Est. În perioada 2005 - 2011, capacitatea instalațiilor din Sud Muntenia a înregistrat o creștere ascendentă constantă. Pe locul trei se regăsea regiunea Vest, iar pe ultimele locuri, regiunea București - Ilfov și regiunea Nord Est (Tabel nr. A26).

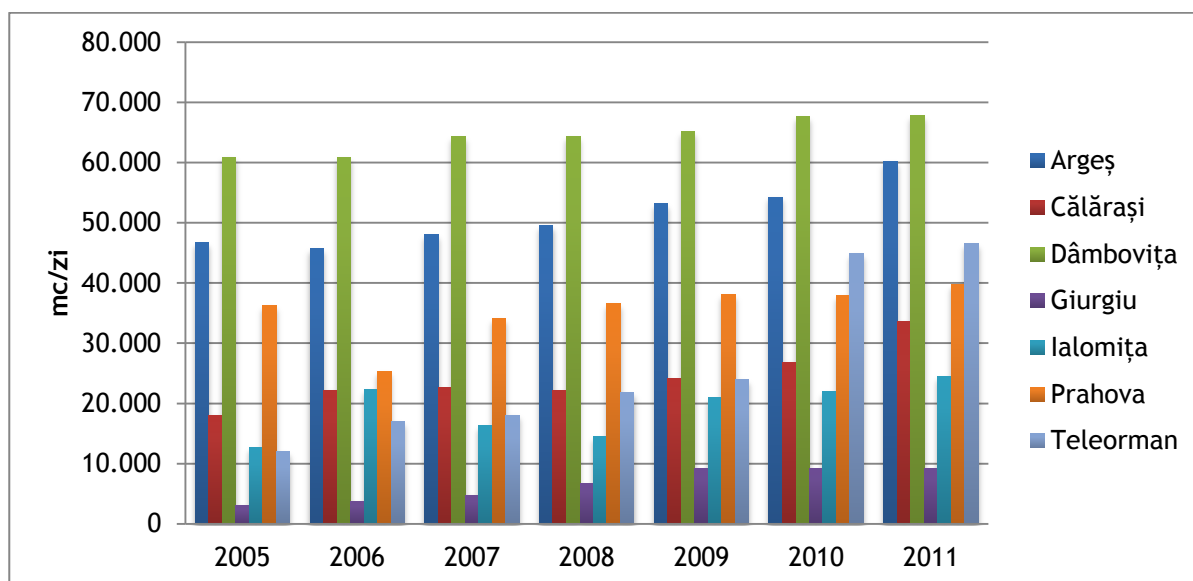
Figura nr. 42 Evoluția capacității instalațiilor de producere a apei potabile în mediul rural, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

O analiză a acestui indicator la nivelul județelor componente ale regiunii Sud Muntenia evidențiază o capacitate ridicată a instalațiilor de a produce apă potabilă în mediul rural al județelor Dâmbovița (67.746 mc/zi) și Argeș (60.235 mc/zi) și o capacitate scăzută în județele Ialomița (24.407 mc/zi) și Giurgiu (9.225 mc/zi) (Tabelul nr. A25).

Figura nr. 43 Evoluția capacității instalațiilor de producere a apei potabile în mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

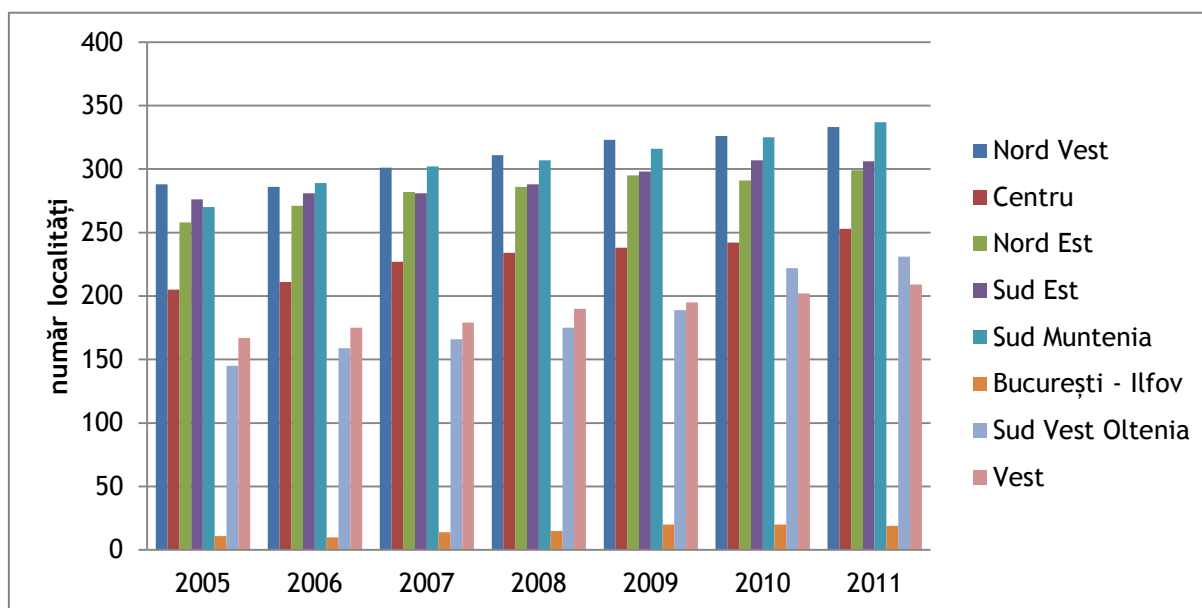

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În regiunea Sud Muntenia, în anul 2011, se regăseau cele mai multe localități rurale cu rețea de distribuție a apei potabile, aceasta fiind urmată, la mică distanță, de regiunea Nord Vest și regiunea Sud Est.

Raportat la numărul de localități rurale aferent fiecărei regiuni, cea mai mare pondere a localităților rurale cu rețea de distribuție a apei potabile se înregistra în regiunea Sud Est. La polul opus se aflau regiunile București - Ilfov și Vest, care dispuneau de cele mai puține localități cu rețea de distribuție a apei potabile (Tabel nr. A27).

Figura nr. 44 Evoluția numărului localităților rurale cu rețea de distribuție a apei potabile, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

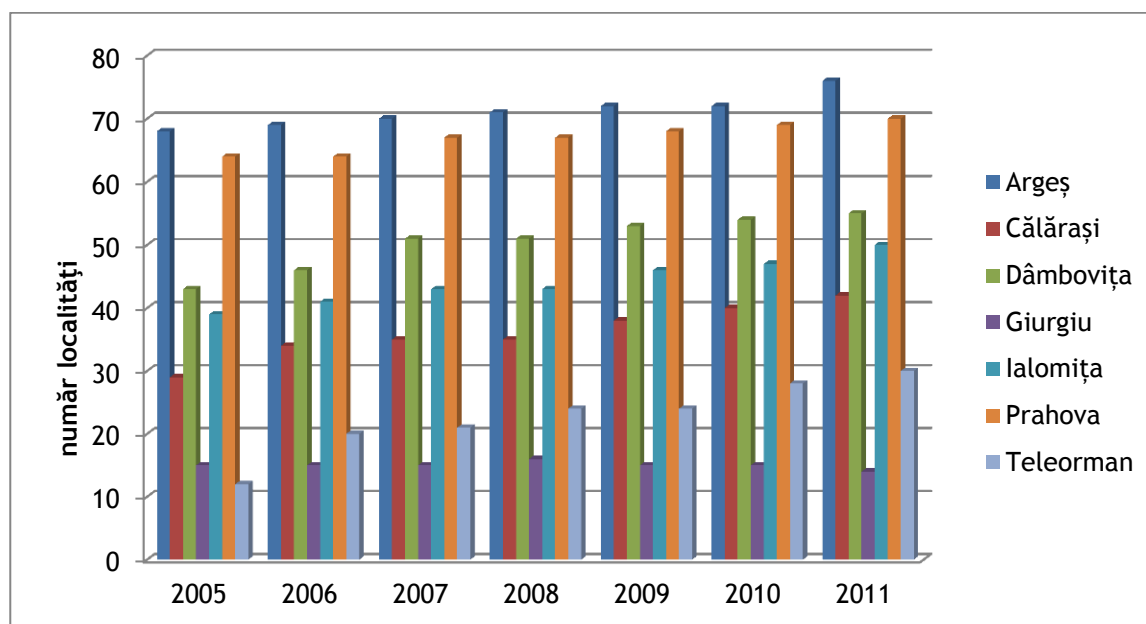

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivelul anului 2011, cele mai multe localități rurale cu rețea de distribuție a apei potabile în regiunea Sud Muntenia se regăseau în județele Argeș (cu 76 de localități) și Prahova (cu 70 de localități), situație care poate fi consultată în Tabelul nr. A28. Cele mai puține localități conectate la rețele de distribuție a apei potabile se găseau în județele Giurgiu (14 localități în anul 2011) și Teleorman (30 de localități în anul 2011).

În ceea ce privește evoluția în timp a numărului de localități rurale conectate la rețele de distribuție a apei potabile în anul 2011 față de anul 2005, cele mai mari creșteri s-au înregistrat în Teleorman (o creștere de 150%) și Călărași (44,83%).

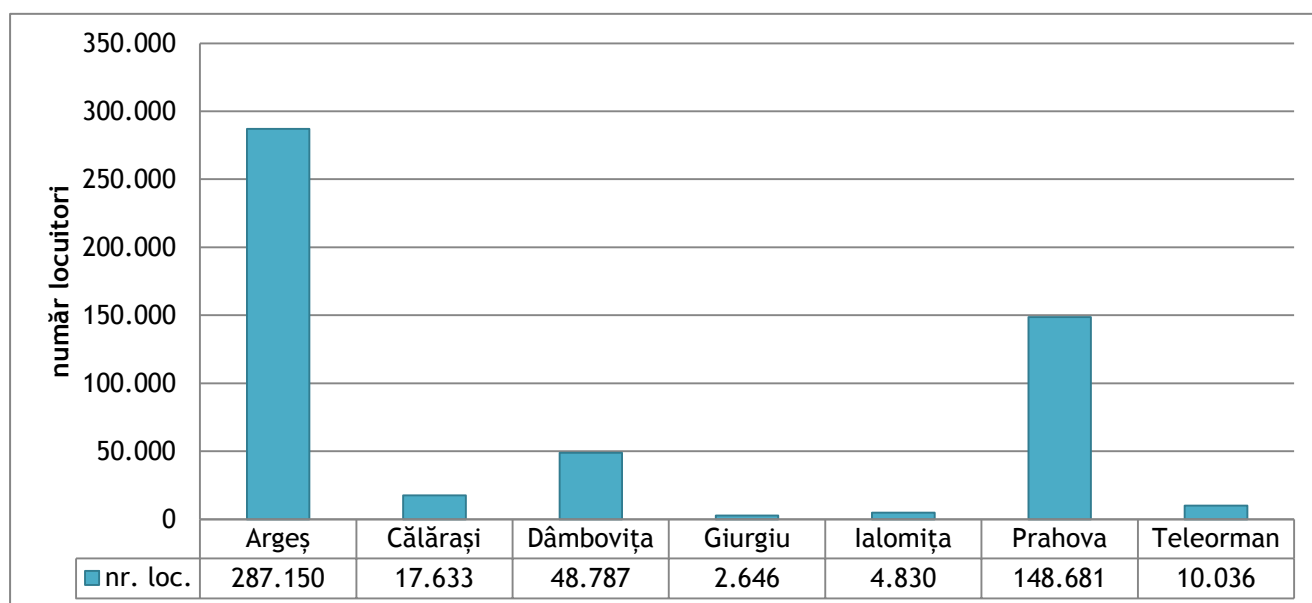
Figura nr. 45 Evoluția numărului localităților rurale cu rețea de distribuție a apei potabile, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Analizând datele aferente anului 2011, se observă că cei mai mulți locuitori din mediul rural, deserviți de instalațiile de producere a apei potabile, respectiv 287.150 persoane, proveneau din județul Argeș, reprezentând toți locuitorii celor 76 de localități rurale conectate la rețele de distribuție a apei potabile, dublu față de locuitorii ce beneficiau de aceleași facilități, provenind din județul Prahova, aflat pe locul secund.

Figura nr. 46 Locuitori din mediul rural deserviți de instalațiile de producere a apei potabile, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, la nivelul anului 2011³⁵

Sursa: Prelucrare date statistice INS TEMPO Online, 2012

În mediul rural, atât în regiunea Sud Muntenia, cât și la nivel național, rețelele de distribuție a apei sunt, în mare parte, învechite și deteriorate, necesitând măsuri de reabilitare și modernizare. Totuși, în ultima perioadă, nevoile specifice infrastructurii tehnico - edilitare au fost conștientizate de către operatorii regionali de apă, care au profitat de finanțările oferite în acest domeniu de către Programul Operațional Sectorial Mediu, prin Axa prioritară 1 - extinderea și modernizarea sistemelor de apă și apă uzată. În cazul județelor care nu sunt deservite de acești operatori, au fost realizate investiții din fondurile alocate din bugetele de stat și locale. Din datele disponibile, se poate concluziona că în județele din nordul regiunii s-au întreprins mai multe acțiuni de ameliorare a stării tehnice a rețelei de alimentare cu apă, comparativ cu județele din sud.

³⁵ Informațiile prezentate nu fac referire la intervalul de analiză solicitat 2005 - 2011, din cauza dificultăților de calculare a acestui indicator. Valorile acestuia au fost calculate prin centralizarea tuturor localităților din mediul rural din fiecare județ al regiunii Sud Muntenia unde există instalații de producere a apei potabile, iar apoi prin însumarea numărului de locuitori înregistrați la nivelul fiecărei localități.

Datele cuprinse în Proiectul regional de alimentare cu apă și canalizare din **județul Argeș**, arată că, la nivelul anului 2008, un procent cuprins între 25 - 40% din sistemele de distribuție a apei necesitau reabilitare. În mediul rural existau 72 de sisteme de alimentare cu apă, rata de conectare fiind de 63%. Problemele identificate ale acestor sisteme vizau lipsa facilităților pentru asigurarea gradului de siguranță a surselor, avarierea sistemelor de transport și distribuție, utilizarea de materiale neconforme, cu risc ridicat de depreciere a calității apei.

Datele existente la nivelul anului 2011 evidențiază faptul că în mediul rural din **județul Călărași**, gestionarea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare era realizată de către consiliile locale, întrucât nu exista un contract de concesiune cu operatorii autorizați în domeniu. În aceste condiții, pentru alimentarea cu apă și pentru extinderea rețelelor de distribuție, localitățile au beneficiat de sprijinul bugetelor locale și de stat. La această dată existau 81 de sisteme de alimentare cu apă, ce constau în 202 puțuri de mare adâncime și 130 de stații de pompare.³⁶

În zona rurală a județului au fost realizate investiții importante în ceea ce privește infrastructura de alimentare cu apă. În anul 2010, lucrările în curs de elaborare în vederea reabilitării și îmbunătățirii stării tehnice a rețelelor de apă vizau 6 localități: Alexandru Odobescu, Borcea, Ciocănești, Mănăstirea, Sărulești și Ștefan Vodă.

În **județul Dâmbovița**, o parte din localitățile rurale sunt deservite de operatorul regional de apă Compania de Apă Târgoviște Dâmbovița SA, care a investit în îmbunătățirea stării tehnice a rețelei de apă. Astfel, în cadrul proiectului „Sistem integrat de reabilitare a sistemelor de alimentare cu apă și canalizare, a stațiilor de tratare a apei potabile și stațiilor de epurare a apelor uzate în localitățile cu o populație de până la 50.000 de locuitori”, sunt implementate subproiecte prin care este vizată și reabilitarea conductei de aducțiune apă pe traseul comuna Moroieni - comuna Moțăieni - orașul Fieni.

În **județul Ialomița** se află în implementare proiectul „Reabilitarea și modernizarea sistemului de alimentare cu apă și canalizare în regiunea Constanța - Ialomița”, de pe urma căruia vor beneficia și locuitorii mediului rural, mai exact cei ai comunei Dridu. Prin intermediul acestui proiect, se urmărește, printre altele, reabilitarea rețelei de alimentare cu apă în această comună și construirea și modernizarea unei stații de tratare a apei.

³⁶ Informații oferite de Masterplanul județului Călărași. Asistență tehnică pentru managementul proiectului „Extinderea și reabilitarea sistemelor de alimentare cu apă și de canalizare în județul Călărași”, noiembrie 2011

În mediul rural al județului Prahova, în anul 2008, existau 4 stații de tratare a apei, în localitățile Voila, Schiulești, Boldești și Grădiștea. Principalul furnizor de servicii privind alimentarea cu apă și tratarea apei uzate este compania Hidro Prahova, a cărei arie de acoperire cuprinde 16 comune ale județului. Se poate aprecia că starea tehnică a sistemelor de alimentare cu apă se află în proces de ameliorare, luând în considerare investițiile realizate în acest sector.

La nivelul județului Teleorman, problemele punctate în *Strategia județeană privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice, 2009*, au fost existența unei tehnologii de tratare și epurare a apei depășite, uzura fizică și morală a echipamentelor și instalațiilor, starea precară a rețelelor de distribuție a apei și a sistemelor de canalizare. La nivelul acestui județ nu există un operator regional de apă care să deservească și localitățile mediului rural, astfel încât investițiile sunt realizate de la bugetul de stat sau local. Una dintre cele mai mari probleme ale mediului rural este legată de calitatea apei, ce conține o concentrație mare de nitrați și nitriți, Consiliul Județean alocând fonduri pentru sistemul de alimentare cu apă în localitățile cu probleme mari în acest sens.

Datele furnizate de Consiliul Județean Teleorman evidențiază existența a 17 stații de tratare a apei în mediul rural, în localitățile Balaci, Blejești, Crevenicu, Crângu, Cosmești, Dobrotești, Drăgănești-Vlașca, Fântânele, Gratia, Lisa, Lunca, Măldăeni, Mârzănești, Piatra, Suhaia, Talpa, dar care necesită lucrări de reabilitare și re tehnologizare.

Operatorii regionali de apă, care deserveșc atât mediul urban cât și cel rural, în regiunea Sud Muntenia sunt:

- SC Apa - Canal 2000 SA Pitești;
- Compania de Apă Târgoviște Dâmbovița SA;
- SC Apa Services SA Giurgiu;
- Hidro Prahova SA Ploiești;

La nivelul regiunii Sud Muntenia au fost aprobate proiecte importante pentru modernizarea sistemelor de apă și apă uzată în cadrul Programului Operațional Sectorial de Mediu, în mai multe județe, după cum urmează:

- SC Apă Canal 2000 SA Pitești - proiect de extindere și reabilitare a rețelei de apă și apă uzată în județul Argeș, în valoare de 434.205.197 lei; populația beneficiară a proiectului va fi de aproximativ 224.000 de locuitori, o parte din aceștia fiind locuitori ai zonelor rurale. Sunt cuprinse în proiect comunele Buzoești, Merișani, Bascov, Mărăcineni, Bradu, Albota și

Moșoaia. Printre beneficiile implementării acestui proiect se numără furnizarea de apă potabilă către toți locuitorii din zona proiectului, reducerea pierderilor în rețea, creșterea calității epurării apelor uzate, atingerea unui grad de acoperire cu servicii de alimentare cu apă potabilă și servicii de canalizare de 100%, îmbunătățirea sănătății populației, ca urmare a accesului la servicii de alimentare cu apă potabilă și canalizare.³⁷

- S.C. Compania de Apă Târgoviște Dâmbovița SA - proiect pentru extinderea și reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată în județul Dâmbovița în valoare de 723.468.273 lei, prin care se urmărește modernizarea rețelei existente de apă și canalizare, reducerea pierderilor din rețelele de apă, îmbunătățirea calității apei, achiziționarea de noi echipamente pentru tratarea apei uzate. Pe lângă aglomerările urbane deservite, proiectul vizează și localitățile rurale Berevoești, Costești, Fusea, Hagioaica, Mereni, Plopu și Sălcuța.
- Hidro Prahova SA - proiect de modernizare a sistemelor de apă și canalizare în județul Prahova în valoare de 822.819.366 lei; prin intermediul proiectului se urmărește crearea unui sistem de apă și canalizare la standarde europene, de care să beneficieze aproximativ 156.000 de locuitori ai județului Prahova, inclusiv locuitori ai mediului rural. Vor fi create 7 stații noi de epurare, 350 de km de rețele de canalizare, 6 stații de repompare a apelor uzate și de dezinfecție a apei potabile, precum și conducte de transport și distribuție a apei potabile.

Analiza situației existente în ceea ce privește sistemul de alimentare cu apă al mediului rural din regiunea Sud Muntenia evidențiază preocupările în domeniul extinderii și modernizării rețelei de apă potabilă. La nivelul regiunii se remarcă numărul mai mare de localități dotate cu rețea de distribuție a apei potabile în județele Argeș, Prahova și Dâmbovița, având în vedere faptul că în aceste zone este dezvoltat sectorul turismului, care necesită existența unei infrastructuri tehnico-edilitare adecvate. În prezent, operatorii regionali de apă și consiliile locale întreprind acțiunile necesare pentru extinderea rețelei de distribuție a apei și modernizarea pe cât posibil a acesteia.

³⁷ Mai multe informații despre proiect sunt disponibile online, pe site-ul www.apapentruviitor.ro

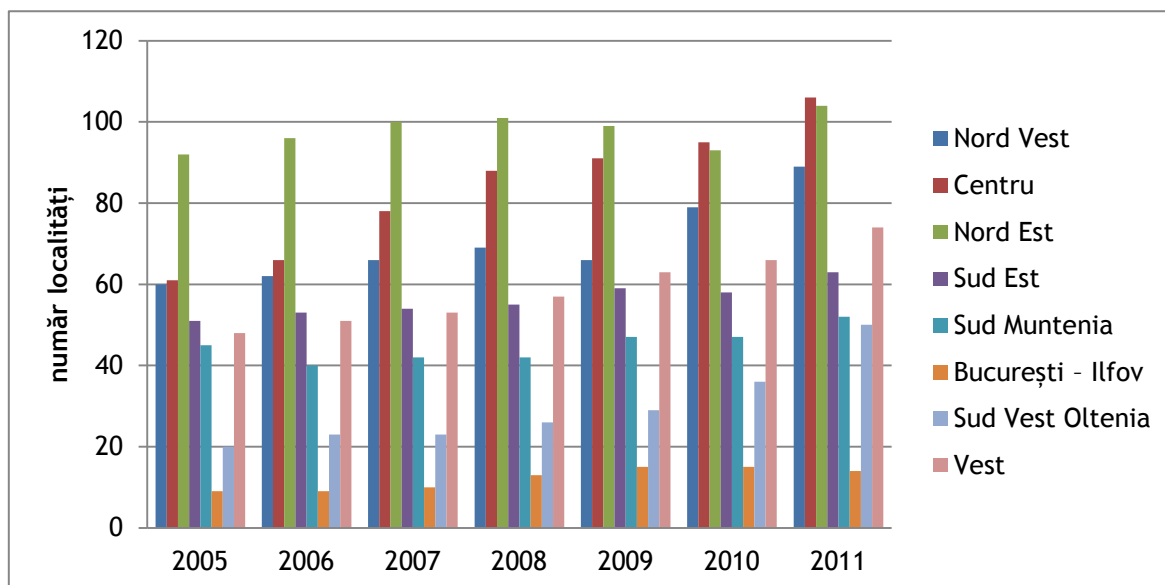
b) Rețeaua de canalizare

Dezvoltarea serviciilor de canalizare și de alimentare cu apă a localităților din mediul rural prezintă o importanță deosebită, cu implicații asupra nivelului de trai al populației și asupra stării de sănătate a acesteia.

În acest context, datele existente referitoare la: gradul de dotare al localităților din mediul rural cu instalații de canalizare publică, numărul de localități deservite, stațiile de epurare a apei în mediul rural, vor contribui la conturarea unei imagini cât mai clare a situației actuale a dezvoltării rețelei de canalizare și implicit a infrastructurii tehnico-edilitare din regiunea Sud Muntenia.

În ceea ce privește numărul localităților care beneficiau de canalizare publică, datele furnizate de Institutul Național de Statistică indică regiunea Centru și regiunea Nord Est ca înregistrând cele mai mari valori pe această coordonată (106, respectiv 104 localități) în anul 2011. În regiunea Sud Muntenia, numărul localităților cu canalizare publică era destul de redus, înregistrând în acest sens cele mai scăzute valori, alături de București - Ilfov și Sud Vest Oltenia (Tabel nr. A29).

Figura nr. 47 Numărul localităților din mediul rural cu canalizare publică, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

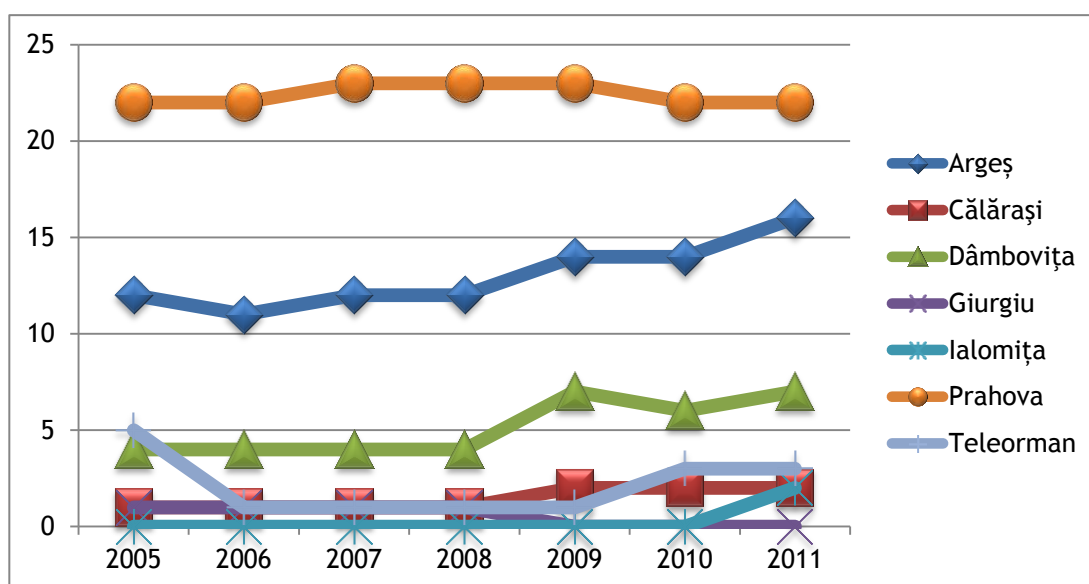

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Pentru anul 2011, la nivelul județelor regiunii Sud Muntenia, datele indică o creștere a numărului localităților care beneficiau de canalizare publică. Existau la acel moment cca 52 de localități dotate cu instalații de canalizare publică, cu 5 mai multe decât în anul precedent (Tabelul nr. A30).

Cele mai multe dintre aceste localități erau situate în județele Prahova și Argeș, însumând 38 din totalul de 52. Explicația rezidă în faptul că zonele geografice implicate au un însemnat potențial turistic, constând în structuri de cazare pentru turiști, grupurile sanitare fiind racordate implicit la rețeaua de canalizare. La polul opus se află județele Giurgiu (care, conform datelor statistice disponibile, între anii 2005 - 2008 dispunea doar de o singură localitate dotată cu canalizare publică), Călărași și Ialomița (2 localități în anul 2011).

Figura nr. 48 Numărul localităților din mediul rural cu canalizare publică, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

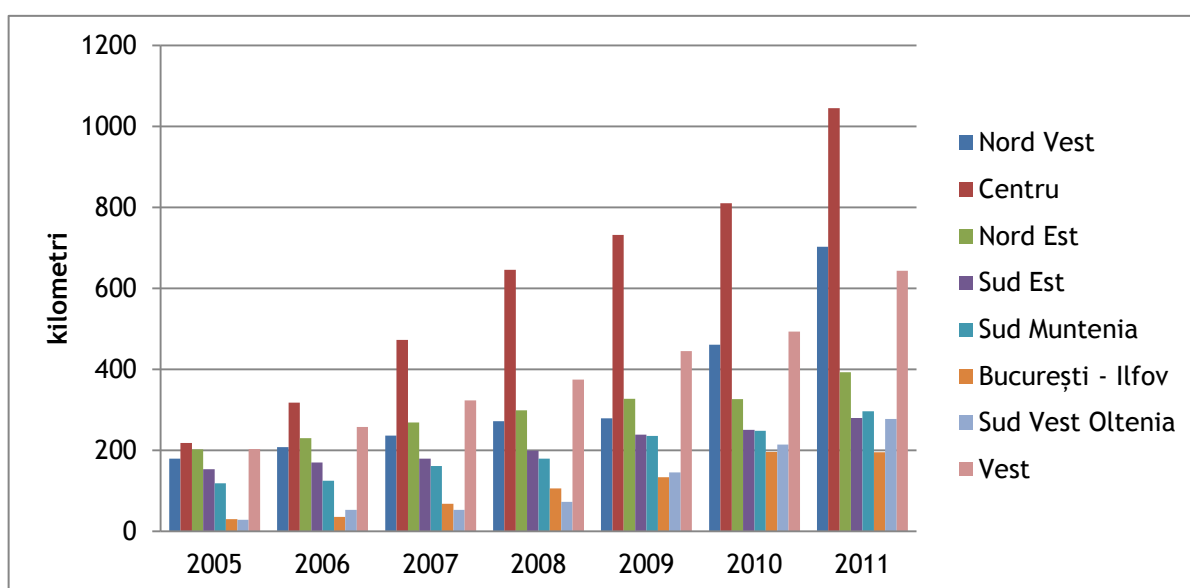
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Conform Institutului Național de Statistică, lungimea totală simplă a conductelor de canalizare reprezintă lungimea canalelor de colectare și evacuare a apelor reziduale precum și a

celor provenite din precipitații de pe teritoriul localităților dotate cu canalizare publică și include atât rețelele de canalizare cât și canalele colectoare.

Lungimea totală a conductelor de canalizare în mediul rural este corelată cu numărul de localități deservite, astfel că și în cazul acestui indicator se constată că regiunea Sud Muntenia nu a înregistrat valori foarte mari în intervalul de analiză 2005 - 2011, menținându-se la valori apropiate de regiunile Sud Est și Sud Vest Oltenia, care se situează alături de București - Ilfov, pe ultimele locuri. Conductele de canalizare din mediul rural, aveau cea mai mare lungime în regiunea Centru, urmată, la distanță considerabilă de regiunile Nord Vest și Vest (Tabel nr. A31).

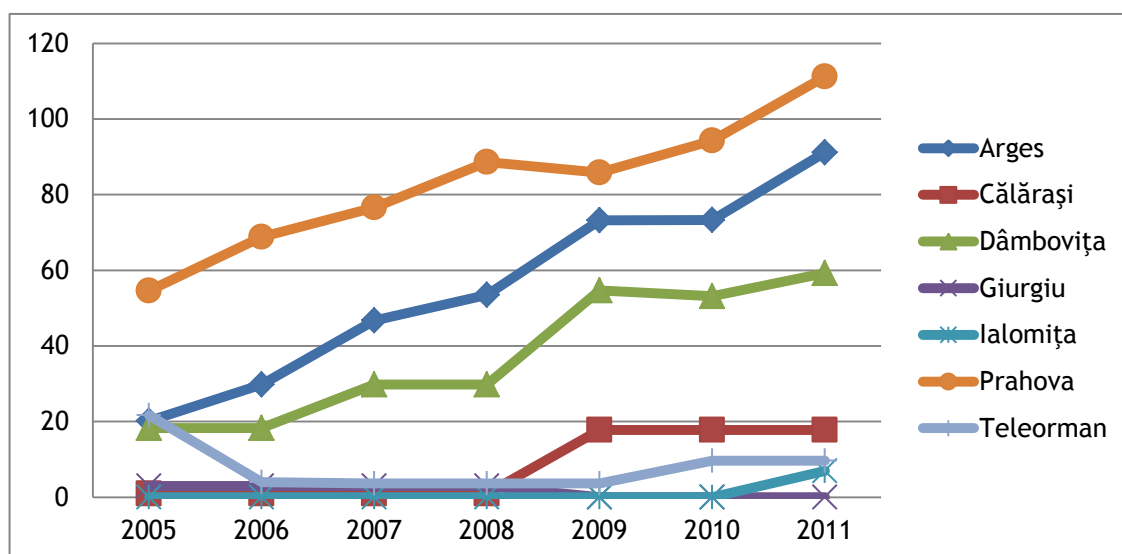
Figura nr. 49 Lungimea totală simplă a conductelor de canalizare în mediul rural, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Comparând datele la nivelul regiunii Sud Muntenia, observăm că județele Prahova și Argeș, urmate de județul Călărași, dispuneau în perioada 2005 - 2011 de cea mai mare lungime a conductelor de canalizare din mediul rural, pe ultimele locuri aflându-se județele Giurgiu și Ialomița. Rezultatele sunt ușor de dedus, luând în considerare numărul de localități dotate cu canalizare publică (Tabel nr. A32).

Figura nr. 50 Lungimea totală simplă a conductelor de canalizare în mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Așa cum era de așteptat, cei mai mulți locuitori deserviți de instalațiile de canalizare publică se înregistrau, în anul 2011, în județele Prahova și Argeș, o explicație posibilă fiind și faptul că în aceste localități este mai dezvoltat sectorul serviciilor, în special datorită potențialului turistic.

Tabel nr. 25 Locuitori deserviți de instalațiile de canalizare publică, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, la nivelul anului 2011³⁸

-număr locuitori-

Argeș	Călărași	Dâmbovița	Giurgiu	Ialomița	Prahova	Teleorman	TOTAL regiune
77.633	9.037	48.787	2.646	4.830	147.416	10.036	300.385

Sursa: Prelucrare informații statistice - Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

³⁸ Informațiile prezentate nu fac referire la intervalul de analiză solicitat 2005 - 2011, din cauza dificultăților de calculare a acestui indicator. Valorile acestuia au fost calculate prin centralizarea tuturor localităților din mediul rural din fiecare județ al regiunii Sud Muntenia unde există instalații de canalizare publică, iar apoi prin însumarea numărului de locuitori înregistrați la nivelul fiecărei localități.

În mediul rural al regiunii Sud Muntenia există puține localități care dispun de rețea de canalizare, aceasta fiind în mare parte uzată și având o capacitate de epurare insuficientă și necorespunzătoare atât din punct de vedere tehnic cât și calitativ. Și în acest domeniu s-au realizat în ultima perioadă reabilitări, însă nu atât de consistente ca în cazul rețelelor de alimentare cu apă, o prioritate în ceea ce privește rețelele de canalizare în mediul rural fiind în prezent extinderea acestora.

În anul 2008, lungimea sistemului de colectare a apei uzate în județul Argeș era de circa 50 de km în mediul rural, gradul de conectare a localităților fiind de doar 2%. În zona rurală existau 9 stații de epurare, care prezentau mai multe probleme, printre care: un grad avansat de degradare fizică și morală a utilajelor și echipamentelor, ce determină neatingerea gradului de epurare impus prin avizul de gospodărire a apelor și deficiențe ale proceselor de epurare biologică datorită sistemelor de aerare mecanice, consumatoare majore de energie electrică.

Mai mult decât atât, au fost identificate probleme și în ceea ce privește sistemele de colectare, care prezentau avarii și un volum mare de infiltrații din apa subterană.³⁹

În anul 2011, doar 5% din comunele județului Călărași dispuneau de sisteme de canalizare finalizate sau aflate în construcție. În acest județ au existat puține investiții din partea consiliilor locale în acest domeniu, ce au vizat extinderea sistemului de canalizare în județ, și nu reabilitarea acestuia. La nivelul anului 2010, existau 3 localități care aveau în curs de realizare lucrări pentru înființarea și extinderea sistemului de canalizare (Vâlcelele, Unirea și Cuza Vodă). În ceea ce privește stațiile de epurare, numărul acestora era de 3 (2 în localitatea Vlad Țepeș și 1 în Ștefan cel Mare).

În județul Dâmbovița, un raport al Prefecturii arată că în anul 2012 s-au întreprins acțiuni pentru înființarea unor stații de epurare în comunele Potlogi, Odobești, Brănești, Crângurile, Tărtășești, Vulcana Pandele, Șelaru, Dârmănești și Produlești (în total 9 stații de epurare).

În județul Ialomița, Consiliul Județean a autorizat în anul 2009 construirea de stații de epurarea a apei în comunele Sfântul Gheorghe și Mărculești.

În județul Prahova, în anul 2008, exista un număr de 9 stații de epurarea a apei, în localitățile rurale Măneciu Ungureni, Măneciu - Pământeni, Cornu, Florești, Novăcești, Călinești, Cătina, Filipeștii de Pădure și Valea Călugărească. Dintre acestea, cele mai multe erau vechi, având o stare precară a infrastructurii și echipamentelor. Principalele probleme ale facilităților

³⁹ Informații oferite de *Proiectul Regional de alimentare cu apă și canalizare din județul Argeș, 2008*

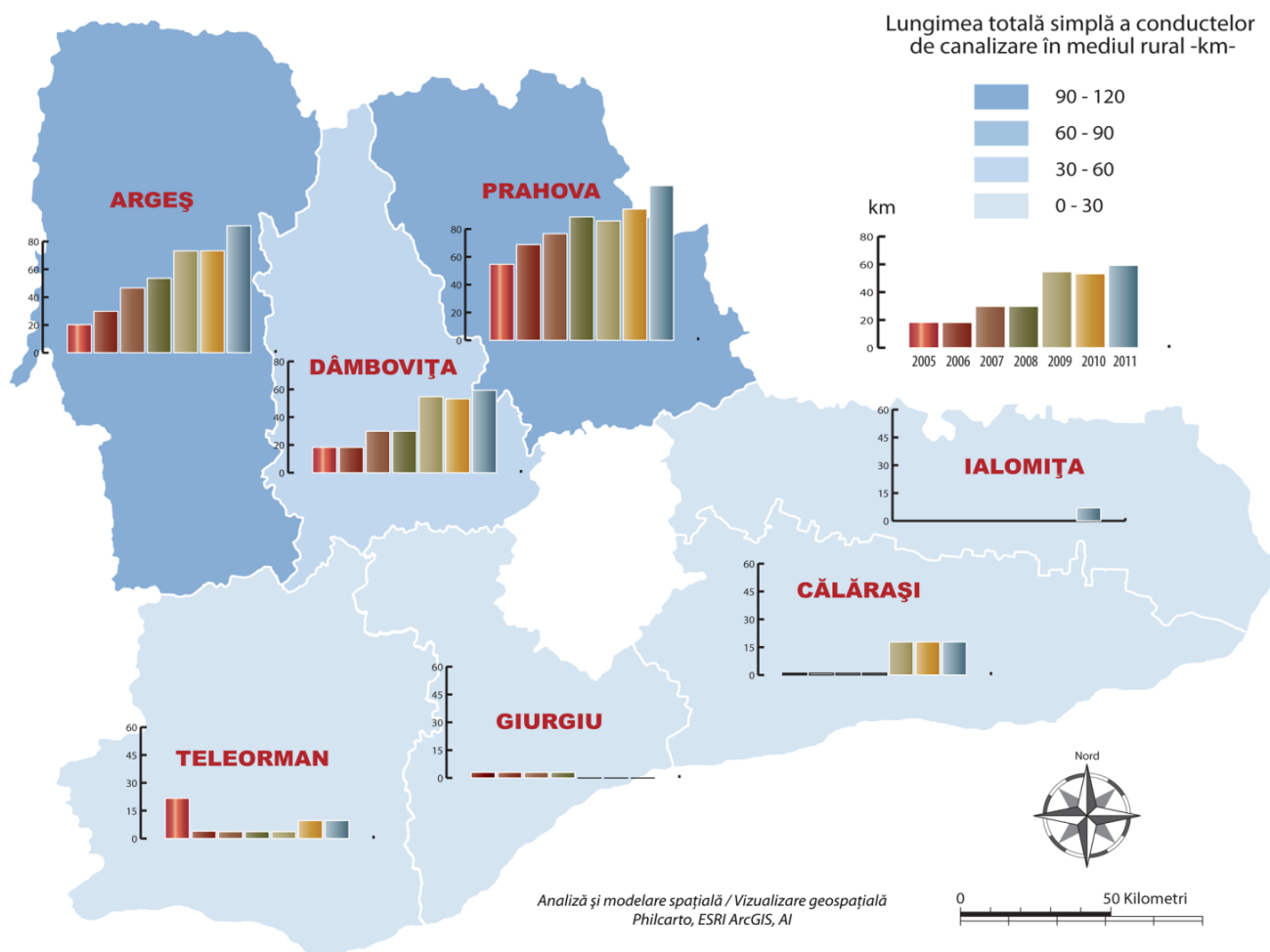
de epurare a apelor au fost identificate ca fiind: rata mare de infiltrare a apei pluviale în rețeaua de colectare a apei uzate, deteriorarea rețelelor de canalizare, deversarea apei uzate parțial direct în cursurile de apă.⁴⁰

În județul Teleorman, pentru dezvoltarea infrastructurii de canalizare s-au alocat fonduri prin intermediul hotărârilor de guvern atât pentru înființarea sistemelor de canalizare în localitățile Gratia, Segarcea Vale, Ciolănești și Poroschia cât și pentru înființarea unor stații de epurare în Ciolănești, Poroschia și Gratia. De asemenea, au fost alocate sumele necesare înființării unei stații de epurare și a unei rețele de colectare a apelor uzate pentru comuna Frăsinet. Datele oferite de Consiliul Județean Teleorman atestă existența unei stații de epurare în comuna Drăgănești-Vlașca.

Datele furnizate privind rețeaua de canalizare în mediul rural al regiunii Sud Muntenia evidențiază un număr relativ redus al localităților care beneficiază de canalizare publică, acestea fiind localizate cu precădere în județele Argeș și Prahova. În prezent există preocupări pentru extinderea rețelei de canalizare, nu doar la nivelul acestor județe, ci al întregii regiuni, însă este nevoie de investiții majore în acest sector, care are un impact semnificativ asupra calității vieții locuitorilor mediului rural și asupra dezvoltării economico-sociale a regiunii.

⁴⁰ Informații oferite de Master Planul județului Prahova. Asistență Tehnică pentru Pregătirea Proiectelor în Sectorul de Apă/Apă Uzată din România, 2008

Figura nr. 51 Lungimea totală a rețelei de canalizare în mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Prelucrare proprie de informații, 2013

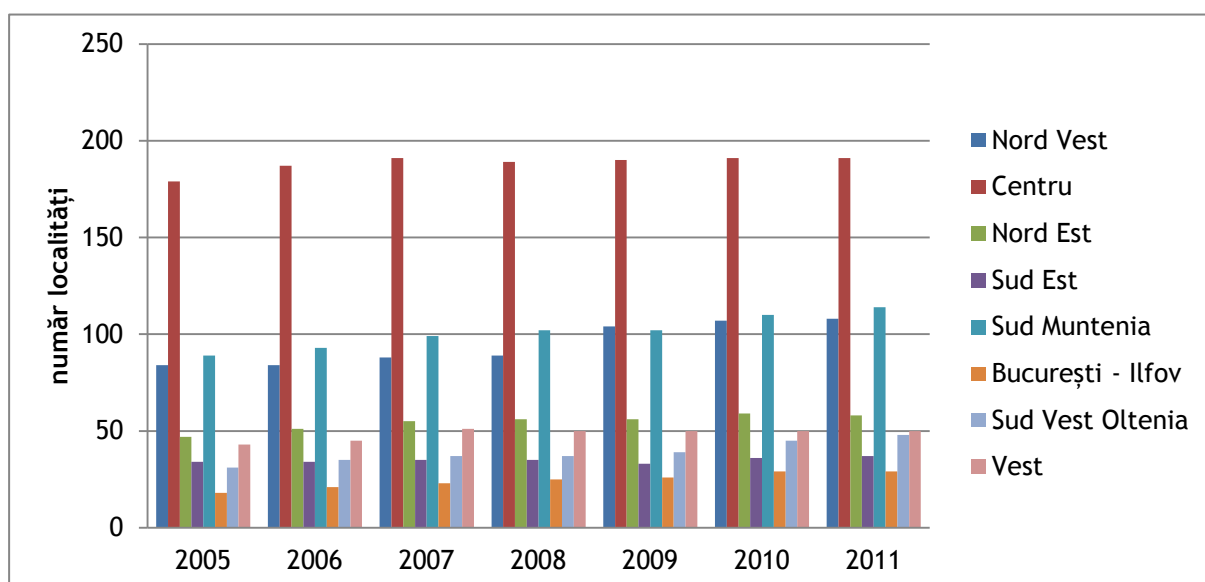
c) Rețeaua de gaze naturale

În ceea ce privește evoluția numărului de localități din mediul rural, racordate la o rețea de distribuție a gazelor naturale, la nivel național, evoluția indicatorului în perioada de analiză 2005 - 2011 se prezintă conform Tabelului nr. A33.

Regiunea Sud Muntenia era în anul 2011, a doua regiune a țării ca număr de localități din mediul rural în care se distribuiau gaze naturale, după regiunea Centru, dar cu valori

aproximativ egale cu cele înregistrate în regiunea Nord Vest. Regiunile cu cel mai mic număr de localități rurale care beneficiau de distribuția gazelor naturale erau București - Ilfov și Sud Est (29, respectiv, 37 de localități). În ceea ce privește evoluția acestui indicator, se constată că cea mai mare creștere aparține regiunii Sud Muntenia, numărul localităților rurale în care se distribuiau gaze naturale crescând cu 25 în perioada 2005 - 2011.

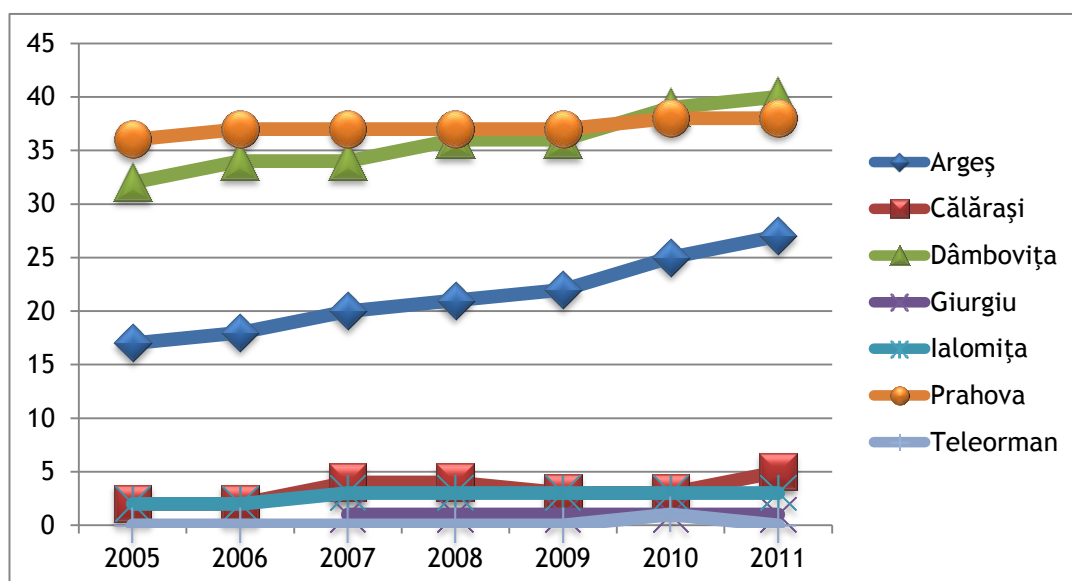
Figura nr. 52 Evoluția numărului de localități din mediul rural în care se distribuie gaze naturale, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivelul regiunii Sud Muntenia, numărul de localități rurale care beneficiau de racordarea la rețeaua de distribuție a gazelor naturale era în anul 2011 de 114, în creștere comparativ cu anii precedenți (110 în 2010, 89 în 2005). Cele mai multe astfel de localități se aflau în județele Dâmbovița, Prahova și Argeș (Tabelul nr. A34).

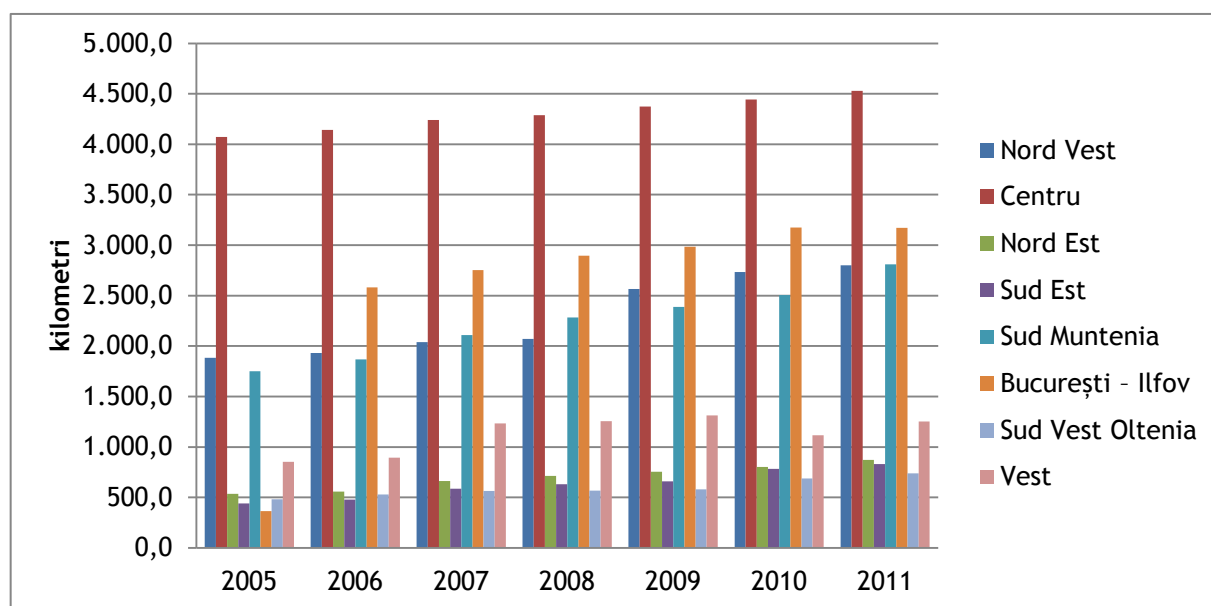
Figura nr. 53 Evoluția numărului de localități din mediul rural în care se distribuie gaze naturale, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Întrucât în regiunea Centru se regăseau cele mai multe localități rurale care beneficiau de distribuția gazelor naturale, această regiune avea în anul 2011 și cea mai mare lungime a conductelor de distribuție a gazelor în mediul rural. Pe locul doi se situa regiunea București - Ilfov, cu un număr mic de localități rurale în care se distribuiau gaze naturale, dar cu o lungime a conductelor de gaze foarte mare (3.172,6 km), surclasând în acest fel regiunea Sud Muntenia, aflată pe locul trei. La nivelul anului 2011, se remarcă o creștere a lungimii conductelor de gaze la nivelul regiunii Sud Muntenia, de la 2.503,9 km în anul 2010, la 2.808,5 km (Tabel nr. A35).

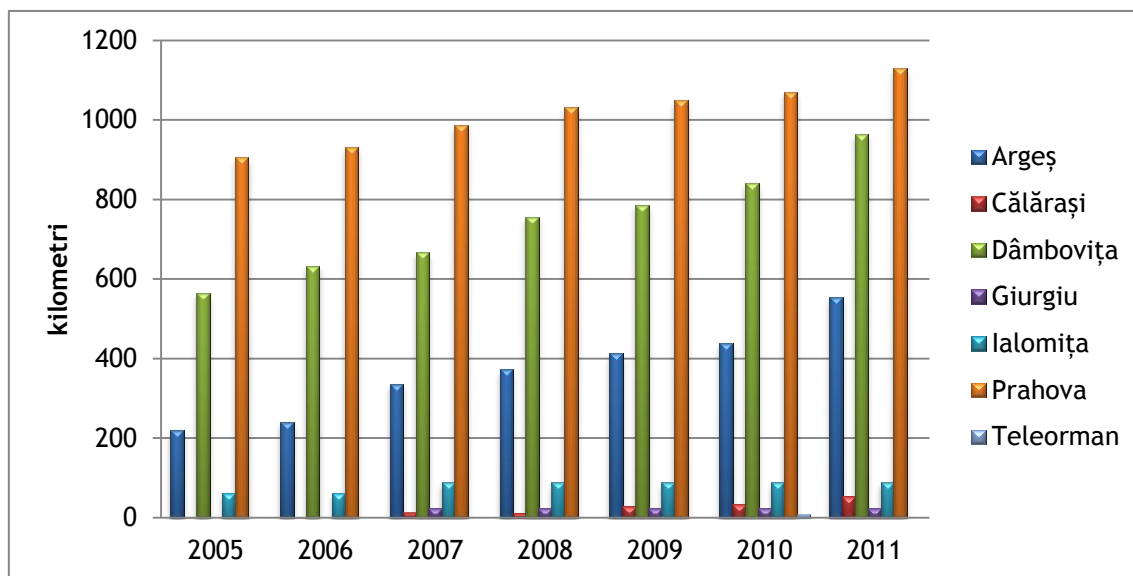
Figura nr. 54 Lungimea totală a conductelor de distribuție a gazelor din mediul rural, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Având în vedere că în județele Dâmbovița și Prahova se aflau cele mai multe localități racordate la rețeaua de distribuție a gazelor naturale, în intervalul 2005 - 2011 se remarcă o creștere constantă a lungimii conductelor de distribuție în aceste zone (Tabel nr. A36).

Figura nr. 55 Lungimea totală a conductelor de distribuție a gazelor din mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Cei mai mulți locuitori racordați la sistemul de distribuire a gazelor se înregistrau în anul 2011, în județul Prahova, în ciuda faptului că județul Dâmbovița dispunea de cele mai multe localități racordate.

În județele Teleorman, Giurgiu, Ialomița și Călărași, exista un număr extrem de redus al localităților conectate la rețeaua de distribuție a gazelor naturale. Aceste servicii erau asigurate preponderent în nordul regiunii, în județele bogate în resurse de gaze naturale: Argeș, Prahova și Dâmbovița.

Tabel nr. 26 Locuitori deserviți de sistemul de distribuire a gazelor naturale din mediul rural în regiunea Sud Muntenia, pe județe, la nivelul anului 2011⁴¹

-număr locuitori-

Argeș	Călărași	Dâmbovița	Giurgiu	Ialomița	Prahova	Teleorman	TOTAL regiune
137.210	31.376	208.098	8.789	10.811	222.471	2.733	621.488

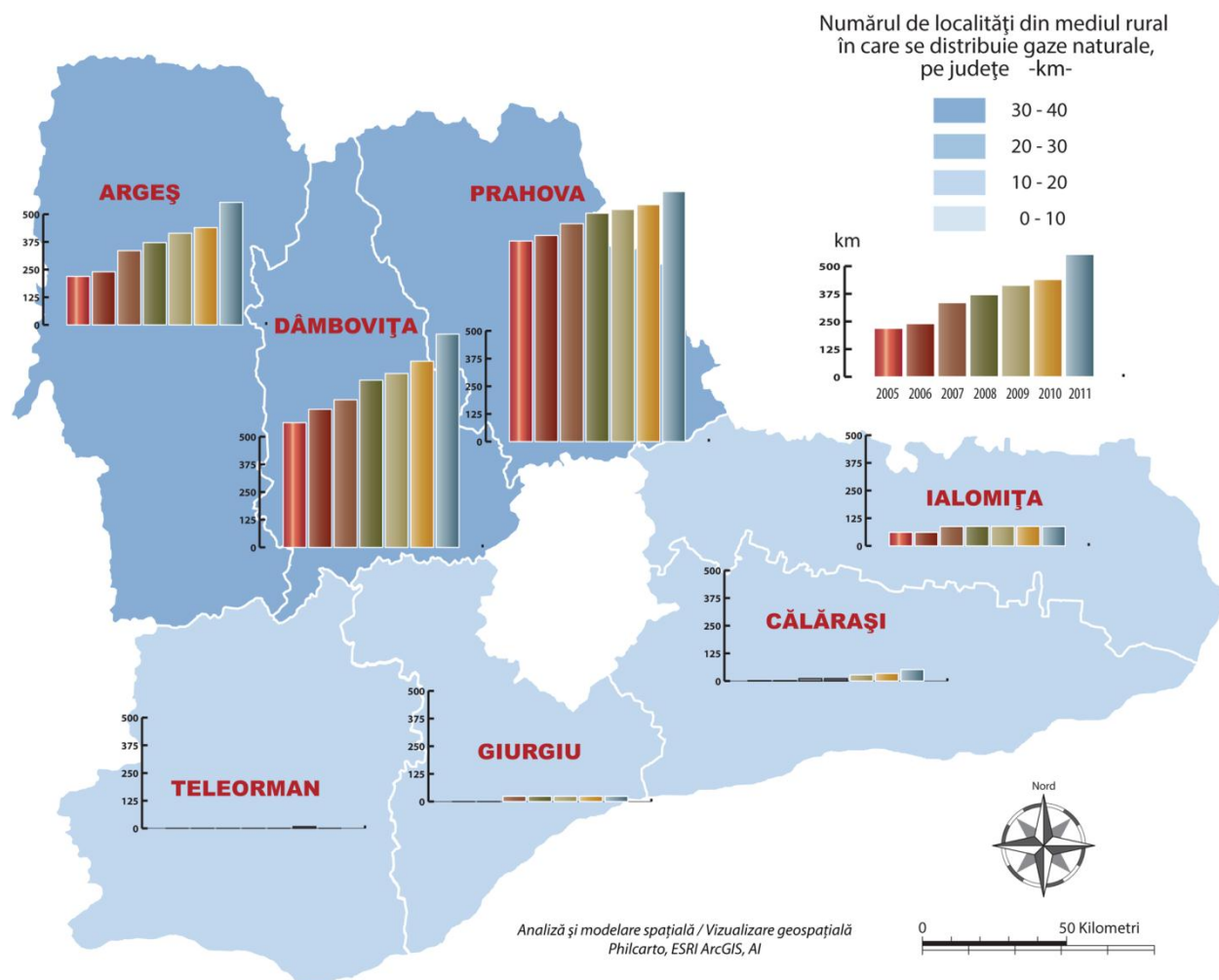
Sursa: Prelucrare date statistice INS TEMPO Online, 2012

La nivel național, rețeaua de transport și distribuție de gaze se află în stadiu avansat de depreciere, mai mult de jumătate din lungimea Sistemului Național de Transport al Gazelor Naturale, depășind durata de funcționare, aspect de la care regiunea Sud Muntenia nu face excepție. Și la nivelul acestei regiuni, rețelele de distribuție a gazelor prezintă un grad ridicat de uzură a conductelor și branșamentelor, cu o durată normată de viață depășită, fapt ce afectează gradul de siguranță al consumatorilor.

În regiunea Sud Muntenia principalii furnizori de gaze naturale sunt Petrom Distribuție Gaze SRL și Distrigaz Sud Rețele, care nu au demarat însă proiecte pentru modernizarea rețelei de transport și distribuție a gazelor în mediul rural.

⁴¹ Informațiile prezentate nu fac referire la intervalul de analiză solicitat 2005 - 2011, din cauza dificultăților de calculare a acestui indicator. Valorile acestuia au fost calculate prin centralizarea tuturor localităților din mediul rural din fiecare județ al regiunii Sud Muntenia unde există sistem de distribuire a gazelor naturale, iar apoi prin însumarea numărului de locuitori înregistrați la nivelul fiecărei localități.

Figura nr. 56 Lungimea totală a rețelei de distribuție a gazelor în mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Prelucrare proprie de informații, 2013

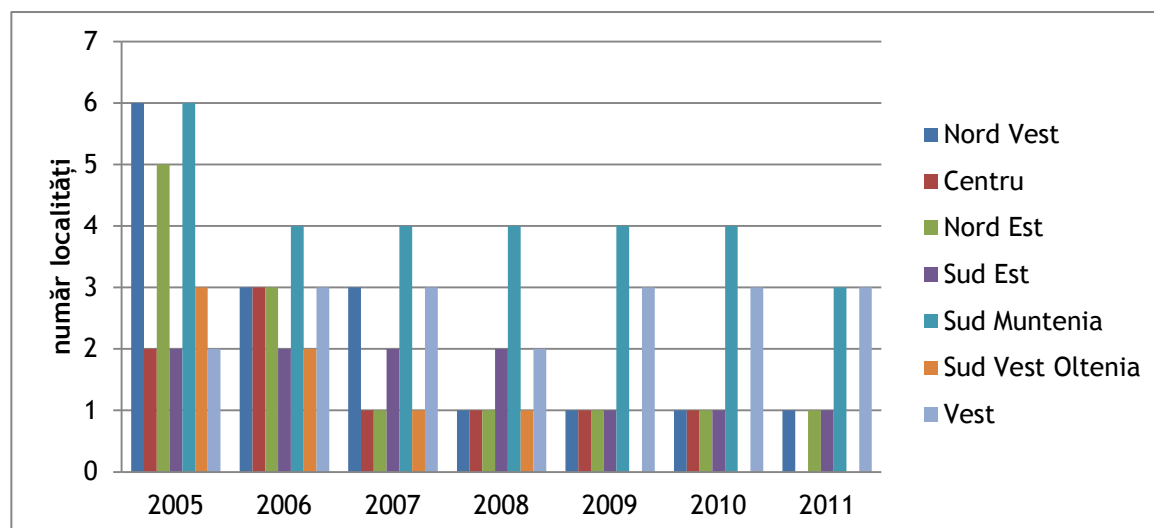
Concluzionând, regiunea Sud Muntenia dispune de un număr relativ ridicat al localităților în care se distribuie gaze naturale comparativ cu celelalte regiuni ale țării, însă între județele componente ale regiunii există diferențe semnificative, astfel că majoritatea localităților rurale aparținând județelor din sud nu sunt racordate la rețeaua de distribuție a gazelor. Și în privința acestui indicator județele din nord ocupă primele poziții, dovadă a dezvoltării sectorului turismului și serviciilor în aceste zone.

d) Energie termică

În perioada 2005 - 2011, evoluția numărului de localități din mediul rural racordate la rețeaua de distribuție a energiei termice, la nivelul regiunilor de dezvoltare, se prezintă conform Tabelului nr. A37.

În intervalul menționat, numărul localităților din mediul rural beneficiare ale serviciilor de distribuție a energiei termice, conform datelor disponibile, era de 9. Dintre acestea, trei se aflau în regiunea Sud Muntenia și trei în regiunea Vest. Totuși, la nivelul regiunii Sud Muntenia, se remarcă o scădere a acestui număr în perioada 2005 - 2011, în timp ce numărul localităților aparținând regiunii Vest era în creștere în aceeași perioadă.

Figura nr. 57 Evoluția numărului localităților din mediul rural în care se distribuie energie termică, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În anul 2011, marea majoritate a localităților din mediul rural din regiunea Sud Muntenia nu dispunea de energie termică, aspect generalizat și la nivel național. Astfel, din totalul localităților rurale ale celor 7 județe ale regiunii, la nivelul anului 2011, numai 3 beneficiau de energie termică, toate fiind localizate în județul Argeș.

Tabel nr. 27 Evoluția numărului localităților din mediul rural în care se distribuie energie termică, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

-număr localități-

Regiune	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Argeș	3	3	3	3	3	3	3
Giurgiu	1	:	:	:	:	:	:
Prahova	1	1	1	1	1	:	:
Teleorman	1	:	:	:	:	1	:
TOTAL regiune	6	4	4	4	4	4	3

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Conform informațiilor deținute, la nivelul anului 2011, numărul locuitorilor din mediul rural racordați la un sistem de distribuție a energiei termice era relativ restrâns la nivel de regiune (cca 86.000 persoane), 46% aparținând județului Prahova.

Tabel nr. 28 Locuitori din mediu rural deserviți de sistemul de distribuire a energiei termice în regiunea Sud Muntenia, pe județe, la nivelul anului 2011⁴²

-număr locuitori-

Argeș	Călărași	Dâmbovița	Giurgiu	Ialomița	Prahova	Teleorman	TOTAL regiune
26.372	0	12.156	2.514	0	40.034	5.230	86.306

Sursa: Prelucrare date statistice INS TEMPO Online, 2012

În ultima perioadă, tot mai multe localități au renunțat la încălzirea termică în sistem centralizat, în favoarea sistemului individual de încălzire. Acest aspect influențează starea instalațiilor energetice de producere, transport și distribuție, care funcționează sub capacitățile instalate, la parametri tehnici scăzuți, determinând costuri ridicate ale serviciilor furnizate.

Serviciile publice de alimentare cu energie termică în sistem centralizat înregistrează pierderi semnificative, ce determină, pe de o parte, creșterea tarifelor, iar pe de altă parte

⁴² Informațiile prezentate nu fac referire la intervalul de analiză solicitat 2005 - 2011, din cauza dificultăților de calculare a acestui indicator. Valorile acestuia au fost calculate prin centralizarea tuturor localităților din mediul rural din fiecare județ al regiunii Sud Muntenia unde există sistem de distribuire a energiei termice, iar apoi prin însumarea numărului de locuitori înregistrați la nivelul fiecărei localități.

imposibilitatea întreținerii și modernizării tehnologiilor, a reabilitării sistemelor de producere și distribuție a energiei termice.

Lipsa investițiilor în infrastructura de energie termică a determinat uzura morală și fizică a sistemelor de încălzire centrală, situație regăsită și la nivelul mediului rural al regiunii Sud Muntenia.

În această regiune, în anul 2011, existau doar trei localități rurale în care se distribuia energie termică în sistem centralizat, toate fiind localizate pe teritoriul județului Argeș. Localitățile Bascov și Mărcăneni erau deservite în acea perioadă de operatorul regional al serviciului public de producere, transport, distribuție și furnizare de energie termică în sistem centralizat, SC Termo Calor Confort SA. Lungimea rețelelor de distribuție a energiei termice era de 5,84 km în Bascov și de 1,62 km în Mărcăneni.

Starea tehnică de funcționare a instalațiilor termice este caracterizată de o eficiență scăzută, datorată existenței unor echipamente și instalații vechi, care au devenit neperformante și care determină pierderi de energie termică.

Prin urmare, rețelele de transport și distribuție a energiei termice necesită lucrări de reabilitare și modernizare, astfel încât să se reducă pierderile de energie termică și să crească siguranța în funcționare.

Imaginea de ansamblu asupra sectorului de distribuție a energiei termice evidențiază lipsa de interes pentru racordarea localităților rurale din regiunea Sud Muntenia la sistemul centralizat de alimentare cu energie termică. Dezinteresul de a opta pentru această variantă de încălzire este justificat de tarifele mari ale operatorilor regionali, ce determină populația să aleagă sistemul individual de încălzire. Prin pierderea unui număr tot mai mare de clienți, operatorii de energie termică se află în imposibilitatea de a investi în reabilitarea și modernizarea instalațiilor din acest sector și ca urmare, în puținele localități în care se mai distribuie energie termică, starea tehnică a rețelei este una precară.

e) Energie electrică

În prezent, în România activează 8 operatori majori de distribuție a energiei electrice, în funcție de zonele țării (Banat, Dobrogea, Muntenia Sud, Muntenia Nord, Moldova, Oltenia, Transilvania Sud, Transilvania Nord). Companiile de distribuție poartă întreaga responsabilitate pentru continuitatea alimentării cu energie electrică și pentru calitatea acesteia.

Energia electrică este cumpărată de la producători, de la un alt furnizor sau din import și este vândută consumatorilor de către furnizorii de energie electrică. În procesul de liberalizare a pieței de energie electrică au apărut furnizorii de energie electrică și două segmente mari ale pieței: piața angro, în cadrul căreia aceste societăți achiziționează energie electrică, și piața cu amănuntul, ce permite acestor societăți să revândă consumatorilor energia, folosind serviciile operatorilor de rețea.⁴³

Operatorii de distribuție care activează la nivelul regiunii Sud Muntenia sunt: Enel Muntenia (județul Giurgiu), Electrica Muntenia Nord (județele Dâmbovița și Prahova), CEZ Oltenia (județele Argeș și Teleorman), Enel Dobrogea (județele Călărași și Ialomița).

Conform Rapoartelor privind realizarea indicatorilor de performanță pentru serviciul de distribuție a energiei electrice din anii 2009 și 2010 publicate de ANRE, numărul total de utilizatori racordați la sistemul de distribuție a energiei electrice în mediul rural, deserviți de cei patru operatori ce activează în regiunea Sud Muntenia se prezintă astfel:

⁴³ ANRE, 2013

Tabel nr. 29 Utilizatori racordați la sistemul de distribuție a energiei electrice, pe operatori de distribuție naționali, în perioada 2009-2010⁴⁴

-număr utilizatori-

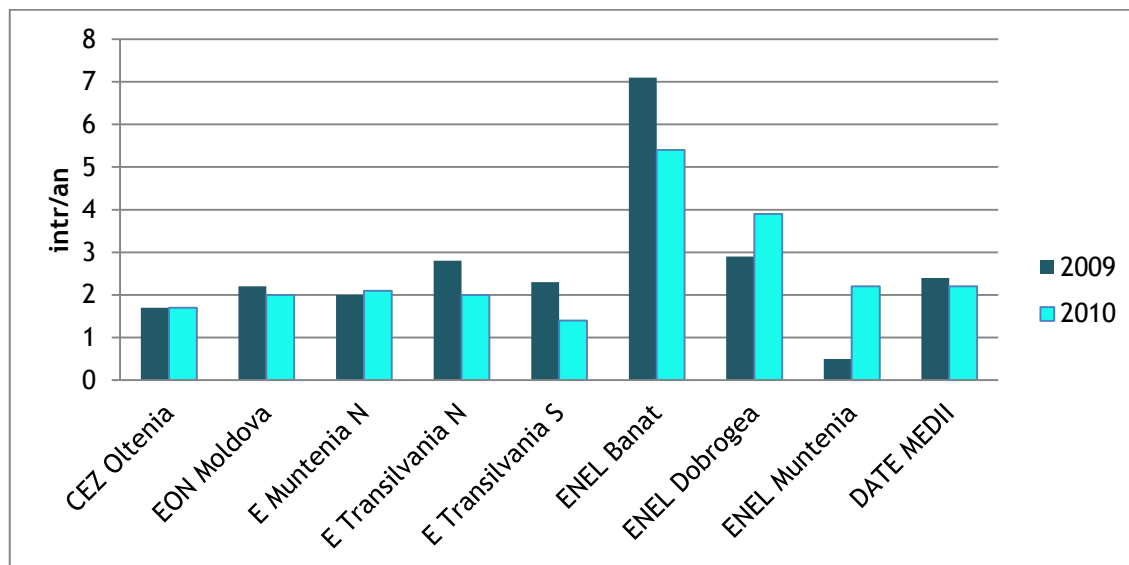
Tensiune nominală	Anul 2009				Anul 2010			
	CEZ Oltenia	Electrica Muntenia N	Enel Dobrogea	Enel Muntenia	CEZ Oltenia	Electrica Muntenia N	Enel Dobrogea	Enel Muntenia
Înaltă tensiune	38	4	2	8	38	14	3	5
Medie tensiune	1.887	775	484	424	1.868	1.466	814	1.106
Joasă tensiune	789.641	638.785	255.125	214.683	793.123	649.082	264.307	159.857

Sursa: ANRE, 2011

În ceea ce privește continuitatea alimentării cu energie electrică a utilizatorilor din sistem, la nivelul anilor 2009 și 2010 au fost calculați indicatorii de performanță SAIFI (numărul mediu de întreruperi suportate de consumatorii alimentați de operatorul de distribuție) și SAIDI (reprezintă timpul mediu de întrerupere a consumatorilor la nivel de operator de distribuție). Valorile indicelui SAIDI sunt prezentate în Tabelul nr. A38.

⁴⁴ Datele incluse în cadrul acestui tabel nu acoperă întreg intervalul de analiză din cauza indisponibilității sau a disponibilității parțiale a acestora din sursele oficiale publice de informații. Consultanțul a făcut toate demersurile pentru obținerea datelor necesare, a realizat interpretarea pe baza datelor puse la dispoziție din surse oficiale și nu își asumă extrapolarea pentru o perioadă mai mare de timp.

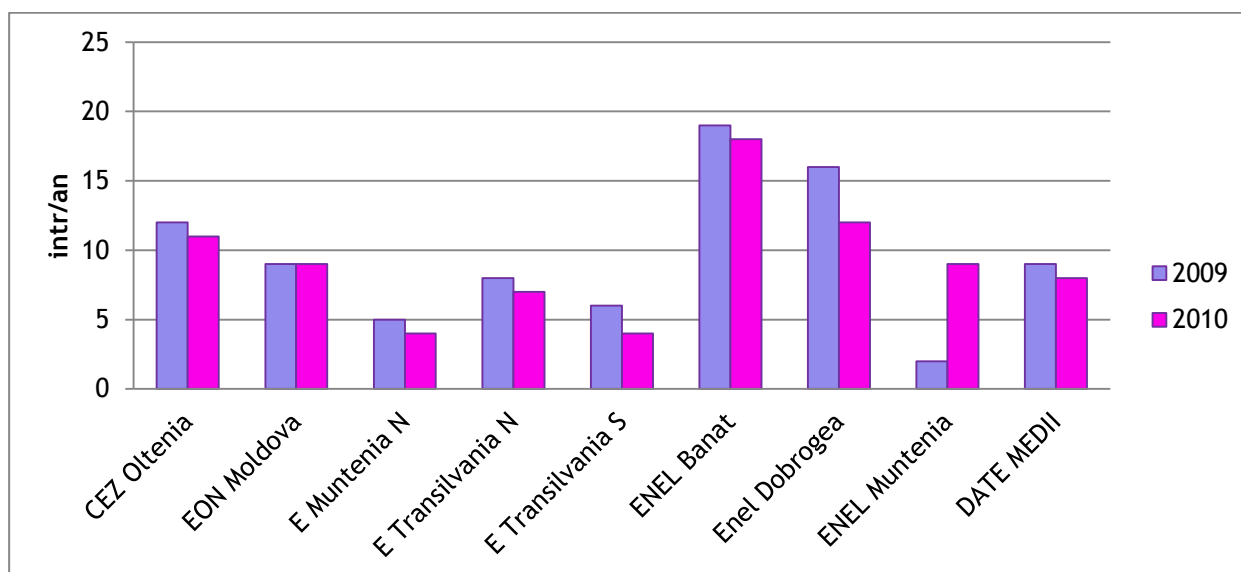
Figura nr. 58 Valoarea indicelui SAIFI în mediul rural (planificat) la nivel de operator de distribuție, în perioada 2009 - 2010⁴⁵

Sursa: Raport privind realizarea indicatorilor de performanță pentru serviciul de distribuție a energiei electrice 2010, ANRE

⁴⁵ Datele incluse în cadrul acestui tabel nu acoperă întreg intervalul de analiză din cauza indisponibilității sau a disponibilității parțiale a acestora din sursele oficiale publice de informații. Consultantul a făcut toate demersurile pentru obținerea datelor necesare, a realizat interpretarea pe baza datelor puse la dispoziție din surse oficiale și nu își asumă extrapolarea pentru o perioadă mai mare de timp.

Figura nr. 59 Valoarea indicelui SAIFI în mediul rural (neplanificat) la nivel de operator de distribuție, în perioada 2009-2010⁴⁶

Sursa: Raport privind realizarea indicatorilor de performanță pentru serviciul de distribuție a energiei electrice 2010, ANRE

Rețelele de alimentare din mediul rural prezintă o serie de caracteristici prin care se delimitează performanțele din mediul urban de cele din mediul rural: alimentare radială prin linii aeriene de joasă sau de medie tensiune, lungimi mai mari ale rețelelor, lipsa unor alimentări de rezervă în multe cazuri, etc.

Cele mai multe localități parțial neelectrificate se aflau în anul 2006 în județul Argeș, unde existau 192 gospodării în 31 de localități (în medie 6 gospodării neelectrificate / localitate). Cele mai multe gospodării neelectrificate se întâlneau însă la nivelul județului Ialomița, unde un număr de peste 204 gospodării / localitate erau neelectrificate. În județul Teleorman se regăseau numai 33 de gospodării care nu aveau acces la rețeaua de distribuție a energiei electrice. În două dintre județe exista câte o localitate total neelectrificată (Argeș și Prahova). În cea situată în județul Argeș existau 6 gospodării, iar în cea din Prahova, 12

⁴⁶ Datele incluse în cadrul acestui tabel nu acoperă întreg intervalul de analiză din cauza indisponibilității sau a disponibilității parțiale a acestora din sursele oficiale publice de informații. Consultantul a făcut toate demersurile pentru obținerea datelor necesare, a realizat interpretarea pe baza datelor puse la dispoziție din surse oficiale și nu își asumă extrapolarea pentru o perioadă mai mare de timp.

gospodării. La nivelul județelor Călărași, Dâmbovița, Giurgiu, Ialomița și Teleorman nu existau localități total neelectrificate, ci numai parțial neelectrificate.

La nivelul anului 2006, stadiul electrificării în mediul rural la nivelul regiunii Sud Muntenia se prezenta astfel:

Tabel nr. 30 Stadiul electrificării în mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, la nivelul anului 2006⁴⁷

-număr de gospodării-

Județ	Total neelectrificate		Parțial neelectrificate		Total de electrificat	
	Localități	Gospodării	Localități	Gospodării	Localități	Gospodării
Argeș	1	6	31	192	32	198
Călărași	0	0	27	1545	27	1545
Dâmbovița	0	0	9	365	9	365
Giurgiu	0	0	22	306	22	306
Ialomița	0	0	11	2246	11	2246
Prahova	1	12	22	1139	23	1151
Teleorman	0	0	3	98	3	98

Sursa: Studiu de soluții privind electrificarea rurală din surse regenerabile de energie în contextul dezvoltării durabile, 2007

Se remarcă faptul că județul în care existau cele mai multe localități ce necesitau lucrări de extindere a rețelei de distribuție a energiei electrice (32) este Argeș, ponderea acestor localități în totalul localităților din mediul rural fiind totuși redusă, de doar 5,56%. Județul Teleorman avea cele mai puține localități care aveau nevoie de electrificare, respectiv 3, nici una dintre acestea nefiind total neelectrificată. În județul Călărași existau 27 de localități încă neelectrificate, un număr mic de localități neelectrificate întâlnindu-se și în județul Dâmbovița, al treilea județ din regiune ca număr total de localități din mediul rural.

Astfel, la nivelul anului 2006, județul cu numărul cel mai mare de localități ce necesitau electrificare era Călărași.

⁴⁷ Datele incluse în cadrul acestui tabel nu acoperă întreg intervalul de analiză din cauza indisponibilității sau a disponibilității parțiale a acestora din sursele oficiale publice de informații. Consultanțul a făcut toate demersurile pentru obținerea datelor necesare, a realizat interpretarea pe baza datelor puse la dispoziție din surse oficiale și nu își asumă extrapolarea pentru o perioadă mai mare de timp

Tabel nr. 31 Numărul de localități din mediul rural electrificate în totalitate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, la nivelul anului 2006⁴⁸

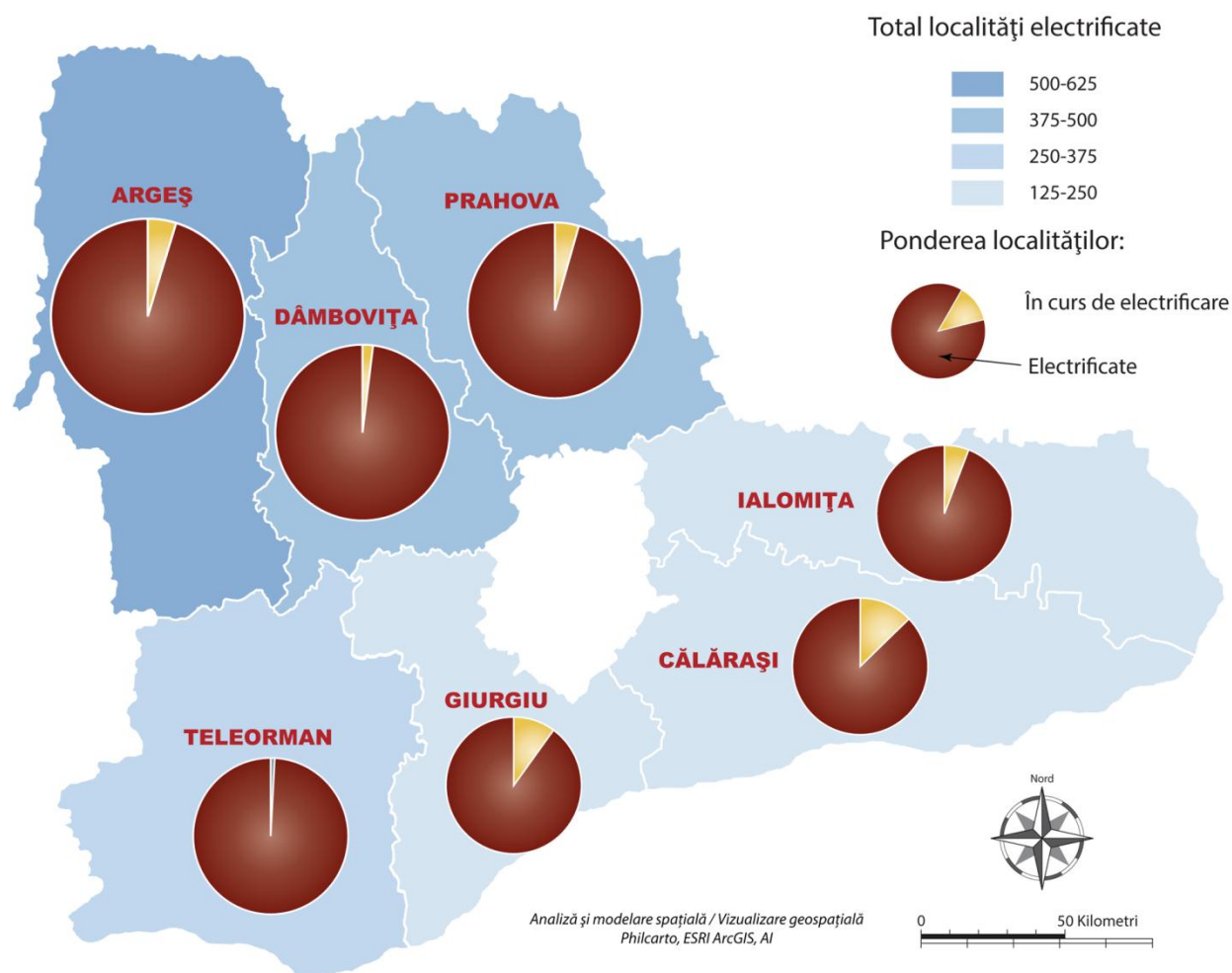
-număr localități-

Județ	Total localități din mediul rural	Total localități de electrificat în mediul rural	Total localități electrificate	Pondere localități electrificate total
Argeș	576	32	544	94,44%
Călărași	160	27	133	83,13%
Dâmbovița	353	9	344	97,45%
Giurgiu	167	22	145	86,83%
Ialomița	127	11	116	91,34%
Prahova	405	23	382	94,32%
Teleorman	231	3	228	98,70%

Sursa: Prelucrare date statistice, 2007

⁴⁸ Datele incluse în cadrul acestui tabel nu acoperă întreg intervalul de analiză din cauza indisponibilității sau a disponibilității parțiale a acestora din sursele oficiale publice de informații. Consultantul a făcut toate demersurile pentru obținerea datelor necesare, a realizat interpretarea pe baza datelor puse la dispoziție din surse oficiale și nu își asumă extrapolarea pentru o perioadă mai mare de timp

Figura nr. 60 Rețeaua totală de distribuție a electricității în mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2006⁴⁹

Sursa: Prelucrare proprie de informații, 2013

Gradul de electrificare a localităților din mediul rural al regiunii Sud Muntenia rămâne un sector în care este încă nevoie de îmbunătățiri și investiții substanțiale. Având în vedere problemele de accesibilitate în caz de defecțiuni, intervențiile tehnice în mediul rural pot dura perioade mai lungi de timp. Cu toate acestea distribuitorul ENEL Muntenia are un indice al întreruperilor de distribuire a energiei electrice foarte redus. Există încă localități rurale

⁴⁹ Datele incluse în cadrul acestui tabel nu acoperă întreg intervalul de analiză din cauza indisponibilității sau a disponibilității parțiale a acestora din sursele oficiale publice de informații. Consultanțul a făcut toate demersurile pentru obținerea datelor necesare, a realizat interpretarea pe baza datelor puse la dispoziție din surse oficiale și nu își asumă extrapolarea pentru o perioadă mai mare de timp

neelectrificate sau doar parțial electrificate, problemă care va persista având în vedere costurile ridicate pentru racordarea la rețeaua de distribuție electrică, în special pentru locuințele izolate, depărtate de magistralele principale. Având în vedere că populația mediului rural este în general săracă și în mare parte în prag de sărăcie extremă, cu atât mai mult în zonele izolate, electrificarea acestor locuințe nu se va putea realiza decât prin fonduri locale sau europene.

2.9. Infrastructura de telecomunicații (poștă, telefonie, internet) din mediul rural în regiunea Sud Muntenia

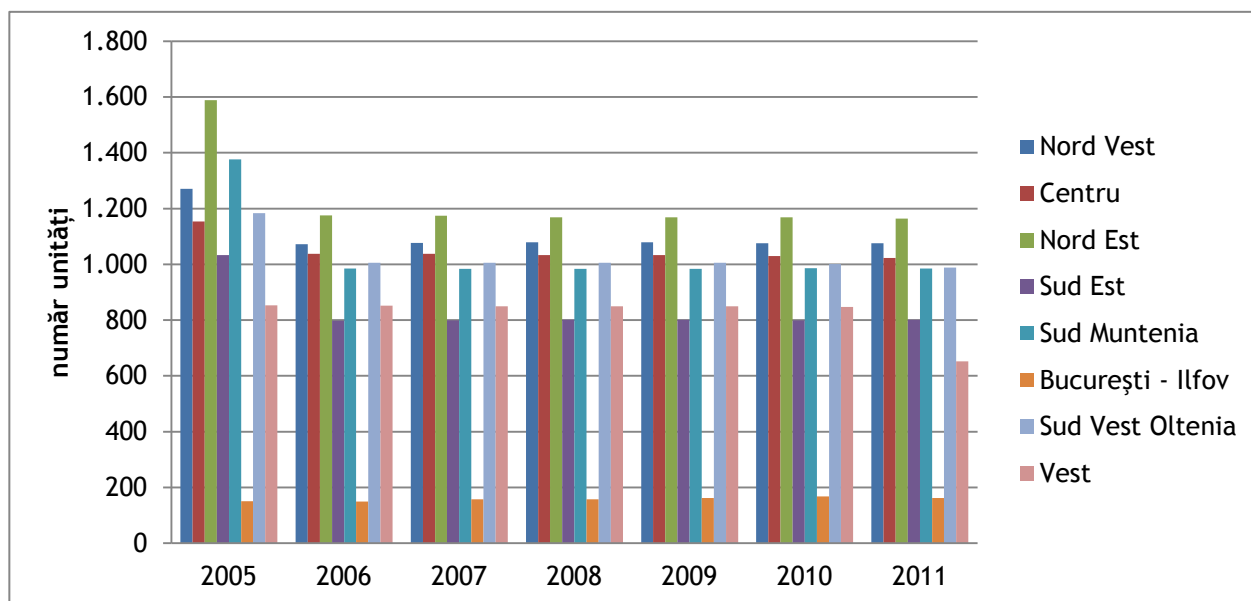
a) Activitatea de poștă

Unitățile de poștă din cadrul regiunii au în general o activitate complexă de prestări servicii de poștă, telegraf, radioficare, presă, filatelie, C.E.C., încasări de abonamente de televiziune și altele, dar pot fi și unități care să presteze un singur fel de servicii. În numărul unităților de poștă intră oficiile comunale, urbane, de tranzit, agenții, ghișee independente, circumscripții poștale, magazine filatelice și alte unități.

La nivelul regiunilor de dezvoltare, numărul unităților poștale ce efectuau servicii constând din primirea și predarea la destinație a unor comunicări scrise, este prezentat în Tabelul nr. A39.

Conform datelor statistice furnizate de către INS, la nivelul regiunilor de dezvoltare, numărul de unități poștale înregistrate a scăzut treptat de-a lungul anilor. Astfel regiunea Sud Muntenia a avut în anul 2005 un număr de 1.376 de unități poștale, situându-se pe locul al doilea în raport cu celelalte regiuni de dezvoltare, fiind devansată de regiunea Nord Est. În anul 2011, regiunea Sud Muntenia a înregistrat un număr de 985 de unități poștale, clasându-se pe locul al patrulea, după regiunile Nord Est, Nord Vest și Centru.

Figura nr. 61 Numărul unităților de poștă, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

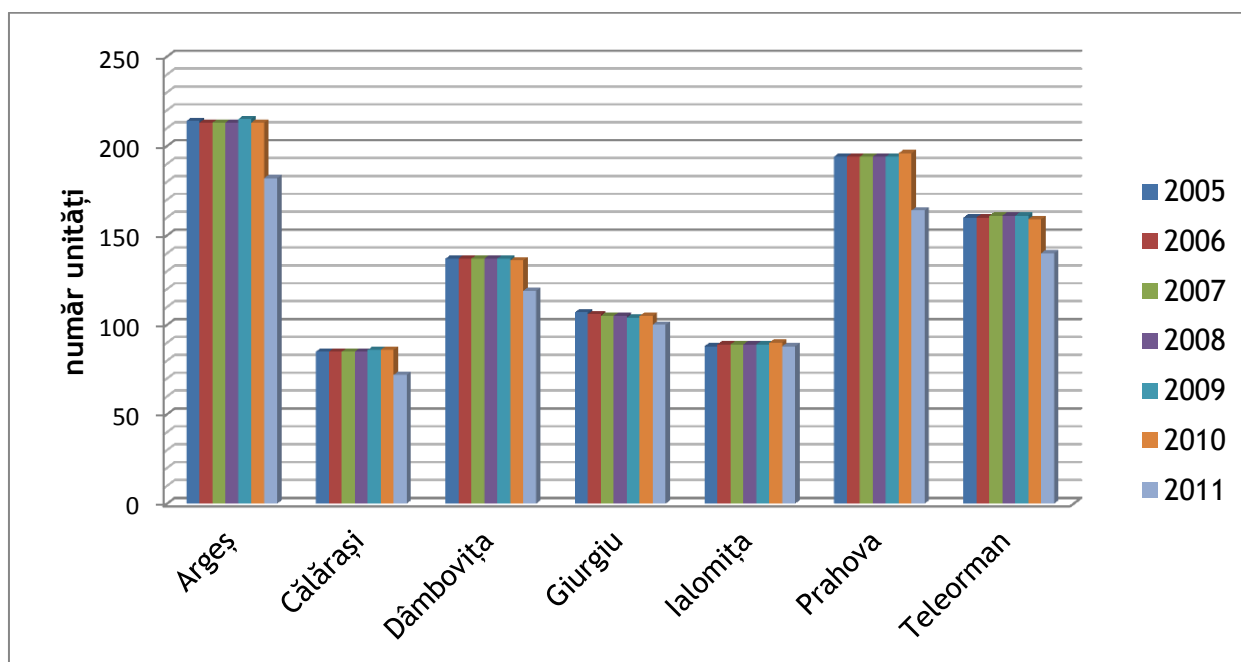

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Numărul unităților de poștă din regiunea Sud Muntenia a avut, în perioada analizată 2005 - 2010, o ușoară scădere, urmată în anul 2011 de suspendarea activității unui număr însemnat de unități (Tabelul nr. A41).

Conform datelor furnizate de către INS Tempo, în anul 2011 erau 865 de unități poștale în regiunea Sud Muntenia, cele mai multe fiind în județul Argeș - 182 de unități, iar cele mai puține în județul Călărași - 72 de unități.

Figura nr. 62 Numărul unităților de poștă în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

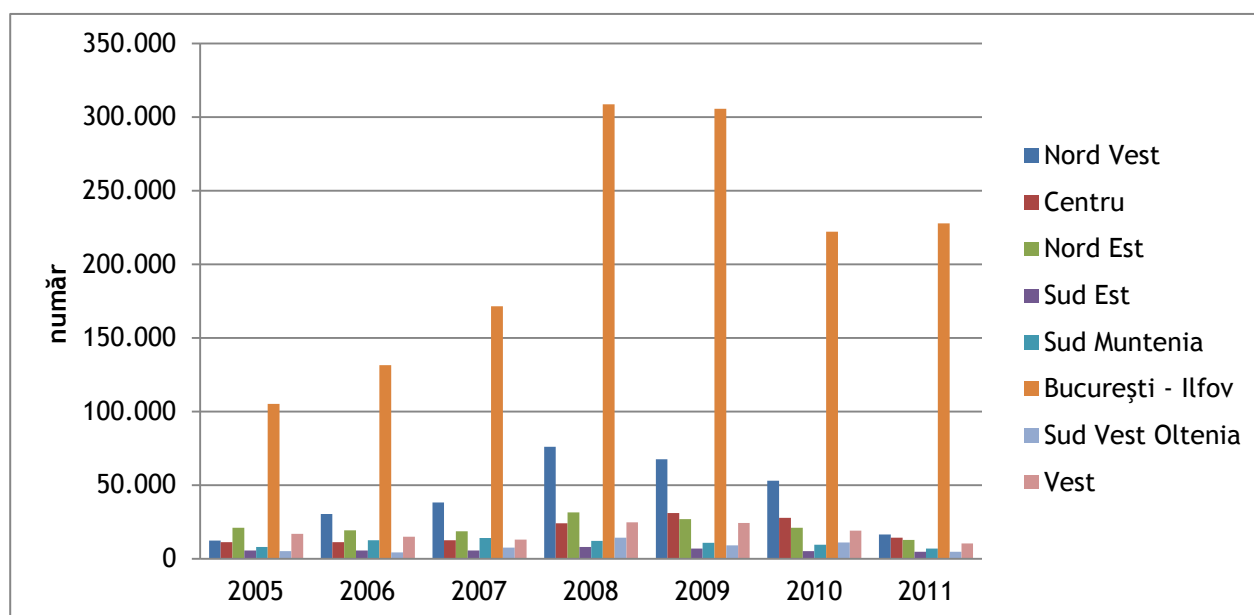

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Serviciile de corespondență și imprimate la nivelul regiunilor de dezvoltare au înregistrat cele mai multe pachete în regiunea București - Ilfov - 105.038 mii bucăți în anul 2005. În același an regiunea Sud Muntenia a înregistrat numai 8.010 mii bucăți. Evoluția acestor servicii a fost una fluctuantă. Dacă în anul 2007 se înregistrau 13.921 mii bucăți în regiunea Sud Muntenia, în anul 2011 se înregistrau 6.859 mii bucăți, mai puțin decât cele înregistrate în regiunile București - Ilfov, Nord Vest, Centru, Nord Est și Vest.

Situația serviciilor de corespondență și imprimate la nivelul regiunilor de dezvoltare se prezintă în Tabelul nr. A40.

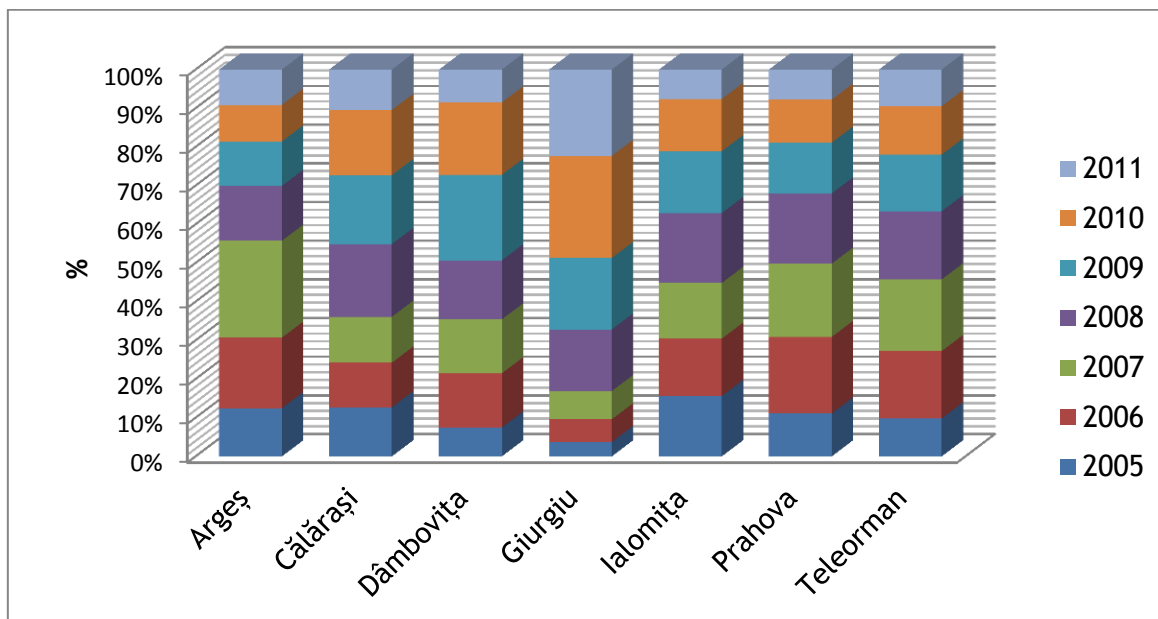
Figura nr. 63 Corespondență și imprimate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Corespondența și imprimatele au înregistrat până la 5.583 de bucăți în anul 2007, în județul Argeș, și 4.650 de bucăți în județul Prahova, în anul 2006. La nivelul anului 2011 valoarea cea mai ridicată a acestui indicator a fost înregistrată în județele Argeș și Prahova. Singurele județe care au înregistrat o valoare mai ridicată a acestui indicator în anul 2011, raportat la anul 2005, sunt județele Dâmbovița și Giurgiu (Tabel nr. A43).

Figura nr. 64 Corespondență și imprimate în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

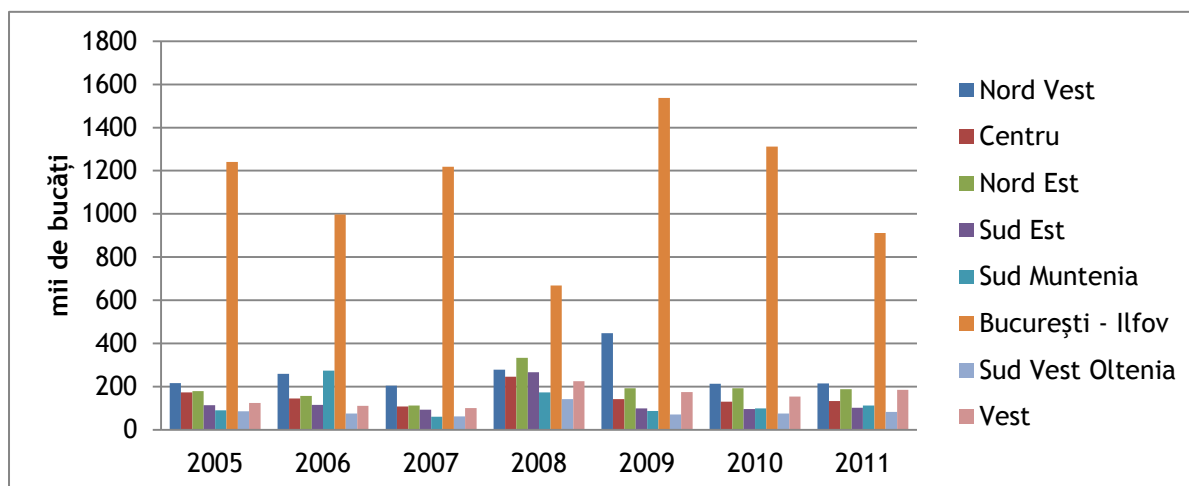
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În urma datelor colectate, cu privire la situația coletelor poștale la nivelul regiunilor de dezvoltare, se constată faptul că regiunea București - Ilfov a înregistrat numărul cel mai mare (1.537 mii bucăți în anul 2009), acest trend cunoscând o scădere în anul 2011, înregistrând numai 912 mii bucăți, dar situându-se în continuare pe primul loc.

Regiunea Sud Muntenia a înregistrat 91 de mii bucăți în anul 2005, crescând până la 113 mii bucăți în anul 2011. Considerând valorile acestui indicator, regiunea Sud Muntenia se clasează pe locul 6 în clasamentul regiunilor de dezvoltare în perioada de analiză 2005 - 2011, cu excepția anului 2006 când regiunea Sud Muntenia a ocupat locul al doilea, fiind devansată de regiunea București - Ilfov.

Situația numărului de colete poștale la nivelul regiunilor de dezvoltare se prezintă în Tabelul nr. A42.

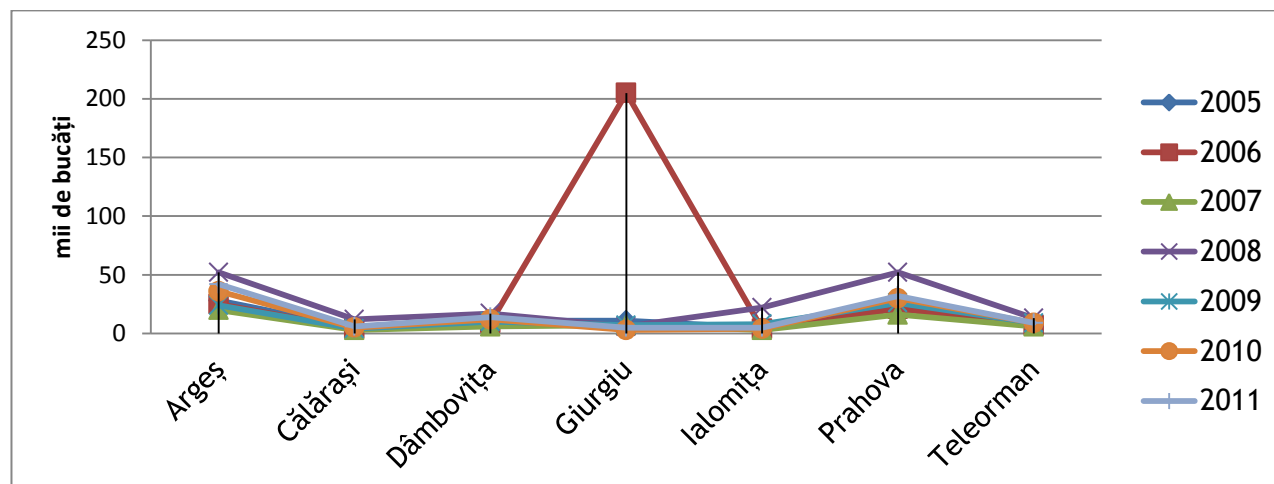
Figura nr. 65 Numărul de colete poștale, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Numărul coletelor poștale înregistrate a crescut de la 91 de mii de bucăți în anul 2005, la 113 mii de bucăți în anul 2011 la nivelul regiunii Sud Muntenia. În general județele Argeș și Prahova se clasează pe locurile fruntașe privind acest indicator, excepție fiind anul 2006, când la nivelul județului Giurgiu a fost înregistrat cel mai mare număr de colete poștale. (Tabel nr. A44).

Figura nr. 66 Colete poștale înregistrate în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

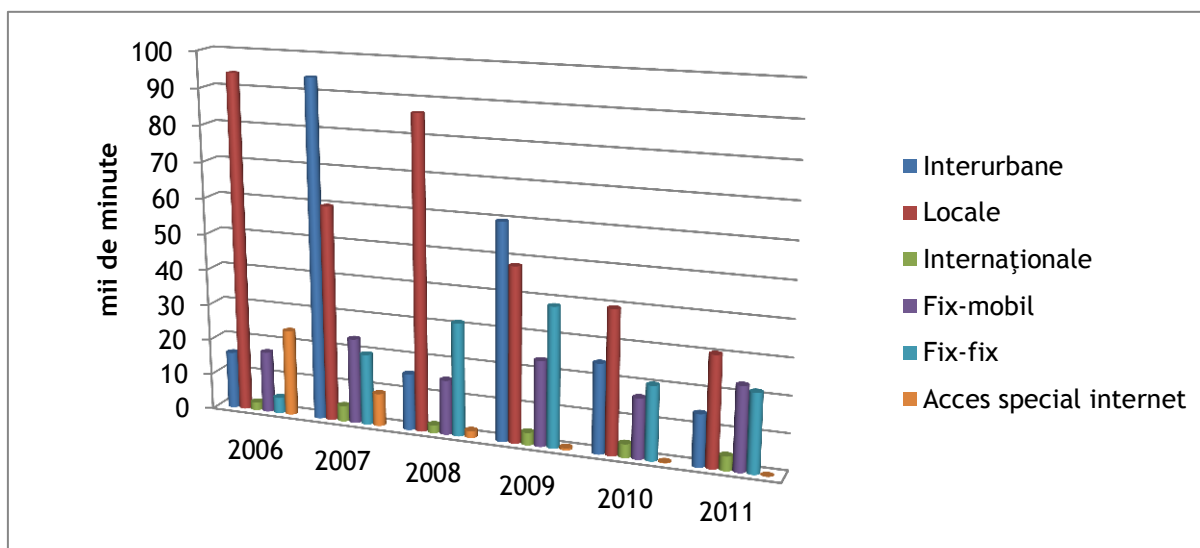
b) Sistemele de telefonie

Activitatea de telefonie la nivel național a raportat, în anul 2011, 775,4 mii minute interurbane, 2.453,7 mii minute locale, 359,1 mii minute internaționale, 1.011,9 mii minute fix-mobil, 1.086,4 mii minute fix-fix și 5,6 mii minute acces special internet.

Activitatea de telefonie în cadrul regiunii Sud Muntenia, raportată la anul de referință 2011, a înregistrat 91,7 mii minute de convorbiri interurbane, situându-se pe primul loc comparativ cu celelalte regiuni de dezvoltare. Convorbirile locale și internaționale la nivelul regiunii Sud Muntenia au înregistrat valori medii raportate la celelalte regiuni, în timp ce accesul special la internet a înregistrat relativ același trafic pentru toate regiunile (Tabelele nr. A45-A52).

Activitatea de telefonie în județul Argeș a scăzut treptat de la un număr total de 111,8 mii conexiuni în anul 2007 la 126,5 mii conexiuni în anul 2011 (Tabel nr. A53).

Figura nr. 67 Activitatea de telefonie în județul Argeș, în perioada 2006-2011⁵⁰

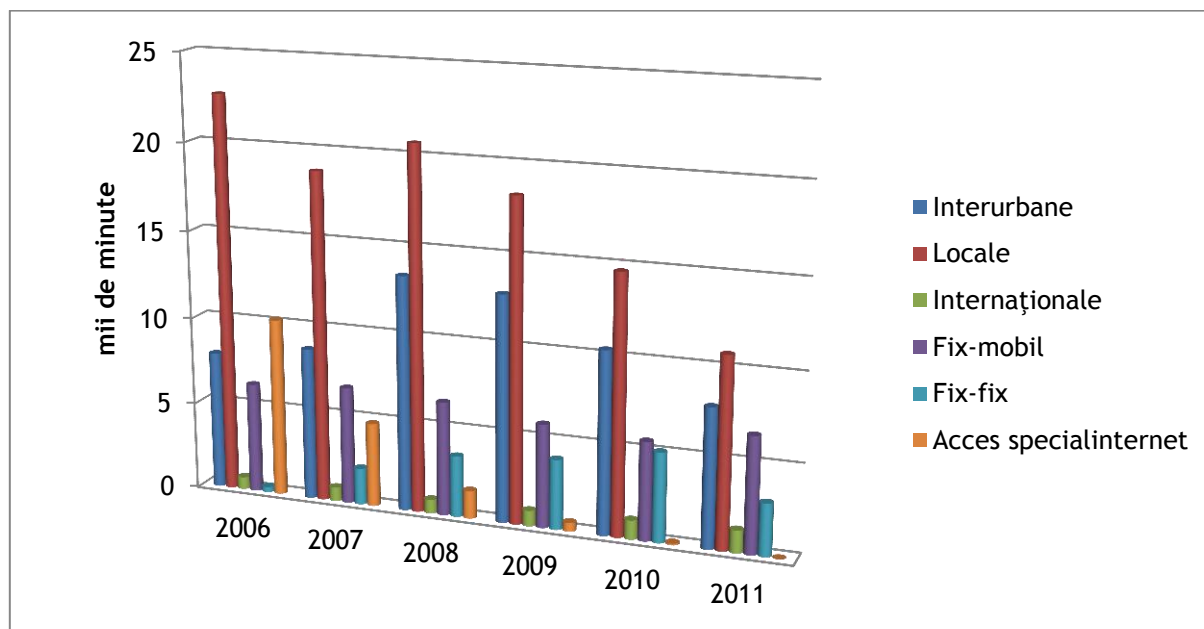

Sursa: Breviar statistic al județului Argeș, 2012

⁵⁰ Datele incluse în cadrul acestui tabel nu acoperă întreg intervalul de analiză din cauza indisponibilității sau a disponibilității parțiale a acestora din sursele oficiale publice de informații. Consultantul a făcut toate demersurile pentru obținerea datelor necesare, a realizat interpretarea pe baza datelor puse la dispoziție din surse oficiale și nu își asumă extrapolarea pentru o perioadă mai mare de timp

În cadrul județului Călărași, activitatea de telefonie a înregistrat numărul cel mai mare de conexiuni în anul 2009, 42.244 mii unități. Conexiunile de tip fix-mobil sunt preferate datorită flexibilității, în detrimentul celor de tip fix-fix (Tabel nr. A54).

Figura nr. 68 Activitatea de telefonie în județul Călărași, în perioada 2006-2011⁵¹

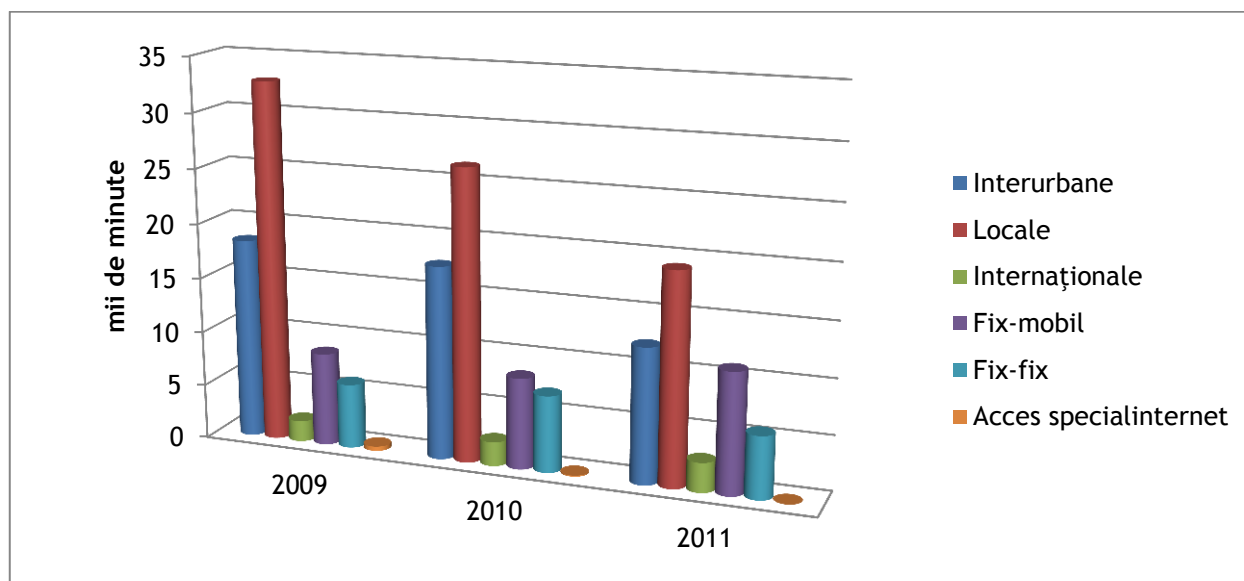

Sursa: Breviar statistic al județului Călărași, 2012

Activitatea de telefonie în județul Dâmbovița a scăzut de la 60 mii minute în anul 2009, la 55 mii minute în anul 2011. Traficul pentru rețeaua de internet a scăzut la 0,1% în anul 2010 (Tabel nr. A55).

⁵¹ Datele incluse în cadrul acestui tabel nu acoperă întreg intervalul de analiză din cauza indisponibilității sau a disponibilității parțiale a acestora din sursele oficiale publice de informații. Consultanțul a făcut toate demersurile pentru obținerea datelor necesare, a realizat interpretarea pe baza datelor puse la dispoziție din surse oficiale și nu își asumă extrapolarea pentru o perioadă mai mare de timp

Figura nr. 69 Activitatea de telefonie în județul Dâmbovița, în perioada 2009-2011⁵²

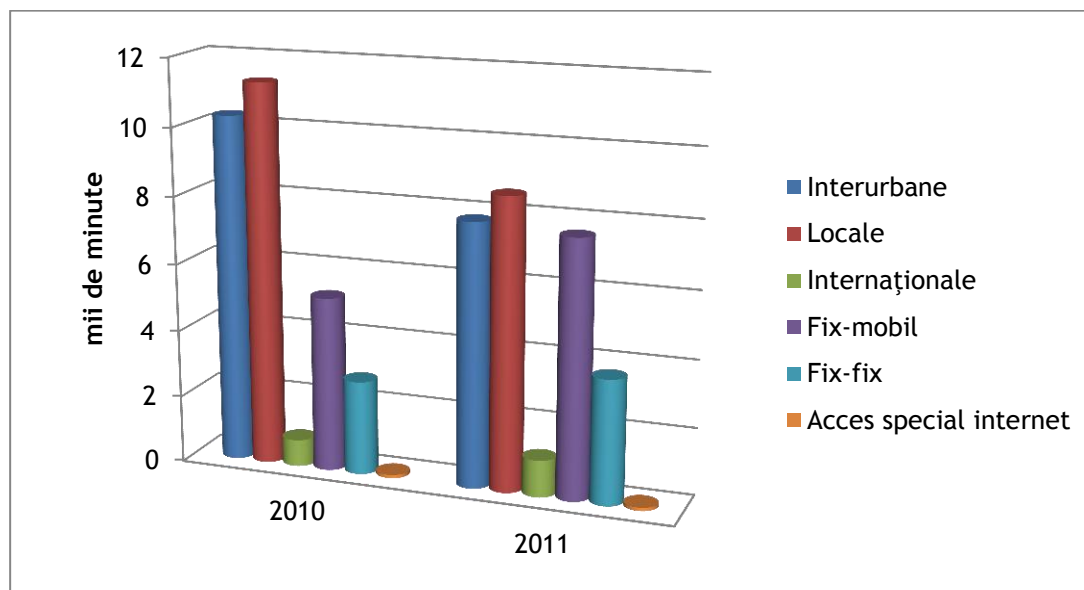

Sursa: Breviar statistic al județului Dâmbovița, 2012

Activitatea de telefonie în județul Giurgiu a ajuns la 27,6 mii minute în anul 2011. Au fost înregistrate 1,1 mii minute în cadrul convorbirilor telefonice internaționale, cele mai multe fiind înregistrate în cadrul rețelelor locale (8,6 mii minute) și interurbane (7,8 mii minute): Tabel nr. A56.

⁵² Datele incluse în cadrul acestui tabel nu acoperă întreg intervalul de analiză din cauza indisponibilității sau a disponibilității parțiale a acestora din sursele oficiale publice de informații. Consultantul a făcut toate demersurile pentru obținerea datelor necesare, a realizat interpretarea pe baza datelor puse la dispoziție din surse oficiale și nu își asumă extrapolarea pentru o perioadă mai mare de timp

Figura nr. 70 Activitatea de telefonie în județul Giurgiu, în perioada 2010 - 2011⁵³

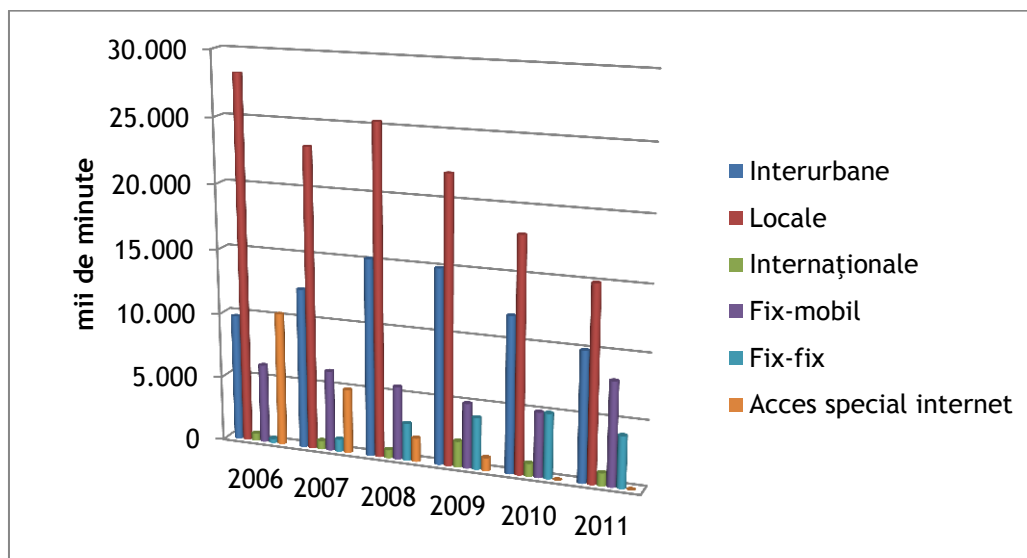

Sursa: Breviar statistic al județului Giurgiu, 2012

Activitatea de telefonie în județul Ialomița a cunoscut fluctuații, ajungând la 28.527 minute locale în anul 2006, pentru ca apoi să scadă până la 15.000 minute locale în anul 2011. Aceeași tendință a fost urmată și de celelalte rețele (Tabel nr. A57).

⁵³ Datele incluse în cadrul acestui tabel nu acoperă întreg intervalul de analiză din cauza indisponibilității sau a disponibilității parțiale a acestora din sursele oficiale publice de informații. Consultantul a făcut toate demersurile pentru obținerea datelor necesare, a realizat interpretarea pe baza datelor puse la dispoziție din surse oficiale și nu își asumă extrapolarea pentru o perioadă mai mare de timp

Figura nr. 71 Activitatea de telefonie în județul Ialomița, în perioada 2006-2011⁵⁴

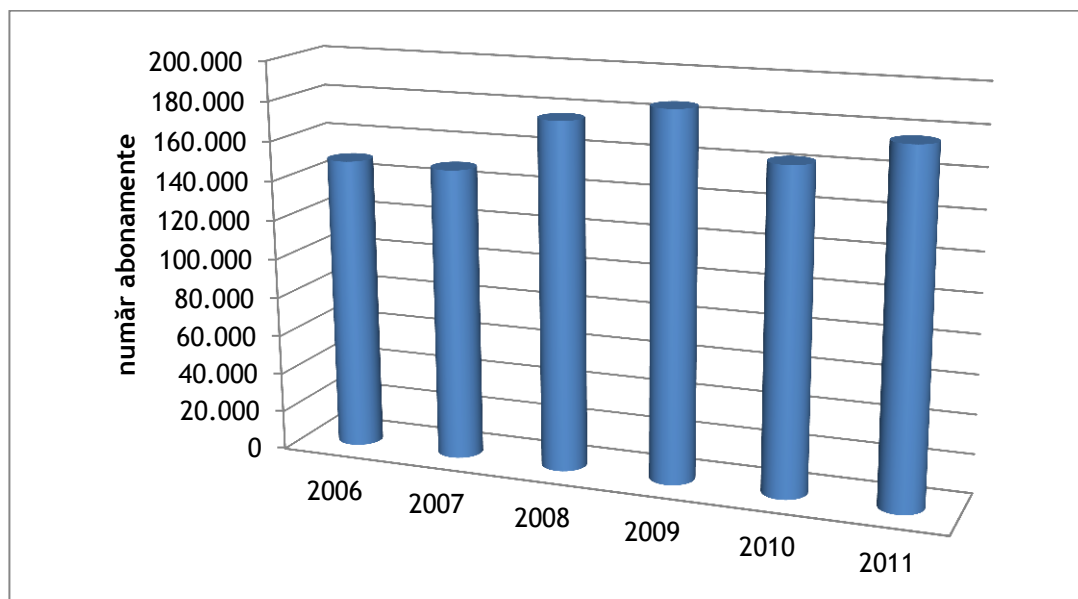

Sursa: Breviar statistic al județului Ialomița, 2012

Numărul total de abonamente telefonice fixe în județul Prahova a crescut până la 185,24 mii minute în anul 2009, urmând un trend descendent până în anul 2010, ca apoi să crească din nou la 176 mii minute (Tabel nr. A58).

⁵⁴ Datele incluse în cadrul acestui tabel nu acoperă întreg intervalul de analiză din cauza indisponibilității sau a disponibilității parțiale a acestora din sursele oficiale publice de informații. Consultantul a făcut toate demersurile pentru obținerea datelor necesare, a realizat interpretarea pe baza datelor puse la dispoziție din surse oficiale și nu își asumă extrapolarea pentru o perioadă mai mare de timp

Figura nr. 72 Activitatea de telefonie în județul Prahova, în perioada 2006-2011⁵⁵

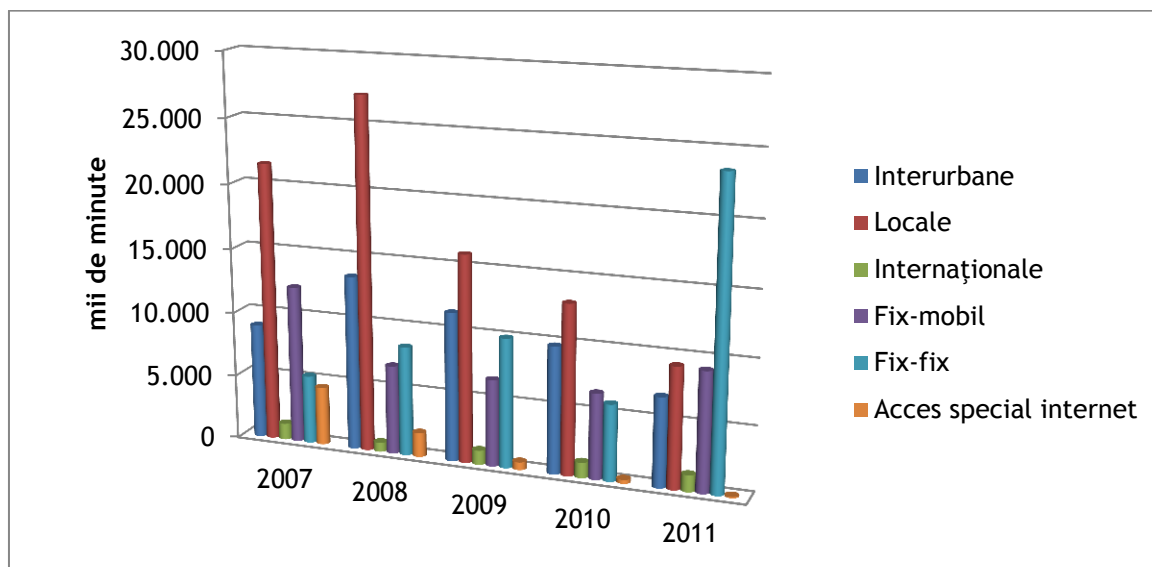

Sursa: Breviar statistic al județului Prahova, 2012

În cadrul județului Teleorman, structura convorbirilor telefonice a crescut până la 55.212 abonamente telefonice rețea-fixă în anul 2009, dar a scăzut anul următor la 45.766. Convorbirile telefonice fix-fix ocupă primul loc în ierarhie, cu 23.500 de minute în anul 2011, urmate de cele interurbane și internaționale (Tabel nr. A59).

⁵⁵ Datele incluse în cadrul acestui tabel nu acoperă întreg intervalul de analiză din cauza indisponibilității sau a disponibilității parțiale a acestora din sursele oficiale publice de informații. Consultanțul a făcut toate demersurile pentru obținerea datelor necesare, a realizat interpretarea pe baza datelor puse la dispoziție din surse oficiale și nu își asumă extrapolarea pentru o perioadă mai mare de timp

Figura nr. 73 Activitatea de telefonie în județul Teleorman, în perioada 2007-2011⁵⁶

Sursa: Breviar statistic al județului Teleorman, 2012

La nivel de județ cele mai mari ponderi privind numărul total de conexiuni de telefonie au putut fi regăsite în județele Prahova și Argeș. Activitățile de telefonie pot fi îmbunătățite prin investiții făcute în dezvoltarea infrastructurii de telecomunicații.

c) Cabluri de fibră optică

Industria telecomunicațiilor suferă în continuare schimbări dramatice și remarcabile. A fost necesară dezvoltarea unui sistem de mare capacitate, înaltă calitate și în același timp economic, deoarece transferul de informații sub formă de voce, date și imagini a crescut uluitor, sistemele terestre de comunicație prin cabluri electrice sau unde radio și-au atins de mult capacitatea maximă de transmisie, iar sistemele prin satelit au fost doar o soluție temporară pentru cererea tot mai mare în capacitate de transmisie.

⁵⁶ Datele incluse în cadrul acestui tabel nu acoperă întreg intervalul de analiză din cauza indisponibilității sau a disponibilității parțiale a acestora din sursele oficiale publice de informații. Consultantul a făcut toate demersurile pentru obținerea datelor necesare, a realizat interpretarea pe baza datelor puse la dispoziție din surse oficiale și nu își asumă extrapolarea pentru o perioadă mai mare de timp

Soluția implementată a fost utilizarea sistemelor care încorporează cabluri cu fibre din plastic sau sticlă pentru ghidarea luminii de la sursă la destinație, a căror denumire este sisteme de comunicații pe fibra optică.

Principalul furnizor și-a dezvoltat propria infrastructură de telecomunicații pe suport de fibră optică și acoperă cu servicii de cablu TV, internet, telefonie fixă și mobilă în peste 200 orașe din țară. Acesta este lider pe piața națională în furnizarea serviciilor de internet și de televiziune prin cablu și satelit și este cel mai mare furnizor alternativ de servicii de telefonie fixă. Conform punctelor de prezență (încasare, service, digi tv prin satelit, fibră optică), în județul Argeș principalele puncte de lucru sunt: Pitești, Curtea de Argeș, Mioveni și Câmpulung. În județul Călărași există 1 punct de lucru în municipiul Călărași. În județul Dâmbovița punctele de lucru sunt Târgoviște și Găești. La nivelul județului Giurgiu se regăsesc puncte de lucru în orașele Giurgiu și Mihăești. În județul Ialomița există 3 puncte de lucru în orașele Slobozia, Fetești și Urziceni. Prahova deține 2 puncte lucru: Ploiești și Bușteni. Județul Teleorman beneficiază de 4 puncte: Alexandria, Roșiorii de Vede, Zimnicea și Turnu Măgurele.

Internetul prin fibră optică este răspândit în toate județele din regiunea Sud Muntenia, mai restrâns în mediul rural, diferența fiind viteza de transfer și viteza de upload date.

Al doilea furnizor ca importanță pe piața locală de servicii de internet prin linii fixe, și-a extins rețeaua de fibră optică în zece orașe mari, investiția permițându-i companiei să ofere viteze de descărcare a datelor pe internet de până la 100 Mbps.

Județul Prahova este racordat prin magistrale de fibră optică la rețeaua interurbană și internațională. În felul acesta s-a creat posibilitatea ca abonații să comunice la nivel național și internațional. De asemenea au fost instalate rețele de fibră optică în județele Teleorman și Argeș.

În continuare sunt enumerate câteva exemple concrete de comune din regiunea Sud Muntenia care sunt racordate la rețeaua de fibră optică, fiind astfel asigurat accesul locuitorilor la serviciile de internet și cablu tv: Sărulești, Ulmu (județul Călărași); Crevedia, Ocnița (județul Dâmbovița), etc.

Majoritatea comunelor din mediul rural al regiunii Sud Muntenia nu are acces la serviciile de fibră optică (fiberlink), însă există rețele extinse de internet (cablelink). Cu toate acestea, în urma demersurilor făcute de către agenții economici, un procent important de comune din mediul rural vor beneficia de conexiunea modernă prin fibră optică.

d) Gradul de asigurare a localităților/populației din mediul rural cu posturi telefonice/acoperire telefonică, acces la internet

Conform datelor colectate, la nivel național, numărul total de persoane cu acces la conexiuni telefonice a fost de 3.957.870 persoane pentru anul 2005, crescând în perioada analizată și ajungând la 4.686.000 persoane în anul 2011. Ponderea accesului la internet a fost de 44% pentru anul 2011, iar numărul abonaților la rețeaua de cablu TV, în anul 2007, a fost de 5.532.327 persoane.

Conform datelor disponibile, în anul 2011, regiunea București - Ilfov deținea procentul cel mai mare al conexiunilor telefonice (22%), urmată la o diferență considerabilă de regiunea Nord Vest. Luând în considerare numărul total de acces la conexiuni telefonice, regiunea Sud Muntenia ocupa locul 6 raportat la restul regiunilor de dezvoltare.

Tabel nr. 32 Numărul total de acces la conexiuni telefonice, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

-număr conexiuni-

Regiune	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Nord Vest	472.590	426.043	551.043	652.619	687.256	580.044	597.800
Centru	499.841	424.706	539.243	633.484	670.142	568.025	597.500
Nord Est	516.399	448.966	505.147	595.715	626.317	540.634	552.300
Sud Est	512.061	431.616	481.374	576.116	598.528	526.494	554.400
Sud Muntenia	491.988	406.687	438.716	519.328	554.475	478.197	504.900
București - Ilfov	785.160	709.959	951.846	1.125.779	1.173.375	970.780	1.024.700
Sud Vest Oltenia	304.601	239.064	344.460	408.895	437.291	373.120	351.600
Vest	375.230	316.505	443.932	523.708	548.649	467.382	503.700
Total România	3.957.870	3.403.546	4.255.761	5.035.644	5.296.033	4.504.676	4.686.900

Sursa: Anuare statistice naționale, 2006 - 2012

Tabelul nr. A60 ilustrează ponderea de acces la internet a gospodăriilor la nivelul regiunilor din Europa. Conform datelor colectate de pe Eurostat, ponderea de acces la internet a gospodăriilor pentru regiunea Sud Muntenia a fost de aproximativ 45%, situație ce clasează regiunea pe ultimele poziții la nivel european. De altfel, din analiza datelor disponibile la nivelul regiunilor europene, se constată că cel mai redus grad de acces la internet aparține celor 6 regiuni din România (Nord Vest, Sud Muntenia, Centru, Sud Est, Sud Vest Oltenia, și Nord Est). Gradul de acces la internet al gospodăriilor din regiunea Sud Muntenia a înregistrat un trend

215

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

crescător, ajungând de la 24% în 2008, la 45% în anul 2011, ceea ce denotă o preocupare pentru îmbunătățirea accesului la internet și la informație în general. Regiunile cu cel mai mare grad de acces la internet în anul 2011 aparțineau Olandei (regiunile Overijssel și Flevoland, unde ponderea de acces a gospodăriilor la internet era de 98%, regiunea Drenthe, unde ponderea era de 97%, regiunea Noord-Holland cu ponderea de 95%, etc.). Regiuni în care peste 90% din gospodării beneficiau în anul 2011 de acces la internet se regăseau și în Norvegia, Suedia, Danemarca și Luxemburg.

În anul 2011 aproximativ 45% dintre gospodăriile din regiunea Sud Muntenia au dispus de acces la rețelele de internet. Regiunea București - Ilfov a înregistrat procentul cel mai mare de gospodării cu acces la rețelele de internet - 71%, urmat de Vest (53%) și Nord Vest (47%), regiunea Sud Muntenia clasându-se pe locul patru. Cel mai scăzut grad de accesibilitate a fost înregistrat în regiunea Nord Est, unde doar un procent de 39% dintre gospodării beneficiau de acces la internet.

Tabel nr. 33 Ponderea gospodăriilor cu acces la internet, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2006 - 2011⁵⁷

-%-

Regiune	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Nord Vest	:	:	30	:	42	47
Centru	:	:	26	:	40	44
Nord Est	:	:	23	:	36	39
Sud Est	:	:	31	:	39	44
Sud Muntenia	:	:	24	:	36	45
București - Ilfov	:	:	50	:	67	71
Sud Vest Oltenia	:	:	27	:	35	43
Vest	:	:	31	:	47	53
TOTAL România	14	22	30	38	42	47

Sursa: Eurostat, 2012

La nivelul regiunilor de dezvoltare, regiunea Sud Muntenia înregistra în anul 2007 cel mai mare număr de abonamente de televiziune (836.428 de abonamente).

⁵⁷ Datele incluse în cadrul acestui tabel nu acoperă întreg intervalul de analiză din cauza indisponibilității sau a disponibilității parțiale a acestora din sursele oficiale publice de informații. La nivelul bazei de date Eurostat, seria de date a indicatorului începe cu anul 2006. Consultanțul a făcut toate demersurile pentru obținerea datelor necesare, a realizat interpretarea pe baza datelor puse la dispoziție din surse oficiale și nu își asumă extrapolarea pentru o perioadă mai mare de timp.

Tabel nr. 34 Numărul abonamentelor de televiziune, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2007⁵⁸

- număr abonamente-

Regiune	2005	2006	2007
Nord Vest	705.227	666.830	679.818
Centru	636.343	643.353	644.071
Nord Est	812.024	773.726	770.419
Sud Est	729.375	721.971	776.542
Sud Muntenia	868.104	846.575	836.428
București - Ilfov	802.873	796.254	794.807
Sud Vest Oltenia	515.916	489.272	476.597
Vest	548.628	539.697	553.645
TOTAL România	5.618.490	5.477.678	5.532.327

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Din informațiile puse la dispoziție în publicația „Societatea informațională” pentru perioada 2006 - 2007, regiunea Sud Muntenia s-a clasat în primele 3 regiuni din punct de vedere al ponderii numărului de PC-uri conectate la internet, după regiunile Nord Vest și Sud Est. Cu o pondere de 84,1%, regiunea Sud Muntenia s-a clasat peste regiunea Centru (84%), Nord Est (82,5%) și Vest (81,6%). Cele mai mici valori au fost înregistrate, la nivelul anului 2007, de regiunea București - Ilfov, cu doar 74,6% și regiunea Sud Vest Oltenia, cu 79,7%.

În perioada analizată, gradul de accesibilitate la internet a crescut în toate regiunile de dezvoltare din România, înregistrându-se ponderi medii cu aproape 20% mai mari în 2007 față de 2006. Din acest punct de vedere, regiunea Sud Muntenia a înregistrat printre cele mai semnificative evoluții, de la o pondere de 62,8% la una de 84,1% în anul 2007.

⁵⁸ Datele incluse în cadrul acestui tabel nu acoperă întreg intervalul de analiză din cauza indisponibilității sau a disponibilității parțiale a acestora din sursele oficiale publice de informații. La nivelul bazei de date TEMPO a INS, seria de date a indicatorului nu mai este actualizată începând cu anul 2007. Consultanțul a făcut toate demersurile pentru obținerea datelor necesare, a realizat interpretarea pe baza datelor puse la dispoziție din surse oficiale și nu își asumă extrapolarea pentru o perioadă mai mare de timp.

Tabel nr. 35 Ponderea numărului de PC conectate la internet în total PC, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2006 - 2007⁵⁹

-%-

Regiune	2006	2007
Nord Vest	70,6	85,8
Centru	64,3	84
Nord Est	61,4	82,5
Sud Est	61,1	84,5
Sud Muntenia	62,8	84,1
București - Ilfov	69	74,6
Sud Vest Oltenia	55,9	79,7
Vest	67,1	81,6
TOTAL România	66,3	79,7

Sursa: Societatea informațională 2008, 2009

În perioada 2008 - 2010, creșterea gradului de acces la internet a rezultat și în creșterea ponderii personalului care a utilizat PC-uri conectate la internet. În anul 2011 s-a înregistrat însă o ușoară scădere la nivelul regiunilor Nord Vest (0,1%), Sud vest Oltenia (0,5%), Sud Muntenia (2,5%) și București - Ilfov (3,8%). Restructurările din toate domeniile de activitate, datorate crizei economice și încercării angajatorilor de a reduce cheltuielile, au afectat astfel și gradul de accesibilitate al populației la internet.

⁵⁹ Datele incluse în cadrul acestui tabel nu acoperă întreg intervalul de analiză deoarece datele aferente acestui indicator au fost publicate la nivelul documentului „Societatea informațională” în perioada 2008 - 2009, seria de date a indicatorului cuprinzând perioada 2006 - 2007. Începând cu anul 2010 acest indicator nu s-a mai regăsit în publicația „Societatea informațională”. Consultanțul a făcut toate demersurile pentru obținerea datelor necesare, a realizat interpretarea pe baza datelor puse la dispoziție din surse oficiale și nu își asumă extrapolarea pentru o perioadă mai mare de timp.

Tabel nr. 36 Ponderea personalului care a utilizat PC conectat la internet în total personal, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2008 - 2011⁶⁰

-%-

Regiune	2008	2009	2010	2011
Nord Vest	15,2	16,1	19,8	19,7
Centru	15,7	18,4	20,4	21,2
Nord Est	14,2	16,3	19	22,2
Sud Est	12,3	15	14,9	16,8
Sud Muntenia	14,8	18	18,7	16,2
București - Ilfov	36,8	38,2	48,3	44,5
Sud Vest Oltenia	11,4	13,8	15,5	15
Vest	15,6	19,3	16,8	17,3
TOTAL România	17	19,4	27,5	26,2

Sursa: Societatea Informațională 2010 - 2013

În continuare este ilustrată situația privind gradul de asigurare a populației din mediul rural cu principalele mijloace de telecomunicație.

Județul Argeș

Comunele Albeștii de Argeș și Albeștii de Muscel - dispun de rețele de telefonie fixă, mobilă, acces la internet și televiziune prin cablu.

Comuna Albota⁶¹ - rețeaua de telefonie a fost extinsă la 140 de posturi telefonice fixe.

Comuna Aninoasa⁶² - toate cele trei sate (cu excepția cătunului Valea Sasului) sunt racordate la rețeaua de telefonie digitală, cu o capacitate de 800 posturi telefonice. Extinderea pe scară largă a rețelelor de telefonie mobilă și a facilităților acordate, a făcut ca numărul gospodăriilor

⁶⁰ Datele incluse în cadrul acestui tabel nu acoperă întreg intervalul de analiză deoarece datele aferente acestui indicator au fost publicate la nivelul documentului „Societatea informațională” începând cu anul 2010, seria de date a indicatorului fiind inițiată la nivelul anului 2008. Consultantul a făcut toate demersurile pentru obținerea datelor necesare, a realizat interpretarea pe baza datelor puse la dispoziție din surse oficiale și nu își asumă extrapolarea pentru o perioadă mai mare de timp.

⁶¹ <http://www.iccv.ro/oldiccv/romana/revista/rcalvit/pdf/cv1999.1-2.a06.pdf>

⁶² <http://www.primariaaninoasa.ro/comuna-aninoasa-istoric-si-populatie.php>

racordate la rețeaua de telefonie fixă să scadă continuu. La nivelul acestora se prezintă următoarea situație:

- Televiziune prin cablu introdusă în toate satele comunei (cu excepția cătunului Valea Sasului);
- Acces la rețeaua Internet în toate satele comunei (cu excepția cătunului Valea Sasului).

Comunele Arefu, Bascov, Băicana, Băiculești, Bălilești, Bârla, Beleți-Negrești, Berevoiești, Bogați, Boteni, Boțești, Bradu, Brăduleț, Budeasa, Bughea de Jos, Bughea de Sus, Buzoești - beneficiază de acces la internet, telefonie mobilă și fixă, rețeaua de televiziune prin cablu.

Comunele Căldăraru, Călinești, Căteasca, Cepari, Cetățeni, Cicănești, Ciofrângeni, Ciomăgești, Cocu, Corbeni, Corbi, Coșești, Cotmeana, Cuca, Davidești - au dezvoltat infrastructura mijloacelor de telecomunicații, fiind incluse rețeaua de telefonie fixă, rețele de telefonie mobilă, acces la internet pentru gospodării și televiziune prin cablu.

Comunele Dâmbovicioara, Dârmănești, Domnești, Dragoslavele, Drăganu, Godeni, Hârsești, Hârtiești, Izvoru, Leordeni, Lerești, Lunca Corbului - dispun de rețeaua de telefonie fixă, acces la internet, televiziune prin cablu și alte facilități cum ar fi rețelele de telefonie mobilă.

Comuna Mălureni⁶³ - deține telefonie digitală automată, servicii de telefonie mobilă, TV prin cablu.

Comunele Mărăcineni, Merișani, Micești, Mihăești, Mioarele, Miroși, Morărești, Moșoaia, Mozăceni, Mușătești, Negrași, Nucșoara - intră sub aria de acoperire a rețelei de telefonie fixă, a rețelelor de telefonie mobilă, a accesului la internet și a televiziunii prin cablu.

Comuna Oarja⁶⁴ - deține rețea de telefonie fixă, cablu și internet.

Comunele Pietroșani, Poiana Lacului, Poienarii de Argeș, Poienarii de Muscel, Popești, Priboieni, Rătești, Râca, Recea, Rociu, Rucăr - beneficiază de acces la rețeaua de internet, telefonie fixă, telefonie mobilă și televiziune prin cablu.

Comunele Sălătrucu, Săpata, Schitu Golești, Slobozia, Stâlpeni, Stoenesti, Stolnici, Suseni, Ștefan cel Mare, Șuici, Teiu, Tigveni, Țițești - beneficiază de acces la internet, servicii de telefonie mobilă și fixă, rețea de televiziune prin cablu.

⁶³ <http://www.ghidulprimariilor.ro/list/cityHallDetails/PRIM%25C4%2582RIA%2BM%25C4%2582LURENI/9192>

⁶⁴ <http://www.ghidulprimariilor.ro/list/cityHallDetails/PRIMARIA-OARJA/9199>

Comunele Uda, Ungheni, Valea Danului, Valea Iașului, Valea Mare Pravăț, Vedea, Vlădești, Vulturești - sunt racordate la rețelele de telefonie fixă și mobilă, au acces la internet și televiziune prin cablu.

Județul Călărași

Comunele Alexandru Odobescu, Belciugatele, Borcea, Căscioarele, Chirnogi, Chiselet, Ciocănești, Crivăț, Curcani, Cuza Vodă - sunt conectate la rețeaua de telefonie fixă, la rețelele de telefonie mobilă, au acces la internet și televiziune prin cablu.

Comuna Dichiseni⁶⁵ - dispune de centrală telefonică, serviciul de telefonie fiind asigurat de centrală telefonică automată, cu 100 posturi telefonice, racordate la magistrala de cablu fibră optică ce traversează comuna.

Comunele Dor Mărunt, Dorobanțu, Dragalina, Dragoș-Vodă, Frăsinet, Frumușani, Fundeni, Gălbinași - dispun de rețea de telefonie fixă, acces la internet și televiziune prin cablu.

Comuna Grădiștea⁶⁶ - dispune de rețea de telefonie fixă, acces la internet și televiziune prin cablu.

Comunele Gurbănești, Ileana, Independența, Jegălia, Lehliu, Luca, Lupșanu, Mânăstirea, Mitreni, Modelu, Nana, Nicolae Bălcescu - sunt conectate la rețeaua de telefonie fixă, intră în aria de acoperire a rețelelor de telefonie mobilă, dispun de acces la internet și televiziune prin cablu.

Comuna Petrișoru⁶⁷ - beneficiază de telefonie fixă digitală, telefonie mobilă și acces internet.

Comunele Plătărești, Radovanu, Roseți, Sohatu, Spanțov, Șoldanu, Ștefan Cel Mare, Ștefan Vodă, Tămădău Mare, Ulmeni - sunt conectate la rețeaua de telefonie fixă, beneficiază de acces la internet și televiziune prin cablu.

Comuna Ulmu⁶⁸ - dispune de centrală telefonică, serviciul de telefonie fiind asigurat de centrala telefonică automată racordată la magistrala de cablu fibră optică ce traversează comuna. Totodată, locuitorii beneficiază de telefonie mobilă și conexiune la internet.

Comuna Sărulești⁶⁹ dispune de acoperire a rețelelor de telefonie mobilă, telefonie fixă și Internet. De asemenea, există acces la CATV și sisteme DTH (televiziune prin satelit).

⁶⁵ <http://www.primariadichiseni.ro/StrategieDichiseni.pdf.pdf>

⁶⁶ <http://www.ghidulprimariilor.ro/list/cityHallDetails/PRIMARIA-GRADISTEA/200776>

⁶⁷ <http://www.ghidulprimariilor.ro/list/cityHallDetails/PRIM%25C4%2582RIA%2BPERI%25C5%259EORU/41649>

⁶⁸ <http://www.primariaonline.ro/judet-Calarasi/primarie-Ulmu>

⁶⁹ http://ro.wikipedia.org/wiki/Comuna_Sărulești,_Călărași

Comunele Unirea, Valea Argovei, Vasilați, Vâlcelele sunt dotate cu infrastructură de telecomunicații, telefonie fixă, mobilă, acces la internet și televiziune prin cablu.

Comuna Vlad Țepeș⁷⁰ beneficiază de telefonie fixă și mobilă, acces la rețeaua de internet și televiziune prin cablu.

Județul Dâmbovița

Comunele Băleni, Bărbulețu, Bezdead, Bilciurești, Braniștea, Brănești, Brezoele, Buciumeni, Bucșani, Butimanu - sunt conectate la rețeaua de telefonie fixă, la rețelele de telefonie mobilă, dispun de acces la internet și televiziune prin cablu.

Comuna Crevedia⁷¹ - beneficiază de fibră optică, servicii telefonice, internet.

Comunele Căndești, Ciocănești, Cobia, Cojasca, Comișani, Conțești, Corbii Mari, Cornățelu, Cornești, Costeștii din Vale, Crângurile, Dărmănești - sunt dotate cu infrastructură de telecomunicații, incluzând rețeaua de telefonie fixă, mobilă, accesul la internet și televiziunea prin cablu.

Comuna Dobra⁷² - beneficiază de servicii de telefonie fixă și internet, cablu tv.

Comunele Doicești, Dragodana, Dragomirești, Finta, Glodeni, Gura Foi, Gura Ocnitei, Gura Șuții, Hulubești - beneficiază de acces la rețeaua de internet, rețeaua de telefonie fixă și mobilă, alături de cablu tv.

Comuna I.L. Caragiale⁷³ - are instalate pe raza comunei relee pentru rețele de telefonie mobilă, asigurând astfel semnal foarte bun pe tot teritoriul localității. Servicii de internet sunt asigurate prin liniile telefonice (dial-up), de curând fiind implementat și serviciul ADSL.

Comunele Iedera, Lucieni, Ludești, Lungulețu, Malu cu Flori, Mănești, Mătăsaru, Mogoșani, Moroeni, Morteni, Moțăieni, Niculești, Nucet - dispun de acces la rețelele de telefonie fixă și mobilă, la internet și televiziune prin cablu.

Comuna Ocnita⁷⁴ - deține o centrală telefonică digitală și rețea de fibră optică care a condus la îmbunătățirea serviciilor de telecomunicații din localitate și la furnizarea de noi servicii cum ar

⁷⁰<http://www.ghidulprimariilor.ro/list/cityHallDetails/PRIM%25C4%2582RIA%2BVLAD%2B%25C5%25A2EPE%25C5%259E/40839>

⁷¹<http://www.ghidulprimariilor.ro/list/cityHallDetails/PRIM%25C4%2582RIA%2BCREVEDIA/59437>

⁷²http://www.comunadobra.ro/dobra_infrastructura-60.html

⁷³http://ro.wikipedia.org/wiki/Comuna_I.L._Caragiale,_Dâmbovița

⁷⁴<http://www.primariaocnita.ro/strategie.pdf>

fi internetul de bandă largă. De asemenea dispune de acces la rețelele de telefonie mobilă și cablu tv.

Comunele Odobești, Petrești, Perșinari, Pietrari, Pietroșița, Poiana, Potlogi, Produlești, Pucheni - sunt dotate cu toate mijloacele de telecomunicații moderne, telefonie fixă și mobilă, acces la internet și cablu tv.

Comuna Răciu⁷⁵ - dispune de telefonie fixă, internet și cablu tv.

Comunele Răscăeți, Răzvad, Râu Alb, Runcu, Slobozia Moară, Șelaru, Șotânga, Tărtășești, Tătărani, Uliești - sunt racordate la rețelele de telefonie fixă și mobilă, cablu tv și internet.

Comuna Sălcioara⁷⁶ - dispune de semnal de telefonie fixă și mobilă, există acces la cablu TV și internet.

Comuna Ulmi⁷⁷ - are acces la servicii de telecomunicații (televiziune, telefonie și internet).

Comunele Valea Lungă, Valea Mare, Văcărești, Văleni - Dâmbovița, Vârfuri, Vișina, Vișinești, Vlădeni, Voinești, Vulcana Băi, Vulcana Pandele - sunt dotate cu infrastructură de telecomunicații, incluzând rețeaua de telefonie fixă, mobilă, accesul la internet și televiziunea prin cablu.

Județul Giurgiu

Comunele Adunații-Copăcenii, Băneasa, Bolintin-Deal, Bucșani, Bulbucata, Buturugeni, Călugăreni, Clejani, Colibași - sunt conectate la rețeaua de telefonie fixă, au acces la internet și la televiziune prin cablu.

Comuna Comana⁷⁸ - beneficiază de serviciile de telefonie și internet.

Comunele Cosoba, Crevedia Mare, Daia, Florești-Stoenești, Frătești - sunt dotate cu infrastructură de telecomunicații, rețele de telefonie mobilă și fixă, acces la internet și cablu tv.

Comuna Găiseni⁷⁹ - dispune de servicii de telecomunicații de tipul telefoniei, televiziunii sau internetului.

⁷⁵ <http://www.ghidulprimariilor.ro/list/cityHallDetails/PRIM%25C4%2582RIA%2BRACIU/200867>

⁷⁶ <http://www.primariaonline.ro/judet-Dambovita/primarie-Salcioara/m/1/lang/1>

⁷⁷ <http://www.primariaonline.ro/judet-Giurgiu/primarie-Ulmi>

⁷⁸ <http://www.ghidulprimariilor.ro/list/cityHallDetails/PRIMARIA-COMANA-DE-JOS/35078>

⁷⁹ <http://www.comunagaiseni.ro/>

Comunele Găujani, Ghimpați, Gogoșari, Gostinari, Gostinu, Grădinari, Greaca, Herăști, Hotarele, Iepurești, Izvoarele, Isvoarele - dispun de conexiuni la rețeaua de internet, rețelele de telefonie fixă și mobilă.

Comuna Joița⁸⁰ - dispune de acces la serviciile de telecomunicații necesare (telefon, fax, telex, internet).

Comunele Letca Nouă, Malu, Mârșa, Mihai Bravu, Ogrezeni, Oinacu, Prundu, Putineiu, Răsuceni, Roata de Jos, Săbăreni, Schitu, Singureni, Slobozia - sunt conectate la rețeaua de telefonie fixă și beneficiază de acces la internet și televiziune prin cablu.

Comuna Slobozia⁸¹ - dispune de servicii de telefonie digitală automată și telefonie mobilă.

Comunele Stoenеști, Toporu, Ulmi, Valea Dragului, Vărăști, Vânătorii Mici, Vedea, - sunt toate dotate cu infrastructura de telecomunicații, inclusiv internet și cablu tv.

Județul Ialomița

Comuna Adâncata, Albești, Alexeni, Andrășești, Armășești, Axintele - au acces la internet și la principalele rețele de telefonie mobilă și fixă.

Comuna Balaciu⁸² - dispune de acces la serviciile de telecomunicații (televiziune, telefonie și internet).

Comunele Bărbulești, Bărcănești, Borănești, Bordușani, Brazii, Bucu, Buești, Ciocârlia, Ciochina, Ciulnița, Cocora, Colelia, Cosâmbеști - sunt conectate la rețelele de telefonie fixă, mobilă, au acces la internet și cablu tv.

Comuna Coșereni⁸³ - beneficiază de rețea de telefonie mobilă, rețea de telefonie digitală, TV prin cablu, internet prin cablu, dar nu în toată comuna.

Comunele Drăgoiești, Dridu, Făcăieni, Gârbovi, Gheorghe Doja, Gheorghe Lazăr, Giurgeni, Grindu, Grivița, Gura Ialomiței, Ion Roată, Jilavele, Maia - sunt racordate la rețeaua de telefonie fixă, dispun de acces la internet, cablu tv.

Comuna Manasia⁸⁴ - se află în raza de acoperire a tuturor rețelelor de telefonie mobilă, a televiziunii prin cablu și a internetului.

⁸⁰ http://www.primariajoita.ro/fisiere/pagini_fisiere/raport_de_meniu.pdf

⁸¹ <http://www.ghidulprimariilor.ro/list/cityHallDetails/PRIMARIA-STANESTI/60575>

⁸² <http://www.primariaonline.ro/judet-lalomita/primarie-Balaciu>

⁸³ <http://scoalacosereni.files.wordpress.com/2012/04/pdi-2011-20151.pdf>

⁸⁴ <http://www.primariaonline.ro/judet-lalomita/primarie-Manasia>

Comunele Mărculești, Mihail Kogălniceanu, Miloșești, Moldoveni, Movila, Movilița, Munteni-Buzău, Ograda, Perieți, Platonești, Reviga, Roșiori - dispun de acces la servicii de telefonie mobilă și fixă, servii de internet și cablu tv.

Comuna Sălcioara⁸⁵ - beneficiază de servicii de telecomunicații precum cablu tv și internet.

Comunele Săveni, Scânteia, Sfântu Gheorghe, Sinești, Stelnică, Suduți, Traian, Valea Ciorii, Valea Măcrișului, Vlădeni - dispun de rețeaua de telefonie fixă, rețelele de telefonie mobilă și au acces la internet.

Județul Prahova

Comuna Adunați - dispune de rețele de telefonie mobilă, fixă, internet și televiziune prin cablu.

Comuna Albești -Paleologu⁸⁶ - are acoperire locală în ceea ce privește serviciile de telefonie fixă și mobilă; racordarea la rețeaua de internet este în curs de construcție.

Comuna Aluniș⁸⁷ - dispune de servicii de telefonie fixă, mobilă, cablu tv și internet.

Comuna Apostolache - are acces la servicii de telefonie și internet, alături de televiziune prin cablu.

Comuna Ariceștii Zeletin⁸⁸ - are o arie de acoperire de 40% pentru televiziunea prin cablu, 100% pentru telefonie fixă, 0% pentru internet.

Comuna Ariceștii Rahtivani⁸⁹ - are acces la servicii de telefonie fixă și internet.

Comuna Baba Ana⁹⁰ - beneficiază de servicii de telefonie mobilă și fixă, televiziune prin cablu și internet.

Balta Doamnei⁹¹ - are acces la rețeaua de telefonie fixă și cablu tv.

Comuna Bălțești⁹² - dispune de servicii de telefonie fixă și mobilă, cablu TV și internet.

Comuna Bănești⁹³ - dispune de servicii de telefonie fixă, televiziune prin cablu și internet.

Comuna Bărcănești - are acces la rețeaua de telefonie fixă și cablu tv.

⁸⁵<http://www.google.ro/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=6&ved=0CEoQFjAF&url=http%3A%2F%2Fprimariasarateni.ro%2Fdownload.php%3Fid%3D105%26securityhash%3D7b97b25e8f7db18b586a2614289bca47&ei=aHdqUsa4Do7Eswb6pYHIBW&usg=AFQjCNGpbziCtRYzmVq3TmgU8otTJ5Fgw&sig2=OtoFT7WO71d806LSdwlrIQ>

⁸⁶ <http://www.rasfoiesc.com/legal/administratie/PRIMARIA-COMUNA-ALBESTI-PALEOL13.php>

⁸⁷ http://www.primaria-alunis.ro/alunis_infrastructura-60.html

⁸⁸ http://www.primariaaricesti.ro/files/4477_Propunere%20Aricestii%20Zeletin.pdf

⁸⁹ <http://primaria.duv.ro/blog/primaria-aricestii-rahtivani/>

⁹⁰ http://www.primariababaana.ro/baba-ana_infrastructura-60.html

⁹¹ <http://baltadoamnei.euoprahova.eu/>

⁹² <http://www.primariaonline.ro/judet-Prahova/primarie-Baltesti>

⁹³ http://www.primaria.banesti.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=47&Itemid=54

Comuna Bătrâni⁹⁴ - dispune de servicii de telefonie fixă, cablu TV și internet.

Comuna Berceni - are acces la internet, servicii de telefonie mobilă și fixă și televiziune prin cablu.

Comuna Bertea - are acces la servicii de telefonie mobilă și fixă.

Comuna Blejoi⁹⁵ - are acces la internet în proporție de 30%, servicii de telefonie mobilă și fixă.

Comuna Boldești-Grădiștea - beneficiază de acces la internet, acoperire a rețelelor de telefonie mobilă, de telefonie fixă și televiziune prin cablu.

Comuna Brazi - dispune de acoperire a rețelelor de telefonie mobilă, de telefonie fixă și televiziune prin cablu.

Comuna Brebu - dispune de acces la internet, servicii de telefonie mobilă și fixă și televiziune prin cablu.

Comuna Bucov⁹⁶ - este racordată la rețelele de telefonie fixă și mobilă, cablu TV și internet.

Comuna Călugăreni - are acces la internet, servicii de telefonie mobilă și fixă.

Comuna Cărbunești - dispune de acces la internet și are acoperire pentru rețelele de telefonie fixă și mobilă.

Comuna Ceptura - dispune de acces la internet și are acoperire pentru rețelele de telefonie fixă și mobilă.

Comuna Cerașu - beneficiază de aria de acoperire pentru accesul la internet, acoperire pentru rețelele de telefonie fixă și mobilă.

Comuna Chiojdeanca⁹⁷ - este racordată la rețelele de telefonie fixă și mobilă, cablu TV și internet.

Comunele Cocorăștii Colț și Cocorăștii Mislui - dispun de toate condițiile necesare: telefonie fixă, acces internet, televiziune cablu și telefonie mobilă.

Comuna Colceag⁹⁸ - este dotată cu servicii de telefonie fixă, televiziune prin cablu și internet.

Comuna Cornu⁹⁹ - este racordată la rețeaua de telefonie digitală și are acces la servicii de telefonie fixă, internet și cablu tv.

Comuna Cosminele - beneficiază de servicii de telefonie fixă, televiziune prin cablu și internet.

⁹⁴ <http://www.ghidulprimariilor.ro/list/cityHallDetails/PRIM%25C4%2582RIA%2BB%25C4%2582TR%25C3%2582NI/202052>

⁹⁵ <http://www.primarialejoj.ro/docs/2010/Strategie%20dezvoltare%20Blejoi.pdf>

⁹⁶ <http://www.ghidulprimariilor.ro/list/cityHallDetails/...BUCOV/180401>

⁹⁷ <http://www.primariaonline.ro/judet-Prahova/primarie-Chiojdeanca>

⁹⁸ <http://www.primariaonline.ro/judet-Prahova/primarie-Colceag>

⁹⁹ <http://www.primariacornu.ro/PAGINI/strategie.pdf>

Comuna Drăgănești - are acces la serviciile de telefonie mobilă și fixă, televiziune prin cablu, internet.

Comuna Drajna - dispune de acces la serviciile de telefonie mobilă și fixă, internet și cablu TV.

Comuna Dumbrava¹⁰⁰ - dispune de acces la serviciile de telefonie mobilă și fixă, internet.

Comuna Dumbrăvești - este dotată cu servicii de telefonie fixă, televiziune prin cablu și internet.

Comunele Fântânele, Filipeștii de Pădure, Filipeștii de Târg și Florești - beneficiază de telefonie fixă, telefonie mobilă, televiziune prin cablu, acces la internet.

Comuna Fulga are acces la servicii de internet și telefonie, cablu TV.

Comunele Gherghița, Gorgota, Gornet, Gornet Cricov, Gura Vadului și Gura Vitioarei - sunt racordate la rețeaua de telefonie fixă, rețelele de telefonie mobilă și dispun de acces la internet și televiziune prin cablu.

Comunele Iordăcheanu și Izvoarele - dispun de acces la serviciile de telecomunicații în următoarele proporții teritoriale: 45% telefonie fixă, 75% telefonie mobilă, 85% televiziune prin cablu și acces la internet.

Comuna Jugureni - dispune de rețea de telefonie fixă și mobilă, televiziune prin cablu și acces la internet.

Comunele Lapoș și Lipănești - sunt dotate cu rețele de telefonie fixă și mobilă, acces la internet și televiziune prin cablu.

Comunele Măgurele, Măgureni, Mănești - dețin infrastructura specifică pentru asigurarea serviciilor de telefonie fixă și mobilă și televiziune prin cablu.

Comunele Olari, Păcureți, Păulești, Plopu, Podenii Noi, Poiana Cămpina, Poienarii Burchii, Posești, Predeal Sărari, Provița de Jos, Provița de Sus, Puchenii Mari - dispun în proporție de 100% de telefonie fixă și televiziune prin cablu, alături de 80% arie acoperire pentru telefonie mobilă.

Comuna Râfov¹⁰¹ - dispune de acces la servicii de telefonie, internet și cablu TV.

Comunele Salcia, Sălciile, Sângeru, Scorțeni, Secăria, Șirna, Șoimari, Șotriile, Starchiojd, Ștefești, Surani - sunt dotate cu rețele de telefonie fixă și mobilă, acces la internet și televiziune prin cablu în proporție de 100%.

¹⁰⁰ http://dumbrava.infoprimary.ro/files/1034_statutul%20comunei.pdf

¹⁰¹ <http://www.ghidulprimariilor.ro/list/cityHallDetails/PRIM%25C4%2582RIA%2BR%25C3%2582FOV/180491>

Comunele Talea, Tătaru, Teișani, Telega, Tinosu, Târgșoru Vechi, Tomșani, Vadu Săpat, Valea Călugărească, Valea Doftanei, Vărbilău și Vâlcănești - au acces la rețeaua de telefonie fixă, telefonie mobilă, acces la internet și televiziune prin cablu.

Județul Teleorman

Comunele Băbăița, Balaci - sunt racordate la rețelele de telefonie fixă, mobilă, internet și cablu TV.

Comuna Beciu¹⁰² - dispune de rețele de telefonie fixă și mobilă și acces la internet și la servicii de televiziune prin cablu.

Comunele Beuca, Blejești, Bogdana, Botoroaga, Bragadiru, Brânceni, Bujoreni, Bujoru, Buzescu, Călinești, Călmățui, Călmățui de Sus, Cervenia - beneficiază de acces la internet, la rețelele de telefonie și cablu tv.

Comuna Ciolănești¹⁰³ - dispune de telefonie digitală, internet, cablu tv.

Comunele Ciuperceni, Conțești, Cosmești, Crângu, Crevenicu, Crângeni, Didești, Dobrotești, Dracea, Drăgăneștii de Vede, Drăgăneștii-Vlașca - sunt dotate cu infrastructura de telecomunicații, acces la internet, telefonie și cablu tv.

Comuna Drăcsenei¹⁰⁴ - are acces la servicii de telefonie, televiziune prin cablu și internet.

Comuna Fântânele¹⁰⁵ - are acces la serviciile de telefonie mobilă, iar locuitorii au acces la serviciile de cablu TV și internet.

Comunele Frăsinet, Frumoasa, Furculești, Gălăteni, Gratia, Islaz, Izvoarele, Lisa, Lița, Lunca, Măgura - dispun de acces la servicii de telefonie, internet și cablu tv.

Comuna Măldăeni¹⁰⁶ - are acces la servicii de telefonie digitală, cablu TV.

Comunele Mârzănești, Mavrodin, Mereni, Moșteni, Nanov, Năsturelu, Necșești, Nenciulești, Olteni, Orbeasca, Peretu, Piatra - sunt racordate la infrastructura de telecomunicații, internet, telefonie și cablu tv.

¹⁰² <http://www.primariaonline.ro/judet-Teleorman/primarie-Beciu>

¹⁰³ <http://www.ghidulprimariilor.ro/list/cityHallDetails/PRIM%25C4%2582RIA%2BCIOL%25C4%2582NE%25C5%259ETI/200602>

¹⁰⁴ <http://www.primariaonline.ro/judet-Teleorman/primarie-Dracsenei>

¹⁰⁵ <http://www.primariafantanele.ro/>

¹⁰⁶ <http://www.ghidulprimariilor.ro/list/cityHallDetails/PRIM%25C4%2582RIA%2BM%25C4%2582LD%25C4%2582ENI/20146>

Comuna Pietroșani¹⁰⁷ - este conectată la o rețea de televiziune prin cablu și internet precum și la rețeaua de telefonie fixă și mobilă.

Comunele Plopii-Slăvitești, Plosca, Poeni, Poroschia, Purani, Putineiu, Răsmirești, Săceni, Saelele, Salcia, Sârbeni, Scrioaștea, Scurtu Mare - au acces la internet, la rețeaua de telefonie fixă și cablu TV.

Comuna Rădoiești¹⁰⁸ - are acces la televiziune prin cablu, telefonie fixă și mobilă și conexiune la internet.

Comunele Seaca, Segarcea-Vale, Sfîntești, Siliștea, Siliștea Gumești, Slobozia Mândra, Smârdioasa, Stejaru, Suhaia - dispun de acces la rețele de telefonie fixă, mobilă, internet și cablu TV.

Comuna Ștorobăneasa¹⁰⁹ - beneficiază de cablu TV, acces internet și acoperire pentru servicii de telefonie mobilă.

Comunele Talpa, Tătărăștii de Jos, Tătărăștii de Sus, Țigănești, Traian, Trivalea-Moșteni, Troianul, Uda-Clocociov, Vârtoape, Vedea, Vișoara, Vitănești, Zâmbreasca - beneficiază de rețelele de telefonie mobilă, telefonie fixă, acces la internet și cablu TV.

În concluzie, gradul de dezvoltare al infrastructurii de telecomunicații la nivelul zonei rurale din regiunea Sud Muntenia este unul ridicat, majoritatea localităților dispunând în prezent de acces la servicii de telefonie mobilă și fixă și de televiziune. Aspectul care necesită o îmbunătățire în viitor este reprezentat de asigurarea accesului la internet de mare viteză în comunele și satele din regiune.

e) Identificarea zonelor cu acoperire deficitară a acestor rețele

Planul strategic guvernamental aplicat la nivel național își propune accelerarea ritmului de dezvoltare a serviciilor de telecomunicații, identificate drept unul dintre cei mai importanți facilitatori ai modernizării societății și creșterii gradului de competitivitate a economiei, prin încurajarea acelor activități care să ducă la diminuarea acelor zone identificate drept zone dezavantajate din punct de vedere al accesului către acestea.

Această multitudine de resurse comunicaționale este cu atât mai valoroasă având în vedere rapiditatea cu care se schimbă și evoluează societatea și implicit și nevoile acesteia de

¹⁰⁷ <http://www.primariaonline.ro/judet-Teleorman/primarie-pietrosani>

¹⁰⁸ <http://www.primariaonline.ro/judet-Teleorman/primarie-Radoiesti/m/1/lang/1>

¹⁰⁹ <http://www.storobaneasa.ro/date.html>

comunicare și informare. De asemenea, date fiind perioadele relativ îndelungate de timp pentru a dezvolta și implementa soluții tehnice viabile, este necesară încurajarea diversității tehnologice pentru a permite ca, înainte ca o anumită nevoie de comunicare să devină stringentă, să existe deja mai multe soluții capabile să o adreseze.

În general, mijloacele de telecomunicații sunt insuficiente sau lipsesc în zonele rurale montane și defavorizate geografic. Identificarea, la nivelul regiunii Sud Muntenia, a zonelor dezavantajate din punctul de vedere al accesului la conexiuni în bandă largă sau cablelink se face pornind de la identificarea numărului de persoane care nu beneficiază de aceste servicii.

Serviciile de internet mobil acoperă în mare parte zonele din regiunea Sud Muntenia, mai puțin în zonele muntoase sau dezavantajate geografic (comunele și satele din nordul județelor Argeș, Prahova și Dâmbovița). De asemenea, serviciile de cablu TV asigură în proporție de 85% aria de acoperire în regiunea Sud Muntenia, în mediul rural, probleme cu transmiterea semnalului putând fi identificate în zonele de nord ale județelor Argeș, Prahova și Dâmbovița.

Ponderea persoanelor ce nu beneficiază de serviciile sus-menționate, în totalul populației județului, la nivelul anului 2009, este ilustrată în tabelul următor:

Tabel nr. 37 Ponderea persoanelor ce nu beneficiază de acces la conexiuni de bandă largă, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, la nivelul anului 2009¹¹⁰

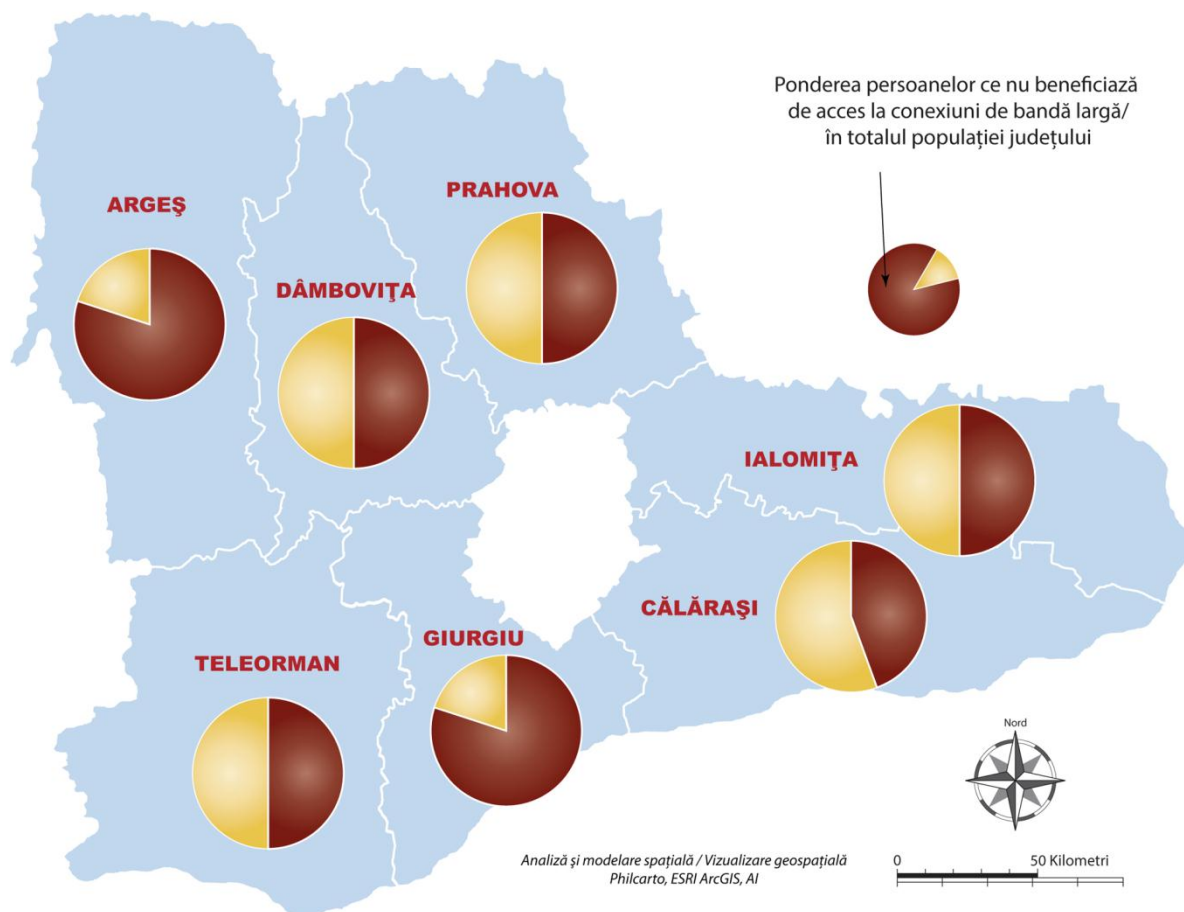
- %-

Județ	Procent
Argeș	80%
Călărași	40%
Dâmbovița	50%
Giurgiu	80%
Ialomița	50%
Prahova	50%
Teleorman	50%

Sursa: Strategia guvernamentală de dezvoltare a comunicațiilor electronice în bandă largă în România, pentru perioada 2009 - 2015

¹¹⁰ Datele incluse în cadrul acestui tabel nu acoperă întreg intervalul de analiză din cauza indisponibilității sau a disponibilității parțiale a acestora din sursele oficiale publice de informații. Consultantul a făcut toate demersurile pentru obținerea datelor necesare, a realizat interpretarea pe baza datelor puse la dispoziție din surse oficiale și nu își asumă extrapolarea pentru o perioadă mai mare de timp.

Figura nr. 74 Ponderea persoanelor care nu beneficiază de acces la conexiuni în bandă largă, în regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2009¹¹¹

Sursa: Prelucrare proprie de informații, 2013

Cele mai multe zone rurale cu acoperire deficitară a principalelor rețele de telecomunicații se află în județele Argeș, Prahova și Giurgiu. Schimbările pe piața de telecomunicații, acceptarea noilor tehnologii și lărgirea ariei de acoperire a mijloacelor de transmitere a principalelor conexiuni (internet, telefonie, cablu), sunt măsuri care pot schimba gradul deficitar de acoperire, mai ales în mediul rural.

¹¹¹ Datele incluse în cadrul acestui tabel nu acoperă întreg intervalul de analiză din cauza indisponibilității sau a disponibilității parțiale a acestora din sursele oficiale publice de informații. Consultantul a făcut toate demersurile pentru obținerea datelor necesare, a realizat interpretarea pe baza datelor puse la dispoziție din surse oficiale și nu își asumă extrapolarea pentru o perioadă mai mare de timp.

2.10 Infrastructura de sănătate din mediul rural în regiunea Sud Muntenia

Sănătatea implică mai multe dimensiuni, fiind corelată și cu mediul social - economic în care trăiesc oamenii. Un sistem de sănătate bine dezvoltat și adaptat necesităților comunității are un impact considerabil asupra calității vieții.

Infrastructura de sănătate din mediul rural trebuie să răspundă problemelor majore cu care se confruntă populația și să asigure accesibilitatea persoanelor la serviciile de sănătate de bază.

Printre indicatorii care definesc infrastructura de sănătate se află numărul unităților sanitare și numărul personalului medico-sanitar.

a) Număr de unități sanitare pe tipuri și starea acestora

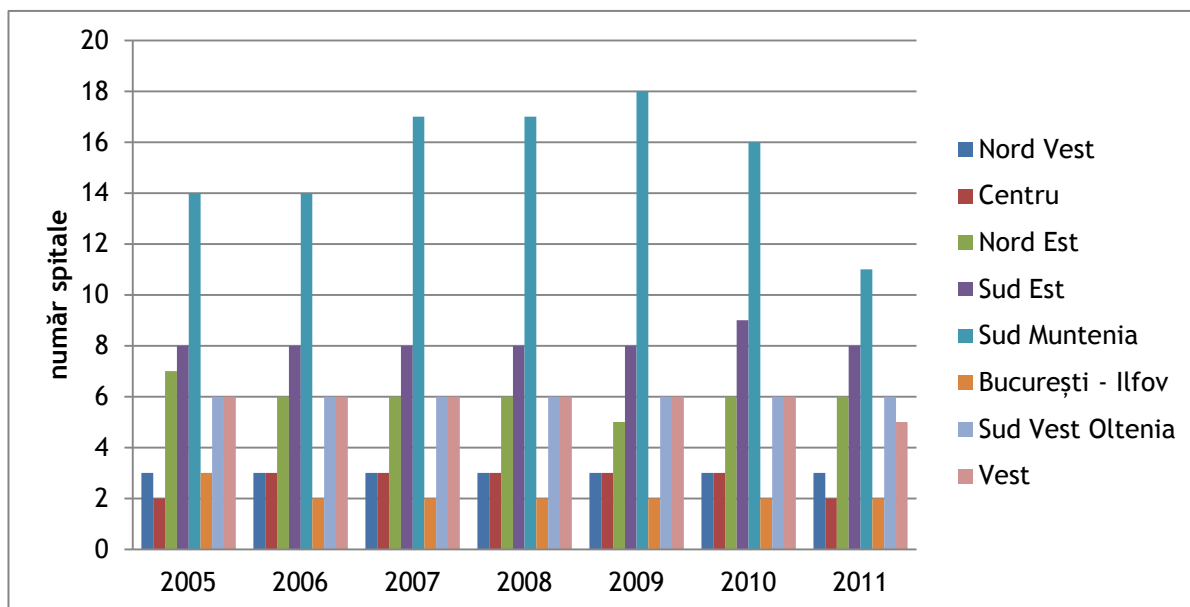
Principalele categorii de unități sanitare sunt:

- Spitalele;
- Policlinicile;
- Cabinetele medicale de familie;
- Cabinetele medicale de specialitate;
- Cabinetele stomatologice;
- Farmaciile.

Următoarele unități sanitare sunt inexistente în spațiul rural al regiunii Sud Muntenia: sanatorii balneare, sanatorii TBC, cabinete medicale școlare.

Analizând situația la nivel național, regiunea Sud Muntenia are cel mai mare număr de spitale în localitățile din mediul rural, fiind urmată de regiunile Sud Est (8 spitale), Nord Est și Sud Vest Oltenia (cu câte 6 spitale fiecare). Cel mai mic număr de spitale în zonele rurale există în regiunile București - Ilfov și Centru (doar două spitale în anul 2011). (Tabelul nr. A61)

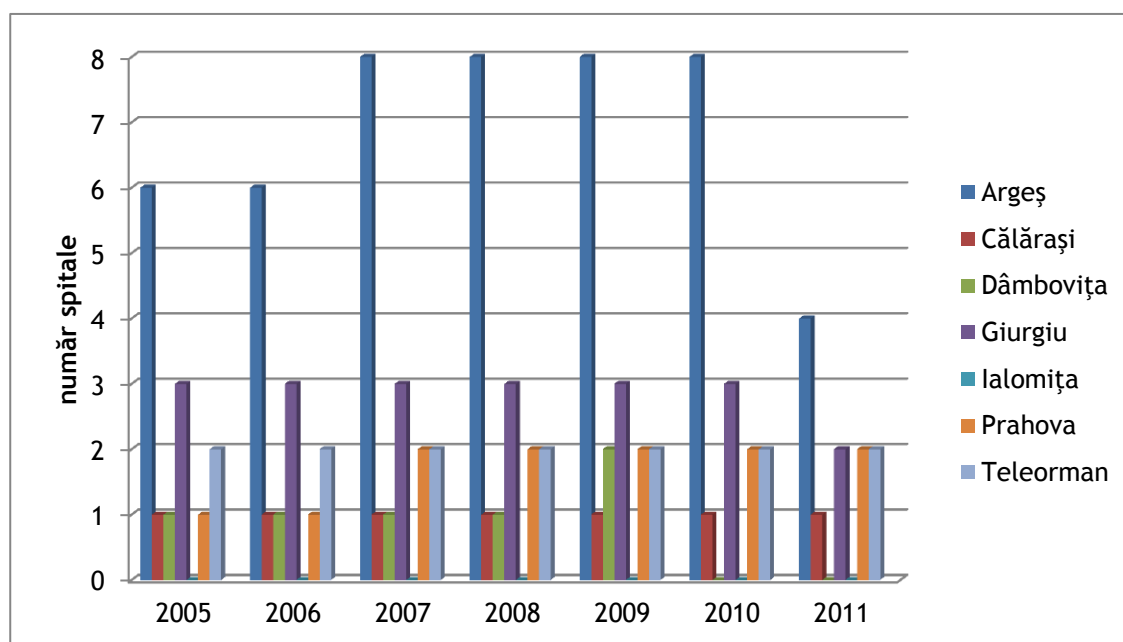
Figura nr. 75 Evoluția numărului de spitale în mediul rural, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivelul regiunii Sud Muntenia, numărul spitalelor din zonele rurale a înregistrat o scădere în anul 2011, ajungând la un număr de 11 astfel de unități sanitare (Tabel nr. A62). Cel mai mare număr s-a înregistrat în anul 2009 (18). Se constată, la nivel județean, că zona rurală din Ialomița nu dispunea de nici un spital, iar cel mai mare număr de spitale era deținut de județul Argeș (4), dar care a scăzut la jumătate comparativ cu perioada 2007 - 2010, când existau 8 spitale.

Figura nr. 76 Evoluția numărului de spitale în mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

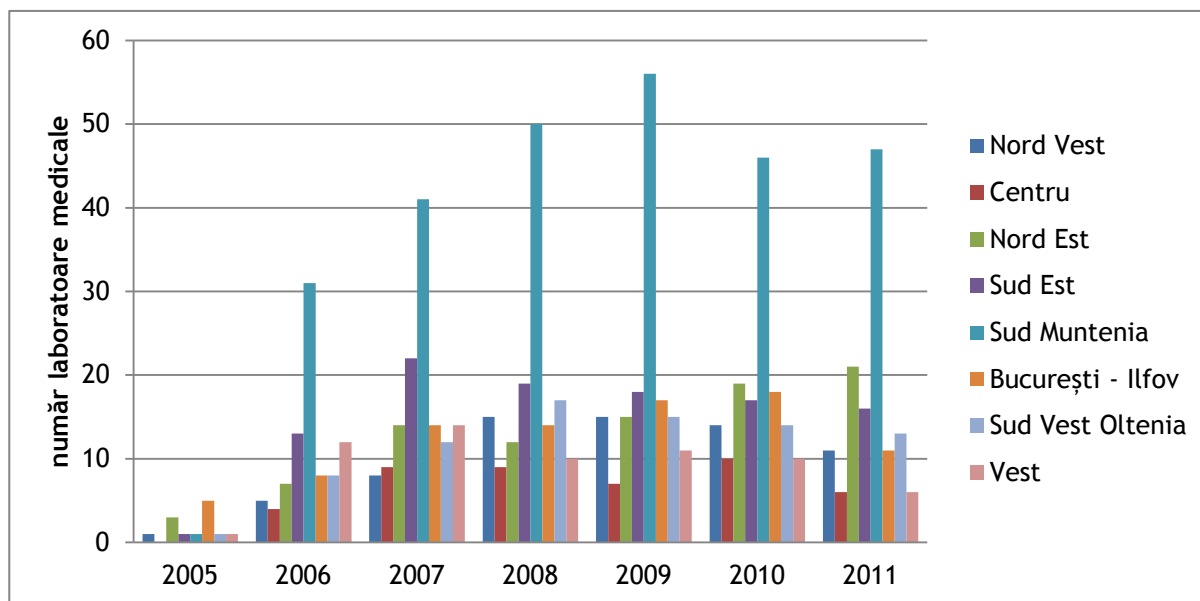
La nivel național, în anul 2011, nu exista în mediul rural al celor opt regiuni ale țării, nici o policlinică. Analizând perioada de timp 2005 - 2011, se constată în anul 2010, existența a două policlinici în regiunea Centru și ai uneia în regiunea Sud Muntenia.

În localitățile din zona rurală a regiunii Sud Muntenia, singura policlinică identificată a existat la nivelul județului Dâmbovița, în perioada de timp 2009 - 2010 (Tabelul nr. A64).

Laboratoarele medicale asigură servicii de efectuare a analizelor, investigațiilor, tratamentelor și preparatelor.

În mediul rural din regiunea Sud Muntenia exista în anul 2011, cel mai mare număr de laboratoare medicale, de două ori mai multe decât în regiunea situată pe locul doi: Nord Est (47, respectiv 21 de laboratoare). Cea mai mică valoare a acestui indicator se înregistra în regiunile Centru și Vest (Tabel nr. A63).

Figura nr. 77 Evoluția numărului de laboratoare medicale în mediul rural, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

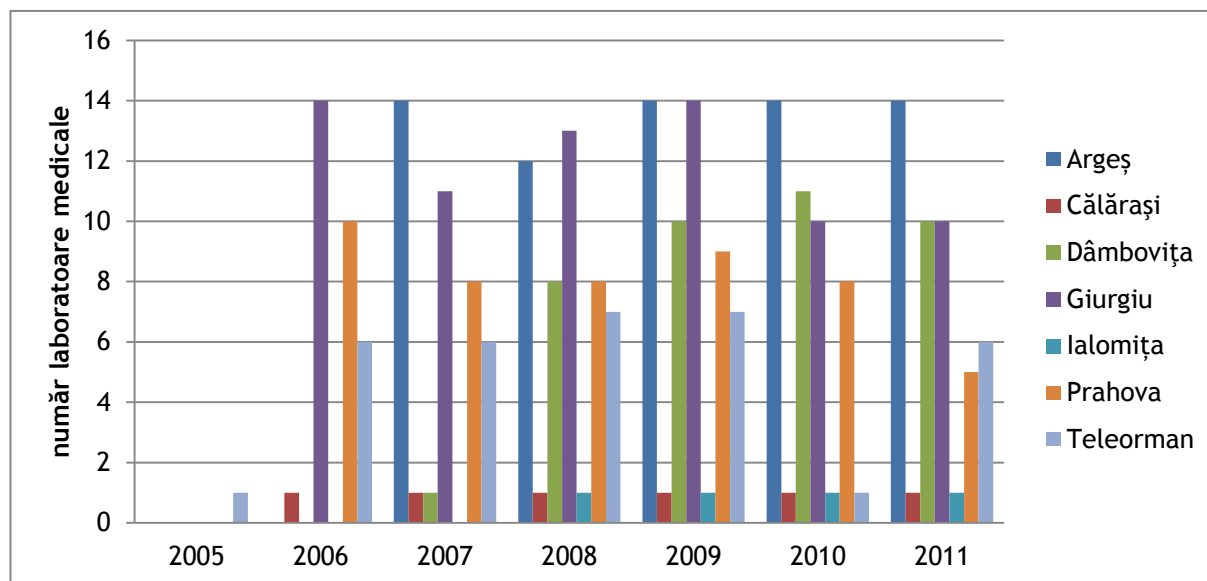

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În anul 2011 numărul de laboratoare medicale era în regiunea Sud Muntenia de 47, în scădere comparativ cu anii 2008 și 2009. Se remarcă creșterea bruscă a numărului de laboratoare medicale în anul 2006, față de anul 2005 (Tabelul nr. A65).

Comparația pe județe relevă preponderența laboratoarelor medicale din zonele rurale în județele Argeș, Dâmbovița și Giurgiu. La polul opus se află județele Călărași și Ialomița, în care se înregistrează în anul 2011 doar un laborator medical.

Figura nr. 78 Evoluția numărului de laboratoare medicale din mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

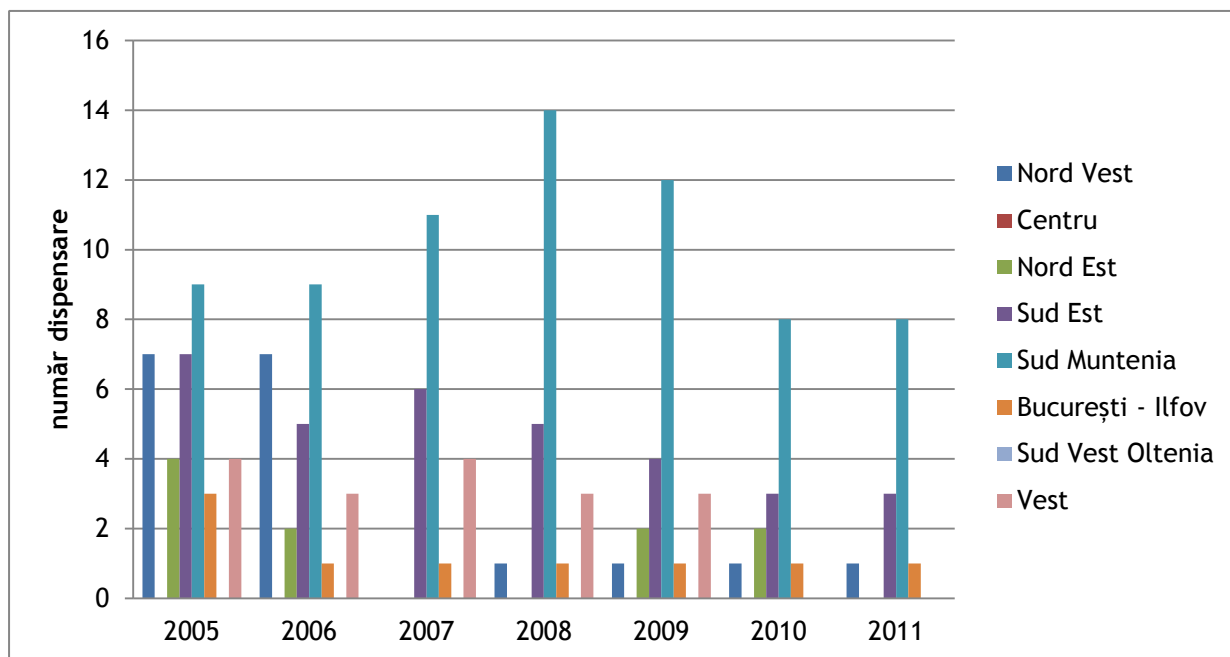
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În timp ce policlinicile reprezintă unități sanitare care acordă asistență medicală de specialitate bolnavilor ambulatoriu, furnizând servicii de asistență medicală preventivă, curativă și de urgență¹¹², dispensarele medicale sunt unități sanitare care acordă asistență medicală generală și de specialitate precum și servicii de monitorizare a bolnavilor de către medici și personal sanitar mediu.

Regiunea Sud Muntenia se afla pe primul loc ca număr de dispensare medicale existente în mediul rural, având un număr mai mare decât celelalte 7 regiuni la un loc (8 dispensare în anul 2011). Singurele regiuni care dispuneau de astfel de unități sanitare în anul 2011, au fost, pe lângă Sud Muntenia, regiunile Sud Est (3 dispensare), Nord Vest și București - Ilfov (cu câte un dispensar fiecare) (Tabel nr. A66).

¹¹² Definiții preluate din publicația Institutului Național de Statistică, *Activitatea unităților sanitare*, 2012

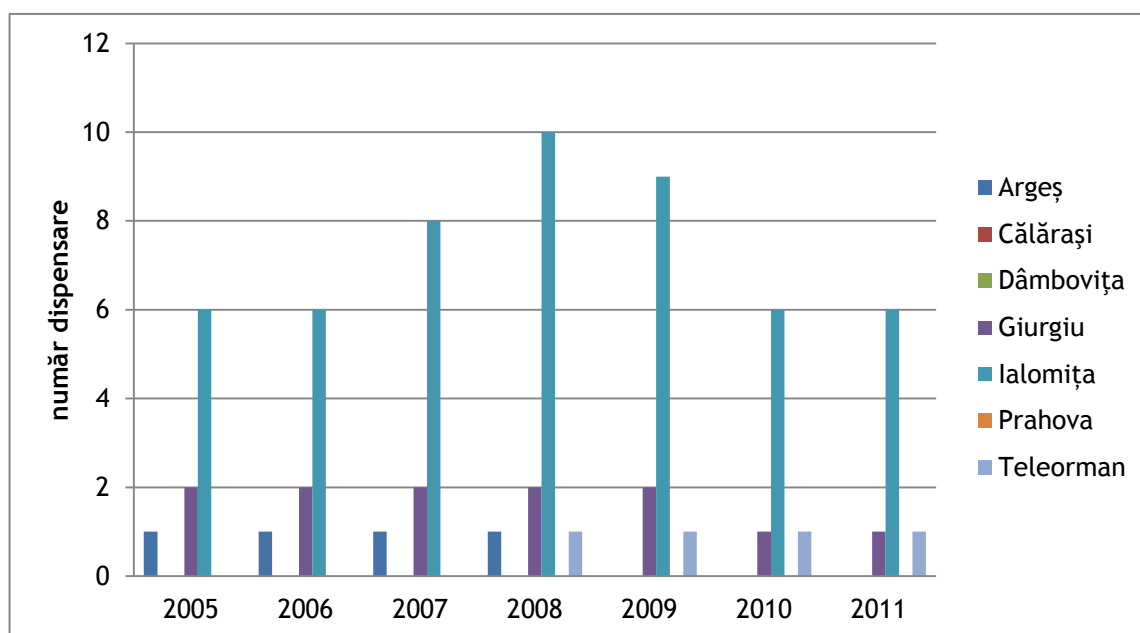
Figura nr. 79 Evoluția numărului de dispensare în mediul rural, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivelul regiunii Sud Muntenia, existau, în anul 2011, 8 dispensare, mai puține decât în perioada 2005 - 2009. Din acestea, 6 aparțineau zonei rurale a județului Ialomița și câte unul județelor Giurgiu și Teleorman (Tabelul nr. A67). În anul 2011 nu existau dispensare în mediul rural din județele Argeș, Călărași, Dâmbovița și Prahova.

Figura nr. 80 Evoluția numărului de dispensare în mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

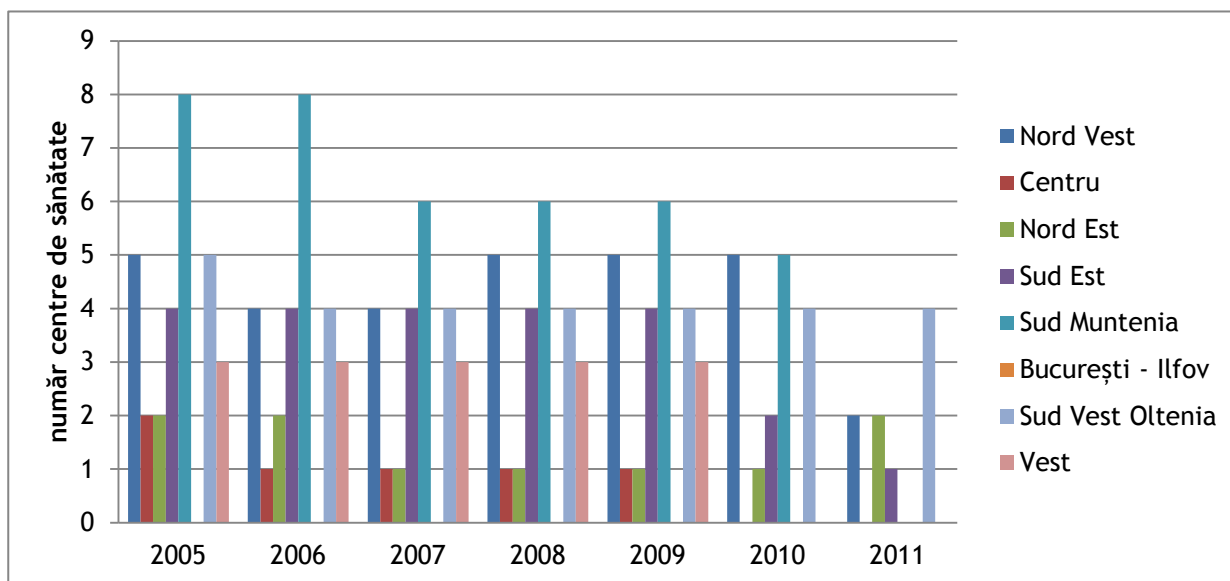

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Centrele de sănătate sunt unități sanitare cu paturi care asigură asistență medicală de specialitate în cel puțin două specialități pentru populația mai multor localități apropiate.

La nivel național, în mediul rural, în anul 2011, numărul centrelor de sănătate era redus, acestea însumând un total de 9, dintre care 4 se aflau în regiunea Sud Vest Oltenia, câte 2 în regiunile Nord Vest și Nord Est și 1 în regiunea Sud Est. (Tabelul nr. A68).

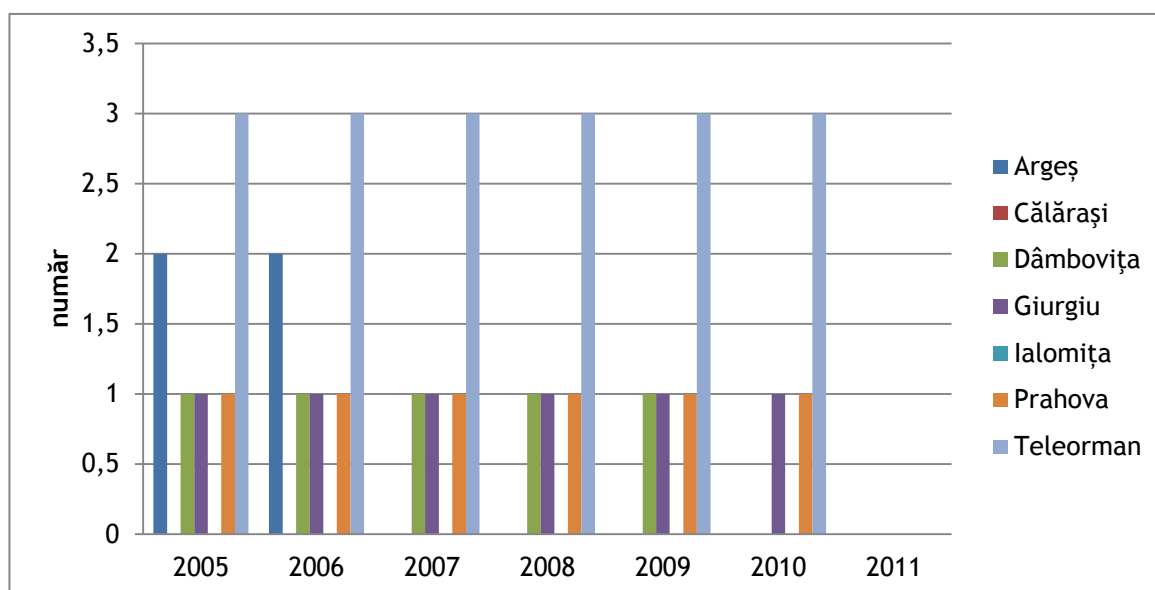
Figura nr. 81 Evoluția numărului de centre de sănătate în mediul rural, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În regiunea Sud Muntenia, centrele de sănătate au cunoscut o evoluție descendentă constantă, astfel încât de la 8 centre de sănătate existente în anul 2005, s-a ajuns ca în anul 2011 să nu mai existe nici unul. În spațiul rural din județele Călărași și Ialomița se constată absența acestor centre pe parcursul întregii perioade (Tabelul nr. A69).

Figura nr. 82 Evoluția numărului de centre de sănătate în mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

O altă problemă identificată în privința unităților sanitare este reprezentată de **starea tehnică** a acestora. Deși există posibilitatea accesării de fonduri structurale destinate reabilitării, modernizării și echipării infrastructurii serviciilor de sănătate, în cadrul Axei prioritare 3, Domeniul Major de Intervenție 3.1, în cadrul Programului Operațional Regional, în mediul rural al regiunii Sud Muntenia nu s-au identificat proiecte finanțate în acest domeniu, care să reflecte preocuparea pentru îmbunătățirea stării unităților sanitare existente. Singurul proiect finanțat în sectorul serviciilor de sănătate aparține Consiliului Județean Giurgiu și vizează modernizarea ambulatoriului Spitalului Vadu Lat, situat în satul Vadu Lat, comuna Bucșani, județul Giurgiu. Valoarea totală a proiectului este de 1.408.363 lei, iar obiectul acestuia constă în amenajarea și dotarea spațiilor necesare pentru funcționarea corespunzătoare a ambulatoriului integrat al Spitalului, spații care dispun de condiții improprii derulării actului medical. Se vor construi în acest context două cabinete pentru consultații și un cabinet de psihoterapie.¹¹³

¹¹³ Informații oferite pe site-ul Spitalului Vadu Lat, disponibile online la adresa <http://www.spitalulvadulat.ro>

La nivelul celorlalte șase județe ale regiunii nu au fost identificate proiecte finanțate în acest domeniu, fapt ce denotă lipsa întreprinderii de acțiuni de modernizare, reabilitare sau dotare a infrastructurii unităților sanitare și prin urmare o stare tehnică precară a acestor unități, ce impune necesitatea luării unor măsuri în acest sens.

Din analiza realizată asupra unităților sanitare existente în mediul rural al regiunii Sud Muntenia se constată existența unui număr insuficient de astfel de unități, cu impact asupra accesului la serviciile oferite de acestea. Mai mult decât atât, unitățile sanitare existente dispun de echipamente învechite, care nu funcționează la parametri dezirabili, împiedicând astfel oferirea unor servicii medicale de calitate.

b) Gradul de dotare a zonelor rurale cu unități sanitare

În categoria unităților sanitare se regăsesc: spitalele, policlinicile, dispensarele medicale, cabinetele medicale de familie, de specialitate și generale, cabinetele stomatologice, farmaciile și punctele farmaceutice, laboratoarele medicale și laboratoarele de tehnică dentară.

La nivel național, cel mai mare grad de dotare cu unități sanitare în mediul rural se înregistrează, în anul 2011, în regiunea București - Ilfov, unde numărul de unități sanitare era dublu față de cel al localităților rurale. Pe locurile 2 și 3 se aflau regiunile Sud Est și Centru, în vreme ce regiunea Sud Muntenia avea printre cele mai puține unități sanitare raportat la numărul de localități rurale, alături de regiunile Vest și Nord Vest (Tabel nr. A70).

Se remarcă faptul că, deși județul Argeș se număra printre județele care dețineau cele mai multe unități sanitare, raportat la numărul de localități, numărul acestora se dovedește a fi de fapt cel mai scăzut. Cel mai bun raport între numărul de unități sanitare și numărul de localități rurale se înregistrează în județele Dâmbovița, Giurgiu și Prahova (Tabel nr. A71).

Prin urmare, numărul redus de unități sanitare înregistrate în mediul rural al regiunii Sud Muntenia reprezintă o problemă cu atât mai îngrijorătoare cu cât se constată că, raportat la numărul de localități rurale pe care trebuie să le deservească, nu există nici măcar o unitate sanitară per localitate.

c) Personal medico-sanitar

Principalele categorii de personal sanitar sunt:

- Medicii;
- Medicii dentiști;
- Farmaciștii;
- Personalul sanitar mediu.

La nivel național, în anul 2011, regiunea Sud Muntenia înregistra printre cele mai mari valori numerice ale personalului medical, fiind întrecută doar de regiunea Nord Est, dar la mică distanță. Cu toate acestea avea cel mai mare număr de personal sanitar mediu și se afla pe locul doi în ceea ce privește numărul de medici (Tabel nr. A73).

La nivelul regiunii Sud Muntenia, în spațiul rural, în anul 2011, personalul medical era alcătuit dintr-un număr de 1.041 de medici, 228 stomatologi, 310 farmaciști și un număr de 2.750 persoane încadrate ca personal sanitar mediu.

În județele Argeș, Prahova și Dâmbovița, personalul medico-sanitar era mai numeros comparativ cu județele Călărași și Dâmbovița, acest aspect fiind corelat și cu faptul că aceste 3 județe dispun de un număr mai mare de sate.

Tabel nr. 38 Numărul personalului medico-sanitar din mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, la nivelul anului 2011

-număr-

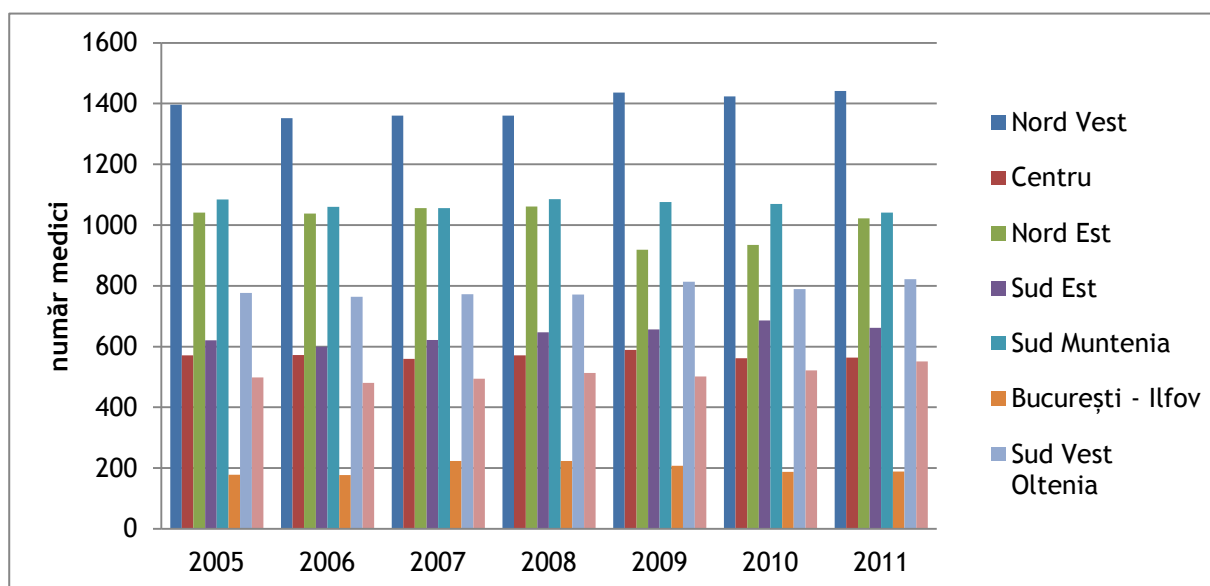
Județ	Medici	Stomatologi	Farmaciști	Personal sanitar mediu
Argeș	247	50	63	677
Călărași	81	24	26	215
Dâmbovița	183	56	52	539
Giurgiu	123	29	64	375
Ialomița	64	12	18	115
Prahova	195	50	64	418
Teleorman	148	7	23	411
TOTAL regiune	1.041	228	310	2.750

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Tabelul nr. A72 ilustrează numărul de medici care revin la 100.000 locuitori la nivelul regiunilor europene. Din cele 236 de regiuni pentru care sunt disponibile datele, regiunea Sud Muntenia se situa în anul 2010 pe ultimele 11 poziții, cu un număr de aproximativ 136,7 medici la 100.000 locuitori, rate mai mici fiind înregistrate doar în regiuni din Turcia. Analiza evoluției numărului de medici în perioada 2005 - 2010 relevă o creștere a numărului de medici în regiunea Sud Muntenia, de la 128,7 la 136,7. Cel mai mare număr de medici raportat la 100.000 locuitori a aparținut în anul 2010 regiunii Ciudad Autonoma de Ceuta din Spania (940,8), urmată de regiunea Attiki din Grecia (829,3 medici la 100.000 locuitori) și regiunea Wien din Austria (664,1 medici). Datele furnizate de Eurostat reflectă o situație îngrijorătoare a accesibilității populației din regiunea Sud Muntenia la serviciile medicale, ce situează Sud Muntenia și în general România, pe ultimele poziții la nivel european.

La nivel național, cel mai mare număr de medici se înregistra în anul 2011, în regiunea Nord Vest, urmată de regiunile Sud Muntenia și Nord Est. Cu toate acestea, analiza evoluției numărului de medici relevă faptul că în anul 2011, regiunile Sud Muntenia și Sud Est erau singurele regiuni în care se constată un trend descendent al acestui indicator (Tabel nr. A74).

Figura nr. 83 Evoluția numărului de medici în mediul rural, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

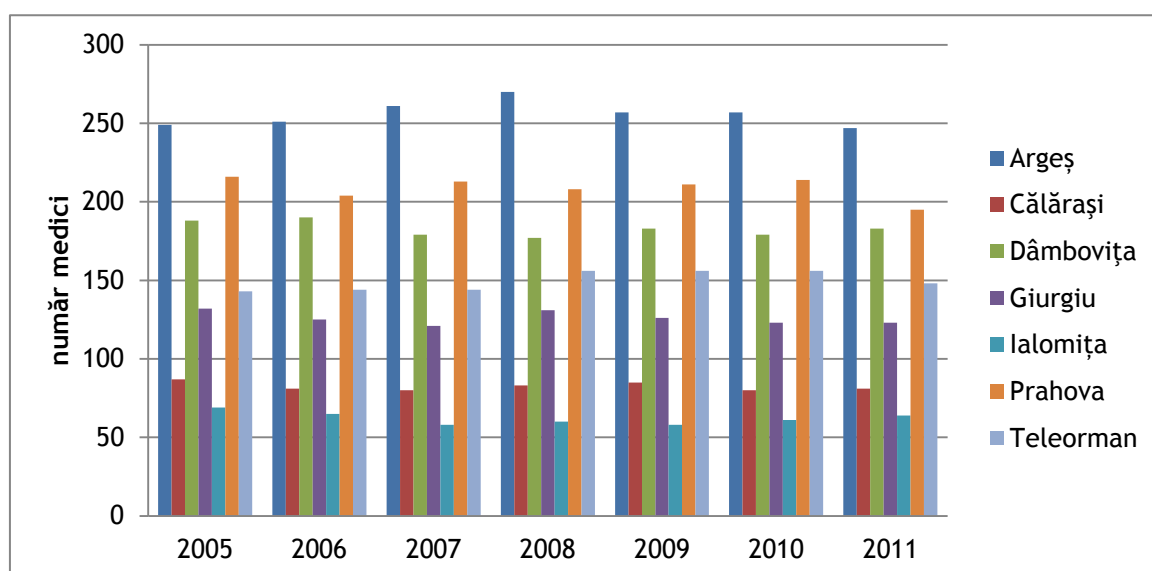
În anul 2011, la nivelul regiunii Sud Muntenia, numărul de medici era de 1.041, în scădere comparativ cu anii precedenți. Cel mai mic număr de medici a fost înregistrat în anul 2007 (1.056). La nivel județean în anul 2011, cel mai mare număr de medici era înregistrat în județele Argeș și Prahova, la diferență mare față de județele Ialomița și Călărași (Tabelul nr. A75).

Raportând numărul de medici la numărul de locuitori din zona rurală a regiunii Sud Muntenia, în anul 2011, se obțin următoarele date:

- județul Argeș: 0,73 medici la 1.000 locuitori;
- județul Călărași: 0,42 medici la 1.000 locuitori;
- județul Dâmbovița: 0,49 medici la 1.000 locuitori;
- județul Giurgiu: 0,63 medici la 1.000 locuitori;
- județul Ialomița: 0,41 medici la 1.000 locuitori;
- județul Prahova: 0,48 medici la 1.000 locuitori;
- județul Teleorman: 0,56 medici la 1.000 locuitori.

Comparând cu media din țările europene, unde numărul de medici este 3,6 la mia de locuitori, și cu media națională de 1,9 la mia de locuitori, statisticile sunt îngrijorătoare.

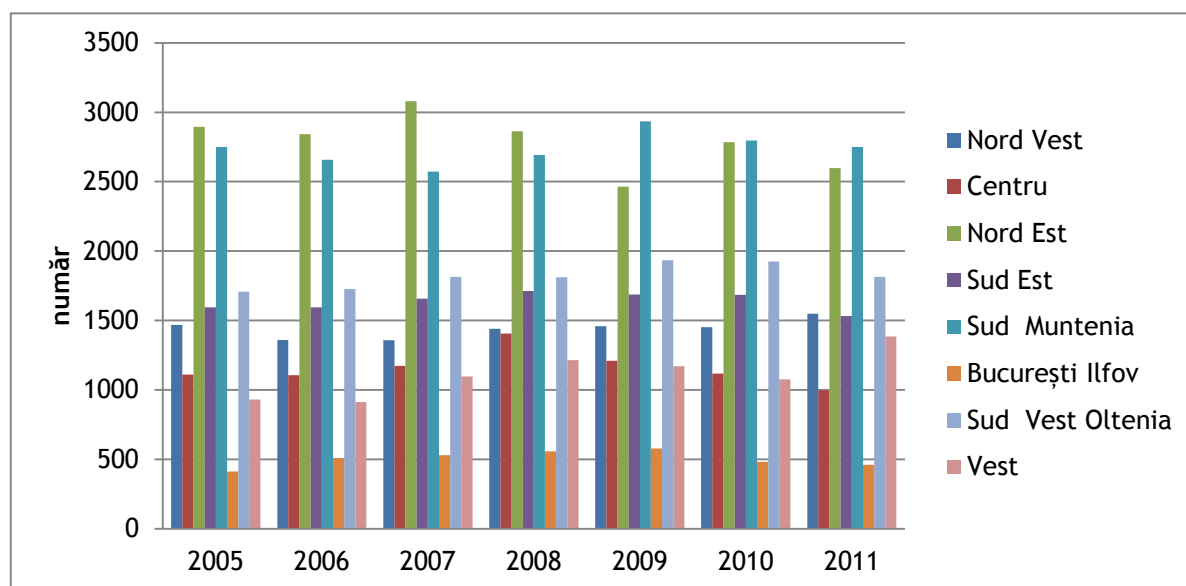
Figura nr. 84 Evoluția numărului de medici în mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Regiunea Sud Muntenia înregistra la nivel național, cel mai numeros personal sanitar mediu, chiar dacă în anul 2011 se constată o scădere a acestuia, comparativ cu anul 2010. Pe locul doi se situa regiunea Nord Est, în vreme ce regiunile București - Ilfov și Centru înregistrau cele mai mici valori ale personalului sanitar mediu (Tabel nr. A76).

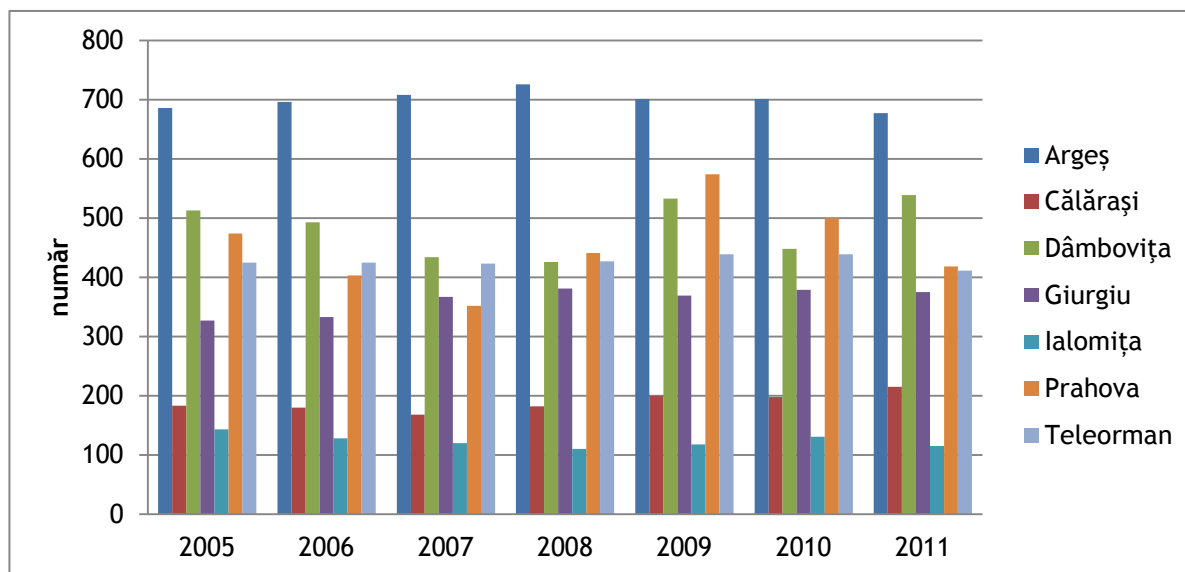
Figura nr. 85 Personalul sanitar mediu din zonele rurale, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Personalul sanitar mediu deținea la nivelul regiunii Sud Muntenia cea mai mare pondere din personalul medico - sanitar, numărul persoanelor din această categorie fiind de 2.750 în anul 2011, în scădere comparativ cu anii 2010 și 2009. La nivel județean, situația era asemănătoare cu cea a medicilor, cel mai mare număr de personal sanitar mediu înregistrându-se în anul 2011 în județele Argeș, Dâmbovița și Prahova, iar cel mai mic în județele Ialomița și Călărași (Tabelul nr. A77).

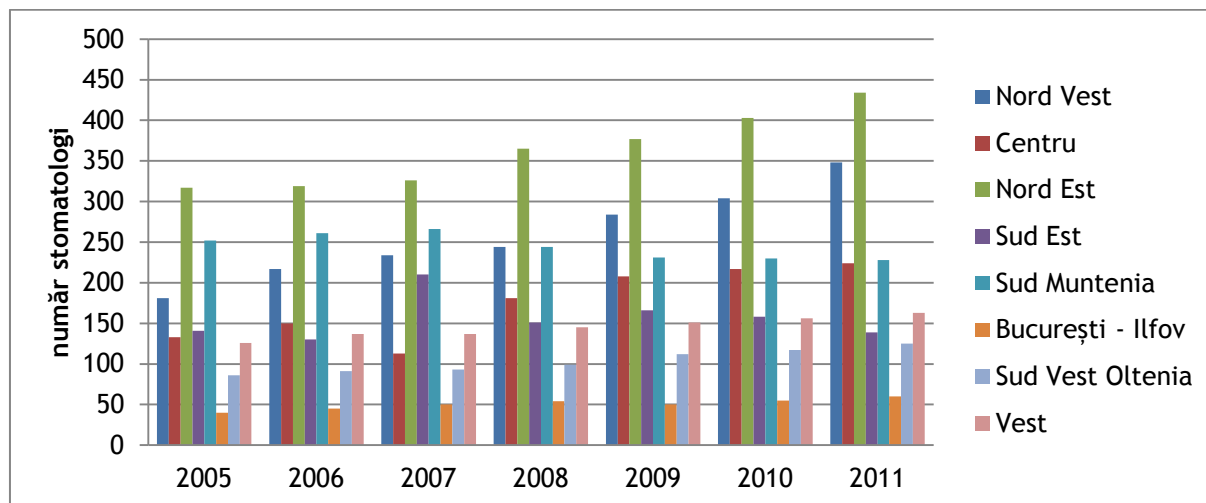
Figura nr. 86 Personalul sanitar mediu din zonele rurale, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Cel mai mare număr de stomatologi la nivel național exista în regiunile Nord Est și Nord Vest (434, respectiv 348). Pe locul trei se situa regiunea Sud Muntenia, urmată la mică distanță de regiunea Centru. Trendul general a fost acela de creștere a numărului de stomatologi în anul 2011, excepție făcând regiunile Sud Muntenia și Sud Est, unde evoluția a fost una descendentă (Tabel nr. A78).

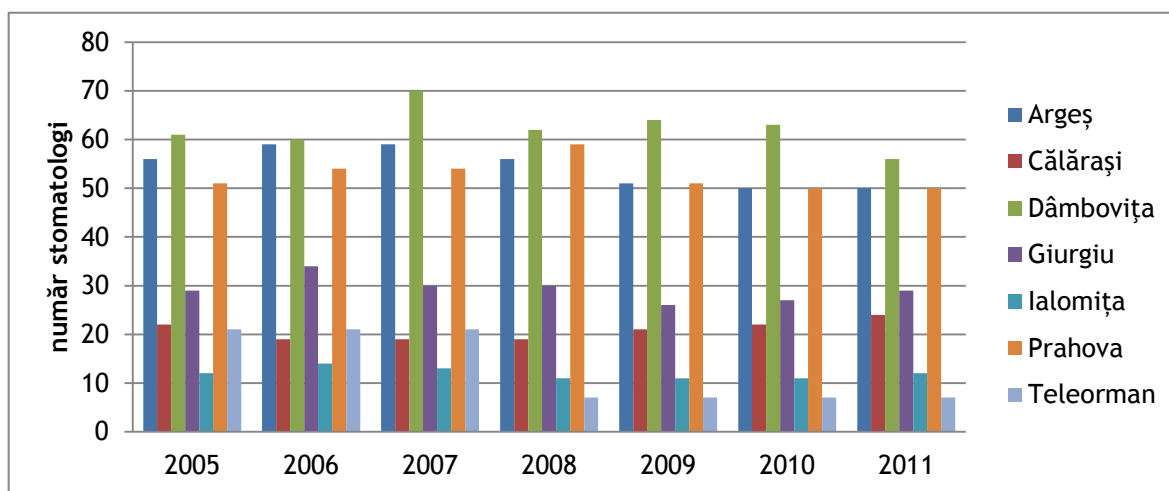
Figura nr. 87 Evoluția numărului de stomatologi din mediul rural, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivel regional, se înregistra în anul 2011 un număr de 228 de stomatologi. La nivel județean, cel mai mare număr de stomatologi se înregistra în județele Dâmbovița, Argeș și Prahova, iar cel mai mic în județul Teleorman (doar 7 medici stomatologi la 262.215 locuitori) - Tabelul nr. A79.

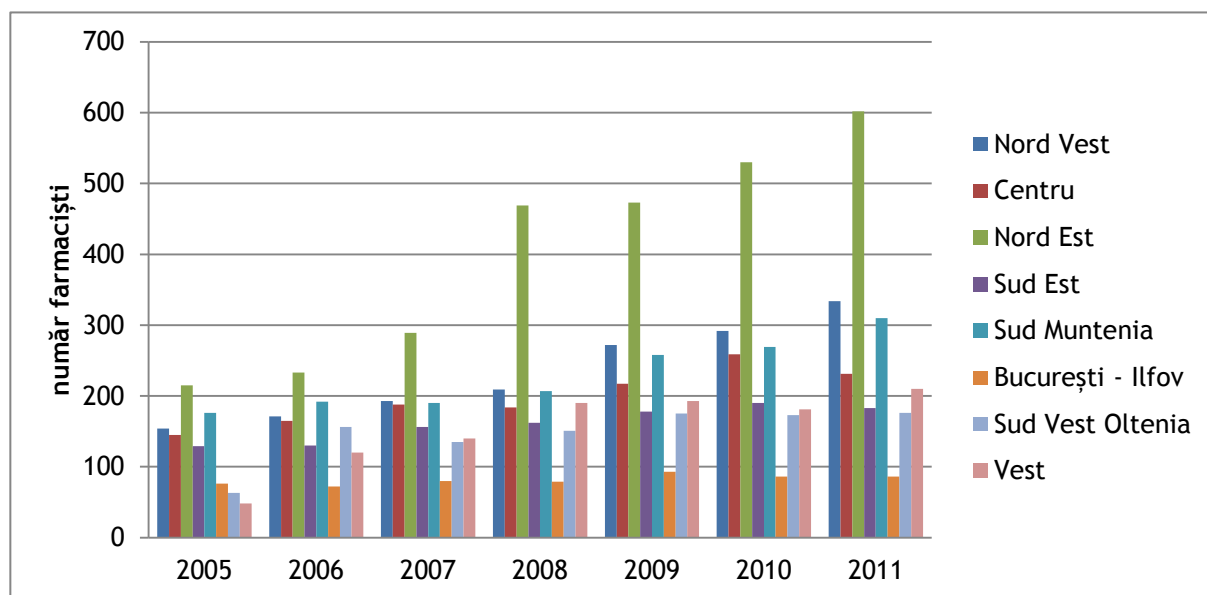
Figura nr. 88 Evoluția numărului de stomatologi din mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În anul 2011, cel mai mare număr de farmaciști s-a înregistrat în regiunea Nord Est, urmată de regiunile Nord Vest și Sud Muntenia, ale căror valori erau apropiate. Deși se situa pe locul trei din punct de vedere al numărului de farmaciști, regiunea Sud Muntenia se afla la mare distanță de regiunea Nord Vest, care deținea un număr semnificativ mai mare (Tabel nr. A80).

Figura nr. 89 Evoluția numărului de farmaciști din mediul rural, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

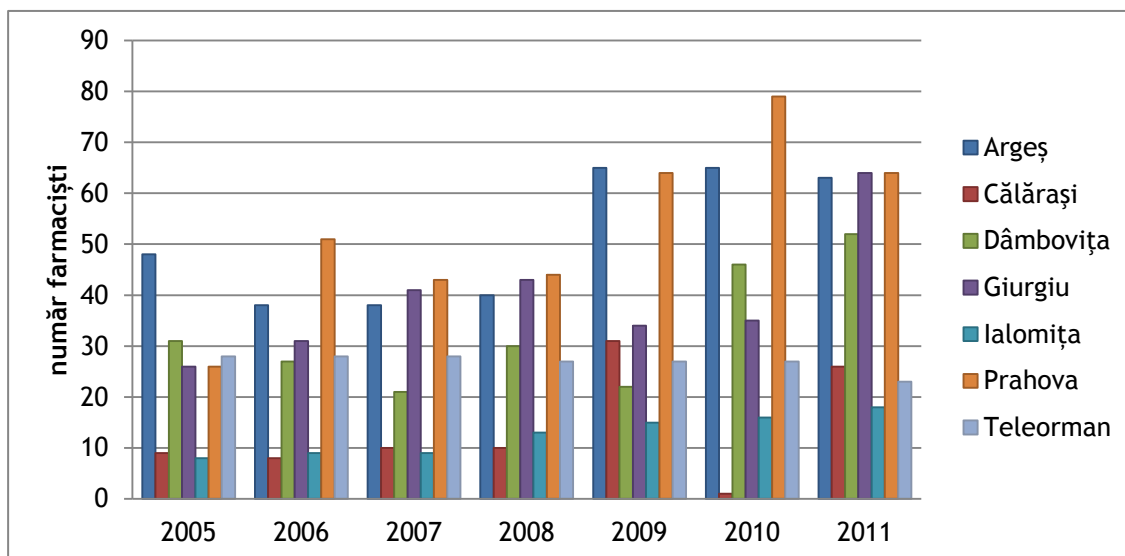

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În regiunea Sud Muntenia, numărul de farmaciști a crescut în anul 2011, ajungând la valori aproape duble comparativ cu anul 2005 (310 față de 176). La nivel județean, cele mai mari valori s-au înregistrat în județele Argeș, Giurgiu și Prahova, iar cele mai mici în Ialomița (de peste 3 ori mai puțini stomatologi decât în cele 3 județe) - Tabelul nr. A81.

Se remarcă cea mai mare creștere a indicatorului analizat la nivelul județului Giurgiu, unde numărul de stomatologi a crescut de la 35, în anul 2010, la 64 în anul următor, urmat de județul Călărași (de la 1 medic la 26). Pe de altă parte, în județele Argeș, Prahova și Teleorman, numărul a scăzut în anul 2011, comparativ cu anul anterior.

Figura nr. 90 Evoluția numărului de farmaciști din mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Personalul sanitar existent în mediul rural este unul deficitar, numărul redus al acestuia împiedicând accesul facil al populației la serviciile de sănătate. În nici unul dintre județele regiunii nu există un număr suficient de medici, astfel că cei existenți se află în imposibilitatea de a servi nevoilor întregii populații.

d) Localitățile cu acces dificil la asistența medicală primară

Asistența medicală primară este asistența medicală oferită de către medicul de familie, cu un rol semnificativ în sistemul de sănătate, luând în considerare faptul că reprezintă un prim filtru de rezolvare a problemelor în acest domeniu. Importanța asistenței medicale primare rezidă în faptul că prin intermediul medicului de familie se asigură accesul la asistența ambulatorie și spitalicească, precum și la medicamentele compensate și gratuite. Cu alte cuvinte, medicul primar reprezintă specialistul de prim contact la care apelează o persoană aflată în suferință sau boală.

Accesul redus la serviciile de sănătate are un impact semnificativ asupra stării generale de sănătate a populației. Localitățile cu acces dificil la asistența medicală primară în regiunea Sud Muntenia sunt:

- Comuna Bughea de Sus din județul Argeș;
- Comuna Plătărești din județul Călărași;
- Comunele Perișani, Răscăieți, Râu Alb, Vlădeni și Vulcana Pandele din județul Dâmbovița;
- Comuna Cosoba din județul Giurgiu;
- Comunele Alexeni, Bărbulești, Buești, Ciocârlia, Colelia, Drăgoești, Giurgeni, Rădulești, Sărățeni din județul Ialomița;
- Comunele Cosminele, Lapoș, Podenii Noi și Talea din județul Prahova;
- Comunele Beciu, Fântânele, Frăsinet și Purani din județul Teleorman.¹¹⁴

Se constată existența pe întreg teritoriul regiunii Sud Muntenia a localităților care au acces dificil la serviciile de sănătate, existând astfel locuitori ai mediului rural cărora nu le sunt asigurate condițiile minime pentru un trai decent.

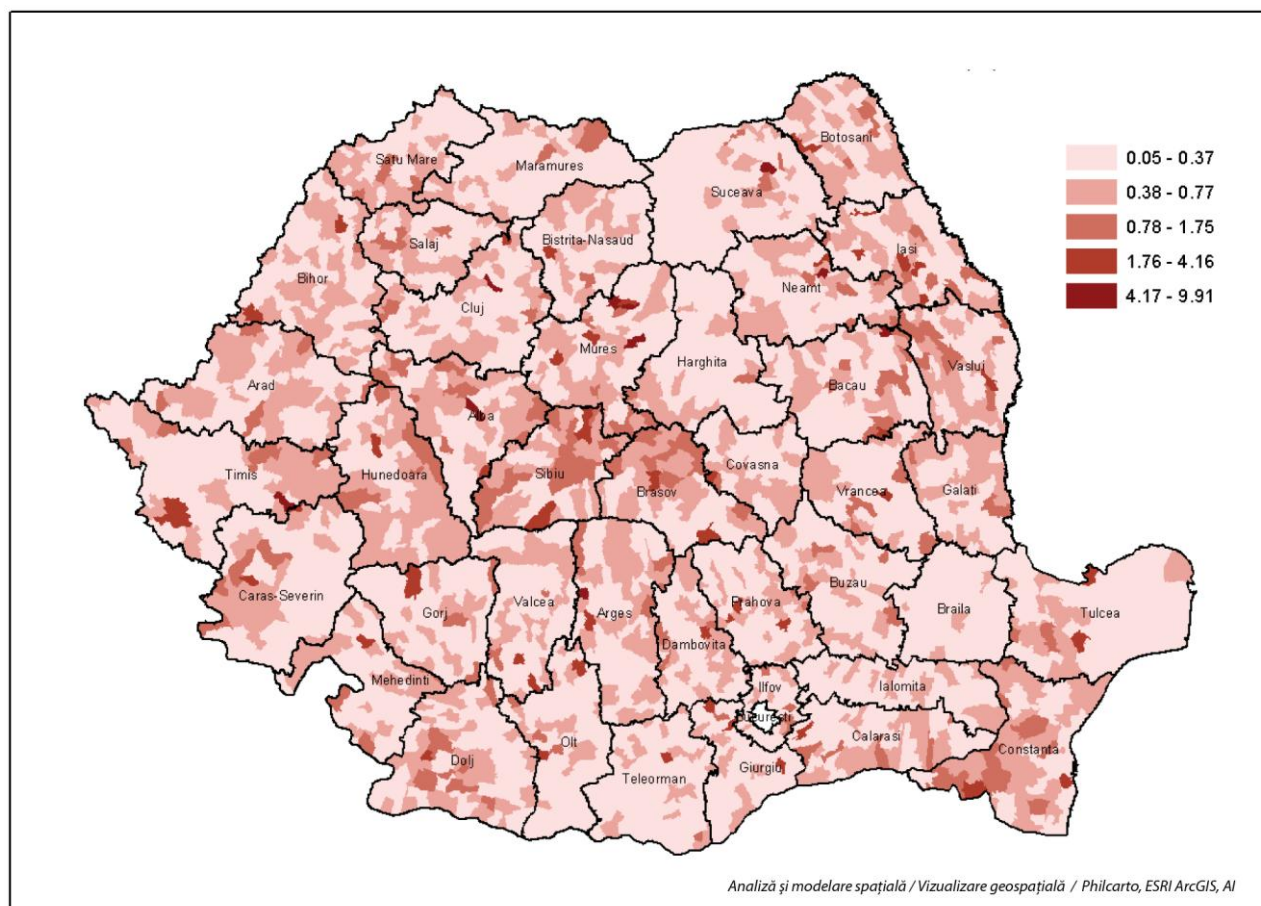
¹¹⁴ Analiza socio-economică a regiunii Sud Muntenia, februarie 2013

2.11. Infrastructura socială din zona rurală în regiunea Sud Muntenia

Sistemul de asistență socială include un număr de 14 prestații sociale administrate de Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, din care 7 prestații majore în raport cu volumul cheltuielilor și/sau numărul de beneficiari: alocația de stat pentru copii, indemnizația de creștere a copilului, alocațiile pentru susținerea familiilor cu venituri mici, ajutoarele pentru încălzirea locuinței, ajutoarele sociale pentru asigurarea venitului minim garantat, indemnizațiile lunare și bugetul personal complementar pentru persoanele cu handicap.

Mediul rural la nivelul regiunii Sud Muntenia și la nivel național este caracterizat printr-o pondere redusă a cheltuielilor cu asistența socială, aspect ce conduce la reducerea calității vieții pentru locuitorii din sate și comune. Situația acestui indicator la nivel național poate fi consultată în figura de mai jos.

Figura nr. 91 Ponderea cheltuielilor cu asistența socială din cheltuielile totale (%), la nivel național, la nivelul anului 2011

Sursa: Prelucrare date statistice INS TEMPO Online, 2012

În regiunea Sud Muntenia, la nivelul mediului rural, se dorește promovarea unor măsuri speciale în vederea oferirii de oportunități ocupaționale grupurilor defavorizate: romi, persoane cu handicap, femei, tineri fără experiență în muncă, șomeri peste 45 de ani, persoane lipsite de locuințe sau adăpost.

În acest sens a fost încheiat Pactul Regional pentru Ocupare și Incluziune Socială al regiunii Sud Muntenia. Principalele activități derivate sunt: realizarea de studii privind incluziunea socială, stabilirea și implementarea unor strategii comune pentru promovarea incluziunii sociale.

Conform PRAO Sud Muntenia¹¹⁵, lipsa oportunităților de angajare, în special în mediul rural unde există fenomenul de subocupare, constituie un dezavantaj, legat de integrarea socială a locuitorilor din mediul rural.

Serviciile sociale sunt insuficient diversificate pentru diferite categorii defavorizate pe piața muncii (ex. pentru persoane cu dizabilități, tineri proveniți din centrele de plasament, persoane care au executat o pedeapsă privativă de libertate, susținători ai familiilor monoparentale etc.), mai ales la nivelul mediului rural.

Există o integrare dificilă, în special a persoanelor vârstnice și a persoanelor cu nivel scăzut de calificare.

La nivelul mediului rural găsim un număr mare de comunități de romi în cadrul cărora există o pondere ridicată a persoanelor analfabete.

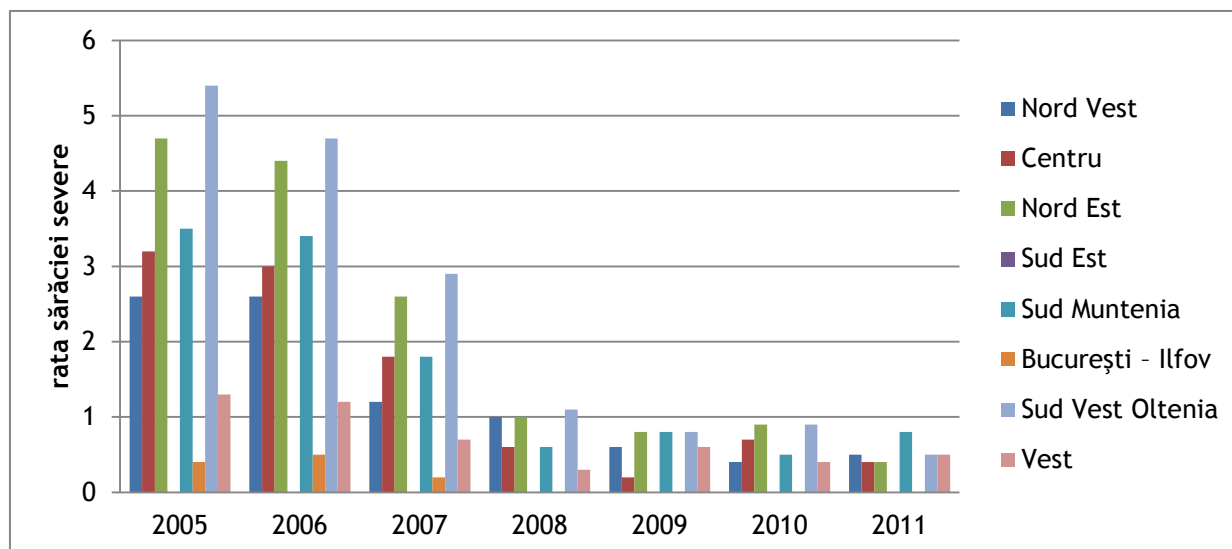
Unul dintre pașii necesari pentru creșterea calității vieții locuitorilor din mediul rural este stimularea participării pe piața muncii, precum și dezvoltarea spiritului antreprenorial al tuturor și mai ales al grupurilor dezavantajate.

Pentru a determina nivelul calității vieții locuitorilor din mediul rural, s-a procedat la analizarea unui set de indicatori relevanți, ce determină gradul de sărăcie ce caracterizează regiunile de dezvoltare în ansamblu și regiunea Sud Muntenia în particular.

Conform datelor oferite de către Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, rata sărăciei severe la nivelul regiunilor de dezvoltare pe gospodării a scăzut de-a lungul anilor, ca urmare a măsurilor de incluziune socială și combatere a sărăciei. Regiunea cu cea mai scăzută rată a sărăciei severe pe gospodării în anul 2011 era București - Ilfov cu 0,0%, comparativ cu Sud Muntenia care avea rata cea mai mare, de 0,8 % (Tabel nr. A82).

¹¹⁵http://www.stpcentru.ro/fileadmin/user_upload/prima_pagina/mar_2011/Pact_Sud_Muntenia.pdf

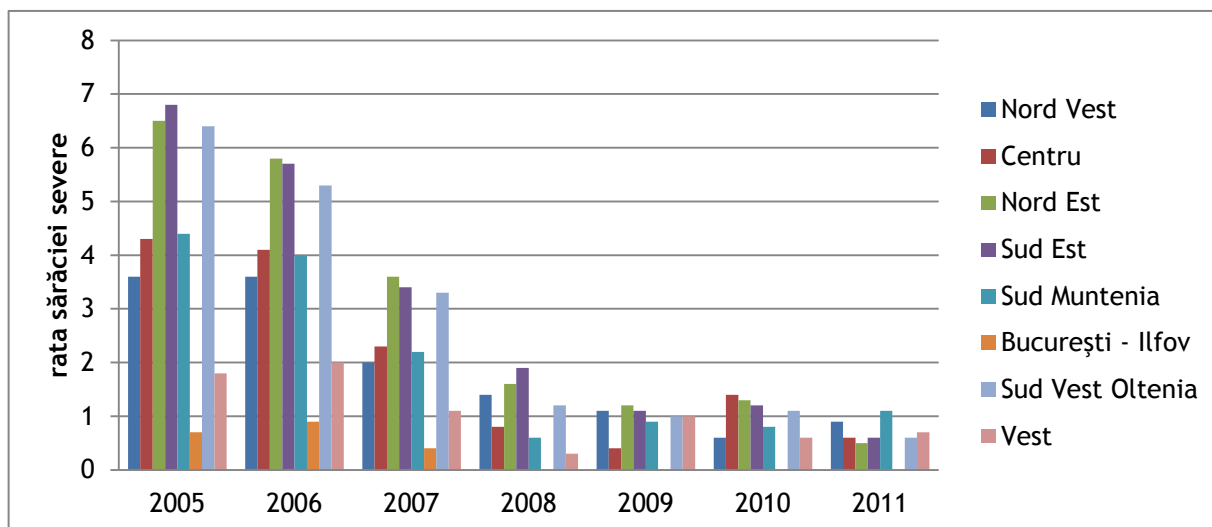
Figura nr. 92 Rata sărăciei severe pe gospodării, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005-2011

Sursa: MMFPS, 2012

Și situația ratei severe la nivelul regiunilor de dezvoltare pe indivizi a cunoscut un trend descendent de-a lungul anilor. Regiunea unde a fost înregistrată cea mai scăzută rată a sărăciei severe pe gospodării în anul 2011 este București - Ilfov cu 0,0%, comparativ cu Sud Muntenia care avea din nou rata cea mai mare (de 1,1%). Cu toate acestea, regiunea Sud Muntenia a realizat progrese semnificative în combaterea ratei sărăciei severe față de anul 2005, când atingea pragul de 4,4% (Tabel nr. A83).

Figura nr. 93 Rata sărăciei severe pe indivizi, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: MMFPS, 2012

Rata sărăciei severe a cunoscut un trend descendent, atât pentru gospodării cât și pentru indivizi. Prin programele de incluziune socială derulate la nivel regional, se urmărește diminuarea și combaterea evoluției fenomenului de sărăcie severă în mediul rural. Se observă o reducere constantă a valorii acestui indicator în perioada de prosperitate economică, respectiv până în anul 2008, ulterior acesta înregistrând o evoluție fluctuantă, pe fondul resimțirii efectelor crizei economice mondiale.

Tabel nr. 39 Rata sărăciei severe în regiunea Sud Muntenia, în perioada 2005-2011

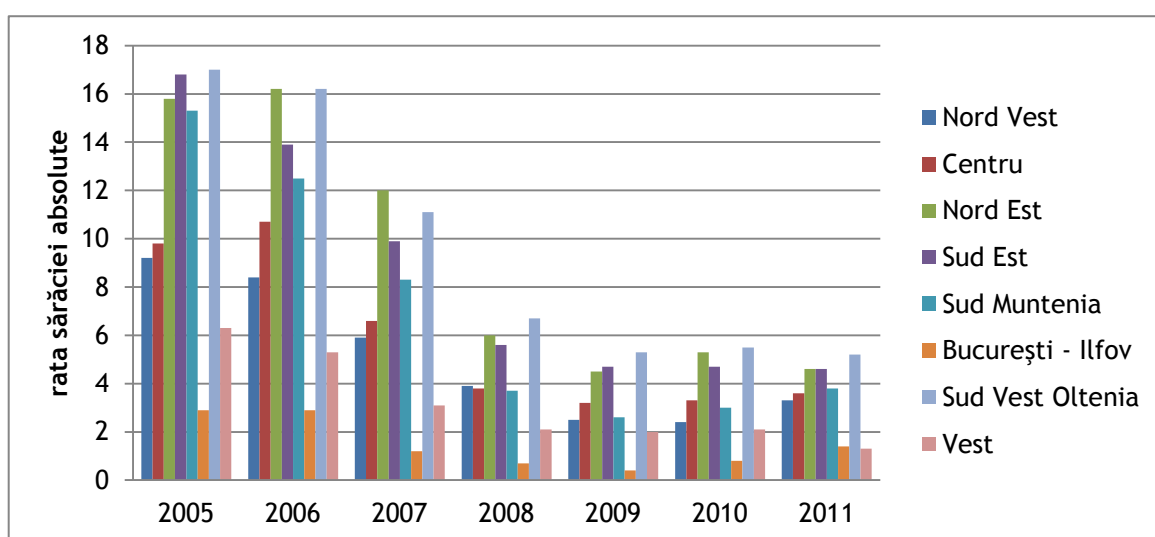
- %-

Rata sărăciei severe	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Gospodărie	3,5	3,4	1,8	0,6	0,8	0,5	0,8
Individ	4,4	4,0	2,2	0,6	0,9	0,8	1,1

Sursa: MMFPS, 2012

În urma datelor colectate de la Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, ponderea ratei sărăciei absolute la nivelul regiunilor de dezvoltare pe gospodării a fost diminuată, mai ales în regiunea București - Ilfov, unde în anul 2011, atingea pragul de 1,4%, comparativ cu Sud Vest Oltenia care avea rata cea mai mare (de 5,2%). Regiunea Sud Muntenia a înregistrat o rată de 3,8% în anul 2011, un progres important față de anul 2005 când era de 15,3% (Tabel nr. A84).

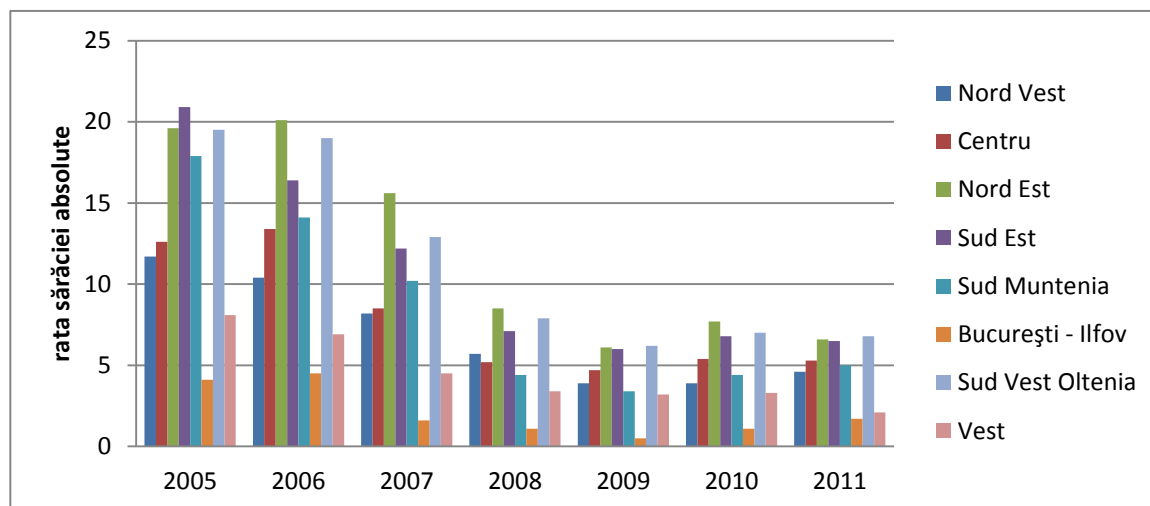
Figura nr. 94 Rata sărăciei absolute pe gospodării, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: MMFPS, 2012

Ponderea ratei sărăciei absolute la nivelul regiunilor de dezvoltare pe indivizi a fost de asemenea diminuată, cu precădere în regiunile București - Ilfov (pragul de 1,7%), și Vest (2,1 %), comparativ cu Sud Vest Oltenia care avea rata cea mai mare de 6,8 %. Regiunea Sud Muntenia a înregistrat cea mai mică rată a sărăciei absolute pe indivizi, de 3,4 % în anul 2009 (Tabel nr. A85).

Figura nr. 95 Rata sărăciei absolute pe indivizi, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005-2011

Sursa: MMFPS, 2012

În mod similar cu indicatorul analizat anterior, respectiv rata sărăciei severe, rata sărăciei absolute a cunoscut un trend descendent până în anul 2009, urmat apoi de o majorare graduală în anii 2010 și 2011. Cu toate acestea, raportând situația la întreg intervalul de analiză 2005 - 2011, se poate afirma faptul că rata sărăciei absolute a scăzut în ultimii ani, înregistrând 3,8% pentru gospodărie și 5,0% pentru indivizi în anul 2011.

Tabel nr. 40 Rata sărăciei absolute în regiunea Sud Muntenia, în perioada 2005 - 2011

-%-

Rata sărăciei absolute	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Gospodărie	15,3	12,5	8,3	3,7	2,6	3,0	3,8
Individ	17,9	14,1	10,2	4,4	3,4	4,4	5,0

Sursa: MMFPS, 2012

Referitor la instituțiile publice de asistență socială pentru persoanele adulte cu handicap, în anul 2010 regiunea dispunea de 50 de centre. Conform repartiției pe medii, 31 de centre erau concentrate în mediul urban și 19 în mediul rural. Prin intermediul lor, erau asistate 2.974 de persoane, 1.259 dintre acestea în mediul urban și 1.715 în mediul rural.

La nivelul anului 2011 existau 7 direcții generale de asistență socială și protecție a copilului în cadrul regiunii Sud Muntenia, aferente fiecărui județ: D.G.A.S.P.C Argeș, D.G.A.S.P.C Călărași, D.G.A.S.P.C Dâmbovița, D.G.A.S.P.C Giurgiu, D.G.A.S.P.C Ialomița, D.G.A.S.P.C Prahova și D.G.A.S.P.C Teleorman. În cadrul acestora erau asigurate o serie de servicii sociale, precum: întocmirea raportului de evaluare inițială a copiilor și familiilor acestora, stabilirea de măsuri de protecție specială, etc. Serviciile de asistență socială sunt asigurate atât în mediul urban, cât și în cel rural.

La nivelul anului 2010, situația segmentului serviciilor de asistență socială, reprezentat de numărul instituțiilor publice de asistență socială pentru persoanele adulte cu handicap, se prezenta astfel:

Tabel nr. 41 Instituții publice de asistență socială pentru persoanele adulte cu handicap, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, la nivelul anului 2010¹¹⁶

Regiune/Județ	Număr total centre	Număr total		Număr total de persoane asistate	Număr total de persoane asistate pe medii	
		Urban	Rural		Urban	Rural
Argeș	7	4	3	677	215	462
Călărași	2	0	2	272	0	272
Dâmbovița	16	10	6	307	130	177
Giurgiu	10	8	2	269	129	140
Ialomița	2	2	0	181	181	0
Prahova	10	5	5	1.134	525	609
Teleorman	3	2	1	134	79	55
TOTAL regiune	50	31	19	2.974	1.259	1.715

Sursa: Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, 2011

La nivel regional, majoritatea comunelor, în special cele sărace și insuficient dezvoltate, se caracterizează prin nevoi ridicate privind serviciile de asistență socială și bugete locale

¹¹⁶ Datele incluse în cadrul acestui tabel nu acoperă întreg intervalul de analiză din cauza indisponibilității sau a disponibilității parțiale a acestora din sursele oficiale publice de informații. Consultantul a făcut toate demersurile pentru obținerea datelor necesare, a realizat interpretarea pe baza datelor puse la dispoziție din surse oficiale și nu își asumă extrapolarea pentru o perioadă mai mare de timp

redușe sau foarte redușe, care nu permit alocarea unui cuantum bănesc proporțional cu nevoile populației în acest sens.

O regiune cu o economie competitivă, cum este Sud Muntenia, are nevoie de o infrastructură socială care să cuprindă servicii publice sociale, măsuri de incluziune socială și de combatere a sărăciei severe, pentru întâmpinarea necesităților tuturor locuitorilor săi, atât a celor din mediul urban, cât și a celor din mediul rural. Dezvoltarea infrastructurii sociale în zona rurală trebuie să abordeze crearea unor activități de sprijin social și servicii alternative, ce vor contribui la: înlăturarea proceselor și fenomenelor de sărăcie severă și absolută cauzate de restructurarea sistemelor socio-economice, promovarea incluziunii sociale a populației din mediul rural, în special a copiilor și a persoanelor cu handicap etc. Stabilitatea socială în mediul rural poate fi constituită prin limitarea excluziunii sociale.

Integrarea socială a tuturor categoriilor populației și participarea acestora la activități de natură economică și socială în contextul principiului privind egalitatea șanselor, joacă un rol esențial în dezvoltarea durabilă a regiunii.

2.12. Infrastructura de situații de urgență din zona rurală în regiunea Sud Muntenia

Situațiile cu incidență în mediul rural și care intră în responsabilitatea Inspectoratului General de Situații de Urgență și a unităților subordonate sunt: incendiile, descarcerarea și primul-ajutor, inundațiile, alunecările de teren, seismele, epidemiile, înzăpezirile, seceta, diferitele accidente nucleare, biologice sau de altă natură și în general, asistarea și salvarea persoanelor aflate în situații critice.

Comunitățile rurale sunt mult mai expuse riscurilor de dezastre naturale decât cele din mediul urban, care este aproape în totalitate exploatat și controlat, fiind un mediu artificial. Pe lângă faptul că mediul rural nu este la fel de bine dotat din punct de vedere tehnologic, instituțional și financiar, acționarea în cazul unor situații de urgență poate fi dificilă, îngreunată de probleme de accesibilitate sau comunicare. Dezvoltarea comunităților rurale are loc în strânsă legătură cu mediul înconjurător, însă la nivelul acestora nu există întotdeauna mijloacele necesare pentru a face față situațiilor critice.

Inundațiile

Inundațiile constituie una dintre situațiile de urgență cu cea mai mare incidență în mediul rural. În mod obișnuit, în condiții de ploaie, vegetația și solul absorb o mare parte dintre precipitațiile care ajung la nivelul solului. Ploaia este reținută în stratul de suprafață de humus și apoi se scurge și se infiltrează prin torente și râuri. Din punct de vedere metodologic, riscul de inundații există din momentul în care a început ploaia (practic însă, doar cele mai puternice ploi au capacitatea de a cauza inundații care să afecteze o arie extinsă) sau, în situații de excepție, atunci când solul și vegetația și-au pierdut capacitatea de absorbție - fie s-au derulat defrișări masive în zonă, fie nu există un sistem de canalizare adecvat care să poată prelua torențele și precipitațiile căzute în zone în care solul este acoperit sau prea puțin permeabil (situație întâlnită cu precădere în mediul urban).

Inundațiile severe pot cauza pierderi de vieți, distrugeri de bunuri și în special clădiri, poduri, căi de acces și pot cauza pagube animale. În plus, unul din efectele pe termen lung constă în scăderea productivității agricole, prin înlăturarea stratului superior și fertil al solului.

Modalitatea de acționare în cazul inundațiilor presupune înștiințarea și avertizarea populației, evacuarea și adăpostirea locuitorilor afectați, căutarea și salvarea persoanelor aflate în dificultate și în situații critice, descarcerarea, acordarea de prim-ajutor, mobilizarea resurselor umane necesare, depoluarea și decontaminarea, etc.

Responsabilitatea monitorizării pericolelor care privesc inundațiile revine Sistemelor de Gospodărire a Apelor din fiecare județ. Acestea monitorizează fenomenele hidrologice, testează calitatea apelor și supraveghează lucrările hidrotehnice de impact. De asemenea, aceste instituții sunt responsabile cu înștiințarea autorităților, administrației publice și avertizarea populației. În cazul în care este sesizată contaminarea apei, acestea vor stabili prioritățile pentru monitorizarea contaminării apei și a teritoriului, necesare pentru evitarea unor alte situații critice ce ar putea genera de aici: contaminarea apei potabile distribuite locuitorilor, contaminarea solului etc.

Incendii

În zona rurală incendiile pot apărea în zonele împădurite, dar și pe alte tipuri de teren ca urmare a neglijenței și nerespectării normelor sau ca efect al unor descărcări electrice masive sau accidente de circulație. Situațiile care favorizează apariția incendiilor sunt determinate de proximitatea comunităților rurale față de zonele împădurite, existând un risc real de întindere a incendiului către zona locuită. Lipsa unui sistem de distribuire a apei poate face intervenția pentru stingerea focului foarte dificilă, cu atât mai mult cu cât unele județe nu dispun de efective suficiente de autovehicule destinate stingerii incendiilor.

În județul Prahova, Inspectoratul pentru Situații de Urgență dispune de 30 de autospeciale mari de stingere cu apă și spumă, fiind cel mai bine echipat județ din acest punct de vedere. În județul Ialomița însă, există doar 6 astfel de autospeciale, 5 dintre acestea fiind de dimensiune medie și mică.

Măsurile luate în caz de incendii sunt înștiințarea și avertizarea populației, evacuarea și adăpostirea locuitorilor afectați, căutarea și salvarea persoanelor aflate în dificultate și în situații critice, descarcerarea, stingerea focului, acordarea de prim-ajutor, mobilizarea resurselor umane necesare etc.

Capacitatea de intervenție în situații de urgență, zone cu acces limitat (personal disponibil, zone de acțiune, echipamente)

Conform Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, tehnica de intervenție curentă utilizează autospecialele aflate în evidență la data de 31.12.2006 și cele intrate în dotarea unităților subordonate Inspectoratului General pentru Situații de Urgență până în anul 2011. Inspectoratul General pentru Situații de Urgență comunică faptul că, pentru intervenția în cazul accidentelor rutiere, serviciile de urgență profesionale nu sunt dotate cu autospeciale dedicate acestui tip de misiune, fiind utilizate autospeciale de descarcerare, ambulanțe tip B sau C, autospeciale de stingere cu apă și spumă sau alte mijloace de intervenție, în funcție de necesitățile operative.

Luând în considerare faptul că unitățile subordonate Inspectoratului General pentru Situații de Urgență sunt organizate la nivel județean, zonele de competență sunt unitățile administrativ teritoriale respective.

Capacitatea de intervenție a Inspectoratului pentru Situații de Urgență variază de la un județ la altul (Tabel nr. A86). Conform informațiilor Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, cele mai utilizate echipamente în anul 2006 erau autospecialele de stingere cu apă și spumă de capacitate mare, la nivelul județului Prahova fiind disponibile 30 de astfel de autospeciale, 20 la nivelul județelor Călărași și Dâmbovița și mult mai puține, respectiv 6 și 9, la nivelul județelor Ialomița și Călărași, unde capacitatea de acționare a organismelor responsabile în caz de incendiu era mult redusă. În anul 2011 au mai fost achiziționate astfel de autospeciale, în medie de 3 pe fiecare județ al regiunii.

Achiziționarea de noi ambulanțe, corelată cu nevoile existente la nivel de județ, a înregistrat cea mai mare valoare la nivelul județului Prahova, respectiv un număr de 9 ambulanțe, în timp ce în Giurgiu, Călărași, Dâmbovița și Teleorman nu au fost achiziționate în ultimii ani decât 4.

La nivel național, în anul 2011, regiunea Sud Muntenia deținea cel mai mare efectiv de bărci cu motor (Tabelul nr. A87), în număr de 57, situație explicabilă din punct de vedere al riscurilor existente în zona malului Dunării. Regiunea era bine dotată și cu autospeciale de intervenție și salvare de la înălțime cu pachete de scări, deținând 15 astfel de autospeciale și achiziționând încă 3 în perioada 2005 - 2011, spre deosebire de restul regiunilor din România.

Din punct de vedere al numărului de ambulanțe (unele dintre cele mai utilizate echipamente de intervenție), în regiune erau disponibile 23 de astfel de autovehicule, relativ puține având în vedere întinderea teritorială a regiunii și distanțele care ar trebui parcurse în situații de urgență. Ca și comparație, în regiunea București - Ilfov exista un număr de 34 de ambulanțe tip B și C. În acest ultim caz, deși în regiunea București - Ilfov este o densitate foarte mare a populației, iar numărul de ambulanțe raportat la numărul de locuitori este mai mic de fapt decât în Sud Muntenia, teritoriul redus al acestei regiuni determină o rapiditate și eficacitate mai ridicată a acestor intervenții în raport cu cele efectuate în regiunea Sud Muntenia, unde durata de timp necesară transportului poate afecta fatal rezultatul unei intervenții.

Din punct de vedere al intervențiilor în situații de urgență, principala problemă a mediului rural din regiunea Sud Muntenia este legată de accesibilitate, prin corelarea stării infrastructurii de transport dificile cu numărul relativ mic al echipamentelor de intervenție, în special ambulanțe. Deși situația dotărilor existente nu face discordanță cu cea de la nivelul celorlalte regiuni de dezvoltare, pentru a putea fi desfășurate intervenții de urgență oportune, este nevoie de echiparea Inspectoratelor de Urgență Județene, luându-se în considerare efectivul echipamentelor în raport cu timpul necesar deplasărilor.

2.13. Infrastructura de învățământ din zona rurală în regiunea Sud Muntenia

a) Număr unități școlare pe tipuri de învățământ

În ultima perioadă, politica educațională românească a fost constrânsă să pună accentul pe egalitatea de șanse, fără să se îndepărteze de principiile calității și competitivității. În acest context, educația din mediul rural se confruntă cu un alt tip de abordare, trecând de problemele pe care le întâmpină, în general din cauza resurselor financiare, către ameliorarea condițiilor și gradului de accesibilitate al populației.

Încercarea politicii educaționale de a crea șanse egale pentru toți se confruntă, pe de altă parte cu o piață a muncii bazată pe competitivitate și care, în mediul rural, este mult mai puțin diversificată. Pe lângă problemele de accesibilitate pe care populația de aici le întâmpină, sistemul educațional din mediul rural se confruntă cu o dublă provocare: pe de o parte trebuie să se adapteze pieței muncii la nivel local și, pe de altă parte, să poată oferi și calificări care să susțină populația în încercarea de a diversifica piața muncii și de a diminua gradul de dependență față de practicarea unor activități economice cu profituri minime (ex. agricultura de subzistență). Ignorarea problemelor învățământului din mediul rural și, în special, din cele mai defavorizate zone, condamnă o mare parte a populației regiunii de aici la sărăcie și marginalizare, având în vedere că regiunea Sud Muntenia este o regiune predominant rurală.

Problema aferentă numărului insuficient de unități școlare din mediul rural este creșterea costurilor pe care prezența la școală le-ar implica pentru elevii și potențialii elevi care ar dori să își continue școala. Spre deosebire de situația din mediul urban, insuficiența unităților școlare nu se referă la capacitatea limitativă a acestora de a acomoda diferite grupe de vârstă și clase de elevi, ci la ponderea redusă a unităților de învățământ adecvate în interiorul sau măcar în apropierea satelor și comunelor din care elevii provin. Numărul unităților de învățământ din mediul rural, pe regiuni de dezvoltare, poate fi consultat în cadrul Tabelului nr. A88.

În mediul rural de la nivelul tuturor regiunilor de dezvoltare, numărul unităților de învățământ a scăzut în perioada analizată, ca urmare a restructurărilor din învățământ și închiderii unui număr considerabil de unități.

La nivel național, cele mai multe unități de învățământ închise din mediul rural aparțin învățământului preșcolar și primar. Cele mai multe astfel de unități închise au fost înregistrate în anul 2011 în regiunea Centru, unde din 555 unități în anul 2005 au rămas doar 22, reprezentând o scădere de peste 96%. Cea mai mare pondere a acestor unități închise a fost înregistrată în regiunea Sud Vest Oltenia, unde au fost închise 194 de unități reprezentând 98,47% din numărul înregistrat în anul 2005. În regiunea Sud Muntenia au fost închise 317 unități, reprezentând 95,48% din totalul de pe anul 2005. Se observă că anul în care au fost închise cea mai mare parte din aceste unități este anul 2006. Închiderea unităților de învățământ poate fi corelată prin urmare cu nerespectarea standardelor existente la nivel european, cu atât mai mult cu cât condițiile din mediul rural sunt mult mai precare.

La nivelul regiunii Sud Muntenia cea mai mare pondere a unităților de învățământ închise aparține de asemenea învățământului preșcolar, după cum se poate observa în Tabelul nr. A89.

La nivelul anului 2005, cele mai multe unități de învățământ preșcolar existau în județul Prahova, în număr de 282. Comparativ, în alte județe exista un număr mult mai redus: 29 astfel de unități înregistrate în Teleorman, 13 în Călărași, 5 în Ialomița, 2 în Argeș și doar 1 în județul Dâmbovița. Cea mai mare pondere a unităților de învățământ preșcolar închise, s-a înregistrat în județul Prahova (98,58%), urmat de Teleorman (93,10%) și Călărași (50%). În județele Ialomița și Dâmbovița nu s-au înregistrat schimbări privind acest indicator, menținându-se până în 2011 același număr, respectiv 5 unități în județul Ialomița și doar 1 în Dâmbovița.

În regiunea Sud Muntenia nu au fost înregistrate valori semnificative ale numărului de unități de învățământ primar, marea majoritate a unităților de învățământ fiind adresate nivelului primar și gimnazial inclusiv. La nivel național însă există date conform cărora în anul 2011 existau următoarele unități de învățământ primar: 19 în regiunea Vest, 9 în regiunea Nord Vest, câte 2 în regiunile Centru și Sud Vest Oltenia și doar 1 în regiunea Sud Est. O mare parte dintre aceste unități existente la nivelul anului 2005 au fost de asemenea închise în 2006, cele mai multe în regiunea Sud Est, unde existau inițial 195 de unități, urmată de regiunea Centru unde existau 61. De remarcat este faptul că, în anumite regiuni, numărul unităților a crescut

față de anul 2006: au fost inaugurate 9 unități în regiunea Vest, 4 în Nord Vest și câte 1 în Sud Vest Oltenia și Centru.

Cele mai multe unități de învățământ din mediul rural sunt, atât în regiunea Sud Muntenia cât și la nivel național, unitățile de învățământ gimnazial. Astfel, în 2005, regiunea Sud Muntenia se situa pe locul doi prin prisma numărului de unități de învățământ gimnazial din țară, înregistrând 868 de unități față de 893 de unități în regiunea Nord Est (clasată pe primul loc). Cele mai puține astfel de unități, fără a lua în considerare regiunea București - Ilfov, au fost înregistrate în regiunea Vest (364 de unități). În anul 2011, în regiunea Nord Est, s-au înregistrat cu 42,67% mai puține unități comparativ cu anul 2005, regiunea înregistrând astfel cel mai mare număr de unități închise dintre regiuni - 381. Pe locul al doilea se afla regiunea Sud Muntenia ca și număr de unități închise (348), dar cu o pondere de 40,09%, sub regiunea Vest (40,93%).

La nivelul regiunii Sud Muntenia, județul Argeș număra în anul 2005 cele mai multe unități de învățământ gimnazial din mediul rural, respectiv un număr de 182. Numărul a scăzut la jumătate până în 2011, ajungând la 91 de unități. Județele Prahova și Dâmbovița aveau un număr similar de astfel de unități, respectiv 169 și 168, însă în Prahova au fost desființate 44,68% dintre acestea în timp ce în Dâmbovița s-a înregistrat o proporție mai mare a desființărilor, de 49,40%. Se remarcă o tendință de reducere numerică a acestor unități în comparație cu numărul inițial, astfel că județele care în 2005 aveau cele mai multe unități, au suferit de asemenea și cele mai mari reduceri ale acestui indicator. Aceasta semnalează implementarea unor restructurări la nivelul învățământului rural, având în vedere că multe din școli impuneau cheltuieli nejustificate în relație cu numărul mic de elevi.

La nivelul mediului rural românesc, învățământul liceal și profesional este foarte slab reprezentat, iar gradul scăzut de accesibilitate al populației are consecințe negative asupra economiei și în general asupra dezvoltării comunităților rurale. Analizând însă datele statistice de la nivelul regiunilor de dezvoltare, se observă că au fost depuse eforturi pentru a crește acest grad de accesibilitate, prin inaugurarea unor structuri de învățământ liceal și profesional noi. Astfel, la nivelul regiunii Est, care în 2005 avea cel mai mic număr de astfel de unități, după regiunea București - Ilfov, au fost inaugurate 17 noi unități până în anul 2011, cele mai multe la nivel național, astfel încât regiunea a reușit să depășească media națională de 35 de unități. În anul 2011, regiunile cu cele mai puține licee și școli profesionale erau Vest, cu 22, și Centru, cu

23. În regiunea Sud Muntenia au fost deschise 11 noi licee și școli profesionale în perioada 2005 - 2011, reprezentând o proporție de 34,38%, puțin sub media națională.

În regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2005 cele mai multe licee și școli profesionale se regăseau în județele Argeș (9), Prahova (8) și Dâmbovița (6). Cele mai puține se întâlneau la nivelul județelor Călărași (1), Giurgiu (2), Ialomița și Teleorman (3 fiecare). Până în anul 2011 au fost inaugurate 6 astfel de unități numai la nivelul județului Ialomița, câte 3 în Prahova și Călărași, 2 în Teleorman și 1 în Giurgiu. Numai în județele Argeș și Dâmbovița numărul lor a scăzut cu câte o unitate. Pe primele locuri în anul 2011, se aflau județele Prahova, cu 11 unități, și Ialomița, cu 9 unități.

În regiunea Sud Muntenia nu există nici o structură de învățământ postliceal sau superior. Totuși, din acest punct de vedere, există avantajul prezentat de regiunea București - Ilfov, suficient de apropiată de localitățile rurale polarizate astfel încât să existe posibilitatea navetei zilnice a elevilor. Singura regiune unde exista la nivelul anului 2011 câte o unitate pentru aceste niveluri de învățământ era regiunea București - Ilfov.

Pentru elevii care se confruntă cu situația unei accesibilități dificile către unitățile de învățământ, există opțiunea înscrierii lor în una din unitățile școlare din mediul urban apropiat, aceasta însă presupunând cheltuieli suplimentare și, de cele mai multe ori, peste posibilitățile familiilor din care aceștia fac parte: cheltuieli cu transportul, pentru cazare și masă, internat, etc. Pe de altă parte, deschiderea în mediul rural al unor noi unități de învățământ ar însemna cheltuieli suplimentare pentru întreținerea și salarizarea cadrelor didactice, cheltuieli greu de suportat de bugetul de stat având în vedere și numărul mic de elevi. De altfel, se poate observa în Tabelul nr. A90 că mare parte a unităților de învățământ din mediul rural au fost închise, proces care este probabil să continue având în vedere numărul redus și prezența tot mai slabă a elevilor în școlile din mediul rural.

O măsură alternativă o reprezintă deschiderea în mediul rural a școlilor de ucenici, în cadrul cărora să fie implicați parteneri locali. Aceste școli de ucenici se axează pe instruirea unei viitoare forțe de muncă în paralel cu evoluția specificului economic local și a principalelor activități desfășurate la nivel local. Dezavantajul acestora pe termen lung constă în accentuarea disparităților dintre nivelul educațional din mediul rural și cel din mediul urban.

În regiunea Sud Muntenia, dar și la nivel național, există un număr insuficient de unități de învățământ preșcolar, situație datorată în cea mai mare parte închiderii în anul aderării

României la Uniunea Europeană a majorității acestora. Faptul că nu au existat inițiative de extindere a acestor unități reflectă și faptul că în mediul rural nu există de fapt o populație interesată de aceste structuri de învățământ, cu atât mai mult cu cât acestea implică și costuri suplimentare din partea familiei. Cele mai multe structuri de învățământ existente sunt cele aferente învățământului gimnazial (învățământ obligatoriu), care, deși în mare parte au fost închise, au reprezentare la nivelul comunelor. În regiune este nevoie de organizarea unor școli postliceale și de maiștri, având în vedere necesitatea locuitorilor mediului rural de a avea acces către un spectru mai larg de calificări, chiar dacă nu au posibilitatea finalizării studiilor superioare.

b) Starea unităților școlare

Una dintre cauzele abandonului școlar din mediul rural este reprezentată de condițiile precare din unitățile de învățământ, în special în comunele sărace, care nu au posibilități financiare pentru a reabilita unitățile. Pe lângă starea clădirilor în sine, există și problema racordării unităților la rețelele de utilități publice, în special încălzire și canalizare. De încălzire prin centrale termice nu beneficiază decât 3 localități rurale din județul Argeș, ceea ce înseamnă că școlile din mediul rural trebuie să își poată asigura un sistem individual de încălzire. În plus, la nivel de regiune, rețeaua de canalizare deservea la nivelul anului 2011 doar 52 de localități.

În regiune există inițiative de accesare a fondurilor europene pentru reabilitarea și îmbunătățirea condițiilor din învățământ și, respectiv, o serie de proiecte contractate, însă majoritatea dintre acestea sunt concentrate în județul Argeș, în timp ce în Călărași, Ialomița, Giurgiu și Teleorman nu a fost contractat nici un astfel de proiect (Tabel nr. A91).

Cele 14 proiecte identificate au fost finanțate prin Programul Operațional Regional 2007-2013, Axa Prioritară 3, Domeniul Major de Intervenție 3.4: Reabilitarea, modernizarea, dezvoltarea și echiparea infrastructurii educaționale preuniversitare, universitare și a infrastructurii pentru formare profesională continuă. 12 dintre acestea sunt contractate în județul Argeș. Aici, comuna Lerești a reușit să contracteze 3 proiecte, a căror valoare nerambursabilă ajunge la 6.746.093 lei și prin care s-au reabilitat unități de învățământ din trei sate ale comunei: Voinești, Pojorâta și Lerești. Comuna Bârla a accesat la rândul său fonduri în

valoare de 13.289.500 lei pentru infrastructura de învățământ din satele Urluieni și Mozăceni-Vale. În județul Dâmbovița a fost contractat un singur proiect ce viza modernizarea spațiilor de cazare și pentru construirea unei săli de sport în comuna Voinești. Cel mai important proiect a fost contractat în județul Prahova, pentru construirea unui campus școlar aferent Școlii de Arte și Meserii din comuna Izvoarele. Proiectul a avut o valoare nerambursabilă de 15.865.840 lei.

În regiunea Sud Muntenia nu au fost accesate încă fonduri pentru reabilitarea structurilor de învățământ din județele în care acest lucru ar fi fost prioritar. Giurgiu, Teleorman și Călărași nu au contractat nici un proiect pentru reabilitarea școlilor din mediul rural, cauzele putând varia de la lipsa unei informări adecvate, la capacitatea redusă de a susține investiții din bugetele locale. Accesarea celor mai multe proiecte de reabilitare a unităților de învățământ s-a realizat, cu excepția Dâmboviței, în județele cu un grad mai ridicat de dezvoltare și cu un profil urban mai accentuat la nivel de regiune.

c) Gradul de dotare cu PC-uri a unităților de învățământ

Gradul slab al dotării unităților școlare din mediul rural este legat în bună măsură de barierele informaționale pe care acesta le ridică. Utilizarea unor mijloace moderne de comunicare, mai precis a internetului, ar asigura nu numai o mai bună vizibilitate a unității școlare respective, ci și o sursă de informații rapidă, actualizată și ușor de accesat, care ar putea facilita accesul unității către alte surse de finanțare decât cele bugetare locale. Dotarea cu PC-uri a unităților de învățământ din mediul rural oferă posibilitatea participării acestora la programe sau proiecte internaționale, în scop educativ sau de dezvoltare.

Comparând numărul de PC-uri din unitățile de învățământ din celelalte regiuni, unitățile de învățământ din regiunea Sud Muntenia sunt relativ slab dotate, în anul 2011 înregistrând un total de 37.289 PC-uri, prin care regiunea s-a poziționat pe locul al 6-lea la nivel național. Pe primele locuri se situează regiunile Nord Vest (63.324 PC-uri), Nord Est (52.702 PC-uri) și București - Ilfov (50.430 PC-uri). Mai puține PC-uri decât în regiunea Sud Muntenia au fost înregistrate doar în regiunile Vest (29.460) și Sud Vest Oltenia (27.650).

Tabel nr. 42 Numărul de PC-uri din unitățile școlare din mediul rural, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

-număr PC-uri-

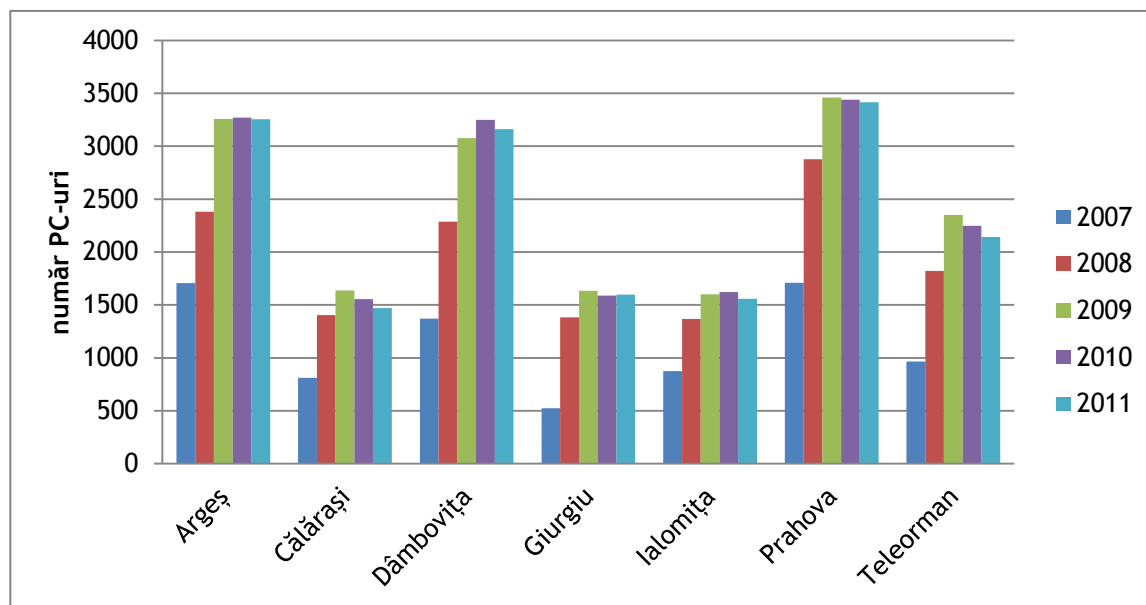
Regiune	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Nord Vest	29.181	31.817	39.758	45.071	61.962	63.151	63.324
Centru	21.844	24.758	29.862	35.012	39.875	40.691	41.172
Nord Est	25.217	29.592	31.758	39.728	52.574	54.254	52.702
Sud Est	17.813	20.554	22.827	31.404	36.716	37.535	37.723
Sud Muntenia	17.829	21.391	23.249	31.780	37.745	37.863	37.289
București - Ilfov	25.295	32.069	34.957	45.168	51.177	55.127	50.430
Sud Vest Oltenia	15.293	17.035	18.064	22.149	27.686	27.659	27.650
Vest	18.360	19.577	20.653	25.115	32.556	30.729	29.460
TOTAL România	170.832	196.793	221.128	275.427	340.291	347.009	339.750

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Nu toate calculatoarele utilizate în cadrul unităților de învățământ sunt conectate la internet, în special datorită accesului redus pe care îl au localitățile rurale la o conexiune stabilă. Majoritatea calculatoarelor sunt utilizate în scop didactic, în cadrul laboratoarelor de informatică, sau în scop administrativ.

Județele cu cel mai mare număr de PC-uri în unitățile școlare din mediul rural din regiunea Sud Muntenia sunt Prahova și Argeș, care în fiecare an au beneficiat de achiziții substanțiale în acest sens, în Argeș numărul PC-urilor crescând cu aproape 40%, iar în Prahova cu un procent de aproape 30% (Tabelul nr. A92). De remarcat este că ambele județe, Argeș și Prahova, prezintă cea mai mică pondere a populației rurale la nivelul regiunii Sud Muntenia.

Figura nr. 96 Evoluția numărului de PC-uri din unitățile școlare din mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2007 - 2011¹¹⁷

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În ultimii ani, în special după 2007, învățământul din mediul rural a investit în dotarea unităților școlare cu PC-uri. Din nou, județele cel mai bine dezvoltate din regiune, Argeș și Prahova, au fost și cele cu cea mai mare capacitate de modernizare, dar care în același timp au și cele mai multe unități de învățământ. Gradul de dotare cu PC-uri al școlilor rămâne scăzut în județele preponderent rurale - Călărași, Giurgiu, Ialomița și Teleorman, excepție făcând și de această dată Dâmbovița.

d) Personalul didactic

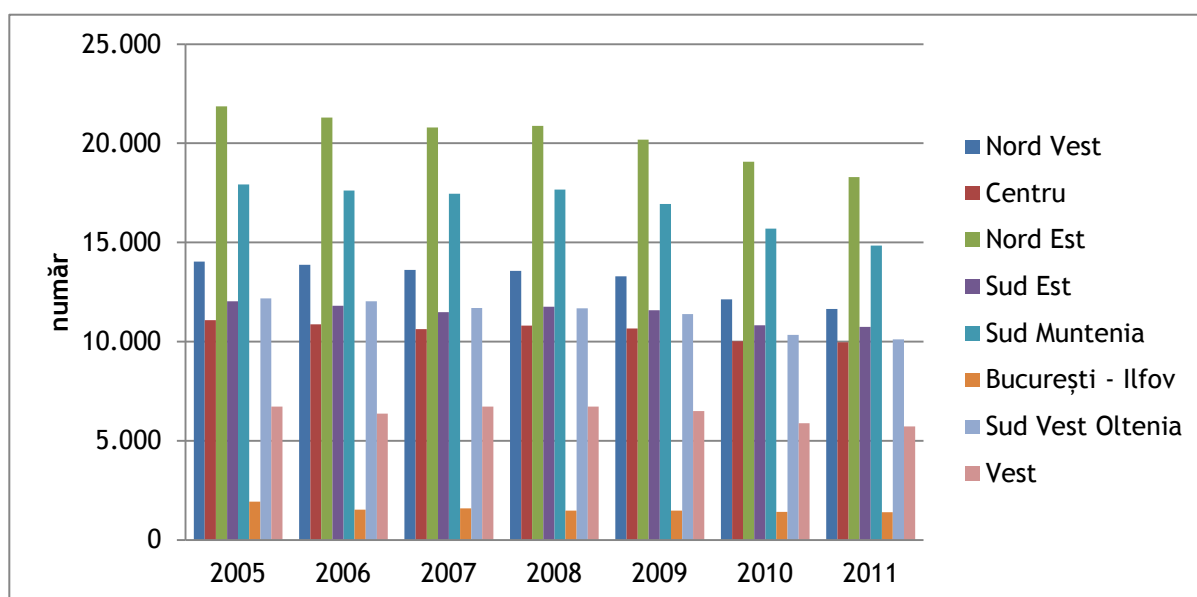
Funcționarea unităților școlare din mediul rural este în strânsă legătură cu numărul personalului didactic de specialitate.

¹¹⁷ Datele incluse în cadrul acestui tabel nu acoperă întreg intervalul de analiză din cauza indisponibilității sau a disponibilității parțiale a acestora din sursele oficiale publice de informații. La nivelul INS au fost identificate date privind valorile acestui indicator la nivel național pe perioada de analiză 2005-2006, însă informațiile nu sunt prezentate și la nivel regional, pe medii de rezidență.

Nivelul redus de salarizare, condițiile precare de predare din unități slab echipate tehnico-edilitar, dar și prestigiul tot mai scăzut pe care îl are statutul de cadru didactic în societatea românească, determină prezența, în învățământul din mediul rural, a unui număr insuficient de cadre didactice raportat la complexitatea și diversitatea programei școlare și, implicit, a unor cadre didactice necalificate sau slab calificate.

Regiunea Sud Muntenia s-a situat din punct de vedere al numărului de cadre didactice, în perioada 2005 - 2011, între regiunile de dezvoltare, pe locul secund. (Tabel nr. A93).

Figura nr. 97 Evoluția numărului de cadre didactice din mediul rural, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

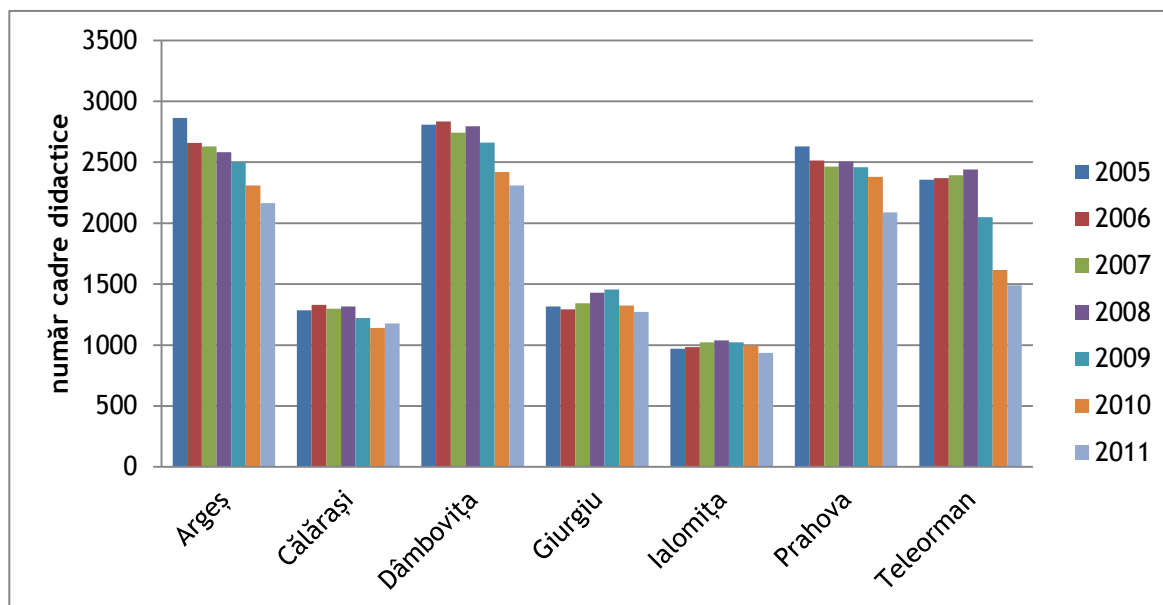
În regiunea Sud Muntenia, cele mai multe cadre didactice predau în învățământul primar și gimnazial, în anul 2005 cele mai multe activând în județul Argeș (2.863 de persoane), dar și în Dâmbovița (2.809 persoane), Prahova (2.629 persoane) și Teleorman (2.357 persoane). Cele mai puține cadre didactice au fost înregistrate în Ialomița, Călărași și Giurgiu, pe tot intervalul de analiză 2005 - 2011. De remarcat este faptul că la baza distribuției personalului didactic nu se află ponderea populației din mediul rural în totalul populației la nivel județean, având în vedere că în județe ca Argeș, unde ponderea populației rurale este relativ mică, de 52,41%, în anul 2011, erau cu 41,20% mai multe cadre didactice decât în Giurgiu, unde ponderea populației

rurale era foarte mare, de 68,82%. Diferențe notabile există și la nivelul județelor cu pondere similară a populației rurale, de exemplu Argeș (52,41%) și Ialomița (53,86%): în anul 2011, în Ialomița au fost înregistrate cu 57% mai puține cadre didactice decât în Argeș (Tabelul nr. A95).

Comparând situația existentă la nivelul anului 2005 cu cea din 2011, numărul cadrelor didactice din mediul rural a scăzut în toate județele regiunii, dar cel mai mult în județele în care inițial a fost înregistrată o pondere mai mare a acestora. Astfel, în Teleorman, numărul cadrelor didactice din mediul rural a scăzut cu 868 de persoane, reprezentând 37% din numărul înregistrat în 2005, în județul Argeș cu 24% (698 de persoane), în Prahova cu 21% (539 persoane), iar în Dâmbovița cu 18% (499 persoane). În județele în care încă de la începutul perioadei de analiză au fost înregistrate mai puține cadre didactice, nu au fost înregistrate diferențe semnificative, ci procente cuprinse între 3% și 8%.

Reducerea numărului de cadre didactice din mediul rural, privită din perspectiva situației anului 2011 comparativ cu 2005, pare să aibă legătură cu numărul unităților de învățământ de aici. Astfel, în județe în care personalul a fost redus cu procente semnificative de peste 20%, fenomenul se explică prin închiderea unui număr foarte mare de unități de învățământ, care însă nu este proporțional cu ponderea cadrelor didactice disponibilizate. Concret, dacă în județul Argeș în 2005 exista o pondere de 15,7 cadre didactice la o unitate de învățământ primar și gimnazial, la un total de 182 de astfel de unități, în anul 2011 unitățile au fost reduse la 91, cu peste 50%, în timp ce cadrele didactice au scăzut ca și număr cu un procent de doar 24%. Fenomenul a avut loc în toate județele regiunii, cea mai puțin sesizabilă diferență fiind în județul Ialomița, unde în 2005 erau 15,6 cadre didactice per unitate de învățământ, iar în 2011 au fost înregistrate 16,1.

Figura nr. 98 Evoluția numărului cadrelor didactice din învățământul primar și gimnazial, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

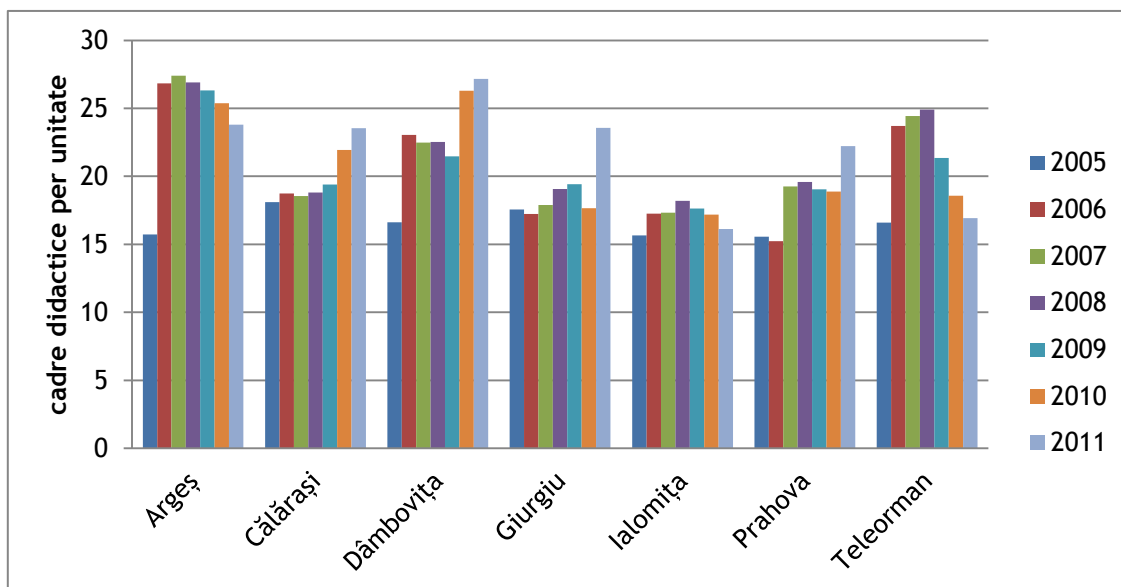

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Este interesant de observat evoluția numărului de cadre didactice din unitățile de învățământ primar și gimnazial, prin comparație cu numărul de unități de învățământ din fiecare an al perioadei de analiză.

Dacă unitățile de învățământ au fost în marea majoritate închise brusc între anii 2005 și 2006, numărul cadrelor didactice a scăzut progresiv pe parcursul celor 7 ani analizați. Astfel, începând cu anul 2006, numărul cadrelor didactice la o unitate de învățământ era considerabil mai mare decât în 2005, excepție făcând județele Giurgiu și Prahova, unde însă diferențele au fost foarte mici, de sub 0,5 cadre didactice per unitate. În anul 2011, numărul cadrelor didactice din unitățile de învățământ era de peste 22 de persoane per unitate în județele Dâmbovița, Argeș, Călărași, Giurgiu și Prahova și mai mic, în jur de 16 persoane, în județele Teleorman și Ialomița.

Figura nr. 99 Evoluția numărului cadrelor didactice din unitățile de învățământ primar și gimnazial din mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Prelucrare date statistice INS TEMPO Online, 2012

Lipsa de calificare a cadrelor didactice, relaționată cu situația din mediul rural, este încă un aspect care pune sub semnul întrebării egalitatea de șanse: eficacitatea procesului de predare cât și, indirect, rezultatele obținute de elevi, influențează în mod diferit formarea resurselor umane, ținând cont de diferențele din sistemul de învățământ din mediul urban. Trebuie însă considerat și felul în care, statistic, sunt considerate cadrele didactice necalificate. Există astfel situații în care cadrele didactice, absolvente de studii academice de specialitate, sunt puse în situația de a nu preda specialitatea respectivă. Această situație este caracteristică mediului rural, unde lipsa unui număr suficient de cadre didactice le constrânge pe cele disponibile să se adapteze nevoilor astfel încât să fie respectată programa școlară. Este o situație care apare în toate județele și în ambele medii de rezidență, dar cu precădere în cel rural. De asemenea, există și o parte de personal didactic evaluat ca necalificat, dar în cazul căruia este vorba de fapt de o supra-calificare: profesori care predau în învățământul primar sau preșcolar dar care au absolvit studiile academice de referință.

Pe de altă parte, situația numărului cadrelor didactice raportate la populația școlară poate fi privită ca un avantaj pentru elevi, dar și un dezavantaj din punct de vedere al eficienței

utilizării resurselor umane și materiale. Una dintre problemele specifice mai multor unități școlare din mediul rural este subîncărcarea cadrelor didactice cu un număr prea mic de elevi, ceea ce înseamnă de fapt ineficiență, prin creșterea costurilor pentru educația unui singur elev. Este o situație inevitabilă în mediul rural, în special în zonele cu sate izolate, unde necesitatea transportului pe distanțe foarte mari al elevilor către școală ar implica alte riscuri sau ar încuraja abandonul școlar.

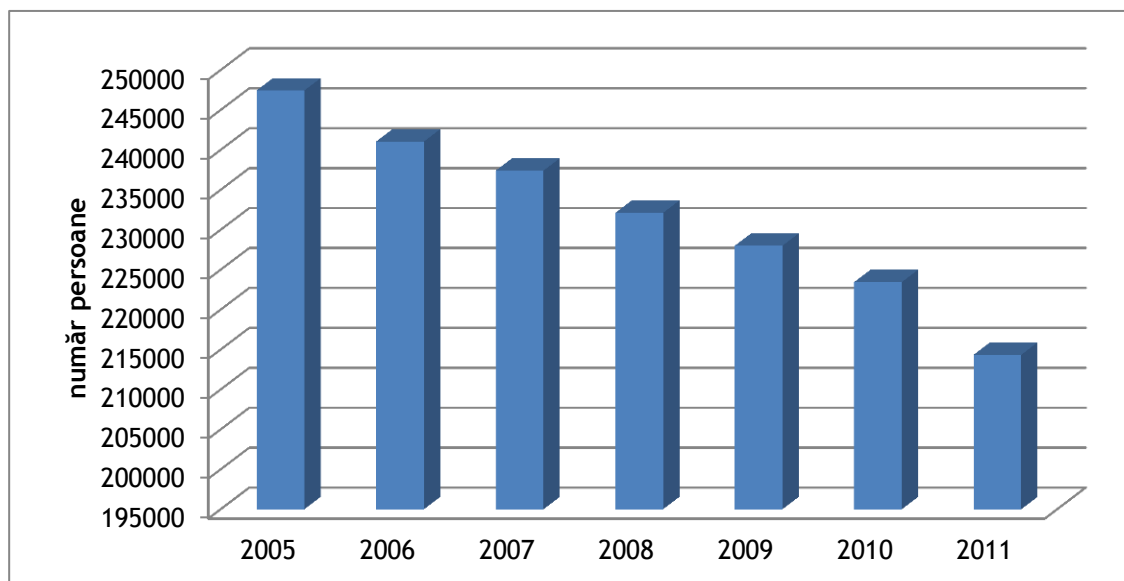
e) Populația școlară

Populația școlară din regiunea Sud Muntenia, ca pondere din totalul populației din regiune, se poziționează mult sub media europeană. Astfel, regiunea Sud Muntenia deține un procent de doar 16,4% al populației școlare, media fiind de 22,3%. Dintre regiunile europene cu o pondere a populației școlare peste cea a regiunii Sud Muntenia, se numără regiunea Bruxelles (34,6%), Mardin, Batman, Sirnak, Siirt din Turcia (34,2%), Van, Mus, Bitlis, Hakkari tot din Turcia (34%), Guyane (Franța) cu 32,9% etc. Cea mai mare pondere a populației școlare se regăsește în regiunea Bursa, Eskisehir, Bilecik, respectiv 70,2% (Tabelul nr. A96). Populația școlară a regiunii Sud Muntenia este mult redusă datorită populației aflate în scădere, dar și datorită unei infrastructuri de învățământ aflată încă în proces de restructurare. Spre deosebire de regiunile amintite, cu valori ale indicatorului analizat foarte ridicate, regiunea Sud Muntenia este o regiune predominant rurală, cu o populație săracă și limitată din punct de vedere al accesibilității la educație.

Ca și trend al perioadei de analiză, populația școlară din mediul rural din regiunea Sud Muntenia a scăzut constant (Tabelul nr. A97), acest fapt trebuind însă corelat și cu reducerea numărului populației, diferențele înregistrate de la an la an încadrându-se între 2,6% și 1,5% mai puțină populație școlară decât în anul precedent. Diferența mai pregnantă s-a înregistrat în anul 2011, când totalul populației școlare din mediul rural a scăzut cu 4,08%, respectiv cu 9.107 persoane.

Analizată ca proces continuu, reducerea în număr a populației școlare a avut un caracter mai pronunțat în județele Teleorman, Dâmbovița și Argeș, conform graficului de mai jos.

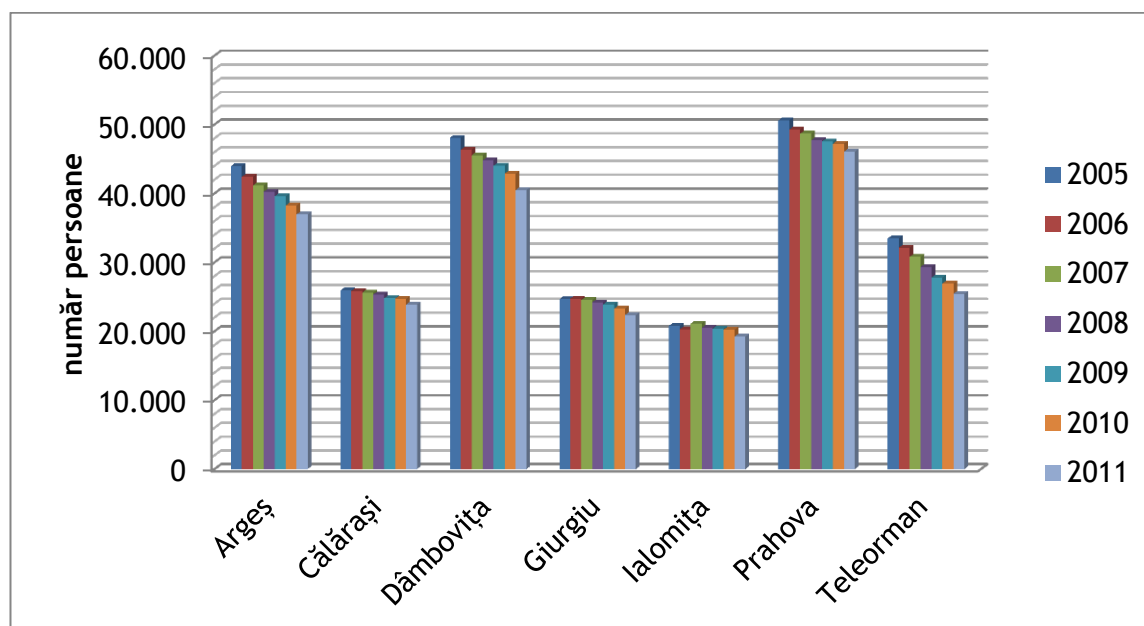
Figura nr. 100 Evoluția populației școlare din mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO Online, 2012

Față de anul 2005, în anul 2011 a fost înregistrat un număr de elevi cu 24% mai mic în județul Teleorman și cu aproximativ 16% mai mic în județele Argeș și Dâmbovița. Cele trei județe, alături de Prahova, au înregistrat în această perioadă și cele mai multe cazuri de unități de învățământ închise, iar având în vedere că în județe ca Argeș procentul unităților de învățământ închise în anul 2006 trecea de jumătatea unităților existente, faptul că un procent de 24% din populația școlară a abandonat școala, subliniază problema sistemului de acces al elevilor la unități de învățământ. În județe ca Ialomița, Călărași, Prahova și Giurgiu, care deși se confruntă în continuare cu reducerea numărului populației școlare, procentele, cuprinse între 7% și 9%, sunt în mai mare măsură corelate cu evoluția populației. În raport cu unitățile de învățământ închise, județul Prahova a avut o scădere a populației școlare mult mai redusă, reușind să se mențină sub 9%.

Figura nr. 101 Evoluția populației școlare din mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO Online, 2012

f) Rata abandonului școlar în mediul rural comparativ cu mediul urban

Pentru calcularea ratei abandonului școlar din mediul rural al regiunii Sud Muntenia, s-au folosit datele statistice disponibile cu privire la numărul de elevi aflați în evidența unităților de învățământ, pentru anii 2005 - 2011 (Tabel nr. A98). Astfel, cele mai mari fluctuații negative din punct de vedere al populației școlare sunt înregistrate la nivelul unităților de învățământ primar și gimnazial, în toate județele regiunii. Abandonul școlar în cazul acesta este legat de reducerea numărului de unități de învățământ, în special în perioada 2005 - 2006, și care a avut ca repercusiune principală abandonul școlii de către elevii ai căror familii nu au putut, cel mai probabil, asigura relocarea și transportul copilului către o altă instituție.

Abandonul școlar are consecințe directe asupra economiei mediului rural, prin generarea de forță de muncă necalificată sau slab calificată și prin concentrarea acesteia pe unele ramuri de subzistență ale agriculturii. În același timp, pe lângă slaba diversificare a activităților

economice, se perpetuează și deprecierea percepției asupra importanței educației. Pe de altă parte, forța de muncă educată, tinde să caute mijloace de integrare pe piața muncii din mediul urban, ceea ce de fapt înseamnă migrarea forței de muncă educate din mediul rural către orașe și perpetuarea existenței forței de muncă necalificate în mediul rural.

Așa cum arată un studiu elaborat în anul 2009 de UNICEF¹¹⁸, cauzele abandonului școlar din mediul rural sunt în mare aceleași ca în mediul urban, conform profilului elevilor care au abandonat timpuriu școala, în județele Călărași și Argeș. Este vorba de elevi care provin din familii dezorganizate, sărace și foarte sărace, copii care sunt nevoiți să lucreze pentru a-și câștiga existența sau care sunt ținta altor tipuri de abuzuri. Problema este accentuată și de lipsa unor cadre didactice stabile, care să poată comunica și transmite elevilor un sistem educativ caracterizat prin continuitate și omogenitate. UNICEF sesizează că factorul determinant în ceea ce privește permanenta schimbare a cadrelor didactice îl reprezintă lipsa motivării acestora de a-și continua serviciul în zonele dificil accesibile, supuse condițiilor precare și unde nu consideră că ar putea obține performanțe semnificative cu elevii.

g) Gradul de accesibilitate a populației la educație și evidențierea zonelor cu grad ridicat/scăzut de accesibilitate

Condițiile de viață ale copiilor nu au fost până acum supuse studiului în mod exclusiv, chiar dacă în peste jumătate din gospodăriile de la nivel național există un copil. Gradul de sărăcie al familiei din care provine copilul este direct legat de gradul de accesibilitate pe care aceasta îl are față de sistemul de învățământ. Accesibilitatea și, în general, continuarea studiilor, nu depind însă numai de posibilitățile materiale, chiar dacă acestea reprezintă un factor hotărâtor în cele mai multe cazuri. În ultimii ani, mentalitatea asupra sistemului de învățământ s-a schimbat în mediul rural. În fața dificultăților economice stringente, a volumului mare de muncă și a activităților specifice auto-producției mediului rural, prioritățile populației s-au schimbat. O parte destul de însemnată din copiii din mediul rural finalizează doar nivelul de învățământ obligatoriu. Este o mentalitate caracteristică zonelor sărace, populația devenind pesimistă în privința rezultatelor învățământului, din lipsa de încredere că acesta ar putea schimba ceva în viitor. Fără studii însă, integrarea socioprofesională devine și mai dificilă, cu

¹¹⁸ Renunțarea timpurie la educație: posibile căi de prevenire, UNICEF, decembrie 2009

atât mai mult cu cât ne raportăm la un mediu urban în proces de dezvoltare, unde piața muncii începe să pună un accent deosebit pe calificare și competitivitate.

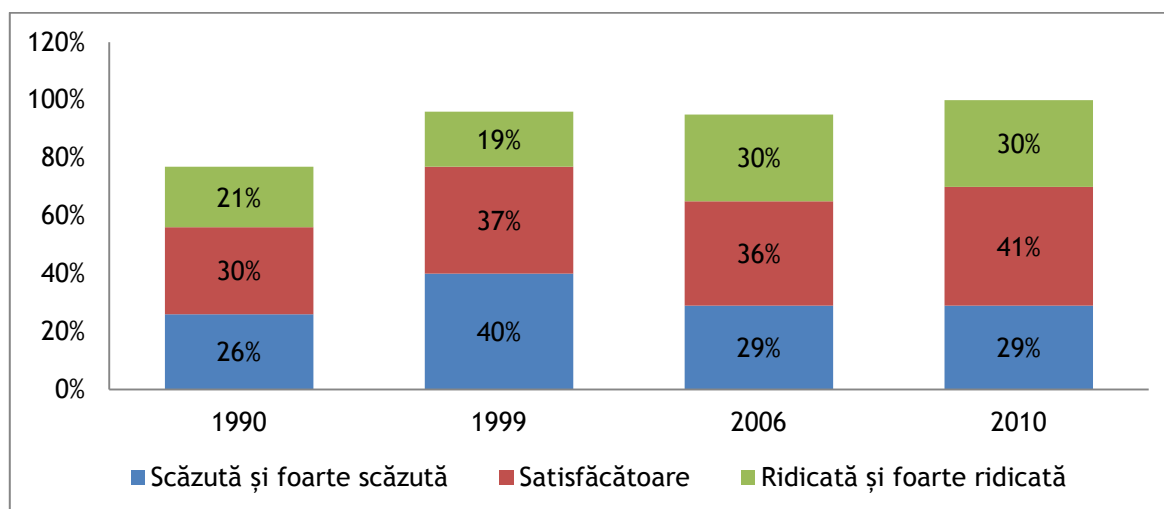
În România, în unitățile de învățământ din mediul urban, sunt oferite condiții mult mai bune pentru elevi decât în școlile din mediul rural, numărul și nivelul de calificare al cadrelor didactice este mai mare, liceele au un număr mai ridicat de elevi cu rezultate școlare superioare școlilor profesionale și, nu în ultimul rând, școlile din mediul urban au mai multe șanse de a iniția sau de a participa la programe educaționale.

Îmbunătățirea condițiilor de viață pentru copiii din mediul rural pornește de la îmbunătățirea gradului de accesibilitate în sistemul de învățământ, indiferent de elementele care exercită presiune asupra acestei probleme: situații socio-economice dificile, probleme familiale, servicii tehnico-edilitare nesatisfăcătoare, etnie, sex, religie etc. Îmbunătățirea accesibilității sistemului de învățământ din mediul rural vizează oferirea unei șanse egale tuturor indivizilor de a urma forma, tipul și specializarea de învățământ dorite.

Institutul de Cercetare a Calității Vieții a realizat diagnoze anuale în cadrul cărora a abordat și percepția populației cu privire la gradul de accesibilitate a învățământului, conform graficului de mai jos.

Figura nr. 102

Aprecierea accesibilității învățământului, la nivel național, la nivelul
anului 2010¹¹⁹

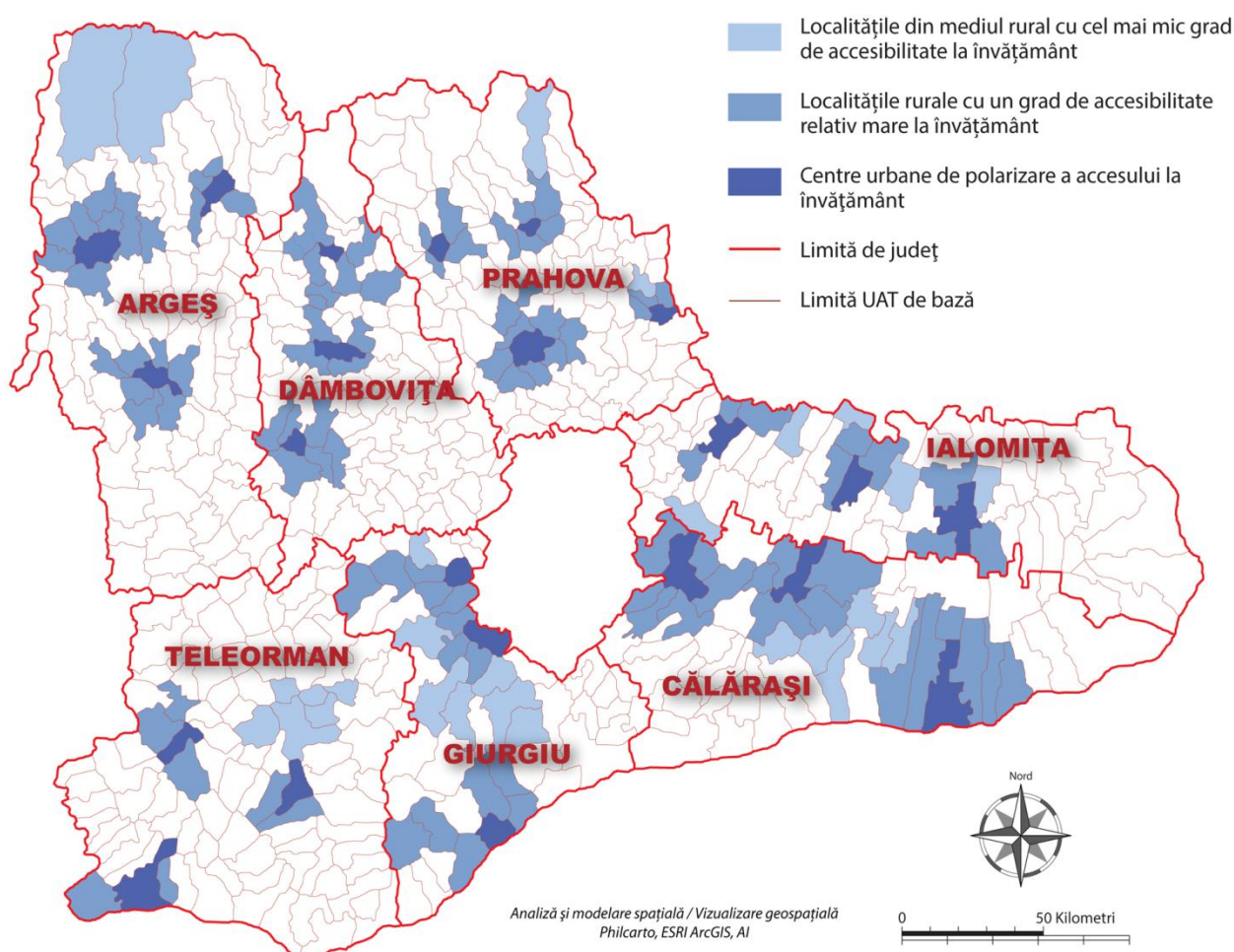
Sursa: Institutul de Cercetare a Calității Vieții, „Calitatea vieții în România”, 2010

Se observă că, în decursul timpului, percepția oamenilor cu privire la accesibilitatea sistemului de învățământ s-a îmbunătățit, având în vedere că un procent de 10% mai multe persoane au declarat că, în opinia lor, aceasta este ridicată și respectiv foarte ridicată. Este, în mod aparent, un paradox: din anul 1992 până în anul 2011, numărul unităților școlare, la nivel de țară, s-a redus de la 29.129 la doar 7.204. Cu un număr mult mai mic de unități de învățământ, accesibilitatea populației a crescut datorită diversificării profilelor de învățământ, fiecare elev având acum, cel puțin într-o situație de egalitate, șansa de a urma studii în domeniile de interes și în funcție de aptitudinile și înclinațiile personale. Chiar dacă o mare parte din populație întâmpină dificultăți financiare, există totuși sisteme sociale și de ajutorare a familiilor care se confruntă cu astfel de probleme, astfel încât, făcând abstracție de situațiile excepționale, pentru toți copiii de vârstă școlară există o șansă. În plus, numeroase programe naționale și internaționale au fost implementate cu scopul de a îmbunătăți infrastructura de învățământ, de a reabilita unitățile existente și a putea oferi condiții decente pentru elevii lor.

¹¹⁹ Datele incluse în cadrul acestui tabel nu acoperă întreg intervalul de analiză din cauza indisponibilității sau a disponibilității parțiale a acestora din sursele oficiale publice de informații. Consultanțul a făcut toate demersurile pentru obținerea datelor necesare, a realizat interpretarea pe baza datelor puse la dispoziție din surse oficiale și nu își asumă extrapolarea pentru o perioadă mai mare de timp.

Problema accesibilității efective către unitățile de învățământ rămâne, cu atât mai mult cu cât numărul acestora s-a redus exponențial, o problemă de actualitate. La nivelul regiunii Sud Muntenia, în special în partea din nord, accesibilitatea propriu-zisă rămâne o problemă în satele mici, răsfirate și care nu dispun de căi de acces și comunicare modernizate.

Figura nr. 103 Gradul de accesibilitate a populației din mediul rural la educație, în regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2011

Sursa: Prelucrare proprie de informații, 2013

În mediul rural din regiune se află câteva unități de învățământ preșcolar (grădinițe), însă în număr foarte redus. Dincolo de o simplă problemă de accesibilitate, pentru un județ ca Dâmbovița de exemplu, unde nu există decât o singură grădiniță în mediul rural, este mai

degrabă un serviciu pentru care nu există cerere din partea populației. Copiii de vârste mici sunt crescuți în gospodării, având în vedere faptul că învățământul preșcolar nu este obligatoriu și locuitorii mediului rural sunt în mare parte familii sărace, la limita subzistenței, care preferă să nu plătească taxele cerute de aceste instituții.

Județele regiunii au de regulă o unitate de învățământ primar și gimnazial care deservește fiecare comună în parte. Excepție fac județele Dâmbovița și Giurgiu. În Dâmbovița există 82 de comune și 81 de astfel de unități de învățământ în mediul rural. Comuna fără școală generală este Băleni. Fiind traversată de un drum județean, comuna Băleni comunică direct cu Racovița, Mărcești sau Dobra, comune apropiate în care elevii din Băleni sunt nevoiți să ajungă la școală. Comuna este situată într-o zonă de șes. În județul Giurgiu există o situație similară în cazul comunei Hotarele, unde nu există o unitate de învățământ primar și gimnazial, existând în schimb un liceu. Isoarele sau Herăști sunt cele mai apropiate comune cu școli generale, accesul făcându-se integral prin drumurile județene care le leagă. Comuna Hotarele este o comună foarte mare, iar distanța până la unitățile de învățământ din comunele vecine poate fi o problemă în cazul în care administrația locală nu organizează o rută de transport în comun specială.

Din punct de vedere al accesibilității către învățământul liceal, județul cu cele mai multe licee în mediul rural este Giurgiu, existând date statistice pentru 32 de comune în care există astfel de unități de învățământ. Reale probleme de accesibilitate au și cele mai dezvoltate județe din regiune, Argeș și Prahova, care au o pondere foarte scăzută a comunelor în care există licee (7,6% Argeș și 12,2% Prahova). Chiar dacă regiunile urbane de aici au o infrastructură de învățământ bine dezvoltată, populația din mediul rural, cu precădere din zonele montane, nu dispune de resursele materiale pentru a-și trimite copiii la internate pe perioada școlii. Cu toate acestea, ținând cont de populația foarte scăzută numeric pentru grupa de vârstă a elevilor de liceu din regiune, mare parte dintre aceștia învață, de fapt, în alte localități decât cele de domiciliu.

Localitățile din mediul rural cu cel mai mic grad de accesibilitate la învățământ sunt localitățile izolate, localizate în zone cu o densitate mică a așezărilor și în general localitățile defavorizate. Gradul foarte redus de accesibilitate se datorează distribuirii răsfirate a satelor, în special în zonele de relief montan, și căilor de acces dificile sau foarte lungi în zonele de câmpie, care necesită un mijloc de transport. Satele din aceste zone sunt sate mici, cu o

populație redusă și îmbătrânită, din acest motiv existând și o densitate foarte scăzută a unităților de învățământ. Sunt în special localități rurale foarte sărace și izolate, cu un profil agricol de subzistență și fără diversificare economică, unde locuiesc familii fără posibilități materiale și unde rata abandonului școlar este ridicată. Aceste localități sunt:

- Munții Piatra Craiului, Munții Iezer-Păpușa (județul Argeș) - satele Valea lui Stan, Slatina;
- sudul Bărganului Ialomiței (județul Călărași) - satele Fântâna Doamnei, Buzoeni;
- extremitatea nordică a Depresiunii Vălenii de Munte și Munții Ciucaș (județul Prahova) - satele Slon, Valea Lespezii, Valea Brădetului;
- partea centrală a Câmpiei Burnazului (județul Giurgiu) - Uzunu, Stoenеști, Călugărești, Singureni, Iepurești;
- extremitatea sudică a Bărganului Călmățuiului (județul Ialomița) - comunele Ciocârlia, Colelia, Valea Măcrișului;
- partea centrală a județului Călărași - comunele Frăsinet, Ulmu, Vlad Țepeș, Dorobanțu, Alexandru Odobescu, Independența;
- partea centrală a județului Giurgiu - comunele Călugăreni, Clejani, Ghimpați, Mihai Bravu, Schitu, Singureni;
- partea centrală și periferică de sud a județului Ialomița - comunele Gheorghe Lazăr, Gheorghe Doja, Valea Măcrișului, Drăgoești;
- partea centrală și estică a județului Teleorman - comunele Călinești, Orbeasca, Olteni, Băbăița, Frăsinet, Moșteni.¹²⁰

Zonele rurale cu un grad de accesibilitate mai ridicat la educație sunt cele periurbane, din apropierea centrelor urbane. Aici există posibilitatea ca elevii să fie înscriși în cadrul unităților de învățământ din orașele apropiate. Deși aceasta impune costuri suplimentare, serviciile și infrastructura de transport sunt de obicei bine dezvoltate, iar elevii pot alege dintr-o gamă largă de specializări și profiluri, adaptate nevoii de pe piața muncii cât și abilităților lor. Având în vedere că în mediul rural nu există unități de învățământ superior, singura șansă pe care o au elevii absolvenți de liceu din mediul rural pentru a-și continua studiile, este să facă naveta sau

¹²⁰ Nu este prezentată situația gradului de accesibilitate la nivel național, întrucât prezentarea situației la nivelul regiunii Sud Muntenia a presupus analiza tuturor comunelor și satelor aparținătoare prin prisma numărului de unități școlare existente la nivelul acestora și a gradului de accesibilitate al căilor rutiere. Extrapolarea datelor la nivel național ar presupune analiza întregului teritoriu al României în baza metodologiei anterioare.

să se stabilească temporar în centrul urban vizat. Localitățile rurale cu un grad de accesibilitate relativ mare la învățământ sunt:

- în apropierea orașelor Pitești, Curtea de Argeș, Câmpulung Muscel (județul Argeș) - comunele Moșoaia, Bradu, Ștefănești, Măcăneni, Bascov, Băbana, Albota, Valea Iașului, Mușătești, Pietroșani, Băiculești, Valea Danului, Tigveni, Ciofrângenii, Albeștii de Argeș;
- Călărași, Fundulea, Lehliu-Gară (județul Călărași) - comunele Cuza Vodă, Grădiștea, Ștefan Vodă, Modelu, Roseți, Belciugatele, Fundeni, Plătărești, Sohatu, Sărulești, Tămădău Mare, Lehliu, Nicolae Bălcescu, Valea Argovei, Lupșanu, Dor Mărunt;
- Târgoviște, zona Pucioasa-Fieni, Găești (județul Dâmbovița) - comunele Răzvad, Ulmi, Dragomirești, Șotânga, Brănești, Vulcana Băi, Bărbuletu, Runcu, Bezdead, Valea Lungă, Dragodana, Petrești, Crângurile, Mogoșani;
- Giurgiu, Mihăilești, Bolintin-Vale (județul Giurgiu) - comunele Slobozia, Gogoșari, Putineiu, Oinacu, Frătești, Daia, Buturugeni, Iepurești, Grădinari, Bolintin-Deal, Crevedia Mare, Roata de Jos, Ogrezeni;
- Slobozia, Căzănești, Urziceni (județul Ialomița) - comunele Coșereni, Mavele, Ciocîrlia, Gârbovi, Cosimbești, Ciulnița, Amara, Reviga, Cocora, Muntei Buzău;
- Ploiești, Mizil, Câmpina, Vălenii de Munte (județul Prahova) - comunele Blejoi, Păulești, Tîrgșorul Vechi, Brazi, Berceni, Bărcănești, Valea Călugărească, Bucov, Lipănești, Fântânele, Vadu Sărat, Gura Vadului, Poiana Câmpina, Brebu, Cornu, Telega, Teișani, Vărbilău, Gura Vitioarei, Predeal Sărari, Drajna;
- Alexandria, Turnu Măgurele, Roșiorii de Vede (județul Teleorman) - comunele Poroschia, Nanov, Ciuperceni, Islaz, Măldăeni, Scrioaștea.

2.14. Concluziile capitolului 2

Regiunea Sud Muntenia deține avantajul unei poziționări geografice favorabile pentru o dezvoltare rurală și agricolă armonioasă. Prezența Fluviului Dunărea, apropierea față de regiunea București - Ilfov și diversitatea formelor de relief constituie premise ce pot fi valorificate în vederea dezvoltării economice și sociale a regiunii.

Din punct de vedere economic, regiunea are un PIB pe locuitor sub 75%, fiind astfel încadrată în categoria regiunilor mai puțin dezvoltate la nivel european. Potențialul său de dezvoltare este însă variat, existând posibilitatea practicării unor activități diverse. Cele 7 județe componente dispun de particularități diferite, determinate în principal de poziția geografică. Astfel, județele din sudul regiunii sunt preponderent agricole (Teleorman, Giurgiu, Călărași și Ialomița), în vreme ce județele din nord se caracterizează prin dezvoltarea sectorului turistic, al serviciilor și industriei (Argeș, Prahova și Dâmbovița).

Regiunea Sud Muntenia dispune de cea mai extinsă suprafață arabilă dintre toate regiunile țării, zona de câmpie, cu soluri fertile, avantajând practicarea agriculturii, zona de deal oferind condiții optime pentru dezvoltarea pomiculturii și viticulturii, iar relieful montan fiind favorabil creșterii animalelor. Problemele acestui sector împiedică însă obținerea unei productivități ridicate, aspect ce impune o eficientizare a practicilor agricole, care să fie conforme cu standardele Politicii Agricole Comune. Starea precară a sistemelor de irigații, infrastructura de transport insuficient dezvoltată, practicarea unei agriculturi de subzistență, sunt doar câteva dintre problemele majore cu care se confruntă sectorul agricol, cu implicații directe asupra productivității și generării de profit.

Regiunea Sud Muntenia beneficiază de asemenea de un potențial turistic semnificativ, exploatat în special în zona montană, care a cunoscut în ultima perioadă o dezvoltare considerabilă, prin valorificarea agroturismului, a sporturilor de iarnă, a beneficiilor naturale, tradițiilor și istoriei bogate care o caracterizează.

Resursele naturale ale subsolului (petrolul, gazele naturale, cărbunele, sarea, țițeiul, etc.), precum și izvoarele și apele minerale, reprezintă alte avantaje care pot fi valorificate în vederea dezvoltării economice.

Printre obstacolele care pot împiedica dezvoltarea corespunzătoare a regiunii, o pondere importantă este deținută de cele naturale. Astfel, în zonele montane există pericolul alunecărilor de teren și al avalanșelor, iar în zonele de câmpie se înregistrează secete prelungite, care au efecte considerabile asupra productivității agriculturii.

Din punct de vedere administrativ - teritorial, regiunea Sud Muntenia este o regiune predominant rurală, 59,6% din locuitorii săi trăind în mediul rural. Cu toate acestea, localitățile urbane au un rol esențial în dezvoltarea zonelor rurale, prin concentrarea de funcții economice, sociale și culturale și oferirea unei diversități de servicii și produse. Pe teritoriul regiunii este localizat un pol de creștere (Ploiești) și un pol de dezvoltare (Pitești), care alături de alte municipii concentrează importante centre industriale și de servicii și care dispun de o capacitate importantă de generare a locurilor de muncă pentru locuitorii zonelor rurale din aria de influență periurbană.

Clasificarea așezărilor rurale din regiunea Sud Muntenia, realizată luând în considerare mai multe criterii (de formă, număr de locuitori, funcții economice) relevă predominanța în nordul regiunii a satelor risipite și răsfirate, mici și mijlocii, cu o formă neregulată și o structură mixtă caracterizată de desfășurarea activităților în domeniul agriculturii, turismului și comerțului, și prezența în sudul regiunii a satelor adunate, mari și foarte mari, cu o formă geometrică regulată și un caracter predominant agricol.

În elaborarea profilului regiunii, o semnificație aparte este oferită de particularitățile infrastructurii de transport, tehnico-edilitare, de sănătate, sociale și de învățământ, de a căror stare actuală depinde nivelul și capacitatea de dezvoltare socio-economică a regiunii Sud Muntenia.

Regiunea beneficiază de un grad bun de accesibilitate atât la nivel intern cât și european: axe prioritare ale rețelei europene de transport TEN-T și puncte de trecere a frontierei ce asigură legătura cu Europa de Vest și Europa de Est, autostrăzile A1, A2 și București-Ploiești, rute internaționale care realizează legătura cu capitala țării. Aceste căi de acces sunt tranzitate de vizitatori și mărfuri, reprezentând oportunități de dezvoltare a sectorului de servicii. Cel mai mic grad de accesibilitate, determinat de densitatea scăzută a drumurilor publice, se întâlnește în județele sudice ale regiunii - Teleorman, Giurgiu, Călărași și Ialomița.

Analiza infrastructurii tehnico-edilitare evidențiază necesitatea extinderii, dezvoltării și modernizării acesteia. Comparativ cu celelalte regiunii ale țării, regiunea Sud Muntenia înregistra o situație bună în privința alimentării cu apă, întrucât dispunea de cea mai lungă rețea de distribuție a apei potabile în mediul rural și de cel mai mare număr de localități rurale conectate la rețelele de distribuție a apei potabile, în anul 2011. Cu toate acestea, numărul localităților care beneficiau de canalizare publică era unul redus, înregistrând printre cele mai mici valori din țară.

La nivelul anului 2011, numărul localităților rurale care beneficiau de rețeaua de distribuție a gazelor naturale a înregistrat o creștere în această regiune, însă energia termică nu era distribuită decât în 3 localități, toate aflate în județul Argeș.

La nivelul regiunii existau în anul 2006 localități care erau doar parțial electrificate și chiar două localități total neelectrificate, în condițiile în care existența energiei electrice constituie un indicator important al calității vieții și al nivelului de trai al populației.

În ultima perioadă, în domeniul infrastructurii de telecomunicații s-a evidențiat o scădere a activității poștale și a abonaților la serviciile de telefonie, pe fondul fenomenelor demografice de îmbătrânire și migrație a populației și a resimțirii efectelor crizei economice.

Infrastructura de sănătate în mediul rural al regiunii Sud Muntenia, cu impact considerabil asupra calității vieții, necesită măsuri de extindere și modernizare, pentru a acoperi nevoile întregii populații. Numărul unităților sanitare era insuficient, raportat la numărul localităților rurale din regiune, gradul de dotare fiind printre cele mai scăzute la nivel național, în anul 2011. De asemenea, numărul de medici care deservea populația din mediul rural, era unul redus, media la nivel regional fiind de aproximativ 0,50 de medici la mia de locuitori. În aceste condiții se poate considera că există o accesibilitate redusă a locuitorilor mediului rural la serviciile de sănătate, existând localități cu acces dificil la asistența medicală primară în fiecare județ al regiunii.

La nivelul regiunii Sud Muntenia există preocuparea pentru dezvoltarea infrastructurii sociale, fapt susținut de încheierea Pactului Regional pentru Ocupare și Incluziune Socială, însă în continuare, serviciile sociale sunt insuficient diversificate și nu acoperă nevoile diferitelor categorii defavorizate.

În ciuda faptului că zonele rurale sunt mai expuse riscurilor de dezastre naturale (inundații, alunecări de teren, secete, înzăpeziri, etc.), acestea nu sunt la fel de bine dotate cu echipamente pentru rezolvarea situațiilor de urgență ca zonele din mediul urban, acționarea în cazul situațiilor de urgență fiind îngreunată în principal de accesibilitatea redusă. În regiunea Sud Muntenia a crescut în ultimii ani numărul de echipamente pentru situații de urgență, care alături de numărul mare de bărci cu motor și autospeciale de intervenție și salvare de la înălțime denotă o dezvoltare a infrastructurii de situații de urgență.

Un ultim aspect analizat în cadrul acestui capitol este referitor la infrastructura de învățământ. Regiunea Sud Muntenia se confruntă cu problema insuficienței unităților școlare în mediul rural, ce determină costuri ridicate pentru continuarea studiilor și implicit o rată semnificativ mai mare a abandonului școlar comparativ cu mediul urban. Tendința este în continuare una de scădere a numărului acestor unități, pe fondul numărului redus de elevi. În acest context, a scăzut și numărul de cadre didactice, acesta fiind insuficient, raportat la complexitatea programei școlare. Problemele sistemului educațional al mediului rural din regiune au consecințe directe asupra situației economico-sociale, fiind evidentă necesitatea îmbunătățirii gradului de accesibilitate al copiilor din mediul rural la sistemul educațional.

Concluzionând, regiunea Sud Muntenia dispune de avantaje considerabile, care o fac unică la nivel național și a căror valorificare corespunzătoare va avea un impact semnificativ asupra dezvoltării economice și sociale viitoare. În același timp însă, sunt evidente nevoile resimțite în special în domeniul infrastructurii de sănătate, sociale și de învățământ, a căror rezolvare va putea asigura premisele unui trai decent pentru locuitorii zonelor rurale ale regiunii.

Capitol 3. Populația. Resursele umane din mediul rural în regiunea Sud Muntenia

3.1. Principalii indicatori demografici

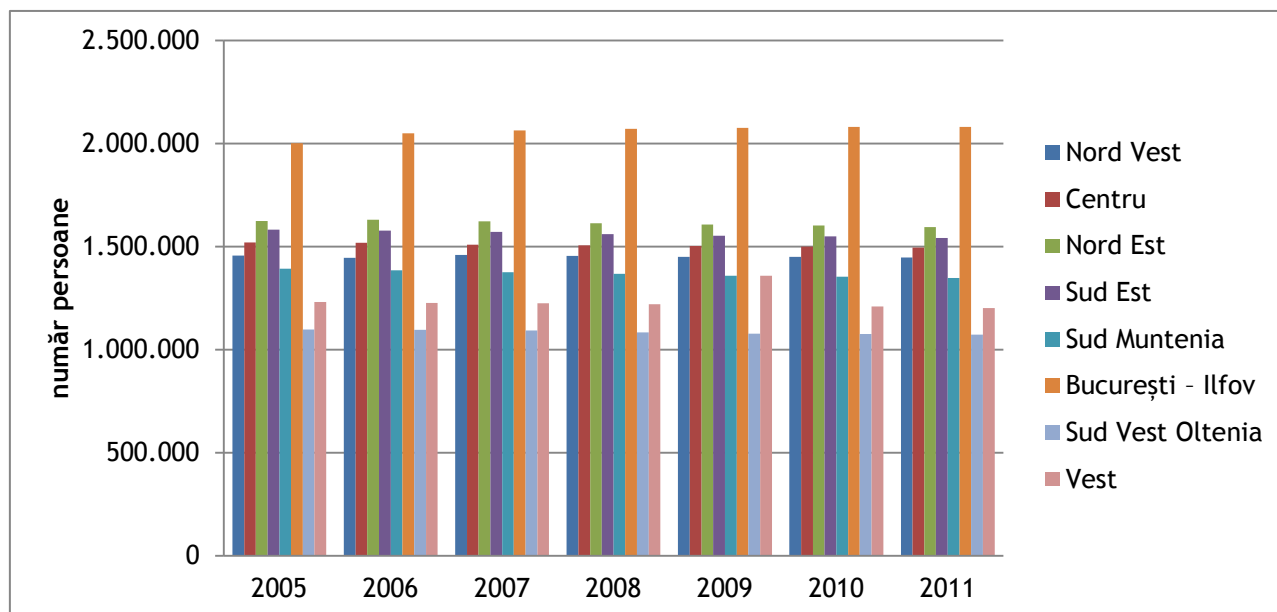
a) Populația din mediul rural, comparativ cu mediul urban

Pentru a înțelege felul în care a evoluat din punct de vedere demografic mediul rural, este necesară nu atât o comparație cu populația mediului urban, ci o raportare la populația per ansamblu a României, precum și înțelegerea contextului social și economic care a determinat această stare de fapt.

Din analizele anterioare, se poate desprinde una dintre concluziile felului în care sistemul educațional din mediul rural contribuie și în același timp accentuează disparitățile dintre forța de muncă din mediul urban și cea din mediul rural: având în vedere accesibilitatea mai redusă a populației din mediul rural la sistemul de învățământ, nu se mai poate vorbi în termeni clari despre egalitate de șanse. Este de înțeles, în acest context, motivul pentru care populația din mediul rural încearcă să se integreze în mediul urban, proces concretizat prin migrația forței de muncă sau schimbarea domiciliului.

Populația din mediul urban a scăzut numeric în fiecare regiune, excepție făcând doar regiunea București - Ilfov, care în principal a polarizat forța de muncă a localităților mai mici, rurale sau urbane.

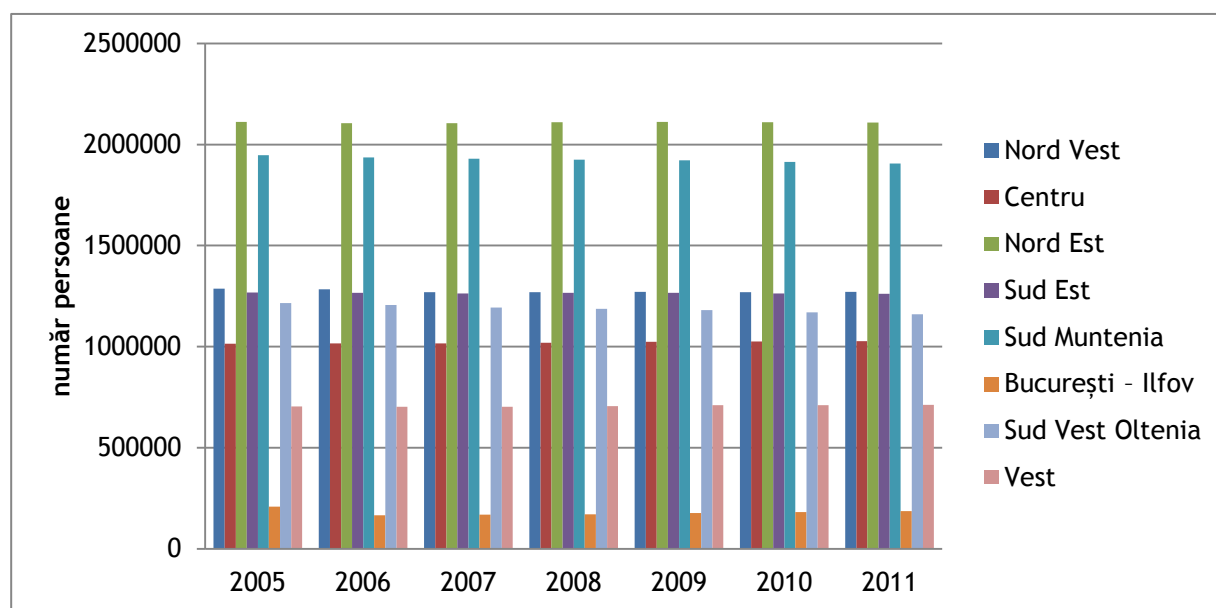
Figura nr. 104 Evoluția populației mediului urban, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

După cum se poate urmări în Tabelul nr. A99, populația din mediul rural a scăzut, per total la nivel național, în perioada analizată, însă există excepții, regiunile Centru și Vest înregistrând creșteri ale populației din mediul rural și scăderi ale populației mediului urban. Cele două regiuni au în comun faptul că sunt predominant urbane.

Figura nr. 105 Evoluția populației mediului rural, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

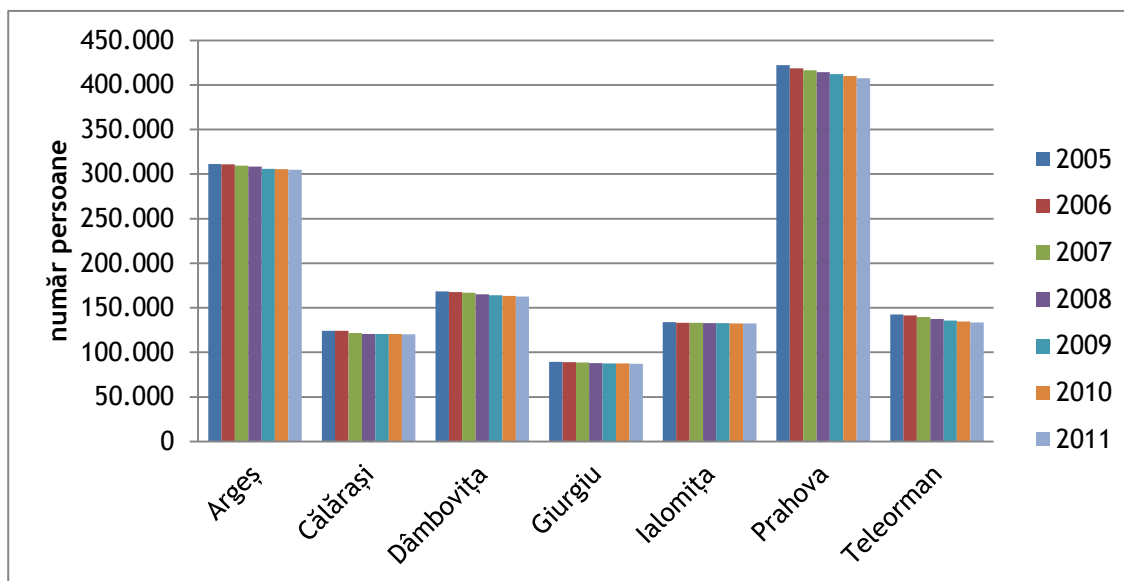

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În ceea ce privește populația din mediul urban al județelor Teleorman și Giurgiu, aceasta s-a redus în perioada analizată cu 6,51% și 2,21%, un procent sensibil mai redus decât în cazul populației rurale. Explicația poate consta, pe lângă migrarea forței de muncă, și în faptul că, pe fondul crizei economice și a lipsei locurilor de muncă, există totuși un procent al populației urbane care își schimbă domiciliul din mediul urban în mediul rural. Județele care înregistrează cea mai numeroasă populație în mediul urban la nivelul anului 2011 erau Prahova, Argeș și Dâmbovița. Valoarea cea mai redusă a acestui indicator a fost înregistrată în județul Giurgiu.

Figura nr. 106

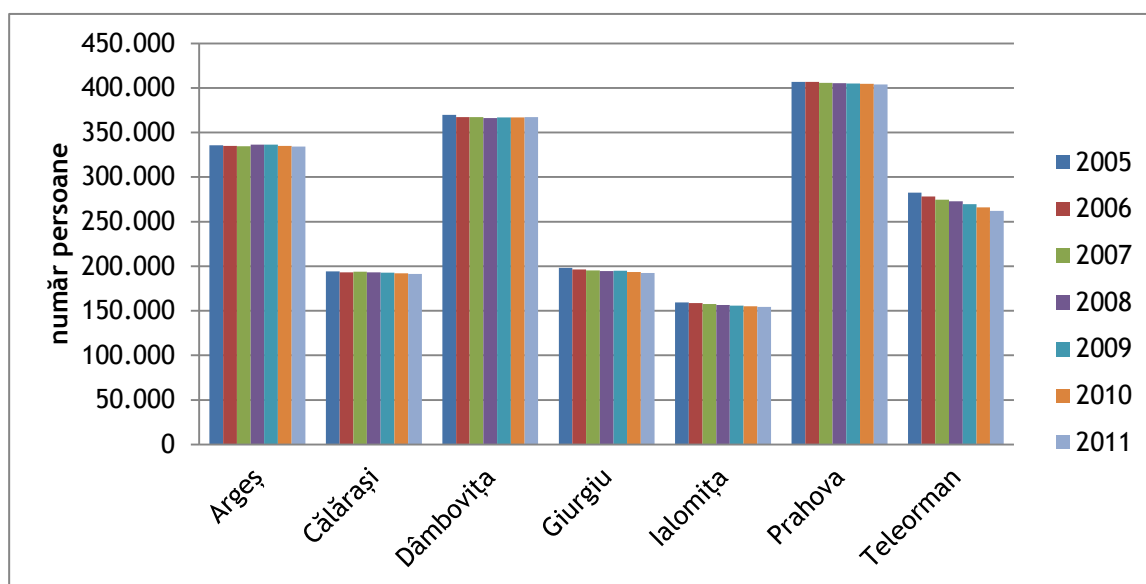
Evoluția populației mediului urban, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivelul regiunii Sud Muntenia există diferențe în ceea ce privește echilibrul dintre populația mediului rural și cea a mediului urban, la nivelul județelor componente. Prin urmare, în județele predominant rurale, ca Teleorman și Giurgiu, trendul evolutiv al populației mediului rural indică, proporțional, o scădere mai accentuată a numărului locuitorilor decât cea din mediul urban (Tabelul nr. A100). 66,24% din populația județului Teleorman și 68,82% din populația județului Girugiu locuia în mediul rural, fiind două dintre județele regiunii Sud Muntenia cu cel mai pronunțat caracter rural. În perioada analizată, populația rurală a scăzut cu 7,47% în județul Teleorman și cu 2,89% în județul Giurgiu. Cea mai numeroasă populație rezidentă în mediul rural a fost înregistrată în anul 2011 în județul Prahova, la polul opus situându-se județul Ialomița.

Figura nr. 107 Evoluția populației mediului rural, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivelul regiunii Sud Muntenia, per total în perioada analizată, populația din mediul urban a scăzut cu un procent de 3,18%, în timp ce în mediul rural cu doar 2,12%. În anul 2011, în mediul urban se înregistra o populație cu 0,45% mai mică decât în anul 2010, în timp ce în mediul rural procesul este mai lent, fiind vorba de un procent de 0,39%.

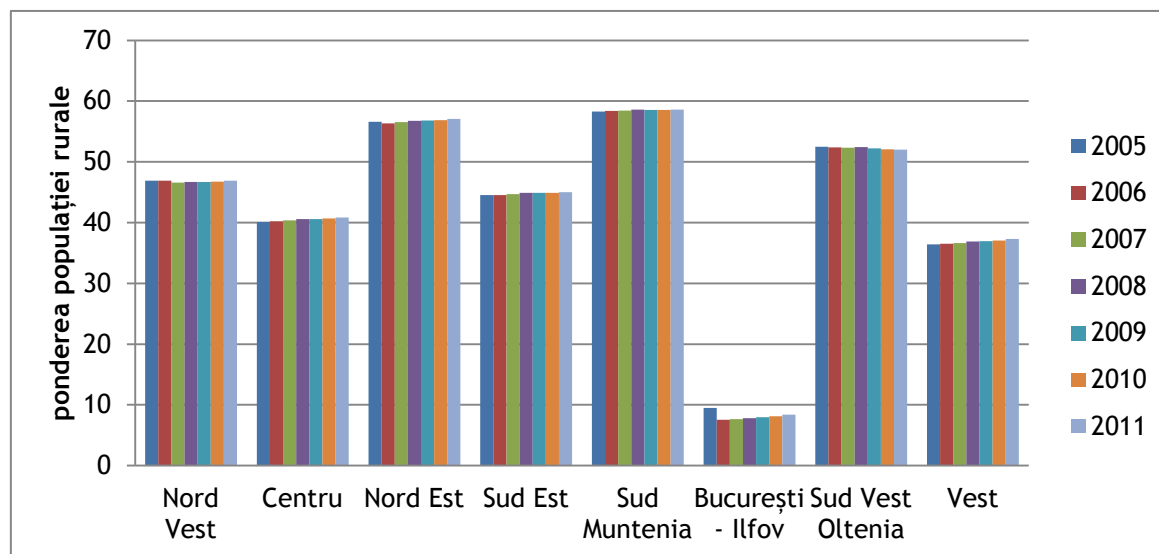
La nivel național, în anul 2011, 11.778.195 persoane locuiau în mediul urban, în timp ce doar 9.635.620 persoane locuiau în mediul rural (Tabelul nr. A101), ceea ce înseamnă că majoritatea populației, în proporție de 55% locuia în mediul urban. Cu o populație care locuiește în mediul rural în proporție de 58,57%, Sud Muntenia era regiunea cu cel mai predominant caracter rural. Regiunea cu cea mai mică populație rurală era regiunea București - Ilfov, cu o pondere de 8,27%, urmată de Vest, cu o pondere de 37,25% și Centru, cu 40,73%. O pondere a populației rurale apropiată de cea din regiunea Sud Muntenia se întâlnea în regiunea Nord Est (56,96%) și în regiunea Sud Vest Oltenia (51,98%).

b) Ponderea populației din mediul rural în totalul populației la nivelul regiunii Sud Muntenia

Regiunea Sud Muntenia are cea mai mare pondere a populației rurale (58,62%) dintre cele 8 regiuni de dezvoltare ale României. Valoarea acestei ponderi face din regiune o regiune predominant rurală, alături de regiunile Nord Est și Sud Vest Oltenia. Regiunea cu cea mai mică pondere a populației rurale și care în același timp este singura regiune predominant urbană din România, este regiunea București - Ilfov, care în anul 2011 a ajuns la o pondere a populației rurale de 8,41%. Regiunile Vest și Centru au de asemenea o pondere scăzută a populației rurale (Tabel nr. A102).

Prin prisma comparației cu celelalte regiuni de dezvoltare privind evoluția populației din mediul rural în perioada 2005 - 2011, singurele regiuni care au înregistrat o creștere a acestui indicator sunt regiunile Centru și Vest. Cea mai accentuată scădere a populației din mediul rural s-a înregistrat în sudul țării, respectiv în regiunile Sud Muntenia și Sud Vest Oltenia. Acest aspect poate fi corelat cu interesul din ce în ce mai redus al populației (în special al tinerilor) de a se angaja în practicarea unei agriculturi de subzistență în condițiile lipsei capacității financiare de a investi în modernizarea și tehnologizarea exploatațiilor agricole. La nivelul anului 2011 regiunea Sud Muntenia se situa pe locul al doilea prin prisma numărului de locuitori din mediul rural, fiind devansată doar de regiunea Nord Est.

Figura nr. 108 Evoluția ponderii populației din mediul rural, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

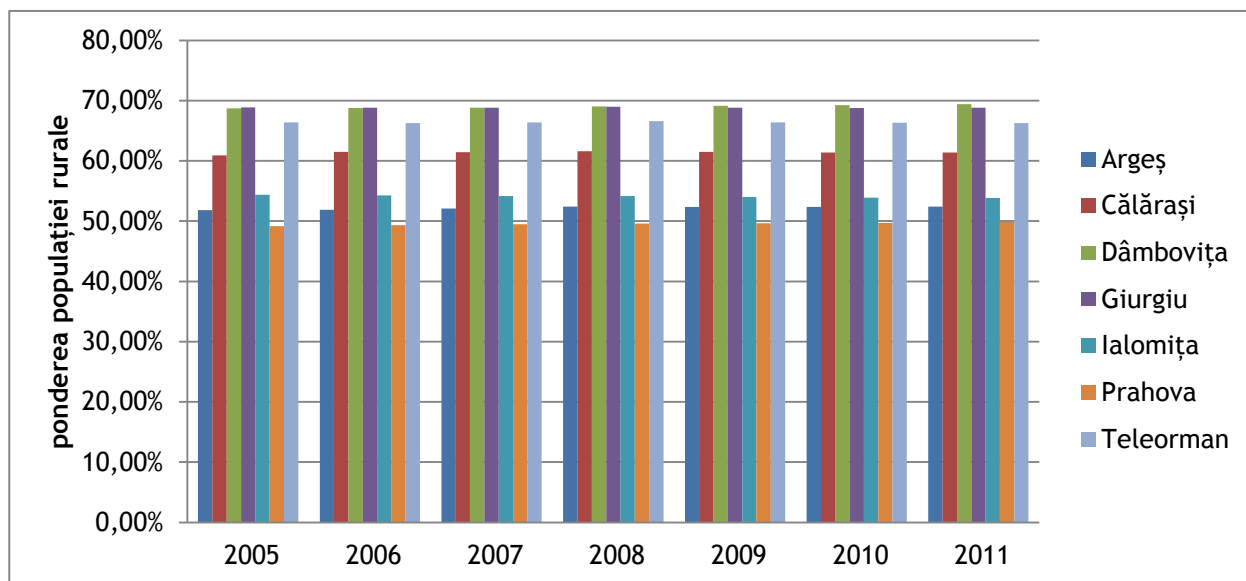

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Conform informațiilor statistice colectate, situația privind ponderea populației din mediul rural în totalul populației la nivelul județelor din regiunea Sud Muntenia (Tabelul nr. A103) a înregistrat un trend aproximativ constant în perioada 2005 - 2011, marja de fluctuație situându-se în intervalul aproximativ de $\pm 0,8\%$. Ponderea populației în mediul rural a crescut ușor la nivelul județelor Argeș, Călărași, Dâmbovița, Prahova și s-a redus la nivelul județelor Giurgiu, Ialomița, Teleorman. Se observă astfel o tendință de relocare a populației din mediul urban către mediul rural, în special în nordul regiunii, ca urmare a dificultăților provocate de criza economică din perspectiva reducerii numărului de locuri de muncă și a scăderii puterii de consum a populației. Valorile cele mai ridicate ale acestui indicator au fost înregistrate în partea de sud a regiunii, în județele cu caracter economic predominant agricol (Călărași, Giurgiu, Ialomița și Teleorman).

Figura nr. 109

Evoluția ponderii populației din mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Prelucrare date statistice INS TEMPO Online, 2012

c) Evoluția populației în perioada analizată 2005 - 2011 cu identificarea fenomenelor care au influențat această evoluție

Dintre toate statele Uniunii Europene, România are cea mai mare pondere a populației rurale, urmată de Bulgaria și Polonia, la o diferență considerabilă conform informațiilor publicate în Eurostat. Metodologia propusă pentru analizarea evoluției populației rurale a regiunii Sud Muntenia se bazează pe corelarea datelor statistice disponibile cu evenimentele și fenomenele istorice și sociale.

Pentru înțelegerea procesului de migrație a populației rurale, trebuie avut în vedere contextul național și istoric în care acesta a început să ia amploare. Fenomene ca șomajul, practicarea agriculturii de subzistență sau sărăcia extremă au luat amploare după anul 1990, odată cu restructurarea economiei naționale. În perioada regimului comunist, prin „zonă rurală” se înțelegea de fapt o zonă care încă nu fusese industrializată, iar localnicii erau, deci, constrânși să se axeze pe sectorul agricol sau să lucreze în localitățile apropiate. După căderea

comunismului, mulți agenți economici mari au fost închiși sau reorganizați, iar impactul asupra mediului rural a fost, în mare, scăderea nivelului de trai. Au fost realizate mai multe serii masive de disponibilizări prin care o mare parte a populației rurale a trecut pragul critic al sărăciei. Competitivitatea de pe piața muncii a crescut exponențial în condițiile în care activitatea economică a fost limitată, iar în mediul rural singura soluție a rămas practicarea agriculturii de subzistență. Având o infrastructură de învățământ mai puțin dezvoltată decât cea din mediile urbane și fiind limitată prin posibilitățile financiare, populația rurală nu a putut concura din poziții egale cu mediul urban pe piața muncii.

Cea mai mare parte a populației din mediul rural care își schimbă domiciliul încearcă să ajungă în mediul urban, în țară sau în străinătate, constrânsă fiind de nevoi de ordin financiar și de lipsa unui loc de muncă prin care să își poată asigura subzistența. Dacă o dată cu aderarea României la Uniunea Europeană populația urbană a început să migreze către țările europene mai dezvoltate, în căutarea locurilor de muncă, populația mediului rural a început să migreze în special către orașele apropiate. Acest fenomen însă corespunde numai anumitor grupe de vârstă, reprezentând forța de muncă tânără sau populația din acele grupe de vârstă cuprinse încă în structuri de învățământ.

La nivel național, populația rurală a scăzut în perioada 2005 - 2011 cu un procent de 1,2%, ajungând de la 9.743.952 de persoane în 2005 la 9.627.243 de persoane în anul 2011 (Tabel nr. A105). Doar două dintre cele 8 regiuni de dezvoltare au înregistrat un trend ascendent din acest punct de vedere, regiunile Centru și Vest prezentând o creștere semnificativă a populației rurale. Cele două regiuni sunt de fapt, făcând abstracție de regiunea București - Ilfov, regiunile cu cel mai scăzut grad de ruralitate din țară. Fiind regiuni mai bogate, tendințele de migrare ale populației sunt mai puțin evidențiate, rezultatul fiind o evoluție pozitivă a populației rurale. Regiunea Sud Muntenia înregistrează, după Sud Vest Oltenia, cea mai accentuată reducere numerică a populației rurale, în special a populației rurale în vârstă de muncă.

Tabel nr. 43 Rata de evoluție a populației din mediul rural, pe regiuni, în perioada 2005 - 2011

-%-

Regiune	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Nord Vest	-0,79%	-0,24%	-0,79%	0,05%	-0,11%	-0,01%	0,10%
Centru	0,04%	0,16%	0,13%	0,49%	0,07%	0,26%	0,21%
Nord Est	0,23%	-0,51%	0,23%	0,13%	-0,08%	-0,03%	0,01%
Sud Est	-0,10%	-0,21%	0,09%	0,08%	-0,23%	-0,26%	-0,16%
Sud Muntenia	-0,82%	-0,40%	-0,22%	-0,19%	-0,50%	-0,39%	-0,37%
București - Ilfov	1,17%	-20,06%	1,62%	2,99%	2,23%	2,35%	3,42%
Sud Vest Oltenia	-1,02%	-0,78%	-0,64%	-0,54%	-0,93%	-0,87%	-0,74%
Vest	-0,22%	0,08%	0,22%	0,70%	-0,07%	0,11%	0,37%
TOTAL România	-0,35%	-0,75%	-0,11%	0,10%	-0,23%	-0,14%	-0,06%

Sursa: Prelucrare date statistice INS TEMPO Online, 2012

Rata de evoluție a populației din mediul rural a avut un trend evolutiv cu fluctuații, însă per total cu caracter ascendent pe perioada de analiză 2005 - 2011 în cazul județelor Dâmbovița, Giurgiu și Teleorman. Cea mai mare creștere a fost înregistrată la nivelul județului Dâmbovița, de peste două puncte procentuale (Tabel nr. A104). Pe toată perioada analizată, trendul numărului populației rurale a județelor regiunii Sud Muntenia a fost unul descendent, doar județele Argeș, Călărași și Dâmbovița înregistrând creșteri. Populația rurală din județul Argeș a crescut în anul 2007 cu 0,33% și cu 0,51% în anul 2008. Conform datelor INS, în 2007 au fost înregistrate 8.375 de stabiliri cu domiciliul în mediul rural, cu 38% mai mult ca în 2006, iar în 2008 au fost înregistrate 7.886. Fiind primii ani ai crizei economice, o parte a populației urbane, având în vedere ponderea mare a acesteia la nivelul județului, s-a stabilit în mediul rural din considerente financiare. Segmentul populației cel mai vulnerabil din acest punct de vedere este reprezentat chiar de acel procent al populației rurale care în anii precedenți și-a mutat domiciliul în mediul urban.

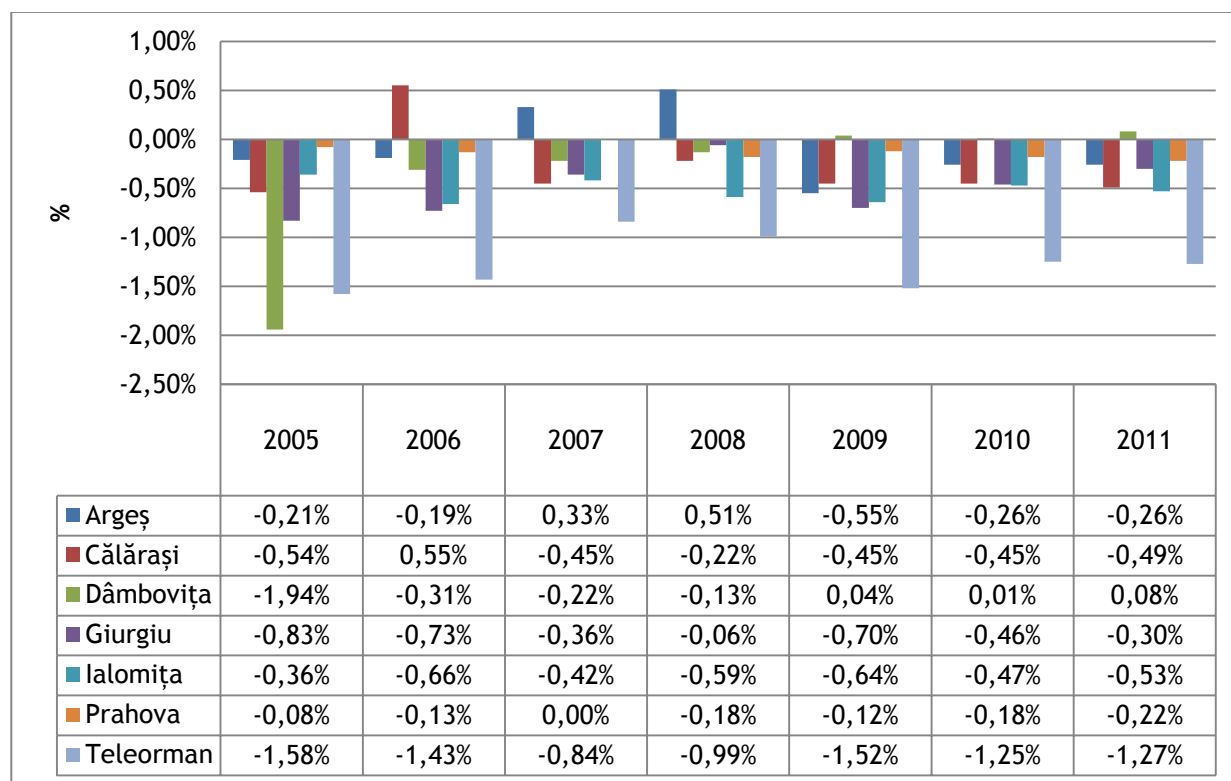
O situație diferită exista la nivelul județului Dâmbovița, unde populația mediului rural deținea cea mai mare pondere dintre județele regiunii (69,40%) și care a intrat pe un trend ascendent începând cu anul 2009, când a crescut cu 0,04%. Deși în anul următor creșterea a fost nesemnificativă, de 0,01%, în 2011 numărul persoanelor a crescut de două ori față de 2009. Fenomenul este corelat cu numărul mai mare înregistrat al stabilirilor de domiciliu în mediul

rural, în 2010 fiind înregistrate cu peste 31% față de 2009, și cu numărul nașcuților vii, mai mare în 2009 cu 2,53% decât în 2008 și cu 9,35% decât în anul 2007.

Județul Teleorman se confruntă cu cea mai accentuată scădere a numărului populației din mediul rural, dar evoluția trendului tinde să fie una secvențială, caracterizată prin scăderi semnificative în perioada 2005 - 2006, de aproape 1,5%, apoi mai ușoare, de sub 1%, în următorii doi ani, urmați iarăși de scăderi bruște începând cu anul 2009, cu peste 1,5%.

Județul Prahova, cu cea mai mică pondere a populației rurale din regiune, înregistrează și cea mai slabă dinamică a acestui segment al populației. Evoluția populației rurale este oscilantă și, având în vedere și diferențele mici înregistrate de la an la an, nu se poate vorbi despre un fenomen care a determinat această evoluție, cât mai degrabă de o constantă a populației urbane în raport cu cea rurală, posibilă și datorită mediului economic mai stabil, mai diversificat și deci mai sigur decât cel din celelalte județe ale regiunii.

Figura nr. 110 Rata de evoluție a populației mediului rural, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

300

Regio
PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL SUD MUNTENIA

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

www.inforegio.ro

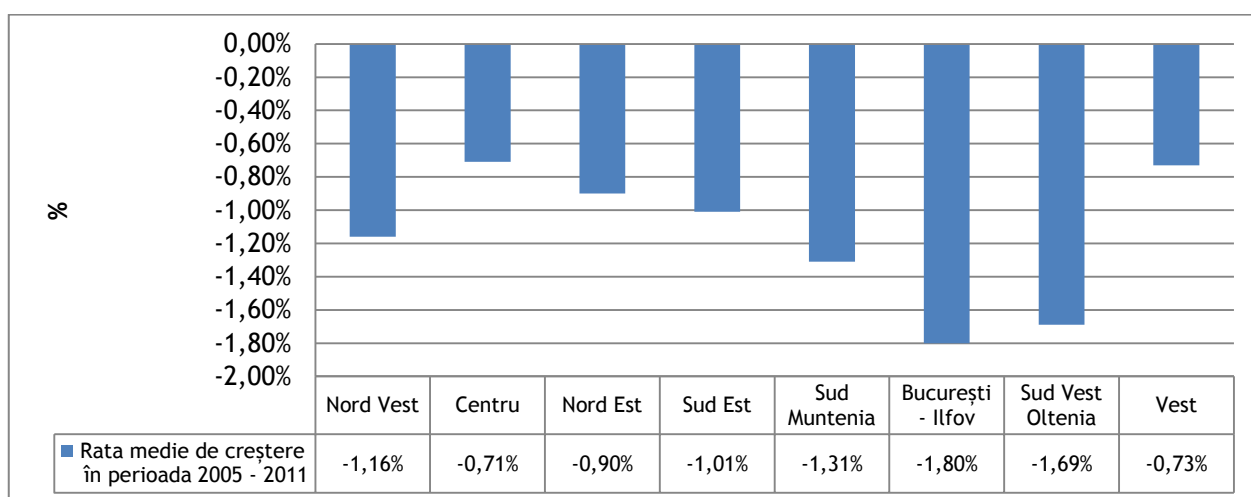
Investim în viitorul tău! Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Regional și co-finanțat de Uniunea Europeană prin Fondul European pentru Dezvoltare Regională.

d) Rata medie de creștere a populației în intervalul analizat

Cea mai mare rată negativă de creștere a populației s-a înregistrat la nivelul regiunii București - Ilfov, în timp ce cea mai mare rată pozitivă s-a înregistrat în regiunea Vest (Tabel nr. A106).

Rata medie de creștere a populației rurale, la nivel național, a fost de -0,26%, iar regiunea Sud Muntenia a avut o rată medie de creștere sub această medie, de -0,41%.

Figura nr. 111 Rata medie de creștere a populației din mediul rural, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Prelucrarea datelor colectate din baza de date INS TEMPO Online, 2012

Având în vedere fenomenul de reducere numerică a populației mediului rural din regiune, rata medie de creștere a acesteia este, de asemenea, una negativă.

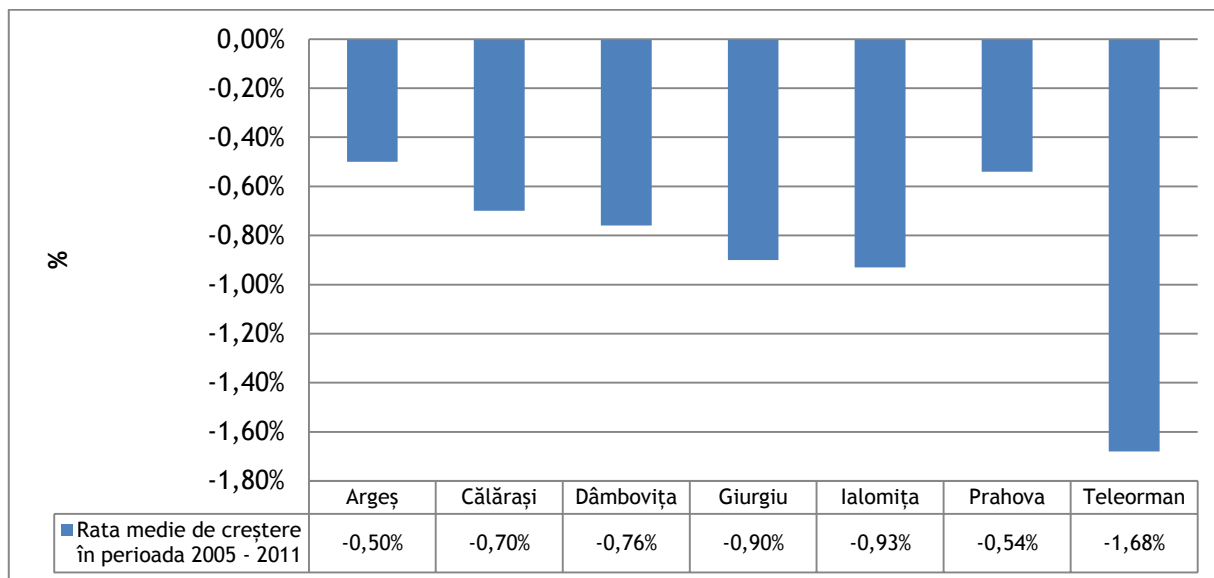
Situația nu este diferită nici pentru județele Argeș, Călărași și Dâmbovița, care pe parcurs au mai înregistrat creșteri, dar care nu au fost destul de puternice pentru a impune un trend ascendent sau pentru a face posibilă o prognoză pozitivă a evoluției populației în anii următori.

Singurul județ din regiune care în anul 2011 prezenta încă o evoluție pozitivă a numărului populației rurale este Dâmbovița, însă rata medie de creștere, și în acest caz, este una negativă. Este o situație care de fapt reflectă starea critică a economiei județului: pe de o parte,

populația are o rată negativă de creștere continuă, atât în mediul rural cât și în cel urban, fenomen existent la nivel național datorită crizei locurilor de muncă, iar pe de altă parte în ultimii ani populația mediului rural a început să crească, expresie a unei integrări dificile pe piața muncii din mediul urban, dar și a serviciilor de sănătate slab reprezentate și costisitoare din mediul rural, care determină un număr mai mare de nașteri decât în mediul urban.

Județele Argeș și Dâmbovița au avut cele mai scăzute rate ale creșterii populației, respectiv -0,07% și -0,09%, fapt care reflectă stabilitatea mediului rural în raport cu cel urban. Deși populația mediului rural este și aici în scădere, ea este mult mai puțin accentuată decât în restul județelor. Județul Ialomița, care de asemenea avea o pondere a populației rurale mai scăzută decât media regiunii, înregistra o medie a scăderii populației rurale semnificativă, de 0,55%, mai mare decât cea a unor județe profund rurale, ca Giurgiu (0,43%). Cea mai accentuată rată a scăderii populației rurale se întâlnea la nivelul județului Teleorman, de 1,22%. (Tabel nr. A107)

Figura nr. 112 Rata medie de creștere a populației rurale, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Prelucrarea datelor colectate din baza de date INS TEMPO Online, 2012

e) Densitatea populației din mediul rural cu identificarea cauzelor care influențează densitatea populației

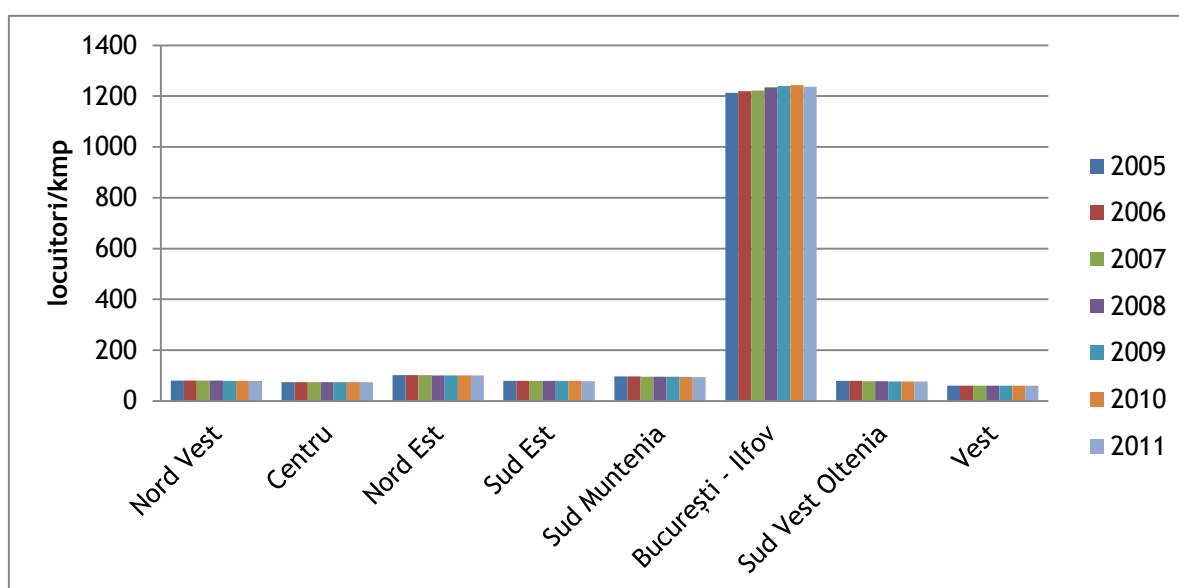
Densitatea populației se modifică o dată cu dinamica populației în sine și ambele sunt prin urmare dependente de aceleași fenomene. Densitatea populației din mediul rural a scăzut la nivel național odată cu migrarea populației rurale.

Datele referitoare la densitatea populației la nivelul regiunilor europene pot fi consultate în Tabelul nr. A108. Din totalul de 314 regiuni europene, regiunea Sud Muntenia se situa în anul 2011 pe poziția 215, cu o densitate a populației de 97, aflată în scădere comparativ cu anii precedenți, fapt ce reflectă o scădere a populației regiunii.

Cea mai mare densitate a populației se înregistra în anul 2011 în regiunea Bruxelles din Belgia: 7.131,1 locuitori/km². De asemenea, densități mari ale populației se înregistrau în regiuni din Spania (Ciudad Autonoma de Melilla și Ciudad Autonoma de Ceuta: 4.355,7 locuitori/km² și 3.965,2 locuitori/km²) și în regiunea Wien din Austria (3.965,2 km²).

Regiunea Sud Muntenia avea printre cele mai mari densități ale populației rurale din țară, 94,1 locuitori pe kilometru pătrat în anul 2011, fiind depășită de regiunile Nord Est (100,3 loc./km²) și București-Ilfov (1.237,6 loc./km²). La nivel național, valoarea densității populației nu este foarte reprezentativă, reflectând în principal caracteristicile teritoriale ale regiunilor: regiunea București - Ilfov este de fapt cea mai mică regiune din țară și în același timp cu cea mai mare putere de polarizare, iar regiunea Sud Muntenia, deși are o densitate a populației rurale mare, este constituită din 7 județe la nivelul cărora distribuția populației rurale diferă foarte mult (Tabel nr. A109).

Figura nr. 113 Evoluția densității populației din mediul rural, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivelul regiunii Sud Muntenia, populația se află în scădere în toate județele componente, fără ca organizarea teritorială să sufere modificări în perioada analizată 2005 - 2011, astfel că densitatea populației a scăzut constant atât în mediul rural, cât și în mediul urban (Tabel nr. A110).

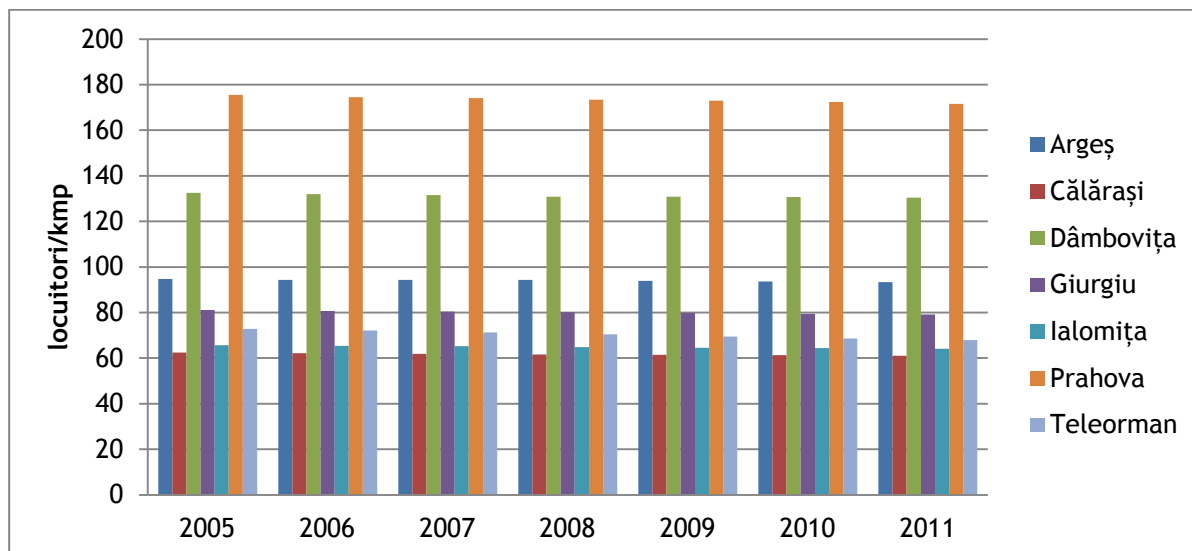
Densitatea județului Teleorman s-a modificat cel mai mult în perioada analizată, scăzând cu aproape 1 locuitor/km² în fiecare an, constant. Județele a căror densitate a scăzut mai puțin în perioada analizată sunt Argeș, Călărași și Ialomița.

Deși la nivelul întregii regiuni densitatea populației se află pe un trend descendent, există un fenomen de polarizare în jurul centrelor economice mai importante. Particularitatea regiunii Sud Muntenia este dată de prezența, în interiorul său, a regiunii București - Ilfov, care polarizează în jurul său mai multe sate și comune și care de asemenea reprezintă noi deschideri către o piață a forței de muncă mult mai activă decât cea din județele regiunii Sud Muntenia.

În județul Argeș, municipiul Pitești reprezintă un mediu economic diversificat, care înseamnă pe de o parte că locuitorii județului sunt mai puțin motivați să își schimbe domiciliul, iar pe de altă parte că locuitori ai județelor vecine, și în special din mediul rural, vor încerca să se integreze în mediul urban de aici. Având în vedere că județul Argeș are cea mai mică pondere a populației rurale din regiune, trebuie luat în considerare și faptul că densitatea stabilă a populației de aici este expresia unui mediu urban dezvoltat și funcțional economic.

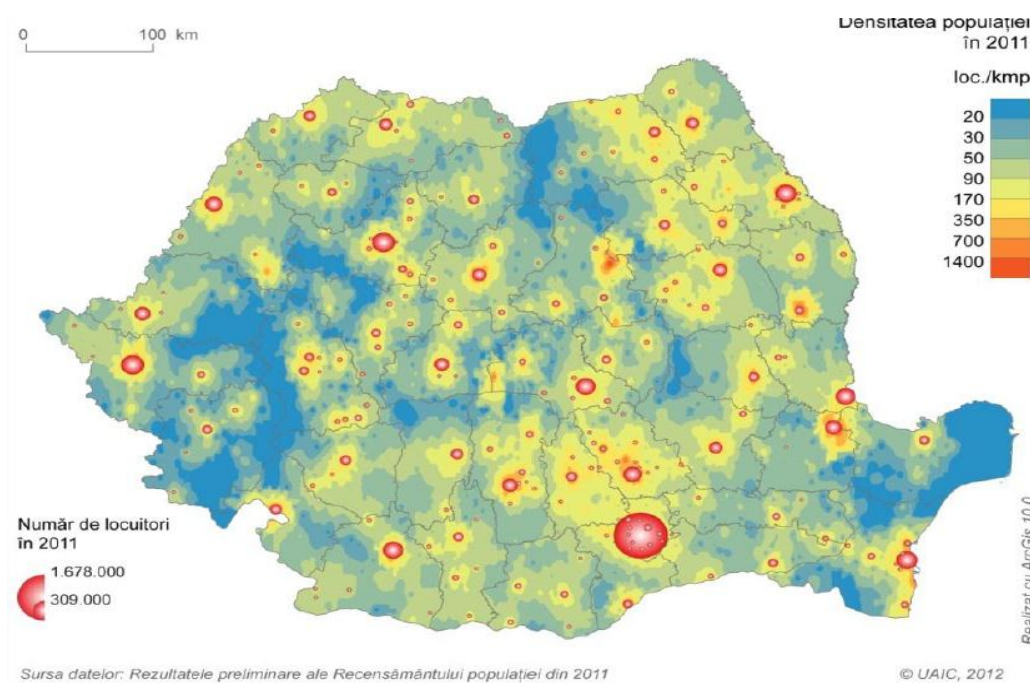
Județul cu cea mai mare densitate a locuitorilor este însă Prahova, respectiv 171,6 locuitori/km² la nivelul anului 2011. Fiind de asemenea un județ cu un profil urban accentuat, cea mai mare parte a populației este polarizată de municipiul Ploiești. O parte considerabilă din populația în vârstă de muncă de aici face naveta în București, de care îl desparte o distanță de doar 109 km. Reprezentarea densității fiecărei unități administrative teritoriale din regiunea Sud Muntenia se regăsește în figura nr. 20.

Figura nr. 114 Densitatea populației din mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Figura nr. 115 Densitatea populației în România, la nivelul anului 2011

Sursa: www.mdrt.ro, 2012

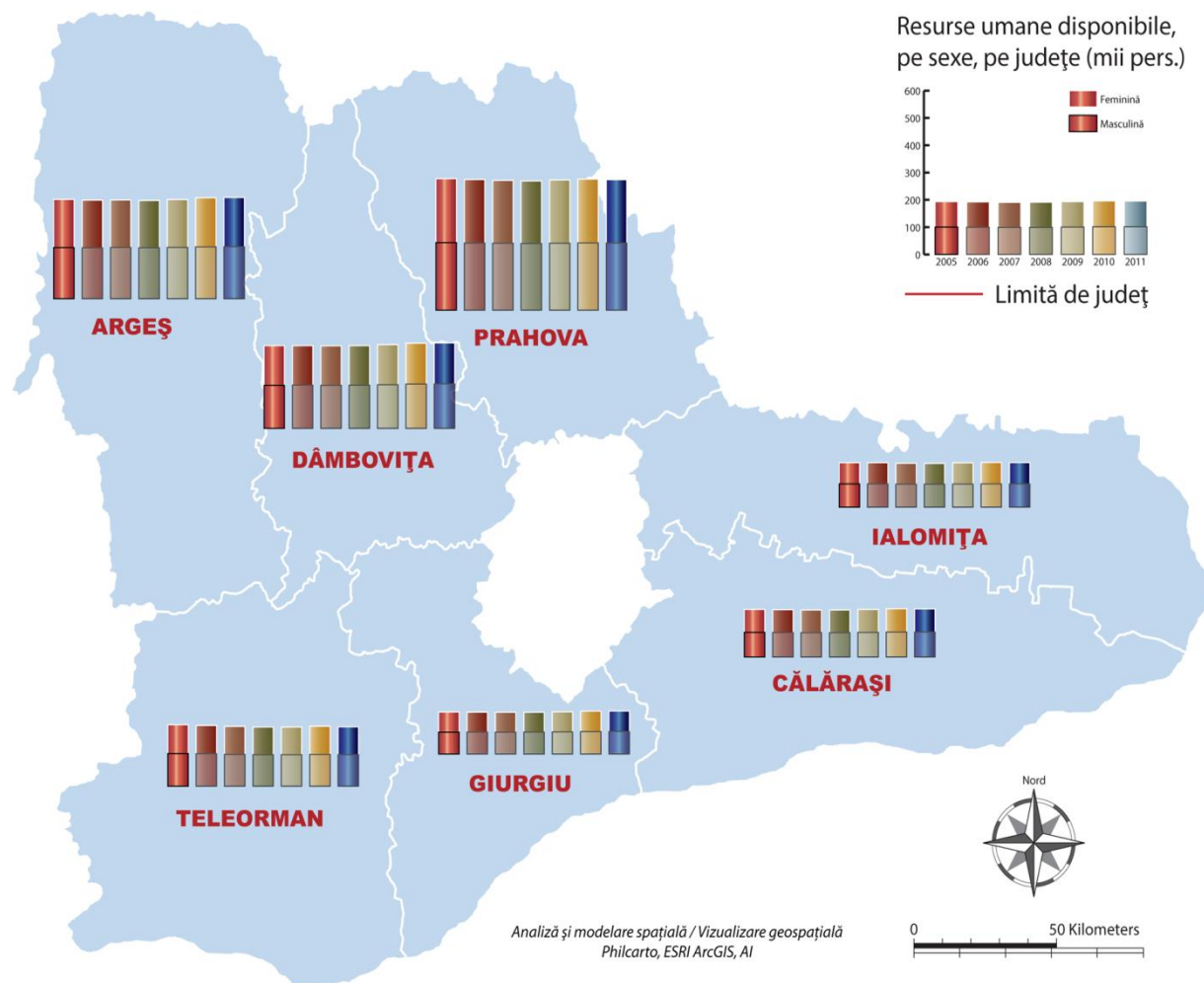
f) Structura populației pe grupe de vârstă și sexe

În anul 2011, populația României număra 11.727.153 persoane în mediul urban, dintre care 52,33% femei (6.136.966 persoane). Diferența în favoarea persoanelor de sex feminin se menține pe parcursul întregii perioade analizate 2005 - 2011, perioadă în care populația din mediul urban s-a aflat, numeric, pe un trend descendent, diminuându-se, în medie, cu aproximativ 0,22% în fiecare an. Situația înregistrată la nivelul mediului rural a fost similară. În anul 2011, ponderea populației de sex feminin reprezenta 50,12% din numărul total de persoane înregistrate (9.627.243).

Singurele regiuni care pe toată perioada analizată numărau mai multe persoane de sex masculin decât feminin în mediul rural au fost regiunea Centru, cu o proporție de 50,15% a populației rurale masculine în anul 2011 și regiunea Nord Est, cu o proporție a populației rurale masculine în anul 2011 de 50,49%.

La nivel național, speranța de viață a crescut în ultimii ani ca urmare a faptului că numărul persoanelor cuprinse în grupele de vârstă înaintate a crescut la rândul său. Problemele care apar sunt în primul rând cele legate de cauzalitatea îmbătrânirii populației. Indicatorii tuturor regiunilor arată o scădere continuă a populației, iar din analiza indicatorilor pe grupe de vârstă se observă că persoanele care migrează sunt în marea majoritate persoane tinere, în vârstă de muncă (Tabel nr. A111).

Figura nr. 116 Resurse umane disponibile, pe sexe, în regiunea Sud Muntenia, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Prelucrare proprie informații, 2013

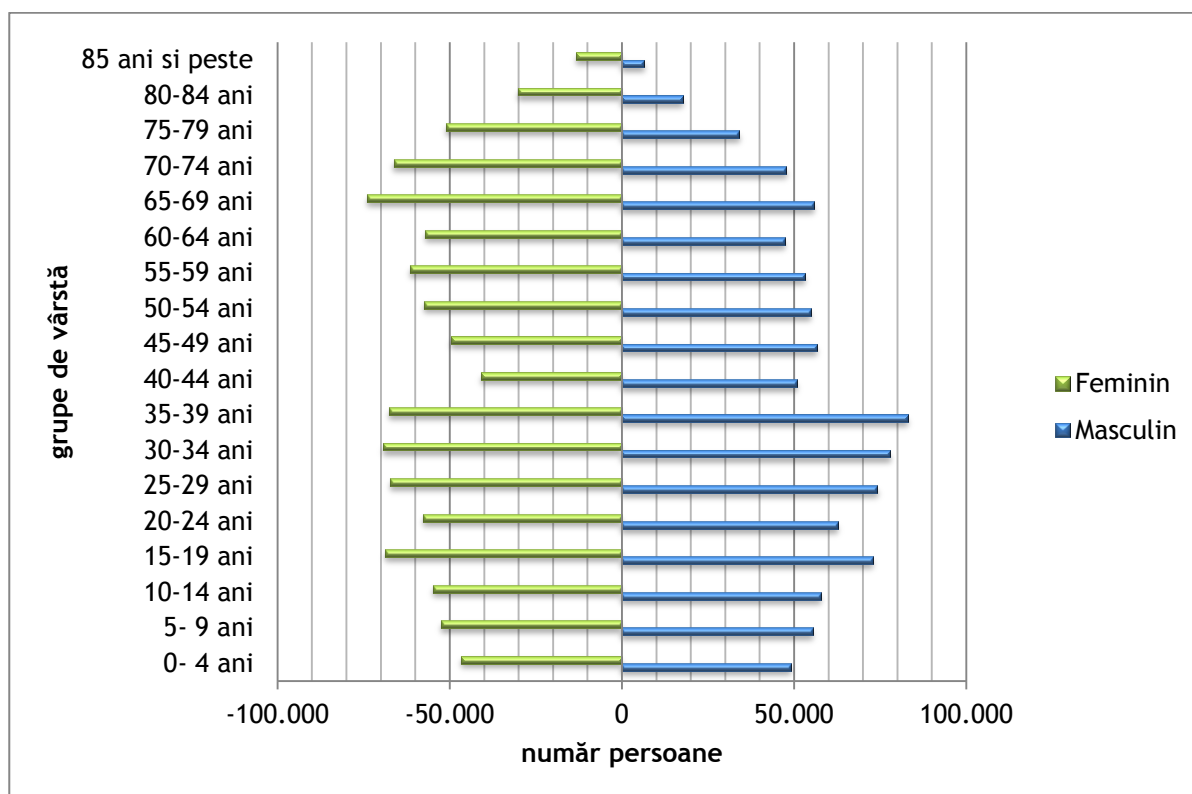
Situația regiunii Sud Muntenia reflectă trendul de la nivel național și regional, având, la nivelul anului 2011, per total o pondere a populației feminine de 51,28%. Deși populația regiunii a scăzut numeric în decursul anilor analizați, fenomene care au condus la aceste rezultate afectează în mod diferit grupele de vârstă și sexele (Tabel nr. A112).

Conform statisticilor Eurostat, rata mortalității la persoanele de sex masculin este mai ridicată în comparație cu cea a persoanelor de sex feminin, luând în considerare principalele cauze de deces, cu excepția bolilor care afectează cu precădere sau exclusiv unul dintre sexe.

Cauza principală a creșterii ratei mortalității în cazul bărbaților este stilul de viață, diferit de cel al femeilor, mai predispus exceselor, în special consumului de alcool și fumatului.

Structura populației rurale pe sexe și grupe de vârstă ilustrează foarte clar, la nivelul anului 2005, faptul că sexul masculin are o speranță de viață mult mai mică decât cel feminin. Până la vârsta de 49 de ani inclusiv, populația masculină este de fapt superioară din punct de vedere numeric, pentru toate categoriile de vârstă, populației feminine. Este un raport natural, având în vedere că numărul născuților vii de sex masculin din mediul rural este, începând cu anul 1990 până în 2004, superior celui de sex feminin. Începând de la grupa de vârstă 50-54 de ani, raportul feminin/masculin se inversează, iar numărul bărbaților în raport cu cel al femeilor scade proporțional cu înaintarea în vârstă. Astfel, dacă în grupa de vârstă 50-54 de ani existau cu 2.532 persoane de sex feminin mai mult decât persoanele de sex masculin (reprezentând o diferență de 4,62%), în cadrul grupei de vârstă 55-59 de ani se înregistra o diferență de 15,18%, pentru a se ajunge la o diferență de 105% pentru grupa de vârstă 85 ani și peste, ceea ce înseamnă că peste 2 treimi din populația rurală încadrată în această grupă este reprezentată de persoane de sex feminin.

Figura nr. 117 Structura populației rurale, pe sexe, în regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2005

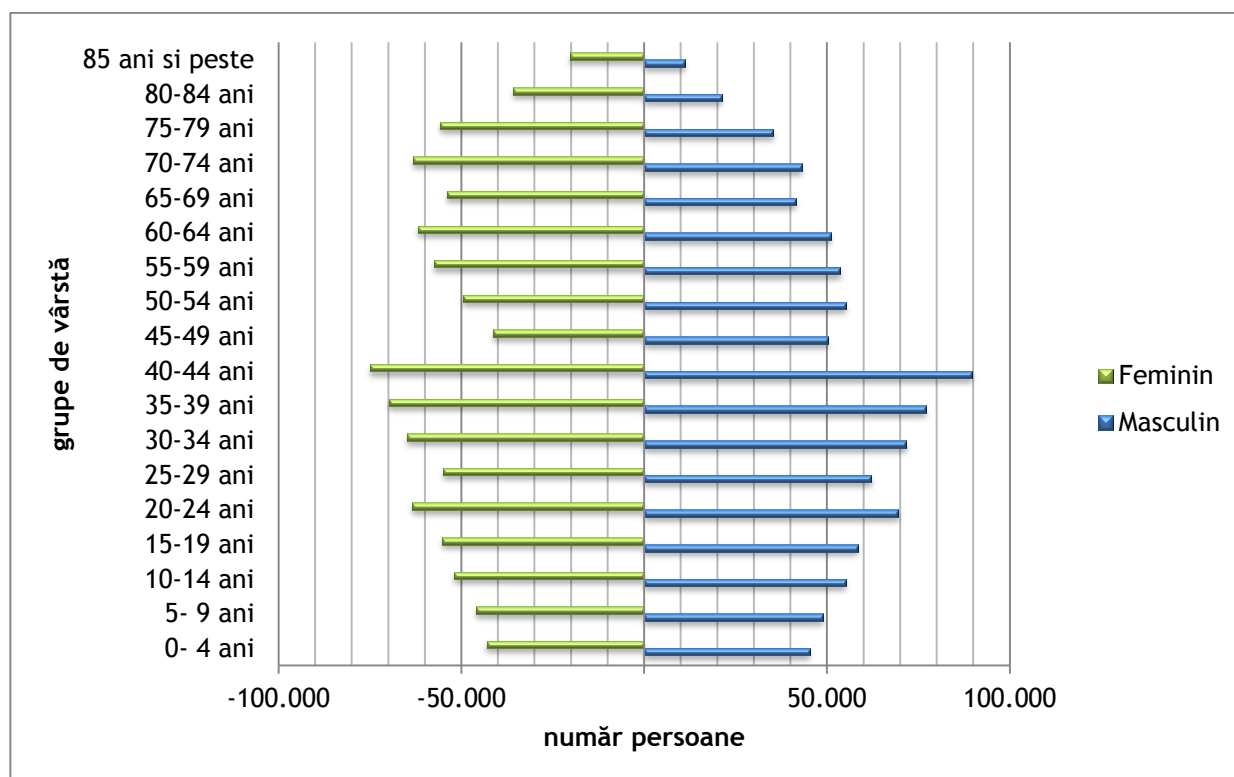
Sursa: Prelucrare date statistice INS TEMPO Online, 2006

Prin comparație, în anul 2011 se observă o creștere a speranței de viață în raport cu două aspecte esențiale. În primul rând, populația de vârstă înaintată a crescut numeric: grupa de vârstă 85 de ani și peste număra în 2005 19.672 de persoane, dintre care 6.446 bărbați și 13.226 femei, iar în 2011 a ajuns la 31.146 persoane, cu 58,33% mai multe ca în 2005, dintre care 10.997 bărbați și 20.149 femei. În al doilea rând, diferența numerică dintre populația de sex feminin și cea de sex masculin a scăzut considerabil, înregistrându-se un număr de femei cu 83,22% mai mare decât numărul bărbaților din grupa de vârstă 85 de ani. Schimbarea nu a afectat doar această grupă de persoane, ci și toate celelalte grupe de vârstă, în cadrul cărora populația feminină era superioară numeric (de ex. grupa de vârstă 50-54 de ani, care în 2005 avea o populație majoritar feminină, ajunge în 2011 majoritar masculină).

Creșterea speranței de viață, deși indică o îmbunătățire calitativă a serviciilor de sănătate în primul rând, dar și, în unele cazuri, a nivelului de trai, este îngrijorătoare din alt

puncte de vedere: populația tânără, încadrată în grupele de vârstă 0-39 de ani, se află pe un trend descendent accentuat. Populația de vârstă școlară din grupa 15-19 ani a scăzut în 2011 față de 2005 cu aproape 20%, urmată de grupa de vârstă 25-29, cu 17,22%. În scădere se află și grupa de vârstă 45-49 și 30-39, reprezentând forța de muncă tânără, care are încă posibilitatea de a se integra în mediul urban. Din acest motiv populația rurală a regiunii se află într-un acut proces de îmbătrânire, care pune și mai multă presiune pe situația dificilă a nivelului de trai de aici: forța de muncă tânără și cu un nivel mai mare de pregătire, preferă să se angajeze și să se stabilească în mediul urban, în timp ce populația în vârstă rămâne într-un mediu în care nu sunt resurse financiare și umane și nici o infrastructură adecvată de servicii pentru a le putea asigura un trai decent, în condițiile în care multe persoane nu mai sunt apte de muncă.

Figura nr. 118 Structura populației rurale, pe sexe, în regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2011

Sursa: Prelucrare date statistice INS TEMPO Online, 2012

g) Raportul de dependență demografică

Raportul de dependență demografică a fost calculat conform următoarei formule:

$$R_{dep} = \frac{P_{sub\ VAM} + P_{peste\ VAM}}{P_{în\ VAM}} \times 100$$

unde:

P sub VAM = populația sub vârsta aptă de muncă

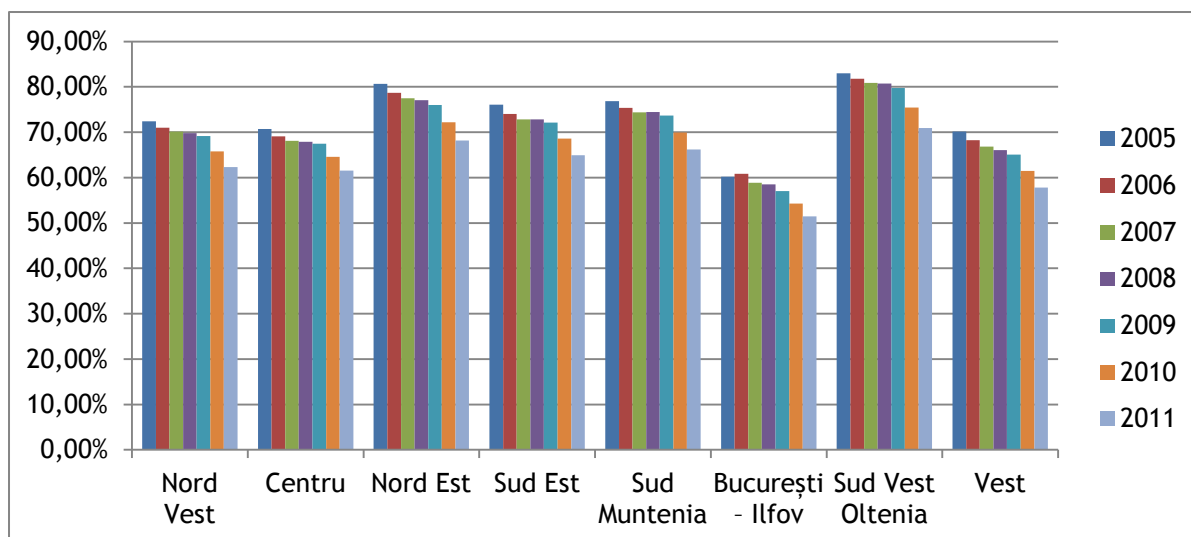
P peste VAM = populația peste vârsta aptă de muncă

P în VAM = populația în vârsta aptă de muncă

VAM este 16-61 de ani pentru bărbați și 16-56 pentru femei.

Regiunea Sud Muntenia ocupa în anul 2011 locul al treilea la nivel național în ceea ce privește nivelul ratei de dependență demografică, după regiunile Sud Vest Oltenia și Nord Est. Trendul înregistrat de acest indicator în perioada 2005 - 2011 a fost de scădere, similar cu cel înregistrat în celelalte regiuni de la nivel național. Cele mai scăzute valori ale ratei de dependență demografică se înregistrau la nivelul regiunii București - Ilfov (Tabel nr. A113).

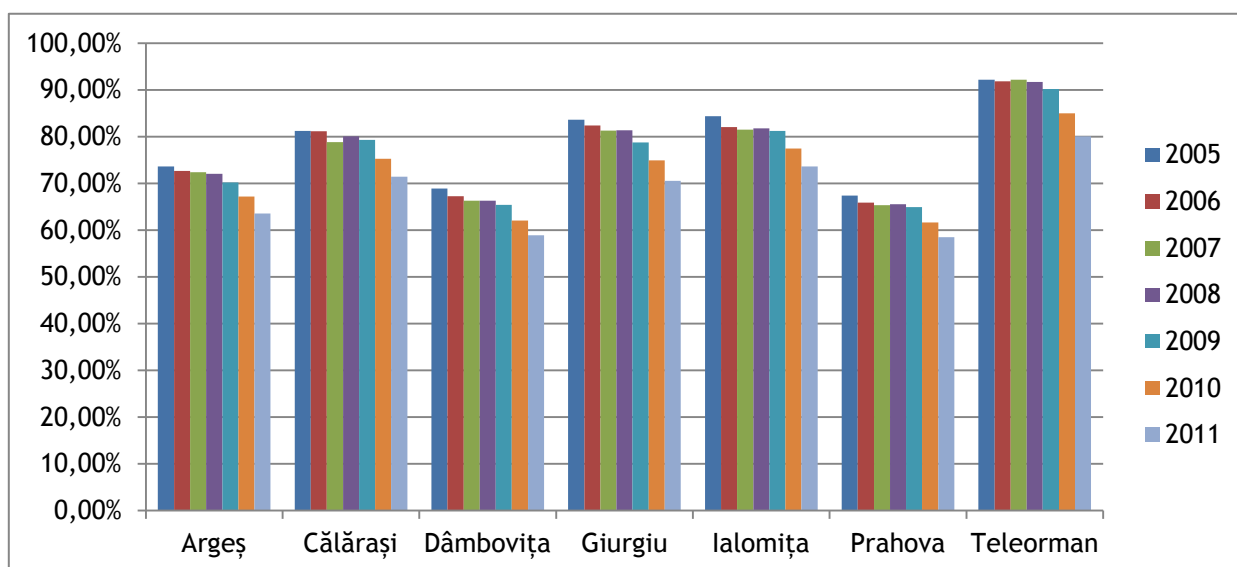
Figura nr. 119 Evoluția raportului de dependență demografică, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Prelucrare date statistice după INS, baza de date TEMPO Online, 2012

Raportul de dependență demografică exprimă povara economică pe care populația potențial productivă o poartă în raport cu populația neproductivă. Cele mai ridicate rate de dependență demografică la nivelul anului 2011 se înregistrau în județele Teleorman, Ialomița și Călărași (Tabel nr. A114). În perioada 2005 - 2011, raportul de dependență demografică a avut o tendință generală de scădere, element pozitiv pentru piața muncii. Un raport de dependență demografică ridicat, datorat unei ponderi însemnate a populației de 0 - 14 ani și implicit a unei rate a natalității ridicate, poate fi pozitiv pentru piața muncii din anii următori.

Figura nr. 120 Evoluția raportului de dependență demografică, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

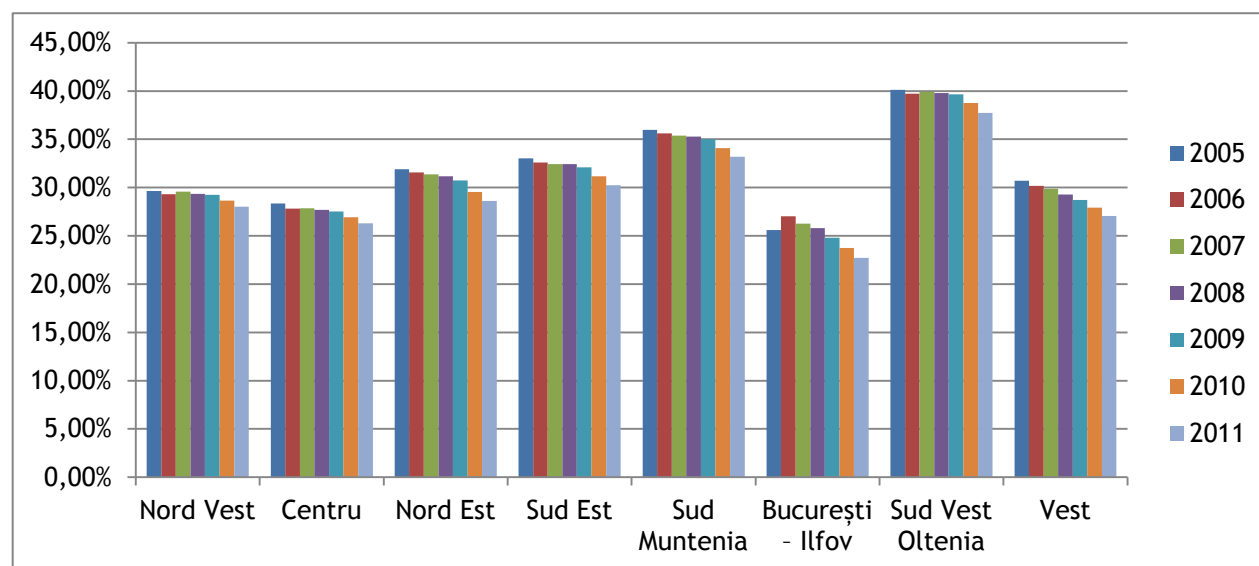
Sursa: Prelucrare date statistice, 2013

h) Raportul de dependență demografică a vârstnicilor

La nivelul regiunii Sud Muntenia, procentul populației de 65 de ani și peste din populația în vârstă aptă de muncă înregistra în anul 2011 valori ridicate, singura regiune în care valorile au fost mai mari fiind Sud Vest Oltenia. În perioada 2005 - 2011, raportul de dependență demografică al persoanelor vârstnice a scăzut ușor, dar continuu în regiunea Sud Muntenia, de la 35,96% la 33,18% (Tabel nr. A115).

Comparând raportul de dependență demografică al persoanelor vârstnice înregistrat la nivelul regiunilor de dezvoltare, rezultă următoarea situație:

Figura nr. 121 Evoluția raportului de dependență demografică a persoanelor vârstnice, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Prelucrare date statistice după INS, baza de date TEMPO Online, 2012

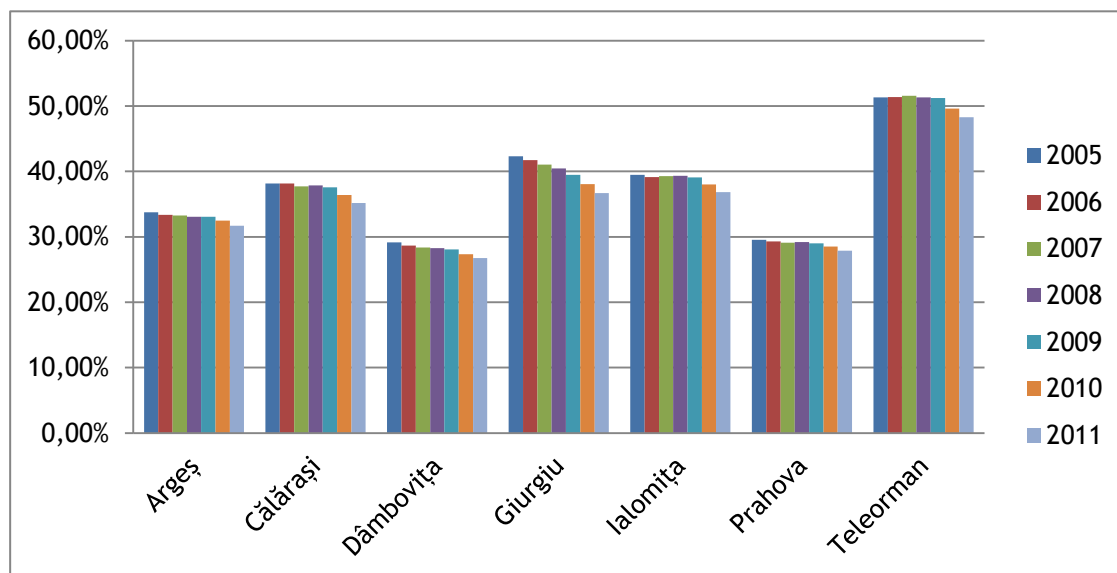
Analizând raportul de dependență al persoanelor vârstnice, calculat ca procent al populației de 65 ani și peste în populația între 15-64 ani, remarcăm diferențe majore între județele regiunii Sud Muntenia (Tabel nr. A116). Astfel, județul Teleorman prezenta în anul 2011 valori mult mai ridicate față de restul județelor, raportul de dependență al persoanelor vârstnice situându-se în jurul valorii de 50%, acest lucru relevând faptul că populația din mediul rural era îmbătrânită comparativ cu populația în vârstă de muncă.

Județele cu cele mai scăzute valori ale raportului de dependență al persoanelor vârstnice au fost Dâmbovița (26,76% în anul 2011) și Prahova (27,89% în 2011).

Evoluția în perioada 2005 - 2011 a raportului de dependență al persoanelor vârstnice este una descendentă la nivelul tuturor județelor.

Evoluția la nivelul mediului rural din județele componente ale regiunii Sud Muntenia a raportului de dependență demografică a vârstnicilor, calculat ca proporție a populației de 65 de ani și peste în populația în vârstă aptă de muncă, se prezintă astfel:

Figura nr. 122 Evoluția raportului de dependență demografică a vârstnicilor, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

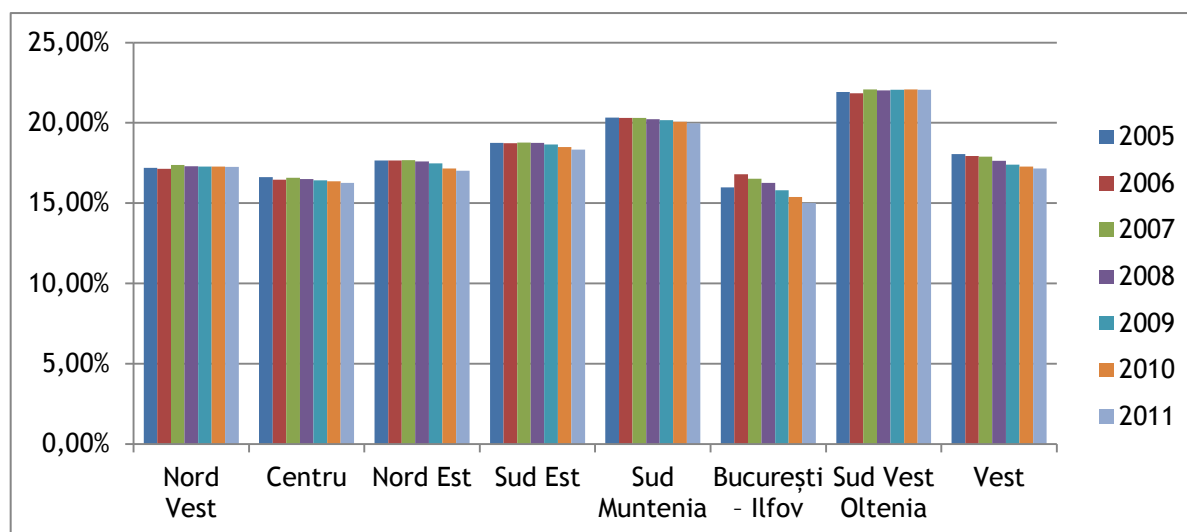
Sursa: Prelucrare date statistice INS - Tempo Online, 2012

I) Fenomenul de îmbătrânire a populației din mediul rural: rata îmbătrânirii populației din mediul rural; cauze și efecte; recomandări pentru diminuarea efectelor acestui fenomen etc.

La nivelul regiunii Sud Muntenia, rata îmbătrânirii populației din mediul rural a înregistrat în perioada 2005 - 2011 valori în jurul a 20%, cel mai ridicat nivel din România, după regiunea Sud Vest Oltenia, unde în mediul rural exista cea mai îmbătrânită populație. (Tabel nr. A117)

Evoluția ratei îmbătrânirii populației din mediul rural, calculată ca procent al populației de 65 de ani și peste în totalul populației la nivelul mediului rural din fiecare regiune de dezvoltare se prezintă astfel:

Figura nr. 123 Evoluția ratei îmbătrânirii populației din mediul rural, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

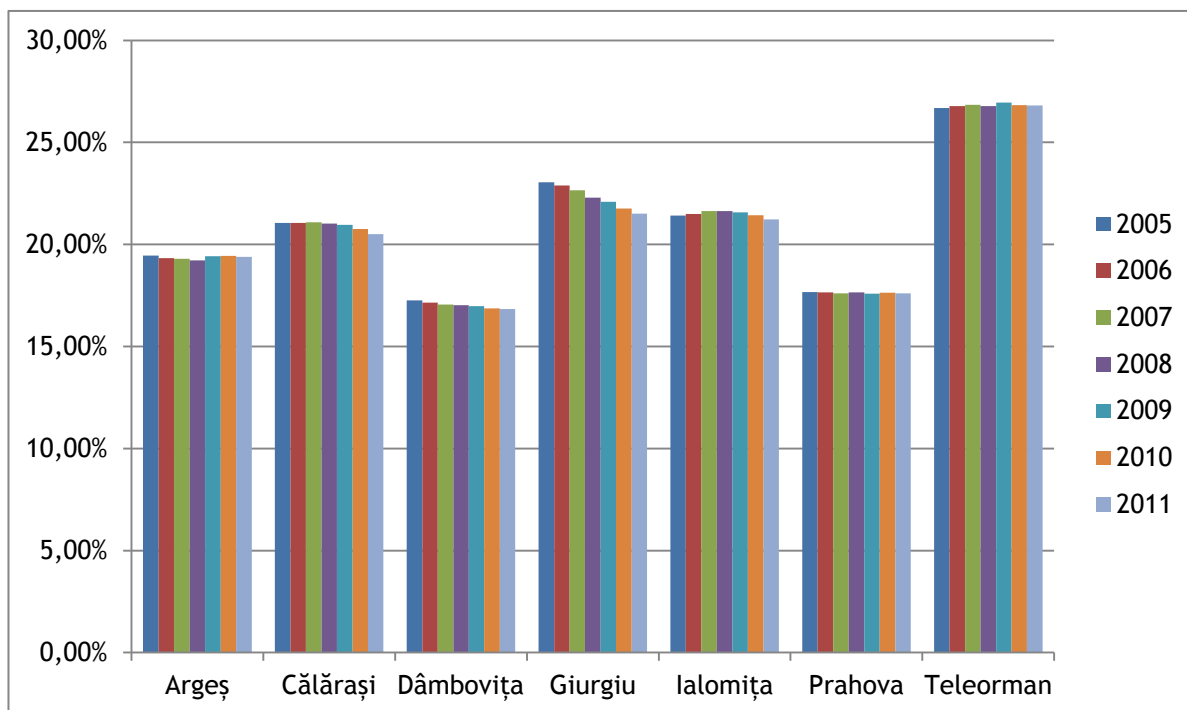
Sursa: Prelucrare date statistice după INS, baza de date TEMPO Online, 2012

Cele mai ridicate rate ale îmbătrânirii populației din mediul rural se regăseau, în anul 2011, în județele Teleorman (26,81%), Giurgiu (21,51%) și Ialomița (21,23%). La nivelul aceluiași an, cele mai scăzute valori se înregistrau în județele Dâmbovița (16,83%) și Prahova (17,60%) (Tabel nr. A118). Județele cu cele mai ridicate rate ale îmbătrânirii populației înregistrau valori peste media națională, de 18,32% în 2011, pe când cele cu cele mai scăzute rate erau sub media națională la nivelul mediului rural.

În perioada 2005 - 2011, cele mai importante scăderi ale ratei de îmbătrânire a populației s-au înregistrat în Giurgiu, de la 23,05% în 2005 la 21,51% în 2011. Această evoluție s-a datorat scăderii la nivel județean a numărului persoanelor în vârstă de 65 de ani și peste, într-un ritm mai rapid decât cel al populației totale.

La nivelul județelor din regiunea Sud Muntenia, rata de îmbătrânire în mediul rural a cunoscut următoarea evoluție:

Figura nr. 124 Evoluția ratei îmbătrânirii populației din mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Prelucrare date statistice după INS, baza de date TEMPO Online, 2012

Evoluțiile ratelor îmbătrânirii populației din mediul rural în perioada 2005 - 2011 au fost relativ constante sau de scădere, acestea fiind în concordanță cu evoluția mediei naționale din aceeași perioadă. Chiar dacă aceste valori au scăzut în ultimii ani, comparativ cu ratele îmbătrânirii populației din mediul rural din anii 90, când media națională a fost de 14%, ele sunt cu mult mai mari. Cauze precum lipsa oportunităților de angajare în mediul rural pentru populația în vârstă de muncă, infrastructura slab dezvoltată în mediul rural sau, în general, calitatea scăzută a vieții din mediul rural, au determinat apariția unor fenomene precum urbanizarea și migrația populației, în principal a tinerilor, dinspre mediul rural către mediul urban sau străinătate.

Pentru a reduce și mai mult și într-un ritm mai accelerat ratele îmbătrânirii populației din mediul rural, sunt necesare măsuri privind creșterea calității vieții în mediul rural, în principal prin:

- dezvoltarea infrastructurii, atât cea de transport, cât și în ceea ce privește utilitățile și infrastructura socială și economică;
- crearea de oportunități de angajare în mediul rural, în special în domenii non-agricole;
- oferirea de stimulente pentru stabilirea tinerilor în mediul rural, atât a celor care locuiesc actualmente în mediul urban, cât și a celor care sunt plecați în străinătate;
- stimularea investițiilor în mediul rural.

j) Evoluția principalilor indicatori ai mișcării naturale

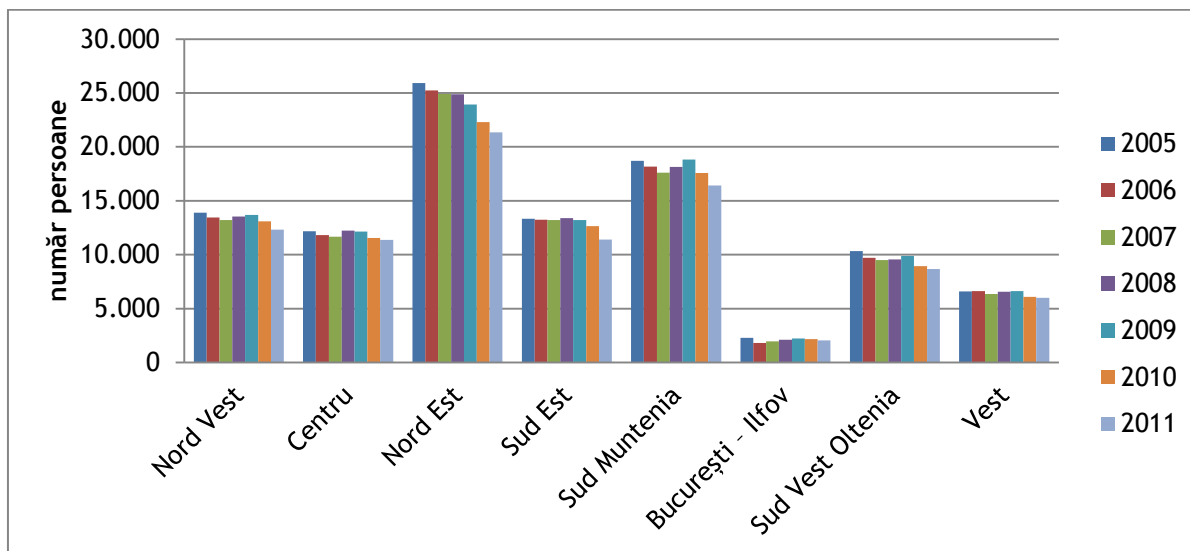
Principalii indicatori ai mișcării naturale a populației analizați sunt natalitatea, mortalitatea, numărul căsătoriilor, al divorțurilor, sporul natural al populației și durata medie de viață.

Natalitatea

Din punct de vedere al numărului de nou-născuți vii în mediul rural, în anul 2011, regiunea Sud Muntenia ocupa cel de-al doilea loc la nivel național, după regiunea Nord Est, însă, raportat la numărul total de locuitori, aceasta ocupa cel de-al șaselea loc, depășind doar regiunile Sud Vest Oltenia și Vest, care aveau cele mai scăzute rate de natalitate (Tabel nr. A119).

Evoluția natalității la nivelul mediului rural din cele 8 regiuni de dezvoltare ale României este prezentată în cele ce urmează, pentru intervalul de analiză 2005 - 2011.

Figura nr. 125 Evoluția numărului nașcuților vii în mediul rural, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

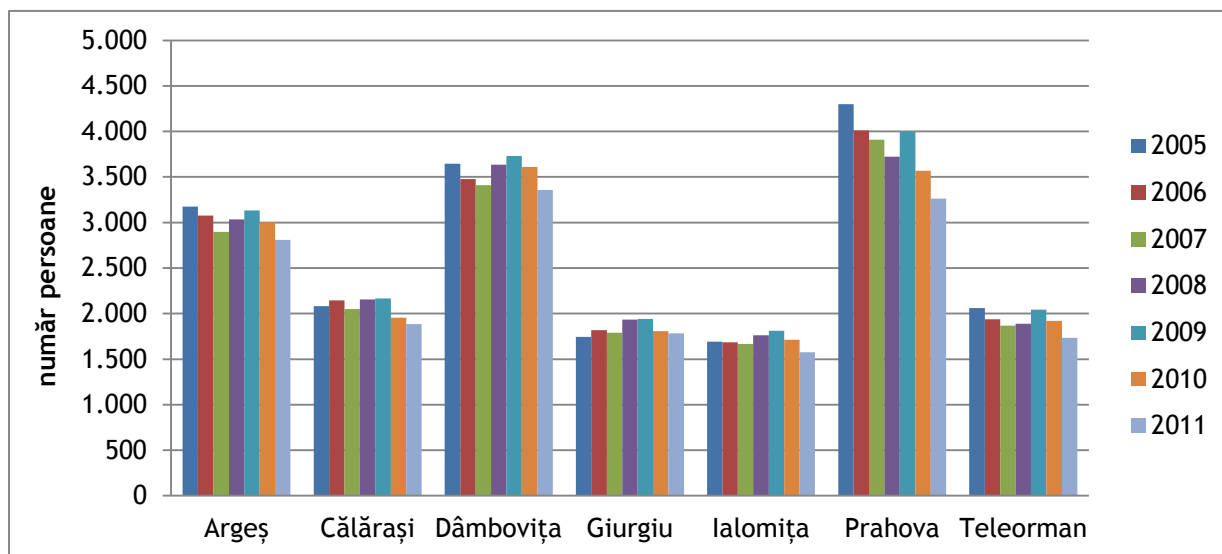

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Evoluția natalității în perioada 2005 - 2011 a înregistrat creșteri doar în județul Giurgiu, de la 1.745 nou-născuți vii în anul 2005 la 1.784 nou-născuți vii în 2011. În restul județelor s-au înregistrat scăderi ale natalității în 2011 față de anul 2005 (Tabel nr. A120).

Evoluția natalității la nivelul mediului rural din cele 7 județe ale regiunii Sud Muntenia este prezentată în cele ce urmează, pentru intervalul de analiză 2005 - 2011.

Figura nr. 126 Evoluția numărului născuților vii în mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

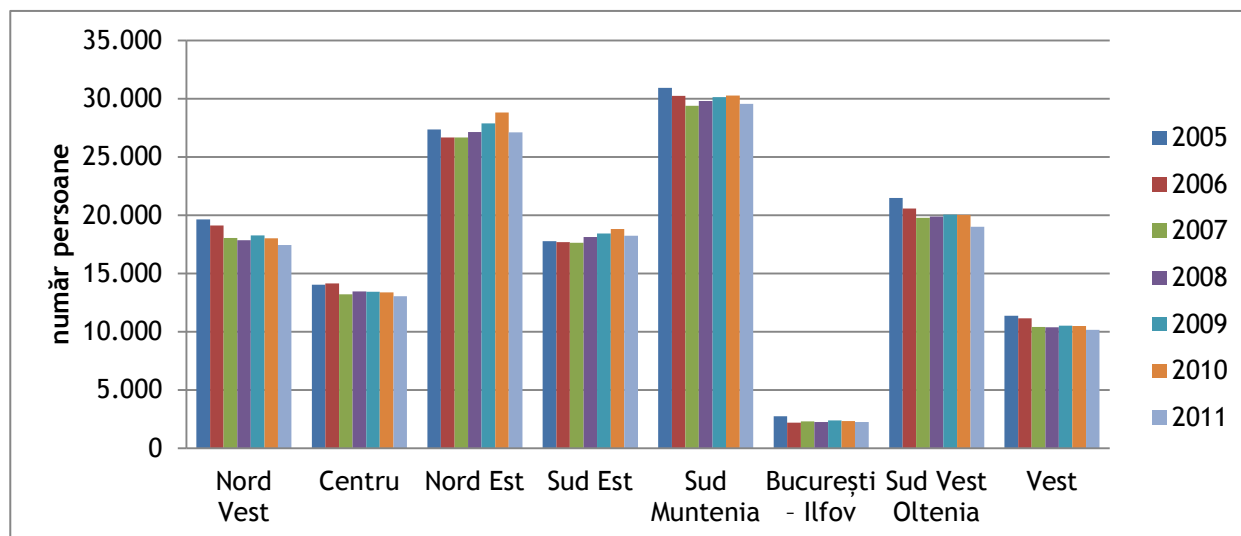
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Mortalitatea

În regiunea Sud Muntenia, în anul 2011, s-au înregistrat cele mai ridicate valori ale numărului persoanelor decedate în mediul rural, însă, raportat la raportat la numărul total de locuitori, aceasta ocupa cel de-al doilea loc, după regiunea Sud Vest Oltenia (Tabel nr. A121).

Evoluția mortalității la nivelul mediului rural din cele 8 regiuni de dezvoltare ale României este prezentată în cele ce urmează, pentru intervalul de analiză 2005 - 2011.

Figura nr. 127 Evoluția numărului decedaților în mediul rural, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

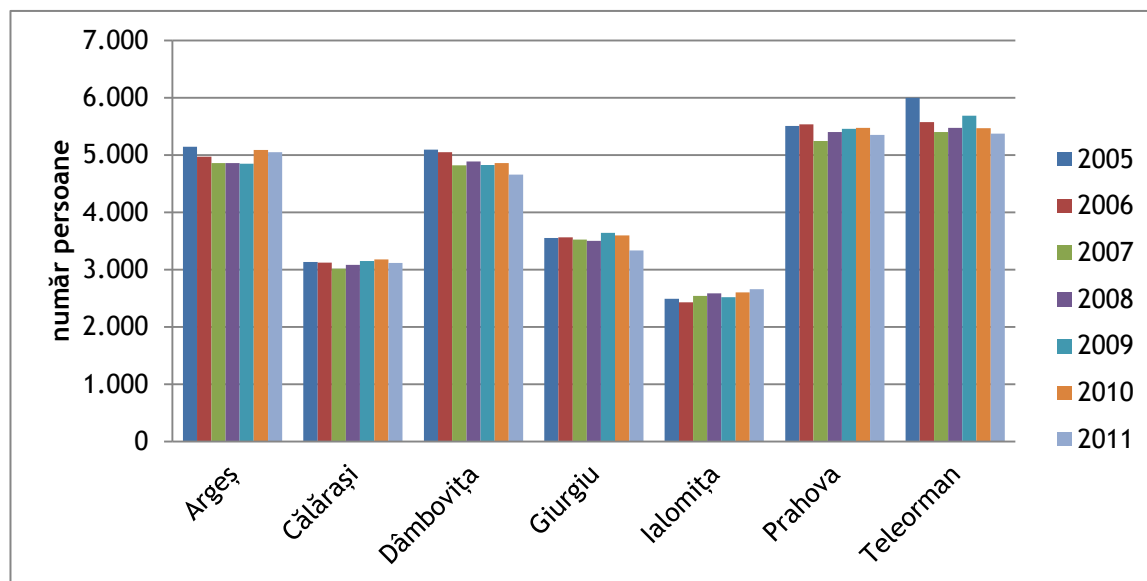

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În ceea ce privește evoluția mortalității în perioada 2005 - 2011, aceasta a înregistrat un trend relativ constant la nivelul tuturor județelor regiunii Sud Muntenia. La nivelul anului 2011, valoarea cea mai ridicată a acestui indicator a fost înregistrată la nivelul județului Teleorman, iar valoarea cea mai scăzută la nivelul județului Ialomița (Tabel nr. A122).

Evoluția mortalității la nivelul mediului rural din cele 7 județe ale regiunii Sud Muntenia este prezentată în cele ce urmează, pentru intervalul de analiză 2005 - 2011.

Figura nr. 128 Evoluția numărului decedaților în mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

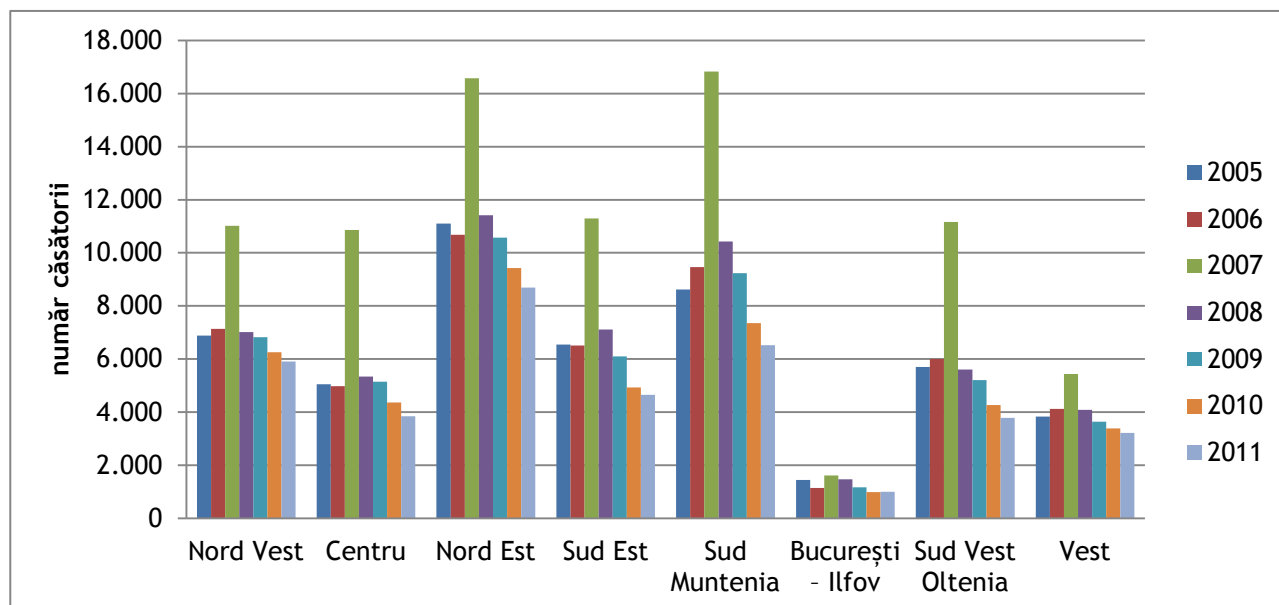
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Numărul de căsătorii

La nivelul anului 2007, regiunea Sud Muntenia se clasa pe primul loc în ceea ce privește valoarea acestui indicator, devansând regiunea Nord Est care deținea cele mai ridicate valori în restul intervalului de analiză. În anii 2005, 2006, 2008, 2009, 2010, 2011, regiunea Sud Muntenia s-a clasat pe locul al doilea, primele două poziții devansând semnificativ restul regiunilor de dezvoltare. (Tabel nr. A123)

Evoluția numărului de căsătorii încheiate la nivelul mediului rural din cele 8 regiuni de dezvoltare ale României este prezentată în cele ce urmează, pentru intervalul de analiză 2005 - 2011.

Figura nr. 129 Evoluția numărului căsătoriilor în mediul rural, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

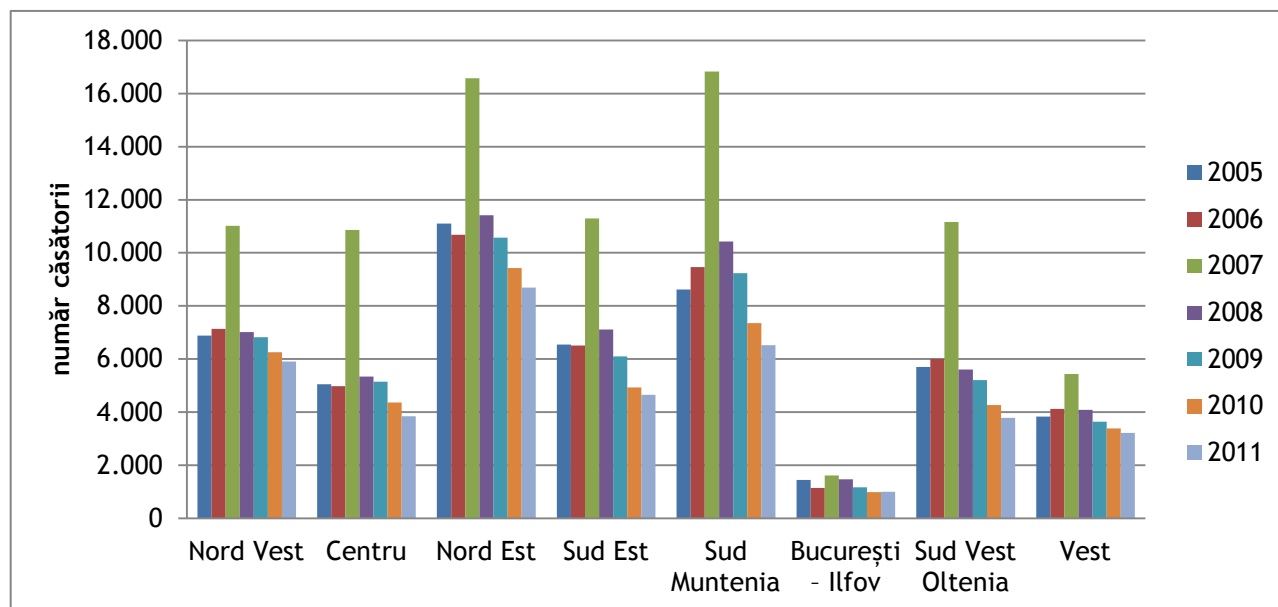

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Evoluția numărului de căsătorii în mediul rural în perioada 2005 - 2011 a înregistrat un maxim în anul 2007, ca urmare a deciziei statului de a acorda un sprijin financiar la constituirea familiei. Începând cu anul 2008, trendul numărului de căsătorii a fost unul permanent descrescător (Tabel nr. A124). Pe tot intervalul de analiză, valorile cele mai ridicate ale acestui indicator au fost înregistrate în județele Prahova, Dâmbovița și Argeș.

Evoluția numărului de căsătorii, la nivelul mediului rural din cele 7 județe ale regiunii Sud Muntenia, este prezentată în cele ce urmează, pentru intervalul de analiză 2005 - 2011.

Figura nr. 130 Evoluția numărului căsătoriilor în mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

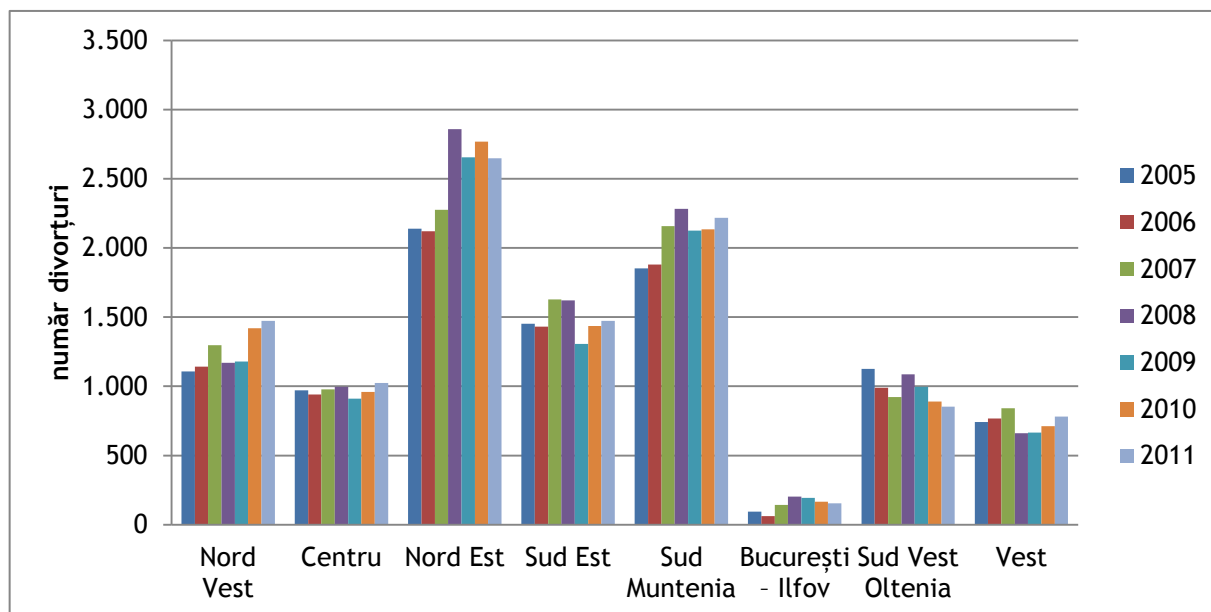
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Numărul divorțurilor

În regiunea Sud Muntenia s-a înregistrat un număr ridicat de divorțuri, cel mai ridicat la nivel național, după regiunea Nord Est. Raportat la numărul de locuitori, rata de divorțialitate din mediul rural al regiunii Sud Muntenia a înregistrat o ușoară creștere în perioada 2005 - 2011, situându-se după regiunile Nord Est și Sud Est. (Tabel nr. A125)

Evoluția numărului de divorțuri la nivelul mediului rural din cele 8 regiuni de dezvoltare ale României este prezentată, pentru intervalul de analiză 2005 - 2011, în cele ce urmează.

Figura nr. 131 Evoluția numărului divorțurilor în mediul rural, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

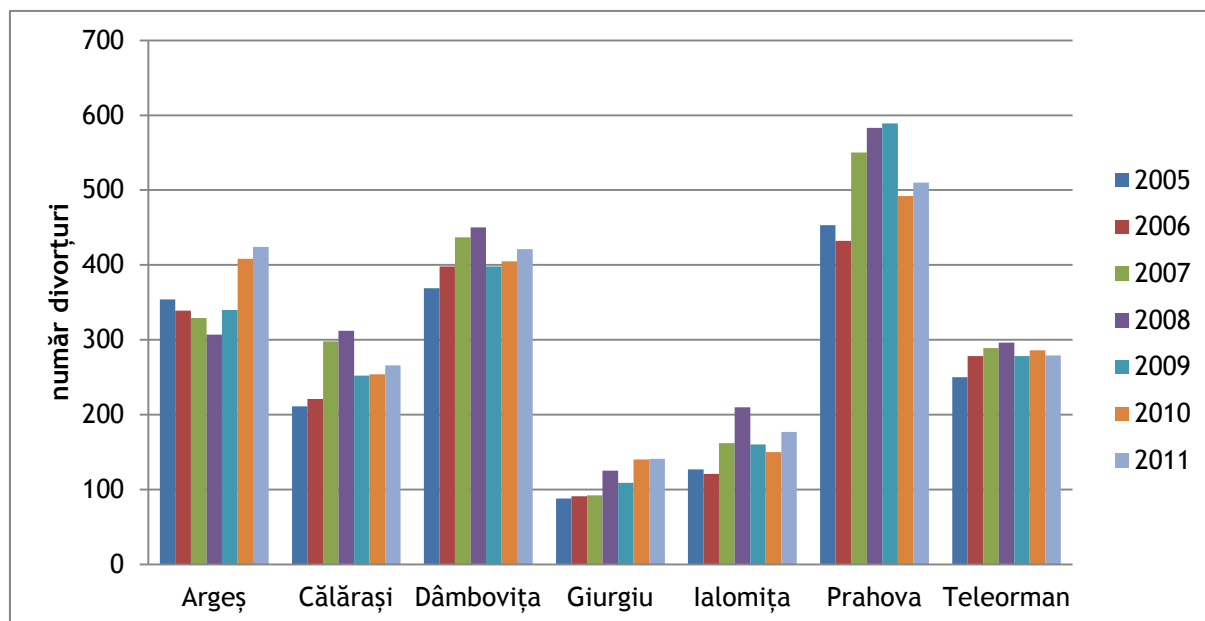

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Trendul urmat de numărul divorțurilor din mediul rural a fost unul neregulat, tendința generală fiind de creștere la nivelul anului 2011 față de anul 2005 (Tabel nr. A126). Cele mai ridicate valori în perioada 2005 - 2011 au fost înregistrate în județele Prahova, Dâmbovița și Argeș, acestea clasându-se pe primul loc, în mod complementar, și în ceea ce privește numărul de căsătorii în perioada analizată.

Evoluția numărului de divorțuri la nivelul mediului rural din cele 7 județe ale regiunii Sud Muntenia este prezentată, pentru intervalul de analiză 2005 - 2011, în cele ce urmează.

Figura nr. 132 Evoluția numărului divorțurilor în mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

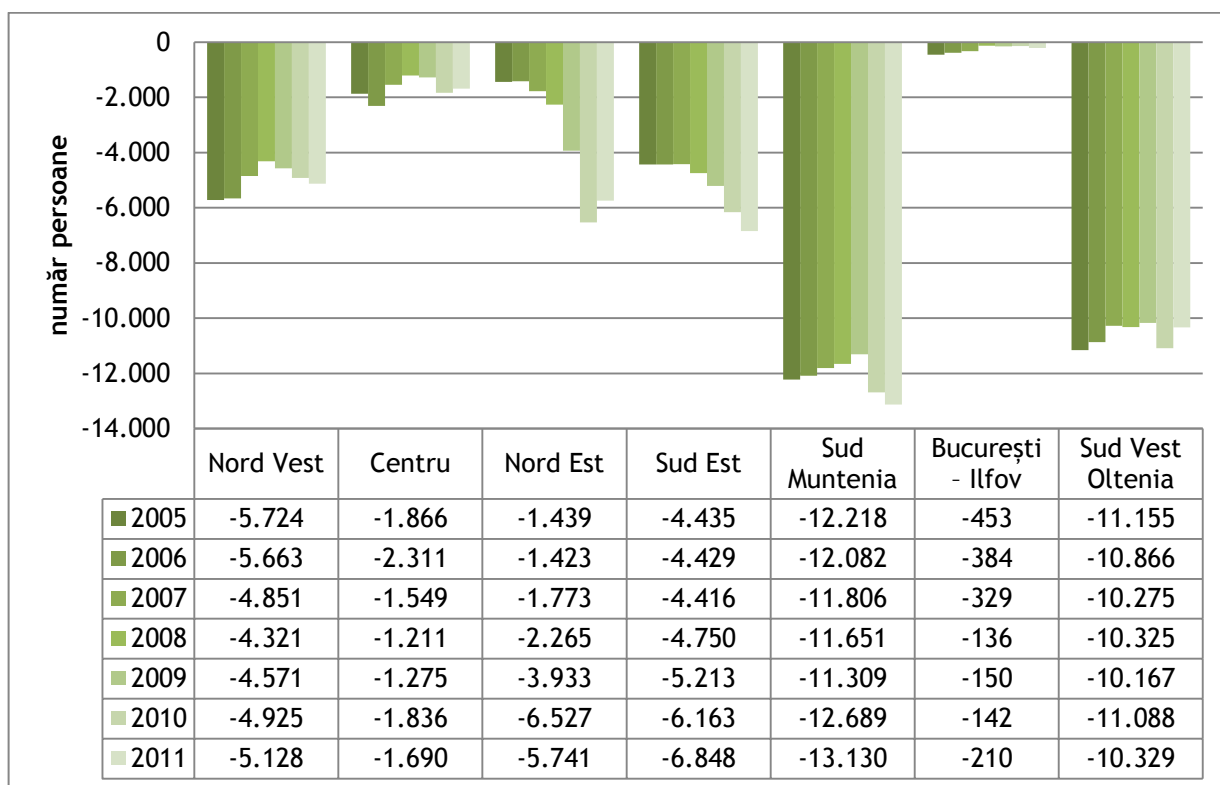
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Sporul natural al populației

Regiunea Sud Muntenia a înregistrat cele mai scăzute valori ale sporului natural al populației în mediul rural, fiind urmată de regiunea Sud Vest Oltenia. Raportând acest indicator la valoarea totală a populației, pozițiile se schimbă, regiunea Sud Muntenia clasându-se înaintea regiunii Sud Vest Oltenia. (Tabel nr. A127)

Evoluția sporului natural la nivelul mediului rural din cele 8 regiuni de dezvoltare ale României este prezentată în cele ce urmează, pentru intervalul de analiză 2005 - 2011.

Figura nr. 133 Evoluția sporului natural al populației în mediul rural, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

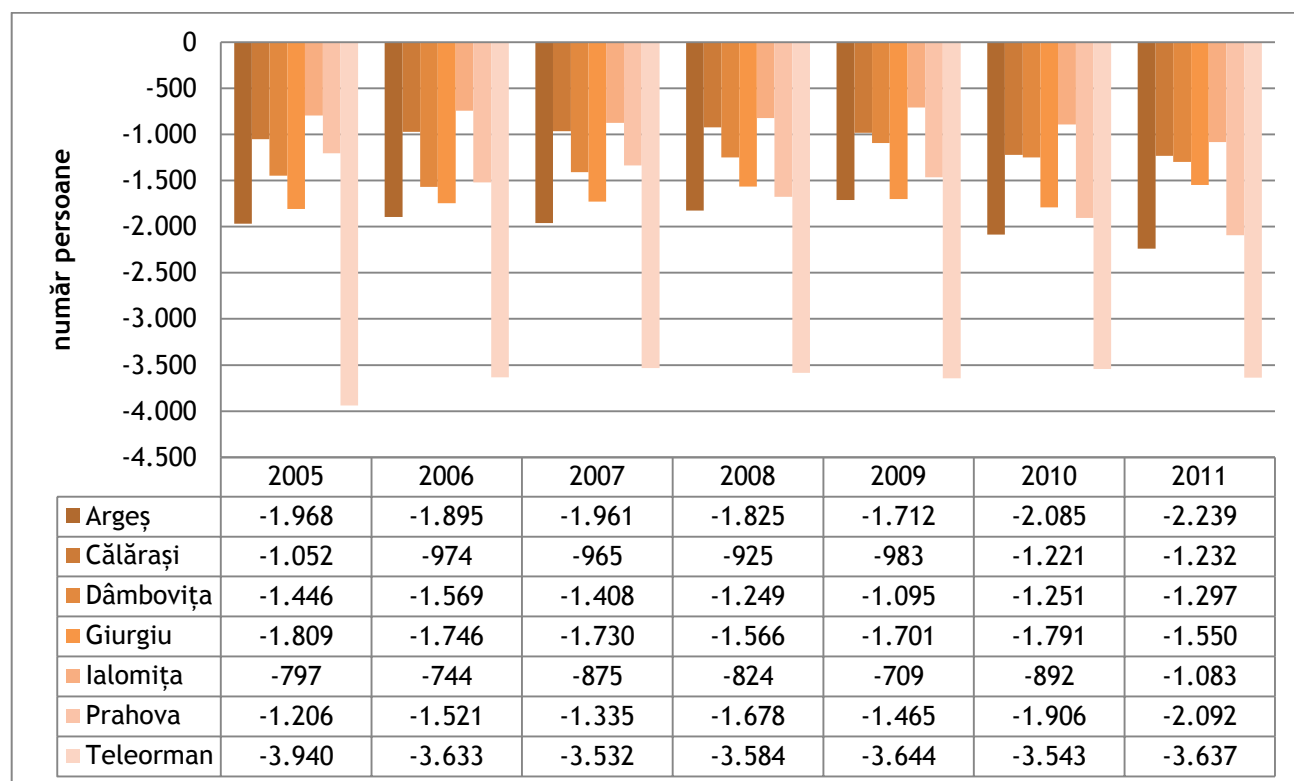

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Sporul natural al populației, care măsoară diferența algebrică între numărul nașcuților vii și cel al morților, a înregistrat cele mai îngrijorătoare valori la nivelul județului Teleorman, valorile anuale situându-se în jurul valorii de 3.600. Și în toate celelalte județe ale regiunii sporul natural al populației rurale a fost negativ în toată perioada supusă analizei (Tabel nr. A128).

Evoluția sporului natural la nivelul mediului rural din cele 7 județe ale regiunii Sud Muntenia este prezentată în cele ce urmează, pentru intervalul de analiză 2005 - 2011:

Figura nr. 134 Evoluția sporului natural al populației în mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

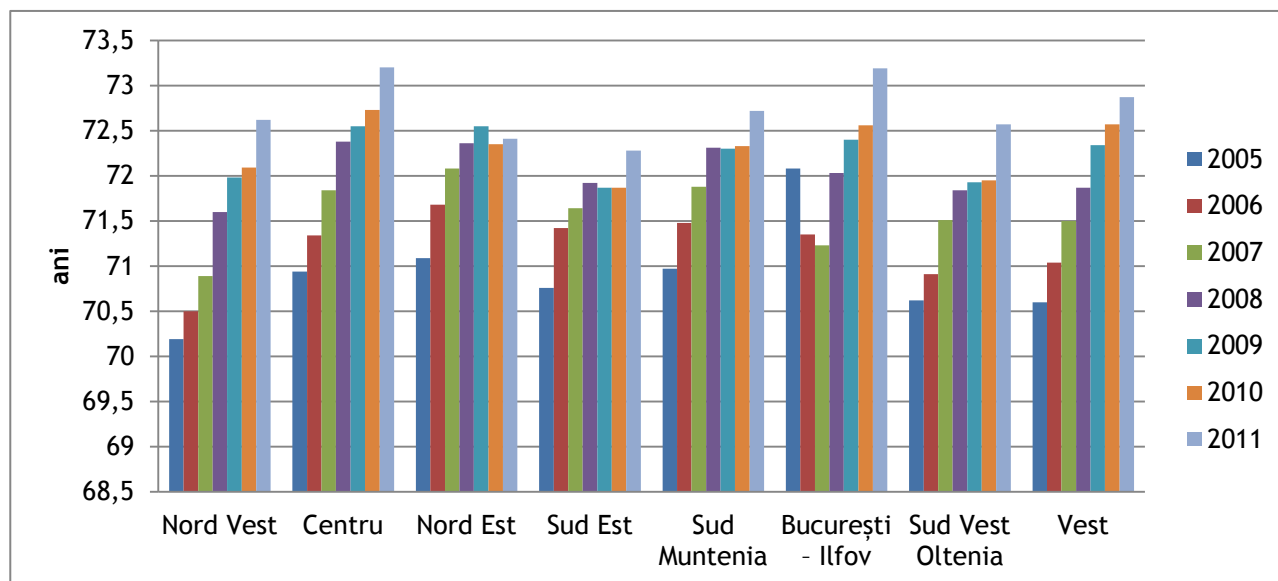
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Durata medie de viață

Regiunea Sud Muntenia ocupa locul al patrulea, la nivel național, în ceea ce privește durata medie a vieții din mediul rural, înregistrând o valoare de 72,72 ani în anul 2011, valoare mai mică decât cele din regiunile Centru (73,20 ani), București - Ilfov (73,19 ani) și Vest (72,87 ani). (Tabel nr. A129)

Evoluția duratei medii de viață la nivelul mediului rural din cele 8 regiuni de dezvoltare ale României este prezentată în cele ce urmează, pentru intervalul de analiză 2005 - 2011.

Figura nr. 135 Evoluția duratei medii de viață în mediul rural, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

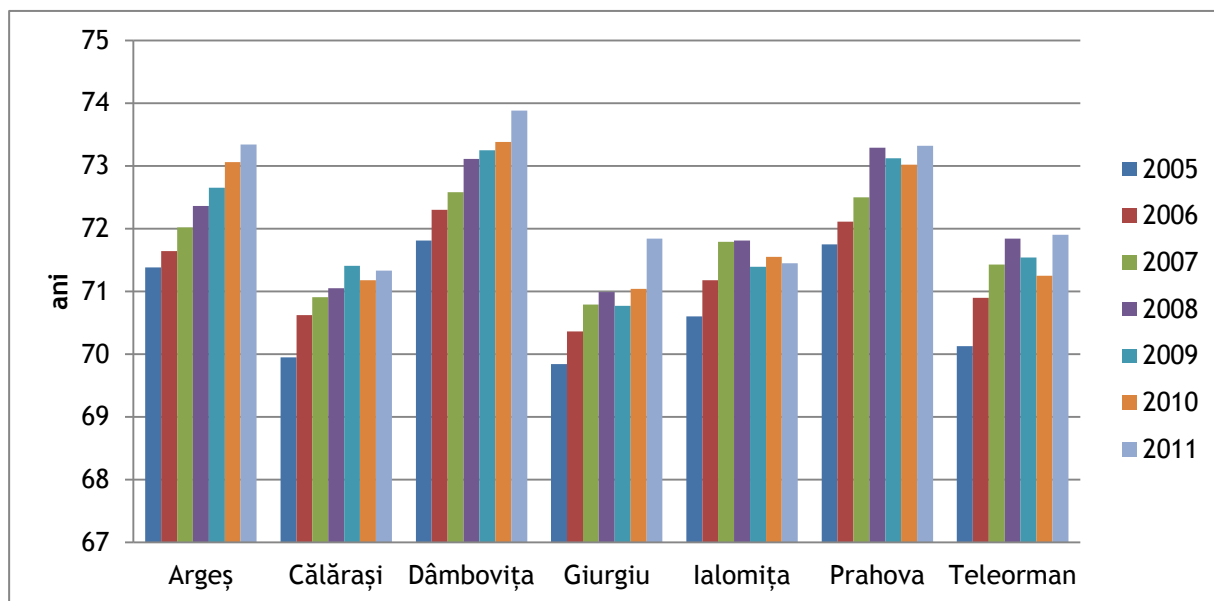

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Evoluția duratei medii de viață în mediul rural a crescut în toate județele în anul 2011, comparativ cu anul 2005. Cele mai ridicate durate medii de viață s-au înregistrat în anul 2011 în județele Dâmbovița (73,88 ani), Argeș (73,34 ani) și Prahova (73,32 ani). La polul opus, cele mai scăzute durate medii de viață s-au înregistrat în anul 2011 în județele Călărași (71,33 ani) și Ialomița (71,45 ani). (Tabel nr. A130)

Evoluția duratei medii de viață la nivelul mediului rural din cele 7 județe ale regiunii Sud Muntenia este prezentată în cele ce urmează, pentru intervalul de analiză 2005 - 2011.

Figura nr. 136 Evoluția duratei medii de viață în mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

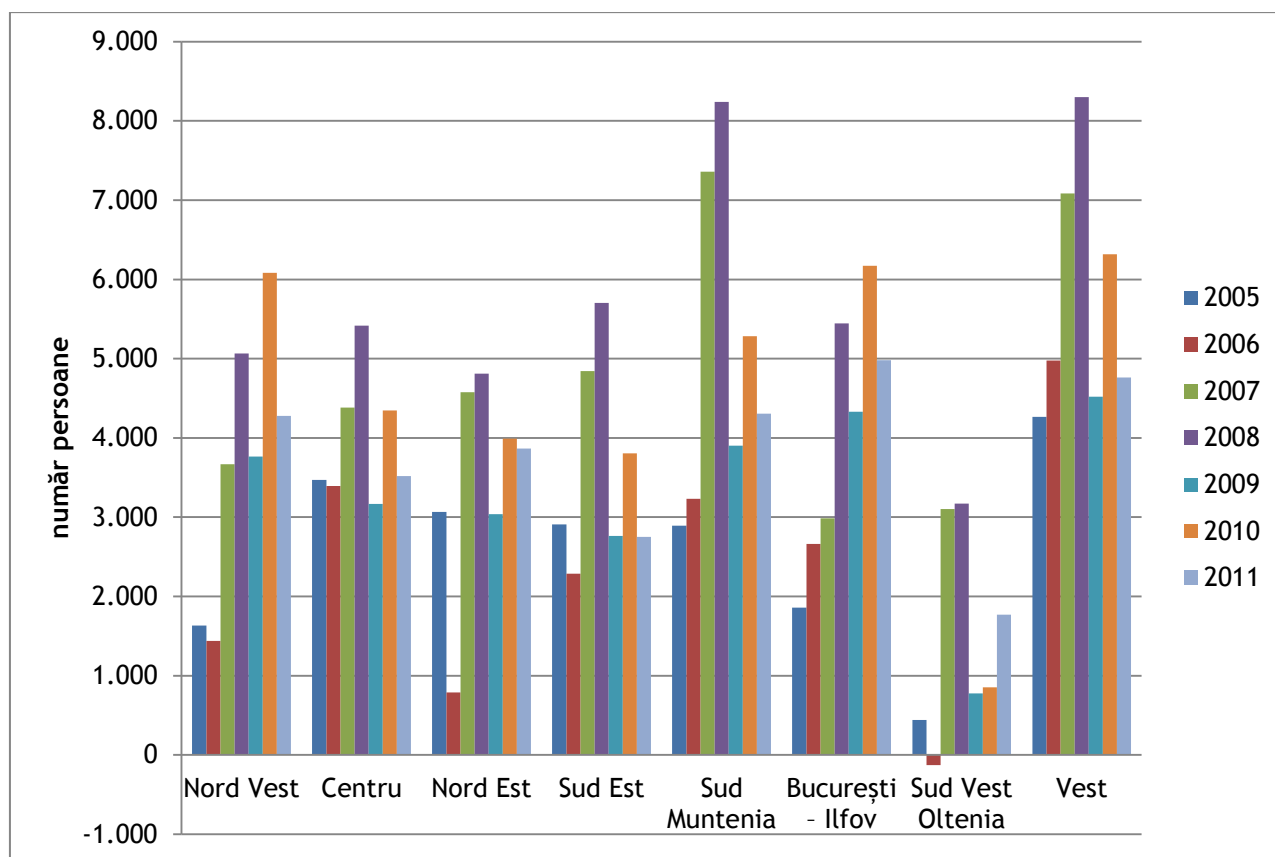
- k) Evoluția principalilor indicatori ai mișcării migratorii: migrația internă și externă, cu evidențierea cauzelor și efectelor, a zonelor cu depopulare/ creștere a populației datorită sporului migratoriu negativ/ pozitiv, recomandări pentru diminuarea efectelor acestor fenomene - reprezentarea acestor zone pe hărți GIS

Domiciliul unei persoane fizice este la adresa la care aceasta declară că are locuința principală. Sosiții sunt persoanele care într-un anumit interval de timp și-au stabilit domiciliul într-o anumită localitate. Plecații sunt persoanele care într-un anumit interval de timp și-au schimbat domiciliul, mutându-se într-o altă localitate.

Evoluția soldului schimbărilor de domiciliu, pe regiuni, relevă un nivel relativ ridicat de atractivitate al mediului rural din regiunea Sud Muntenia, aceasta ocupând în anul 2011 locul al treilea, după regiunile București - Ilfov și Vest. (Tabel nr. A133)

Soldul schimbărilor de domiciliu în mediul rural, calculat ca diferență între sosiri de domiciliu și plecări cu domiciliul, a înregistrat în perioada 2005 - 2011 următoarele valori la nivelul regiunilor de dezvoltare:

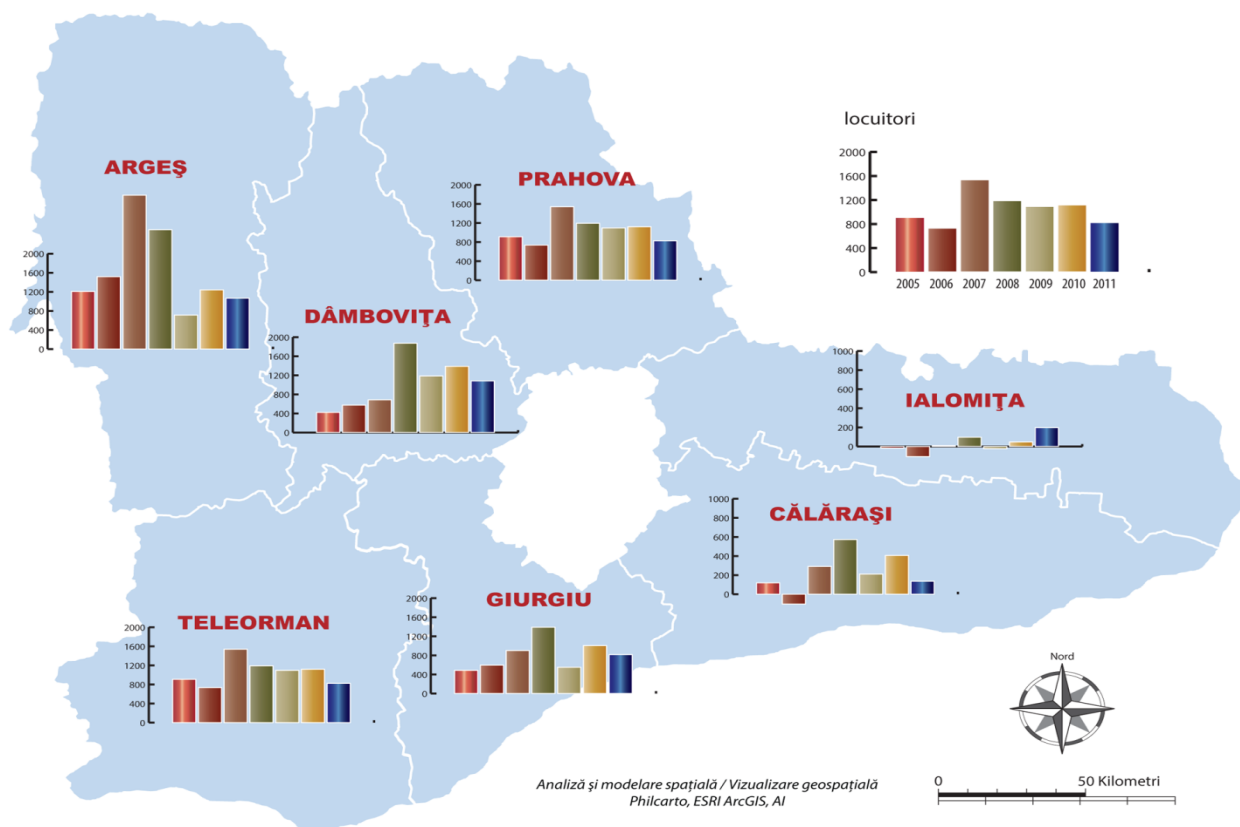
Figura nr. 137 Evoluția soldului schimbărilor de domiciliu în mediul rural, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Din analiza schimbărilor de domiciliu se poate determina cât de atractiv este pentru cetățeni mediul rural din regiunea Sud Muntenia (Tabel nr. A134). Pe lângă atractivitatea din punct de vedere economic, schimbările de domiciliu reflectă și alte elemente, precum sistemul de sănătate și educațional, social etc.

Figura nr. 138 Soldul schimbărilor de domiciliu din mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Prelucrare proprie de informații, 2012

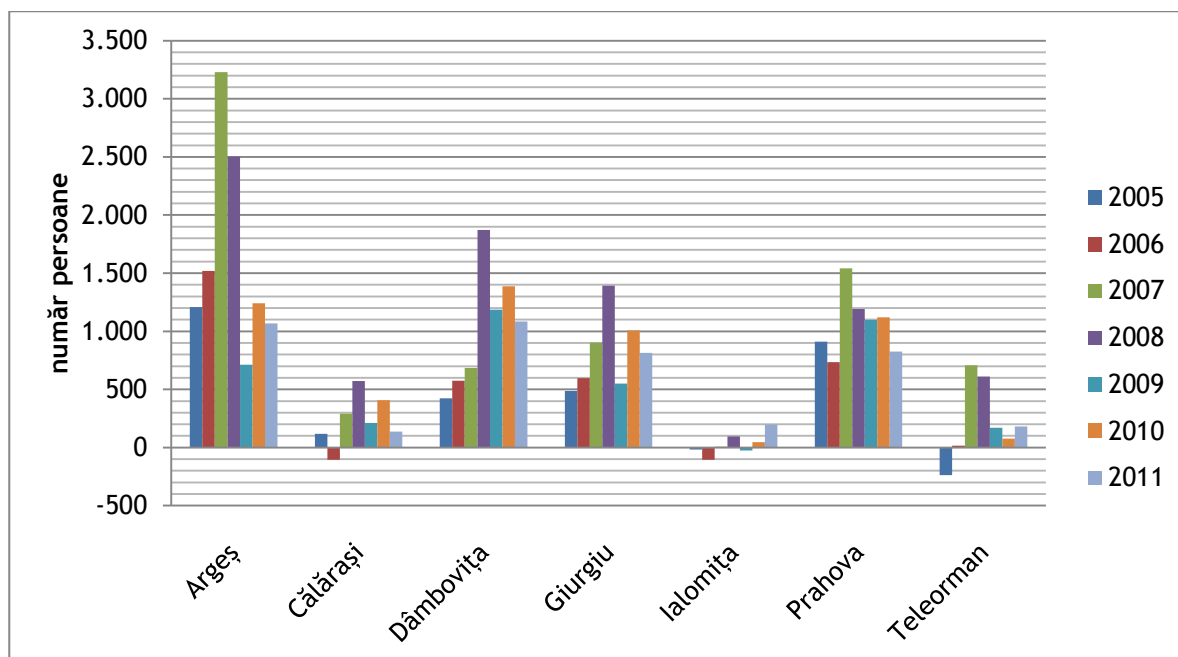
Din analiza evoluției soldului schimbărilor de domiciliu în mediul rural, pe județe, rezultă că în anul 2011 cele mai ridicate diferențe între stabiliri și plecări au fost înregistrate în județele Dâmbovița, Argeș, Prahova și Giurgiu. La polul opus se situează județele Teleorman, Călărași și Ialomița. Se remarcă de asemenea că soldul schimbărilor de domiciliu a fost negativ doar în câțiva ani și doar în județele Călărași, Ialomița și Teleorman.

Numărul sosirilor și cel al plecărilor cu domiciliul la nivelul județelor din regiunea Sud Muntenia, pe perioada de analiză 2005 - 2011, sunt expuse în tabelele nr. A131 și A132. Județul cu media cea mai mare a sosirilor, în perioada 2005 - 2011, era Argeș (6.719 persoane), urmat de Prahova (6.402 persoane) și Dâmbovița (6.392 persoane). Valori medii mai mici au înregistrat județele Teleorman (4.247 persoane), Călărași (3.342 persoane) și Giurgiu (3.205 persoane).

Cele mai mici valori medii au fost înregistrate în județul Ialomița, unde au sosit doar 2.822 de persoane. Perioada 2007 - 2008 a înregistrat cele mai multe sosiri cu domiciliul pentru toate județele, fiind și de această dată evidențiată preferința populației pentru județele Prahova și Argeș sau Teleorman. Din punct de vedere al numărului de plecări cu domiciliul, valori mai mari au fost înregistrate cu precădere tot în județele din partea de nord: 5.362 persoane în județul Dâmbovița, 5.342 persoane în județul Prahova, 5.079 persoane în județul Argeș. Din punct de vedere al evoluției numărului plecărilor cu domiciliul, acestea au crescut până în anul 2007 la nivelul tuturor județelor, au fost relativ constante în 2008 și au scăzut în anul 2009. Anul 2010 a înregistrat cele mai ridicate valori ale numărului de plecări cu domiciliul, pentru toate județele regiunii. Pe fondul efectelor crizei economice, populația a migrat în vederea găsirii unui loc de muncă. Cele mai multe plecări au fost înregistrate tot în județele din zona de nord, unde populația este mai numeroasă sau dispune de mai multe resurse financiare.

Evoluția soldului schimbărilor de domiciliu la nivelul mediului rural din cele 7 județe ale regiunii Sud Muntenia este prezentată în cele ce urmează, pentru intervalul de analiză 2005 - 2011:

Figura nr. 139 Evoluția soldului schimbărilor de domiciliu în mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

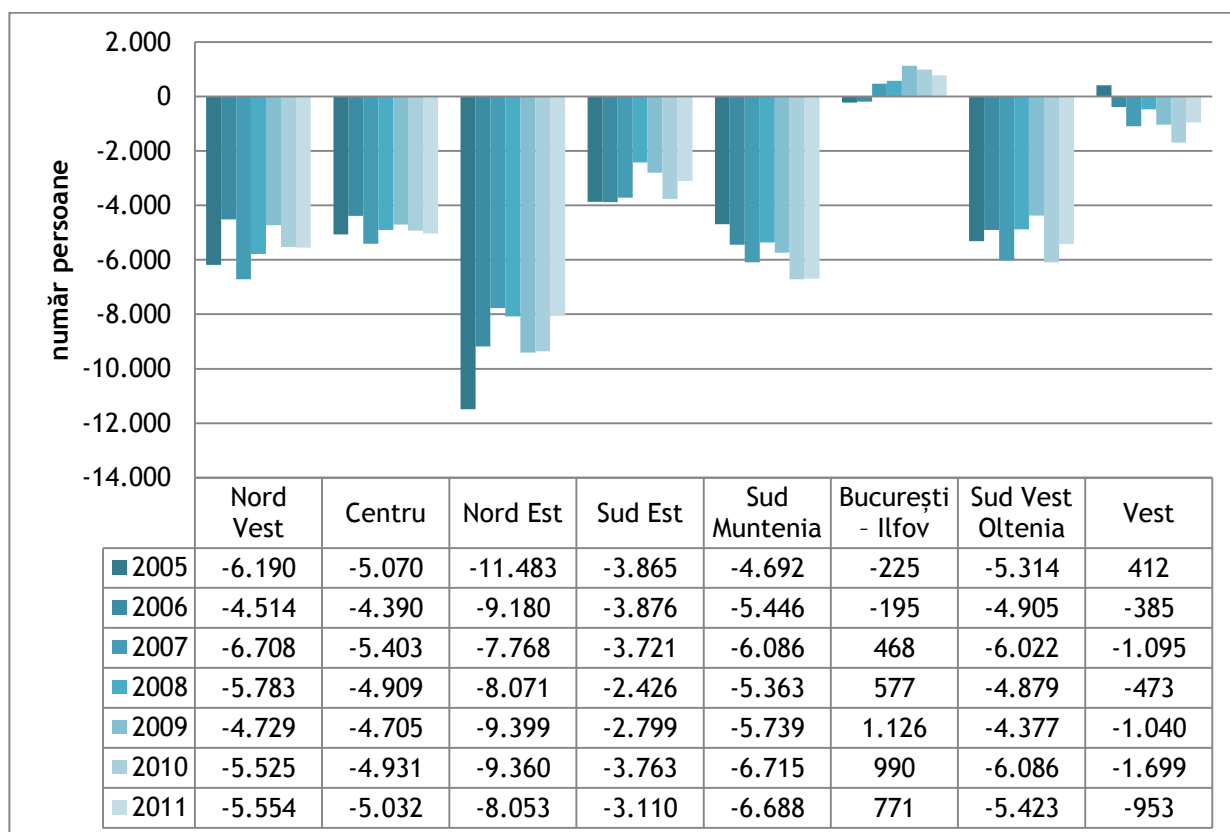
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Reședința este adresa la care o persoană fizică declară că are locuința secundară, alta decât cea de domiciliu.

Analizând evoluția soldului schimbărilor de reședință în mediul rural, pe regiuni, se remarcă o slabă atractivitate în stabilirea reședinței în toate regiunile din România, mai puțin București - Ilfov, care are un scăzut caracter rural. La nivelul anului 2011, regiunea Sud Muntenia ocupa locul doi privind evoluția acestui indicator, înregistrând o valoare mai redusă decât regiunea Nord Est, însă negativă.

La nivel național, în perioada 2005 - 2011, soldul schimbărilor de reședință a avut următoarea evoluție:

Figura nr. 140 Evoluția soldului schimbărilor de reședință în mediul rural, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

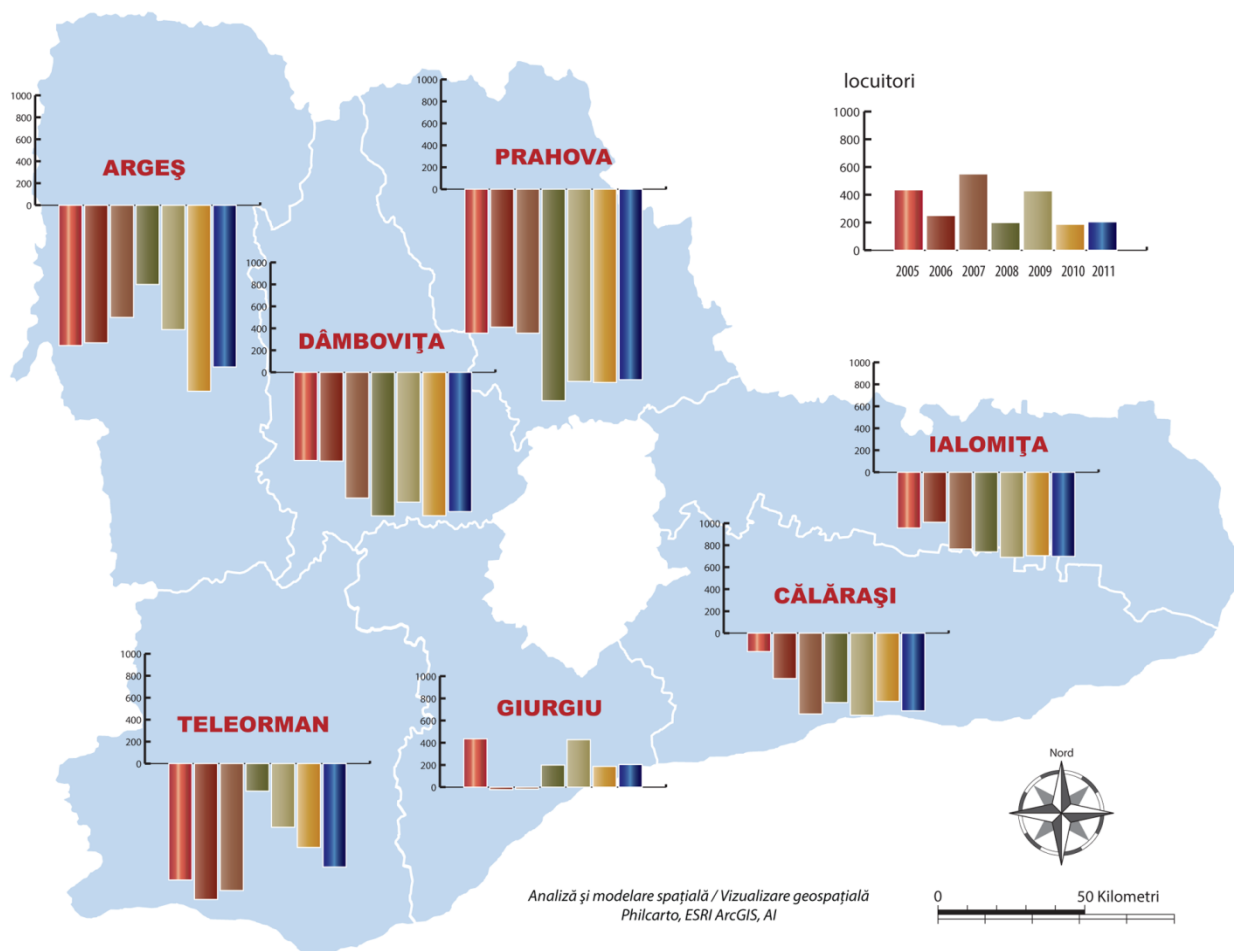
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Soldul schimbărilor de reședință din mediul rural al regiunii Sud Muntenia a înregistrat o evoluție diferită față de cel al domiciliului (Tabel nr. A138). Astfel, în perioada supusă analizei,

334

doar în județul Giurgiu s-au înregistrat ani cu valori pozitive, respectiv 2005, 2008, 2009, 2010 și 2011. În restul județelor, indicatorul a înregistrat permanent valori negative.

Figura nr. 141 Soldul schimbărilor de reședință din mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, în perioada 2005 - 2011

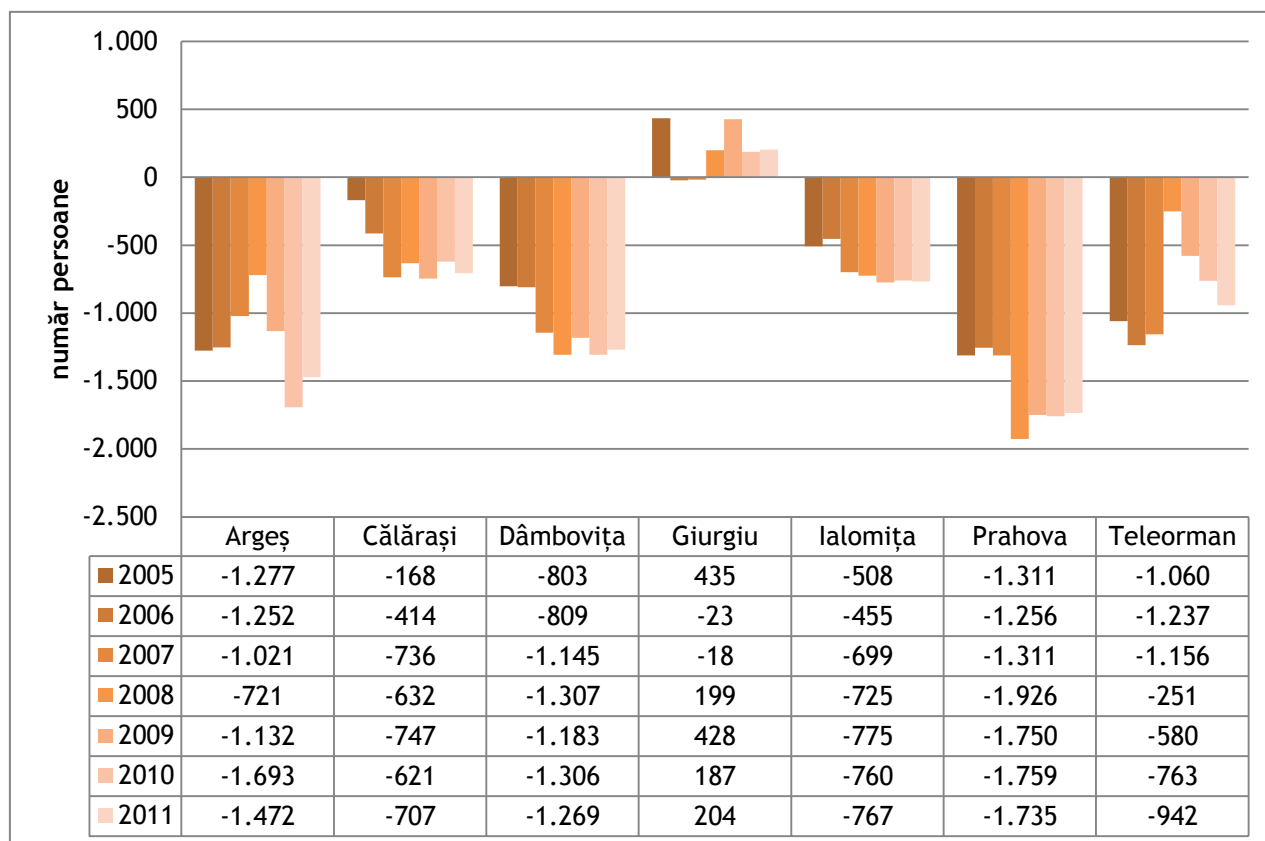
Sursa: Prelucrare proprie de informații, 2013

Deoarece schimbările de reședință se petrec în principal datorită schimbării locului de muncă sau urmării unei forme de învățământ, rezultă din aceste puncte de vedere o slabă atractivitate a mediului rural în regiunea Sud Muntenia. Din analiza evoluției soldului schimbărilor de domiciliu în mediul rural, pe județe, rezultă că în anul 2011 cele mai ridicate diferențe între stabiliri și plecări au fost înregistrate în județele Dâmbovița, Argeș, Prahova și

Giurgiu. La polul opus se situează județele Teleorman, Călărași și Ialomița. Se remarcă de asemenea că soldul schimbărilor de domiciliu a fost negativ doar în câțiva ani și doar în județele Călărași, Ialomița și Teleorman. Numărul sosirilor și cel al plecărilor cu domiciliul la nivelul județelor din regiunea Sud Muntenia, pe perioada de analiză 2005 - 2011, sunt expuse în tabele nr. A135 și A136. Județul cu media cea mai mare a sosirilor, în perioada 2005 - 2011, este Argeș (6.719 persoane), urmat de Prahova (6.402 persoane) și Dâmbovița (6.392 persoane). Valori medii mai mici au înregistrat județele Teleorman (4.247 persoane), Călărași (3.342 persoane) și Giurgiu (3.205 persoane). Cele mai mici valori medii au fost înregistrate în județul Ialomița, unde au sosit doar 2.822 de persoane. Perioada 2007 - 2008 a înregistrat cele mai multe sosiri cu domiciliul pentru toate județele, fiind și de această dată evidențiată preferința populației pentru județele Prahova și Argeș sau Teleorman. Din punct de vedere al numărului de plecări cu domiciliul, valori medii mai mari au fost înregistrate cu precădere tot în județele din partea de nord: 5.362 persoane în județul Dâmbovița, 5.342 persoane în județul Prahova, 5.079 persoane în județul Argeș. Din punct de vedere al evoluției numărului plecărilor cu domiciliul, acestea au crescut până în anul 2007 la nivelul tuturor județelor, au fost relativ constante în 2008 și au scăzut în anul 2009. Anul 2010 a înregistrat cele mai ridicate valori ale numărului de plecări cu domiciliul, pentru toate județele regiunii. Pe fondul efectelor crizei economice, populația a migrat în căutarea unui loc de muncă și a unui trai decent. Cele mai multe plecări au fost înregistrate tot în județele din zona de nord, unde populația este mai numeroasă sau dispune și de mai multe resurse financiare.

Evoluția soldului schimbărilor de reședință la nivelul mediului rural din cele 7 județe ale regiunii Sud Muntenia este prezentată în cele ce urmează, pentru intervalul de analiză 2005 - 2011:

Figura nr. 142 Evoluția soldului schimbărilor de reședință în mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Valorile înregistrate de numărul de emigranți și imigranți în mediul rural din regiunea Sud Muntenia sunt relativ nesemnificative (Tabel nr. A139, Tabel nr. A140). Singurele valori care se remarcă sunt referitoare la imigranții înregistrați în perioada 2007 - 2009 în localitatea Filipeștii de Pădure din județul Prahova, situație datorată activității unor firme în această comună.

În vederea diminuării fenomenului de migrație la nivelul mediului rural pot fi implementate o serie de măsuri precum:

- crearea de facilități funcționale pentru populație: servicii tehnico-edilitare și de utilitate publică, facilități de recreere, etc.;
- furnizarea unor servicii de educație cu un nivel calitativ ridicat prin atragerea de personal calificat în acest sens și prin modernizarea unităților de învățământ;

- dezvoltarea activităților economice conexe agriculturii, în vederea creării de noi locuri de muncă și reducerii fenomenului de migrație a forței de muncă către mediul urban;
- mecanizarea și re tehnologizarea agriculturii, în vederea creșterii capacității de producție și a valorificării terenului agricol;
- modernizarea infrastructurii de transport rutier;
- acordarea de facilități la creditare pentru populația din mediul rural, considerând termene și clauze flexibile.

I) Migrația zilnică, respectiv identificarea bazinelor de colectare a forței de muncă navetiste

Migrația populației între mediul urban și rural a fost determinată de pierderea locurilor de muncă sau nesiguranța acestora, precum și de lipsa perspectivelor profesionale, corelate cu costurile ridicate ale vieții la oraș.

Cauzele de ordin practic ale migrației de la orașe la sate sunt suprapopularea orașelor, imposibilitatea construirii de noi locuințe la oraș datorită lipsei terenurilor și a posibilităților materiale, dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare și a căilor de comunicație, care conduc la îmbunătățirea condițiilor de viață în mediul rural, etc.

O altă categorie de cauze vizează concepția individului asupra mediului rural, care asociază ruralul cu natura și liniștea, cu un mediu în care te poți deconecta de la agitația și vacarmul specifice orașului. Astfel, un număr tot mai mare de persoane părăsesc orașul, preferând habitatul individual în detrimentul celui colectiv.

Reorientarea indivizilor din mediul urban către mediul rural a condus la creșterea numărului de locuințe la sate, aspect ce a determinat modificarea raportului dintre vatră și moșia localităților. Terenurile agricole fertile și care îndeplineau în trecut o importantă funcție de producție au trecut în componența vetrei, schimbându-și utilitatea. Acest fenomen a luat amploare în special în localitățile situate în apropierea centrelor urbane.

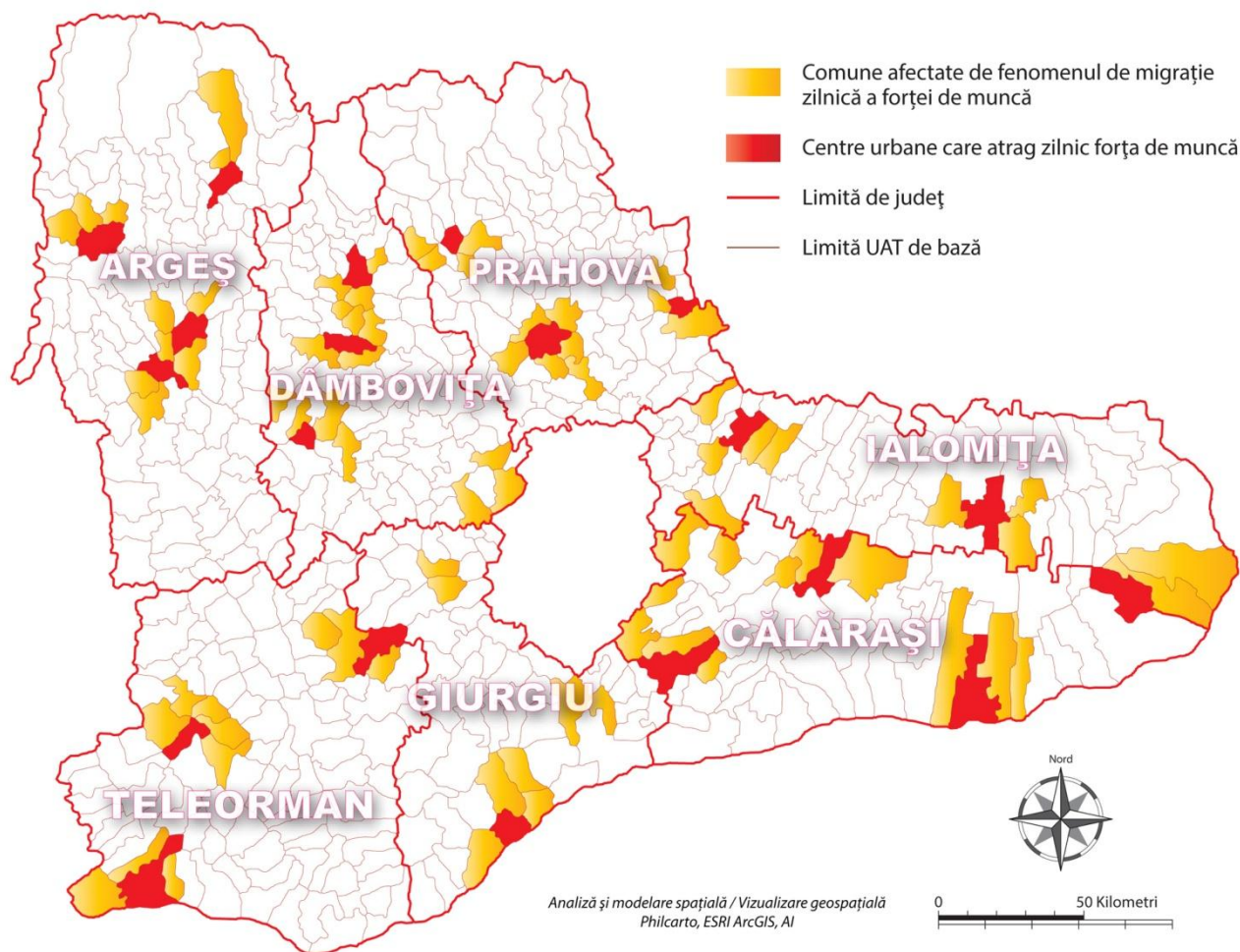
De asemenea, criza economică și șomajul au încetinit migrația definitivă spre orașe. Cu toate acestea, diferențele de dezvoltare se accentuează din ce în ce mai mult între comunele plasate în zona de atracție a unui oraș și teritoriile rurale sărace, unde continuă declinul demografic și economic.

Astfel s-a dezvoltat fenomenul de migrație zilnică a populației din mediul rural către mediul urban, atât prin prisma necesității desfășurării de activități productive la locul de muncă - adulți, cât și prin prisma participării la activități educative - elevi.

Disponerea teritorială a regiunii Sud Muntenia este unică la nivelul României, în sensul în care aceasta este dispusă radial în jurul regiunii cu gradul cel mai ridicat de polarizare a forței de muncă: regiunea București - Ilfov. De asemenea regiunea deține o rețea de drumuri dezvoltată, ce permite tranzitarea acesteia cu ușurință, fiind create conexiuni.

Astfel, principalul bazin de colectare a forței de muncă navetiste este reprezentat de municipiul București.

Figura nr. 143 Bazinele de colectare a forței de muncă navetiste, în regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2011

Sursa: Prelucrare proprie de informații, 2013

Centrele urbane la nivelul regiunii Sud Muntenia exercită de asemenea o funcțiune importantă în ceea ce privește migrația zilnică a forței de muncă din mediul rural către mediul urban. Se remarcă în principal așezările urbane la nivelul cărora este dezvoltat sectorul industrial, a cărui funcționare presupune un număr ridicat de salariați, acestea fiind localizate la nivelul județului Argeș - Pitești, Curtea de Argeș, Câmpulung, Mioveni; la nivelul județului Călărași - Călărași, Budești, Lehliu-Gară; la nivelul județului Dâmbovița - Târgoviște, Găești, Pucioasa; la nivelul județului Giurgiu - Giurgiu; la nivelul județului Ialomița - Slobozia, Urziceni,

Fetești; la nivelul județului Prahova - Ploiești, Câmpina, Mizil; la nivelul județului Teleorman - Roșiori de Vede, Turnu Măgurele, Videle.

Principalele comune afectate de fenomenul de migrație zilnică a forței de muncă către centrele urbane aflate în proximitate sunt enumerate în Tabelul nr. A141.

Adițional comunelor influențate de centrele urbane la nivel regional, municipiul București determină de asemenea crearea fenomenului de migrație zilnică a forței de muncă la nivelul comunelor: Belciugatele, Fundeni, Tămădău Mare, Frumușani (județul Călărași); Butimanu, Crevedia, Tărtășești (județul Dâmbovița); Bolintin-Deal, Ogrezeni, Comana, Gostinari (județul Giurgiu); Drăgoești (județul Ialomița).

m) Concluzii

Regiunea Sud Muntenia are un pronunțat caracter rural, în principal la nivelul județelor Teleorman și Giurgiu, unde procentul locuitorilor din mediul rural înregistra în anul 2011 valori de 66,24%, respectiv 68,82%. În perioada de analiză 2005 - 2011, evoluția numerică a populației din mediul rural a înregistrat un trend descendent, fiind influențată de existența fenomenelor demografice de îmbătrânire a populației și de migrație. Migrația este un fenomen caracteristic în special forței de muncă tinere și populației cuprinse în structuri de învățământ. Cele mai afectate de reducerea populației au fost județele din sudul regiunii: Călărași, Giurgiu și Teleorman.

Rata medie de creștere a populației mediului rural a fost una negativă, aspect generalizat la nivelul tuturor județelor regiunii, deși județele Argeș, Călărași și Dâmbovița au mai înregistrat creșteri în perioada 2005 - 2011. Cele mai scăzute rate ale creșterii populației au fost înregistrate în județele Argeș și Prahova, unde s-a remarcat o stabilitate mai mare a mediului rural în raport cu cel urban.

Structura populației pe grupe de vârstă și sexe a evidențiat o pondere ușor mai ridicată a populației feminine (51,28%) în totalul populației mediului rural și o scădere a populației cu vârsta cuprinsă între 0-39 ani. Fenomenul de îmbătrânire a populației a fost mai accentuat în județele Teleorman, Giurgiu și Ialomița, unde implicit se înregistrează și cele mai ridicate valori ale raportului de dependență demografică.

Un aspect demografic pozitiv identificat este reprezentat de creșterea duratei medii de viață în mediul rural, la nivelul celor 7 județe, în perioada 2005 - 2011, județele Dâmbovița, Prahova și Argeș înregistrând cele mai ridicate durate medii de viață.

Imaginea de ansamblu a principalilor indicatori demografici scoate în evidență existența unor fenomene demografice negative mai accentuate în județele din sudul regiunii. Nivelul de trai mai scăzut al acestor județe, determinat de rata ridicată a șomajului, practicarea unei agriculturi de subzistență și existența unei rate mai mari a sărăciei, determină forța de muncă tânără și calificată să migreze spre alte zone.

3.2. Caracteristici culturale

a) Structura etnică a populației din mediul rural (număr și procente)

Diversitatea etnică a populației la nivelul regiunilor de dezvoltare, în anul 2011, a fost caracterizată de valori ridicate ale indicatorului privind numărul de persoane de etnie maghiară: 674.436 în regiunea Centru și 451.529 în regiunea Nord Vest. La nivelul regiunii Sud Muntenia, minoritatea etnică cea mai numeroasă este reprezentată de persoanele de etnie romă, urmată de minoritatea persoanelor de etnie bulgară (Tabel nr. A142).

Conform datelor colectate aferente Recensământului Populației și al Locuințelor, structura etnică a populației pe regiuni de dezvoltare, în anul 2011 era următoarea:

Tabel nr. 44 Structura etnică a populației, pe regiuni de dezvoltare, la nivelul anului 2011

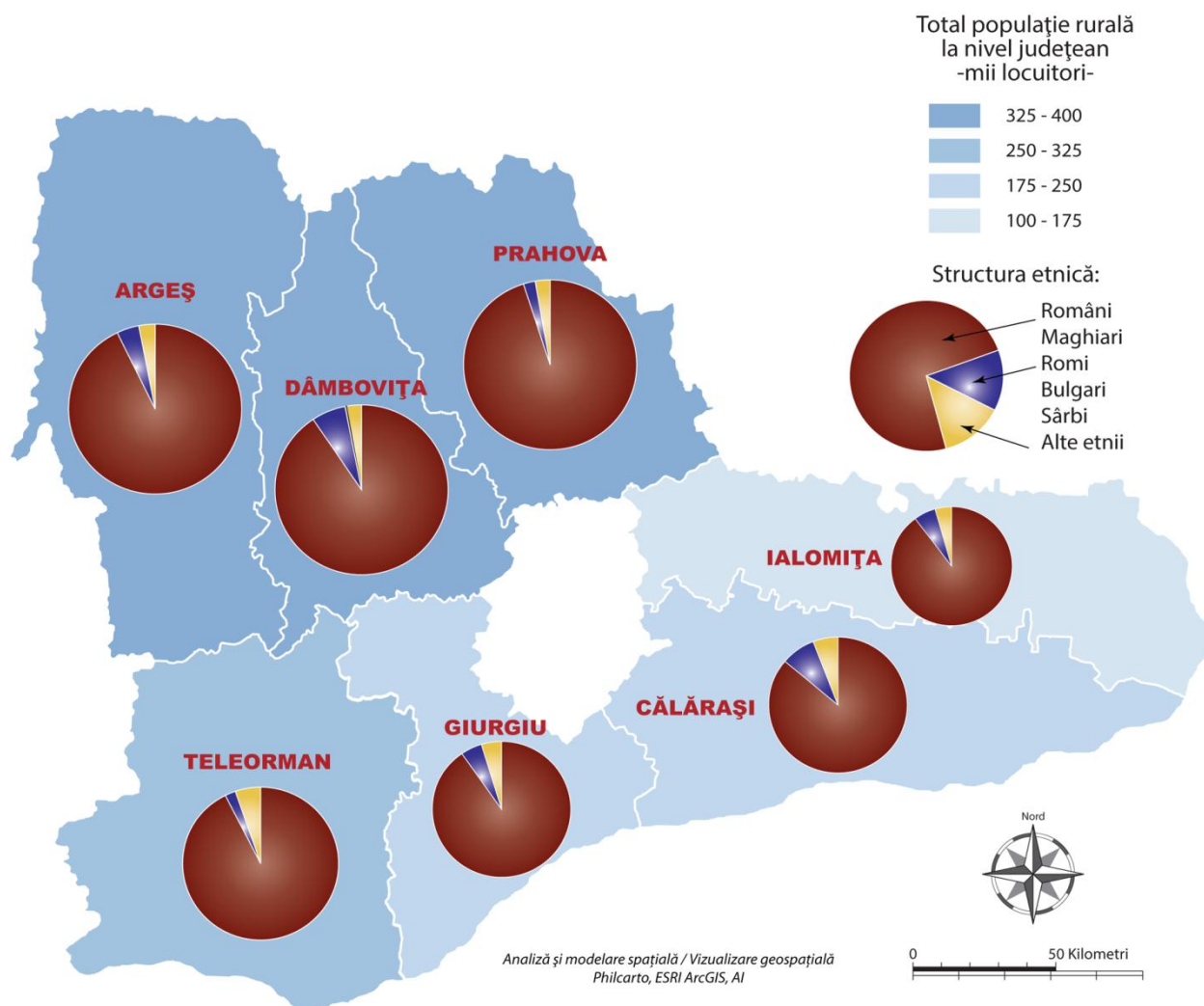
-număr locuitori-

Regiune	Români	Maghiari	Romi	Sârbi	Bulgari	Alte etnii
Nord Vest	1.845.796	451.529	113.711	72	61	2.488
Centru	1.445.269	674.436	111.297	57	46	1.081
Nord Est	3.042.846	4.725	55.216	30	13	2.153
Sud Est	2.243.787	862	69.864	28	77	1.519
Sud Muntenia	2.849.550	1.017	122.232	518	1.633	650
București - Ilfov	1.960.778	3.601	39.607	215	341	7.894
Sud Vest Oltenia	1.901.330	752	63.899	1.124	80	433
Vest	1.503.512	90.701	45.747	16.020	5.075	2.306
TOTAL România	16.792.868	1.227.623	621.573	18.064	7.326	18.524

Sursa: Recensământul Populației și al Locuințelor, 2011

Regiunea Sud Muntenia are un pronunțat caracter multiethnic și multiconfesional, aspect ce se regăsește și la nivelul zonei rurale din regiune.

Figura nr. 144 Structura etnică a populației din mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2011

Sursa: Prelucrare proprie de informații, 2012

Populația de etnie romă din mediul rural a înregistrat în anul 2011 ponderi ridicate în județele Călărași, Dâmbovița și Ialomița (7,93%, 6,34% respectiv 5,86%). Județul Dâmbovița avea o pondere a etnicilor bulgari de asemenea ridicată (0,25%) în comparație cu alte județe din regiune. Alte etnii înregistrează cele mai ridicate ponderi în mediul rural din Giurgiu (4,48%), Călărași (5,76%) și Teleorman (5,14%), iar etnicii sârbi sunt mai numeroși în comunele din județul Dâmbovița (0,12%).

344

Regio
PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL SUD MUNTENIA

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

Tabel nr. 45 Structura etnică a populației din mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, la nivelul anului 2011

-număr locuitori-

Județ	TOTAL populație rurală	Români	Maghiari	Romi	Bulgari	Sârbi	Alte etnii
Argeș	330.789	307.332	59	13.784	0	5	9.609
Călărași	195.610	168.797	33	15.513	3	0	11.264
Dâmbovița	368.702	334.044	78	23.373	920	454	9.833
Giurgiu	199.217	180.309	26	9.954	4	0	8.924
Ialomița	153.928	138.487	8	9.017	0	0	6.416
Prahova	388.384	369.456	94	8.713	0	0	10.121
Teleorman	256.935	238.063	13	5.636	4	0	13.219
TOTAL regiune	1.893.565	1.736.488	311	85.990	931	459	69.386

Sursa: Recensământul Populației și al Locuințelor, 2011

Înțelegerea structurilor demografice și socio-economice este indispensabilă cunoașterii schimbărilor prin care trece o populație în timp și contribuie la înțelegerea fenomenelor demografice și a altor particularități. În mediul rural, la nivelul regiunii Sud Muntenia, ponderea cea mai mare o dețin persoanele de etnie romă, urmate de bulgari. Compararea datelor furnizate de recensământul la nivelul regiunii Sud Muntenia și la nivelul celorlalte regiuni ne relevă faptul că ponderea persoanelor de etnie romă este semnificativă și în regiunile Nord Vest și Centru. Având în vedere ponderea numeroasă a persoanelor de etnie romă la nivelul regiunii, este necesară derularea mai multor inițiative, programe concretizate prin măsuri de incluziune socială, proiecte care să susțină promovarea egalității de șanse și de gen, eliminarea discriminării.

b) Structura religioasă a populației din mediul rural (număr și procente)

La nivel național, structura religioasă a populației a înregistrat în anul 2011 următoarele procente: 91,49% persoane de religie ortodoxă, 4,89% de religie catolică, 2,03% penticostali, 0,63% baptiști, 0,45% adventiști de ziua a șaptea, 0,24% creștini după evanghelie, 0,09% evanghelici și 0,17% de altă confesiune religioasă.

Deși există diversitate în cadrul regiunilor de dezvoltare, marea majoritate a populației aparține structurii religioase creștin ortodoxă.

Conform datelor furnizate de INS Recensământ 2011, media structurii religioase a populației, la nivelul regiunilor de dezvoltare, ne indică faptul că aproximativ 90,79% dintre persoane sunt de religie ortodoxă, 5,35% sunt de religie romano-catolică, 2,17% sunt penticostali, 0,75% baptiști, 0,46% adventiști, 0,22% creștini după Evanghelie, 0,09% aparțin denotației evanghelice și 0,18% aparțin unei alte confesiuni sau afiliații religioase (Tabelul nr. A146). Interesant este faptul că, în afara de categoria alte religii, restul sunt denotații sau ramuri ale creștinismului, diferențele fiind la nivel de doctrină, interpretare sau tradiție.

În ceea ce privește situația la nivelul regiunilor de dezvoltare, privind structura religioasă a populației conform datelor furnizate în urma RPL 2011, aceasta este prezentată în continuare:

Tabel nr. 46 Structura religioasă a populației, pe regiuni de dezvoltare, la nivelul anului 2011

-%-

Regiune	Ortodoxă	Romano-Catolică	Penti - costală	Baptistă	Adventistă de ziua a șaptea	Creștină după evanghelie	Evan - ghelică	Alte religii
Nord Vest	82,95%	7,99%	5,74%	2,16%	0,59%	0,19%	0,05%	0,34%
Centru	76,83%	18,93%	1,99%	0,60%	0,79%	0,38%	0,25%	0,24%
Nord Est	90,11%	6,13%	2,42%	0,20%	0,41%	0,41%	0,04%	0,28%
Sud Est	98,08%	0,49%	0,84%	0,11%	0,35%	0,07%	0,02%	0,04%
Sud Muntenia	97,86%	0,15%	0,75%	0,09%	0,56%	0,40%	0,17%	0,02%
București - Ilfov	97,32%	1,45%	0,33%	0,20%	0,25%	0,12%	0,10%	0,24%
Sud Vest Oltenia	98,98%	0,17%	0,37%	0,16%	0,22%	0,06%	0,02%	0,02%
Vest	84,22%	7,52%	4,88%	2,44%	0,49%	0,12%	0,07%	0,26%
TOTAL România	91,49%	4,89%	2,03%	0,63%	0,45%	0,24%	0,09%	0,17%

Sursa: Recensământul Populației și al Locuințelor, 2011

Și în ceea ce privește apartenența religioasă a rezidenților din mediul rural din județele regiunii Sud Muntenia se constată o mare diversitate, existând afilieri la diverse religii precum: ortodoxia, romano-catolicismul, adventistă de ziua a șaptea și penticostală. În anul 2011, o pondere ridicată a populației de religie romano-catolică se întâlnea în județele Prahova (0,08%) și Giurgiu (0,08%), penticostalii se întâlneau în județele Dâmbovița (1,68%), Ialomița (1,67%) și Călărași (0,88%), adventiștii de ziua a 7-a în Teleorman (1,35%) și Dâmbovița (0,94%), iar locuitorii comunelor din Argeș (94,95%) și Prahova (94,75%) erau în marea majoritate ortodocși (Tabelul nr. A148).

Tabel nr. 47 Structura religioasă a populației din mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, la nivelul anului 2011

-număr locuitori-

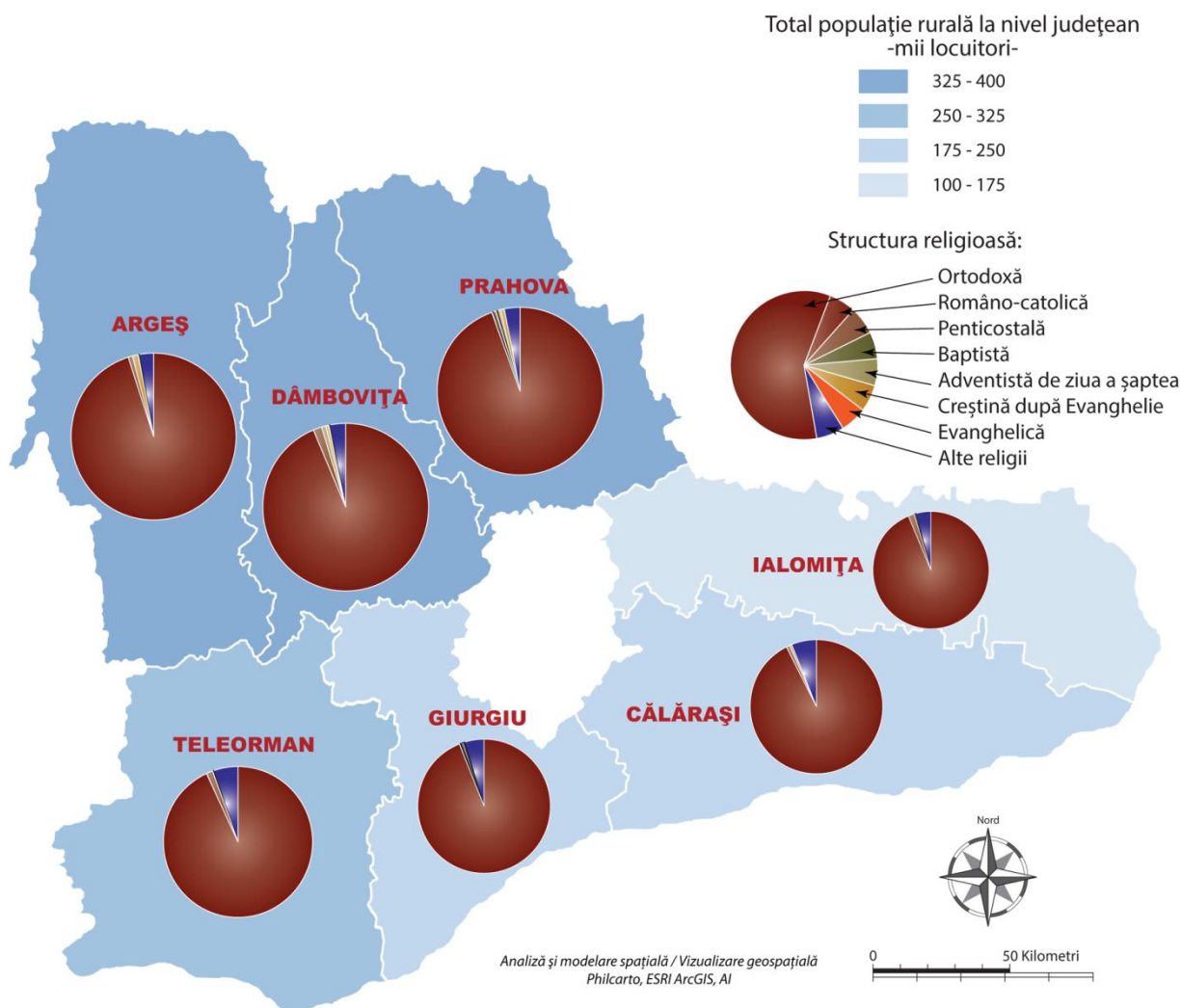
Județe	Ortodoxă	Romano-catolică	Pentii - costală	Bap-tistă	Adventistă de ziua a șaptea	Creștină după Evanghelie	Evan-ghelică	Alte religii
Argeș	314.074	160	2.167	71	417	3.172	1.049	8.736
Călărași	181.140	132	1.724	28	768	170	44	11.576
Dâmbovița	345.275	267	6.193	196	3.448	1.983	999	10.476
Giurgiu	187.187	154	354	348	1.195	656	162	9.048
Ialomița	144.295	45	2.572	19	464	11	21	6.392
Prahova	367.999	304	2.975	369	2.894	2.380	754	10.968
Teleorman	238.999	41	214	244	3.463	375	61	13.275
TOTAL regiune	1.778.969	1.103	16.199	1.275	12.649	8.747	3.090	72.636

Sursa: Recensământul Populației și al Locuințelor, 2011

Diversitatea etnică, lingvistică și religioasă este un „activ” important al regiunii, unul din lucrurile ce o îmbogățesc și îi sporesc atractivitatea. Rezultatul conviețuirii multiseculare a diverselor etnii este o cultură unică, cu elemente de originalitate care s-au păstrat până în perioada contemporană.

Figura nr. 145

Structura religioasă a populației din mediul rural, în regiunea Sud
Muntenia, la nivelul anului 2011

Sursa: Prelucrare proprie de informații, 2013

3.3. Nivelul de educație, nivelul de instruire, inclusiv formarea profesională continuă a populației din mediul rural

a) Populația după nivelul instituției de învățământ absolvite (număr și procente)

La nivelul anului 2011, cea mai mare parte a populației rurale din regiunea Sud Muntenia (68%) a absolvit nivelul de învățământ secundar superior. La nivel național, majoritatea populației din mediul rural era absolventă de învățământ secundar superior, media fiind de 68%, echivalent proporției regiunii Sud Muntenia. Regiunile cu cea mai mare proporție a absolvenților de învățământ secundar superior au fost Centru și Vest (Tabel nr. A149¹²¹). Cea mai mare parte a populației rurale din regiunea Sud Muntenia, peste 67%, a absolvit nivelul de învățământ secundar. Dintre aceștia, 49% au absolvit doar învățământul gimnazial, 28% au absolvit învățământul liceal și o proporție mai mică, de 22%, a absolvit școli profesionale și de ucenici. Cei mai mulți absolvenți de învățământ secundar au fost înregistrați în județul Prahova, reprezentând aproape o treime din totalul absolvenților la nivel de regiune și de aproape două ori mai mulți decât în județul Dâmbovița, al doilea județ la nivel regional ca număr de absolvenți (Tabel nr. A150¹²²).

Cei mai puțini absolvenți au fost înregistrați în învățământul post-liceal și de maiștri, un total de 2,56% din populația regiunii din anul 2011. Dintre aceștia, cei mai mulți absolvenți, peste 45%, erau din județul Prahova iar cei mai puțini (3,73% din totalul pe regiune), din Călărași. Rata foarte mică de absolvire a învățământului postliceal și de maiștri din Călărași se datorează lipsei de reprezentativitate a acestei instituții de învățământ în mediul rural. Județul Călărași se numără de asemenea printre județele cu cel mai mare grad de ruralitate, ceea ce înseamnă că unitățile de învățământ sunt insuficient diversificate pentru populația mediului rural și nu pot răspunde necesităților populației.

¹²¹ Datele incluse în cadrul acestui tabel nu acoperă întreg intervalul de analiză din cauza indisponibilității sau a disponibilității parțiale a acestora din sursele oficiale publice de informații. Informații la nivel județean, pe medii de rezidență există doar în cadrul RPL 2011.

¹²² Datele incluse în cadrul acestui tabel nu acoperă întreg intervalul de analiză din cauza indisponibilității sau a disponibilității parțiale a acestora din sursele oficiale publice de informații. Informații la nivel județean, pe medii de rezidență există doar în cadrul RPL 2011.

O pondere relativ mică a populației rurale a regiunii, de cca 8,22%, era în anul 2011 absolventă de studii superioare. De remarcat este faptul că, pentru a urma studii superioare, populația mediului rural trebuie să aibă posibilitatea de a face naveta spre mediul urban sau de a-și schimba temporar domiciliul, pentru că nu există unități de învățământ superior la nivelul mediului rural din regiune. Populația cu cea mai mare rată de absolvire a studiilor superioare se afla de asemenea în județul Prahova (peste 50% din populația rurală a regiunii). Județele Argeș, Dâmbovița și Ialomița aveau cele mai mari procente de absolvenți de învățământ superior, după Prahova, fiecare în jur de 10% din populația absolventă de studii superioare din regiune. Județul cu cei mai puțini absolvenți era Călărași.

La nivelul regiunii există un important procent de populație analfabetă și/sau care nu are nici o școală absolvită. Cele mai multe persoane analfabete erau înregistrate la nivelul județului Teleorman (9.226 persoane, reprezentând peste 18% din totalul populației analfabete din regiune), iar județul cu cea mai mică rată era Argeș, cu peste 7,6%.

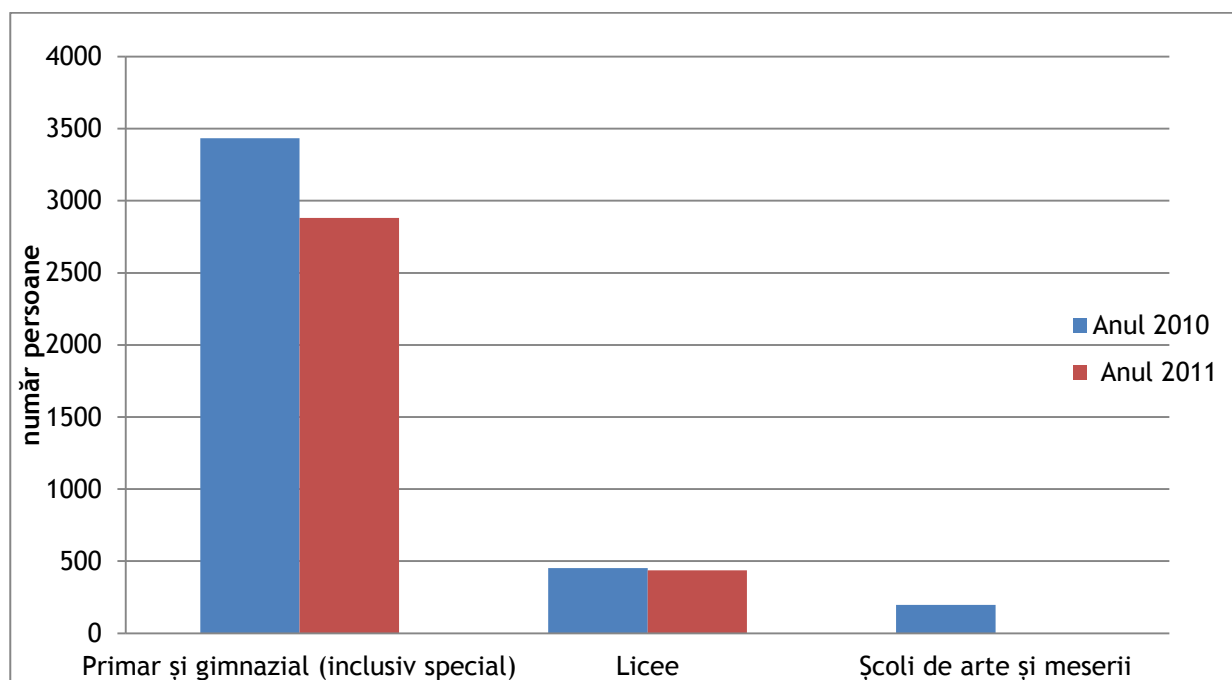
Absolventul este elevul/studentul care a promovat ultimul an de studiu al unei școli/facultăți, indiferent dacă a obținut notă de trecere sau nu la examenul de absolvire, bacalaureat, licență etc. Numărul absolvenților se referă la sfârșitul anului școlar/universitar în mediul rural din regiunea Sud Muntenia.

Așadar, conform datelor furnizate de către INS Tempo Online, numărul de absolvenți, pe județe, în mediul rural, a scăzut în anul 2011 față de anul 2010. În județul Argeș a scăzut cu 18,76%, în județul Călărași cu 21,19%, în județul Dâmbovița cu 24,15%, în județul Giurgiu cu 27,90%, în județul Ialomița cu 27,78%, în județul Prahova cu 21,83%, iar în județul Teleorman cu 28,47% (Tabel nr. A151).

În ceea ce privește numărul de absolvenți înregistrați la nivelul județelor din regiunea Sud Muntenia, în perioada 2010 - 2011¹²³, situația se prezintă astfel:

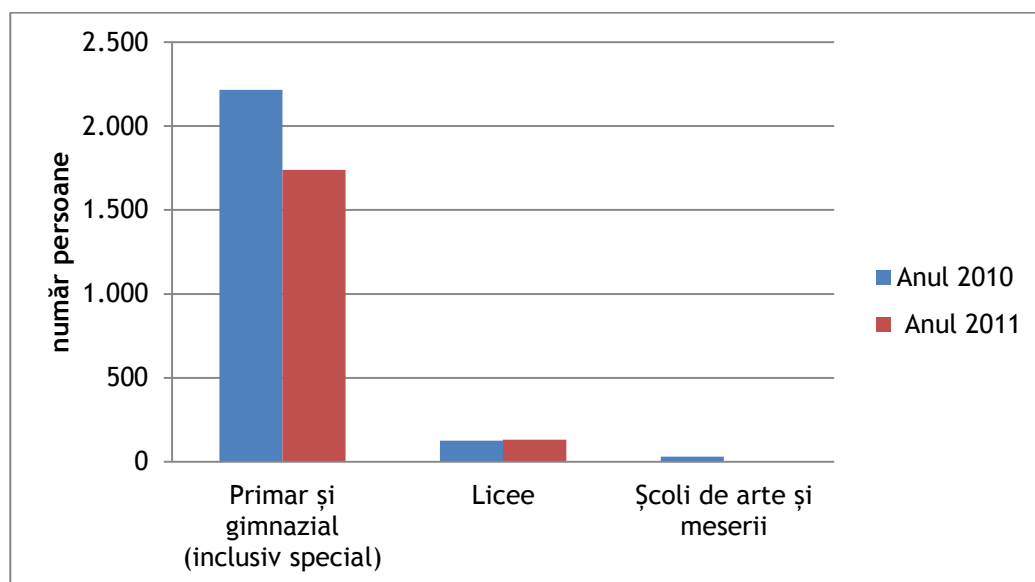
¹²³ Datele incluse în cadrul acestor grafice nu acoperă întreg intervalul de analiză din cauza indisponibilității sau a disponibilității parțiale a acestora din sursele oficiale publice de informații. Indicatorul se regăsește în baza de date TEMPO, însă la nivel de județe și medii de rezidență nu sunt publicate valori pentru anii 2005-2009.

Figura nr. 146 Absolenți pe niveluri de educație, în județul Argeș, în perioada 2010 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Figura nr. 147 Absolenți pe niveluri de educație, în județul Călărași, în perioada 2010 - 2011

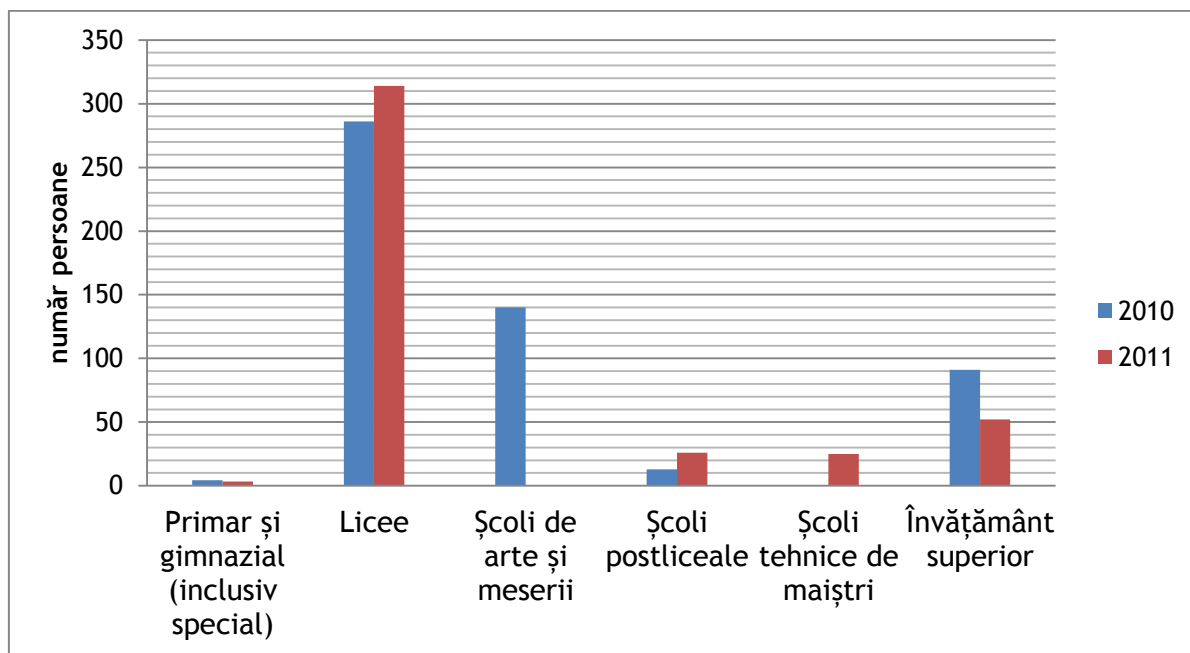
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

352

Regio
PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL SUD MUNTENIA

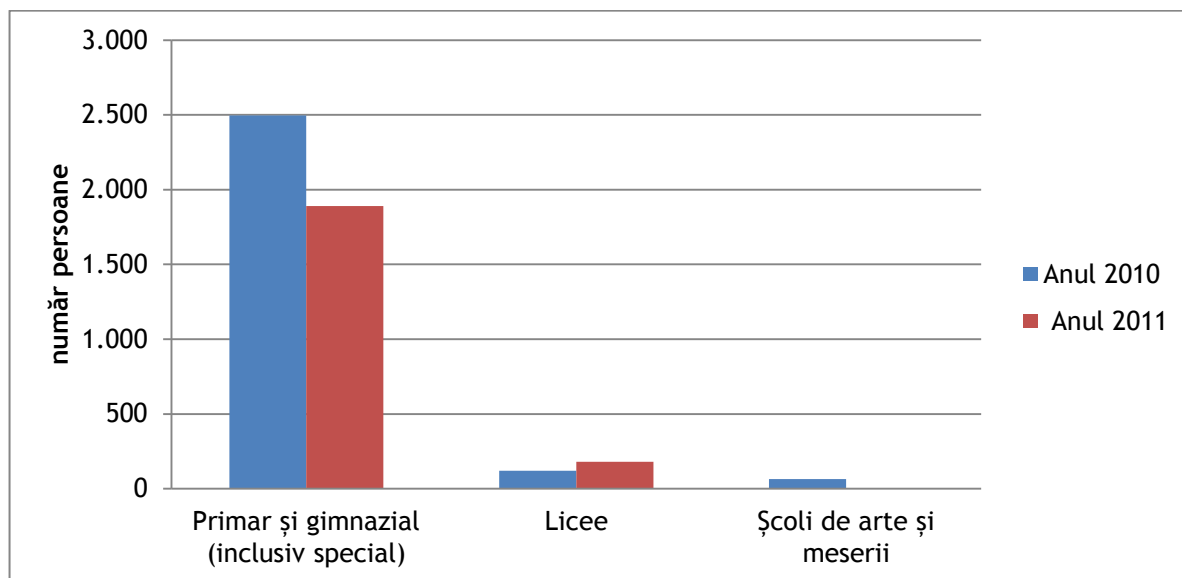
Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

Figura nr. 148 Absolvenți pe niveluri de educație, în județul Dâmbovița, în perioada 2010 - 2011

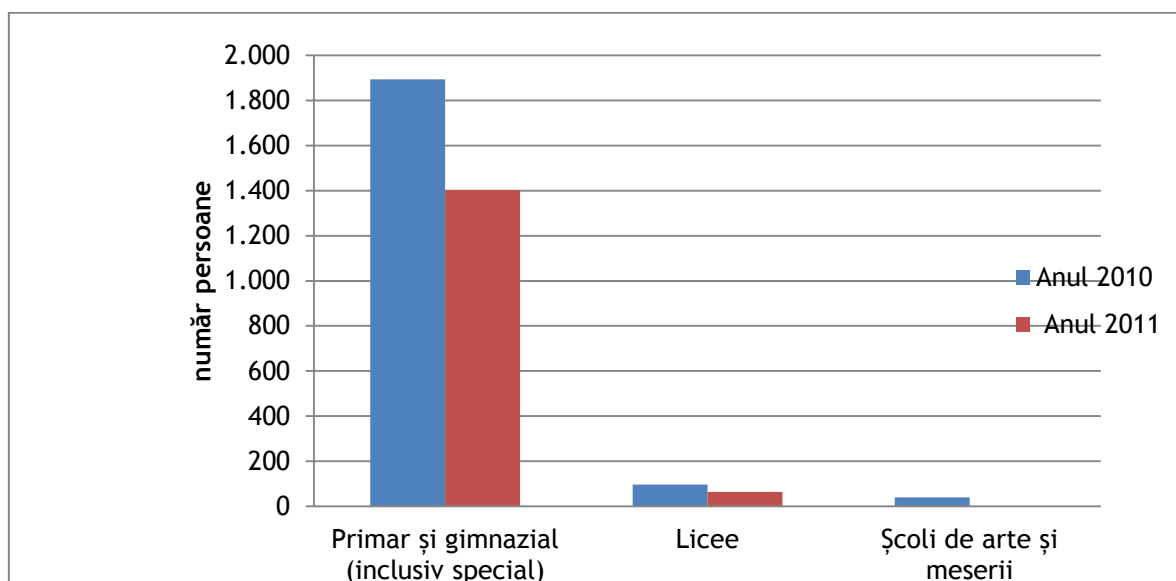
Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO Online, 2012

Figura nr. 149 Absolvenți pe niveluri de educație, în județul Giurgiu, în perioada 2010 - 2011

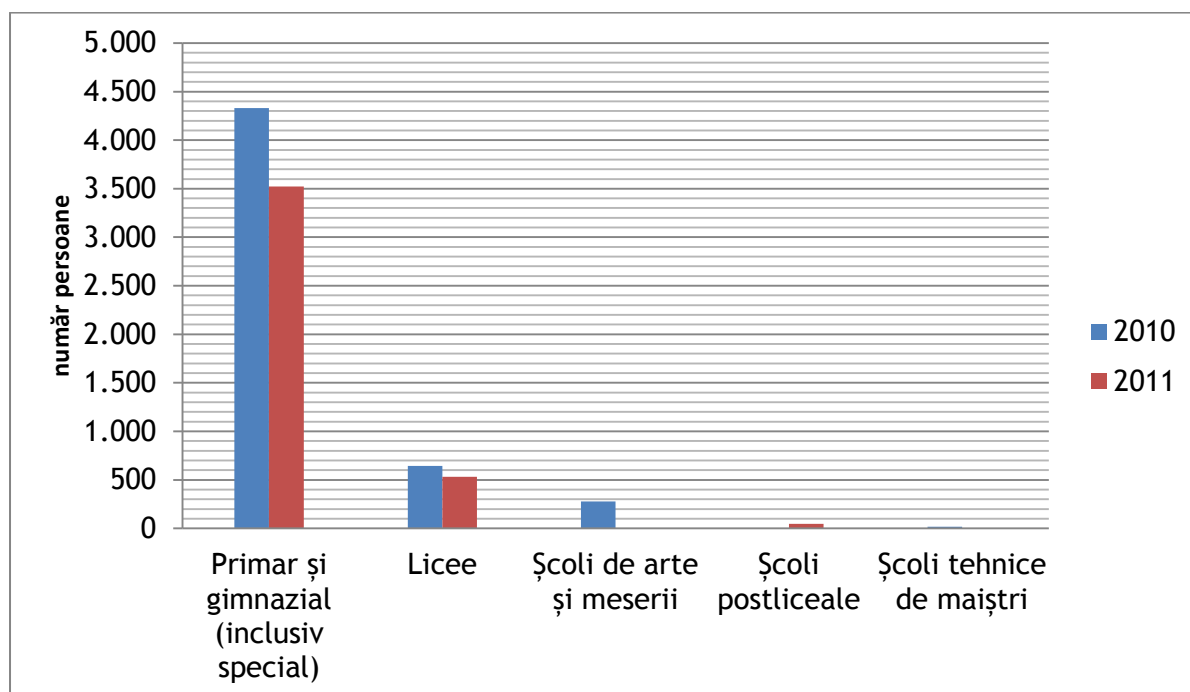
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Figura nr. 150 Absolvenți pe niveluri de educație, în județul Ialomița, în perioada 2010 - 2011

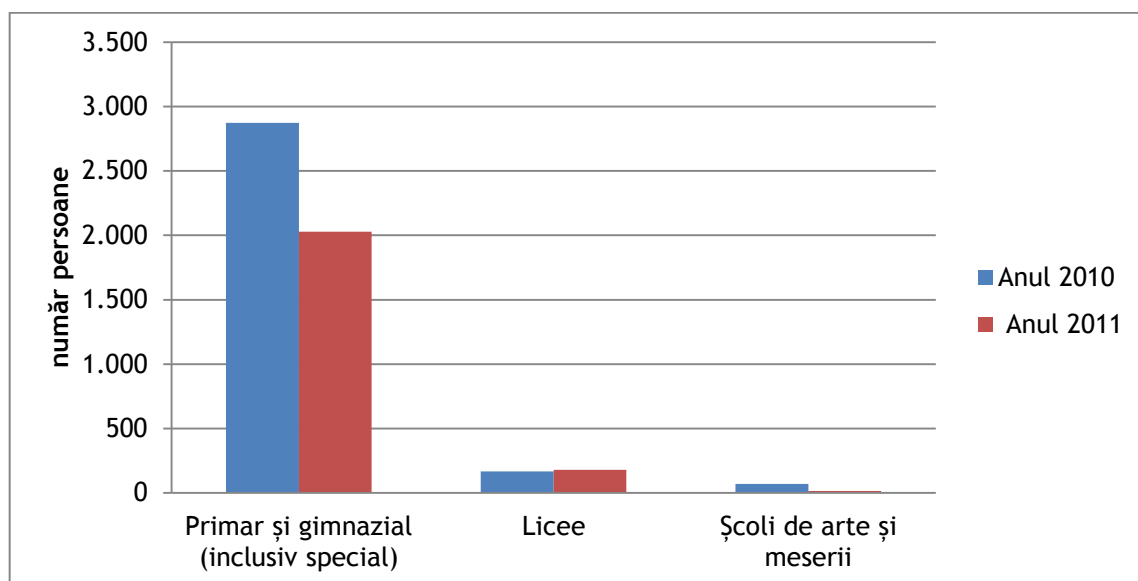
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Figura nr. 151 Absolvenți pe niveluri de educație, în județul Prahova, în perioada 2010 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Figura nr. 152 Absolvenți pe niveluri de educație, în județul Teleorman, în perioada 2010 - 2011

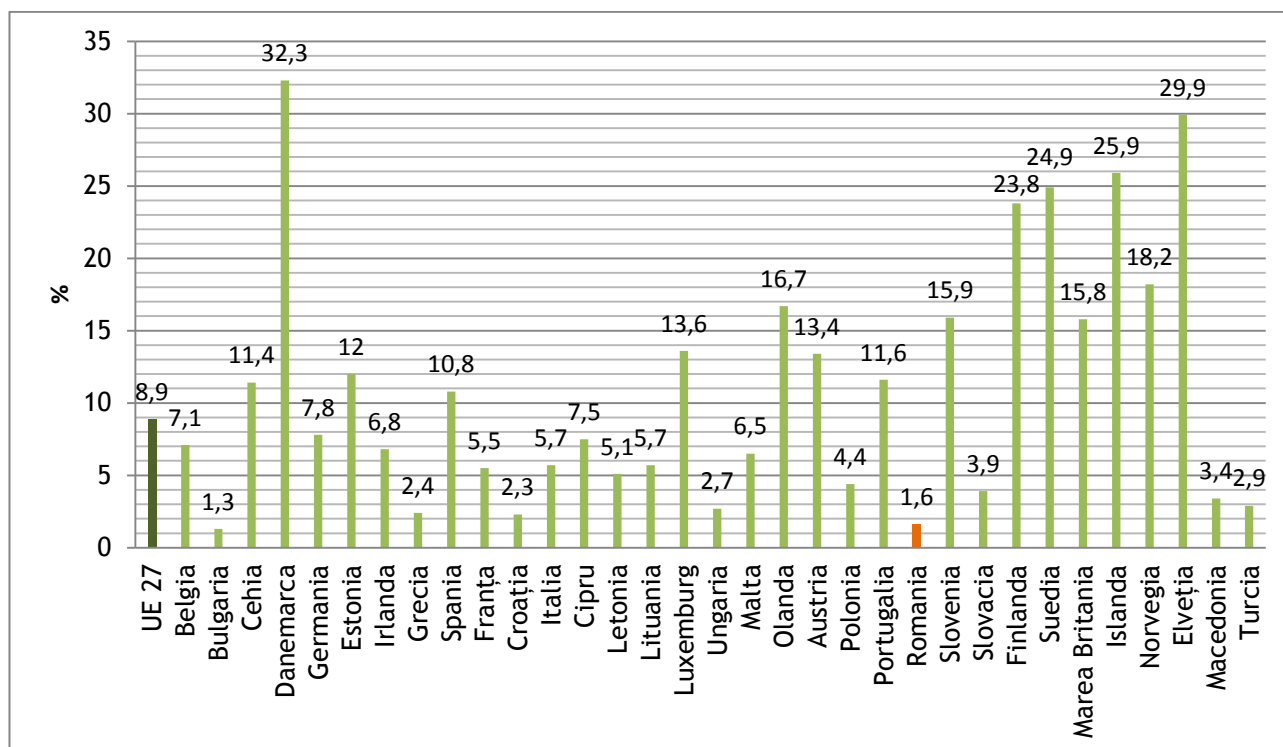

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

- b) Formarea profesională continuă în mediul rural: existența unor programe/cursuri de instruire și perfecționare exclusiv pentru populația din mediul rural, pe domenii (cu accent pe domeniul agricol); numărul de participanți la astfel de programe/cursuri; evidențierea fenomenelor de reconversie/reinserție profesională**

Rata medie de participare a adulților la programe de formare profesională la nivelul Uniunii Europene în anul 2011, era de 8,9%, cele mai mari procente înregistrându-se în Danemarca (32,3%), Islanda (27,3%) și Elveția (29,9%). Participarea adulților cu vârste între 15-64 de ani la programe de formare profesională în România se situează în continuare la coada clasamentului european cu un procent de participare de 1,6% în 2011, fiind urmată de Bulgaria cu o rată de participare a adulților la programe de formare profesională de 1,3%.

Figura nr. 153 Rata de participare a adulților la programe de formare profesională, în statele membre ale UE, la nivelul anului 2011

Sursa: Eurostat, 2012

Formarea profesională a fost susținută în perioada 2007 - 2011 prin proiecte implementate atât în mediul urban cât și în mediul rural, care au utilizat finanțări comunitare prin intermediul Programului Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 - 2013. Principala axă prioritară de finanțare, ce a permis implementarea de proiecte în mediul rural, având ca obiectiv formarea profesională continuă a populației, a fost Axa Prioritară 5 „Promovarea măsurilor active de ocupare”.

Conform Raportului anual de implementare a Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane, realizat de AM Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane, în anul 2011, numărul persoanelor care au participat la programe integrate prin Axa Prioritară 5, a fost sub țintele de program pentru acel an. Totuși, comparativ cu realizările din anii precedenți, s-a constatat o creștere semnificativă atât a indicatorilor de output cât și a celor de rezultat. La operațiunile finanțate în cadrul Axei Prioritare 5, în cursul

356

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

anului 2011 a fost raportat un număr de 142.439 persoane, astfel încât de la începutul implementării Programului Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane până la data de 31 decembrie 2011 au participat un număr total de 175.623 persoane, ceea ce reprezintă o creștere de 6,49 ori față de datele raportate la 31 decembrie 2010.

Repartizarea participanților pe fiecare Domeniu Major de Intervenție al Axei Prioritare 5, de la începutul programului până la 31 decembrie 2011, este următoarea:

- 117.476 participanți la programe integrate prin DMI 5.1 „Dezvoltarea și implementarea măsurilor active de ocupare”;
- 58.147 participanți la programe integrate prin DMI 5.2 „Promovarea sustenabilității pe termen lung a zonelor rurale în ceea ce privește dezvoltarea resurselor umane și ocuparea forței de muncă”.

În anul 2011 au fost înregistrate realizări semnificative, comparativ cu anul 2010, pentru următorii indicatorii de output:

- Numărul șomerilor de lungă durată, participanți la programe integrate a fost de 101.650 persoane, cu 12,46 ori mai mulți față de 2010 și reprezentând 81,44% din ținta asumată prin program;
- Numărul participanților din zonele rurale la programe integrate a fost de 23.661 persoane - creștere de aproximativ 1,95 ori față de 2010 și reprezentând 29,91% din valoarea asumată prin program.

În ceea ce privește indicatorii problematici din perspectiva atingerii țăintelor asumate prin program, aceștia sunt „Numărul participanților din zonele rurale la programe integrate” și „Ponderea participanților din zonele rurale certificați în cadrul programelor integrate, care au obținut un loc de muncă”.

Astfel, conform datelor de la 31.12.2011, numărul participanților din zonele rurale la programe integrate, în cadrul proiectelor finanțate prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane, Axa Prioritară 5, a fost de 23.661 persoane (numărul de persoane intrate în program până la data de 31.12.2011), reprezentând o valoare mai mică de 30% față de ținta asumată de 79.100 persoane. Această diferență mare între valoarea indicatorului și ținta asumată, se datorează faptului că grupul țintă vizat de Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane, DMI 5.2 are o serie de caracteristici care generează dificultăți în

perioada de implementare a proiectelor: persoane care fie au trecut, fie se apropie de vârsta pensionării; persoane care nu au nici un nivel de pregătire sau dețin un nivel limitat de competențe sau cunoștințe.

Situația este aceeași și în ceea ce privește indicatorul „Ponderea participanților din zonele rurale certificați în cadrul programelor integrate, care au obținut un loc de muncă”, a cărui valoare de realizare este mică, situație datorată dificultăților în găsirea unui loc de muncă, cauzate de criza economică.

Accesul la formare profesională în mediul rural în regiunea Sud Muntenia

La sfârșitul anului 2011, prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 - 2013, DMI 5.2, „Promovarea sustenabilității pe termen lung a zonelor rurale în ceea ce privește dezvoltarea resurselor umane și ocuparea forței de muncă”, la nivelul regiunii de dezvoltare Sud Muntenia erau finalizate 6 proiecte. Numărul total de participanți din mediul rural din regiunea Sud Muntenia, participanți la sesiunile de instruire și consiliere, formare profesională, informare și mediere, desfășurate prin aceste proiecte a fost de aproximativ 3.500 persoane.

Proiectele implementate la nivelul regiunii Sud Muntenia (Tabel nr. A152) au venit în întâmpinarea obiectivelor generale ale programului operațional și au derulat activități în scopul atingerii următoarelor obiective specifice:

- Creșterea oportunităților ocupaționale neagricole din mediul rural;
- Promovarea culturii antreprenoriale;
- Realizarea unor modele proactive de incluziune ocupațională a femeilor din mediul rural;
- Oferirea de servicii de măsuri active integrate pentru 500 de persoane fără loc de muncă sau ocupate în agricultura de subzistență din mediul rural;
- Dobândirea de noi competențe de către 400 de persoane active și inactive din mediul rural pentru dezvoltarea personală și pentru a corespunde nevoii de competențe pe piața muncii;

- Facilitarea accesului unui număr de 400 de persoane la activități de evaluare a aptitudinilor și de consiliere în carieră pentru îmbunătățirea mentalității și încrederii în sine a beneficiarilor;
- Creșterea gradului de informare și conștientizare pentru 180 beneficiari cu privire la necesitatea formării profesionale continue și la importanța însușirii tehnicilor de căutare a unui loc de muncă respectând normele de protecție a mediului;
- Dezvoltarea unui parteneriat național și transnațional pentru facilitarea accesului la programe de formare profesională și a schimbului de bune practici pentru comunitatea rurală;
- Dobândirea de competențe de bază de către 2.100 persoane active și inactive din mediul rural (modul de limba engleză, TIC, programe de formare profesională - barman, lucrător în comerț, cu excepția formării în scopul calificării și recalificării) pentru dezvoltarea profesională și pentru a corespunde nevoii de competențe de pe piața muncii;
- Operaționalizarea serviciului „InfoCariera - zona rurală”, specializat în: consiliere profesională, consiliere în carieră, consiliere pentru dezvoltarea personală, asistență pentru începerea unei activități independente sau pentru inițierea unei afaceri în mediul rural oferite grupului țintă;
- Dezvoltarea unui parteneriat național și transnațional pentru facilitarea accesului la programe de formare profesională și schimbului de bune practici pentru o serie de comune din regiune, având sprijinul autorităților locale;
- Crearea unui parteneriat între actori neguvernamentali, instituții publice din domeniile ocupării și educației, în vederea elaborării cercetărilor și studiilor de teren în 6 comunități pilot rurale din care să rezulte ghidul ocupațional al localităților vizate;
- Creșterea șanselor de integrare socio-profesională pentru un grup de 90 de persoane care provin din rândul șomerilor din mediul rural și agricultorilor de subzistență, prin aplicarea unui program de dezvoltare a competențelor individuale ale acestora în domeniile: utilizare TIC, limba engleză și cunoștințe elementare de antreprenariat;
- Înființarea și dezvoltarea unei rețele de operatori de dezvoltare a resurselor umane în 6 comunități rurale pilot; dezvoltarea unei campanii de informare, motivare și conștientizare în școlile din cele 6 comunități pilot în vederea pregătirii acestora pentru creșterea ponderii ocupațiilor non agricole.

359

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

Principalele activități desfășurate pentru implementarea proiectelor ce au vizat categoriile de grupuri țintă cu domiciliul în mediul rural din regiunea Sud Muntenia sunt următoarele:

- Cursuri de calificare profesională;
- Cercetare și studii de teren privind situația actuală a structurilor ocupaționale din mediul rural - analiză pe macroregiuni - analize de gen, analize privind fenomenul discriminării ocupaționale în funcție de vârstă, analize ale fenomenului antreprenorial și analize privind șomajul în mediul rural, analize privind identificarea și evaluarea nevoilor specifice ale diferitelor grupuri țintă din zonele rurale în vederea integrării/reintegrării pe piața muncii;
- Organizarea unui cadru instituțional necesar furnizării de programe de formare profesională pentru ocupații neagricole, crearea de parteneriate public-private, stabilirea de puncte de lucru în teritoriu;
- Activități de evaluare a aptitudinilor și de consiliere/ orientare în carieră;
- Activități de cercetare și studii de teren pentru identificarea nevoilor specifice de instruire în vederea integrării/ reintegrării pe piața muncii;
- Seminare de informare;
- Organizarea, lansarea serviciului „InfoCariera-zona rurală”;
- Instruirea de persoane care vor deveni operatori de dezvoltare a resurselor umane;
- Informarea, motivarea și conștientizarea elevilor din școlile din comunele cuprinse în proiecte și a părinților acestora cu privire la necesitatea educației permanente și oportunitățile de angajare sau la inițiativele individuale în mediul rural;
- Înființarea și dezvoltarea unei rețele de operatori de dezvoltare a resurselor umane, crearea unui portal pentru servicii ocupaționale, de informare și de consiliere, oportunități de educație și formare profesională;
- Promovarea culturii antreprenoriale.

La nivelul fiecărui județ din regiunea Sud Muntenia, situația proiectelor implementate ce au vizat formarea profesională continuă a populației este prezentată în continuare.

360

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

Județul Argeș

La finalul anului 2011, prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 - 2013, DMI 5.2, „Promovarea sustenabilității pe termen lung a zonelor rurale în ceea ce privește dezvoltarea resurselor umane și ocuparea forței de muncă”, la nivelul județului Argeș erau finalizate activități aferente unui număr de 4 proiecte, respectiv 2 proiecte strategice, implementate la nivel interregional și 2 proiecte de tip grant implementate la nivel județean și interjudețean.

Tabel nr. 48 Lista proiectelor finanțate prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane, DMI 5.2., implementate în județul Argeș, până în anul 2011

Nr. Crt	Denumire proiect	Aria de implementare
1.	Revitalizarea și dezvoltarea meșteșugurilor tradiționale în zona Argeșului prin implicarea populației rurale în viața comunităților locale	Județul Argeș
2.	Măsuri active integrate pentru persoanele din mediul rural în căutare de loc de muncă sau ocupate în agricultura de subzistență din regiunea Sud Muntenia	Regiunea Sud Muntenia (Dâmbovița, Prahova, Argeș, Ialomița, Călărași, Giurgiu, Teleorman)
3.	Depășirea barierelor de către comunitatea rurală prin instruire	3 județe din regiunile Sud Muntenia, Centru și Sud Est (județele Argeș, Brașov și Tulcea) și Madrid (Spania)
4.	Necesitate și oportunitate-instruire pentru comunitatea rurală	48 comune din regiunile Sud Vest Oltenia și Sud Muntenia (județele Argeș, Dâmbovița, Teleorman, Gorj, Mehedinți) și Madrid (Spania)

Sursa: OIR Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane Sud Muntenia, 2012

Prin intermediul activităților desfășurate în cadrul proiectelor implementate la nivel județean s-a urmărit atingerea următoarelor obiective:

- Creșterea nivelului de calificare a resurselor umane fără loc de muncă sau ocupate în agricultura de subzistență din mediul rural, în vederea facilitării accesului la ocupare în activități non-agricole;
- Îmbunătățirea calității și adaptabilității resurselor umane din zonele rurale în vederea facilitării accesului la ocupare în activități non-agricole.

Formarea profesională efectivă s-a adresat următoarelor categorii de competențe și domenii de activitate:

- Dobândirea de competențe suplimentare necesare pe piața muncii: limba engleză, TIC, antreprenoriat;
- Dobândirea abilităților specifice meșteșugurilor tradiționale din zona Argeșului, cum ar fi ceramica, împletitul nuielilor și prelucrarea firelor de lână;
- Absolvirea de cursuri de calificare în meseriile: Operator calculator - inițiere/calificare; Montator pereți și plafoane din ghips carton; Lucrător social; Instalator tehnico-sanitar și gaze; Lucrător în comerț; Confectioner tâmplărie aluminiu și PVC; Confectioner îmbrăcăminte; Patiser; Frizer, coafor, manichiurist, pedichiurist; Ospătar (chelner); Bucătar; Zidar pietrar, tencuitor; Dulgher, tâmplar parchetar; Fierar betonist, montator prefabricate; Instalator tehnico-sanitar și gaze; Brutar; Patiser; Lucrător în comerț; Lucrător finisor în construcții; Vânzător în unități de alimentație publică; Agent de vânzări.

Numărul total de participanți în proiectele strategice și de tip grant care au inclus și grupuri țintă cu domiciliul în localitățile rurale din județul Argeș a fost de aproximativ 3.186 persoane. Numărul de participanți din județul Argeș la aceste proiecte a fost de aproximativ 800 persoane.

Prin intermediul activităților desfășurate în cadrul proiectelor implementate la nivel județean s-a urmărit atingerea următoarelor rezultate:

a) Rezultate cumulate atinse prin proiectele strategice

- 330 persoane calificate și recalificate pentru diverse meserii;
- 100 de persoane cărora le-au fost evaluate și certificate competențele pentru diverse meserii;
- 74 persoane din mediul rural au urmat cursuri de limba engleză;
- 74 persoane din mediul rural au urmat cursuri de informatică;

362

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

- 74 persoane din mediul rural au urmat cursuri de barman;
- 74 persoane din mediul rural au urmat cursuri pentru meseria de lucrător comercial;
- 133 de persoane au apelat la serviciul „InfoCariera-zona rurală”;
- 133 de persoane au fost informate prin serviciul „InfoCariera-zona rurală”;
- 200 de persoane au participat la sesiunile de informare privind beneficiile formării profesionale;
- 250 persoane au fost informate asupra pieței muncii, asupra locurilor de muncă vacante și asupra condițiilor de ocupare a acestora;
- 250 persoane au fost instruite în tehnici de căutare a unui loc de muncă și cu privire la cum se întocmește un CV, cum trebuie să te prezinți la un interviu;
- Au fost elaborate planuri individuale de mediere pentru 250 persoane;
- Au fost consiliate 500 de persoane.

b) Rezultate cumulate atinse prin proiectele de tip grant:

- 186 persoane au obținut calificări în meserii în domeniul tricotajelor, împletiturilor de nule și ceramicii;
- Au fost derulate activități de informare, consiliere, mediere pentru beneficiari din mediul rural.

Județul Călărași

La finalul anului 2011, prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 - 2013, DMI 5.2, „Promovarea sustenabilității pe termen lung a zonelor rurale în ceea ce privește dezvoltarea resurselor umane și ocuparea forței de muncă”, la nivelul județului Călărași au fost implementate activități aferente unui număr de 2 proiecte, dintre care 1 proiect strategic, implementat la nivel interregional și 1 proiect de tip grant implementat la nivel județean.

Tabel nr. 49 Lista proiectelor finanțate prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane, DMI 5.2., implementate în județul Călărași, până în anul 2011

Nr. Crt	Denumire proiect	Localizare proiect
1.	Măsurile active integrate pentru persoanele din mediul rural în căutare de loc de muncă sau ocupate în agricultura de subzistență din regiunea Sud Muntenia.	Regiunea Sud Muntenia (Dâmbovița, Prahova, Argeș, Ialomița, Călărași, Giurgiu, Teleorman)
2.	Pilotarea unui mecanism operațional de dezvoltare locală a resurselor umane în 6 comunități rurale, ca instrument de încurajare a ocupării forței de muncă în domenii non agricole. Acronim: MODEL_RURAL	Județul Călărași

Sursa: OIR Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane Sud Muntenia, 2012

Prin intermediul activităților desfășurate în cadrul proiectelor implementate la nivel județean s-a urmărit atingerea următoarelor obiective:

- Creșterea nivelului de calificare a resurselor umane fără loc de muncă sau ocupate în agricultura de subzistență din mediul rural, în vederea facilitării accesului la ocupare în activități non-agricole;
- Crearea mecanismelor și instrumentelor pentru dezvoltarea unor programe integrate de acțiune la nivel local, în vederea sporirii șanselor de ocupare în domenii non agricole a populației din mediul rural.

Formarea profesională efectivă s-a adresat următoarelor categorii de competențe și domenii de activitate:

- Antreprenoriat în mediul rural;
- Dobândirea de competențe suplimentare necesare pe piața muncii: limba engleză, TIC;
- Absolvirea de cursuri de calificare în meseriile: Operator calculator - inițiere/calificare; Montator pereți și plafoane din ghips carton; Lucrător social; Instalator tehnico-sanitar și gaze; Finisor în construcții; Lucrător în comerț; Confectioner tâmplărie aluminiu și PVC;

Confectioner îmbrăcăminte; Patiser; Frizer, coafor, manichiurist, pedichiurist; Ospătar (chelner); Bucătar; Zidar pietrar, tencuitor; Dulgher, tâmplar parchetar; Fierar betonist, montator prefabricate; Brutar; Vânzător în unități de alimentație publică; Agent de vânzări.

Numărul total de participanți în proiectul strategic și proiectul de tip grant care s-au implementat și în județul Călărași a fost de aproximativ 1.100 persoane. Numărul de participanți din județul Călărași la aceste proiecte a fost de aproximativ 670 persoane.

Prin intermediul activităților desfășurate în cadrul proiectelor implementate la nivel județean s-a urmărit atingerea următoarelor rezultate:

a) Rezultate cumulate atinse prin proiectul strategic:

- 200 persoane calificate și recalificate pentru diverse meserii;
- 100 de persoane cărora le-au fost evaluate și certificate competențele pentru diverse meserii;
- 133 de persoane au apelat la serviciul „InfoCariera-zona rurală”;
- 133 de persoane au beneficiat de serviciul „InfoCariera-zona rurală”;
- 200 de persoane au participat la sesiunile de informare privind beneficiile formării profesionale;
- Elaborarea de planuri individuale de mediere pentru 250 persoane;
- Consilierea a 500 de persoane.

b) Rezultate cumulate atinse prin grant:

- Certificarea a 90 de persoane absolvente a cursurilor;
- Inițierea a 90 absolvenți în utilizarea portalului MODEL - rural;
- Derularea de activități de informare, consiliere, consultanță, mediere;
- Înființarea rețelei de 6 cluburi „Cariera mea”;
- Elaborarea bazei de date cu privire la serviciile sociale și de ocupare disponibile și persoanele de contact care sprijină inserția pe piața muncii în mediul rural;
- Rețele locale formate din actori publici și privați pentru sprijinirea incluziunii pe piața muncii;
- 300 persoane din mediul rural au beneficiat de programe de informare și consiliere;

- 3.600 persoane (participanți la programele integrate, elevi din ani terminali, părinți, persoane ocupate în agricultura de subzistență) au beneficiat de materiale informative;
- 300 de elevi au beneficiat de campanii de informare și conștientizare.

Județul Dâmbovița

La finalul anului 2011, prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 - 2013, DMI 5.2, „Promovarea sustenabilității pe termen lung a zonelor rurale în ceea ce privește dezvoltarea resurselor umane și ocuparea forței de muncă”, la nivelul județului Dâmbovița, au fost implementate activități aferente unui număr de 2 proiecte, dintre care 1 proiect strategic, implementat la nivel interregional și 1 proiect de tip grant implementat la nivel interjudețean.

Tabel nr. 50 Lista proiectelor finanțate prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane, DMI 5.2., implementate în județul Dâmbovița, până în anul 2011

Nr. Crt.	Denumire proiect	Locația de realizare a proiectului
1.	Necesitate și oportunitate-instruire pentru comunitatea rurală	48 comune din regiunile Sud Vest Oltenia, Sud Muntenia, respectiv din județele: Argeș, Dâmbovița, Teleorman, Vâlcea, Gorj, Mehedinți și Spania: Madrid
2.	Măsuri active integrate pentru persoanele din mediul rural în căutare de loc de muncă sau ocupate în agricultura de subzistență din regiunea Sud Muntenia	Regiunea Sud Muntenia (Dâmbovița, Prahova, Argeș, Ialomița, Călărași, Giurgiu, Teleorman)

Sursa: OIR Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane Sud Muntenia, 2012

Prin intermediul activităților desfășurate în cadrul proiectelor implementate la nivel județean s-a urmărit atingerea următoarelor obiective:

- Creșterea nivelului de calificare a resurselor umane fără loc de muncă sau ocupate în agricultura de subsistență din mediul rural, în vederea facilitării accesului la ocupare în activități non-agricole;
- Îmbunătățirea calității și adaptabilității resurselor umane din zonele rurale în vederea facilitării accesului de ocupare în activități non - agricole.

În ceea ce privește formarea profesională efectivă, aceasta s-a derulat în următoarele direcții:

- Dobândirea de competențe suplimentare necesare pe piața muncii: limba engleză, TIC, antreprenoriat;
- Dezvoltarea abilităților specifice meșteșugurilor tradiționale din zona Argeșului, cum ar fi ceramica, împletitul nuielor și prelucrarea firelor de lână;
- Absolvirea de cursuri de calificare în meseriile: Operator calculator - inițiere/calificare; Montator pereți și plafoane din ghips carton; Lucrător social; Instalator tehnico-sanitar și gaze; Finisor în construcții; Lucrător în comerț; Confectioner tâmplărie aluminiu și PVC; Confectioner îmbrăcăminte; Patiser; Frizer, coafor, manichiurist, pedichiurist; Ospătar (chelner); Bucătar; Zidar pietrar, tencuitor; Dulgher, tâmplar parchetar; Fierar betonist, montator prefabricate; Brutar; Vânzător în unități de alimentație publică; Agent de vânzări.

Numărul total de participanți în proiectul strategic și cel de tip grant care au inclus grupuri țintă din județul Dâmbovița a fost de aproximativ 2.600. Numărul de participanți din județul Dâmbovița la aceste proiecte a fost de aproximativ 491 persoane.

Prin intermediul activităților desfășurate în cadrul proiectelor implementate la nivel județean s-a urmărit atingerea următoarelor rezultate:

a) Rezultate cumulate atinse prin proiectul strategic:

- 74 persoane din mediul rural au urmat cursuri de limba engleză;
- 74 persoane din mediul rural au urmat cursuri de informatică;
- 74 persoane din mediul rural au urmat cursuri de barman;
- 74 persoane din mediul rural au urmat cursuri pentru meseria de lucrător comercial;
- 250 persoane au fost informate asupra pieței muncii, asupra locurilor de muncă vacante și asupra condițiilor de ocupare a acestora;

- 250 persoane au fost instruite în tehnici de căutare a unui loc de muncă, cu privire la modalitatea în care se întocmește un CV, și la felul în care trebuie să te prezinți la un interviu;
- Elaborarea de planuri individuale de mediere pentru 250 persoane;
- Consilierea a 500 de persoane;
- 133 de persoane au apelat la serviciul „InfoCariera-zona rurală”;
- 133 de persoane au fost informate prin serviciul „InfoCariera-zona rurală”.

b) Rezultate cumulate atinse prin proiectul de tip grant:

- 200 de persoane au participat la sesiunile de informare privind beneficiile formării profesionale;
- 200 persoane au fost calificate și recalificate pentru diverse meserii;
- 100 de persoane cărora le-au fost evaluate și certificate competențele pentru diverse meserii;
- Derularea de activități de informare, consiliere, consultanță, mediere.

Județul Giurgiu

La finalul anului 2011, prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 - 2013, DMI 5.2, „Promovarea sustenabilității pe termen lung a zonelor rurale în ceea ce privește dezvoltarea resurselor umane și ocuparea forței de muncă”, au fost implementate activități aferente unui număr de 2 proiecte, dintre care 1 proiect strategic cu o arie de acoperire națională și 1 proiect de tip grant interjudețean.

Tabel nr. 51 Lista proiectelor implementate la nivelul județului Giurgiu, anul 2011

Nr. Crt.	Denumire proiect	Localizare proiect
1.	Dezvoltarea pieței muncii prin promovarea ocupațiilor neagricole în mediul rural	La nivel național (inclusiv județul Giurgiu)
2.	Măsuri active integrate pentru persoanele din mediul rural în căutare de loc de muncă sau ocupate în agricultura de subzistență din regiunea Sud Muntenia	Regiunea Sud Muntenia (Dâmbovița, Prahova, Argeș, Ialomița, Călărași, Giurgiu, Teleorman)

Sursa: OIR Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane Sud Muntenia, 2012

Prin intermediul activităților desfășurate în cadrul proiectelor implementate la nivel județean s-a urmărit atingerea următoarelor obiective :

- Implementarea unor măsuri eficiente de dezvoltare și flexibilizare a pieței muncii prin stimularea, susținerea activităților neagricole, prin promovarea culturii antreprenoriale și prin atragerea în activități neagricole a persoanelor din agricultura de subzistență;
- Creșterea nivelului de calificare a resurselor umane fără loc de muncă sau ocupate în agricultura de subzistență din mediul rural, în vederea facilitării accesului la ocupare în activități non-agricole.

În ceea ce privește formarea profesională efectivă, aceasta s-a derulat pe următoarele direcții:

- Dobândirea de competențe suplimentare necesare pe piața muncii: limba engleză, TIC, antreprenoriat;
- Absolvirea de cursuri de calificare în meseriile: Operator calculator - inițiere/calificare; Montator pereți și plafoane din ghips carton; Lucrător social; Instalator tehnico-sanitar și gaze; Finisor în construcții; Lucrător în comerț; Confectioner tâmplărie aluminiu și PVC; Confectioner îmbrăcăminte; Patiser; Frizer, coafor, manichiurist, pedichiurist; Ospătar (chelner); Bucătar; Zidar pietrar, tencuitor; Dulgher, tâmplar parchetar; Fierar betonist, montator prefabricate; Instalator tehnico-sanitar și gaze; Brutar; Vânzător în unități de alimentație publică; Agent de vânzări; Formator; Manager proiect; Preparator produse

369

din lapte; Preparator produse făinoase; Administrator pensiune turistică; Lucrător pensiune turistică.

Numărul total de participanți în proiectele strategice și de tip grant care au inclus grupuri țintă cu domiciliul în localitățile rurale din județul Giurgiu a fost de aproximativ 2.300. Numărul de participanți din județului Giurgiu la aceste proiecte a fost de aproximativ 700 persoane.

Prin intermediul activităților desfășurate în cadrul proiectelor implementate la nivel județean s-a urmărit atingerea următoarelor rezultate:

a) Rezultate cumulate atinse prin proiectul strategic:

- 200 persoane calificate și recalificate pentru diverse meserii;
- 100 de persoane cărora le-au fost evaluate și certificate competențele pentru diverse meserii;
- Derularea de activități de informare, consiliere, consultanță, mediere;
- 133 de persoane au apelat la serviciul „InfoCariera-zona rurală”;
- 133 de persoane au fost informate prin intermediul serviciului „InfoCariera-zona rurală”;
- 200 de persoane au participat la sesiunile de informare privind beneficiile formării profesionale.

b) Rezultate cumulate atinse prin proiectul tip grant:

- Elaborarea de planuri individuale de mediere pentru 250 persoane;
- Consilierea a 500 de persoane.

Județul Ialomița

În județul Ialomița, până la finalul anului 2011, prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 - 2013, DMI 5.2, „Promovarea sustenabilității pe termen lung a zonelor rurale în ceea ce privește dezvoltarea resurselor umane și ocuparea forței de muncă”, au fost implementate activități aferente unui proiect de tip grant, interjudețean.

Tabel nr. 52 Lista proiectelor finanțate prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane, DMI 5.2., implementate în județul Ialomița, până în anul 2011

Nr. Crt.	Denumire proiect	Localizare proiect
1.	Măsurile active integrate pentru persoanele din mediul rural în căutare de loc de muncă sau ocupate în agricultura de subzistență din regiunea Sud Muntenia.	Regiunea Sud Muntenia (Dâmbovița, Prahova, Argeș, Ialomița, Călărași, Giurgiu, Teleorman)

Sursa: OIR Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane Sud Muntenia, 2012

Prin intermediul activităților desfășurate în cadrul proiectului implementat la nivel județean, s-a urmărit creșterea nivelului de calificare a resurselor umane fără loc de muncă sau ocupate în agricultura de subzistență din mediul rural, în vederea facilitării accesului la ocupare în activități non-agricole.

În ceea ce privește formarea profesională efectivă, aceasta s-a derulat în următoarele direcții:

- Dobândirea de competențe suplimentare necesare pe piața muncii: limba engleză, TIC;
- Absolvirea de cursuri de calificare în meseriile: Operator calculator - inițiere/calificare; Montator pereți și plafoane din ghips carton; Lucrător social; Instalator tehnico-sanitar și gaze; Finisor în construcții; Lucrător în comerț; Confectioner tâmplărie aluminiu și PVC; Confectioner îmbrăcăminte; Patiser; Frizer, coafor, manichiurist, pedichiurist; Ospătar (chelner); Bucătar; Zidar pietrar, tencuitor; Dulgher, tâmplar parchetar; Fierar betonist, montator prefabricate; Brutar; Vânzător în unități de alimentație publică; Agent de vânzări; Formator; Manager proiect; Preparator produse din lapte; Preparator produse făinoase; Administrator pensiune turistică; Lucrător pensiune turistică.

Numărul total de participanți în proiectul de tip grant care a inclus grupuri țintă cu domiciliul în localitățile rurale din județul Ialomița a fost de aproximativ 500. Numărul de participanți din județul Ialomița la aceste proiecte a fost de aproximativ 70 persoane.

Prin intermediul activităților desfășurate în cadrul proiectului implementat la nivel județean s-a urmărit atingerea următoarelor rezultate:

- 200 persoane calificate și recalificate pentru diverse meserii;
- 100 de persoane cărora le-au fost evaluate și certificate competențele pentru diverse meserii;
- Derularea de activități de informare, consiliere, consultanță, mediere;
- 133 de persoane informate, beneficiare ale serviciului „InfoCariera-zona rurală”;
- Elaborarea de planuri individuale de mediere pentru 250 persoane;
- Consilierea a 500 de persoane.

Județul Prahova

În județul Prahova, până la finalul anului 2011, prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 - 2013, DMI 5.2, „Promovarea sustenabilității pe termen lung a zonelor rurale în ceea ce privește dezvoltarea resurselor umane și ocuparea forței de muncă”, au fost implementate activități aferente unui proiect de tip grant la nivel interjudețean.

Tabel nr. 53 Lista proiectelor finanțate prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane, DMI 5.2., implementate în județul Prahova, până în anul 2011

Nr. Crt.	Denumire proiect	Localizare proiect
1.	Măsuri active integrate pentru persoanele din mediul rural în căutare de loc de muncă sau ocupate în agricultura de subzistență din regiunea Sud Muntenia.	Regiunea Sud Muntenia (Dâmbovița, Prahova, Argeș, Ialomița, Călărași, Giurgiu, Teleorman)

Sursa: OIR Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane Sud Muntenia, 2012

Prin intermediul activităților desfășurate în cadrul proiectului implementat la nivel județean s-a urmărit creșterea nivelului de calificare a resurselor umane fără loc de muncă sau ocupate în agricultura de subzistență din mediul rural, în vederea facilitării accesului la ocupare în activități non-agricole.

În ceea ce privește formarea profesională efectivă, aceasta s-a derulat în următoarele direcții:

- Dobândirea de competențe suplimentare necesare pe piața muncii: limba engleză, TIC;
- Absolvirea de cursuri de calificare în meseriile: Operator calculator - inițiere/calificare; Montator pereți și plafoane din ghips carton; Lucrător social; Instalator tehnico-sanitar și gaze; Finisor în construcții; Lucrător în comerț; Confectioner tâmplărie aluminiu și PVC; Confectioner îmbrăcăminte; Patiser; Frizer, coafor, manichiurist, pedichiurist; Ospătar (chelner); Bucătar; Zidar pietrar, tencuitor; Dulgher, tâmplar parchetar; Fierar betonist, montator prefabricate; Brutar; Vânzător în unități de alimentație publică; Agent de vânzări; Formator; Manager proiect; Preparator produse din lapte; Preparator produse făinoase; Administrator pensiune turistică; Lucrător pensiune turistică.

Numărul total de participanți în proiectul de tip grant care a inclus grupuri țintă cu domiciliul în localitățile rurale din județul Prahova a fost de aproximativ 500. Numărul de participanți din județul Prahova la acest proiect a fost de aproximativ 70 persoane.

Prin intermediul activităților desfășurate în cadrul proiectului implementat la nivel județean s-a urmărit atingerea următoarelor rezultate:

- 200 persoane calificate și recalificate pentru diverse meserii;
- 100 de persoane cărora le-au fost evaluate și certificate competențele pentru diverse meserii;
- Derularea de activități de informare, consiliere, consultanță, mediere;
- 133 de persoane informate, beneficiare ale serviciului „InfoCariera-zona rurală”
- Elaborarea de planuri individuale de mediere pentru 250 persoane;
- Consilierea a 500 de persoane.

Județul Teleorman

În județul Teleorman, până la finalul anului 2011, prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 - 2013, DMI 5.2, „Promovarea sustenabilității pe termen lung a zonelor rurale în ceea ce privește dezvoltarea resurselor umane și ocuparea forței de muncă”, la nivelul județului Teleorman, au fost implementate activități aferente unui proiect de tip grant la nivel interjudețean.

373

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

Tabel nr. 54 Lista proiectelor finanțate prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane, DMI 5.2., implementate în județul Teleorman, până în anul 2011

Nr. Crt.	Denumire proiect	Localizare proiect
1.	Măsurile active integrate pentru persoanele din mediul rural în căutare de loc de muncă sau ocupate în agricultura de subzistență din regiunea Sud Muntenia.	Regiunea Sud Muntenia (Dâmbovița, Prahova, Argeș, Ialomița, Călărași, Giurgiu, Teleorman)

Sursa: OIR Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane Sud Muntenia, 2012

Prin intermediul activităților desfășurate în cadrul proiectului implementat la nivel județean, s-a urmărit creșterea nivelului de calificare a resurselor umane fără loc de muncă sau ocupate în agricultura de subzistență din mediul rural, în vederea facilitării accesului la ocupare în activități non-agricole.

În ceea ce privește formarea profesională efectivă, aceasta s-a derulat în următoarele direcții:

- Dobândirea de competențe suplimentare necesare pe piața muncii: limba engleză, TIC;
- Absolvirea de cursuri de calificare în meseriile: Operator calculator - inițiere/calificare; Montator pereți și plafoane din ghips carton; Lucrător social; Instalator tehnico-sanitar și gaze; Finisor în construcții; Lucrător în comerț; Confectioner tâmplărie aluminiu și PVC; Confectioner îmbrăcăminte; Patiser; Frizer, coafor, manichiurist, pedichiurist; Ospătar (chelner); Bucătar; Zidar pietrar, tencuitor; Dulgher, tâmplar parchetar; Fierar betonist, montator prefabricate; Instalator tehnico-sanitar și gaze; Brutar; Patiser; Lucrător în comerț; Vânzător în unități de alimentație publică; Agent de vânzări; Formator; Manager proiect; Preparator produse din lapte; Preparator produse făinoase; Administrator pensiune turistică; Lucrător pensiune turistică.

Numărul total de participanți în proiectul de tip grant care a inclus grupuri țintă cu domiciliul în localitățile rurale din județul Teleorman a fost de aproximativ 500. Numărul de participanți din județul Teleorman la aceste proiecte a fost de aproximativ 70 persoane.

Prin intermediul activităților desfășurate în cadrul proiectelor implementate la nivel județean s-a urmărit atingerea următoarelor rezultate:

- 200 persoane calificate și recalificate pentru diverse meserii;
- 100 de persoane cărora le-au fost evaluate și certificate competențele pentru diverse meserii;
- Derularea de activități de informare, consiliere, consultanță, mediere;
- 133 de persoane informate, beneficiare ale serviciului „InfoCariera-zona rurală”;
- Elaborarea de planuri individuale de mediere pentru 250 persoane;
- Consilierea a 500 de persoane.

Concluzii

Proiectele de formare profesională a populației din mediul rural implementate la nivelul județelor regiunii Sud Muntenia, au propus activități menite să contribuie la promovarea mobilității ocupaționale în rândul persoanelor din mediul rural, fără un loc de muncă sau ocupate în agricultura de subzistență. Astfel, principalele tipuri de activități implementate prin proiecte, au fost cele de furnizare de servicii de formare profesională, informare și consiliere, oferirea de servicii de mediere pe piața muncii, dezvoltarea de competențe antreprenoriale, înființarea de centre de informare și orientare profesională la nivel comunal și/sau județean.

În ceea ce privește formarea profesională, ca măsură de stimulare a mobilității forței de muncă, proiectele implementate la nivelul regiunii Sud Muntenia au propus spre implementare sesiuni de formare profesională în specializări cerute pe piață și în concordanță cu opțiunile și aptitudinile individuale ale cursanților. Cursurile de formare profesională furnizate au urmărit în primul rând asigurarea dezvoltării unor competențe de bază pe piața muncii: antreprenariat rural, competențe de comunicare în limba engleză, competențe de utilizare a calculatorului (TIC). În ceea ce privește specializările oferite grupurilor țintă, prin sesiunile de formare profesională au fost furnizate cursuri de calificare/ recalificare în ocupații cu nivel de calificare mediu din domeniul confecțiilor și textilelor, serviciilor și comerțului și din domeniul construcțiilor (zidar), precum: confecționar produse textile, infirmieră, lucrător comercial, ospătar, bucătar, lucrător social dar și în unele specialități specifice activităților din mediul rural - preparator produse din lapte, lucrător în morărit și panificație, meșteșugar tradițional.

375

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

În ceea ce privește stimularea mobilității muncii prin servicii de informare și consiliere, proiectele derulate la nivelul regiunii și-au propus realizarea de campanii de informare și deschiderea de centre de informare și consiliere la nivel județean. Astfel s-au înființat la nivel județean cluburile „Cariera mea”, precum și serviciul „InfoCariera-zona rurală”.

În ceea ce privește activitatea de mediere, ca măsură activă de stimulare a ocupării forței de muncă, proiectele derulate la nivelul regiunii au vizat într-o proporție relativ scăzută furnizarea de astfel de servicii personalizate. Cu toate acestea, la nivelul celor 7 județe ale regiunii Sud Muntenia, au fost realizate planuri individuale de mediere pentru 250 de persoane din fiecare județ, oferindu-se astfel, persoanelor aparținând grupului țintă, servicii de mediere a legăturii acestora cu angajatorii, în vederea stabilirii de raporturi de muncă.

c) Gradul de informare a populației din mediul rural cu privire la accesarea de fonduri europene

Informarea populației din mediul rural cu privire la oportunitățile de accesare a fondurilor europene în mediul rural din regiunea Sud Muntenia a fost efectuată prin intermediul a diferite mijloace de comunicații (electronice, broșuri, publicații de specialitate, studii, mass-media), campanii de informare ale autorităților locale, organisme intermediare sau firme de consultanță cu experți în domeniu.

În acest sens, campania de informare derulată de către Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit (APDRP) pentru Programul Național pentru Dezvoltare Rurală (PNDR) „*Fonduri europene pentru mediul rural*”, s-a desfășurat pe parcursul a cinci luni, începând cu luna februarie 2011, iar scopul a fost de conștientizare a publicului interesat asupra oportunităților de finanțare oferite de Programul Național pentru Dezvoltare Rurală.

Campania de informare a fost structurată pe mai multe niveluri de interacțiune cu publicul. Astfel, un prim nivel a fost reprezentat de întâlnirile cu grupuri mici de locuitori ai satelor, abordare de tip kitchen table, prin care aceștia își prezentau ideile de proiecte și primeau îndrumare directă.

O altă componentă a fost reprezentată de atelierele de lucru, care, sub forma unor caravane informative, adunau mai mulți locuitori ai satelor pentru informări detaliate și practice asupra modalităților de obținere a finanțărilor nerambursabile.

Activitățile de informare, implementate sub forma campaniei de informare denumită „*Fonduri europene pentru mediul rural - 2011*”, au avut în vedere asigurarea egalității de șanse în accesarea FEADR prin diseminarea informațiilor către un număr reprezentativ (raportat la indicatorii de realizare din Programul Național pentru Dezvoltare Rurală) de potențiali beneficiari ai Programului Național pentru Dezvoltare Rurală, indiferent de criterii etnice, sexuale, religioase, precum și de dizabilități fizice, vârstă, statut social sau financiar. Această campanie a sporit gradul de conștientizare și înțelegere a persoanelor din mediul rural al regiunii Sud Muntenia, cu privire la oportunitățile de accesare a fondurilor europene.

Gradul de informare a populației din mediul rural cu privire la accesarea fondurilor europene reprezintă tema principală a raportului de evaluare „Dinamizare rurală prin angajare sustenabilă”. Pentru cuantificarea acestui indicator a fost necesară aplicarea unui număr de 300 de chestionare pe un eșantion de 300 de persoane cu vârsta de peste 18 ani, din regiunile de dezvoltare Centru, Sud Muntenia, Sud Vest și Sud Est.

Întrebările cuprinse în chestionar au fost variate, în continuare fiind prezentată o selecție a celor mai relevante întrebări și răspunsuri pentru determinarea gradului de informare a populației cu privire la accesarea fondurilor europene.

Astfel, la întrebarea „Ce anume ar trebui făcut pentru a obține mai ușor informații?”, marea majoritate a celor chestionați s-a referit la: existența unor centre de consiliere, diseminarea antreprenorială, existența unei comunicări strânse cu autoritățile locale sau libertatea de acces la informații din/despre piața muncii. Procentele obținute sunt prezentate în cele ce urmează.

Această întrebare ne relevă faptul că Administrațiile Publice Locale, alături de existența unor centre de consiliere și libertatea de acces la informații, joacă un rol important atât în procesul de angajare sau deschidere a propriei afaceri cât și în cel de obținere de finanțări cu fonduri nerambursabile. Gradul de acces la informații determină automat succesul acestor cerințe.

Tabel nr. 55 Întrebare: Ce anume ar trebui făcut pentru a obține mai ușor astfel de informații?

377

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

1.	Existența unor centre de consiliere	26,1%
2.	Diseminarea antreprenorială	4,3%
3.	Existența unei comunicări strânse cu autoritățile locale	32,6%
4.	Libertatea de acces la informații din/despre piața muncii	13,1%
5.	Altele	0,0%
6.	Nu știu/NR	23,9%
Total		100%

Sursa: Dinamizare rurală prin angajare sustenabilă, 2011

La întrebarea „Din partea cui credeți că ar trebui să primiți sprijinul necesar obținerii de informații?”, situația pe regiuni de dezvoltare se prezintă conform tabelului de mai jos.

La nivelul regiunii Sud Muntenia, în mediul rural, autoritățile locale sunt creditate cu procentul cel mai mare din punct de vedere al potențialului sprijin oferit pentru obținerea de informații (25,2%). Autoritățile locale sunt în măsură să ofere informații, documente, studii pentru cunoașterea și analiza procedurilor derulate pentru obținerea de fonduri nerambursabile.

Tabel nr. 56 Întrebare: Din partea cui credeți că ar trebui să primiți sprijinul necesar obținerii de informații?

Nr. Crt.	Variante răspuns	Regiunea de dezvoltare				Total
		Centru	Sud Muntenia	Sud Est	Sud Vest	
1.	Nu știu/NR	1,0%	2,0%	-	6,0%	9,1%
2.	Autoritățile locale	2,3%	25,2%	-	17,1%	44,6%
3.	ONG-uri	0,3 %	1,0%	-	1,3%	2,7%
4.	AJOFM	1,3%	4,7%	1,0%	1,7%	8,7%
5.	Persoane abilitate în accesul pe piața muncii	2,7%	11,7%	4,4%	14,1%	32,9%
6.	Presa/radio tv	-	0,7%	0,3%	0,3%	1,3%
7.	Altele	0,7%	-	-	-	0,7%
Total		8,4%	45,3%	5,7%	40,6%	100%

Sursa: Dinamizare rurală prin angajare sustenabilă, 2011

La întrebarea „Ați dori să inițiați propria afacere?”, trei sferturi dintre respondenți (71,0%) au confirmat faptul că își doresc să inițieze o afacere proprie, cei mai mulți dintre aceștia fiind din regiunea Sud Muntenia (34,8%).

Astfel, motivele enumerate care stau la baza inițierii unei afaceri proprii au fost cele financiare (17,6%), pentru a le aduce venituri suplimentare, urmate de crearea de locuri de muncă (14,5%), obținerea satisfacției materiale (13,5%), sprijin accesare fonduri structurale (4,1%). Fondurile structurale au devenit un instrument tot mai important pentru îndeplinirea obiectivelor politicii de coeziune a UE în perioada 2007 - 2013, de aceea, sprijinul și informațiile oferite prin intermediul accesului către acestea este de o importanță majoră.

Tabel nr. 57 Întrebare: Vă rugăm să enumerați câteva motive care stau la baza acestei decizii

1.	Venituri suplimentare mai mari	17,6%
2.	Creare locuri de muncă	14,5%
3.	Satisfacție materială	13,5%
4.	Dificultate găsi loc de muncă	9,1%
5.	Să fiu propriul meu stăpân	6,8%
6.	Nivel ridicat de viață	6,1%
7.	Sprijin accesare fonduri structurale	4,1%
8.	Experiența în domeniu	3,4%
9.	Libertatea de decizie	3,0%
10.	Oportunități financiare	2,4 %
11.	Să ajut/realizez ceva pentru familie	2,4%
12.	Potențialul zonei	1,7%
13.	Independența financiară	0,8%
14.	Este ideal	0,7%
15.	Nu știu/NR	5,7%
Total		100%

Sursa: Dinamizare rurală prin angajare sustenabilă, 2007-2013

Cele mai importante puncte enumerate în cadrul procesului de succes și continuitate a afacerii au fost specializarea continuă și trainingul, diversificarea și extinderea afacerii, investiții/tehnologizare și atragerea de fonduri.

Tabel nr. 58 Întrebare: Ce credeți că ar trebui să faceți pentru succesul și continuitatea afacerii?

1.	Specializarea continuă	9,3%
2.	Diversificare și extindere afacere	8,2%
3.	Servicii de calitate	8,2%
4.	Investiții/Tehnologizare	6,6%
5.	Perseverență	4,3%
6.	Atragere de fonduri	4,3%
7.	Seriozitate	3,1%
8.	Adaptare la cerințele pieței	3,1%
9.	Promovarea afacerii	1,9%
10.	Sprijin din partea autorităților	1,9 %
11.	Experiența	1,6%
12.	Reducere costuri	1,6%
13.	Existența pieței de desfacere	1,2%
14.	Facilități financiare	0,8%
15.	Nu știu/NR	3,5%
16.	Altele	40,4%
Total		100%

Sursa: Dinamizare rurală prin angajare sustenabilă, 2007-2013

Programul Național pentru Dezvoltare Rurală a contribuit la nivelul regiunii Sud Muntenia la dezvoltarea comunelor, a întreprinderilor mici și mijlocii și a infrastructurii rurale. În perioada 2007 - 2011, fermierii din regiune au fost interesați de accesarea proiectelor cu fonduri europene nerambursabile pentru dezvoltarea agriculturii, achiziționarea de echipamente și de tehnologii noi sau îmbunătățirea calității vieții.

Aducând în discuție avantajele deținerii unui nivel de informare optim și a unei specializări profesionale, respondenții la chestionar au indicat principala schimbare ca fiind obținerea de fonduri pentru dezvoltarea unei activități agricole.

Tabel nr. 59 Întrebare: Ne puteți spune în ce constă această schimbare?

Nr. Crt.	Variante răspuns	Sexul		Total
		masculin	feminin	
1.	Nu știu/NR	0,7%	4,9%	5,6%
2.	Găsirea unui loc de muncă	7,0%	4,9%	12,0%
3.	Schimbarea locului de muncă	0,7 %	-	0,7%
4.	Inițierea unei afaceri	14,1%	8,5%	13,4%
5.	Intrarea într-o formă de învățământ	4,9%	8,5%	13,4%
6.	Înscrierea la alte cursuri de formare	0,7%	2,8%	3,5%
7.	Obținerea de fonduri pentru dezvoltarea unei activități agricole	21,1%	14,8%	35,9%
8.	Obținerea de fonduri pt dezvoltarea unei activități non agricole	0,7%	0,7%	1,4%
6.	Încrederea în capacități proprii	2,1%	-	2,1%
7.	Acumularea de cunoștințe noi	1,4%	1,4%	2,8%
Total		53,4%	46,6%	100%

Sursa: Dinamizare rurală prin angajare sustenabilă, 2007-2013

Domeniile de activitate urmărite pentru accesarea de fonduri sau inițierea unei afaceri sunt legate de agricultură (34,9%), agroturism (9,0%) sau construcții (3,3%).

Tabel nr. 60 Întrebare: Domeniile de activitate urmărite

Nr. Crt.	Variante răspuns	Sexul		Total
		masculin	feminin	
1.	Nu știu/NR	16,2%	19,9%	36,1%
2.	Agricultură	21,3%	18,2%	39,5%
3.	Comerț	2,7 %	8,4%	11,1%
4.	Industrie	14,1%	8,5%	13,4%
5.	Construcții	3,4%	0,3%	3,7%
6.	Turism/agro/eco	2,4%	3,7%	6,1%
7.	Servicii	0,7%	0,7%	1,4%

Sursa: Dinamizare rurală prin angajare sustenabilă, 2007-2013

Cele mai importante nevoi pentru inițierea unei afaceri sunt legate de resursele financiare dar și de nesiguranța respondenților cu privire la tot ceea ce înseamnă demararea și întreținerea unei afaceri. În acest sens, după „resursele financiare” (variantă indicată de către 44,5% dintre respondenți), următoarele nevoi indicate sunt legate de consultanța antreprenorială (11,6%) și de existența centrelor pentru consultanță în domeniul afacerilor (10%). De existența acestor centre de consiliere, sprijin și informare, au nevoie, într-o măsură mai mare, respondenții din regiunea Sud Muntenia, în timp ce „resursele financiare” reprezintă o măsură indicată cu preponderență de către respondenții din regiunea Sud Vest.

Tabel nr. 61 Întrebare: De ce anume ați mai avea nevoie pentru a porni o afacere?

Nr. Crt.	Variante răspuns	Regiunea de dezvoltare				Total
		Centru	Sud Muntenia	Sud Est	Sud Vest	
1.	Nu știu / NR	1,3%	1,7%	-	3,7%	6,7%
2.	Sprijin autorități locale	2,7%	4,3%	-	12,4%	19,4%
3.	Consultanță antreprenorială	0,3%	7,7%	2,3%	5,0%	15,4%
4.	Existența unor centre de sprijin și informare	0,3%	4,7%	1,7%	2,7%	9,4%
5.	Resurse financiare	3,0%	24,7%	0,3%	15,1%	43,1%
6.	Facilități birocratice	-	0,7%	-	0,7%	1,3%
7.	Cursuri aprofundare cunoștințe		0,7%			0,7%
8.	Mai multe informații		0,7%			0,7%
9.	Toate cele enumerate	0,7%	-	1,3%	1,3%	3,3%
10.	Total	8,4%	45,2%	5,7%	40,8%	100%

Sursa: Dinamizare rurală prin angajare sustenabilă, 2007-2013

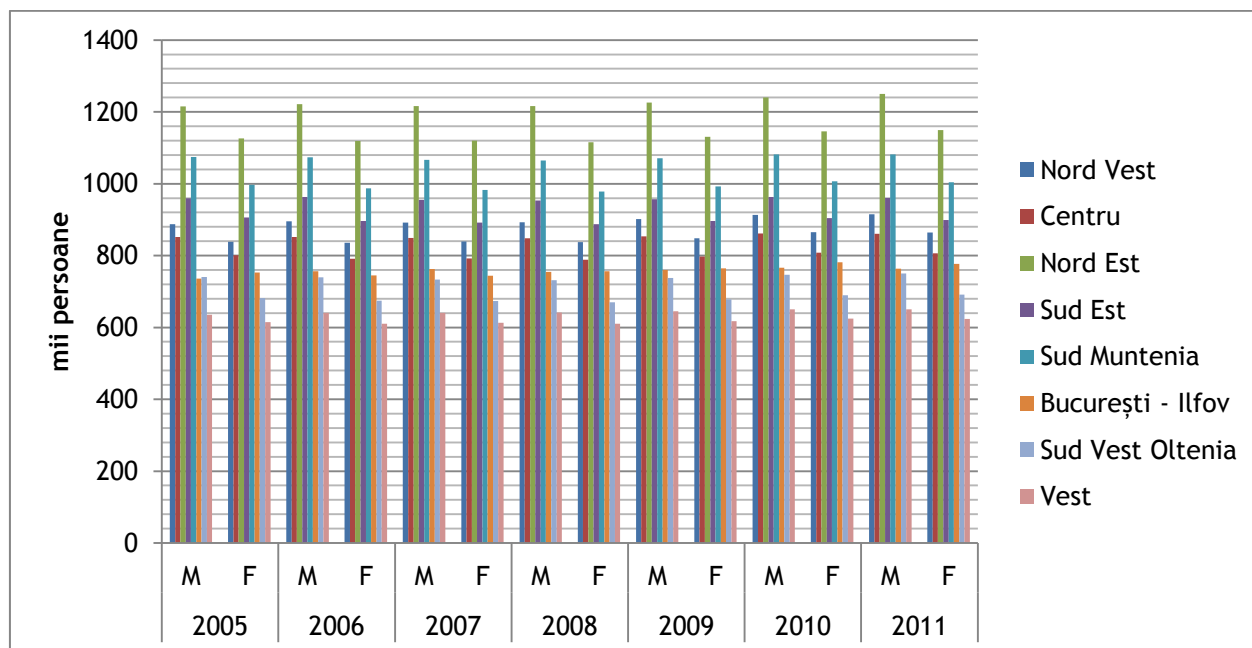
3.4. Resursele umane din mediul rural

a) Total resurse umane disponibile, pe sexe, inclusiv evoluția acestora în intervalul analizat 2005 - 2011

Resursele de muncă reprezintă acea categorie de populație care dispune de ansamblul capacităților fizice și intelectuale care îi permit să desfășoare o muncă utilă în una din activitățile economiei naționale. Ele sunt formate din populația în vârstă de muncă, aptă de a lucra (bărbați de 16 - 62 ani și femei de 16 - 57 ani), precum și din persoanele sub și peste vârsta de muncă aflate în activitate.

Comparativ cu celelalte regiuni din România, regiunea Sud Muntenia se situa la nivelul anului 2011 pe poziția a 2-a în ceea ce privește resursele umane disponibile, atât de sex masculin, cât și de sex feminin, după regiunea Nord Est. Acest aspect este de natură să constituie un avantaj pentru atragerea de investiții majore în regiune. (Tabel nr. A153)

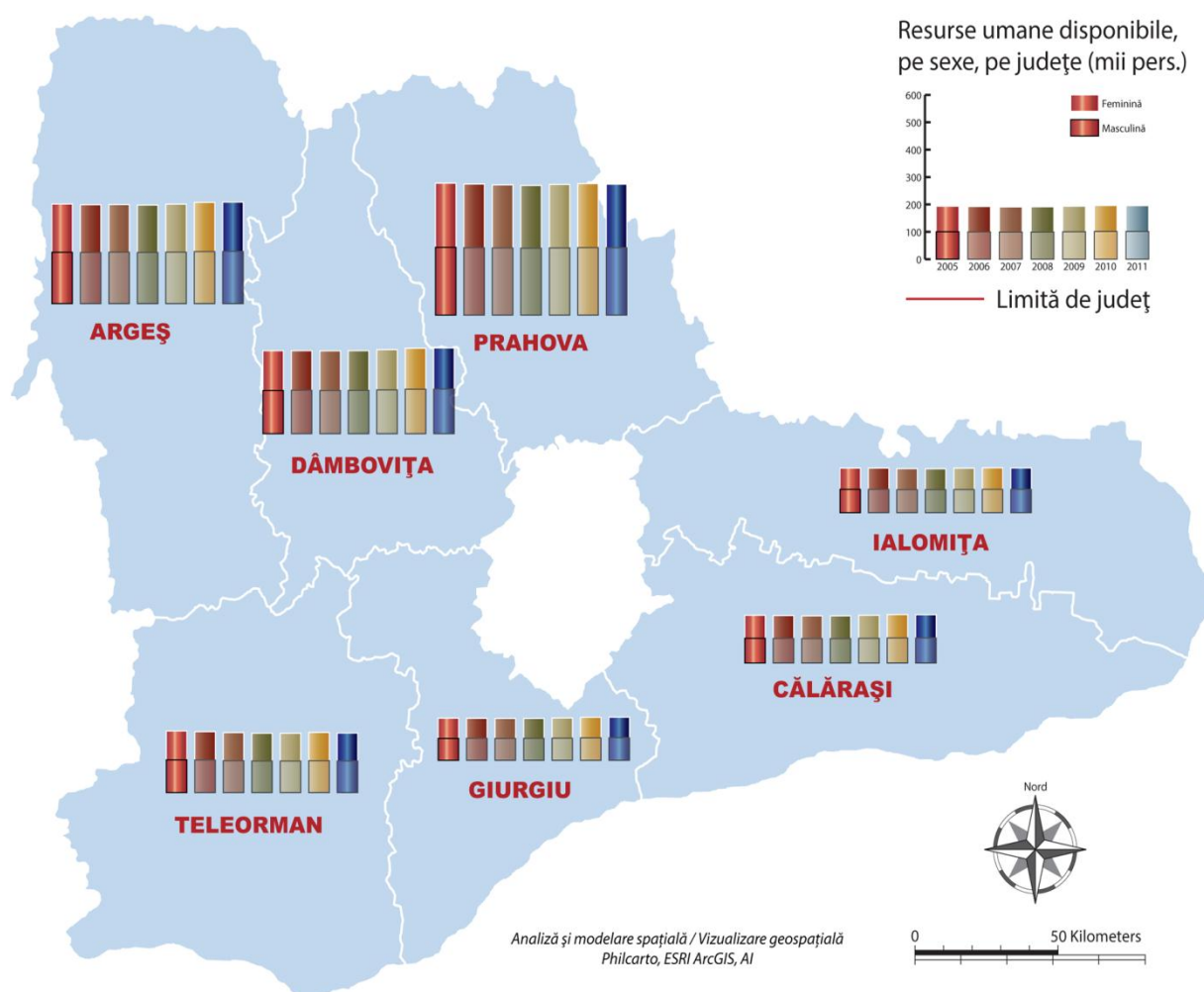
Figura nr. 154 Evoluția resurselor umane disponibile, pe sexe, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivelul regiunii Sud Muntenia, în perioada 2005 - 2011, s-a înregistrat un trend relativ constant, ușor crescător, al resurselor de muncă. Nu aceeași tendință s-a înregistrat la nivelul fiecărui județ al regiunii. Astfel, în județele Prahova și Teleorman, resursele de muncă au scăzut ușor în anul 2011 față de anul 2005. (Tabel nr. A154)

Figura nr. 155 Resurse umane disponibile, pe sexe, în regiunea Sud Muntenia, în perioada 2005 - 2011

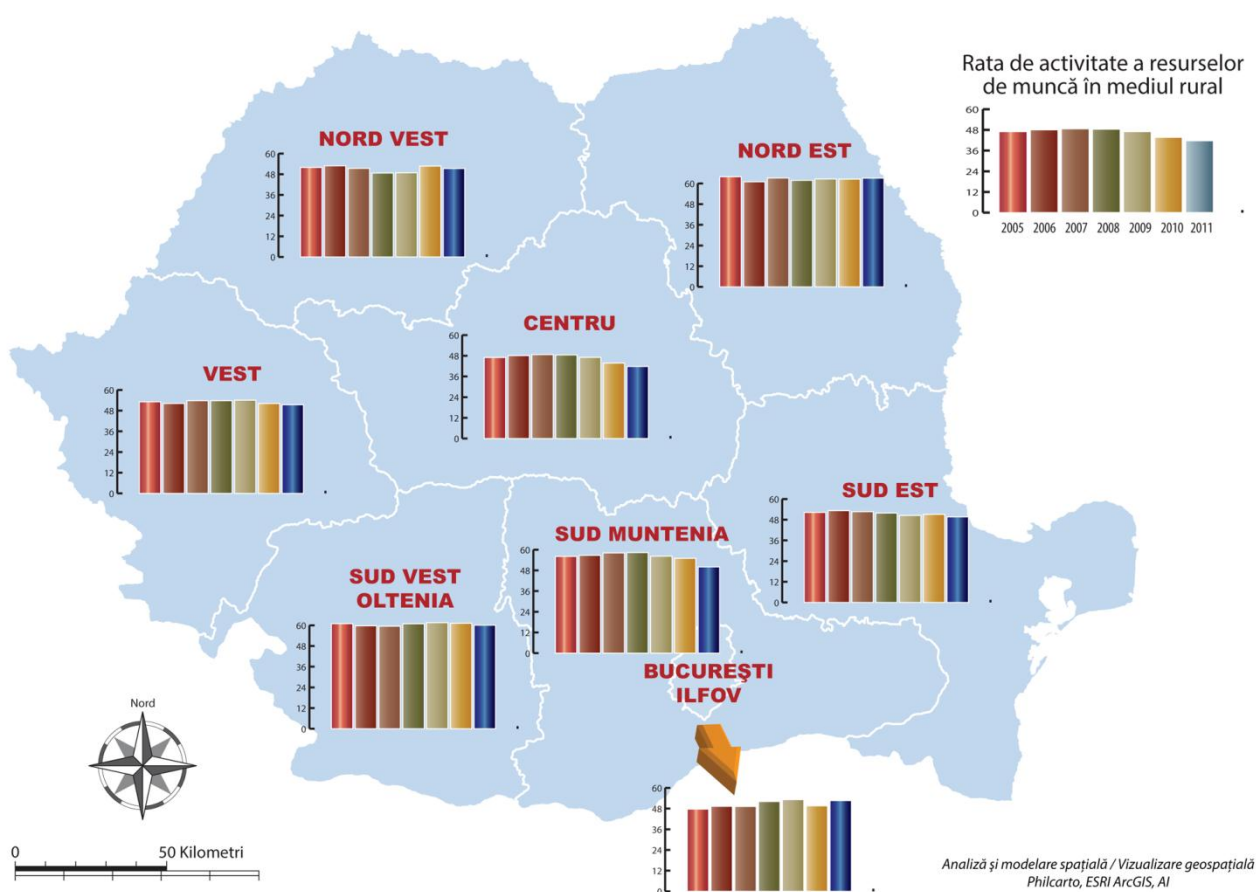

Sursa: Prelucrare proprie de informații, 2012

b) Rata de activitate a resurselor de muncă

Rata de activitate a resurselor de muncă reprezintă ponderea populației active din grupa de vârstă 15 ani și peste în populația totală din aceeași grupă de vârstă. La nivel național, în anul 2011, regiunile cu cele mai mari rate de activitate a resurselor de muncă au fost Nord Est și Sud Vest Oltenia. Regiunea Sud Muntenia a înregistrat o rată scăzută de activitate a resurselor de muncă, comparativ cu acestea din urmă (de 50%, față de 63,1% și 60,1%) (Tabel nr. A155).

Figura nr. 156 Rata de activitate a resurselor de muncă din mediul rural, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Prelucrare proprie de informații, 2012

În regiunea Sud Muntenia se remarcă o scădere a ratei de activitate a resurselor de muncă în anul 2011, aceasta fiind cu 5 procente mai mică decât în anul precedent. Cea mai ridicată rată de activitate s-a înregistrat în anul 2008 (58,3%).

Tabel nr. 62 Evoluția ratei de activitate a resurselor de muncă în mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, în perioada 2005 - 2011¹²⁴

-procente-

Categorie de vârstă	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
15 ani și peste	56,1	56,7	58,1	58,3	56,3	55	50

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Concluzionând, se poate afirma că regiunea Sud Muntenia prezenta la nivel rural o rată scăzută de activitate (de 50% în anul 2011), însemnând că doar jumătate din persoanele în vârstă de muncă erau active, în vreme ce restul persoanelor nu au lucrat niciodată și nu au fost nici șomeri. Aspectul este îngrijorător, având în vedere că în anul 2011 s-a înregistrat cea mai mică rată de activitate din întreaga perioadă de referință (2005 - 2011).

c) Populația activă și rata de activitate a populației în vârstă de muncă, pe sexe

Din categoria populației active din punct de vedere economic fac parte toate persoanele care furnizează forță de muncă disponibilă pentru producția de bunuri și servicii. Prin urmare, în această categorie sunt incluse atât persoanele ocupate, cât și șomerii BIM.

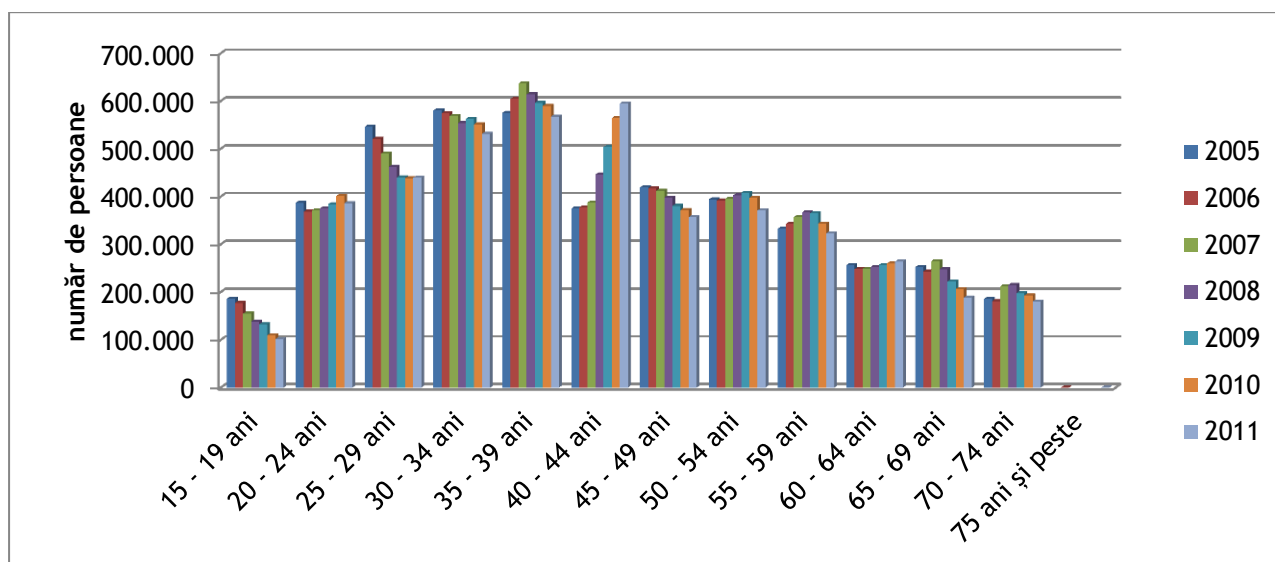
La nivel regional, numărul de persoane active din mediul rural a scăzut constant începând cu anul 2007, ajungând la valoarea de 4.304.825 în anul 2011. Comparând numărul persoanelor active pe categorii de vârstă, remarcăm faptul că cele mai multe persoane active au vârsta cuprinsă între 40 și 44 ani, în vreme ce grupa de vârstă 15-19 ani cuprinde cele mai puține persoane active. Tot la nivelul acestei ultime grupe de vârstă, se observă, analizând figura de

¹²⁴ Indicatorul nu este tratat la nivel județean datorită indisponibilității datelor statistice. La nivelul INS valorile acestui indicator sunt comunicate doar la nivel regional.

mai sus, o evoluție descendentă constantă, neînregistrându-se nici o perioadă de creștere. (Tabel nr. A156¹²⁵)

Singura grupă de vârstă care a înregistrat o creștere semnificativă în anul 2011 comparativ cu 2010 este grupa 40-44 ani.

Figura nr. 157 Evoluția populației active pe grupe de vârstă în mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

d) Populația ocupată și rata de ocupare a populației în vârstă de muncă, pe sexe

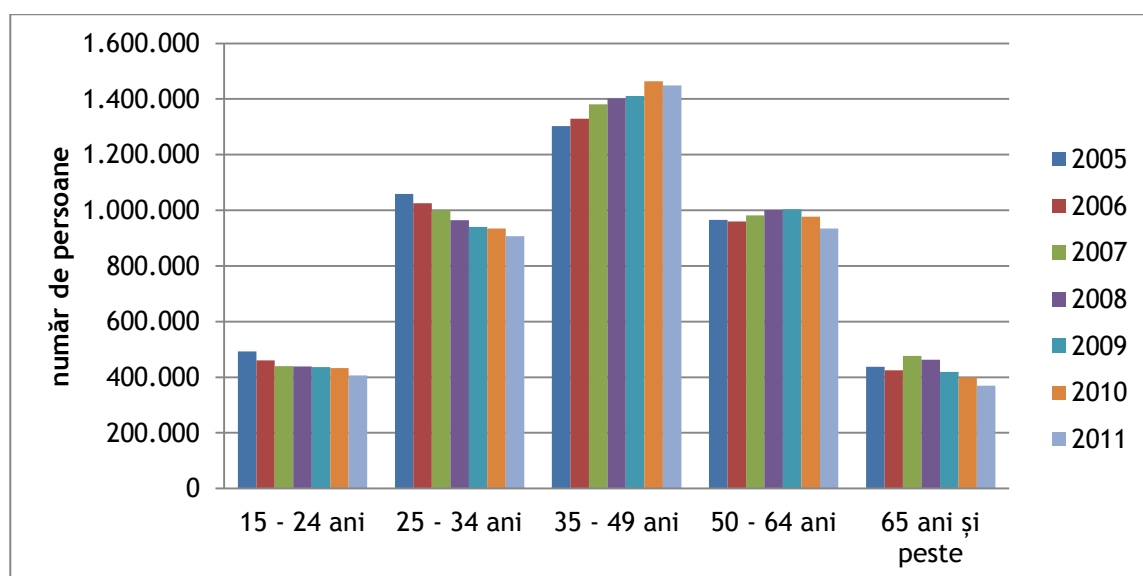
Populația ocupată cuprinde toate persoanele în vârstă de 15 ani și peste care au desfășurat o activitate economică producătoare de bunuri și servicii în vederea obținerii unor venituri sub formă de salarii, plată în natură sau alte beneficii. Din această categorie nu fac parte persoanele care desfășoară activități agricole minore în scopul obținerii de produse destinate exclusiv consumului propriu, dar fără a reprezenta o parte importantă a consumului total.

¹²⁵ Indicatorul nu este tratat la nivel județean datorită indisponibilității datelor statistice. La nivelul INS valorile acestui indicator sunt comunicate doar la nivel regional.

Datele din Tabelul nr. A157 au fost obținute în urma cercetării statistice asupra forței de muncă în gospodării și cuprind persoanele care au desfășurat o activitate economică de cel puțin o oră în săptămâna aferentă desfășurării cercetării (respectiv cel puțin 15 ore pentru lucrătorii pe cont propriu și lucrătorii neremunerați din agricultură anterior anului 2011).

Se constată la nivelul regiunii Sud Muntenia, începând cu anul 2007, o scădere semnificativă a numărului de persoane ocupate în mediul rural, numărul acestora fiind în anul 2011 de 4.066.245, cu peste 200.000 mai mic decât în 2007. Cele mai multe persoane ocupate fac parte din categoria de vârstă 35-49 ani, iar cele mai puține din categoria 65 de ani și peste.

Figura nr. 158 Evoluția populației ocupate pe grupe de vârstă în mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Rata de ocupare reprezintă ponderea populației ocupate dintr-o anumită grupă de vârstă în totalul populației din aceeași grupă de vârstă. Datele din Tabelul nr.A158, evidențiază evoluția ratei de ocupare în mediul rural în perioada 2005 - 2011, la nivelul fiecărei regiuni de dezvoltare.

În anul 2011, la nivel național, rata de ocupare în mediul rural era de 50,5%, înregistrând cele mai mici valori în cadrul populației cu vârstă cuprinsă între 15 - 24 ani (de 30,5%). Cele mai

mari rate ale ocupării se înregistrau în rândul persoanelor cu vârsta cuprinsă între 35 - 54 ani (72,2%).

În anul 2011, cea mai mare rată a ocupării în mediul rural se înregistra în regiunea Sud Vest Oltenia (57,4%), care era urmată de regiunile București - Ilfov (50,3%) și Nord Vest (49,5%). Pe locul patru se situau regiunile Sud Muntenia și Sud Est, care înregistrau o rată a ocupării de 45,5%.

Analizând evoluția ratei de ocupare în mediul rural în perioada 2005 - 2011, se constată că aceasta a cunoscut o scădere în anul 2011 comparativ cu anul 2005, cea mai mare scădere fiind înregistrată în regiunea Sud Muntenia. Mai mult decât atât, se constată că regiunea Sud Muntenia deținea în anul 2011 printre cele mai mici rate de ocupare în rândul persoanelor cu vârsta cuprinsă între 15 - 24 ani (alături de regiunile Centru și Sud Est) și a celor cu vârsta cuprinsă între 55 - 64 ani (alături de București - Ilfov și Centru).

La nivelul regiunii Sud Muntenia, rata de ocupare din mediul rural înregistra cele mai mari valori în rândul persoanelor cu vârsta cuprinsă între 35 - 54 ani și cele mai mici în cadrul categoriei de vârstă 15 - 24 ani. Se remarcă o scădere a ratei de ocupare la nivelul tuturor categoriilor de vârstă, în anul 2011 comparativ cu anii precedenți. Cea mai mare rată de ocupare a populației în vârstă de muncă s-a înregistrat în perioada 2006 - 2008, după care, pe fondul crizei economice din anul 2009, aceasta a înregistrat o evoluție descendentă.

Interesant de remarcat este faptul că rata de ocupare a persoanelor cu vârsta cuprinsă între 15 - 24 de ani a înregistrat o valoare semnificativ mai mare comparativ cu rata de ocupare a aceleiași categorii de vârstă în mediul urban. Explicația rezidă în faptul că majoritatea tinerilor din mediul rural nu își continuă studiile la liceu și facultate, în vreme ce tinerii din mediul urban se concentrează pe urmarea învățământului superior și amână momentul ocupării pe piața muncii pentru o vârstă mai înaintată, corespunzătoare momentului finalizării studiilor.¹²⁶

¹²⁶ Indicatorul nu este tratat la nivel județean datorită indisponibilității datelor statistice. La nivelul INS valorile acestui indicator sunt comunicate doar la nivel regional.

e) Rata șomajului în mediul rural

Șomerii, conform definiției Biroului Internațional al Muncii (BIM), sunt persoanele în vârstă de 15-74 ani care îndeplinesc simultan următoarele 3 condiții:

- nu au un loc de muncă;
- sunt disponibile să înceapă lucrul în următoarele două săptămâni;
- s-au aflat în căutarea activă a unui loc de muncă, oricând în decursul ultimelor patru săptămâni.

Rata șomajului reprezintă ponderea șomerilor în populația activă.

La nivelul regiunilor din Europa, rata medie a șomajului înregistrată în anul 2011 a fost de 9,2% (Tabelul nr. A160). Din această perspectivă, regiunea Sud Muntenia se situa pe locul 93 (10,4%), cu o rată a șomajului peste media europeană. Regiunile cu cele mai mari rate ale șomajului erau, la nivelul anului 2011, Andalucia (30,4%), Canarias (29,7%), Reunion (29,6%), Region de Murcia (25,4%), Extremadura (25,1%). Deși la nivel european există rate mult mai mari ale șomajului decât în regiunea Sud Muntenia, trebuie avut în vedere și faptul că în Sud Muntenia, un segment cuprinzător al populației șomere, în special din mediul urban, nu este înregistrat.

În anul 2011, la nivelul tuturor regiunilor de dezvoltare ale țării, rata șomajului din rândul persoanelor de sex masculin era mai mare decât rata înregistrată din rândul persoanelor de sex feminin. Cele mai mici diferențe între cele două sexe se regăseau în regiunea Sud Muntenia (10,5% rata șomajului în rândul bărbaților față de 10,3%, rata șomajului în rândul femeilor), ceea ce demonstrează o relativă egalitate de șanse în ocuparea unui loc de muncă. Cea mai mare diferență între rata șomajului pe sexe se înregistra în regiunea Sud Vest Oltenia, în care rata șomajului în rândul bărbaților era cu 3,4 procente mai mare decât cea înregistrată în rândul femeilor (Tabel nr. A161).

Rata șomajului înregistrat reprezintă raportul dintre numărul șomerilor înregistrați la agențiile pentru ocuparea forței de muncă și populația activă civilă (însemnând atât populație ocupată civilă, cât și șomeri).

În anul 2011, majoritatea județelor din regiunea Sud Muntenia înregistra o rată mai mare a șomajului în rândul persoanelor de sex masculin, excepție fiind județul Prahova, unde rata

șomajului înregistra o valoare mai mare în rândul femeilor (5,9%, comparativ cu 5,5%). Cele mai mari diferențe între cele două sexe se regăseau la nivelul județelor Teleorman și Ialomița, unde se remarcă și cele mai mari valori ale ratei șomajului (Tabel nr. A162).

În regiunile Sud Muntenia și Centru se înregistrau, în anul 2011, cele mai ridicate rate ale șomajului în mediul rural, la nivel național (9,2%, respectiv 9,6%). Regiunile cu cele mai scăzute rate ale șomajului erau regiunile Nord Est și Nord Vest. Cea mai accentuată creștere în anul 2011, comparativ cu anul 2010, se remarcă în regiunea Sud Muntenia, unde rata șomajului a crescut cu 2,7 procente (Tabel nr. A163).

În regiunea Sud Muntenia rata șomajului în mediul rural a crescut în anul 2011 la nivelul tuturor categoriilor de vârstă. Cea mai ridicată rată a șomajului se înregistra în rândul tinerilor (32%), iar cea mai scăzută în rândul persoanelor cu vârstă cuprinsă între 55 și 64 ani. (Tabel nr. A164)

Imaginea de ansamblu asupra situației șomajului în mediul rural al regiunii Sud Muntenia relevă aspecte îngrijorătoare privitoare la piața forței de muncă în această regiune și la posibilitățile de ocupare oferite populației din mediul rural. Astfel, în anul 2011, regiunea avea una dintre cele mai ridicate rate ale șomajului la nivel național (9,2%), înregistrând în acel an cea mai mare creștere din întreaga perioadă de analiză (2005 - 2011). Statisticile sunt cu atât mai îngrijorătoare cu cât cea mai ridicată rată a șomajului se înregistra în rândul tinerilor.

f) Populația ocupată pe principalele activități ale economiei naționale

Populația ocupată civilă cuprinde toate persoanele care au o ocupație aducătoare de venit, pe care o exercită în mod obișnuit în una din activitățile economiei naționale, fiind încadrate într-o activitate economică sau socială, în baza unui contract de muncă sau în mod independent (pe cont propriu) în scopul obținerii unor venituri sub formă de salarii, plată în natură, etc.

Categoriile de persoane incluse sunt:

- salariați care lucrează în una din activitățile economiei naționale în unități din sectorul public (integral de stat și public de interes național), mixt, privat, cooperatist, obștesc;
- patroni - conducători de unități private - care utilizează pentru realizarea activității forță de muncă salariată;

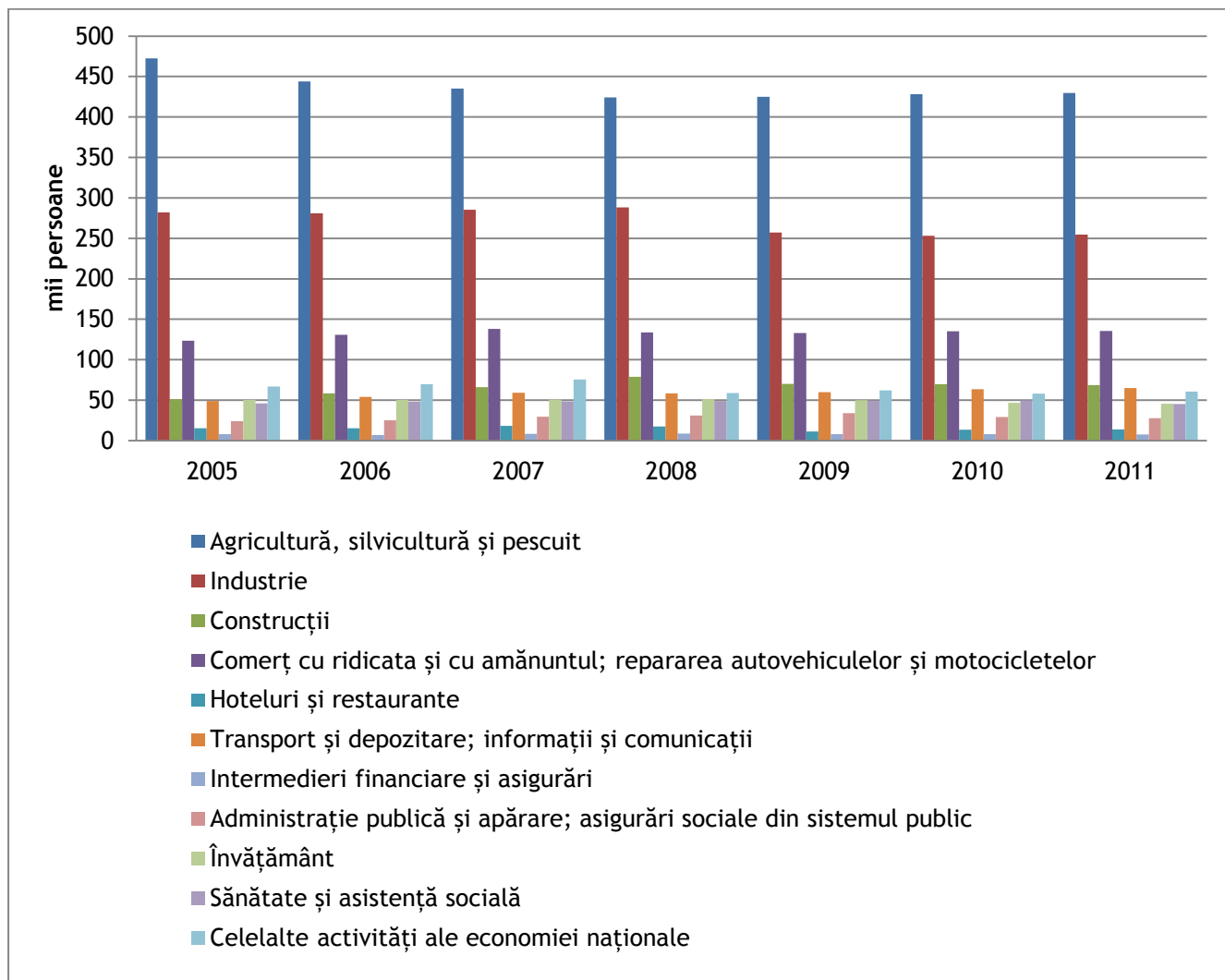
- lucrători pe cont propriu;
- lucrători familiari neremunerați.

Populația ocupată civilă nu cuprinde cadrele militare și persoanele asimilate acestora (personalul MAPN, MAI, SRI, militari în termen), deținuții și salariații organizațiilor politice și obștești.

Structura populației ocupate pe principalele domenii de activitate relevă o scădere a numărului persoanelor ocupate în agricultură și industrie la nivel regional în anul 2011 față de anul de referință 2005. La nivel național, numărul persoanelor ocupate în domeniile hoteluri și restaurante, învățământ și sănătate a înregistrat un trend aproape constant, pe când cele din domeniile comerț și transport și depozitare, informații și comunicații, au înregistrat ușoare creșteri. (Tabel nr. A165)

Figura nr. 159

Evoluția structurii populației ocupate civile pe principalele domenii de activitate, la nivel național, în perioada 2005 - 2011

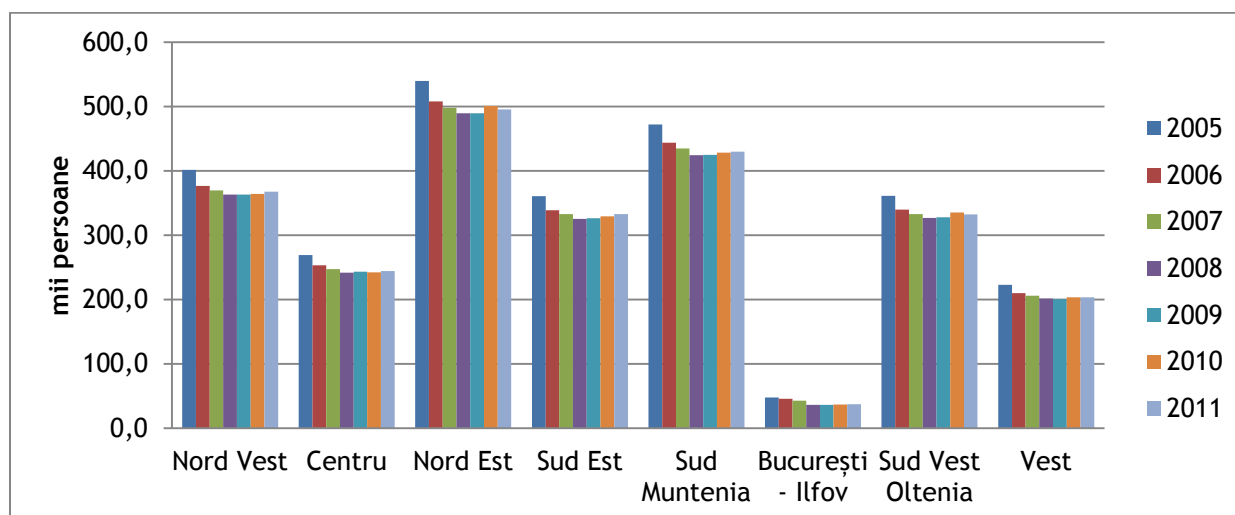

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Pentru a compara evoluția structurii populației ocupate civile pe activități ale economiei naționale, la nivelul regiunilor de dezvoltare, s-au considerat cele mai importante 3 domenii de activitate din acest punct de vedere, respectiv agricultura, industria și comerțul.

Regiunea Sud Muntenia avea, după regiunea Nord Est, cel mai ridicat număr de persoane ocupate în sectorul agricol, pe toată durata de analiză, ceea ce arată o importanță ridicată a acestui sector de activitate în economia regiunii (Tabel nr. A166).

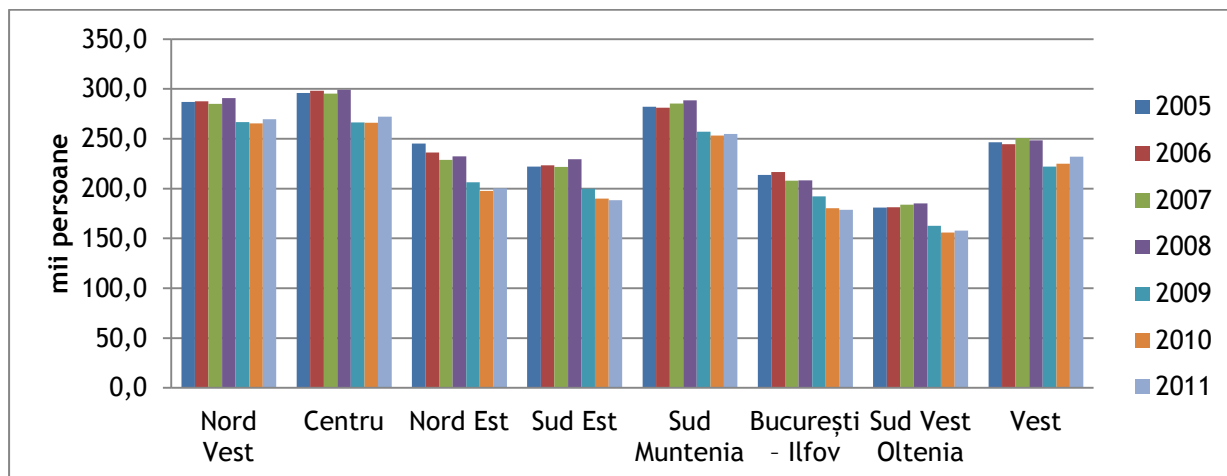
Figura nr. 160 Evoluția structurii populației ocupate civile, în agricultură, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În regiunea Sud Muntenia exista totodată și un număr însemnat de persoane ocupate în sectorul Industrie, regiunea clasându-se a 3-a din acest punct de vedere la nivel național, după Centru și Nord Vest (Tabel nr. A167).

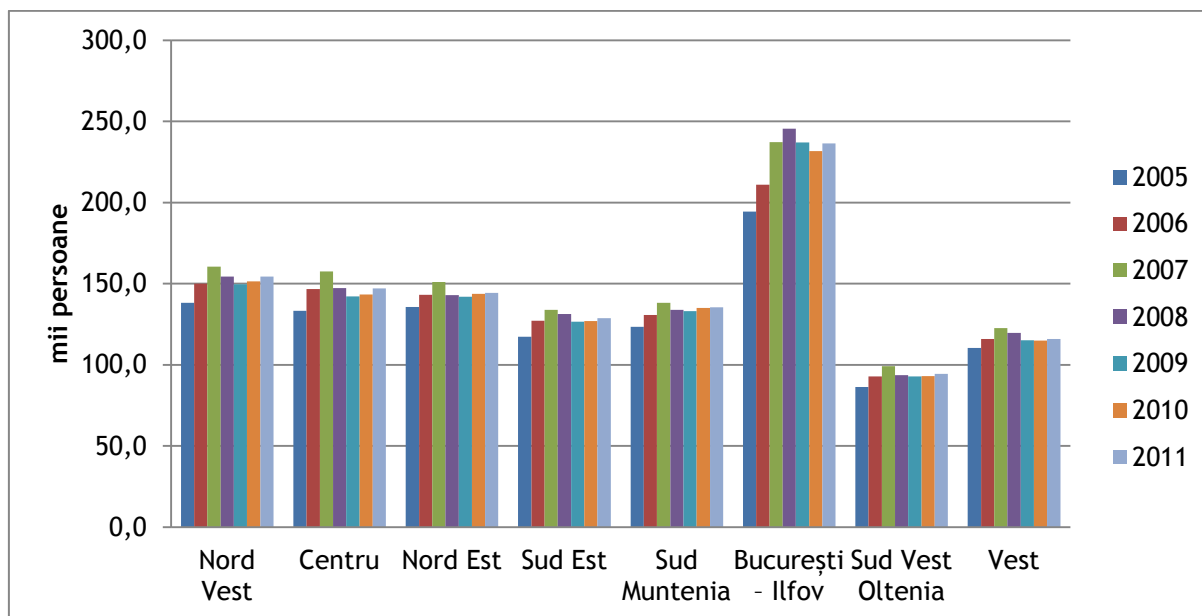
Figura nr. 161 Evoluția structurii populației ocupate civile, în industrie, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În ceea ce privește evoluția structurii populației ocupate civile în sectorul comerț, regiunea Sud Muntenia se situa în anul 2011 după regiuni precum București - Ilfov, Nord Vest, Centru sau Nord Est, însă înaintea regiunilor Sud Est, Vest și Sud Vest Oltenia (Tabel nr. A168).

Figura nr. 162 Evoluția structurii populației ocupate civile, în comerț, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

g) Rata de activitate, de ocupare și rata șomajului pe nivele de educație

Prin analiza corelată a ratei de activitate, de ocupare și a șomajului, raportate la nivelul de educație a individului, este posibilă determinarea gradului de adecvare a specializărilor și calificărilor profesionale existente în raport cu cerințele efective de pe piața muncii.

Analizând ratele de activitate, de ocupare și cea a șomajului din mediul rural, pe niveluri de educație, la nivelul anului 2011, la nivel regional, rezultă următoarele :

- la nivelul regiunii Sud Muntenia, cele mai ridicate rate de activitate și ocupare se înregistrau în rândul persoanelor cu un nivel ridicat de educație;
- la nivelul regiunii Sud Muntenia, cele mai ridicate rate ale șomajului se înregistrau în rândul persoanelor cu nivel mediu și scăzut de educație.

Tabel nr. 63 Rata de activitate în mediul rural pe niveluri de educație, pe regiuni de dezvoltare, la nivelul anului 2011

-%-

Regiune	Superior	Mediu	Scăzut
Nord Vest	82,1	68,3	48,0
Centru	86,8	67,6	28,9
Nord Est	78,0	77,9	65,2
Sud Est	77,3	67,0	50,5
Sud Muntenia	81,9	70,3	46,2
București - Ilfov	81,8	70,2	45,9
Sud Vest Oltenia	85,9	73,4	66,0
Vest	68,9	71,1	47,4

Sursa: Institutul Național de Statistică, Anuarul statistic, 2012

Tabel nr. 64 Rata de ocupare în mediul rural pe niveluri de educație, pe regiuni de dezvoltare, la nivelul anului 2011

-%-

Regiune	Superior	Mediu	Scăzut
Nord Vest	77,2	66,0	45,9
Centru	79,4	62,8	24,0
Nord Est	73,4	75,8	64,4
Sud Est	66,0	59,7	46,9
Sud Muntenia	75,0	63,3	41,4
București - Ilfov	80,5	68,1	41,8
Sud Vest Oltenia	81,7	68,8	63,1
Vest	67,3	68,2	44,3

Sursa: Institutul Național de Statistică, Anuarul statistic, 2012

Tabel nr. 65 Rata șomajului în mediul rural pe niveluri de educație, pe regiuni de dezvoltare, la nivelul anului 2011

-%-

Regiune	Superior	Mediu	Scăzut
Nord Vest	5,9	3,3	3,6
Centru	8,5	7,1	15,6
Nord Est	5,7	2,6	1,0
Sud Est	14,1	10,7	6,2
Sud Muntenia	8,3	9,8	8,4
București-Ilfov	1,6	3,0	8,3
Sud Vest Oltenia	4,6	6,0	3,4
Vest	2,4	4,1	5,8

Sursa: Institutul Național de Statistică, Anuarul statistic, 2012

h) Raportul de dependență economică

Raportul de dependență economică în mediul rural al regiunii Sud Muntenia, ce reprezintă numărul persoanelor inactive și în șomaj ce revin la 100 persoane ocupate, a înregistrat în perioada 2005 - 2011 valorile prezentate în Tabelul nr. 61.

În perioada 2005 - 2011, raportul de dependență economică a crescut, în regiunea Sud Muntenia, de la 128,83 în anul 2005 la 159,74 în 2011.

Tabel nr. 66 Raportul de dependență economică în mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, în perioada 2005 - 2011

-număr persoane inactive/100 persoane ocupate-

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Raportul de dependență economică	128,83	126,76	118,34	115,98	126,24	129,89	159,74

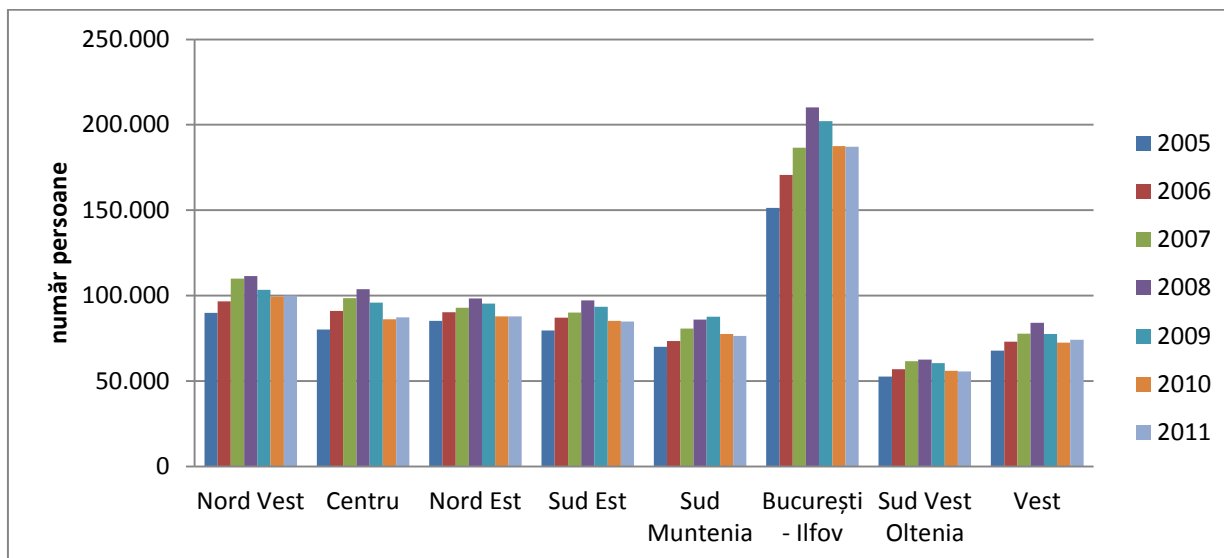
Sursa: Institutul Național de Statistică, Statistici regionale, 2012

i) Numărul mediu de salariați pe activități ale economiei naționale (CAEN 1 și CAEN 2)

Pentru a compara evoluția numărului mediu de salariați pe activități ale economiei naționale, la nivelul regiunilor de dezvoltare, au fost considerate cele mai importante și dinamice 3 domenii de activitate din acest punct de vedere, respectiv industria, construcțiile și comerțul.

Deși în sectorul Industrie existau cei mai mulți salariați la nivel regional, comparativ cu celelalte domenii de activitate, totuși regiunea Sud Muntenia se situa în anul 2011 sub alte regiuni precum București - Ilfov, Nord Vest, Nord Est, Centru și Sud Est (Tabel nr. A170).

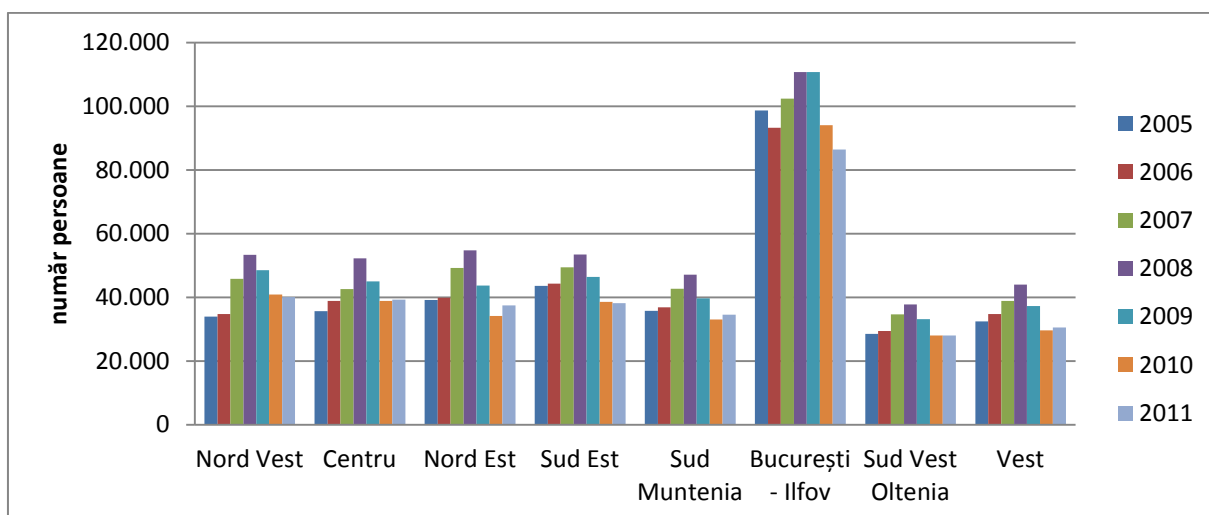
Figura nr. 163 Evoluția numărului mediu de salariați din sectorul Industrie, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Pe tot intervalul de analiză, regiunea Sud Muntenia s-a clasat pe locul al șaselea din punct de vedere al numărului de salariați în sectorul construcții, devansând doar regiunile Sud Vest Oltenia și Vest (Tabel nr. A171).

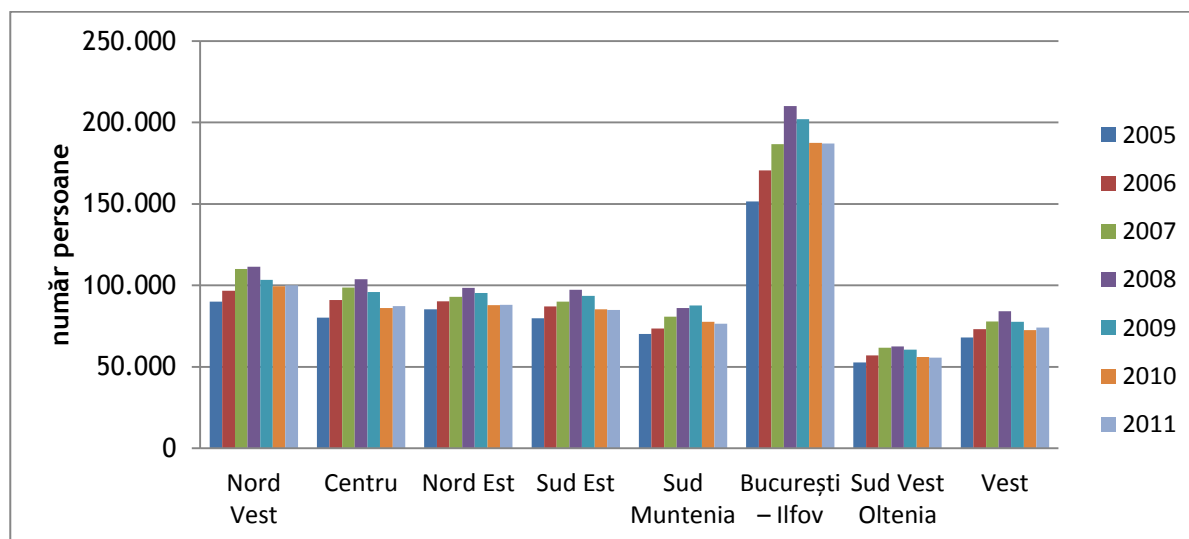
Figura nr. 164 Evoluția numărului mediu de salariați din sectorul construcții, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Similară cu cazul sectorului industriei și al construcțiilor, situația indicatorului privind numărul de salariați din sectorul comerț, în perioada de analiză 2005 - 2011, plasa regiunea Sud Muntenia tot pe locul al șaselea. (Tabel nr. A172).

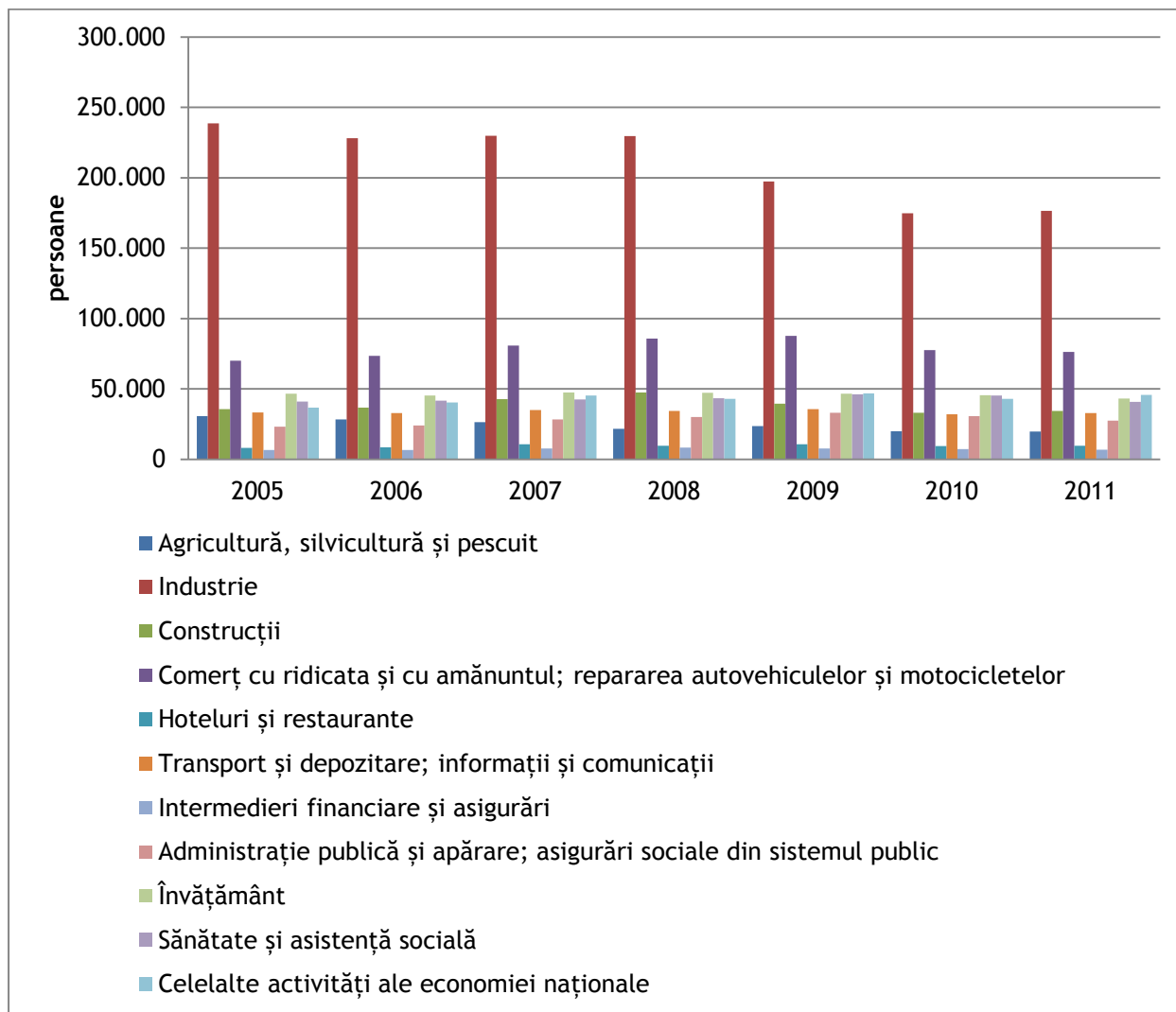
Figura nr. 165 Evoluția numărului mediu de salariați din sectorul comerț, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivel regional, cel mai mare număr de salariați se înregistrează în domeniul industrie, chiar dacă trendul este unul în scădere. Valori mai ridicate ale numărului de salariați se înregistrau și în domeniul comerț. Sectorul agricultură, care era sectorul cu cel mai ridicat număr de persoane ocupate, înregistra un număr scăzut de salariați (Tabel nr. A169).

Figura nr. 166 Evoluția numărului mediu de salariați pe activități ale economiei naționale, în regiunea Sud Muntenia, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

j) Ponderea lucrătorilor pe cont propriu, a celor neremunerați și a celor salariați (procente)

Analizând evoluția structurii populației ocupate din mediul rural, după statutul profesional, la nivelul regiunii Sud Muntenia, se remarcă o creștere a ponderii salariaților, care

În anul 2011 reprezentau 47,21% din totalul populației ocupate. Statutul de patron a fost deținut în anul 2011 de doar 0,68% din totalul populației ocupate.

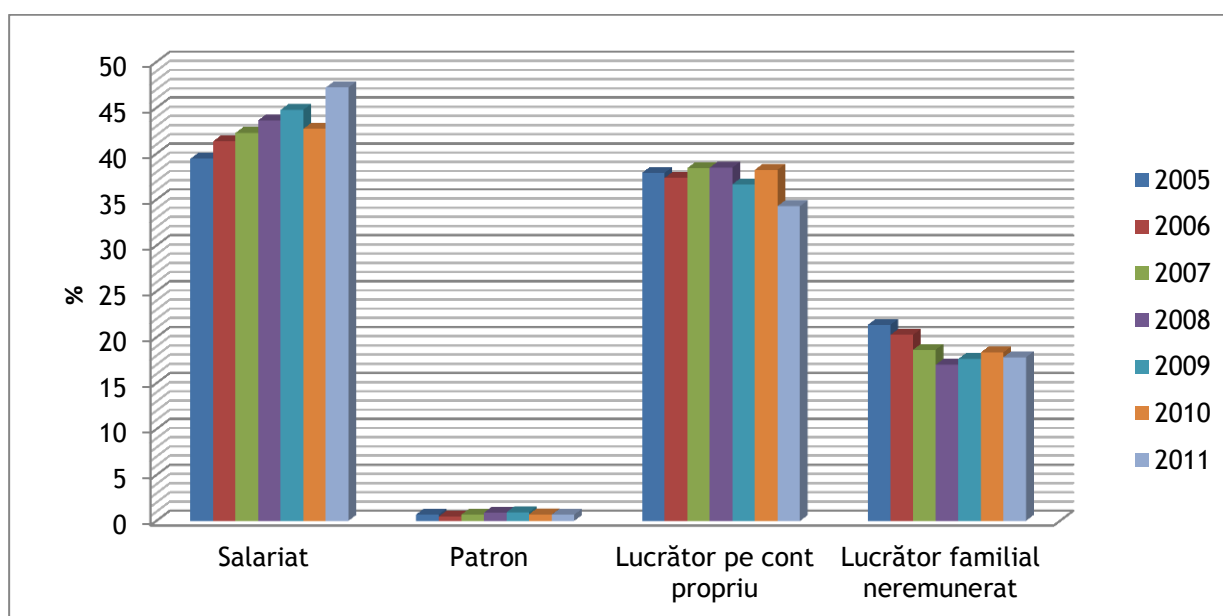
Tabel nr. 67 Structura populației ocupate din mediul rural, după statutul profesional, în regiunea Sud Muntenia, în perioada 2005 - 2011

Statut profesional	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Salariat	39,44	41,33	42,26	43,62	44,77	42,69	47,21
Patron	0,70	0,47	0,68	0,89	0,94	0,72	0,68
Lucrător pe cont propriu	37,91	37,35	38,42	38,48	36,66	38,25	34,29
Lucrător familial neremunerat	21,36	20,26	18,64	17,00	17,63	18,35	17,82

-%-

Sursa: Cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO), 2012

Figura nr. 167 Evoluția structurii populației ocupate din mediul rural, după statutul profesional, în regiunea Sud Muntenia, în perioada 2005 - 2011

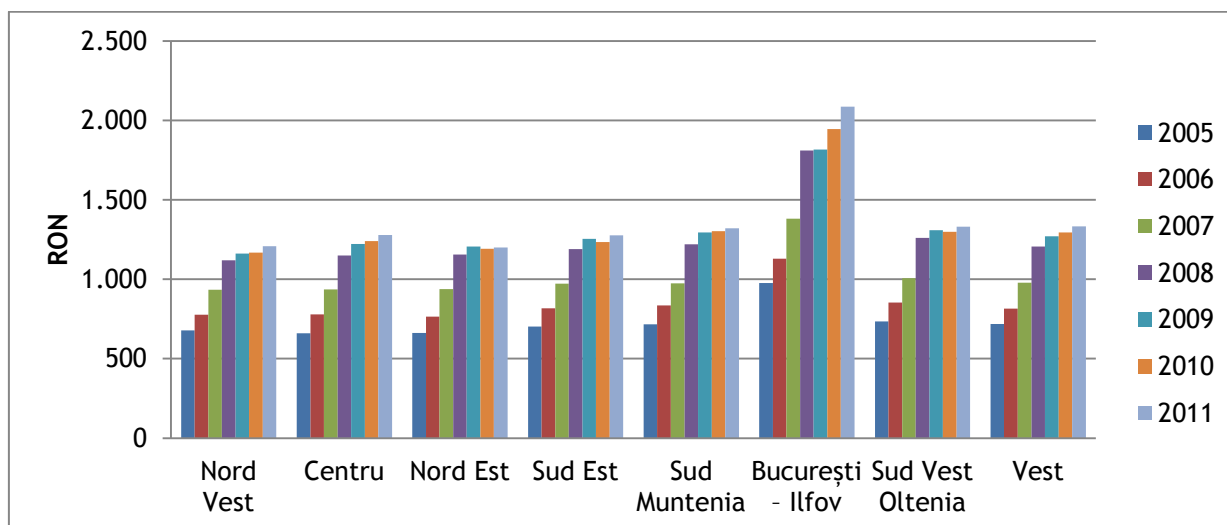

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

k) Câștigul mediu net lunar, salariul mediu net lunar și cheltuielile totale medii lunare pe tipuri

Comparând evoluția salariului nominal mediu net lunar la nivelul regiunilor din România, se remarcă, în primul rând, o mare discrepanță între valorile înregistrate la nivelul regiunii București - Ilfov și cele înregistrate în celelalte regiuni. Câștigul salarial nominal mediu net lunar din regiunea Sud Muntenia se situa peste cel din regiunile Nord Vest, Centru, Nord Est și Sud Est, dar sub cel din Vest și Sud Vest Oltenia, diferențele dintre toate aceste regiuni fiind însă mici. (Tabel nr. A174)

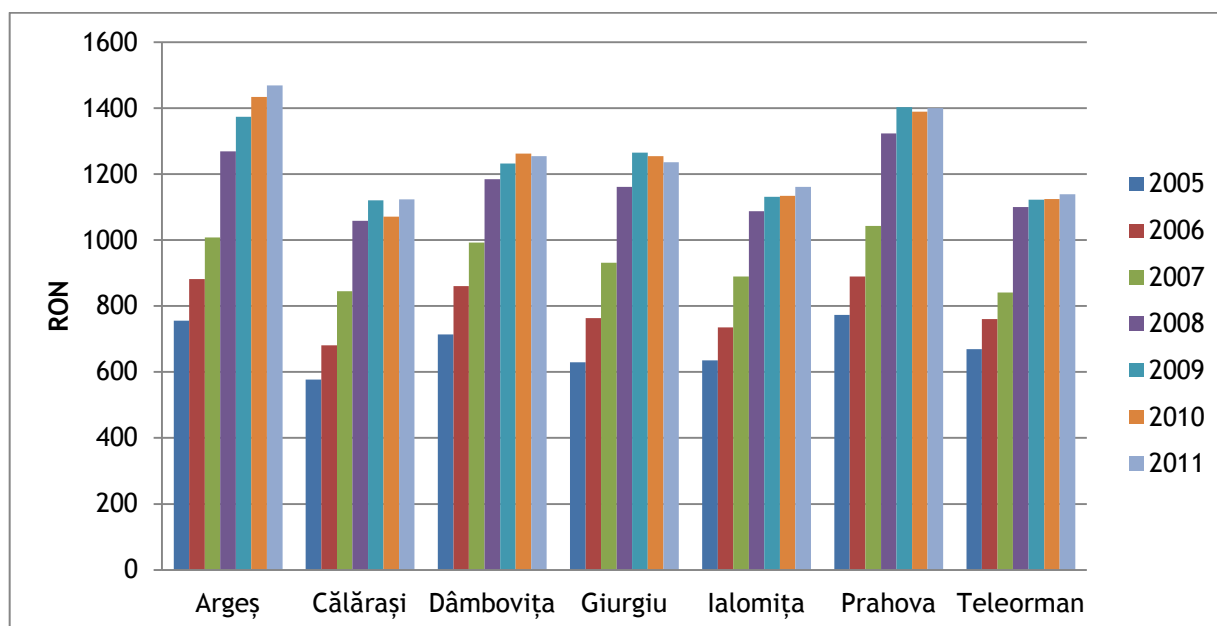
Figura nr. 168 Evoluția câștigului salarial nominal mediu net lunar, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Evoluția câștigului salarial nominal mediu net lunar a fost una aproape permanent crescătoare în perioada 2005 - 2011. Spre exemplu, în județul Argeș, unde se înregistrează cele mai ridicate valori ale câștigului salarial net, acesta a crescut de la 756 RON în 2005 la 1.469 RON în anul 2011. Cele mai scăzute valori ale salariului mediu net lunar au fost în județul Călărași, unde în anul 2011 acesta a fost de 1.123 RON. (Tabel nr. A173)

Figura nr. 169 Evoluția câștigului salarial nominal mediu net lunar, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

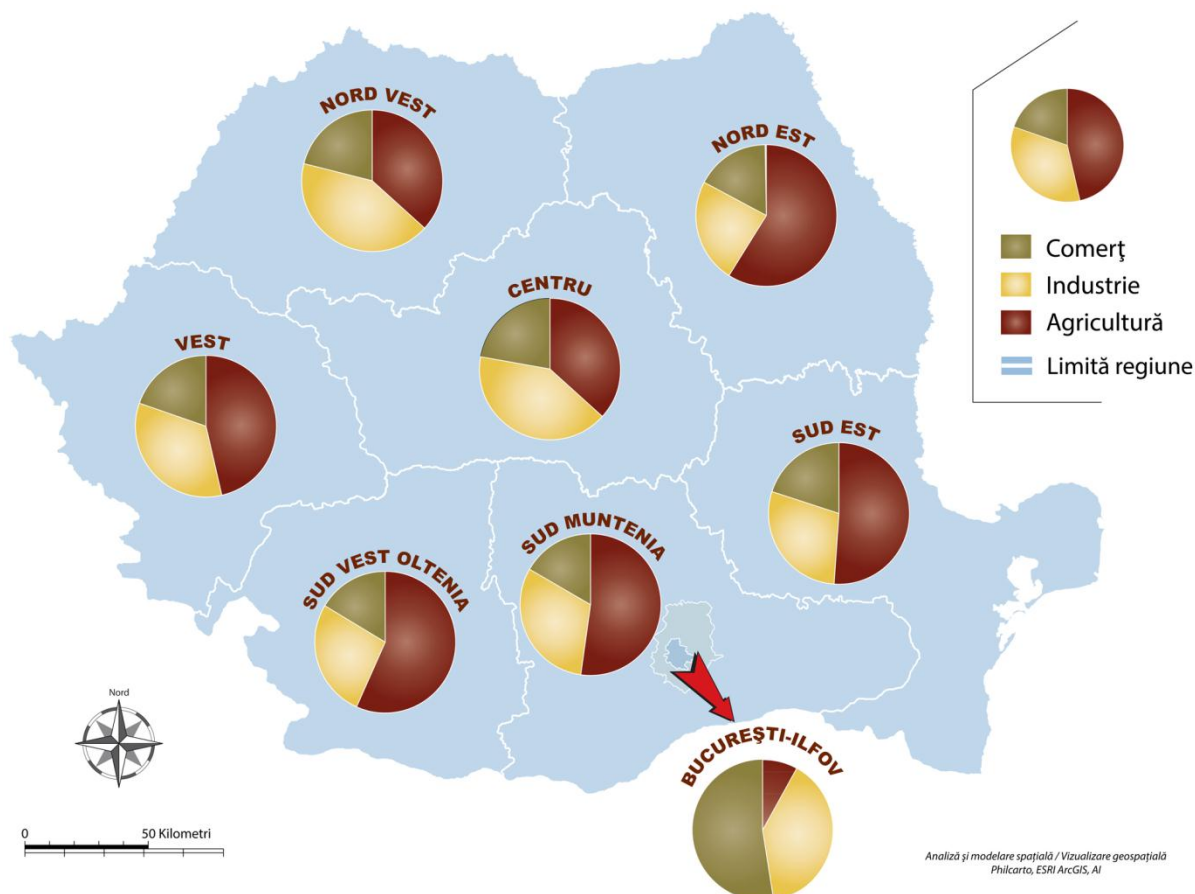
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

I) Reprezentarea pe hărți GIS a zonelor cu rate ridicate/scăzute a indicatorilor analizați în acest subcapitol

Conform informațiilor prezentate în subcapitolul anterior, cu excepția regiunilor Nord Vest, Centru și București - Ilfov, celelalte regiuni erau caracterizate prin aceea că mai mult de jumătate din populația civilă lucra în sectorul agricol.

În ceea ce privește regiunea Sud Muntenia, situația se prezenta astfel: majoritatea populației civile lucra în sectorul agricol, pe locul secund aflându-se sectorul industrial.

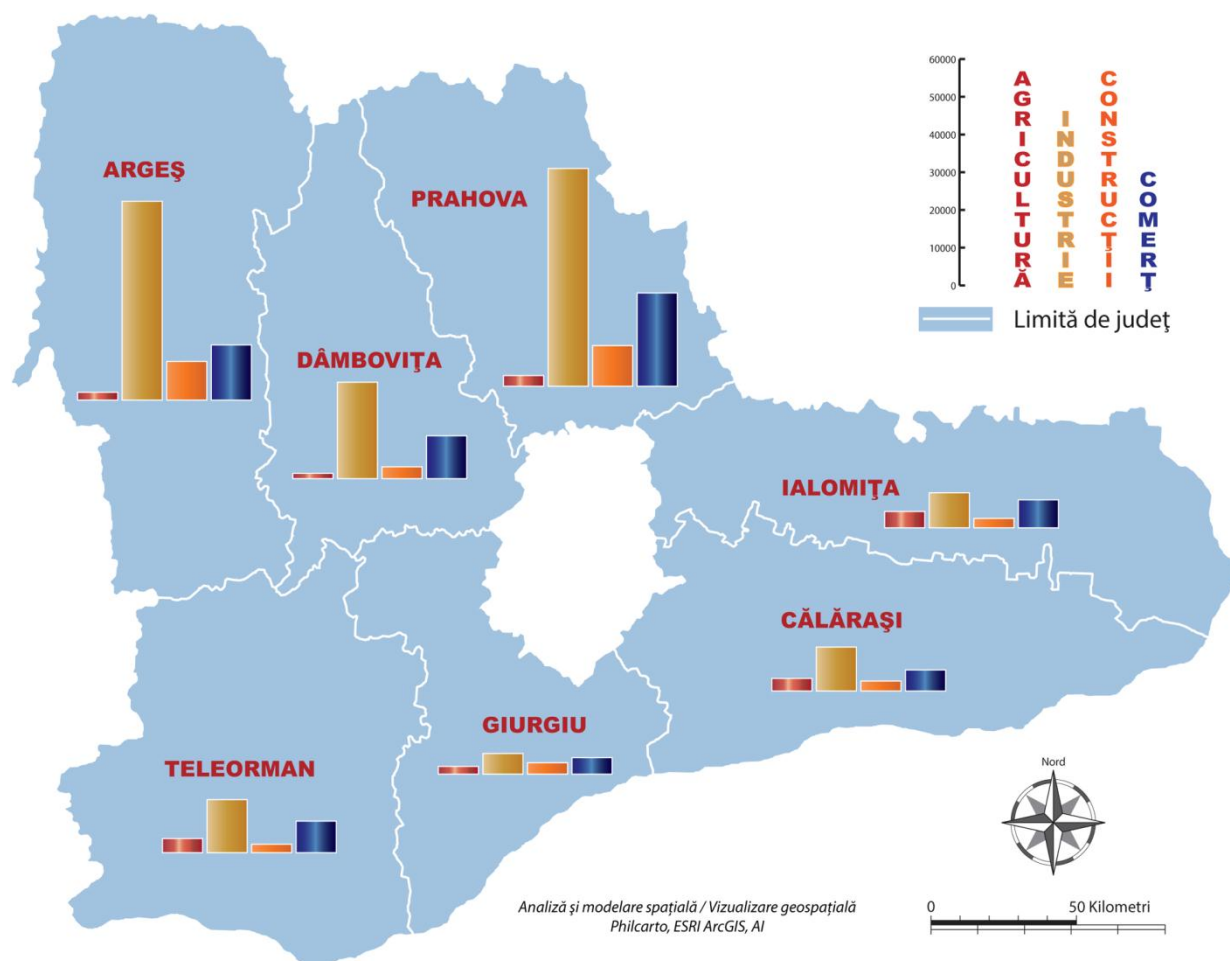
Figura nr. 170 Structura populației civile ocupate în sectoarele agricultură, industrie, comerț, pe regiuni de dezvoltare, la nivelul anului 2011

Sursa: Prelucrare proprie informații, 2012

La nivelul regiunii Sud Muntenia, în cazul tuturor celor 7 județe care intră în componența acesteia, se înregistra următoarea situație: cel mai mare număr mediu de angajați se înregistra în sectorul industrial, urmat de cel al comerțului. În sectorul agricol, în toate cele 7 județe, numărul populației angajate era extrem de redus.

Figura nr. 171 Numărul mediu al salariaților pe domenii de activitate, în regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2011

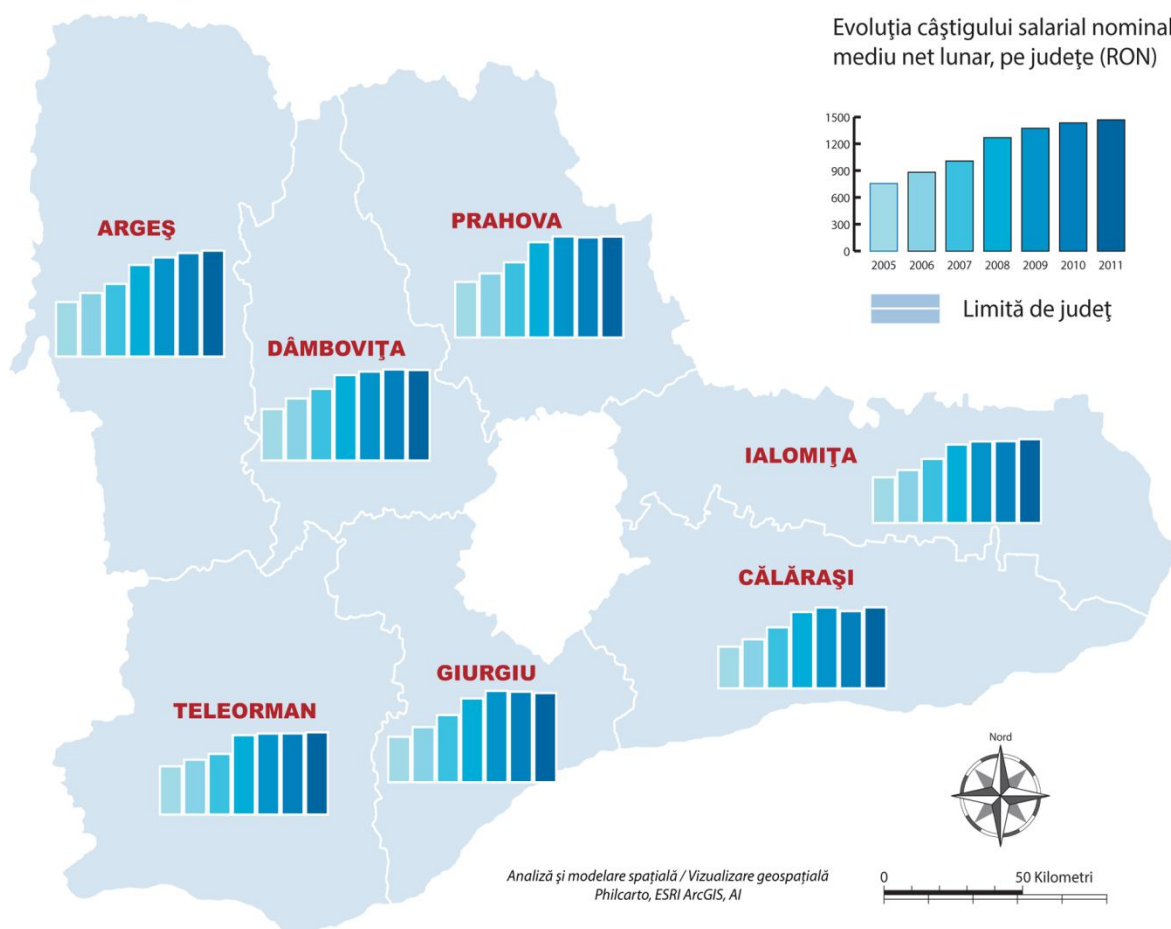

Sursa: Prelucrare proprie informații, 2012

La nivelul întregii regiuni, nivelul câștigului salarial net a înregistrat o creștere în perioada 2005 - 2011, toate cele 7 județe înscriindu-se în acest trend.

Figura nr. 172

Evoluția câștigului salarial nominal mediu lunar net, în regiunea Sud
Muntenia, în perioada 2005 - 2011

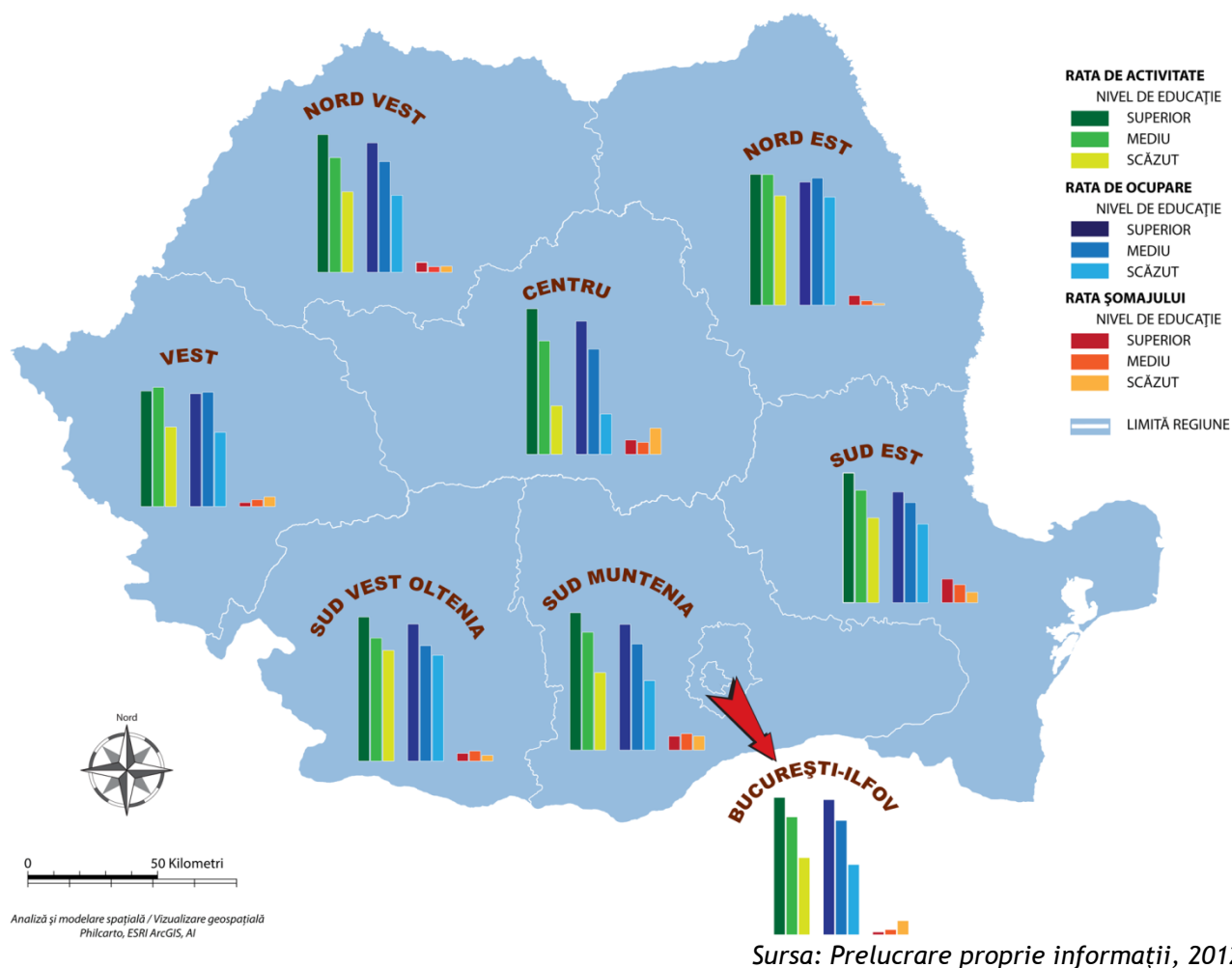

Sursa: Prelucrare proprie informații, 2013

Cu excepția regiunii Vest, toate celelalte regiuni de dezvoltare se caracterizau prin aceea că rata de activitate și rata de ocupare erau mai mari în cazul persoanelor ce dețineau un nivel superior de educație.

În ceea ce privește rata șomajului, în regiunile Nord Vest, Nord Est și Sud Est se înregistra o rată crescută a șomajului în rândul persoanelor care beneficiază de un nivel superior de educație.

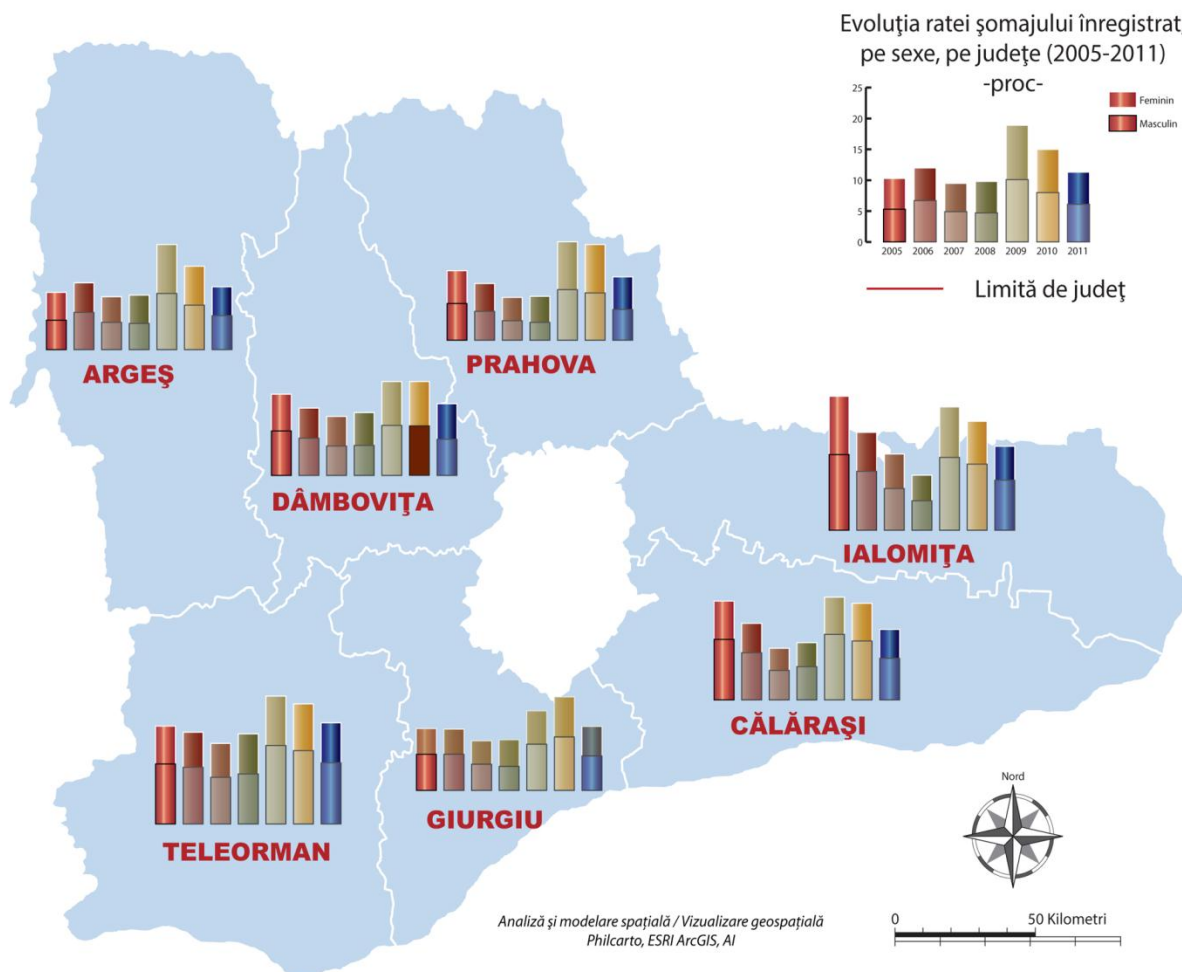
Figura nr. 173 Rata de activitate, ocupare și cea a șomajului, în raport cu diferite niveluri de educație, pe regiuni de dezvoltare, la nivelul anului 2011

În acest context, regiunea Sud Muntenia s-a confruntat, în perioada 2005 - 2011, cu perioade de fluctuații ale ratei șomajului. Dacă în perioada 2007 - 2008 nivelul șomajului înregistrat a fost cel mai scăzut, în anii 2009 - 2010, acesta a crescut îngrijorător.

Figura nr. 174

Evoluția ratei șomajului pe sexe, în regiunea Sud Muntenia, în perioada
2005 - 2011

Sursa: Prelucrare proprie informații, 2013

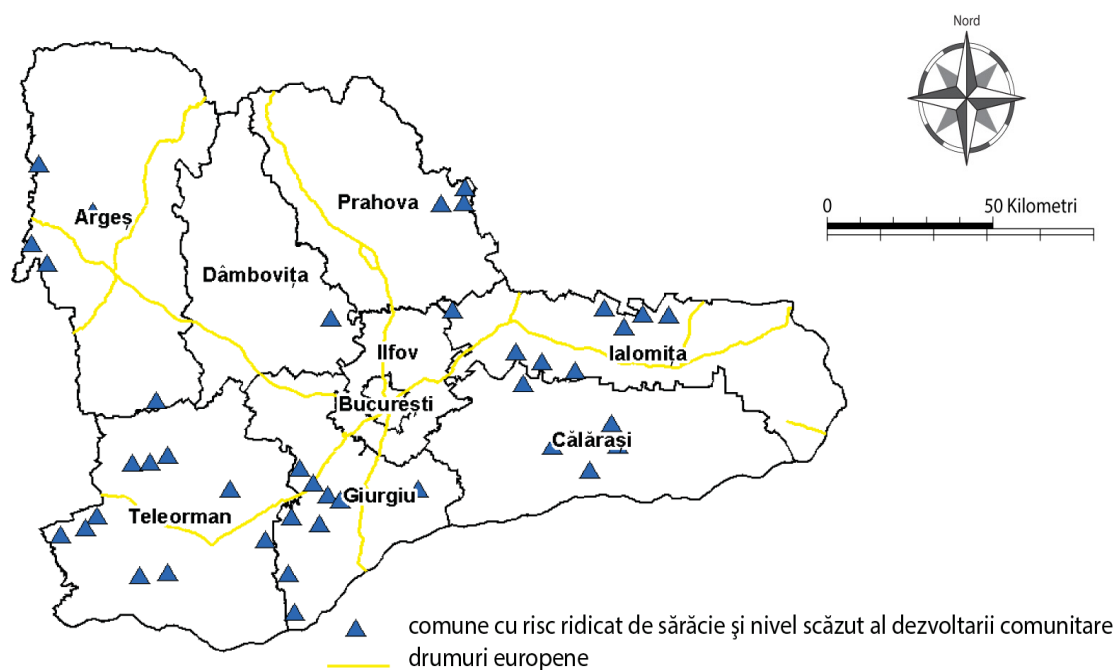
La nivelul regiunii Sud Muntenia, atât zonele rurale periurbane, cât și cele intermediare, erau distribuite la nivelul fiecărui județ.

De remarcat faptul că, la nivelul județelor Argeș, Dâmbovița și Prahova nu existau zone rurale marginale.

3.5. Nivelul de trai al populației din mediul rural. Gradul de sărăcie

În urma analizării datelor existente și a reprezentării grafice a localizării comunelor cu risc ridicat de sărăcie și nivel scăzut al dezvoltării rurale, se observă că majoritatea acestor localități se regăseau la nivelul județelor Teleorman și Giurgiu. Partea de sud a regiunii Sud Muntenia avea un caracter preponderent agricol, însă nivelul de tehnologizare al exploatațiilor agricole era redus, majoritatea populației din mediul rural, ocupată în agricultură, producând exclusiv pentru consum propriu sau pentru comercializarea unei mici cantități din producția obținută. Astfel se explică polarizarea comunelor cu risc ridicat de sărăcie spre sudul regiunii.

Figura nr. 175 Comunele cu risc ridicat de sărăcie și nivel scăzut al dezvoltării comunitare, în regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2011

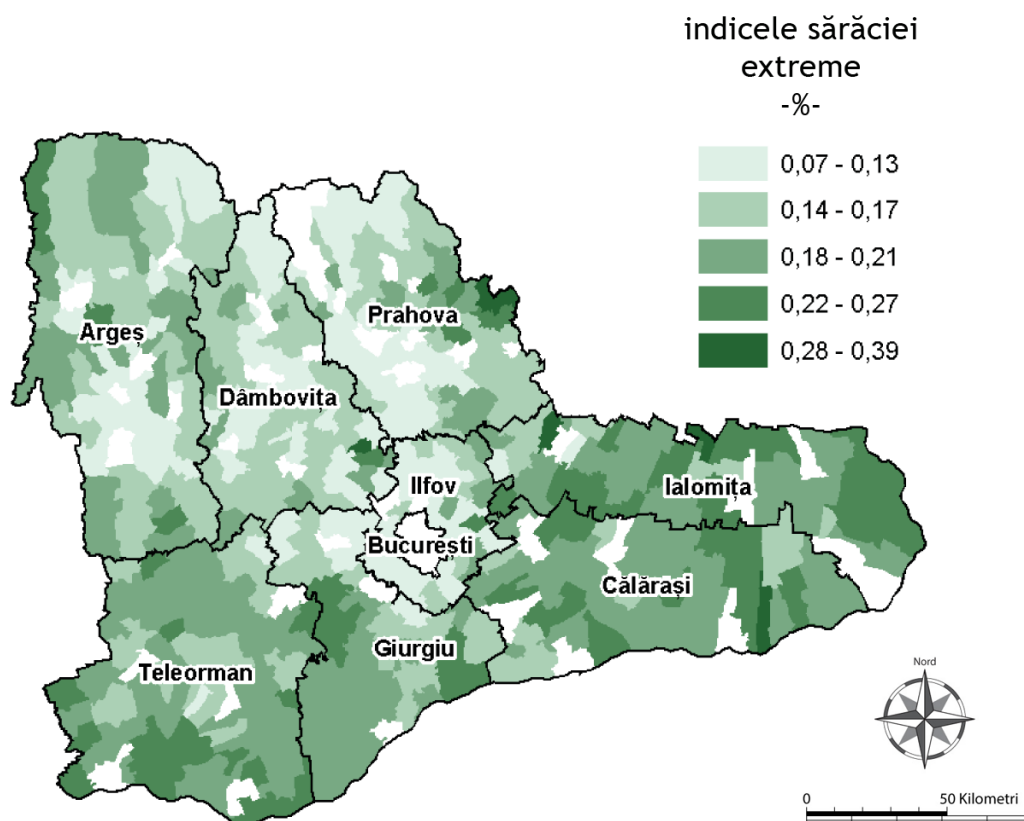

Analiză și modelare spațială / Vizualizare geospațială / Philcarto, ESRI ArcGIS, AI

Sursa: Prelucrarea datelor colectate, 2011

În corelare cu concluziile furnizate de analiza hărții anterioare, indicele privind sărăcia extremă la nivelul regiunii Sud Muntenia înregistra, la nivelul anului 2011, valori mai ridicate în partea de sud a regiunii. Valori scăzute ale acestui indice se înregistrau în județele Argeș, Dâmbovița și Prahova, precum și în proximitatea regiunii București - Ilfov, ca urmare a influenței exercitată de aceasta din urmă asupra dezvoltării economice a zonelor aflate în proximitate.

Figura nr. 176 Indicele sărăciei extreme la nivel de UAT, în regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2011

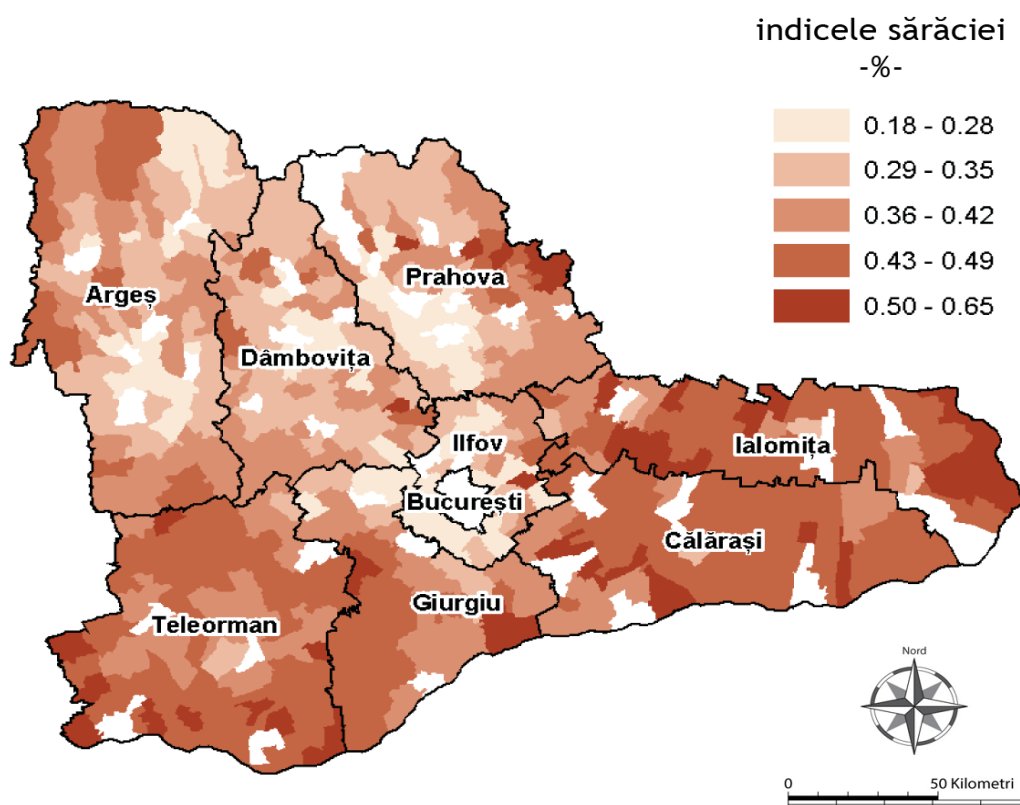
Analiză și modelare spațială / Vizualizare geospațială / Philcarto, ESRI ArcGIS, AI

Sursa: Prelucrarea datelor colectate, 2012

Indicele sărăciei calculat la nivelul regiunii Sud Muntenia, la nivelul anului 2011 înregistra valori mai ridicate în partea de sud a regiunii. Reprezentarea grafică a valorilor acestui indice la

nivelul județului Prahova relevă o caracteristică interesantă, corelată cu dezvoltarea economică a teritoriului: valorile cele mai mici ale indicelui erau înregistrate de localitățile localizate pe traseul rutier dintre București și stațiunile turistice din Valea Prahovei.

Figura nr. 177 Indicele sărăciei la nivel de UAT, în regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2011

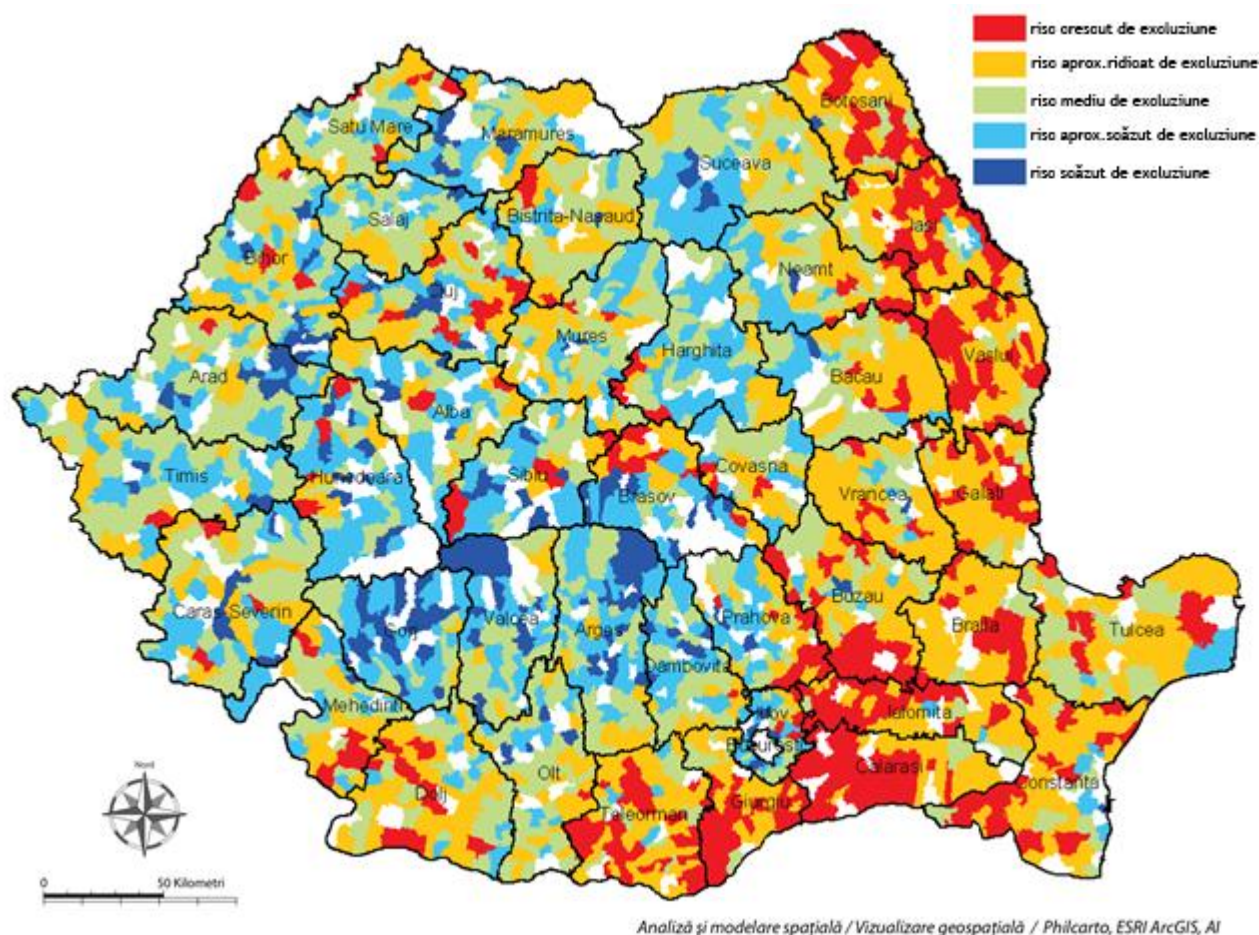

Analiză și modelare spațială / Vizualizare geospațială / Philcarto, ESRI ArcGIS, AI

Sursa: Prelucrarea datelor colectate, 2012

Se observă o corelație existentă între nivelul de sărăcie al diverselor zone din regiunea Sud Muntenia și riscul de excluziune de la educație în mediul rural, acesta fiind semnificativ mai ridicat în zonele cu populație sărăcă, ocupată preponderent în agricultură. În partea de nord a regiunii, valorile acestui indice erau mult mai reduse, acest aspect fiind un rezultat al dezvoltării infrastructurii pentru industrie și servicii (în special turism).

Figura nr. 178 Excluziunea de la educație din mediul rural, pe județe, la nivelul anului 2011

Sursa: Prelucrarea datelor INS, 2012

Fenomene, cauze, efecte în raport cu nivelul de trai al populației și gradul de sărăcie

Cele mai frecvente fenomene care sunt asociate cu sărăcia, sunt:

- Marginalizarea și excluziunea socială;
- Abandonul școlar;
- Creșterea numărului de bolnavi cu boli cronice, ca urmare a lipsei veniturilor care pot fi alocate către o alimentație sănătoasă;
- Scăderea gradului de implicare civică, consecință a neîncrederii într-un sistem care nu poate să satisfacă nevoile de bază ale cetățenilor.

În cadrul comunităților rurale, cea mai întâlnită formă de sărăcie poartă denumirea de sărăcie de consum.¹²⁷

Aceasta este caracterizată de următoarele aspecte:¹²⁸

1. este extinsă (29% din populație în 2002);
2. este elastică la creșterea economică;
3. este în scădere, dar inegalitatea socială este în creștere;
4. este superficială, pentru că distanța medie între consumul la nivel de gospodărie și pragul de sărăcie este relativ mică și pentru că ponderi importante de populație se află în imediata apropiere a pragului de sărăcie, adică pot „intra” sau „ieși” din sărăcie la variații relativ mici ale veniturilor;
5. este predominant temporară și nu permanentă; pentru perioada 1995-1998, doar în jur de 22% din toate persoanele sărace nu au reușit să iasă din sărăcie în anii de creștere economică.

Dintre factorii de influență asupra sărăciei, îl precizăm pe următorul, ca fiind cel mai important:

- evoluția indicatorului sărăciei relative este determinată de contextul socio - economic, precum și de alți factori individuali (mediul de rezidență, nivel de educație și experiență pe piața muncii).

Alți factori pot fi delimitați ca fiind:

- Prelungirea efectelor crizei economico-financiare;

¹²⁷ Elisa Paraschiva, Problema Sărăciei în comunitățile urbane și rurale din România, „Revista Română de Sociologie”, serie nouă, anul XIX, nr. 3-4, p. 423-451, București, 2008

¹²⁸ Elisa Paraschiva, Problema Sărăciei în comunitățile urbane și rurale din România, „Revista Română de Sociologie”, serie nouă, anul XIX, nr. 3-4, p. 423-451, București, 2008

- Lipsa resurselor la nivel regional/național pentru diferite grupuri vulnerabile: tineri, copii, șomeri, lucrători pe cont propriu;
- Descentralizarea din domeniul incluziunii sociale fără alocarea resurselor umane specializate, precum și a resurselor financiare necesare autorităților locale;
- Disparitățile locale, existente la nivel regional;
- Infrastructura socială slab dezvoltată;
- Deficitul de locuințe destinate categoriilor sociale dezavantajate;
- Schimbările demografice (îmbătrânirea populației);
- Numărul foarte mare al actelor normative care reglementează domeniul și schimbările frecvente ale legislației;
- Lipsa de coordonare și colaborare între instituțiile implicate în procesul de incluziune socială la nivel local;
- Paralelisme în dezvoltarea de programe adresate grupurilor vulnerabile, implementate la nivel central și absorbția redusă a fondurilor structurale (Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane axa 6, în speță) la nivel regional și național.

În vederea diminuării efectelor sărăciei și în vederea atingerii Țintelor propuse prin strategia Europa 2020, a fost gândită implementarea următoarelor măsuri, implicit la nivelul regiunii Sud Muntenia:

- Implementarea Programului de acordare a ajutorului social;
- Implementarea Programului de acordare a alocației familiale complementare și a alocației de susținere pentru familia monoparentală;
- Implementarea Programelor de prestații sociale acordate persoanelor aflate în dificultate;
- Dezvoltarea serviciilor sociale destinate creșterii calității vieții cetățenilor;
- Implementarea măsurilor de calificare și recalificare a tinerilor;
- Programe de susținere a tranziției de la șomaj/inactivitate la ocupare;
- Măsuri de combatere a perpetuării stării de sărăcie și a transmiterii acesteia inter-generații;
- Reducerea abandonului școlar;
- Măsuri de reducere a disparităților regionale;

- Construcția locuințelor sociale și a locuințelor sociale destinate chirieșilor evacuați conform OUG nr. 74/2007.

a) Zonele cu cel mai scăzut/ridicat nivel de trai din mediul rural

Dincolo de moștenirea culturală și de pitorescul practicilor tradiționale, mediul rural poartă încă stigmatul celui mai vulnerabil spațiu din punct de vedere al sustenabilității. Într-o eră în care știința și tehnologia avansează spectaculos în demersul umanității de a controla tot ceea ce o înconjoară, viața în mediul rural continuă să depindă de niște variabile de multe ori imprevizibile, imposibil de calculat, și care pot deregla întregul proces de supraviețuire al acestor comunități dependente încă de cultivarea pământului.

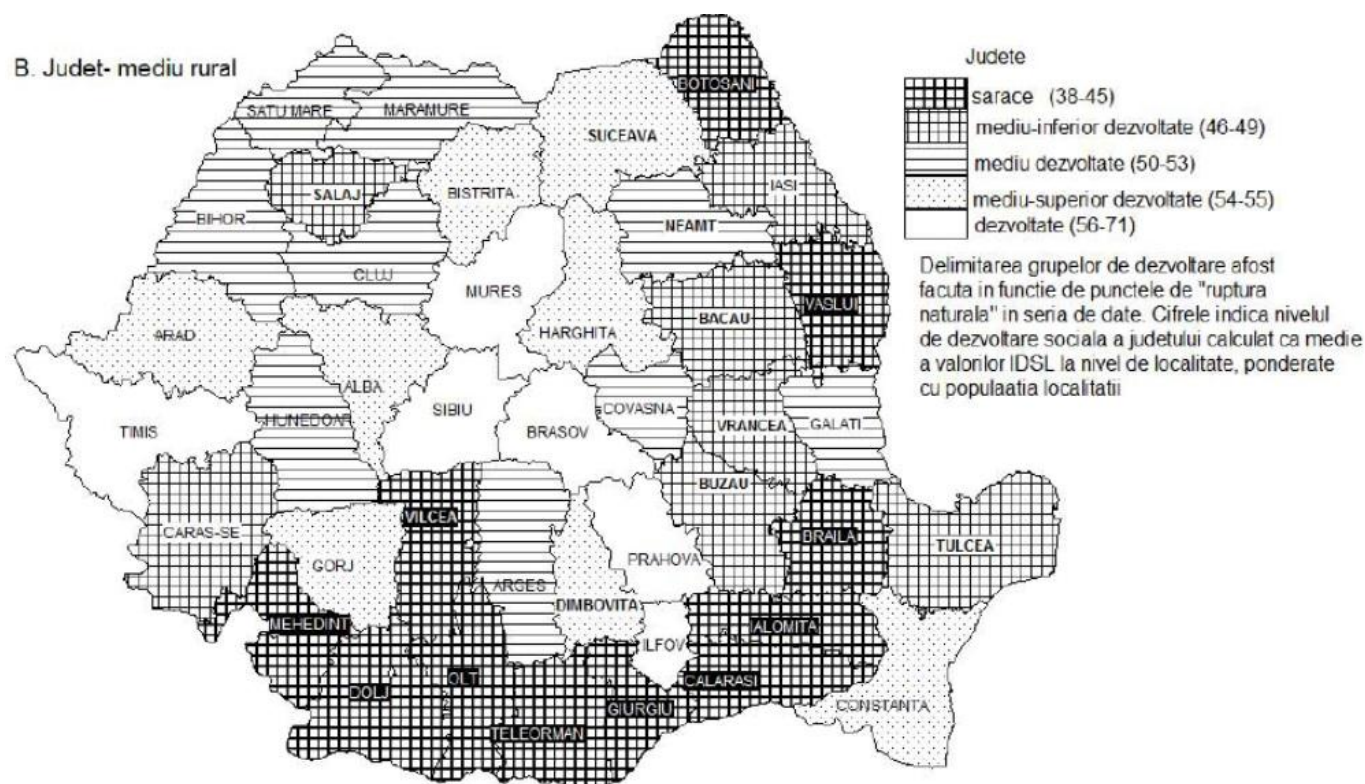
În mod paradoxal, satele dezvoltate în jurul orașelor sunt de multe ori sub media nivelului de trai al mediului rural din zona respectivă. Procesul prin care populația satelor vecine centrelor urbane are un nivel de trai mult mai scăzut este explicat printr-o serie de factori. Dacă din mediul rural forța de muncă încearcă să ajungă la oraș, există și procesul invers, când populație foarte săracă din mediul urban se retrage în zona rurală, unde poate să își producă o parte din bunurile de care are nevoie, iar costurile generale pentru viața de zi cu zi pot fi mai scăzute. De obicei, populația urbană săracă se retrage către periferia orașului, sau în zona rurală adiacentă, astfel că în acest perimetru locuiesc de obicei fie persoane care nu mai sunt în vârstă de muncă, fie persoane care nu au reușit să se integreze pe piața muncii din oraș. Pe lângă asta, zonele foarte apropiate de centrele urbane nu au de cele mai multe ori condițiile potrivite practicării agriculturii, confruntându-se cu o serie de dificultăți: lipsa spațiului datorită diferitelor terenuri și utilități de infrastructură industrială sau de altă natură polarizate în jurul orașului, fragmentarea terenurilor agricole care împiedică exploatarea unei producții îndestulătoare etc.

Tot localități foarte sărace sunt în mod evident comunele izolate și cu acces îngreunat către centrele comerciale importante. Satele care nu reprezintă puncte de interes, fie pentru că sunt atracții locale fie pentru că se află pe rute principale de transport, tranzitate intens, sunt defavorizate din punct de vedere al existenței cadrului optim de dezvoltare economică. Este cazul satelor din nordul regiunii, din zona mai puțin accesibilă montană, dar și al satelor din zona de câmpie săracă, din sud vestul județului Teleorman și estul județului Călărași. Fiind

foarte depărtate de centrele urbane, nu prezintă interes pentru investitori și nu intră nici în circuitul economic, nici în cel al transferului informațional.

Dintre cele mai sărace 10 localități rurale, 4 se află în regiunea Sud Muntenia: localitățile Toporu, Schitu și Răsuceni din județul Giurgiu și localitatea Necșești din Teleorman.

Figura nr. 179 Nivelul de dezvoltare socială, pe județe, la nivelul anului 2008

Sursa: Consiliul Consultativ pentru Regionalizare CONREG, „Disparități și fluxuri în fundamentarea social-economică a regionalizării administrative a României”, 2009

Conform analizelor realizate de Consiliul Consultativ pentru Regionalizare, județele cu cel mai înalt grad de sărăcie a mediului rural din regiunea Sud Muntenia sunt Teleorman, Giurgiu, Călărași și Ialomița. Sunt județele aflate în zona de câmpie, cu ieșire spre fluviul Dunărea. Densitatea localităților rurale din zona celor patru județe este foarte mică, fiind dispuse în lungul principalelor căi de acces cât și de-a lungul malului Dunării. Deși una dintre condițiile dezvoltării localităților rurale este existența unei infrastructuri de comunicare cu centrele economice importante, județele Teleorman, Giurgiu și Călărași au un profil rural

accentuat și unul urban mai puțin dezvoltat, orașele de aici nefiind în măsură să susțină activitatea unei ponderi atât de ridicate a localităților rurale. Giurgiu de exemplu are pe teritoriul său doar 3 orașe. Aici se află un port important la Dunăre și un pod de legătură cu Bulgaria, localitatea Ruse, iar reședința de județ comunică direct cu municipiul București, însă ruta nu este tranzitată în aceeași măsură în care sunt alte rute alternative care fac legătura cu zonele de graniță. Există însă un potențial real de dezvoltare, prin diversificarea profilului transporturilor efectuate în port și prin diversificarea sectorului servicii care ar putea atrage mai mulți vizitatori străini.

Județul Prahova este cel mai dezvoltat județ din regiune, mediul rural de aici având un grad mult mai ridicat de diversificare a activităților economice. În primul rând, de-a lungul arterei DN1 sunt numeroase comune dezvoltate datorită tranzitului intens către și dinspre București, fiind principala arteră de legătură cu zona turistică montană, destinație preferată de rezidenții capitalei mai ales în perioada de iarnă. Exemple elocvente sunt comunele Cornu și Păulești. Comuna Brazi se află tot în partea vestică a județului, dar în zona de câmpie, și este localizată în apropierea combinatului petrochimic Brazi. Comuna a reușit să atragă în ultimii ani mai multe proiecte de investiții. Comuna Ariceștii Rahtivani este de asemenea o localitate rurală foarte bine dezvoltată, localizată la o distanță de 10 kilometri de municipiul Ploiești, care a reușit să atragă fonduri europene pentru dezvoltarea utilităților publice și modernizare.

b) Factorii care influențează nivelul de trai în mediul rural din regiunea Sud Muntenia

Comunitățile mediului rural în care predomină activitățile agricole, au un echilibru fragil în ceea ce privește stabilitatea economică. Faptul că cel mai înalt grad de sărăcie se întâlnește în aceste comunități este dovada acestui fenomen. În plus, multe dintre satele și comunele sărace au o populație foarte redusă, în proces de îmbătrânire și în continuă scădere. Aici forța de muncă este tot mai slabă, deși sunt înregistrate anual mai multe nașteri decât în zonele urbane. Forța de muncă tânără și calificată preferă să găsească un loc de muncă în orașele apropiate. În sate rămân în general bătrânii și copiii de vârstă școlară, categoriile cele mai puțin apte de a munci, în special în domenii ca agricultura și creșterea animalelor. Luând în considerare serviciile medicale slab dezvoltate, nivelul de trai pentru categoriile de locuitori ai mediului rural devine din ce în ce mai scăzut.

Locuitorii din mediul rural sunt o categorie dezavantajată pentru că sunt dependenți de agricultură. Agricultura de subzistență este activitatea predominantă pentru locuitorii acestor sate. Obligați să se bazeze pe mijloace de autoproducție datorită lipsei de diversificare a activităților, țăranii sunt în general o categorie săracă, iar în cele mai multe cazuri pământurile din proprietatea lor sunt prea mici ca să asigure o producție suficientă. La aceasta se mai adaugă și lipsa de tehnologie avansată în practicarea agriculturii: îngrășăminte, sisteme de irigații, mașini și alte unelte pentru lucrarea pământului etc. Toate aceste lipsuri fac din agricultura de subzistență o activitate mult prea dependentă de factori pe care localnicii nu îi pot controla.

O altă problemă majoră este lipsa căilor de acces și de comunicare cu centrele urbane și economice. Este din nou problema satelor izolate, atât din zona montană cât și din zona de câmpie, unde se întâlnește o densitate mică a localităților rurale, cum este cazul județelor Teleorman, Călărași, Ialomița și Giurgiu. Existența unei infrastructuri de transport adecvate și a unor servicii conexe este esențială pentru dezvoltarea agriculturii ca și activitate economică și nu doar ca mijloc de subzistență. Micii agricultori au nevoie de un acces ușor către centrele economice în care să își poată comercializa produsele.

În practicarea unei agriculturi de subzistență, un alt dezavantaj este lipsa unei zonificări a culturilor agricole. Culturile cele mai exploatate sunt de obicei și cele mai ușor de întreținut, precum grâul și porumbul, legumele. Există astfel o concurență foarte acerbă între producătorii acestor culturi, în timp ce culturi care necesită o tehnologie mai avansată și deci mai multe resurse financiare, dar pentru care ar exista cerere pe piață, nu sunt suficient exploatate la nivel de județ. Mare parte din producătorii mici locali pierd astfel de oportunități din cauza lipsei mijloacelor financiare și, în general, a informației.

Locuitorii mediului rural au un acces mai redus către informațiile care ar putea să îi ajute în demararea unui proiect de antreprenariat sau efectiv în îmbunătățirea și eficientizarea mijloacelor de producție. Agricultura este, în cazul celor mai multe gospodării dependente de ea, o ocupație moștenită din familie, în care practicile au rămas cele ale generațiilor trecute. Odată cu aderarea României la Uniunea Europeană, locuitorii mediului rural, care trăiau de pe seama producției proprii agricole și animale, au fost constrânși să treacă la practicarea unei agriculturi europene, în care au fost impuse anumite standarde care, din punct de vedere al individului care trăiește din agricultura de subzistență, erau foarte greu de urmărit și aplicat.

Alături de procedeele complicate de obținere a subvențiilor, o altă problemă este reprezentată de faptul că mare parte dintre gospodăriile care supraviețuiesc din agricultură nu sunt destul de informate pentru a putea beneficia de ajutoarele pe care ar putea să le obțină.

Solurile pe care agricultura a fost practică în mod necorespunzător, fără rotația culturilor și fără îngrășăminte, devin în timp nefertile. La aceasta se mai adaugă și dezastrele naturale, în special inundațiile din zona de câmpie sau aproape de malul Dunării și alunecările și eroziunea terenurilor, fenomene naturale pe care locuitorii nu le pot controla și care afectează în unele cazuri iremediabil terenurile din a căror cultivare populația mediului rural supraviețuiește. Agricultură nu prezintă siguranță din acest punct de vedere, iar localitățile izolate unde aceasta este singura ocupație, sunt cele mai vulnerabile.

Lipsa diversificării activităților economice este caracteristică zonelor izolate în care dezvoltarea celorlalte sectoare economice nu este posibilă din cauza reliefului (cum este partea nordică, de munte, a regiunii, în județele Argeș, Dâmbovița și Prahova) sau din cauza lipsei unei infrastructuri de comunicație cu centrele economice urbane sau cu alte puncte de interes, motiv pentru care nu sunt oferite situații viabile pentru eventualii investitori.

Distanța față de principalele centre în care să poată fi comercializate produse agricole, alături de căile de acces dificile și subdezvoltarea serviciilor de transport oferite, reduc mult posibilitățile micilor agricultori în a-și comercializa produsele. Ca exemplu, deși Giurgiu este un important port folosit cu precădere pentru transportul de mărfuri, județul are cea mai mică rețea de căi ferate din regiune.

Nu în ultimul rând, nivelul de trai din mediul rural este afectat de reprezentarea slabă a sistemului de sănătate și a serviciilor sociale. Deși există dispensare în comune, calitatea serviciilor oferite este limitată, iar personalul medical insuficient. Pentru probleme majore de sănătate este nevoie de transportul pacienților către spitalele municipale. În ceea ce privește serviciile sociale, acestea sunt o structură slab dezvoltată la nivelul mediului rural, unde majoritatea cazurilor care ar necesita asistență trec de obicei neraportate, aspect datorat în primul rând unei informări slabe și a lipsei de conștientizare a populației, care privește de multe ori abuzurile ca și comportamente normale.

c) Sărăcia relativă și rata sărăciei relative din mediul rural

Modul de calculare a sărăciei relative ține cont de indicatorul veniturilor medii ale locuitorilor din toate statele membre ale Uniunii Europene și din acest motiv punctul de referință oscilează de la un an la altul, în funcție de evoluția indicatorilor țărilor respective. Astfel, la nivel național, pragul sărăciei relative a crescut în ultimii ani considerabil și nu reflectă evoluția câștigurilor populației din mediul rural.

Comparând anul 2005 cu 2011, suma de lei minimă pe care o persoană ar trebui să o câștige pentru a depăși pragul sărăciei relative aproape s-a dublat, de la 263,2 lei la 530,4 lei. Evoluția pragului sărăciei relative pare să își încetinească ritmul de creștere în ultimii ani, ceea ce ar trebui să poată oferi economiei rurale din România posibilitatea de a evolua astfel încât populația în stare de sărăcie relativă să scadă în viitor. Felul în care este calculat pragul sărăciei relative este și principala cauză pentru care numărul persoanelor din mediul rural care intră în această categorie a crescut foarte mult. Principalul risc al persoanelor din mediul rural ocupate în agricultura pentru autoconsum este faptul că în România prețurile au crescut constant în ultimii ani, trend care va continua cel mai probabil și în viitor, iar puterea de cumpărare a țăranilor va scădea în continuare atâta timp cât nu își vor comercializa produsele. Pentru a putea avea însă o producție eficientă este necesar să se facă trecerea de la o agricultură de subzistență la una modernă.

Tabel nr. 68 Pragul sărăciei relative, la nivel național, în perioada 2005 - 2011

-lei-

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Pragul sărăciei relative	263.2	299.7	358.5	459.3	512.5	503.5	530.4

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Cea mai ridicată rată a sărăciei relative, la nivel național, o au lucrătorii pe cont propriu, cărora segmentul populației ocupate în agricultură îi crește rata la 38,4%, cea mai mare la nivel național, după șomeri, care au o rată a sărăciei relative doar puțin mai scăzută, de 31,2%. Cea mai mare parte dintre gospodăriile ale căror membri sunt ocupați în agricultură, obțin produse agricole pentru autoconsum și nu pentru comercializare și obținerea de profit. Astfel se poate

explica de ce, din punct de vedere statistic, lucrătorii pe cont propriu sunt mai săraci chiar și decât șomerii.

Tabel nr. 69 Rata sărăciei relative în funcție de statutul ocupațional, la nivel național, la nivelul anului 2011

Statut ocupațional	Rata sărăciei relative
Salariați	3,8
Lucrători pe cont propriu (exclusiv agricultori)	34
Lucrători pe cont propriu (inclusiv agricultori)	38,4
Șomeri	31,2
Pensionari	9,3

Sursa: „Analiza datelor statistice privind indicatorii de incluziune socială din anul 2011”,
Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice

d) Sărăcia absolută și rata sărăciei absolute în mediul rural¹²⁹

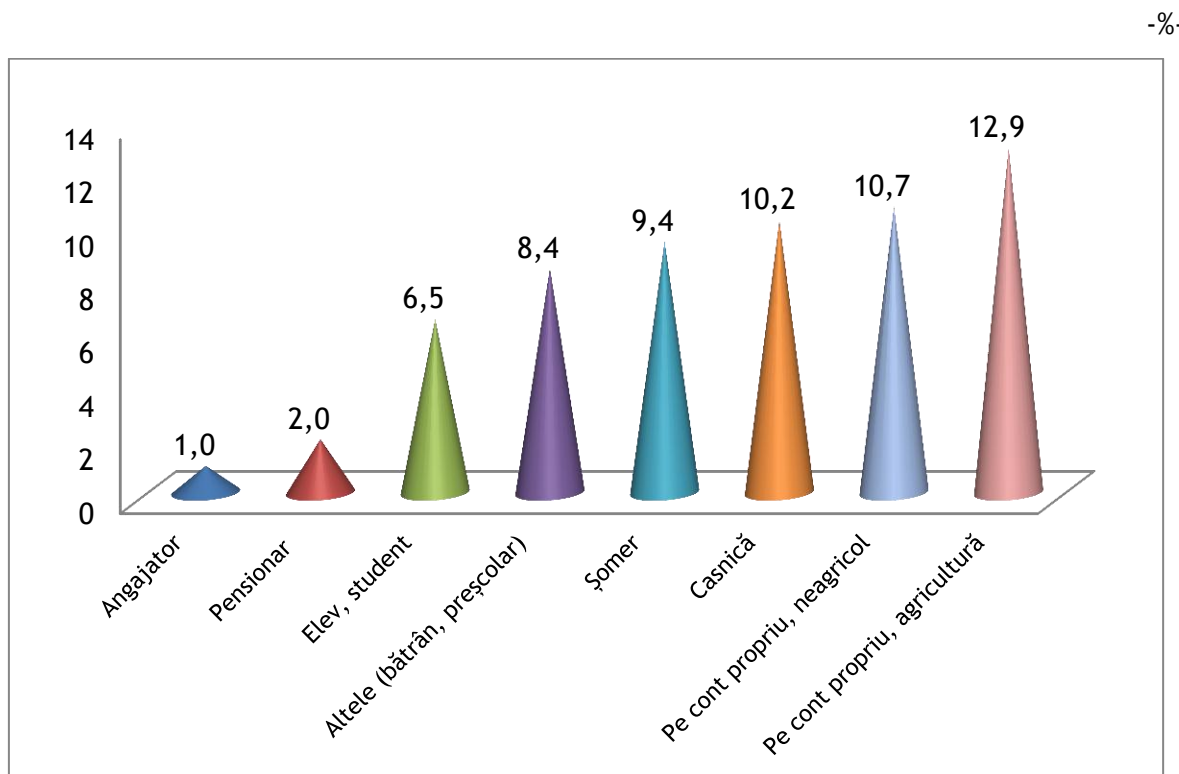
Conform calculelor realizate, riscul sărăciei absolute este de 4 ori mai mare în mediul rural (8,8%) decât în mediul urban (2,2%). La nivelul României, cercetările arată că cea mai mare pondere a populației sărace se regăsea în regiunile din partea sudică a țării, inclusiv regiunea Sud Muntenia. Populația săracă din aceste regiuni însuma peste 70% din populația săracă de la nivel național. În ceea ce privește statutul ocupațional, cele mai dezavantajate persoane sunt lucrătorii pe cont propriu din agricultură.

Lucrătorii pe cont propriu din domeniul agriculturii dețineau, la nivelul anului 2010, cea mai mare rată a sărăciei absolute (12,9%) și reprezentau un procent de 22,9% din populație. Agricultură se dovedește a fi cea mai puțin profitabilă activitate, având în vedere că totalul

¹²⁹ Datele incluse în cadrul acestui subcapitol nu acoperă întreg intervalul de analiză din cauza indisponibilității sau a disponibilității parțiale a acestora din sursele oficiale publice de informații. Consultanțul a făcut toate demersurile pentru obținerea datelor necesare, a realizat interpretarea pe baza datelor puse la dispoziție din surse oficiale și nu își asumă extrapolarea pentru o perioadă mai mare de timp

lucrătorilor pe cont propriu din celelalte domenii avea o pondere a sărăciei absolute mai mică, de 10,7%.

Figura nr. 180 Rata sărăciei absolute în funcție de statutul ocupațional, la nivel național, la nivelul anului 2010

Sursa: „Raport privind incluziunea socială în România în anul 2010”, Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, 2011

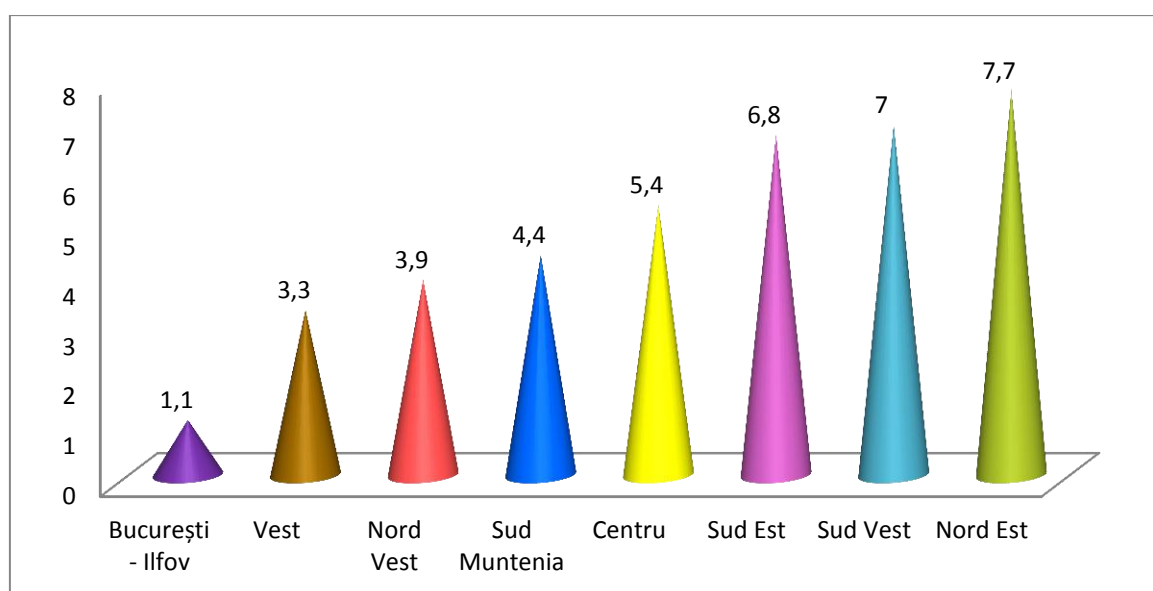
Un alt factor determinant pentru ponderea populației aflate în sărăcie absolută este și nivelul de educație, cele mai multe astfel de persoane neavând studii sau fiind absolvenți doar ai nivelului de învățământ primar și gimnazial. Rata sărăciei absolute a mai fost corelată și cu numărul de copii dintr-o gospodărie, cu care este direct proporțională, și cu naționalitatea, pentru persoanele de etnie rromă înregistrându-se o rată a sărăciei absolute de 6 ori mai mare decât a populației de etnie română.

Regiunea Sud Muntenia avea în anul 2010 o rată a sărăciei absolute relativ scăzută, deși cea mai mare parte a populației locuiește în mediul rural și deci prezintă un risc mai mare al

sărăciei. Trebuie luate în considerare discrepanțele de la nivelul județelor și faptul că media sărăciei absolute din regiune este scăzută precum și diferențele dintre mediile de la nivelul județelor Argeș, Prahova și Dâmbovița, situate la polul opus față de județele sărace sudice (Teleorman, Călărași, Giurgiu și Ialomița). Județele din nord au de asemenea o populație mai numeroasă, având diversitate economică și un sistem de infrastructură proporționat, care are un efect pozitiv din punct de vedere al comunicării mediului rural cu cel urban. În plus, județele din nord sunt tranzitate de turiști, spre zonele montane, în special în sezonul de iarnă.

Figura nr. 181 Rata sărăciei absolute, pe regiuni de dezvoltare, la nivelul anului 2010

-%-

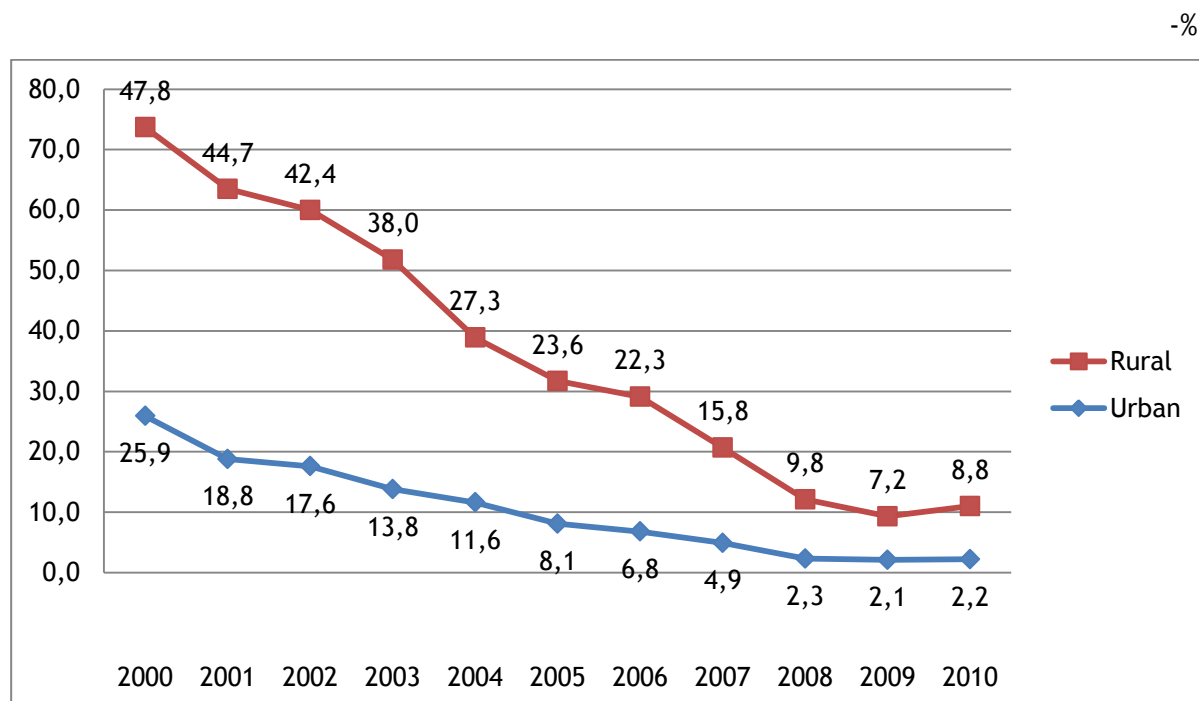

Sursa: „Raport privind incluziunea socială în România în anul 2010”, Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, 2011

Cum era de așteptat, rata sărăciei absolute a mediului rural era mult mai ridicată decât cea din mediul urban. În perioada analizată în cadrul prezentului studiu, rata sărăciei absolute a scăzut din 2005 până în anul 2009, iar la nivelul anului 2010 a crescut din nou, cu un procent de 0,1% în mediul urban și mult mai brusc în mediul rural, de la 7,2% în 2009 la 8,8% în 2010. Cauza creșterii ratei sărăciei este criza economică, însă efectele sale nu au fost imediate. Din momentul declanșării crizei, populația rurală a devenit mult mai vulnerabilă, prin migrarea forței de muncă tinere în mediul urban. Având în vedere procesul de îmbătrânire a populației din

localitățile rurale, se previzionează că rata sărăciei absolute de aici va continua să crească și în următorii ani.

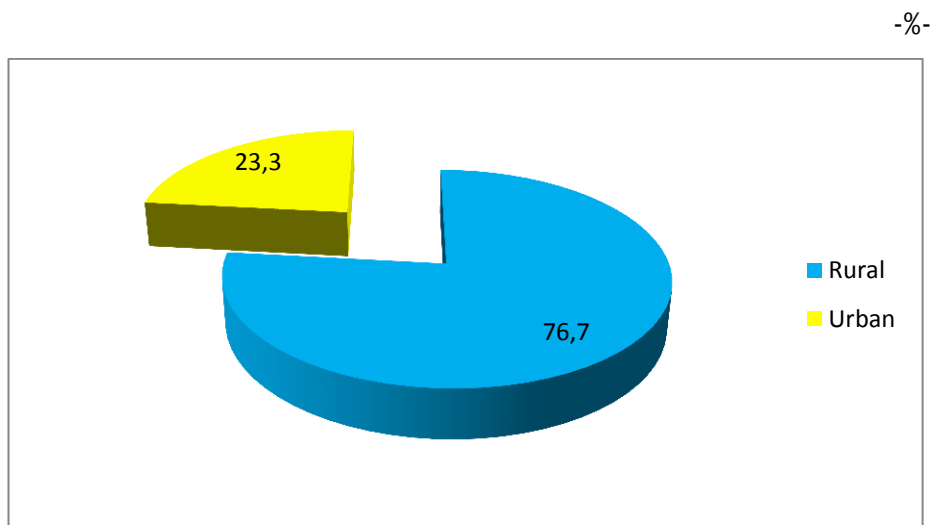
Figura nr. 182 Rata sărăciei absolute pe medii de rezidență, la nivel național, la nivelul anului 2010

Sursa: „Raport privind incluziunea socială în România în anul 2010”, Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, 2011

În anul 2010, 76,7% din populația aflată în stare de sărăcie absolută era reprezentată de populația stabilită în mediul rural. Gradul mult mai ridicat de acces la educație, informare și servicii, dar și o piață a muncii competitivă contribuie la reducerea ratei sărăciei absolute din mediul urban, comparativ cu mediul rural, unde ocupația principală a majorității populației este agricultura de subsistență.

Figura nr. 183 Ponderea populației aflate în stare de sărăcie absolută, pe medii de rezidență, la nivel național, la nivelul anului 2010

Sursa: „Raport privind incluziunea socială în România în anul 2010”, Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, 2011

e) Populația aflată în risc de sărăcie în mediul rural¹³⁰

Regiunea Sud Muntenia, alături de celelalte regiuni din sud și de regiunea Nord Est, înregistrează în continuare rate ale sărăciei mai mari decât cele de la nivel național. Ceea ce au în comun aceste regiuni este de fapt ponderea mai mare a populației rurale, mult mai săracă decât populația orașelor.

Există câteva criterii care supun populația rurală la riscuri mai ridicate de sărăcie, conform situației prezentate de Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice. Riscul cel mai mare îl au persoanele ocupate în agricultura de subzistență. Fără mijloace financiare suficiente, fără mijloace tehnologice moderne și care să asigure o exploatare sustenabilă a pământurilor și o productivitate eficientă, stabilă, un număr mare de factori pot

¹³⁰ Datele incluse în cadrul acestui subcapitol nu acoperă întreg intervalul de analiză din cauza indisponibilității sau a disponibilității parțiale a acestora din sursele oficiale publice de informații. Consultantul a făcut toate demersurile pentru obținerea datelor necesare, a realizat interpretarea pe baza datelor puse la dispoziție din surse oficiale și nu își asumă extrapolarea pentru o perioadă mai mare de timp

afecta decisiv producția în sine: fertilitatea solurilor, eroziunea solurilor, lipsa unui sistem de irigații, inundațiile, seceta, paraziții, variabila timp, etc.

Cea mai săracă grupă de vârstă din mediul rural este reprezentată de copii și tineri, categorie prea tânără ca să muncească. Prin extrapolare, familiile sau gospodăriile cu un număr mai mare de copii sunt în mai mare măsură expuse riscului de sărăcie. Numărul nașterilor din mediul rural tinde să fie mai mare decât cel din mediul urban, datorită serviciilor medicale slab reprezentate. Chiar și susținute de ajutoare sociale, familiile cu mai mulți copii aflați în grija părinților vor fi nevoite să producă mai mult decât cele cu un singur copil sau fără. Pe această categorie a populației rurale sărace există multă presiune: dacă vor șansa să își schimbe statutul, continuarea educației este obligatorie, abandonul școlar fiind al doilea factor de risc pentru sărăcie.

O altă categorie de persoane foarte vulnerabilă este reprezentată de populația de etnie rromă din mediul rural. Analiza furnizată de Ministerul Muncii subliniază faptul că în anul 2011 rata sărăciei persoanelor de etnie rromă era de 6,7 ori mai mare decât media națională. Persoanele din această categorie sunt de multe ori și victimele discriminărilor, fiind mai greu să își găsească un loc de muncă remunerat suficient.

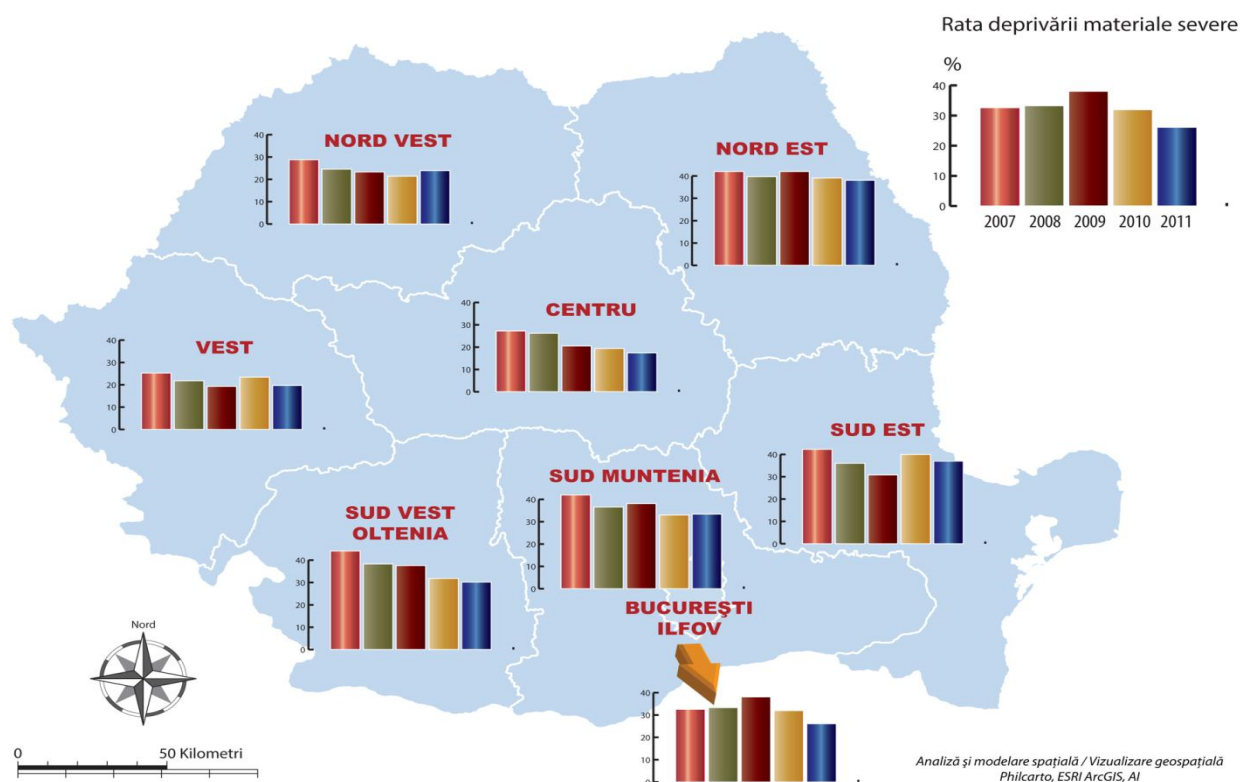
Persoanele vârstnice, chiar dacă o mare parte trăiesc din pensii, prezintă un risc ridicat din același motiv ca și copiii și tinerii: nu fac parte din forța de muncă și în plus cei de vârstă foarte înaintată nu mai pot nici să își producă singuri cele necesare. În plus, serviciile de asistență socială sunt de asemenea slab reprezentate în marea majoritate a comunelor, neexistând cămine de bătrâni sau alte structuri care să poată oferi asistență vârstnicilor. Cea mai dezavantajată categorie este reprezentată de cei ai căror copii au plecat în oraș sau în străinătate, și care sunt nevoiți să se descurce fără sprijin.

f) Populația afectată de riscuri materiale din mediul rural

Pentru persoanele aflate în situații de sărăcie se pune problema priorităților. Motivul pentru care este analizat gradul de deprivare materială este acela că, în funcție de severitatea sărăciei, o gospodărie va renunța pe rând la anumite categorii de bunuri materiale, în favoarea strictului necesar vieții de zi cu zi. Într-un raport publicat de Eurostat, România este consemnată ca fiind singura țară din Uniunea Europeană unde persoanele sărace au declarat, într-un

chestionar menit să redea o listă de priorități a bunurilor materiale pe care și le-ar dori dar nu și le pot permite, că nu doresc deloc anumite bunuri.

Figura nr. 184 Rata deprivării materiale din mediul rural, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2007 - 2011

Sursa: Prelucrare proprie de informații, 2012

În raport cu celelalte regiuni europene, Sud Muntenia avea, la nivelul anului 2011, o rată foarte ridicată a deprivării materiale severe, de 33,4% față de 9,9%, media înregistrată pentru același an la nivel european. Între regiunile din Europa cu rate mai mari ale deprivării materiale se numărau mai multe regiuni din Bulgaria (Severen tsentralen cu 51,6%, Yugoiztochen cu 49,8%, Yuzhen tsentralen cu 44,4% etc.), așa cum se poate urmări în Tabelul nr. A175.

Conform Institutului Național de Statistică, persoanele cuprinse în valorile indicatorilor de mai jos nu își pot permite cel puțin patru dintre următoarele:

428

Regio
PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL SUD MUNTENIA

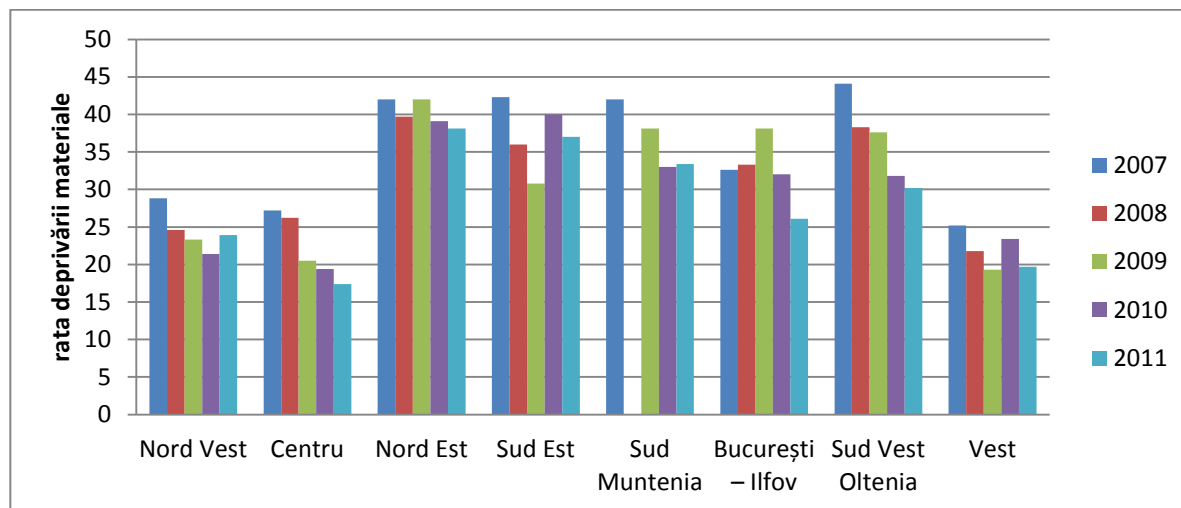
Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

- Achitarea facturilor curente;
- Plata unui concediu anual de o săptămână;
- Preparate din carne, pui sau pește cel puțin o dată la două zile;
- Suportarea unor cheltuieli neprevăzute;
- Deținerea unui telefon fix sau mobil;
- Un televizor color;
- O mașină de spălat;
- Autoturism personal;
- Încălzire adecvată a locuinței.

Rata deprivării materiale avea, la nivelul anului 2011, cea mai ridicată valoare în regiunea Nord Est și în regiunile sudice Sud Est, Sud Muntenia și Sud Vest Oltenia. Aceleași patru regiuni se confruntă și cu cea mai mare rată a sărăciei și sunt regiuni predominant rurale. În ceea ce privește evoluția deprivării, în toate regiunile ea s-a redus considerabil în intervalul 2007 - 2011, însă cu perioade de creștere bruscă la nivelul anilor 2009 sau 2010. Regiunea Sud Muntenia a avut în 2007 o rată a deprivării materiale de 42%, iar în 2011 a ajuns la 33,4%, după ce a mai urcat cu 0,4 procente față de 2010. (Tabel nr. A176)

Figura nr. 185

Rata deprivării materiale severe, pe regiuni de dezvoltare, în perioada
2007 - 2011¹³¹

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Posesia bunurilor de lungă durată este relevantă în evidențierea segmentului de gospodărie din mediul rural care nu și-au putut permite bunurile în cauză în perioada ultimilor ani cumulați. Fiind vorba de bunuri de folosință îndelungată, numărul lor este relativ stabil în timp, adăugându-i-se doar numărul de bunuri achiziționate între timp. Astfel, cele mai mici ponderi de deprivare materială se înregistrează pentru televizoare color, aragaz și frigider sau combine frigorifice, care se regăseau în peste 80% din gospodăriile din mediul rural în anul 2007 și peste 90% în 2011. Rata cea mai mare a deprivării se înregistra pentru gospodăriile care nu dețin încă un autoturism, respectiv 83,5% dintre acestea în 2007 și 77,4% în 2011. Un procent doar puțin mai mare nu avea în dotare un computer și deci nici nu putea beneficia de o legătură de internet (87% dintre gospodării în anul 2007). Încurajator însă, este faptul că în decurs de doar 4 ani, din 2007 până în 2011, numărul computerelor din gospodăriile din mediul rural aproape s-a dublat. (Tabel nr. A177)

¹³¹ Datele incluse în cadrul acestui tabel nu acoperă întreg intervalul de analiză din cauza indisponibilității sau a disponibilității parțiale a acestora din sursele oficiale publice de informații - nu sunt disponibile date pentru intervalul de analiză 2005-2007. Consultantul a făcut toate demersurile pentru obținerea datelor necesare, a realizat interpretarea pe baza datelor puse la dispoziție din surse oficiale și nu își asumă extrapolarea pentru o perioadă mai mare de timp

3.6. Concluziile capitolului

Regiunea Sud Muntenia are un caracter predominant rural, 58,57% din populația regiunii locuind în mediul rural, caracterizat prin procesele de îmbătrânire a populației și migrare a forței de muncă. În perioada 2005 - 2011, populația mediului rural s-a redus cu aproximativ 40.000 de locuitori, reducere ce a afectat în special județele din sudul regiunii, în care economia a înregistrat o evoluție lentă, cu consecințe directe asupra calității vieții populației. Această scădere accentuată a populației, în special în județele Giurgiu, Ialomița și Călărași, este corelată și cu interesul redus pentru practicarea activităților în sectorul agricol, tinerii preferând să se orienteze spre practicarea altor activități economice, în mediul urban sau în alte țări.

Evoluția populației pe grupe de vârstă evidențiază procesul de îmbătrânire, prin creșterea numărului de persoane cu vârsta de 85 de ani și peste, concomitent cu scăderea accentuată a populației cu vârsta cuprinsă între 0-39 ani. Aceste procese au un impact semnificativ asupra nivelului de trai, prin reducerea forței de muncă tinere și calificate și creșterea numărului de persoane dependente de serviciile sociale.

Un aspect pozitiv pentru piața muncii, identificat în domeniul resurselor umane, este reprezentat de scăderea raportului de dependență demografică.

Analiza indicatorilor mișcărilor migratorii evidențiază slaba atractivitate a mediului rural din regiunea Sud Muntenia, soldul mișcărilor de reședință fiind per ansamblu, unul negativ, excepție făcând doar județul Giurgiu.

Zonele rurale din regiunea Sud Muntenia dispun de diversitate etnică, lingvistică și religioasă, cu impact asupra atractivității acestora. Etniile care înregistrau cele mai ridicate ponderi, în funcție de județ la nivelul anului 2011, sunt etnia romă, bulgară, sârbă și maghiară. În ceea ce privește apartenența religioasă, pe lângă religia ortodoxă, se remarcă în principal religia romano-catolică, penticostală, adventistă de ziua a șaptea, baptistă și evanghelică.

Nivelul de educație, instruire și formarea profesională continuă sunt aspecte importante pentru dezvoltarea economico-socială a unei regiuni. În mediul rural al regiunii Sud Muntenia, în anul 2011, 45% din locuitori erau absolvenți de învățământ gimnazial, 36% de învățământ liceal și doar 8,22% absolvenți de studii superioare. Acest aspect este determinat și de lipsa unităților de

învățământ superior în mediul rural, care determină schimbarea temporară a domiciliului. Un aspect îngrijorător îl reprezintă numărul relativ ridicat al locuitorilor din regiune care nu aveau nici o școală absolvită și nici abilități de scriere și citire.

Pentru a crește gradul de informare a populației din mediul rural cu privire la accesarea fondurilor europene, s-au întreprins măsuri prin derularea unor campanii de informare de către Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit (APDRP) pentru Programul Național pentru Dezvoltare Rurală (PNDR): „Fonduri europene pentru mediul rural” și mai recent „Caravana fondurilor europene pentru satul românesc”, desfășurată sub sloganul „PNDR vine în satul tău”.

În ceea ce privește resursele umane, la nivel regional, se constată o scădere a numărului de persoane ocupate în mediul rural, concomitent cu creșterea ratei șomajului, care înregistrează cele mai ridicate valori în rândul tinerilor și al persoanelor cu nivel de educație scăzut și mediu. Raportul de dependență economică a crescut în ultima vreme, evidențiind o creștere a numărului de persoane inactive și aflate în șomaj ce revin la 100 de persoane ocupate. Din totalul populației ocupate în mediul rural al regiunii Sud Muntenia în anul 2011, 47,21% erau salariați, 34,29% lucrători pe cont propriu și doar 0,68% dețineau statutul de patron. Valori ridicate ale numărului de salariați s-au înregistrat în domeniile industrie și comerț, iar valori scăzute în sectorul agricol, în ciuda faptului că este sectorul cu cel mai ridicat număr de persoane ocupate.

Cel mai ridicat risc al sărăciei și implicit cel mai scăzut nivel al dezvoltării rurale se regăsește în partea de sud a regiunii, în județele Teleorman și Giurgiu, unde caracterul preponderent agricol, corelat cu gradul redus de tehnologizare, determină majoritatea populației să producă exclusiv pentru consumul propriu sau pentru comercializarea unei cantități reduse din producția obținută. Astfel, dintre cele mai sărace 10 localități rurale ale României, 4 sunt localizate în regiunea Sud Muntenia: Toporu, Schitu și Răsuceni din județul Giurgiu și Necșești din județul Teleorman.

Localitățile din mediul rural în care predomină activitățile agricole nu prezintă echilibru din punct de vedere al stabilității economice. Majoritatea acestora înregistrează o populație îmbătrânită, redusă și aflată în continuă scădere. Practicarea unei agriculturi de subzistență este determinată de lipsa tehnologiei avansate, a sistemelor de irigații, și de mărimea pământurilor aflate în proprietate privată, care sunt prea mici pentru a asigura o producție suficientă. De asemenea, zona de sud are și un risc mai ridicat de excluziune de la educație,

existând o corelație directă între acest indicator și nivelul sărăciei. Valori scăzute ale indicelui sărăciei extreme se înregistrau în partea de nord a regiunii și în proximitatea regiunii București - Ilfov.

Pe lângă practicarea unei agriculturi de subzistență, alt factor important care influențează nivelul de trai al regiunii este reprezentat de lipsa căilor de acces la centrele urbane și economice, factor cu incidență mai mare în județele ce prezintă o densitate mică a localităților rurale (Teleorman, Ialomița, Giurgiu și Călărași), și unde infrastructura de transport și a serviciilor conexe agriculturii este slab dezvoltată. În aceste județe, orașele nu pot susține activitatea numărului ridicat de localități rurale. La acestea se adaugă slaba reprezentare a serviciilor de sănătate și sociale, starea precară a acestora și insuficiența personalului medical.

Regiunea Sud Muntenia deține o pondere semnificativă a populației sărace de la nivelul României, cele mai mari rate ale sărăciei absolute înregistrându-se în anul 2011, în rândul lucrătorilor pe cont propriu din agricultură. Dintre aceștia, cei mai mulți nu aveau studii sau erau absolvenți ai învățământului primar și gimnazial. Un alt factor de care depinde rata sărăciei absolute îl reprezintă numărul de copii dintr-o gospodărie, cu care este direct proporțională, și naționalitatea, rata sărăciei fiind mai ridicată în rândul persoanelor de etnie rromă. În anul 2010, în mediul rural al regiunii Sud Muntenia, rata sărăciei absolute a crescut, pe fondul resimțirii efectelor crizei economice.

Gradul de dezvoltare a zonelor rurale și nivelul de trai al locuitorilor acestora nu sunt variabile independente, care să depindă de un singur aspect, ci sunt determinate de o serie de factori statici și dinamici, care se influențează și se condiționează reciproc. Existența unei forțe de muncă slab calificate și ocupate preponderent în agricultura de subzistență este rezultatul accesibilității reduse la educație și a migrării forței de muncă tinere. O serie de alți factori precum infrastructura de sănătate și socială inadecvată, slaba dezvoltare a infrastructurii de transport, fenomenul de îmbătrânire a populației, își pun amprenta în mod considerabil asupra situației mediului rural din regiunea Sud Muntenia și a perspectivelor sale de dezvoltare.

4. Economia zonelor rurale din regiunea Sud Muntenia

4.1. Caracteristici generale ale economiei zonelor rurale, inclusiv prezentarea pe hartă GIS a zonificării funcțional - economice a teritoriului regiunii Sud Muntenia

La nivelul regiunii Sud Muntenia, resursa naturală este semnificativă, fapt ce permite dezvoltarea atât a activităților agricole, cât și a celor non agricole, respectiv mica industrie și agroturismul. Dezvoltarea infrastructurii și a rețelelor de utilități ar putea constitui o sursă de locuri de muncă și de venituri stabile pe o perioadă mai lungă de timp.

Gradul de activitate a populației rurale este destul de diferit între regiunile țării. În economia țării, agricultura reprezintă principala ramură din punct de vedere al ocupării populației. În majoritatea regiunilor, agricultura și silvicultura domină întreaga economie regională. Numai în trei regiuni (Vest, Centru și București - Ilfov) agricultura este devansată de industrie și construcții. În ultimii ani, structura economică din rural a rămas aproape neschimbată, doar serviciile au crescut ușor ca pondere din punct de vedere al ocupării. Între regiunile țării există diferențe în ceea ce privește locul agriculturii în economia rurală. Cea mai mare parte din populația ocupată în agricultură își desfășoară activitatea în cadrul gospodăriilor proprii.¹³²

Mediul rural din regiunea Sud Muntenia este caracterizat de activitățile economice de bază, dintre care se cer amintite: agricultura (culturile cerealiere, cultura cartofului, viticultura, pomicultura), cu o dezvoltare a ramurii agriculturii ecologice, zootehnia, turismul rural și ecoturismul (cu preponderență în județele Prahova și Argeș), moștenirea culturală, etc.

¹³²Prof.Univ.Dr. Ion Dona, Dezvoltare rurală (Note de curs; Sinteze), București, 2005

A. Agricultura ecologică are potențialul de a contribui semnificativ la protejarea resurselor de apă și sol, la conservarea biodiversității și la lupta împotriva schimbărilor climatice, oferind astfel bunuri publice și deservind în același timp o piață europeană aflată în plină ascensiune.

„Agricultura ecologică”, termen protejat și atribuit de U.E României pentru definirea acestui sistem de agricultură, este similar cu termenii „agricultură organică” sau „agricultură biologică” utilizați în alte state membre.¹³³ Conform informațiilor identificate pe site-ul Comisiei Europene (www.ec.europa.eu), agricultura ecologică este un sistem agricol menit să furnizeze consumatorului alimente proaspete, gustoase și autentice și care în același timp respectă ciclul natural de viață al sistemelor.

Pentru a obține acest lucru, agricultura ecologică se bazează pe un număr de obiective și principii, la fel ca și pe bunele practici create să minimizeze impactul omului asupra mediului înconjurător, asigurându-se în același timp că sistemul agricol operează pe cât de natural posibil.

Practicile specifice agriculturii ecologice cuprind:

- Rotația culturilor ca premisă a folosirii eficiente a resurselor fermei;
- Limite foarte stricte privind folosirea pesticidelor sintetice chimice și a îngrășămintelor chimice, a antibioticelor pentru animale, a aditivilor alimentari și a altor substanțe complementare folosite pentru prelucrarea produselor agricole;
- Interzicerea folosirii organismelor modificate genetic;
- Valorificarea resurselor existente la fața locului, ca de pildă folosirea ca fertilizator a gunoiului provenit de la animale și a furajelor produse la fermă;
- Alegerea unor specii de plante și animale rezistente la boli și dăunători, adaptate condițiilor locale;
- Creșterea animalelor în libertate și adăposturi deschise și hrănirea acestora cu furaje ecologice;
- Folosirea unor practici de creștere a animalelor adaptate fiecărei rase în parte.¹³⁴

Rolul sistemului de agricultură ecologică este de a produce hrană mai curată, mai potrivită metabolismului uman, în deplină corelație cu conservarea și dezvoltarea mediului. Unul

¹³³ www.madr.ro

¹³⁴ www.ec.europa.eu

dintre principalele scopuri ale agriculturii ecologice este producerea de produse agricole și alimentare proaspete și autentice, prin procese create să respecte natura și sistemele acesteia. În etapa de producție la fermă se interzice utilizarea organismelor modificate genetic (OMG-uri și derivatele acestora), a fertilizanților și pesticidelor de sinteză, a stimulatorilor și regulatorilor de creștere, hormonilor, antibioticelor. În etapa de procesare a alimentelor se restricționează folosirea aditivilor, a substanțelor complementare și a substanțelor chimice de sinteză folosite la prepararea alimentelor ecologice. Agricultură ecologică are o contribuție majoră la dezvoltarea durabilă, la creșterea activităților economice cu o importantă valoare adăugată și la sporirea interesului pentru spațiul rural.

Obiectivele, principiile și normele aplicabile producției ecologice sunt cuprinse în **legislația comunitară și națională** din acest domeniu. Aceste norme, alături de definirea metodei de producție în sectorul de producție vegetală, animalieră și de acvacultură reglementează și următoarele aspecte legate de sistemul de agricultură ecologică: procesarea, etichetarea, comerțul, importul, inspecția și certificarea.

Prevederile privind etichetarea produselor obținute din agricultura ecologică, stabilite în Regulamentul (CE) nr. 834/2007 al Consiliului privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice și în Regulamentul (CE) nr. 889/2008 al Comisiei de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 834/2007, sunt foarte precise și au în vedere oferirea încrederii depline a consumatorilor în produsele ecologice, ca produse obținute și certificate în conformitate cu reguli stricte de producție, procesare, inspecție și certificare.

Pentru obținerea și comercializarea produselor ecologice care poartă etichetele și siglele specifice, producătorii trebuie să parcurgă un proces strict ce trebuie urmat întocmai. Astfel, înainte de a obține produse agricole ce pot fi comercializate cu mențiunea „produs ecologic”, exploatarea trebuie să parcurgă o perioadă de conversie, de minimum doi ani.

Pe durata întregului proces de obținere a unui produs ecologic, operatorii trebuie să respecte permanent regulile stabilite în legislația comunitară și națională. Ei trebuie să-și supună activitatea unor vizite de inspecție, realizate de organisme de inspecție și certificare, în scopul controlului conformității cu prevederile legislației în vigoare privind producția ecologică. Sigla națională „ae”, specifică produselor ecologice, alături de sigla comunitară sunt folosite pentru a completa etichetarea, în scopul identificării de către consumatori a produselor obținute în conformitate cu metodele de producție ecologică.

Organizarea comercializării produselor constituie un element important din filiera de agricultură ecologică. Comercializarea produselor ecologice se face prin diferite canale de piață: vânzări de la poarta fermei, vânzări prin magazine en-gros, vânzări prin magazine specializate, vânzări prin bursa on-line pentru produse ecologice, vânzări prin piețe sezoniere.

Una din condițiile esențiale pentru dezvoltarea agriculturii ecologice o reprezintă promovarea conceptului de agricultură ecologică în vederea conștientizării consumatorilor de avantajele consumului de produse ecologice, astfel încât aceștia să ofere un preț mai mare pentru produse curate a căror calitate este garantată de un sistem de inspecție și certificare.

Acțiunile de informare a producătorilor, de instruire și de promovare a conceptului de agricultură ecologică sunt realizate de către **organizații de stat și private**. Educația în agricultura ecologică, în vederea formării de specialiști pentru acest domeniu, constituie o preocupare a **instituțiilor de profil** din învățământul superior.

În vederea promovării produselor ecologice, Comisia Europeană acordă sprijin de până la 50% programelor de informare și promovare propuse de organizațiile profesionale și interprofesionale din sector, care participă cu minim 20% din costul real al acțiunilor, cofinanțarea fiind asigurată de la bugetul de stat, în conformitate cu prevederile Regulamentului (CE) nr. 3/2008 al Consiliului privind acțiunile de informare și promovare pentru produsele agricole pe piața internă și în țările terțe și cu Regulamentul (CE) nr. 501/2008 al Comisiei de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 3/2008.¹³⁵

B. Pe de altă parte, zootehnia reprezintă o ramură importantă a economiei rurale din Sud Muntenia, valoarea producției animale cunoscând creșteri însemnate în ultimii ani de studiu.

Zootehnia poate fi definită ca o ramură importantă a agriculturii, care are ca scop principal creșterea, reproducerea, ameliorarea raselor și exploatarea animalelor agricole. Creșterea și ameliorarea raselor de animale este necesară pentru asigurarea populației cu produse animaliere, a industriei alimentare și ușoare cu materii prime, a agriculturii cu îngrășăminte organice și cu forță de tracțiune. Patrimoniul zootehnic este constituit din principalele ramuri: creșterea bovinelor, porcinelor, ovinelor, avicultura, creșterea cabalinelor, cunicultura.

¹³⁵ Studiu privind dimensiunea afacerilor ecologice în regiunea Giurgiu-Ruse, 2011

Trebuie menționat faptul că în această zonă numărul fermelor zootehnice specializate este destul de mic, iar majoritatea animalelor este crescută în gospodăriile personale și utilizate pentru asigurarea unui nivel minim de trai. În ultimii ani, efectivul de animale a scăzut mult, această tendință manifestându-se însă global la nivelul întregii țări. Numărul tot mai mic al efectivelor de bovine, ovine și caprine se datorează în mare parte sacrificărilor masive ale acestor animale, pe fondul lipsei unităților corespunzătoare de cazare, precum și din cauza stării de sănătate precare a acestora (infecțarea cu tuberculoză, gripa animalieră etc). Scăderea efectivului de porcine s-a datorat în mare parte restrângerii activității marilor complexe de îngrășare a porcilor, care s-au decapitalizat ca urmare a unei susțineri financiare intense, precum și datorită apariției diverselor boli (tuberculoză, gripa porcină etc).

C1. Turismul rural include o gamă largă de modalități de cazare, evenimente, festivități, sporturi, alte distracții și activități de petrecere plăcută a timpului liber, toate desfășurate într-un mediu tipic rural. O definiție cât mai exactă a termenului de turism rural, unanim acceptată și unitar utilizată, se confruntă cu diferite probleme specifice uneia sau alteia dintre zonele receptoare de turiști, respectiv prestatoare de servicii turistice.

Un prim enunț - acceptat de marea majoritate a actorilor lumii turismului rural - afirmă că: „Turismul rural este un concept ce include toate activitățile turistice care se desfășoară în mediul rural”.¹³⁶

În accepțiunea Organizației Mondiale a Turismului și a multor organizații europene de turism rural, turismul rural este „o formă a turismului care include orice activitate turistică organizată și condusă în spațiul rural de către populația locală, valorificând resursele turistice locale (naturale, cultural-istorice, umane) precum și dotările, structurile turistice, inclusiv pensiunile și fermele agroturistice”.

La nivelul României se observă o impunere a turismului rural care prezintă din ce în ce mai accentuat o latură socială importantă datorită prețurilor mai mici și specificului acestuia. Cea mai mare parte a turismului rural este reprezentată de turismul familial, turismul de camping și turismul de tineret.

Printre cele mai diverse și mai importante elemente care au contribuit la dezvoltarea turismului rural în România se numără: importanța turismului pe plan politic, economic și social,

¹³⁶ „Tourisme en espace rural: chiffres, clientele, activites”, CNRTER - ENITA, Clermont-Ferrand, 1993

politica guvernamentală și locală sensibil influențată de politica comunitară, explozia comunicării și a tehnologiilor, dezvoltarea transporturilor care facilitează deplasările cu scop turistic.

Dintr-o perspectivă mai amplă se constată că România prezintă posibilități variate de dezvoltare a turismului rural. Veniturile bănești realizate vor conduce la ridicarea nivelului de civilizație a satului românesc, iar locuitorii săi, prin ospitalitatea deosebită, vor putea schimba imaginea României în lume. Turismul rural se practică dintotdeauna, dar spontan, sporadic, întâmplător, și mai ales neorganizat.

Turismul rural în regiunea Sud Muntenia este caracterizat de producția și valorificarea producției proprii prin intermediul gospodăriei agroturistice, pe de o parte, și de promovarea valorilor tradiționale, pe de altă parte. Cel mai mare potențial de dezvoltare a turismului rural este prezent în zonele deluroase și cele montane ale regiunii, datorită peisajelor de o frumusețe aparte și datorită calității aerului și apei. Se consideră că turismul rural reprezintă un pas important pe calea dezvoltării economice a zonelor rurale din regiune, cu precădere a celor din zonele montane, întrucât acestea se confruntă cu probleme în exploatarea agricolă vegetală, datorită condițiilor climatice neprielnice și prin natura factorilor de relief.

O problemă cu care se confruntă turismul rural din această zonă este reprezentată de stadiul precar al infrastructurii fizice, fără de care potențialul regiunii nu poate fi valorificat. Pe de altă parte, factorii tot mai relevanți care favorizează dezvoltarea turismului rural în aceste zone sunt reprezentanți de densitatea sporită a populației și a numărului de case față de alte zone deluroase și montane, frumusețea zonelor deluroase și montane, calitatea aerului deosebit de curat, existența unei faune și flore bogate, cu multe specii pe cale de dispariție, monumentele istorice cu valoare națională și internațională, calitatea deosebită a produselor ecologice obținute în aceste zone.¹³⁷

C2. Ecoturismul. Devine tot mai evident că dezvoltarea turismului în zona rurală, în absența unui management corespunzător, poate prezenta o amenințare pentru integritatea ecosistemelor și a comunităților locale. Aspectele pozitive ale dezvoltării turismului sunt reprezentate de faptul că aceeași ascensiune a acestui sector creează numeroase oportunități, atât pentru conservare, cât și pentru bunăstarea comunităților locale. Ca răspuns la interesul

¹³⁷ Elaborarea studiului de analiză strategică de mediu pentru planul de amenajare a teritoriului național secțiunea a VI-a - Zone turistice, Faza 1 - Aspecte relevante ale stării actuale a mediului, caracteristici de mediu, Zone cu importanță specială pentru mediu

crescut pentru cunoașterea naturii, dar și la semnalele de alarmă venite din cele mai îndepărtate colțuri ale lumii, s-a conturat treptat o nouă etică a călătoriei numită ecoturism. Ecoturismul poate furniza veniturile atât de necesare pentru protejarea parcurilor naționale și a altor arii naturale, venituri care nu ar putea fi obținute din alte surse. De asemenea, ecoturismul poate constitui o alternativă viabilă de dezvoltare economică pentru comunitățile cu puține activități generatoare de venit. Mai mult, ecoturismul poate spori nivelul de educație și conștiință al turiștilor, transformându-i în susținători entuziaști ai conservării mediului natural și cultural¹³⁸. Ecoturismul poate atrage un plus de valoare socială și economică în zonele cu potențial natural, materializându-se în venituri canalizate din zona preponderent urbană către zona rurală prin intermediul turiștilor.

Ecoturismul este o formă de turism alternativ și trebuie să includă spre definire următoarele elemente:

- produsul are la bază natura și elementele sale;
- managementul ecologic în slujba unui impact minim;
- contribuție în conservare;
- contribuție la bunăstarea comunităților locale;
- educație ecologică.

O altă definiție pentru ecoturism este dată de către Asociația de Ecoturism din România (AER). Conform acesteia, ecoturismul este o formă de turism în care principala motivație a turistului este observarea și aprecierea naturii și a tradițiilor locale direct legate de natură.

Legislația din România a definit ecoturismul ca fiind o formă a turismului care se axează pe observarea și conștientizarea valorii naturii și a tradițiilor locale și care trebuie să îndeplinească condițiile prezentate mai sus.

Plecând de la definițiile ecoturismului, se constată că în cadrul activităților ecoturistice pot fi incluse următoarele tipuri de activități:

- activități de aventură (de exemplu rafting, canoeing, turism ecvestru pe trasee prestabilite, schi de tură, excursii cu biciclete pe trasee amenajate etc.);
- excursii / drumeții organizate cu ghid;
- tururi pentru observarea naturii (floră, faună);
- excursii de experimentare a activităților de conservare a naturii;

¹³⁸ Ecoturism și turism rural - Puiu Nistoreanu, Gabriela Țigu
440

- excursii în comunitățile locale (vizitarea de obiective culturale, vizitarea fermelor tradiționale, vizionarea de manifestări culturale tradiționale, consumul de produse alimentare tradiționale, achiziționarea de produse tradiționale non alimentare etc.).¹³⁹

Ecoturismul presupune un impact minim asupra mediului, promovează aprecierea naturii și depune un efort conștient pentru conservarea resurselor pe care se bazează. Ecoturismul înseamnă o atitudine responsabilă față de valorile naturale și culturale ale unei zone, atât din partea vizitatorilor, cât și din partea celor care organizează și desfășoară această activitate economică.¹⁴⁰

Se consideră că este totodată un moment extrem de favorabil pe plan internațional și european ca România să proiecteze o imagine de turism cu destinații de ecoturism, astfel încât zona rurală capătă o valoare economică și socială dincolo de granițele regiunii și devine unul dintre cei mai importanți „exportatori” din România. Ecoturismul este un domeniu relativ recent pe plan european și național, din acest motiv nu există încă date statistice cuprinzătoare. Cu toate acestea există studii aplicate la nivelul diverselor micro-regiuni din Europa și România care demonstrează rolul important al ecoturismului în economia rurală. Ecoturismul în regiunea Sud Muntenia se află încă într-o fază incipientă, însă are un potențial de dezvoltare mare.

D. Sectorul serviciilor și al comerțului în mediul rural s-a dezvoltat ca urmare a tendinței de amplificare a activităților din zonele rurale, creându-se astfel necesitatea unui nou mod de gestionare a spațiului rural, ce presupune dezvoltarea de profesii libere, adiționale celor aferente sectorului agricol.

Comerțul la nivelul zonelor rurale s-a dezvoltat în vederea creării condițiilor optime pentru asigurarea unei aprovizionări adecvate a locuitorilor cu o gamă variată de produse necesare în gospodărie. Unitățile comerciale create pot asigura aprovizionarea unui anumit număr de comune, furnizând bunuri de calitate cu un adaos comercial adecvat puterii de cumpărare al rezidenților și contribuind la reducerea deplasărilor pentru aprovizionare de la distanțe mai mari, asigurându-se astfel un nivel optim de rentabilitate.

¹³⁹ Strategia națională de dezvoltare a ecoturismului în România, Faza I , Experiența ecoturistică la nivel național și internațional, București, Septembrie, 2009 .

¹⁴⁰ Asociația de Ecoturism „AZIMUT”, 2010, Ecoturism: principii, strategii, oportunități

Serviciile din mediul rural presupun desfășurarea unei game variate de activități din domenii precum: sectorul bancar, transportul locuitorilor, servicii poștale și de telecomunicație etc. De asemenea a fost conștientizat dezideratul populației de a avea acces la servicii care să contribuie la creșterea calității vieții din mediul rural și care în concepția generală sunt furnizate cu precădere în zonele urbane, precum: servicii de croitorie, servicii de îngrijire corporală (frizerie, coafură etc.), servicii de reparații articole personale și de uz gospodăresc etc. Gradul de dezvoltare al acestei tipologii de servicii este în directă proporționalitate cu nivelul de dezvoltare a spiritului antreprenorial din mediul rural, în acest sens fiind foarte importante inițiativele de formare profesională derulate în zonele rurale pentru sprijinirea start-up-urilor și stimularea populației în vederea diversificării activităților derulate în fiecare gospodărie.

E. Moștenirea culturală. Se cunoaște faptul că o componentă importantă a vieții satului este cultura, domeniu care poate contribui în mod specific la creșterea gradului de atractivitate a satului pentru populația tânără. Mijloacele prin care se transmite cultura în mediul rural sunt: căminele și alte așezăminte culturale, bibliotecile, cinematografele, radioul, televiziunea și internetul.¹⁴¹

În ultimii 10-15 ani, s-a putut constata o continuă degradare a mediului cultural al zonei Sud Muntenia, pe fondul reducerii sprijinului financiar acordat domeniului, atât din partea bugetului public, cât și din partea finanțatorilor privați. Această situație a căpătat aspecte alarmante în multe zone rurale, unde majoritatea căminelor culturale beneficiază de un sediu propriu, dotarea fiind nesatisfăcătoare sau și-au încetat activitatea și servesc altor destinații.¹⁴²

Patrimoniul cultural al satului românesc reprezintă o sursă importantă de dezvoltare atât la nivel regional, cât și la nivel local, capitalul simbolic fiind esențial pentru identitatea culturală reprezentată prin valori, obiceiuri și îndeletniciri, credințe și simboluri împărtășite de către comunitate. Manifestarea identității culturale, a tradițiilor și a obiceiurilor este influențată de regiune, care reprezintă mai mult decât o locație geografică. Date fiind acestea, menținerea identității culturale trebuie să includă câțiva factori, cum ar fi educația și consumatorii de cultură. În acest sens, protejarea moștenirii rurale este extrem de importantă în

¹⁴¹ Analiza dezvoltării rurale în 2012

¹⁴² Programul Național de Dezvoltare Rurală , 2007 - 2013

ceea ce privește dezvoltarea turismului rural ca modalitate de promovare a satelor românești, cu un efect pozitiv asupra atragerii turiștilor și cu beneficii economice pentru populația locală.¹⁴³

Delimitările dintre spațiul rural și celelalte forme de spații au permis formularea sintetică a unor caracteristici specifice:

- Din punct de vedere al structurii economice, în spațiul rural activitățile agricole dețin ponderea cea mai mare din teritoriul rural. Aceasta nu exclude existența și a altor activități, dimpotrivă, silvicultura și industria forestieră în zonele montane și colinare, au un rol esențial în economia spațiului rural, la care se adaugă turismul și agroturismul de agrement, serviciile pentru populație etc. Cu toate acestea, economia spațiului rural rămâne preponderent agricolă. Ponderea superioară a agriculturii în economia spațiului rural devine din ce în ce mai discutabilă pentru că tendința de „implementare” în spațiul rural a unor elemente specifice urbanului (industria de procesare a produselor agricole, dezvoltarea infrastructurii, extinderea activităților culturale etc.), determină scăderea ponderii agriculturii din punct de vedere al locului pe care-l ocupă în totalul populației ocupate, în produsul brut și în valoarea adăugată etc. Tendința de scădere a ponderii activităților agricole în economia spațiului rural este accentuată de reducerea terenului arabil în favoarea altor categorii de terenuri, cum ar fi: terenuri pentru plantații forestiere, șosele, drumuri, spații pentru alte construcții cu scopuri turistice și de agrement.

- Din punct de vedere ocupațional, spațiul rural este preponderent un spațiu de producție, în care activitățile sectoarelor primare dețin o pondere ridicată în economia acestuia. Alături de agricultură, procesarea produselor, silvicultura cu exploatarea pădurilor, industria lemnului, industria casnică, producția artizanală etc. vin să completeze economia spațiului rural. Serviciile productive legate de activitatea agricolă și silvică încep să prindă contur și să-și aducă un aport în acest domeniu, la care se adaugă dezvoltarea industriilor conexe agriculturii. Cu privire la profesiunile practicate în spațiul rural, acestea sunt practice, manuale, unele necesitând un grad de calificare și chiar policalificare profesională. Populația ocupată în servicii neproductive și

¹⁴³ <http://www.fonduri-ue.ro>

activități social - culturale deține o pondere redusă în numărul locuitorilor din comunitățile rurale. De asemenea, în decursul unui an, o bună parte din populația care lucrează în activități neagricole cu contract de muncă nelimitat, desfășoară și activități agricole, ajutându-și membrii familiei sau completându-și veniturile cu cele provenite din muncile agricole prestate la terți. Se poate afirma că este o caracteristică a muncii în spațiul rural ca o persoană să presteze concomitent munci neagricole și agricole. Această pluriactivitate are consecințe multiple asupra stării de spirit a lumii rurale în ceea ce privește autoconsumul alimentar.

- Viața în spațiul rural, mai mult decât în oricare alt mediu social, este așezată pe o serie de norme emenate din experiența de viață, din tradiții, obiceiuri și cultura locală. Viața socială și culturală, caracteristicile ruralului, reprezintă un patrimoniu de neegalat al umanității, element care alături de economie și ecologie dă adevărata dimensiune a spațiului rural.

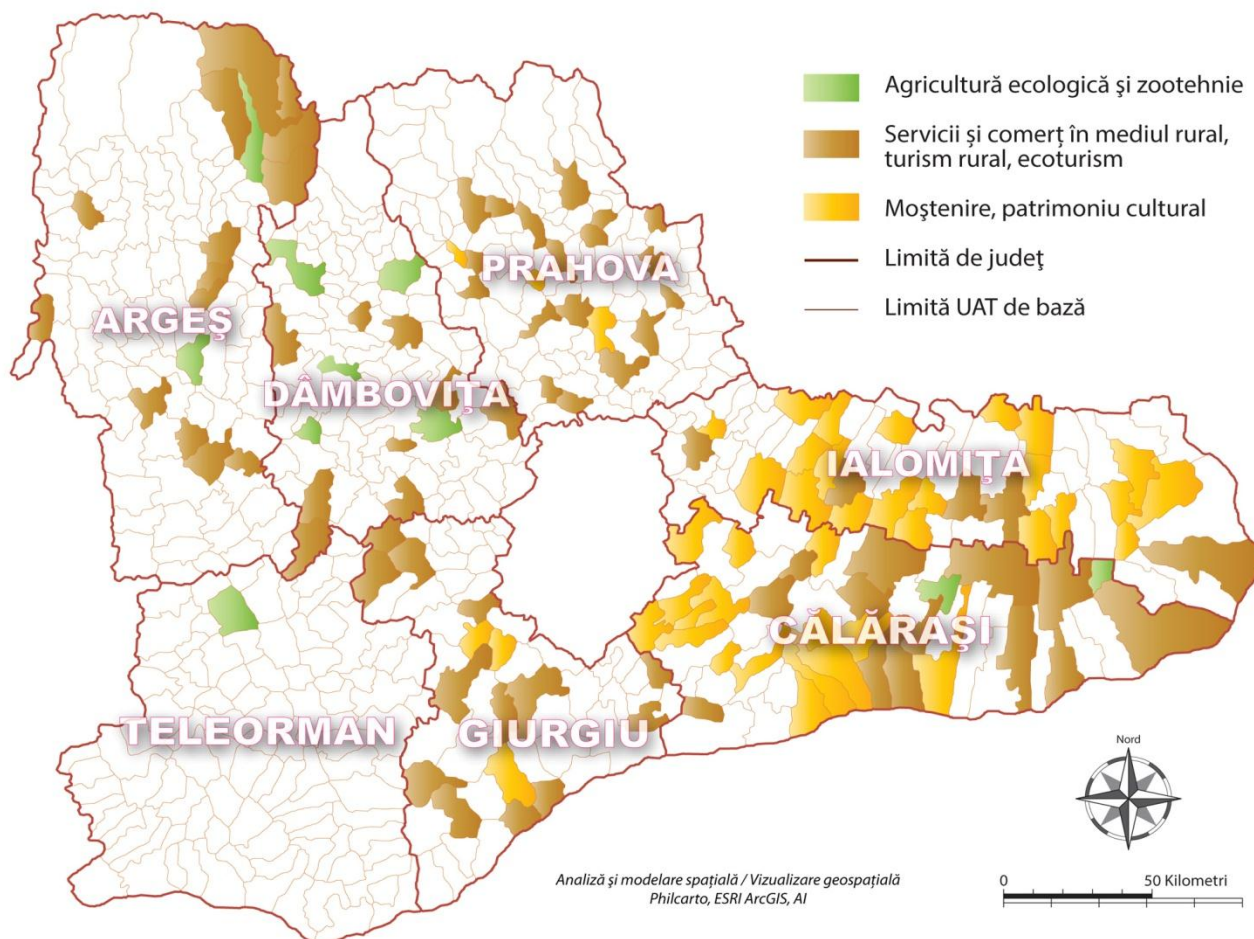
- Activitățile neagricole, în special cele industriale și de servicii, se bazează pe complementaritate față de agricultură, dar aceasta nu exclude posibilitatea de înființare a întreprinderilor mici și mijlocii din alte domenii. Și în acest caz, faptul că furnizează forța de muncă disponibilă vine în complementarea economiei spațiului rural.

- Se apreciază că nu se poate pune semnul egalității între rural și rustic, pentru că și în domeniul rural acționează legile progresului care impun o evoluție în viața oamenilor din spațiul rural. Este greu să afirmăm că involuțiile, în anumite perioade, pot avea efecte atât de grave încât să se ajungă la rusticizarea spațiului rural.¹⁴⁴

¹⁴⁴ Prof.Univ.Dr. Ion Dona, Dezvoltare rurală (Note de curs; Sinteze), București, 2005

Figura nr. 186

Zonificarea funcțional - economică a teritoriului în regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2011

Sursa: Prelucrare proprie de informații, 2013

O mare parte din populația regiunii lucrează în gospodăriile proprii din mediul rural. Cererea de forță de muncă calificată a fost mai redusă pentru regiunea Sud Muntenia datorită faptului că un procent important din aceasta lucrează în agricultură.

Din punct de vedere economic, regiunea este caracterizată de dominarea industriei în cele 3 județe din nordul acesteia (Prahova, Dâmbovița și Argeș) și agriculturii în cele 4 județe din sud (Teleorman, Giurgiu, Călărași și Ialomița).¹⁴⁵

Regiunea Sud Muntenia, în mediul rural, beneficiază de cea mai mare suprafață arabilă din țară. Una dintre principalele activități economice este exploatarea suprafețelor întinse de

¹⁴⁵ Regiunea Sud Muntenia. Plan de dezvoltare

câmpie acoperite cu soluri fertile din jumătatea sudică a regiunii, de pășunile și fânețele naturale situate în regiunile de podiș și dealuri subcarpatice, dar și de pajiștile montane din nordul regiunii, care reprezintă un avantaj pentru o altă activitate economică: creșterea animalelor. Zona de dealuri este propice activităților agricole de pomicultură și silvicultură.

Județul Argeș - 95 de comune - principalele activități economice sunt cele cu specific industrial, printre care amintim: industria produselor primare, industria de confecții, industria pielăriei, industria alimentară (morărit și panificație, industria prelucrării cărnii, industria laptelui). Județul Argeș este bine cunoscut pentru culturile sale de cereale, plante industriale și fructe. Principalele centre viticole, Valea Mare și Ștefănești, sunt situate în apropierea orașului Pitești.¹⁴⁶

a. Agricultură ecologică și zootehnia

Agricultura ecologică, văzută de unii drept șansa României, este încă relativ puțin cunoscută în județul Argeș și se află în faze incipiente de dezvoltare. În anul 2010, la nivelul județului Argeș erau înregistrați 6 operatori în domeniul apiculturii, cu un număr total de 1.695 de stupi, aceștia producând deja ecologic, 3 operatori în conversie cu o suprafață de 1.263 hectare de pășuni și fânețe, 3 operatori în producția vegetală cu o suprafață de 16 hectare, aceștia fiind în conversie, și 3 comercianți de produse ecologice. De asemenea a fost înregistrat un importator de produse ecologice și un exportator.

În anul 2011, s-au înregistrat la Direcția Agricolă 39 de operatori în acest domeniu, în majoritate producători, dar și câțiva procesatori. Dintre aceștia, cei mai relevanți sunt apicultorii, producătorii de ouă, pășune, grâu, floarea-soarelui și soia, porumb și ovine (care pasc pe terenuri nefertilizate chimic), livezi, măceșe, soc, zmeură, mure, tei, urzică, piper și scorțișoară, tomate și ardei, cătină, procesator de piper roz boabe, alb boabe și negru măcinat.

Sectorul zootehnic asigură în prezent necesarul de consum al populației județului Argeș.

¹⁴⁶ www.cjarges.ro

b. Turism rural și ecoturism

Turismul rural dispune de un impresionant potențial de dezvoltare în județul Argeș. Zonele rurale oferă o veritabilă ospitalitate bazată pe mediul nepoluant, gastronomie de bună calitate și pe tradițiile folclorice din zonă. Ținând cont de nivelul general scăzut al infrastructurii de bază din mediul rural, acest tip de turism întâmpină dificultăți în ceea ce privește competitivitatea la nivel internațional. În Argeș există localități renumite în care se practică turismul rural: Rucăr, Lerești, Podul Dâmboviței, Dragoslavele, Dâmbovicioara, toate situate în apropierea drumului național ce leagă orașul Pitești de Brașov.

c. Servicii și comerț

Sectorul de servicii și comerț este unul destul de dezvoltat în județul Argeș, localitățile de aici cunoscând o dezvoltare considerabilă în acest domeniu. Cu toate că zonele rurale din acest județ nu desfășoară o activitate preponderent în domeniul serviciilor și comerțului, acest sector este bine reprezentat mai ales în localitățile rurale aflate în apropierea marilor orașe. Mai mult decât atât, o orientare spre acest sector presupune o valorificare economică diversă, care susține activitatea de bază a județului - agricultura. Printre localitățile rurale cu un caracter dezvoltat în domeniul serviciilor și comerțului se numără Țițești, Albota, Cuca, Mihăești, Rociu, Rucăr, Stâlpeni, Stoenеști, Suseni, Teiu, Valea Danului, etc.

d. Moștenirea culturală

Județul Argeș prezintă imagini care reflectă o frumusețe deosebită a reliefului, cu un potențial de dezvoltare extraordinar, dar și o bogată moștenire culturală și religioasă. Județul Argeș dispune de un potențial turistic deosebit, care îl plasează, la nivel național, pe un loc prioritar în acest domeniu. Județul este unul din spațiile voievodale mirifice în care cadrul natural se împletește armonios cu vestigiile trecutului glorios și cu tradițiile culturale ale neamului românesc.

Județul Călărași - 50 de comune - Solurile prezintă o fertilitate ridicată, ceea ce permite practicarea pe scară largă a agriculturii, predominant fiind caracterul cerealier al producției vegetale.

Predomină așadar activitățile agricole, producția vegetală, culturile de cereale boabe, plantele uleioase și plantele de nutreț. Cele mai importante exploatații au fost făcute în culturile de grâu și secară (ocupând locul 2 la nivel regional), producția de orz și orzoaică (locul 1 la nivel regional) și producția de floarea - soarelui.

a. Agricultură ecologică

La nivelul anului 2010, în comuna Dor Mărunt, din județul Călărași, exista societatea „EcoLife Bio”, fermă care se întinde pe șase hectare și este cultivată cu 24 de soiuri de legume. Pentru că România nu a fost chimizată foarte mult față de alte țări europene, agricultura bio poate fi practică cu succes.

O altă fermă ecologică există în județul Călărași în comuna Ștefan cel Mare și este cultivată (1.200 de hectare) în sistem ecologic, cu porumb, floarea - soarelui, soia, mazăre, lucernă, cartofi și orzoaică. Ca avantaje ale agriculturii ecologice în acest județ ar fi potențialul mare de fertilitate al solurilor, condițiile climatice favorabile și forța de muncă, deoarece în agricultura ecologică multe activități, cum ar fi prășitul, se fac manual. Se consideră însă că produsele bio nu sunt suficient promovate, iar agricultura de acest tip nu este susținută prin subvenții adecvate.

b. Zootehnia

Sectorul zootehnic este dezvoltat atât la nivelul gospodăriilor individuale (acesta înregistrând un declin după anul 1990), cât și la nivel de ferme zootehnice. În comuna Vâlcelele există trei ferme zootehnice, una cu 700 capete bovine, alta cu 800 capete bovine, iar a treia cu 300 capete suine.¹⁴⁷

c. Turism rural și ecoturism

Riveranitatea județului Călărași la Dunăre creează o atractivitate turistică deosebită, dar insuficient exploatată. Numărul mare de ostroave cu un pitoresc nemaîntâlnit, ramificarea cursurilor principale prin brațe unice, creează atât un cadru natural ce predispune la relaxare,

¹⁴⁷ Strategia de dezvoltare durabilă 2007 - 2013, Comuna Vâlcelele, Județul Călărași

cât și condiții propice pentru practicarea vânătorii și a pescuitului sportiv. În acest sens amintim cele trei rezervații naturale: Ostrovul Ciocănești, Ostrovul Haralambie și Ostrovul Șoimul.¹⁴⁸

Ramurile turistice constituite de fluviul Dunărea care delimitează județul în zona de sud și sud-est pe o lungime de 152 kilometri sunt extrem de bogate și menite a fi puse în valoare: incintele îndiguite dintre Fluviu și brațul Borcea în suprafață de circa 30.000 ha, canalele naturale cu zona de vegetație forestieră, flora și fauna care pot fi introduse în circuite turistice cu amenajări și cheltuieli relativ mici și pot arăta vizitatorului un peisaj mirific asemănător celui din Delta Dunării.

Județul Călărași beneficiază de un potențial turistic ce permite dezvoltarea unor forme diverse de turism: rural, cultural, monahal, turism verde și agroturism.

d. Servicii și comerț

Un procent foarte mare din localitățile rurale din județul Călărași prezintă o componentă de comerț care s-a dezvoltat din ce în ce mai mult în ultimii ani ai perioadei de timp analizată în prezentul studiu (2005 - 2011). Activitățile de servicii care se desfășoară la nivel județean diferă în funcție de specificul fiecărei localități și de așezarea acestora. Dintre activitățile de servicii desfășurate amintim abatorizarea cărnii (Dragalina), producții și prestări servicii turistice (Gurbănești), servicii gospodărești (Modelu), servicii de cercetare științifică în culturi irigate și silvicultură (Perișoru), servicii metalurgice (Valea Argovei). Satele care au dezvoltat o componentă de comerț sunt preponderent sate adunate precum: Alexandru Odobescu, Borcea, Căscioarele, Dor Mărunt, Dorobanțu, Lupșanu, Nicolae Bălcescu, Perișoru.

e. Moștenirea culturală

Moștenirea culturală a județului Călărași este una diversificată și permite atragerea unui număr însemnat de turiști și persoane interesate de practicarea unui turism cultural. Acesta este dezvoltat nu numai la nivel urban, întrucât există în județ monumente importante ale culturii rurale. O parte dintre acestea vor fi succint prezentate în cele ce urmează, așa cum sunt acestea prezentate pe site-ul Direcției Județene pentru Cultură și Patrimoniu Național Călărași - www.calarasi.djc.ro:

¹⁴⁸ www.cjcalarasi.ro

- Ansamblu de cruci de piatră, Cimitirul Afurisit, - secolul XIX - comuna Ulmu, sat Ulmu;
- Așezare - „Cimitirul afurisit”/ sec. XVIII - XX - comuna Lehliu - sat;
- Așezare - „La Cărmidărie”/ Latene - la Sud de iezarul Mostiștea - sat Coconi, comuna Mânăstirea;
- Biserica „Adormirea Maicii Domnului” - sat Aprozi;
- Biserica „Adormirea Maicii Domnului”, 1860 - comuna Chiseleț;
- Biserica „Nașterea Maicii Domnului”, sec. XVIII - sat Cojești, com. Belciugatele;
- Biserica „Schimbarea la Față”, 1848 - comuna Sohatu;
- Biserica „Sf. 40 de Mucenici”, 1810 - sat Tămădău mic, comuna Tămădău mare;
- Biserica „Sf. Dumitru și Sf. Nicolae”, 1841 - sat Postăvari, comuna Frumușani;
- Biserica „Sf. Dumitru și Sf. Nestor” - ctitorită de Matei Basarab în 1648 - comuna Mânăstirea;
- Biserica „Sf. Ierarh Nicolae” - 1654-1660, refăcută în secolul XVIII - sat Popești, comuna Vasilați;
- Biserica „Sf. Ierarh Nicolae” - comuna Ciocănești;
- Biserica „Sf. Ierarh Nicolae” - sat Bogata, comuna Grădiștea;
- Biserica „Sf. Ierarh Nicolae” - sat Cucuieți, comuna Plătărești;
- Biserica „Sf. Ierarh Nicolae” - sat Măriuța, comuna Belciugatele;
- Biserica „Sf. Ierarh Nicolae” - sat Orăști, comuna Frumușani;
- Biserica „Sf. Ierarh Nicolae” - sat Spanțov, comuna Spanțov;
- Biserica „Sf. Ierarh Nicolae”, 1832-1834 - sat Tăriceni, comuna Frăsinet;
- Biserica „Sf. Împărați Constantin și Elena” - comuna Gălbinași;
- Biserica „Sf. Împărați” - sat Mataraua, comuna Belciugatele;
- Biserica „Sf. Împărați” - sat Pelinu, comuna Dor Mărunt;
- Biserica „Sf. Mihail și Gavril” - sat Negoești, comuna Șoldanu;
- Biserica „Sf. Nicolae” - comuna Dichiseni;
- Biserica „Sf. Nicolae” - sat Căscioarele - comuna Căscioarele;
- Biserica „Sf. Nicolae” - sat Rasa, comuna Grădiștea;
- Biserica „Sf. Nicolae” (ruine) - sat Pițigaia, comuna Frumușani;

- Biserica „Sf. Nicolae”, „Adormirea Maicii Domnului” 1854 - sat Boșneagu, comuna Dorobanțu;
- Biserica „Sf. Treime”, „Adormirea Maicii Domnului” - sat Pădurișu, com. Frumușani;
- Biserica „Sf. Treime”, 1838 - sat Vărăști, comuna Dorobanțu;
- Biserica „Sf. Vasile” 1818 - sat Podu Pitarului, comuna Plătărești;
- Biserica de lemn „Sf. Nicolae” - sat Coslogeni, comuna Dichiseni;
- Casa „Filofteia Speriatu” / înc. sec. XX - sat Curcani, comuna Curcani;
- Casa „Ion D. Stan” - sat Spanțov, comuna Spanțov;
- Casa „Nicu Apostol” - sat Pietroiu, comuna Borcea;
- Casa „Tudor St. Ioan” - sat Coconi, comuna Mănăstirea;
- Casa Anghel Deacu, 1930 - comuna Unirea;
- Casa Dumitru D. Popa, 1932 - sat Oltina, comuna Unirea;
- Casa lui „Marin Preda”, sfârșitul secolului XIX - monument dispărut - comuna Vasilați;
- Conacul Pribegeanu 1902 - sat Tudor Vladimirescu, comuna Perișoru;
- Fosta „Mănăstire Cătălui” (ruine) - sat Căscioarele, comuna Căscioarele;
- Locul luptei din războiul ruso-turc (1806-1812) - „Malul Bătăliei” / sat Lunca, comuna Valea Argovei;
- Mănăstirea Negoști - ctitorită de Matei Basarab 1649 / Biserica, Chilii-ruine, Zid incintă - sat Negoști, comuna Șoldanu;
- Mănăstirea Plătărești - ctitorită de Matei Basarab în 1646 / Ansamblul mănăstiresc - comuna Plătărești;
- Mormântul scriitorului Alexandru Sahia (1908-1937) - comuna Mănăstirea;
- Obeliscul soldaților ruși căzuți în războiul 1877-1878 - sat Bogata, comuna Grădiștea;
- Schitul Codreni - Sub apele Mostiștea: (biserica, chilii, turn clopotniță, zid incintă) - sat Codreni, comuna Gurbănești.

Județul Dâmbovița - 82 de comune - predomină activitățile industriale, domeniile de tehnologie medie, după cum urmează: industria alimentară, industria textilă, industria metalurgică etc.

a. Agricultură ecologică

Fermierii dâmbovițeni sunt tot mai interesați de agricultura ecologică, în anul 2009 existând, la nivelul județului, 10 ferme care practicau acest gen de agricultură: șase de apicultură, trei de creștere a melcilor și una în care se cultivau plante medicinale. Reprezentanții Direcției Agricole Dâmbovița afirmă că numărul celor care solicitau informații despre înființarea culturilor ecologice era în creștere, însă erau neîncrezători în condițiile de înființare a culturilor. Conform Direcției Agricole Dâmbovița, în acest an cultura ecologică de plante medicinale se întâlnea la Găești, pe o suprafață de 3,5 hectare, unde se cultiva mentă, gălbenele și anason. Fermele apicole existau la Lucieni și Adâncă, iar cele de melci la Bolovani, Voinești și Valea Lungă. Produsele de la toate fermele din Dâmbovița unde se practică agricultura ecologică merg la export, în Germania și Italia. Producția obținută în sistem eco este cu aproape 50% mai mică decât în cazul agriculturii în sistem clasic. Pentru trecerea de la agricultura clasică la cea ecologică este necesară o perioadă de conversie de un an în zootehnie, doi ani pentru culturile cerealiere și de trei ani în horticoltură. Abia după acest interval, produsele obținute sunt certificate ca ecologice și pot fi comercializate ca atare.

b. Turism rural și ecoturism

Turismul este un domeniu slab reprezentat în raport cu potențialul existent, care se pretează la cele mai diverse forme de turism: cultural-istoric și religios reprezentat de numeroasele vestigii istorice, monumente de artă de o valoare națională incontestabilă, turism montan foarte bine reprezentat în masivele Bucegi și Leaota unde se poate practica alpinismul, sporturile extreme, sporturile de iarnă, drumețiile, turism școlar, balnear, turism rural și agroturism. Rețeaua de cazare turistică cuprinde 64 de unități din care 16 hoteluri, 22 pensiuni turistice rurale, 10 pensiuni urbane, 4 tabere de elevi și studenți, 3 hanuri și moteluri și 6 cabane turistice, toate cu o capacitate de cazare de peste 2.500 locuri, gradul de ocupare variind de la circa 10% la cabane turistice la peste 50% la hoteluri. La nivel regional, județul Dâmbovița deține locul 3 în ceea ce privește numărul structurilor de primire turistică cu funcții de cazare și capacitatea de cazare în funcțiune, la distanță mare de Prahova și Argeș.¹⁴⁹

¹⁴⁹ www.cjd.ro

c. Servicii și comerț

Potențialul economic existent în domenii precum comerț și prestări-servicii situează localitățile rurale din județul Dâmbovița printre localitățile cu activități complexe existente la nivelul regiunii. Comerțul, manifestat la nivelul localităților rurale din județ, este cel mai des reprezentat sub forma organizării târgurilor săptămânale, ocazie cu care locuitorii din satele și comunele județului au ocazia de a-și comercializa produsele agricole proprii și animalele. La nivelul județului, există, de asemenea, un număr considerabil de unități comerciale, sub formă de magazin mixt. O parte din localitățile din Dâmbovița, în care comerțul ocupă un loc principal în activitatea economică, sunt: Aninoasa, Braniștea, Cornești, Dobra, Gura Ocniței, Lucieni, Potlogi, Șelaru, Vișina, Ludești etc. Tipologia de servicii prestate de către localitățile din mediul rural din județul Dâmbovița constă în: extracții petroliere, prelucrarea lemnului, producerea energiei electrice, exploatarea pietrei (balastiere), fabricarea cărămizilor, servicii de producție în domeniul simigerie etc.

Județul Giurgiu - 51 de comune - principalele activități sunt cu specific agricol, unde predomină culturile de grâu, porumb, floarea - soarelui, orz, orzoaică, soia și rapiță. O altă activitate exploatată este viticultura, datorită cadrului natural favorabil.

Potențialul de dezvoltare economică este așadar diferențiat între nordul și sudul regiunii.

a. Agricultură ecologică

Conform datelor preluate de la Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, în anul 2011, numărul de operatori înregistrați în agricultura ecologică era de 33, din care producătorii în agricultura ecologică din județul Giurgiu erau în număr de 29, iar operatorii înregistrați ca procesatori în agricultura ecologică la Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, erau în număr de 4. În județul Giurgiu a fost înregistrat la Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale în anul 2011, un singur operator ca unitate de producție pentru acvacultura ecologică.

Conform site-ului web al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, în anul 2011, în județul Giurgiu, nu au existat operatori înregistrați ca importatori, exportatori sau magazine specializate în domeniul agriculturii ecologice. În domeniul creșterii albinelor existau înregistrați

2 apicultori, însumând 235 familii de albine din care 185 în conversie și 50 certificate ecologic. În domeniul pisciculturii era înregistrată o fermă, aflată în conversie.

La nivelul județului Giurgiu nu există înregistrate ONG-uri în domeniul agriculturii ecologice, dezvoltare rurală, protecția mediului și dezvoltare durabilă.

b. Zootehnia

Sectorul zootehnic este unul mai puțin dezvoltat, zona fiind profilată tradițional pe cultura plantelor. Județul Giurgiu dispune de efective ridicate de păsări, funcționând mai multe ferme de mari dimensiuni care deservesc piața Bucureștiului. Se remarcă, de asemenea, o creștere, în perioada 2005 - 2011, a efectivului de ovine, caprine și familii de albine, specii care beneficiază de subvenții importante de la autoritățile europene și naționale. Cu toate acestea, la 100 de hectare de teren arabil revin doar 7 bovine, 42 de porcine și 27 de ovine-caprine, mai puțin de jumătate față de media U.E.

c. Turism rural și ecoturism

În județul Giurgiu nu sunt înregistrați operatori economici din domeniul turismului care să utilizeze componente ecologice în desfășurarea activității. Există, totuși, perspective de promovare a produselor ecologice în cadrul turismului rural, mai ales că județul Giurgiu poate atrage numeroși turiști prin frumusețile naturale din mediul rural.

Turismul, în special spre municipiul Giurgiu, este slab dezvoltat. De acest domeniu se ocupă în principal: S.C. Danubius S.A. (cu capital de stat), S.C. Vip Tours S.R.L. (cu capital privat), Biroul de Turism pentru Tineret (cu activitate restrânsă în prezent) și Administrația Județeană a Taberelor Școlare (care nu dispune de locuri de cazare, ci doar intermediază organizarea de tabere).

Singura amenajare de agrement a orașului Giurgiu o constituie ștrandul municipal (1,73 ha), aflat în port, pe malul Dunării. În afara teritoriului administrativ al orașului sunt situate cinci corpuri de pădure, în suprafață de 1.067 hectare, din care unul singur dispune de o amenajare folosibilă ca dotare de turism (tabără pentru copii). Trei din aceste păduri (Bălanu - 72 hectare, Guțu - 169 hectare, Turbatu - 289 hectare) pot îndeplini funcții de recreere și de agrement, ele aflându-se la o distanță mai mică de 25 kilometri de municipiu (conform normelor

silvice). Pădurile riverane Dunării, aflate cu ecosistemul în echilibru, se încadrează în subgrupa păduri de ocrotire a genofondului și ecofondului forestier și pot fi folosite parțial în activitatea de ecoturism.

În județul Giurgiu nu există înregistrat niciun centru de promovare turistică.

d. Servicii și comerț

Sectorul comercial rural de la nivelul județului Giurgiu, în perioada 2005 - 2011, a cunoscut un trend pozitiv. Astfel, în cadrul comunelor din județul Giurgiu, se observă un număr ridicat de magazine alimentare care aduc un aport semnificativ pentru comerțul cu amănuntul, care dobândește astfel cea mai mare pondere în teritoriu (aproximativ 73%). Sectorul terțiar în zona rurală a județului Giurgiu are o reprezentativitate scăzută, manifestându-se prezența unui număr de 98 de firme cu activități comerciale diversificate din punct de vedere al tipurilor de servicii oferite. Preponderența serviciilor oferite în mediul rural se regăsește prin: transporturi terestre și transporturi prin conducte, restaurante și alte activități de servicii de alimentație (10,26%). Celelalte tipuri de servicii oferite în mediul rural al județului Giurgiu prezintă o pondere relativ redusă. Astfel, se observă existența unei cereri care devansează oferta de servicii în mediul rural al județului Giurgiu, inclusiv prin lipsa unor servicii specializate în domeniul turismului pentru valorificarea valorilor culturale locale și a patrimoniului natural. Localitățile rurale cu o componentă existentă în domeniul serviciilor și comerțului sunt: Buturugeni, Călugăreni, Ghimpați, Greaca, Herăști, Oinacu, Putineiu, Roata de Jos, Stoenеști, Toporu, Crevedia Mare, Vânătorii Mici.

e. Moștenirea culturală

În prezent, activitatea culturală a județului Giurgiu (zona rurală) se desfășoară în următoarele instituții culturale: în cele 133 biblioteci din mediul rural și în cele 30 cămine culturale.

În ceea ce privește rețeaua muzeelor și colecțiilor publice care a funcționat în anul 2007, aceasta a avut o suprafață totală de expunere de 1.418 m². Muzeele înregistrate de către Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Giurgiu sunt, în zona rurală, următoarele:

- Muzeul local Călugăreni;

- Muzeul Nichifor Crainic, comuna Bulbucata, cu specific memorialistic și literal;
- Muzeul școlar Dacia, fără personalitate juridică, localitatea Frătești - cu specific arheologic, etnografic și numismatic;
- Muzeul școlar Iepurești cu specific etnografic.

Județul Ialomița - 59 de comune - este situat pe locul trei, după județele Teleorman și Călărași, din punct de vedere al suprafeței agricole arabile. Principalele activități agricole sunt culturile de cereale de boabe (grâu, secară, orz, porumb) și floarea - soarelui.

a. Agricultură ecologică și zootehnia

În județul Ialomița, agricultura ecologică se practică din anul 2004, când s-a început cu suprafețe mici de legume pentru ca mai apoi să se extindă în producția vegetală, ajungând în anul 2007 la 2.300 hectare cultivate în sistem ecologic - grâu, floarea - soarelui, porumb și legume. În următorii ani, agricultura ecologică a cunoscut o dezvoltare mai amplă, ajungând să ocupe un sector bine cunoscut în economia județului. Printre avantajele aduse de agricultura ecologică în județ, se numără costurile sale ridicate, pentru că prețurile produselor agricole ecologice sunt mult mai mari decât ale celor rezultate din agricultura convențională, însă dezavantajul principal este constituit de piața de desfacere. Printre caracteristicile agriculturii ecologice din acest județ se numără exploatațiile din producția vegetală și animalieră, care sunt înregistrate în sistemul de agricultură ecologică și care se află în perioada de conversie - trecerea de la agricultura convențională la agricultura ecologică.

Disponând de o largă bază cerealieră și furajeră, județul Ialomița are condiții și pentru creșterea animalelor, efectivele însumând aproximativ 46.000 capete bovine, 140.000 capete porcine, 125.000 capete ovine și caprine, 20.000 capete cabaline, 2.400.000 păsări și altele.

b. Turism rural, ecoturism și moștenirea culturală

Una din cele mai mari bogății pe care le au ialomițenii este desigur folclorul tradițional, exprimat prin nenumărate festivaluri valoroase și prin ansambluri folclorice talentate. Cele mai importante dintre acestea, așa cum sunt ele prezentate pe pagina web a Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Ialomița, sunt:

- Rapsozii la ei acasă;
- „Când eram pe lalomița” - Spectacole folclorice itinerante;
- Festivalul județean de folclor „Zărzărică, zărzărea”;
- „La casa Tudorii”;
- Festivalul-Concurs Național de Interpretare a Muzicii Ușoare Românești „Trofeul Tinereții” - Amara;
- Festivalul Național de Folclor „Ion Albeșteanu”;
- Festivalul Național de Folclor „Doina Bă răganului”;
- Sărbătoarea colindului „Sub zare de soare”;
- „lalomița dintotdeauna pentru totdeauna”;
- Festivalul Internațional de Folclor „Floare de pe Bă răgan”.¹⁵⁰

În afară de festivaluri, mai există o serie de obiective turistice care pot fi promovate pentru dezvoltarea turismului rural în județul lalomița:

- Popina Bordușani, așezare situată în Balta lalomiței la circa 2,5 kilometri nord-est de localitatea Bordușani;
- Așezarea de la Piscul Crășani - cetatea Helis, davă getică;
- Dridu - șansa descoperirii unei culturi arheologice;
- Mănăstirea Sfinții Voievozi - o fortăreață a Bă răganului;
- Podurile Dunărene;
- Ferma „Model Perieți”.

c. Servicii și comerț

În județul lalomița există un număr considerabil de unități comerciale, fapt ce demonstrează o orientare către sectorul de comerț și servicii. O parte din localitățile din județul lalomița, în care comerțul ocupă un loc important în activitatea economică, sunt: Albești, Andrașești, Bărbulești, Ciochina, Cosâmbesți, Gârbovi, Gheorghe Lazăr, Ion Roată, Mărculești, Mihail Kogălniceanu, Moldoveni, Movila, Platonești, Sălcioara, Scânteia, Sfântu Gheorghe, Traian, Valea Măcrișului, Vlădeni, Axintele, etc. Tipologia de servicii prestate de către localitățile din mediul rural din județul lalomița sunt: servicii de alimentație publică

¹⁵⁰ <http://www.traditieialomita.ro/>

(Andrășești), servicii de morărit (Bărcănești), confecții (Bărcănești), servicii de fabricare a mobilei (Ciocina), servicii de procesare lapte (Cocora), servicii de extragere nisip - balastiere (Moldoveni), fabricare mase plastice (Sălcioara), ș.a.

Județul Prahova - 90 de comune ce cuprind:

- Sate cu activități predominant industriale (Brazii de Sus, Brazii de jos, Negoiești, Popești, Bucov, Chițorani, Pleașa);
- Sate cu activități agricole-industriale-terțiare (Ariceștii, Rahtivani, Berceni, Blejoi, Dumbrăvești, Bărcănești, etc.).

Zona este renumită de asemenea pentru activitatea de viticultură, realizând o producție de vinuri de calitate superioară (Valea Călugărească).

a. Agricultură ecologică

Agricultura ecologică a început să beneficieze de o mai mare atenție din partea operatorilor economici din județul Prahova. Acest aspect este demonstrat de dinamica efectivului producătorilor autorizați în perioada 2007 - 2010, precum și a suprafețelor cultivate cu produse ecologice la nivel județean.

În ianuarie 2011, la nivelul județului Prahova, erau autorizate să practice agricultura ecologică un număr de 33 de persoane fizice sau juridice care lucrau, în acest scop, 961 de hectare de teren arabil, conform Direcției Agricole Prahova. De precizat că înainte de a obține un produs care poate fi comercializat cu mențiunea „produs ecologic”, ferma respectivă este obligată să parcurgă o perioadă de conversie, de minimum doi ani, timp în care fermierii trebuie să respecte întocmai prevederile legislației comunitare și ale celor naționale.

Cea mai mare parte din suprafața menționată, respectiv 437 de hectare, era cultivată cu porumb ecologic, iar restul cu grâu (152 de hectare), floarea - soarelui (100 de hectare), pășune (74 de hectare), viță-de-vie (60 de hectare) etc. În ceea ce privește produsele ecologice, agricultorii prahoveni autorizați livrau zilnic, pieței, aproximativ 137 kilograme de cașcaval, 110 kilograme de smântână, importante cantități de lapte, pâine, ouă, miere de albine etc.

Situația agriculturii ecologice în județul Prahova a început să prezinte o creștere a numărului de fermieri care s-au orientat, în ultima vreme, către practicarea agriculturii

ecologice. Un prim argument ar fi acela că suprafața agricolă totală destinată acestui sector urmează să crească.

b. Zootehnia

Zootehnia în județul Prahova, în perioada 2005 - 2011, este caracterizată printr-o accentuare a creșterii animalelor în domeniul privat, tendință care s-a dovedit într-o continuă creștere pe toată perioada de analiză a studiului. În această perioadă, categoriile de animale care au înregistrat cea mai mare pondere la nivel județean au fost ovinele, urmate de porcine, caprine, bovine și cabaline. Aceeași situație se menține, cu unele fluctuații, și la sfârșitul perioadei de analiză, demonstrând astfel că județul Prahova nu este caracterizat prin schimbări în domeniul zootehnic.

Conform informațiilor UASMV București, în județul Prahova la nivelul anilor 2011 - 2012, mai existau 2-2.300.000 de capete de bovine, deși potențialul natural permitea creșterea a 7 milioane capete. Potențialul de producție pe cap de locuitor este de 770 litri de lapte, realizându-se numai 200-250 litri. Producția pe cap de vacă furajată la nivel de țară este de 3.500 litri, față de potențialul productiv al raselor, de 5.000 litri. Soluțiile pe viitor pentru dezvoltarea zootehniei ar fi creșterea efectivelor de animale (singura specie la care a existat o creștere sunt ovinele, unde s-a ajuns la 11.000.000 de capete); diferențierea și creșterea producției separat pentru carne sau lapte, prin creșterea raselor specializate; introducerea tehnologiei inovative în fermele mici și mijlocii; asocierea micilor producători pentru procesarea și comercializarea produselor; dezvoltarea fermelor și unităților axate pe produsele tradiționale; îmbunătățirea pajiștilor și a tehnologiilor de obținere a furajelor.

c. Turism rural și ecoturism

Frumusețea și varietatea cadrului natural, precum și bogăția valorilor culturale prezente, conferă județului Prahova un potențial turistic remarcabil, care îl situează pe un loc important în oferta turistică națională și internațională a României. Principalele zone turistice sunt: Valea Prahovei, Valea Doftanei, Valea Teleajenului, Valea Slănicului și zona Drajna-Cerașu-Starchiojd care fac parte din arealul montan și submontan, Valea Cricovului Sărat aparținând zonei colinare și zona Ploiești - Balta Doamnei situată în câmpia prahoveană. Județul Prahova, recunoscut ca

zonă cu destinație turistică încă de la sfârșitul secolului al XIX-lea, și-a constituit o infrastructură turistică deosebită atât cantitativ, cât și calitativ, în principal în ultimii ani.

În România, activitatea de agroturism a luat un start moderat la începutul anilor 90, dar începând cu noul mileniu, cererea acestor servicii este în creștere, ca și investițiile din acest domeniu. Una dintre zonele frumoase, care prezintă împrejurimi deosebite, este zona Prahovei. Situația geografică a localităților, rezonanța legendară a acestor locuri și ospitalitatea oamenilor, fac din aceasta zonă a țării locul ideal pentru petrecerea unei vacanțe în satul românesc tradițional. Deși această zonă prezintă un potențial extraordinar pentru practicarea turismului rural, iar multe dintre gospodăriile s-ar putea amenaja ca pensiuni agroturistice, acest gen de servicii nu este deloc dezvoltat.¹⁵¹

Se poate spune că zona rurală a județului Prahova poate fi considerată o alternativă pentru practicarea tuturor formelor de turism, întrucât dispune de toate condițiile necesare asigurării unui confort minim în ceea ce privește peisajul, mediul nepoluant, obiective și atracții turistice, tradiții, atracții balneoclimaterice, ospitalitate, meniuri tradiționale naturale etc, meritând toate eforturile din partea autorităților în exercițiu de a susține, mai ales financiar, promovarea și dezvoltarea în această zonă a serviciilor de turism.

d. Servicii și comerț

Poziționarea județului Prahova în partea de nord a regiunii Sud Muntenia și caracterul orientat spre agricultură și turism fac ca acesta să cunoască o dezvoltare lentă a domeniului serviciilor și comerțului în perioada 2005 - 2011. Activitățile de servicii practicate în cadrul localităților rurale din județul Prahova sunt: activități de depozitare și construcții (Bănești), servicii de producție mobilă și lemn (Brebu), fabricare pâine (Fântânele), fabricare anvelope (Florești), meșteșuguri (Gorgota), exploatarea și prelucrarea agregatelor minerale (Tinosu), producție, morărit și panificație (Vărbilău), exploatarea gazelor naturale și petrol (Dumbrăvești) etc. Localitățile rurale din județul Prahova în care se practică activități de comerț sunt: Bănești, Blejoi, Bucov, Drajna, Fântânele, Florești, Măgurele, Tomșani, Aluniș, Păcureți, Salcia, Surani, Tătaru, ș.a.

¹⁵¹ www.scribd.ro - Strategii și politici privind dezvoltarea turismului durabil în județul Prahova

e. Moștenirea culturală

Conform Direcției Județene pentru Cultură și Patrimoniul Național Prahova, patrimoniul cultural național constituie o prioritate a Strategiei culturale a județului Prahova, bazată pe următoarele argumente:

- valoarea arhitecturală, artistică, istorică a patrimoniului cultural material imobil construit. Legea nr. 422/2001, republicată, privind protejarea monumentelor istorice, prevede că „Protejarea monumentelor istorice este parte componentă a strategiilor de dezvoltare durabilă economico-socială, turistică, urbanistică și de amenajare a teritoriului, la nivel național și local”;
- valoarea patrimoniului cultural mobil - cu precădere cărți vechi și icoane clasate sau susceptibile a fi clasate în categoria Tezaurul patrimoniului cultural național;
- valoarea patrimoniului imaterial, cu o mare bogăție de tradiții și de obiceiuri din zone etnofolclorice consacrate, cu evenimente culturale majore - precum Festivalul Folcloric „Fântâna cu Cireși” Câmpina, Festivalul Folcloric „Frunză de stejar” Plopeni sau Festivalul Vinului Valea Călugărească etc.;
- patrimoniul cultural conferă județului o identitate inconfundabilă;
- potențialul turistic consistent al patrimoniului cultural, care poate deveni o componentă a dezvoltării durabile a județului.

Județul Teleorman - 92 de comune - predomină activitățile agricole, cultivându-se cereale pentru boabe, leguminoase pentru boabe, plante uleioase și plante de nutreț. Culturile cele mai importante au fost rapița și cerealele.

a. Agricultură ecologică

Agricultura ecologică din Teleorman a cunoscut în ultimii ani o evoluție ascendentă, numărul operatorilor economici înscriși în evidența Direcției Județene pentru Agricultură ajungând la peste o sută la nivelul anului 2011. În acest an, 84 dintre agenții economici cu un astfel de profil, au reprezentat exploatații agricole cu o suprafață totală de aproape 6.130 de hectare. De altfel, cea mai mare exploatație agricolă ecologică din țară se afla în anul 2011 în Teleorman, în zona localității Ciolănești, unde pe aproximativ 2.400 de hectare erau cultivate, într-un asemenea sistem tehnologic, grâu, floarea - soarelui și plante furajere. Mai mulți

fermieri teleormăneni dețin familii de albine crescute ecologic, un alt operator fiind din domeniul acvaculturii. Teleormanul se află între județele cu un potențial agricol deosebit, anual circa 450.000 de hectare fiind cultivate cu cereale, plante tehnice, legume sau furaje.

Terenurile arabile din Teleorman sunt foarte fertile, iar specialiștii spun că ele oferă condiții optime pentru practicarea agriculturii ecologice, restrângerea lucrărilor de chimizare din ultimii ani pe mari suprafețe, și implicit o reamână mică de chimicale în sol, față de terenurile agricole din țările occidentale, fiind un avantaj. Cu toate acestea, interesul fermierilor și al micilor producători agricoli, dar și al procesatorilor, nu este la nivelul maxim de integrare în agricultura europeană. Prima problemă pe care o invocă fermierii este aceea că în primii 2-3 ani de practicare a agriculturii ecologice - așa numita perioadă de conversie, respectiv de trecere de la agricultura convențională la cea ecologică - produsele obținute nu sunt considerate ca fiind ecologice. Cel de-al doilea dezavantaj ar fi faptul că în România nu există încă o piață a produselor vegetale și animaliere obținute ecologic, exportul nefiind la îndemâna fermierilor care dețin exploatații agricole care nu au dimensiuni prea mari. Mai mult, dată fiind criza economico-financiară din întreaga lume, cererea la export a produselor obținute ecologic a început să scadă. Nici de o valorificare directă a produselor către consumatori nu poate fi vorba, consumul de produse ecologice în Teleorman, de exemplu, fiind destul de restrâns.¹⁵²

b. Zootehnia

Efectivele de animale din județul Teleorman totalizau la sfârșitul lunii octombrie 2009, 50.860 de bovine, 106.780 de porcine, 142.670 de ovine, 45.490 de caprine, 3.085.000 de păsări, 27.180 de cabaline și 31.280 de familii de albine, conform unui raport întocmit de Direcția de Statistică. Sectorul zootehnic este reprezentat de creșterea bovinelor, ovinelor, porcinelor, păsărilor și familiilor de albine. Creșterea animalelor este favorizată de o bază furajeră corespunzătoare, principalele produse obținute fiind: carnea de porc și vită, ouăle, lâna și laptele.

¹⁵² Teodor MARUȘCA. RECURS LA TRADIȚIA SATULUI, EDITURA UNIVERSITĂȚII TRANSILVANIA DIN BRAȘOV, 2012.

c. Turism rural și ecoturism

Potențialul turistic al județului Teleorman nu este unul impresionant, în principal fiind practicat turismul de tranzit și agrement. Se poate practica, în condiții deosebite, pescuitul și vânătoarea. În municipii și orașe există baze hoteliere, iar pe principalele artere de circulație, hanuri și moteluri.

Județul Teleorman prezintă condiții favorabile pentru practicarea turismului rural și a agroturismului, a pescuitului sportiv, a odihnei de scurtă și lungă durată.

d. Moștenirea culturală

Turismul cultural reflectă istoria și cultura regiunii și se caracterizează prin accesul la obiectivele culturale, istorice, călătorii pentru festivaluri de artă.

Județul Teleorman se caracterizează ca o regiune bogată în tradiții și resurse culturale, deținând 56.439 de bunuri culturale dintre care 7.000 sunt de o însemnătate aparte - fac parte din patrimoniul cultural național.

Acestea pot fi clasificate astfel: 570 de monumente dintre care 60 sunt monumente și situri istorice, 316 monumente și ansambluri de arhitectură, 2 clădiri memoriale, 8 monumente și ansambluri artă plastică, 15 zone istorice, rurale și urbane.

La nivelul zonelor rurale din regiunea Sud Muntenia se constată o orientare preponderentă a economiei către domeniul agriculturii, aceasta reprezentând ocupația de bază pentru cea mai mare parte a populației. Deși în ultimii ani ai perioadei de analiză (2010 - 2011) s-a remarcat o creștere a activității din celelalte sectoare economice (zootehnie, agricultura ecologică - în județul Teleorman, Prahova, Giurgiu, turismul rural și agroturismul - județele Prahova și Giurgiu), acestea sunt încă la un stadiu incipient, dezvoltându-se doar anumite ramuri și cu eforturi susținute din partea mediului public și privat. În contextul orientării politicii agricole comunitare spre o agricultură naturală, în care conceptul de agricultură ecologică are un loc bine definit, este necesară intensificarea eforturilor de promovare a practicilor agriculturii ecologice și de informare largă a agricultorilor din regiunea Sud Muntenia. Se constată o nevoie evidentă de modernizare și tehnologizare a echipamentelor și utilajelor

folosite în economia rurală, astfel încât să poată fi creat cadrul corespunzător pentru o dezvoltare sustenabilă.

4.2. Zonarea activităților economice în mediul rural

a) Zone și centre de concentrare a activității economice

Concentrarea (clustering-ul) activităților economice este o consecință directă a dezvoltării economiilor la scară și a dimensiunii costurilor tranzacțiilor. Această concentrare poate fi considerată din două puncte de vedere: clustering general (concentrarea activităților economice la nivelul unei regiuni, determinând astfel fenomene de polarizare și de creștere a disparităților regionale) și clustering sectorial (concentrarea agenților economici ce activează într-un anumit sector de activitate, determinând dezvoltarea unei ramuri sau a unui sector economic la nivelul unei regiuni). Clusteringul sectorial are ca și consecință transformarea regiunii puse în discuție într-un „centru” pentru o activitate și în „periferie” pentru restul ramurilor economice ce activează pe teritoriul său.

Clusteringul reprezintă consecința acțiunii manifestate de către aglomerație și dispersie asupra mecanismului pieței. Aglomerația și dispersia sunt două forțe care operează simultan și care determină distribuția geografică a activității economice, fie prin concentrarea acesteia, fie prin anticoncentrarea ei. Aglomerația reprezintă o forță care se manifestă în urma creșterii în dimensiuni a pieței, datorită concentrării spațiale a mai multor activități economice. Ca urmare a acestei creșteri, rezultă o nouă concentrare spațială a industriilor. Dispersia are ca rezultat o acțiune opusă concentrării, anume disiparea activităților economice dintr-un spațiu economic dat.

Dimensiunea aglomerației depinde de mărimea cererii și, implicit, de dimensiunea pieței, puterea de cumpărare a consumatorilor și eficiența utilizării factorilor de producție. Toate acestea se reflectă în costul mediului total al produsului.

Mărimea cererii reprezintă un stimulent pentru ramurile industriale și firmele care urmăresc micșorarea costului tranzacțiilor prin valorificarea apropierii de piețele de desfacere și de furnizori. În momentul în care aceste firme intră pe o piață de dimensiuni mai mari,

stimulează activitatea prin aprovizionarea de la furnizori locali și utilizarea de forță de muncă locală, reușind astfel o creștere a veniturilor și a cererii agregat, ce determină concentrarea pe acea piață.

Forțele de dispersie determină risipirea geografică a activității economice, fiind determinate de factori precum prețul pământului și prețul forței de muncă necalificate.

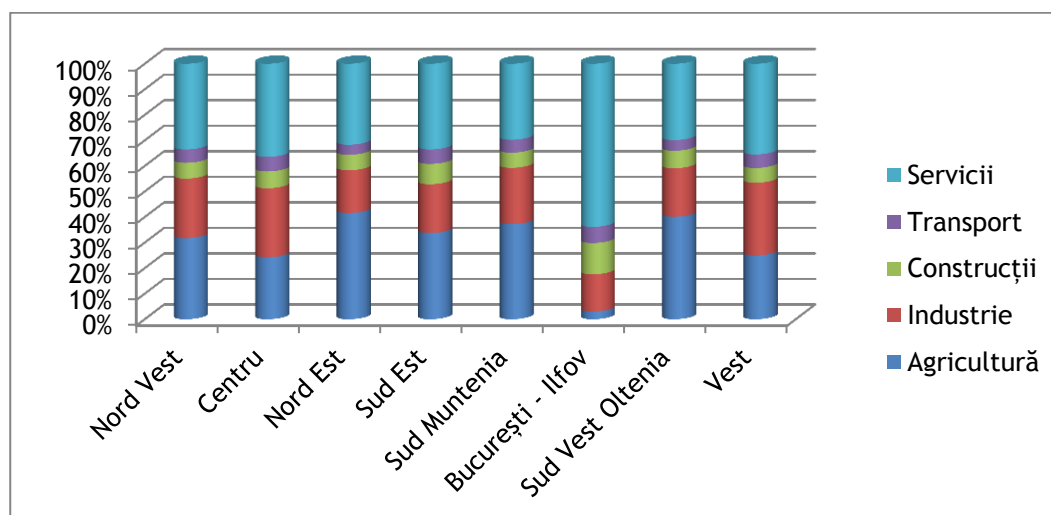
Concentrarea teritorială antrenează o vulnerabilitate sporită numai în cazul regiunilor dominate de acele activități afectate puternic de criză, cum sunt construcțiile și intermedierea imobiliară, industria autoturismelor, sectorul financiar-bancar etc.

Formula de calcul a indicelui concentrării activităților economice la nivelul unui teritoriu este prezentată mai jos:

$$Ic = \frac{\text{Nr. angajați din gruparea de industrii corelate analizate}}{\text{Nr. total angajați din regiune}} \times 100$$

Regiunea Sud Muntenia a înregistrat cel mai mic indice al concentrării în sectorul servicii din țară, respectiv 29,74% (Tabelul nr. A181). Pentru sectoarele transport și construcții a înregistrat indici sub media națională. Pentru sectorul industrie a înregistrat un indice de 22%, peste media națională, iar în sectorul agricultură s-a poziționat pe locul 3, cu un indice al concentrării de 37,21%, după regiunile Nord Est (41,54%) și Sud Vest Oltenia (40,09%). Având în vedere că regiunea este predominant rurală, concentrarea activității în agricultură este expresia funcționării unui sistem economic bazat pe producția agricolă, atât pentru consum cât și pentru comercializare.

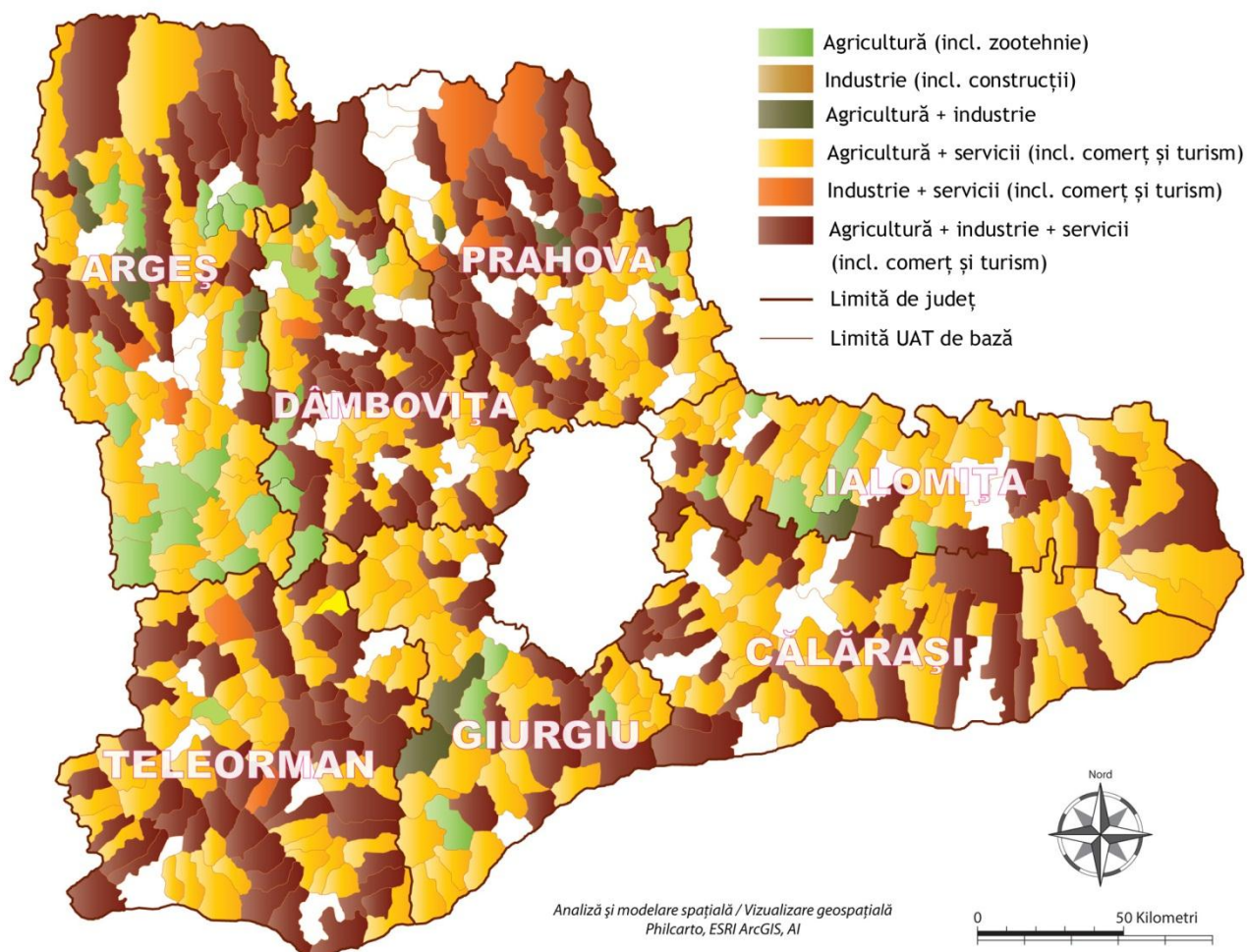
Figura nr. 187 Indicele concentrării pe principalele ramuri ale economiei, pe regiuni de dezvoltare, la nivelul anului 2011

Sursa: Prelucrare de date statistice INS, 2012

Figura nr. 188

Tipologia activităților economice desfășurate în comunele din regiunea
Sud Muntenia, la nivelul anului 2011

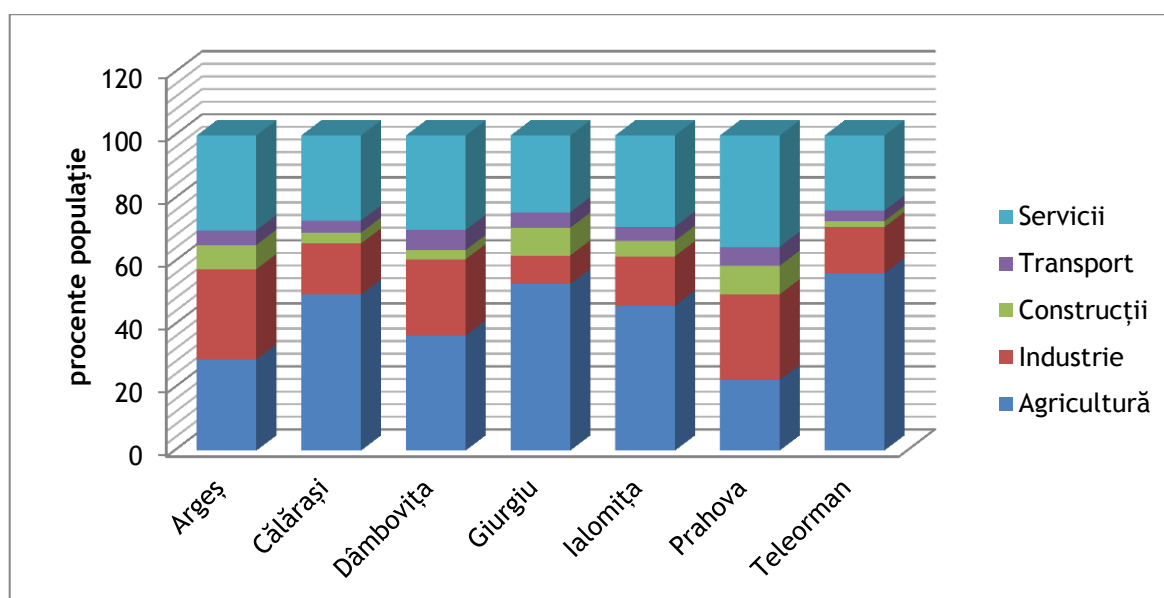

Sursa: Prelucrare proprie de informații, 2013

Din interpretarea datelor statistice rezultă faptul că județele din sudul regiunii Sud Muntenia (Călărași, Ialomița, Giurgiu, Teleorman), al căror relief preponderent este câmpia, prezentau în anul 2011 cel mai ridicat indice al concentrării economice în sectorul agricol. Cu toate acestea, productivitatea muncii în agricultură avea încă valori scăzute, terenul agricol nefiind valorificat în mod corespunzător datorită nivelului redus de tehnologizare al exploatațiilor agricole de dimensiuni reduse, a căror producție este direcționată preponderent către consumul propriu. Pe de altă parte, județele din nordul regiunii (Argeș, Dâmbovița și

Prahova) aveau o concentrare ridicată a activităților în sectorul secundar și terțiar, ca urmare a dezvoltării industriale în centrele urbane (Tabel nr. A182). Însă, criza economică a afectat puternic forța de muncă, prin prisma reducerii numărului de locuri de muncă, în special în industrie.

Figura nr. 189 Indicele concentrării pe principalele ramuri ale economiei, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, la nivelul anului 2011

Sursa: Prelucrare date statistice INS, 2013

Localitățile rurale din județele regiunii Sud Muntenia desfășurau o activitate economică diversificată pe sectoare, plasând pe primele locuri comerțul, cultivarea cerealelor, zootehnia, pomicultura, urmate de alte sectoare economice. Orientarea fiecărui județ către un anumit tip de activitate s-a făcut în funcție de specificul localităților rurale și de poziționarea geografică a acestora. Astfel, din cele 95 de sate și comune din județul Argeș, un procent de 77,89% desfășurau activități în domeniul zootehnic, 60% dintre acestea s-au orientat către pomicultură și activități de comerț, în timp ce viticultura reprezintă cea mai slabă reprezentativitate în domeniul economic (1,05%). În județul Călărași, 98% din activitatea desfășurată de localitățile din mediul rural era orientată către cultivarea cerealelor, urmată de zootehnie (70%) și servicii (58%). Localitățile rurale din județul Dâmbovița se implicau în proporție de 78,05% în cultivarea

cerealelor, acordând totodată o atenție deosebită și comerțului (75,61%) și sectorului zootehnic (63,41%). Toate localitățile din județul Giurgiu desfășurau activități de cultivare a cerealelor, în timp ce numai 74,51% dintre acestea desfășurau activități de comerț, urmate de activități în domeniul zootehnic și cel al construcțiilor. Din cele 59 de localități din județul Ialomița, 98,31% erau implicate în activități de cultivare a plantelor, 77,97% în domeniul construcții, 57,63% în zootehnie, în timp ce, la polul opus, numai 1,69% din totalul localităților de la nivel județean desfășurau activități în domeniul pomicultură, viticultură, microindustrie. În județul Prahova, 92,22% din localități erau implicate în activități de comerț, iar 56,67% erau implicate în zootehnie. Ca și în cazul restului județelor din regiune, județul Teleorman desfășura cea mai mare parte a activității sale în domeniul cultivării cerealelor (82,61%), în comerț (72,83%), zootehnie (67,39%) și servicii (63,04%).

Tipologia activităților economice desfășurate la nivelul fiecărei comune din regiunea Sud Muntenia, în anul 2011, poate fi consultată în Tabelul nr. A178. Centralizarea, respectiv ponderea numărului de comune în funcție de specificul economic al acestora, la nivelul regiunii Sud Muntenia, se regăsește în tabelele nr. A179, A180.

b) Zone și centre care înregistrează o dinamică a dezvoltării economice pe sectoare de activitate

Pentru a identifica localitățile din mediul rural care înregistrează o dinamică a dezvoltării economice, un indicator potrivit în acest sens îl reprezintă numărul mediu al salariaților. Astfel, considerând localitățile rurale în care s-au înregistrat în perioada 2005 - 2011 peste 1.000 de salariați, rezultă următoarea situație pe județe:

- Argeș: comunele Bascov, Bradu, Mărcăneni
- Călărași: nici o comună nu întrunește criteriul
- Dâmbovița: comuna Aninoasa
- Giurgiu: comuna Adunații-Copăcenii
- Ialomița: nici o comună nu întrunește criteriul
- Prahova: comunele Ariceștii Rahtivani, Blejoi, Brazi, Bucov, Ceptura, Filipeștii de Pădure, Filipeștii de Târg, Florești, Măneciu, Păulești

- Teleorman: nici o comună nu întrunește criteriul

Principala caracteristică a acestor localități care înregistrează o dezvoltare a activităților economice, o reprezintă concentrarea în jurul unui singur sau unui număr redus de angajatori. În acest sens, sectoarele de activitate sunt determinate de domeniile de activitate ale respectivilor agenți economici. Astfel:

- în comuna Bascov activează producătorul german de cablaje auto Leoni;
- în comuna Aninoasa, SNP Petrom SA - Schela Târgoviște, dar și alte câteva firme mari din domeniile Construcții, Morărit și panificație, Fabricarea utilajelor pentru extracții petroliere și Fabricarea produselor din carne¹⁵³;
- în comuna Adunații-Copăceni activează mai multe firme mari în domeniul construcțiilor, precum Construct Plus SRL, sau agriculturii (ex. Agrozootehnica SA);
- în comunele Aricești Rahtivani, Brazi, Filipești de Pădure și Păulești, activează firme din domeniul industriei (ex. SC Alumil Rom Industry SA, SC LIDO GARBEA SRL, SC OZTASAR SRL, SC ECOLACT PROD SRL). De asemenea, datorită apropierii de municipiul Ploiești, în comuna Păulești s-au dezvoltat și activități în domeniul comerțului (ex. Metro, Praktiker).

c) Zone monoindustriale, de declin industrial, reconversie industrială

Județele Argeș, Dâmbovița și Prahova se caracterizează printr-un grad ridicat de industrializare. De asemenea, se caracterizează printr-un grad mare de declin al unităților industriale. Partea sudică a regiunii Sud Muntenia, cu județele Călărași, Giurgiu, Ialomița și Teleorman, este o zonă tradițional subdezvoltată, caracterizată prin preponderența populației ocupate în agricultură. Suprafața județelor componente este reprezentată în întregime de câmpie. În această zonă, majoritatea unităților industriale reprezentative a fost închise, aceasă situație caracterizând reședințele de județ cât și arealele adiacente orașelor.

Restructurarea industriei din ultimii 15 ani a determinat închiderea unor unități industriale din zone monoindustriale, ducând la apariția unor probleme sociale grave în ariile

¹⁵³ Conform site-ului web al Primăriei Aninoasa (<http://www.primariaaninoasa.ro>)

aferente localităților: Mizil, Plopeni, Urlați, Valea Călugărească, Șotânga, Costești, Stoenеști în județele din nord cât și în jurul orașelor din județele din sud. Astfel au apărut probleme economico-industriale și în localitățile rurale axate pe industria extractivă, localizate în zona Subcarpaților.

Regiunea are un important potențial de dezvoltare economică: în nord există numeroase resurse de subsol reprezentate de zăcămintе de țiței și gaze naturale, cărbuni, sare care pot crește valoarea adăugată din regiune. Pe de altă parte în sudul regiunii există suprafețe agricole întinse, care pot sta la baza dezvoltării unei agriculturi specializate pe anumite tipuri de culturi.

În regiune există 11 parcuri industriale, științifice, tehnologice, de agrement, 5 dintre acestea fiind situate în Prahova, toate având ca scop crearea infrastructurii și utilităților necesare pentru atragerea investițiilor autohtone și străine, crearea de locuri de muncă și promovarea dezvoltării regionale durabile.

d) Zone defavorizate din punct de vedere economic

Scopul înființării zonelor defavorizate l-a reprezentat sprijinirea refacerii economice a zonelor rămase în urmă în ceea ce privește nivelul lor de dezvoltare, prin acordarea de facilități fiscale și financiare în vederea atragerii de investiții în zonele afectate, zonele izolate, lipsite de mijloace de comunicație și cu o infrastructură slab dezvoltată.

În concordanță cu prevederile Ordonanței de Urgență nr.24/1998 privind regimul zonelor defavorizate, pe baza criteriilor geografice, demografice, economice și sociale, în regiunea de dezvoltare Sud Muntenia au fost declarate 4 zone defavorizate a căror durată de existență a fost declarată între 3 și 10 ani. Administrarea și monitorizarea activității agenților economici din zonele defavorizate a fost o prioritate și a constat în sprijinirea agenților economici care au obținut certificat de investitor, în scopul creșterii volumului investițiilor cât și a numărului de locuri de muncă nou create, în contextul respectării obligațiilor stabilite prin actele normative specifice zonelor defavorizate.

Zonele defavorizate din regiunea Sud Muntenia au fost stabilite în județele Prahova și Teleorman, astfel:

- în județul Prahova: Ceptura - HG nr.206/1999, Filipești - HG nr.205/1999, pentru 10 ani și Mizil - HG nr.986/2001, pentru 3 ani;

- în județul Teleorman : Zimnicea - HG nr.1280/2000, pentru 10 ani.

În intervalul de timp 2000 - 2002, pentru un număr total de 177 agenți economici, au fost eliberate Certificate de Investitor. Activitatea acestora a fost monitorizată pe toată durata de funcționare în zona defavorizată.

În primii patru ani, mai precis până în septembrie 2003, investițiile au avut un trend ascendent, perioadă în care au fost create un număr de aproximativ 4.500 locuri de muncă.

Negocierea Capitolului 6 privind concurența și ajutorul de stat și armonizarea politicilor de stat cu politica UE a condus la diminuarea și ulterior eliminarea ajutoarelor de stat pentru investitorii din zonele defavorizate (Tabelul nr. 183).

În ultimii 20 de ani restructurarea industriei a creat probleme și dezechilibre economice care au apărut în localitățile a căror activitate economică se baza numai pe industria extractivă, unele dintre acestea, precum Filipești și Ceptura, încadrate în categoria zonelor defavorizate tocmai pentru a atrage investiții majore. Din păcate însă, respectivele măsuri au avut un impact redus asupra situației economice, fiind în continuare necesare acțiuni ample de revigorare economică.

Zona Ceptura

După închiderea și trecerea în conservare a exploatării miniere de lignit, prin declararea zonei defavorizate conform HGR 206/25.03.2006, Ceptura a renăscut economic. În zona industrială s-au construit fabrici pentru: prelucrarea cărnii, geam termopan, tablă ondulată, prelucrarea măslinelor, croitorie, contactori iluminat, producerea de vopsele și adezivi, medicamente de uz veterinar, pavaje și pavele, confecții metalice.

Zona Filipești

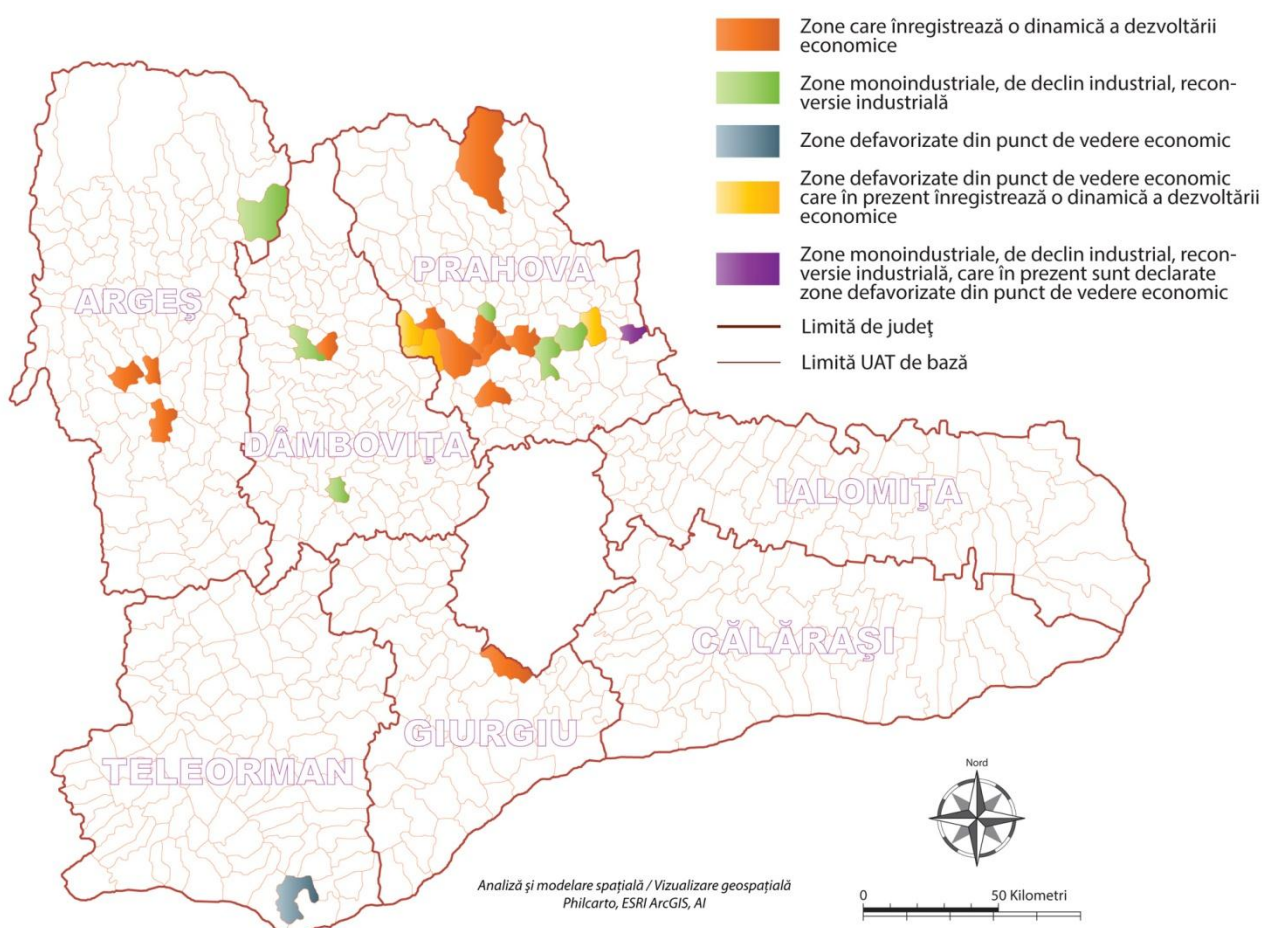
Industria zonei este reprezentată prin industria extractivă a cărbunelui (lignit), industria de extracție a petrolului, industria constructoare de mașini și de prelucrare a metalelor, industria materialelor de construcție, industria ușoară.

Zonele Zimnicea și Mizil se încadrează în zonele urbane defavorizate.

Din punct de vedere al zonării activităților din mediul rural, se constată faptul că județele din sudul regiunii (Călărași, Ialomița, Giurgiu, Teleorman) prezintă ponderea cea mai ridicată a concentrării economice în sectorul agricol, în timp ce județele din nordul regiunii (Argeș, Dâmbovița și Prahova), prezintă o orientare ridicată către activitățile din sectorul

secundar și terțiar ca urmare a dezvoltării industriale. Generalizând, localitățile rurale din județele regiunii Sud Muntenia desfășoară o activitate economică diversificată pe sectoare de activitate, primele locuri fiind ocupate de sectoare precum comerțul, cultivarea cerealelor, zootehnia, pomicultura, urmate de alte sectoare economice. La nivelul regiunii, cea mai scăzută dezvoltare a domeniilor specifice localităților rurale este înregistrată de viticultură, apicultură și diferite sectoare ale industriei (textilă, extractivă etc).

Figura nr. 190 Zone cu dinamică a dezvoltării economice, zone defavorizate, de declin industrial și monoindustriale, în regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2011

Sursa: Prelucrare proprie de informații, 2012

4.3. Diversificarea activităților economice în mediul rural din regiunea Sud Muntenia

a) Gradul de diversificare a activităților economice

În general, atât la nivelul regiunii Sud Muntenia cât și la nivel național, structura ocupațională a satelor este destul de limitată, gravitând în jurul agriculturii, care a reprezentat dintotdeauna principala ocupație pentru cea mai mare parte a locuitorilor. Cu toate acestea, pe lângă această ocupație se regăsesc și altele, ce fac parte din sectorul secundar și cel terțiar.

Principala activitate economică desfășurată în mediul rural este agricultura, însă în vederea dezvoltării economice a mediului rural din regiunea Sud Muntenia este important să se acorde atenție diversificării economiei rurale prin orientarea și către activități non - agricole. Agricultura reprezintă un sector important al regiunii, atât din prisma ponderii populației ocupate în acest sector cât și a contribuției sale la economie. Din totalul regiunilor țării, regiunea Sud Muntenia se află pe primul loc în ceea ce privește suprafața agricolă, care la nivelul anului 2011 reprezenta 70,6% din suprafața sa totală.

Printre activitățile economice desfășurate în regiune, alături de agricultură se numără:

- Industria;
- Serviciile și comerțul;
- Construcțiile.

Ramurile industriale din regiunea Sud Muntenia sunt diversificate, astfel că sunt realizate activități în: industria extractivă, prelucrătoare, energetică, textilă, alimentară, de prelucrare a lemnului, constructoare de mașini etc.

Sectorul serviciilor este reprezentat în special în zonele de munte și deal, localizate în județele din nordul regiunii, care prezintă potențial semnificativ în practicarea și dezvoltarea turismului rural. În ultima perioadă, acesta a devenit tot mai apreciat în special de către cei care trăiesc în ritmul alert al marilor aglomerări urbane și care simt nevoie de a evada într-un spațiu reconfortant, liniștit și curat. În vederea dezvoltării optime a acestui sector economic, sunt necesare în primul rând investiții în infrastructură (rutieră, de sănătate, educațională, a utilităților publice).

474

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

b) Sectoarele non-agricole, cu accent pe activitățile de producție și servicii

Profilul economic al regiunii Sud Muntenia este diferențiat în două mari zone distincte: zona din nordul regiunii în care predomină sectorul industriei și al serviciilor și care este formată din județele Argeș, Dâmbovița și Prahova și cea din sudul regiunii (județele Teleorman, Giurgiu, Călărași și Ialomița), în care predomină sectorul agricol și care este mai puțin dezvoltată, activitățile economice fiind puțin diversificate.

Cele trei județe din nordul regiunii oferă o gamă variată de servicii turistice, precum și posibilitatea practicării unor forme variate de turism: balneoclimateric, montan, de weekend, de sejur și cultural. Printre avantajele dezvoltării sectorului turistic se numără capacitatea acestuia de a se adapta cu ușurință la condițiile de piață și posibilitatea de a stimula economia și în alte domenii și sectoare conexe.

Tot în partea de nord se află toate centrele universitare ale regiunii și foarte multe instituții de cercetare, comparativ cu partea de sud. Industriile predominante sunt industria metalurgică, constructoare de mașini, chimică și petrochimică și alimentară.

Sectorul serviciilor în zona rurală a regiunii Sud Muntenia, cu precădere în partea nordică a acesteia, cuprinde activități precum turism, transporturi, servicii poștale și telecomunicații.

La nivel regional, **sectoarele industriale tradiționale** sunt:

- Industria constructoare de mașini (predominantă în județele Prahova, Argeș și Dâmbovița);
- Industria chimică și petrochimică (dezvoltată cu precădere în județele Argeș și Prahova);
- Industria metalurgică - industrie tradițională, privatizată în totalitate;
- Industria extractivă (dezvoltată în județele Dâmbovița, Giurgiu și Teleorman);
- Industria textilă;
- Industria lemnului și a mobilei;
- Industria alimentară.

O analiză la nivel județean relevă faptul că în județele **Argeș și Prahova** sectoarele non-agricole predominante sunt industria prelucrătoare, comerțul, construcțiile, transportul și telecomunicațiile.

Județul **Dâmbovița** se remarcă prin predominanța industriei prelucrătoare (cu activități preponderente în industria metalurgică, constructoare de mașini, a materialelor de construcții, chimică). Un loc aparte îl ocupă industria extractivă, concretizată în exploatarea de gaze naturale, cărbune și țiței. Astfel, în comuna Doicești se produce energie electrică pe cărbune, fiind localizată aici o Electrocentrală. De asemenea, la Dobrești și Scropoasa se produce hidroenergie, existând un complex de micro hidrocentrale.

Industria județului **Călărași** este profilată pe activități prelucrătoare, ramurile industriale existente fiind industria alimentară, textilă și de confecții, celulozei și hârtiei, a materialelor de construcții și metalurgică. Alte sectoare non-agricole sunt comerțul, construcțiile și transportul.

În județul **Giurgiu** se evidențiază ca și sectoare non-agricole industria alimentară și a băuturilor, industria extractivă de petrol și gaze naturale, industria textilă și a confecțiilor din textile și comerțul.

Industria județului **Ialomița** are ca ramuri principale industria îngrășămintelor chimice, industria alimentară, textilă, industria prelucrării lemnului și a mobilei. Alte sectoare sunt comerțul și construcțiile.

În județul **Teleorman**, industriile reprezentative sunt industria îngrășămintelor chimice, constructoare de mașini, de prelucrare a metalelor, electrotehnică, metalurgică, extractivă, textilă, alimentară și de panificație.

c) Sectorul serviciilor bancare în mediul rural

Economia mediului rural este în general caracterizată printr-un grad mai redus de accesibilitate către serviciile financiare bancare, deși în ultimii ani sectorul bancar românesc a cunoscut un ritm rapid de dezvoltare și diversificare. Tot la nivelul ultimilor ani, pe fondul expansiunii sectorului bancar și al concurenței de pe piață, băncile din România au devenit mai flexibile în ceea ce privește finanțarea sectorului agricol și al IMM-urilor din zona rurală. Cu toate că integrarea în Uniunea Europeană a însemnat deschidere către noi oportunități de finanțare și dezvoltare, accesarea creditelor bancare rămâne principala problemă din economia rurală.

Reticența fermierilor în ceea ce privește serviciile bancare este și mai accentuată pe fondul crizei economice mondiale, având în vedere situația incertă a instabilității prețurilor de

pe piața de produse agricole, care nu le poate oferi nici o siguranță în cazul în care ar decide să folosească pământul sau activele agricole drept garanții bancare. Această situație se reflectă negativ și asupra beneficiarilor și posibilor beneficiari ai Programului Național de Dezvoltare Rurală, în condițiile în care până la rambursarea fondurilor poate fi necesară accesarea creditelor.

Dificultățile întâmpinate în special de către beneficiarii din mediul rural în obținerea creditelor țin de viabilitatea economică a suprafețelor exploatate, de valorile declarate eligibile ale proiectelor depuse la APDRP, care depășesc de cele mai multe ori limitele acestora de îndatorare și de faptul că nu pot acoperi sumele de bani necesare pentru completarea creditului bancar. La acestea se adaugă și incapacitatea multor beneficiari de a plăti dobânzile pe creditele obținute.

Odată cu un nivel mai scăzut al informării, devine cu atât mai dificilă pentru mediul rural dobândirea unor cunoștințe strict bancare, de evaluare a riscurilor creditelor sau garanțiilor. În plus, veniturile mici, reticența față de utilizarea unor medii necunoscute cât și, în general, reprezentanța bancară foarte redusă la nivelul mediului rural, fac din serviciile bancare un domeniu pentru care nu există de fapt cerere.

În regiunea Sud Muntenia există câteva bănci cu reprezentare la nivelul mediului rural, după cum se poate urmări în Tabelul nr. 65.

Din totalul de 36 de unități bancare identificate la nivelul mediului rural în anul 2011, cele mai multe se aflau localizate în cele mai bogate județe ale regiunii, respectiv Prahova și Argeș, unde funcționau câte 10 unități bancare.

Se observă o preponderență a agențiilor bancare, în număr de 21, dintre care cele mai multe se aflau în județul Argeș (8 agenții), Teleorman (7 agenții) și Prahova (4 agenții). Serviciile puse la dispoziție prin intermediul agențiilor, pentru clienții din mediul rural, sunt cu preponderență transferul de bani și schimbul valutar. Au fost identificate și 12 unități bancare de tip ATM, bancomatele fiind utilizate pentru diverse operațiuni cu cardul, inclusiv plata facturilor.

Dintre băncile identificate la nivelul județelor din regiunea Sud Muntenia, cea mai bună reprezentare o avea, în mediul rural, BRD, care deținea unități în toate județele regiunii, mai puțin în Ialomița și Giurgiu. Existau în anul 2011, 18 agenții BRD în mediul rural, dintre care cele

mai multe erau concentrate în județele Teleorman și Argeș (câte 7 agenții), și în Prahova (3 agenții).

Tabel nr. 70 Rețeaua de unități bancare din mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2011

Județ	Bancă	Unități bancare	Localitate
Argeș	BRD	7 agenții	comunele Slobozia, Albota, Poiana Lacului, Bradu, Mărăcineni, Domnești, Rucăr
		3 ATM	comuna Bradu
	Raiffeisen Bank	1 agenție	comuna Costești
Călărași	BRD	1 agenție	comuna Borcea
		1 ATM	comuna Chirnogi
	BancPost	1 ATM	comuna Drăgălina
Dâmbovița	BRD	1 ATM	comuna Sălcuța
		1 ATM	comuna Gura Ocniței
Giurgiu	Carpatica	1 agenție	comuna Hotarele
	CEC Bank	2 unități	comunele Clejani, Colibași
Ialomița	:	:	:
Prahova	Carpatica	1 ATM	comuna Gorgota
	BRD	3 agenții	comunele Ciorani, Cornu, Filipeștii de Pădure
		4 ATM	comunele Tomșani, Valea Călugărească, Filipeștii de Pădure, Florești
	BCR	1 agenție	comuna Filipeștii de Pădure
	RBS Bank	1 unitate	comuna Blejoi
Teleorman	BRD	7 agenții	comunele Piatra, Țigănești, Peretu, Orbeasca, Drăgănești Vlașca, Dobrotești

Sursa: Prelucrare date colectate online, 2012

Sectorul serviciilor bancare este slab dezvoltat la nivelul mediului rural, iar în condițiile în care acesta rămâne un mediu sărac, dependent de o activitate economică de autoproducție, care nu implică vehicularea unor sume de bani importante, nu vor putea fi aduse schimbări majore. Utilizarea serviciilor bancare rămâne o problemă de informare, dar într-un mediu în care sectorul servicii este cel mai slab dezvoltat, promovarea și informarea sunt procese dificile, cu atât mai mult cu cât populația rurală este reticentă în fața utilizării unor produse noi și care

în percepția comună îngreunează procedeele rutiniere. Având în vedere contextul mediului rural, este nevoie de accesibilizarea serviciilor bancare, în primul rând prin reducerea taxelor și dobânzilor percepute de bănci, cel puțin la un nivel la care acestea să nu afecteze în mod negativ și decisiv procesul de accesare a fondurilor europene.

Concluziile subcapitolului 4.3.

Cu toate că agricultura reprezintă ocupația de bază a locuitorilor mediului rural din regiunea Sud Muntenia, activitățile economice întreprinse în mediul rural sunt diverse și cuprind atât sectorul secundar cât și cel terțiar.

Există o serie de ramuri industriale dezvoltate pe teritoriul regiunii Sud Muntenia, de la industria extractivă și prelucrătoare, până la cea energetică, textilă, alimentară și de prelucrare a lemnului. Sectorul industriei este dezvoltat cu precădere în județele din nordul regiunii: Argeș, Dâmbovița și Prahova. Tot în nordul regiunii, se constată o diversificare a serviciilor, în special a celor turistice.

În ceea ce privește reprezentarea sectorului de servicii bancare în mediul rural al regiunii Sud Muntenia, se constată că numărul unităților bancare este mai ridicat în județele Argeș și Prahova (care sunt tranzitate de un număr mare de turiști).

4.4. Finanțarea firmelor din mediul rural - fonduri proprii și fonduri atrase (credite și fonduri nerambursabile)

a) Capacitatea firmelor din mediul rural de a gestiona atât fondurile proprii, cât și cele atrase din fonduri europene

Structura financiară a firmelor reflectă raportul existent între finanțările pe termen scurt și cele pe termen lung. Fondurile atrase către firme pot fi de două tipuri:

- *Finanțare din fonduri proprii* - profitul net sau partea din profitul net rămasă după plata dividendelor; amortizarea activelor imobilizate, sume din valorificarea activelor imobilizate scoase din funcțiune sau din vânzarea celor neutilizate; alte fonduri care pot fi asimilate celor proprii;
- *Finanțare din fonduri externe (europene)* - aporturile în natură sau în bani ale acționarilor; aportul de capital consistent din partea unor colectivități publice și organisme specializate.

Fiecare dintre aceste metode are avantaje și dezavantaje. Finanțarea din fonduri proprii poate fi dificilă, datorită faptului că firmele din mediul rural nu dispun de fonduri semnificative. Finanțarea din fondurile externe poate fi îngreunată de factori precum birocrăția excesivă, legislația etc.

Capacitatea firmelor din mediul rural de a gestiona atât fondurile proprii, cât și cele atrase din fonduri europene este determinată și de gradul ridicat/scăzut de informare cu privire la oportunitățile de finanțare existente pe piață.

De cele mai multe ori, firmele din mediul rural nu își pot asigura finanțarea doar din fonduri proprii, ci apelează și la finanțări externe.

Fondurile structurale sunt instrumente financiare prin care Uniunea Europeană acționează pentru eliminarea disparităților economice și sociale între regiuni, în scopul realizării coeziunii economice și sociale. Aceste fonduri pot fi alocate pentru diverse proiecte, prin intermediul programelor de dezvoltare care conțin anumite direcții de dezvoltare și condiții de eligibilitate pentru a primi astfel de finanțări.

Unul dintre pașii importanți făcuți de către Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud Muntenia a fost semnarea, în data de 11 martie 2013, la sediul Ministerului Economiei, a acordului-cadru de delegare a atribuțiilor privind implementarea Programului Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice (POSCCE) 2007 - 2013.¹⁵⁴

Astfel sunt desfășurate următoarele operațiuni din Axa 1:

Domeniul Major de Intervenție 1.1 - Investiții productive și pregătirea pentru competiția pe piață a întreprinderilor, în special a IMM-urilor, cu următoarele operațiuni:

- 1.1.1 Sprijin pentru consolidarea și modernizarea sectorului productiv prin investiții tangibile și intangibile;
- 1.1.2 Sprijin pentru implementarea standardelor internaționale;
- 1.1.3 Sprijin pentru accesul pe noi piețe și internaționalizare.

Domeniul Major de Intervenție 1.3 - dezvoltarea durabilă a antreprenoriatului, cu următoarele operațiuni:

- 1.3.2 Sprijin pentru consultanță acordat IMM-urilor.

Un alt eveniment important a fost stabilirea Priorităților de finanțare pentru dezvoltarea rurală în perioada 2014 - 2020, prezentate la ședința Filialei Județene Teleorman a Asociației Comunelor din România.¹⁵⁵ Acestea au fost axate pe domeniul prioritar „Dezvoltarea rurală și agricultura”. Au fost propuse o serie de măsuri pentru acest domeniu, printre care: revitalizarea comunităților rurale; conservarea și îmbunătățirea mediului înconjurător a comunităților rurale și protejarea moștenirii culturale; diversificarea economiei rurale și creșterea competitivității acesteia; dezvoltarea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de sprijin a agriculturii și silviculturii; diversificarea și dezvoltarea sectorului agricol și agroalimentar; instruire și consultanță în agricultură.

Agricultura constituie o componentă importantă a economiei, în sectorul rural fiind introduse constant măsuri de reformare, inclusiv prin aplicarea legislației actuale în domeniu și a programelor Uniunii Europene.

Organizațiile utilizatorilor de apă au depus spre finanțare numeroase proiecte pentru modernizarea instalațiilor de irigații aflate în exploatare, precum cele din: Pietroiu, Vâlcele,

¹⁵⁴ [http://www.adrmuntenia.ro/newsletter/info-regional-Sud Muntenia-nr-127.pdf](http://www.adrmuntenia.ro/newsletter/info-regional-Sud-Muntenia-nr-127.pdf)

¹⁵⁵ [http://www.adrmuntenia.ro/newsletter/info-regional-Sud Muntenia-nr-137.pdf](http://www.adrmuntenia.ro/newsletter/info-regional-Sud-Muntenia-nr-137.pdf)

Gălățui, Chirnogi, Boianu, Perișoru, Dragoș Vodă (Călărași), Aliseo, Gura Ialomiței, Movila, Săveni, Scânteia (Ialomița); Vișoara, Zimnicea, Lița-Olt (Teleorman).

Implementarea de proiecte europene are ca scop crearea unui mediu favorabil inovării și stimulării dezvoltării microîntreprinderilor și a IMM-urilor.

În regiunea Sud Muntenia, cele mai utilizate fonduri sunt autofinanțarea (72,90%), urmate de creditele bancare (27,37%), creditele de la furnizor (18,43%) și leasing-ul (11,11%). Așadar întreprinderile mici și mijlocii utilizează cu precădere autofinanțarea, principalul avantaj oferit de autofinanțare fiind faptul că aceasta constituie un mijloc sigur de finanțare, o sursă independentă și stabilă de fonduri (Tabel nr. A184).

Conform sondajului realizat la nivelul regiunii Sud Muntenia, firmele din mediul rural au ca surse principale de finanțare fondurile proprii, creditele bancare și fondurile europene. Accesul greu la fondurile europene datorită sistemului birocratic de accesare și implementare, lipsa sau slaba dezvoltare a pieței de desfacere, constituie principalele obstacole ce influențează capacitatea firmelor de a gestiona și a atrage acest tip de fonduri. Alte obstacole identificate au fost: lipsa resurselor financiare și relaționarea dificilă cu băncile, informațiile insuficiente și instabilitatea reglementărilor și a documentației (Tabel nr. A185).

Utilizarea creditelor bancare ar putea fi o opțiune în cazul optimizării procesului de acordare a creditelor, relaxarea politicilor de risc și reducerea costurilor finanțării. Lipsa de transparență în ceea ce privește comisioanele și taxele aferente creditelor reprezintă un alt obstacol pentru firmele din mediul rural. Organizațiile importante din regiune au acces mai facil la finanțare comparativ cu întreprinderile mici și mijlocii ca urmare a condițiilor de creditare mai puțin restrictive impuse de bănci. IMM-urile sunt cele care determină tendința neperformanței la plata creditelor bancare în cadrul sectorului companiilor nefinanciare, iar ca imagine generală, microîntreprinderile sunt cele mai riscante, rata creditelor neperformante variind invers proporțional cu dimensiunea IMM-urilor.

În ceea ce privește gradul de informare a celor chestionați, legat de sursele de finanțare europene, marea majoritate a răspuns că primesc date legate de sursele de finanțare, dar nu a depus nici un proiect în acest sens, apoi sunt cei care au depus proiecte ce au fost selectate spre finanțare, și cei care au depus proiecte, dar din anumite motive au fost respinse.

Principalele instituții, prin intermediul cărora au fost colectate informațiile de către beneficiari, au fost Ministerele de resort, Autoritățile de Management, Agențiile pentru Dezvoltare Regională, mass-media centrală, consiliile județene, prefecturile.

Persoanele chestionate s-au informat și pe cont propriu cu privire la oportunitățile de accesare a fondurilor, folosind ca surse pagina de web a diferitelor ministere, a autorităților de management și a organismelor intermediare, funcționari ai administrației județene, broșuri și pliante.

Cererile de finanțare din ultimii 5 ani au fost depuse cu precădere în cadrul Programului Național pentru Dezvoltare Rurală (PNDR) și Programului Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice (POSCCE). Pentru realizarea documentației specializate necesare implementării proiectelor a fost folosită consultanță specializată.

Situația proiectelor implementate a fost bună, acestea fiind finalizate cu utilizarea integrală a bugetului aprobat și îndeplinirea obiectivelor dorite. În cazul proiectelor respinse, pe lângă birocrație sau neîndeplinirea condițiilor de eligibilitate, a funcționat și principiul „Primul venit, primul servit”, în urma căruia fondurile existente au fost epuizate rapid.

Întrebați dacă în următorii 2 ani, urmează să acceseze fonduri europene, beneficiarii au răspuns afirmativ, programele de finanțare dorite fiind: Programului Național pentru Dezvoltare Rurală (PNDR) și Programul Operațional Regional (POR).

Prin accesarea acestor fonduri se urmărește modernizarea exploatațiilor agricole, achiziționarea de utilaje agricole, creșterea calității serviciilor oferite și a nivelului de trai al cetățenilor.

Domeniile alese pentru a face investiții consistente în afacerile derulate sunt:

- Construcții/spații aferente afacerii;
- Publicitate;
- Relații publice;

Capacitatea firmelor din mediul rural de a gestiona atât fondurile proprii, cât și cele atrase din fonduri europene este determinată de gradul de informare, înțelegere, și de depășire al barierelor legislative și fiscale. Un procent important din firme, utilizează ca modalități de finanțare, autofinanțarea și creditele bancare. Principalele obstacole întâlnite în accesarea fondurilor structurale sunt informațiile insuficiente privind fondurile disponibile precum și birocrația excesivă și instabilitatea reglementărilor.

La nivelul regiunii se încearcă creșterea gradului de conștientizare a autorităților care administrează fondurile europene, dar și a beneficiarilor acestor fonduri, a societății civile și a altor actori interesați de acest proces, cu privire la importanța administrării corecte și eficiente a fondurilor alocate.

b) Gradul de acces al firmelor din mediul rural la finanțare din credite și fonduri nerambursabile (volumul creditării, gradul de îndatorare al firmelor, număr de proiecte depuse, număr de proiecte reziliate etc.)

Comisia Europeană a prezentat o strategie de promovare a unui acces mai bun al IMM-urilor și al microîntreprinderilor la finanțare, cuprinzând un plan de acțiune la nivelul UE, care prevede un sprijin tot mai mare din partea bugetului UE și a Băncii Europene de Investiții, precum și o propunere de regulament de stabilire a unor norme uniforme privind comercializarea fondurilor de capital de risc. Accesul IMM-urilor la finanțare este legat indisolubil de costul modalităților de finanțare și de structura financiară a solicitantului. De multe ori însă, intermediarii financiari pun la îndoială capacitatea IMM-urilor de a prezenta proiecte viabile, în care să se poată investi.

Din această perspectivă, suportul acordat IMM-urilor, prin facilitarea accesului la finanțare, nu reprezintă altceva decât principalul instrument în asigurarea creșterii economice, a inovării și a productivității agregate a unei țări.

Odată cu aderarea la UE, IMM-urile din regiunea Sud Muntenia au beneficiat de un acces mai bun pe piețele de desfacere, înregistrând 38,21% de procente, situându-se undeva la mijlocul ierarhiei. Legislația și regulamentele au fost îmbunătățite cu 22,49%, fapt ce a permis un grad sporit de informare și implicare. Accesul la fondurile structurale a fost unul pozitiv, crescând până la 27,64%, cel mai ridicat procent, comparativ cu celelalte regiuni. Accesul mai bun la noi tehnologii a fost de asemenea îmbunătățit, alături de procedurile de achiziții publice (Tabel nr. A186).

Rata datoriilor pe termen scurt și a datoriilor totale pentru firme reprezintă o măsură a modului de finanțare a activelor întreprinderii ce exprimă ponderea datoriilor eligibile pe termen de sub un an în totalul activelor și trebuie corelată cu rata activelor circulante, pentru a evidenția gradul de echilibru financiar pe termen scurt.

IMM-urile din cadrul regiunii Sud Muntenia și Sud Vest înregistrau rata cea mai ridicată a datoriilor pe termen scurt, acestea ajungând la 113,68 respectiv 126,97 RDTs %.

Rata datoriilor totale a ajuns la 162,58% pentru IMM-urile din regiune, un prag îngrijorător, în contextul creșterii semnificative a volumului de datorii, comparativ cu celelalte regiuni.

Consumul privat s-a menținut la un nivel scăzut în majoritatea țărilor, reflectând într-o oarecare măsură condițiile nefavorabile de pe piața forței de muncă și creșterea modestă a volumului de credite.

Tabel nr. 71 Rate datorii IMM-uri, la nivel național, pe regiuni (2011)

-procente-

Regiunea	Rata datoriilor pe termen scurt RDTs (%)	Rata datoriilor totale RDT (%)
Nord Est	103,18	154,83
Sud Est	99,72	147,57
Sud Muntenia	113,68	162,68
Sud Vest	126,97	166,54
Vest	108,36	162,75
Nord Vest	103,38	158,46
Centru	92,68	143,02
București - Ilfov	76,50	121,39
TOTAL România	87,45	134,61

Sursa: Carta albă a IMM-urilor 2012

Programul Special de Pre-Aderare pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală (SAPARD)¹⁵⁶

Programul SAPARD este un instrument financiar oferit de Uniunea Europeană pentru a ajuta statele candidate (țările care și-au depus cererea de aderare la Uniunea Europeană) în procesul de pre-aderare în domeniul agriculturii și dezvoltării rurale.

Implementarea Programului SAPARD în România a avut la bază Planul Național pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală, elaborat de către Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale și aprobat prin Decizia CE (2000) nr. 3742 din 12 decembrie 2000.

¹⁵⁶ Datele incluse în cadrul acestei secțiuni nu cuprind informații pentru întreaga perioadă de analiză 2005-2011, deoarece Programul SAPARD a fost implementat până la finalul anului 2006, acesta reprezentând un Program Special de Pre-Aderare.

În cadrul măsurii 1.1 „Îmbunătățirea prelucrării și marketingului produselor agricole și piscicole”, în intervalul 2005 - 2006, au fost depuse și contractate 231 proiecte, cu o valoare publică totală de 463.390.734 Euro, reprezentând 23% din totalul angajamentelor Agenției SAPARD.

Regiunea Sud Muntenia a raportat un număr de 66 de proiecte aprobate pe această măsură până în anul 2006, situându-se pe locul 4 în comparație cu restul regiunilor de dezvoltare.

Tabel nr. 72 Distribuția proiectelor aprobate pe măsura 1.1 „Îmbunătățirea prelucrării și marketingului produselor agricole și piscicole”, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2006

-nr. proiecte aprobate-

Regiunea	2005	2006
Nord Est	36	67
Sud Est	36	78
Sud Muntenia	35	66
Sud Vest Oltenia	16	28
Vest	17	37
Nord Vest	26	52
Centru	53	76
București-Ilfov	15	24
TOTAL România	231	428

Sursa: Raport anual privind implementarea programului SAPARD în România, 2005-2006

Evoluția proiectelor aprobate în cadrul măsurii 1.2 a fost moderată la nivel regional, în intervalul 2005 - 2006, regiunea Sud Muntenia raportând 1 singur proiect aprobat la sfârșitul anului 2006, cu o valoare totală de 2.000.000 euro.

În cadrul acestei măsuri, ponderea cea mai mare o deține Submăsura Control Sanitar - Veterinar cu 93,75%. Marea majoritate a proiectelor aprobate vizează extinderea, modernizarea construcțiilor și dotarea cu echipamente și aparatură specifică.

Tabel nr. 73 Distribuția proiectelor aprobate pe măsura 1.2 „Îmbunătățirea structurilor, în vederea realizării controlului de calitate, veterinar și fitosanitar, pentru calitatea produselor alimentare și pentru protecția consumatorilor”, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2006

-nr. proiecte aprobate-

Regiunea	2005	2006
Nord Est	:	3
Sud Est	:	2
Sud Muntenia	:	1
Sud Vest Oltenia	:	0
Vest	:	2
Nord Vest	:	2
Centru	:	2
București - Ilfov	:	4

Sursa: Raport anual privind implementarea programului SAPARD în România, 2005-2006

La nivel regional, regiunea Nord Est a raportat cel mai mare număr de proiecte aprobate în intervalul 2005 - 2006 (384 proiecte), fiind urmată de Sud Muntenia cu 264 de proiecte.

Pentru măsura 2.1, distribuția proiectelor finalizate pe submăsuri a fost următoarea: modernizare drumuri zona rurală, îmbunătățirea sistemelor de aprovizionare cu apă potabilă în mediul rural, realizarea canalizărilor în sistem centralizat.

Tabel nr. 74 Distribuția proiectelor aprobate pe măsura 2.1 „Dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii rurale”, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2006

-nr. proiecte aprobate-

Regiunea	2005	2006
Nord Est	178	206
Sud Est	109	127
Sud Muntenia	117	147
Sud Vest Oltenia	79	103
Vest	40	56
Nord Vest	40	59
Centru	39	62
București - Ilfov	5	7
TOTAL România	607	767

Sursa: Raport anual privind implementarea programului SAPARD în România, 2005-2006

Cele mai multe proiecte aprobate pentru măsura 3.1 au fost raportate în cadrul regiunii Sud Est (584 proiecte), iar cele mai puține în cadrul regiunii București - Ilfov (26 proiecte). Regiunea Sud Muntenia s-a situat pe locul 3, cu 446 proiecte aprobate, în special în domeniul culturilor de câmp.

Distribuția proiectelor finalizate pe submăsuri a fost: culturi de câmp, horticultură, viticultură, pomicultură, sere, animale pentru lapte.

Tabel nr. 75 Distribuția proiectelor aprobate pe măsura 3.1 „Investiții în exploatațile agricole”, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2006

-nr. proiecte aprobate-

Regiunea	2005	2006
Nord Est	114	331
Sud Est	122	462
Sud Muntenia	92	354
Sud Vest Oltenia	18	112
Vest	83	206
Nord Vest	103	223
Centru	54	146
București - Ilfov	7	19
TOTAL România	593	1.853

Sursa: Raport anual privind implementarea programului SAPARD în România, 2005-2006

488

Conform raportului privind implementarea programului SAPARD, pe măsura 3.4, la nivelul regiunilor de dezvoltare, cel mai mare număr de proiecte aprobate în intervalul 2005 - 2006, a fost raportat în cadrul regiunii Centru (422 proiecte), cele mai puține fiind înregistrate în regiunea București - Ilfov (18 proiecte). Regiunea Sud Muntenia a avut un număr total de 105 proiecte aprobate, pe domeniile turism și acvacultură în mediul rural. Pentru măsura 3.4, distribuția proiectelor finalizate pe submăsuri a fost: turism, alte tipuri de activități turistice în spațiul rural, activități meșteșugărești, acvacultură, sericicultură, apicultură.

Tabel nr. 76 Distribuția proiectelor aprobate pe măsura 3.4 „Dezvoltarea și diversificarea activităților economice care generează activități multiple și venituri alternative”, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2006

-nr. proiecte aprobate-

Regiunea	2005	2006
Nord Est	81	179
Sud Est	49	77
Sud Muntenia	38	67
Sud Vest Oltenia	70	155
Vest	43	83
Nord Vest	60	128
Centru	130	292
București - Ilfov	7	11
TOTAL România	478	992

Sursa: Raport anual privind implementarea programului SAPARD în România, 2005-2006

Programul Național pentru Dezvoltare Rurală (PNDR)¹⁵⁷

Detaliile referitoare la distribuția regională a proiectelor aprobate (număr și valoare eligibilă nerambursabilă) sunt prezentate în cele ce urmează pentru măsurile de finanțare relevante.

¹⁵⁷ Datele incluse în cadrul acestei secțiuni nu cuprind informații pentru întreaga perioadă de analiză 2005-2011, deoarece PNDR a fost implementat în perioada 2007-2013. Primele proiecte au fost aprobate în cadrul Programului în anul 2008.

Obiectivele generale ale măsurii 112 - „Instalarea tinerilor fermieri” vizează îmbunătățirea și creșterea competitivității sectorului agricol, prin promovarea instalării tinerilor fermieri și sprijinirea procesului de modernizare și conformitate cu cerințele pentru protecția mediului, igiena și bunăstarea animalelor, siguranța la locul de muncă, precum și îmbunătățirea managementului exploatațiilor agricole, prin reînnoirea generației șefilor acestora, fără creșterea populației active ocupate în agricultură.

Conform rapoartelor de progres anuale furnizate de către Programul Național pentru Dezvoltare Rurală, situația numărului de proiecte aprobate pe măsura 112 - „Instalarea tinerilor fermieri”, poate fi cuantificată începând cu anul 2009 când a fost lansat un nou apel de proiecte, care a prezentat un interes mult mai mare în rândul tinerilor fermieri. Astfel, au fost aprobate 113 proiecte în regiunea Centru și 104 proiecte în regiunea Nord Vest, în timp ce regiunea Sud Muntenia a avut numai 57 de proiecte aprobate, datorită gradului scăzut de informare a tinerilor fermieri. A urmat o perioadă de creștere a gradului de conștientizare și înțelegere a procedurilor de accesare a fondurilor europene, în urma căreia a crescut automat numărul de proiecte aprobate, precum și valoarea eligibilă nerambursabilă a acestora. Astfel, în anul 2011, în cadrul regiunii Nord Vest, au fost aprobate cele mai multe proiecte (1.010), urmată de regiunea Sud Vest Oltenia cu 925 de proiecte, comparativ cu regiunea Sud Muntenia care a avut numai 684 de proiecte aprobate. Cu toate acestea, numărul proiectelor aprobate în regiunea Sud Muntenia a crescut semnificativ, de la 50, la peste 1.000 de proiecte aprobate, în ultimii 4 ani.

Așadar, regiunea Sud Muntenia a avut, în intervalul 2005 - 2011, un număr total de 1.197 de proiecte aprobate pe măsura 112, cu o valoare eligibilă nerambursabilă de 24.361,00 mii Euro.

Tabel nr. 77 Distribuția proiectelor aprobate pe măsura 112 - „Instalarea tinerilor fermieri”, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2007 - 2011

-nr. proiecte aprobate-

Regiunea	2007	2008	2009	2010	2011
Nord Est	:	:	41	212	473
Sud Est	:	:	45	373	794
Sud Muntenia	:	:	57	456	684
Sud Vest Oltenia	:	:	61	466	925
Vest	:	:	85	466	891
Nord Vest	:	:	104	581	1.010
Centru	:	:	113	511	846
București - Ilfov	:	:	1	510	17
TOTAL România	:	:	507	3.075	5.640

Sursa: Raport anual de progrese, 2008-2012 - PNDR

Obiectivul general al măsurii 121 - „Modernizarea exploatațiilor agricole” vizează creșterea competitivității sectorului agricol printr-o utilizare mai bună a resurselor umane și a factorilor de producție. În cadrul acestei măsuri au fost sprijinite investițiile orientate spre dotarea cu utilaje și echipamente performante în raport cu structura agricolă actuală, precum și investițiile privind adaptarea construcțiilor agricole pentru respectarea standardelor comunitare și creșterea competitivității exploatațiilor agricole.

Evoluția proiectelor aprobate pentru măsura 121 din punctul de vedere al distribuției regionale, pentru intervalul 2007 - 2011, se prezintă astfel:

(2011) - regiunea Sud Est a înregistrat cea mai mare pondere, respectiv 24,29% din totalul proiectelor aprobate pe această măsură, fiind urmată de regiunea Sud Muntenia cu o pondere de aproximativ 22,02% din totalul proiectelor aprobate;

(2010) - regiunea Sud Est a continuat trendul crescător, raportând cea mai mare pondere (23,28%) pentru numărul total de proiecte aprobate pe această măsură, fiind urmată din nou de regiunea Sud Muntenia, cu o pondere de aproximativ 22,12% din totalul proiectelor aprobate;

(2009) - regiunea Sud Muntenia a deținut cea mai mare pondere, respectiv 23,06% din totalul de proiecte aprobate pe această măsură, fiind urmată de regiunea Sud Est cu o pondere de aproximativ 22,80%;

(2008) - în momentul lansării apelului de proiecte pentru măsura 121, regiunea Sud Est a raportat cea mai mare pondere de proiecte aprobate (24,12%), fiind urmată imediat de regiunea Sud Muntenia cu o pondere de 23,48%.

Regiunea Sud Muntenia a păstrat locul doi la nivelul regiunilor de dezvoltare, cu excepția anului 2009, înregistrând o medie de 22,39% de proiecte aprobate.

Tot pentru intervalul 2005 - 2011, ponderea cea mai mică a fost deținută de regiunea București - Ilfov, cu 0,50% proiecte aprobate.

Aproximativ 58,60% din totalul de proiecte aprobate pentru măsura 121 au fost adresate investițiilor pe tipul ramurii agricole „Culturi de câmp”, vizând cu preponderență achiziția de utilaje și echipamente.

Tabel nr. 78 Distribuția proiectelor aprobate pe măsura 121 - „Modernizarea exploatațiilor agricole”, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2007 - 2011

-nr. proiecte aprobate-

Regiune	2007	2008	2009	2010	2011
Nord Est	:	103	177	186	206
Sud Est	:	191	347	382	438
Sud Muntenia	:	186	351	363	397
Sud Vest Oltenia	:	53	104	119	132
Vest	:	95	181	194	201
Nord Vest	:	92	224	249	260
Centru	:	70	131	142	160
București - Ilfov	:	2	7	6	9
TOTAL România	:	792	1.522	1.641	1.803

Sursa: Raport anual de progrese, 2007-2011 - PNDR

Obiectivul general al măsurii 122 - „Îmbunătățirea valorii economice a pădurii” vizează creșterea valorii economice a pădurilor, ținând cont de rolul multifuncțional și managementul durabil al pădurilor. În cadrul acestei măsuri, se urmărește creșterea numărului de proprietari de pădure, care îmbunătățesc valoarea economică a pădurii la nivel de exploatație forestieră.

În anul 2012 s-a desfășurat prima sesiune de depunere proiecte (în perioada 02 aprilie - 02 mai 2012) cu o alocare de 25.000,000 mii Euro. În cadrul acestei sesiuni s-au depus 20 proiecte cu o valoare nerambursabilă de 3.011,934 mii Euro.

În perioada de referință (anul 2012) au fost contractate 17 proiecte, respectiv 2,43% comparativ cu target-ul din Programul Național pentru Dezvoltare Rurală, de 700 proiecte.

Valoarea celor 17 proiecte contractate este de 2.495,111 mii Euro, reprezentând 2,60% din alocare. Volumul total al investițiilor este de 5.230,479 mii Euro, reprezentând 3% din targetul de 174.281,924 mii Euro.

La nivel național, regiunea Centru deținea cea mai mare pondere, respectiv 82,35% din totalul de proiecte aprobate pe această măsură, fiind urmată de regiunea Nord Vest cu o pondere de aproximativ 11,76% din totalul de proiecte aprobate. Cea mai mică pondere, respectiv 5,88% din totalul proiectelor aprobate pe această măsură, o deținea regiunea Sud Vest Oltenia.

Regiunea Sud Muntenia nu a raportat niciun proiect aprobat pentru măsura 122 și datorită faptului că această măsură a fost lansată recent, în anul 2012.

Sprijinul în cadrul măsurii 123 - „Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere”, se acordă pentru investiții orientate spre introducerea și dezvoltarea de tehnologii și procedee pentru obținerea de noi produse agricole și forestiere competitive; adaptarea întreprinderilor la noile standarde comunitare atât în etapa de procesare cât și în cea de distribuție a produselor obținute; îmbunătățirea veniturilor întreprinderilor sprijinite prin creșterea valorii adăugate a produselor agricole; creșterea valorii adăugate a produselor forestiere precum și a eficienței economice a activității micro-întreprinderilor, prin dezvoltarea și modernizarea echipamentelor, proceselor și tehnologiilor de prelucrare.

Pentru intervalul 2007 - 2011, evoluția proiectelor aprobate în cadrul măsurii 123, este următoarea:

(2011) - regiunea Sud Muntenia a deținut o pondere de 21,42% din totalul proiectelor aprobate, urmată de regiunea Nord Vest cu 17,07%;

(2010) - și în acest an regiunea Sud Muntenia a deținut cea mai mare pondere (18,75%), regiunea Nord Vest raportând în continuare un procent de 16,87%;

(2009) - la fel ca și în ceilalți ani, regiunea Sud Muntenia a deținut cea mai mare pondere a proiectelor aprobate (18,83%), fiind urmată de regiunea Nord Est cu 16,83%;

(2008) - încă de la lansarea apelului de proiecte pentru măsura 123, regiunea Sud Muntenia a raportat cea mai mare pondere a proiectelor aprobate (24,66%), pe locul doi situându-se regiunea Nord Vest cu 18,15% proiecte aprobate.

Media proiectelor aprobate la nivelul regiunii Sud Muntenia în cadrul măsurii 123, pentru intervalul 2007 - 2011 a fost de 21,20%. Cele mai mici ponderi au fost înregistrate de regiunea București - Ilfov (1,50%).

Aproximativ 82,66% din totalul celor 2.751 proiecte aprobate pentru această măsură se adresează investițiilor pe tipul de sector „Industrie alimentară”, vizând cu preponderență tipul de producție convențională.

Tabel nr. 79 Distribuția proiectelor aprobate pe măsura 123 - "Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere", pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2007 - 2011

-nr. proiecte aprobate-

Regiunea	2007	2008	2009	2010	2011
Nord Est	:	35	118	101	93
Sud Est	:	34	101	101	137
Sud Muntenia	:	72	132	129	187
Sud Vest Oltenia	:	14	45	44	65
Vest	:	28	65	73	93
Nord Vest	:	53	114	116	149
Centru	:	50	115	113	132
București - Ilfov	:	6	11	11	17
TOTAL România	:	292	701	688	873

Sursa: Raport anual de progrese, 2007-2011 - PNDR

Acțiunile sprijinite prin măsura 125 - „Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii legate de dezvoltarea și adaptarea agriculturii și silviculturii” sunt îmbunătățirea accesului la exploatațile agricole, construirea și modernizarea drumurilor de exploatație care să asigure accesul public la exploatațile agricole, modernizarea și/sau re tehnologizarea sistemelor de irigații.

Lansarea apelului de proiecte pentru măsura 125 a fost făcută în anul 2010, fiind raportate următoarele situații:

(2011) - regiunea Nord Vest a păstrat primul loc, cu o pondere de 28,57% proiecte aprobate, în timp ce regiunea Sud Muntenia a deținut ponderea următoare, de 22,14% proiecte aprobate;

(2010) - încă din faza inițială, regiunile Nord Vest (29,63%) și Sud Muntenia(22,96%) au raportat cele mai mari ponderi în cadrul proiectelor aprobate.

Media proiectelor aprobate în cadrul măsurii 125, intervalul 2007 - 2011, în cadrul regiunii Sud Muntenia a fost de 20,03 %.

Tabel nr. 80 Distribuția proiectelor aprobate pe măsura 125 - „Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii legate de dezvoltarea și adaptarea agriculturii și silviculturii”, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2007 - 2011

-nr. proiecte aprobate-

Regiunea	2007	2008	2009	2010	2011
Nord Est	:	:	:	8	12
Sud Est	:	:	:	4	4
Sud Muntenia	:	:	:	31	31
Sud Vest Oltenia	:	:	:	11	12
Vest	:	:	:	15	15
Nord Vest	:	:	:	40	40
Centru	:	:	:	26	26
București - Ilfov	:	:	:	0	0
TOTAL România	:	:	:	135	140

Sursa: Raport anual de progrese, 2007-2011 - PNDR

Sprijinul acordat prin măsura 141 - „Sprijinirea fermelor agricole de semi-subzistență” are scopul de a asigura veniturile necesare în perioada de restructurare și transformare a fermelor de semi-subzistență în exploatații orientate către piață, prin utilizarea durabilă a factorilor de producție, îmbunătățirea managementului prin diversificarea producției agricole, precum și introducerea de tehnologii performante adaptate condițiilor locale. Ca urmare, implementarea măsurii conduce la creșterea veniturilor acestor ferme concomitent cu scăderea costurilor de producție.

Prima sesiune de depunere a proiectelor a fost organizată în perioada 3 decembrie 2008 - 27 februarie 2009, sesiunea beneficiind de o alocare de 47.607.740 Euro, respectiv 10% din alocarea financiară publică stabilită pentru perioada 2007 - 2013.

Pentru intervalul 2007 - 2011, media proiectelor aprobate în cadrul acestei măsuri, pe regiuni de dezvoltare a fost: regiunile Nord Vest cu 21,81% și Sud Muntenia cu 16,40%. Media cea mai mică a fost deținută de regiunea București - Ilfov cu o pondere de 0,33% proiecte aprobate.

Tabel nr. 81 Distribuția proiectelor aprobate pe măsura 141 - "Sprijinirea fermelor agricole de semi-subsistență", pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2007 - 2011
-nr. proiecte aprobate-

Regiunea	2007	2008	2009	2010	2011
Nord Est	:	:	977	2.597	4.827
Sud Est	:	:	1.130	2.524	3.811
Sud Muntenia	:	:	1.006	2.606	4.771
Sud Vest Oltenia	:	:	615	1.983	4.388
Vest	:	:	413	1.252	2.583
Nord Vest	:	:	1.127	3.501	7.668
Centru	:	:	855	1.998	5.557
București - Ilfov	:	:	25	60	99
TOTAL România	:	:	6.148	16.521	33.704

Sursa: Raport anual de progrese, 2007-2011 - PNDR

Obiectivul general al măsurii 142 vizează creșterea competitivității sectoarelor primare agricol și silvic, prin dezvoltarea echilibrată a relațiilor dintre producători și sectoarele de procesare și comercializare, precum și prin adaptarea producției din punct de vedere calitativ și cantitativ la cerințele consumatorilor.

Sesiunea de depunere a proiectelor a fost organizată începând cu data de 3 decembrie 2008, având o alocare de 6.942.795 euro (5% din alocarea financiară publică stabilită pentru perioada 2007 - 2013).

Din punct de vedere al distribuției regionale, în anul 2009 au fost aprobate 3 proiecte, 2 dintre proiectele aprobate aparținând regiunii Centru și 1 proiect aparținând regiunii Nord Vest.

În intervalul următor 2010 - 2011, situația proiectelor aprobate a fost următoarea:

(2011) - regiunea Centru a deținut cea mai importantă pondere din totalul numărului de proiecte aprobate (35,29%);

(2010) - tot regiunea Centru a deținut cea mai semnificată pondere, înregistrând 42,86% proiecte aprobate.

Tabel nr. 82 Distribuția proiectelor aprobate pe măsura 142 - „Înființarea grupurilor de producători”, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2007 - 2011

-nr. proiecte aprobate-

Regiunea	2007	2008	2009	2010	2011
Nord Est	:	:	:	2	2
Sud Est	:	:	:	0	1
Sud Muntenia	:	:	:	2	2
Sud Vest Oltenia	:	:	:	0	1
Vest	:	:	:	2	2
Nord Vest	:	:	:	2	2
Centru	:	:	:	6	6
București - Ilfov	:	:	:	0	1
TOTAL România	:	:	:	14	17

Sursa: Raport anual de progrese, 2007-2011 - PNDR

Obiectivul general al măsurii 143 îl constituie îmbunătățirea competitivității sectorului agricol, prin ameliorarea gestionării durabile de către fermieri a exploatațiilor lor, având ca rezultat creșterea performanței acestora. Alocarea totală a acestei măsuri, pentru perioada 2007 - 2013, este de 13.474,071 mii Euro.

În data de 17 iunie 2009 a fost semnată Anexa la Programul anual al achizițiilor publice pentru proiectele finanțate din măsura 143 pentru anul 2009, anexă ce cuprinde 2 proiecte. Din păcate, procedura de atribuire a contractului de servicii a fost anulată în baza notei înregistrată la DGDR AM PNDR.

În urma sesiunii de depunere a proiectelor din cadrul măsurii 143, ce s-a desfășurat în perioada 2010 - 2011, un număr de 5.284 proiecte eligibile au fost selectate și au beneficiat de servicii consultanță și consiliere gratuită.

Tabel nr. 83 Distribuția proiectelor eligibile aprobate pe măsura 143 - „Înființarea grupurilor de producători”, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2007 - 2011

-nr. proiecte aprobate-

Regiunea	2007	2008	2009	2010	2011
Nord Est	:	:	:	1	1.269
Sud Est	:	:	:	1	483
Sud Muntenia	:	:	:	1	:
Sud Vest Oltenia	:	:	:	1	1.013
Vest	:	:	:	1	33
Nord Vest	:	:	:	1	1.320
Centru	:	:	:	1	980
București - Ilfov	:	:	:	:	179
TOTAL România	:	:	:	7	5.277

Sursa: Raport anual de progrese, 2007-2011 - PNDR

Programul Operațional pentru Pescuit (POP)¹⁵⁸

Potrivit programului, fondurile europene vor putea fi alocate, până în 2013, pe cele cinci axe, astfel: pentru adaptarea flotei de pescuit vor putea fi acordate fonduri totale de 13,3 milioane de euro, din care 75% fonduri UE, pentru acvacultura - 140 milioane de euro, pentru măsuri de interes comun - 40 milioane de euro, pentru dezvoltarea durabilă a zonelor pescărești - 100 milioane de euro, iar pentru asistență tehnică - 14,3 milioane de euro.

Monitorizarea proiectelor și comunicarea/promovarea ar trebui externalizate pentru a se asigura coerența și eficiența acestora și pentru a se elibera resursele umane și financiare interne. Se recomandă îmbunătățirea Programului Operațional pentru Pescuit și a managementului acestuia prin utilizarea mult mai intensă a asistenței tehnice.

Autoritatea de Management pentru Programul Operațional pentru Pescuit (AM POP) a anunțat lansarea, începând cu data de 17 septembrie 2012, a trei noi apeluri de proiecte pentru:

¹⁵⁸ Datele incluse în cadrul acestei secțiuni nu cuprind informații pentru întreaga perioadă de analiză 2005-2011, deoarece POP a fost implementat în perioada 2007-2013. Primele proiecte au fost aprobate în cadrul Programului în anul 2010.

- Măsura 1.3 „Investiții la bordul navelor de pescuit și selectivitate”;
- Măsura 1.4 „Pescuitul de coastă la scară redusă”;
- Măsura 1.5 „Compensații socio-economice pentru managementul flotei comunitare”.

Mai jos găsim situația proiectelor Autorității de Management ale Programului Operațional pentru Pescuit - regiunea Sud Muntenia în perioada 2007 - 2013.

Conform datelor oferite de *Autoritatea de Management a Programului Operațional pentru Pescuit - Programul Operațional pentru Pescuit 2007 - 2013*, cele mai multe cereri de finanțare au fost depuse în județul Călărași (34 din care selectate au fost 25), urmat de județul Prahova cu 10 cereri depuse și 5 selectate. Cea mai consistentă valoare totală aferentă cererilor de finanțare depuse a fost tot pentru județul Călărași (124.226.940,12 lei), urmat de județul Argeș cu 93.479.659,19 lei.

Tabel nr. 84 Situația proiectelor depuse în cadrul Programului Operațional pentru Pescuit, în regiunea Sud Muntenia, în perioada 2010 - 2013

Județul	Nr. CF depuse	Nr. CF selectate	Nr. CF contractate	Valoarea eligibilă aferentă CF depuse (LEI)	Valoarea totală aferentă CF depuse (LEI)
Argeș	7	4	1	118.505.617,09	93.479.659,19
Călărași	34	25	18	122.868.975,82	124.226.940,12
Dâmbovița	6	6	4	84.791.705,12	65.899.565,17
Giurgiu	6	3	3	40.521.612,42	32.268.731,10
Ialomița	9	7	4	48.080.937,04	39.843.810,58
Prahova	10	5	4	93.012.923,94	75.295.549,30
Teleorman	4	3	2	54.236.573,36	45.541.901,63

Sursa: AM POP - Programul Operațional pentru Pescuit 2007 - 2013: evidența cererilor de finanțare

Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice (POS CCE)¹⁵⁹

Marea majoritate a proiectelor a fost depusă pe Axa prioritară nr. 1 - „Un sistem de producție inovativ și ecoeficient”, județul Argeș având la activ 63 de proiecte depuse în total,

¹⁵⁹ Datele incluse în cadrul acestei secțiuni nu cuprind informații pentru întreaga perioadă de analiză 2005-2011, deoarece POS CCE a fost implementat în perioada 2007-2013.

urmat de județele Dâmbovița și Prahova cu câte 29 de proiecte fiecare. Marea majoritate a proiectelor depusă pe această axă a fost în cadrul Domeniului Major de Intervenție 1.1 - Investiții productive și pregătirea pentru competiția de piață a întreprinderilor, în special IMM-uri.

Tabel nr. 85 Situația proiectelor depuse în cadrul Programului Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice 2007 - 2013, în regiunea Sud Muntenia, în perioada 2007 - 2012

-% pe fiecare axă prioritară din numărul total pe Programul Operațional-

Axă prioritară	Argeș	Călărași	Dâmbovița	Giurgiu	Ialomița	Prahova	Teleorman
AP 1	84,00%	62,50%	76,32%	73,33%	88,89%	64,44%	57,14%
AP 2	8,00%	0,00%	10,53%	13,33%	11,11%	17,78%	14,29%
AP 3	5,33%	25,00%	7,89%	13,33%	0,00%	8,89%	28,57%
AP 4	2,67%	12,50%	5,26%	0,00%	0,00%	8,89%	0,00%

Sursa: Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice, 2007-2013

Conform datelor colectate de la Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice, cele mai multe proiecte au fost contractate în județele Argeș (75 de proiecte), Prahova (45 de proiecte) și Dâmbovița (38 de proiecte). Domeniile finanțate au fost: promovarea tehnologiilor moderne și implicit a inovării în cadrul IMM-urilor din domeniul TIC.

Au fost promovate proiecte pentru racordarea la rețelele transeuropene de energie și pentru îmbunătățirea eficienței energetice; aceste intervenții vor influența pozitiv creșterea economică, vor crea un avantaj competitiv prin reducerea costurilor de producție și vor contribui la crearea unui mediu sănătos de viață și pentru desfășurarea activităților economice.

Tabel nr. 86 Gradul de absorbție a fondurilor în cadrul Programului Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2007 - 2012

Județ	Număr de contracte semnate	Domenii finanțate	Valoarea totală contractată (euro)
TOTAL regiune	197		149.345.559,74
Argeș	75	Baza productivă, cercetare-dezvoltare, TIC și eficiență energetică	59.497.426,43
Călărași	8		12.633.683,45
Dâmbovița	38		31.605.048,33
Giurgiu	15		5.753.246,24
Ialomița	9		2.111.214,84
Prahova	45		36.787.763,85
Teleorman	7		957.176,60

Sursa: Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice, 2007-2013

Programul Operațional Regional (POR)¹⁶⁰

Gradul de absorbție a fondurilor la nivelul regiunii Sud Muntenia în cadrul Programului Operațional Regional a fost semnificativ în județul Argeș (unde au fost contractate 91 de proiecte), urmat de Prahova (cu 77 de proiecte) și Dâmbovița (cu 42 de proiecte). Sprijinirea dezvoltării microîntreprinderilor va avea totodată un rol important în dezvoltarea economică regională și locală și în crearea de noi locuri de muncă.

¹⁶⁰ Datele incluse în cadrul acestei secțiuni nu cuprind informații pentru întreaga perioadă de analiză 2005-2011, deoarece POR a fost implementat în perioada 2007-2013.

Tabel nr. 87 Gradul de absorbție a fondurilor în cadrul Programului Operațional Regional, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2007 - 2012

Regiunea/județul	Număr de contracte semnate	Domenii finanțate	Valoarea totală contractată (lei)
TOTAL regiune	278		469.340.542,49
Argeș	91	Dezvoltarea structurilor de sprijinire a afacerilor și sprijinirea dezvoltării microîntreprinderilor	184.327.308,21
Călărași	24		20.086.821,33
Dâmbovița	42		86.186.212,16
Giurgiu	11		35.077.766,04
Ialomița	12		49.709.350,87
Prahova	77		70.626.935,93
Teleorman	21		23.326.147,95

Sursa: Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Regional, 2007-2013

Regio sprijină dezvoltarea microîntreprinderilor productive și a celor prestatoare de servicii care utilizează potențialul endogen al regiunilor (resurse naturale, materii prime, resurse umane etc). Mai mult, microîntreprinderile vor fi încurajate să utilizeze noi tehnologii, echipamente IT, având un rol primordial în creșterea competitivității și productivității.

Finanțarea microîntreprinderilor are ca scop sprijinirea continuării procesului de restructurare și redresare economică a zonelor aflate în declin, îndeosebi a mediului rural, întrucât acestea creează locuri de muncă și au flexibilitatea necesară să se adapteze cerințelor unei economii de piață dinamice.

Gradul de accesibilitate a firmelor din mediul rural, la finanțare din credite și fonduri nerambursabile a crescut odată cu promovarea strategiilor de obținere a finanțării, prin îmbunătățirea accesului la piețe și tehnologii noi, precum și prin prezentarea procedurilor de cooperare și inovare. Numărul de proiecte aprobate în cadrul Programului Național pentru Dezvoltare Rurală pe măsura 112 a crescut constant de-a lungul ultimilor ani, ajungând la suma de 23.823,000 mii euro valoare nerambursabilă. În cadrul Programului Operațional pentru Pescuit, cele mai multe proiecte aprobate au fost pentru județul Călărași, cumulând o valoare totală de 124.226.940,12 mii euro. Axa prioritară 1 - „Un sistem de producție inovativ și ecoeficient”, a constituit axa primară de accesare a fondurilor europene pentru beneficiarii din regiunea Sud Muntenia, în cadrul Programului Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice.

Numărul proiectelor depuse în cadrul programelor prin care se poate obține finanțare europeană a crescut cu cel puțin 20% în mediul rural în perioada 2005 - 2011.

c) Gradul de absorbție a fondurilor structurale și a celor naționale, inclusiv pentru creșterea competitivității și inducerea inovării (număr de contracte semnate, domenii finanțate, valoarea totală contractată pe program operațional la nivel regional și județean)¹⁶¹

Programul Național pentru Dezvoltare Rurală reprezintă cea mai importantă oportunitate de finanțare a spațiului rural românesc, fiind un document cheie în baza căruia locuitorii mediului rural pot accesa fonduri europene pentru agricultură și dezvoltare rurală.

La nivel național, cele mai multe proiecte au fost implementate în regiunea Nord Vest, urmată de regiunile Sud Vest Oltenia și Centru. Regiunea Sud Muntenia se află pe locul 5 ca număr de proiecte finanțate în cadrul acestui program, dar pe locul 3 ca valoare absorbită a acestora.

Tabel nr. 88 Proiecte finanțate prin principalele măsuri ale Programului Național pentru Dezvoltare Rural, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2007 - 2013¹⁶²

Regiune	Număr proiecte	Valoare (euro)
Nord Vest	14.673	965.738.267
Centru	9.222	567.203.660
Nord Est	8.493	739.468.869
Sud Est	7.211	531.626.710
București - Ilfov	177	36.699.912
Sud Vest Oltenia	10.386	510.879.018
Vest	5.539	502.077.549
TOTAL regiune	7.951	648.545.184

Sursa: prelucrare date furnizate de APDRP, 2013

¹⁶¹ Datele incluse în cadrul acestei secțiuni nu cuprind informații pentru întreaga perioadă de analiză 2005-2011, deoarece Programele Operaționale finanțate prin fonduri structurale, au fost implementate în perioada 2007-2013.

¹⁶² Datele au fost prelucrate la nivelul următoarelor măsuri: 112, 121, 123, 125, 141, 142, 312, 313, 322, 431.1

În perioada de programare 2007 - 2013, la nivelul regiunii Sud Muntenia au fost finanțate 7.961 de proiecte, cu o valoare totală de 657.967.965 euro, dintre care cele mai multe în județele Dâmbovița, Teleorman și Argeș, iar cele mai puține în Călărași și Prahova. Valoarea acestora a fost substanțială, oferind posibilitatea ameliorării nevoilor cu care se confruntă spațiul rural.

Proiectele finanțate au vizat următoarele domenii:

- Instalarea tinerilor fermieri;
- Modernizarea exploatațiilor agricole;
- Creșterea valorilor adăugate a produselor agricole și forestiere;
- Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii legate de dezvoltarea și adaptarea agriculturii și silviculturii;
- Sprijinirea fermelor agricole de semi-subsistență;
- Înființarea grupurilor de producători;
- Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi;
- Încurajarea activităților turistice;
- Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale;
- Construcție parteneriate public-private;
- Funcționarea Grupului de Acțiune Locală, dobândirea de competențe și animarea teritoriului.

În cadrul acestora, cele mai multe proiecte au fost depuse pentru sprijinirea fermelor agricole de semi-subsistență și pentru instalarea tinerilor fermieri. Explicația este dată de specificul sectorului agricol al mediului rural din regiune, caracterizat de practicarea unei agriculturi de semi-subsistență.

Tabel nr. 89 Proiecte finanțate prin Programul Național pentru Dezvoltare Rurală, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2007 - 2013

Județ	Număr proiecte	Valoare (euro)
Argeș	1.553	105.213.748
Călărași	414	64.992.176
Dâmbovița	2.521	140.348.601
Giurgiu	740	77.444.677
Ialomița	581	92.157.951
Prahova	490	65.180.620
Teleorman	1.662	112.630.192
TOTAL regiune	7.961	657.967.965

Sursa: prelucrare date furnizate de APDRP, 2013

În cadrul măsurii 112, cele mai multe proiecte au fost finanțate în regiunea Sud Vest Oltenia, valoarea acestora depășind 40 milioane de euro. Ca număr de proiecte, regiunea Sud Muntenia se situează pe locul cinci la nivel național, valoarea alocată în cadrul acestei măsuri fiind printre cele mai mici din țară.

Tabel nr. 90 Proiecte finanțate prin măsura 112, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2007 - 2013

Regiune	Număr proiecte	Valoare (euro)
Nord Vest	1.495	34.160.000
Centru	1.099	24.007.035
Nord Est	903	20.533.000
Sud Est	1.527	35.055.000
Sud Muntenia	1.153	23.826.000
București - Ilfov	20	393.000
Sud Vest Oltenia	1.982	42.759.000
Vest	1.310	30.518.000

Sursa: prelucrare date furnizate de APDRP, 2013

Cele mai multe proiecte destinate instalării tinerilor fermieri au fost finanțate în Dâmbovița, Teleorman și Argeș, cu un număr semnificativ mai mare în județul Dâmbovița. Se remarcă faptul că deși județele Giurgiu și Călărași au un mare potențial agricol, numărul

proiectelor depuse în cadrul acestei măsuri a fost unul redus, de unde se poate deduce dezinteresul tinerilor pentru desfășurarea de activități în domeniul agriculturii.

Tabel nr. 91 Proiecte finanțate prin măsura 112, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2007 - 2013

Județ	Număr proiecte	Valoare (euro)
Argeș	184	3.685.000
Călărași	66	1.542.000
Dâmbovița	399	7.181.000
Giurgiu	45	942.000
Ialomița	163	3.709.000
Prahova	108	2.506.000
Teleorman	188	4.261.000

Sursa: prelucrare date furnizate de APDRP, 2013

Regiunea Sud Muntenia ocupă locul doi la nivel național ca număr de proiecte finanțate prin măsura 121, după regiunea Sud Est, ambele beneficiind de avantajul situării într-o zonă de câmpie propice dezvoltării agriculturii.

Tabel nr. 92 Proiecte finanțate prin măsura 121, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2007 - 2013

Regiune	Număr proiecte	Valoare (euro)
Nord Vest	267	112.029.609
Centru	212	96.588.140
Nord Est	230	84.239.455
Sud Est	479	160.605.025
Sud Muntenia	424	152.098.055
București - Ilfov	11	3.798.248
Sud Vest Oltenia	138	54.602.539
Vest	226	87.622.803

Sursa: prelucrare date furnizate de APDRP, 2013

Se observă predominanța proiectelor care au vizat modernizarea exploatațiilor agricole în județele Ialomița și Teleorman, situație determinată de potențialul agricol semnificativ de care dispun aceste județe aflate în sudul regiunii Sud Muntenia. La polul opus se situează

județele Prahova, Dâmbovița și Argeș, unde agricultura nu reprezintă activitatea economică de bază și, prin urmare, există un interes mai scăzut pentru dezvoltarea acestui sector.

Tabel nr. 93 Proiecte finanțate prin măsura 121, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2007 - 2013

Județ	Număr proiecte	Valoare (euro)
Argeș	36	13.982.972
Călărași	84	25.963.078
Dâmbovița	41	15.531.208
Giurgiu	44	18.892.332
Ialomița	94	29.087.975
Prahova	30	9.935.570
Teleorman	95	38.704.920

Sursa: prelucrare date furnizate de APDRP, 2013

La nivel național, regiunea Sud Muntenia are cel mai mare număr de proiecte finanțate prin măsura 123 (creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere) și cea mai mare valoare absorbită în acest sector, fiind urmată de regiunea Sud Est.

Tabel nr. 94 Proiecte finanțate prin măsura 123, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2007 - 2013

Regiune	Număr proiecte	Valoare (euro)
Nord Vest	68	61.467.700
Centru	40	32.516.926
Nord Est	48	51.116.285
Sud Est	121	117.516.811
Sud Muntenia	149	138.309.933
București - Ilfov	10	10.475.867
Sud Vest Oltenia	49	39.682.274
Vest	79	79.888.658

Sursa: prelucrare date furnizate de APDRP, 2013

Proiectele destinate creșterii valorii adăugate a produselor agricole și forestiere au înregistrat un număr mai mare în județele Ialomița și Teleorman și un număr redus în Dâmbovița.

Tabel nr. 95 Proiecte finanțate prin măsura 123, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2007 - 2013

Județ	Număr proiecte	Valoare (euro)
Argeș	19	16.898.818
Călărași	20	20.852.319
Dâmbovița	9	7.556.465
Giurgiu	15	10.790.770
Ialomița	37	29.465.736
Prahova	17	19.869.407
Teleorman	32	32.876.418

Sursa: prelucrare date furnizate de APDRP, 2013

Cele mai multe proiecte destinate îmbunătățirii și dezvoltării infrastructurii legate de dezvoltarea și adaptarea agriculturii și silviculturii au fost finanțate în regiunea Nord Vest, urmată de regiunile Sud Vest Oltenia și Sud Muntenia.

Tabel nr. 96 Proiecte finanțate prin măsura 125, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2007 - 2013

Regiune	Număr proiecte	Valoare (euro)
Nord Vest	108	135.904.474
Centru	64	83.315.114
Nord Est	40	45.176.474
Sud Est	43	38.654.287
Sud Muntenia	66	54.109.650
București - Ilfov	2	1.774.324
Sud Vest Oltenia	75	77.855.571
Vest	39	41.170.530

Sursa: prelucrare date furnizate de APDRP, 2013

Proiectele depuse în cadrul măsurii 125 - Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii legate de dezvoltarea și adaptarea agriculturii și silviculturii au avut o pondere mai ridicată în județele Dâmbovița, Argeș și Giurgiu și o pondere redusă în Prahova, Teleorman și Ialomița.

Această situație evidențiază o conștientizare redusă a necesității de a depăși practicarea unei agriculturi de subzistență și a practica agricultura la o scară mai mare, primul pas care trebuie întreprins în acest sens fiind dezvoltarea infrastructurii.

Tabel nr. 97 Proiecte finanțate prin măsura 125, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2007 - 2013

Județ	Număr proiecte	Valoare (euro)
Argeș	12	13.451.507
Călărași	6	5.986.034
Dâmbovița	17	15.431.039
Giurgiu	10	9.669.719
Ialomița	5	4.902.183
Prahova	2	998.953
Teleorman	4	3.670.215

Sursa: prelucrare date furnizate de APDRP, 2013

Cele mai multe proiecte finanțate pentru sprijinirea fermelor agricole de semi-subzistență s-au înregistrat în regiunea Nord Vest, urmată de regiunile Sud Vest Oltenia și Centru. Regiunea Sud Muntenia se situează doar pe locul 5. Raportând la potențialul agricol de care dispune, având în vedere că are cele mai întinse terenuri agricole din țară, numărul proiectelor finanțate din această măsură poate fi considerat relativ mic. O posibilă explicație ar fi slaba informare a populației rurale cu privire la posibilitatea accesării de fonduri destinate sprijinirii fermelor agricole.

Tabel nr. 98 Proiecte finanțate prin măsura 141, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2007 - 2013

Regiune	Număr proiecte	Valoare (euro)
Nord Vest	11.717	87.877.500
Centru	7.135	53.512.500
Nord Est	6.559	49.192.500
Sud Est	4.653	34.897.500
Sud Muntenia	5.428	40.710.000
București - Ilfov	105	787.500
Sud Vest Oltenia	7.690	57.675.000
Vest	3.245	24.337.500

Sursa: prelucrare date furnizate de APDRP, 2013

Cele mai multe proiecte depuse în cadrul Programului Național pentru Dezvoltare Rurală în regiunea Sud Muntenia au vizat măsura 141 - Sprijinirea fermelor agricole de semi-subsistență, întrucât aceste ferme sunt predominante în sectorul agricol din mediul rural. Cele mai multe proiecte au fost finanțate în județele Dâmbovița, Teleorman și Argeș și cele mai puține în Călărași și Ialomița, în ciuda potențialului agricol semnificativ de care dispun acestea din urmă.

Tabel nr. 99 Proiecte finanțate prin măsura 141, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2007 - 2013

Județ	Număr proiecte	Valoare (euro)
Argeș	1.195	8.962.500
Călărași	184	1.380.000
Dâmbovița	1.925	14.437.500
Giurgiu	499	3.742.500
Ialomița	146	1.095.000
Prahova	273	2.047.500
Teleorman	1.206	9.045.000

Sursa: prelucrare date furnizate de APDRP, 2013

Proiectele care au vizat înființarea grupurilor de producători au avut un număr redus la nivel național, cele mai multe fiind finanțate în regiunile Centru și Nord Vest.

Tabel nr. 100 Proiecte finanțate prin măsura 142, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2013

Regiune	Număr proiecte	Valoare (euro)
Nord Vest	12	1.884.481
Centru	17	1.436.743
Nord Est	7	1.115.009
Sud Est	2	737.129
Sud Muntenia	2	414.143
București - Ilfov	0	0
Sud Vest Oltenia	1	386.745
Vest	3	788.287

Sursa: prelucrare date furnizate de APDRP, 2013

La nivelul regiunii Sud Muntenia doar județele Călărași și Ialomița au primit finanțări pentru înființarea grupurilor de producători, o valoare mai mare având proiectul din județul Călărași (390.000 euro).

Tabel nr. 101 Proiecte finanțate prin măsura 142, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2007 - 2013

Județ	Număr proiecte	Valoare (euro)
Argeș	0	0
Călărași	1	390.000
Dâmbovița	0	0
Giurgiu	0	0
Ialomița	1	24.143
Prahova	0	0
Teleorman	0	0

Sursa: prelucrare date furnizate de APDRP, 2013

La nivel național, regiunea Sud Muntenia se află pe locul doi ca număr de proiecte finanțate prin măsura 312, dar la distanță mică de regiunea Nord Vest, aspect ce evidențiază un interes crescut pentru diversificarea activităților economice din mediul rural.

Tabel nr. 102 Proiecte finanțate prin măsura 312, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2007 - 2013

Regiune	Număr proiecte	Valoare (euro)
Nord Vest	584	65.370.128
Centru	337	41.647.561
Nord Est	357	48.204.101
Sud Est	260	34.673.642
Sud Muntenia	543	63.515.863
București - Ilfov	21	2.617.181
Sud Vest Oltenia	293	37.733.338
Vest	380	48.446.197

Sursa: prelucrare date furnizate de APDRP, 2013

Se constată o valoare relativ ridicată a proiectelor destinate creării și dezvoltării de micro-întreprinderi, în special în județele Ialomița, Giurgiu și Teleorman, situație benefică dezvoltării economiei rurale.

Tabel nr. 103 Proiecte finanțate prin măsura 312, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2007 - 2013

Județ	Număr proiecte	Valoare (euro)
Argeș	49	6.881.969
Călărași	46	5.123.048
Dâmbovița	65	7.795.810
Giurgiu	115	14.900.438
Ialomița	125	11.956.020
Prahova	31	4.140.135
Teleorman	112	12.718.443

Sursa: prelucrare date furnizate de APDRP, 2013

La nivel național, pe primele locuri ca număr de proiecte finanțate pentru încurajarea activităților turistice se situează regiunile Nord Vest, Centru și Vest, în vreme ce regiunea Sud Muntenia se află doar pe locul 6. Se constată astfel, că la nivelul regiunii, per ansamblu, s-a acordat mai multă atenție dezvoltării sectorului agricol.

Tabel nr. 104 Proiecte finanțate prin măsura 313, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2007 - 2013

Regiune	Număr proiecte	Valoare (euro)
Nord Vest	227	36.464.410
Centru	206	32.513.493
Nord Est	120	16.325.851
Sud Est	68	11.959.764
Sud Muntenia	90	15.847.555
București - Ilfov	0	0
Sud Vest Oltenia	62	10.520.129
Vest	163	27.155.058

Sursa: prelucrare date furnizate de APDRP, 2013

Proiectele finanțate pentru încurajarea activităților turistice au fost depuse în special în județele Argeș, Dâmbovița și Prahova, care dispun de un potențial turistic semnificativ dar încă neexploatat la adevărată sa valoare. Se constată în județele Ialomița, Giurgiu și Călărași numărul extrem de redus al proiectelor destinate acestui sector al economiei, acestea fiind județe care au exploatat însă sectorul agricol, accesând fonduri în cadrul altor măsuri ale Programului Național pentru Dezvoltare Rurală.

Tabel nr. 105 Proiecte finanțate prin măsura 313, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2007 - 2013

Județ	Număr proiecte	Valoare (euro)
Argeș	34	5.631.563
Călărași	3	596.645
Dâmbovița	18	3.048.446
Giurgiu	2	398.923
Ialomița	1	188.048
Prahova	14	2.568.434
Teleorman	18	3.415.486

Sursa: prelucrare date furnizate de APDRP, 2013

La nivel național, proiectele finanțate prin măsura 322 au înregistrat un număr mai mare în regiunile Nord Est și Nord Vest, regiunea Sud Muntenia situându-se și de această dată pe locul 5, cu doar 72 de proiecte destinate acestui domeniu.

**Tabel nr. 106 Proiecte finanțate prin măsura 322, pe regiuni de dezvoltare, în perioada
2007 - 2013**

Regiune	Număr proiecte	Valoare (euro)
Nord Vest	176	429.759.795
Centru	92	200.832.911
Nord Est	214	422.905.354
Sud Est	50	97.218.812
Sud Muntenia	72	158.612.280
București - Ilfov	7	16.827.822
Sud Vest Oltenia	90	189.484.933
Vest	87	161.902.780

Sursa: prelucrare date furnizate de APDRP, 2013

În regiunea Sud Muntenia, proiectele care au vizat renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale, predomină în județele Dâmbovița și Argeș, unde sectorul serviciilor este mai dezvoltat.

**Tabel nr. 107 Proiecte finanțate prin măsura 322, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în
perioada 2007 - 2013**

Județ	Număr proiecte	Valoare (euro)
Argeș	17	34.374.538
Călărași	1	2.500.000
Dâmbovița	31	66.029.812
Giurgiu	6	16.887.995
Ialomița	3	9.902.475
Prahova	11	22.696.909
Teleorman	3	6.220.551

Sursa: prelucrare date furnizate de APDRP, 2013

Proiectele privind construcția de parteneriate public-private au înregistrat un număr redus la nivelul întregii țări, însă regiunea Sud Muntenia se situează pe primul loc, cu un număr de 24 de proiecte, având o valoare totală de 1.101.705 euro.

Tabel nr. 108 Proiecte finanțate prin submăsura 431.1, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2007 - 2013

Regiune	Număr proiecte	Valoare (euro)
Nord Vest	19	820.170
Centru	20	833.237
Nord Est	15	660.840
Sud Est	8	308.740
Sud Muntenia	24	1.101.705
București - Ilfov	1	25.970
Sud Vest Oltenia	6	179.489
Vest	7	247.736

Sursa: prelucrare date furnizate de APDRP, 2013

Submăsurile 431.1 și 431.2 au fost slab finanțate la nivelul regiunii Sud Muntenia, cele mai multe proiecte fiind înregistrate în județul Dâmbovița.

Tabel nr. 109 Proiecte finanțate prin submăsura 431.1, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2007 - 2013

Județ	Număr proiecte	Valoare (euro)
Argeș	4	175.876
Călărași	2	88.052
Dâmbovița	10	483.321
Giurgiu	1	49.000
Ialomița	3	146.015
Prahova	3	117.712
Teleorman	1	41.729

Sursa: prelucrare date furnizate de APDRP, 2013

Tabel nr. 110 Proiecte finanțate prin submăsura 431.2, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2007 - 2013

Județ	Număr proiecte	Valoare (euro)
Argeș	3	1.169.005
Călărași	1	571.000
Dâmbovița	6	2.854.000
Giurgiu	3	1.171.000
Ialomița	3	1.681.356
Prahova	1	300.000
Teleorman	3	1.676.430

Sursa: prelucrare date furnizate de APDRP, 2013

Alte fonduri structurale accesate pentru dezvoltarea mediului rural

Județul Argeș

Tabel nr. 111 Alte fonduri structurale accesate pentru dezvoltarea mediului rural, la nivelul județului Argeș, în perioada 2007 - 2013

Program Operațional	Număr proiecte	Valoarea totală contractată
Programul Operațional Regional	40	162.743.629 lei
Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice	23	178.411.749 lei
Programul Operațional pentru Pescuit	3	6.807.539 lei

Sursa: Prelucrare date colectate, 2013

Programul Operațional Regional are drept obiectiv general sprijinirea unei dezvoltări economice, sociale, echilibrate teritorial și durabile a regiunilor României, în funcție de nevoile și resursele specifice acestora, astfel încât să devină locuri mai atractive pentru a locui, a le vizita, a investi și a munci.

În mediul rural al județului Argeș, domeniile finanțate în cadrul acestui program au fost:

- DMI 2.1 Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri județene, străzi urbane - inclusiv construcția/reabilitarea șoselelor de centură;
- DMI 3.4 Reabilitarea / modernizarea / dezvoltarea și echiparea infrastructurii preuniversitare, universitare și a infrastructurii pentru formare profesională continuă;
- DMI 4.1 Dezvoltarea durabilă a structurilor de sprijinire a afacerilor de importanță regională și locală;
- DMI 4.3 Sprijinirea dezvoltării microîntreprinderilor;
- DMI 5.1 Restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, precum și crearea / modernizarea infrastructurilor conexe;
- DMI 5.2 Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurilor specifice pentru valorificarea durabilă a resurselor naturale și pentru creșterea calității serviciilor turistice;
- DMI 5.3 Promovarea potențialului turistic și crearea infrastructurii necesare în scopul creșterii atractivității României ca destinație turistică. **Operațiunea:** Crearea unei imagini pozitive a României ca destinație turistică prin definirea și promovarea **brandului turistic național**.

Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice are ca obiectiv general creșterea productivității întreprinderilor românești în vederea reducerii decalajelor față de productivitatea medie înregistrată la nivelul Uniunii Europene.

Domeniile majore de intervenție în cadrul cărora s-au depus proiecte au fost:

- DMI 1.1.1 Investiții productive și pregătirea pentru concurența pe piață a întreprinderilor, în special IMM-uri - sprijin financiar în valoare de până la 1.065.000 lei acordat pentru investiții în IMM-uri; sprijin financiar cu valoarea cuprinsă între 1.065.001 lei și 6.450.000 lei acordat pentru investiții în IMM-uri;
- DMI 1.1.2 Sprijin pentru implementarea standardelor internaționale;
- DMI 3.3 Dezvoltarea e-economiei.

Programul Operațional pentru Pescuit contribuie la dezvoltarea unui sector piscicol competitiv, modern și dinamic, bazat pe activități durabile de pescuit și acvacultură, ținând

cont de protecția mediului, dezvoltarea socială și bunăstarea economică. Proiectele depuse în județul Argeș în cadrul acestui program au vizat finanțarea din măsura 2.1 Acvacultura.

Județul Călărași

Tabel nr. 112 Alte fonduri structurale accesate pentru dezvoltarea mediului rural, la nivelul județului Călărași, în perioada 2007 - 2013

Program Operațional	Număr proiecte	Valoarea totală contractată
Programul Operațional Regional	5	155.972.339 lei
Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice	5	5.330.792 lei
Programul Operațional pentru Pescuit	14	49.126.747 lei

Sursa: Prelucrare date colectate, 2013

În cadrul Programului Operațional Regional, în județul Călărași au fost finanțate următoarele domenii:

- DMI 2.1 Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri județene, străzi urbane - inclusiv construcția/reabilitarea șoselelor de centură;
- DMI 4.3 Sprijinirea dezvoltării microîntreprinderilor;
- DMI 5.1 Restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, precum și crearea / modernizarea infrastructurilor conexe.

În cadrul Programului Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice, domeniile finanțate au fost:

- DMI 1.1.1 Investiții productive și pregătirea pentru concurența pe piață a întreprinderilor, în special IMM-uri - sprijin financiar în valoare de până la 1.065.000 lei acordat pentru investiții în IMM-uri; sprijin financiar cu valoarea cuprinsă între 1.065.001 lei și 6.450.000 lei acordat pentru investiții în IMM-uri;
- DMI 1.1.2 Sprijin pentru implementarea standardelor internaționale;
- DMI 3.1. Susținerea utilizării tehnologiei informației.

518

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

Spre deosebire de alte județe ale regiunii, în Călărași au fost semnate mai multe contracte în cadrul Programului Operațional pentru Pescuit, astfel că numărul acestora a fost de 14 și valoarea totală de 49.126.747 lei, măsurile vizate fiind:

- 2.1. Acvacultura;
- 2.2. Pescuitul în apele interioare;
- 4.1. Selectarea Grupurilor Locale.

Județul Dâmbovița

Tabel nr. 113 Alte fonduri structurale accesate pentru dezvoltarea mediului rural, la nivelul județului Dâmbovița, în perioada 2007 - 2013

Program Operațional	Număr proiecte	Valoarea totală contractată
Programul Operațional Regional	11	140.284.379 lei
Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice	5	15.040.736 lei
Programul Operațional pentru Pescuit	4	25.968.393 lei

Sursa: Prelucrare date colectate, 2013

În județul Dâmbovița cele mai multe proiecte au fost finanțate de Programul Operațional Regional, în special pe axa prioritară 5, dezvoltarea durabilă și promovarea turismului, domeniile finanțate în cadrul acestei axe fiind:

- DMI 5.1 Restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, precum și crearea / modernizarea infrastructurilor conexe;
- DMI 5.2 Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurilor specifice pentru valorificarea durabilă a resurselor naturale și pentru creșterea calității serviciilor turistice;
- DMI 5.3 Promovarea potențialului turistic și crearea infrastructurii necesare în scopul creșterii atractivității României ca destinație turistică. Operațiunea: Crearea unei imagini

pozitive a României ca destinație turistică prin definirea și promovarea brandului turistic național.

În ceea ce privește Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice, pe lângă domeniul investițiilor productive și pregătirea pentru concurența pe piață a întreprinderilor, în special IMM-uri și dezvoltarea durabilă a antreprenoriatului, un alt domeniu finanțat a fost DMI 3.2: dezvoltarea și eficientizarea serviciilor publice electronice - Susținerea implementării de soluții de e-guvernare și asigurarea conexiunii la broadband, acolo unde este necesar.

Județul Giurgiu

Tabel nr. 114 Alte fonduri structurale accesate pentru dezvoltarea mediului rural, la nivelul județului Giurgiu, în perioada 2007 - 2013

Program Operațional	Număr proiecte	Valoarea totală contractată
Programul Operațional Regional	9	254.518.583 lei
Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice	3	4.623.473 lei
Programul Operațional pentru Pescuit	5	15.590.364 lei

Sursa: Prelucrare date colectate, 2013

Cea mai mare valoare contractată în mediul rural al județului Giurgiu a fost în cadrul Programului Operațional Regional, domeniul major de intervenție pe care s-a pus accentul fiind 3.2: Reabilitarea / modernizarea / dezvoltarea și echiparea infrastructurii serviciilor sociale.

Domeniile finanțate în cadrul Programului Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice au fost:

- DMI 1.1.1 Investiții productive și pregătirea pentru concurența pe piață a întreprinderilor, în special IMM-uri;
- DMI 2.1.1 Proiecte de cercetare în parteneriat între universități / instituții de cercetare-dezvoltare și întreprinderi;
- DMI 3.1 Susținerea utilizării tehnologiei informației.

Județul Ialomița

Tabel nr. 115 Alte fonduri structurale accesate pentru dezvoltarea mediului rural, la nivelul județului Ialomița, în perioada 2007 - 2013

Program Operațional	Număr proiecte	Valoarea totală contractată
Programul Operațional Regional	5	44.539.078 lei
Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice	2	729.560 lei
Programul Operațional pentru Pescuit	3	6.391.150 lei

Sursa: Prelucrare date colectate, 2013

În județul Ialomița a fost semnat un număr relativ redus de contracte, cele mai multe dintre ele fiind depuse în cadrul Programului Operațional Regional, domeniile finanțate fiind reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri județene, străzi urbane - inclusiv construcția / reabilitarea șoselelor de centură; reabilitarea / modernizarea / dezvoltarea și echiparea infrastructurii serviciilor sociale și sprijinirea dezvoltării microîntreprinderilor.

Județul Prahova

Tabel nr. 116 Alte fonduri structurale accesate pentru dezvoltarea mediului rural, la nivelul județului Prahova, în perioada 2007 - 2013

Program Operațional	Număr proiecte	Valoarea totală contractată
Programul Operațional Regional	26	219.469.677 lei
Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice	15	93.036.662 lei
Programul Operațional pentru Pescuit	2	15.353.809,35 lei

Sursa: Prelucrare date colectate, 2013

În județul Prahova se remarcă un număr mare de proiecte depuse în cadrul Programului Operațional Regional și Programului Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice, domeniile finanțate fiind în cadrul Programului Operațional Regional axate pe restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, precum și crearea / modernizarea infrastructurilor conexe, promovarea potențialului turistic și crearea infrastructurii necesare în scopul creșterii atractivității României ca destinație turistică, iar în cadrul Programului Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice, accentul fiind pus pe investiții productive și pregătirea pentru concurența pe piață a întreprinderilor, în special IMM-uri.

Județul Teleorman

Tabel nr. 117 Alte fonduri structurale accesate pentru dezvoltarea mediului rural, , la nivelul județului Teleorman, în perioada 2007 - 2013

Program Operațional	Număr proiecte	Valoarea totală contractată
Programul Operațional Regional	3	183.475.533 lei
Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice	1	399.841 lei
Programul Operațional pentru Pescuit	2	10.326.883 lei

Sursa: Prelucrare date colectate, 2013

Județul Teleorman înregistrează cel mai mic grad de absorbție al fondurilor europene, numărul proiectelor depuse în mediul rural, pe cele 3 programe operaționale fiind de 6. Dintre acestea, în cadrul Programului Operațional Regional domeniile finanțate au fost:

- DMI 2.1 Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri județene, străzi urbane - inclusiv construcția / reabilitarea șoselelor de centură;
- DMI 4.3 Sprijinirea dezvoltării microîntreprinderilor.

Proiectul din cadrul Programului Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice s-a finanțat din domeniul major de intervenție 2.2 - Investiții pentru infrastructura de Cercetare Inovare Dezvoltare, iar cele două proiecte pe Programul Operațional pentru Pescuit au fost finanțate din măsurile 1.2 - încetarea temporară a activităților de pescuit și 4.1 - selectarea grupurilor locale.

Posibilitatea obținerii de finanțări pentru implementarea diferitelor proiecte în mediul rural, prezintă o importanță deosebită pentru dezvoltarea socio-economică a regiunii Sud Muntenia. Această oportunitate reprezintă printre altele, o modalitate de atragere a tinerilor spre implicarea în desfășurarea de activități în spațiul rural, cu efecte directe asupra reducerii fenomenului migrațional.

Locuitorii mediului rural din regiunea Sud Muntenia au profitat de oportunitățile de finanțare oferite în perioada 2007 - 2013 pentru dezvoltarea spațiului rural românesc, accesând cu precădere fonduri pentru dezvoltarea fermelor agricole de semi-subsistență și pentru instalarea tinerilor fermieri. Raportând însă numărul de proiecte la suprafața agricolă de care dispune regiunea, acesta pare a fi destul de redus.

Alte fonduri structurale importante accesate în perioada 2007 - 2013 în mediul rural al regiunii Sud Muntenia au fost Programul Operațional Regional, Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice și Programul Operațional pentru Pescuit. Județele care au profitat în proporție mai mare de finanțările oferite de aceste programe au fost Argeș și Prahova, interesate prioritar de domeniile aferente infrastructurii, turismului și serviciilor.

Având în vedere faptul că în mediul rural din regiunea Sud Muntenia se practică cu precădere o agricultură de subsistență, este necesar ca locuitorii acesteia să conștientizeze oportunitățile care le sunt oferite și să profite de pe urma lor. Printre principalele obstacole care stau în calea accesării de finanțări se numără slaba informare a locuitorilor în acest domeniu, birocrația și, nu în ultimul rând, insuficiența fondurilor proprii pentru asigurarea cofinanțării. Populația din mediul rural are un nivel de trai scăzut și nu are posibilitatea de a investi din resurse proprii, singura opțiune pentru cei care vor să întreprindă ceva fiind apelarea la credite bancare. Cu toate acestea, creșterea gradului de absorbție a fondurilor structurale și naționale va conduce cu siguranță la dezvoltarea mediului rural din regiunea Sud Muntenia și la îmbunătățirea condițiilor de viață.

4.5. Concluziile capitolului

Mediul rural este unul profund agricol. Cea mai mare parte a populației mediului rural este ocupată în agricultură și în activități productive. Producția pentru autoconsum, practicarea unei agriculturi de subzistență, exploatarea fără simțul răspunderii a resurselor naturale și, în general, lipsa unei infrastructuri de comunicare adecvate cu alte comunități au dus în timp la accentuarea diferențelor dintre comunitățile rurale, proces de multe ori influențat și de localizarea geografică și de relief.

Prin analizele elaborate în cadrul acestui studiu, s-a evidențiat situația, de cele mai multe ori nefavorabilă, a infrastructurii de transport și comunicare a anumitor zone rurale cu mediul urban. S-a evidențiat de asemenea legătura directă pe care gradul de dezvoltare a comunităților rurale îl are cu gradul de acces către zonele urbane. Întreaga regiune Sud Muntenia este, însă, o regiune predominant rurală, situație resimțită în special în județele Dâmbovița, Giurgiu și Teleorman, județe care, prin corelare cu profilul rural dominant, au un număr mai mic de orașe și mai puțină populație urbană. În astfel de situații este dificil de stabilit în ce măsură mediul urban ar putea reprezenta apanajul dezvoltării mediului rural, de care este sensibil dominat.

Între comunitățile urbane și cele rurale există o relație de interdependență care se explică prin faptul că mediul urban, care, pe lângă faptul că este cea mai largă piață de desfacere pentru produsele pe care mediul rural le poate furniza, este și principala cale de acces și sursă pentru aprovizionarea tehnologică dar și pentru instruirea forței de muncă. La rândul său, mediul rural este principalul furnizor de produse agroalimentare dar și de forță de muncă ieftină. În acest context însă, în care mediul urban este slab dezvoltat, comunitățile rurale au nevoie să devină independente în măsura în care să își poată asigura un grad de diversitate economică suficient pentru o dezvoltare sustenabilă și care să ofere, în primul rând, perspective locuitorilor săi.

Există cazuri de comune și sate care au cunoscut o dezvoltare rapidă și complexă datorită poziționării favorabile în zone intens tranzitate (comunele din apropierea DN 1), la polul opus față de cele izolate din zona montană. Un caz special îl reprezintă comunitățile rurale polarizate de marile centre urbane. În mod paradoxal, deși nivelul de trai poate crește pentru locuitorii

satelor în cauză, aceasta se întâmplă independent de evoluția sau diversificarea economică efectivă a comunității. Faptul că populația, în cea mai mare parte a sa, reprezintă forță de muncă pentru mediul urban, rezultă de fapt în stagnarea dezvoltării comunității rurale, care nu poate de fapt să asigure locuri de muncă și resurse suficiente pentru proprii locuitori. Totodată, având posibilitatea găsirii unui loc de muncă mai bine plătit și care să ofere condiții bune de lucru, populația nu este în nici un fel motivată să dezvolte resursele și potențialul efectiv al comunității din care provine, aceasta devenind în timp cu totul dependentă de zona urbană, îndepărtându-se tot mai mult de obiceiurile și înțelepciunile caracteristice mediului rural. În timp se poate întâmpla ca aceste comunități să fie asimilate de orașul care le-a polarizat și care se află în expansiune, dar aceasta numai în cazul în care poziționarea efectivă a celor două comunități favorizează acest lucru.

Problema o reprezintă însă tocmai satele și comunele care sunt izolate de restul comunităților, fie din cauza unui sistem de infrastructură deficitar, fie datorită unei piețe de desfacere pentru produsele locale insuficient dezvoltată. Pentru o zonă cu un mediu rural predominant, este normal să nu existe o piață de desfacere pentru produsele agricole foarte dezvoltată: mediul urban este insuficient dezvoltat pentru a putea consuma întreaga producție agricolă pe care mediul rural ar putea-o furniza. În același timp, dacă ar exista o supraproducție, agricultura ca și activitate economică ar deveni ineficientă, printr-o competitivitate care ar degenera rapid în scăderea prețurilor până la un minim de câștig care să nu poată asigura nici un nivel de trai decent pentru micii producători, nici costurile de dezvoltare a afacerii, sau, în cel mai rău caz, costurile de producție.

Este necesară, în concluzie, conștientizarea nevoii de a diversifica producția agricolă. Dincolo de necesitatea evidentă de a ieși din impasul practicării unei agriculturi de subzistență, la nivel de regiune trebuie asigurată o producție agricolă inovativă și diversificată, astfel încât să acopere o arie mai mare de cereri. În special micii producători se axează deocamdată pe administrarea unor culturi relativ ușor de întreținut și cu arie mare de întindere: grâu, porumb, floarea - soarelui, culturi dedicate în special autoconsumului. Principiul țăranilor producători este asigurarea necesarului propriei gospodării, aceștia având în principiu un spirit antreprenorial slab dezvoltat. Această situație poate fi remediată în primul rând prin intermediul unei informări cuprinzătoare. Având în vedere eforturile comunității europene de a transforma agricultura într-o activitate de producție sustenabilă, există posibilitatea accesării de

fonduri europene prin care comunitățile își pot crește considerabil capacitatea de producție, prin consultanță și re tehnologizare.

În ceea ce privește diversificarea activităților economice din mediul rural, trebuie luat în considerare potențialul pe care fiecare zonă îl are. Comunitățile din zonele tranzitate, unde există o cerere mare pentru comerț și servicii, au un potențial complex de dezvoltare pentru că există cerere pentru cazare, transport, telecomunicații etc. Având în vedere poziționarea acestor comunități pe axe rutiere importante, există avantajul că fluxul vizitatorilor nu depinde de sezonality. Zonele de interes turistic (comunități montane sau apropiate de alte obiective de interes turistic, precum comunele de pe Valea Prahovei), care atrag mulți turiști și în care de asemenea sectorul de servicii poate fi foarte bine dezvoltat, sunt în oarecare măsură dependente de un anumit sezon (sezonul de iarnă este sezonul cu cea mai intensă activitate turistică). Există însă potențial de atragere a turiștilor și în celelalte sezoane precum și în zonele care nu sunt montane, prin dezvoltarea agroturismului și ecoturismului. Comunitățile rurale s-au dezvoltat în strânsă legătură cu obiceiuri, tradiții și mitologii locale, meșteșuguri și elemente de artă cu specific local care pot fi exploatate astfel încât să ofere o experiență culturală aparte pentru turiști. Stilul de viață din mediul rural în sine, mijloacele de producție și activitățile zilnice pot reprezenta interes pentru persoanele care caută să se detașeze de mediul urban monoton.

Restaurarea patrimoniului cultural din mediul rural trebuie să constituie o prioritate la nivelul regiunii. Mediul rural este bogat folcloric și acaparat de tradiții care s-au păstrat de-a lungul timpului și care conturează identitatea locală. Mai facilă și mai rapidă decât un întreg proces de modernizare și restructurare a activității agricole, dezvoltarea turismului ca și sursă de dezvoltare economică ar răspunde cererilor unei piețe deja existente și care antrenează resurse disponibile. Județele cu cea mai intensă activitate agricolă și în care este necesară diversificarea activităților, sunt în special cele cu o suprafață mai mare a zonei de câmpie (Teleorman, Călărași, Giurgiu și Ialomița).

Județele Argeș, Dâmbovița și Prahova se caracterizează printr-un grad mai ridicat al industrializării. Aici problemele sociale și economice de amploare au fost cauzate de restructurarea industriei din ultimii 15 ani, în condițiile în care multe dintre comunități, atât rurale cât și urbane, se dezvoltaseră în baza activităților economice industriale (Mizil, Plopeni, Urlați, Valea Călugărească etc.). În aceste zone s-au acordat facilități fiscale, pentru a sprijini

investițiile și pentru a diminua disparitățile. La nivelul acestor trei județe există încă potențialul dezvoltării industriei pentru zonele montane și adiacente, inclusiv industria extractivă și prelucrătoare, având în vedere resursele bogate de subsol, iar în zonele sudice, care sunt zone de câmpie, se poate dezvolta în continuare agricultura.

În ceea ce privește finanțarea firmelor din mediul rural, cel mai important obstacol întâmpinat în procesul de accesare a fondurilor europene pare fi lipsa unei informări adecvate cu privire la posibilitățile de accesare, cât și birocrăția excesivă și procesul greoi de obținere efectivă a resurselor financiare. Mare parte a populației sau actorilor relevanți care au fost informați, nu au depus nici un proiect, iar o parte considerabilă a proiectelor depuse, care ar fi putut contribui la dezvoltarea zonei, au fost respinse din anumite motive, printre care și epuizarea fondurilor disponibile. La nivel național, regiunea Sud Muntenia a avut cele mai multe proiecte aprobate pe măsura 123 „Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere”. Cele mai multe proiecte, finanțate prin Programul Național pentru Dezvoltare Rurală, au fost la nivelul județelor Argeș, Dâmbovița și Teleorman.

Capitol 5. Agricultură în regiunea Sud Muntenia

Agricultura, sector important al economiei regionale, este prezentă în toate județele regiunii Sud Muntenia, aceasta fiind practică, în special, în cele 4 județe din sudul acesteia (Ialomița, Călărași, Giurgiu și Teleorman).

Suprafața agricolă de 2.438,8 mii hectare, reprezentând 70,6% din suprafața totală a regiunii și 16,7% din suprafața totală a țării, determină pe de o parte caracterul agrar și potențialul agricol însemnat al acesteia, iar pe de altă parte poziționarea pe primul loc în cadrul celor 8 regiuni de dezvoltare în ceea ce privește acest indicator.

5.1. Caracteristici generale și particulare ale agriculturii din regiunea Sud Muntenia

Condițiile naturale favorabile de care dispune regiunea Sud Muntenia creează posibilitatea dezvoltării tuturor sectoarelor agricole, potențialul în acest domeniu fiind sprijinit de întinsele suprafețe de câmpie acoperite cu soluri fertile din jumătatea sudică a regiunii, de pășunile și fânețele naturale situate în regiunile de podiș și dealurile subcarpatice, de pajiștile montane din nordul regiunii care favorizează dezvoltarea creșterii animalelor, dar și de condițiile pedoclimatice din regiunea deluroasă, deosebit de prielnice dezvoltării pomiculturii și viticulturii.

a) Structura terenurilor agricole (fondul funciar după folosință și forme de proprietate)

Structura terenurilor agricole după modul de folosință

Situația suprafețelor agricole utilizate la nivel european este ilustrată în Tabelul nr. A 191. Potrivit datelor furnizate de Eurostat, în anul 2010, regiunea Sud Muntenia deținea printre cele mai întinse suprafețe agricole la nivel european, situându-se pe poziția a 11-a, cu o suprafață agricolă de 2.333.680 hectare. Pe primele poziții se clasau regiuni din Spania (Castilla

y Leon - 5.362.470 hectare, Andalucia - 4.402.760 hectare, Castilla-la Mancha - 4.091.440 hectare, etc.), Germania (regiunea Bayern cu 3.136.840 hectare) și Franța. Dacă în cazul primelor trei regiuni clasate se remarcă o evoluție descendentă a suprafețelor agricole, care s-au redus în anul 2010 comparativ cu anul 2005, în regiunea Sud Muntenia suprafețele agricole au cunoscut o extindere în anul 2010 comparativ cu anii anteriori. Se observă așadar că regiunea Sud Muntenia deține premisele necesare practicării unei agriculturi competitive și productive, prin beneficierea de suprafețe agricole întinse și de condiții climatice prielnice practicării agriculturii.

Utilizarea terenului reprezintă descrierea funcției socio-economice ale aceleiași suprafețe. La nivelul regiunii Sud Muntenia, acoperirea terenurilor este una corespunzătoare, însă utilizarea acestora a cunoscut modificări în ultima perioadă, precum: schimbarea destinației, abandonarea unor terenuri agricole, tăierile ilegale în păduri, etc. Cea mai mare parte a terenurilor agricole aferente regiunii Sud Muntenia se află într-o stare favorabilă de conservare.

În conformitate cu Recensământul General Agricol publicat în anul 2011, suprafețele naturale din regiunea Sud Muntenia, printre care sunt incluse și pădurile, au o reprezentativitate de 60%, în cadrul unei structuri considerate ca fiind optimă. Conform studiilor efectuate de către specialiști și luând în considerare nevoia de a implementa strategii de dezvoltare a ecosistemelor, se constată că optimul creșterii valorilor totale poate fi atins în momentul în care, între aria naturală și aria de dezvoltare socială, se instituie un raport de 1:1. O serie de efecte negative în domeniul ecologic încep să apară în momentul în care valorile naturale se reduc sub pragul de 50%, contribuind astfel la o limitare a creșterii și la o diminuare a valorilor.

La nivelul anului 2011, România avea o suprafață agricolă de 14.621.427 hectare, distribuită după cum urmează:

- 64,15% (aferent unei suprafețe de 9.379.489 hectare) reprezintă teren arabil;
- 22,43% (aferent unei suprafețe de 3.279.251 hectare) reprezintă pășuni;
- 10,63 % (aferent unei suprafețe de 1.554.680 hectare) reprezintă fânețe;
- 1,45% (aferent unei suprafețe de 211.347 hectare) reprezintă vii;
- 1,35% (aferent unei suprafețe de 196.660 hectare) reprezintă livezi și pepiniere.

Ultimii ani s-au remarcat printr-o reducere a suprafeței agricole a României, fenomen generat în principal de transferarea suprafețelor de teren către alte domenii și sectoare (cum ar

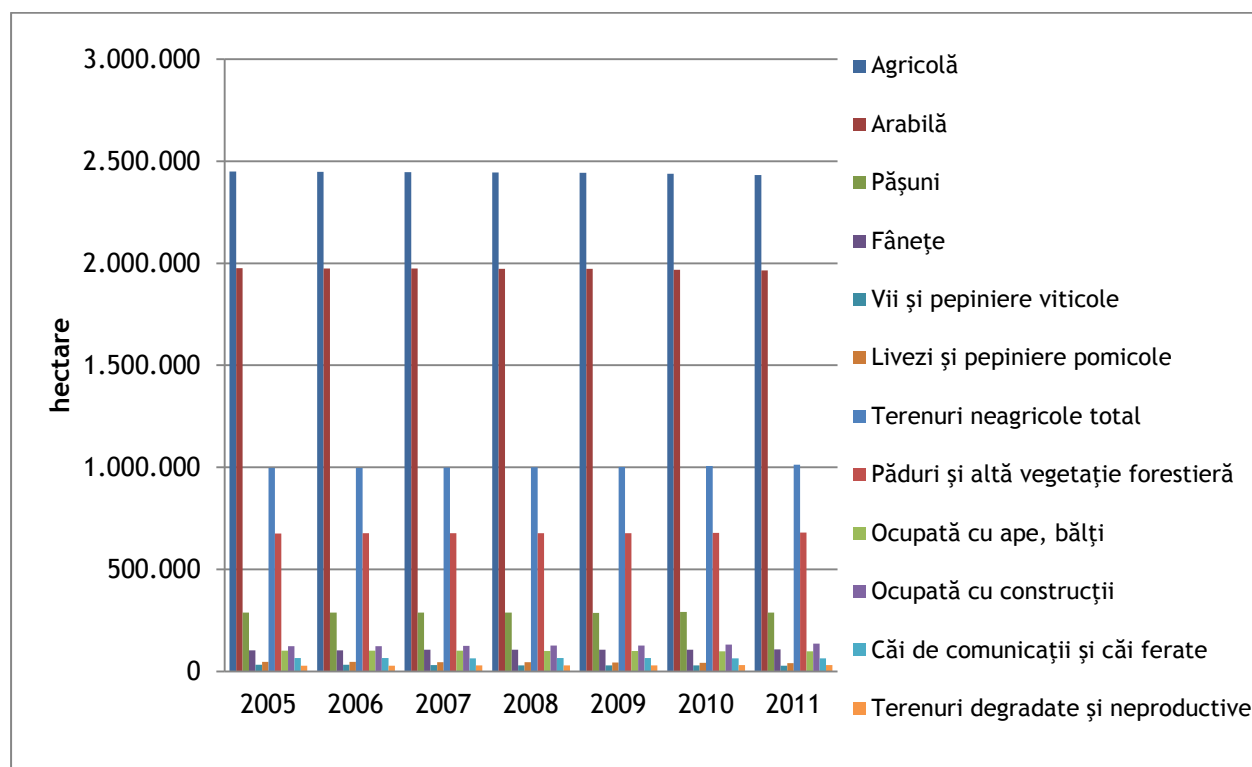
fi cel forestier sau cel al construcțiilor). Modificările privind reducerea suprafețelor de teren au apărut ca urmare a unor motive diferite, în funcție de tipul zonelor din care fac parte. Astfel, în zonele în care există o productivitate sporită, suprafețele de teren au fost reduse ca urmare a includerii acestora în zona urbană, în timp ce, în zonele defavorizate, reducerea suprafețelor de teren s-a datorat schimbării categoriei de folosință a terenului agricol. Suprafețele care sunt situate sub potențial sunt cele reprezentate de păduri.

În continuare este descrisă situația totalului suprafeței agricole utilizate (Tabelul nr. A192), după modul de folosință în perioada cuprinsă între anii 2005 - 2011 (pentru regiunea Sud Muntenia). Astfel, este evidențiat faptul că din totalul suprafeței agricole, cea mai mare parte era reprezentată de suprafața arabilă, urmată de pășuni și fânețe. Acest fapt este explicabil datorită preponderenței zonei de câmpie existente la nivelul regiunii, care facilitează folosirea suprafețelor de teren în aceste scopuri.

Pe de altă parte, cele mai mici suprafețe agricole erau ocupate de livezi și pepiniere pomicole, precum și de vii și pepiniere viticole. Această distribuție este justificată de faptul că, în regiunea Sud Muntenia, zona de dealuri, care facilitează creșterea pomilor fructiferi și a viței de vie, este prezentă pe suprafețe mai restrânse.

Se observă, de asemenea, că suprafața agricolă s-a menținut constantă între anii 2005 - 2011 și se poate afirma că tendința va rămâne aceeași și pentru următoarea perioadă de timp.

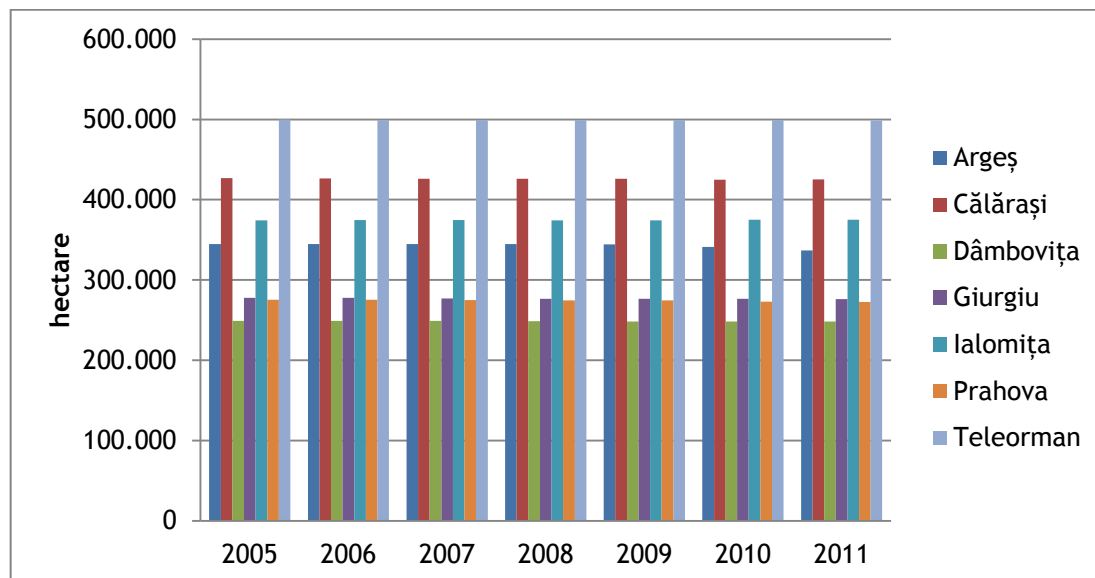
Figura nr. 191 Totalul suprafeței agricole utilizate, în regiunea Sud Muntenia, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Cele mai mari suprafețe aflate în proprietate agricolă se regăseau în anul 2011 în județele Teleorman și Călărași (județe în care agricultura reprezintă o ramură economică de bază), iar valori mai scăzute se înregistrau în județele Dâmbovița, Giurgiu și Prahova (centrate în special pe sectorul serviciilor și industriei). Întinderea acestor suprafețe nu a cunoscut modificări în perioada de timp 2005 - 2011. Suprafața fondului funciar după modul de folosință (proprietate agricolă) este prezentată în graficul de mai jos:

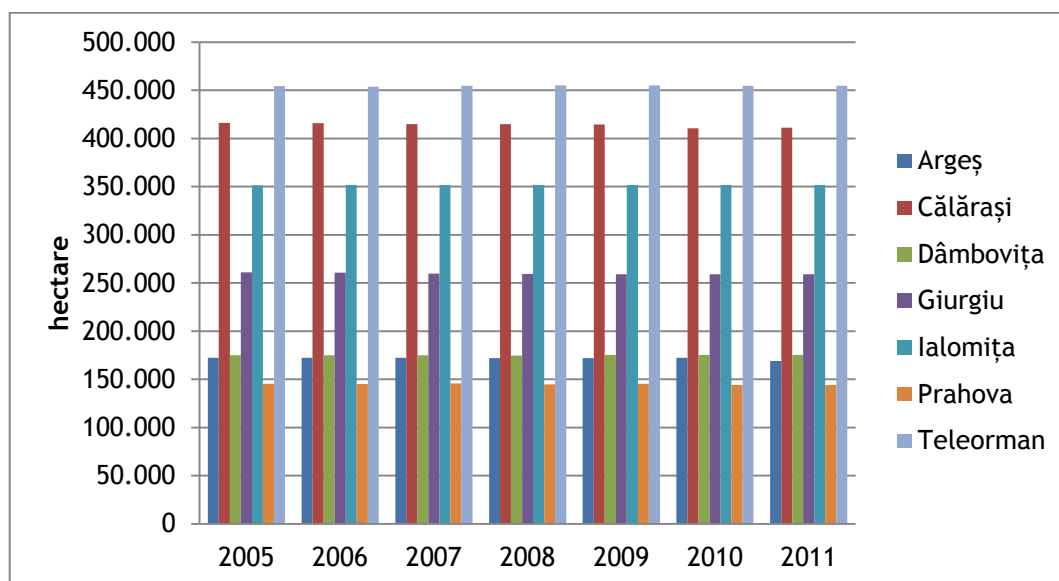
Figura nr. 192 Suprafața fondului funciar după modul de folosință - suprafața agricolă, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Întinderea proprietăților arabile înregistrează tendințe similare cu cea a proprietăților agricole, astfel încât pe primele locuri se situau, în anul 2011, județele Teleorman și Călărași, iar pe ultimele, județele Prahova și Dâmbovița. Se remarcă, de această dată, faptul că județul Ialomița, comparativ cu celelalte județe ale regiunii, nu dispunea de un număr ridicat al proprietăților arabile. Fluctuația proprietăților arabile la nivelul regiunii, pe fiecare județ, este justificată de natura economică și de activitatea de bază desfășurată la nivelul fiecărui județ. Astfel, județele Teleorman și Călărași, fiind județe preponderent agricole cu o activitate agricolă dezvoltată, dispuneau de o mai mare suprafață arabilă, în timp ce la polul opus, județele din partea de nord, mai dezvoltate din punct de vedere al industriei și al serviciilor, prezentau o suprafață arabilă mai redusă, comparativ cu alte tipuri de folosire a proprietății.

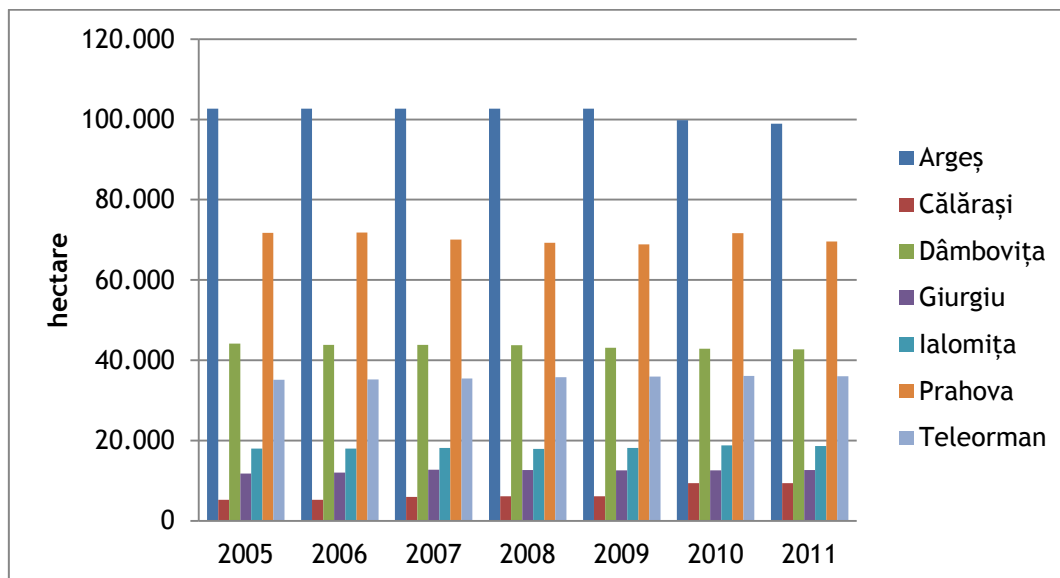
Figura nr. 193 Suprafața fondului funciar după modul de folosință - suprafața arabilă, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În ceea ce privește suprafața pășunilor, acestea aveau cea mai mare întindere în județele Argeș și Prahova, iar cea mai mică în Călărași și Giurgiu. Explicația acestei distribuții este dată de predominanța munților și a dealurilor în partea de nord a regiunii și de inexistența acestora în partea de sud. De asemenea, distribuția pășunilor condiționează și tipul de activitate economică dezvoltată la nivel județean, situație explicată prin faptul că, județele Călărași, Giurgiu, Ialomița fiind județe în care suprafețele agricole sunt predominante, ponderea suprafețelor acoperite de pășuni este mai mică. De asemenea, județele Argeș și Prahova, datorită formelor de relief, favorizează existența pășunilor în zonă.

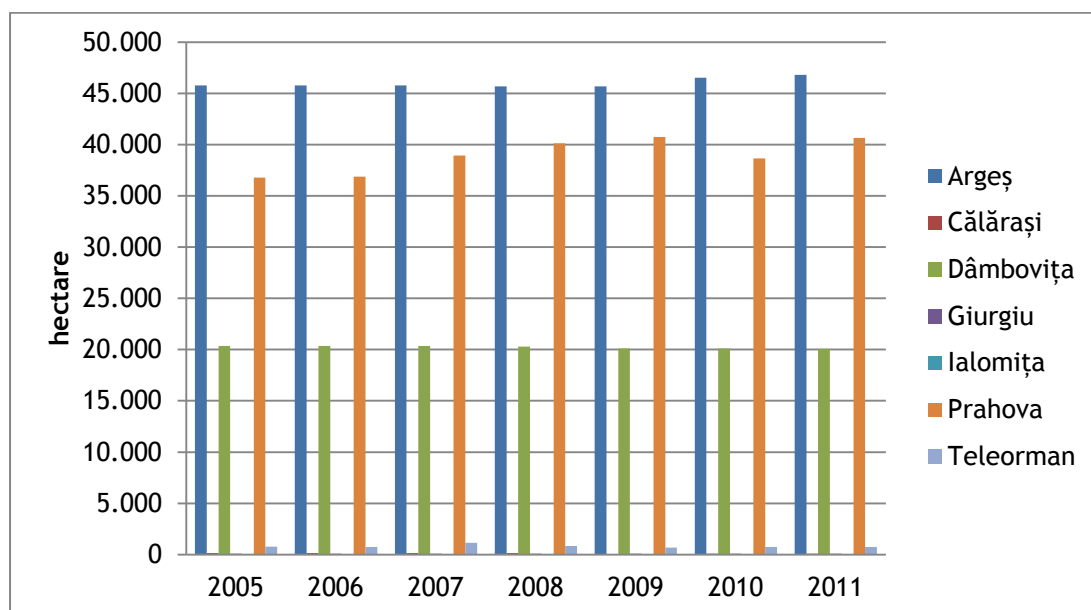
Figura nr. 194 Suprafața fondului funciar după modul de folosință - pășuni, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Situația suprafețelor de fânețe este asemănătoare cu cea a pășunilor la nivelul regiunii Sud Muntenia. Astfel, fânețele se regăseau, în anul 2011, preponderent în județele Argeș, Prahova și Dâmbovița, întrucât acestea sunt răspândite cel mai adesea în regiunile de tranziție dintre deal și munte. Pe de altă parte, județele din sudul regiunii (Călărași, Giurgiu, Ialomița), fiind județe din zona de câmpie, cu un puternic caracter agricol, se remarcă prin deținerea unor suprafețe relativ scăzute de fânețe. Suprafețele ocupate de fânețe la nivelul regiunii Sud Muntenia au suferit fluctuații relativ reduse în perioada de timp vizată (2005 - 2011), acestea fiind, în principal, caracterizate prin existența unei constante din punct de vedere al suprafeței.

Figura nr. 195 Suprafața fondului funciar după modul de folosință - fânețe, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Analizând datele referitoare la suprafața fondului funciar la nivelul regiunii Sud Muntenia, se remarcă faptul că, cele mai mari suprafețe de vii și pepiniere viticole se regăseau în județele Prahova și Teleorman, iar cele mai reduse suprafețe în județul Dâmbovița. Acest fapt este explicat prin dispunerea județelor pe forme de relief diferite, fiind foarte ușor de observat faptul că, zonele înalte (de deal și podiș) favorizează cultivarea viței de vie pe suprafețe întinse. La polul opus, județele din sudul regiunii care sunt localizate în zona de câmpie și care prezintă suprafețe arabile întinse, nu facilitează cultivarea viței de vie pe suprafețe mari.

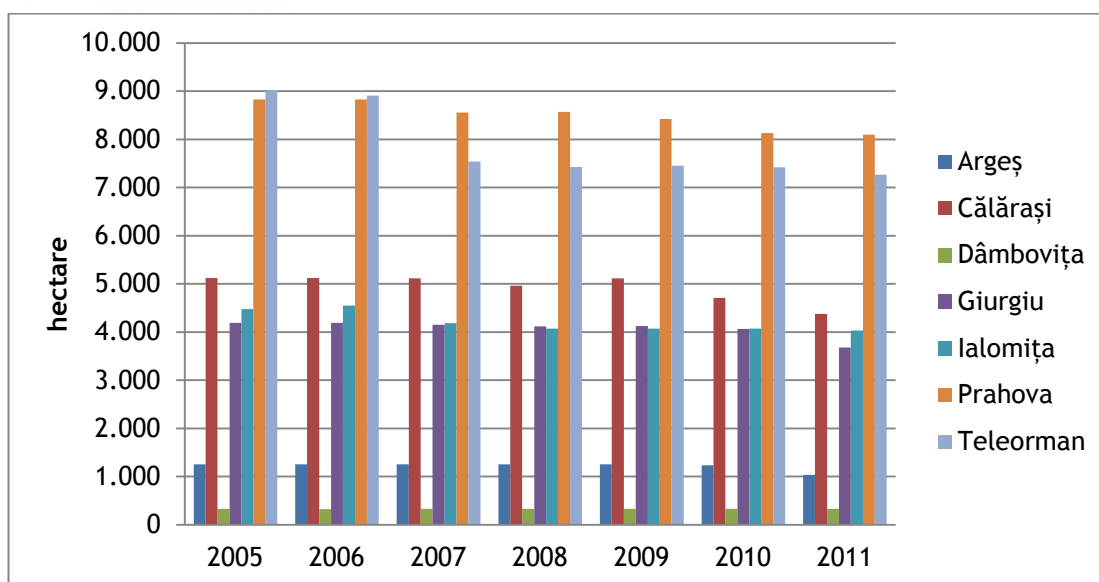
O altă observație vizează scăderea numărului de vii și pepiniere viticole în județele Argeș și Teleorman începând cu anul 2007. Această scădere se remarcă și în județele Călărași (începând cu anul 2009) și Ialomița (în anul 2006), dar într-o măsură mai mică. Reducerea suprafețelor cu vii și pepiniere viticole din ultimii ani poate fi explicată ca o reacție la transformarea suprafețelor de teren pentru alte forme de utilizare (mai ales în județele din sudul regiunii).

Figura nr. 196 Suprafața fondului funciar după modul de folosință - vii și pepiniere viticole, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

536

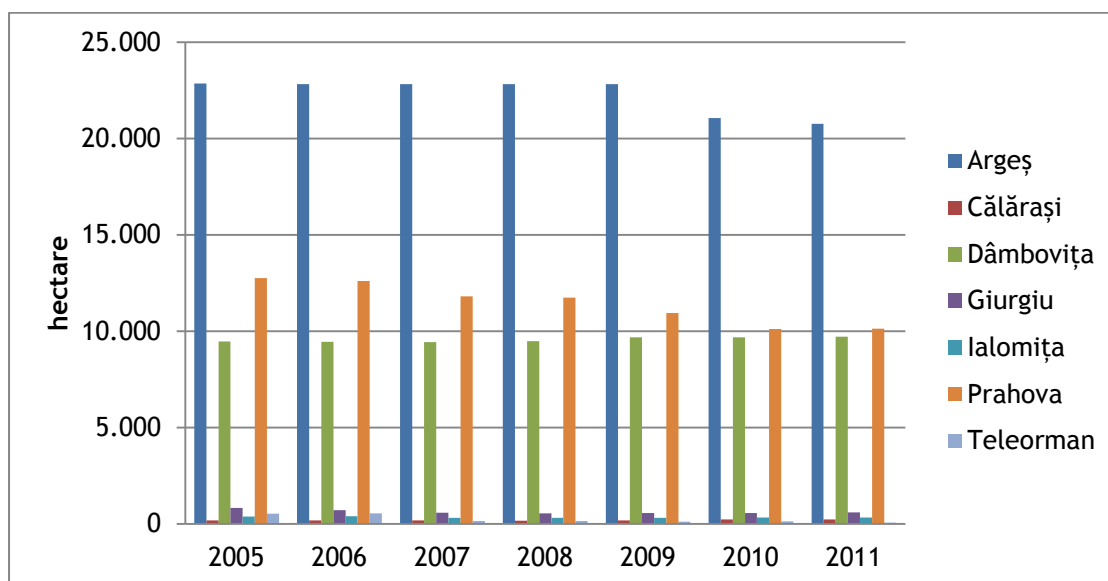
Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Cele mai întinse suprafețe de livezi și pepiniere pomicole erau înregistrate în județul Argeș, urmat de județele Prahova și Dâmbovița, acestea din urmă deținând suprafețe semnificativ mai reduse decât cele existente la nivelul județului Argeș. Celelalte județe ale regiunii Sud Muntenia dispuneau de suprafețe considerabil mai mici de livezi în comparație cu cele analizate anterior. Acest fapt se datorează climatului favorabil dezvoltării culturilor pomicole și calității și fertilității solului care se pretează la astfel de culturi, prezent în nordul regiunii (zonă de munte, deal, podiș). Se mai poate observa o tendință de scădere a suprafețelor cu livezi și pepiniere pomicole, mai ales la nivelul anilor 2010 - 2011, în județele Argeș și Prahova.

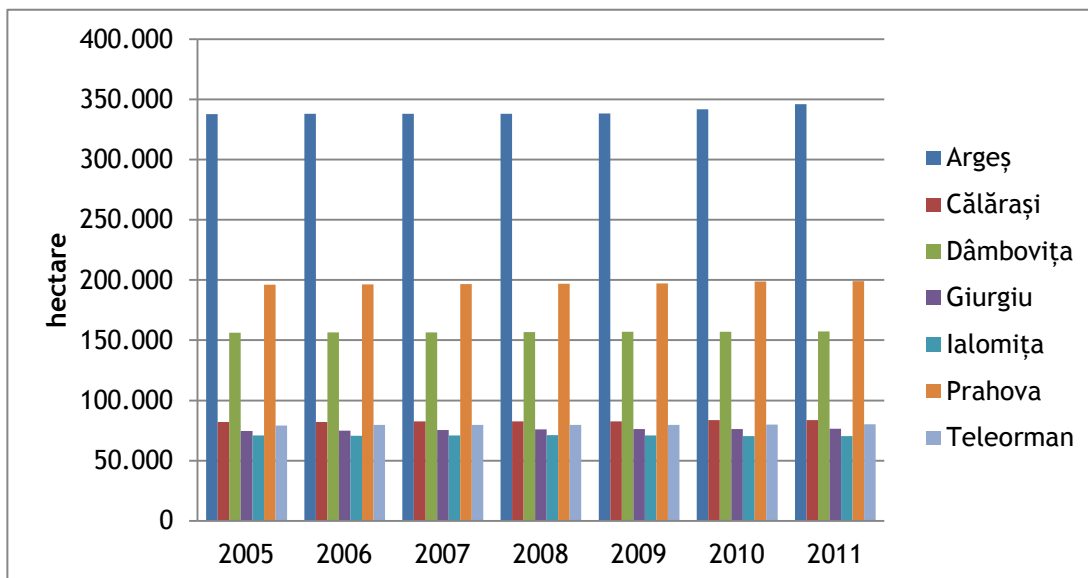
Figura nr. 197 Suprafața fondului funciar după modul de folosință - livezi și pepiniere pomicole, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Cele mai multe terenuri degradate și neproductive se găseau, în anul 2011, în județele Argeș, Prahova și Ialomița, ceea ce înseamnă că aceste județe dispuneau de un potențial agricol care era însă nevalorificat, activitățile economice fiind centrate pe alte sectoare ale economiei. Spre deosebire de Argeș și Prahova, în care, începând cu anul 2009, situația s-a înrăutățit prin creșterea suprafețelor terenurilor degradate, în Ialomița suprafața acestor terenuri a cunoscut o reducere începând cu același an. În județele Giurgiu, Dâmbovița și Călărași, suprafața terenurilor degradate și neproductive era mai mică și s-a menținut la valori constante în perioada 2005 - 2011. Acest fapt este explicat și datorită valorificării unor suprafețe întinse din județele din sudul țării pentru dezvoltarea agriculturii.

Figura nr. 198 Suprafața fondului funciar după modul de folosință - terenuri degradate și neproductive, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

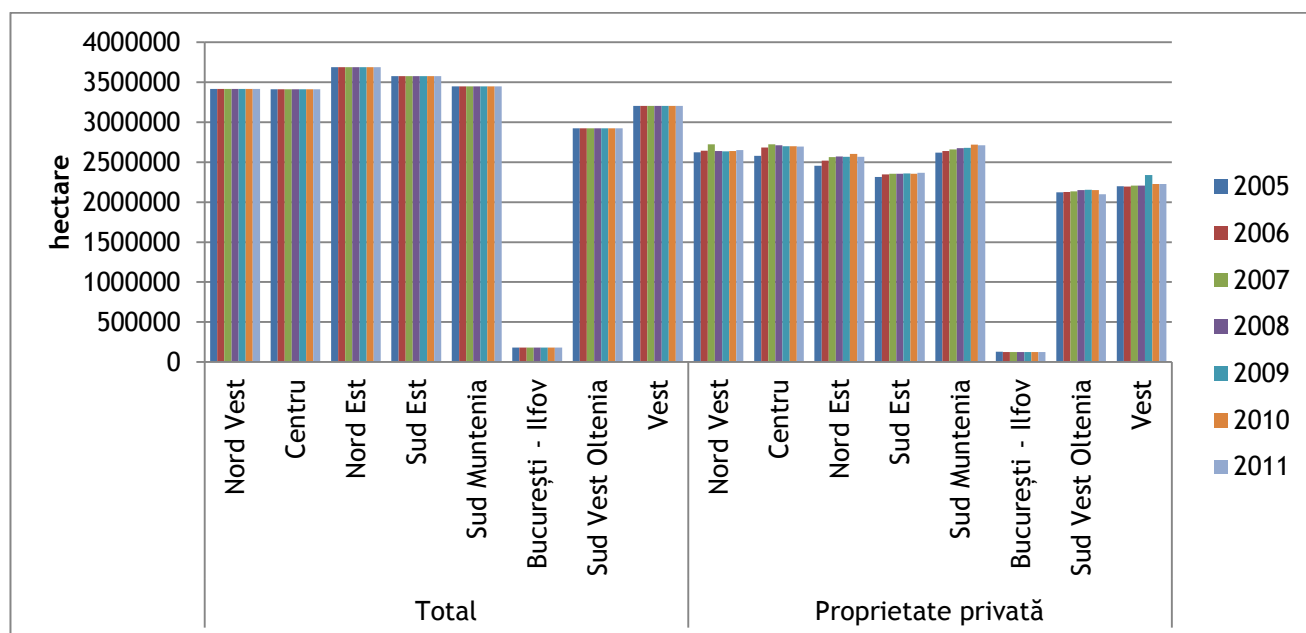

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Structura terenurilor agricole după forme de proprietate

Se constată că regiunea Sud Muntenia ocupa locul 3 pe țară din punct de vedere al întinderii suprafețelor terenurilor agricole (după regiunea Nord Est și Sud Est). Acest fapt este explicabil datorită faptului că regiunile Nord Est și Sud Est sunt zone orientate preponderent spre activități agricole și spre acest gen de economie. De asemenea, se observă că aproximativ două treimi din totalul terenurilor agricole ale acestei regiuni se aflau în proprietate privată, fapt justificat prin reducerea drastică sau chiar inexistența unor entități publice care să gestioneze terenurile agricole la nivelul județelor din regiunea Sud Muntenia (Tabel nr. A193).

Figura nr. 199 Structura terenurilor agricole (fondul funciar după forme de proprietate în hectare), pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

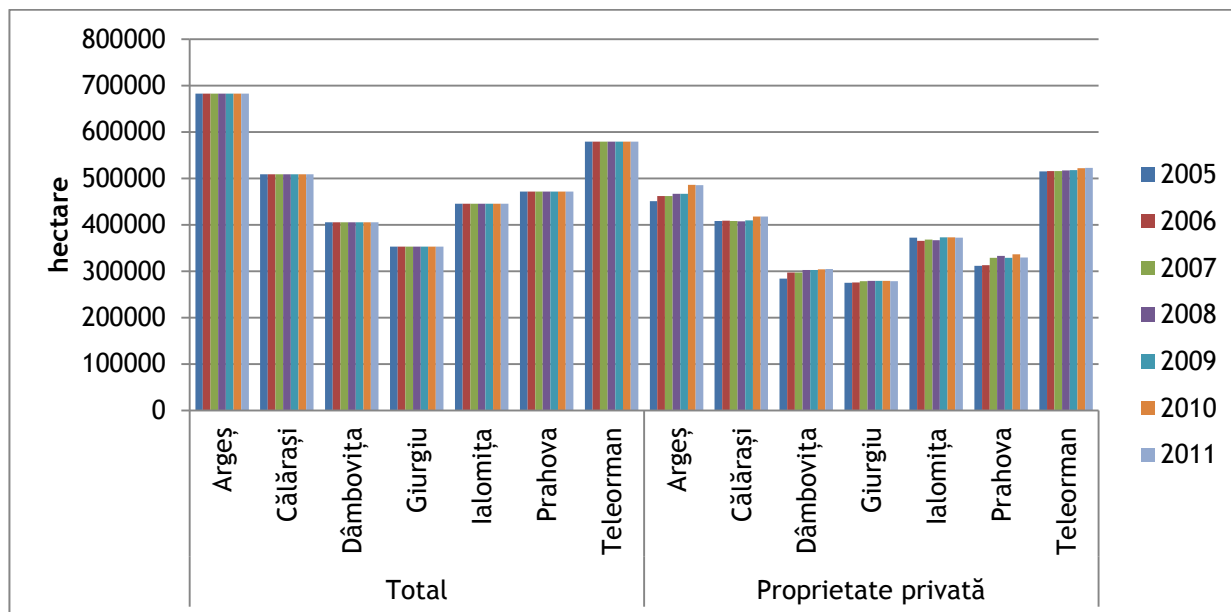

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Conform informațiilor prezentate în cadrul Tabelelor nr. A194-A218, la nivelul regiunii Sud Muntenia, județul cu cea mai mică întindere a terenurilor agricole, per total, era județul Giurgiu, unde cea mai mare parte a terenurilor agricole se afla în proprietate privată, urmat de Dâmbovița, Ialomița, Prahova și Călărași. Argeș și Teleorman aveau cele mai întinse terenuri agricole, cu toate că județul Argeș are un profil urban accentuat.

Din Figurile nr. A1-A23 se poate observa că suprafețele terenurilor agricole au suferit modificări, având în general o evoluție pozitivă în decursul ultimilor ani ai perioadei analizate.

Figura nr. 200 Structura terenurilor agricole (fondul funciar după forme de proprietate în hectare), în regiunea Sud Muntenia, pe județe - total, în perioada 2005 - 2011

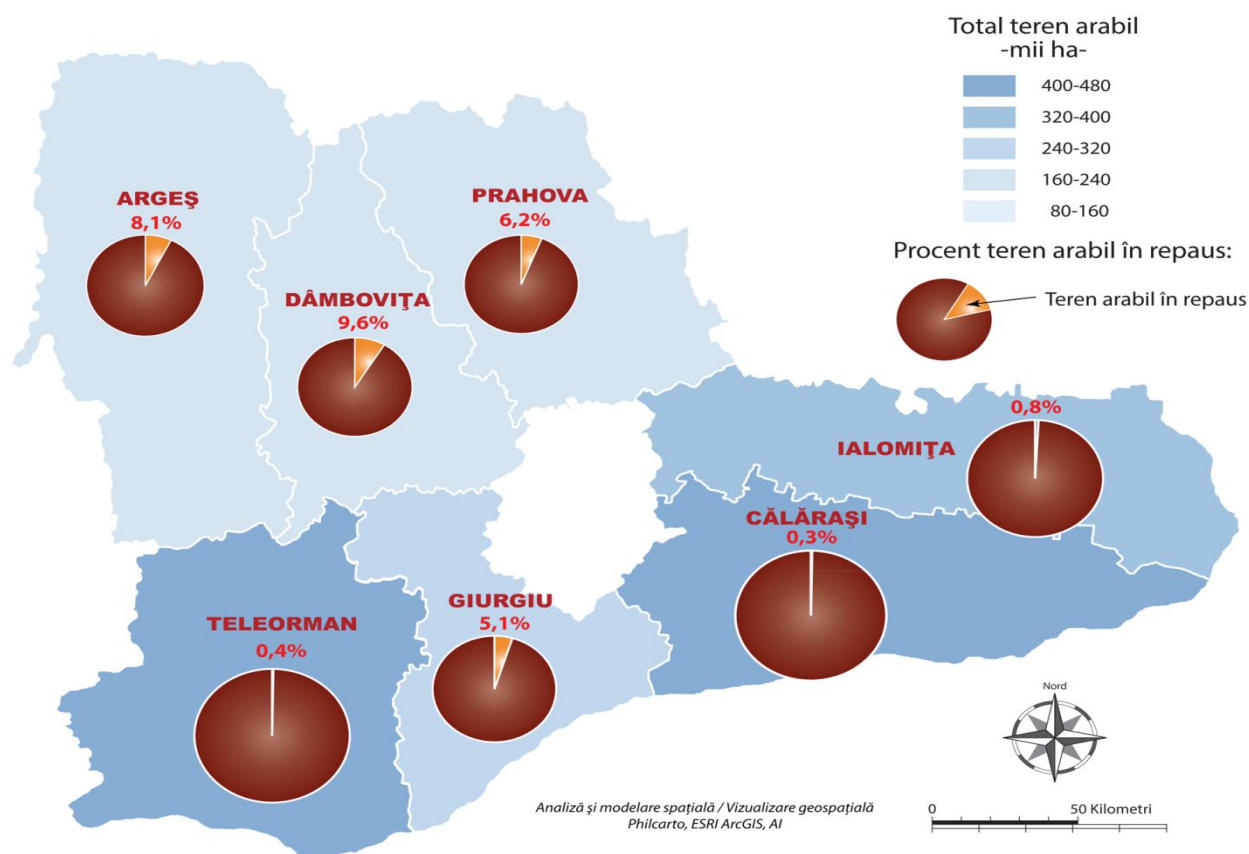

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

b) Zonarea producției (zone cu potențial agricol inefficient valorificat)

Se poate observa existența unor suprafețe întinse de teren agricol nevalorificat la nivelul județelor Teleorman și Giurgiu, dar și în nordul regiunii. Explicația privind această situație este determinată de specializarea în sectorul secundar și terțiar a județelor Argeș, Dâmbovița și Prahova, precum și de practicarea unei agriculturi preponderente de semisubzistență în județele Teleorman și Giurgiu.

Figura nr. 201 Zone cu potențial agricol ineficient valorificat în regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2011

Sursa: Prelucrarea datelor INS, 2012

De asemenea, o altă explicație pentru existența unui potențial agricol ineficient valorificat în județele din sudul regiunii Sud Muntenia se referă la faptul că populația locală este implicată preponderent în agricultura de semisubzistență și că aceasta acordă o atenție sporită producerii pentru consumul propriu. Acest fapt conduce la instituirea unui nivel scăzut de productivitate raportat la totalul suprafeței cultivate.

Potențialul agricol al județelor din sudul regiunii este susținut de caracterul preponderent agricol al acestor județe (așa cum reiese și din subcapitolul 5.1.a) și de faptul că activitatea de bază a populației este reprezentată într-un procent ridicat de activități cu caracter agricol. Cu toate că potențialul agricol există, acesta nu este valorificat corespunzător

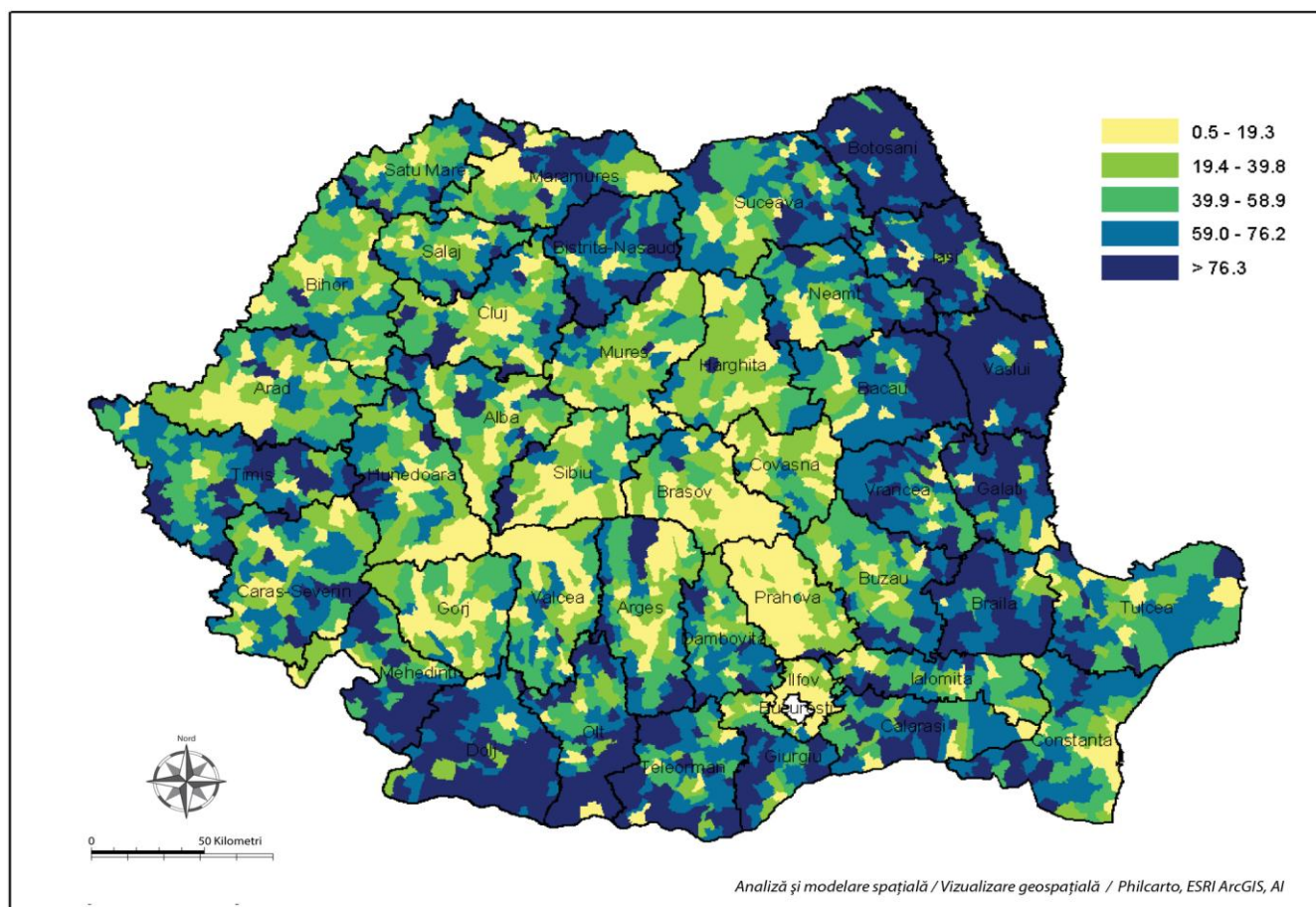
și nici în totalitate. Se constată la nivelul regiunii Sud Muntenia lipsa unui sistem cu un grad ridicat de mecanizare și tehnologizare, fapt care conduce la o valorificare ineficientă a potențialului agricol din zonă. La această lipsă se mai poate adăuga și posibilitatea redusă a persoanelor care activează în agricultură de a folosi îngrășămintele chimice pentru stimularea culturilor, aspect care susține ideea de nevalorificare corespunzătoare a potențialului agricol existent în județele din regiunea Sud Muntenia. Deși la nivelul regiunii există condiții naturale deosebite, nu se poate vorbi despre o productivitate agricolă competitivă și eficientă.

c) Populația activă în agricultură pe domenii (zone cu excedent/deficit de forță de muncă)

La nivelul anului 2011, populația din mediul rural al regiunii Sud Muntenia reprezenta 58,57% din totalul populației regiunii și 15,22% din totalul populației rurale de la nivel național.

Ponderea ridicată a populației din spațiul rural face din Sud Muntenia regiunea cu cea mai numeroasă populație rurală din România. Cele mai ridicate procente ale populației din mediul rural s-au înregistrat în județele Dâmbovița și Giurgiu (69,33%, respectiv 68,79%), iar cele mai scăzute în județele Argeș și Prahova (52,32%, respectiv 49,78%).

Figura nr. 202 Ponderea populației ocupate în agricultură din populația totală, pe județe, la nivelul anului 2011

Sursa: Prelucrarea datelor INS, 2012

Populația ocupată în agricultură la nivelul anului 2011, în regiunea Sud Muntenia, număra 429,6 mii persoane (Tabelul nr. A219), reprezentând 37,21% din totalul populației ocupate a regiunii, peste media la nivel național de 29,19%, iar din aceasta, peste 55,38% erau femei. Considerând numărul populației ocupate în agricultură, regiunea Sud Muntenia ocupa locul 2 la nivel național, după regiunea Nord Est. Cea mai numeroasă populație ocupată în agricultură se regăsea în județele Teleorman (19,97% din totalul populației agricole regionale) și Argeș (16,29%), iar cea mai redusă în județele Giurgiu (10,78%) și Ialomița (10,29%). Deși forța de muncă este una dintre cele mai numeroase din Europa, dinamica ponderii populației ocupate în agricultură înregistrează o tendință de scădere treptată.

544

Regio
PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL SUD MUNTENIA

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

Din punct de vedere al ocupării populației regiunii Sud Muntenia, se poate observa o tendință accentuată de subocupare, mai ales în rândul populației din mediul rural. Acest fapt se datorează într-o mare măsură inexistenței unor activități de bază neagricole, atât în mediul rural, cât și în cel urban. Se observă, totodată, un nivel ridicat de subocupare în agricultură la nivelul regiunii, aspect care reiese din creșterea numărului persoanelor care lucrează pe cont propriu, precum și din creșterea numărului lucrătorilor familiali neremunerați.

Există, așadar, la nivelul regiunii un deficit de forță de muncă în agricultură, fapt demonstrat de prezența pe piața muncii (mai ales în mediul rural) a unei forțe de muncă tinere care nu este calificată, sau de prezența unei forțe calificate la nivelul regiunii care nu este interesată să activeze în agricultură. Absolvenții de învățământ agricol sunt mult mai puțini, în raport cu ponderea pe care o ocupă agricultura în economia națională.

Luând în considerare tendințele forței de muncă la nivel regional și considerând gradul de participare a populației la activitatea agricolă, se constată că județele care înregistrează cel mai mare deficit de forță de muncă sunt județele Teleorman și Giurgiu. Nu se poate discuta despre un excedent de forță de muncă la nivelul regiunii, însă se poate concluziona că județul cel mai apropiat de această situație, în ceea ce privește agricultura, este Călărași.

d) Proprietatea funciară; exploatații agricole, gospodării individuale, familiale, societăți agricole (număr, mărime medie a exploatațiilor), structura exploatațiilor agricole după vârsta deținătorului

Recensământul agricol desfășurat în anul 2010 oferă o imagine de ansamblu asupra situației din agricultură, completând informațiile statistice actuale. Conform datelor rezultate, numărul exploatațiilor agricole din regiunea Sud Muntenia era de 800.269, din care 760.432 utilizau suprafețe agricole, astfel că, regiunea Sud Muntenia deținea prima poziție ca număr de exploatații și o pondere de 20,75% din valoarea națională aferentă anului 2010 (Tabel nr. A220).

Suprafața medie ce revine pe o exploatație agricolă, la nivel regional, este de 3,07 hectare în cazul exploatațiilor care utilizează suprafețe agricole, aceasta fiind mult inferioară față de suprafața agricolă medie a fermelor din UE, care este de circa 19 hectare/fermă. Cea mai mare suprafață medie utilizată de exploatațiile agricole se regăsea în județul Ialomița,

urmat îndeaproape de Călărași, iar cele mai mici medii se înregistrează în județele Prahova și Dâmbovița.

La nivelul regiunii Sud Muntenia, din totalul exploatațiilor agricole existente se evidențiază preponderența exploatațiilor agricole individuale, care înregistrează un număr de 794.301 de unități. De asemenea, suprafața agricolă utilizată, în medie (hectare), prezintă cel mai redus nivel pentru exploatații agricole individuale: 1,22 hectare pe o exploatație agricolă, respectiv 1,28 hectare pe o exploatație agricolă care utilizează suprafața agricolă. Aceste aspecte evidențiază un grad ridicat al economiei de subzistență în regiunea Sud Muntenia (Tabel nr. A221).

De asemenea, un număr ridicat al exploatațiilor agricole la nivelul regiunii Sud Muntenia corespunde societăților comerciale cu capital majoritar privat, acestea fiind în număr de 3.900. Suprafețele agricole utilizate pentru exploatații agricole cu personalitate juridică sunt foarte extinse, ajungând la 416,16 hectare pe o exploatație agricolă, respectiv 418,11 hectare pe o exploatație agricolă care utilizează suprafața agricolă - pentru institute/stațiuni de cercetare, unități școlare cu profil agricol (licee). La nivelul regiunii Sud Muntenia există astfel un grad de reprezentativitate redus al exploatațiilor agricole cu personalitate juridică. Acestea utilizează însă suprafețe agricole extinse, ceea ce denotă faptul că au o productivitate crescută.

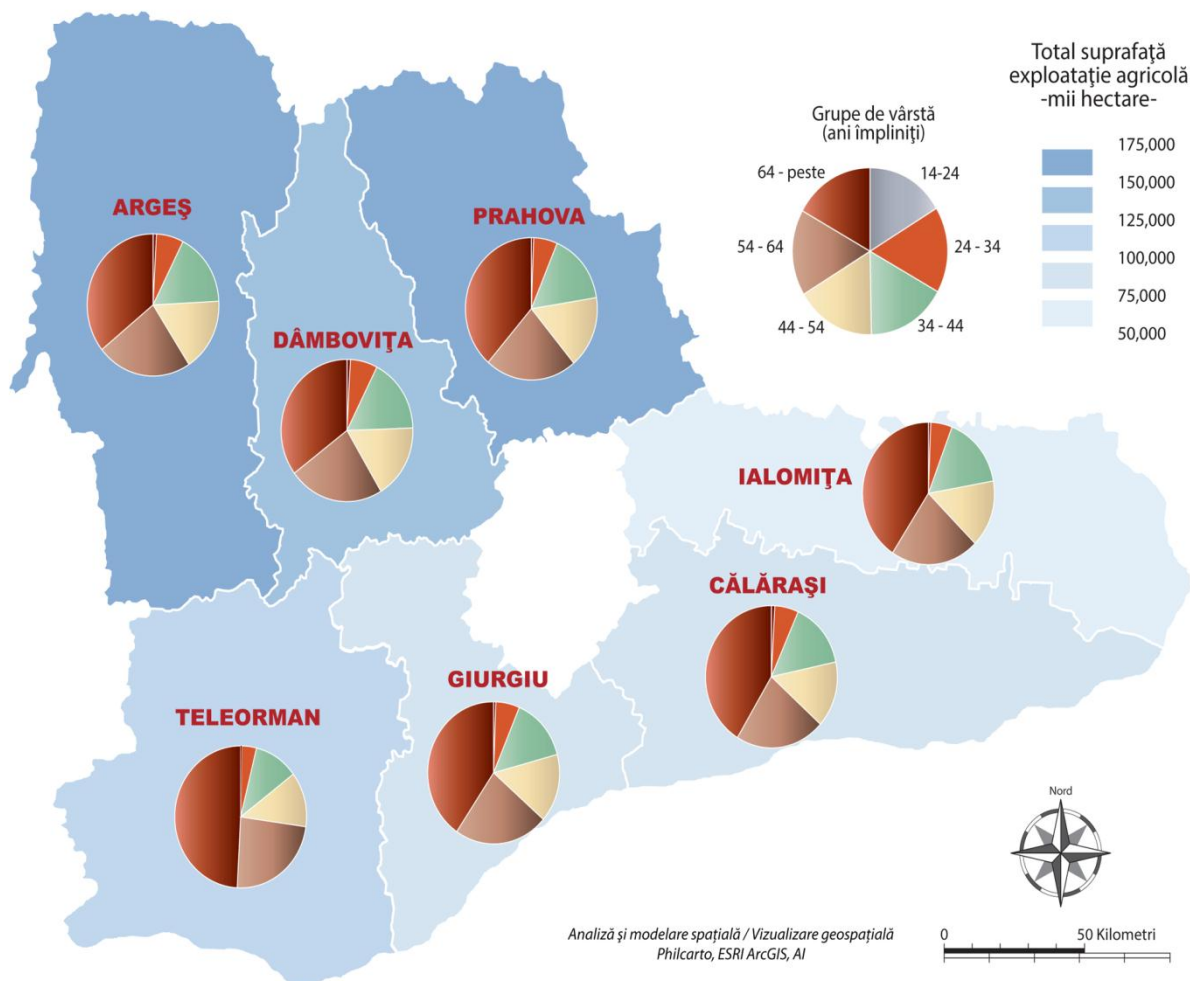
Astfel, se remarcă județul Prahova, care a înregistrat în anul 2010 un număr ridicat de 165.447 de exploatații agricole fără personalitate juridică, în timp ce județul Argeș a înregistrat un număr de 161.794 exploatații agricole fără personalitate juridică. Corelarea nivelului ridicat al exploatațiilor agricole fără personalitate juridică din aceste județe cu suprafața agricolă utilizată de către aceste exploatații - 0,92 hectare (Prahova) și 1,28 hectare (Argeș) - denotă existența preponderentă în cadrul gospodăriilor din județele Prahova și Argeș a unei economii de subzistență. Cel mai redus număr de exploatații agricole fără personalitate juridică (6.344) se regăsește în județul Ialomița, unde se manifestă totuși un nivel mai ridicat al suprafeței agricole utilizate (1,85 hectare), dovedind că economia de subzistență este practică în rândul unui număr mai redus de persoane care valorifică prin agricultură arii mai extinse, comparativ cu celelalte județe.

Conform informațiilor colectate, cel mai ridicat număr de exploatații agricole cu personalitate juridică (1.145) în județul Dâmbovița, care utilizează în medie cea mai extinsă suprafață agricolă (860 hectare), având astfel o productivitate ridicată. De asemenea, cel mai

redus număr de exploatații agricole cu personalitate juridică (512) era înregistrat în anul 2010 în județul Ialomița, care utiliza în medie o suprafață agricolă de 501 hectare, având o productivitate medie.

La nivelul regiunii Sud Muntenia, cel mai ridicat număr al persoanelor care dețineau exploatațiile agricole se înregistra în cadrul categoriei de vârstă 64 ani și peste (180.780), ceea ce denotă un grad de îmbătrânire ridicat al persoanelor care practică agricultura de subzistență (Tabel nr. A222). Se reamarcă progresivitatea numărului de persoane care administrează exploatațiile agricole fără personalitate juridică în regiunea Sud Muntenia, pe măsura evoluării grupelor de vârstă. Astfel, în categoria 14-24 de ani se observă cel mai scăzut număr de persoane care administrează exploatațiile agricole.

Figura nr. 203 Exploatații agricole după vârsta deținătorului, în regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2010

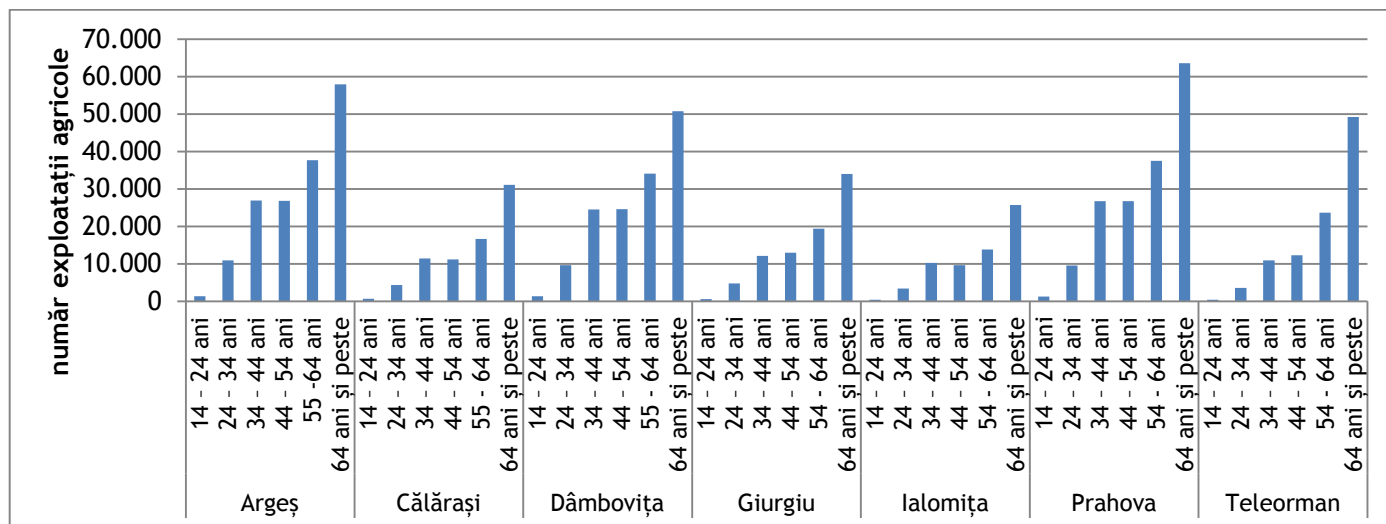

Sursa: Prelucrare proprie de informații, 2011

Fenomenul creșterii numărului de persoane care administrează exploatațiile agricole este progresiv cu extinderea grupelor de vârstă în fiecare județ. Gradul de maturitate ridicat, cu tendințe de îmbătrânire, pare a amenința toate județele din regiunea Sud Muntenia, în condițiile în care numărul persoanelor care administrează exploatațiile agricole în cele 7 județe ale regiunii Sud Muntenia era cel mai ridicat pentru categoria de vârstă 64 ani și peste.

Figura nr. 204

Structura exploatațiilor agricole după vârsta deținătorului, în regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2010

Sursa: RGA 2010

e) Suprafețe agricole neutilizate, pe categorii de exploatații (hectare)

Suprafața agricolă neutilizată la nivelul regiunii Sud Muntenia, conform datelor preluate din „Recensământul General Agricol 2010” era de 49.731,09 hectare, suprafața aferentă exploatațiilor fără personalitate juridică fiind mai mare decât cea a exploatațiilor cu personalitate juridică. Cea mai mică suprafață agricolă neutilizată se regăsea în județul Călărași, urmat de Ialomița, în timp ce la polul opus se situau Prahova și Dâmbovița. Acest aspect a apărut ca urmare a faptului că, județele Călărași și Ialomița fiind județe aflate în partea de sud a regiunii, cu suprafețe agricole întinse, utilizează și exploatează aceste suprafețe într-un grad foarte ridicat. Pe de altă parte, se înțelege faptul că județele Prahova și Dâmbovița, situate la nordul regiunii într-o zonă de deal, podiș și munte, au șanse mai reduse să utilizeze suprafețele agricole, existând situații în care acestea rămân neutilizate.

În județele Argeș, Dâmbovița, Giurgiu și Prahova exploatațiile agricole individuale erau prezente într-un procent mai mare, în timp ce județele Călărași, Ialomița și Teleorman se remarcă prin preponderența exploatațiilor cu personalitate juridică.

Tabel nr. 118 Mărimea suprafețelor agricole neutilizate, pe categorii de exploatații, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, la nivelul anului 2010

-hectare-

Județ	Total	Exploatații agricole individuale	PFA, întreprinderi individuale, familiale	Exploatații cu personalitate juridică
Argeș	8.003	5.350	35	2.619
Călărași	2.564	936	0	1.629
Dâmbovița	9.420	7.049	8	2.363
Giurgiu	6.473	4.382	0	2.091
Ialomița	4.792	516	0	4.276
Prahova	10.839	6.007	26	4.806
Teleorman	7.639	2.890	2	4.747
TOTAL regiune	49.731	27.130	71	22.531

Sursa: RGA, 2010

f) Concluziile subcapitolului

După cum s-a observat din informațiile prezentate în cadrul acestui subcapitol, regiunea Sud Muntenia dispune de caracteristici generale și particulare prielnice dezvoltării agriculturii, aceasta situându-se pe primul loc, la nivel național, din punct de vedere al suprafeței agricole deținute (2.438,8 mii hectare reprezentând 70,6% din suprafața totală a regiunii și 16,7% din suprafața totală a țării). Din punct de vedere al structurii terenurilor agricole, după modul de folosință, așa cum a fost analizată aceasta în baza datelor furnizate de către INS pentru perioada 2005 - 2011, din totalul suprafeței agricole, cea mai mare parte este constituită de suprafața arabilă, urmată de pășuni și fânețe. În opoziție, cele mai mici suprafețe agricole sunt ocupate de livezi și pepiniere pomicele, de vii și pepiniere viticole. Se observă că structura suprafeței agricole s-a menținut constantă între anii 2005 - 2011 la nivel regional și se poate anticipa că tendința va rămâne aceeași și pentru următoarea perioadă de timp. În ceea ce privește dimensiunea suprafețelor aflate în proprietate agricolă, cele mai numeroase astfel de suprafețe se regăsesc în județele Teleorman și Călărași, în timp ce în județele Dâmbovița, Giurgiu și Prahova se înregistrează valori mai scăzute ale acestui indicator. Este important de

550

precizat faptul că, întinderea acestor suprafețe nu a cunoscut modificări în perioada de timp 2005 - 2011.

Dacă luăm în considerare întinderea proprietăților arabile, s-a constatat că aceasta înregistrează tendințe similare cu cea a proprietăților agricole, astfel încât pe primele locuri se mențin în continuare județele Teleorman și Călărași, iar pe ultimele locuri se situează județele Prahova și Dâmbovița. Județul Ialomița, comparativ cu celelalte județe ale regiunii, nu beneficiază de un număr ridicat al proprietăților arabile. În urma analizei suprafeței pășunilor, se constată că acestea au cea mai mare întindere în județele Argeș și Prahova și o întindere redusă în județele Călărași și Giurgiu. Predominanța munților și a dealurilor în partea de nord a regiunii și inexistența acestora în partea de sud este raționamentul care justifică această distribuție teritorială a pășunilor la nivelul regiunii.

Relieful regiunii influențează, bineînțeles, și suprafața destinată fânețelor. Astfel, fânețele se regăsesc, în majoritatea lor, în zonele montane ale regiunii, în speță în județele Argeș, Prahova și Dâmbovița.

În ceea ce privește suprafața fondului funciar, se poate constata că cele mai mari suprafețe de vii și pepiniere viticole se regăsesc în județele Prahova și Teleorman, iar cele mai mici în județul Dâmbovița. În județele Argeș și Teleorman, începând cu anul 2007, s-a înregistrat o tendință descrescătoare a numărului de vii și pepiniere viticole, tendință care s-a remarcat și în județele Călărași (începând cu anul 2009) și Ialomița (în anul 2006), însă tendința de diminuare a fost mai mică.

Alte aspecte importante, care trebuie concluzionate la finalul acestui capitol sunt următoarele:

- ✓ cele mai numeroase terenuri degradate și neproductive se găsesc în județele Argeș, Prahova și Ialomița;
- ✓ în județele Giurgiu, Dâmbovița și Călărași, suprafața terenurilor degradate și neproductive este mai mică și s-a menținut la valori constante între anii 2005 - 2011;
- ✓ din punct de vedere al întinderii suprafețelor terenurilor agricole, se constată că regiunea Sud Muntenia ocupă locul 3 pe țară (după regiunea Nord Est și Sud Est), iar două treimi din totalul terenurilor agricole ale acestei regiuni se află în proprietate privată;

- ✓ Giurgiu este județul cu cea mai mică întindere a terenurilor arabile, per total, însă mai mare parte a terenurilor arabile se află în proprietate privată, urmat de Dâmbovița, Ialomița, Prahova și Călărași. Argeș și Teleorman au cele mai întinse terenuri agricole;
- ✓ la nivelul județelor Teleorman și Giurgiu, precum și în nordul regiunii se poate observa existența unor suprafețe întinse de teren agricol nevalorificat;
- ✓ în ceea ce privește populația ocupată în agricultură la nivelul anului 2011, în regiunea Sud Muntenia, aceasta totaliza 429,6 mii persoane, reprezentând 37,21% din totalul populației ocupate a regiunii, situându-se peste media de la nivel național de 29,19% (din numărul total al populației ocupate în agricultură, la nivel regional, peste 55,38% era reprezentat de femei). Astfel, în funcție de numărul populației ocupate în agricultură, regiunea Sud Muntenia ocupă locul 2 la nivel național, după regiunea Nord Est, iar situația la nivel județean se prezintă astfel: în județele Teleorman (19,97%) și Argeș (16,29%) se regăsesc cele mai numeroase ponderi ale populației ocupate în agricultură, în timp ce ponderile cele mai reduse se regăsesc în județele Giurgiu (10,78%) și Ialomița (10,29%).

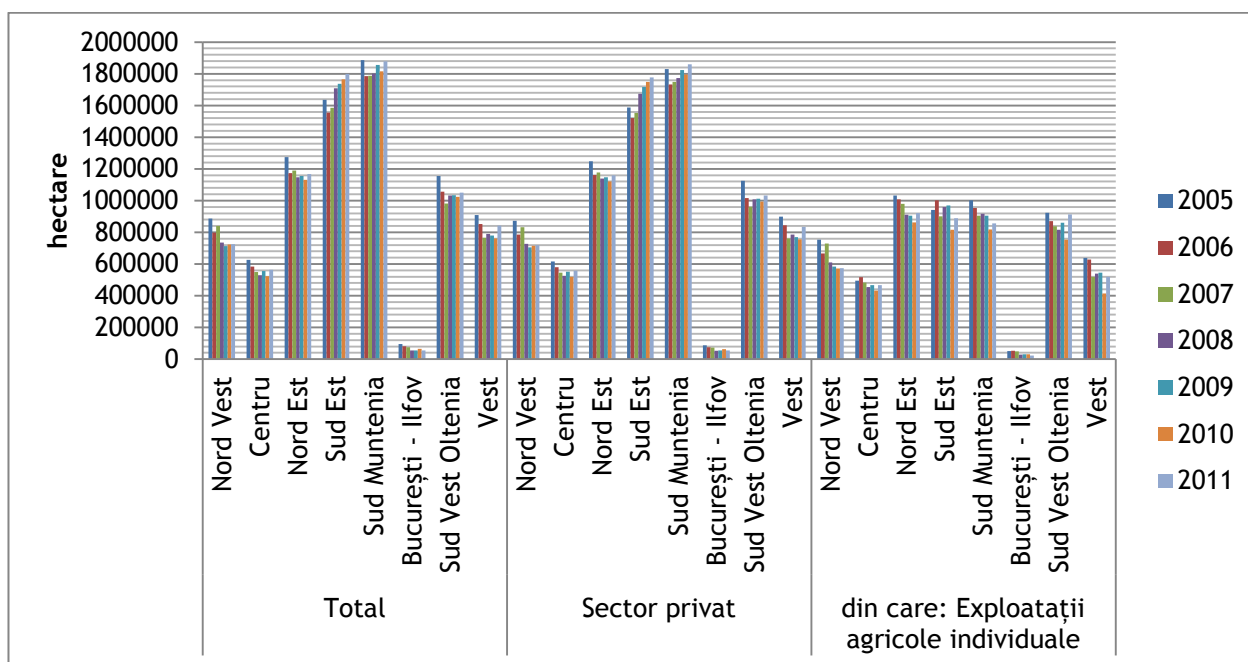
5.2. Cultivarea plantelor - inclusiv în sere și valorificarea producției

a) Suprafețe agricole cultivate cu principalele culturi pe tipuri de proprietate

Regiunea Sud Muntenia deținea la nivelul anului 2011 cele mai întinse suprafețe cultivate dintre regiunile de dezvoltare ale României, cu un total de 1.877.798 hectare. Pe locul doi, la o diferență de 78.600 hectare se afla regiunea Sud Est, cu 1.799.198 hectare, urmată de regiunea Sud Vest Oltenia cu 1.050.067 hectare. Peste 70% din teritoriul regiunii Sud Muntenia este reprezentat de câmpie, iar clima este, în cea mai mare parte, temperat continentală, ceea ce favorizează practicarea agriculturii în această regiune. 99% din suprafața terenurilor cultivate aparținea în anul 2011 sectorului privat, din care 857.151 hectare, reprezentând 46,11% din suprafețele sectorului privat, erau exploatații agricole individuale. Din suprafața cultivată totală a regiunii, exploatațiile agricole individuale reprezentau 45,65%, cea mai mică proporție la nivelul regiunilor de dezvoltare din România, după regiunea București - Ilfov (42,05%). Regiunea Sud Est deținea la rândul său o pondere scăzută a exploatațiilor agricole individuale, de 49,36%, în timp ce restul regiunilor dețineau peste 60% fiecare, cea mai mare pondere regăsindu-se în regiunea Sud Vest Oltenia (86,86%).

Din punct de vedere al dezvoltării agricole, aceasta poate fi un aspect pozitiv pentru regiunea Sud Muntenia: o pondere ridicată a exploatațiilor agricole individuale înseamnă fragmentarea excesivă a terenurilor agricole și o productivitate scăzută, destinată autoconsumului, în condițiile în care gospodăriile familiale nu dețin suficiente resurse financiare nici pentru a asigura mijloace tehnologice moderne. Pe de altă parte însă, ponderea mică a exploatațiilor individuale indică faptul că majoritatea terenurilor agricole cultivate se află în posesia unor producători care monopolizează piața de producție agricolă, ceea ce nu face decât să îngreuneze dezvoltarea și competitivitatea aferentă micilor producători.

Figura nr. 205 Dinamica suprafețelor cultivate cu principalele culturi, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

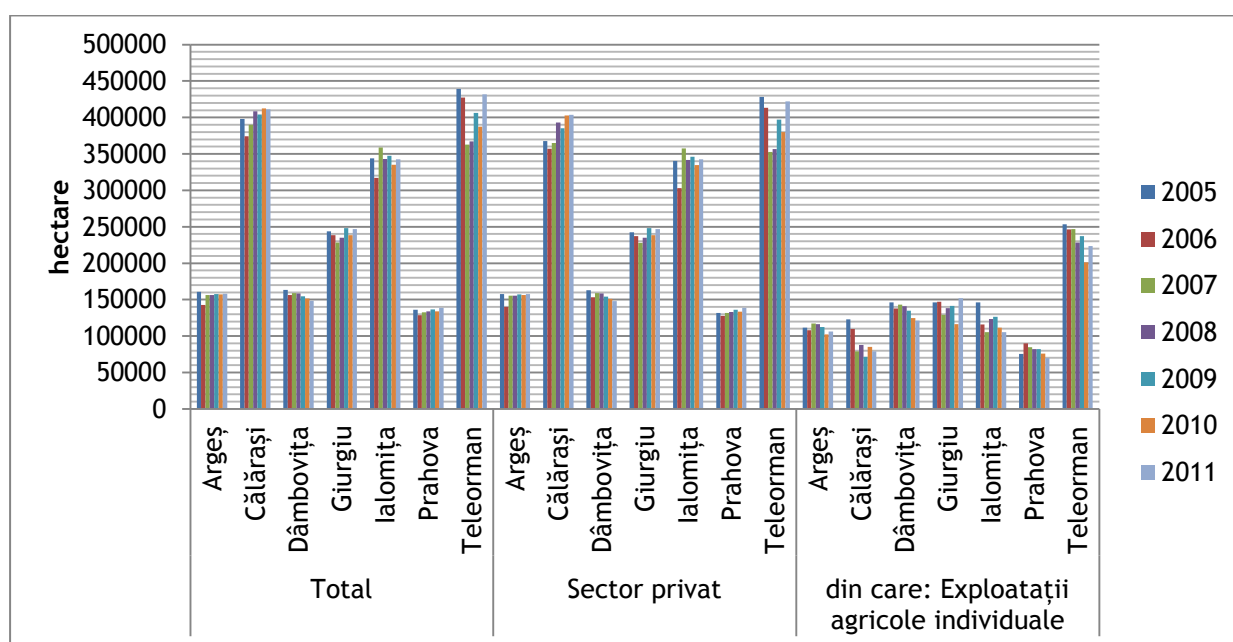
La nivelul regiunii Sud Muntenia, cele mai întinse suprafețe cultivate se regăsesc în județele din zona de câmpie: în județul Teleorman se aflau, la nivelul anului 2011, 431.908 hectare de suprafețe cultivate, reprezentând 23% din totalul pe regiune, 21,89% se aflau în județul Călărași, 18,24% în județul Ialomița și 13,15% în județul Giurgiu. Județele cu cele mai restrânse suprafețe cultivate erau Argeș (8,41% din totalul regiunii), Dâmbovița (7,91%) și Prahova (7,39%), unde ponderea reliefului montan impune și restrângerea activităților agricole. Astfel, cele mai restrânse suprafețe agricole cultivate se regăsesc în județul Prahova, unde existau 138.550 hectare cultivate.

În județul Giurgiu, terenurile agricole cultivate aparțineau aproape integral sectorului privat, în proporție de 99,98%, doar 50 de hectare aparținând sectorului public. Cele mai extinse suprafețe cultivate aparținând sectorului public se regăseau la nivelul județului Teleorman (9.666 hectare, reprezentând 97,76% din totalul suprafețelor cultivate din județ).

Referitor la exploatațile agricole individuale, cea mai mare pondere se regăsea la nivelul anului 2011 în județul Dâmbovița, reprezentând 81,55% din totalul suprafețelor cultivate din

județ, în timp ce cea mai scăzută pondere se regăsea în județul Călărași -19,19%. Se observă că județele cu relief montan, care au cele mai mici suprafețe cultivate, au și cele mai restrânse suprafețe aparținând exploatațiilor agricole individuale, însă acestea reprezintă cele mai mari ponderi din totalul pe județ, la nivel de regiune: 81,55% în Dâmbovița, 67,23% în Argeș și 50,40% în Prahova. Dintre județele poziționate în zona de câmpie, Giurgiu are cea mai mare pondere a exploatațiilor agricole individuale, de 61,62% reprezentând 152.126 hectare.

Figura nr. 206 Dinamica suprafețelor cultivate cu principalele culturi, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În România exista în anul 2011 un total de 5.224.729 hectare cultivate cu cereale pentru boabe. Dintre aceste suprafețe, cea mai mare pondere - 23,51%, reprezentând 1.228.195 hectare, aparținea regiunii Sud Muntenia, care deținea și cea mai mare parte a suprafețelor cultivate. Pe locul al doilea se clasa regiunea Sud Est, cu 1.114.858 hectare reprezentând 21,34%, care de asemenea deținea o parte importantă a suprafețelor cultivate din România. Regiunile cu cele mai mici suprafețe cultivate cu cereale pentru boabe erau București - Ilfov (0,57%), Centru (5,93%) și Nord Vest (8,46%). Regiunea Sud Est este singura regiune în care

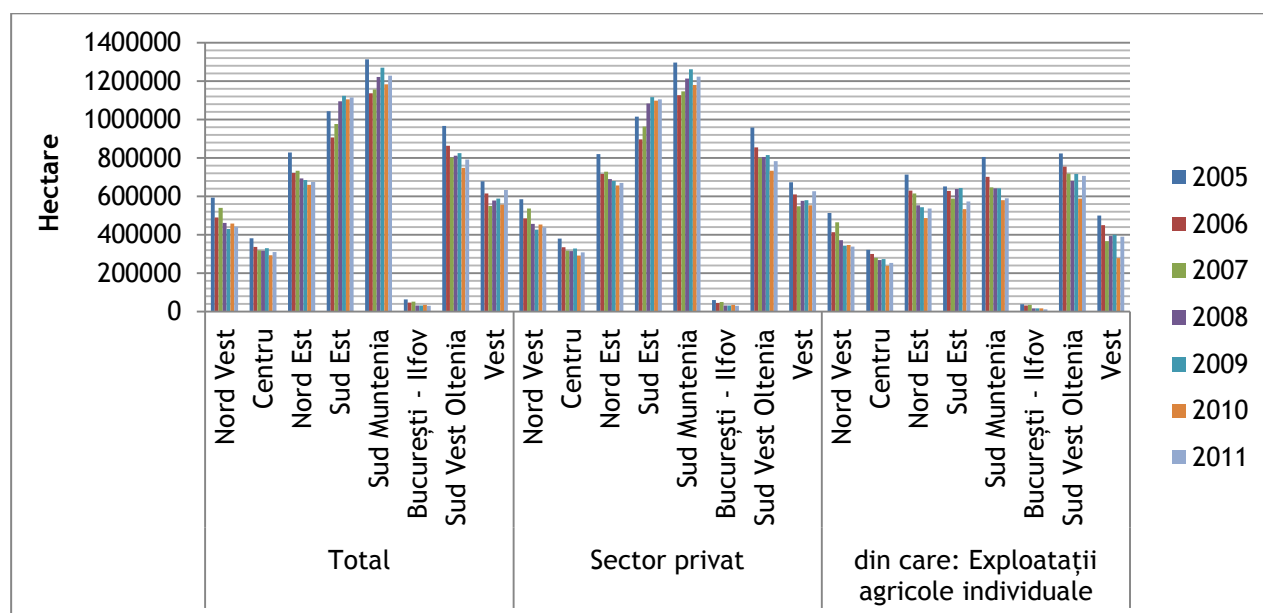
suprafețele cultivate cu cereale pentru boabe au fost extinse în perioada 2005 - 2011, cu 71.376 hectare, ajungând să reprezinte 21,34% din totalul la nivel național în anul 2011, comparativ cu 17,79% în anul 2005. Regiunea Sud Muntenia a urmat trendul de la nivel național, aici suprafețele cultivate cu cereale reducându-se cu 84.529 hectare, trecând de media înregistrată la nivel de țară (80.117 hectare).

Suprafețele cultivate cu cereale pentru boabe se aflau în cea mai mare parte în sectorul privat, în proporții de peste 99% în toate regiunile, mai puțin în Sud Vest Oltenia (98,92%) și Vest (98,96%).

Regiunea București - Ilfov deținea cea mai mică pondere a exploatațiilor agricole individuale cultivate cu cereale - 38,39% din totalul suprafețelor cultivate din regiune, fiind urmată de Sud Muntenia, cu un procent de 47,99%.

Dinamica indicatorului suprafețelor cultivate cu cereale pentru boabe se încadrează în parametri normali, având în vedere și faptul că, în cultivarea terenurilor, trebuie ținut cont de ordinea rotației culturilor. În mod normal, după 6-7 ani de cultură a gramineelor, urmează plantele tehnice: floarea - soarelui, rapiță, etc.

Figura nr. 207 Dinamica suprafețelor cultivate cu cereale pentru boabe, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

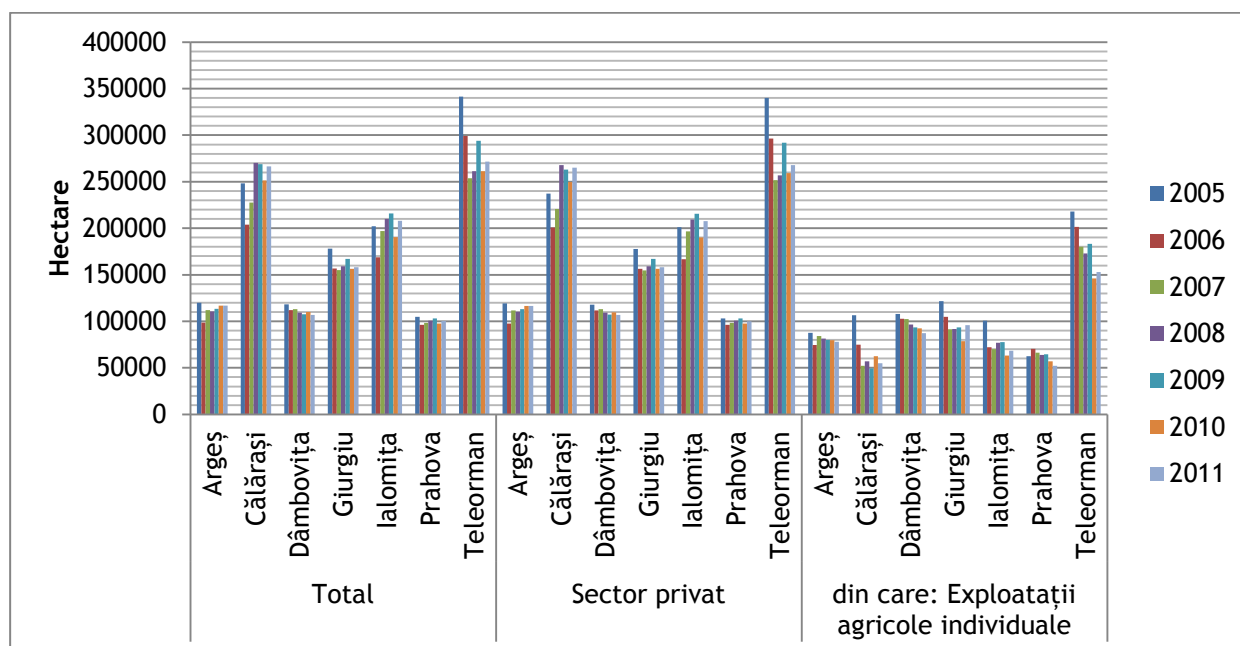
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivelul regiunii Sud Muntenia, cele mai întinse suprafețe cultivate cu cereale pentru boabe se regăseau, în anul 2011, în județele Teleorman (22,10%), Călărași (21,70%), Ialomița (16,92%) și Giurgiu (12,88%). În județele cu relief montan (Argeș, Dâmbovița și Prahova), ponderea acestor suprafețe scade, condițiile climatice și mai ales relieful impunând restricții în ceea ce privește cultivarea lor. Cultivarea cerealelor este avantajoasă, atunci când se poate practica pe suprafețe întinse și care să permită accesul utilajelor agricole; de aceea ponderea terenurilor cultivate cu cereale la nivel de județ, este în general mai ridicată la câmpie decât în județele cu relief montan.

În județul Giurgiu, terenurile cultivate cu cereale aparțineau în totalitate sectorului privat. În județul Ialomița, doar 15 hectare aparțineau sectorului public, 114 hectare aparținând sectorului public existau în județul Prahova, 154 hectare în județul Dâmbovița și 335 hectare în județul Argeș. Cele mai mari suprafețe cultivate cu cereale aparținând sectorului public se regăseau, în anul 2011, în județele Teleorman (3.684 hectare) - care deținea în total cele mai mari suprafețe cultivate din sectorul public la nivel de regiune, și Călărași (1.530 hectare).

Din punct de vedere al exploatațiilor individuale cultivate cu cereale, cele mai mari ponderi se regăseau în județele care au înregistrat valori ridicate și per total: 81,56% în Dâmbovița, 66,64% în Argeș și 60,54% în Giurgiu.

Figura nr. 208 Dinamica suprafețelor cultivate cu cereale pentru boabe, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

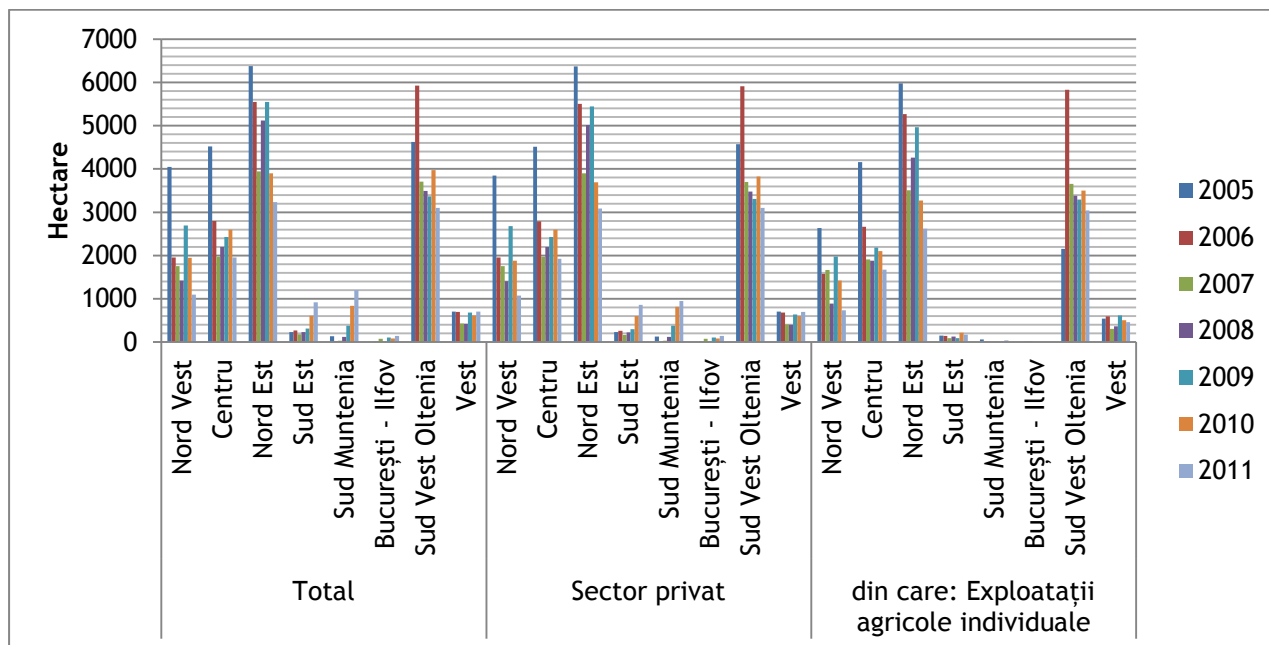

Sursa: INS TEMPO, 2012

Suprafețele cultivate cu secară reprezentau, în anul 2011, 0,23% din suprafața cultivată cu cereale de la nivel național, întinderea acestora scăzând cu peste 40% în perioada 2005 - 2011. Deși secara are o arie largă de utilizare (în fabricarea pâinii, alcoolului, celulozei și hârtiei), cultura acesteia a început să se răspândească, în ultimii ani, doar în regiunea Sud Muntenia, unde au fost înregistrate 1.066 hectare cultivate în plus față de 2005, în regiunea Sud Est (cu 920 hectare mai mult în 2011) și în regiunea București - Ilfov (119 hectare în plus față de 2005). Dintre regiuni, Sud Muntenia deținea cea mai mică parte a suprafețelor cultivate cu secară în sectorul privat (79,22%, reprezentând 953 hectare). Suprafețele cultivate cu secară din regiunile București - Ilfov și Sud Vest Oltenia aparțineau în totalitate sectorului privat.

În regiunea Sud Vest Oltenia aproape toată secara cultivată la nivel regional se regăsea pe exploatațiile agricole individuale (98,23%), în timp ce regiunea Sud Muntenia se afla la polul opus, cu cea mai mică pondere (de 3,24% reprezentând doar 39 hectare).

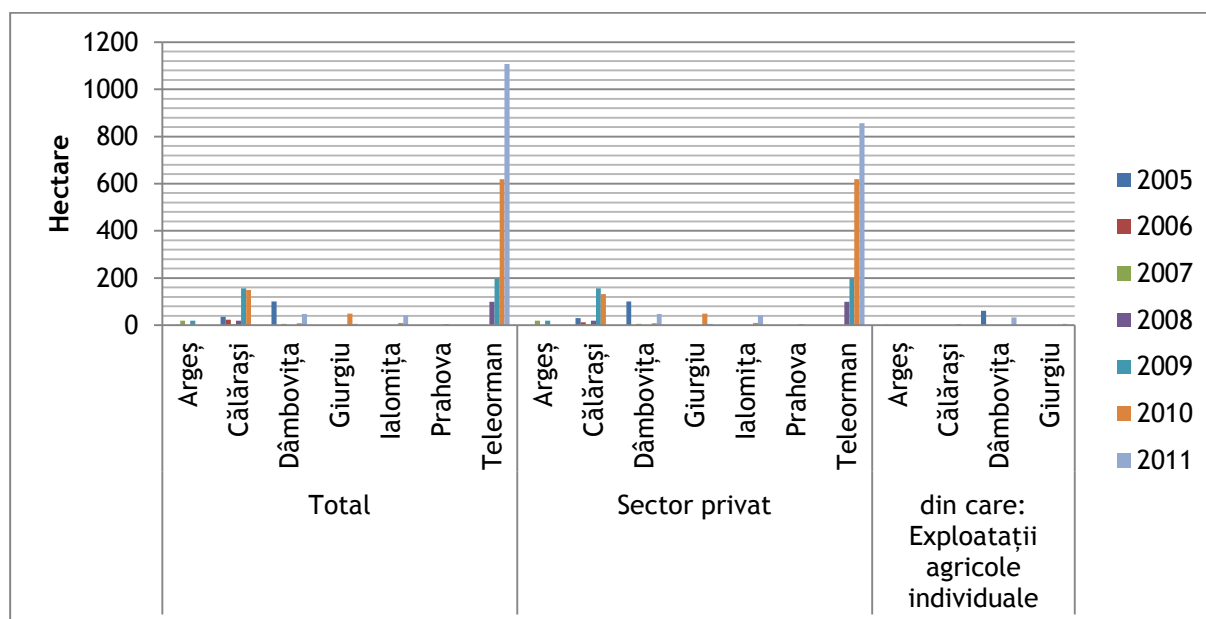
Figura nr. 209 Dinamica suprafețelor cultivate cu secară, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Secara cultivată la nivelul regiunii Sud Muntenia s-a aflat în cea mai mare parte pe teritoriul județului Teleorman, respectiv 1.107 hectare reprezentând peste 92% din totalul la nivel de regiune. În Călărași s-au înregistrat, în anul 2010, 150 hectare cultivate cu secară, iar în restul județelor, Dâmbovița, Ialomița, Giurgiu și Prahova s-au înregistrat proporții foarte mici, de sub 4%.

Figura nr. 210 Dinamica suprafețelor cultivate cu secară, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

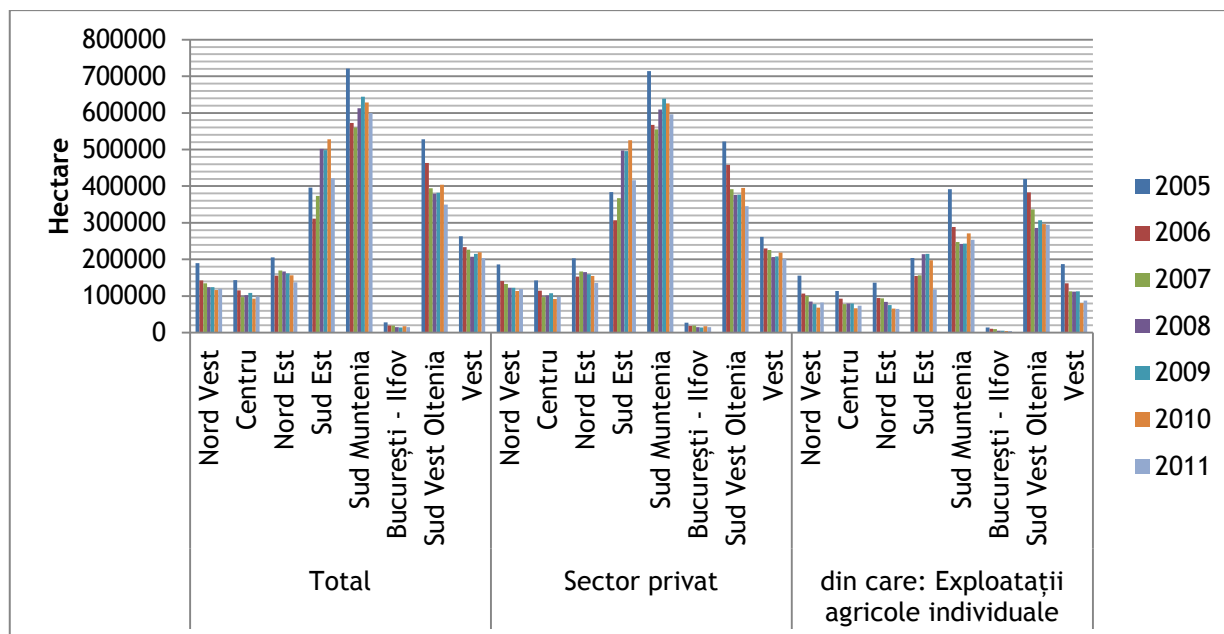
Grâul este cea mai răspândită plantă cultivată datorită utilității sale și a condițiilor permissive de cultivare. Grâul se folosește în alimentație, în prelucrări industriale, ca furaj pentru animale și în industria celulozei. Este și un foarte bun premergător pentru alte culturi, fiind chiar recomandat în procesul de rotație a culturilor.

Dintre suprafețele agricole cultivate cu cereale pentru boabe în România, 1.947.008 hectare erau cultivate cu grâu, la nivelul anului 2011, reprezentând 37,27% din suprafețele cultivate în total. Regiunea Sud Muntenia deținea cele mai mari suprafețe cultivate cu grâu, reprezentând 30,82% (600.021 hectare) din totalul de la nivel național și depășind și de această dată regiunea Sud Est, care deținea un procent de 21,65%. Pe locul al treilea se poziționa regiunea Sud Vest Oltenia, cu aproape 18% din totalul suprafețelor cultivate cu grâu. Fără a lua în considerare regiunea București - Ilfov, cele mai mici suprafețe de grâu au fost înregistrate în regiunile Centru (5,09%) și Nord Vest (6,17%).

Peste 98% din suprafețele cultivate cu grâu aparțineau sectorului privat în 2011. În regiunea Sud Vest Oltenia, cea mai mare parte a suprafețelor cultivate cu grâu era reprezentată de exploatații agricole individuale (84,21%), urmată de regiunea Centru (74,24%) și Nord Vest

(68,21%). Ca și suprafață însă, regiunea Sud Muntenia deținea a doua cea mai întinsă suprafață cultivată cu grâu pe exploatații agricole individuale din România, respectiv 253.214 hectare, după regiunea Sud Vest Oltenia, căreia îi aparțineau 294.779 hectare.

Figura nr. 211 Dinamica suprafețelor cultivate cu grâu, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

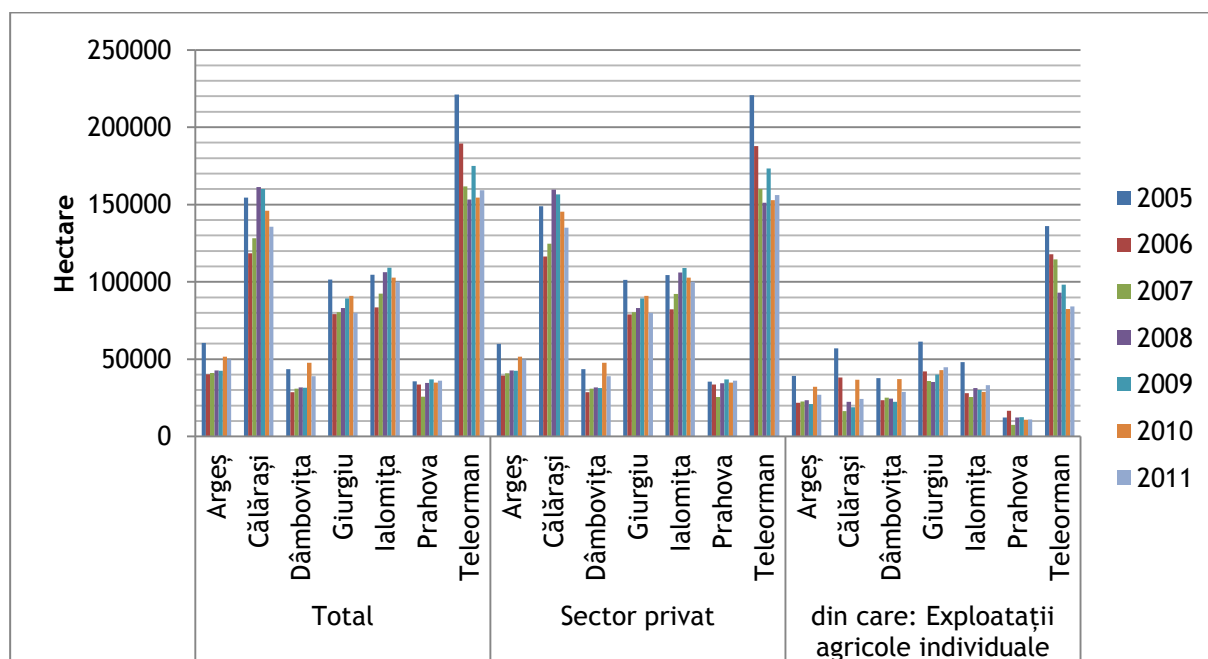
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Regiunea Sud Muntenia este o regiune favorabilă cultivării grâului, având în vedere relieful și clima temperată, cât și calitatea solurilor de tip cernoziom din județele din zona de câmpie (un bun exemplu fiind județul Giurgiu). Cele mai favorabile zone pentru cultivarea grâului sunt cele de la malul Dunării. De asemenea, grâul este o cultură nepretențioasă iar multe soiuri de grâu sunt rezistente la secetă, fenomen cu care zonele județelor Teleorman, Călărași, Ialomița și Giurgiu se confruntă în timpul verilor.

Județele Teleorman (159.297 hectare), Călărași (135.718 hectare) și Ialomița (100.061 hectare) aveau cele mai întinse suprafețe cultivate cu grâu din regiune. Cel mai puțin grâu s-a cultivat în județele cu regiuni montane, unde cultura cerealelor a fost în general slab dezvoltată: Argeș (49.808 hectare), Dâmbovița (39.019 hectare) și Prahova (36.120 hectare).

În Dâmbovița, cea mai mare parte a suprafețelor cultivate cu grâu aparținează exploatațiilor agricole individuale, respectiv în proporție de 74,18%. Pe locul al doilea se afla Giurgiu, cu 56%, urmat de Argeș cu 54,18% și Teleorman cu 52,79%. În județul Călărași, deși există suprafețe mari cultivate cu grâu, doar o mică parte a acestora se află pe exploatații agricole individuale, respectiv 24.340 hectare din 135.718 hectare, cea mai mică proporție înregistrată la nivel regional (17,93%).

Figura nr. 212 Dinamica suprafețelor cultivate cu grâu, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

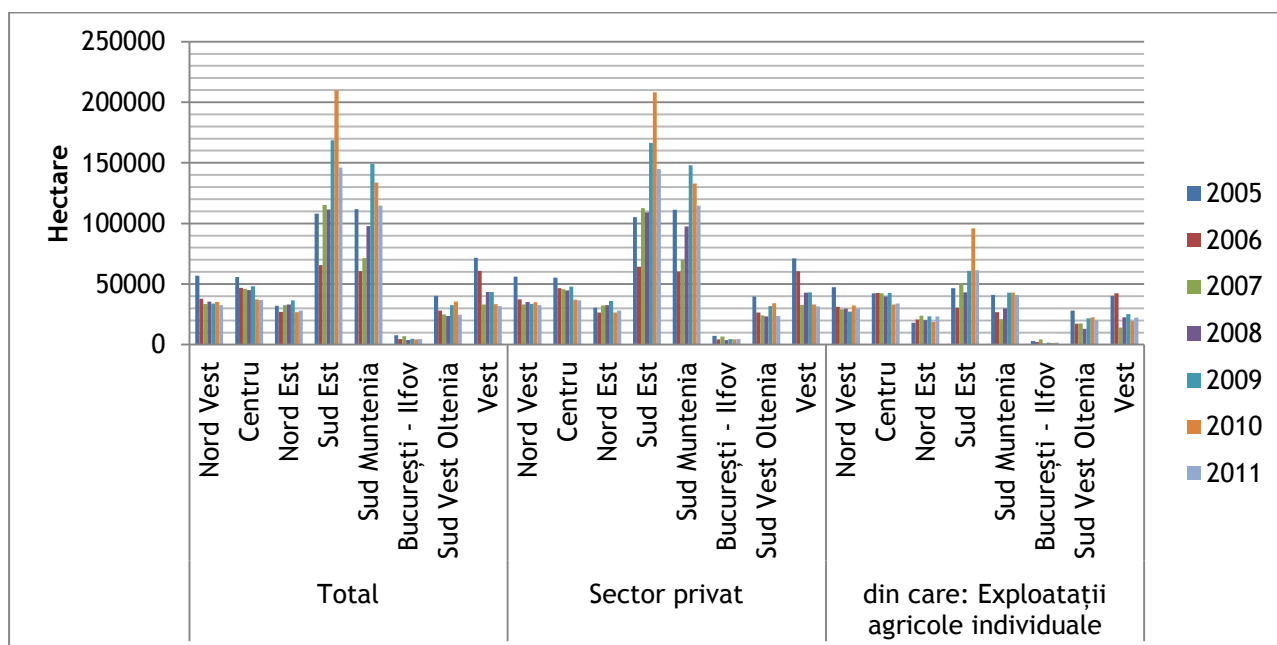
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Orzul este utilizat în special ca furaj, dar și în industria alimentară și a băuturilor alcoolice. La nivel național existau, în anul 2011, 419.508 hectare cultivate cu orz și orzoaică. Dintre acestea, cele mai întinse suprafețe se regăseau la nivelul regiunii Sud Est, unde au fost cultivate 34,84% dintre terenurile cu orz și orzoaică. Regiunea Sud Muntenia se afla pe locul doi, cu o proporție de 27,37% reprezentând 114.806 hectare cultivate. Aceste două regiuni au fost singurele în care, în anul 2011, s-au cultivat mai multe suprafețe cu orz și orzoaică decât în anul 2005, fiind și cele mai favorabile acestui tip de cultură. Cele mai restrânse suprafețe cultivate

au fost înregistrate, în anul 2011, în regiunile Sud Vest Oltenia (24.671 hectare), Nord Est (28.229 hectare), Vest (31.668 hectare), Nord Vest (32.710 hectare) și Centru (36.723 hectare).

Un aspect îngrijorător este faptul că, excepție făcând regiunile Sud Muntenia și Sud Est, orzul și orzoaica sunt foarte puțin cultivate în celelalte regiuni. Un factor determinant este faptul că soiurile românești create la INCDA Fundulea nu sunt adaptate la condițiile extreme de iernare din ultimii ani.

Figura nr. 213 Dinamica suprafețelor cultivate cu orz și orzoaică, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

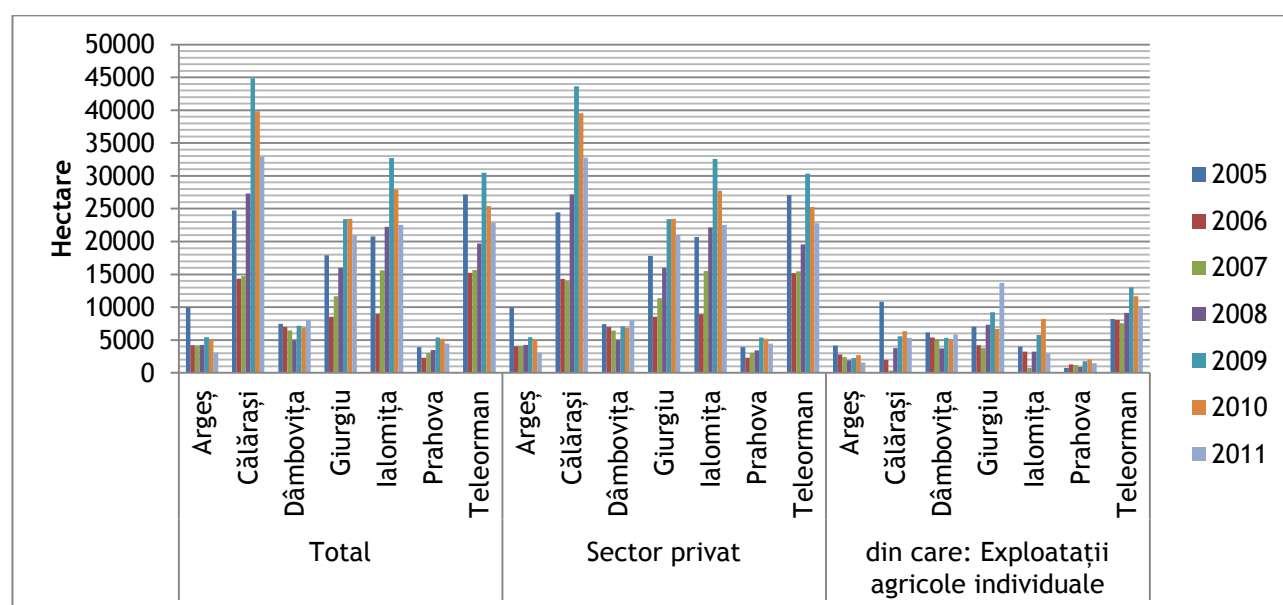
Cultivarea orzului și orzoaicei este favorabilă regiunii Sud Muntenia, în special în zonele de câmpie, cu temperaturi mai ridicate, aceste plante fiind mai puțin rezistente decât grâul și secara la temperaturi foarte joase. Necesită amenajări de irigații, fiind o cultură care preferă solurile umede și de aceea cele mai eficiente zone în care ar putea fi cultivate orzul și orzoaica sunt cele apropiate de malul Dunării sau de cursurile principale ale râurilor.

Evoluția suprafețelor cultivate cu orz și orzoaică, la nivel de regiune, a urmat un trend ascendent în perioada analizată 2005 - 2011, fiind una dintre puținele culturi pentru care nu

s-au înregistrat reduceri ale suprafețelor cultivate. În județele Argeș și Teleorman cele mai întinse suprafețe cultivate au fost înregistrate la nivelul anului 2005, în anii următori nepunându-se accent pe cultivarea orzului și orzoacei, astfel înregistrându-se reduceri semnificative: în Argeș, în 2011, au fost cultivate doar 3.064 hectare, puțin peste 30% din suprafețele cultivate în 2005, iar în județul Teleorman s-au înregistrat 22.822 hectare, cu 16% mai puțin ca în 2005. Cele mai mari suprafețe cultivate cu orz și orzoaică au fost înregistrate, în 2011, în județul Călărași (32.880 hectare reprezentând 28,64% din totalul pe regiune), urmat de Teleorman (22.822 hectare), Ialomița (22.540 hectare) și Giurgiu (20.999 hectare). Cele mai restrânse suprafețe au fost cultivate în Argeș (3.064 hectare), Prahova (4.464 hectare) și Dâmbovița (8.037 hectare), fiind județele cu cele mai puțin favorabile condiții pentru aceste culturi.

În județele Dâmbovița, Argeș și Giurgiu au fost înregistrate cele mai mari ponderi ale suprafețelor cultivate cu orz și orzoaică din exploatații agricole individuale. În Giurgiu, această pondere a crescut de la 39%, la nivelul anului 2005, la peste 65% în anul 2011, arătând o preferință pentru cultivarea acestor plante.

Figura nr. 214 Dinamica suprafețelor cultivate cu orz și orzoaică, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

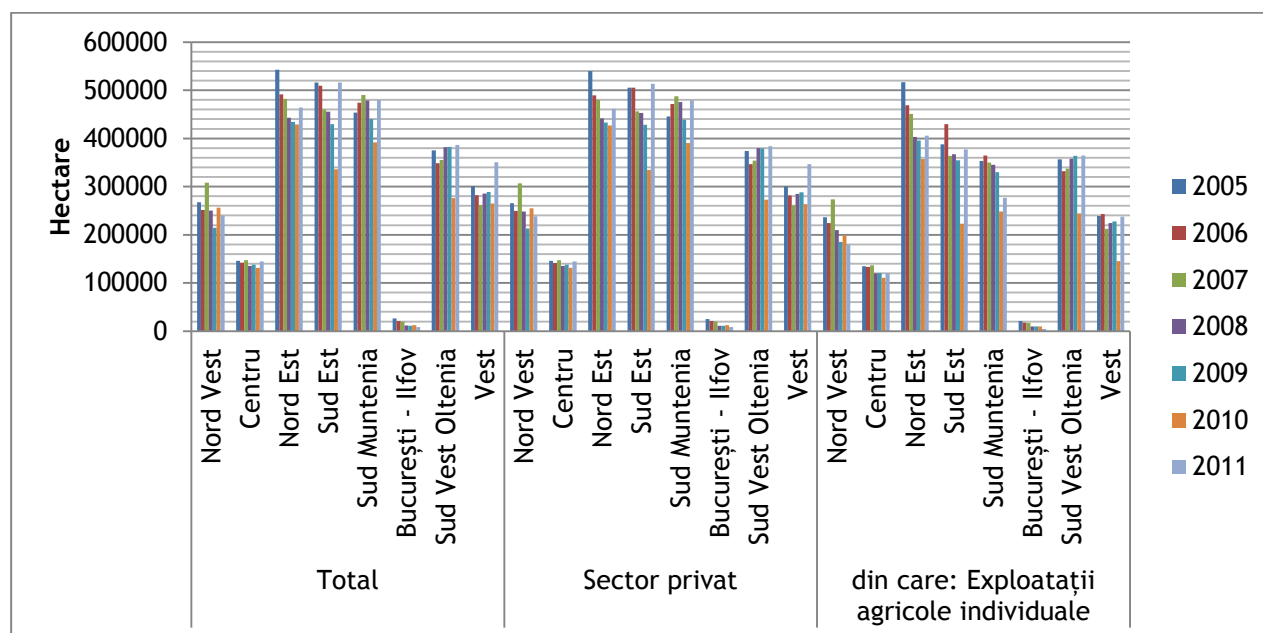

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Porumbul este, alături de grâu, cea mai răspândită cultură cerealică. Este utilizat în cea mai mare parte ca nutreț pentru animale și este un important element în alimentația umană. În plus, are o rezistență foarte mare la diferite condiții climatice și este relativ ușor de întreținut, având un spectru relativ redus de boli și dăunători. Regiunea Sud Est deține, în anul 2011, primul loc ca și suprafețe cultivate cu porumb, cu un total de 515.777 hectare. La nivel național, acestea reprezentau aproape 20% din totalul suprafețelor cultivate cu porumb. Pe locul doi se afla regiunea Sud Muntenia, cu 479.875 hectare. Aici, suprafața cultivată cu porumb a crescut, din anul 2005, cu 26.461 hectare, situație întâlnită și în regiunile Sud Vest Oltenia și Vest. Regiunile cu cele mai restrânse suprafețe cultivate erau, la nivelul anului 2011, Centru (144.772 hectare) și Nord Vest (239.673 hectare), unde relieful și gradul ridicat de eroziune a solurilor permite cultivarea cerealelor pe areale mai restrânse.

Analizând situația indicatorilor culturii de porumb la nivelul anului 2005 comparativ cu 2011, se observă că, cea mai mare parte, în medie 85,46% din suprafețele de porumb, aparținea exploatațiilor agricole individuale. În anul 2011, media a scăzut la 74%, înregistrându-se importante reduceri ale acestor suprafețe la nivelul regiunilor Nord Est, unde au fost înregistrate cu 110.488 hectare mai puțin, Sud Muntenia (76.037 hectare mai puțin) și Nord Vest (56.638 hectare mai puțin). Regiunea Sud Vest Oltenia este singura în care în anul 2011 au fost cultivate cu 49% mai multe hectare de porumb în exploatațiile agricole individuale decât în anul 2010, deși porumbul nu este o cultură foarte eficientă pe solurile nisipoase întâlnite în această zonă.

Figura nr. 215 Dinamica suprafețelor cultivate cu porumb boabe, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

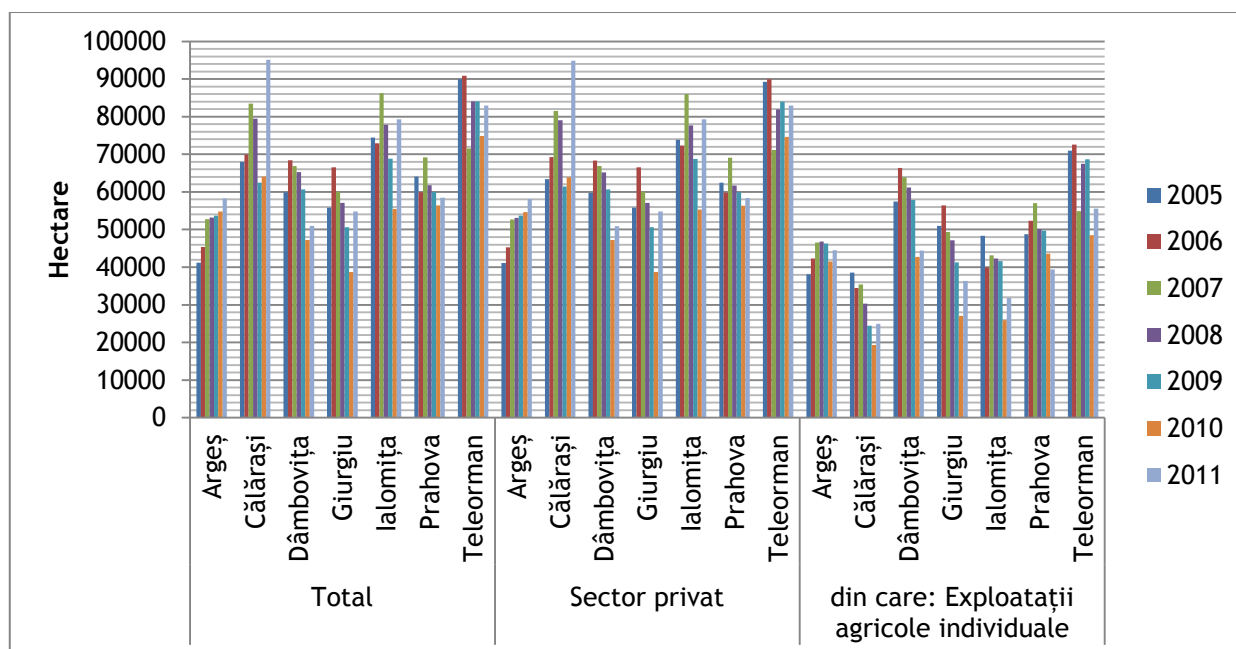
Cultura porumbului este mai puțin eficientă în zona de sud a regiunii, unde există soluri nisipoase, în apropierea malului Dunării. Exploatațiile agricole de dimensiuni mici, individuale și familiale, sunt în general axate pe cultivarea a trei culturi: porumbul, grâul și floarea soarelui, acestea fiind cele mai utilizate culturi care pot fi consumate fără a necesita procesare industrializată.

Suprafața totală cultivată cu porumb, la nivelul regiunii Sud Muntenia, a crescut în perioada 2005 - 2011 cu 5,84%, ajungând în anul 2011 la 479.875 hectare cultivate. Cea mai mare parte a acestor noi suprafețe cultivate a apărut în județul Argeș, respectiv 17.055 hectare. Dintre acestea, 16.956 aparțineau sectorului privat și doar 6.404 făceau parte din exploatații agricole individuale, ceea ce sugerează că la nivelul județului s-a dezvoltat piața producătorilor de porumb boabe.

Județele cu cele mai întinse suprafețe cultivate cu porumb erau la nivelul anului 2011, județele cu relief preponderent de câmpie: Călărași, cu 95.107 hectare, Teleorman, cu 83.000 hectare, Ialomița, cu 79.330 hectare. Giurgiu deținea o pondere mai scăzută la nivelul regiunii,

de 11,4%, având 54.769 hectare cultivate cu porumb, mai puțin decât județele Prahova (58.442 hectare) și Argeș, unde au fost cultivate 58.276 hectare de porumb.

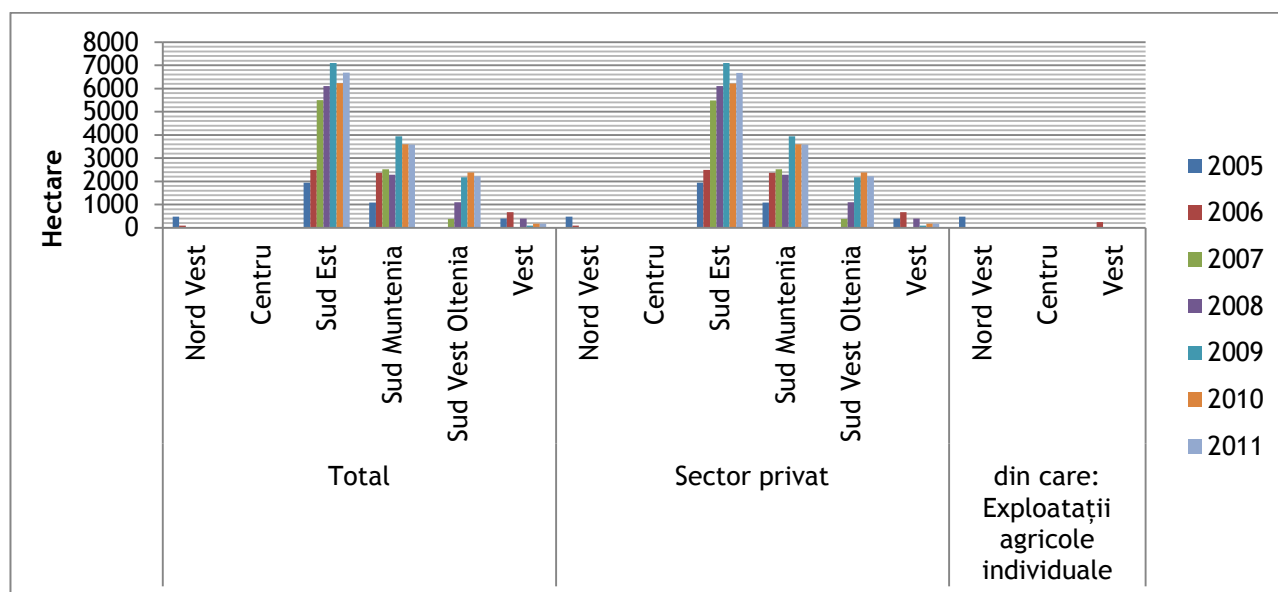
Figura nr. 216 Dinamica suprafețelor cultivate cu porumb boabe, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Sectorul culturii orezului nu este foarte dezvoltat la nivel național, având în vedere că acesta necesită investiții substanțiale pentru amenajarea suprafețelor cultivate. Cu toate acestea prezintă două avantaje importante: poate fi cultivat mai mulți ani la rând și suprafețele pot fi amenajate chiar și pe solurile salinizate și neproductive. Din aceste motive însă, orezul este cultivat cu precădere în sectorul privat, de producătorii mai mari, cu putere de investiție. Cele mai întinse suprafețe cultivate au fost în anul 2011 în regiunea Sud Est - 6.678 hectare, dintre care nicio exploatație agricolă individuală. Regiunea Sud Muntenia a înregistrat 3.590 hectare cultivate cu orez, plasându-se pe locul doi, înaintea regiunilor Sud Vest Oltenia (2.217 hectare) și Vest (182 hectare). În ceea ce privește exploatațiile agricole individuale în care a fost cultivat orez, au fost înregistrate 486 hectare în regiunea Nord Vest în anul 2005 și 250 hectare în regiunea Vest, în anul 2006.

Figura nr. 217 Dinamica suprafețelor cultivate cu orez, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

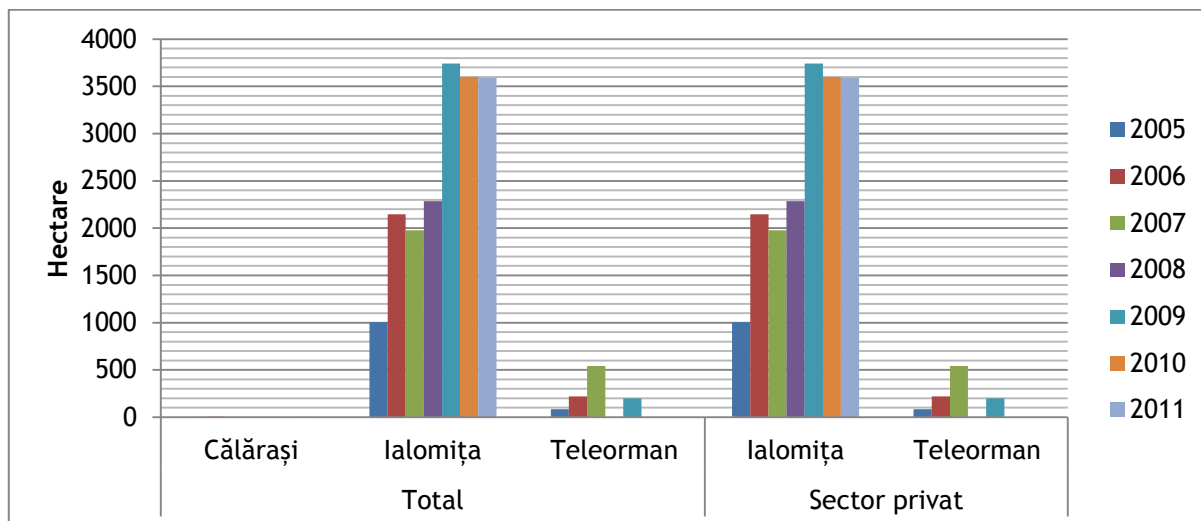

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Cultura orezului s-a dezvoltat în regiunea Sud Muntenia în județele Ialomița și Teleorman, suprafețele cultivate extinzându-se în anul 2011 la 7.178 hectare față de 2005, când s-au cultivat doar 2.183 hectare. Dintre acestea, aproape toate aparțineau de sectorul privat. Numai în județul Călărași au fost înregistrate, în perioada analizată 2005 - 2011, o variație de 2 - 6 hectare cultivate cu orez în sectorul public.

Cultura orezului este una dificilă raportat la condițiile pe care le pot asigura exploatațiile agricole individuale din regiune și chiar de la nivel național. Indiferent de tipul de orez - de baltă sau de uscat, cultura acestuia necesită asigurarea unor condiții speciale și a unui sistem de irigare, care îl face inefficient pentru producția mică din gospodăriile familiale. În plus, prelucrarea semințelor presupune decorticarea acestora.

Figura nr. 218 Dinamica suprafețelor cultivate cu orez, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

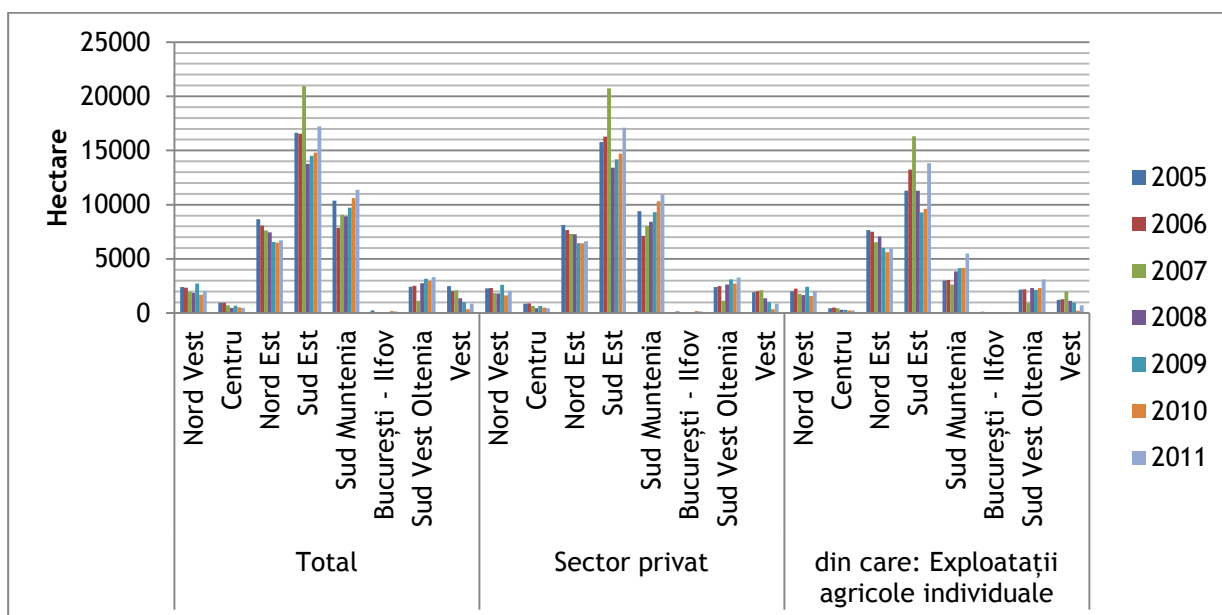

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Culturile de leguminoase sunt foarte importante în procesul de rotație a culturilor, pentru că acestea lasă o cantitate semnificativă de azot în sol, element esențial în productivitatea culturilor viitoare, în special a gramineelor. De aceea, suprafața agricolă cultivată cu leguminoase a variat în perioada analizată în toate regiunile de dezvoltare din România, însă în 2011 s-au înregistrat cu 4,5% mai multe hectare cultivate decât în anul 2005.

Regiunea cu cele mai multe astfel de suprafețe cultivate, la nivelul anului 2011, a fost în mod detașat regiunea Sud Est, unde au fost cultivate peste 40% din totalul suprafețelor cultivate la nivel național, respectiv 17.222 hectare. Regiunea Sud Muntenia s-a situat pe locul al doilea, cu 11.383 hectare cultivate și a fost urmată de regiunea Nord Est, unde au fost cultivate suprafețe de aproape două ori mai reduse. Cea mai mică suprafață cultivată cu leguminoase pentru boabe a fost înregistrată la nivelul regiunii Vest (857 hectare) și Centru (480 hectare). Cea mai mare parte a acestor suprafețe se află la rândul său în sectorul privat. 33% din suprafețele de la nivelul regiunii Sud Est au fost cultivate în cadrul exploatațiilor agricole individuale.

Figura nr. 219 Dinamica suprafețelor cultivate cu leguminoase pentru boabe, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

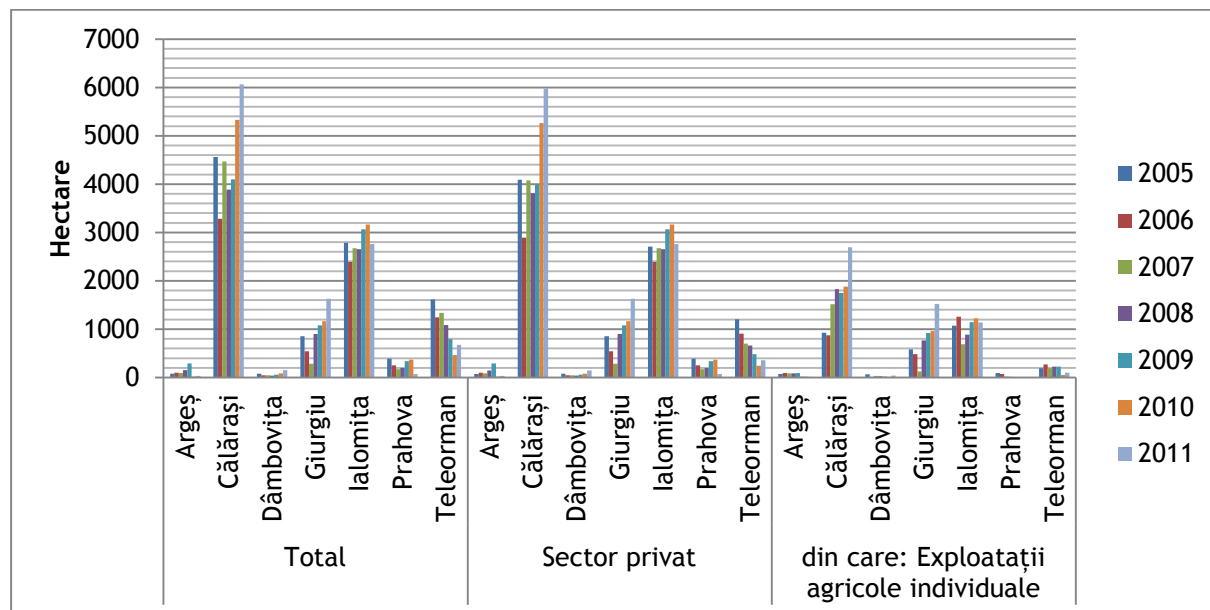

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivelul regiunii Sud Muntenia, cele mai întinse suprafețe cultivate cu leguminoase pentru boabe au fost înregistrate în județul Călărași la nivelul anului 2011, respectiv 6.065 hectare, peste jumătate din suprafața totală dedicată acestor culturi în regiune. Tendința, în perioada de analiză, a fost una de creștere, fiind înregistrate sporiri în aproape fiecare an, față de cele 4.560 hectare înregistrate în 2005. Pe locul al doilea se situa județul Ialomița (2.758 hectare), urmat de Giurgiu (1.629 hectare) și Teleorman (676 hectare). Cele mai puțin întinse suprafețe cultivate s-au înregistrat în județele Dâmbovița (149 hectare), Prahova (79 hectare) și Argeș (34 hectare), adică în județele cu suprafețe montane, mai puțin favorabile culturii de leguminoase.

În ceea ce privește sectorul exploatațiilor agricole individuale, cea mai mare proporție a fost înregistrată în județul Giurgiu, unde peste 93% din suprafețe aparțineau de exploatațiile individuale.

Figura nr. 220 Dinamica suprafețelor cultivate cu leguminoase pentru boabe, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

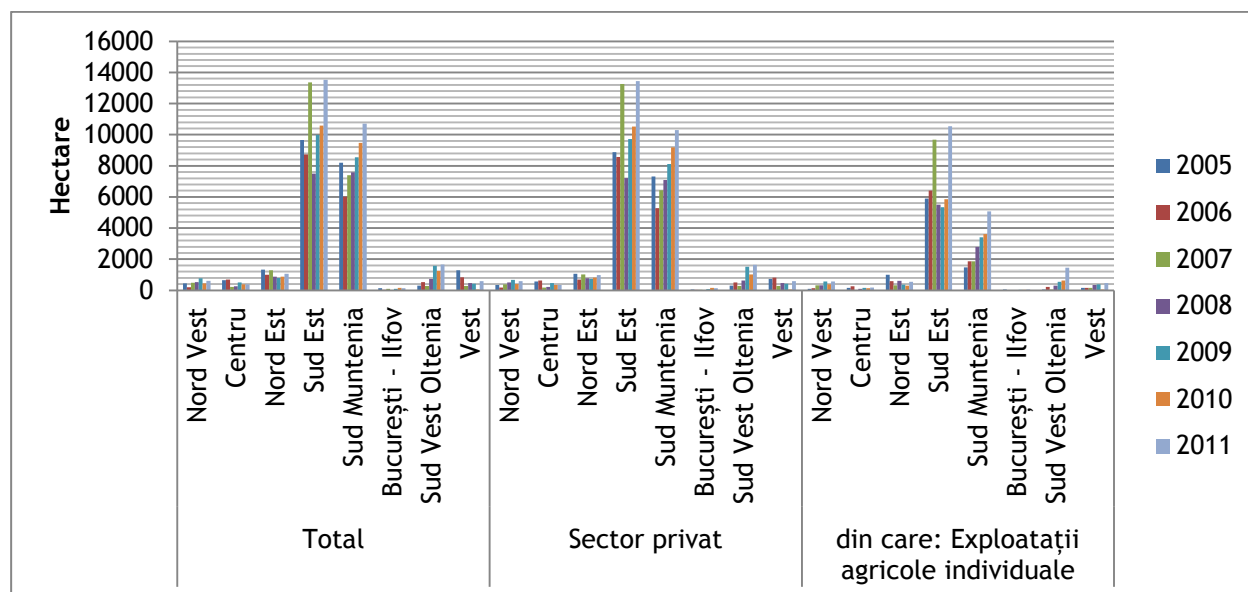

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Mazărea este cea mai importantă plantă în asigurarea rotației culturilor, fiind utilizată ca plantă premergătoare pentru toate culturile agricole. Cu toate acestea, la nivel național nu au fost înregistrate suprafețe foarte mari cultivate cu mazăre, în unele regiuni fiind chiar cultivată în proporții foarte mici, pe suprafețe de sub o mie de hectare, pe toată perioada analizată 2005 - 2011. În România suprafețele cultivate cu mazăre s-au extins de la 22.012 hectare în 2005 la 28.660 în 2011, o creștere semnificativă din punct de vedere procentual, dar nerepresentativă la nivelul totalului de suprafețe agricole.

Cele mai întinse suprafețe cultivate cu mazăre se regăseau la nivelul anului 2011 în regiunea Sud Est, cu 13.530 hectare reprezentând peste 47% din totalul pe țară, urmată de regiunea Sud Muntenia, cu 10.706 hectare reprezentând peste 37% din totalul național. În Sud Vest Oltenia au fost înregistrate doar 1.653 hectare cultivate cu mazăre pentru boabe, iar în restul regiunilor au fost înregistrate numai procente de sub 2% din totalul național. Producția de mazăre în sectorul privat a luat avânt în regiunile Sud Est, Sud Muntenia și Sud Vest Oltenia. Exploatațiile agricole individuale au un procent ridicat în cadrul sectorului privat, în special în regiunile Nord Vest (94%), Sud Vest Oltenia (88%), Vest (79%) și Sud Est (78%).

Figura nr. 221 Dinamica suprafețelor cultivate cu mazăre boabe, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

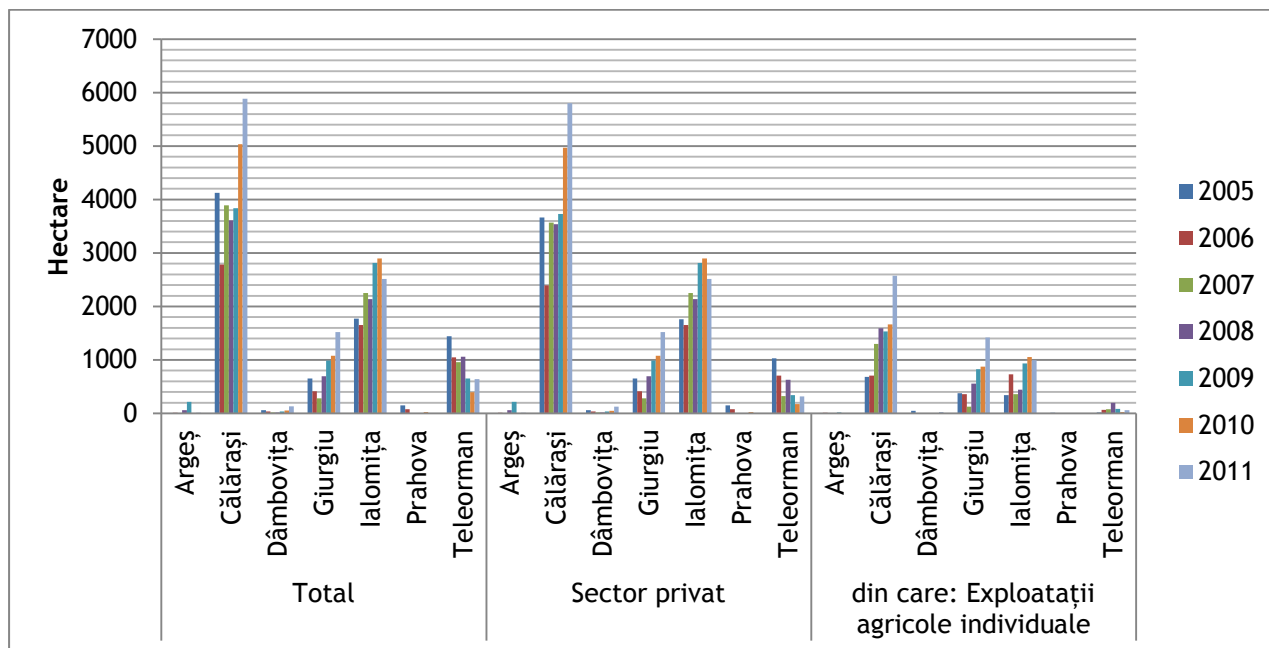

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivelul regiunii Sud Muntenia, mazărea a fost cultivată aproape integral numai în județele din sud, în județele Argeș, Prahova și Dâmbovița înregistrându-se suprafețe foarte mici cultivate: 132 hectare în Dâmbovița, 12 în Argeș și 3 în Prahova. Cu toate că mazărea este o cultură rezistentă la temperaturi scăzute, este nevoie de lumina solară pentru a se putea asigura o productivitate optimă, din acest motiv fiind preferată pentru cultivarea pe câmp, în zone deschise.

Cele mai întinse suprafețe cultivate cu mazăre s-au înregistrat în județul Călărași (5.884 hectare), Ialomița (2.516 hectare), Giurgiu (1.521 hectare) și mai puțin în Teleorman (638 hectare). La nivelul regiunii se observă un trend ascendent de expansiune a terenurilor cultivate cu mazăre, mazărea fiind tot mai cultivată pe exploatațiile agricole individuale.

Figura nr. 222 Dinamica suprafețelor cultivate cu mazăre boabe, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

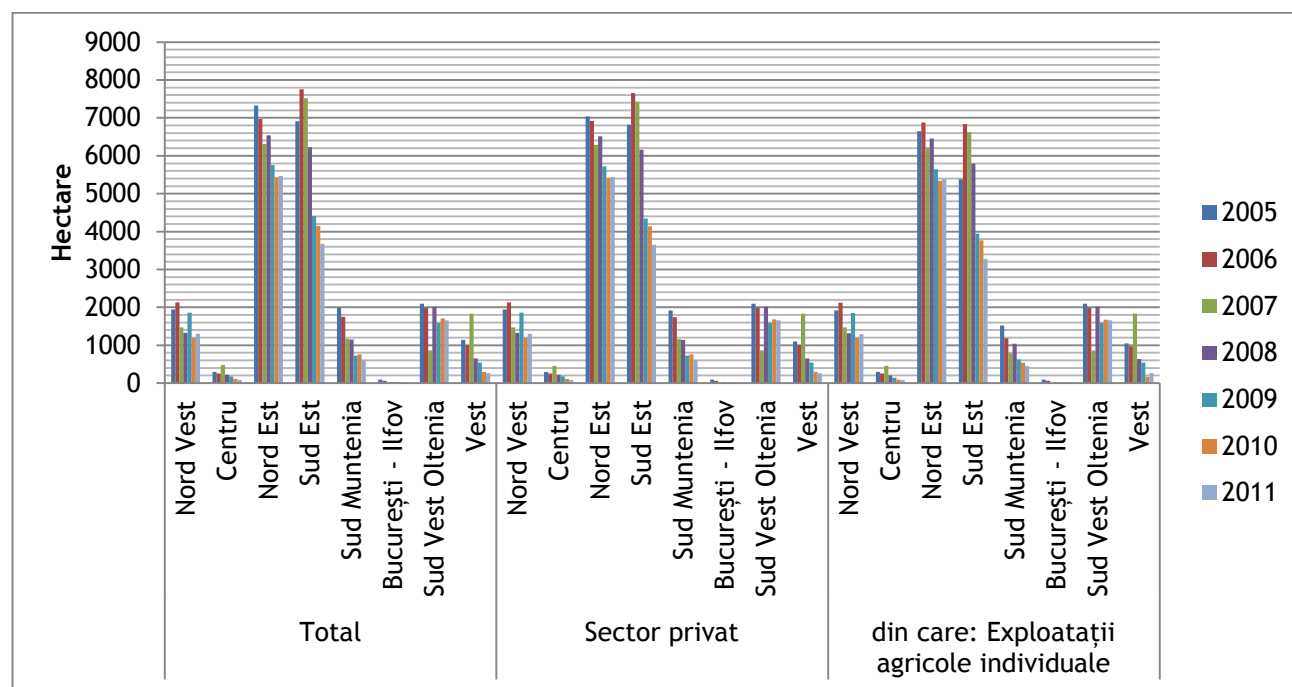

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Față de mazăre, fasolea este relativ mai pretențioasă, în special în ceea ce privește temperaturile calde, lumina și umiditatea solurilor. Necesitând un control mai bun al condițiilor pentru o recoltă mai bogată, este, în același timp, mai puțin cultivată decât mazărea, deși este un aliment foarte hrănitor și popular în alimentația omului. Fasolea a fost cultivată cu precădere în regiunea Nord Est (5.468 de hectare la nivelul anului 2011) și în regiunea Sud Est (3.676 hectare). Suprafețe mai mici au fost cultivate în regiunile Sud Vest Oltenia (1.658 hectare) și Nord Vest (1.300 hectare). De această dată, regiunea Sud Muntenia s-a clasat pe locul cinci, cu o suprafață cultivată foarte redusă, de 616 hectare. Suprafețe mai mici cultivate cu fasole s-au înregistrat în regiunile Vest, Centru și București - Ilfov.

Peste 90% din suprafețele cultivate cu fasole din România sunt exploatații individuale, mai puțin în regiunile Sud Muntenia și București - Ilfov, în cazul primei fiind înregistrată, în anul 2011, o pondere de doar 73% a suprafețelor cultivate cu fasole aparținând de exploatațiile agricole individuale.

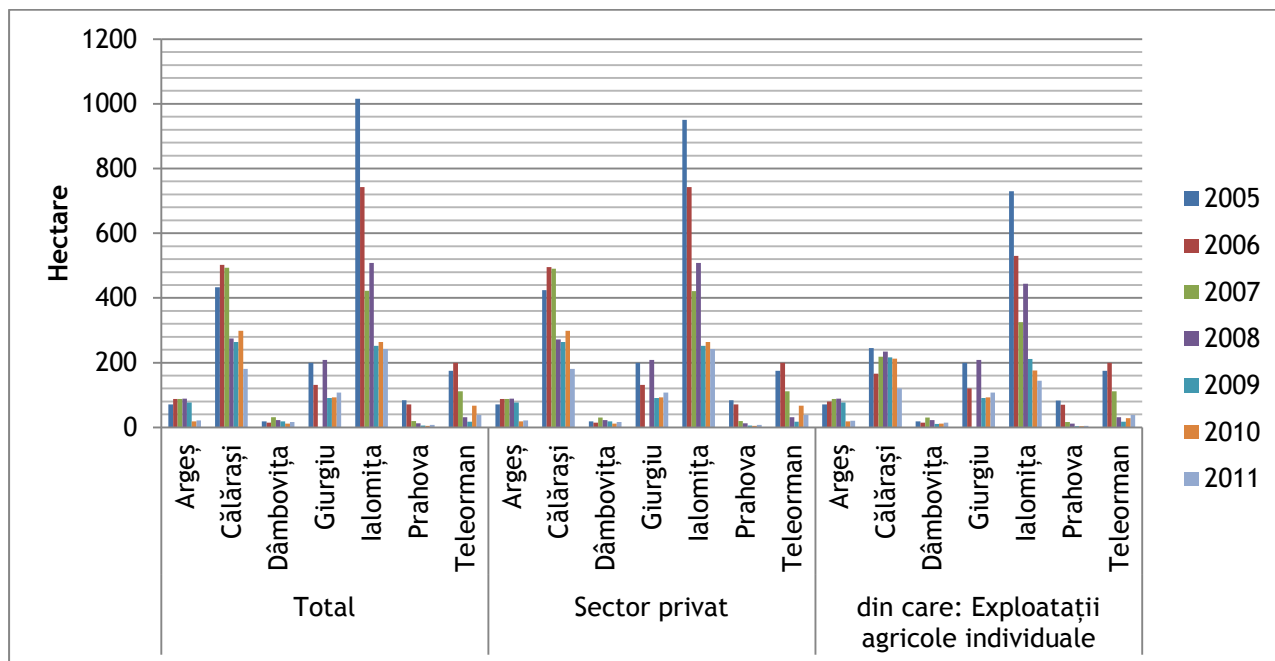
Figura nr. 223 Dinamica suprafețelor cultivate cu fasole boabe, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivelul regiunii Sud Muntenia, fasolea este mai puțin cultivată în județele din nord, fiind o cultură foarte sensibilă la temperaturile joase care pot apărea în zonele montane, chiar și în sezoanele calde. Fiind o plantă pretențioasă, în regiunea Sud Muntenia nu s-a bucurat de foarte multă popularitate, fiind cultivată pe suprafețe mult mai restrânse decât mazărea. Cele mai extinse suprafețe cultivate cu fasole au fost cele 242 hectare din județul Ialomița. Pe locul al doilea se afla județul Călărași cu 181 hectare, urmat de Giurgiu cu 108 hectare. În fiecare dintre județele Teleorman, Argeș, Dâmbovița și Prahova au fost cultivate sub 40 hectare, din care cea mai mare parte în gospodăriile populației, pentru care fasolea boabe constituie un aliment important.

Figura nr. 224 Dinamica suprafețelor cultivate cu fasole boabe, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Culturile de plante uleioase ocupă suprafețe semnificative în țara noastră. Din categoria plantelor oleaginoase fac parte acele specii în semințele cărora se găsesc cantități însemnate de grăsimi lichide (uleiuri), care pot fi extrase pe cale industrială. Cele mai importante plante uleioase cultivate pe teritoriul României sunt floarea - soarelui, rapița și soia.

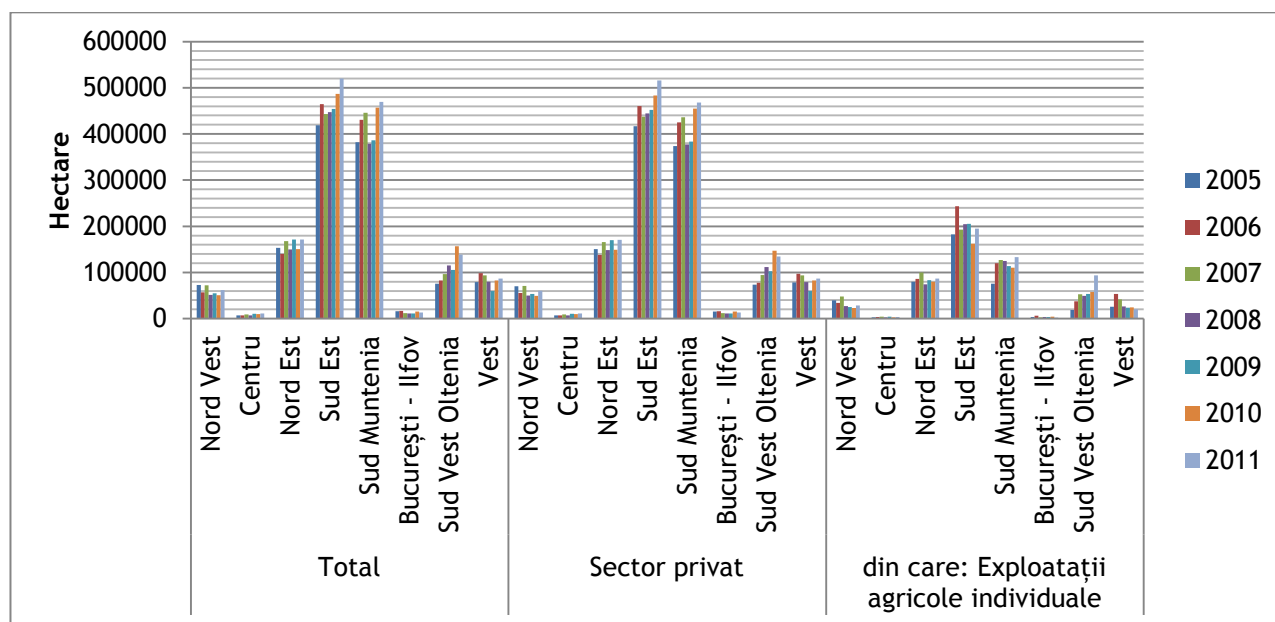
În România, în anul 2011, plantele uleioase erau cultivate pe o suprafață de 1.472.520 hectare. Din această suprafață, cea mai mare pondere aparținea regiunii Sud Est (35,29%). Regiunea Sud Muntenia se clasa pe a doua poziție, cu o suprafață de 469.480 hectare, reprezentând 31,88%. Regiunile cu cele mai mici suprafețe cultivate cu plante uleioase au fost Centru și București - Ilfov. Se constată așadar că, în regiunile situate pe teritoriul Câmpiei Române, suprafețe mari sunt destinate culturii de plante uleioase, întrucât acestea sunt plante iubitoare de căldură și lumină.

Analizând evoluția suprafețelor cultivate cu plante uleioase, se constată că, doar în regiunile Nord Vest și București - Ilfov aceste suprafețe s-au redus, în anul 2011, comparativ cu anul 2005, în vreme ce în restul regiunilor țării, acestea s-au extins. Cele mai semnificative

creșteri ale suprafețelor cultivate cu plante uleioase au avut loc în regiunile Sud Est (unde suprafața a crescut cu aproximativ 100.000 hectare în anul 2011, față de anul 2005) și Sud Muntenia (unde suprafața a crescut cu 87.202 hectare).

În 2011, în regiunile Sud Vest Oltenia și Nord Est au fost înregistrate cele mai mari ponderi ale suprafețelor cultivate cu plante uleioase în cadrul exploatațiilor agricole individuale (69,56%, respectiv 50,83%). Comparativ cu restul regiunilor de dezvoltare ale țării, regiunea Sud Muntenia înregistra o pondere relativ scăzută a suprafețelor cultivate cu plante uleioase în gospodăriile individuale (de 28,41%), ponderi mai mici fiind înregistrate doar în regiunile Vest (23,30%) și București - Ilfov (15,69%).

Figura nr. 225 Dinamica suprafețelor cultivate cu plante uleioase, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

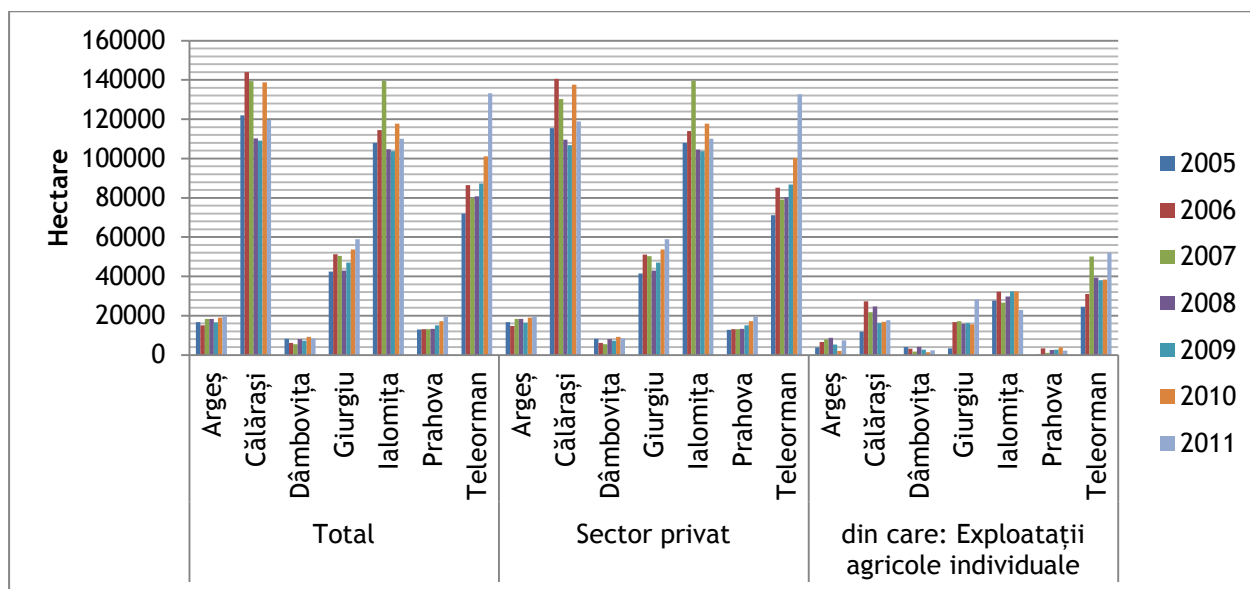
La nivelul regiunii Sud Muntenia, în anul 2011, cele mai întinse suprafețe cultivate cu plante uleioase se regăseau în județele Teleorman (cu o pondere de 28,37% din totalul suprafețelor cultivate cu aceste plante în regiune), Călărași (25,38%) și Ialomița (23,45%). Suprafețe relativ mari cultivate cu floarea - soarelui se regăseau și pe teritoriul județului Giurgiu (58.853 hectare, însemnând 12,54% din suprafața totală cultivată cu plante oleaginoase). În

județele din nordul regiunii, care au un relief montan, suprafețele cultivate cu plante uleioase erau restrânse: Argeș (19.848 hectare), Prahova (19.409 hectare) și Dâmbovița (8.436 hectare), întrucât condițiile climatice nu oferă premise favorabile dezvoltării acestor tipuri de plante.

Doar în județul Călărași, suprafața cultivată cu plante uleioase s-a redus în anul 2011, comparativ cu anul 2005, aspect ce poate fi corelat cu necesitatea asigurării rotației culturilor. În celelalte județe ale regiunii, suprafețele cultivate cu plante uleioase au înregistrat o creștere, cea mai mare extindere a suprafeței fiind întâlnită în județul Teleorman (unde suprafața cultivată cu plante uleioase a crescut cu 61.328 hectare în anul 2011, față de 2005).

În ceea ce privește forma de proprietate, majoritatea suprafețelor cultivate cu plante uleioase din regiunea Sud Muntenia, aparțineau în anul 2011, sectorului privat. În cadrul acestui sector, cele mai mari ponderi ale suprafețelor cultivate în exploatațile agricole individuale s-au înregistrat în județele Giurgiu (47,93%), Teleorman (39,26%) și Argeș (38%). Cele mai mici ponderi au fost înregistrate în județele Prahova (11,58%) și Călărași (14,85%), iar ponderi până în 30% au înregistrat județele Ialomița și Dâmbovița.

Figura nr. 226 Dinamica suprafețelor cultivate cu plante uleioase, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Distribuția culturilor de floarea - soarelui pe teritoriul țării depinde de o serie de factori, dintre care cei mai importanți sunt nivelul de umiditate al solului și caracteristicile acestuia, precum și planta premergătoare. Cu toate acestea, floarea - soarelui este o plantă care are capacitatea de a se adapta diferitelor condiții de mediu.

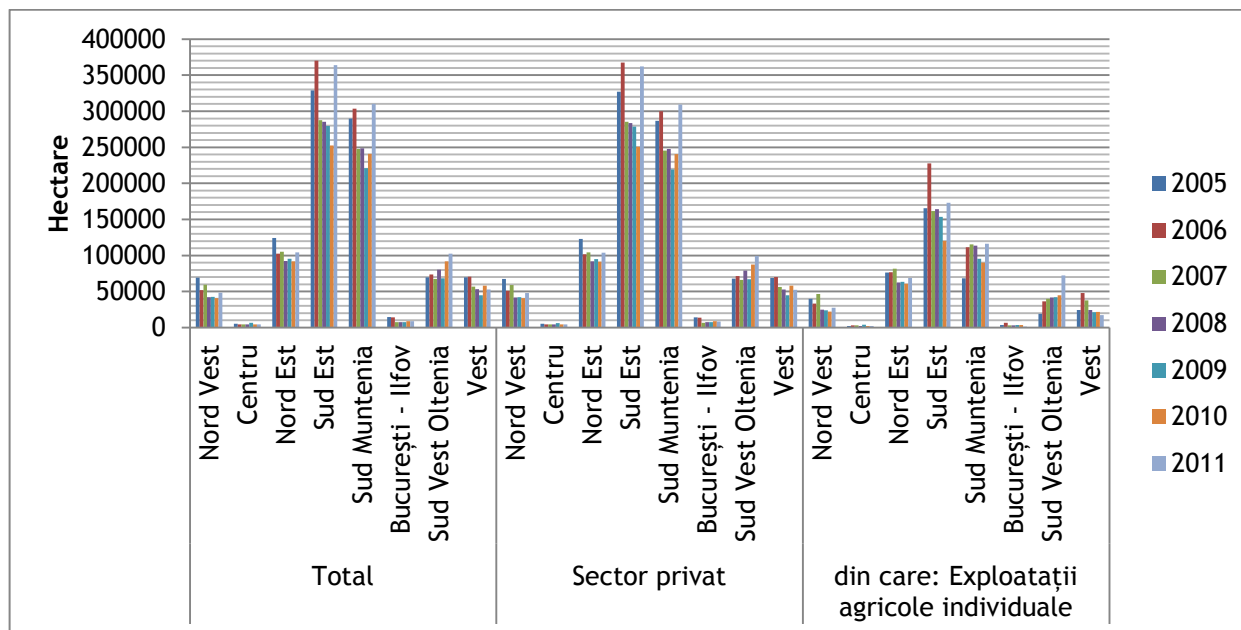
În România, culturile de floarea - soarelui ocupau în anul 2011, 67,57% din totalul suprafețelor cultivate cu plante uleioase, însemnând 994.984 hectare. Din totalul suprafețelor cultivate cu floarea - soarelui, în același an, cele mai întinse suprafețe aparțineau regiunilor Sud Est și Sud Muntenia, care dețineau o pondere de 36,39%, respectiv 31,17%. Se constată așadar că floarea - soarelui este răspândită cu precădere în Câmpia Română și Câmpia Dobrogei, datorită prezenței cernoziomurilor și condițiilor de temperatură din aceste zone. Cele mai reduse suprafețe cultivate cu această plantă uleioasă s-au înregistrat în regiunile Centru (doar 4.432 hectare, întrucât relieful muntos nu permite dezvoltarea acestei culturi) și București - Ilfov (8.813 hectare).

Dinamica suprafețelor cultivate cu floarea - soarelui evidențiază o extindere a acestor suprafețe în anul 2011, comparativ cu anul 2005, doar în regiunile Sud Vest Oltenia, Sud Est și Sud Muntenia.

Cele mai mari ponderi ale suprafețelor cultivate cu floarea - soarelui aparținând exploatațiilor agricole individuale au fost înregistrate, în anul 2011, în regiunile Nord Est (66,30%) și Nord Vest (57,16%). Ponderi mai scăzute au fost înregistrate în regiunile București - Ilfov (17,70%), Vest (33,25%) și Sud Muntenia (37,60%, însemnând că, la nivelul acestei regiuni, din totalul de 310.144 hectare cultivate cu floarea - soarelui în anul 2011, 116.309 aparțineau exploatațiilor agricole individuale).

Îngrijorător este faptul că în ultimii ani, fermierii au extins nepermis de mult suprafețele cultivate cu floarea - soarelui, neținând cont de necesitatea impusă de respectarea rotației. Din tehnologie, floarea - soarelui ar trebui să revină după ea însăși după 6-7 ani. Dar, ca un semnal de alarmă care ar fi trebuit tras de către specialiști, în ultimii ani, s-a practicat tot mai mult rotația între rapiță și floarea - soarelui, lucru absolut greșit, deoarece atât rapița cât și floarea - soarelui au patogeni comuni și există riscul ca în viitorii ani să nu se mai poată cultiva nici una din aceste două specii, atât de rentabile și agreate de fermieri.

Figura nr. 227 Dinamica suprafețelor cultivate cu floarea - soarelui, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

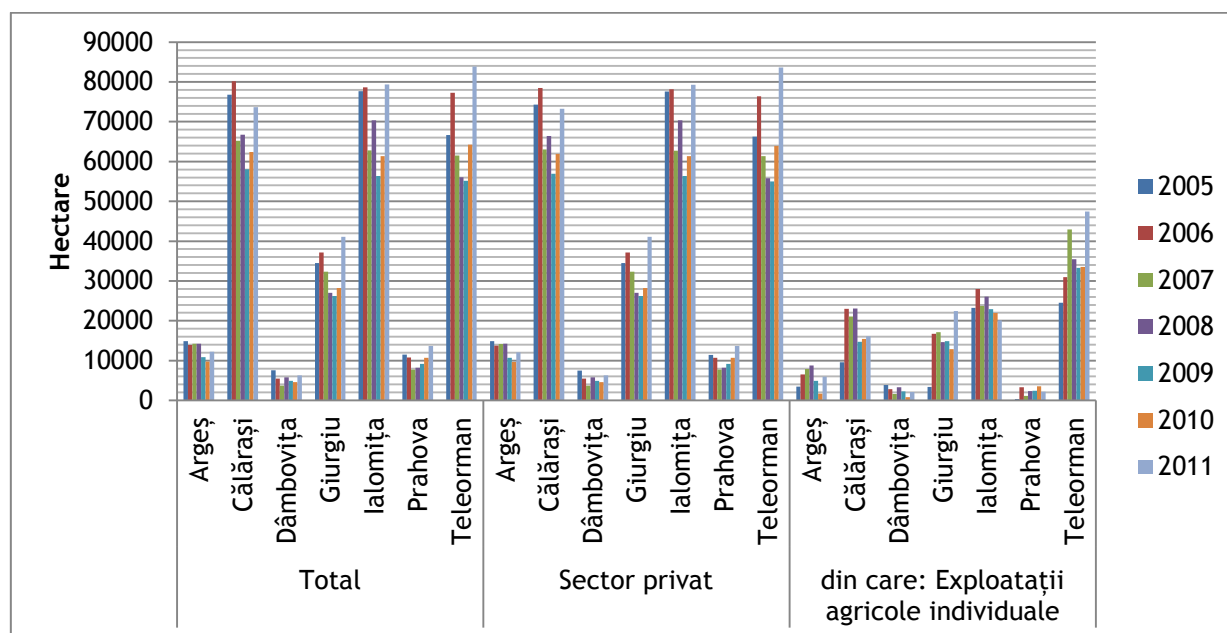

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În regiunea Sud Muntenia, în anul 2011, județele cu cele mai mari suprafețe cultivate cu floarea - soarelui au fost județele din sud, care prezintă condiții favorabile dezvoltării acestei culturi: soluri fertile și temperaturi optime. Astfel, din totalul suprafețelor cultivate cu floarea - soarelui, 27,05% aparțineau județului Teleorman, 25,58% județului Ialomița și 23,75% județului Călărași. Și în județul Giurgiu culturile de floarea - soarelui ocupau suprafețe relativ mari (13,25% din totalul suprafețelor cultivate cu această plantă). Așa cum era de așteptat, în județele din partea de nord a regiunii, situate într-o zonă montană, floarea - soarelui s-a cultivat pe suprafețe restrânse, ponderea acestora fiind de 4,42% în județul Prahova, 3,93% în județul Argeș și 2,03% în Dâmbovița.

Ponderea suprafețelor agricole cultivate în cadrul exploatațiilor individuale din sectorul privat a variat de la 15,64% în județul Prahova, la 56,71% în Teleorman.

Figura nr. 228 Dinamica suprafețelor cultivate cu floarea-soarelui, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

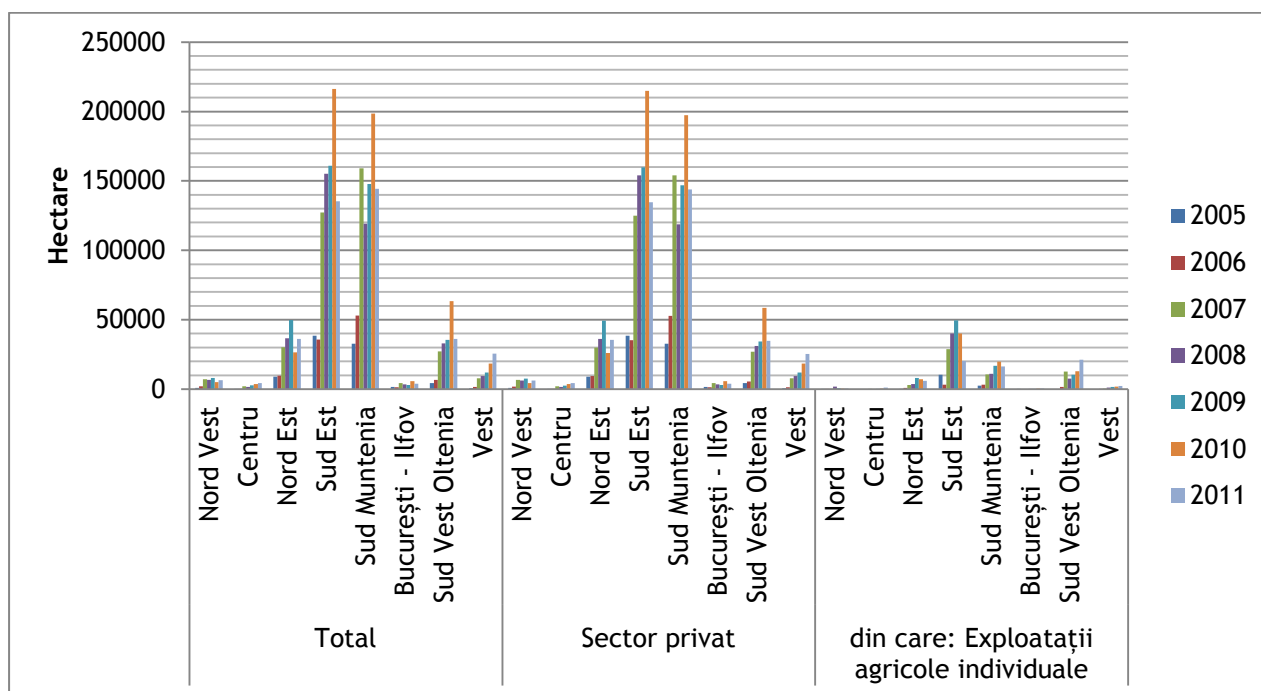

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În anul 2011, suprafața totală cultivată cu rapiță la nivelul României era de 392.668 hectare, însemnând 26,67% din totalul suprafețelor cultivate cu plante uleioase. Cele mai întinse suprafețe cultivate cu rapiță se aflau în regiunea Sud Muntenia, care deținea 36,77% din totalul suprafețelor cultivate cu această plantă. O pondere importantă a suprafețelor destinate acestui tip de cultură exista și în regiunea Sud Est (34,48%). Se observă așadar că rapița este o plantă care se pretează cultivării în zonele de câmpie, ce prezintă soluri bogate în elemente nutritive. Celelalte regiuni ale țării, dețineau în anul 2011, suprafețe mici de rapiță, cu ponderi sub 10%.

Suprafețele cultivate cu rapiță au înregistrat o evoluție ascendentă în perioada 2005 - 2011, în toate regiunile de dezvoltare. În majoritatea regiunilor, ponderea suprafețelor cultivate cu rapiță în cadrul exploatațiilor agricole individuale a fost relativ scăzută, cu excepția regiunii Sud Vest Oltenia, unde 61,14% din totalul suprafețelor cultivate cu rapiță au aparținut exploatațiilor individuale.

Figura nr. 229 Dinamica suprafețelor agricole cultivate cu rapiță, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

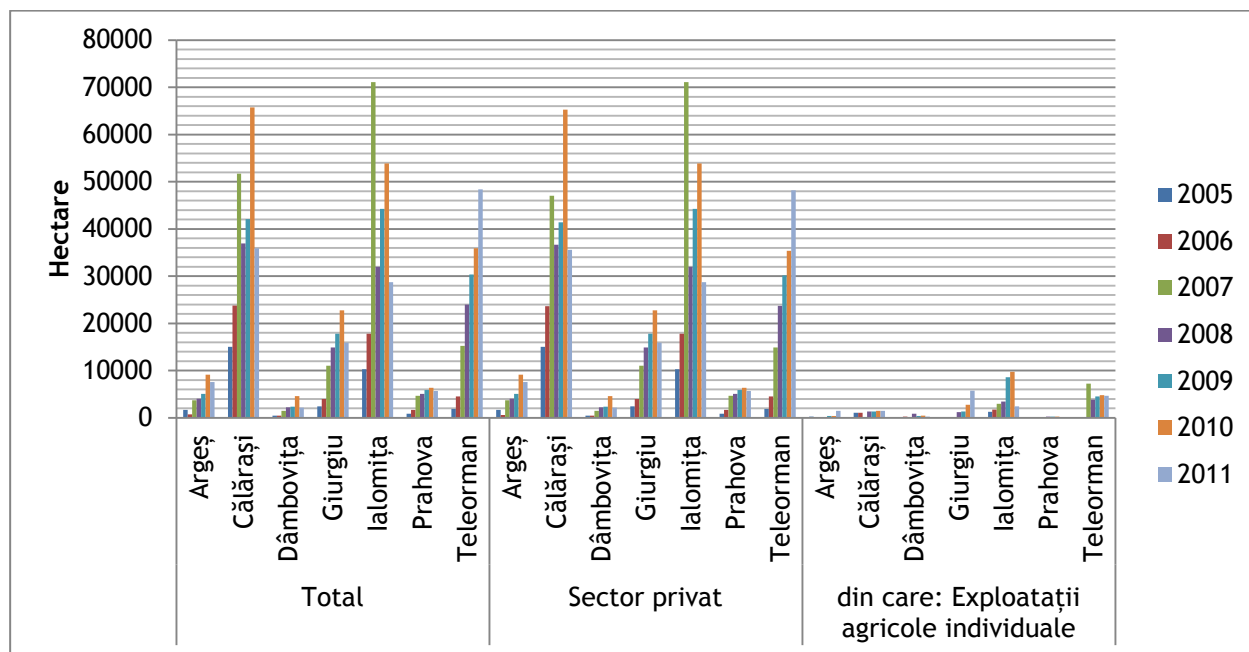
În anul 2011, în regiunea Sud Muntenia, suprafața cultivată cu rapiță era de 144.394 hectare, însemnând 30,76% din totalul suprafeței cultivate cu plante uleioase. Cele mai mari suprafețe de rapiță au fost cultivate în județele din sud, întrucât această plantă necesită soluri bogate în elemente nutritive și bine aprovizionate cu apă: Teleorman (48.360 hectare), Călărași (35.939 hectare), Ialomița (28.752 hectare) și Giurgiu (15.939 hectare). În județele din nordul regiunii, suprafețele cultivate cu rapiță au fost mult mai mici: Argeș (7.563 hectare), Prahova (5.706 hectare) și Dâmbovița (2.142 hectare).

Evoluția suprafețelor cultivate cu rapiță a înregistrat un trend ascendent în perioada 2005 - 2011, la nivelul tuturor județelor din regiune. Cele mai mari creșteri au cunoscut județele Teleorman și Călărași.

În ceea ce privește structura suprafețelor pe forme de proprietate, se constată, că spre deosebire de suprafețele cultivate cu floarea - soarelui, cele cultivate cu rapiță au înregistrat ponderi scăzute în cadrul exploatațiilor agricole individuale: 1,84% în Prahova, 4,24% în Călărași,

8,56% în Ialomița, 9,70% în Teleorman, 12,98% în Dâmbovița, 19,85% în Argeș și 36,22% în Giurgiu.

Figura nr. 230 Dinamica suprafețelor agricole cultivate cu rapiță, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

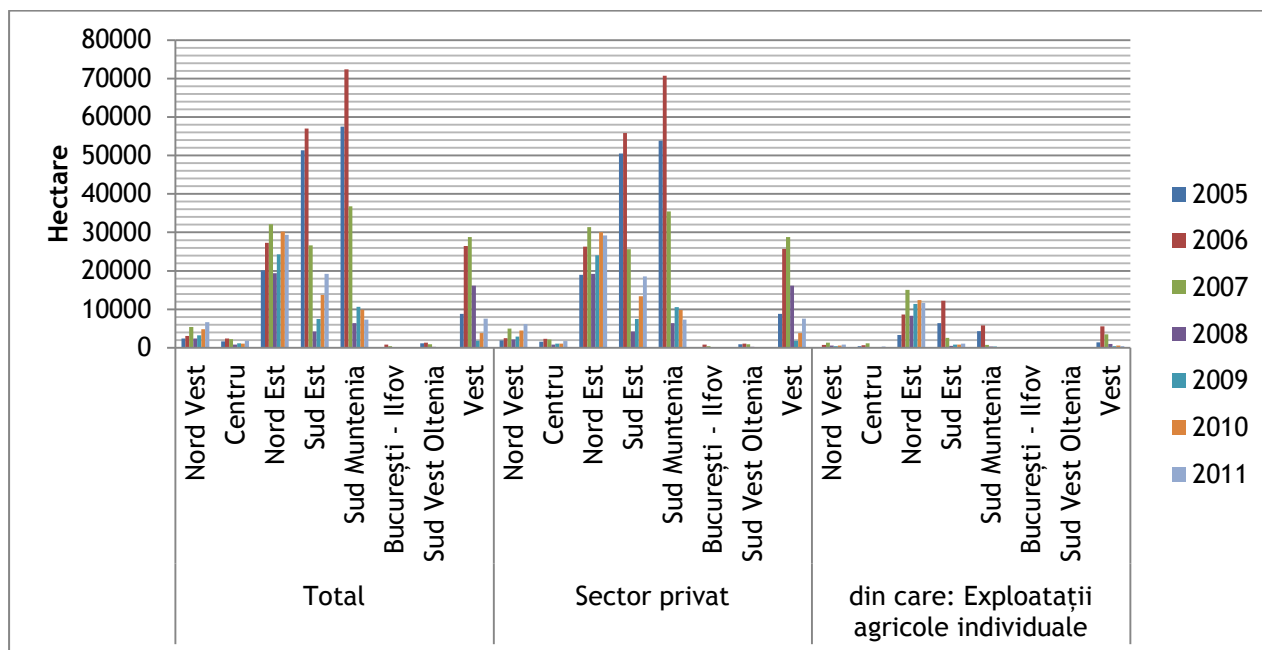
Plantele de soia au un conținut ridicat de proteină, fiind deosebit de valoroase în alimentația animalelor. Printre avantajele cultivării de soia se numără posibilitatea de a o cultiva timp de mai mulți ani la rând pe același teren și proprietatea acestora de a fi o bună premurgătoare pentru majoritatea culturilor agricole anuale.

Din totalul suprafețelor cultivate cu plante oleaginoase în anul 2011, la nivel național, doar 4,89% erau cultivate cu soia boabe (72.056 hectare). Dintre acestea, cele mai mari suprafețe au fost cultivate în regiunea Nord Est (29.373 hectare) și Sud Est (19.222 hectare). Regiunea Sud Muntenia ocupa poziția a patra, cu o suprafață de 7.322 hectare cultivate cu soia, după regiunea Vest (7.571 hectare).

În anul 2011, regiunile București - Ilfov și Nord Est au înregistrat cele mai mari ponderi ale suprafețelor de soia cultivate în cadrul exploatațiilor agricole individuale. În regiunea Sud

Muntenia, doar 177 hectare au fost cultivate cu soia boabe în exploatațiile agricole individuale (2,42%).

Figura nr. 231 Dinamica suprafețelor cultivate cu soia boabe, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

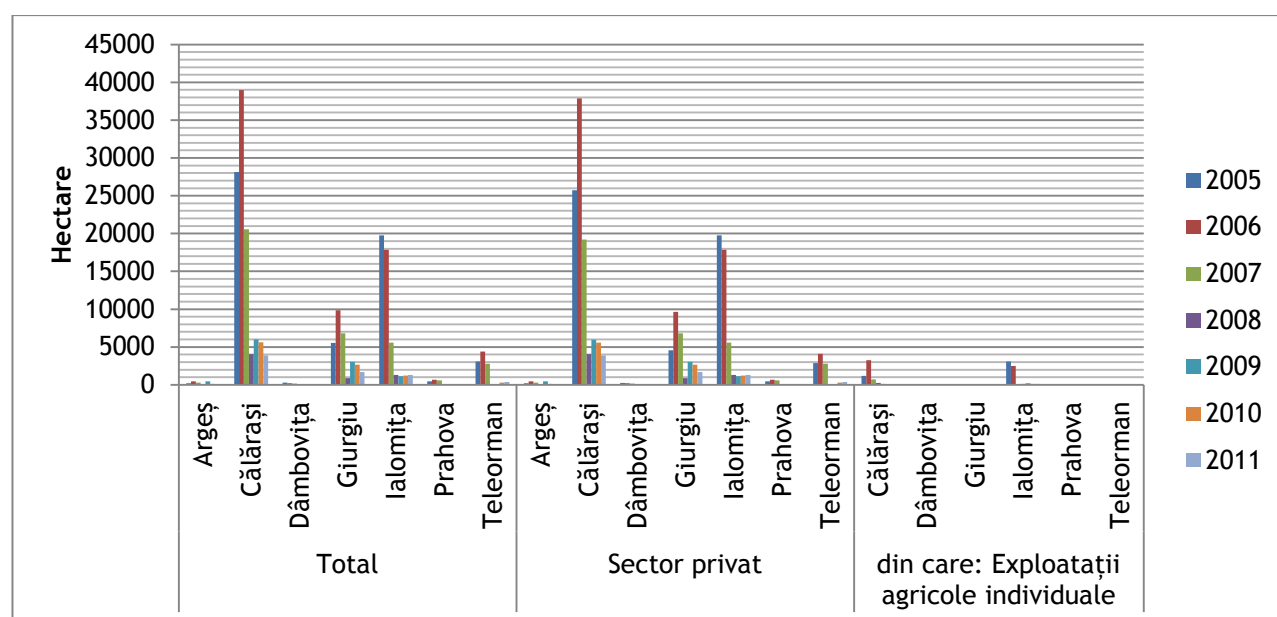
Din totalul de 7.322 hectare cultivate cu soia boabe în regiunea Sud Muntenia, în anul 2011, 58,21% aparțineau județului Călărași (3.896 hectare), întrucât acesta este situat într-o zonă cu cernoziomuri, singurul dezavantaj pe care îl prezintă pentru acest tip de cultură fiind umiditatea scăzută, care trebuie compensată prin irigare. Suprafețe relativ mari au fost cultivate cu soia și în județele Giurgiu (1.679 hectare) și Ialomița (1.305 hectare). În județul Teleorman, suprafața cultivată cu soia a fost de 354 hectare, în scădere semnificativă comparativ cu anul 2005.

Plantele de soia boabe au fost cultivate pe suprafețe mici în județele din nordul regiunii, unde condițiile pedoclimatice nu permit cultivarea soiei decât pe arii restrânse: 85 hectare în Argeș și 4 hectare în Dâmbovița. Pentru Prahova nu se cunosc date aferente anului 2011.

Analiza evoluției suprafețelor cultivate cu soia evidențiază o scădere a acestor suprafețe în anul 2011 comparativ cu anul 2005, la nivelul tuturor județelor regiunii, cu precădere în județele Călărași și Ialomița.

În ceea ce privește cultivarea plantelor de soia boabe în cadrul exploatațiilor agricole individuale, la nivelul anului 2011, există date disponibile doar pentru județele Ialomița și Călărași, care evidențiază o pondere scăzută a suprafețelor cultivate cu soia în exploatațiile agricole individuale.

Figura nr. 232 Dinamica suprafețelor cultivate cu soia boabe, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

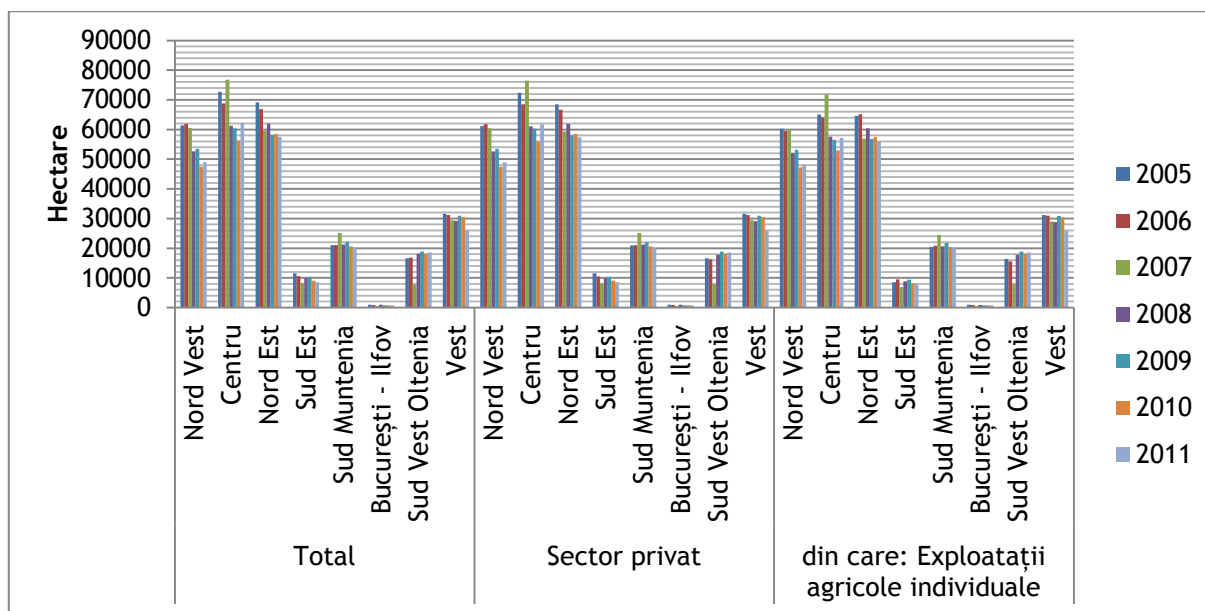

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivel național, suprafețele cultivate cu cartofi au înregistrat un trend descendent în perioada analizată, regiunea Sud Vest Oltenia fiind singura care, în 2011, a avut mai multe suprafețe cultivate decât în 2005, cu toate că în acest an a avut de fapt, la nivel național, cele mai puține suprafețe cultivate, după regiunea București - Ilfov. Cartoful poate fi cultivat pe solurile pe care cultivarea cerealelor nu are o productivitate foarte bună, cum ar fi solurile nisipoase din regiunea Sud Vest Oltenia și din zona malului Dunării.

În regiunea Sud Muntenia, cultura cartofului nu s-a realizat pe suprafețe mari, fiind din acest punct de vedere a 5-a regiune, după Centru, Nord Est, Nord Vest și Vest. Evoluția suprafețelor cultivate a înregistrat valori relativ constante în perioada analizată 2005 - 2011, cele mai întinse suprafețe cultivate cu cartofi fiind înregistrate în anul 2007 (25.171 hectare).

Figura nr. 233 Dinamica suprafețelor cultivate cu cartofi - total, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

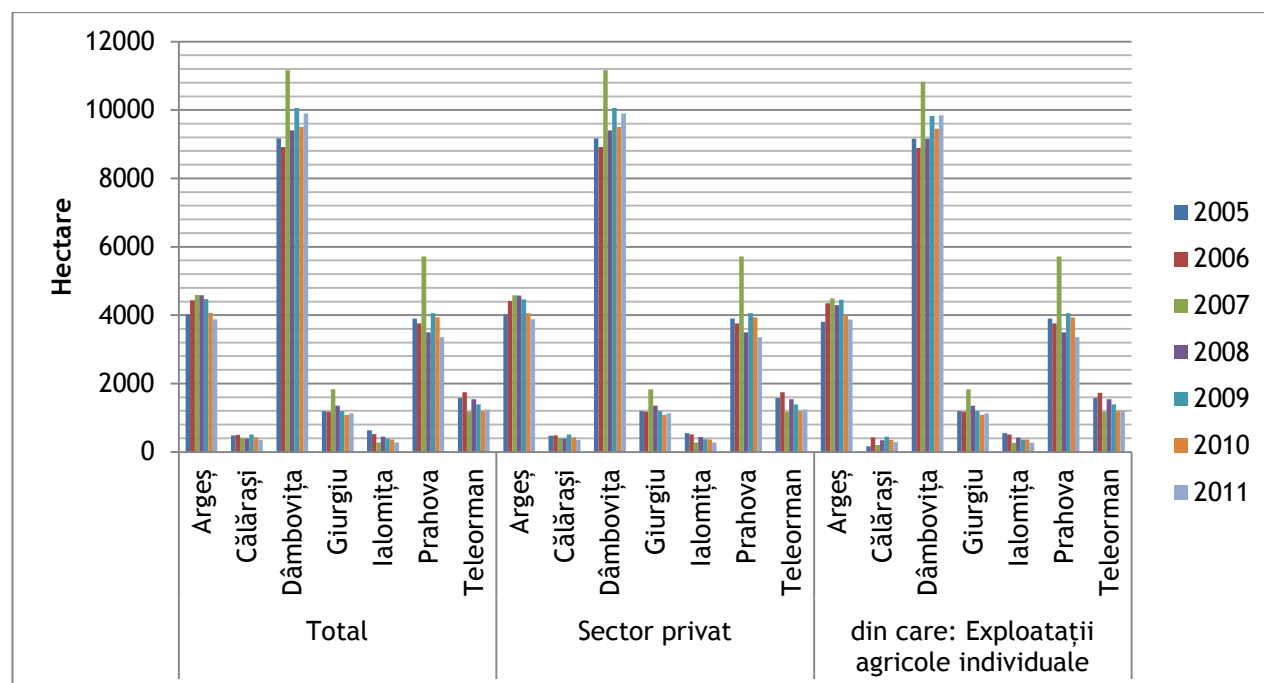
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivelul regiunii Sud Muntenia, județul cu cea mai mare suprafață cultivată cu cartofi a fost, în anul 2011, Dâmbovița, cu 9.900 hectare. Datorită poziției geografice, județul a înregistrat mult mai puține suprafețe de culturi cerealiere, alături de Argeș și Prahova. Cartoful însă este mai puțin pretențios în ceea ce privește solurile, lumina și temperatura și are o productivitate mai bună decât alte culturi în aceste zone. Ca și suprafețe, Argeș și Prahova se poziționează după Dâmbovița, deși la o distanță considerabilă, având sub 4 mii de hectare cultivate în 2011.

Județele din zona de câmpie au înregistrat culturi de cartofi mult mai mici, doar Teleorman și Giurgiu trecând de o mie de hectare, în Călărași înregistrându-se doar 354 hectare, iar în Ialomița 281.

În toate județele, suprafețele cultivate cu cartofi sunt aproape integral parte din exploatațile agricole individuale, fiind un aliment de bază, practic și ușor de folosit în alimentația zilnică.

Figura nr. 234 Dinamica suprafețelor cultivate cu cartofi - total, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

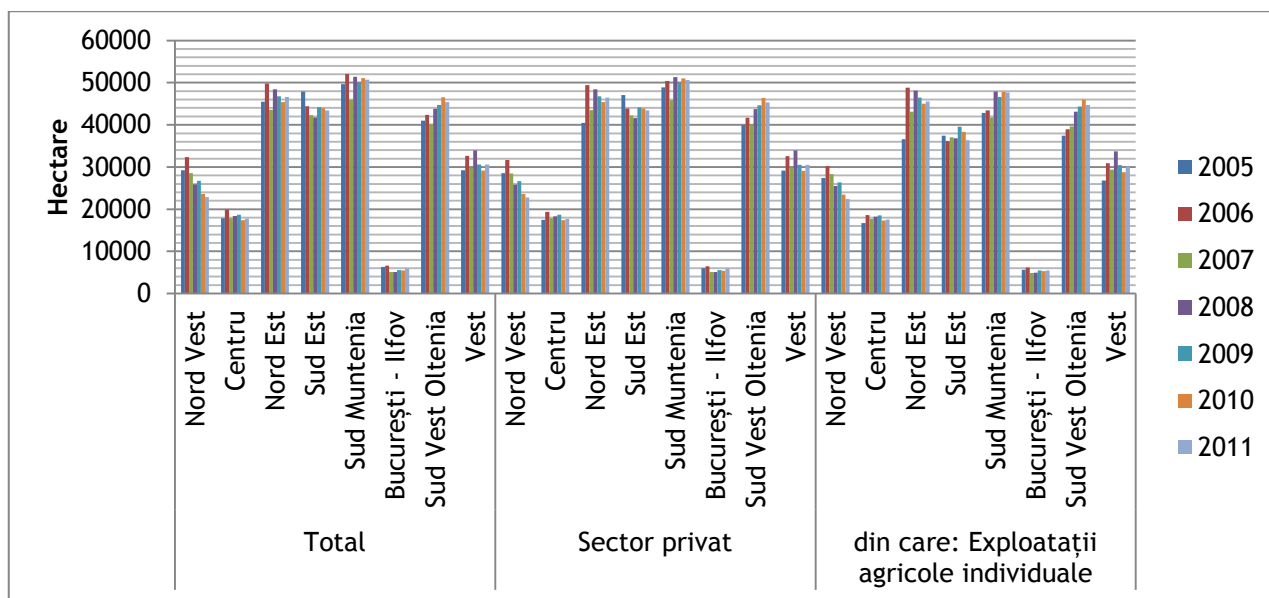

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Cultivarea legumelor trebuie să țină cont de condițiile pedoclimatice specifice fiecărei zone, favorabile sau nu dezvoltării unor recolte productive. În regiunea Sud Muntenia diversitatea formelor de relief și a condițiilor climatice determină posibilitatea cultivării unor soiuri diverse de legume. Astfel, în anul 2011, regiunea Sud Muntenia deținea cele mai întinse suprafețe cultivate cu legume la nivel național (50.710 hectare din totalul de 263.359 hectare). Această poziție s-a menținut pe parcursul întregii perioade de timp (2005 - 2011). Se constată apartenența acestor suprafețe la sectorul privat, suprafețele cultivate cu legume aparținând cu preponderență exploatațiilor agricole individuale.

Cele mai reduse ponderi ale suprafețelor agricole cultivate în cadrul exploatațiilor agricole individuale se regăseau în regiunea Sud Est (83%), iar cele mai mari în regiunea Centru (99,16%). În regiunea Sud Muntenia 94,05% din suprafețele cultivate cu legume în sectorul privat aparțineau exploatațiilor individuale.

Figura nr. 235 Dinamica suprafețelor agricole cultivate cu legume - total, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

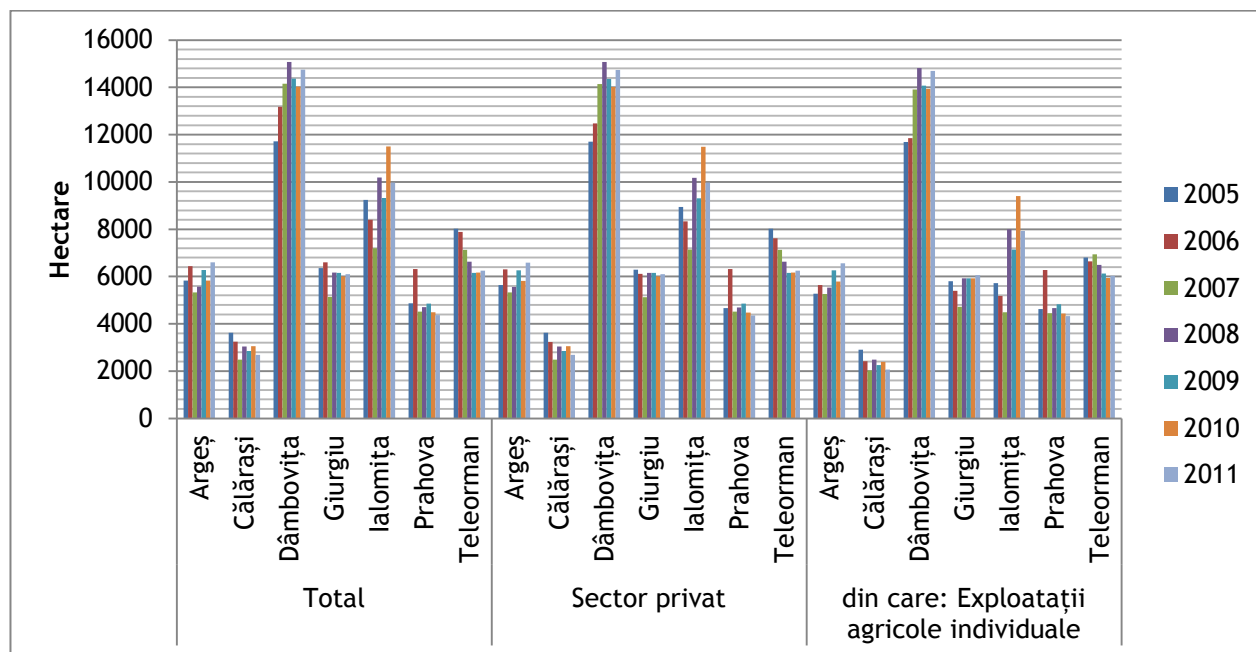
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivelul regiunii Sud Muntenia, în anul 2011, cele mai mari suprafețe de legume erau cultivate în județele Dâmbovița (14.744 hectare) și Ialomița (9.976 hectare). Județul Dâmbovița deținea cele mai mari suprafețe cultivate cu legume, întrucât pe teritoriul său se situa cel mai mare bazin legumicol al țării - în comuna Băleni. Valori apropiate în ceea ce privește mărimea suprafețelor cultivate cu legume au fost înregistrate, în același an, în județele Argeș (6.596 hectare), Teleorman (6.242 hectare) și Giurgiu (6.105 hectare). Pe ultimele poziții s-au situat județele Prahova (4.362 hectare) și Călărași (2.685 hectare).

În ceea ce privește forma de proprietate, în toate județele regiunii, peste 99,7% din suprafețele ocupate cu legume se aflau în sectorul privat. Dintre acestea, 94% aparțineau

exploatațiilor agricole individuale, județul Dâmbovița deținând cea mai mare pondere a suprafețelor în cadrul acestei forme de proprietate privată, iar județul Călărași, cea mai mică.

Figura nr. 236 Dinamica suprafețelor agricole cultivate cu legume - total, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

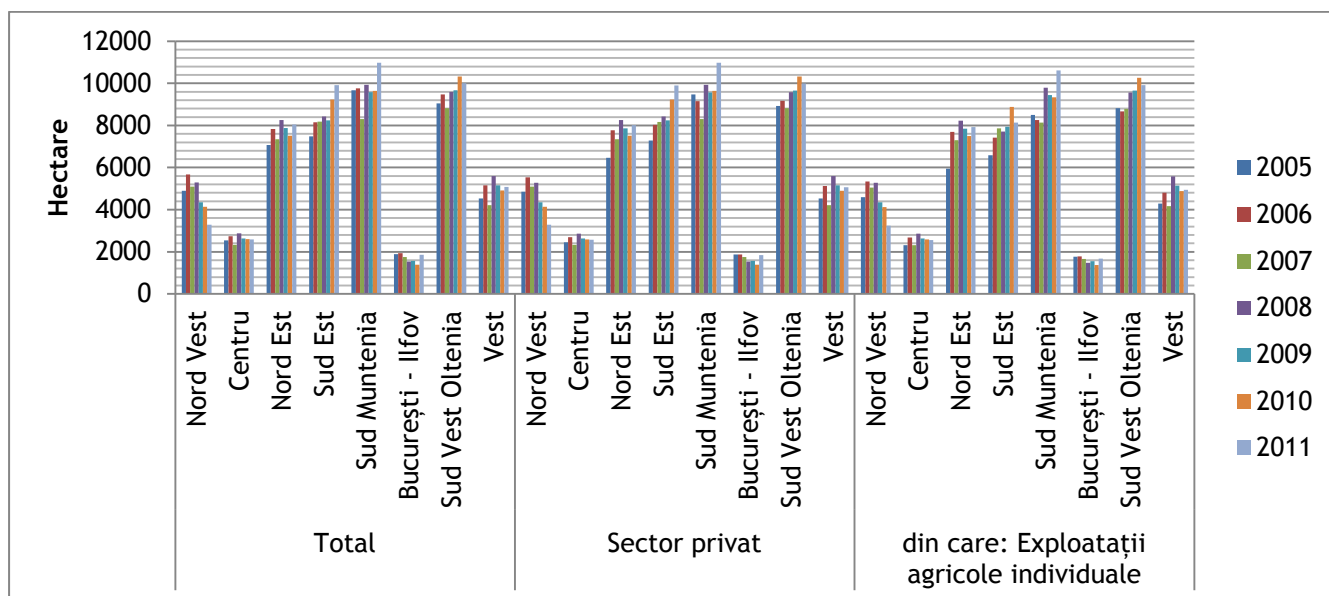
Zonarea legumelor nu se realizează întâmplător, ci trebuie să țină cont de o serie de condiții, dintre care cele mai importante sunt cerințele diferitelor soiuri de legume și factorii de mediu.

În continuare sunt prezentate date referitoare la suprafețele agricole cultivate cu principalele tipuri de legume și distribuția acestora la nivel național și la nivelul județelor regiunii Sud Muntenia.

La nivel național, în anul 2011, regiunea Sud Muntenia ocupa prima poziție în ceea ce privește mărimea suprafețelor agricole cultivate cu tomate (10.980 hectare din totalul de 51.754 hectare), fiind urmată de regiunile Sud Vest Oltenia și Sud Est. Se constată așadar, că tomatele sunt cultivate cu precădere în partea de sud a țării, unde există condiții favorabile dezvoltării acestora (existența solurilor foarte fertile, condiții climatice optime).

Suprafețele cultivate cu tomate au aparținut aproape în totalitate sectorului privat, aceste legume fiind cultivate cu precădere, în toate regiunile țării, în cadrul exploatațiilor agricole individuale. Cele mai reduse suprafețe cultivate cu tomate în cadrul exploatațiilor agricole individuale aparțineau regiunii Sud Est.

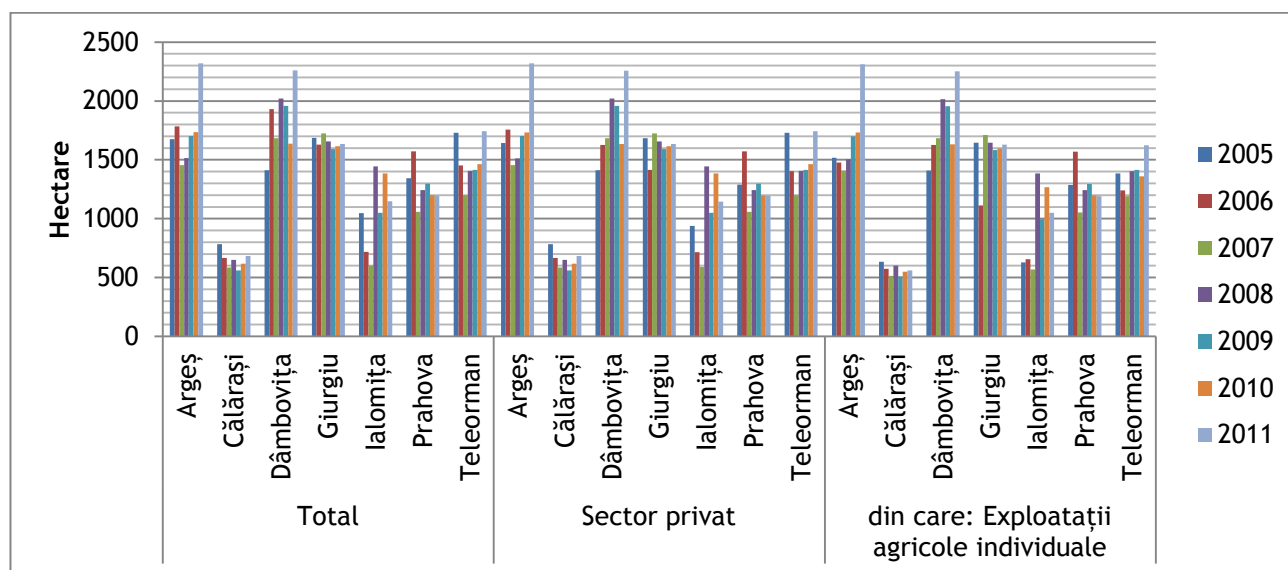
Figura nr. 237 Dinamica suprafețelor agricole cultivate cu tomate, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: INS TEMPO, 2012

Din varietatea de legume cultivate la nivelul regiunii Sud Muntenia, tomatele ocupau cele mai întinse suprafețe, ponderea acestora din totalul suprafețelor cultivate fiind de 18,21% la nivelul anului 2011. Acest lucru este determinat de faptul că tomatele se dezvoltă cu ușurință atât în condițiile de mediu existente în sudul regiunii cât și în nordul său. Cele mai întinse suprafețe cultivate cu tomate se regăseau în județele Argeș (2.320 hectare) și Dâmbovița (2.260 hectare). Acestea au fost urmate de județele Teleorman (1.742 hectare), Giurgiu (1.634 hectare), Prahova (1.194 hectare) și Ialomița (1.147 hectare). În județul Călărași, aceste legume au fost cultivate pe suprafețe mai restrânse (683 hectare).

Figura nr. 238 Dinamica suprafețelor cultivate cu tomate, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

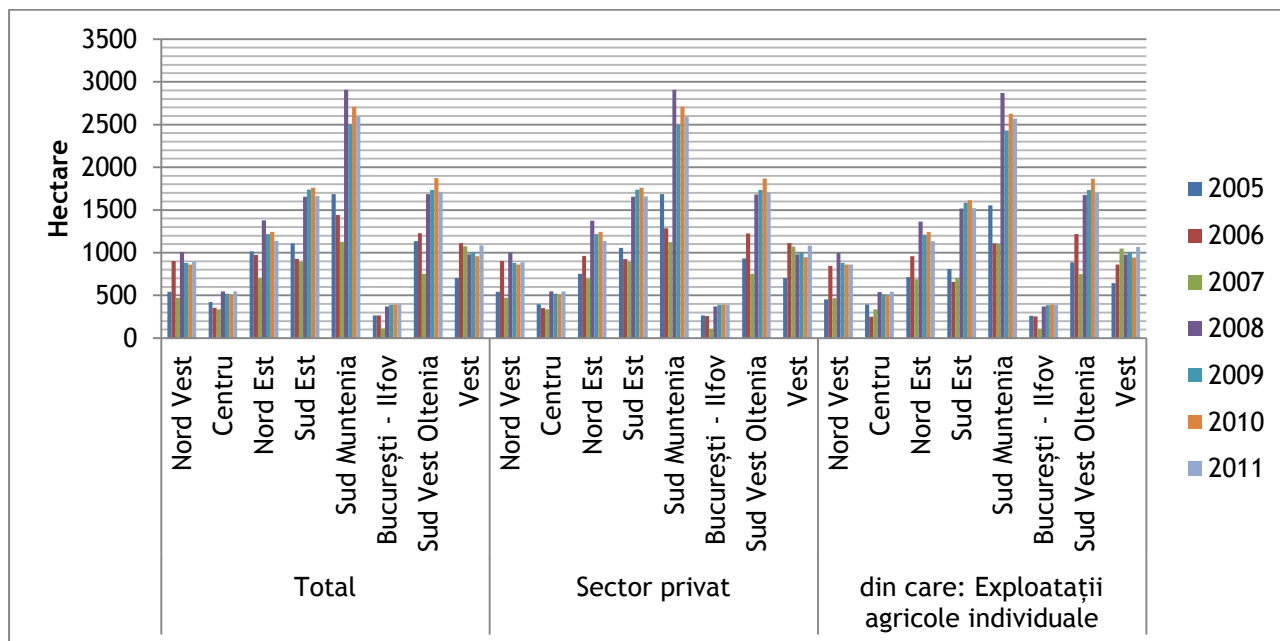

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Din totalul legumelor cultivate la nivel național, vinetele ocupau suprafețe mai mici (10.020 hectare din 263.359 hectare). În anul 2011, în regiunea Sud Muntenia existau cele mai întinse suprafețe cultivate cu această legumă (2.592 hectare), situație menținută pe întreaga perioadă de timp analizată: 2005 - 2011. Alte regiuni în care au fost cultivate vinete pe suprafețe relativ mari au fost, în anul 2011, Sud Vest Oltenia și Sud Est. Se constată, la fel ca în cazul culturilor de tomate, cultivarea cu precădere a vinetelor în regiunile din sudul României, care beneficiază de prezența cernoziomurilor și solurilor aluvionale, necesare dezvoltării corespunzătoare a acestei culturi.

În anul 2011, vinetele au fost cultivate aproape în totalitate în cadrul exploatațiilor agricole individuale, fiind utilizate cu precădere pentru autoconsum.

Figura nr. 239 Dinamica suprafețelor agricole cultivate cu vinete, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

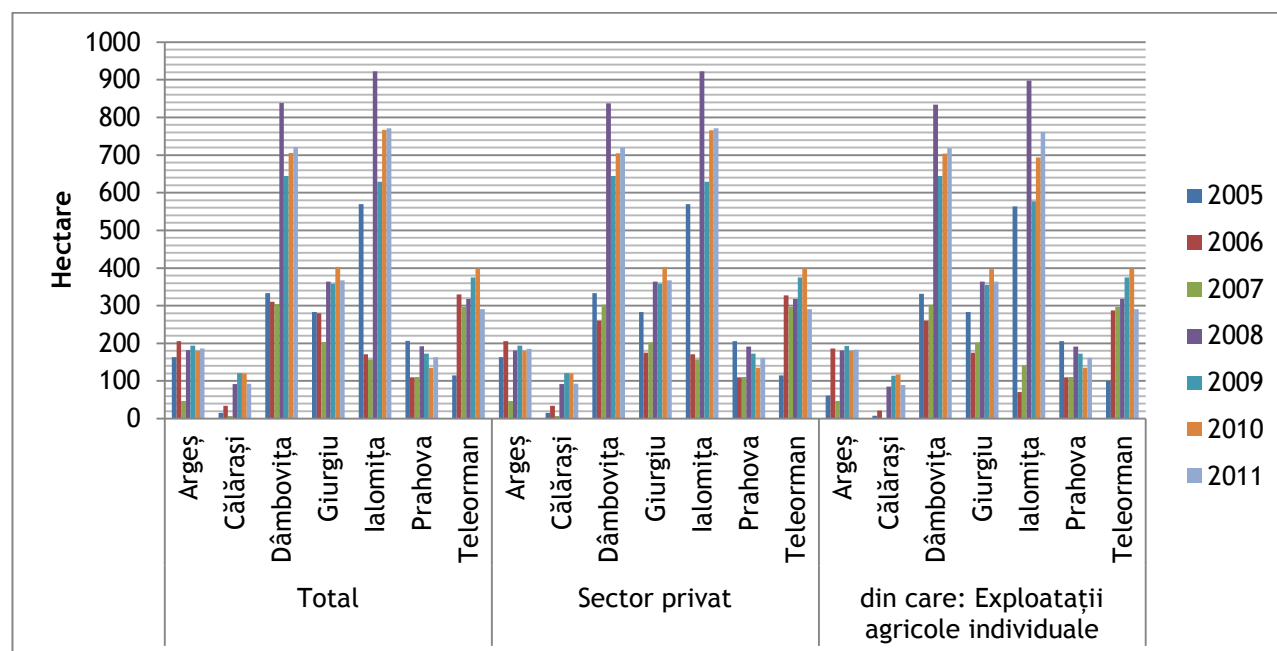

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În anul 2011, în regiunea Sud Muntenia, cele mai extinse suprafețe de vinete se regăseau la nivelul județelor Ialomița și Dâmbovița, care dețineau suprafețe cu mult mai mari față de restul județelor regiunii: 771 hectare, respectiv 721 hectare. Pe pozițiile 3, 4 și 5 se situau județele Giurgiu (367 hectare), Teleorman (291 hectare) și Argeș (186 hectare), iar ultimul loc revenea județului Călărași, cu doar 93 hectare.

Se constată, analizând perioada 2005 - 2011, la nivelul tuturor județelor regiunii, modificări constante ale întinderii suprafețelor cultivate cu vinete, înregistrându-se atât creșteri semnificative, cât și scăderi bruște ale acestui indicator. Acest fapt se datorează rotației culturilor, care în cazul culturii de vinete este obligatorie, monocultura conducând la obținerea unor recolte din ce în ce mai scăzute.

Figura nr. 240 Dinamica suprafețelor cultivate cu vinete, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

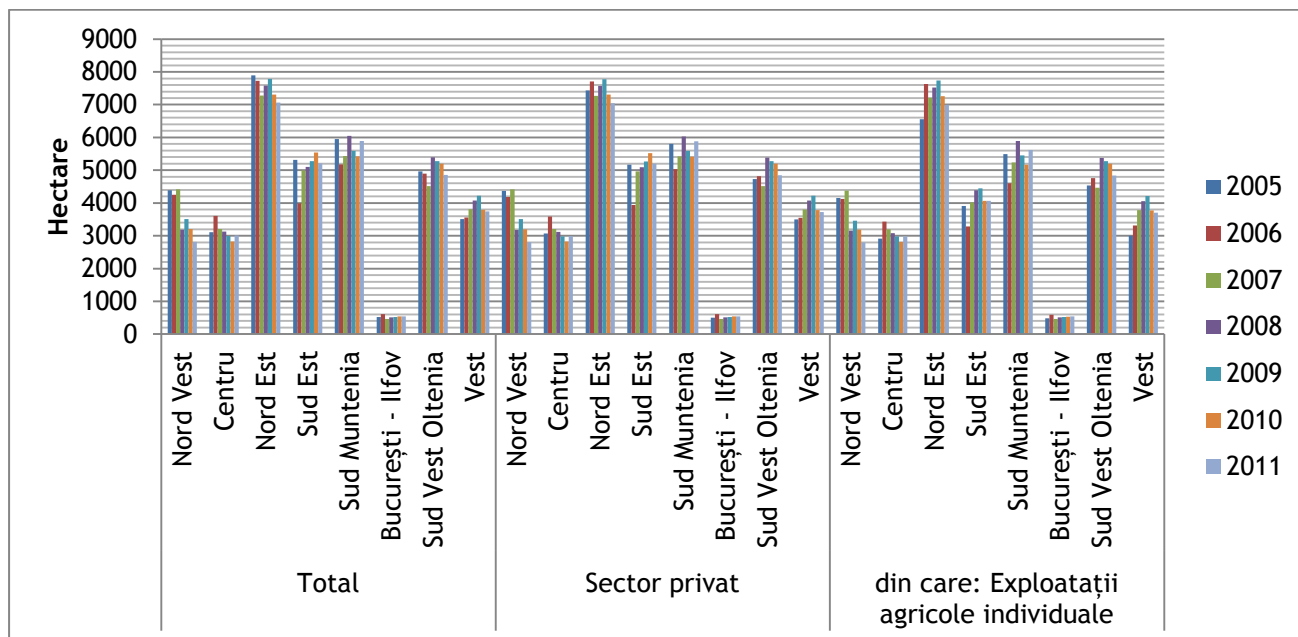
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivel național, din totalul suprafețelor cultivate cu legume, 12,57% erau cultivate cu ceapă uscată. Așadar, cultura de ceapă ocupă locul trei printre speciile legumicole, după tomate și varza albă.

Cele mai întinse suprafețe cultivate cu acest tip de legumă au fost, în anul 2011, încadrate în regiunea Nord Est (7.066 hectare). Regiunea Sud Muntenia se situa pe locul 2, având 5.887 hectare cultivate cu ceapă uscată. Acest clasament este determinat de faptul că cele mai bune condiții pedoclimatice pentru cultura de ceapă sunt regăsite cu precădere în zona de sud est și de sud a țării, unde se întâlnește un climat de stepă, caracterizat de o temperatură medie anuală de 10-11°C și precipitații anuale de 400-500mm.

Peste 99% din suprafețele cultivate la nivelul fiecărei regiuni de dezvoltare aparțin sectorului privat. Ponderea suprafețelor cultivate cu ceapă în cadrul exploatațiilor agricole individuale din totalul unităților aparținând sectorului privat varia, în anul 2011, de la 100%, în regiunea București - Ilfov, la 78,17%, în regiunea Sud Vest. În regiunea Sud Muntenia aceasta era de 95,50%.

Figura nr. 241 Dinamica suprafețelor agricole cultivate cu ceapă uscată, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

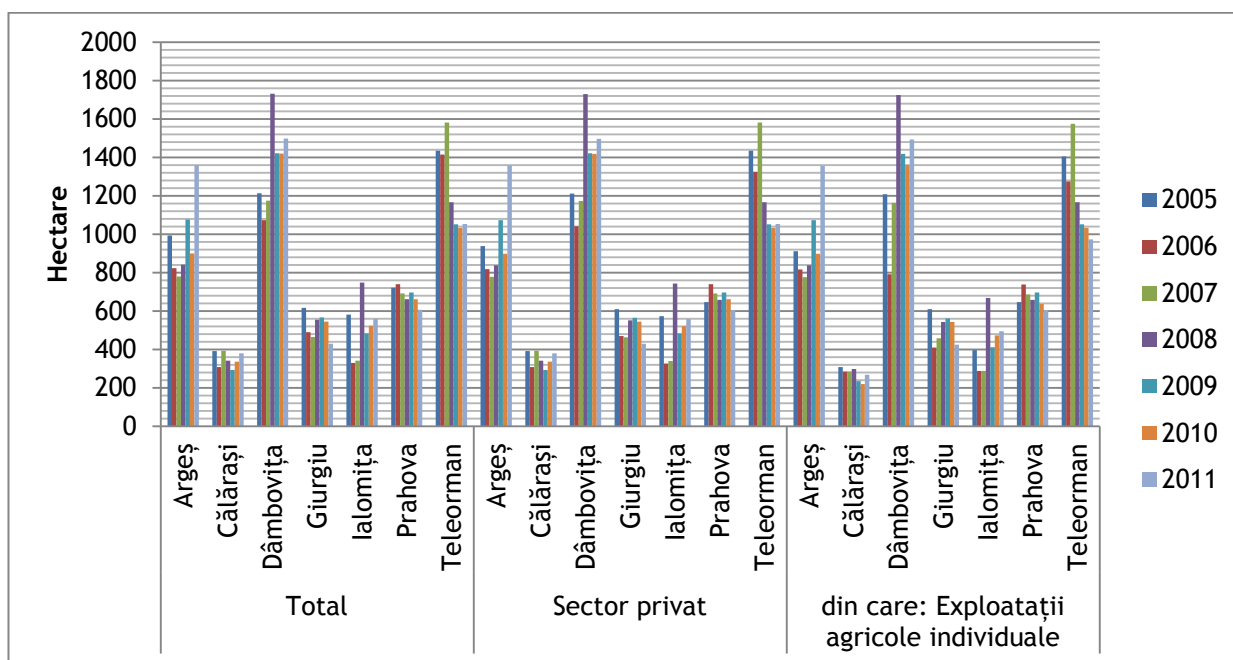

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În anul 2011, trei dintre județele regiunii Sud Muntenia dețineau importante suprafețe cultivate cu ceapă uscată mai mari de 1.000 hectare: Dâmbovița (1.498 hectare), Argeș (1.359 hectare) și Teleorman (1.053 hectare). Suprafețe mai reduse cultivate cu ceapă se regăseau la nivelul județelor Prahova (607 hectare), Ialomița (560 hectare), Giurgiu (430 hectare) și Călărași (380 hectare). Se constată și de această dată faptul că, în județul Călărași, în general, suprafețele cultivate cu legume sunt reduse.

În ceea ce privește forma de proprietate a suprafețelor cultivate cu ceapă, acestea aparțineau în proporție de peste 99% sectorului privat, din care procentul exploatațiilor agricole individuale varia în funcție de județ. Astfel, în județul Călărași se înregistra cea mai mică pondere a suprafețelor sectorului privat deținute de exploatațiile agricole individuale (70,53%), urmat de județele Ialomița, cu 88,55% și Teleorman, cu 92,50%. În județele Argeș, Dâmbovița, Giurgiu și Prahova, peste 99% din suprafețele cultivate cu ceapă uscată aparțineau exploatațiilor agricole individuale din sectorul privat.

Figura nr. 242 Dinamica suprafețelor cultivate cu ceapă uscată, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

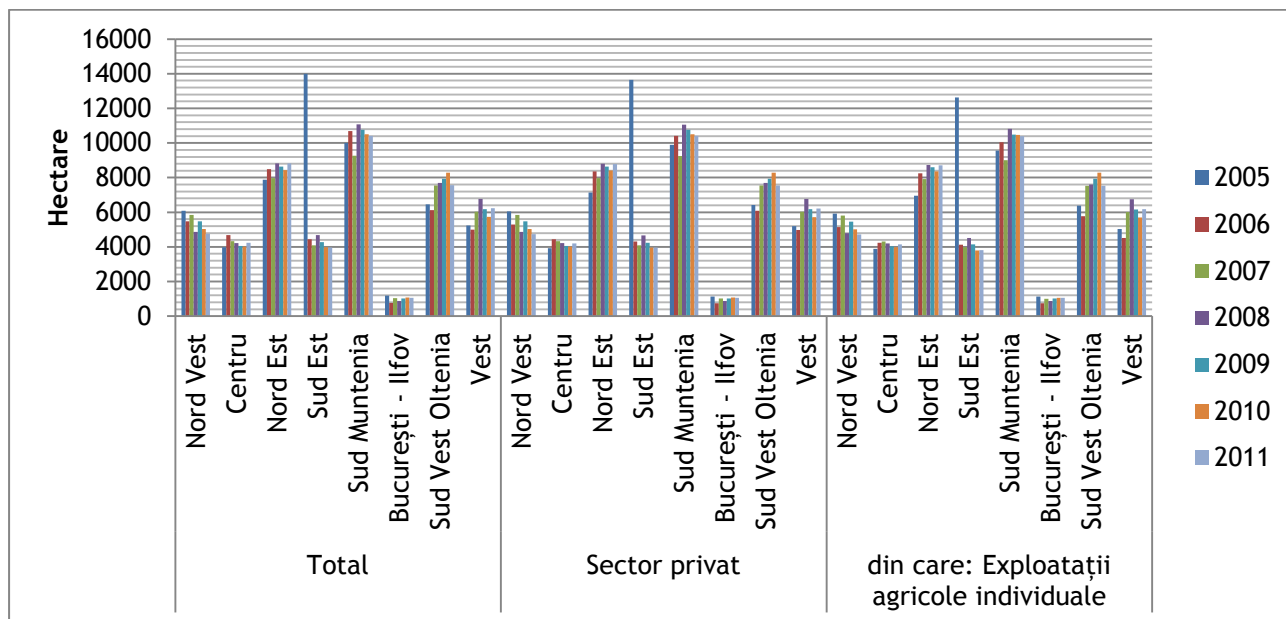

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Suprafețele agricole cultivate cu varză albă în anul 2011, erau cele mai extinse în regiunea Sud Muntenia, întărind încă o dată poziția acestei regiuni în ceea ce privește cultura legumelor la nivel național. Astfel, din totalul de 47.016 hectare cultivate cu varză albă în România, 10.420 hectare aparțineau regiunii Sud Muntenia. Pe următoarele poziții s-au clasat regiunile Nord Est și Sud Vest Oltenia. Varza albă reprezintă una dintre cele mai cultivate legume la nivel național, după tomate, întrucât dispune de condiții favorabile dezvoltării în toate regiunile țării. Cu toate acestea, culturile de varză albă sunt mai extinse în regiunea Sud Muntenia, deoarece în această regiune există condiții propice și pentru cultivarea timpurie a acestora.

În anul 2011, în toate regiunile țării, peste 97% din suprafețele cultivate cu varză albă, au aparținut exploatațiilor agricole individuale ale sectorului privat.

Figura nr. 243 Dinamica suprafețelor agricole cultivate cu varză albă, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

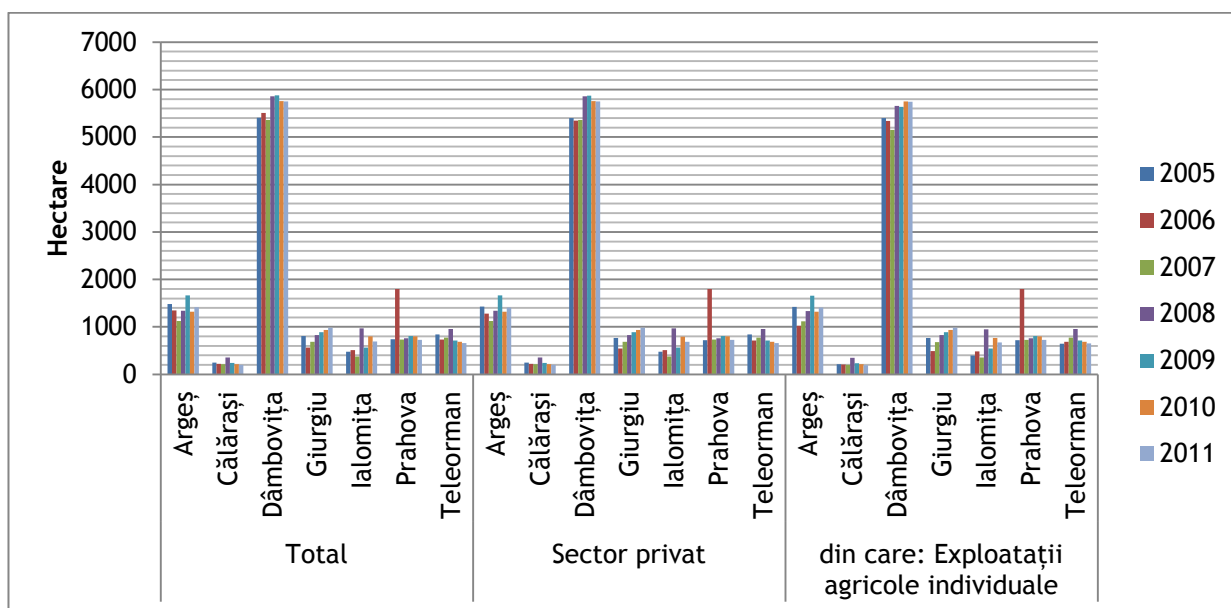
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Dacă la nivel național, cele mai întinse suprafețe în anul 2011 erau cultivate cu tomate, în regiunea Sud Muntenia, suprafețele cu tomate se clasau pe locul 2, cele mai multe suprafețe fiind cultivate cu varză albă.

Conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, în anul 2011, în regiunea Sud Muntenia, 55,21% din totalul suprafețelor cultivate cu varză albă aparțineau județului Dâmbovița, întrucât pe teritoriul acestuia se afla cel mai mare bazin legumicol al țării. Acesta era urmat de județele Argeș (1.412 hectare), Giurgiu (982 hectare), Prahova (726 hectare), Ialomița (690 hectare) și Teleorman (657 hectare). Cele mai mici suprafețe cultivate cu varză albă erau deținute de județul Călărași (doar 200 hectare).

Structura suprafețelor agricole pe forme de proprietate evidențiază încă o dată preponderența cultivării legumelor în cadrul exploatațiilor agricole individuale. Astfel, în fiecare județ al regiunii Sud Muntenia, suprafețele cultivate cu varză albă, în anul 2011, aparțineau în proporție de peste 98% exploatațiilor individuale ale sectorului privat.

Figura nr. 244 Dinamica suprafețelor cultivate cu varză albă, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

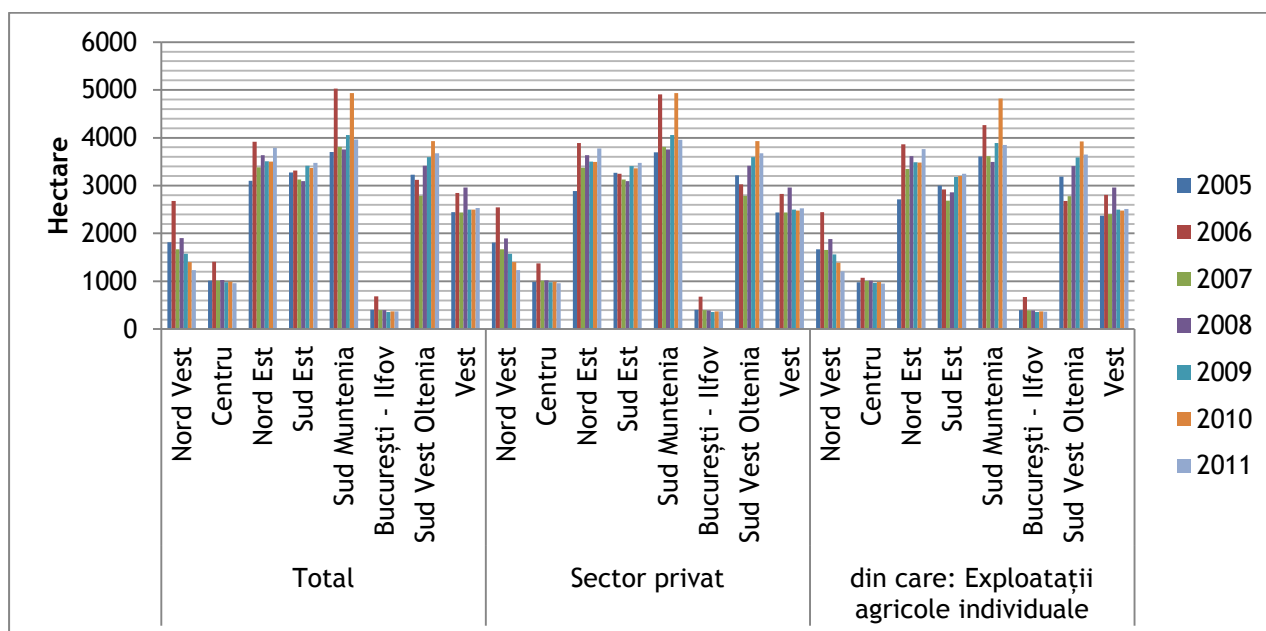

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Din totalul legumelor cultivate la nivel național, în anul 2011, ardeiul era cultivat pe suprafețe relativ reduse (20.002 hectare din 263.359). Regiunea Sud Muntenia deținea cele mai întinse suprafețe cultivate cu ardei din toată țara (3.862 hectare), situație menținută pe parcursul întregii perioade de timp (2005 - 2011). Acest lucru este determinat de faptul că această plantă se dezvoltă la parametri optimi în câmpiile din sudul și estul țării precum și în zonele dealurilor subcarpatice joase.

Suprafețele agricole cultivate cu ardei din fiecare regiune a țării se regăseau în anul 2011, în proporție de peste 97%, în proprietatea exploatațiilor agricole individuale.

Figura nr. 245 Dinamica suprafețelor agricole cultivate cu ardei, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

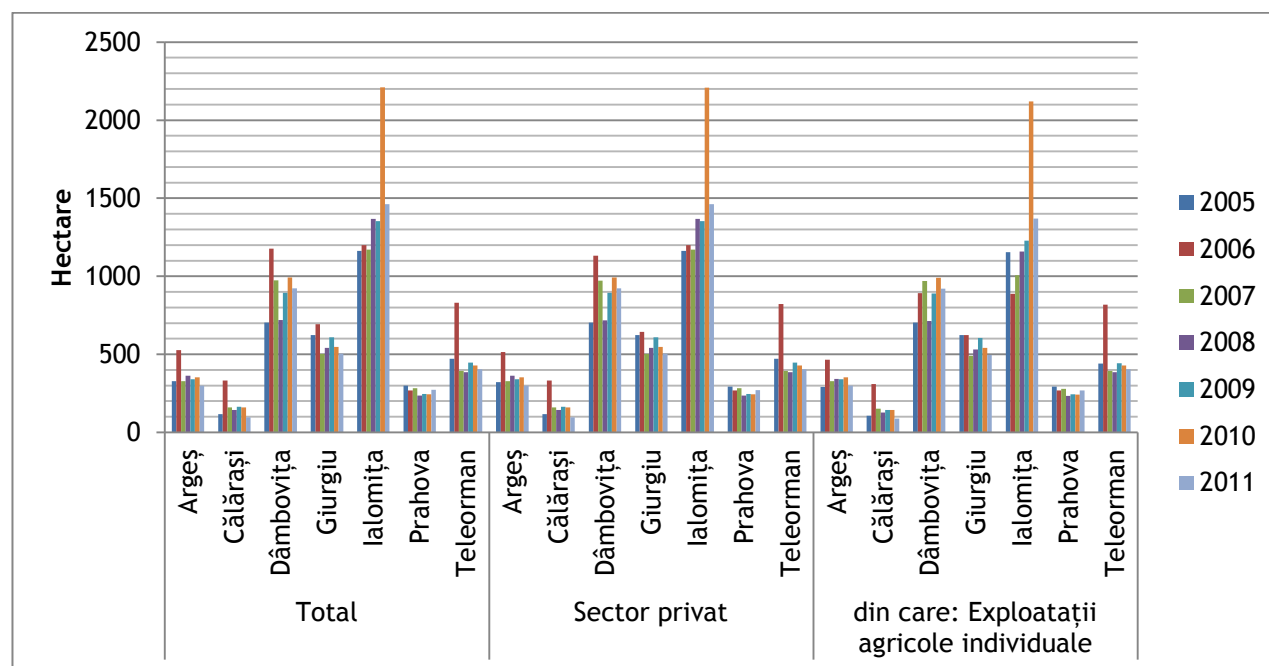

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În regiunea Sud Muntenia, cele mai întinse suprafețe agricole cultivate cu ardei se regăseau în anul 2011, în județele Ialomița (1.462 hectare) și Dâmbovița (923 hectare). Se constată suprafețele mari cultivate cu ardei în județul Ialomița, comparativ cu restul regiunii, întrucât în acest județ există posibilitatea desfacerii acestor legume la fabrica de conserve din Tecuci. Suprafețe mai mici cultivate cu ardei existau în anul 2011 în județele Giurgiu (505 hectare), Teleorman (404 hectare), Argeș (299 hectare), Prahova (272 hectare) și Călărași (97 hectare).

În anul 2011, în județele Argeș și Călărași, întreaga suprafață cultivată cu ardei aparținea exploatațiilor agricole individuale din sectorul privat. Cea mai mică pondere a terenurilor cultivate în cadrul exploatațiilor agricole individuale se înregistra în județul Călărași, unde, din suprafețele cultivate cu ardei în sectorul privat, 91,75% aparțineau exploatațiilor individuale.

Figura nr. 246 Dinamica suprafețelor agricole cultivate cu ardei, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

b) Suprafețe agricole cultivate pe care sunt amplasate sere și producția acestora

România dispune de un potențial legumicol ridicat, dovadă fiind suprafețele întinse destinate culturii diverselor tipuri de legume. Cu toate acestea, culturile de legume se pot dezvolta doar în anumite perioade ale anului, fiind dependente de condițiile de mediu.

Cultivarea legumelor în sere oferă posibilitatea controlării condițiilor de mediu, contribuind la obținerea unor producții mai mari. De asemenea, există o serie de alte avantaje aferente cultivării legumelor în sere, printre care, cele mai importante sunt: obținerea unei calități superioare a culturilor și posibilitatea controlării bolilor și dăunătorilor.

La nivel național, cele mai mari suprafețe cultivate pe care s-au amplasat sere se regăseau în anul 2011, în regiunea București - Ilfov, întrucât în această regiune s-au realizat cele mai multe investiții private, iar culturile din sere erau destinate comercializării, nu autoconsumului. Cu toate acestea, se remarcă la nivelul acestei regiuni o scădere considerabilă

a suprafețelor pe care au fost amplasate sere în anul 2011, comparativ cu anul 2005. Suprafețe mari pe care s-au amplasat sere se întâlneau în anul 2011 și în regiunile Sud Vest Oltenia (76 hectare) și Sud Est (55 hectare). Regiunea Sud Muntenia ocupa în același an, poziția a șasea, din totalul suprafețelor agricole cultivate, doar 14 hectare fiind destinate amplasării serelor.

Tabel nr. 119 Suprafețe agricole cultivate pe care sunt amplasate sere, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

-hectare-

Regiune	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Nord Vest	103	75	104	8	6	15	10
Centru	91	88	93	7	66	7	7
Nord Est	21	24	20	19	31	18	18
Sud Est	54	82	76	78	63	64	55
Sud Muntenia	2	11	20	9	11	12	14
București - Ilfov	741	164	127	57	32	63	168
Sud Vest Oltenia	83	111	77	80	83	75	76
Vest	32	57	19	17	14	20	44

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Datele disponibile evidențiază faptul că cele mai întinse suprafețe cu sere din regiunea Sud Muntenia se regăseau în anul 2011 în județul Dâmbovița (10 hectare din totalul de 14 hectare). Explicația este conferită de existența pe teritoriul județului a celui mai mare bazin legumicol al țării. Alte județe pe teritoriul cărora au fost amplasate sere în anul 2011 au fost: Călărași (2 hectare), Ialomița și Teleorman (cu câte 1 hectar fiecare).

La nivelul județelor Argeș, Giurgiu și Prahova, nu au fost identificate suprafețe pe care să fie amplasate sere. Numărul redus de sere din regiunea Sud Muntenia se datorează costurilor ridicate impuse de amenajarea acestora și veniturilor mici ale locuitorilor mediului rural, care nu își permit astfel de investiții, fiind nevoiți să cultive legumele în câmp, deși acest lucru implică uneori pierderi mai mari decât profiturile obținute.

Tabel nr. 120 Suprafețe agricole cultivate pe care sunt amplasate sere, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

-hectare-

Județ	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Argeș	2	3	2	2	1	1	:
Călărași	:	1	1	1	1	1	2
Dâmbovița	:	7	6	3	4	8	10
Giurgiu	:	:	:	:	:	:	:
Ialomița	:	:	11	3	4	1	1
Prahova	:	:	:	:	:	:	:
Teleorman	:	:	:	:	1	1	1

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

O altă modalitate prin care se pot obține cantități mai mari de legume, în special în perioadele care nu permit dezvoltarea legumelor pe câmp, sub acțiunea factorilor de mediu neprielnici, o reprezintă cultivarea plantelor în solarii. Spre deosebire de sere, care sunt construcții permanente și presupun existența în mod obligatoriu a instalațiilor de încălzire, solariile sunt un fel de adăposturi de primăvară sau toamnă, care permit extinderea perioadei de producție și care folosesc pentru încălzire energia solară.

La nivel național, în anul 2011, cele mai extinse suprafețe cultivate cu legume în solarii și sere se regăseau în regiunea Sud Est (1.288 hectare). Regiunea Sud Muntenia ocupa locul 2 la nivel național, cu o suprafață de 672 hectare, destinată cultivării de legume în solarii și sere, aflată în creștere în anul 2011 comparativ cu anii precedenți. Comparând mărimea acestor suprafețe cu cea a suprafețelor pe care sunt amplasate sere, se observă că, majoritatea suprafețelor cultivate cu legume în solarii și sere, sunt cultivate cu preponderență în solarii (doar 10 hectare din cele 672 aparțin serelor), întrucât construcția și întreținerea solariilor nu este la fel de costisitoare ca cea a serelor. Această situație este generalizată la nivelul întregii țării, mai puțin în regiunea București - Ilfov, unde investițiile realizate au permis distribuția serelor și solariilor într-un mod mai echilibrat.

Tabel nr. 121 Suprafețe cultivate cu legume în solarii și sere, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2006 - 2011¹⁶³

-hectare-

Regiune	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Nord Vest	68	17	20	17	28	28
Centru	2	17	7	17	7	12
Nord Est	29	361	371	397	304	457
Sud Est	818	627	797	801	1.085	1.288
Sud Muntenia	293	491	513	573	533	622
București - Ilfov	273	364	357	314	180	378
Sud Vest Oltenia	591	243	281	275	292	470
Vest	88	50	69	87	116	251
TOTAL România	2.162	2.170	2.415	2.481	2.545	3.506

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Cele mai mari suprafețe de legume cultivate în sere și solarii în anul 2011, aparțineau județului Dâmbovița (291 hectare), unde legumicultura este practică mai intens decât în restul regiunii. Suprafețe relativ extinse cultivate cu legume în sere și solarii se întâlneau și pe teritoriul județului Giurgiu (190 hectare). În celelalte județe ale regiunii, legumele în sere și solarii se cultivau pe suprafețe mai mici, respectiv: 81 hectare în Teleorman, 31 hectare în Prahova, 20 hectare în Călărași, 8 hectare în Ialomița și 1 hectar în Argeș.

În ceea ce privește producția obținută în urma cultivării legumelor în solarii, aceasta este în relație de directă proporționalitate cu întinderea suprafețelor cultivate în aceste structuri.

¹⁶³ Indicatorul analizat nu respectă intervalul de timp 2005 - 2011, întrucât pe Institutul Național de Statistică nu sunt disponibile date decât începând cu anul 2006. Consultanțul a efectuat toate demersurile necesare pentru obținerea respectivelor informații statistice.

Tabel nr. 122 Suprafețele cultivate cu legume în solarii și sere, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2006 - 2011 ¹⁶⁴

-hectare-

Județ	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Argeș	:	97	72	76	4	1
Călărași	15	7	13	14	18	20
Dâmbovița	82	134	154	177	192	291
Giurgiu	119	77	87	99	179	190
Ialomița	8	5	7	7	8	8
Prahova	50	126	125	141	46	31
Teleorman	19	45	55	59	86	81

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

c) Producția agricolă pe aceste suprafețe cultivate, evoluția producțiilor obținute

Producția suprafețelor cultivate depinde de mai mulți factori, pe lângă întinderea suprafețelor propriu-zise cultivate. Producția diferă în primul rând de la an la an în funcție de condițiile climatice (secetă, temperaturi prea ridicate sau prea joase etc.), de conținutul de nutrienți din sol și de fertilitatea acestuia, care la rândul său diferă anual în funcție de rotația culturilor, de soiul culturilor respective (de exemplu, soiuri diferite de grâu dezvoltă în mod diferit rezistență față de boli specifice), etc. Agricultură modernă înseamnă, practic, utilizarea diverselor mijloace, tehnologice sau chimice, care au ca scop creșterea producției și sustenabilității. Din acest punct de vedere, producția obținută în gospodăriile individuale din mediul rural va fi mai scăzută decât cea a marilor producători, care, deși pot deține per total suprafețe mai mici de teren cultivat, obțin o producție mai bogată datorită investițiilor și utilizării adecvate a resurselor tehnologice, atât pentru îmbunătățirea productivității cât și pentru automatizarea proceselor laborioase.

Producția totală de cereale obținută în România, în anul 2011, a fost de 20.842 mii tone, fiind cea mai mare producție înregistrată în perioada 2005 - 2011 (cea mai scăzută a fost

¹⁶⁴ Indicatorul analizat nu respectă intervalul de timp 2005 - 2011, întrucât pe Institutul Național de Statistică nu sunt disponibile date decât începând cu anul 2006. Consultanțul a efectuat toate demersurile necesare pentru obținerea respectivelor informații statistice.

înregistrată la finele anului 2007, de doar 7.815 mii tone). Conform datelor meteo de la INCD Fundulea, anul 2007 a fost declarat „an calamitate” deoarece a fost extrem de secetos și au fost înregistrate temperaturi la nivel de arșiță (mai mari de 40°C). Așa se explică producția de numai 7.815 mii tone de cereale obținută în acel an. Aceste extreme meteorologice au afectat și anul agricol 2008, în ceea ce privește producția de cereale, deoarece pregătirea patului germinativ și semănatul s-au efectuat în condiții improprii, din cauza lipsei de apă din sol.

Se constată că în perioada analizată producția de cereale a crescut, deși la nivel național suprafața agricolă cultivată s-a redus. Explicația constă în procesul în sine de modernizare a agriculturii, care a condus la creșterea productivității. Chiar și în mediul rural mai sărac, o dată cu aplicarea sistemului de subvenții și apariției producătorilor mai mari care au investit în agricultură, productivitatea suprafețelor cultivate a crescut exponențial.

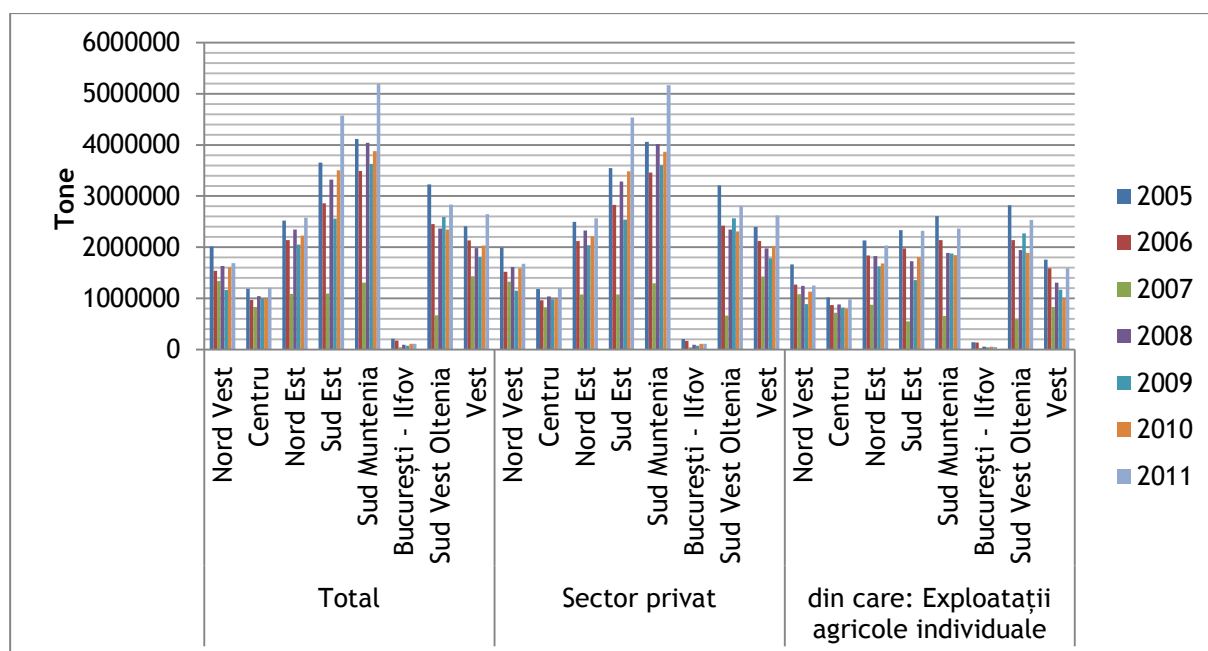
Deși are un potențial agricol foarte bun, iar principalele culturi din regiune sunt cele de cereale, la nivel european, în ultimii ani, regiunea Sud Muntenia nu a înregistrat producții de cereale pentru boabe foarte mari, în comparație cu alte regiuni, chiar din zone supuse unor condiții climatice mai puțin favorabile. Astfel, tabelul nr. A224 relevă faptul că, la nivelul anului 2010, regiunea Sud Muntenia a avut o producție de cereale pentru boabe de 2.860 de tone pe hectar, mult sub regiunile din Olanda, ca Flevoland (9.570 tone pe hectar), Gelderland (8.930 tone pe hectar) sau Zeeland (9.650 tone pe hectar). Producții mult mai ridicate au fost înregistrate și în Austria (regiunea Karnten cu 8.080 tone pe hectar) și Ungaria (regiunea Dendunantul cu 6.080 tone pe hectar). Prin corelare, regiunile cu producții agricole mari provin din țări foarte dezvoltate din punct de vedere economico-social. Agricultură regiunii Sud Muntenia are nevoie de stabilirea și urmarea unui set de priorități și investiții, astfel încât potențialul agricol să poată fi mai eficient exploatat.

Regiunea Sud Muntenia dispune de cea mai mare suprafață arabilă din țară. Astfel, potențialul regiunii este dat de întinsele suprafețe de câmpie acoperite cu soluri fertile din jumătatea sudică a regiunii fapt care situează regiunea pe locul întâi, cu cele mai mari suprafețe cultivate cu cereale boabe, pe durata întregii perioade de analiză 2005 - 2011. Producția este, la rândul său, cea mai mare înregistrată la nivel național, fiind avantajată de condițiile specifice regionale. Aceste producții la nivelul regiunii au fost obținute în sectorul privat, din care, în exploatații agricole individuale, în anul 2011, s-au obținut 2.368 mii tone; cea mai mare producție de cereale, în acest context, a fost realizată în anul 2005.

Pe locul al doilea ca și producție de cereale, în anul 2011, se situa regiunea Sud Est, cu 4.571 mii de tone, având de asemenea a doua suprafață, ca mărime din România, cultivată cu cereale. Cele mai mici producții au fost înregistrate în regiunile București - Ilfov (115 mii tone), Centru (1.207 mii tone) și Nord Vest (1.692 mii tone).

Dinamica producțiilor evidențiază o evoluție descrescătoare la nivel național, în toate regiunile de dezvoltare, atât în sector privat în ansamblu cât și în cadrul micilor exploatații individuale, între anii 2006 - 2010.

Figura nr. 247 Dinamica producției agricole pe suprafețele cultivate cu cereale boabe, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

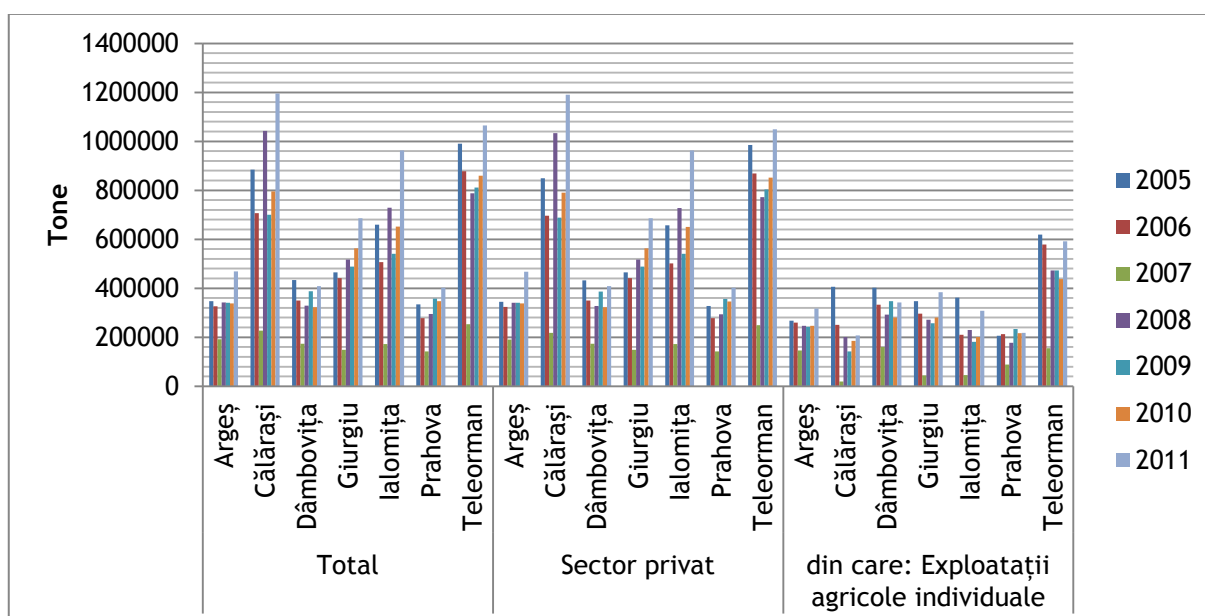
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Evoluția producțiilor pe ani agricoli, evidențiază anul 2007 cu cele mai scăzute recolte de cereale boabe în toate județele regiunii, cu precădere în sectorul exploatațiilor individuale. Practic, raportat la suprafețele cultivate, în județele Călărași, Giurgiu și Ialomița, producțiile obținute de agricultori nu au putut acoperi nici cheltuielile cultivării.

La nivelul anului 2011, cea mai mare producție de cereale s-a înregistrat în județele Călărași (1.195.667 tone), Teleorman (1.064.515 tone), Ialomița (962.783 tone) și Giurgiu (686.237 tone), județele unde au fost cultivate și cele mai întinse suprafețe. Ca și raport, cel

mai productiv județ a fost Călărași, unde în 2011 a fost obținută o producție de 4,8 tone de cereale boabe pe hectar cultivat, urmat de Giurgiu, cu 4,4 tone pe hectar cultivat. Cele mai puțin productive județe au fost Dâmbovița, cu 3,7 tone pe hectar, Argeș, cu 4 tone pe hectar și Prahova și Teleorman, cu câte 4,1 tone pe hectar fiecare.

Figura nr. 248 Dinamica producției agricole pe suprafețele cultivate cu cereale boabe, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

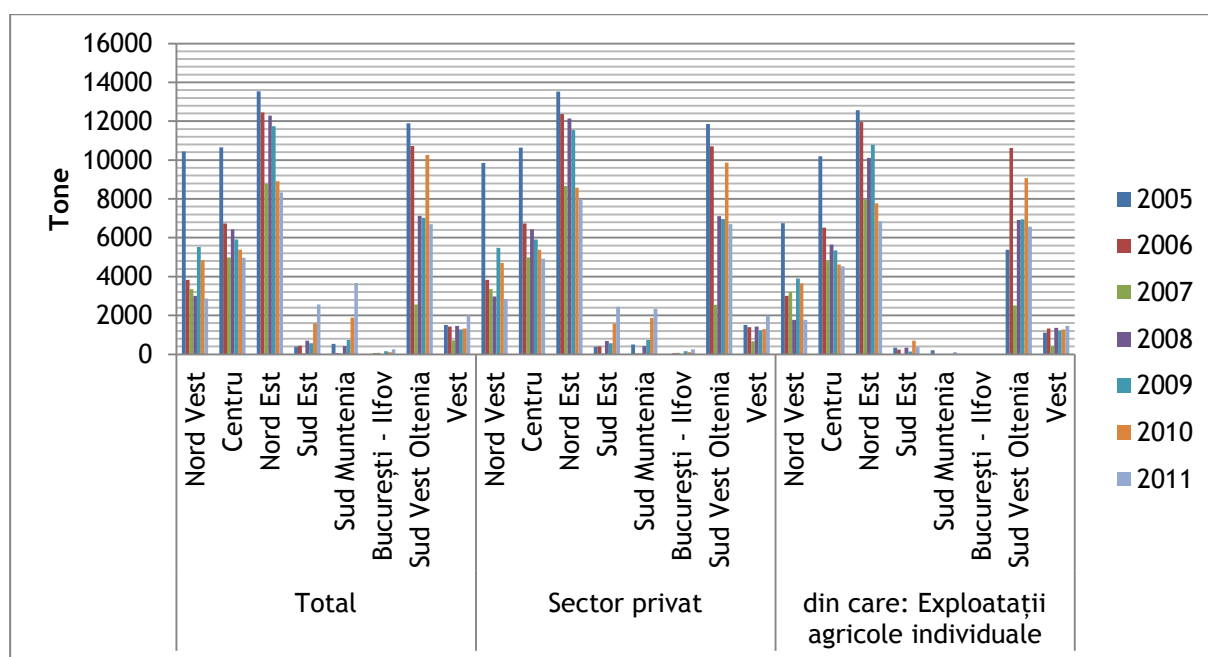

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivelul regiunilor europene, se observă că, producția agricolă de grâu și secară a fost în general mai scăzută în anul 2008, decât în anul 2009 (Tabelul nr. A224). Regiunea Sud Muntenia însă, a înregistrat o producție de peste două ori mai mică decât media europeană înregistrată: 2.330 tone pe hectar față de 5.164 tone pe hectar la nivel european. Printre regiunile cu cea mai mare producție de grâu și secară în anul 2009, se numără regiuni din Belgia ca Limburg, West-Vlaadere, Oost-Vladeren, Liege cu peste 9.500 tone pe hectar. Regiunile Norte și Algarve, din Portugalia, au înregistrat cele mai mici producții de grâu și secară, respectiv sub 100 de kilograme pe hectar.

Producția de secară a fost, în anul 2011, de 31.382 tone la nivel național, mult mai mică decât producția înregistrată în 2005, de 48.962 tone. Din aceasta, cea mai mare parte a fost obținută la nivelul regiunilor Nord Est (8.330 tone) și Sud Vest Oltenia (6.706 tone), regiuni unde au fost în prealabil cultivate și cele mai întinse suprafețe.

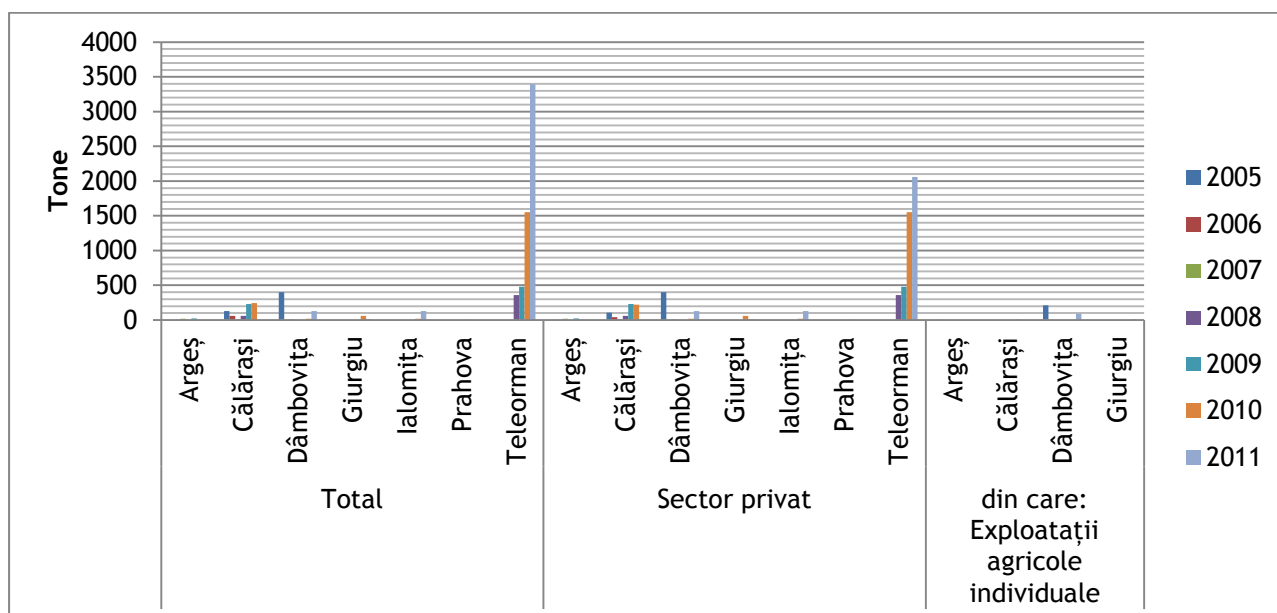
Figura nr. 249 Dinamica producției agricole pe suprafețele cultivate cu secară, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivelul regiunii Sud Muntenia, cea mai mare producție de secară a fost obținută în județul Teleorman, respectiv 3.397 tone în anul 2011, aproape de două ori mai mare decât cea înregistrată la nivelul anului 2010. De asemenea se remarcă și faptul că, productivitatea pe hectar a crescut, în 2011. În cazul secarei, aceasta nu se bucură de foarte multă popularitate, în anul 2011 fiind înregistrate producții nesemnificative, de sub 100 tone, în județele Dâmbovița și Giurgiu.

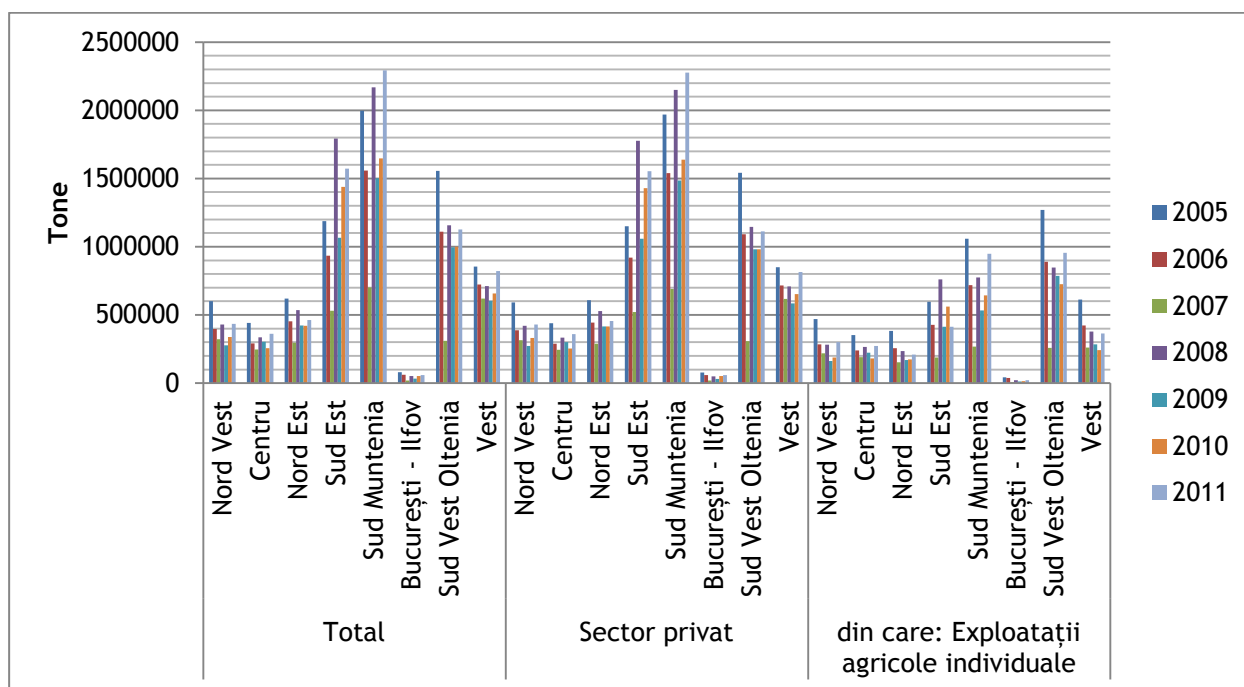
Figura nr. 250 Dinamica producției agricole pe suprafețele cultivate cu secară, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivel național, cele mai mari producții de grâu au fost obținute, la nivelul anului 2011, în regiunea Sud Muntenia (2.293 mii de tone), regiunea în care au fost, în anul 2010, cultivate cu grâu cele mai întinse suprafețe agricole. Pe locul doi se situează regiunea Sud Est, care, de asemenea, a avut o suprafață mare cultivată cu grâu, din care au fost obținute 1.573 mii tone de grâu. Regiunile cu cea mai mică productivitate sunt Sud Vest Oltenia, unde au fost obținute în anul 2011 doar 2,8 tone de grâu pe hectar și Sud Est și Nord Vest, cu câte 3 tone pe hectar fiecare. Regiunea Sud Est, deși are a doua cea mai mare producție în tone, cea mai mare parte din aceasta face parte din exploatații agricole individuale, a căror productivitate a fost cea mai scăzută în anul 2011, respectiv 2,1 tone pe hectar, în condițiile în care media de la nivel național a fost de 3,7 tone. La polul opus, cea mai mare productivitate din exploatațiile agricole individuale a fost înregistrată în regiunea București - Ilfov, respectiv 4,9 tone pe hectar. Din acest punct de vedere, regiunea Sud Muntenia se află pe locul 5, cu o valoare de 3,5 tone pe hectar, sub media națională.

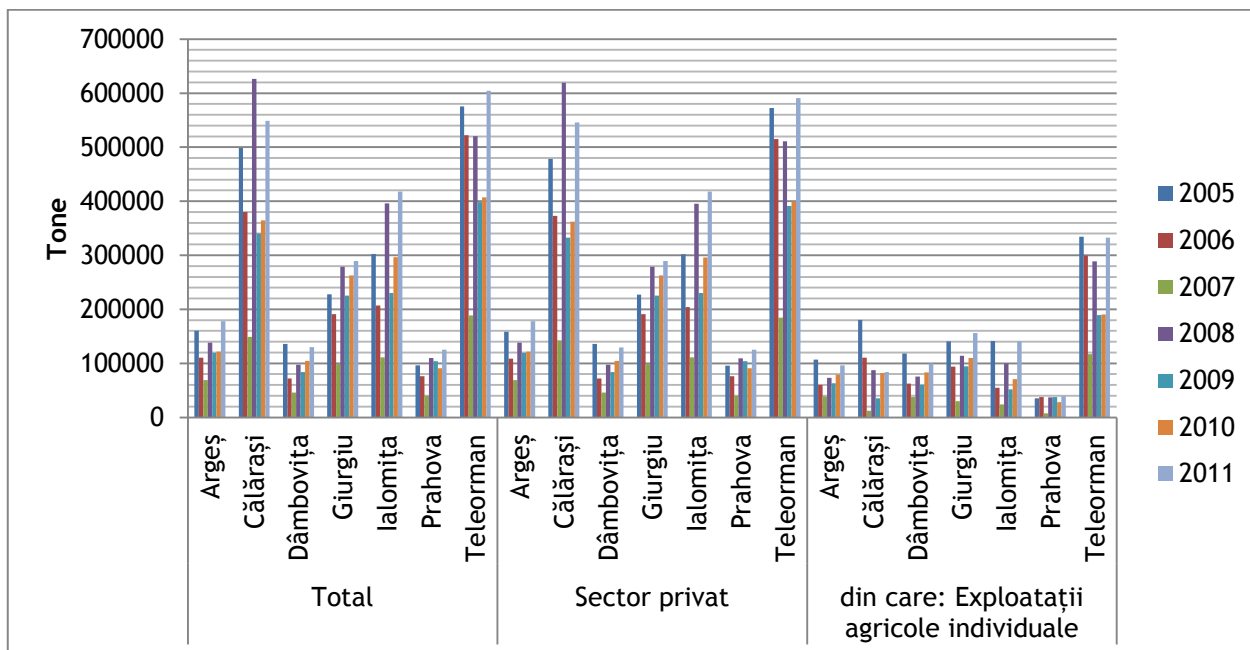
Figura nr. 251 Dinamica producției agricole pe suprafețele cultivate cu grâu, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În anul 2010, cele mai întinse suprafețe cultivate cu grâu, la nivelul regiunii Sud Muntenia, au fost înregistrate în județele Teleorman (154.456 hectare), Călărași (146.080 hectare), Ialomița (102.795 hectare) și Giurgiu (90.984 hectare), iar cele mai restrânse suprafețe în județele din partea de nord a regiunii: 51.703 hectare în Argeș, 47.775 în Dâmbovița și 34.930 hectare în Prahova. Și în acest caz, cantitatea de grâu produs a depins de suprafețele cultivate, observându-se că, cea mai bună producție a fost obținută în județul Ialomița, 4,1 tone de grâu pe hectar, urmat de Teleorman cu 3,9 tone pe hectar și Călărași cu 3,8 tone pe hectar. Deși Prahova a avut puține suprafețe cultivate, a înregistrat o productivitate mai bună decât Giurgiu, respectiv 3,9 tone pe hectar față de 3,2, în condițiile în care în Prahova sunt condiții mai puțin favorabile culturilor cerealiere decât în Giurgiu.

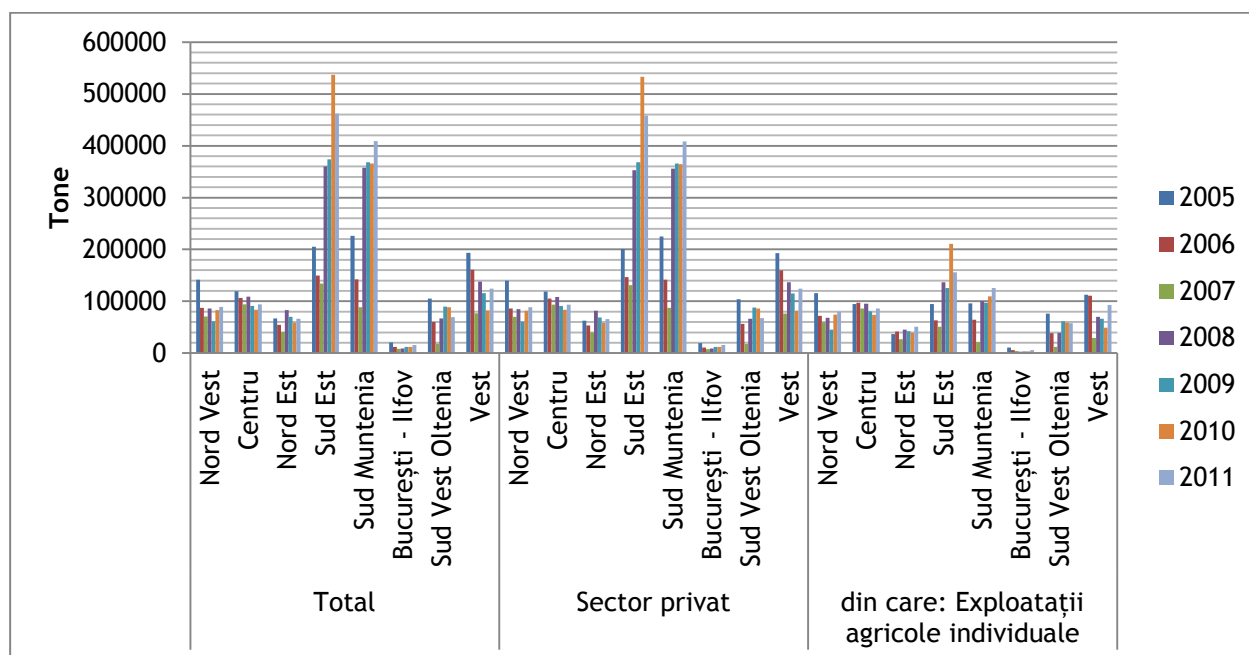
Figura nr. 252 Dinamica producției agricole pe suprafețele cultivate cu grâu, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivelul anului 2010, regiunea Sud Muntenia se poziționa pe locul al doilea, după regiunea Sud Est, din punct de vedere al suprafețelor cultivate cu orz și orzoaică. Aici au fost obținute în anul 2011 cele mai mari producții: 4.618 tone în Sud Est și 4.088 tone în Sud Muntenia. Clasamentul este justificat de situarea acestor regiuni în zona Câmpiei Române, unde există terenuri fertile, propice dezvoltării acestor plante agricole. Cu toate acestea, în regiunea Sud Est productivitatea a fost sub medie, respectiv 2,2 tone la hectar față de 2,7 tone pe hectar la nivel național. Singura regiune cu o productivitate mai slabă a fost Sud Vest Oltenia, cu 2 tone pe hectar. Regiunea Sud Muntenia a avut suprafețe cu o productivitate mult mai mare, situându-se pe locul al treilea cu 3,1 tone pe hectar, după regiunile Vest și București - Ilfov.

Figura nr. 253 Dinamica producției agricole pe suprafețele cultivate cu orz și orzoaică, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

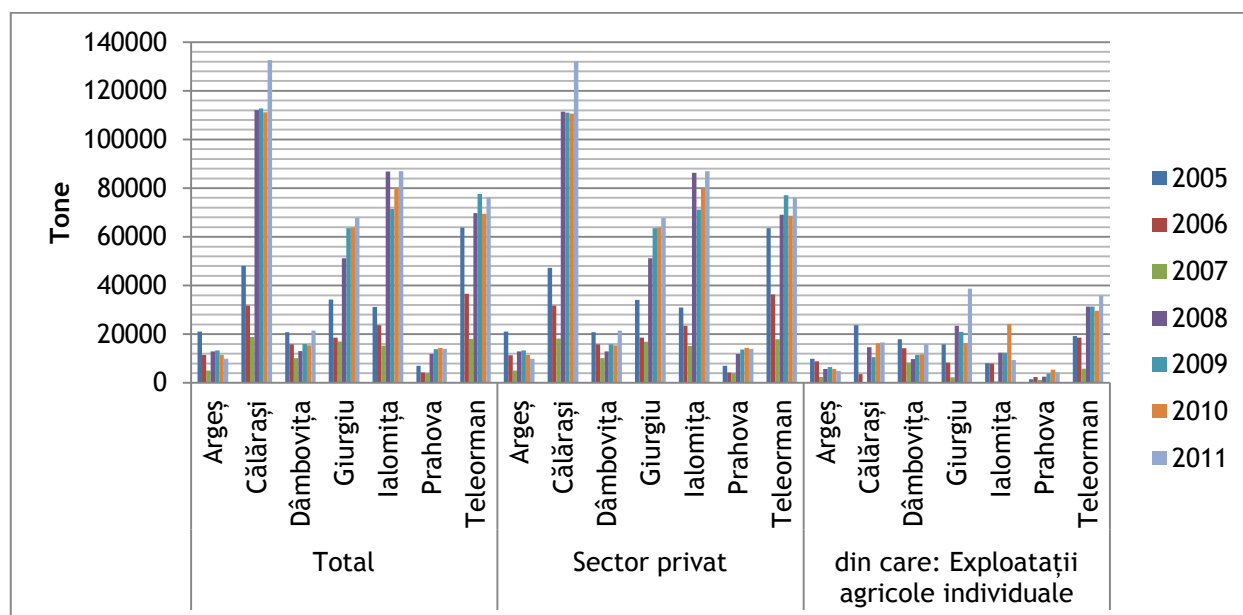

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivelul regiunii Sud Muntenia, cea mai mare producție de orz și orzoaică a fost obținută, detașat, în județul Călărași: 132.602 tone. Aici au fost cultivate cele mai mari suprafețe, însumând 39.866 hectare, în anul 2010. Pe locul doi se situează județul Ialomița, cu 86.904 tone, urmat de Teleorman, cu 76.130 tone și Giurgiu, cu 67.793 tone.

Județele din nordul țării au obținut o producție mică a acestor culturi, întrucât nu dispun de cele mai bune condiții pedoclimatice pentru cultivarea acestor plante. Dintre acestea, Argeș și Prahova au avut o productivitate sub media regională de 2,9 tone pe hectar, însă Dâmbovița a ajuns la 3,1 tone pe hectar, mai mult decât valoarea din Giurgiu, de 2,9 tone.

Figura nr. 254 Dinamica producției agricole pe suprafețele cultivate cu orz și orzoaică, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

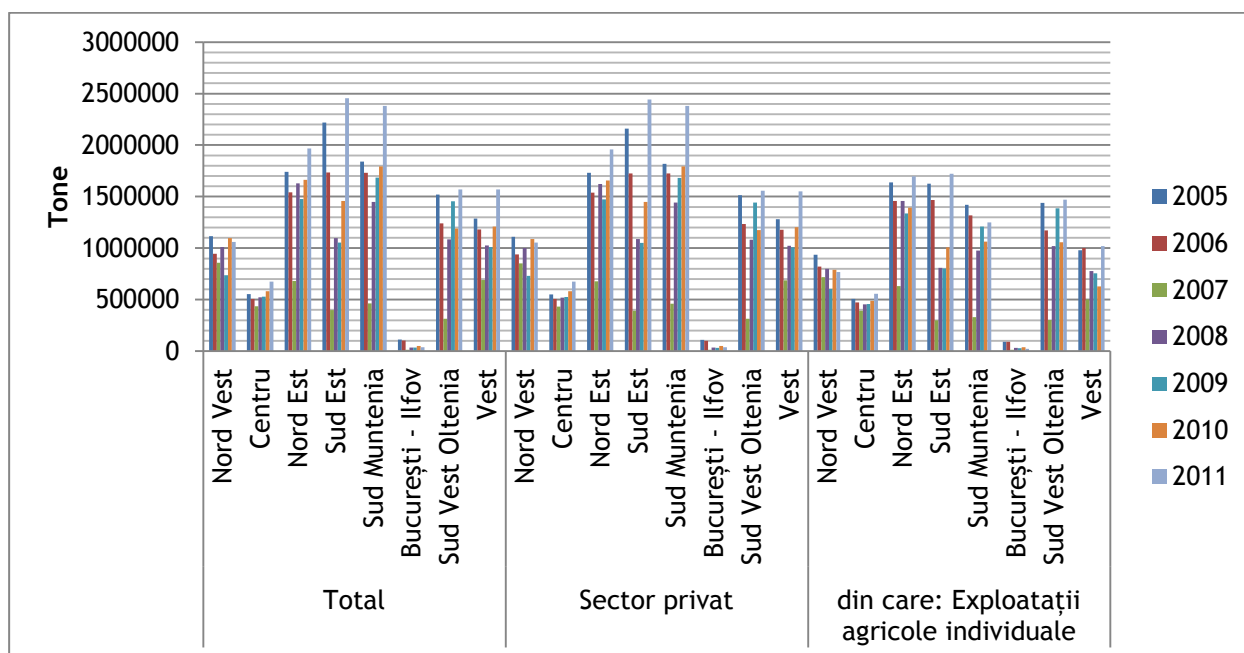

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Porumbul este a doua plantă agricolă ca însemnătate la nivelul țării dar și la nivel european. Cea mai mare producție de porumb s-a obținut, în anul 2011, în regiunea Sud Est (2.455 mii tone), urmată la mică distanță de regiunea Sud Muntenia (2.380 mii tone), întrucât aceste regiuni dețin întinse suprafețe agricole care îndeplinesc condițiile necesare dezvoltării acestei plante agricole. Cele mai mici producții de porumb au fost obținute în regiunea București - Ilfov, care nu deține suprafețe agricole mari, și în regiunea Centru, unde suprafețele agricole au o altă destinație.

Media la nivel național pentru productivitatea porumbului boabe este de 5,2 tone pe hectar. Regiunea Sud Est depășește cu mult această medie, ajungând la 7,3 tone pe hectar. Dintre celelalte regiuni care depășesc această medie, Sud Muntenia are cea mai mare productivitate, de 6,1 tone pe hectar. În cazul regiunii Sud Muntenia, se remarcă productivitatea foarte scăzută a suprafețelor cultivate cu porumb din cadrul exploatațiilor agricole individuale: 5 tone pe hectar, la nivel egal cu regiunea Centru, însă sub regiunile Sud Est, Sud Vest Oltenia și Vest. Dintre acestea, Sud Vest Oltenia are soluri nisipoase, mai puțin eficiente culturii de porumb decât cele din Sud Muntenia.

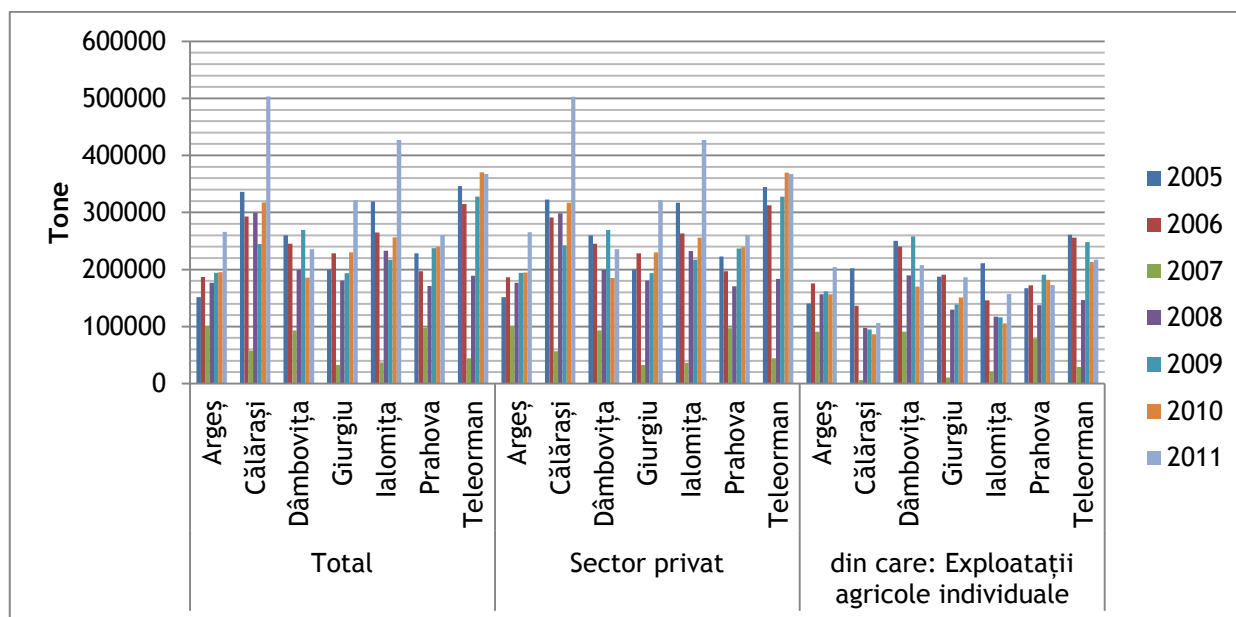
Figura nr. 255 Dinamica producției agricole pe suprafețele cultivate cu porumb boabe, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În anul 2011, la nivelul regiunii Sud Muntenia cea mai mare producție de porumb s-a obținut în județul Călărași (503.269 tone), urmat de Ialomița (426.950 tone), Teleorman (367.539 tone) și Giurgiu (321.570 tone). Dintre acestea, cele mai productive suprafețe cultivate au fost cele din Giurgiu, cu 8,3 tone de porumb pe hectar, Călărași cu 7,8 tone/hectar, Ialomița cu 7,7 tone/hectar. Județul Teleorman a înregistrat o productivitate foarte scăzută, având în vedere poziționarea favorabilă din zona de câmpie și apropiată Dunării, anume 4,9 tone pe hectar. Explicația constă în mijloacele depășite tehnologic utilizate pentru practicarea unei agriculturi de semi-subzistență. O productivitate mai ridicată a fost întâlnită în Dâmbovița (5 tone pe hectar), restul județelor din nordul regiunii înregistrând însă cele mai scăzute productivități: în Argeș 4,9 tone pe hectar, iar în Prahova doar 4,6.

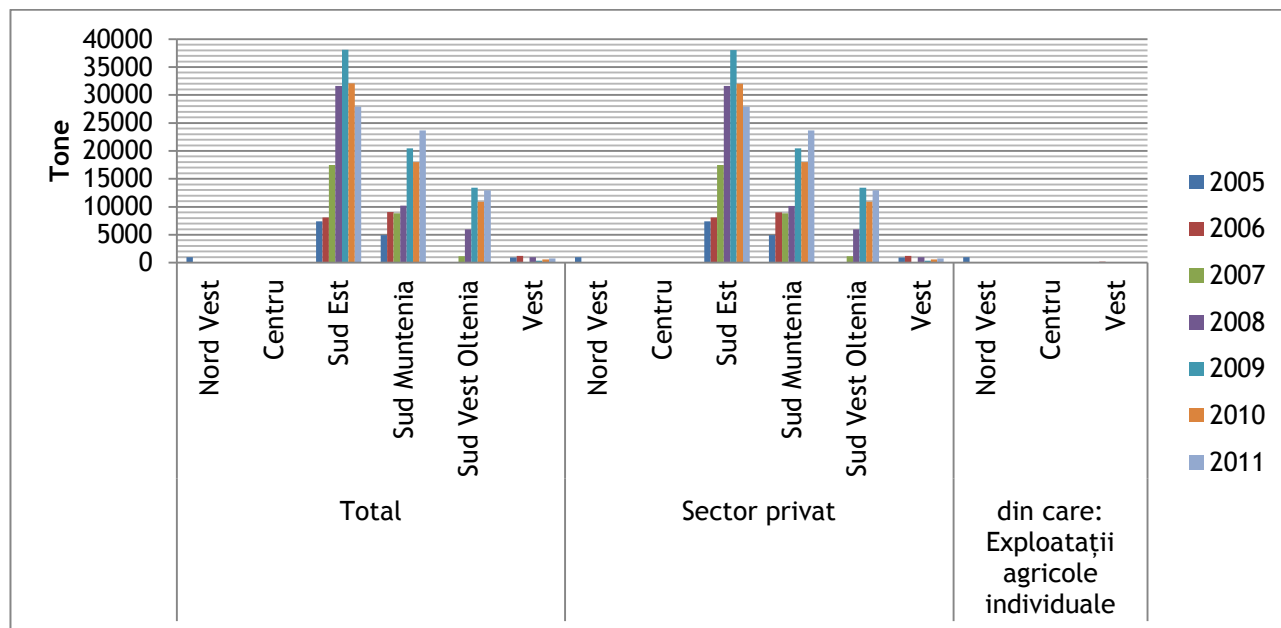
Figura nr. 256 Dinamica producției agricole pe suprafețele cultivate cu porumb boabe, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Producția de orez este în continuare foarte redusă la nivel național, având în vedere că orezul nu se cultivă în toate regiunile din România. Cea mai mare producție a fost înregistrată tot în regiunea Sud Est (27.895 tone), urmată de Sud Muntenia (23.647 tone). O producție aproape de două ori mai mică a fost obținută și în regiunea Sud Vest Oltenia, în mod integral în sectorul privat, iar o producție foarte redusă, de 770 de tone, a fost înregistrată în regiunea Vest, tot în sectorul privat. În cadrul exploatațiilor agricole individuale, nu au fost înregistrate date decât la nivelul anului 2005 - 972 tone de orez obținute în regiunea Nord Vest, și 2006 - 205 tone de orez produse în regiunea Vest.

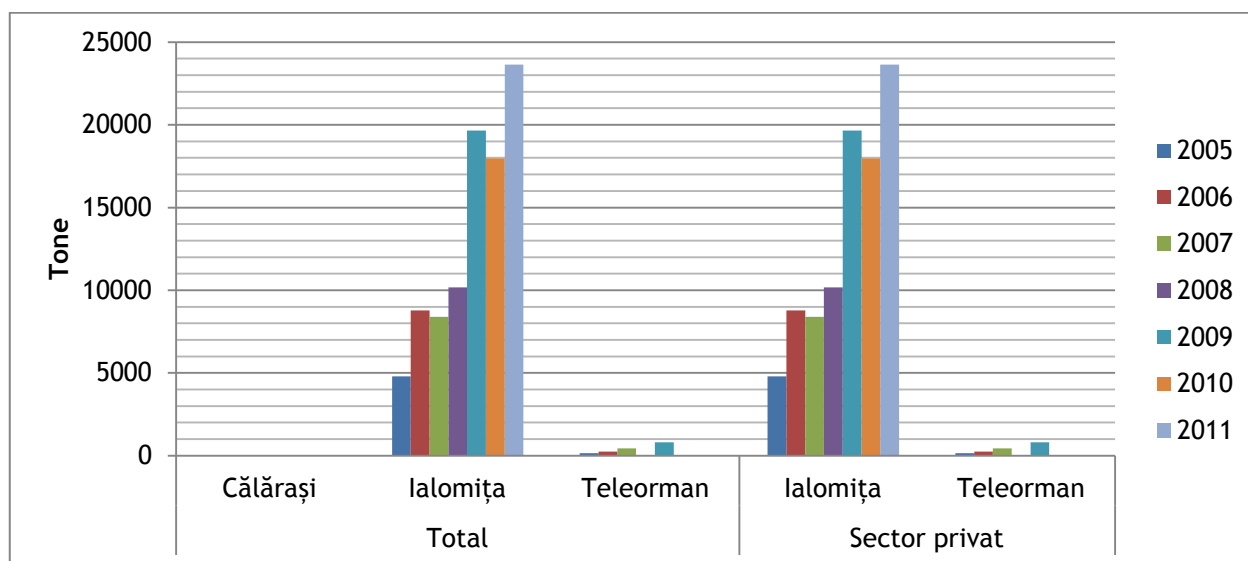
Figura nr. 257 Dinamica producției agricole pe suprafețele cultivate cu orez, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În ceea ce privește producția de orez la nivelul regiunii Sud Muntenia, în anul 2011, doar județul Ialomița înregistra valori semnificative, demonstrând că în acest județ au fost conștientizate rezultatele economico-financiare deosebite care pot fi oferite de cultivarea acestei plante și s-a profitat de condițiile pedoclimatice existente la nivelul județului, propice dezvoltării acestei culturi: teren plan, surse facile de apă și vreme caldă. Alte producții de orez au fost înregistrate în județele Teleorman (808 tone în anul 2009) și Călărași, cu o variație de 17 - 8 tone de orez produse în perioada analizată, în sectorul public.

Figura nr. 258 Dinamica producției agricole pe suprafețele cultivate cu orez, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

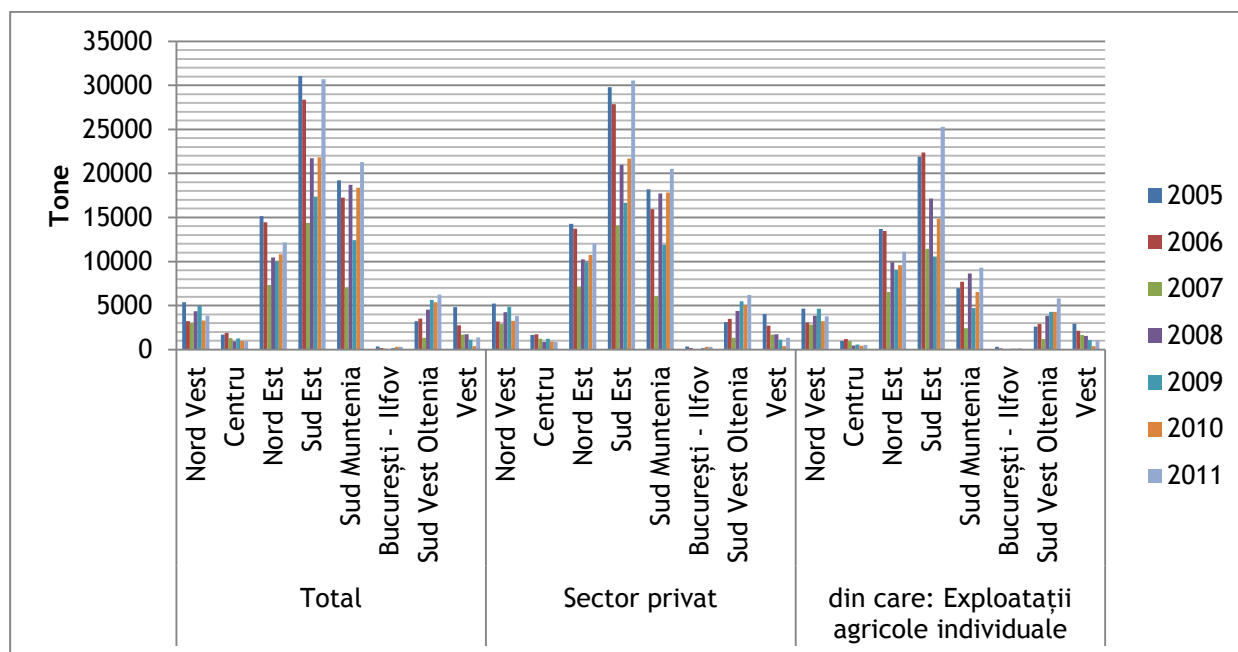

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivelul regiunilor de dezvoltare, productivitatea leguminoaselor pentru boabe nu a depășit 2 tone pe hectar, valoare înregistrată în regiunea Centru, unde au fost de fapt cultivate la nivelul anului 2011 aproape cele mai mici suprafețe agricole, după regiunea București - Ilfov. Cea mai mică productivitate s-a înregistrat în regiunea Vest (1,6 tone pe hectar). În regiunea Sud Muntenia întâlnim o productivitate medie, de 1,9 tone pe hectar, la fel ca în regiunile Nord Vest, București - Ilfov și Sud Vest Oltenia. Productivitatea regiunii Sud Muntenia este mai scăzută (1,8 tone pe hectar) pentru suprafețele din cadrul exploatațiilor individuale, unde în general există mijloace mai slabe de exploatare și producție agricolă.

Proportional cu suprafețele cultivate, cele mai mari producții de leguminoase pentru boabe au fost înregistrate în regiunile Sud Est (30.696 tone), Sud Muntenia (21.290 tone) și Nord Est (6.720 tone).

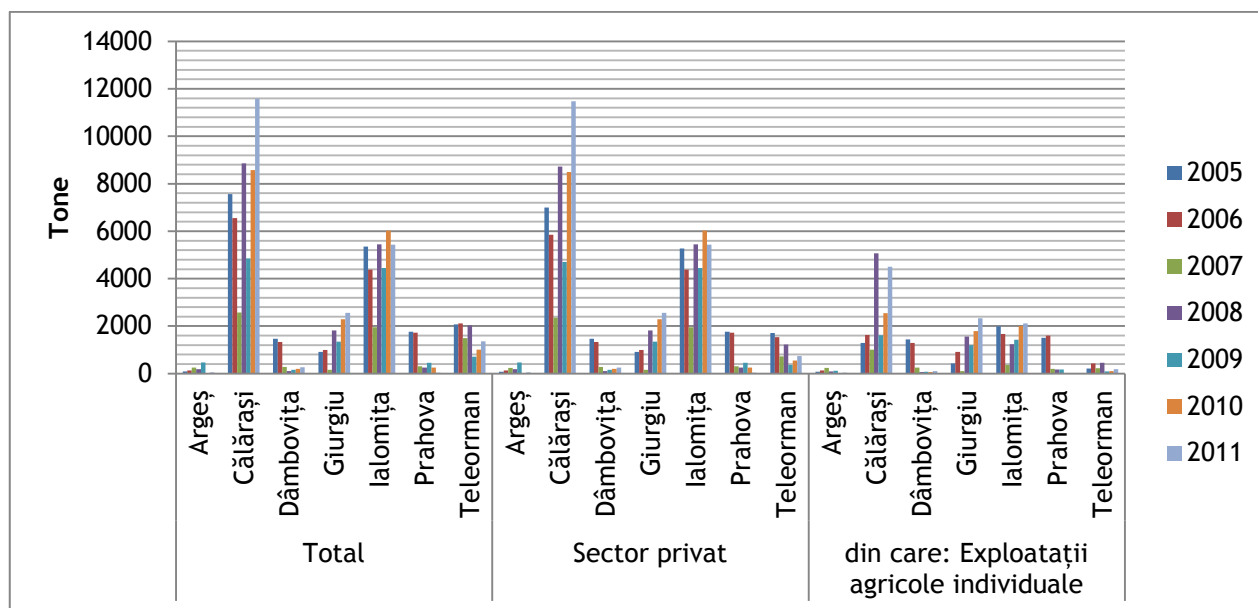
Figura nr. 259 Dinamica producției agricole pe suprafețele cultivate cu leguminoase pentru boabe, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Cantitatea de leguminoase produse a fost proporțională cu suprafețele cultivate și în cazul județelor regiunii Sud Muntenia. Astfel, cele mai mari cantități au rezultat în județele Călărași (11.587 tone), Ialomița (54.321 tone) și Giurgiu (2.557 tone), iar cele mai scăzute în Teleorman, Dâmbovița, Prahova și Argeș. Cea mai mică productivitate a fost înregistrată la nivelul județului Prahova, unde, la un hectar cultivat au fost obținute doar 0,5 tone de leguminoase pentru boabe, condițiile pedoclimatice fiind, cel mai probabil, responsabile pentru productivitatea mult scăzută. Județele Teleorman și Ialomița au înregistrat cele mai bune productivități, ambele de câte 2 tone pe hectar. Se remarcă și de această dată că, productivitatea exploatațiilor individuale este mai scăzută cu aproximativ 0,1 tone pe hectar pentru fiecare județ al regiunii.

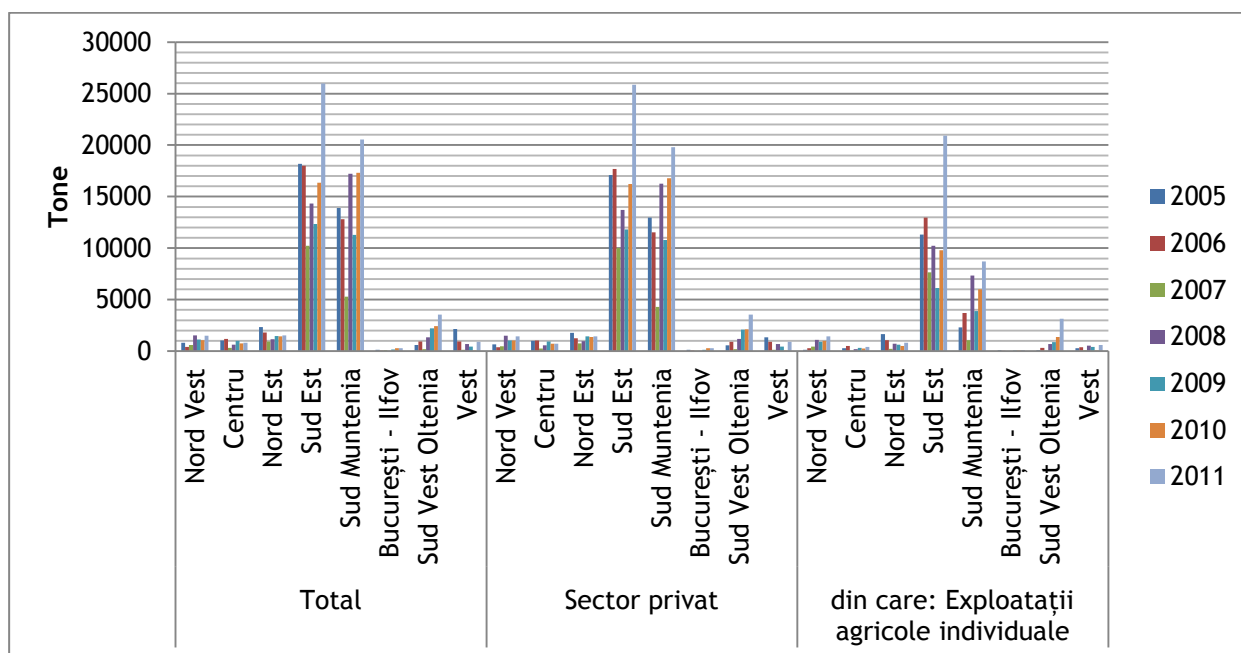
Figura nr. 260 Dinamica producției agricole pe suprafețele cultivate cu leguminoase pentru boabe, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Fiind o cultură relativ secundară, pentru culturile de mazăre din țară nu s-au înregistrat producții foarte mari. Regiunile Sud Est și Sud Muntenia sunt principalele producătoare de mazăre boabe din țară, având în vedere că, pe toată perioada analizată, au avut cele mai extinse suprafețe cultivate și, în consecință, cele mai mari producții. Ca și productivitate, ambele regiuni au fost depășite de regiunile Nord Vest, unde au fost obținute 2,4 tone de mazăre boabe pe hectar, de Sud Vest Oltenia (2,2 tone pe hectar) și București - Ilfov (2,1 tone pe hectar), însă suprafețele pe care au fost acestea cultivate au fost foarte restrânse și, deci, nereprezentative la nivel de regiune. Sud Muntenia și Sud Est au obținut productivități relativ mari, de 1,9 tone pe hectar, având în vedere că cele mai mici valori înregistrate au fost de 1,4 tone în regiunea Nord Est și de 1,6 tone în regiunea Vest.

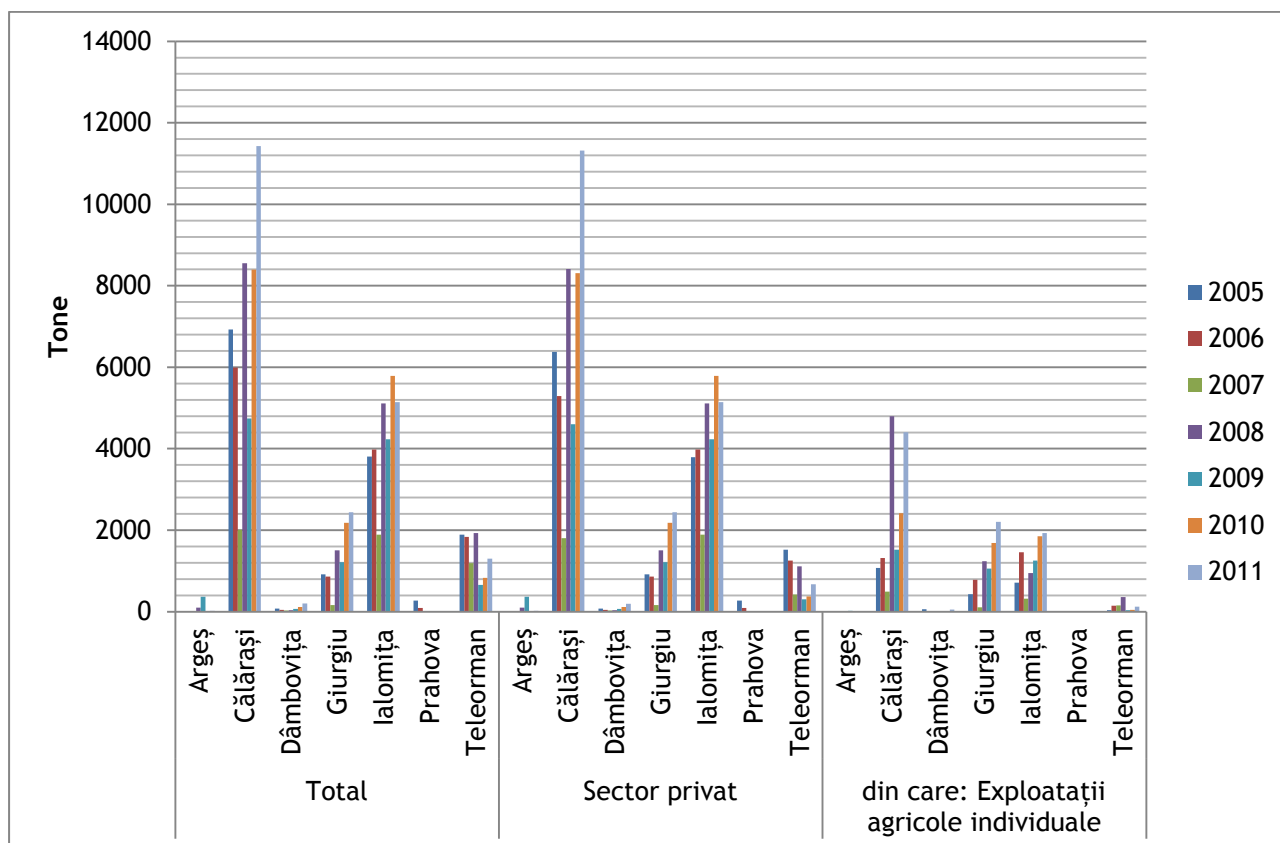
Figura nr. 261 Dinamica producției agricole pe suprafețele cultivate cu mazăre boabe, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Cea mai mare producție de mazăre, ca volum, a fost înregistrată, pe toată perioada analizată, în județul Călărași, ajungând, în 2011, la 11.432 tone, cu o productivitate de 1,9 tone pe hectar. Productivități mai mari au fost înregistrate în Ialomița și Teleorman, ambele de 2 tone pe hectar, însă suprafețele cultivate au fost mult mai restrânse în Ialomița și nereprezentative în Teleorman. În Prahova, cultura de mazăre nu este aproape deloc exploatată, iar Giurgiu și Dâmbovița au productivități mici, de 1,6 și 1,5 tone pe hectar. În Giurgiu exploatarea culturii de mazăre ar putea fi îmbunătățită, având în vedere că solurile bogate de aici și temperatura, creează condiții bune pentru o producție care poate fi eficientizată.

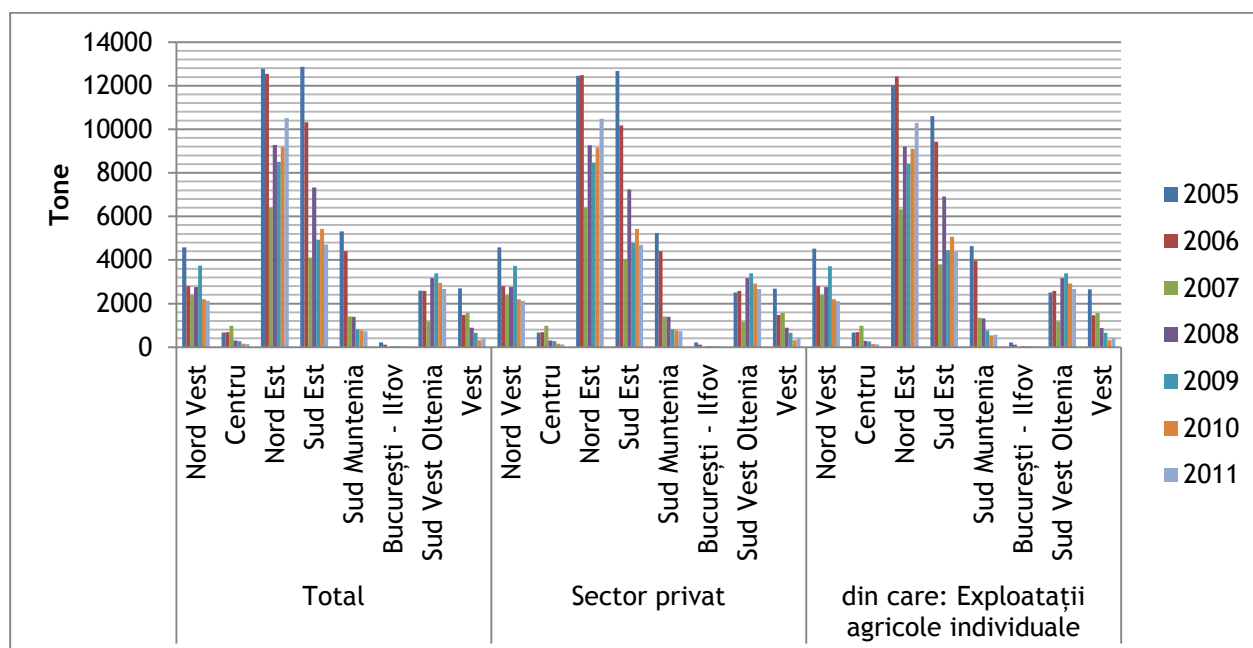
Figura nr. 262 Dinamica producției agricole pe suprafețele cultivate cu mazăre boabe, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Regiunea cu cea mai mare producție de fasole boabe a fost Nord Est, care, în 2011, a avut și cele mai extinse suprafețe cultivate, dar și cea mai mare productivitate, de peste 1,9 tone pe hectar. Productivitate ridicată au avut și regiunile Vest, Nord Vest, Sud Vest Oltenia și Centru, toate peste 1,5 tone. Regiunea Sud Muntenia, care a avut a 5-a suprafață cultivată cu fasole ca și mărime, a înregistrat o productivitate scăzută, de 1,2 tone pe hectar. Având în vedere profilul agricol al regiunii și suprafețele cultivabile întinse și propice culturilor, în regiune nu exista interes pentru dezvoltarea acestei culturi.

Figura nr. 263 Dinamica producției agricole pe suprafețele cultivate cu fasole boabe, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

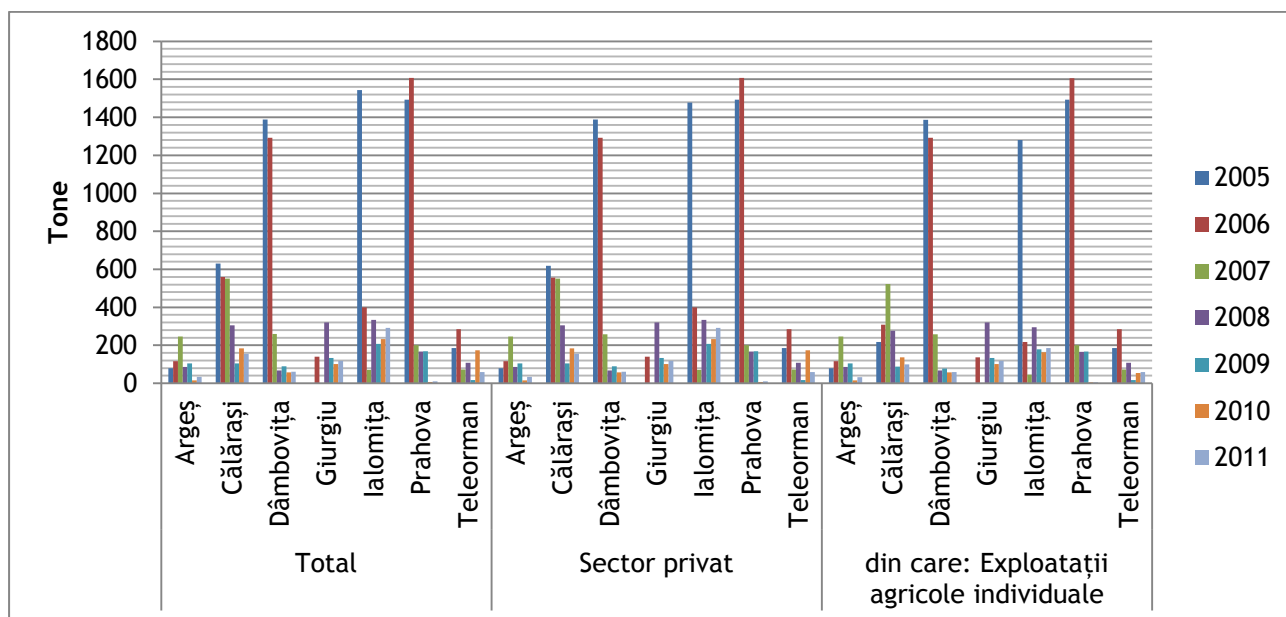

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Fasolea este o cultură foarte puțin exploatată la nivelul regiunii, iar productivitatea obținută în județele componente arată că nu s-au creat condiții propice acestei culturi. Cea mai mare productivitate s-a înregistrat, în anul 2011, în județul Dâmbovița, respectiv 3,6 tone pe hectar, fapt nereprezentativ însă, având în vedere suprafața foarte redusă pe care s-a cultivat fasole, de doar 17 hectare.

În județele unde fasolea a fost cultivată pe suprafețe mai extinse, respectiv Ialomița, Călărași și Giurgiu, s-au înregistrat productivități foarte scăzute, de sub 1,2 tone pe hectar cultivat. Cu toate acestea, fasolea se mai folosește și ca plantă premergătoare pentru diverse alte culturi.

Figura nr. 264 Dinamica producției agricole pe suprafețele cultivate cu fasole boabe, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

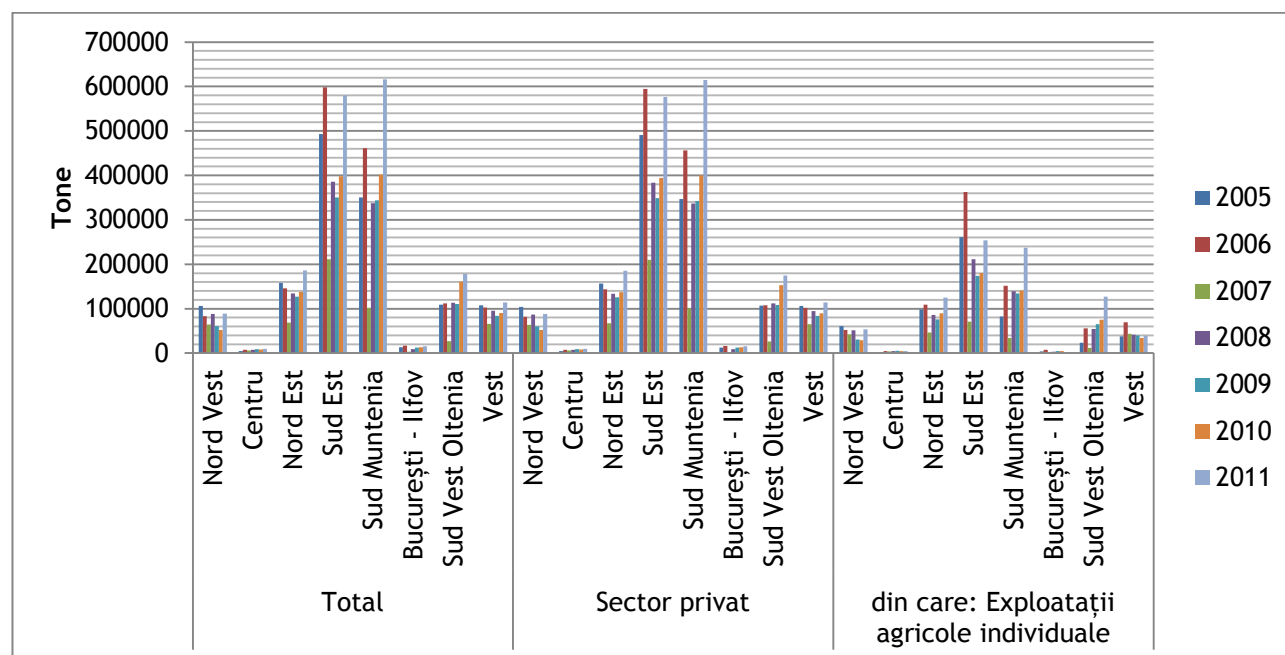
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În anul 2011, producția de plante uleioase la nivel național a fost de 26.868.609 tone, din care cea mai mare pondere a fost obținută în regiunea Sud Muntenia (34,92%), urmată de regiunea Sud Est (31,62%), cu toate că în regiunea Sud Est suprafețele cultivate cu aceste plante au fost mai extinse. Cele mai mici producții de plante uleioase au fost obținute în regiunile Centru și București - Ilfov.

Evoluția producțiilor de plante uleioase a înregistrat un trend ascendent la nivelul tuturor regiunilor din țară, cele mai mari creșteri în anul 2011, comparativ cu anul 2005, fiind remarcate în regiunea Sud Muntenia (unde producția a crescut cu 112.627 tone). Cele mai mici producții ale regiunilor din sudul țării au fost înregistrate în anul 2007, întrucât fenomenul de secetă extremă din acel an s-a manifestat cu precădere în zonele de câmpie.

Cele mai mici producții obținute în cadrul exploatațiilor agricole individuale au fost înregistrate în regiunile București - Ilfov, Vest și Sud Muntenia, iar cele mai mari în Sud Vest Oltenia, Nord Est și Nord Vest.

Figura nr. 265 Dinamica producției de plante uleioase, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

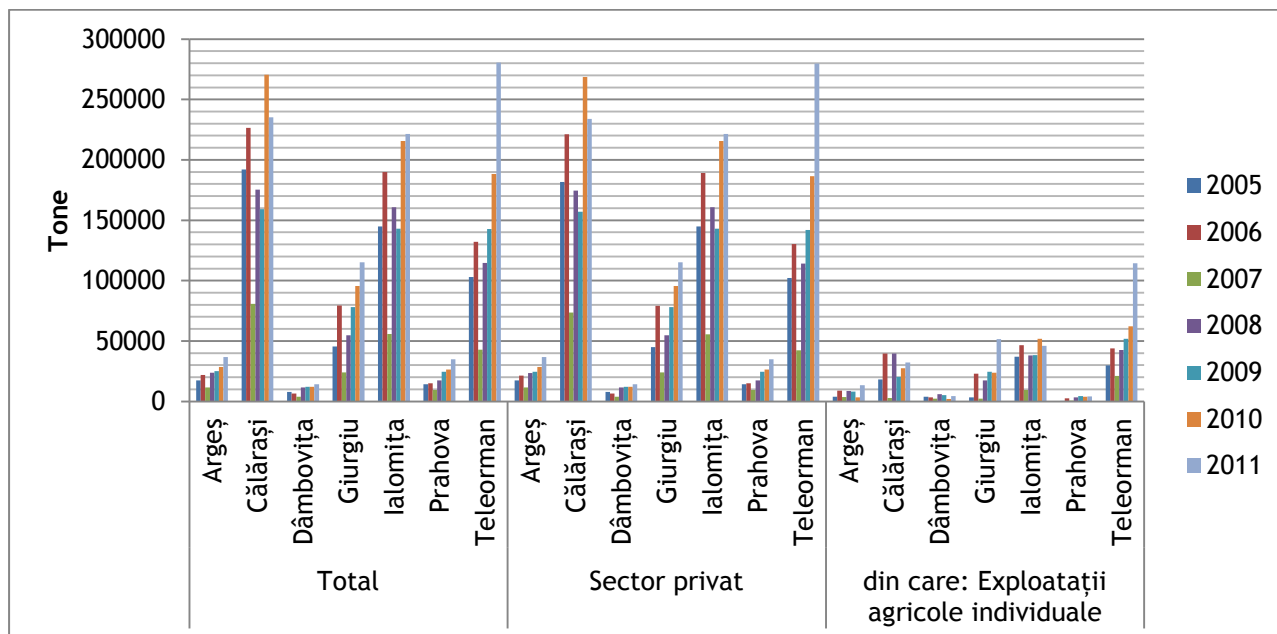

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Producția obținută în regiunea Sud Muntenia la categoria plantelor uleioase, a fost în anul 2011 de 938.353 tone. Din totalul producției, cele mai mari ponderi au fost obținute în județele Teleorman (29,90%), Călărași (25,97%) și Ialomița (23,61%). Contribuția județului Giurgiu la totalul producției a fost de 12,28%. Cele mai mici producții de plante uleioase au fost obținute în județele din nordul regiunii, în care aceste plante nu s-au cultivat pe suprafețe extinse: Argeș (3,93% din totalul producției), Prahova (3,71%) și Dâmbovița (1,50%). În anul 2011, comparativ cu anul 2005, toate județele regiunii au înregistrat o creștere a producției de plante uleioase.

Analiza producției pe forme de proprietate evidențiază ponderi scăzute ale producției obținute în cadrul exploatațiilor agricole individuale în județele Prahova și Călărași și ponderi mai ridicate, dar care nu au depășit totuși 45%, în Giurgiu și Teleorman.

Figura nr. 266 Dinamica producției de plante uleioase, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

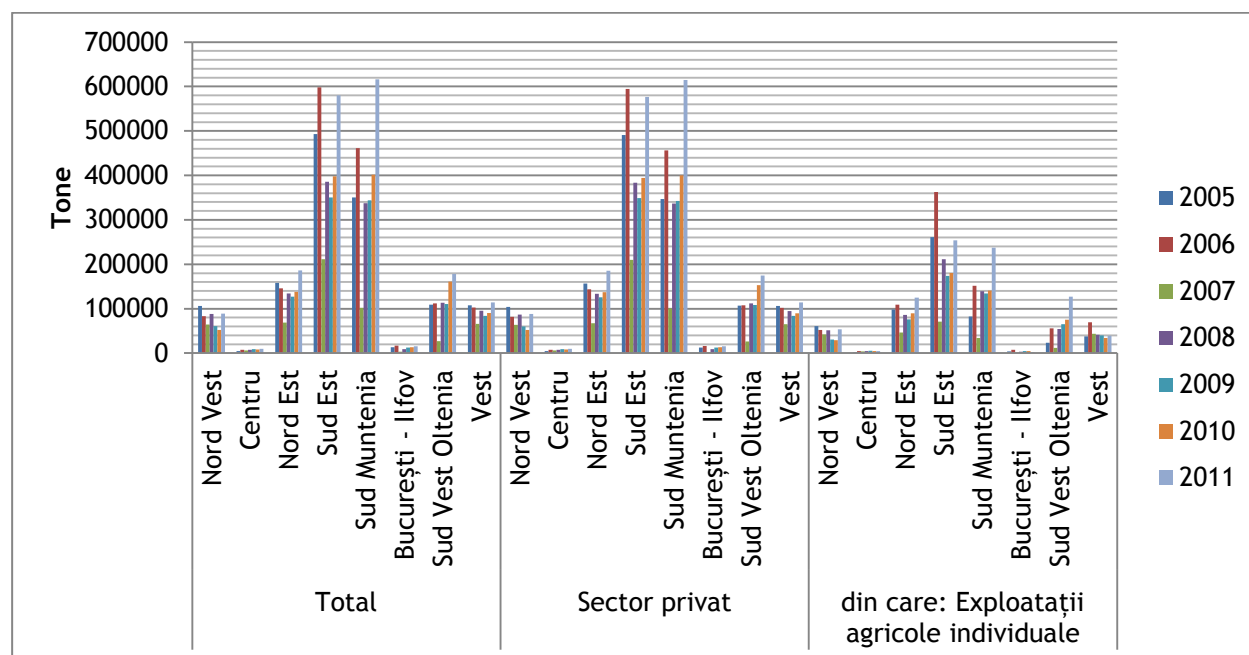

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Regiunea Sud Muntenia ocupa, în anul 2011, primul loc în ceea ce privește producția de floarea - soarelui, datorită condițiilor propice de cultivare a acestei plante ce se regăsesc pe teritoriul regiunii, obținând o producție de 616.161 tone din totalul de 1.789.326 tone. Avantajul obținerii celei mai mari producții de floarea - soarelui poate fi valorificat în scopul obținerii de biocombustibil, cunoscut fiind faptul că floarea - soarelui este una din principalele plante agricole energetice.

În anul 2011, în majoritatea regiunilor țării, mai puțin Nord Vest, producția de floarea - soarelui a înregistrat o creștere semnificativă, comparativ cu anul 2005.

Figura nr. 267 Dinamica producției de floarea - soarelui, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

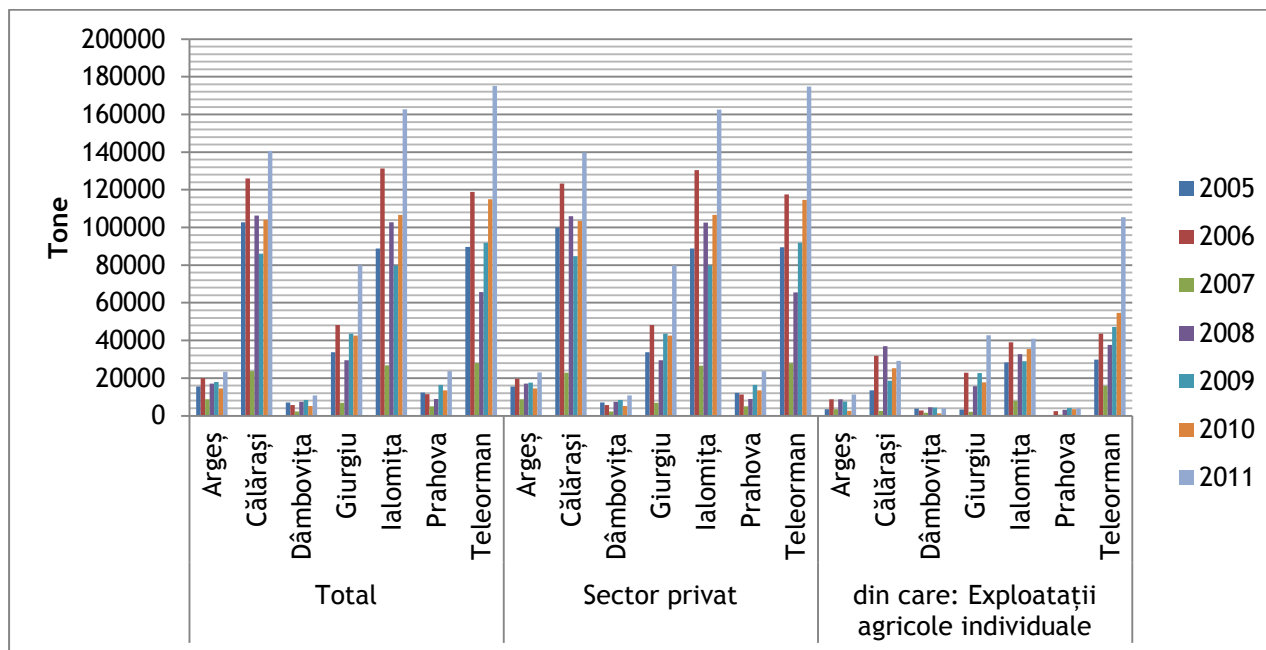

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivelul regiunii Sud Muntenia, în anul 2011, cele mai mari producții de floarea - soarelui au fost înregistrate în județele din sudul regiunii - Teleorman (175.057 tone), Ialomița (162.654 tone) și Călărași (140.610 tone), datorită situării acestora într-o zonă de câmpie, iar cele mai reduse producții au fost obținute de județele din nord, unde nu există condiții favorabile pentru obținerea unei productivități ridicate a acestei culturi agricole. Astfel, în județul Argeș s-au obținut 23.289 tone de floarea - soarelui, în Prahova 23.709 tone, iar în Dâmbovița 10.864 tone. În județul Giurgiu producția a fost de 79.960 tone, aproape dublă comparativ cu anul 2010.

Cele mai mari producții obținute în cadrul exploatațiilor agricole individuale au înregistrat județele Teleorman, Dâmbovița și Argeș, în care ponderea producțiilor în aceste unități ale mediului privat a fost de peste 49%. În județul Dâmbovița ponderea producțiilor de floarea - soarelui obținute în exploatații individuale a fost de 36,63%, în Ialomița de 25,14%, în Călărași de 20,83% și în Prahova de 16,77%.

Figura nr. 268 Dinamica producției de floarea - soarelui, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

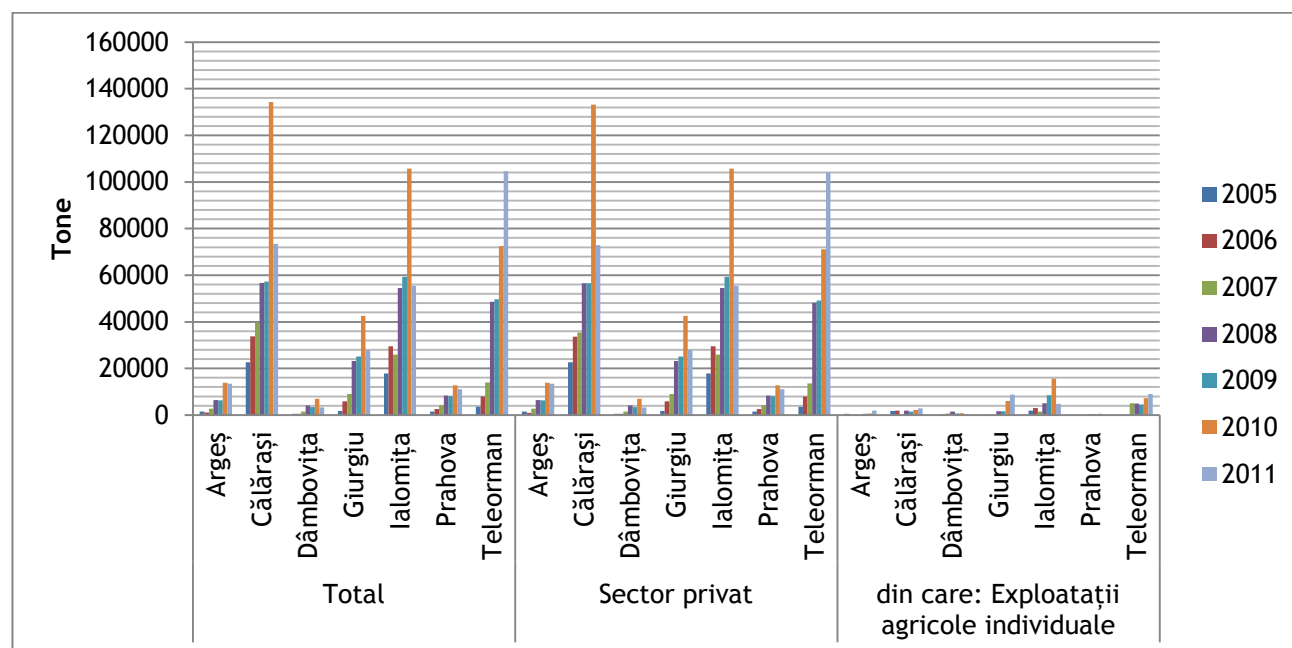
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Producția de rapiță, la nivel național, în anul 2011, a fost de 738.971 tone, din care 289.136 tone au fost obținute în regiunea Sud Muntenia, care ocupa așadar primul loc pe regiuni de dezvoltare. Pe locul 2 se situa regiunea Sud Est, cu 223.531 tone, aceste regiuni fruntașe cultivând suprafețe întinse de rapiță. Cele mai mici producții de rapiță au fost obținute în regiunile București - Ilfov (unde suprafețele arabile sunt restrânse) și Centru (unde condițiile pedoclimatice și relieful muntos nu permit cultivarea rapiței pe arii extinse).

Producția de rapiță a înregistrat valori mai mari în anul 2011, comparativ cu 2005, la nivelul întregii țări.

Doar în regiunea Sud Muntenia se remarcă, în anul 2011, o pondere ridicată a producției de rapiță, obținută în cadrul exploatațiilor agricole individuale (63,10%), în restul regiunilor ponderile producțiilor în cadrul acestor structuri private fiind reduse.

Figura nr. 269 Dinamica producției de rapiță, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

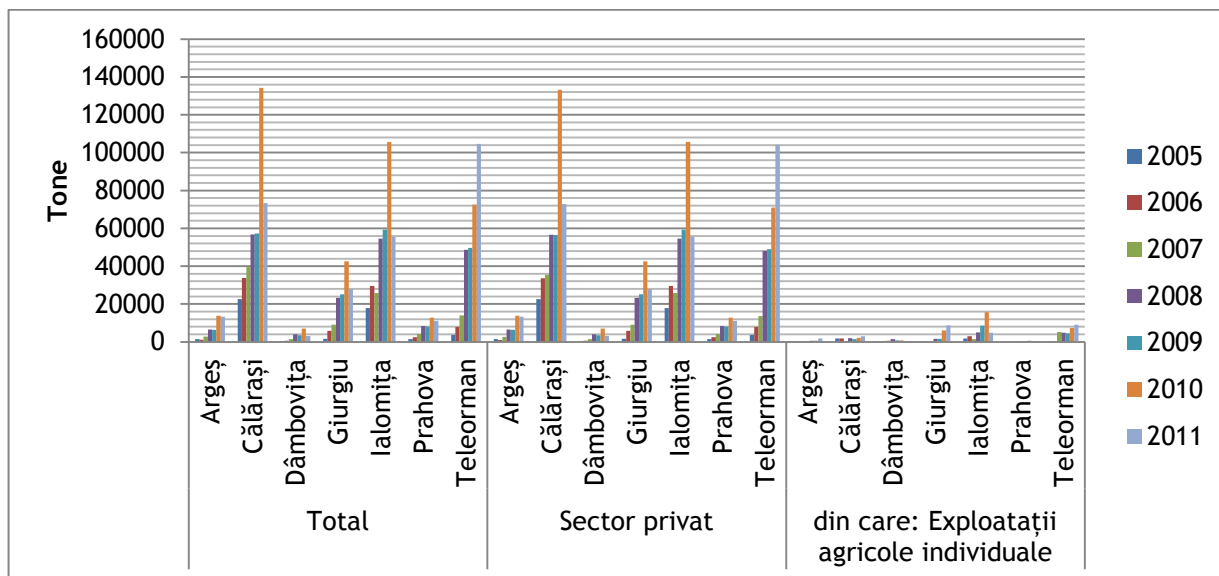

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivelul regiunii Sud Muntenia, cea mai mare producție de rapiță a fost obținută în județul Teleorman (104.659 tone din totalul de 289.136 tone, înregistrat în regiune), unde s-a înregistrat și cea mai mare productivitate (2,16 tone/hectar). Producții mari au fost obținute și în județele Călărași (73.396 tone), Ialomița (55.471 tone) și Giurgiu (27.914 tone). Cele mai reduse producții de rapiță au fost obținute, și de această dată, în județele Argeș (13.391 tone), Prahova (11.081 tone) și Dâmbovița (3.224 tone). Dintre acestea, județul Prahova a înregistrat o productivitate apropiată de cea a județelor cu producții mari (de 1,94 tone/hectar).

Se constată o creștere a producției de rapiță în anul 2011, comparativ cu anul 2005, la nivelul tuturor județelor regiunii și o pondere redusă a acestor producții obținute în exploatațiile agricole individuale.

Figura nr. 270 Dinamica producției de rapiță, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

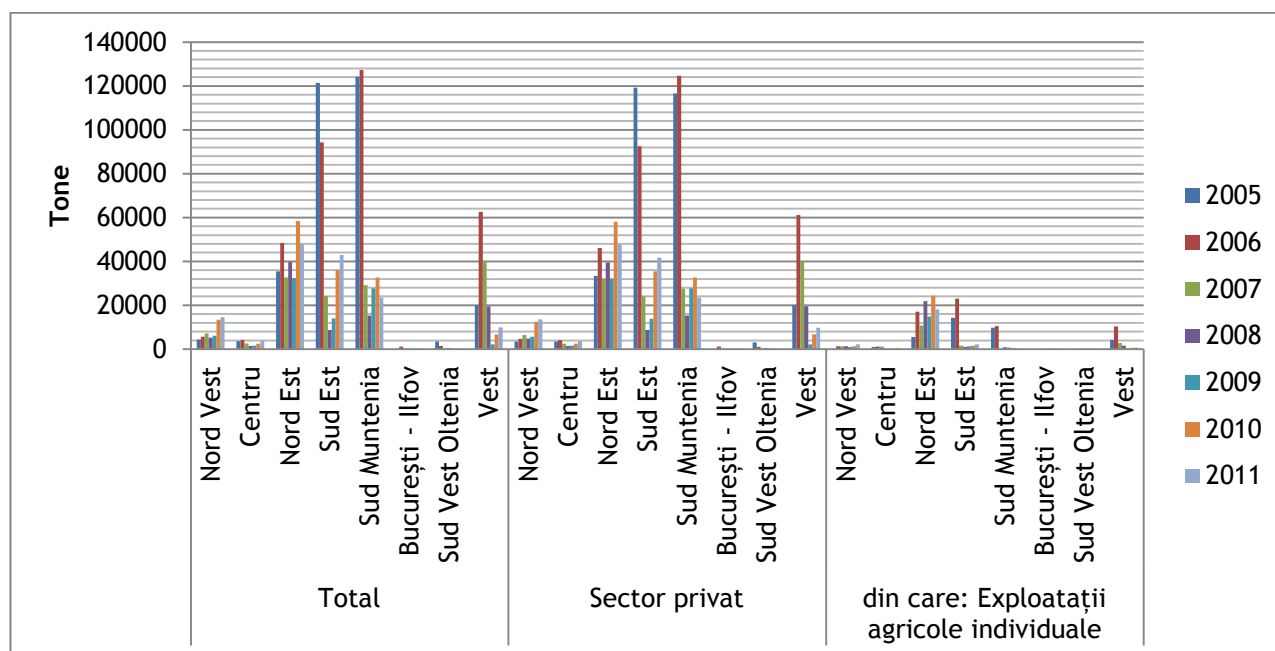
În România, cultura de soia a cunoscut un apogeu în perioada când era permisă cultivarea soiurilor de soia modificată genetic (înainte de anul 2005 și până în anul 2009).

Se poate observa că producțiile anilor 2005 și 2006 reprezintă anii de glorie ai culturii de soia în România după care, chiar dacă pentru fermieri rămâne o cultură importantă, producțiile obținute la nivel național scad semnificativ, fiind de doar 142.636 tone (în 2011) față de 344.909 tone în anul 2006.

În anul 2011, cele mai mari producții de soia la nivel național au fost înregistrate în regiunile Nord Est (48.013 tone) și Sud Est (42.878 tone), regiunea Sud Muntenia situându-se pe locul 3, cu o producție de 23.459 tone, semnificativ mai mică decât cea a regiunilor clasate pe primele două locuri.

Ponderea producțiilor de soia obținute de către exploatațiile agricole individuale a înregistrat cele mai mari valori în regiunea Nord Est, în restul regiunilor fiind sub 17% (1,16% în Sud Muntenia, însemnând că doar 271 tone de rapiță au fost obținute în exploatațiile agricole individuale).

Figura nr. 271 Dinamica producției de soia boabe, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

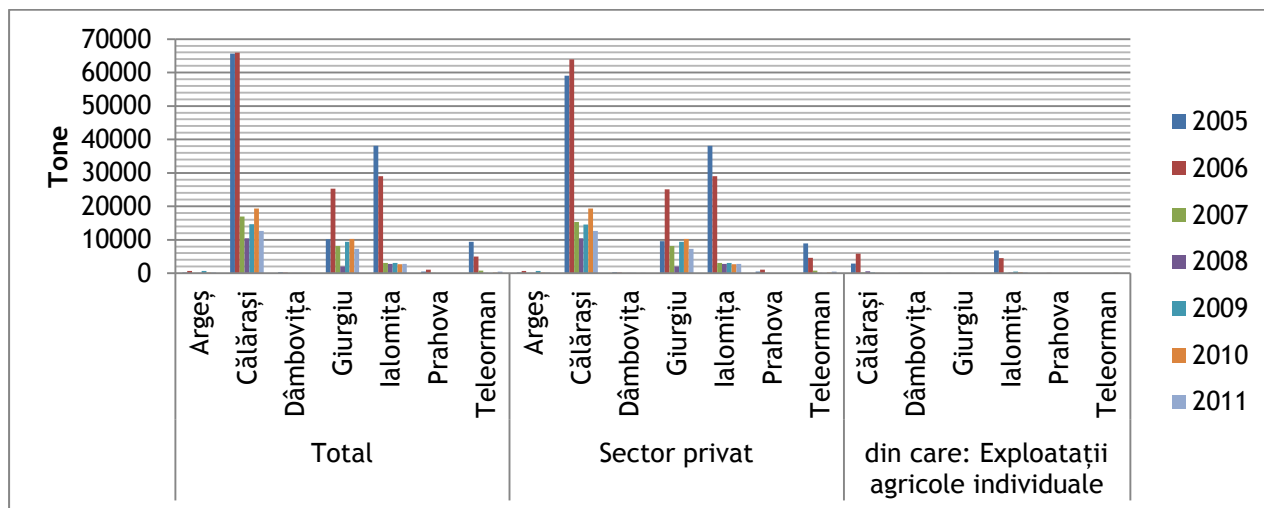

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Din totalul producției de 23.459 tone de soia boabe, înregistrată în regiunea Sud Muntenia în anul 2011, 53,96% a fost obținută în județul Călărași (12.658 tone), unde productivitatea a fost de 3,24 tone pe hectar. Producții relativ mari de soia boabe au fost înregistrate și în județele Giurgiu (7.304 tone) și Ialomița (2821 tone), productivitatea culturilor din județul Giurgiu fiind superioară celei din județul Călărași (4,35 tone pe hectar). În celelalte județe ale regiunii, producțiile de soia au fost foarte mici, respectiv de 507 tone în Teleorman, 167 tone în Argeș și doar 2 tone în Dâmbovița. Pentru județul Prahova nu sunt date disponibile la nivelul anului 2011.

Din analiza evoluției producțiilor de soia boabe obținute la nivelul fiecărui județ se constată că, cele mai mari cantități de soia boabe au fost înregistrate în anii 2005 - 2006.

Figura nr. 272 Dinamica producției de soia boabe, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

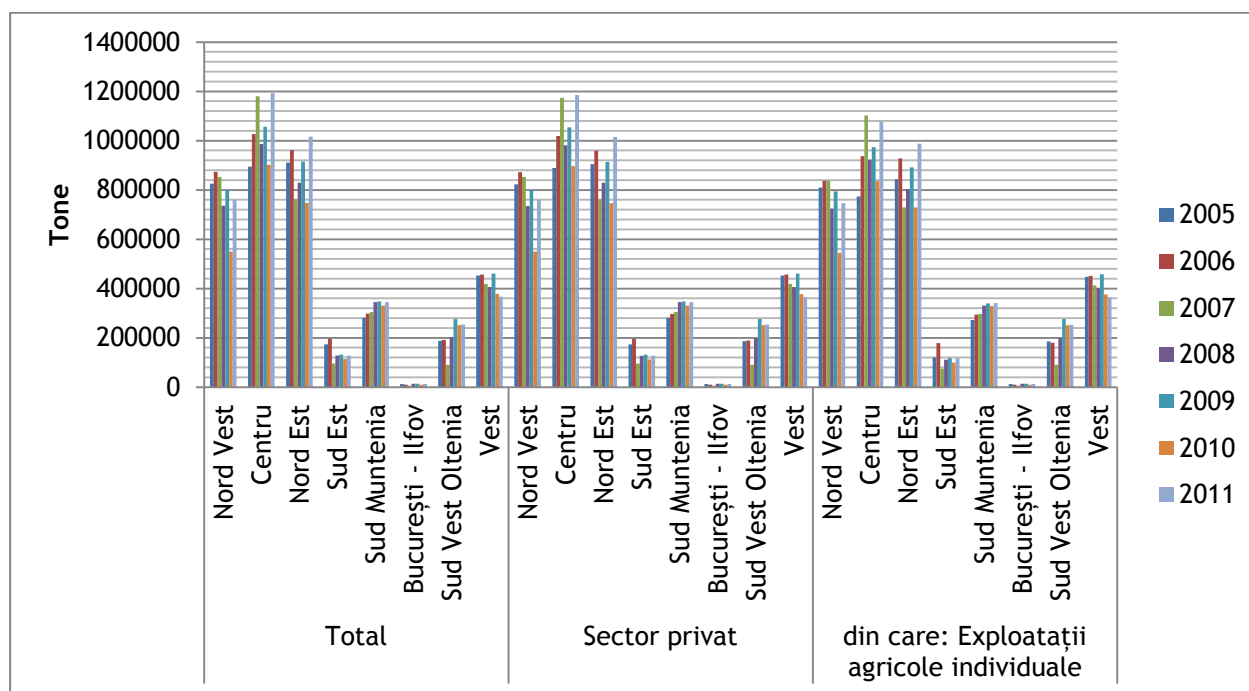
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivel național, producția de cartofi a fost foarte mare în regiunile Centru (1.193.506 tone), Nord Est (1.016.947 tone) și Nord Vest (760.587 tone). Producții scăzute s-au înregistrat în regiunile în care au fost cultivate suprafețe mici, respectiv București - Ilfov, Sud Est și Sud Vest Oltenia. Regiunea Sud Muntenia ar fi a 4-a regiune cu o producție scăzută, de 344.624 tone în anul 2011.

Exploatarea culturii de cartof s-a realizat cel mai bine în regiunea Centru, unde au fost cultivate suprafețe extinse și s-a obținut și cea mai mare productivitate din țară, de peste 19 tone pe hectar. Productivitatea din sectorul privat însă a fost mai scăzută cu aproximativ o tonă.

Producții medii, de aproximativ 17 tone pe hectar, au fost înregistrate în regiunile Nord Est și Sud Muntenia, în cea din urmă existând de altfel un potențial neexploatat suficient pentru această cultură, având în vedere suprafețele mici cultivate.

Figura nr. 273 Dinamica producției agricole pe suprafețele cultivate cu cartofi - total, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

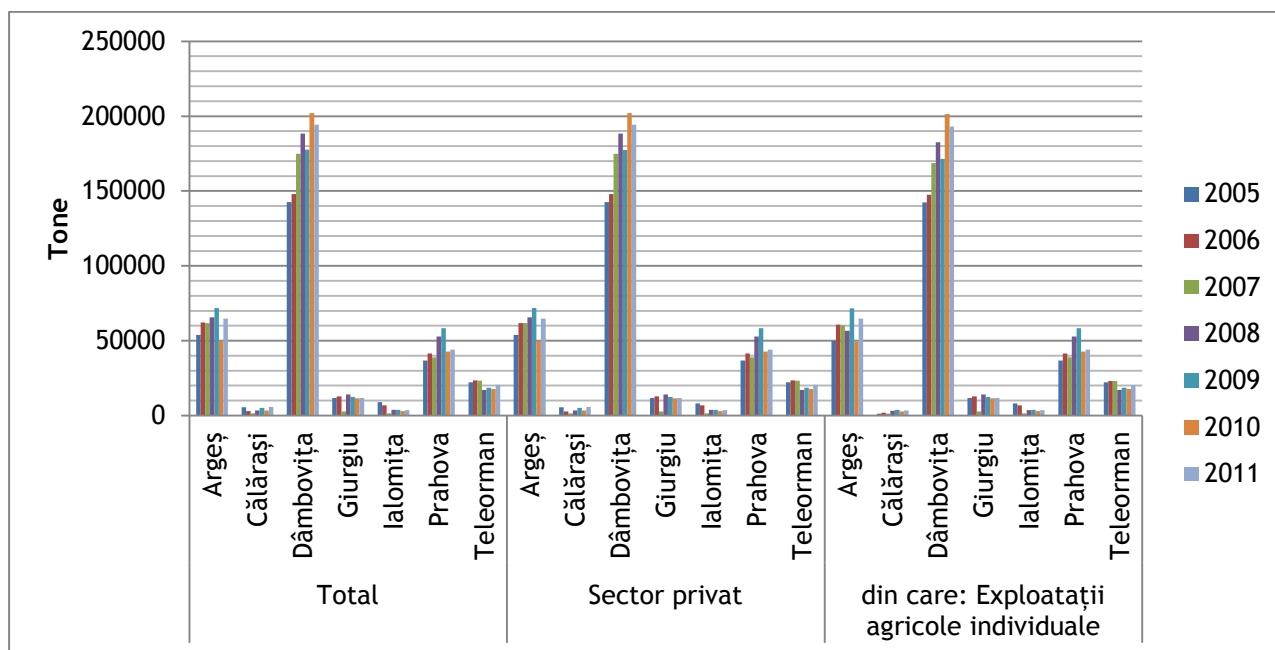

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Cultura cartofului are o productivitate foarte mare, în medie, în anul 2011, aceasta atingând 15,1 tone pe hectar în regiunea Sud Muntenia. Județul cu cea mai bună productivitate a fost Dâmbovița, unde cultura cartofului era cel mai bine dezvoltată și practică pe suprafețe întinse. O productivitate ridicată, peste medie, se întâlnea și în județele Argeș (16,7 tone pe hectar), Teleorman (16,5 tone pe hectare) și Călărași (16,2 tone pe hectar). Având în vedere productivitatea bună din județele Teleorman și Călărași, cultura cartofului are aici potențial de dezvoltare foarte mare, mai ales că la nivel de județ există suprafețe mult mai restrânse cultivate decât în județele din nordul regiunii.

Cele mai slabe productivități au fost înregistrate în anul 2011 în județele Prahova (13,1 tone) și Ialomița (13 tone), cea mai scăzută productivitate înregistrându-se în Giurgiu, cu doar 10,4 tone pe hectar.

Figura nr. 274 Dinamica producției agricole pe suprafețele cultivate cu cartofi - total, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

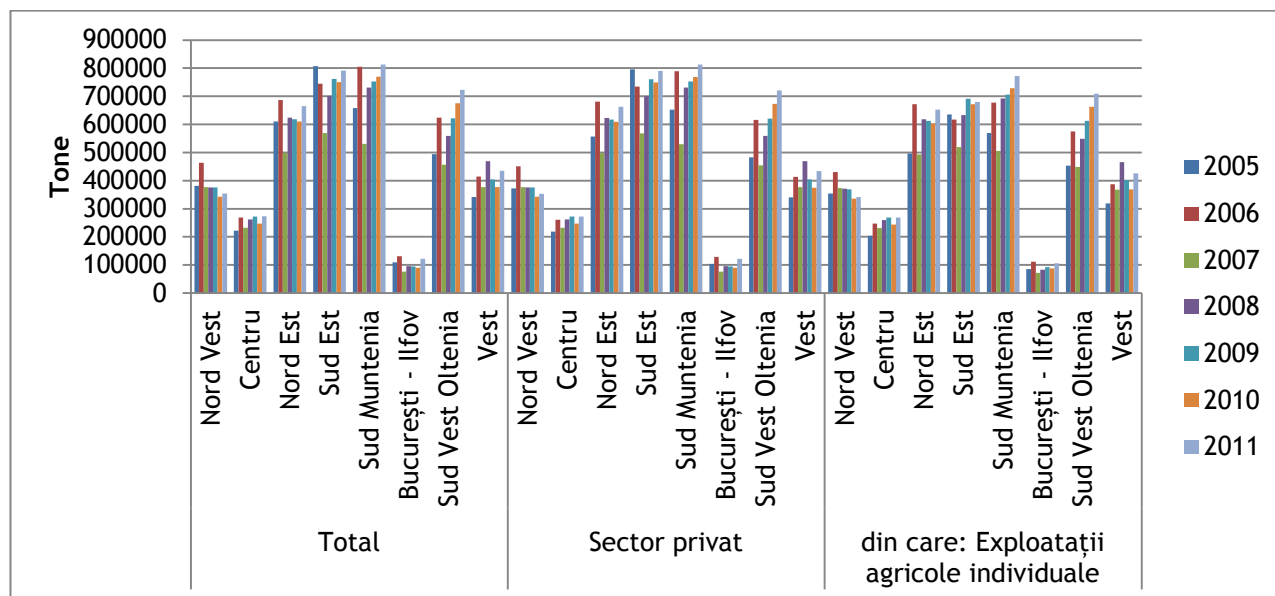
Producția totală de legume la nivel național, în anul 2011, a fost de 4.176 mii tone, cea mai ridicată din perioada 2005 - 2011. În acest an, regiunea Sud Muntenia a produs 813 mii tone, înregistrând cea mai mare producție la nivel național. Producția ridicată obținută în regiunea Sud Muntenia a fost determinată de suprafețele întinse cultivate cu legume, identificate pe teritoriul acesteia în cursul aceluiași an.

Se constată, din analiza datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, producțiile mari obținute de regiunile din sudul țării, unde condițiile pedoclimatice sunt favorabile dezvoltării tuturor speciilor legumicole.

În ceea ce privește forma de proprietate, în anul 2011, peste 99% din producțiile de legume obținute în fiecare din regiunile țării aparțineau sectorului privat, cu precădere exploatațiilor agricole individuale. Astfel, în majoritatea regiunilor de dezvoltare, ponderea producțiilor de legume obținute în exploatațiile agricole individuale depășea 95% din totalul producției obținute în sectorul privat. Excepții au făcut regiunile București - Ilfov și Sud Est,

unde, din totalul producției obținute în sectorul privat, 87,26%, respectiv 86,03% au aparținut exploatațiilor individuale.

Figura nr. 275 Dinamica producției de legume - total, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

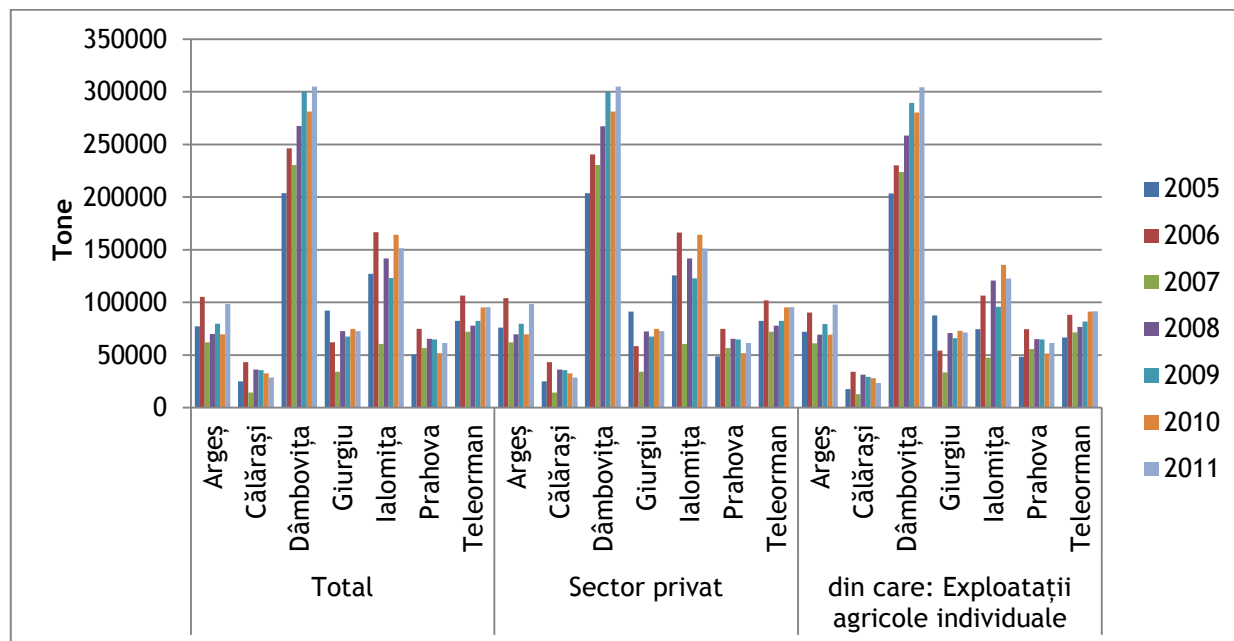

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Întrucât în județul Dâmbovița se întâlnesc numeroase bazine legumicole, printre care și cel mai mare bazin legumicol al țării, acest județ a înregistrat în anul 2011 cea mai mare producție de legume din regiunea Sud Muntenia (37,51% din totalul producției de legume a regiunii). Producții ridicate de legume au fost obținute și în județele Ialomița (151.330 tone), Argeș (98.489 tone), Teleorman (95.433 tone) și Giurgiu (72.555 tone). Cele mai mici producții au fost înregistrate în județele Prahova (62.557 tone) și Călărași (28.653 tone).

La nivelul regiunii, majoritatea producțiilor de legume au fost obținute în sectorul privat. În județele Ialomița și Călărași au fost înregistrate cele mai mici ponderi ale producției furnizate de exploatațiile agricole individuale: 81,04%, respectiv 82,31%. În celelalte 5 județe, producția de legume a fost obținută în proporții de peste 95% în exploatațiile agricole individuale.

Figura nr. 276 Dinamica producției de legume - total, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

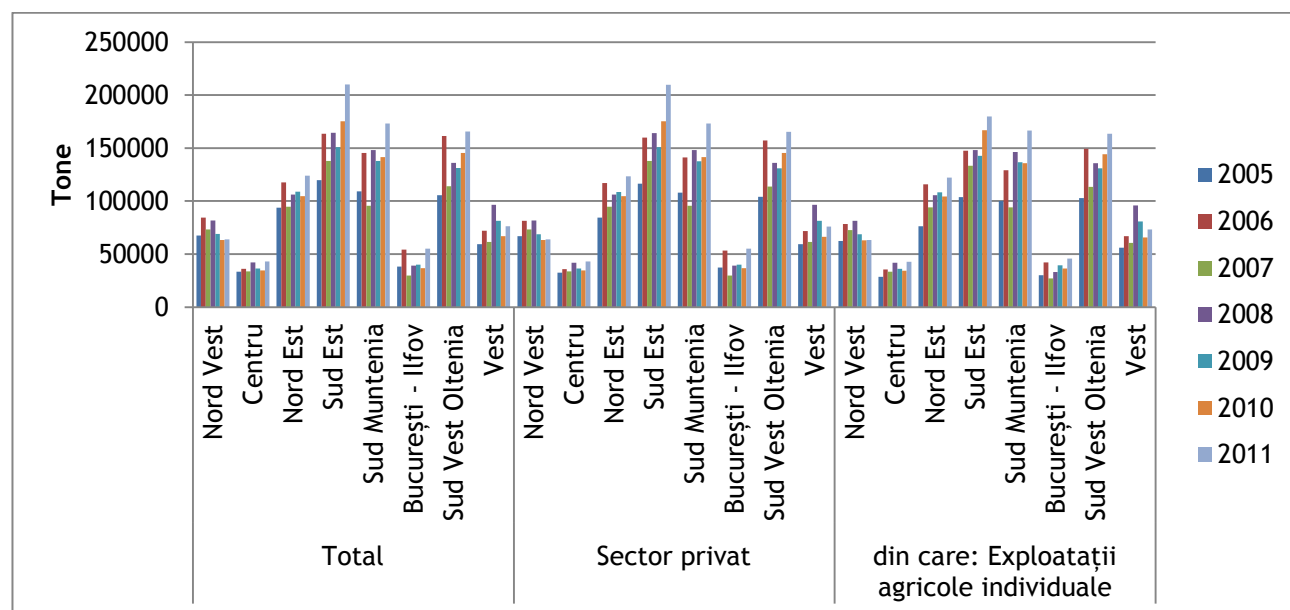

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În anul 2011, la nivel național, regiunile Sud Muntenia, Sud Vest Oltenia și Sud Est dețineau cele mai extinse suprafețe cultivate cu tomate, mărimea acestora fiind foarte apropiată. Tocmai de aceea, în același an, producția acestor trei regiuni însuma peste 60% din producția totală de tomate înregistrată la nivelul țării. Cu toate acestea, între ele existau diferențe semnificative de producție, dovadă a faptului că producția nu este determinată doar de întinderea suprafețelor cultivate, ci depinde considerabil și de factorii de mediu, care sunt imprevizibili și adesea imposibil de controlat. Astfel, regiunea Sud Muntenia ocupa în anul 2011 poziția a doua în ceea ce privește producția de tomate (cu aproximativ 173 mii tone), după regiunea Sud Est (în jur de 210 mii tone), deși ambele au deținut circa 10.000 hectare cultivate cu tomate.

În toate regiunile de dezvoltare ale țării, producția de tomate a fost furnizată de sectorul privat.

Figura nr. 277 Dinamica producției de tomate, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

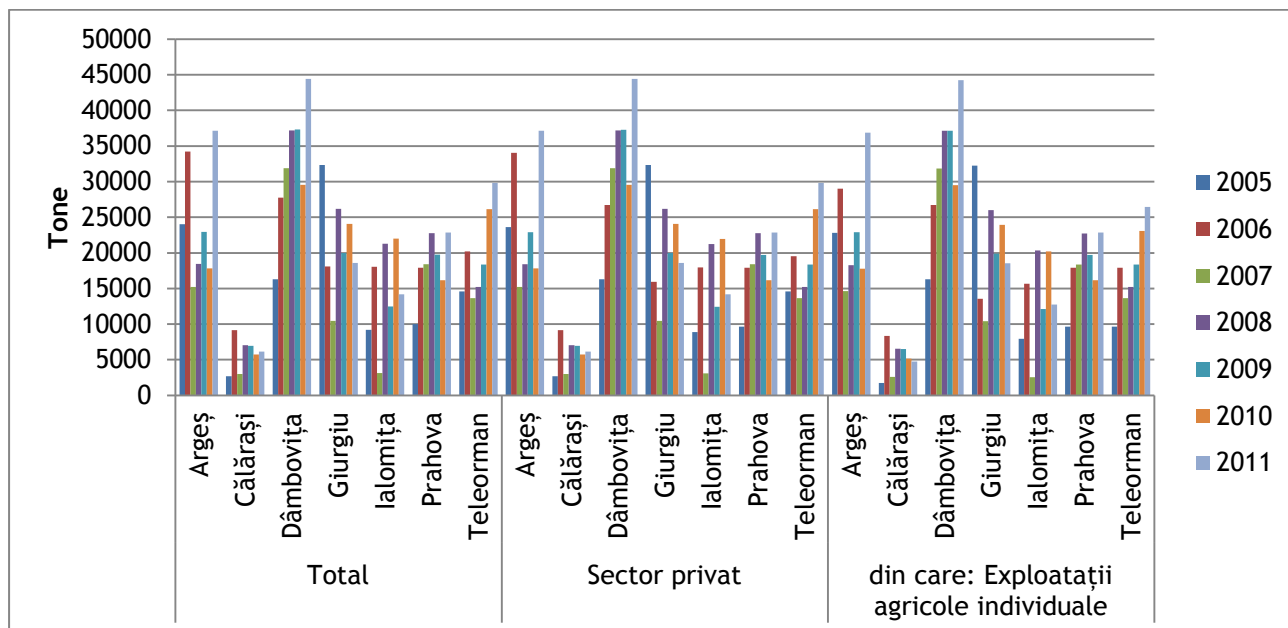

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În anul 2011, județele Argeș și Dâmbovița au cultivat cele mai mari suprafețe cu tomate de la nivelul regiunii Sud Muntenia, ele obținând și cele mai mari producții de tomate. De remarcat că cea mai mare producție a fost înregistrată în anul 2011, în Dâmbovița (44.431 tone, însemnând 25,66% din producția de tomate a regiunii), unde legumicultura reprezintă o ramură tradițională a agriculturii. Au urmat județele Argeș (37.144 tone), Teleorman (29.821 tone), Prahova (22.855 tone), Giurgiu (18.582 tone), Ialomița (14.196 tone) și Călărași (6.148 tone, reprezentând doar 3,55% din producția de tomate din Sud Muntenia).

Se constată, în ceea ce privește forma de proprietate, că majoritatea producțiilor de tomate au fost furnizate de exploatațiile agricole individuale ale sectorului privat. Doar în județul Călărași s-a înregistrat o producție mai mică a tomatelor obținute în exploatațiile agricole individuale: 77,37%.

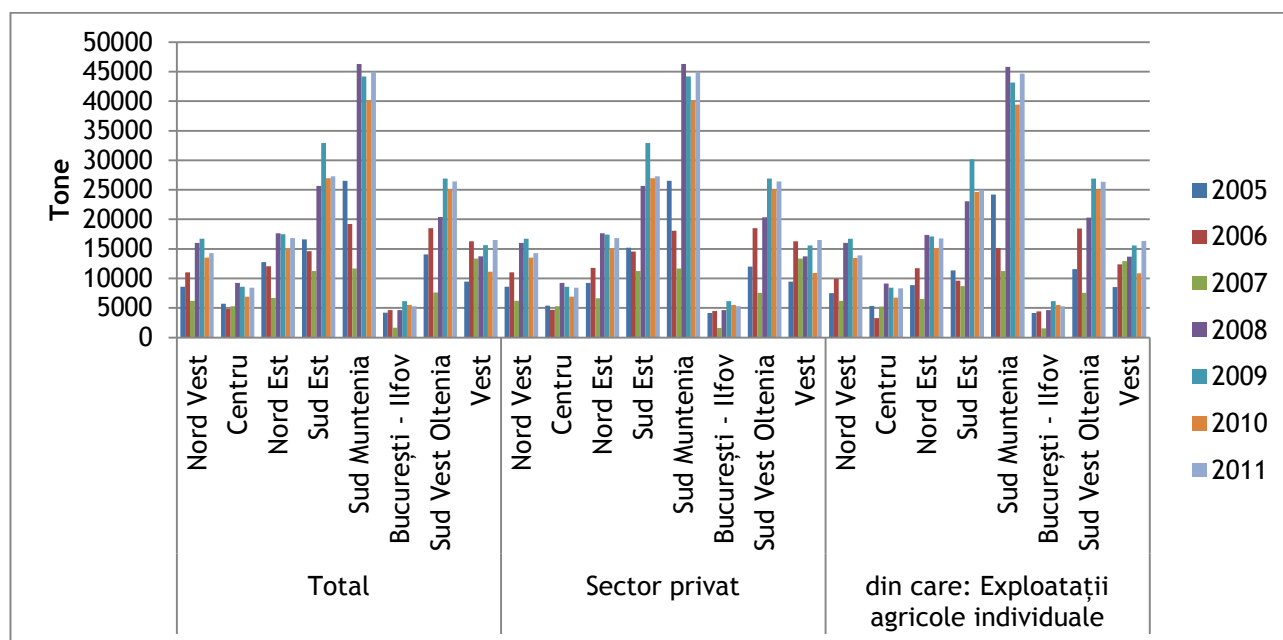
Figura nr. 278 Dinamica producției de tomate, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În anul 2011, cea mai mare producție de vinete la nivel național, a fost înregistrată în regiunea Sud Muntenia (44.985 tone, însemnând 28,11% din totalul producției naționale de vinete). Așa cum era de așteptat, cele mai mari producții de vinete au fost obținute în regiunile din sudul țării (Sud Muntenia, Sud Est și Sud Vest Oltenia), acestea însumând aproximativ 70% din totalul producției obținute pe țară. Se evidențiază, încă o dată, posibilitățile de dezvoltare a legumiculturii în zonele de câmpie.

Figura nr. 279 Dinamica producției de vinete, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

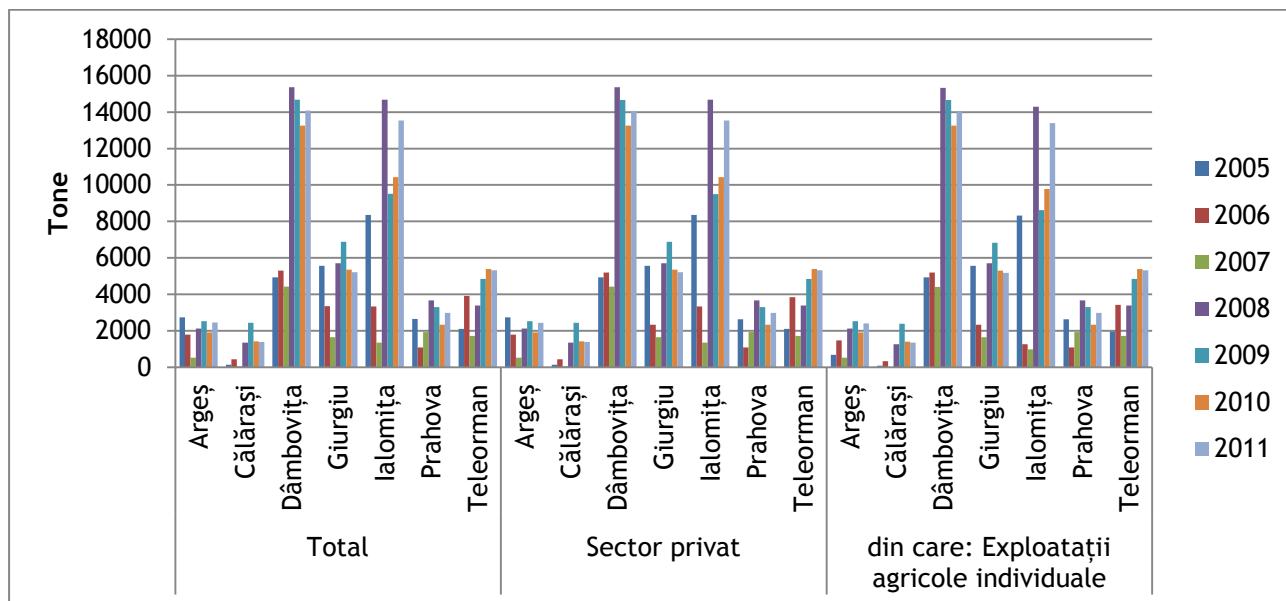

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În anul 2011, județele Dâmbovița și Ialomița au obținut cele mai mari producții de vinete din regiunea Sud Muntenia, contribuția lor la producția totală de vinete a regiunii fiind de 61,39%. Rezultatele sunt determinate de existența pe teritoriile acestor județe a unor suprafețe întinse cultivate cu vinete.

Comparativ cu valorile producțiilor înregistrate în județele Dâmbovița și Ialomița, celelalte județe ale regiunii au obținut valori relativ scăzute: Teleorman (5.328 tone), Giurgiu (5.217 tone), Prahova (2.983 tone), Argeș (2.455 tone), Călărași (1.387 tone). Se remarcă valoarea mică a producției de vinete a județului Călărași, care deține cele mai mici suprafețe cultivate cu legume din întreaga regiune. Producțiile obținute de fiecare județ al regiunii au aparținut în proporție de peste 91% exploatațiilor agricole individuale.

Figura nr. 280 Dinamica producției de vinete, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

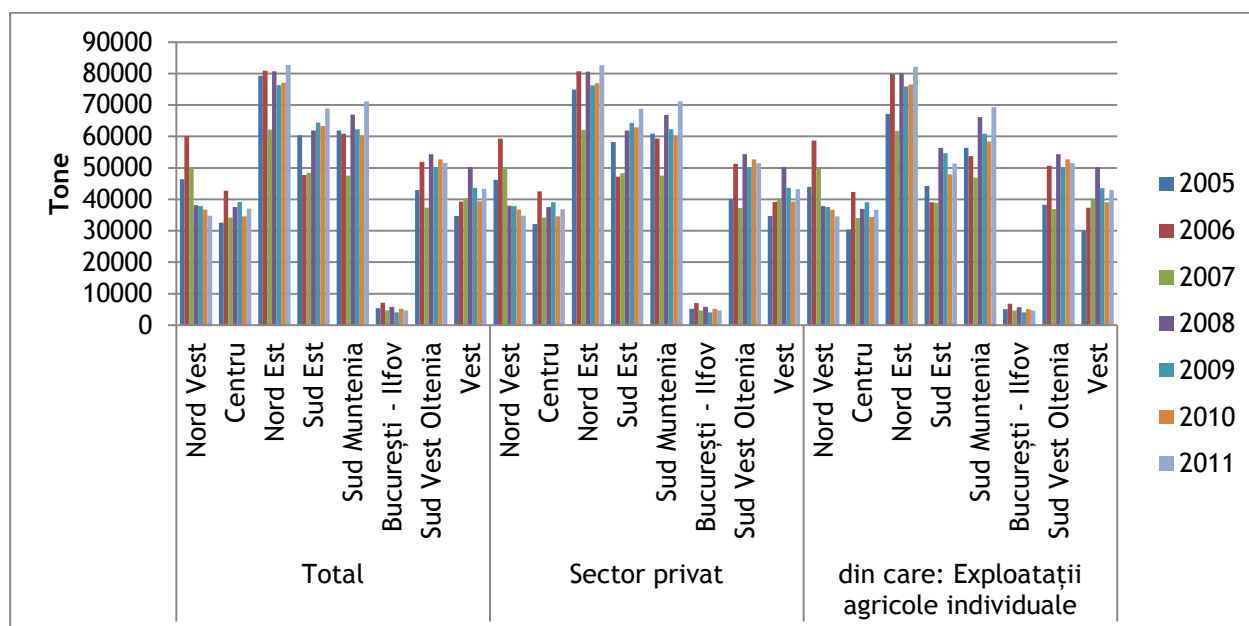

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În anul 2011, producția de ceapă uscată la nivel național a fost direct proporțională cu suprafețele cultivate cu această legumă, astfel încât regiunile Nord Est, Sud Muntenia și Sud Est, care au cultivat pe suprafețe mai extinse ceapă, au obținut și cele mai mari producții.

Predominanța culturilor de ceapă și implicit producțiile mari aferente acestor culturi în regiunile Nord Est, Sud Muntenia și Sud Est, se datorează prezenței pe teritoriul lor a terenurilor plane, bine nivelate și permeabile, care constituie premise obligatorii pentru asigurarea unei productivități ridicate.

Figura nr. 281 Dinamica producției de ceapă uscată, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

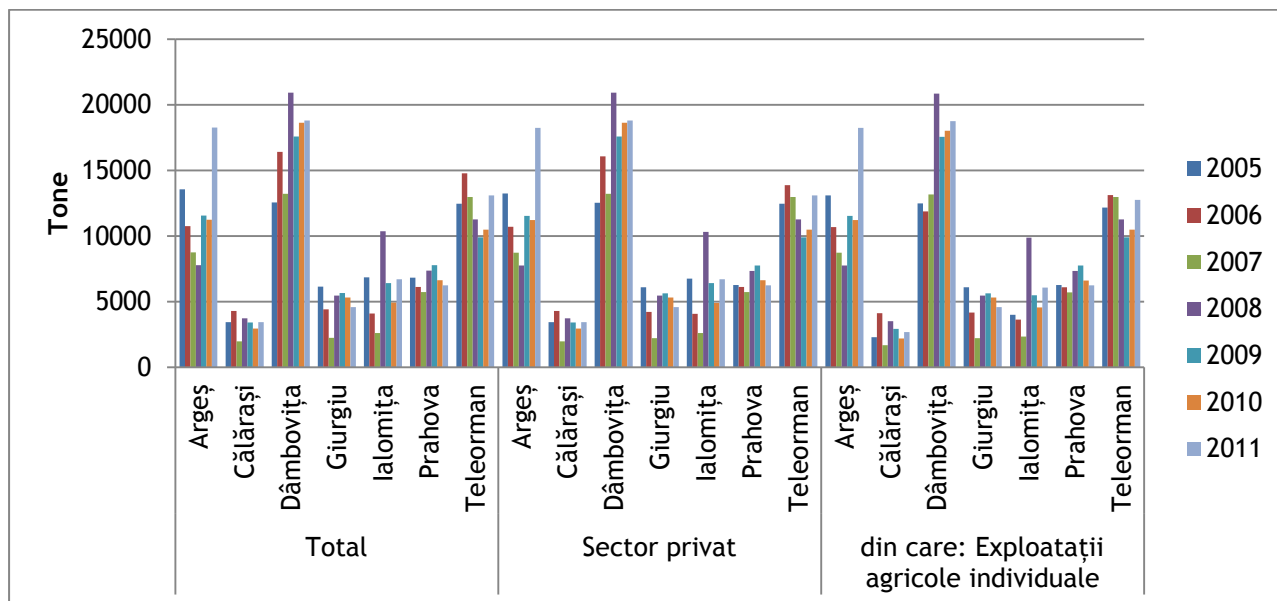

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2011, cele mai mari producții de ceapă uscată au fost obținute în județele Dâmbovița (18.805 tone), Argeș (18.253 tone) și Teleorman (13.104 tone), întrucât acestea dețineau și cele mai mari suprafețe cultivate cu ceapă. Producțiile înregistrate în aceste 3 județe acopereau circa 70% din producția regională de ceapă uscată. Restul de 30% a fost reprezentat de contribuția celorlalte 4 județe ale regiunii: Ialomița (6.716 tone), Prahova (6.255 tone), Giurgiu (4.588 tone) și Călărași (3.448 tone).

Analizând intervalul de timp 2005 - 2011, se constată, că în general, în anii 2007 - 2008 s-au obținut cele mai mici producții de ceapă uscată, întrucât o condiție esențială pentru obținerea unei productivități maxime de ceapă o reprezintă rotația culturilor. Ceapa nu trebuie cultivată pe același sol decât o dată la 3-4 ani.

Figura nr. 282 Dinamica producției de ceapă uscată, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

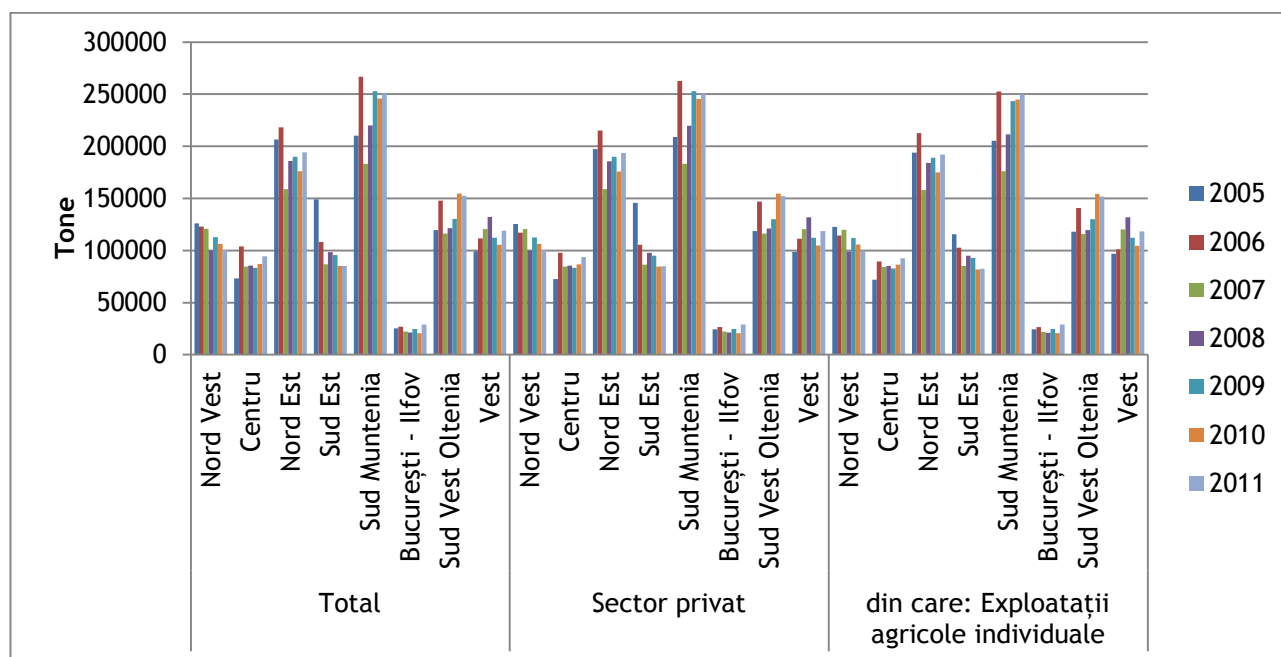
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În producția totală de legume, obținută la nivel național, în anul 2011, varza albă ocupa cea mai mare pondere, fiind cultivată pe suprafețe foarte mari.

Cele mai mari valori ale producției de varză albă au fost înregistrate în regiunile Sud Muntenia și Nord Est, întrucât în aceste regiuni ea se poate cultiva și timpuriu.

Mai mult de 97% din producția de varză albă obținută de fiecare regiune în parte a fost furnizată de exploatațiile agricole individuale.

Figura nr. 283 Dinamica producției de varză albă, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

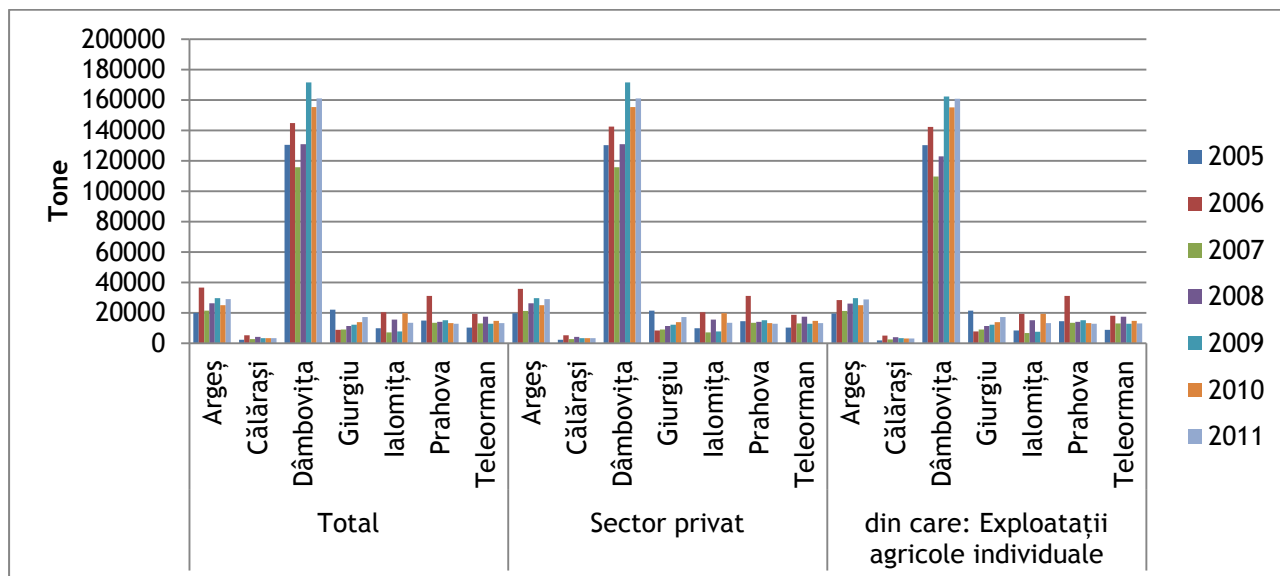

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În ceea ce privește regiunea Sud Muntenia, cea mai mare producție de varză albă a fost înregistrată în județul Dâmbovița, a cărei contribuție la producția națională de varză a fost de 64,27%. Celelalte județe ale regiunii, care nu dispuneau de suprafețe extinse cultivate cu varză, au obținut, în consecință, producții reduse comparativ cu județul Dâmbovița, dar ridicate comparativ cu producțiile obținute la alte tipuri de legume, întrucât pentru cultivarea verzei există condiții favorabile în toate zonele țării: Argeș (29.073 tone), Giurgiu (17.391 tone), Ialomița (13.557 tone), Teleorman (13.217 tone), Prahova (12.834 tone) și Călărași (3.399 tone).

Cea mai mică pondere a producției de varză obținută în cadrul exploatațiilor agricole individuale a fost înregistrată în județul Călărași, dar și în acest caz valoarea indicatorului a fost foarte ridicată: de 96,94%.

Figura nr. 284 Dinamica producției de varză albă, pe forme de proprietate și județe ale regiunii Sud Muntenia (2005 - 2011)

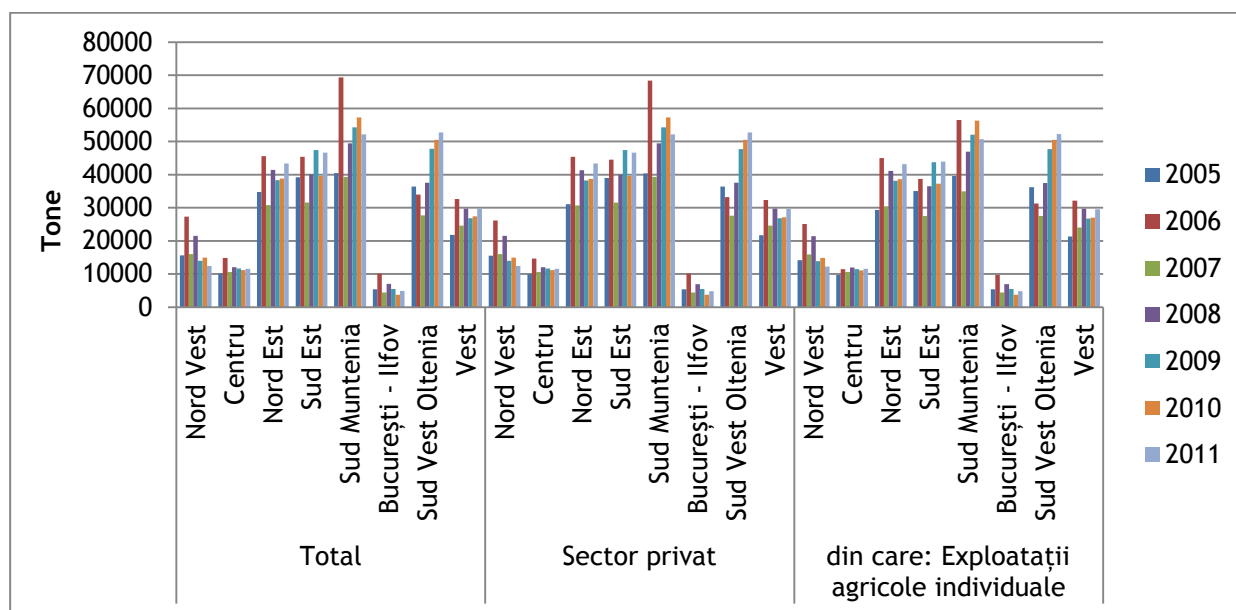

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivelul anului 2011, cea mai mare producție de ardei a fost obținută în regiunea Sud Vest Oltenia, cu toate că, în același an, suprafețele cultivate cu ardei în această regiune nu erau la fel de extinse ca în Sud Muntenia și Nord Est. Regiunea Sud Muntenia s-a clasat pe poziția a doua (deși deținea cele mai mari suprafețe cu ardei), cu o producție de 52.183 tone, fiind urmată de regiunile Sud Est și Nord Est. Se deduce din acest clasament faptul că în anul 2011, în regiunea Sud Vest Oltenia, condițiile meteorologice au fost mai favorabile și au permis o productivitate mai sporită a acestei culturi, comparativ cu regiunea Sud Muntenia. O altă explicație poate fi afectarea în mai mare măsură a culturilor din Sud Muntenia de către boli sau dăunători.

La nivelul întregii țări, în anul 2011, producția de ardei a fost obținută cu preponderență în cadrul exploatațiilor agricole individuale ale sectorului privat.

Figura nr. 285 Dinamica producției de ardei, pe forme de proprietate și regiuni (2005 - 2011)

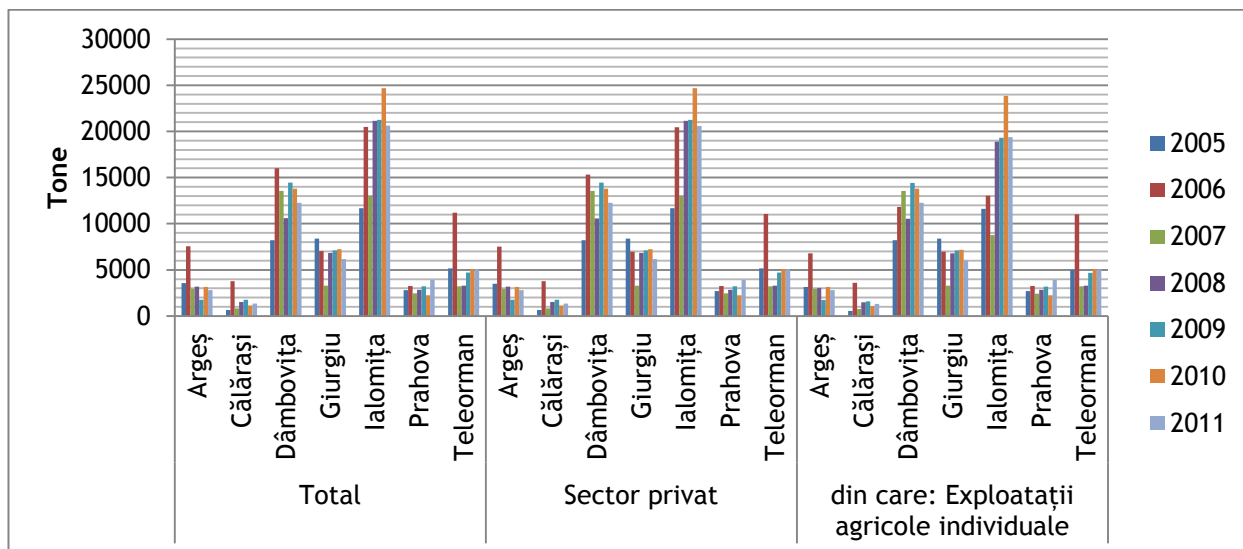

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În anul 2011, cele mai mari producții de ardei din regiunea Sud Muntenia au fost obținute în județele Ialomița (20.617 tone), Dâmbovița (12.281 tone) și Giurgiu (6.173 tone), pe teritoriul cărora au fost identificate și cele mai mari suprafețe cultivate cu acest tip de legumă. Au urmat județele Teleorman (5.048 tone), Prahova (3.909 tone) și Argeș (2.791 tone). Cea mai mică producție de ardei s-a înregistrat în județul Călărași (1.364 tone), unde legumicultura nu se practică la scară extinsă.

Peste 94% din totalul producției obținute de fiecare județ al regiunii Sud Muntenia a aparținut exploatațiilor agricole individuale ale sectorului privat.

Figura nr. 286 Dinamica producției de ardei, pe forme de proprietate și județe ale regiunii Sud Muntenia (2005 - 2011)

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Având în vedere că în anul 2011, regiunile Sud Est și Sud Muntenia dețineau cele mai întinse suprafețe cultivate cu legume în solarii, în același an, acestea au înregistrat și cele mai mari producții (52.148 tone de legume au fost produse în solariile din regiunea Sud Est și 20.598 tone în solariile din regiunea Sud Muntenia, producțiile celor două regiuni însemnând mai mult de jumătate din totalul producției de legume obținute în solarii în întreaga țară).

Tabel nr. 123 Producția de legume obținute în solarii, pe regiuni (2006 - 2011)¹⁶⁵
-tone-

Regiune	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Nord Vest	1439	280	422	280	586	577
Centru	36	431	194	306	207	167
Nord Est	833	8.813	9.463	9.688	9.707	13.167
Sud Est	49.586	19.754	30.829	29.944	47.136	52.148
Sud Muntenia	7.954	21.697	14.925	14.877	15.737	20.598
București - Ilfov	19.253	10.165	18.068	8.447	4.829	18.362
Sud Vest Oltenia	18.165	5.745	9.381	10.244	9.339	13.459
Vest	2.529	1.118	2.037	2.267	2.993	6.154
TOTAL România	99.795	68.003	85.319	76.053	90.534	124.632

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivelul regiunii Sud Muntenia, în anul 2011, cele mai mari producții de legume obținute în solarii s-au înregistrat în județele Dâmbovița (9.670 tone), Giurgiu (6.516 tone) și Teleorman (2.717 tone), între ele existând însă diferențe semnificative. Producții mai mici de legume obținute în solarii au înregistrat județele Prahova (834 tone), Călărași (609 tone), Ialomița (235 tone) și Argeș (18 tone). Producția este determinată în mod direct de suprafețele pe care sunt amplasate solariile, și care au o întindere mai mare în județele Dâmbovița, Giurgiu și Teleorman.

Se remarcă, analizând evoluția producției la nivelul regiunii, că în anul 2011, aceasta a crescut în majoritatea județelor, comparativ cu anul 2006, excepție fiind județul Călărași, unde aceasta s-a menținut la valori constante și județul Prahova, unde s-a redus aproape la jumătate.

¹⁶⁵ Indicatorul analizat nu respectă intervalul de timp 2005 - 2011, întrucât pe Institutul Național de Statistică nu sunt disponibile date decât începând cu anul 2006. Consultanțul a efectuat toate demersurile necesare pentru obținerea respectivelor informații statistice.

**Tabel nr. 124 Producția de legume obținută în solarii, în județele din regiunea Sud Muntenia
(2006 - 2011)¹⁶⁶**

-tone-

Județ	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Argeș	4	2.167	1.779	1.651	63	18
Călărași	389	237	399	321	491	609
Dâmbovița	2.732	14.006	5.817	5.994	6.800	9.670
Giurgiu	2.296	843	1.721	1.727	4.695	6.515
Ialomița	235	154	192	192	204	235
Prahova	1.547	3.177	3.415	3.406	885	834
Teleorman	751	1.113	1.602	1.586	2.599	2.717

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

d) Suprafețe ocupate cu vii și pepiniere pomicole

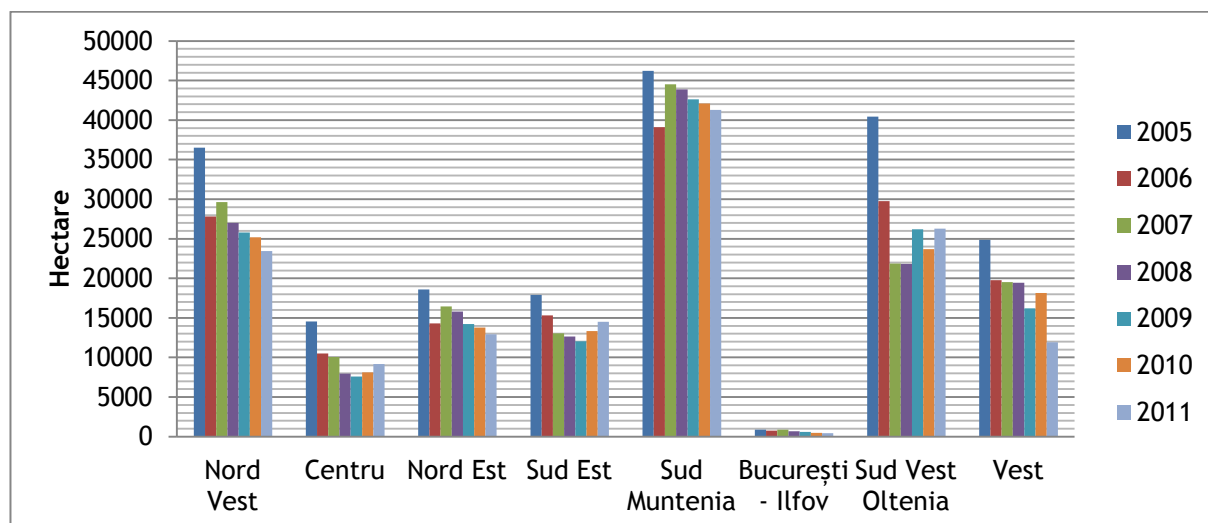
Înființarea pepiniereleor pomicole trebuie să țină strict cont de câțiva factori foarte importanți. Spre deosebire de alte culturi anuale, livezile încep să producă abia după câțiva ani de la plantarea pomilor, de aceea este nevoie de o planificare foarte strictă și de alocarea cu exactitate a resurselor financiare de care ar putea fi nevoie. Volumul de lucru este de asemenea foarte mare, cu atât mai mult cu cât este vorba de procese care nu pot fi de fiecare dată automatizate, cum ar fi măsurile de protejare a puietilor împotriva temperaturilor foarte scăzute sau împotriva rozătoarelor.

Structura terenurilor pe care urmează să fie amplasate livezile este foarte importantă. Pomii trebuie feriți de fenomenele de băltire, ceea ce presupune terenuri înclinate sau amenajate astfel încât să fie prevenite aceste fenomene. Din acest motiv regiunea Sud Muntenia, care dispune de prezența zonelor de deal și podiș, deține, la nivel național, cea mai mare suprafață de livezi pe rod - 41.292 hectare, reprezentând aproape 30% din suprafața totală, în anul 2011. Aceasta era urmată de regiunea Sud Vest Oltenia, care deține 18,8% din suprafața totală de la nivel național, care însă în anul 2005 a înregistrat o suprafață cu peste 14 mii de hectare mai mare. Pe locul al treilea se poziționa regiunea Nord Vest, cu 23.466 hectare.

¹⁶⁶ Indicatorul analizat nu respectă intervalul de timp 2005 - 2011, întrucât pe Institutul Național de Statistică nu sunt disponibile date decât începând cu anul 2006. Consultantul a efectuat toate demersurile necesare pentru obținerea respectivelor informații statistice.

Suprafețe mai mici au fost înregistrate în regiunile Centru (9.061 hectare), Vest (11.940 hectare), Nord Est (12.949 hectare) și chiar Sud Est (14.515 hectare), deși cea din urmă are de asemenea o suprafață foarte mare de relief de câmpie, dar în același timp deține și cele mai mari suprafețe cultivate cu diferite alte culturi agricole.

Figura nr. 287 Dinamica suprafețelor livezilor pe rod, pe regiuni (2005 - 2011)

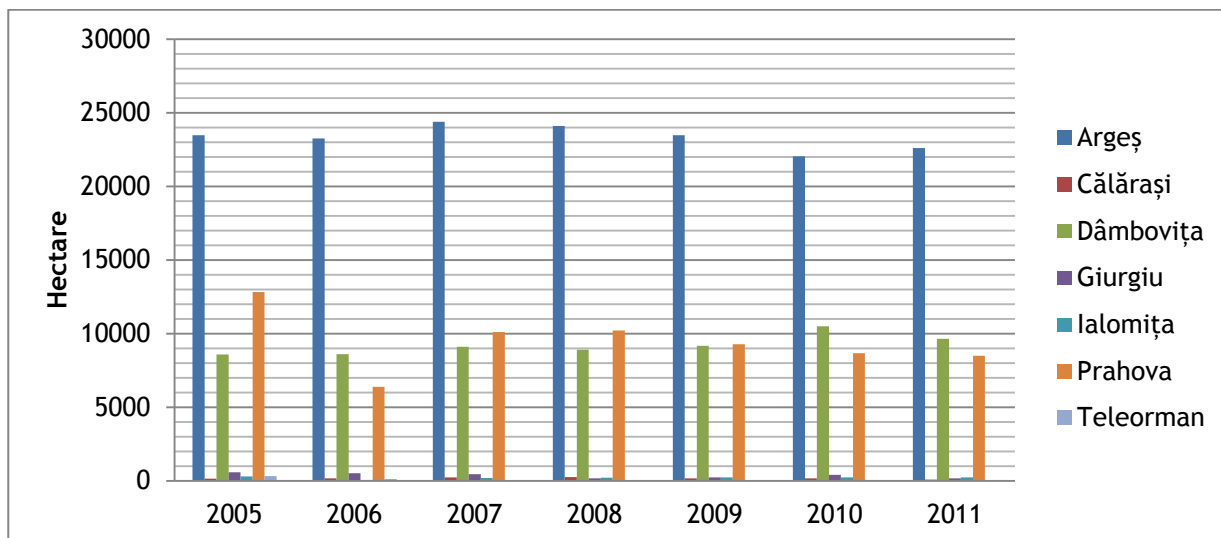

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Cele mai mari suprafețe de livezi, la nivelul regiunii Sud Muntenia, sunt întâlnite de fapt în județele din partea de nord: pe primul loc se situa în anul 2011 județul Argeș, cu o suprafață de 22.592 hectare, urmat de Dâmbovița, cu 9.658 hectare, și Prahova, cu 8.498 hectare. Fiind cele mai dezvoltate județe ale regiunii, există mai multe exploatații agricole în care s-au realizat investiții și o infrastructură îmbunătățită față de județele mai sărace din sud, unde se practică agricultura de semi-subsistență și autoconsum. În același timp, terenurile cu profil montan din județele din nord sunt dificil de cultivat cu alte culturi, pentru care este necesar accesul cu utilaje agricole și sunt mai fragmentate, tot din cauza reliefului.

Cele mai mici suprafețe de livezi au fost înregistrate în județele Teleorman (36 hectare), Călărași (95 hectare), Giurgiu (179 hectare) și Ialomița (234 hectare).

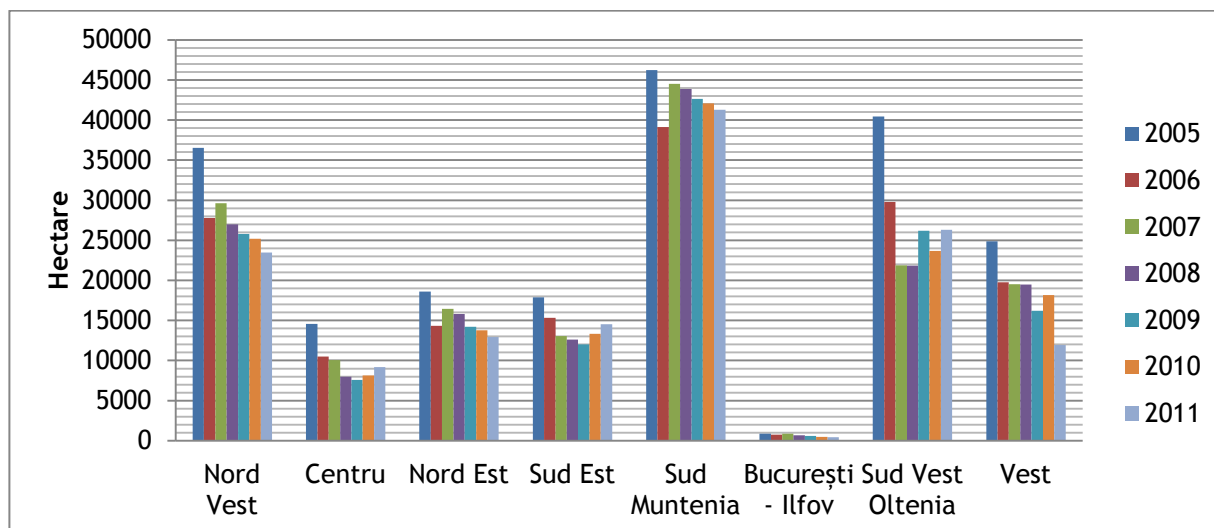
Figura nr. 288 Dinamica suprafețelor livezilor pe rod, pe județe ale regiunii Sud Muntenia (2005 - 2011)

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Vița-de-vie este o cultură pretențioasă în sensul în care nu poate fi cultivată la altitudini foarte mari și are deosebită nevoie de lumină solară. De aceea la nivel național există regiuni unde aceasta se cultivă cu precădere tocmai pentru că sunt întrunite aceste condiții în mod natural, din cauza reliefului și a poziționării geografice favorabile. Regiunea cu cele mai mari suprafețe de vii este Sud Est, unde în anul 2011 au fost înregistrate 69.414 hectare cultivate, reprezentând aproape 40% din totalul la nivel național. Aici, cele mai bune condiții pentru cultura viilor sunt în Podișul Dobrogei, pe suprafețele cu înclinare sudică, însoțite pe tot parcursul zilei. Regiunea Sud Muntenia s-a clasat în anul 2011 pe locul al patrulea, cu 27.858 hectare, după regiunile Sud Est, Sud Vest Oltenia, Nord Est și înaintea regiunilor Nord Vest, Centru, București - Ilfov și Vest.

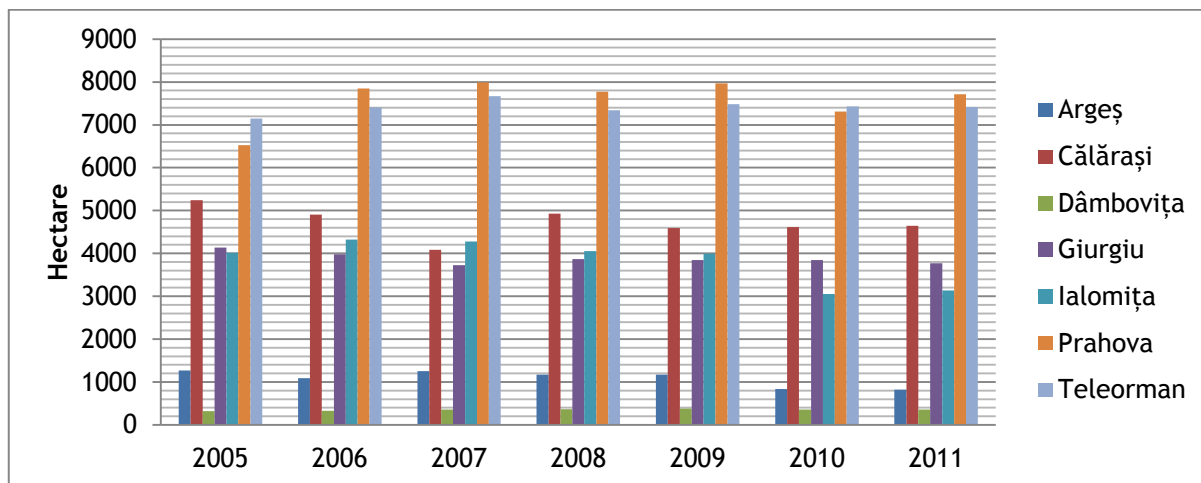
Figura nr. 289 Dinamica suprafețelor viilor pe rod, pe regiuni (2005 - 2011)

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivel de județe ale regiunii Sud Muntenia, suprafețe semnificative au fost amenajate cu vii în Prahova și Teleorman (peste 7 mii de hectare fiecare), unde există expunere către sud și respectiv terenuri întinse înșorite. O suprafață medie a fost înregistrată în județul Călărași, 4.644 de hectare, și suprafețe mai reduse existau în Giurgiu (3.771 hectare) și Ialomița (3.139 hectare). În județele Argeș și Dâmbovița au fost înregistrate cele mai restrânse suprafețe de vii, respectiv 818 și 356 de hectare, acestea având în general un alt profil agricol.

Figura nr. 290 Dinamica suprafețelor viilor pe rod, pe județe ale regiunii Sud Muntenia (2005 - 2011)

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

e) Suprafețele ocupate cu pepeni verzi și galbeni

În anul 2011, la nivel național, cele mai întinse suprafețe de pepeni verzi și galbeni se regăseau în regiunile Sud Est (care deținea 33,91% din suprafața totală cultivată cu pepeni la nivelul țării) și Sud Vest Oltenia (28,42% din suprafața totală). Regiunea Sud Muntenia ocupa poziția a treia, cu 5.590 hectare cultivate cu pepeni verzi și galbeni, însemnând 18,07% din totalul suprafeței cultivate cu pepeni la nivel național.

Se observă așadar, că cele mai multe suprafețe ocupate cu această cultură se regăsesc în sudul țării, întrucât aici există condiții favorabile pentru dezvoltarea propice a pepenilor verzi și galbeni: temperaturi ridicate și soluri fertile. În plus, avantajul cultivării pepenilor în aceste zone derivă din rezistența acestora la secetă.

Tabel nr. 125 Suprafețele cultivate cu pepeni verzi și galbeni, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

-hectare-

Regiune	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Nord Vest	682	1.017	1.200	1.042	1.060	735	828
Centru	81	65	85	124	162	160	167
Nord Est	2744	2.871	2.839	2.659	2.911	2.910	2.933
Sud Est	16.302	14.045	12.024	10.946	13.728	11.928	10.489
Sud Muntenia	7.784	7.251	5.744	5.726	5.968	5.581	5.590
București - Ilfov	273	192	48	167	131	142	134
Sud Vest Oltenia	7.460	7.548	7.410	7.212	7.870	8.151	8.792
Vest	1.861	1.666	1.648	1.808	1.666	1.875	1.999
TOTAL România	37.187	34.655	30.998	29.684	33.496	31.482	30.932

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În ceea ce privește suprafețele cultivate cu pepeni verzi și galbeni în regiunea Sud Muntenia, se constată în anul 2011, că la nivelul județului Ialomița se regăseau cele mai extinse suprafețe (3.498 hectare), acestea reprezentând peste 60% din suprafețele cultivate cu pepeni din regiunea Sud Muntenia.

Pe următoarele poziții la cultura de pepene s-au situat județele Teleorman (904 hectare) și Călărași (517 hectare). Suprafețe mai mici cultivate cu pepeni verzi și galbeni existau în județele Giurgiu (378 hectare), Dâmbovița (211 hectare), Prahova (67 hectare) și Argeș (15 hectare).

Se observă așadar, existența unor suprafețe reduse cultivate cu pepeni verzi și galbeni în județele din nordul regiunii, întrucât acestea sunt situate într-o zonă de munte, care nu conferă condițiile optime pentru dezvoltarea acestor culturi. Pepenii au nevoie de multă căldură și de soluri nisipoase, de aceea se cultivă pe suprafețe mai extinse în județele din sudul regiunii.

Cultura pepenilor verzi și galbeni pe suprafețele care prezintă soluri nisipoase reprezintă o oportunitate de valorificare a acestor terenuri, care altfel ar rămâne nelucrate, întrucât nu se pretează cultivării altor tipuri de plante agricole.

**Tabel nr. 126 Suprafețe cultivate cu pepeni verzi și galbeni, în județele din Sud Muntenia
(2005 - 2011)**

-hectare-

Județ	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Argeș	17	9	:	:	6	8	15
Călărași	1.019	1.096	461	778	687	706	517
Dâmbovița	173	146	163	81	119	136	211
Giurgiu	533	546	45	431	355	383	378
Ialomița	4.251	4.087	3.454	3.173	3.581	3.315	3.498
Prahova	166	142	158	96	71	75	67
Teleorman	1.625	1.225	1.463	1.167	1.149	958	904

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Concluzii:

Cultivarea plantelor reprezintă principala activitate agricolă întreprinsă de locuitorii mediului rural din regiunea Sud Muntenia, care profită de existența suprafețelor arabile foarte productive situate pe teritoriul regiunii pentru a-și asigura condițiile minime necesare unui trai decent.

Regiunea Sud Muntenia deține cele mai întinse suprafețe cultivate cu cereale din țară și de asemenea cea mai mare producție de cereale boabe. Dintre principalele culturi de cereale, cea mai mare suprafață a fost ocupată de grâu și de porumb, ambele fiind culturi cu o vastă utilizare în alimentație, industrie și ca furaje. Culturile cerealiere au ocupat suprafețe mult mai întinse în sudul regiunii, în județele din zona de câmpie care este favorabilă acestor tipuri de culturi.

Analiza principalelor plante cultivate la nivelul regiunii Sud Muntenia evidențiază existența unor suprafețe întinse destinate culturilor de plante uleioase, regiunea ocupând, în anul 2011, poziția a doua în ceea ce privește mărimea suprafețelor cultivate cu plante uleioase și prima poziție în ceea ce privește producția obținută. Această situație relevă existența condițiilor pedoclimatice favorabile cultivării plantelor oleaginoase, care sunt cu atât mai valoroase cu cât pot fi utilizate și pentru producerea de biocombustibil.

Principalele plante uleioase cultivate în regiunea Sud Muntenia sunt floarea - soarelui, rapița și soia boabe. În anul 2011, regiunea a obținut cele mai mari producții de floarea - soarelui și de rapiță la nivel național, furnizate cu precădere de județele Teleorman, Ialomița și Călărași. Producția de soia a fost mai redusă, clasând regiunea pe locul 3, după Nord Est și Sud Est. Mai mult de jumătate din producția de soia obținută în regiunea Sud Muntenia a fost furnizată de județul Călărași.

O altă ramură importantă a agriculturii, dezvoltată în regiunea Sud Muntenia, este legumicultura, în anul 2011, regiunea înregistrând cea mai mare producție de legume din România.

Dacă în cultivarea plantelor uleioase județele din sudul regiunii sunt frunțase, în ceea ce privește cultura de legume se constată că și județele din nord manifestă interes pentru practicarea legumiculturii. Cele mai mari producții de legume au fost obținute cu precădere în județul Dâmbovița, care reprezenta cel mai important bazin legumicol al țării.

La nivel de regiune există foarte puține suprafețe cultivate cu leguminoase pentru boabe, deși sunt culturi premergătoare ideale pentru cereale, aspect ce poate indica faptul că în mare parte a regiunii nu se ține suficient cont de regulile rotației culturilor sau sunt cultivate plante furajere fără utilitate în alimentația umană.

În județele din partea de nord sunt preferate culturile de cartofi și leguminoase, datorită condițiilor pedoclimatice mai puțin favorabile sectorului cerealier.

În ceea ce privește suprafețele agricole cultivate pe care sunt amplasate sere, se constată că acestea sunt foarte reduse în regiunea Sud Muntenia, comparativ cu alte regiuni ale țării (aceasta ocupând poziția a șasea la nivel național). Serele din regiunea Sud Muntenia se regăsesc cu precădere în județul Dâmbovița, unde există un interes ridicat pentru cultivarea legumelor și obținerea unor producții cât mai mari.

Producția este strict legată de întinderea suprafețelor cultivate, dar în unele cazuri se observă diferențe între județe în funcție de condițiile pedoclimatice. În regiunea Sud Muntenia, cea mai mare producție obținută este cerealieră, aici fiind cultivate cele mai întinse suprafețe de cereale din România. Productivitatea variază de la județele din nord, unde are valori mai scăzute, la valori foarte ridicate în partea de sud. Dintre județele din zona de câmpie, Teleormanul tinde să înregistreze cele mai scăzute producții, în timp ce Dâmbovița, poziționată

între Argeș și Prahova, are o producție uneori mai ridicată decât acestea pentru că are și o pondere a populației rurale mult mai ridicată.

Pentru toate culturile principale, producția sectorului privat reprezintă cea mai mare parte. La nivelul fiecărui județ se observă că în general productivitatea este vizibil mai scăzută pe exploatațile agricole individuale.

Regiunea Sud Muntenia deținea, la nivelul anului 2011, cele mai importante suprafețe de livezi din țară, în cea mai mare parte concentrate în județul Argeș. Pomicultura părea, la nivel de regiune, să fie preferată de județele mai dezvoltate economic și care își permit investiții în acest domeniu, bazându-se pe obținerea unor producții mari și eficiente. În același timp, regiunea nu este preferată de cultivatorii de viță-de-vie, deși există localități rurale în care aceasta este o ocupație de bază, în general terenurile de câmpie ale regiunii fiind preferate pentru eficiența altor tipuri de culturi, în special cerealiere, cu atât mai mult având în vedere vecinătatea regiunii Sud Est, cea mai productivă regiune din punct de vedere viticol.

5.3. Zootehnia în regiunea Sud Muntenia

a) Efectivele de animale, pe principalele specii, pe regiuni de dezvoltare și pe județe. Evoluția efectivelor de animale în perioada 2005 - 2011

Tabelul nr. A230 pune în evidență principalele specii de animale crescute în regiunile de dezvoltare componente ale teritoriului național, în perioada 2005 - 2011.

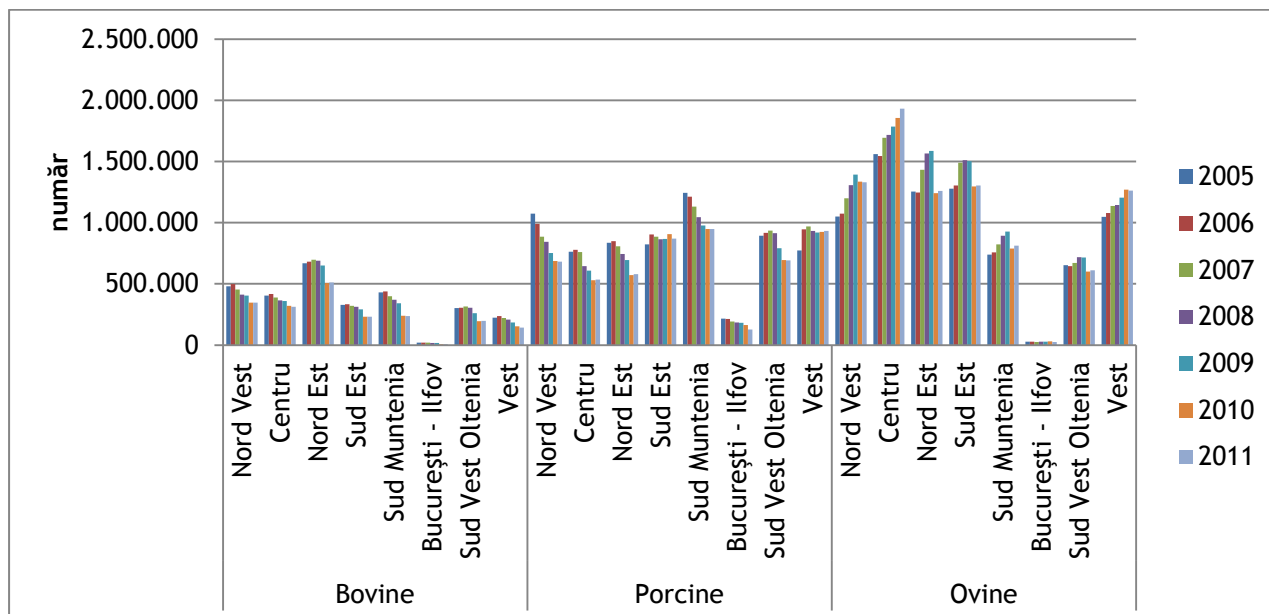
Se remarcă, pe parcursul întregii perioade de timp, că efectivele de păsări au înregistrat cele mai mari valori, situație generalizată la nivelul tuturor regiunilor de dezvoltare ale țării. Analizând evoluția numărului de păsări se constată că în anul 2011, comparativ cu anul 2005, efectivul de păsări a scăzut la nivel național, excepție făcând doar regiunea Sud Muntenia, care a înregistrat o creștere în acest sector.

Alte specii de animale care au înregistrat valori mari la nivel național, în anul 2011, au fost ovinele și porcinele. Regiunile Sud Muntenia, Sud Vest Oltenia și București - Ilfov au înregistrat un număr mai mare de porcine decât de ovine, în vreme ce restul regiunilor au avut un număr mai mare de ovine.

Cel mai mare număr de bovine și cabaline, se regăsea în anul 2011 în regiunea Nord Est, regiunea Sud Muntenia situându-se pe locul 3 la cabaline (după Nord Est și Sud Est) și pe locul 4 la bovine (după Nord Est, Nord Vest și Centru).

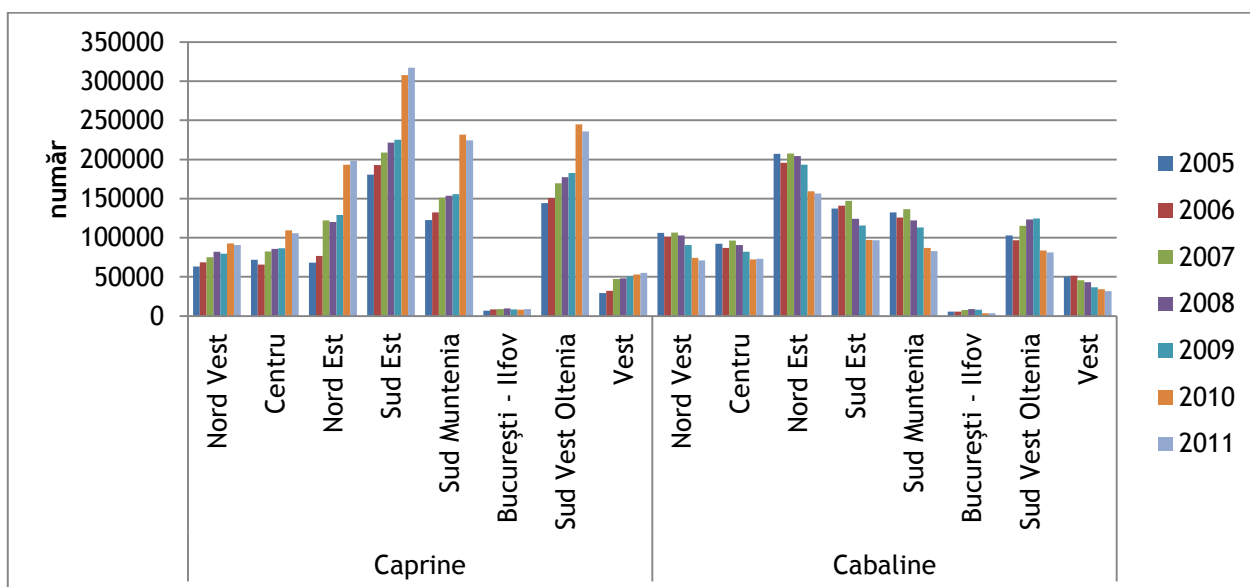
În ceea ce privește efectivele de caprine, în anul 2011, regiunea Sud Muntenia a ocupat poziția a treia, după regiunile Sud Est și Sud Vest Oltenia, dar la mică distanță față de aceasta din urmă.

Figura nr. 291 Evoluția principalelor specii de animale, la nivel național, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011: bovine, porcine, ovine

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Figura nr. 292 Evoluția principalelor specii de animale, la nivel național, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011: caprine și cabaline

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

655

Regi
PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL SUD MUNTENIA

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

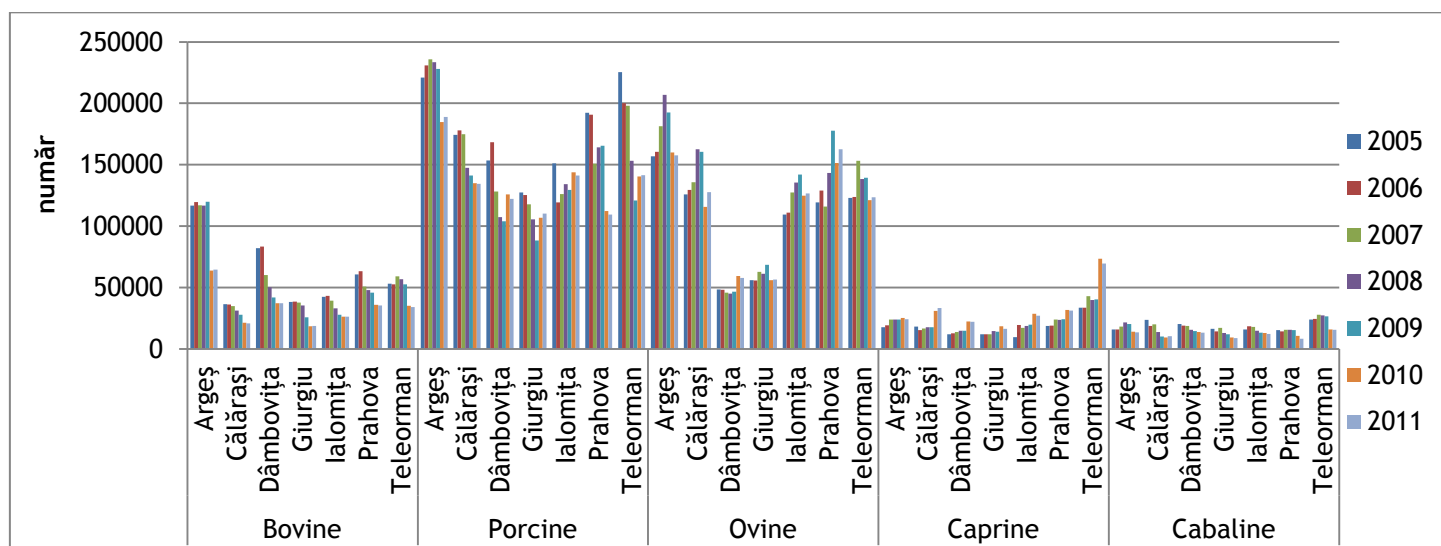
www.inforegio.ro

Investim în viitorul tău! Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Regional și co-finanțat de Uniunea Europeană prin Fondul European pentru Dezvoltare Regională.

Efectivele de animale înregistrate la nivelul județelor componente ale regiunii Sud Muntenia, evidențiază județul Argeș cu cel mai mare efectiv de bovine și porcine, județul Prahova cu cel mai mare efectiv de ovine, județul Teleorman cu cel mai mare efectiv de caprine și cabaline și județul Dâmbovița cu cel mai mare efectiv de păsări.

Analizând evoluția principalelor specii de animale, în perioada 2005 - 2011, se constată că efectivele de porcine, bovine și cabaline au înregistrat scăderi la nivelul tuturor județelor regiunii în anul 2011, comparativ cu anul 2005, în vreme ce efectivele de caprine și ovine au crescut. În ceea ce privește efectivele de păsări, acestea au înregistrat în general o creștere, excepție făcând județele Argeș și Teleorman (Tabel nr. A231).

Figura nr. 293 Evoluția principalelor specii de animale, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

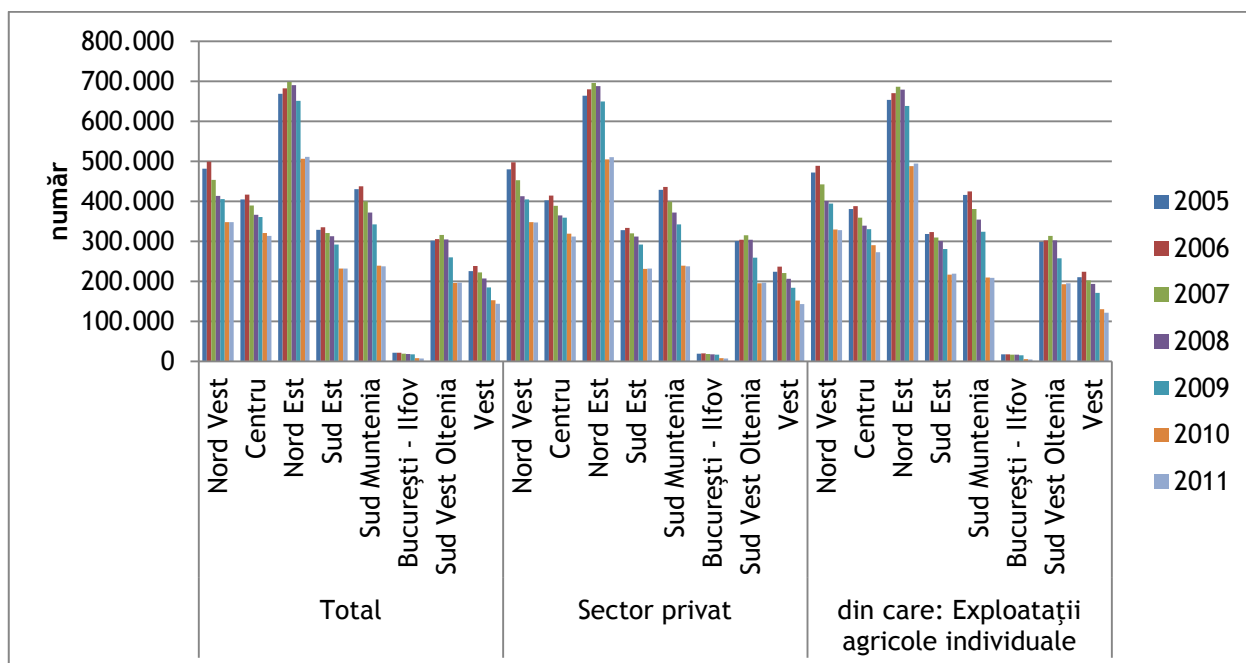
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

b) Efective de bovine, după statutul juridic al exploatațiilor agricole, pe regiuni de dezvoltare și județe. Evoluția acestora în perioada 2005 - 2011

La nivel național, cel mai mare număr de bovine s-a înregistrat în anul 2011 în regiunea Nord Est, urmată de regiunile Nord Vest și Centru (Tabel nr. A232). Acest clasament este determinat de faptul că aceste regiuni sunt situate în zone de deal și munte, unde există condiții

mai favorabile creșterii bovinelor. Regiunea Sud Muntenia ocupa cea de-a patra poziție, cu un efectiv de 237.696 de bovine, fiind urmată de regiunile Sud Est, Sud Vest Oltenia și București - Ilfov. Aproape în totalitate aceste animale au fost crescute în sectorul privat, cu precădere în cadrul exploatațiilor agricole individuale.

Figura nr. 294 Efective de bovine, după statutul juridic al exploatațiilor agricole, la nivel național, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

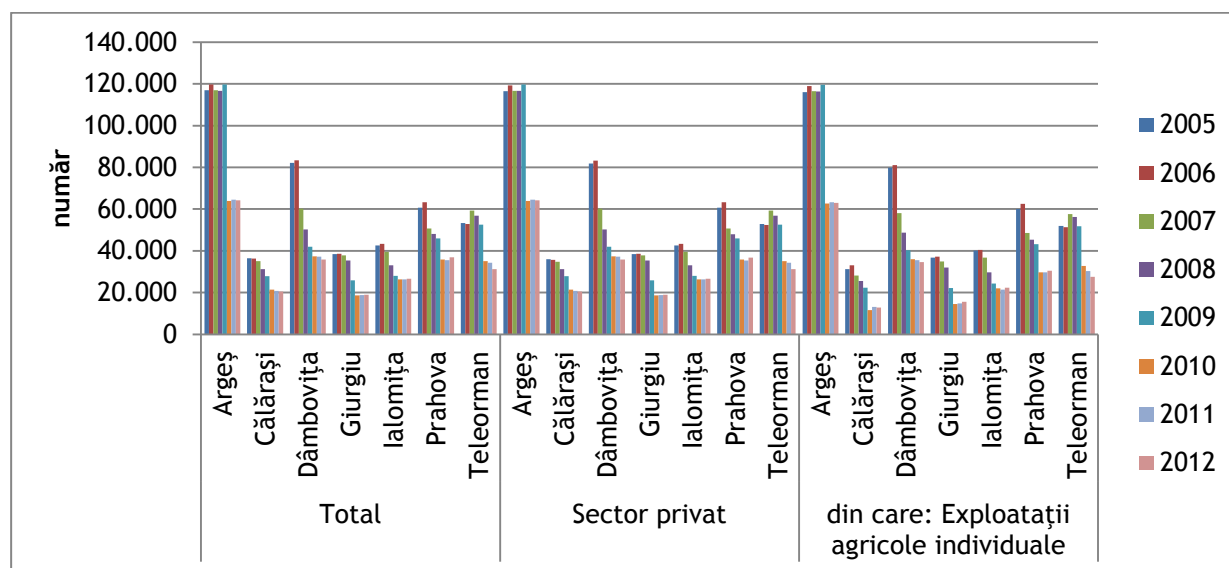

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În toate județele regiunii Sud Muntenia, peste 99% din efectivul de bovine era realizat în anul 2011 în sectorul privat, cu precădere în cadrul exploatațiilor individuale. Din totalul de bovine al regiunii Sud Muntenia, circa 70% reprezentau vaci, bivolițe și juninci.

Cel mai mare număr de bovine a fost crescut în județul Argeș, urmat de județele Dâmbovița, Prahova și Teleorman. Cele mai mici efective de bovine au fost înregistrate, la nivelul anului 2011, în județele Giurgiu, Călărași și Ialomița. Se observă așadar că bovinele sunt crescute într-un număr mai mare în zona de munte, întrucât acolo există suprafețe întinse de pășuni și pajiști (Tabel nr. A233).

Figura nr. 295 Efectivele de bovine după statutul juridic al exploatațiilor agricole, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

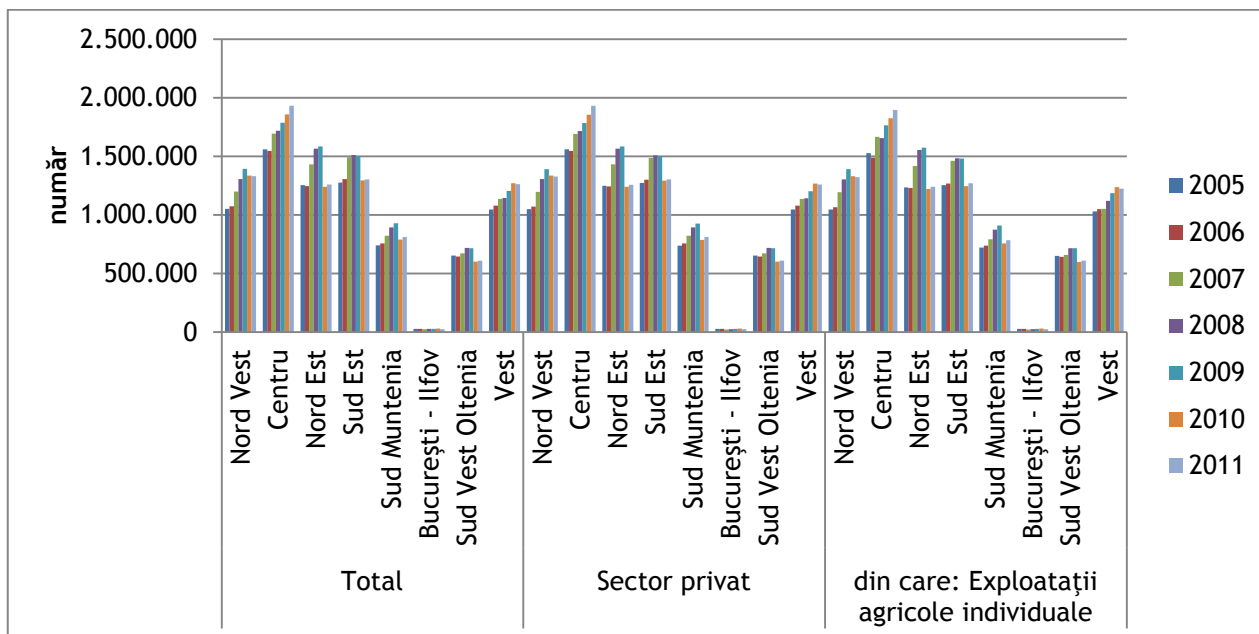
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

c) Efective de ovine, după statutul juridic al exploatațiilor agricole, pe regiuni de dezvoltare și județe. Evoluția acestora în perioada 2005 - 2011

La nivel național, în anul 2011, cele mai mari efective de ovine au fost înregistrate în regiunile Centru, Nord Vest și Sud Est. Acestea au fost urmate, în ordine, de către regiunile Vest, Nord Est, Sud Muntenia, Sud Vest Oltenia și București - Ilfov, observându-se așadar plasarea regiunii Sud Muntenia pe locul 6. (Tabel nr. A234)

În ceea ce privește statutul juridic al exploatațiilor agricole, se remarcă la nivelul tuturor regiunilor, că ovinele sunt crescute preponderent în sectorul privat, cu precădere în cadrul exploatațiilor agricole individuale.

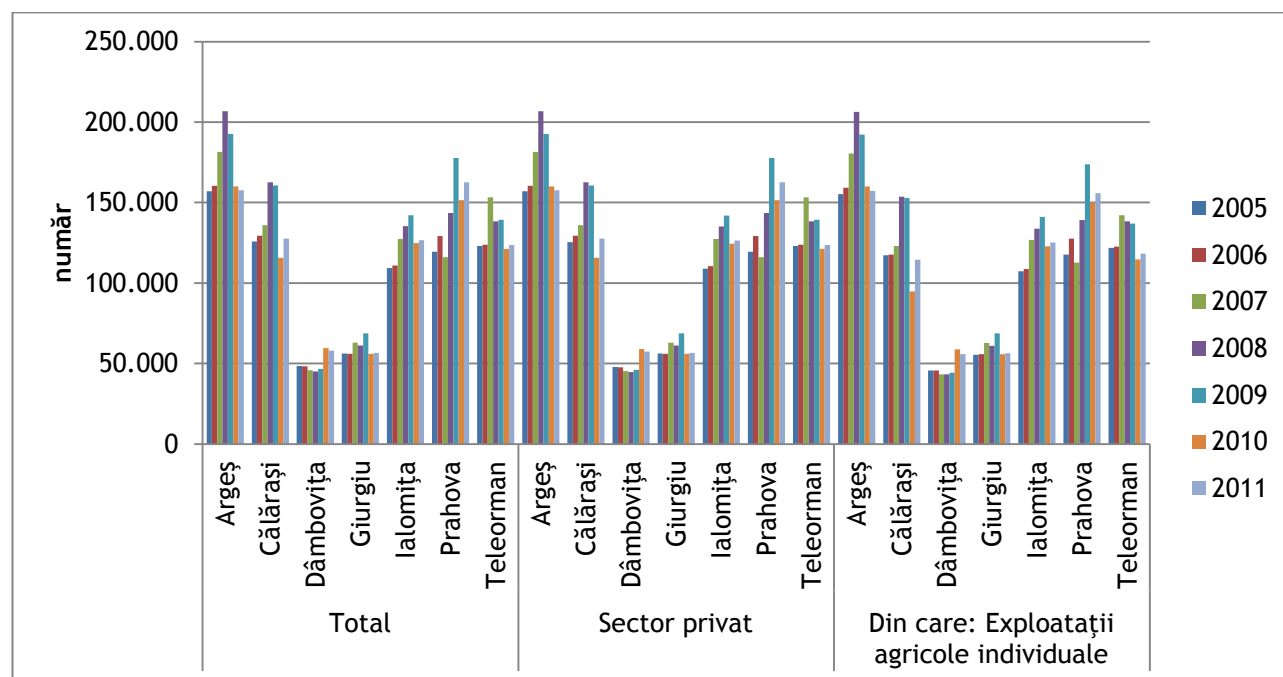
Figura nr. 296 Efectivele de ovine, după statutul juridic al exploatațiilor agricole, la nivel național, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În anul 2011, dintre județele regiunii Sud Muntenia, cele mai mari efective de ovine erau deținute de județele Prahova (162.585) și Argeș (157.706) iar cele mai mici de județele Dâmbovița (57.620) și Giurgiu (63.376). Între aceste valori s-au situat județele Ialomița, Călărași și Teleorman cu 130.051, 128.498 și respectiv 123.627 de ovine. Ovinele se cresc în număr mai mare în zonele de munte și deal, de aceea județele din nordul regiunii înregistrează valori mai mari, însă sunt o specie de animale care se dezvoltă bine în toate zonele țării (Tabel nr. A235).

Figura nr. 297 Efectivele de ovine după statutul juridic al exploatațiilor agricole, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

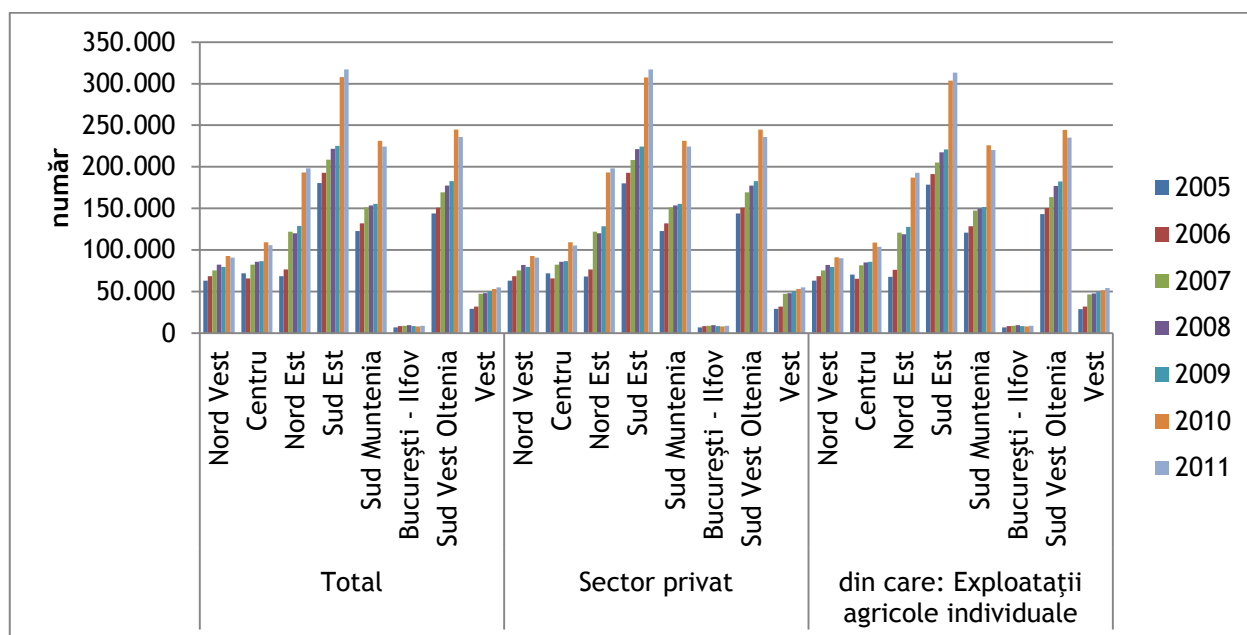
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

d) Efective de caprine, după statutul juridic al exploatațiilor agricole, pe regiuni de dezvoltare și județe. Evoluția acestora în perioada 2005 - 2011

Regiunea Sud Muntenia se situa în anul 2011 pe poziția a treia la nivel național în ceea ce privește efectivele de caprine, după regiunile Sud Est (317.218) și Sud Vest Oltenia (235.949), înregistrând un număr de 224.370 de capete, din care în exploatațiile individuale erau crescute 220.064 (Tabel nr. A236).

Se remarcă faptul că începând cu anul 2005, efectivele de caprine au înregistrat creșteri considerabile în toate regiunile țării, peste 99% fiind crescute în sectorul privat.

Figura nr. 298 Efectivele de caprine, după statutul juridic al exploatațiilor agricole, la nivel național, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

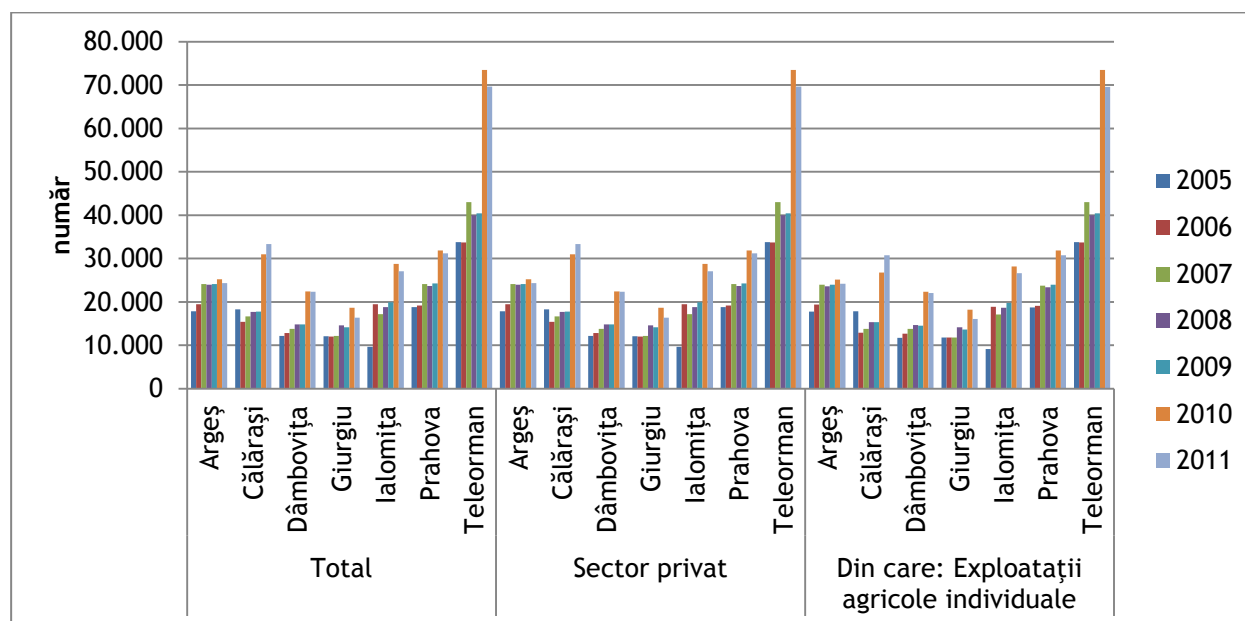

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivelul anului 2011, în regiunea Sud Muntenia, cele mai mari valori ale efectivelor de caprine s-au înregistrat în județele Teleorman (69.628 - număr dublu de caprine comparativ cu județul clasat pe locul 2), Călărași (33.333) și Prahova (31.231). Pe următoarele poziții s-au situat județele Ialomița (27.051), Argeș (24.370), Dâmbovița (22.345) și Giurgiu (16.412 - cea mai mică valoare din regiune). (Tabel nr. A237)

În toate județele regiunii Sud Muntenia efectivele de caprine au fost crescute în totalitate în sectorul privat. Din totalul de caprine aferent fiecărui județ în parte, cea mai mare pondere a caprinelor care au fost crescute în exploatații individuale, în anul 2011, se regăsea în județul Teleorman și cea mai mică în județul Călărași.

Figura nr. 299 Efective de caprine, după statutul juridic al exploatațiilor agricole, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

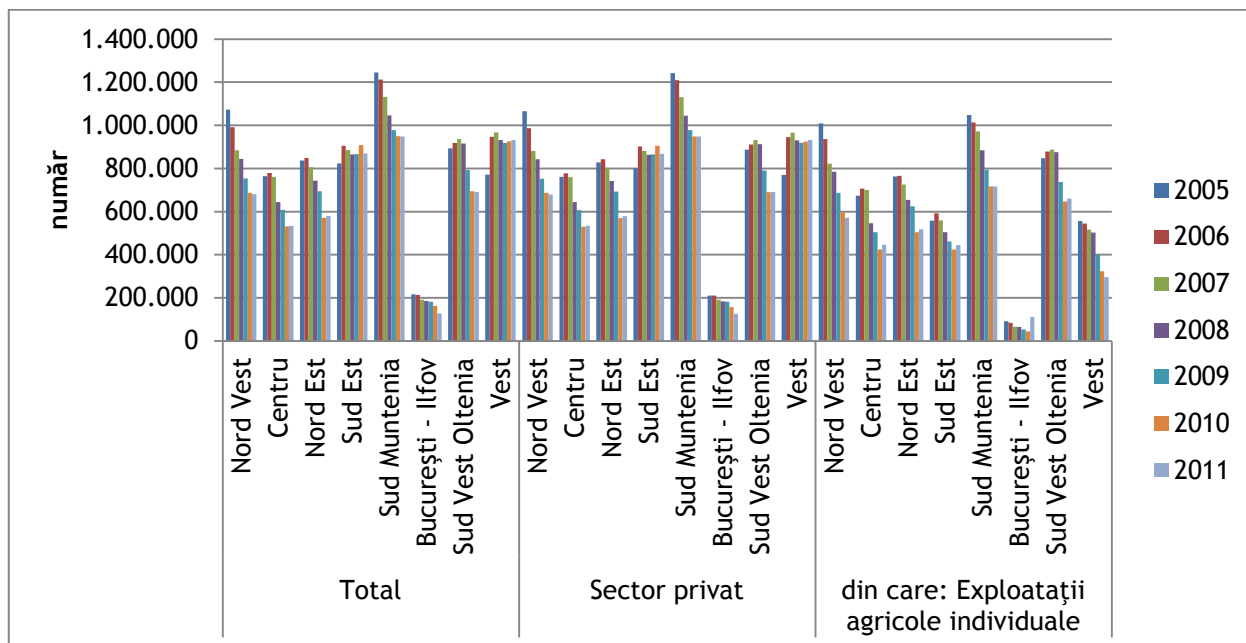
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

e) Efective de porcine, după statutul juridic al exploatațiilor agricole, pe regiuni de dezvoltare și județe. Evoluția acestora în perioada 2005 - 2011

În anul 2011, regiunea Sud Muntenia înregistra cel mai mare număr de porcine la nivel național, fiind urmată de regiunile Vest și Sud Est. Analizând intervalul de timp 2005 - 2011, se constată că această poziție a fost deținută pe parcursul întregii perioade. În anul 2011, comparativ cu anul precedent, regiunile care au înregistrat creșteri ale acestui indicator au fost Centru, Nord Est și Vest. (Tabel nr. 238)

Aceste specii de animale au fost crescute cu preponderență în cadrul exploatațiilor agricole individuale ale sectorului privat, excepție făcând regiunea Vest, unde doar 296.345 capete din totalul de 931.927 au fost crescute în exploatațiile individuale.

Figura nr. 300 Efectivele de porcine, după statutul juridic al exploatațiilor agricole, la nivel național, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

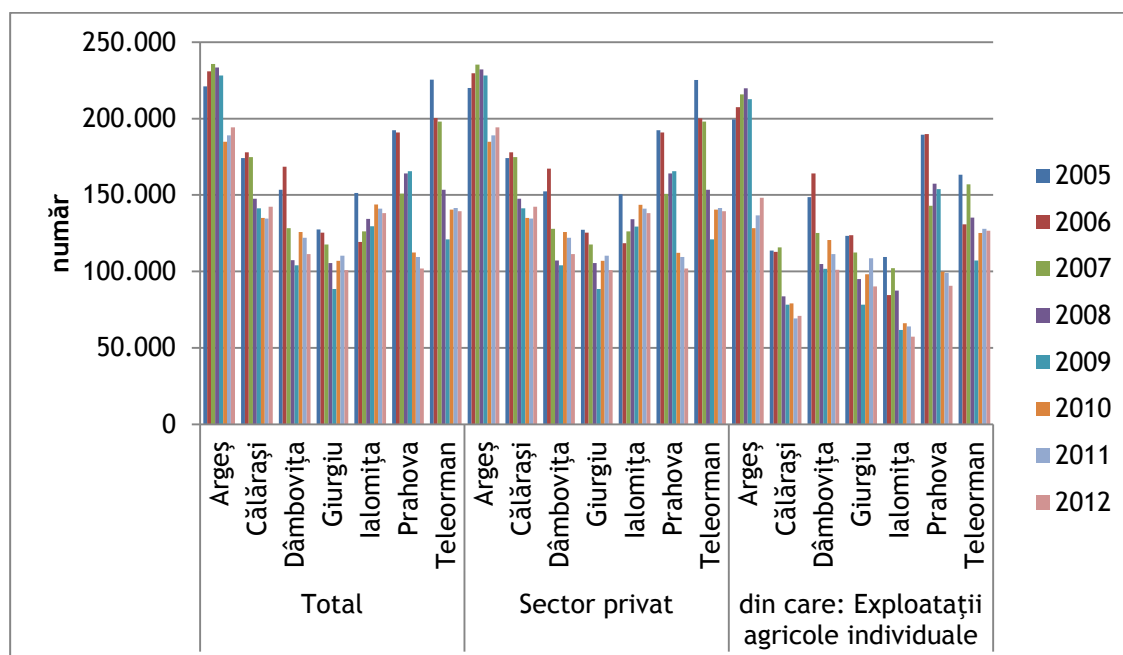

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În anul 2011, în regiunea Sud Muntenia, cel mai mare număr de porcine a fost înregistrat în județele Argeș (194.278), Călărași (142.393), Teleorman (139.344) și Ialomița (138.214). Pe ultimele poziții s-au situat județele Dâmbovița (111.344), Prahova (101.933) și Giurgiu (100.850). Majoritatea județelor creșteau aceste animale în cadrul exploatațiilor agricole individuale, excepție făcând județele Ialomița și Călărași. (Tabel nr. 239)

De remarcat că numărul de porcine a scăzut în toate județele în anul 2011, comparativ cu anul 2005.

Figura nr. 301 Efectivele de porcine, după statutul juridic al exploatațiilor agricole, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

f) Efective de păsări, după statutul juridic al exploatațiilor agricole, pe regiuni de dezvoltare și județe. Evoluția acestora în perioada 2005 - 2011

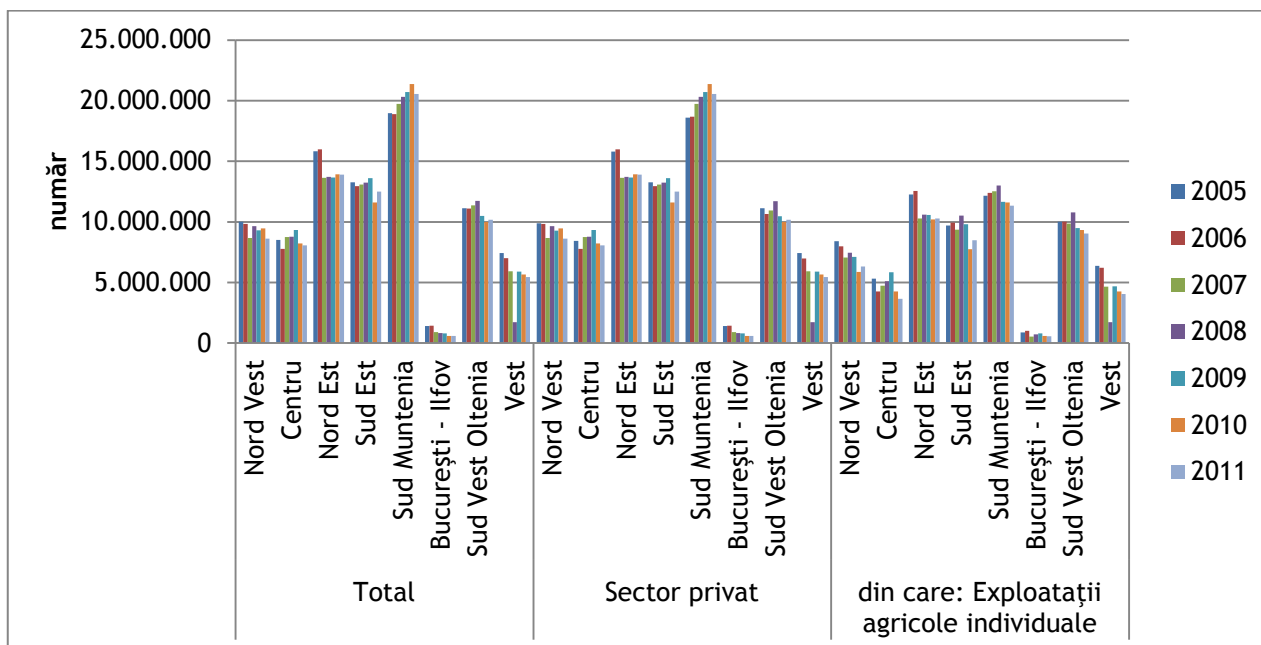
Din totalul animalelor domestice, la nivel național, numărul păsărilor înregistrează cele mai mari valori, fiind animale ușor de îngrijit comparativ cu restul speciilor. Cu toate acestea, analizând evoluția acestui indicator, se constată că în anul 2011, comparativ cu anul 2010, singurele regiuni care au înregistrat o evoluție ascendentă au fost Sud Est și Sud Vest Oltenia. (Tabel nr. A240)

Regiunea Sud Muntenia ocupa prima poziție la nivel național, înregistrând un efectiv de păsări considerabil mai mare decât regiunile situate pe pozițiile doi și trei: Nord Est și Sud Est.

În ceea ce privește statutul juridic al exploatațiilor agricole, se constată că cea mai mică pondere a efectivelor de păsări crescute în exploatații individuale, din total efectivelor de

păsări, se înregistra în anul 2011 în regiunea Sud Muntenia, urmată de regiunile Centru și Sud Est.

Figura nr. 302 Efectivele de păsări, după statutul juridic al exploatațiilor agricole, la nivel național, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

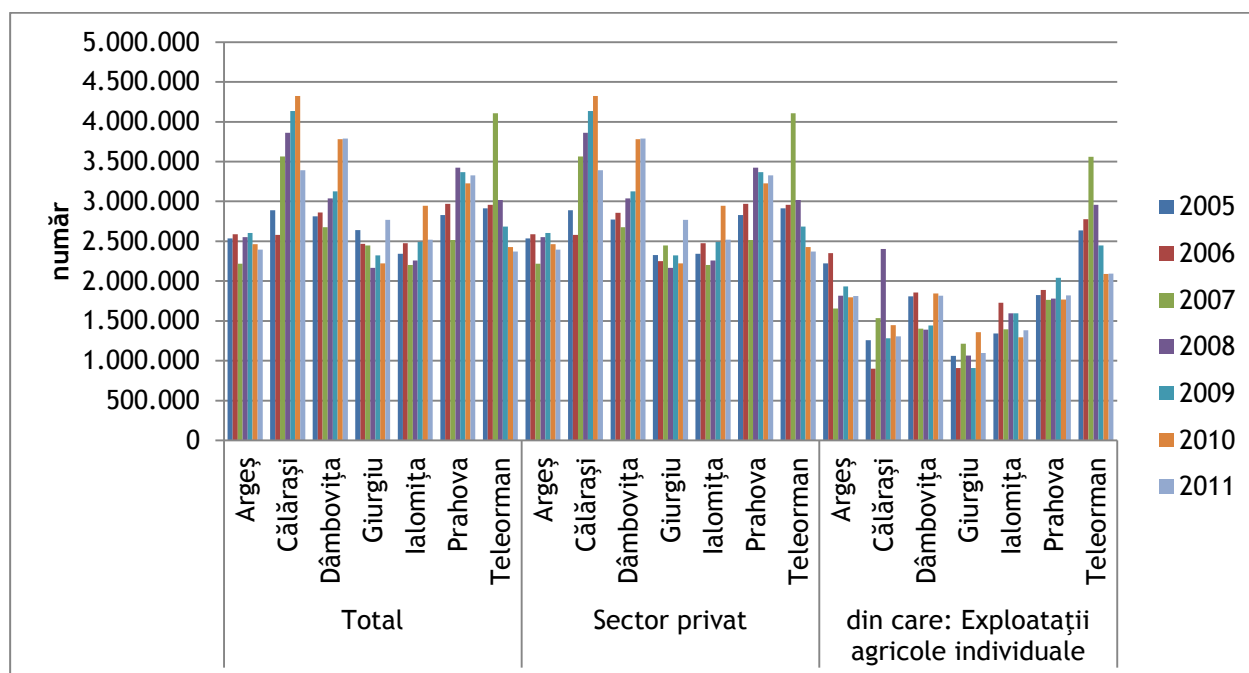

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În anul 2011, în regiunea Sud Muntenia toate păsările au fost crescute în sectorul privat, cele mai mari efective fiind înregistrate în județele Călărași (3.390.949), Dâmbovița (3.789.483) și Prahova (3.325.641). Pe următoarele poziții s-au clasat județele Giurgiu (2.769.857), Ialomița (2.519.955), Argeș (2.394.717) și Teleorman (2.372.558). Clasamentul nu se menține însă și în ceea ce privește totalul păsărilor ouătoare adulte, astfel încât, în anul 2011, cele mai multe astfel de păsări au fost crescute în județele Giurgiu, Dâmbovița și Teleorman (care deși avea cel mai mic efectiv de păsări, mai mult de jumătate dintre acestea erau ouătoare). (Tabel nr. A241)

În toate județele, mai mult de jumătate din totalul păsărilor au fost crescute în exploatații agricole individuale.

Figura nr. 303 Efectivele de pășări, după statutul juridic al exploatațiilor agricole, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

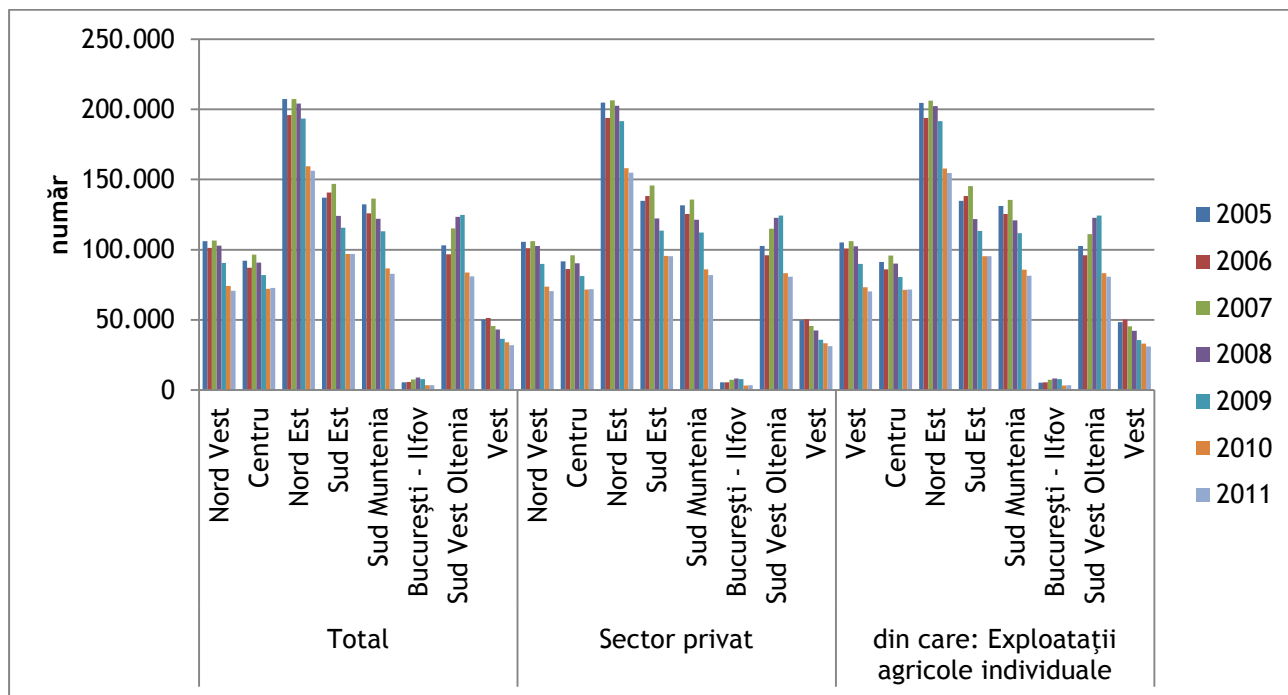
g) Efective de cabaline după statutul juridic al exploatațiilor agricole, pe regiuni de dezvoltare și județe. Evoluția acestora în perioada 2005 - 2011

În anul 2011, cele mai mari efective de cabaline din țară erau înregistrate în regiunea Nord Est, urmată de regiunile Sud Est și Sud Muntenia, care se situa așadar pe locul 3 la nivel național, cu un efectiv de 82.829 de capete. (Tabel nr. 242)

Se constată la nivelul tuturor regiunilor o scădere a numărului de cabaline în anul 2011, comparativ cu anul 2005.

În ceea ce privește statutul juridic al exploatațiilor agricole, în anul 2011, în toate regiunile de dezvoltare, aproape toate cabalinele erau crescute în cadrul exploatațiilor agricole individuale.

Figura nr. 304 Efectivele de cabaline, după statutul juridic al exploatațiilor agricole, la nivel național, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

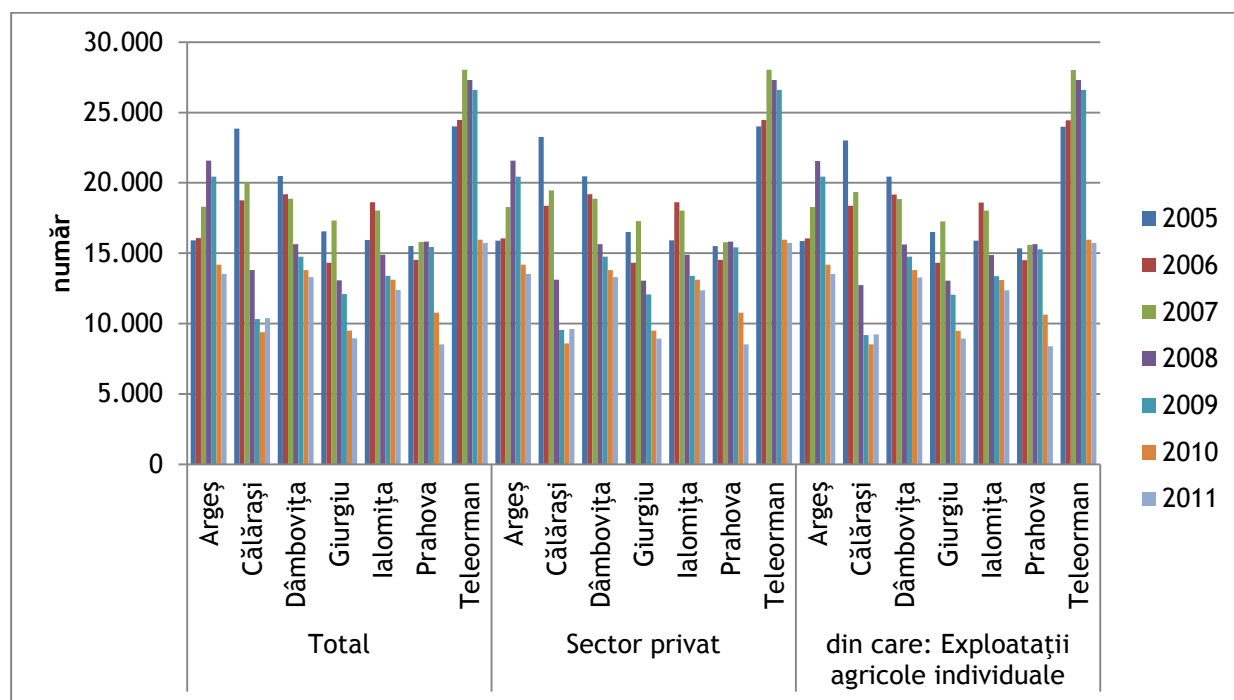

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În regiunea Sud Muntenia, în anul 2011, cel mai mare efectiv de cabaline era deținut de județul Teleorman, urmat de județele Argeș, Dâmbovița și Ialomița. Pe ultimele trei poziții s-au situat județele Călărași, Giurgiu și Prahova. În același an, la nivelul tuturor județelor regiunii se constată o scădere a numărului de cabaline, excepție făcând doar județul Călărași, unde șeptelul a crescut. (Tabel nr. A243)

Peste 99% din efectivele de cabaline au fost crescute, în anul 2011, în exploatații agricole individuale. Dintre acestea, majoritatea au fost cabaline de muncă, utilizate de populația mediului rural pentru tracțiune și pentru muncile agricole.

Figura nr. 305 Efectivele de cabaline, după statutul juridic al exploatațiilor agricole, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

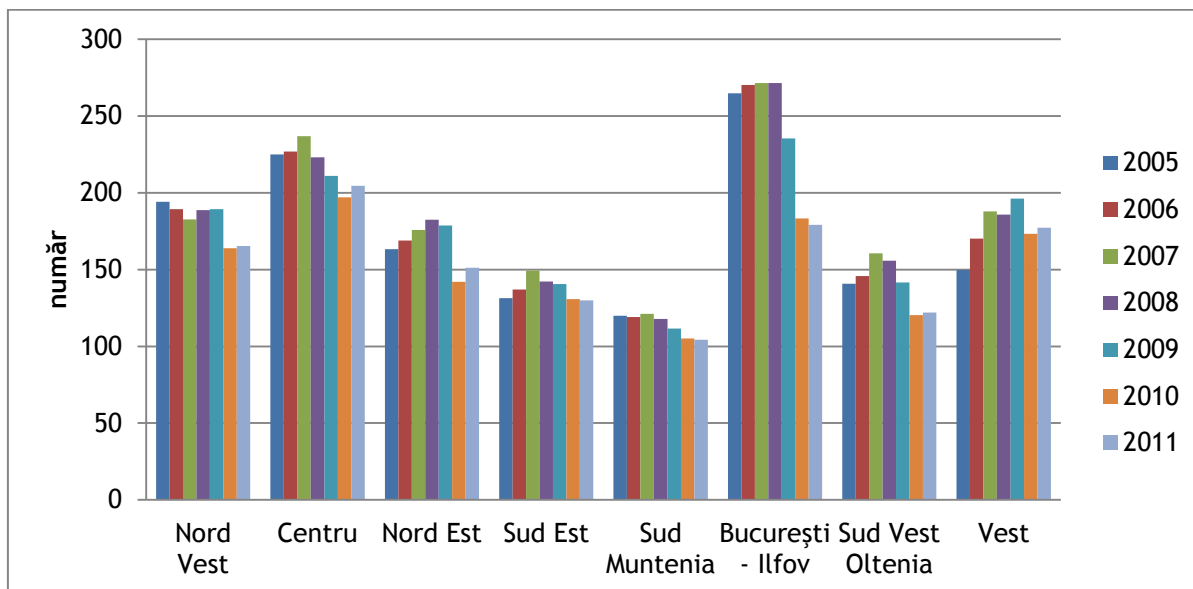
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

h) Animale ce revin la suta de hectare (%)

La nivel național, în anul 2011, animalele aveau o densitate mai mare în regiunile Centru, București - Ilfov (datorită suprafeței reduse a acesteia) și Vest. Din totalul de animale, regiunea Centru înregistra cel mai mare număr de ovine și caprine ce reveneau la 100 hectare, iar regiunea Vest, cel mai mare număr de porcine la 100 hectare. Regiunea Sud Muntenia ocupa ultima poziție, cu un număr de aproximativ 104 animale ce reveneau la 100 hectare. Acest clasament este influențat pe de o parte de efectivele de animale regăsite la nivelul fiecărei regiuni, iar pe de altă parte de întinderea suprafețelor arabile, a pășunilor și a fânețelor. (Tabel nr. A244)

Figura nr. 306

Numărul de animale ce revin la 100 hectare teren, la nivel național, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

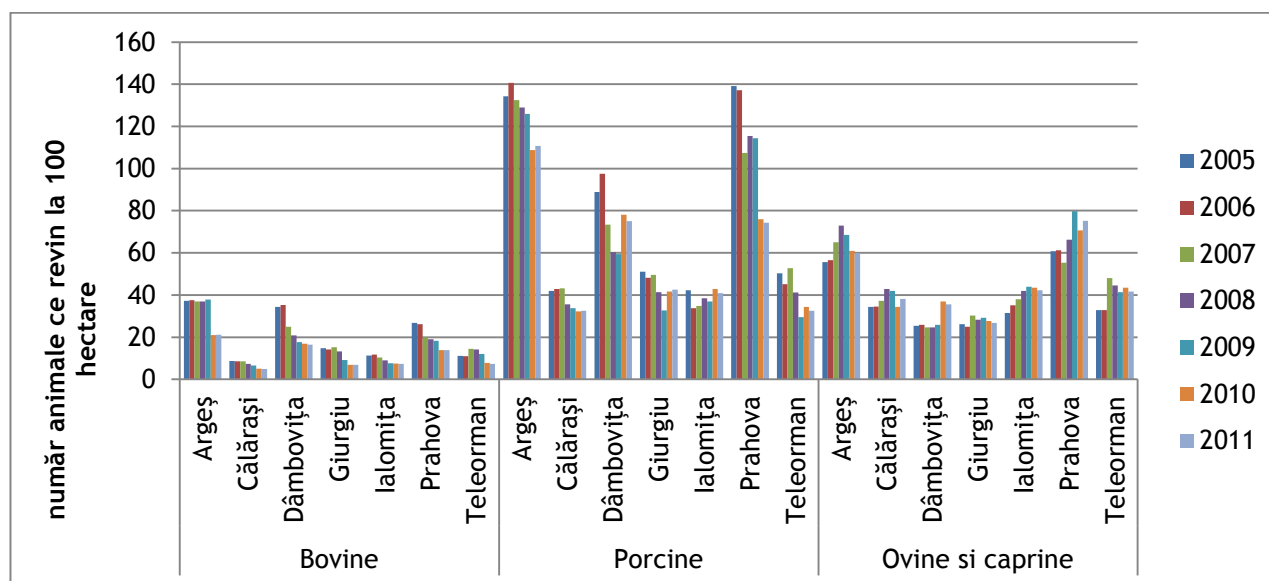
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Se constată la nivelul regiunii Sud Muntenia, în anul 2011, faptul că animalele înregistrau o densitate mai mare în partea nordică a regiunii, în județele Argeș (191,7 capete la 100 hectare de teren), Prahova (163,3 capete) și Dâmbovița (127,1 capete). O densitate mai mică a animalelor exista în județele Ialomița (90,5 capete), Teleorman (81,6), Giurgiu (76,2) și Călărași (75,7, situat așadar pe ultimul loc).

Din totalul animalelor, cel mai mare număr de animale raportat la 100 hectare teren revenea porcinelor, urmate de ovine și caprine și la final, de bovine.

Analiza acestui indicator relevă faptul că la nivelul regiunii Sud Muntenia există o densitate mai mare a animalelor în județele din nordul regiunii, în care creșterea animalelor reprezintă una din activitățile agricole de bază ale locuitorilor mediului rural. (Tabel nr. A245)

Figura nr. 307 Numărul de animale ce revin la 100 hectare teren, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

i) Producția agricolă animală, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare și județe. Evoluția acestora în perioada 2005 - 2011

Producția agricolă animală are în vedere producțiile realizate din creșterea animalelor, care se exprimă de pe o parte prin greutatea în viu a animalelor destinate sacrificării, iar pe de altă parte prin producția de lapte, lână, ouă și miere.

Greutatea în viu a animalelor destinate sacrificării pentru consum reprezintă greutatea în viu a animalelor sacrificate în exploatațile agricole, a animalelor vândute pentru sacrificare la abatoare, a celor vândute direct pe piață, precum și a celor exportate.

În anul 2011, regiunea Sud Muntenia ocupa prima poziție la nivel național în ceea ce privește greutatea în viu a animalelor destinate sacrificării pentru consum, înregistrând o valoare de 289.840 tone greutate vie, valoare cu mult superioară celor regăsite la nivelul celorlalte regiunii ale țării. Acest aspect este direct determinat de faptul că regiunea Sud Muntenia înregistra în același an, cel mai mare efectiv de animale (în special datorită efectivului foarte mare de păsări). Cu toate acestea, această producție era în scădere în anul 2011,

670

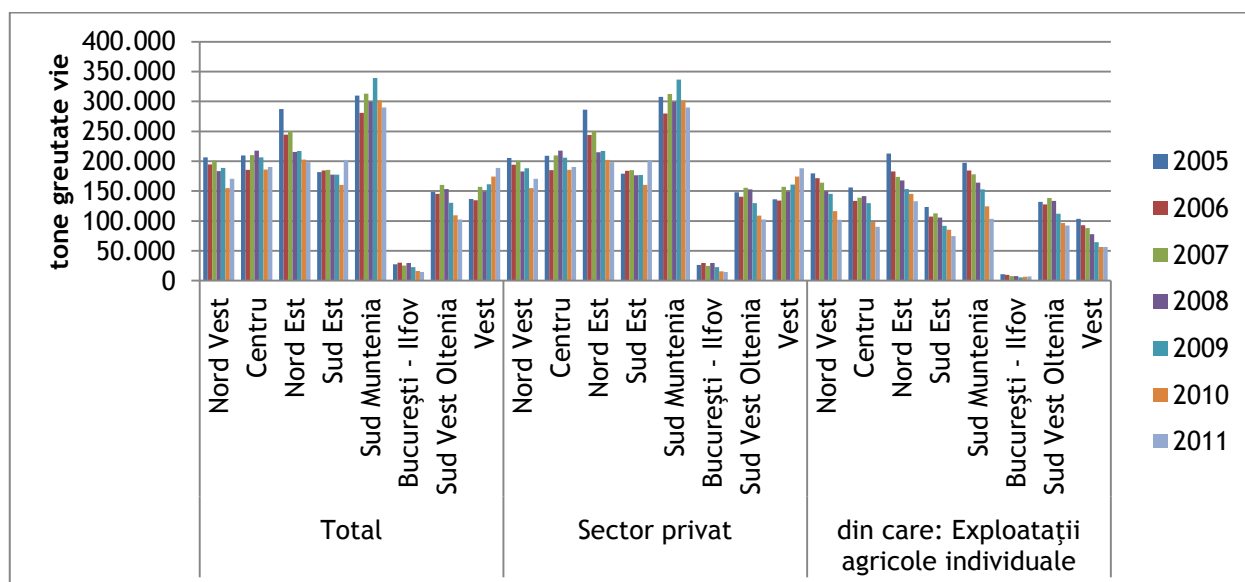
Regio
PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL SUD MUNTENIA

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

comparativ cu anul 2005, tendință care de altfel s-a înregistrat și în majoritatea celorlalte regiuni, excepții fiind remarcate doar în regiunile Sud Est și Vest, unde se constată o evoluție ascendentă.

Analizând valoarea greutateii în viu a animalelor, pe forme de proprietate, se remarcă, în toate regiunile țării, că majoritatea producțiilor sunt obținute în sectorul privat, însă doar în regiunile Sud Vest, Nord Vest, Nord Est și București - Ilfov s-a înregistrat în anul 2011 o valoare mai mare a greutateii în viu a animalelor destinate sacrificării pentru consum aferentă exploatațiilor agricole individuale. În ceea ce privește regiunea Sud Muntenia, se observă că, în anul 2011, din totalul de 289.840 tone greutate vie, doar 103.803 tone erau obținute în cadrul exploatațiilor agricole individuale. (Tabel nr. 246)

Figura nr. 308 Greutatea în viu a animalelor destinate sacrificării pentru consum - total, pe forme de proprietate, la nivel național, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

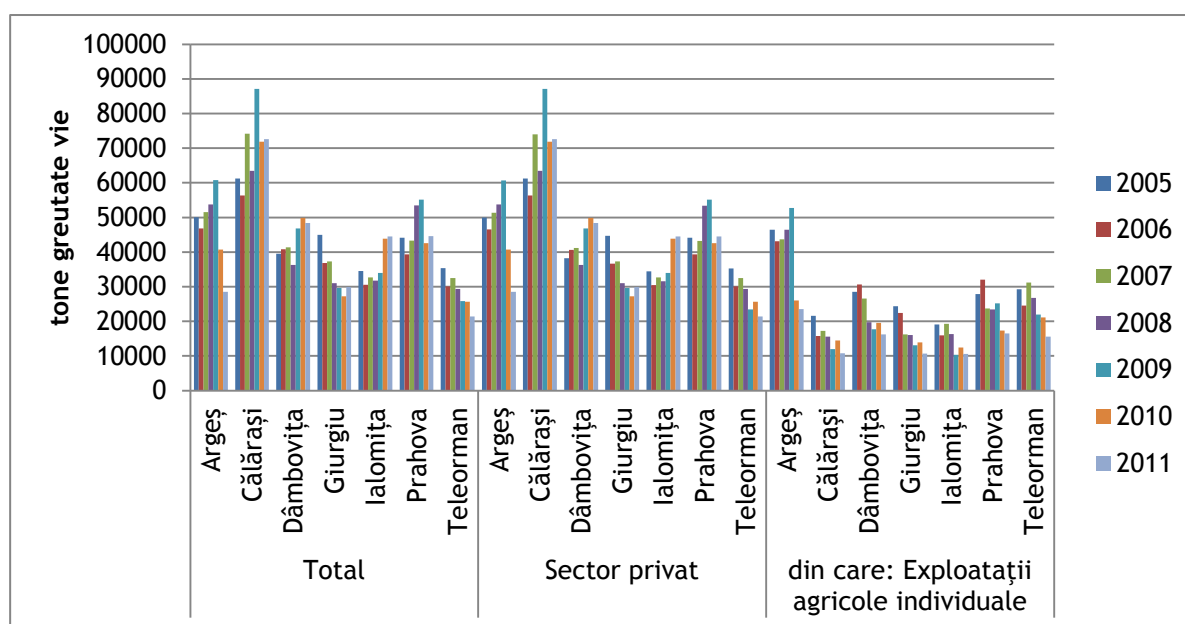

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În regiunea Sud Muntenia, în anul 2011, cea mai mare valoare a producției animale exprimată în greutatea în viu a animalelor destinate sacrificării pentru consum s-a înregistrat în județul Călărași (75.599 tone), urmat de județele Dâmbovița (48.412 tone), Prahova (44.557

tone) și lalomița (44.478 tone). Cele mai mici valori ale greutateii în viu a animalelor destinate sacrificării pentru consum s-au înregistrat în județele Giurgiu (29.894 tone), Argeș (28.524 tone) și Teleorman (21.376 tone). De remarcat producția mare înregistrată în județul Călărași, în condițiile în care acest județ nu deținea, în anul 2011, printre cele mai mari efective de animale (Tabelul nr. A247).

Figura nr. 309 Greutatea în viu a animalelor destinate sacrificării pentru consum - total, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

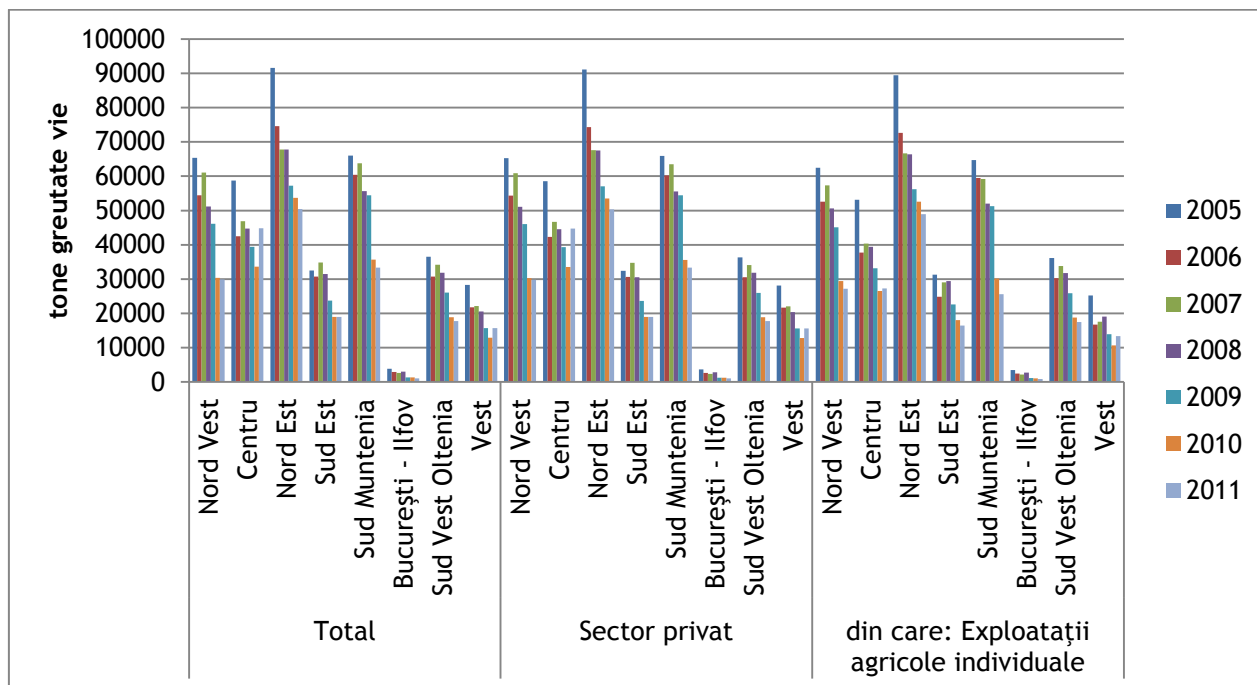

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Greutatea în viu a bovinelor destinate sacrificării pentru consum înregistra în anul 2011 cele mai mari valori în regiunile Nord Est și Centru (situație determinată de efectivul mai mare al acestor specii de animale pe care îl dețin aceste regiuni), regiunea Sud Muntenia situându-se pe locul 3. Deși regiunea Centru deținea un efectiv mai mare de bovine în anul 2011 decât regiunea Sud Muntenia, la producția exprimată prin greutatea animalelor destinate sacrificării pentru consum această regiune ocupa locul 4, după Sud Muntenia, dovadă a faptului că în

regiunea Sud Muntenia bovinele sunt sacrificate în proporție mai mare pentru a fi consumate, în vreme ce în Centru sunt utilizate mai mult pentru obținerea de lapte și alte produse lactate.

Figura nr. 310 Greutatea în viu a animalelor destinate sacrificării pentru consum - bovine, pe forme de proprietate, la nivel național, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

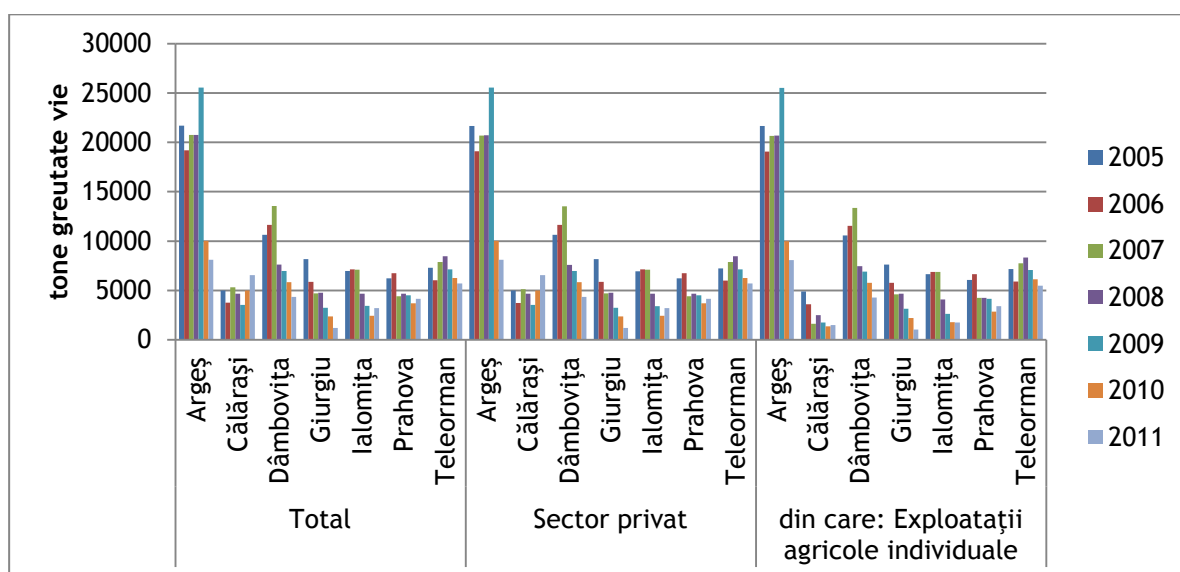
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Dintre județele regiunii Sud Muntenia, în anul 2011, cea mai mare producție exprimată în greutatea în viu a bovinelor destinate consumului s-a înregistrat în județul Argeș (8.197 tone), întrucât acesta a deținut și cel mai mare efectiv de bovine. Pe poziția a doua ca valoare a greutateii în viu a bovinelor s-a clasat județul Călărași, cu 6.546 tone, urmat de județele Teleorman (5.707 tone), Dâmbovița (4.359 tone), Prahova (4.165 tone), Ialomița (3.207 tone) și Giurgiu (1.223 tone). De remarcat faptul că județele Călărași și Teleorman ocupau poziții fruntașe în ceea ce privește acest indicator, deși la nivelul anului 2011 înregistrau printre cele mai mici efective de bovine din toată regiunea. Este o dovadă a faptului că în județele din nordul regiunii, unde există condiții mai favorabile creșterii bovinelor, acestea se regăsesc în număr mai mare, dar nu sunt destinate în proporție atât de mare consumului, fiind utilizate în

alte scopuri (precum obținerea de lapte și de produse alimentare pe bază de lapte și comercializarea acestora).

Se remarcă faptul că din valoarea greutateii în viu a bovinelor destinate consumului, doar o cantitate nesemnificativă a fost obținută în sectorul public, respectiv 6 tone în județul Prahova, 3 tone în județul Dâmbovița și 1 tonă în județul Ialomița. Din totalul producției din sectorul privat, majoritatea a fost obținută cu precădere în cadrul exploatațiilor agricole individuale, cu excepția producției din județul Călărași, în care doar 1.495 tone din 6.547 au aparținut acestor tipuri de exploatații.

Figura nr. 311 Greutatea în viu a animalelor destinate sacrificării pentru consum - bovine, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

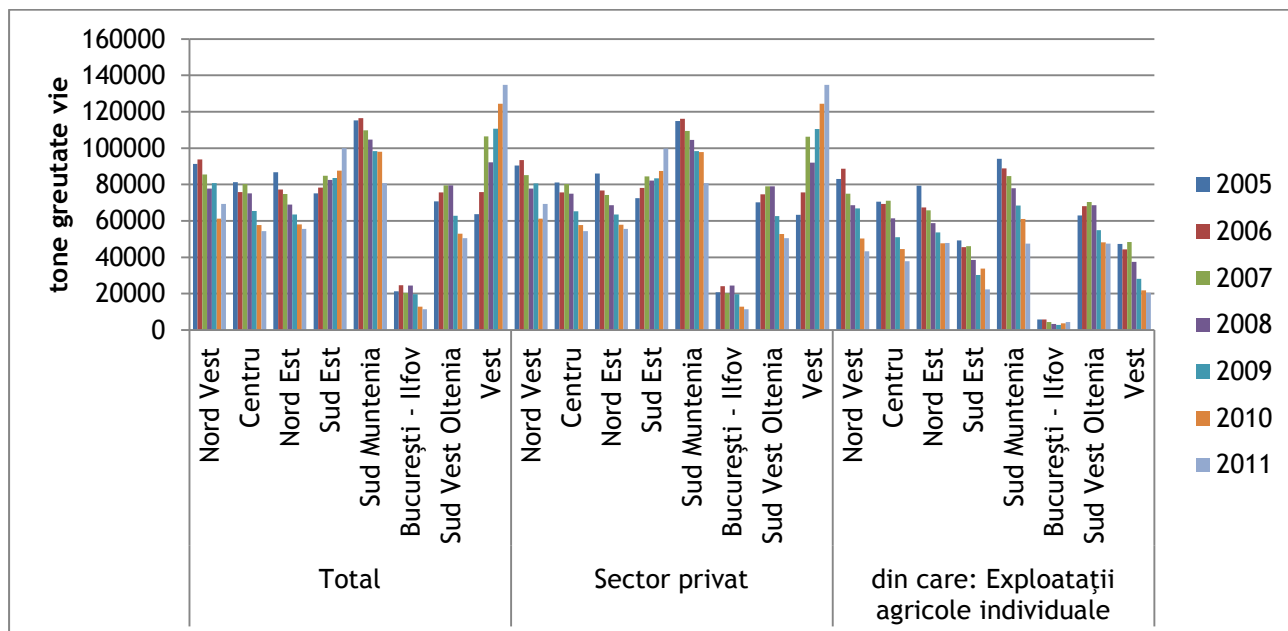
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Deși la nivel național, în anul 2011, regiunea Sud Muntenia deținea cel mai mare efectiv de porcine, în ceea ce privește producția exprimată prin greutatea porcinelor destinate sacrificării pentru consum, aceasta se poziționa doar pe locul 3, după regiunile Vest și Sud Est.

În ceea ce privește distribuția pe forme de proprietate, în anul 2011, în regiunea Sud Muntenia, mai mult de jumătate din această producție se înregistra în cadrul exploatațiilor

agricole individuale, această situație regăsindu-se și în regiunile Nord Vest, Centru, Nord Est și Sud Vest Oltenia.

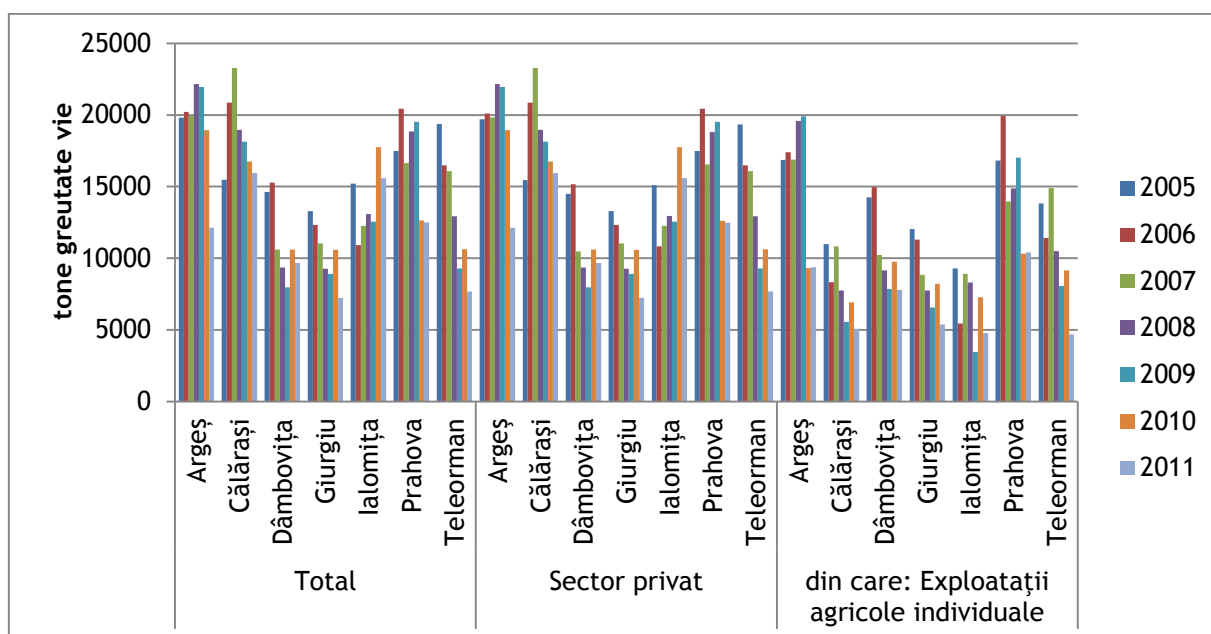
Figura nr. 312 Greutatea în viu a animalelor destinate sacrificării pentru consum - porcine, pe forme de proprietate, la nivel național, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În anul 2011, în regiunea Sud Muntenia, cea mai mare producție exprimată în greutatea în viu a porcinelor a revenit județelor Călărași (25.954 tone) și Ialomița (15.598 tone). Următoarele locuri au fost deținute de județele Prahova (12.508 tone), Argeș (12.134 tone), Dâmbovița (9.671 tone), Teleorman (7.687 tone) și Giurgiu (7.237 tone). Majoritatea producțiilor au fost obținute în sectorul privat, în cadrul exploatațiilor agricole individuale, excepție fiind județul Ialomița, unde, deși producția a fost obținută în sector privat, doar 4.772 de tone din totalul de 15.598 au aparținut în anul 2011 exploatațiilor individuale.

Figura nr. 313 Greutatea în viu a animalelor destinate sacrificării pentru consum - porcine, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

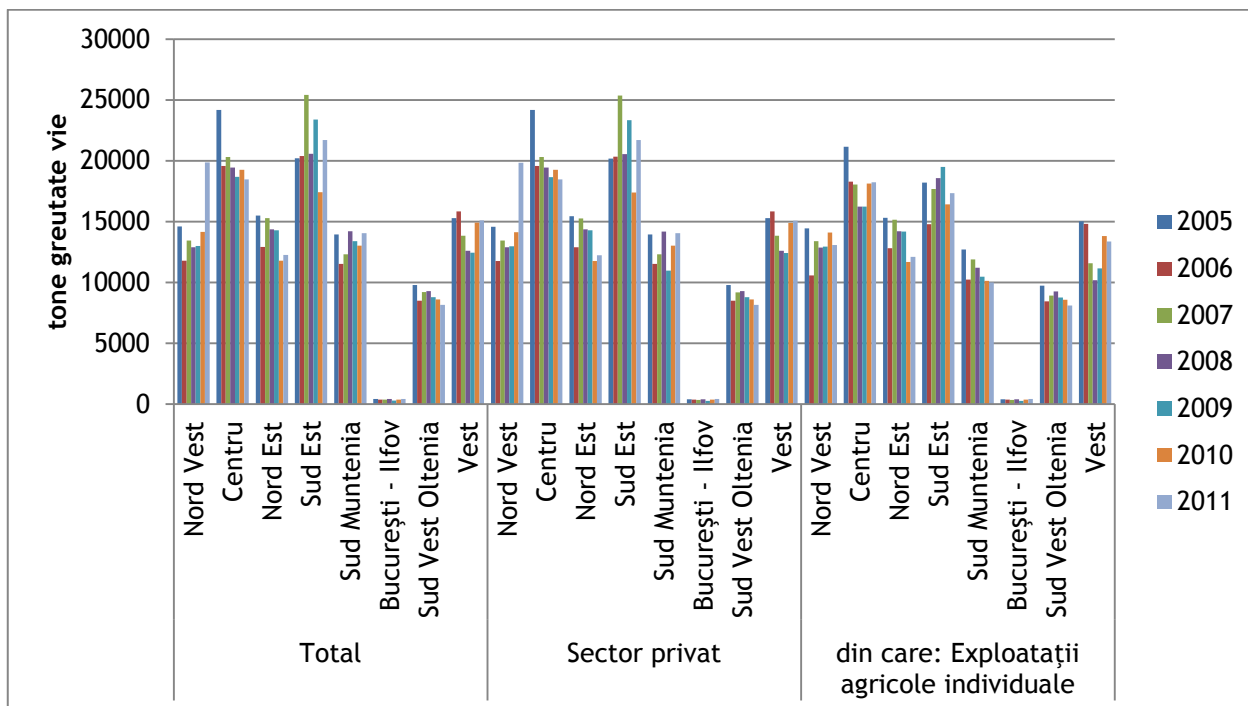

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Cele mai mari valori ale greutății în viu a ovinelor și caprinelor destinate sacrificării pentru consum se înregistrau, în anul 2011, în regiunile Sud Est (datorită efectivului mare de caprine deținut de această regiune), Nord Vest și Centru (întrucât acestea din urmă înregistrau la nivelul aceluiași an efective mari de ovine). Regiunea Sud Muntenia era situată pe poziția a cincea, după regiunea Vest.

Cea mai mare pondere a producției (exprimată prin greutatea în viu a animalelor) obținută în cadrul exploatațiilor agricole individuale, a fost înregistrată în anul 2011 în regiunile Centru și Nord Est. În regiunea Sud Muntenia, din totalul de 14.050 tone, 9.999 erau obținute de exploatațiile individuale.

Figura nr. 314 Greutatea în viu a animalelor destinate sacrificării pentru consum - ovine și caprine, pe forme de proprietate, la nivel național, pe regiuni (2005 - 2011)

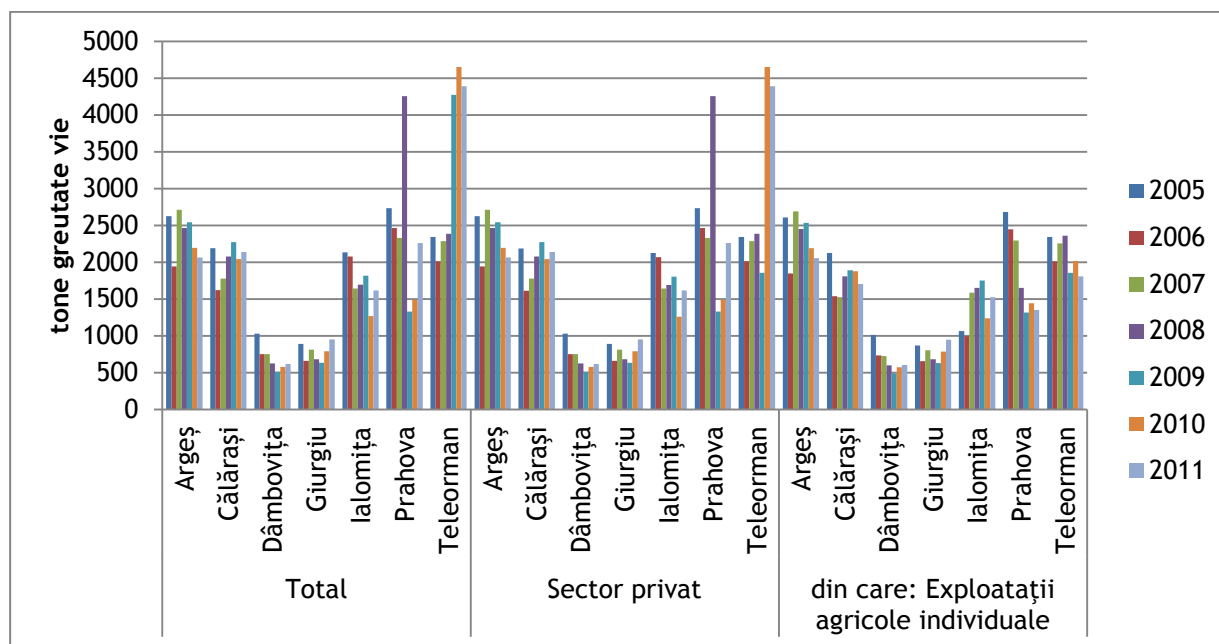

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În anul 2011, județele Teleorman și Prahova au obținut cele mai mari producții de ovine și caprine destinate consumului, înregistrând valori de 4.392, respectiv 2.263 tone greutate în viu ale acestor specii de animale. Pozițiile 3, 4 și 5 au fost ocupate de județele Călărași (2.140 tone), Argeș (2.067 tone) și Ialomița (1.619 tone). Ultimele locuri au revenit județelor Giurgiu (951 tone) și Dâmbovița (617 tone).

La nivelul regiunii, în anul 2011, doar trei tone au fost obținute în sectorul public (2 în Ialomița și una în Teleorman). În sectorul privat, doar Teleorman a înregistrat o pondere mai mică a producției obținută în exploatațiile individuale.

Figura nr. 315 Greutatea în viu a animalelor destinate sacrificării pentru consum - ovine și caprine, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

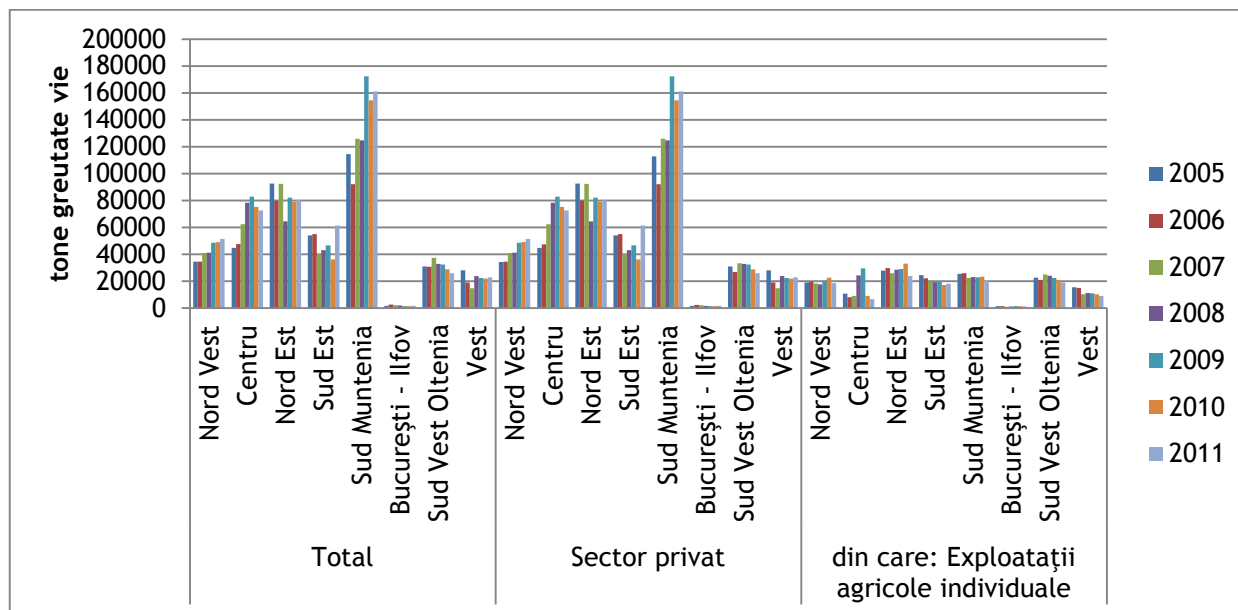

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Întrucât deținea cel mai mare efectiv de păsări la nivel național, în anul 2011, regiunea Sud Muntenia înregistra și cea mai mare producție exprimată în greutatea în viu a păsărilor destinate sacrificării pentru consum, aceasta fiind dublă față de cea a regiunii situate pe locul 2 - Nord Est.

Se remarcă o particularitate în cadrul acestor specii de animale, în ceea ce privește producția pe forme de proprietate, valoarea producțiilor aferente exploatațiilor agricole individuale fiind redusă în majoritatea regiunilor țării, cu excepția regiunilor București - Ilfov și Sud Vest Oltenia. Astfel, în anul 2011, în regiunea Sud Muntenia, din totalul de 161.208 tone, doar 20.704 erau obținute în cadrul exploatațiilor individuale.

**Figura nr. 316 Greutatea în viu a animalelor destinate sacrificării pentru consum -
păsări, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011**

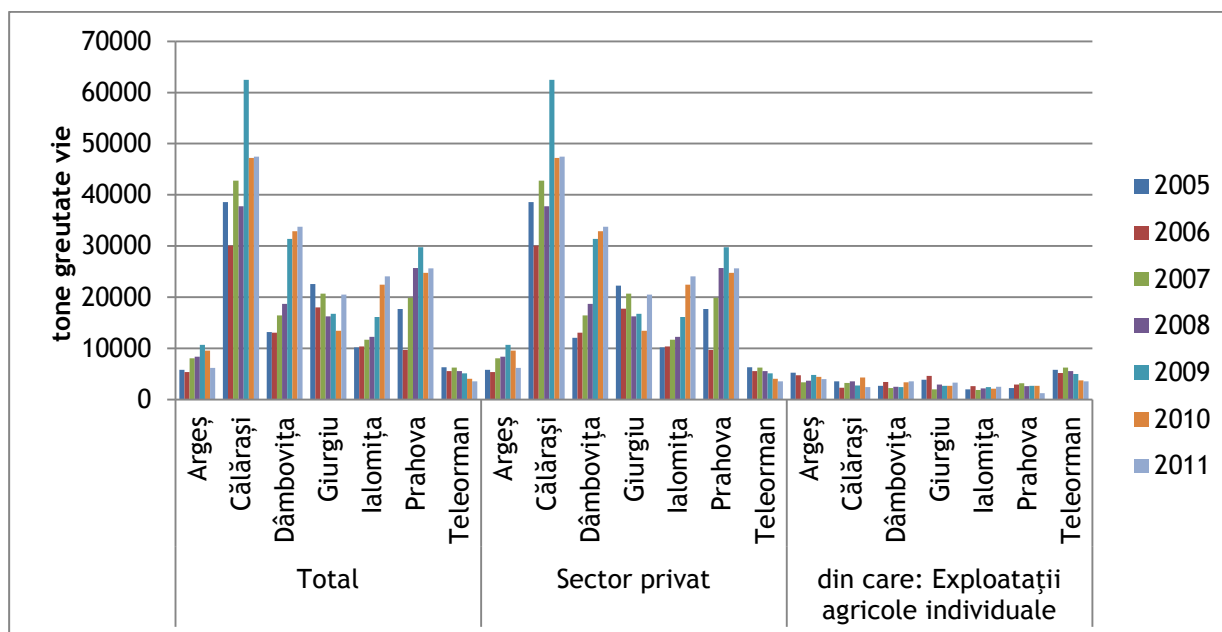

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Cea mai mare greutate în viu a păsărilor destinate sacrificării pentru consum a fost înregistrată în anul 2011 în județele Călărași (47.489 tone) și Dâmbovița (33.764 tone). Au urmat județele Prahova (25.618 tone), Ialomița (24.054 tone) și Giurgiu (20.483 tone). Pe ultimele locuri s-au clasat județele Argeș (6.210 tone) și Teleorman (cu o producție de doar 3.590 tone), în condițiile în care, în același an, aceste județe dețineau un efectiv semnificativ de păsări.

Datele furnizate de Institutul Național de Statistică scot în evidență faptul că în anul 2011, producția a fost furnizată în totalitate de sectorul privat. În cadrul sectorului privat, doar în județul Teleorman producția a fost furnizată 100% de exploatațiile agricole individuale. În județul Argeș peste 60% din greutatea în viu a păsărilor destinate sacrificării pentru consum provenea din exploatațiile individuale, în vreme ce în restul județelor regiunii (Călărași, Dâmbovița, Giurgiu, Ialomița și Prahova) doar o mică parte din producție era obținută în cadrul acestui tip de exploatații.

**Figura nr. 317 Greutatea în viu a animalelor destinate sacrificării pentru consum -
păsări, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 -
2011**

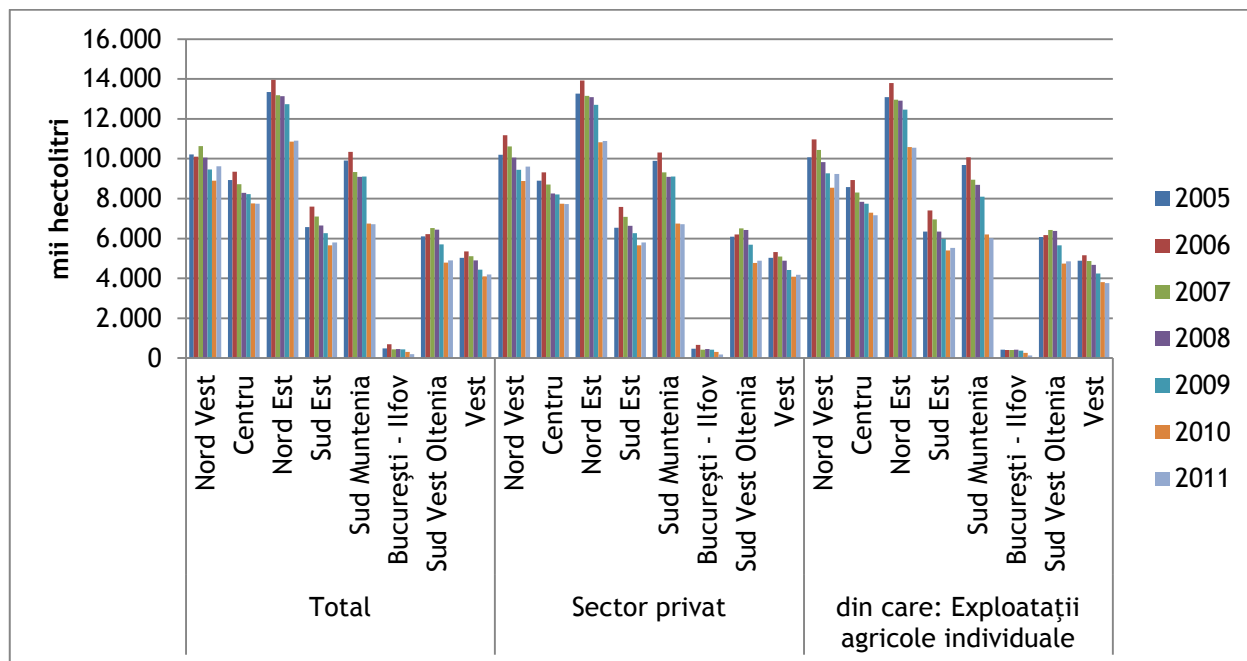
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Un alt tip de producție animală, care înregistrează valori ridicate la nivel național și care este valorificată pentru obținerea unor produse alimentare diverse este reprezentată de producția de lapte.

Totalul producției de lapte reprezintă întreaga cantitate obținută de la vaci, bivolițe, oi și capre, într-o anumită perioadă de timp. În anul 2011, cea mai mare producție de lapte a fost obținută de regiunile Nord Est și Nord Vest, având în vedere faptul că acestea înregistrau un efectiv mare al bovinelor și ovinelor. Regiunea Sud Muntenia se situa pe locul 4 în ceea ce privește producția de lapte, după regiunea Centru. (Tabel nr. A248)

La nivelul întregii țări, laptele a fost obținut cu precădere în sectorul privat, în cadrul exploatațiilor agricole individuale.

Figura nr. 318 Producția de lapte (inclusiv consumul vițelilor) - total (fizic), pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

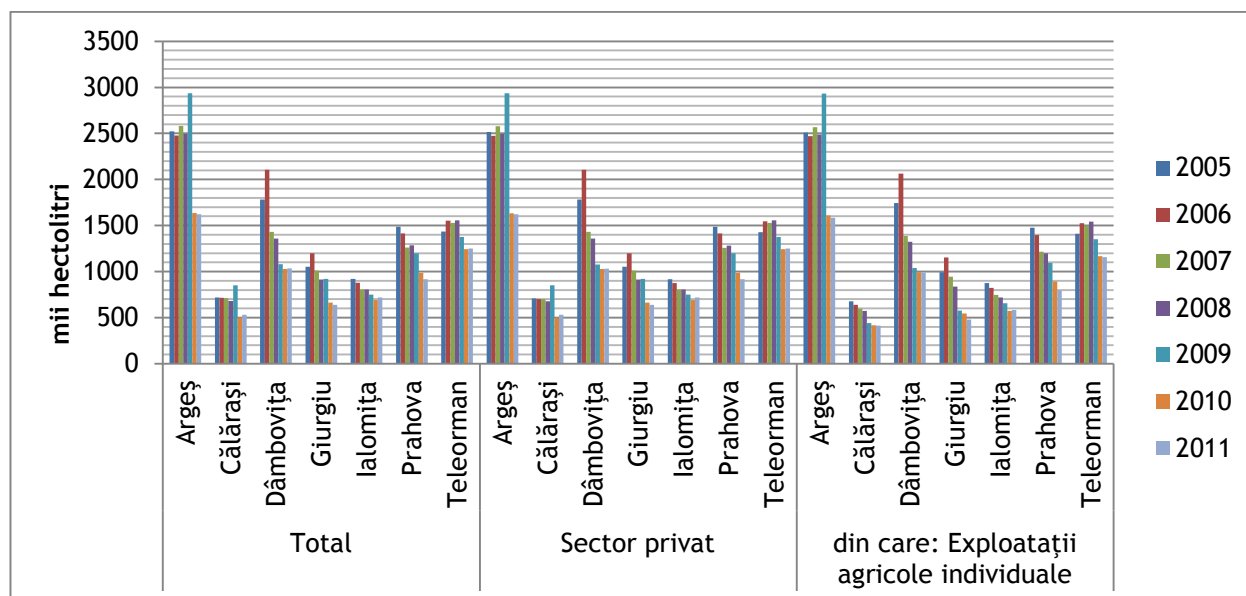

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În anul 2011, la nivelul regiunii Sud Muntenia, județele cu cea mai mare producție de lapte au fost: Argeș (1.622 mii hectolitri), Teleorman (1.521 mii hectolitri) și Dâmbovița (1.034 mii hectolitri). Acestea au fost urmate de județele Prahova (918 mii hectolitri), Ialomița (719 mii hectolitri), Giurgiu (639 mii hectolitri) și Călărași (531 mii hectolitri). Județele Argeș și Dâmbovița s-au clasat pe primele locuri, datorită efectivelor de bovine deținute de acestea în cursul anului 2011, care produceau o cantitate mare de lapte. Dar producția de lapte nu depinde doar de numărul bovinelor, ci și de rasa acestora și de hrănirea lor cu furaje de calitate, fapt ce explică producția mare de lapte obținută în județul Teleorman, care nu ocupa primele locuri în ceea ce privește numărul de bovine.

Peste 90% din producția de lapte a fost furnizată de exploatațiile agricole individuale din cadrul sectorului privat, situație generalizată la nivelul tuturor județelor regiunii.

Figura nr. 319 Producția de lapte (inclusiv consumul vițelilor) - total (fizic), pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

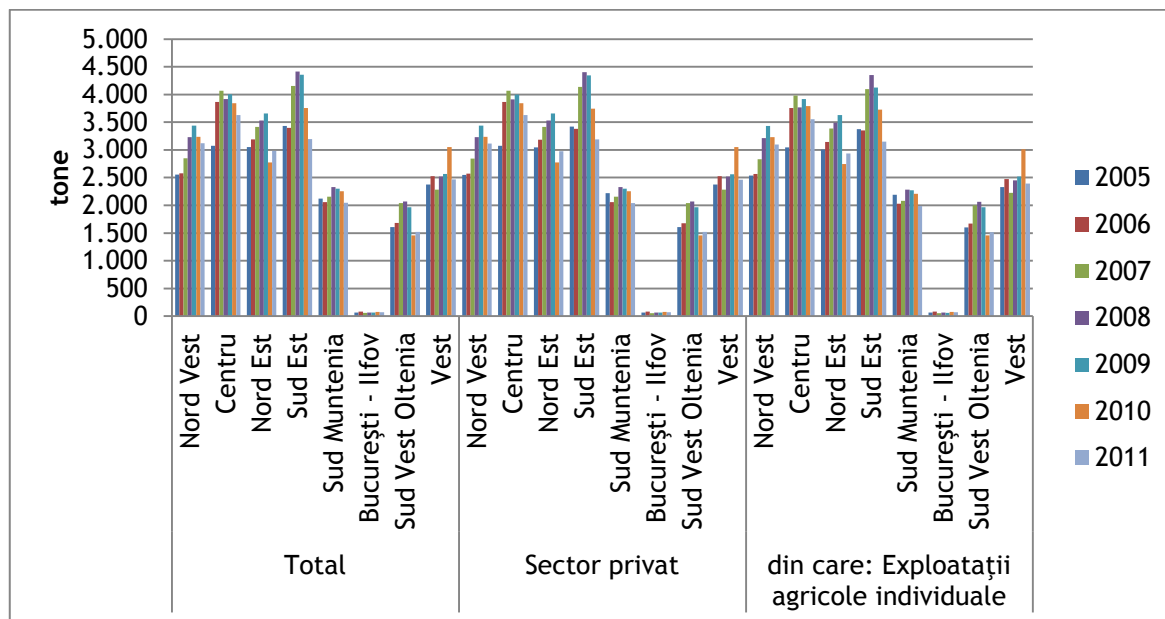
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Ovinele nu se cresc doar pentru producția de lapte și carne, ci și pentru obținerea de lână, ce este utilizată în industria textilă.

Cea mai mare producție de lână la nivel național în anul 2011 a fost obținută de regiunile Centru, Sud Est și Nord Vest, regiunea Sud Muntenia situându-se doar pe locul 6, după regiunile Nord Est și Vest. Mai mult decât atât, în regiunea Sud Muntenia se constată o scădere constantă a acestei producții începând cu anul 2008 (Tabel nr. 250). Această poziție se datorează numărului redus de ovine crescute în această regiune, comparativ cu restul regiunilor țării. Producția de lână a fost obținută la nivelul întregii țări, cu precădere în cadrul exploatațiilor agricole individuale.

Figura nr. 320

Producția de lână, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în
perioada 2005 - 2011

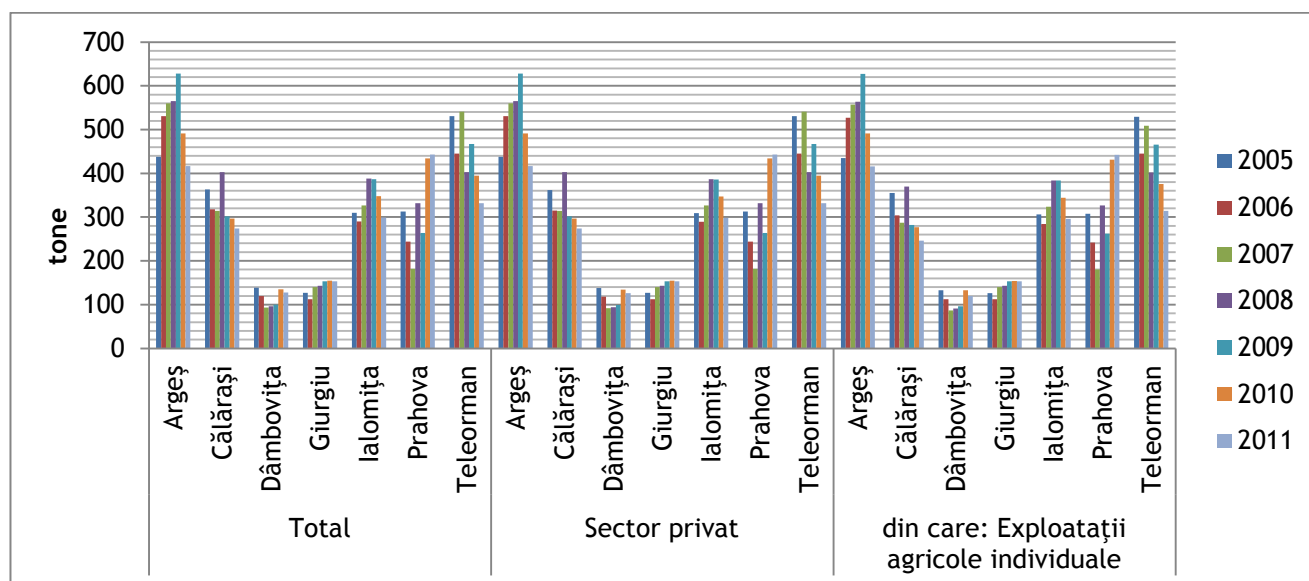

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Producția de lână depinde de efectivele de ovine existente în fiecare județ în parte. Astfel, cea mai mare producție de lână a fost obținută, în anul 2011, în județele Prahova (443 tone) și Argeș (417 tone), întrucât în aceste zone se cresc un număr mai mare de ovine, iar cea mai mică în județele Giurgiu (153 tone) și Dâmbovița (128 tone). Valori medii ale producției de lână au fost înregistrate în județele Teleorman (332 tone), Ialomița (299 tone) și Călărași (274 tone).

În ceea ce privește forma de proprietate, se constată că peste 90% din cantitatea de lână a fost produsă în cadrul exploatațiilor agricole individuale, din sectorul privat. Afirmatia este valabilă pentru toate județele regiunii Sud Muntenia.

Figura nr. 321 Producția de lână pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

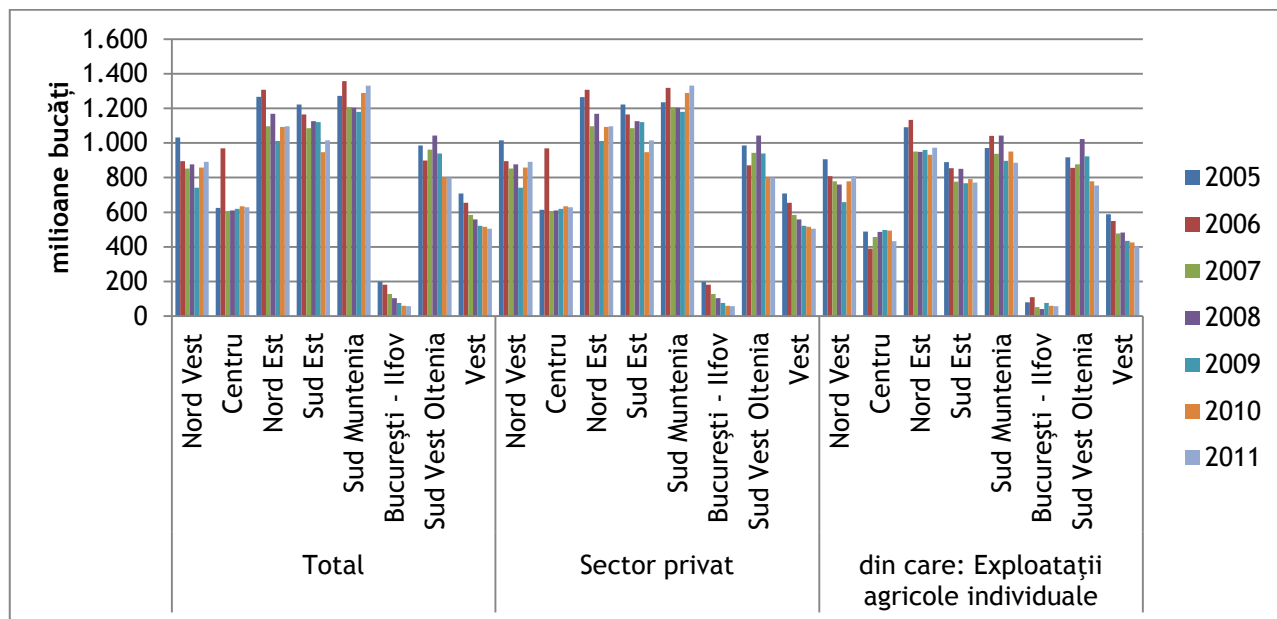

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Având în vedere faptul că regiunea Sud Muntenia deținea, în anul 2011, cel mai mare efectiv de păsări, în același an, aceasta a obținut și cea mai mare producție de ouă, fiind urmată la mică distanță de regiunile Nord Est și Sud Est, în ciuda faptului că acestea din urmă dețineau un număr de păsări considerabil mai mic (Tabel nr. A252). Se poate deduce astfel că efectivele de păsări din regiunea Sud Muntenia fie nu erau folosite cu precădere pentru producția de ouă, ci erau mai mult destinate consumului de carne, fie acestea nu erau hrănite corespunzător sau erau crescute în condiții care afectau producerea de ouă la capacitate ridicată.

În ceea ce privește forma de proprietate în cadrul căreia s-a obținut producția de ouă, în majoritatea regiunilor țării, inclusiv Sud Muntenia, aceasta a fost obținută în cadrul exploatațiilor agricole individuale, excepție făcând regiunea București - Ilfov.

Figura nr. 322 Producția de ouă, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

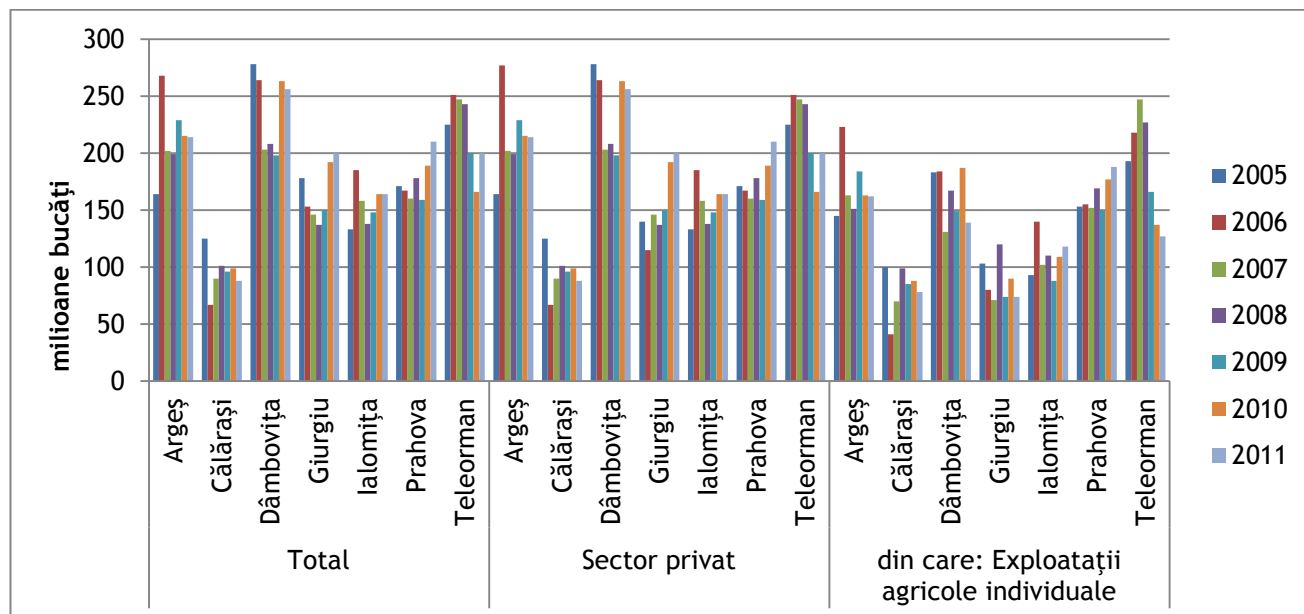

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În anul 2011, cea mai mare cantitate de ouă din regiunea Sud Muntenia era produsă de județele Dâmbovița (256 milioane de bucăți), Argeș (214 milioane de bucăți) și Prahova (210 milioane de bucăți). Au urmat județele Giurgiu și Teleorman, cu o producție egală de ouă (200 milioane bucăți). Cele mai mici producții au fost obținute în județele Ialomița (164 milioane de bucăți) și Călărași (88 milioane de bucăți). De remarcat producția scăzută obținută în județul Călărași, în condițiile în care, în anul 2011, acesta dispunea de cel mai mare efectiv de păsări. Se deduce așadar, că o mare parte din aceste păsări fie nu erau ouătoare, fie erau hrănite necorespunzător sau crescute în condiții igienico-sanitare precare. Alimentația păsărilor reprezintă un factor determinant al producției de ouă, hrănirea cu furaje necorespunzătoare conducând la scăderea considerabilă a producției.

În toate județele regiunii Sud Muntenia, în anul 2011, întreaga producție de ouă a fost obținută în cadrul sectorului privat, în majoritatea județelor, fiind furnizată de exploatațile agricole individuale. Excepție au făcut județele Teleorman și Dâmbovița, unde ponderea producției de ouă furnizată de exploatațile individuale a fost mai redusă.

Figura nr. 323 Producția de ouă, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

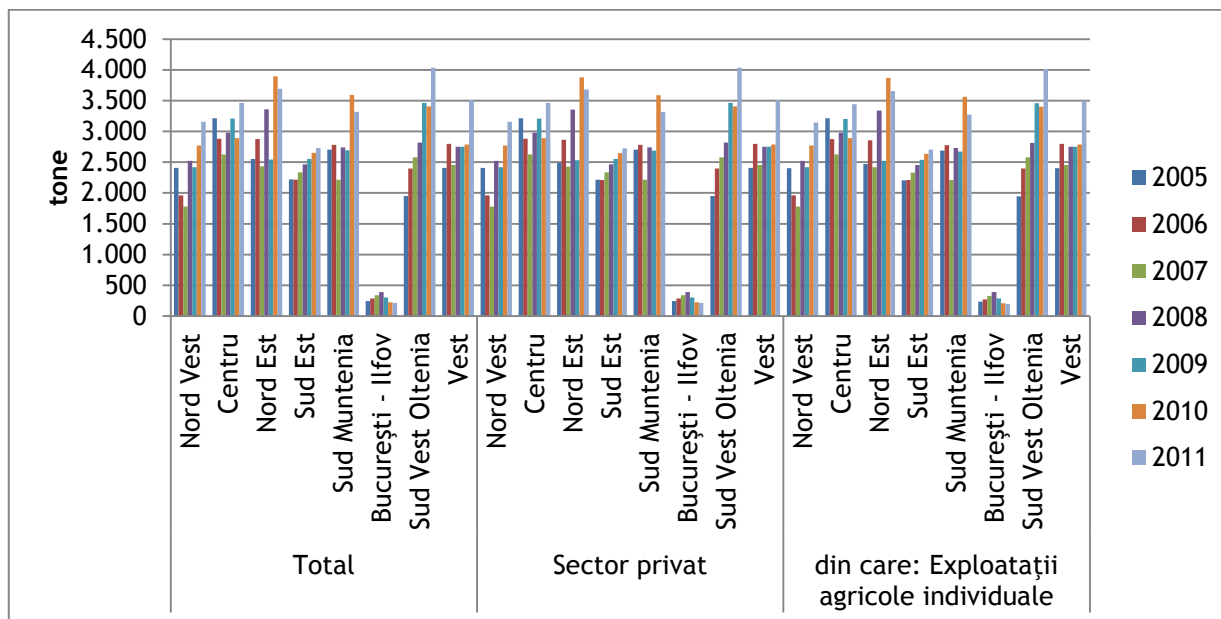

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În anul 2011, în ceea ce privește producția de miere, regiunea Sud Muntenia ocupa locul patru la nivel național, după regiunile Sud Vest, Vest și Centru, producția de miere fiind dependentă de culturile de plante și de arborii cu potențial melifer prezenți în aceste regiuni: rapiță, floarea - soarelui, salcâmi și tei (Tabel nr. A254). La nivelul tuturor regiunilor țării, producția de miere a fost obținută aproape în totalitate în sectorul privat, în special în cadrul exploatațiilor agricole individuale.

Figura nr. 324

Producția de miere extrasă, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

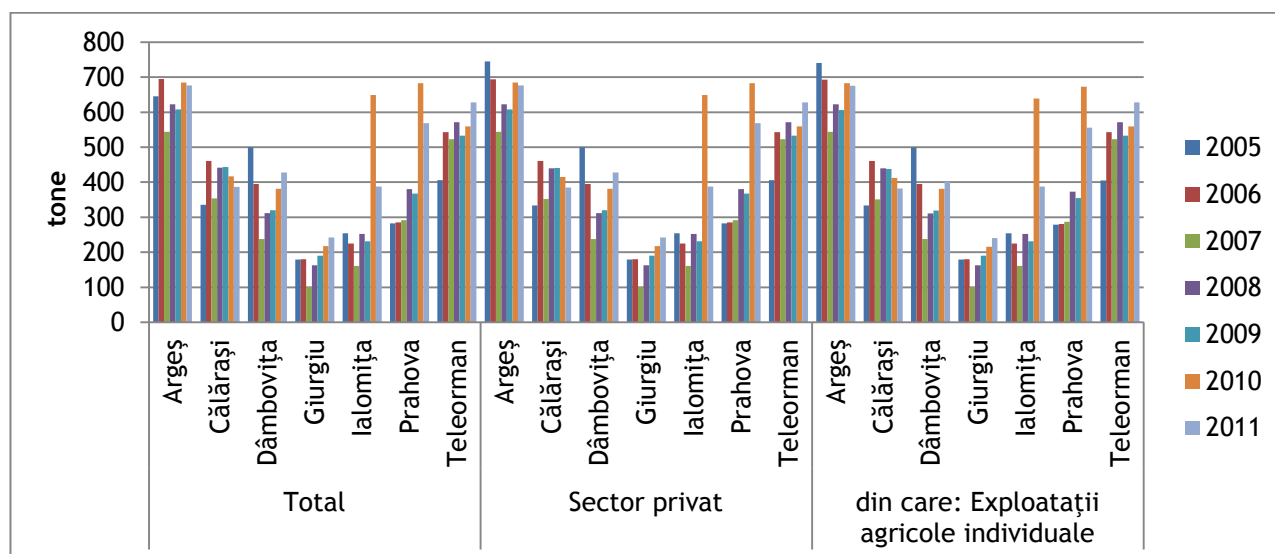

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În anul 2011, cele mai mari producții de miere din regiunea Sud Muntenia au fost obținute în județele Argeș (676 tone), Teleorman (628 tone) și Prahova (569 tone), aspect ce evidențiază condițiile favorabile creșterii albinelor din aceste județe și interesul locuitorilor pentru practicarea apiculturii. Pe următoarele locuri s-au clasat județele Dâmbovița (428 tone), Ialomița (388 tone), Călărași (387 tone) și Giurgiu (242 tone). Ca și tendință generală în perioada 2005 - 2011, se remarcă o creștere a producției, la nivelul tuturor județelor regiunii, cu excepția județului Dâmbovița, unde cantitatea de miere a scăzut la 428 tone în anul 2011, față de 500, cât a fost în anul 2005.

În ceea ce privește forma de proprietate în care s-a obținut mierea extrasă, se constată, în anul 2011 la nivelul întregii regiuni, că aproape în totalitate, aceasta a fost furnizată de exploatațiile agricole individuale.

Figura nr. 325 Producția de miere extrasă, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Concluziile subcapitolului 5.3

Potențialul agricol al regiunii Sud Muntenia nu este determinat doar de întinsele suprafețe arabile, care permit cultivarea plantelor agricole, ci și de activitatea de creștere a animalelor, care, dacă este realizată corespunzător, poate contribui în mod considerabil la dezvoltarea economică a spațiului rural. Regiunea Sud Muntenia dispune de condiții favorabile practicării zootehniei: existența pășunilor și a fânețelor, precum și capacitatea de producere a cerealelor destinate furajelor (grâu, porumb, soia etc.).

Dezvoltarea sectorului zootehnic depinde pe de o parte de efectivele de animale crescute în această regiune, iar pe de altă parte de producția animală obținută. Regiunea Sud Muntenia deține premisele necesare dezvoltării acestui sector, întrucât, la nivelul anului 2011 s-a înregistrat un număr relativ ridicat al animalelor crescute în această regiune (în special păsări, porcine și caprine), precum și cea mai mare producție animală exprimată în greutatea în viu a animalelor destinate sacrificării pentru consum din întreaga țară. De asemenea, în același an, în regiune s-a obținut cea mai mare producție de ouă la nivel național. Cu toate acestea se constată că cea mai mare parte a producției a fost obținută în cadrul exploatațiilor agricole

individuale, de unde se deduce existența unui număr redus de asociații a crescătorilor de animale și de societăți comerciale, a căror funcționare ar determina o productivitate sporită.

Dacă în județele din sudul regiunii, situate într-o zonă de câmpie, cultivarea plantelor agricole reprezintă o activitate de bază a locuitorilor mediului rural, în județele din nord, situate în zonă de deal și munte, activitatea agricolă este axată cu precădere pe creșterea animalelor. Astfel, la nivelul regiunii, în anul 2011, județul Argeș deținea cele mai mari efective de bovine și porcine, județul Prahova cel mai mare efectiv de ovine, iar județul Dâmbovița, cel mai mare efectiv de păsări.

Pe viitor, practicarea unei zootehnii eficiente și competitive în regiunea Sud Muntenia va genera o serie de beneficii pentru locuitorii mediului rural, cu efecte directe asupra creșterii bunăstării și calității vieții.

5.4. Acvacultura și piscicultura în regiunea Sud Muntenia - inclusiv exploatații și amenajări piscicole, valorificarea producției piscicole, comerțul intern și internațional

a) Număr amenajări piscicole, pepiniere/crescătorii, unități de pescuit

Din categoria amenajărilor piscicole fac parte heleșteiele, iazurile, păstrăvăriile, instalațiile de viviere flotabile, stațiile de reproducere artificială, precum și alte instalații destinate reproducerii și creșterii peștilor.

La nivel național, în anul 2011, au fost create 139 de pepiniere și crescătorii piscicole, cele mai multe în regiunile Nord Est (36) și Sud Est (33), întrucât acestea sunt străbătute de un număr mare de cursuri de apă dintre care cele mai importante sunt Siretul, Prutul și fluviul Dunărea. Regiunea Sud Muntenia se situa pe poziția a treia, cu un număr de 21 de crescătorii înființate în cursul aceluși an. Se constată că în perioada 2005 - 2008, numărul de crescătorii și pepiniere piscicole înființate la nivelul fiecărei regiuni era extrem de redus, începând cu anul 2009, acesta crescând semnificativ, pe fondul finanțărilor oferite în domeniul piscicol și a creșterii ofertei pentru astfel de produse.

În anul 2009, cele mai multe amenajări piscicole au fost înființate în regiunea Sud Muntenia, urmată de regiunea Sud Est. Regiunea Nord Est, care se afla pe primul loc în anii 2010 - 2011, a înregistrat în anul 2009 doar 4 crescătorii nou înființate.

Tabel nr. 127 Numărul de pepiniere/crescătorii piscicole nou înființate în fiecare an, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

-număr-

Regiune	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Nord Vest	0	2	1	2	16	25	16
Centru	5	2	1	4	20	21	8
Nord Est	0	7	0	1	4	39	36
Sud Est	3	7	3	1	40	29	33
Sud Muntenia	8	7	8	7	66	35	21
București - Ilfov	0	1	0	0	14	5	5
Sud Vest Oltenia	0	0	1	0	27	4	8
Vest	4	6	0	2	3	21	12
TOTAL România	20	32	14	17	190	179	139

Sursa: Prelucrare date furnizate de Registrul Unităților de Acvacultură, Agenția Națională pentru Pescuit și Acvacultură, 2013

Analiza datelor prelucrate evidențiază, la nivelul regiunii Sud Muntenia, o creștere a numărului de amenajări piscicole cu 152 în perioada 2005 - 2011, fapt ce relevă interesul pentru dezvoltarea sectorului piscicol. Principalele specii de pești existente în aceste crescătorii sunt crapul, carasul, păstrăvul, sturionul și roșioara.

Cel mai mare număr de crescătorii și pepiniere piscicole au fost create în perioada 2005 - 2011 în județul Călărași (62), întrucât teritoriul acestuia cuprinde o amplă rețea hidrografică, compusă din fluviul Dunărea și afluenții săi și dintr-o serie de lacuri și iazuri.

Un număr relativ mare de crescătorii au fost înființate între anii 2005 - 2011 și în județele Prahova (21) și Giurgiu (17). Numărul crescătoriilor de pești a crescut în Dâmbovița cu 16, în Teleorman cu 14, în Argeș cu 12 și în Ialomița cu 10.

Cele mai multe crescătorii au fost create în regiunea Sud Muntenia în anul 2009.

Tabel nr. 128 Numărul de pepiniere/crescătorii piscicole nou înființate în fiecare an, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

-număr-

Județ	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Argeș	:	:	:	:	7	3	2
Călărași	8	4	4	6	14	15	11
Dâmbovița	:	:	:	:	13	3	:
Giurgiu	:	2	4	:	7	1	3
Ialomița	:	1	:	1	1	4	3
Prahova	:	:	:	:	15	4	2
Teleorman	:	:	:	:	9	5	:

Sursa: Prelucrare date furnizate de Registrul Unităților de Acvacultură, Agenția Națională pentru Pescuit și Acvacultură, 2013

Locuitorii mediului rural din regiunea Sud Muntenia au conștientizat beneficiile care pot fi obținute din practicarea pisciculturii și au profitat de posibilitatea accesării fondurilor oferite de Programul Operațional pentru Pescuit.

Astfel, în **județul Argeș** au fost aprobate spre implementare următoarele proiecte:

1. Amenajare piscicolă păstrăvăria Bratia II;
2. Fermă piscicolă pentru creșterea și procesarea păstrăvului - Stoenesti;
3. Fermă piscicolă Piatra Doamnei în comuna Nucșoara, sat Sboghitești.

Valoarea totală a acestora a fost de 6.807.539 lei.

În **județul Călărași** s-au acordat sume importante în domeniul pisciculturii, aici fiind semnate cele mai multe contracte în cadrul Programului Operațional pentru Pescuit. Astfel, au fost aprobate 14 proiecte, în valoare totală de 49.126.747 lei, ce au vizat în principal constituirea și modernizarea fermelor piscicole.

În **Județul Dâmbovița** au fost aprobate patru proiecte în cadrul măsurii 2.1. Acvacultura, în valoare totală de 25.968.393 lei:

1. Finalizarea investiției de acvacultură pentru creșterea păstrăvului - Comuna Moroieni;
2. Trecerea la acvacultură ecologică a fermei piscicole COLACU din cadrul S.C. PISCICULTORUL S.A.;
3. Fermă de creștere intensivă sturioni în localitatea Văcărești;
4. Exploatație pentru creșterea sturionilor în localitatea Sălcioara.

692

Județul Giurgiu a obținut finanțare pentru 5 proiecte în cadrul Programului Operațional pentru Pescuit, în valoare de 15.590.364 lei:

1. Diversificare producție și modernizare activitate existentă la Ferma piscicolă Comana;
2. Giurgiu - Tradiția Pescuitului Dunărean;
3. Trecerea la acvacultura ecologică la SC MARIO PISCICOLA SRL Ferma piscicolă Izvoarele, comuna Izvoarele;
4. Trecerea la acvacultura ecologică a amenajării piscicole Țibrinu;
5. Plan de dezvoltare integrată a FLAG-ului Giurgiu - Tradiția pescuitului Dunărean.

În **județul Ialomița** valoarea proiectelor contractate în cadrul Programului Operațional pentru Pescuit a fost mai mică - 5.414.150 lei, aferentă unui număr de 2 proiecte:

1. Acvacultura durabilă în cadrul ariei speciale de protecție avifaunistică Lacul Strachina;
2. Trecerea la acvacultura ecologică a amenajărilor piscicole ale S.C. IALPESCO S.A.

În **județul Prahova**, deși numărul proiectelor a fost de asemenea redus (2), valoarea acestora a fost mai mare - 15.353.809,35 lei:

1. Fermă piscicolă cu creșterea în sistem superintensiv - Nedelea;
2. Construire fermă agricolă piscicolă, creștere sturioni.

În **județul Teleorman** a fost identificat doar un proiect: modernizarea fermei piscicole Totița, din comuna Dracea (6.231.540 lei).

b) Suprafața ocupată de amenajări piscicole

La nivel național, suprafața ocupată cu amenajări piscicole era în anul 2011 de circa 85.000 hectare, acestea oferind o producție de aproximativ 17.000 tone. Principalele specii de pește crescute pe teritoriul României sunt crapul, carasul, păstrăvul, știuca, șalăul și somnul.

În anul 2011, la nivel național, suprafața ocupată cu pepiniere și crescătorii piscicole a crescut cu 17.764,94 hectare, ca urmare a numărului mare de crescătorii nou înființate în acel an. Regiunea Sud Est, în care s-au înființat, în anul 2011, printre cele mai multe amenajări piscicole a înregistrat o extindere mult mai mare a suprafețelor ocupate cu astfel de amenajări, ca urmare a rețelei hidrografice importante ce străbate această regiune. În ceea ce privește suprafața amenajată cu amenajări piscicole, regiunea Sud Muntenia a ocupat la nivelul anului

2011 locul 3, înregistrând o creștere de aproximativ 1.900 hectare a suprafețelor ocupate cu pepiniere și crescătorii piscicole.

Cele mai mari extinderi ale suprafețelor destinate crescătoriilor și pepinierele piscicole au fost înregistrate în regiunea Sud Muntenia în anul 2009, când în această regiune au fost înființate cele mai multe amenajări piscicole la nivel național.

Tabel nr. 129 Suprafața ocupată de pepinierele/crescătoriile piscicole nou înființate în fiecare an, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Regiune	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Nord Vest	0	79,5	0	34,4	306,8	633,9	110,5
Centru	8,6	1,5	10,5	20	551,7	1.002,30	313,3
Nord Est	0	419,7	0	86,6	294,8	3.736,7	2.842,7
Sud Est	113,5	1.690,3	50,8	1,5	11308,0	7641,1	11024,7
Sud Muntenia	210,2	175,5	304,9	316,5	4.170,4	1.223,5	1.896,6
București - Ilfov	0,0	55,0	0,0	0,0	1.119,5	188,1	497,0
Sud Vest Oltenia	0,0	0,0	388,6	0,0	2.176,2	48,4	473,4
Vest	56,7	41,0	0,0	11,3	137,5	348,0	606,7
TOTAL România	389,0	2.462,5	754,8	470,4	20.065,0	14.822,0	17.764,9

Sursa: Prelucrare date furnizate de Registrul Unităților de Acvacultură, Agenția Națională pentru Pescuit și Acvacultură, 2013

În perioada 2005 - 2011, suprafața ocupată de pepiniere și crescătorii piscicole din regiunea Sud Muntenia a înregistrat o extindere semnificativă, crescând cu 8.297,587 hectare. Din totalul suprafeței, aproape jumătate era deținută de județul Călărași (44,39%, însemnând 3.683,06 hectare), acesta fiind județul în care s-au înființat și cele mai multe amenajări piscicole în perioada 2005 - 2011. Alte extinderi semnificative ale suprafeței ocupate cu amenajări piscicole au înregistrat județele Giurgiu (1.877,07 hectare), Dâmbovița (963,804 hectare) și Prahova (837,945 hectare). În județul Ialomița, suprafața ocupată cu amenajări piscicole a crescut în perioada 2005 - 2011 cu 530,33 hectare, în Teleorman, cu 262,24 hectare iar în Argeș cu 143,138 hectare.

Tabel nr. 130 Suprafața ocupată de pepinierele/crescătoriile piscicole nou înființate în fiecare an, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

-hectare-

Județ	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Argeș	:	:	:	:	125,8	0,8	16,6
Călărași	210,2	115,5	125,9	116,5	1.259,0	797,0	1.059,0
Dâmbovița	:	:	:	:	961,8	2,0	:
Giurgiu	:	32,0	179,0	:	890,0	27,9	748,2
Ialomița	:	28,0	:	200,0	17,1	248,7	36,5
Prahova	:	:	:	:	764,4	37,1	36,4
Teleorman	:	:	:	:	152,2	110,0	:

Sursa: Prelucrare date furnizate de Registrul Unităților de Acvacultură, Agenția Națională pentru Pescuit și Acvacultură, 2013

c) Unități de procesare/ambalare a producției piscicole

România are cel mai mare potențial piscicol din Sud Estul Europei, însă pentru valorificarea corespunzătoare a acestuia, este necesar să existe un număr cât mai mare de unități de procesare a peștelui, care să asigure pe de o parte obținerea de produse piscicole, iar pe de altă parte comercializarea acestora la nivel intern și internațional.

Potrivit Agenției Naționale pentru Pescuit și Acvacultură, în anul 2011, la nivel național, existau peste 100 de unități de procesare a peștelui. Printre acestea se numărau și societăți mari, precum Negro 2000, Ocean Fish și Costiana, toate aparținând regiunii București - Ilfov. Și pe teritoriul regiunii Sud Muntenia era localizată o importantă unitate de procesare și distribuție a peștelui: SC Elixir CD SRL, cu punctul de lucru în județul Prahova, comuna Bănești, satul Urleta.

În ceea ce privește interesul pentru mărirea numărului de unități de prelucrare a produselor piscicole în regiunea Sud Muntenia, se constată, începând cu anul 2007, că în cadrul Programului Operațional pentru Pescuit au fost contractate 3 proiecte de înființare a unităților de procesare a peștelui, toate în județul Argeș.

Comerțul intern și internațional cu produse animaliere

Comercializarea produselor animaliere atât în interiorul țării, cât și în afara ei, reprezintă o activitate esențială pentru creșterea profitului firmelor și pentru dezvoltarea economică a țării, în ansamblu.

La nivelul anului 2011, în regiunea Sud Muntenia, exporturile FOB de animale vii și produse animale au însumat 122,354 mii euro, din care cel mai mare volum a fost înregistrat în județul Dâmbovița (63,154 mii euro). Valori mari ale exporturilor FOB de animale vii și produse animale au fost înregistrate și în județele Prahova (20,228 mii euro), Teleorman (13,870 mii euro) și Călărași (13,785 mii euro). În Ialomița valoarea exportului FOB a fost de 7,672 mii euro, iar în Argeș de doar 286 mii euro. Comparativ cu anul 2005, în toate județele regiunii exporturile au crescut în anul 2011.

Tot în anul 2011, se constată la nivelul regiunii Sud Muntenia, că importurile CIF cu animale vii și produse animale au însumat un total de 100,215 mii euro, cele mai mari valori fiind înregistrate în județele Prahova (57,693 mii euro) și Argeș (23,075 mii euro). Importuri CIF mai mici au fost înregistrate în județele Dâmbovița (8,010 mii euro), Teleorman (4,456 mii euro), Călărași (4,326 mii euro) și Ialomița (2,655 mii euro).

Soldul comercial FOB/BIF a fost în regiunea Sud Muntenia de 22,139 mii euro, valoarea importurilor BIF de animale vii și produse animale fiind mai mică decât valoarea exporturilor FOB (Tabel nr. A256). Doar județele Argeș și Prahova au importat animale și produse animale în valoare mai mare decât valoarea produselor exportate, restul județelor regiunii înregistrând o activitate mai intensă de export decât de import.

În ceea ce privește exporturile de produse piscicole, la nivel național, cele mai exportate produse ale producătorilor români sunt salatele de icre, produsele marinate și produsele afumate.

Concluziile subcapitolului 5.4.

Dezvoltarea acvaculturii în regiunea Sud Muntenia are un rol esențial pentru dezvoltarea economico-socială a spațiului rural. O condiție esențială pentru înflorirea acestui sector o constituie înființarea spațiilor de depozitare și prelucrare a peștelui.

În perioada 2005 - 2011, în regiunea Sud Muntenia, numărul amenajărilor piscicole a crescut în toate județele regiunii, contribuind la extinderea considerabilă a suprafețelor ocupate cu pepiniere și crescătorii piscicole. Cea mai mare extindere a acestor suprafețe a fost înregistrată în județul Călărași, unde se constată un mare potențial de dezvoltare a pisciculturii.

Analiza datelor identificate relevă faptul că în regiunea Sud Muntenia, cea mai mare preocupare pentru obținerea de finanțări în sectorul piscicol a existat în județul Călărași, unde au fost aprobate 14 proiecte care au vizat în principal constituirea și modernizarea fermelor piscicole. Și în celelalte județe ale regiunii au fost identificate proiecte în acest domeniu, însă numărul acestora a fost mai redus.

Creșterea interesului pentru realizarea de investiții în acvacultură, poate conduce pe viitor la obținerea de beneficii materiale substanțiale pentru populația mediului rural, la nivel European existând o cerere mare a produselor piscicole.

5.5. Apicultura și sericicultura în regiunea Sud Muntenia - inclusiv valorificarea producției

Apicultura este unul din sectoarele agriculturii cu tradiție îndelungată în România și care s-a dezvoltat continuu, datorită existenței unor condiții naturale favorabile și a unor resurse melifere însemnate. Din varietatea de produse obținute prin practicarea acestei activități (miere, polen, lăptișor de matcă, propolis, ceară și venin de albine), în România se produc două mari categorii de miere, respectiv miere florală (miere de nectar) ce poate fi monofloră sau polifloră și miere extraflorală (miere de mană sau de pădure).

În contextul globalizării, producția mondială de miere a crescut, iar practicarea apiculturii a dobândit o importanță deosebită atât din punct de vedere economic cât și științific și ecologic.

Începând cu 2004, ca rezultat al procesului de extindere la un număr de 25 de state membre, Uniunea Europeană devenea al doilea producător mondial de miere. În anul 2005, Uniunea Europeană producea 174.000 de tone de miere, reprezentând 13% din totalul producției mondiale¹⁶⁷. Începând cu anul 2007, nivelul producției de miere la nivelul UE a crescut cu aproximativ 27 mii de tone datorită contribuțiilor aduse de noile state membre: România, cu o producție anuală de aproximativ 19 mii tone, respectiv Bulgaria cu o producție anuală de aproximativ 8 mii tone.

a) Număr de apicultori pe moduri de organizare

În țara noastră, datorită resurselor melifere însemnate în flora spontană și cultivată, creșterea albinelor a devenit o profesie pentru persoanele a căror existență este asigurată din veniturile obținute din apicultură precum și un mijloc de relaxare pentru cei care practică această activitate la scară mică.

¹⁶⁷ Sursa: Raportul Comisiei Europene privind punerea în aplicare a Regulamentului Consiliului (EC)nr. 797/2004, referitor la acțiunile care au ca scop îmbunătățirea condițiilor de producere și de comercializare a produselor apicole, Brussels, 23.3.2007, COM (2007), 131 final

La nivel național, în perioada 2008 - 2011, dinamica numărului de apicultori a cunoscut o evoluție ascendentă. Astfel că, dacă în anul 2008, la nivel național erau înregistrați un număr de aproximativ 3.700 apicultori, în anul 2011, numărul acestora a ajuns la aproximativ 23.000.

La nivelul regiunilor de dezvoltare, în perioada 2008 - 2011 se înregistrează de asemenea o evoluție ascendentă a numărului de apicultori înscriși într-o formă asociativă, dar cu ritmuri de modificare a numărului de apicultori diferite de la o regiune la alta.

Dacă în anul 2008, regiunile cu cei mai mulți apicultori înregistrați erau regiunile apicole tradiționale Nord Est (793 apicultori), respectiv, Sud Muntenia (767 apicultori), în anul 2011, regiunea Nord Vest se situa pe primul loc, cu un număr de 3.664 apicultori înscriși în forme asociative și înregistrând un ritm de creștere anual de aproximativ 100%. Regiunile de dezvoltare Nord Est și Sud Muntenia se clasau pe locurile doi, respectiv trei, cu un număr de 3.252, respectiv 3.226 apicultori înscriși în forme asociative, și cunoscând un ritm de creștere ce a oscilat anual între 30% și 100%.

În ceea ce privește evoluția anuală a numărului de apicultori înregistrați în forme asociative, cele mai mari creșteri s-au înregistrat în perioada 2010 - 2011. Regiunea care a înregistrat cel mai accentuat ritm de creștere în perioada 2010 - 2011 este regiunea București - Ilfov, unde numărul de apicultori înscriși într-o formă asociativă a crescut de la un an la altul cu aproximativ 180%, în timp ce la nivelul regiunii Vest s-a înregistrat cel mai redus ritm de creștere, numărul apicultorilor înregistrați într-o formă asociativă crescând cu 60%. La nivelul regiunii Sud Muntenia s-a înregistrat o creștere în proporție de 80% a numărului de apicultori înregistrați într-o formă asociativă, numărul acestora evoluând de la 1.786 în 2010 la 3.226 în 2011.

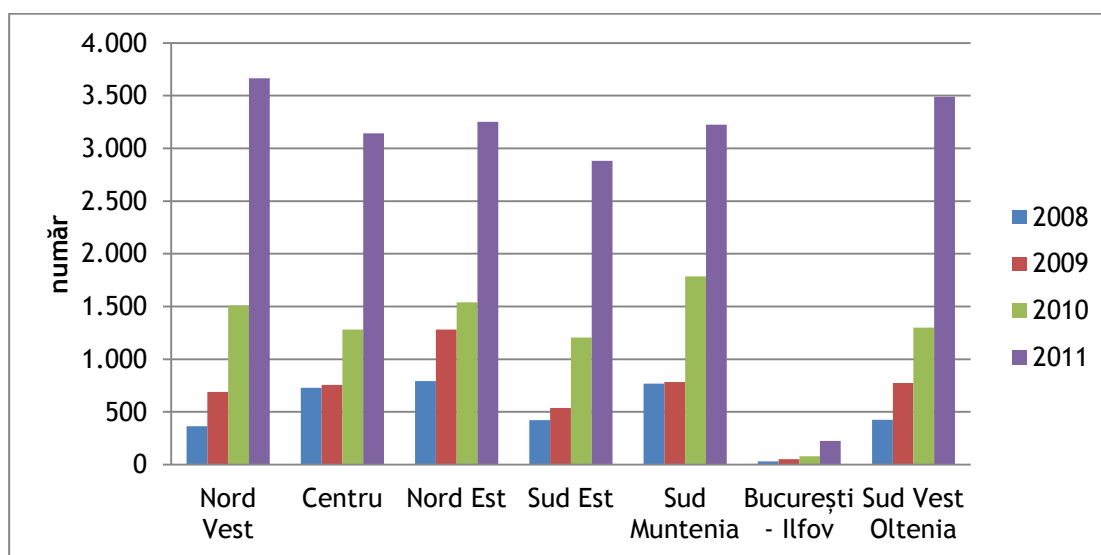
Tabel nr. 131 Evoluția numărului de apicultori înscrși într-o formă asociativă, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2008 - 2011¹⁶⁸

-număr apicultori-

Regiune	2008	2009	2010	2011
Nord Vest	365	689	1.510	3.664
Centru	729	757	1.280	3.142
Nord Est	793	1.280	1.538	3.252
Sud Est	423	537	1.206	2.882
Sud Muntenia	767	784	1.786	3.226
București - Ilfov	30	52	80	224
Sud Vest Oltenia	426	773	1.299	3.488

Sursa: MADR, 2012¹⁶⁹

Figura nr. 326 Evoluția numărului de apicultori înscrși în formă asociativă, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2008 - 2011

Sursa: MADR, 2012

¹⁶⁸ Datele incluse în cadrul acestui tabel nu acoperă întreg intervalul de analiză din cauza indisponibilității sau a disponibilității parțiale a acestora din sursele oficiale publice de informații. Informațiile existente în baza de date a MADR nu acoperă intervalul de timp 2005 - 2007. Consultantul a făcut toate demersurile pentru obținerea datelor necesare, a realizat interpretarea pe baza datelor puse la dispoziție din surse oficiale și nu își asumă extrapolarea pentru o perioadă mai mare de timp.

¹⁶⁹ Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Durabile, *Situația produselor cumpărate de apicultori în anii 2008, 2009, 2010, 2011*

În ceea ce privește numărul de apicultori înscriși într-o formă asociativă, în perioada 2008 - 2011, la nivelul județelor din regiunea de dezvoltare Sud Muntenia, evoluția acestuia a urmat, de asemenea, un trend general ascendent dar cu ritmuri diferite de la un județ la altul. În anul 2008, cei mai mulți apicultori înscriși într-o formă asociativă au fost înregistrați la nivelul județului Teleorman, lider regional după numărul de apicultori, din toată perioada analizată. La nivelul acestui județ, în perioada 2008 - 2011, numărul de apicultori înscriși într-o formă asociativă a evoluat de la 767 persoane în 2008 la 3.226 persoane în 2011. Un alt județ cu tradiție în domeniul apiculturii este județul Prahova, unde numărul de apicultori înscriși într-o formă asociativă a evoluat de la 167 persoane în 2008 la 659 persoane, în 2011.

În ceea ce privește evoluția anuală a numărului de apicultori înscriși într-o formă asociativă, ritmul de creștere a cunoscut un curs oscilant în perioada 2008 - 2010, nivelul maxim de creștere a acestui indicator, înregistrându-se în anul 2011, la nivelul fiecărui județ din regiunea Sud Muntenia.

În perioada 2008 - 2009, numărul de apicultori înregistrați a crescut în județele Călărași, Dâmbovița, Ialomița, Giurgiu și Teleorman, în timp ce în județele Argeș și Prahova s-a înregistrat o scădere a acestui indicator.

În perioada 2009 - 2010, dinamica numărului de apicultori înscriși într-o formă asociativă cunoaște de asemenea un curs oscilant: creșteri importante se înregistrează mai ales în județele Argeș, Prahova și Teleorman, precum și în restul județelor cu excepția județului Călărași, unde numărul de apicultori înscriși scade de la 80 la 60 persoane. În această perioadă, cel mai mare ritm de creștere s-a înregistrat la nivelul județului Argeș, unde numărul de apicultori înscriși într-o formă asociativă a crescut de la 27 la 380 persoane.

În perioada 2010 - 2011, s-au înregistrat ritmuri de creștere ridicate, între 50% și 1.100% la nivelul fiecărui județ al regiunii Sud Muntenia. Cea mai mare creștere a fost înregistrată la nivelul județului Giurgiu, unde, deși în anul 2008 nu era înscris nici un apicultor într-o formă asociativă, în 2011, numărul acestora a ajuns la 96 persoane, crescând cu 1.100% față de anul precedent când erau înscriși 8 apicultori într-o formă asociativă. Creșteri importante, de peste 200%, s-au înregistrat de asemenea și la nivelul județelor Călărași și Dâmbovița, unde numărul apicultorilor înregistrați a crescut de la 60 la 203 persoane și respectiv de la 116 la 357 persoane.

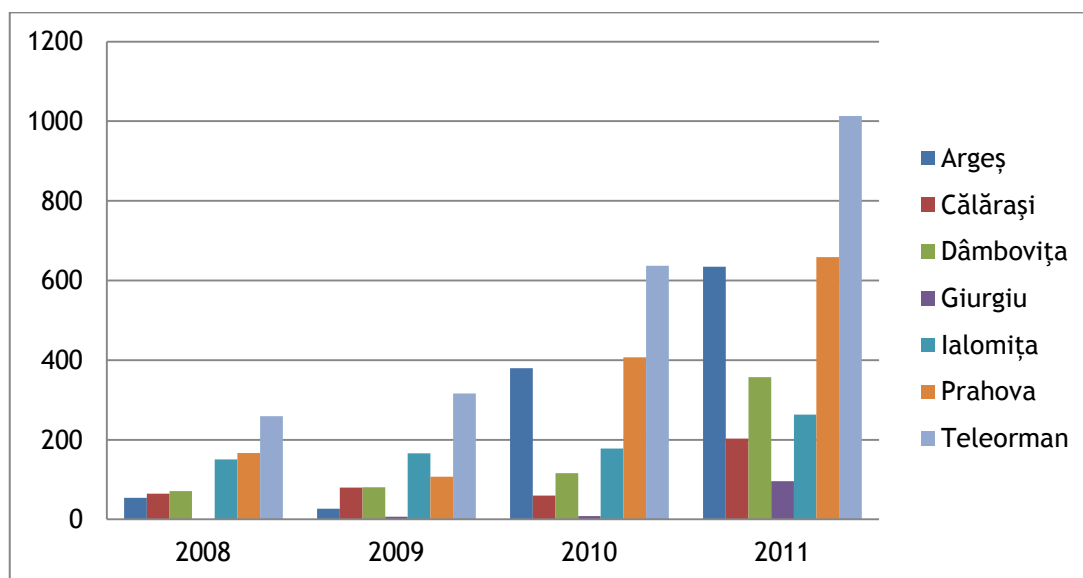
Tabel nr. 132 Evoluția numărului de apicultori înscrși în formă asociativă, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2008 - 2011¹⁷⁰

-număr apicultori-

Județ	2008	2009	2010	2011
Argeș	54	27	380	635
Călărași	65	80	60	203
Dâmbovița	71	81	116	357
Giurgiu	0	7	8	96
Ialomița	151	166	178	263
Prahova	167	107	407	659
Teleorman	259	316	637	1.013
TOTAL regiune	767	784	1.786	3.226

Sursa: MADR, 2012

Figura nr. 327 Evoluția numărului de apicultori înscrși în formă asociativă, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2008 - 2011

Sursa: MADR, 2012

¹⁷⁰ Datele incluse în cadrul acestui tabel nu acoperă întreg intervalul de analiză din cauza indisponibilității sau a disponibilității parțiale a acestora din sursele oficiale publice de informații. Informațiile existente în baza de date a MADR nu acoperă intervalul de timp 2005-2007. Consultanțul a făcut toate demersurile pentru obținerea datelor necesare, a realizat interpretarea pe baza datelor puse la dispoziție din surse oficiale și nu își asumă extrapolarea pentru o perioadă mai mare de timp

În ceea ce privește indicatorul „numărul formelor asociative”, sub forma asociațiilor și federațiilor apicole românești, grupurilor de producători, cooperativelor apicole, societăților comerciale, în perioada 2008 - 2011, la nivelul regiunilor de dezvoltare din România, s-a înregistrat o creștere graduală a numărului acestora: din anul 2008 până în anul 2011, numărul acestora a crescut cu 50, de la 61 la 110 forme asociative înregistrate, în 2011. Regiunile cu cea mai mare pondere a acestor forme de asociere a apicultorilor în 2008 au fost: regiunea Sud Est (13 forme asociative) și regiunea Sud Muntenia (11 forme asociative). Dinamica numărului de forme asociative a cunoscut un trend consecvent în perioada 2009 - 2011, astfel că în anul 2011, regiunile în care se înregistrau cel mai mare număr de forme asociative ale apicultorilor erau: regiunea Sud Est (23 forme asociative) și regiunea Sud Muntenia și respectiv Sud Vest Oltenia cu câte 17 forme asociative înregistrate la nivelul fiecărei regiuni.

În ceea ce privește ritmul anual de creștere a numărului de forme asociative ale apicultorilor la nivelul regiunilor de dezvoltare, în perioada analizată s-a înregistrat un nivel de creștere constant, numărul mediu anual de forme asociative nou înregistrate fiind de aproximativ 18 unități. Cea mai mare creștere s-a înregistrat în anul 2011, la nivelul regiunilor Sud Est și Sud Vest Oltenia, unde numărul formelor asociative de apicultori a crescut cu 5 unități.

Tabel nr. 133 Evoluția numărului formelor asociative, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2008 - 2011¹⁷¹

-număr forme asociative-

Regiune	2008	2009	2010	2011
Nord Vest	7	8	12	15
Centru	6	12	12	13
Nord Est	6	9	12	15
Sud Est	13	15	18	23
Sud Muntenia	11	15	15	17
București - Ilfov	1	1	1	1
Sud Vest Oltenia	9	11	12	17
Vest	6	8	9	9

Sursa: MADR, 2012

La nivelul regiunii Sud Muntenia, numărul formelor asociative de apicultori a evoluat de la 13 unități în 2008 la 17 unități în 2011. Ritmul de creștere anual a fost redus, numărul formelor asociative nou înregistrate la nivel de regiune fiind de 2 unități pe an.

La nivel județean, în perioada 2008 - 2011, în majoritatea județelor se constată o stagnare a numărului de forme asociative de apicultori. Județul în care s-a înregistrat o creștere constantă a numărului de forme asociative de apicultori a fost județul Teleorman, unde din 2009 până în 2011, numărul acestora a crescut cu câte o unitate.

¹⁷¹ Datele incluse în cadrul acestui tabel nu acoperă întreg intervalul de analiză din cauza indisponibilității sau a disponibilității parțiale a acestora din sursele oficiale publice de informații. Informațiile existente în baza de date a MADR nu acoperă intervalul de timp 2005-2007. Consultantul a făcut toate demersurile pentru obținerea datelor necesare, a realizat interpretarea pe baza datelor puse la dispoziție din surse oficiale și nu își asumă extrapolarea pentru o perioadă mai mare de timp.

Tabel nr. 134 Evoluția numărului formelor asociative, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2008 - 2011¹⁷²

-număr forme asociative-

Județ	2008	2009	2010	2011
Argeș	2	2	2	3
Călărași	1	1	1	1
Dâmbovița	1	1	1	1
Giurgiu		1	1	1
Ialomița	2	3	2	2
Prahova	4	4	4	4
Teleorman	3	3	4	5
TOTAL regiune	13	15	15	17

Sursa: MADR, 2012

b) Dinamica familiilor de albine și a producției de miere în perioada 2005 - 2011

În perioada 2005 - 2011, la nivelul României, dinamica familiilor de albine a urmat un trend ascendent, ajungând de la 92 mii de familii în anul 2005 la un număr de 1.206 mii familii în anul 2011. Cu toate acestea, la nivelul anului 2011 s-a înregistrat o scădere a numărului de familii cu 74 mii de familii.

Tabel nr. 135 Dinamica familiilor de albine la nivel național în perioada 2005 - 2011

An	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Familii de albine - mii familii	920.00	975.00	1.086	1.109	1,110.00	1,280.00	1,206.00

Sursa: FAOSTAT¹⁷³ și MADR

¹⁷² Datele incluse în cadrul acestui tabel nu acoperă întreg intervalul de analiză din cauza indisponibilității sau a disponibilității parțiale a acestora din sursele oficiale publice de informații. Informațiile existente în baza de date a MADR nu acoperă intervalul de timp 2005-2007. Consultantul a făcut toate demersurile pentru obținerea datelor necesare, a realizat interpretarea pe baza datelor puse la dispoziție din surse oficiale și nu își asumă extrapolarea pentru o perioadă mai mare de timp

¹⁷³ FAOSTAT - date statistice Food and Agriculture Organisation of the United Nations

În perioada 2005 - 2011 s-a înregistrat o rată medie de creștere de aproximativ 50 mii de familii per an. Perioadele în care s-au înregistrat creșteri ale efectivelor de familii de albine sunt anii 2007 și 2010. Cea mai mare creștere a numărului de familii de albine s-a înregistrat în anul 2010 când efectivul numărului de albine a crescut cu aproximativ 170 de mii față de anul 2009. În schimb în anul 2009, ritmul de creștere a numărului de familii de albine a fost cel mai scăzut, fiind cu 1.000 de familii mai mare decât în anul precedent. Deși în anul 2011 s-a înregistrat o pierdere semnificativă a numărului de familii de albine la nivel național, numărul acestora era ridicat, situându-se în jurul valorii de 1.206 mii de familii.

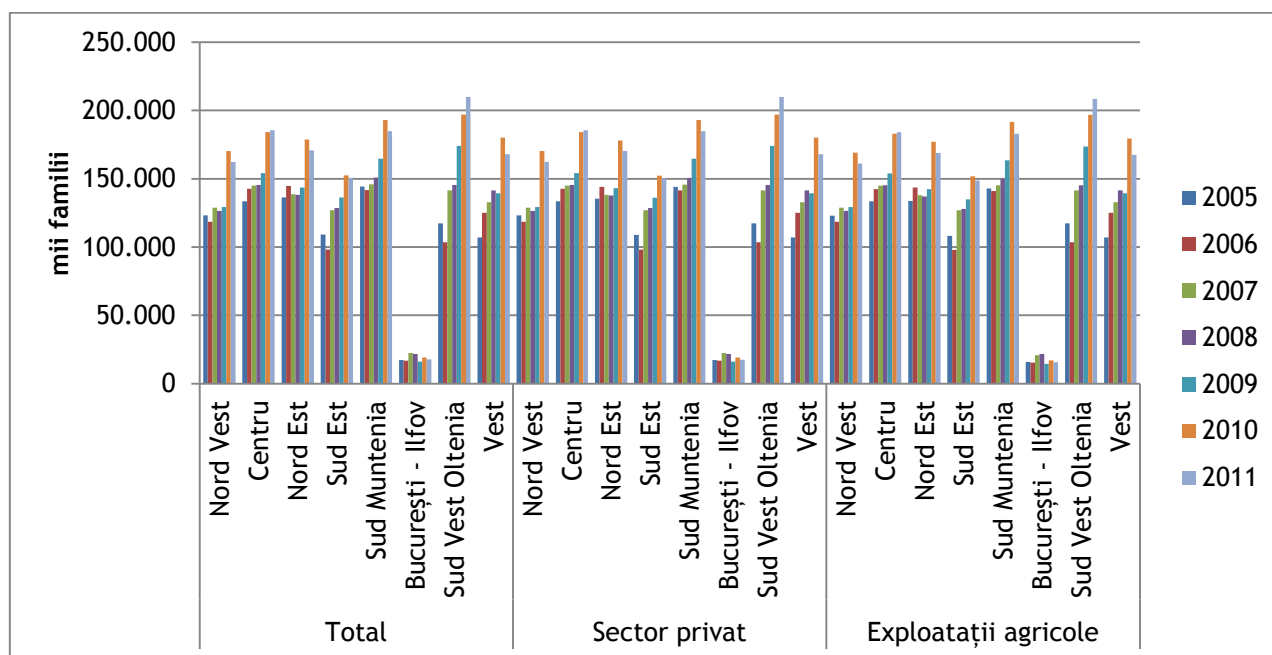
În ceea ce privește dinamica anuală a indicatorului „număr de familii de albine”, în perioada 2005 - 2011, evoluția numărului de albine a urmat un trend ascendent diferit de la o regiune la alta. Regiunile populate cu cel mai mare efectiv de familii de albine în perioada 2005 - 2011 au fost regiunile Sud Muntenia, Nord Est, Centru și Sud Vest Oltenia.

În perioada 2005 - 2011, regiunea Sud Muntenia a înregistrat cel mai mare efectiv mediu de familii de albine, având o medie anuală de aproximativ 160 mii familii de albine. (Tabel nr. A257).

Regiunea Sud Muntenia a înregistrat cele mai mari valori ale numărului de albine în anii 2005, 2007 și 2008.

În anul 2011, regiunea Sud Vest Oltenia era populată cu cel mai mare efectiv de albine, respectiv 209,8 mii familii, fiind urmată de regiunea Centru cu un număr de 185,4 mii familii de albine și regiunea Sud Muntenia cu un număr de 184,8 mii familii de albine.

Figura nr. 328 Dinamica efectivelor de familii de albine pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2008 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În perioada 2005 - 2011, la categoria „Familii de albine”, regiunea Sud Muntenia a ocupat primul loc la nivel național cu un efectiv mediu anual de 160,8 mii familii, contribuția sa medie la nivel național fiind de 15,3%. În intervalul considerat, la nivelul regiunii Sud Muntenia a fost identificată o tendință semnificativă de creștere a acestui indicator, ritmul de modificare fiind de 9 mii familii pe an.

În anul 2011, regiunea Sud Muntenia a ocupat locul al treilea cu un efectiv de 184,8 mii familii de albine, reprezentând 14,8% din totalul național.

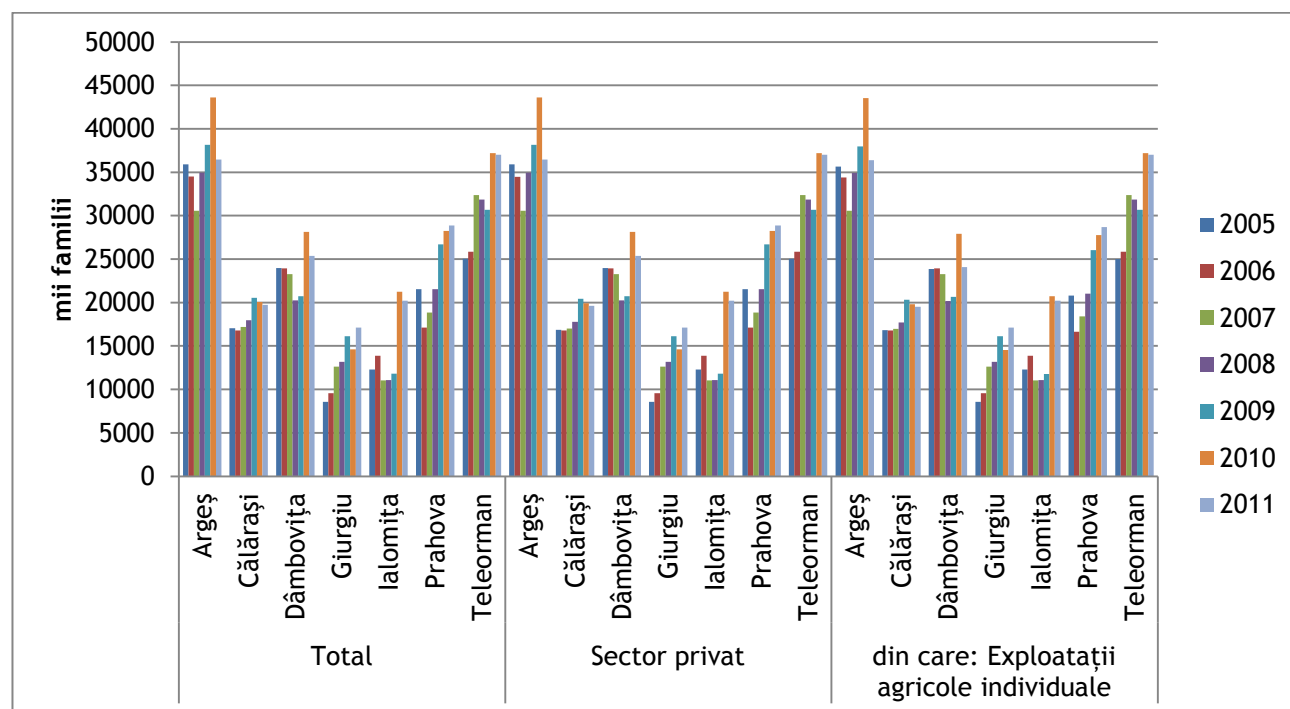
În ceea ce privește evoluția la nivelul județelor din regiunea Sud Muntenia, pe primul loc se situează județul Argeș cu un efectiv mediu anual de 36,3 mii familii de albine (Tabelul nr. A258).

Deși dinamica efectivelor de familii de albine a urmat un trend ascendent, ritmul de modificare a fost diferit de la un județ la altul și a oscilat între valorile pozitive și cele negative. Cea mai mare creștere a fost înregistrată în județul Ialomița, în anul 2010, când efectivul de albine a crescut cu 19,4 mii familii față de anul 2009. Tot în anul 2010, cele mai mari ritmuri de

creștere s-au înregistrat și la nivelul județelor Dâmbovița, cu 7,4 mii familii de albine, și Teleorman, cu 6,6 mii familii de albine mai multe decât în 2009. În ceea ce privește valorile negative ale ritmului de modificare a efectivului de albine la nivelul regiunii, cea mai mare scădere a numărului de albine s-a înregistrat în județul Argeș, în anul 2011, când efectivul de albine la nivelul acestui județ a scăzut cu 7,1 mii familii. În anul 2011 s-a înregistrat de asemenea o scădere a efectivului de albine la nivelul întregii regiuni, numărul acestora ajungând la 1.249,6 mii, cu 25,3 mii familii de albine mai puține decât în anul 2010.

În anul 2011 efectivul cel mai mare de familii de albine (37 de mii), se înregistra în județul Teleorman, fiind secondat de județul Argeș cu un efectiv de 36,4 mii familii de albine.

Figura nr. 329 Dinamica efectivelor de familii de albine pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În România, într-un an normal fără probleme meteorologice, sunt realizate în jur de 20.000 de tone de miere, cea mai mare pondere fiind deținută de mierea polifloră, în proporție de 50%, urmată de mierea de salcâm - 35% și de cea obținută din tei, cu o pondere de 15%.

În perioada 2005 - 2011, la nivel național, producția de miere a crescut cu 5,9 mii tone, ritmul de creștere cel mai accelerat înregistrându-se în perioada 2008 - 2011, când producția de miere la nivel național a crescut în medie cu 2,6 mii tone de miere pe an.

În anul 2011 producția de miere a ajuns la 24,1 mii tone, clasând România pe locul patru în topul statelor membre UE din punct de vedere al producției de miere, după Spania, Germania și Ungaria.

Tabel nr. 136 Dinamica producției de miere la nivel național, în perioada 2005 - 2011

-mii tone-

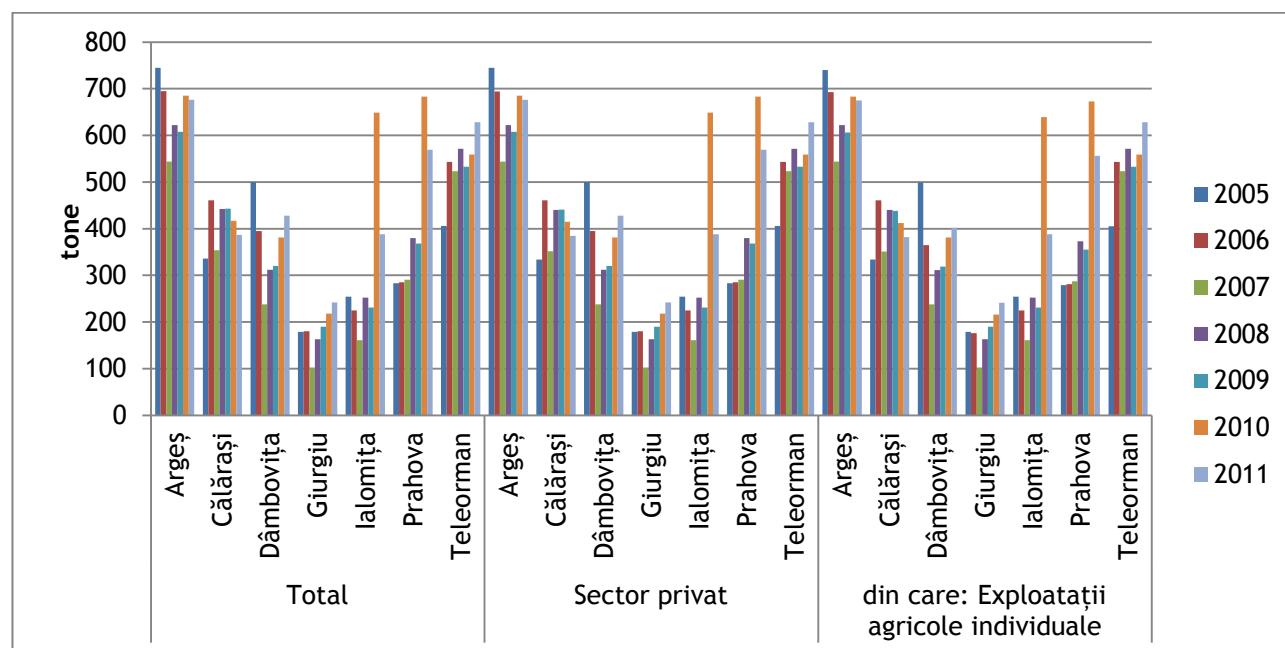
An	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Producția de miere	18,2	18,2	16,8	20	21,5	23,7	24,1

Sursa: MADR, 2012

Cantitatea totală de miere obținută la nivelul regiunii Sud Muntenia a fost, în anul 2011, de 3.316 tone în sector privat, iar județul Argeș s-a situat pe primul loc cu 676 tone, urmat îndeaproape de județul Teleorman cu 628 tone, obținute integral în exploatațiile individuale. Pentru acest indicator prognozăm o creștere considerabilă în anii următori, deoarece se alocă sume importante de la UE și subvenții însemnate de la stat pentru încurajarea dezvoltării acestui sector.

Se observă creșteri însemnate în anul 2010 pentru județele Prahova și Ialomița în ceea ce privește producția de miere extrasă, atât în sectorul privat cât și la nivelul exploatațiilor agricole individuale (Tabel nr. A259).

Figura nr. 330 Dinamica producției de miere extrase pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În perioada analizată în această secțiune a studiului, în domeniul apicol s-a înregistrat o evoluție ascendentă atât în ceea ce privește numărul de apicultori, cât și în ceea ce privește numărul de familii de albine și producția de miere.

Cele mai însemnate creșteri ale celor trei indicatori analizați s-au înregistrat în perioada 2009 - 2011, anul 2011 fiind un an de referință, cu cele mai mari valori înregistrate:

- Creșterea numărului de apicultori înscrși într-o formă asociativă cu 17,5 mii față de anul 2009 și cu 12,3 mii față de 2010;
- Creșterea numărului de apicultori la nivelul regiunii Sud Muntenia cu 2.442 apicultori față de anul 2009 și respectiv cu 1.440 de apicultori înscrși într-o formă asociativă față de 2010;
- Creșterea efectivului de familii de albine la nivel național cu 192,4 mii față de anul 2009, și cu 25,3 mii în scădere față de anul 2010;
- Creșterea efectivului de familii de albine la nivelul regiunii Sud Muntenia cu 20 de mii față de anul 2009, dar în scădere cu 8,2 mii față de anul 2010;

- Creșterea producției de miere la nivel național cu 2,6 mii tone față de anul 2009 și cu 0,4 mii tone față de anul 2010;
- Creșterea producției de miere cu 625 tone față de anul 2009 și scăderea cu 274 tone față de anul 2010;
- Clasarea României pe locul patru în Uniunea Europeană în ceea ce privește cantitatea de miere produsă în anul 2011;
- Clasarea României pe locul 20 în Uniunea Europeană după efectivul de albine, în anul 2011.

Evoluția ascendentă a celor trei indicatori în special în perioada 2009 - 2011 se datorează în primul rând susținerii domeniului apicol în România prin măsurile cuprinse în Programul Național Apicol (2007 - 2011), pentru îmbunătățirea producției și creșterea comerțului cu produse apicole.

Alți factori importanți care au contribuit la dinamica ascendentă a numărului de apicultori înregistrați într-o formă asociativă, a efectivului de familii de albine și a producției de miere sunt reprezentați de condițiile climatice favorabile și de resursele melifere bogate din România.

În țara noastră, abundența și varietatea resurselor melifere asigură hrana albinelor, de primăvara timpuriu, până toamna târziu.

În prezent, România se situează printre țările cu o apicultură bine dezvoltată, această situație fiind o consecință a: efectivelor însemnate de familii de albine de care dispune; cantității de miere obținută; diversificării producției apicole; rezultatelor activităților de cercetare științifică și de pregătire a specialiștilor, etc.

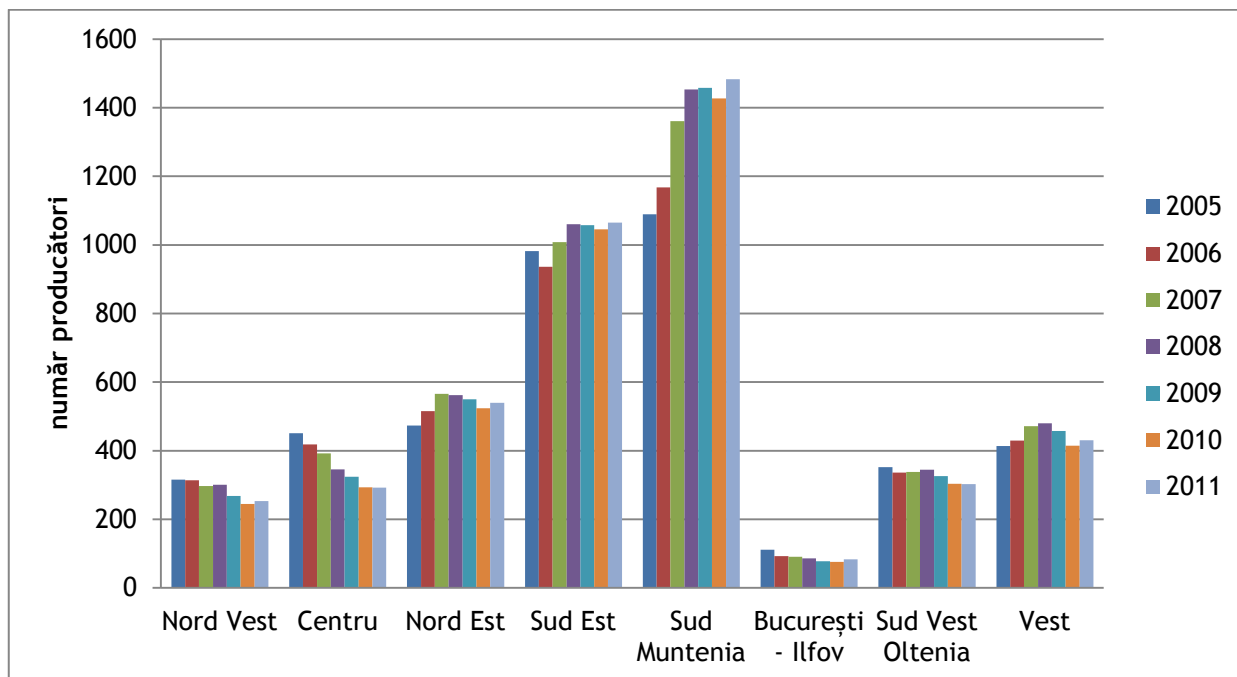
5.6. Sectorul semincer în regiunea Sud Muntenia

a) Număr de producători de semințe selecționate

Semințele pentru cultură pot fi produse de agricultori, dar un producător specializat poate garanta selecționarea atentă și controlată a semințelor. Selecționarea semințelor presupune înlăturarea specimenelor a căror integritate a fost periclitată, de dimensiuni sau forme anormale, sau cu un conținut de nutrienți foarte scăzut care nu ar putea asigura susținerea unei culturi sănătoase. Pentru obținerea unor culturi sănătoase și productive, este necesară utilizarea semințelor de înaltă calitate, provenite din surse de încredere. Procesul de producere a semințelor și a materialului săditor este în parte un proces științific, de cercetare și experimentare și de aceea există mai mulți producători de semințe selecționate în regiunile unde agricultura este dezvoltată și suficient de diversificată astfel încât să fie posibile experimentările și cercetările. Obținerea unor semințe rezistente și sănătoase nu poate fi realizată decât prin identificarea unor culturi care corespund efectiv acestor criterii și prin recultivarea semințelor acestora până când se obține cultura dorită.

În total în România existau, în anul 2011, un număr de 4.450 de producători de semințe selecționate (Tabelul nr. A260). Dintre aceștia, cei mai mulți proveneau din regiunile cu o producție agricolă mare: 1.483 în regiunea Sud Muntenia și 1.065 în regiunea Sud Est. Faptul că în perioada 2005 - 2011 numărul lor a crescut, reprezintă o oportunitate uriașă de dezvoltare a calității culturilor, mai ales în regiunea Sud Muntenia, unde numărul acestora a crescut cu aproape o treime. Cel mai mic număr de producători de semințe selecționate se regăseau în regiunile București - Ilfov, Nord Vest și Centru, fapt explicabil având în vedere că agricultura este mai puțin dezvoltată în aceste zone. Pe de altă parte însă, faptul că nu există un număr suficient de producători de semințe selecționate înseamnă și că la nivelul acestor regiuni nu se depun eforturi suficiente pentru dezvoltarea unor culturi adaptate condițiilor pedoclimatice specifice.

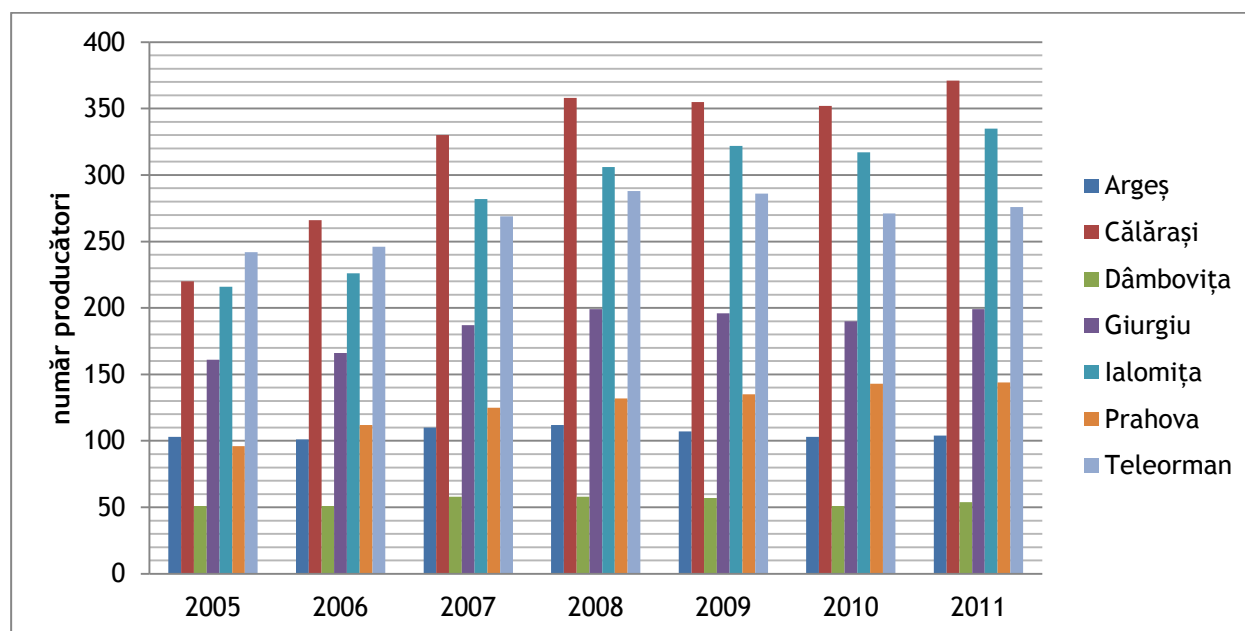
Figura nr. 331 Evoluția numărului de producători de semințe selecționate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: *Inspekția Națională pentru Calitatea Semințelor, 2012*

La nivelul regiunii Sud Muntenia, numărul producătorilor de semințe selecționate este mai ridicat în județele cu activitate agricolă predominantă (Tabelul nr. A261). Cei mai mulți producători au fost înregistrați în anul 2011 în Călărași (371), Ialomița (335), Teleorman (276) și Giurgiu (199), iar cei mai puțini în Dâmbovița (54), Argeș (104) și Prahova (144). Având în vedere că județele din sudul regiunii au condiții mai favorabile adaptării diferitelor culturi, este normal ca producătorii de semințe selecționate să prefere aceste zone, însă Dâmbovița are la rândul său o producție foarte mare de legume și cu toate acestea a înregistrat cel mai mic număr de producători.

Figura nr. 332 Evoluția numărului de producători de semințe selecționate în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Inspekția Națională pentru Calitatea Semințelor, 2012

b) Tipurile de semințe selecționate produse

În regiunea Sud Muntenia, principalele tipuri de semințe selecționate produse fac parte din cultura principală a regiunii, anume cerealele. În anul 2011 existau 1.364 astfel de producători. Producția de semințe de cereale a luat avânt după anul 2006, crescând cu aproape 17% în anul 2007 (Tabel nr. A262). Este o tendință ușor de identificat la toate celelalte categorii de semințe, explicația fiind că prin aderarea României la Uniunea Europeană, piața de desfacere a atins noi orizonturi, în timp ce subvențiile, fondurile europene și competitivitatea au impulsat dezvoltarea și diversificarea activităților agricole, ajungând inclusiv la producția semințelor selecționate, prin care să se poată garanta o productivitate optimă și sustenabilă. Județele în care există mulți producători de semințe selecționate de cereale sunt județele din sudul regiunii: Teleorman, Giurgiu, Călărași și Ialomița.

Tot prin aderarea României la Uniunea Europeană a crescut și interesul pentru plantele oleaginoase și textile, în special pentru cele utilizate în fabricarea biodieselului. După cereale, cei mai mulți producători de semințe selecționate din regiune se ocupă de plantele oleaginoase.

Județele cu cei mai mulți producători din această categorie erau, la nivelul anului 2011, Călărași cu 351 de producători, Ialomița cu 314 producători, Teleorman cu 241 producători și Giurgiu cu 155 producători.

Cum agricultura este ocupația de bază pentru majoritatea populației regiunii, zootehnia ocupă la rândul său un rol important în producția locală. Pentru întreținerea animalelor este nevoie de cultivarea furajelor care să asigure hrana acestora inclusiv în perioada de iarnă. În plus, mare parte din plantele furajere sunt utilizate de agricultori drept premergătoare pentru alte culturi, în special pentru cereale și din acest motiv este nevoie de cultivarea unor plante cu capacitate bună de transmitere în sol a nutrienților necesari culturilor viitoare. În anul 2011, cei mai mulți producători din această categorie de semințe selecționate se aflau în Călărași (312), Ialomița (309), Teleorman (239), Giurgiu (144) și în mai mică măsură în Prahova (54), Argeș (48) și Dâmbovița (24). Și producția acestor semințe a luat avânt, tot după 2006.

A patra categorie de semințe selecționate produse în Sud Muntenia este cea a plantelor medicinale și aromatice, care, tot după anul 2006, s-a bucurat de o atenție deosebită. Având în vedere categoria specială de plante din care fac parte, selectarea semințelor pentru aceste culturi necesită un proces intensiv de cercetare a sănătății, nutrienților și proprietăților culturii. Cea mai mare parte a acestor semințe este produsă în județul Teleorman, unde se află aproximativ jumătate dintre producătorii din regiune. Semințe de plante medicinale mai sunt produse și în Giurgiu și Călărași.

În regiune sunt produse și multe tipuri de semințe selecționate din legume. În anul 2011 au fost înregistrați, la nivel de regiune, 482 de producători, dintre care 229 localizați numai în județul Teleorman. În Călărași au fost înregistrați 96, în Giurgiu 77 iar în Ialomița 64. În județele din nord au fost înregistrați foarte puțini producători, deși Dâmbovița are cea mai mare cultură de legume din regiune și din acest punct de vedere reprezintă un potențial ridicat pentru producerea de semințe selecționate.

În regiune au început să fie produse, după 2006, și multe semințe de plante ornamentale, în anul 2011 existând în total 354 de producători, dintre care 231 tot în județul Teleorman. În regiune mai exista în 2011 și producție de material viticol și pomicol, de data aceasta producătorii axându-se pe județele Prahova și Argeș, unde existau de fapt suprafețe mai extinse cultivate cu pomi fructiferi decât în județele din partea sudică. Călărași a fost singurul județ care avea în 2011 și 49 de producători de semințe de tutun. Cei mai puțini producători de

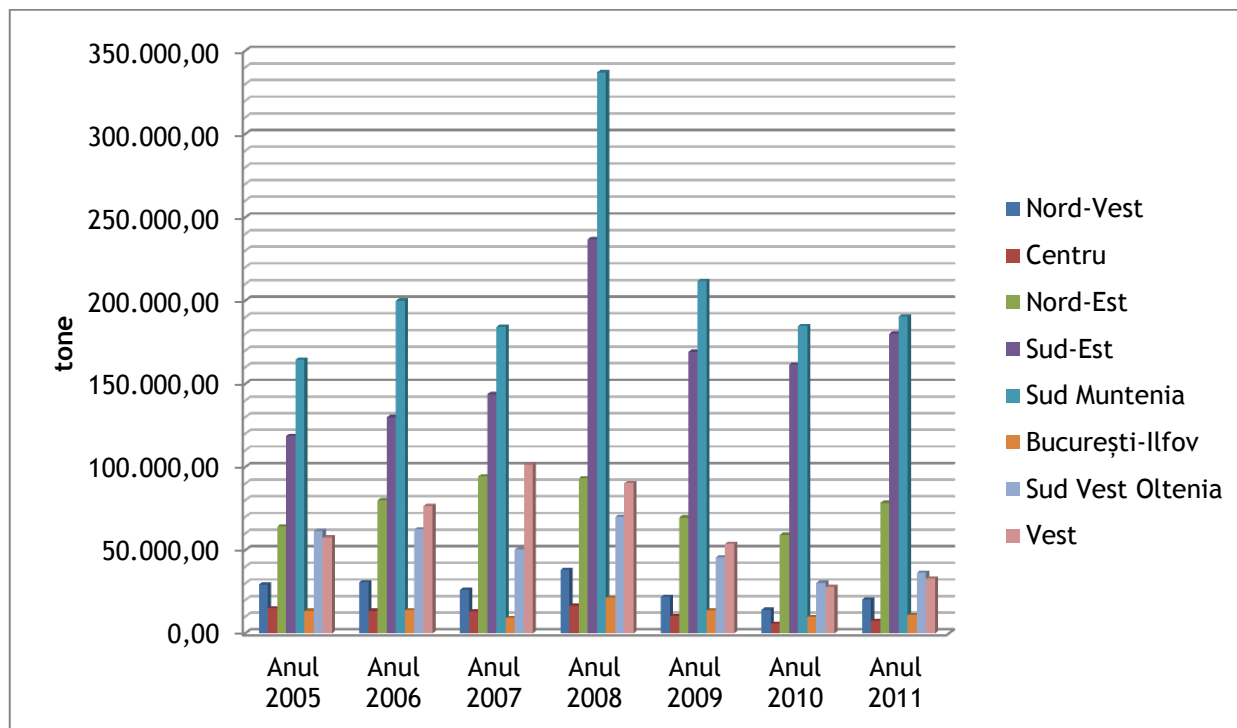
semințe din regiune sunt cei specializați pe cartofii de sămânță, sfeclă de zahăr și ciuperci comestibile.

c) Cantitatea de semințe produse

Pe plan național, regiunea Sud Muntenia este cel mai mare producător de semințe selecționate. Aici au fost produse, în anul 2011, 190.425,83 tone de semințe selecționate, reprezentând 34,16%, respectiv peste o treime, din totalul național. Regiunea Sud Muntenia prezintă condiții pedoclimatice propice dezvoltării diferitelor culturi, în special cerealiere, iar diversitatea reliefului de la zona de nord la cea de sud a regiunii permite experimentarea evoluției diferitelor culturi în condiții de mediu variate. Regiunea Sud Est ocupă locul al doilea în ceea ce privește cantitatea de semințe selecționate, urmată la o diferență foarte mare de regiunea Nord Est (78.476,06 tone). Cele mai puține semințe selecționate au fost produse în regiunea Centru (7.572,86 tone), mai puține decât în regiunea București - Ilfov (10.956,52 tone), după cum se poate observa în Tabelul nr. A263.

Figura nr. 333

Cantitatea de semințe selecționate produse pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Inspekția Națională pentru Calitatea Semințelor, 2012

Conform datelor prezentate în Tabelul nr. A264, în regiunea Sud Muntenia sunt produse cantități semnificative și relativ variate de semințe selecționate. Având în vedere analiza producătorilor de semințe selecționate și faptul că aceștia au obținut în general semințe de la culturile principale din județele aferente, producția a urmat, la rândul său, în linii mari, principalele culturi județene. Astfel, cea mai mare cantitate de semințe produsă în regiune provine din cereale, respectiv 185.586,2 tone. Acestea au fost obținute în județele din zona de câmpie, pe primul loc aflându-se Călărași, cu 50.779,63 tone, urmat de Teleorman (42.197,6 tone), Ialomița (39.095,79 tone) și Giurgiu (32.424,2 tone). Dintre județele din nord, cea mai mare producție a fost înregistrată în Prahova (8.189 tone).

Tot o cantitate însemnată de semințe selecționate a fost obținută din culturile de oleaginoase și plante textile având în vedere și numărul mare de producători de semințe din această categorie. Trebuie remarcat faptul că producția a scăzut la nivelul anului 2011,

ajungând la 3.245,6 tone de semințe de la 5.400 tone înregistrate în anul 2009. Cele mai multe semințe de plante oleaginoase și textile au fost obținute în județul Călărași, respectiv 1.962,5 tone în 2011.

A treia categorie de semințe selecționate a fost obținută, în regiunea Sud Muntenia, din plante furajere. Astfel, în anul 2011, producătorii de semințe au obținut 1.533,5 tone de semințe, dintre care 466 tone în județul Călărași, 452 de tone în Teleorman, 361 tone în Ialomița și 169 tone în Giurgiu.

Din punct de vedere al semințelor pentru legume, este surprinzător faptul că, deși Dâmbovița deține cea mai bună producție de legume din regiune, aici nu există producători de semințe selecționate pentru această categorie.

Concluzii:

La nivelul regiunii Sud Muntenia se produc mari cantități de semințe selecționate din cereale, aceasta fiind cultura reprezentativă a zonei. Cu toate acestea, după aderarea României la Uniunea Europeană, au apărut tot mai mulți producători de semințe cu utilitate diversificată, ca plantele oleaginoase și tehnice, plantele medicinale sau ornamentale. Județul în care par să se fi acomodat cel mai bine acești producători este Teleorman, spre deosebire de județele din nordul regiunii unde producția semințelor este foarte scăzută.

Deși suprafețele agricole s-au redus în intervalul de timp analizat, din compararea datelor disponibile se vede că producția de semințe selecționate a crescut. Explicația fenomenului de inversă proporționalitate, în acest caz, este că pe măsură ce tot mai multe generații de culturi au fost selecționate și îmbunătățite, productivitatea plantelor cultivate s-a îmbunătățit și a crescut.

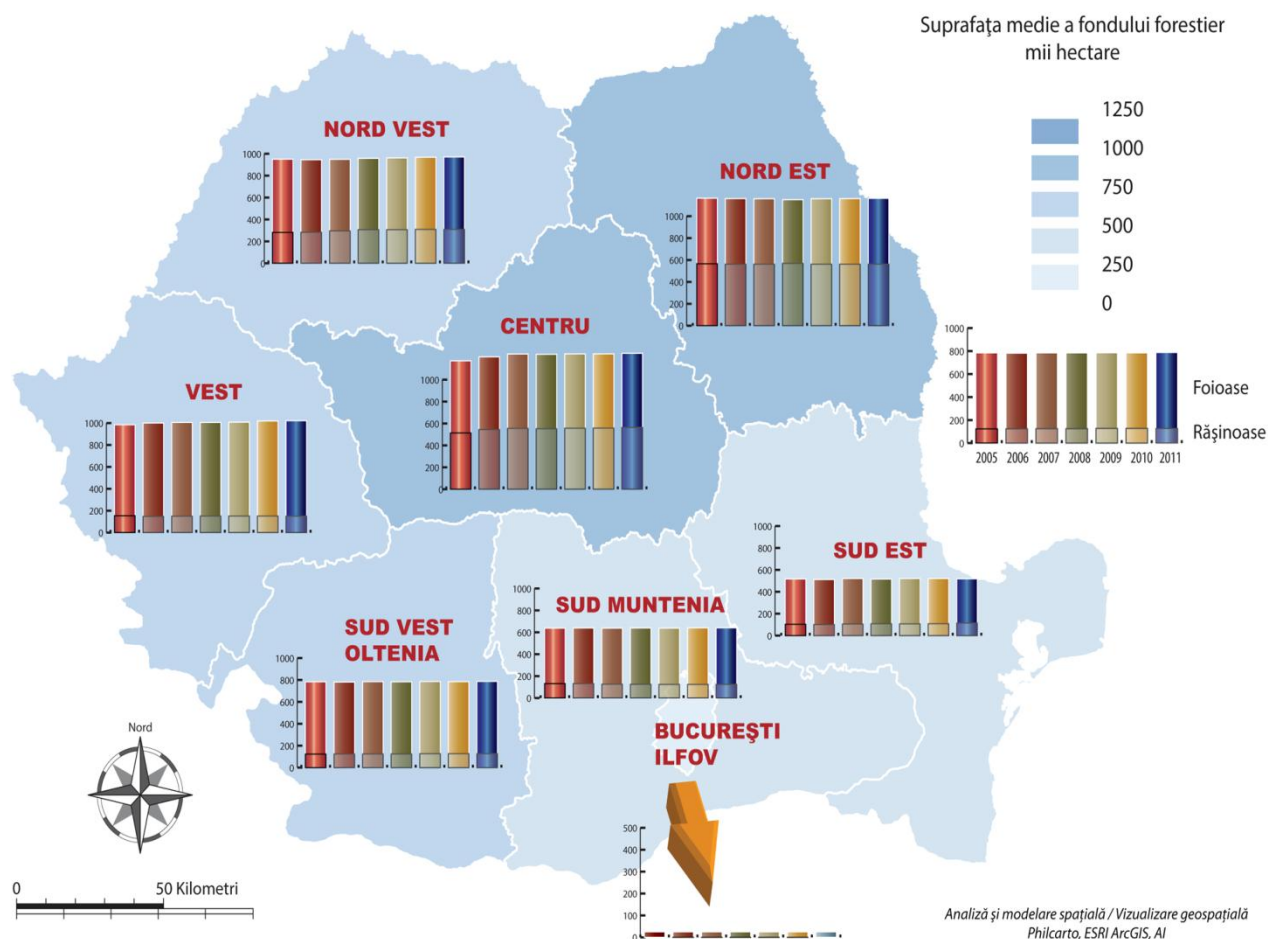
5.7. Silvicultura în regiunea Sud Muntenia - inclusiv valorificarea producției

- a) Suprafața fondului forestier, la nivel național, pe regiuni de dezvoltare și pe județe. Evoluția fondului forestier în perioada 2005 - 2011, pe regiuni de dezvoltare și pe județe

Fondul forestier reprezintă totalitatea suprafețelor pădurilor, a terenurilor destinate împăduririi, a celor care servesc nevoilor de cultură, producție sau administrație silvică, a iazurilor, albiilor pâraielor, a altor terenuri cu destinație forestieră și neproductive cuprinse în amenajamentele silvice.

Ca și suprafață a fondului forestier, la nivel de regiuni, Sud Muntenia a ocupat, în anul 2011, locul 6, cu 658,6 mii hectare. Pragul valoric maxim în ceea ce privește suprafața fondului forestier la nivel de regiuni (1.259,6 mii hectare) a fost înregistrat, în anul 2011, în cadrul regiunii Centru, iar valoarea minimă (26,4 mii hectare) a fost înregistrată în cadrul regiunii București - Ilfov. Această evoluție este valabilă și pentru media anilor 2005 - 2011 (Tabelul nr.A265).

Figura nr. 334 Suprafața fondului forestier pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

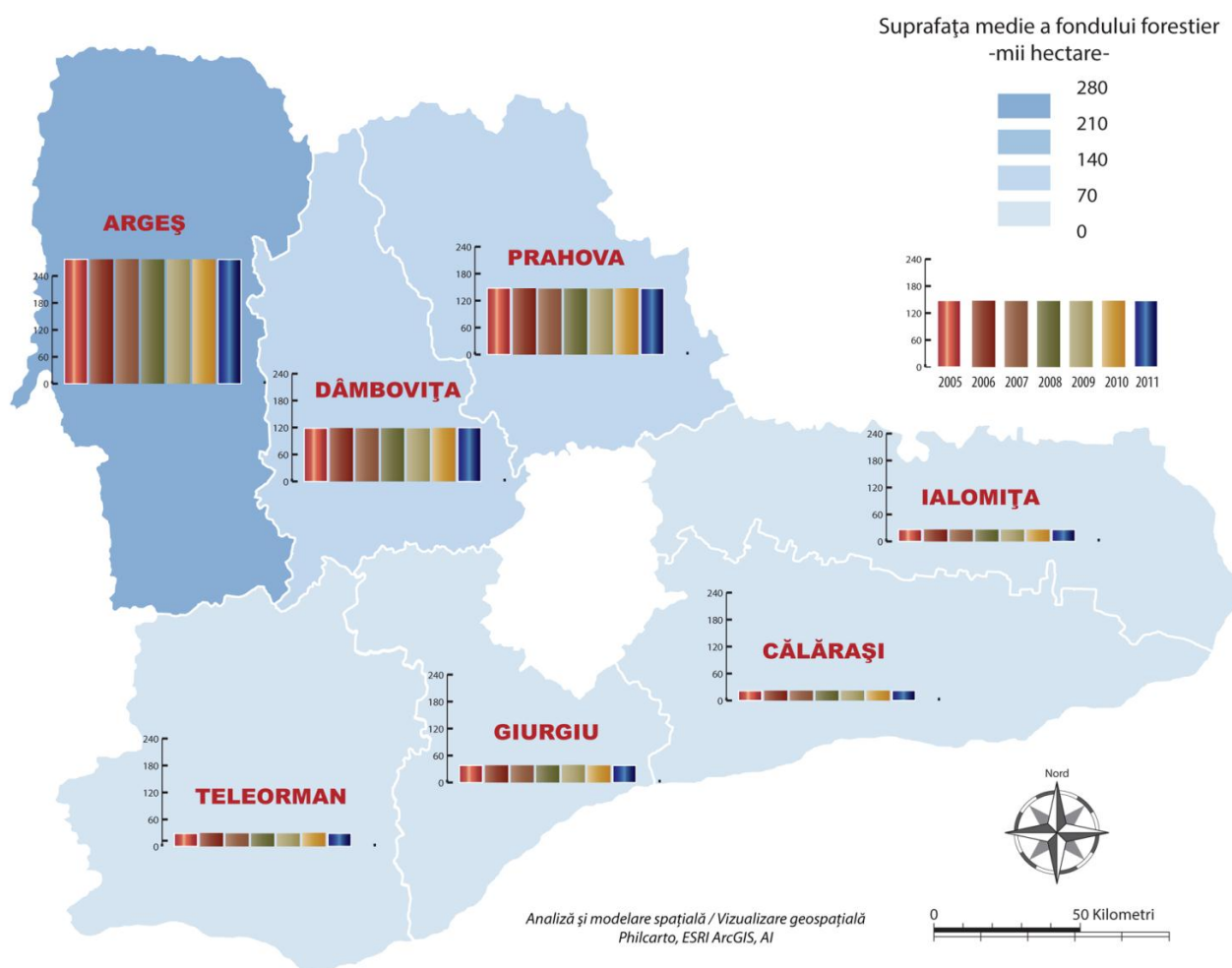
Sursa: Prelucrare proprie de informații, 2012

În ceea ce privește starea actuală a fondului forestier, la nivel de județ, ar fi benefică inițierea unui set de măsuri concrete care să determine o creștere reală a gradului de împădurire a județelor, precum și monitorizarea atentă a activităților derulate de agenții economici implicați în activități de valorificare a masei lemnoase.

Conform datelor furnizate de INS, cea mai întinsă suprafață a fondului forestier, 276,8 mii hectare, a fost raportată în anul 2011, în cadrul județului Argeș, iar valoarea minimă (21,9 mii hectare) a fost înregistrată în cadrul județului Călărași. Suprafețe reduse ale fondului forestier la nivelul anului 2011 se regăseau și în județele Ialomița (26,1 mii hectare), Teleorman

(28,8 mii hectare) și Giurgiu (38,1 mii hectare), acestea fiind județe situate în zonă de câmpie. În județul Dâmbovița suprafața fondului forestier a fost de 119,6 hectare, iar în județul Prahova de 147,3 hectare. Suprafețele reduse ale fondului forestier se datorează și exploatațiilor ilegale de masă lemnoasă.

Figura nr. 335 Suprafața fondului forestier în regiunea Sud Muntenia, în perioada 2005 - 2011

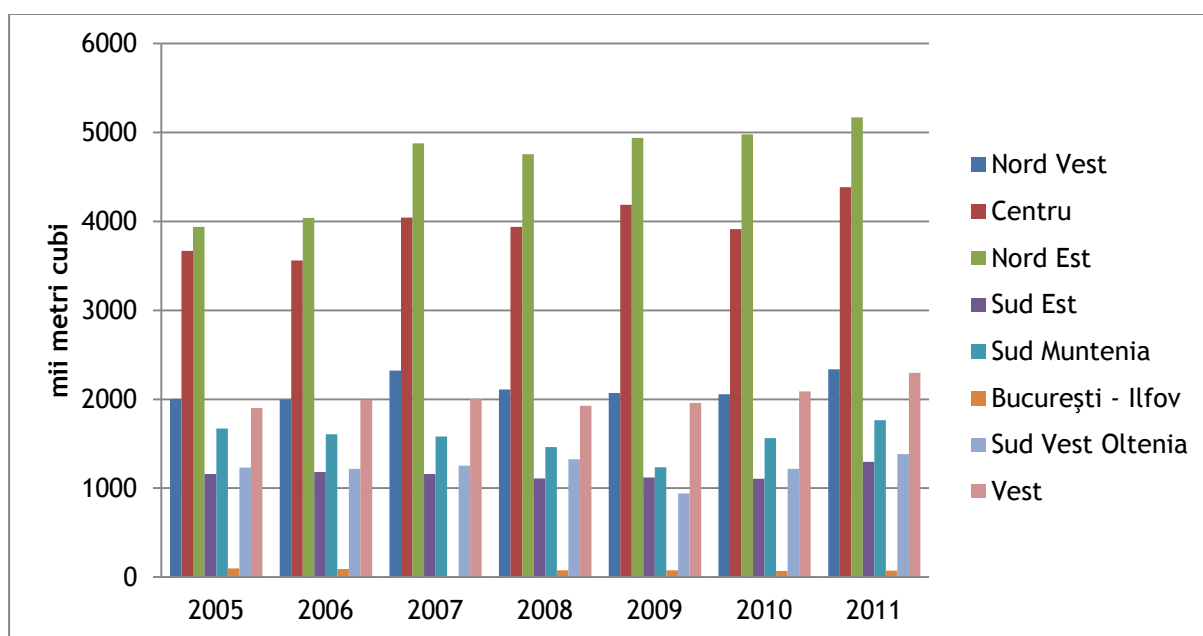
Sursa: Prelucrare proprie de informații, 2012

Volumul brut recoltat până la sfârșitul anului 2011, din partizile destinate operatorilor economici și din partizile destinate pentru aprovizionarea populației, a crescut la nivel național, raportând valoarea de 18.705 mii metri cubi.

Din păcate, datorită gradului ridicat de sărăcie din zonele rurale, dar și a altor factori de ordin administrativ, economic și social, cum ar fi supra-reglementarea administrării pădurilor, creșterea cererii de material lemnos pe piața internă și în special cea externă, fenomenul tăierilor ilegale de material lemnos a devenit tot mai frecvent.

Distribuția volumului de lemn recoltat pe regiuni de dezvoltare indică o concentrare mai mare în regiunile Nord Est (25,6% din totalul volumului de lemn recoltat) și Centru (20,9%) și o proporție mai mică în regiunile: Nord Vest (13,6%), Vest (11,4%), Sud Muntenia (10,7%), Sud Est (9,8%), Sud Vest Oltenia (7,4%) și București - Ilfov (0,6%). (Tabelul nr. A261)

Figura nr. 336 Volumul total de lemn recoltat, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

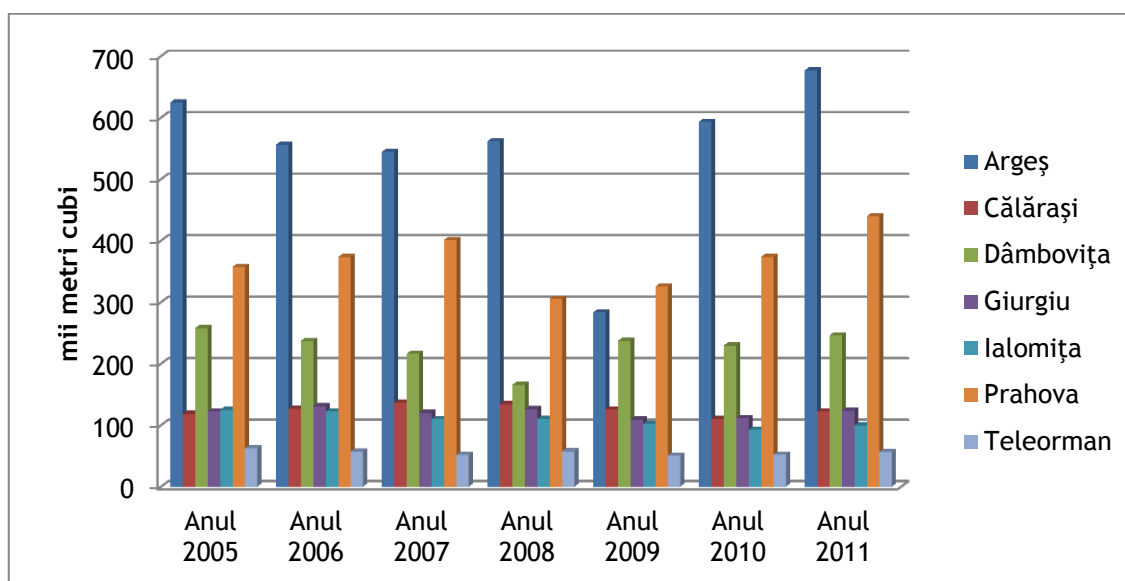
Pentru anul 2011, în regiunea Sud Muntenia, cel mai mare volum de lemn recoltat a fost înregistrat în cadrul județelor Argeș (676,9 mii metri cubi) și Prahova (439,6 mii metri cubi) iar

cel mai mic în județul Teleorman (56,5 mii metri cubi). Valori medii ale acestui indicator au fost înregistrate în județele Dâmbovița, Giurgiu, Călărași și Ialomița: 246 mii metri cubi, 123,6 mii metri cubi, 122,3 mii metri cubi, respectiv 99,7 mii metri cubi.

La nivelul județului Argeș, măsurile menite să ducă la creșterea ponderii industriei prelucrătoare a lemnului, au contribuit decisiv la sporirea volumului de lemn recoltat.

În ceea ce privește evoluția acestui indicator în perioada 2005 - 2011, se constată, în general, o tendință de creștere a volumului de lemn recoltat, excepție făcând doar județele Ialomița și Teleorman.

Figura nr. 337 Volumul total de lemn recoltat în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

b) Structura fondului forestier pe tipuri de proprietate

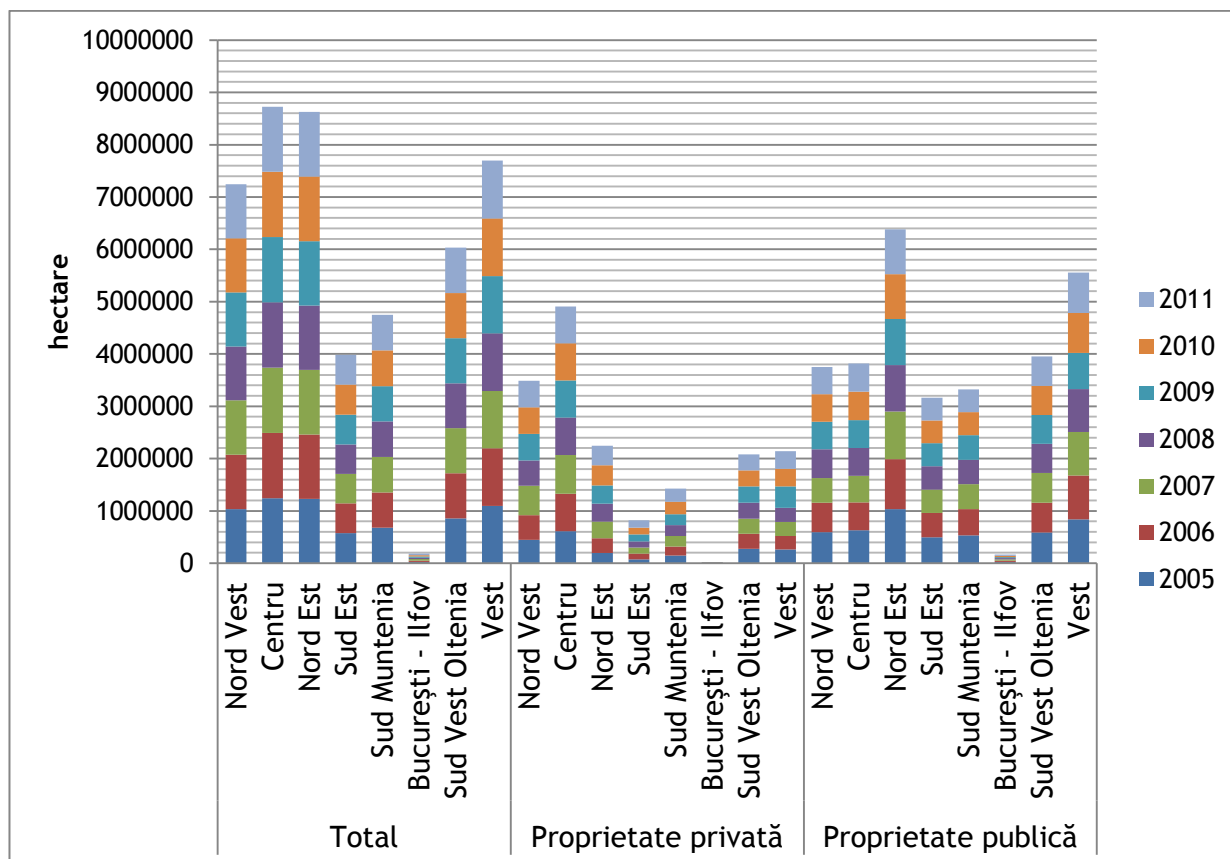
În România, reintroducerea formei de proprietate privată asupra pădurilor a fost realizată prin legile fondului funciar din 1991, 2000 și 2005. Aplicarea legilor restituirii terenurilor forestiere nu a determinat, așa cum ar fi fost de așteptat, recrearea unui puternic sector forestier privat.

În sistemul legislativ românesc, pădurea și terenurile forestiere sunt în formă de proprietate publică sau privată.

În urma analizei realizate la nivel național, structura fondului forestier, pe tipuri de proprietate, a raportat, în anul 2011, o suprafață totală de 6.759.140 hectare.

Regiunea Sud Muntenia a ocupat, în anul 2011, locul 6, cu o suprafață totală de 680.244 hectare, având o contribuție de 0,1% la nivel național. Pragul valoric maxim pentru structura fondului forestier la nivel de regiuni (1.238.944 hectare) a fost înregistrat, în anul 2011, în cadrul regiunii Centru, iar valoarea minimă (25.864 hectare) a fost înregistrată în cadrul regiunii București - Ilfov. (Tabel nr. A270)

Figura nr. 338 Structura fondului forestier pe tipuri de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

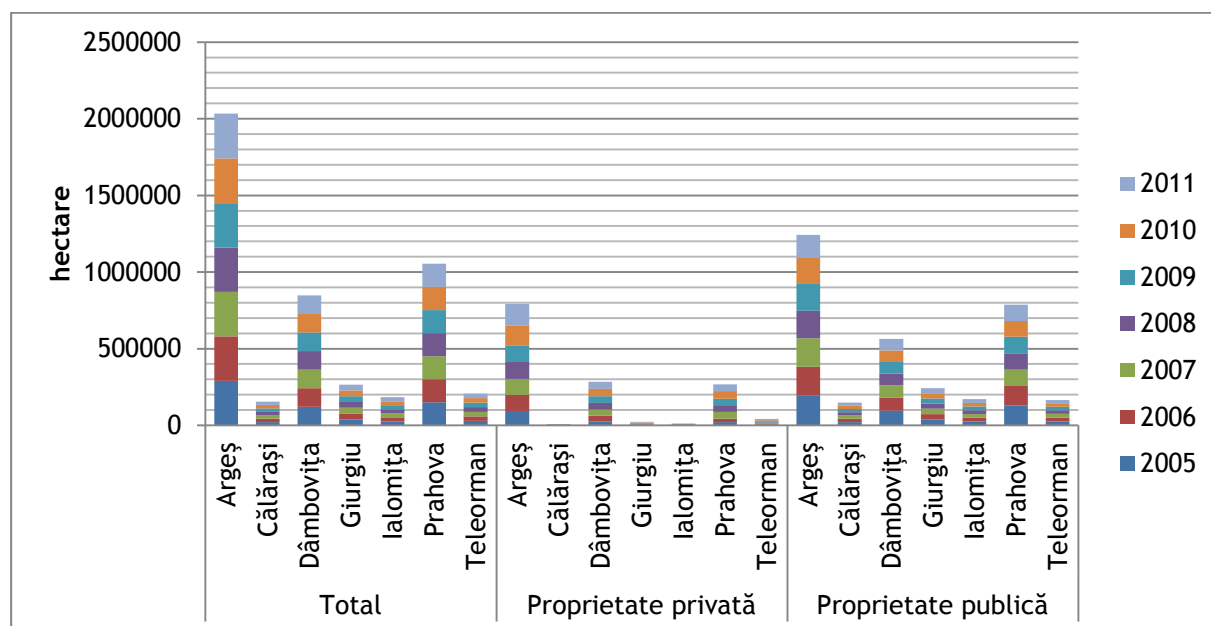

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Analiza structurii fondului forestier pe tipuri de proprietate la nivelul regiunii Sud Muntenia, evidențiază faptul că cea mai mare parte a fondului forestier se află în proprietate publică. Județul Argeș dispune de cea mai întinsă suprafață a fondului forestier, atât în sectorul privat cât și în cel public, datorită respectării regulilor de gestionare durabilă a pădurilor și atenției acordate pădurilor cu funcții protective (Tabel nr. A271). Cea mai mare pondere a suprafeței fondului forestier aflată în proprietate privată aparține, în anul 2011, județului Argeș (unde din totalul suprafeței fondului forestier, 48,87% era proprietate privată). Ponderi relativ mari ale suprafeței fondului forestier aflate în proprietate privată existau și în județele Dâmbovița (38,98%) și Prahova (28,91%). În județul Teleorman, 27,32% din suprafața fondului forestier aparținea proprietății private, în vreme ce în județele Giurgiu, Ialomița și Călărași, suprafețele fondului forestier aparțineau în proporție mică sectorului privat: 11,09%, 8,06%, respectiv 5,69%.

Din punct de vedere al structurii fondului forestier, Argeș a raportat cele mai mari valori, la polul opus aflându-se județul Ialomița. Evoluția județului Argeș se datorează respectării planului de amenajare a pădurilor pe tipuri de proprietate, organizării pădurilor pe unități de gestionare și angajării de personal de specialitate. Pe de altă parte, evoluția negativă a județului Ialomița a fost influențată de nerespectarea regimului special al construcțiilor și a retrocedării corecte a pădurilor.

Figura nr. 339 Structura fondului forestier pe tipuri de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

c) Repartizarea pe specii a suprafeței pădurilor, pe regiuni de dezvoltare și județe

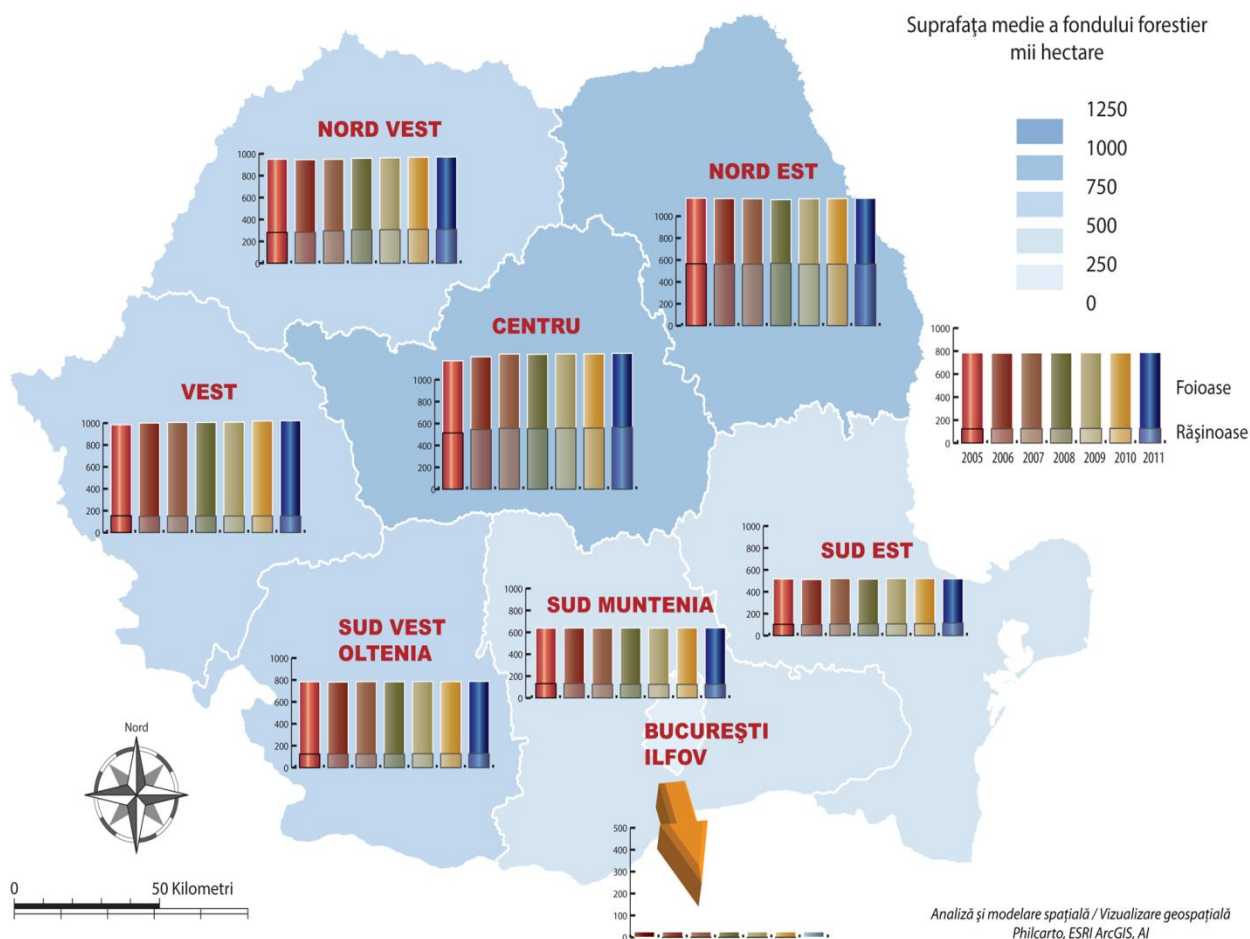
Pădurile de foioase reprezintă zone de vegetație în care predomină vegetația arboricolă și angiospermică. Ele sunt prezente atât în zonele temperate, cât și în cele subtropicale și tropicale. Limita între pădurile de foioase și cele de rășinoase se situează între altitudinile de 600-1.300 m, în funcție de relief, substrat și microclimat, care duc uneori și la inversiuni de vegetație.

La nivel național, suprafața ocupată de pădurile de rășinoase a fost de 1.948,6 mii hectare, în anul 2011. Din totalul suprafeței de la nivel național, regiunea Sud Muntenia deținea, în anul 2011, un procent de 6,37%.

Ca suprafață a pădurilor de rășinoase, la nivel de regiuni, Sud Muntenia a ocupat, în anul 2011, locul 6 cu 124,2 mii hectare. Pragul valoric maxim la nivel de regiuni (563,7 mii hectare) a fost înregistrat, în anul 2011, în cadrul regiunii Centru, iar valoarea minimă (0,1 mii hectare) a fost înregistrată în cadrul regiunii București - Ilfov (Tabel nr. A272, Tabel nr. 274).

Figura nr. 340

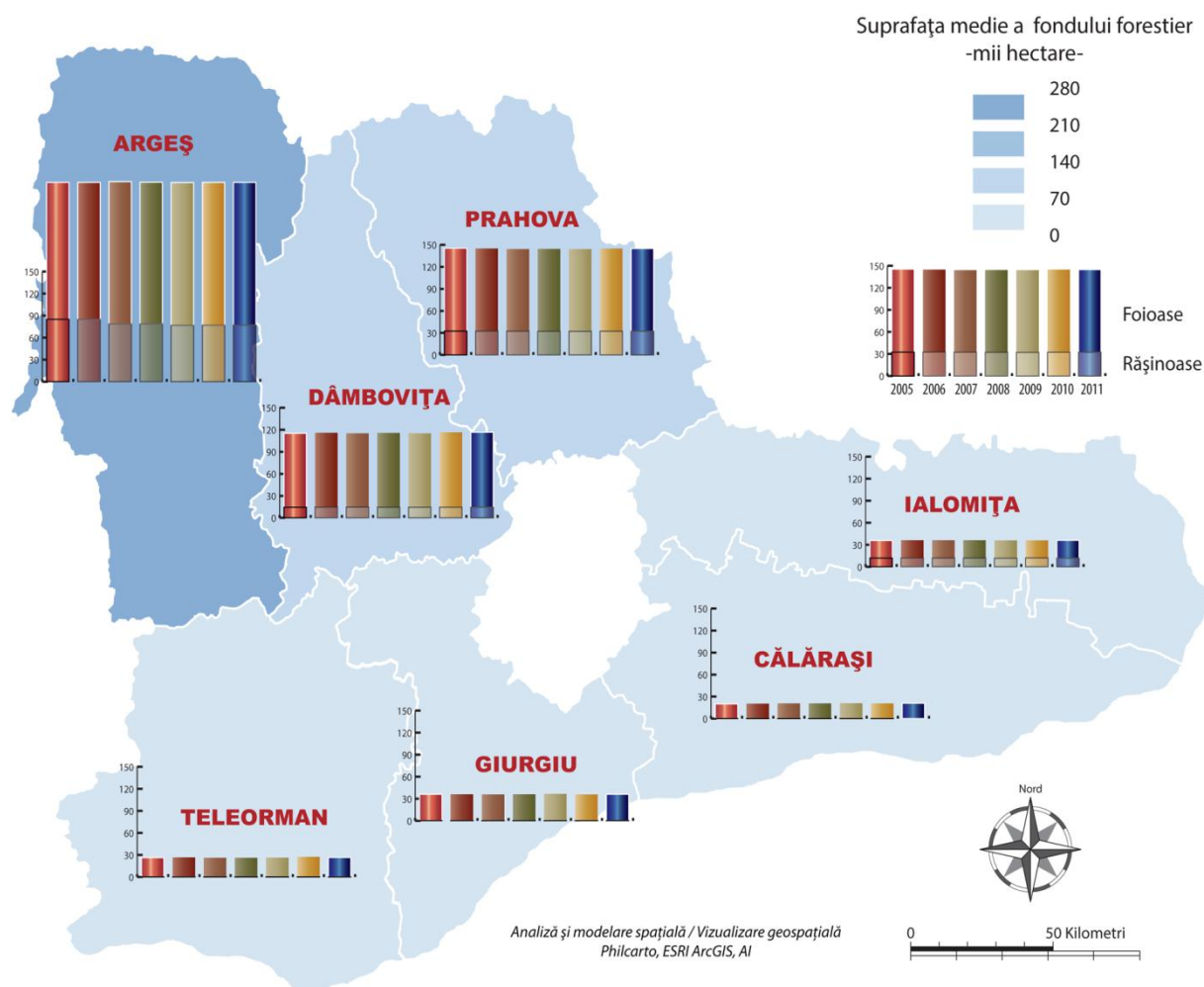
Repartizarea pe specii a fondului forestier, la nivelul regiunilor de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Prelucrare proprie de informații, 2012

În ceea ce privește suprafața pădurilor de rășinoase, valoarea maximă, în anul 2011 (77,1 mii hectare), a fost înregistrată în cadrul județului Argeș iar valoarea minimă (0,2 mii hectare) a fost înregistrată în cadrul județelor Giurgiu și Teleorman. În cadrul județului Argeș, s-a cunoscut implicarea autorităților ocolului silvic în procesul de protecție a pădurilor, prin menținerea stării de sănătate a pădurilor de rășinoase și dezvoltarea metodelor de supraveghere și control ale agenților forestieri (Tabel nr. A273, Tabel nr. 275).

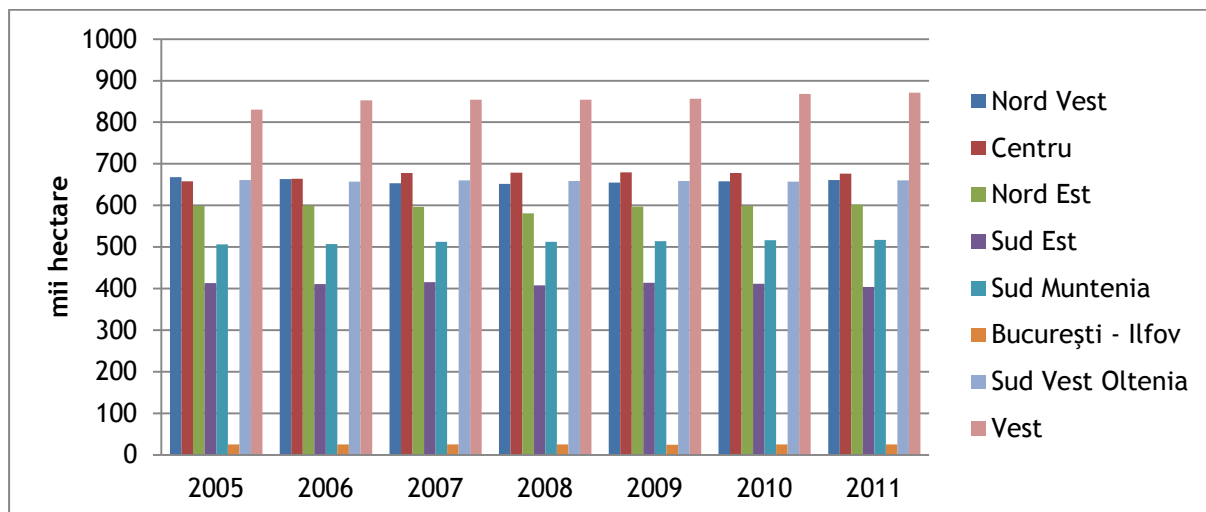
Figura nr. 341 Repartizarea pe specii a fondului forestier, la nivelul județelor regiunii Sud Muntenia, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Prelucrare proprie de informații, 2012

Suprafața pădurilor de foioase, la nivel național, a fost de 4.416,3 mii hectare pentru anul 2011. Aportul regiunii Sud Muntenia la acest nivel a fost de 11,70%. La nivel de regiuni, Sud Muntenia a ocupat, în anul 2011, din nou locul 6, cu 516,7 mii hectare. Cea mai mare suprafață, la nivel de regiuni (871,5 mii hectare), a fost înregistrată în anul 2011 în cadrul regiunii Vest, iar valoarea minimă (24,8 mii hectare) a fost înregistrată în cadrul regiunii București - Ilfov. Această tendință este valabilă și pentru media anilor 2005 - 2011 (Tabel nr. A269).

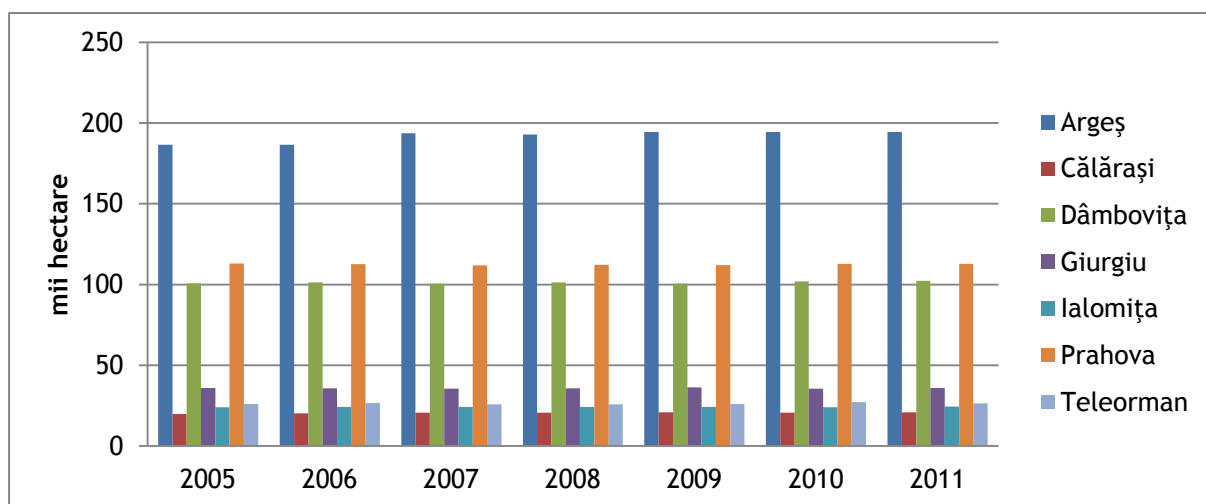
Figura nr. 342 Suprafața pădurilor de foioase, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Din punct de vedere al suprafeței ocupate de păduri de foioase, cea mai mare suprafață, în anul 2011 (194,4 mii hectare), a fost înregistrată tot de către județul Argeș iar valoarea minimă (20,8 hectare) a fost înregistrată în cadrul județului Călărași.

Figura nr. 343 Suprafața pădurilor de foioase, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Județul Argeș a înregistrat cele mai ridicate valori în ceea ce privește suprafața pădurilor de rășinoase și foioase, la polul opus aflându-se județele Călărași, Giurgiu și Teleorman.

Raportat la celelalte regiuni de dezvoltare, pragul atins de Sud Muntenia pentru suprafețele ocupate de păduri de rășinoase și foioase a fost sub medie.

d) Lungimea drumurilor forestiere, pe regiuni de dezvoltare și județe¹⁷⁴

Drumurile forestiere sunt drumuri de utilitate privată, destinate satisfacerii cerințelor proprii de transport rutier în activitatea forestieră, în scopul gospodăririi fondului forestier și transportului materialului lemnos, fiind încadrate, ca drumuri de exploatare, la grupa construcții pentru transporturi.

Accesul în fondul forestier este asigurat de o rețea de drumuri formată din drumuri publice și drumuri forestiere.

Procentul suprafeței acoperite cu păduri la nivel național este sensibil sub media europeană de 37,6% și sub nivelul pe care cercetătorii îl consideră ca fiind un prag minim necesar în România, respectiv de 32%.

Din punct de vedere al existenței drumurilor de acces necesare exploatării pădurilor, Romsilva precizează că resursele forestiere sunt slab deservite în privința infrastructurii, existând doar 33.000 de kilometri de drumuri forestiere și 8.000 de kilometri de drumuri care aparțin altor sectoare, precum cel energetic.

Pentru a putea fi accesibil și restul fondului forestier, este necesară extinderea rețelei de drumuri forestiere cu circa 20.000 km.

Conform datelor furnizate de Direcțiile Silvice județene, în anul 2011, rețeaua de drumuri forestiere din cadrul județului Prahova avea cea mai mare lungime (de 720 kilometri), în comparație cu județele Argeș și Ialomița, care înregistrau 80,5 kilometri, respectiv 31,5 kilometri de drumuri forestiere. Pentru județele Călărași, Dâmbovița, Giurgiu și Teleorman nu au fost identificate datele necesare din surse oficiale de informații.

¹⁷⁴ Datele incluse în cadrul acestui subcapitol nu acoperă tratarea indicatorilor prin prisma comparației regiunii Sud Muntenia cu alte regiuni de dezvoltare întrucât nu au fost identificate informații necesare din sursele oficiale publice. Consultanțul a făcut toate demersurile pentru obținerea datelor necesare.

**Tabel nr. 137 Lungimea drumurilor forestiere, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, la
nivelul anului 2011¹⁷⁵**

-kilometri-

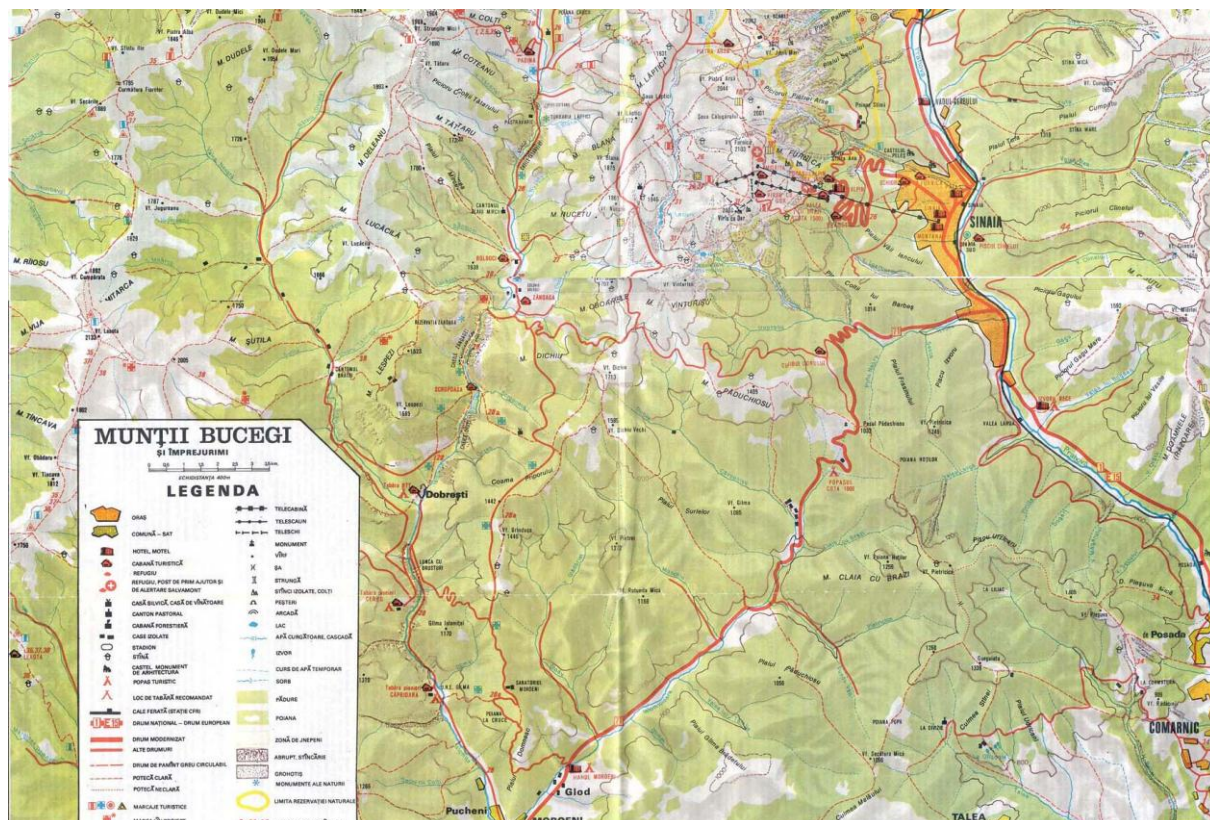
Județ	Anul 2011
Argeș	80,5
Călărași	:
Dâmbovița	:
Giurgiu	:
Ialomița	31,5
Prahova	720
Teleorman	:

Sursa: Direcțiile de ocol silvic județene, 2012

În continuare se poate identifica rețeaua de drumuri forestiere, pe baza hărților turistice pentru Carpații Meridionali. La nivelul județelor Prahova și Dâmbovița, principalele drumuri forestiere au fost identificate în cadrul Munților Bucegi, acestea fiind concentrate în special în partea de Nord Est.

¹⁷⁵ Datele incluse în cadrul acestui tabel nu acoperă întreg intervalul de analiză din cauza indisponibilității sau a disponibilității parțiale a acestora din sursele oficiale publice de informații. Consultantul a făcut toate demersurile pentru obținerea datelor necesare, a realizat interpretarea pe baza datelor puse la dispoziție din surse oficiale și nu își asumă extrapolarea pentru o perioadă mai mare de timp.

Figura nr. 344 Rețelele de drumuri forestiere, județele Dâmbovița și Prahova, la nivelul anului 2011

Sursa: Atlasul României, 2013

e) Număr de ocoale silvice, pe regiuni de dezvoltare și județe

Până în prezent, la nivel național, au fost înființate 479 ocoale silvice, care administrează peste 1.000.000 hectare de pădure. Regiunea Sud Muntenia are o pondere de 11,50% la nivel național în ceea ce privește numărul de ocoale silvice existent pe teritoriul acesteia.

Se observă că, în anul 2011, ponderea cea mai însemnată era deținută de regiunile Nord Est, Centru și Nord Vest, în a căror evidență figurează fonduri forestiere însemnate. Relieful acestor regiuni este caracterizat de alternarea zonelor montane cu zone depresionare și colinare și bazine hidrografice.

Tabel nr. 138 Numărul ocoalelor silvice la nivel național, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011¹⁷⁶

Regiune	Numărul de ocoale silvice	Ponderea în totalul existent la nivel național
Nord Vest	79	16,53%
Centru	86	17,99%
Nord Est	89	18,41%
Sud Est	46	9,62%
Sud Muntenia	55	11,50%
București - Ilfov	3	0,63%
Sud Vest Oltenia	61	12,76%
Vest	60	12,55%
TOTAL România	479	-

Sursa: Registrul național al administratorilor de păduri și al ocoalelor silvice, 2012

În județul Argeș funcționa numărul cel mai mare de ocoale silvice din regiunea Sud Muntenia, fiind singurul județ care beneficiază de proporționalitatea reliefului (ponderea - în funcție de relieful amplasamentului fiind de 20% la câmpie, 55% în zonă de deal și 25% în zone muntoase). Relieful zonei montane și al dealurilor subcarpatice, în care sunt situate majoritatea ocoalelor silvice, include o treaptă înaltă, cu orientare est-vest, ce se desfășoară pe o lungime de 70 kilometri, între valea Dâmboviței și valea Oltului și se înscrie în peisaj prin cei mai înalți munți din țară (munții Făgăraș, munții Iezer, munții Piatra Craiului, munții Leaota și munții Păpușa), dar și o zonă centrală, considerată și treapta mijlocie, ocupată de dealuri înalte subcarpatice, acoperite de păduri de foioase.

La polul opus se află județul Ialomița, a cărei formă caracteristică de relief este câmpia. Suprafața ocupată de păduri era, în 2011, de numai 4,29% din suprafața totală a județului.

¹⁷⁶ Datele incluse în cadrul acestui tabel nu acoperă întreg intervalul de analiză din cauza indisponibilității sau a disponibilității parțiale a acestora din sursele oficiale publice de informații. Consultanțul a făcut toate demersurile pentru obținerea datelor necesare, a realizat interpretarea pe baza datelor puse la dispoziție din surse oficiale și nu își asumă extrapolarea pentru o perioadă mai mare de timp.

Tabel nr. 139 Numărul ocoalelor silvice, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, la nivelul anului 2011¹⁷⁷

Județ	Numărul de ocoale silvice	Ponderea în totalul existent la nivel de regiune
Argeș	19	34,55%
Călărași	4	7,27%
Dâmbovița	11	20,00%
Giurgiu	4	7,27%
Ialomița	3	5,45%
Prahova	10	18,19%
Teleorman	4	7,27%

Sursa: Registrul național al administratorilor de păduri și al ocoalelor silvice, 2012

Creșterea gradului de împădurire a județelor la nivelul regiunii a influențat automat și creșterea suprafeței fondului forestier, mai ales în cadrul județului Argeș.

Marea majoritate a proprietarilor de păduri din cadrul regiunii Sud Muntenia sunt relativ noi în domeniul silviculturii și administrării pădurilor. Cu toate acestea, proprietarii din județul Argeș au gestionat eficient suprafața fondului forestier, raportând suprafețe extinse de pădure.

Procentul suprafețelor acoperite cu păduri de foioase și rășinoase a raportat valori maxime în cadrul județelor Argeș și Prahova. În aceeași măsură, cele mai multe ocoale silvice pe județe, au fost înregistrate în cadrul județelor Argeș și Prahova, pe teritoriul cărora se încearcă aplicarea principalelor măsuri de protecție a pădurilor și de gestionare eficientă a volumului de lemn exploatat.

Veniturile realizate din valorificarea produselor specifice fondului forestier, din serviciile de specialitate silvică desfășurate în cadrul structurilor silvice, precum și din despăgubiri, autorizații și tarife a fost, la nivel național, de 1.560.660,7 mii lei, în anul 2011 (Tabelul nr. A276).

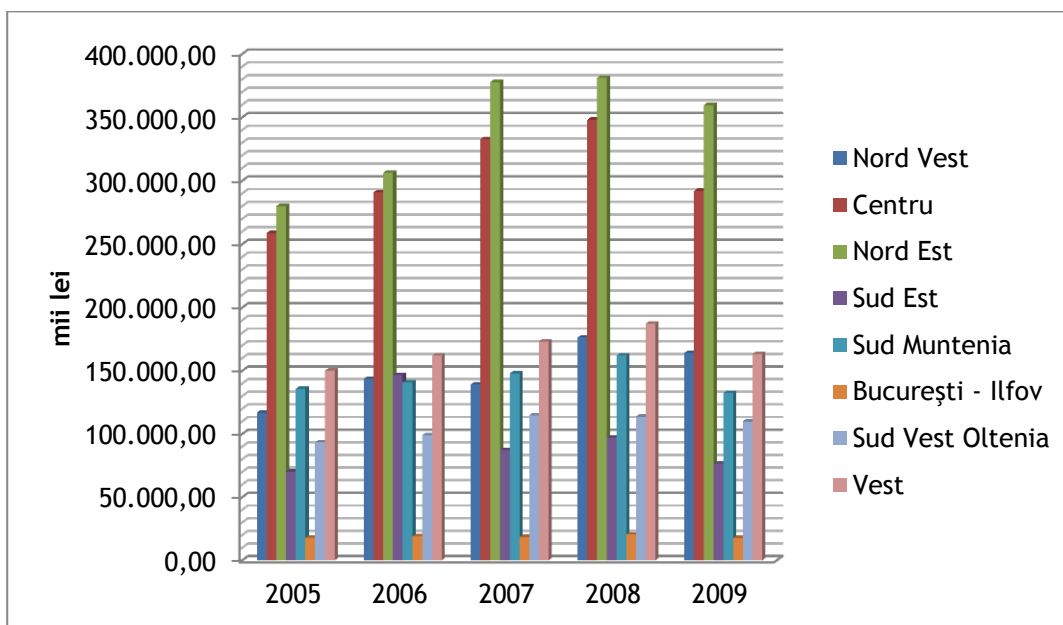
La nivel regional, cifra de afaceri a unităților silvice a înregistrat cea mai mare valoare în cadrul regiunii Centru (292.012,2 mii lei), la polul opus aflându-se regiunea București - Ilfov cu

¹⁷⁷ Datele incluse în cadrul acestui tabel nu acoperă întreg intervalul de analiză din cauza indisponibilității sau a disponibilității parțiale a acestora din sursele oficiale publice de informații. Consultanțul a făcut toate demersurile pentru obținerea datelor necesare, a realizat interpretarea pe baza datelor puse la dispoziție din surse oficiale și nu își asumă extrapolarea pentru o perioadă mai mare de timp.

numai 17.668,7 mii lei. Regiunea Sud Muntenia a raportat o cifră de afaceri a unităților silvice de 132.343,8 mii lei, situându-se pe locul 5 la nivel de regiuni, în anul 2009.

Exploatarea nerațională a resurselor forestiere în regiunea Sud Muntenia, poate avea efecte negative majore nu numai asupra economiei și a comunităților locale, dar și asupra mediului (creșterea dezechilibrelor în unele bazine hidrografice, formarea de torenți, inundații, alunecări de teren, suprafețe cu doborâturi de vânt ș.a.).

Figura nr. 345 Cifra de afaceri a unităților silvice la nivel național, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2009¹⁷⁸

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

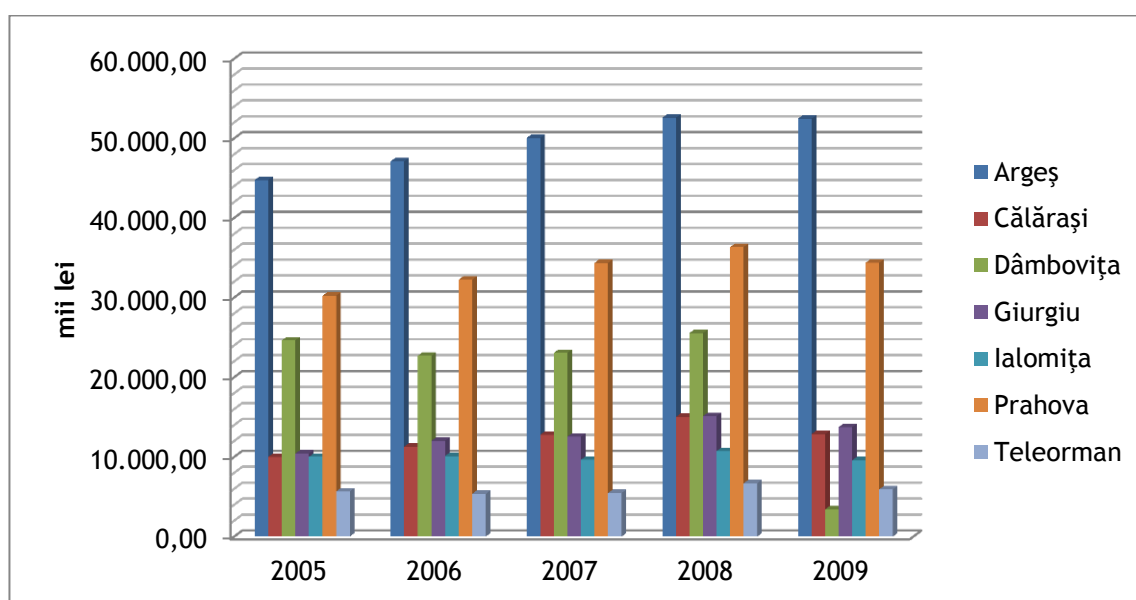
Îmbunătățirea veniturilor întreprinderilor sprijinite prin creșterea valorii adăugate a produselor forestiere, adaptarea întreprinderilor la noile standarde comunitare, precum și dezvoltarea de tehnologii și procedee, reprezintă factori care au influențat pozitiv cifra de afaceri a unităților silvice din cadrul regiunii Sud Muntenia.

¹⁷⁸ Datele incluse în cadrul acestui tabel nu acoperă întreg intervalul de analiză din cauza indisponibilității sau a disponibilității parțiale a acestora din sursele oficiale publice de informații. La nivelul INS, valorile acestui indicator pentru anii 2010 și 2011 sunt disponibile doar ca valoare totală la nivel național. Consultantul a făcut toate demersurile pentru obținerea datelor necesare, a realizat interpretarea pe baza datelor puse la dispoziție din surse oficiale și nu își asumă extrapolarea pentru o perioadă mai mare de timp.

Conform tabelului nr. A277, cifra de afaceri a unităților silvice pe județe, a înregistrat cele mai mari valori în cadrul județelor Argeș (47.102,1 mii lei) și Prahova (32.234,3 mii lei), în timp ce valoarea minimă a fost identificată în județul Teleorman (5.358,2 mii lei).

Unitățile silvice din cadrul județului Argeș au înregistrat cele mai importante creșteri ale cifrei de afaceri, ca urmare a gestionării eficiente a fondului forestier și a calității și productivității.

Figura nr. 346 Cifra de afaceri a unităților silvice în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2009¹⁷⁹

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

¹⁷⁹ Datele incluse în cadrul acestui tabel nu acoperă întreg intervalul de analiză din cauza indisponibilității sau a disponibilității parțiale a acestora din sursele oficiale publice de informații. La nivelul INS, valorile acestui indicator pentru anii 2010 și 2011 sunt disponibile doar ca valoare totală la nivel național. Consultantul a făcut toate demersurile pentru obținerea datelor necesare, a realizat interpretarea pe baza datelor puse la dispoziție din surse oficiale și nu își asumă extrapolarea pentru o perioadă mai mare de timp.

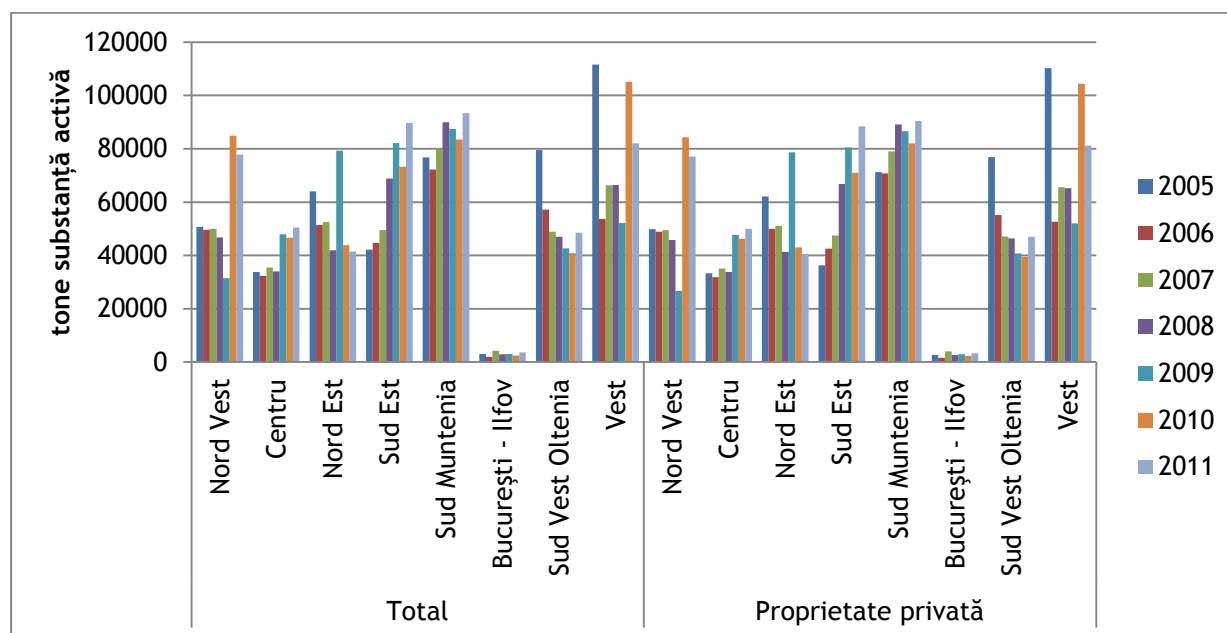
5.8. Îngrășăminte utilizate în agricultură în regiunea Sud Muntenia

Îngrășămintele reprezintă produse chimice sau naturale aplicate pe sol sau direct pe plante, în vederea asigurării unor elemente nutritive necesare creșterii în condiții normale a plantelor. Pe suprafețele agricole acoperite cu soluri mai puțin fertile, utilizarea îngrășămintelor asigură hrana necesară plantelor. Utilizarea în cantități optime a îngrășămintelor în agricultură reprezintă o condiție necesară atunci când se urmărește sporirea productivității culturilor agricole.

a) Cantitatea de îngrășăminte chimice și naturale folosite în agricultură, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare și județe

Cantitatea totală de îngrășăminte chimice folosită în România, în anul 2011, a fost de 486.944 tone substanță activă (Tabelul nr. A278), din care, cea mai mare pondere a aparținut regiunii Sud Muntenia (19,15%), urmată de regiunile Sud Est (18,48%) și Vest (16,84%). Din totalul îngrășămintelor chimice utilizate, în anul 2011, la nivel național, 98,18% aparțineau sectorului privat.

Figura nr. 347 Cantitățile de îngrășăminte chimice folosite în agricultură, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Cantitatea totală de îngrășăminte chimice aplicată pe suprafețele agricole cultivate, între anii 2005 - 2011, în regiunea Sud Muntenia a oscilat între un minim de 72.147 tone substanță activă, în anul 2006, și un maxim de 93.272 tone substanță activă, în anul 2011. Din totalul îngrășămintelor chimice utilizate în anul 2011 în regiunea Sud Muntenia, cea mai mare pondere a fost deținută de azotoase (75,87%). Fosfaticile au înregistrat o pondere de 21,91%, iar cele mai puțin utilizate îngrășăminte chimice au fost potasicele (cu o pondere de doar 2,22%). Ponderea azotoaselor în totalul îngrășămintelor chimice utilizate este mai mare, întrucât, în cazul utilizării îngrășămintelor complexe, raportul între azot, fosfor și potasiu este întotdeauna în favoarea azotului.

Pe terenurile aflate în proprietate privată din regiunea Sud Muntenia, s-au aplicat 90.490 tone s.a. îngrășăminte chimice, în anul 2011, cu 19.245 tone s.a. mai mult comparativ cu anul 2005.

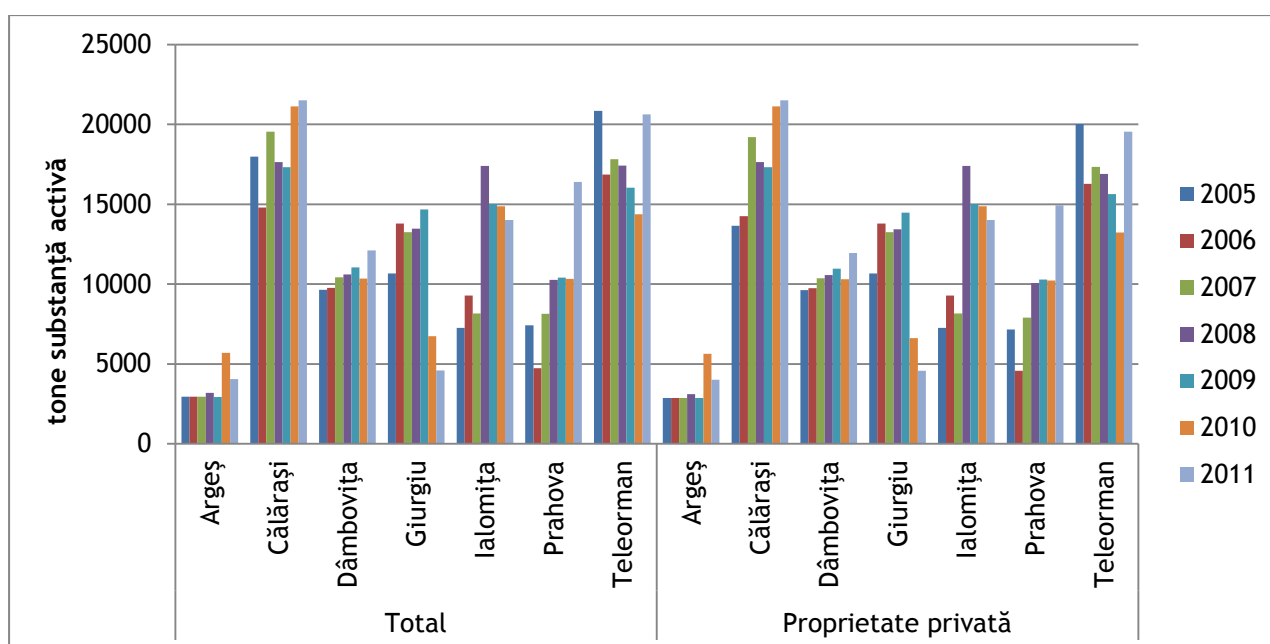
În anul 2011, cea mai mare cantitate de îngrășăminte chimice a fost folosită în județul Călărași (21.496 tone s.a.), urmat de județul Teleorman cu 20.618 tone s.a. În Argeș și Giurgiu s-au aplicat cele mai mici cantități de îngrășăminte chimice (4.051 tone s.a. în Argeș, respectiv

738

4.591 tone s.a. în județul Giurgiu). În județele Prahova, Ialomița și Dâmbovița, cantitățile de îngrășăminte chimice folosite în agricultură au fost: 16.391 tone s.a., 14.014 tone s.a., respectiv 12.111 tone s.a. (Tabelul nr.A279).

Între anii 2005 - 2011 se observă o tendință de reducere a îngrășămintelor chimice în agricultură doar în județele Argeș și Giurgiu, în restul județelor componente tendința fiind de creștere. Se constată așadar, în general, o creștere a interesului pentru utilizarea îngrășămintelor chimice, în vederea sporirii productivității culturilor agricole.

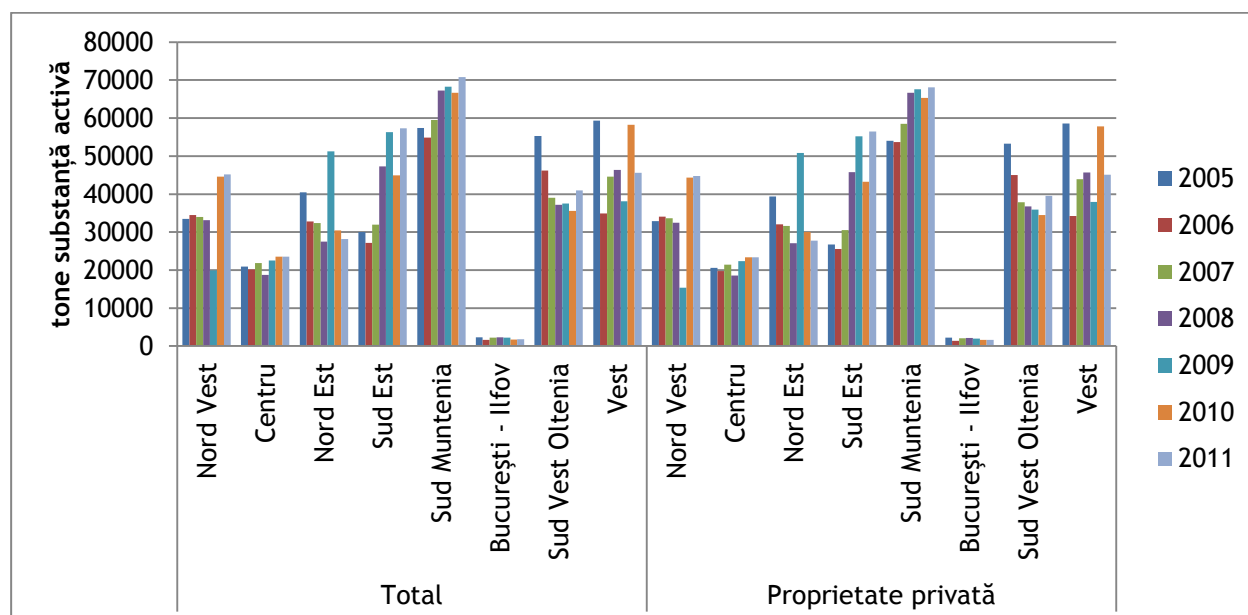
Figura nr. 348 Cantitățile de îngrășăminte chimice folosite în agricultură, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Azotul reprezintă fertilizatorul cu cea mai mare influență asupra creșterii producției, determinând întărirea rădăcinii plantelor, reducerea timpului de maturizare a acestora și având un impact considerabil asupra calității recoltei. La nivel național, în anul 2011, cea mai mare cantitate de azotoase a fost utilizată în regiunea Sud Muntenia, reprezentând 22,59% din cantitatea totală folosită în România. Pe locul doi se situa regiunea Sud Est, în vreme ce, cantități mai mici de azotoase au fost utilizate în regiunile București - Ilfov și Nord Est (în aceasta din urmă optându-se pentru utilizarea îngrășămintelor naturale).

Figura nr. 349 Cantitățile de azotoase folosite în agricultură, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

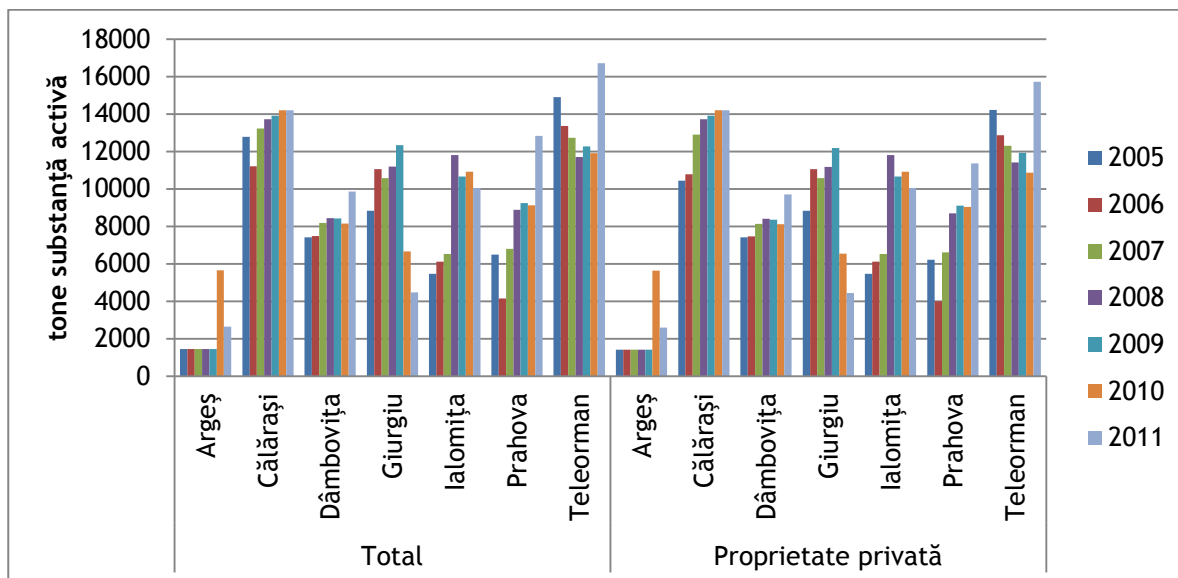

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Există o gamă variată de culturi care reacționează bine la fertilizarea cu azotoase, printre care se numără porumbul, grâul, ovăzul și o serie de legume. Întrucât pe teritoriul regiunii Sud Muntenia există întinse suprafețe cultivate cu astfel de plante, și cantitatea de azotoase utilizată este ridicată. În perioada 2005 - 2011, totalul îngrășămintelor azotoase folosite în regiunea Sud Muntenia a înregistrat o creștere (de la 57.364 tone s.a, în anul 2006, până la 70.770 tone s.a, în anul 2011).

La nivelul regiunii Sud Muntenia, în anul 2011, cele mai mari cantități de azotoase au fost aplicate în județele Teleorman (16.705 tone s.a.), Călărași (14.210 tone s.a) și Prahova (12.830 tone s.a). Cantități însemnate de azotoase au fost folosite și în Ialomița (10.048 tone s.a.) și Dâmbovița (9.855 tone s.a.). Pe de altă parte, județele în care s-au aplicat cantități reduse de azotoase au fost Giurgiu (4.475 tone s.a.) și Argeș (2.647 tone s.a.).

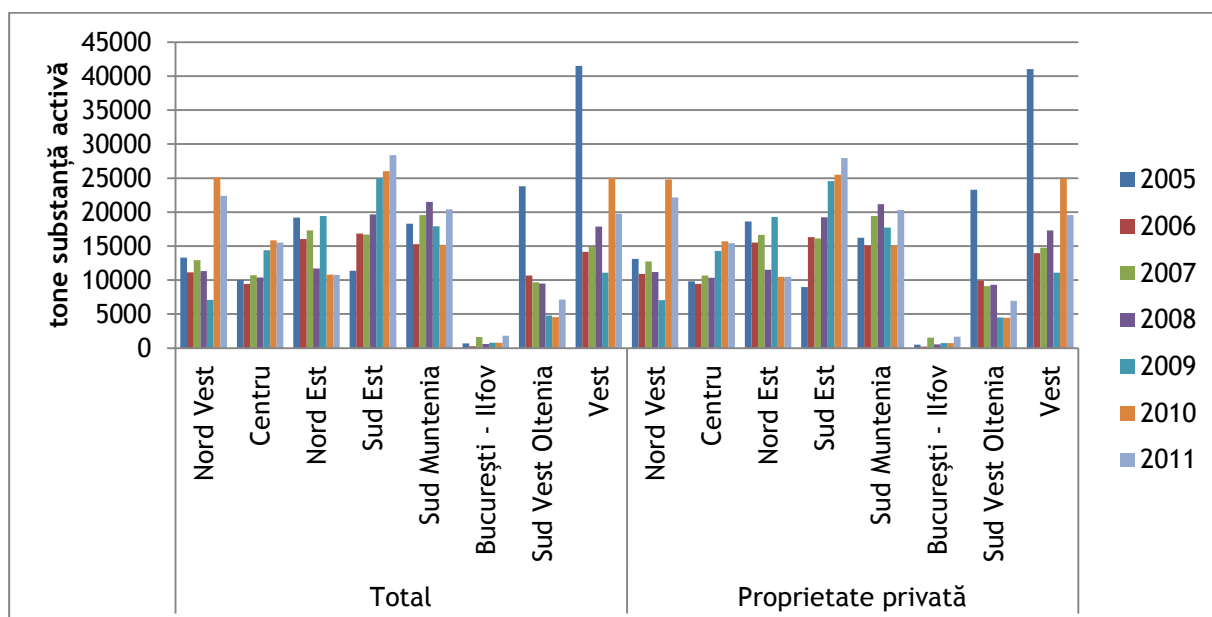
Figura nr. 350 Cantitățile de azotoase folosite în agricultură, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivel național, în anul 2011, din totalul de 126.249 tone substanță activă de fosfatice utilizate în agricultură, 22,46% au aparținut regiunii Sud Est, 17,74% regiunii Nord Vest și 16,18% regiunii Sud Muntenia, care ocupa așadar poziția a treia. Toate aceste regiuni au înregistrat o creștere a cantității de fosfatice în anul 2011, comparativ cu anul 2005. Peste 96% din cantitatea de fosfatice a fost aplicată în cadrul proprietăților private.

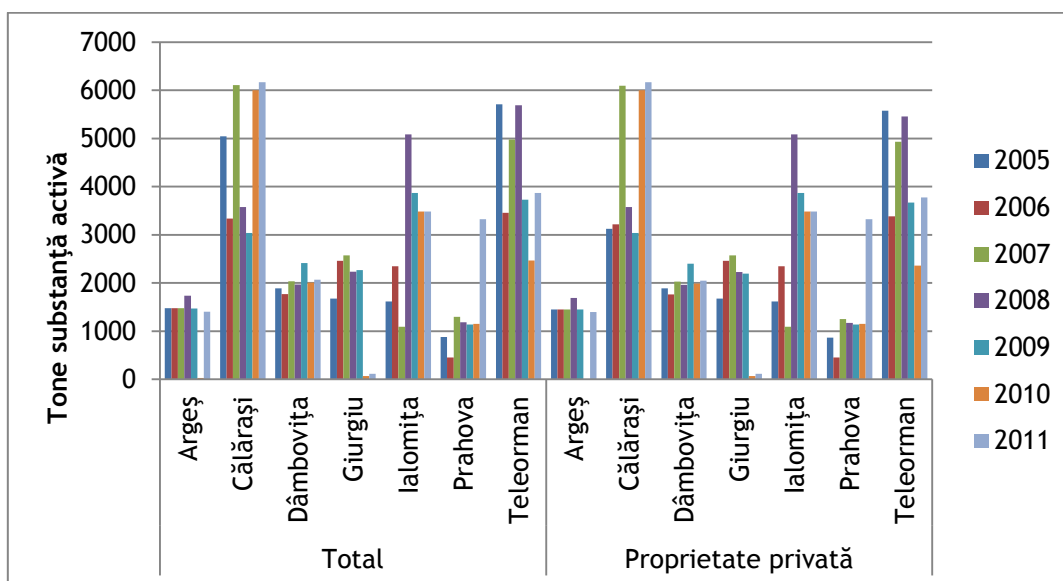
Figura nr. 351 Cantitățile de fosfatice folosite în agricultură, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Din totalul de 20.432 tone de fosfatice utilizate în regiunea Sud Muntenia, în anul 2011, 30,20% au fost folosite în județul Călărași (6.170 tone s.a.), 18,94% în Teleorman, 17,04% în Ialomița și 16,26% în Prahova. Cantități mai mici de fosfatice aplicate în agricultură s-au înregistrat în județele Dâmbovița (10,12%), Argeș (6,87%) și Giurgiu (doar 0,57%). În ceea ce privește forma de proprietate, fosfaticele au fost folosite aproape în totalitate în sectorul privat.

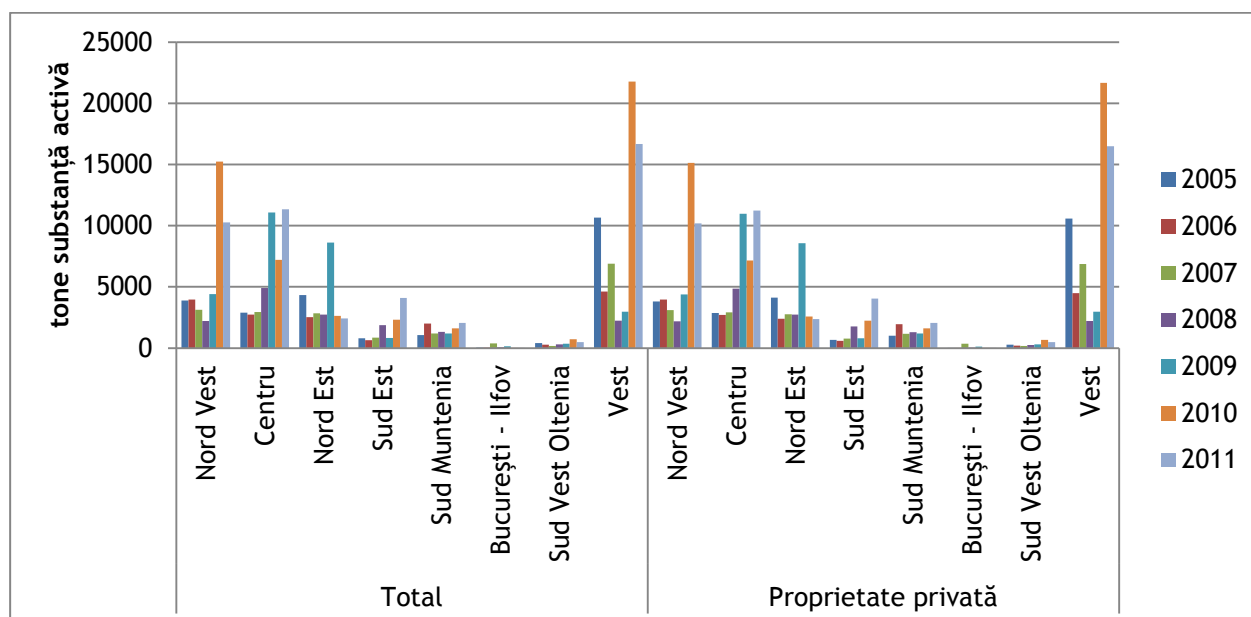
Figura nr. 352 Cantitățile de fosfatice folosite în agricultură, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În România, cantitatea de potasice folosită în agricultură, în anul 2011, a fost de 47.362 tone substanță activă aparținând în proporție de peste 80% regiunilor Vest (35,20%), Centru (23,95%) și Nord Vest (21,69%). Regiunea Sud Muntenia ocupa poziția a șasea, utilizând o cantitate mică de potasice (47.362 tone s.a, însemnând 4,37% din cantitatea totală folosită la nivel național). În general, cantitatea de potasice a înregistrat o creștere în anul 2011, comparativ cu anul 2005, excepție făcând regiunile Nord Est și București - Ilfov.

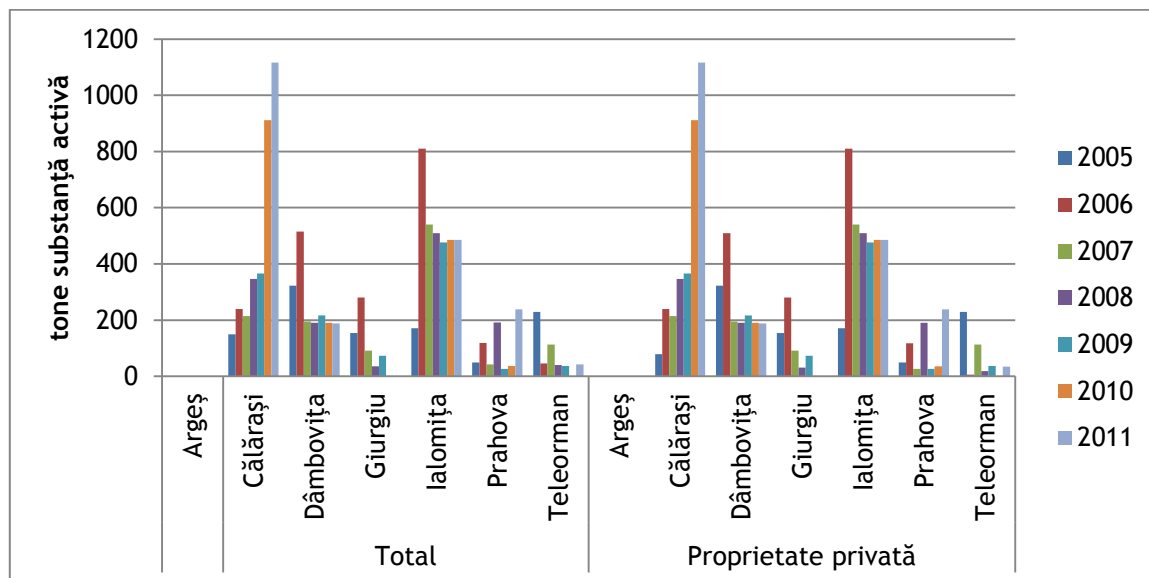
Figura nr. 353 Cantitățile de potasice folosite în agricultură, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Din totalul de 2.070 de tone de potasice utilizate, în anul 2011, în regiunea Sud Muntenia, mai mult de jumătate au fost aplicate în județul Călărași (1.116 tone substanță activă). La polul opus se află județul Argeș, unde nu s-au aplicat îngrășăminte cu fosfor în perioada 2005 - 2011. De asemenea, în județul Giurgiu, în perioada 2010 - 2011, nu s-a aplicat acest tip de îngrășăminte, iar în județul Teleorman, cantitatea de potasice aplicate, în 2011, a fost foarte redusă (43 tone s.a.). Îngrășămintele potasice utilizate în regiunea Sud Muntenia au aparținut în totalitate sectorului privat.

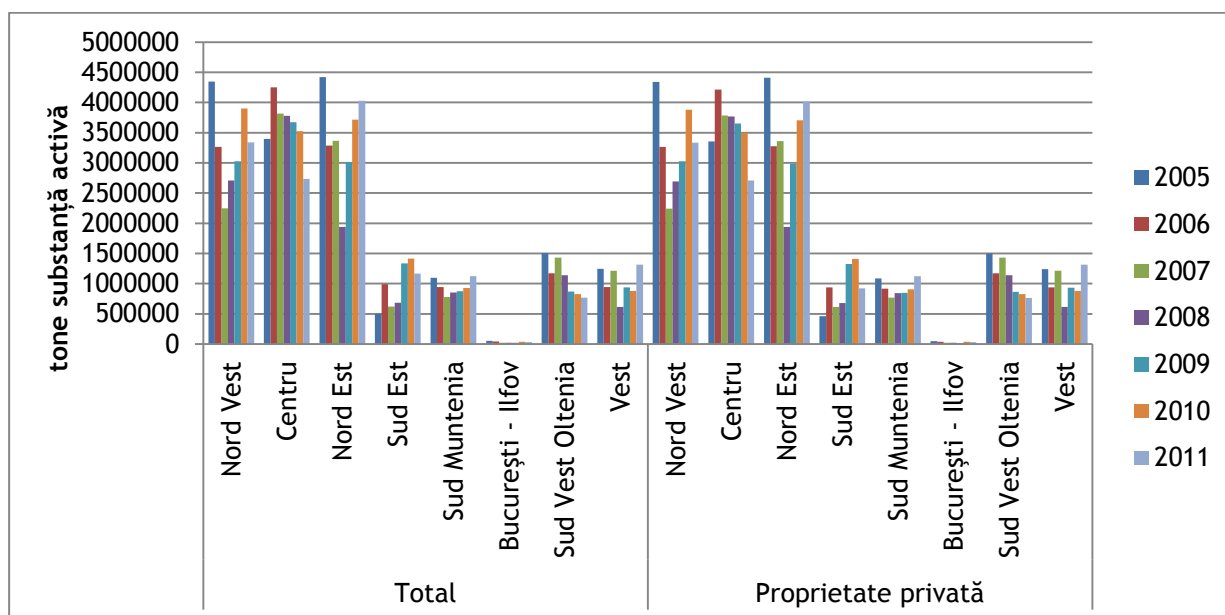
Figura nr. 354 Cantitățile de potasice folosite în agricultură, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În anul 2011, la nivel național, îngrășămintele naturale erau utilizate în proporție mult mai mare comparativ cu cele chimice, cantitatea totală fiind de 14.510.194 tone substanță activă. Din aceasta, 27,76% era folosită în regiunea Nord Est, 23% în regiunea Nord Vest și 18,85% în regiunea Centru, întrucât acestea dețineau și cele mai mari efective de bovine, de pe urma cărora se obțin cantități însemnate de gunoi de grajd. Regiunea Sud Muntenia se situa pe locul 6, utilizând doar 7,76% din cantitatea totală de îngrășămintele naturale.

Figura nr. 355 Cantitățile de îngrășăminte naturale folosite în agricultură, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

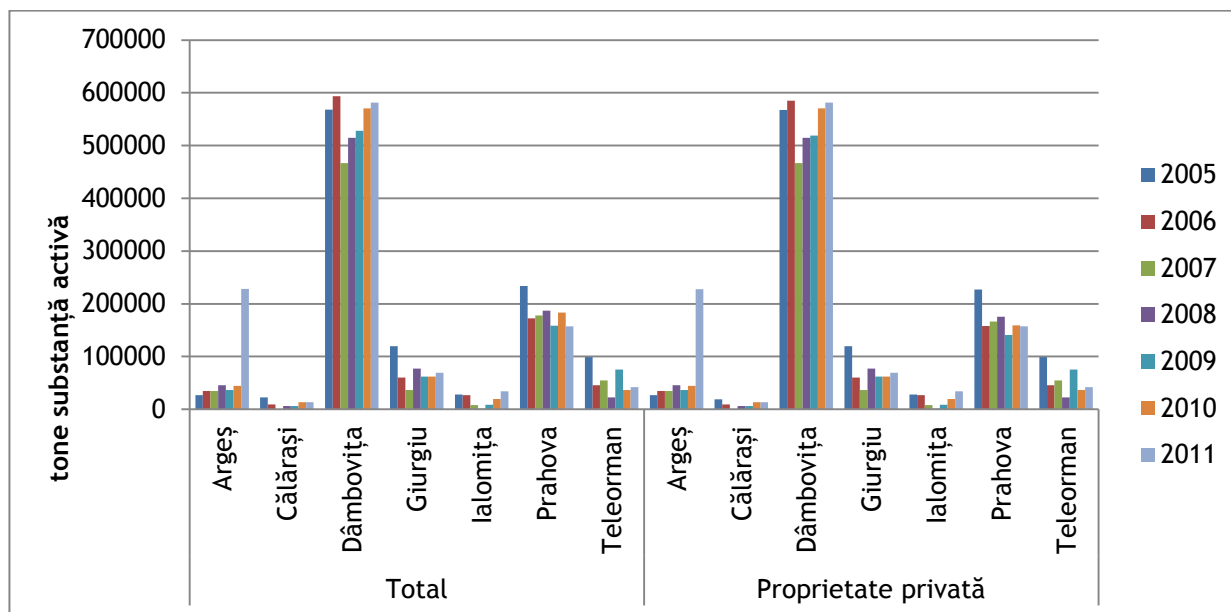

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În regiunea Sud Muntenia, îngrășămintele naturale sunt utilizate în cantități mai mari decât cele chimice, locuitorii mediului rural preferând valorificarea gunoiului de grajd și a dejecțiilor provenite de la animale. Astfel, în anul 2011, cantitatea de îngrășămintă naturală aplicată la nivelul regiunii Sud Muntenia a fost de 1.126.309 s.a., aflată în creștere comparativ cu anii precedenți. Această cantitate a aparținut în totalitate sectorului privat. Cele mai mari cantități de îngrășămintă naturală au fost utilizate în județele Dâmbovița (581.634 tone s.a.), Argeș (228.060 tone s.a.) și Prahova (157.431 tone s.a.), întrucât pe teritoriul acestor județe se întâlnesc zone montane înalte, cu suprafețe întinse de podzoluri, ce conțin elemente nefavorabile creșterii plantelor. Cantități mai reduse de îngrășămintă naturală au fost utilizate în județele Giurgiu (69.530 tone s.a.), Teleorman (42.244 tone s.a.), Ialomița (34.100 tone s.a.) și Călărași (doar 13.310 tone s.a., în acest județ preferându-se utilizarea îngrășămintelor chimice). Aplicarea gunoiului de grajd a scăzut în județele Prahova și Teleorman, județe în care a scăzut efectivul de animale mari și a crescut efectivul de oi și capre. Acestea din urmă

pășunează aproape 10 luni pe an așa încât putem vorbi despre o îngrășare naturală a pajiștilor și terenurilor pe care pășunează aceste specii.

Figura nr. 356 Cantitățile de îngrășăminte naturale folosite în agricultură, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

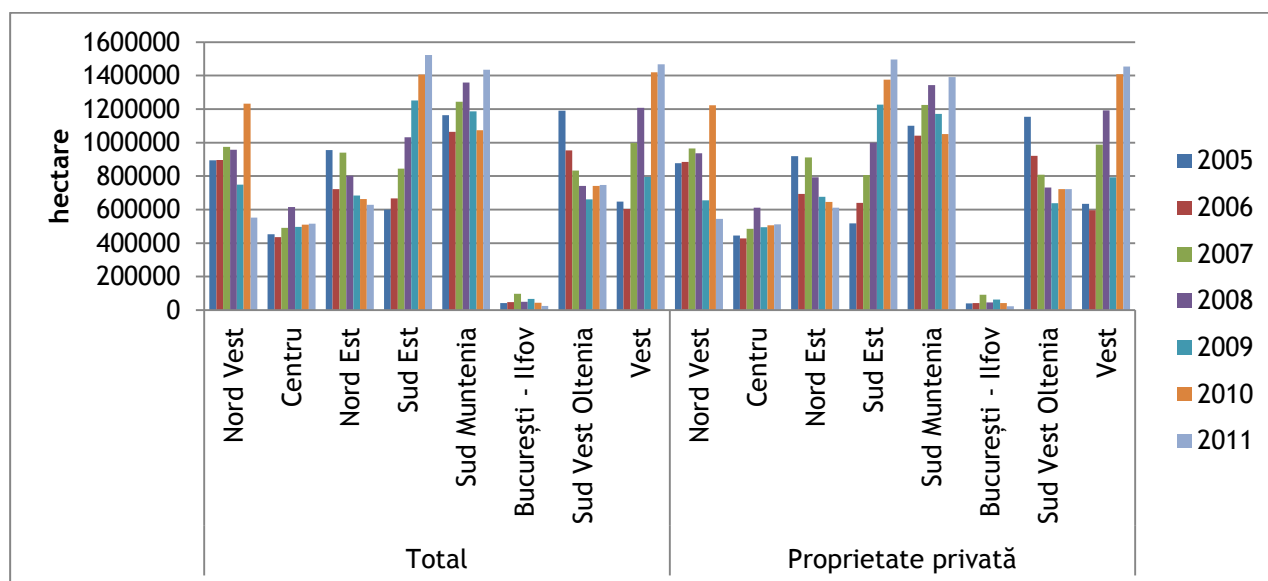

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

b) Suprafața terenurilor pe care s-au aplicat îngrășăminte chimice și naturale, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare și județe

La nivel național, suprafața terenurilor pe care s-au aplicat îngrășăminte chimice a cunoscut o extindere în perioada 2005 - 2011, ajungând la sfârșitul acestei perioade la 6.893.863 hectare (Tabelul nr.A280). În anul 2011, cele mai mari suprafețe fertilizate cu îngrășăminte chimice, se regăseau în regiunile Sud Est (1.523.244 hectare), Vest (1.467.522 hectare) și Sud Muntenia (1.434.659 hectare).

Figura nr. 357 Dinamica suprafețelor pe care s-au aplicat îngrășăminte chimice, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

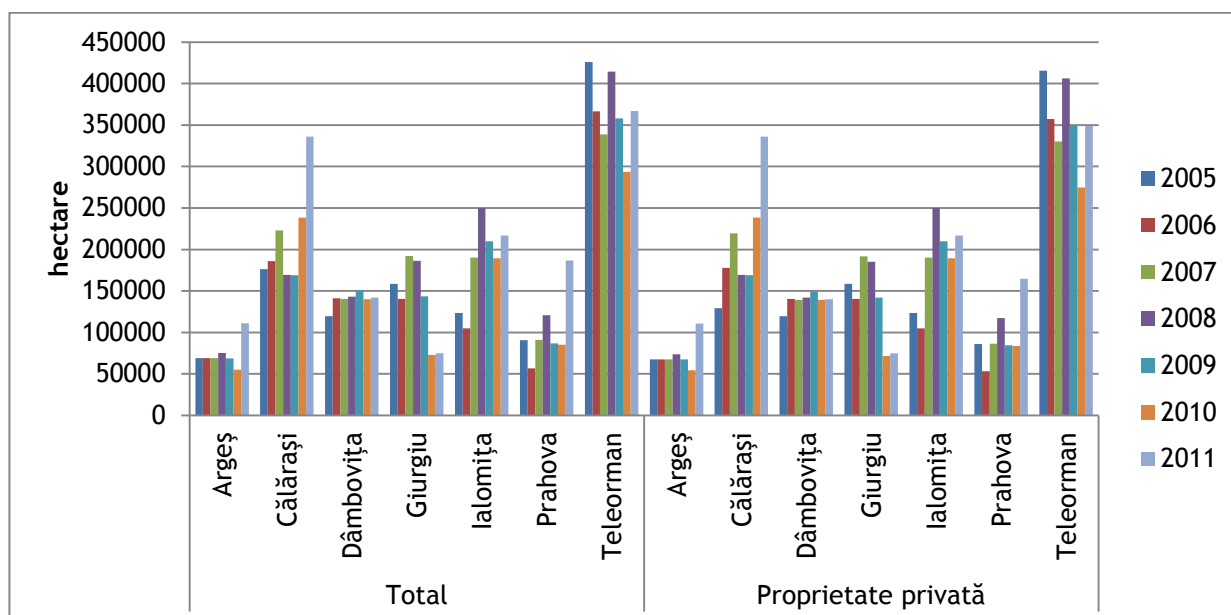

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Suprafața totală care a fost fertilizată cu îngrășăminte chimice, în regiunea Sud Muntenia, în anul 2011, a fost de 1.434.659 hectare, cu 271.018 hectare, mai mult comparativ cu anul 2005. Cele mai întinse suprafețe pe care s-au aplicat îngrășăminte chimice au fost în județele Teleorman și Călărași, care au utilizat și cele mai mari cantități de îngrășăminte. Cu excepția județelor Teleorman și Giurgiu în care suprafețele fertilizate au scăzut, în toate celelalte județe suprafețele fertilizate au crescut, din anul 2005 până în anul 2011 (în Călărași peste 40%).

În ceea ce privește aplicarea îngrășămintelor chimice pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, în anul 2011, peste 90% din suprafața fertilizată aparținea sectorului privat.

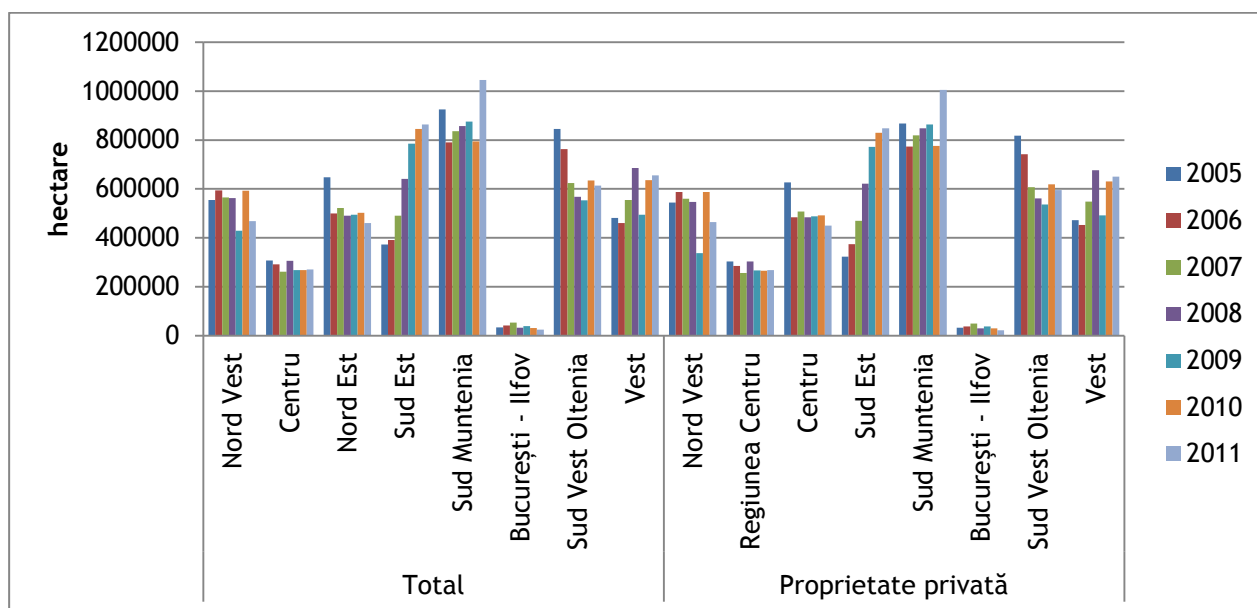
Figura nr. 358 Dinamica suprafețelor pe care s-au aplicat îngrășăminte chimice, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Întrucât în anul 2011, cele mai mari cantități de azotoase au fost folosite în regiunile Sud Muntenia și Sud Est, acestea au fost și regiunile cu cele mai mari suprafețe fertilizate cu azot. Astfel, regiunea Sud Muntenia deținea 23,76% din totalul terenurilor pe care au fost aplicate azotoase.

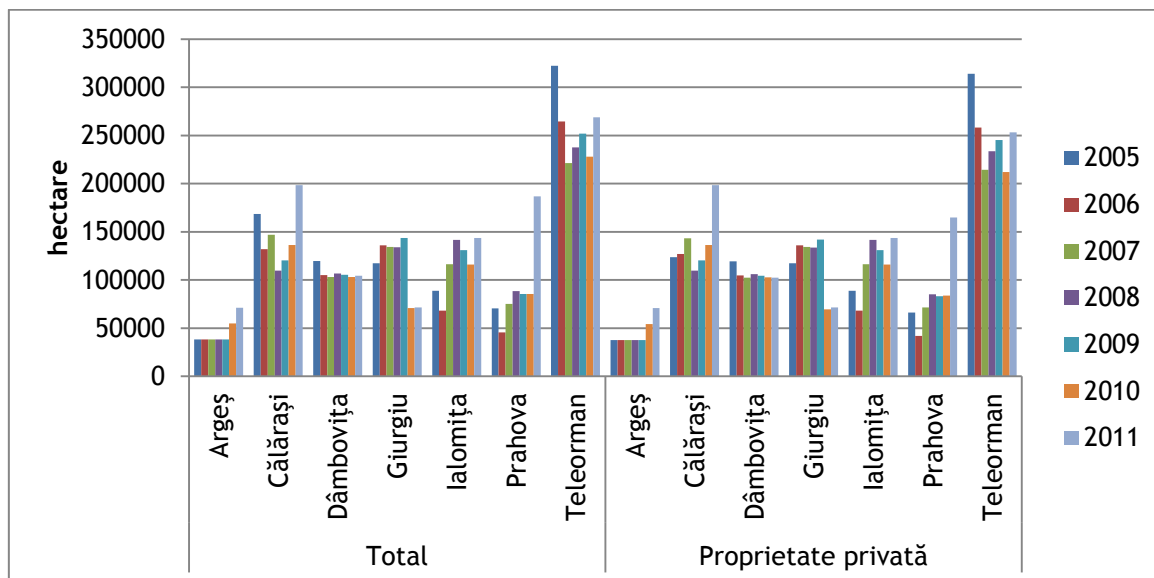
Figura nr. 359 Dinamica suprafețelor pe care s-au aplicat azotoase, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În regiunea Sud Muntenia, îngrășămintele cu azot au fost utilizate pe 1.044.818 hectare în anul 2011, cu 250 mii hectare mai mult față de anul 2010. Județul Teleorman se situa pe primul loc în ceea ce privește suprafața fertilizată cu îngrășămintă azotoasă (în anul 2005 erau fertilizate 70.600 hectare, iar în anul 2011, 186.815 hectare). Numai în județele Dâmbovița, Giurgiu și Teleorman, suprafețele fertilizate cu azot au scăzut în anul 2011 față de anul 2005. Cele mai mici suprafețe pe care s-au aplicat azotoase au fost în județele Giurgiu și Argeș (în jur de 70.000 hectare fertilizate cu azot în fiecare dintre ele).

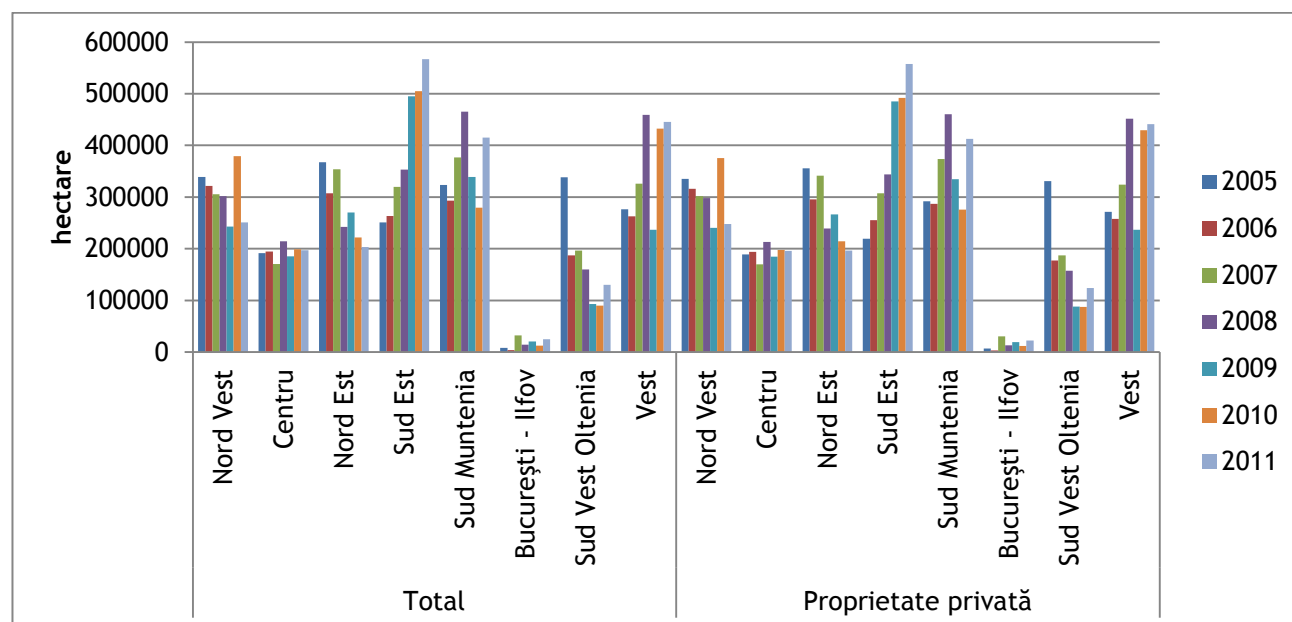
Figura nr. 360 Dinamica suprafețelor pe care s-au aplicat azotoase, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În anul 2011, cele mai întinse suprafețe fertilizate cu fosfatice au aparținut regiunilor Sud Est și Vest. Regiunea Sud Muntenia se situa pe locul 3, deținând 18,58% din totalul suprafețelor fertilizate la nivel național. Raportând cantitatea de fosfatice la suprafețele pe care au fost aplicate, se constată că în regiunea Vest se aplicau 22,54 tone de substanță activă/hectar, în vreme ce în regiunea Sud Muntenia, cantitatea de fosfatice ce revenea la un hectar de teren a fost de 20,31 tone substanță activă.

Figura nr. 361 Dinamica suprafețelor pe care au fost aplicate fosfatice, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

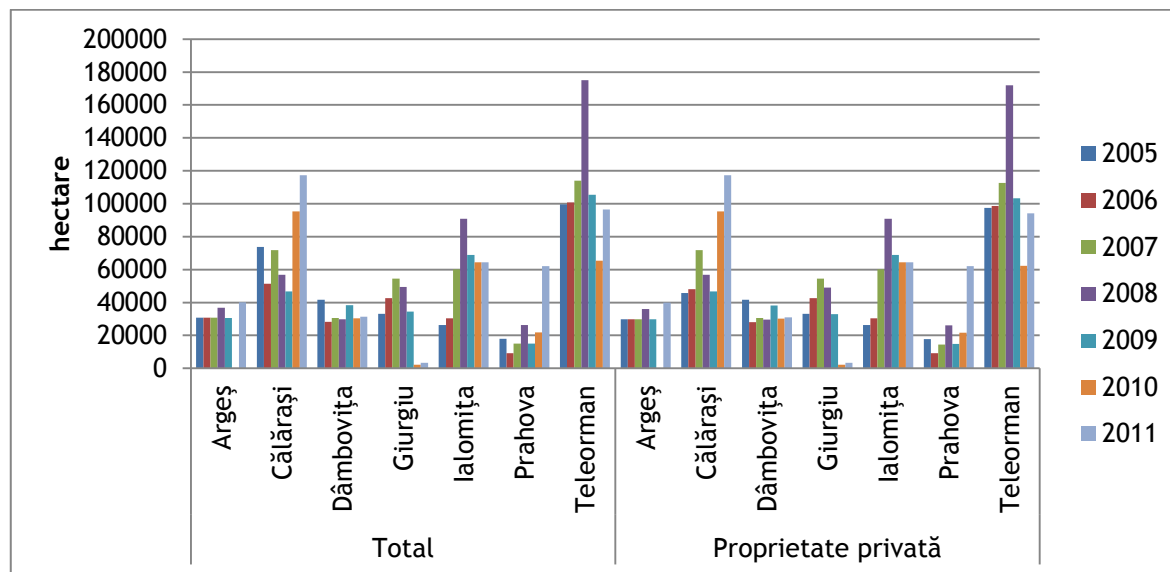

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Îngrășămintele cu fosfor la nivelul regiunii Sud Muntenia s-au aplicat, în anul 2011, pe o suprafață de 415.094 hectare, mai mult cu 135.299 hectare, comparativ cu anul 2010. Cele mai mari suprafețe pe care s-a aplicat fosfor au fost în județele Călărași (117.320 hectare) și Teleorman (96.401 hectare). Județele Ialomița și Prahova au înregistrat valori aproximativ egale ale suprafețelor fertilizate cu fosfatice (64.437 hectare, respectiv 62.161 hectare). În județul Argeș s-a aplicat fosfor pe o suprafață de 40.100 hectare.

O creștere semnificativă în utilizarea acestui tip de îngrășământ chimic s-a înregistrat, în intervalul de timp 2005 - 2011, la nivelul județelor Călărași, Prahova și Ialomița iar o scădere semnificativă s-a înregistrat în județul Giurgiu. De asemenea, în județele Teleorman și Dâmbovița, suprafețele pe care s-a aplicat azot au scăzut în anul 2011, comparativ cu anul 2005.

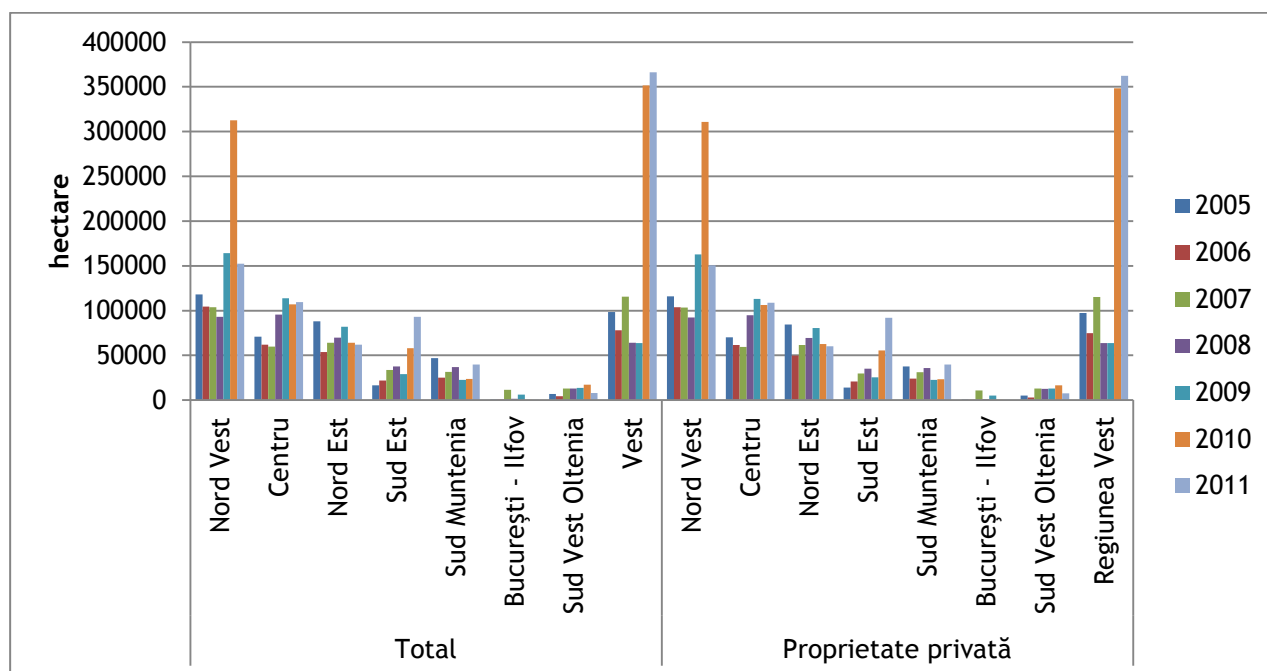
Figura nr. 362 Dinamica suprafețelor pe care s-au aplicat fosfatice, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Aproximativ jumătate din suprafața terenurilor pe care s-au aplicat potasice aparține regiunii Vest (44,08%). Regiunea Sud Muntenia se situează pe poziția a șasea, cu 39.888 hectare, suprafețe mai mici fertilizate cu potasiu regăsindu-se în regiunile Sud Vest Oltenia și București - Ilfov. De asemenea, singurele regiuni în care suprafețele pe care se aplicau potasice s-au redus, au fost Nord Est, Sud Muntenia și București - Ilfov.

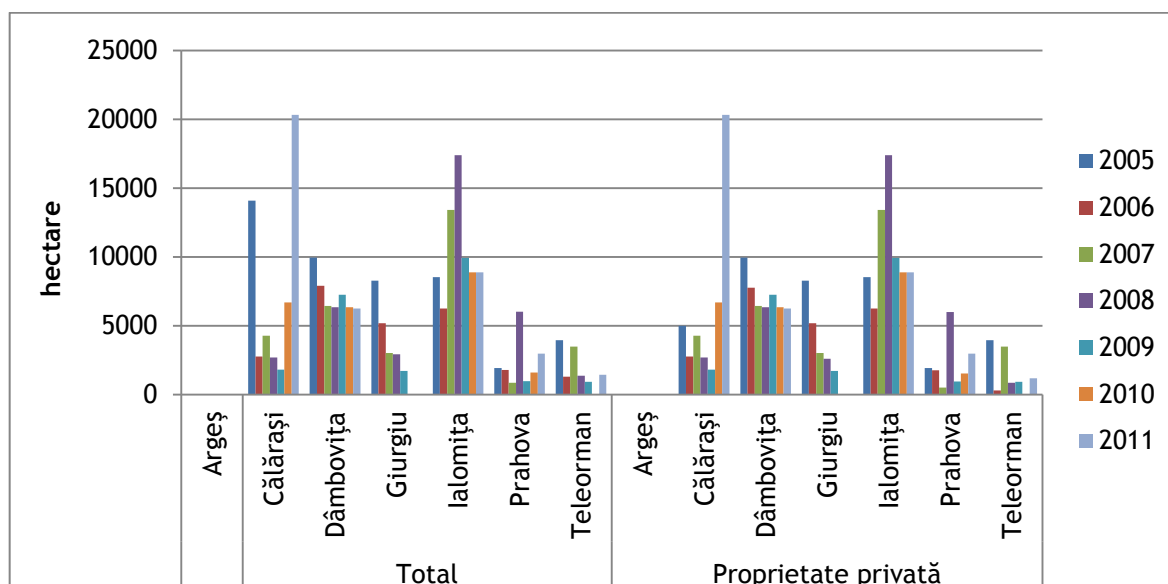
Figura nr. 363 Dinamica suprafețelor pe care s-au aplicat potasice, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Suprafața fertilizată cu potasiu în regiunea Sud Muntenia a fost în anul 2011 de 39.888 hectare, mai puțin cu 6.800 hectare față de anul 2005. Pe suprafețele agricole din județul Argeș nu au fost aplicate acest fel de îngrășăminte în perioada 2005 - 2011, iar în județul Giurgiu nu s-au aplicat în anii 2010 și 2011, deși în anul 2005 se aplicau pe 8.276 hectare. Singurul județ în care se aplicau potasice pe suprafețe de peste 20 mii hectare a fost Călărași.

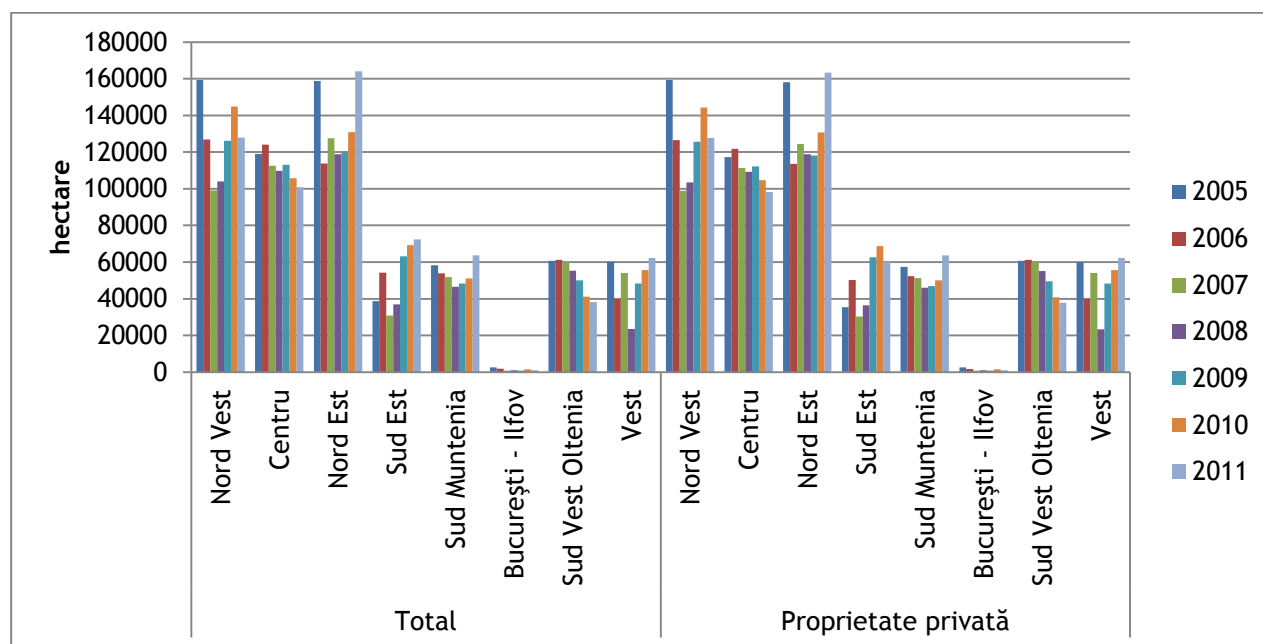
Figura nr. 364 Dinamica suprafețelor pe care s-au aplicat potasice, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivel național, suprafața pe care s-a aplicat îngrășăminte chimice a fost mult mai extinsă comparativ cu cea fertilizată cu îngrășăminte naturale, deși cantitatea de îngrășăminte naturale a fost mai mare. Se deduce astfel, că proporția de îngrășăminte chimice care trebuie să revină la un hectar de teren este mai mică, iar cantitățile aplicate trebuie să respecte un raport optim, dacă rezultatele urmărite se doresc a fi atinse. Cele mai întinse suprafețe fertilizate cu îngrășăminte organice se regăseau, în anul 2011, în regiunile Nord Est și Nord Vest, unde bovinele erau crescute într-un număr mai mare. Regiunea Sud Muntenia se situa pe poziția a cincea, deținând 10,10% din totalul suprafețelor fertilizate cu îngrășăminte naturale la nivel național.

Figura nr. 365 Dinamica suprafețelor pe care s-au aplicat îngrășăminte naturale, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

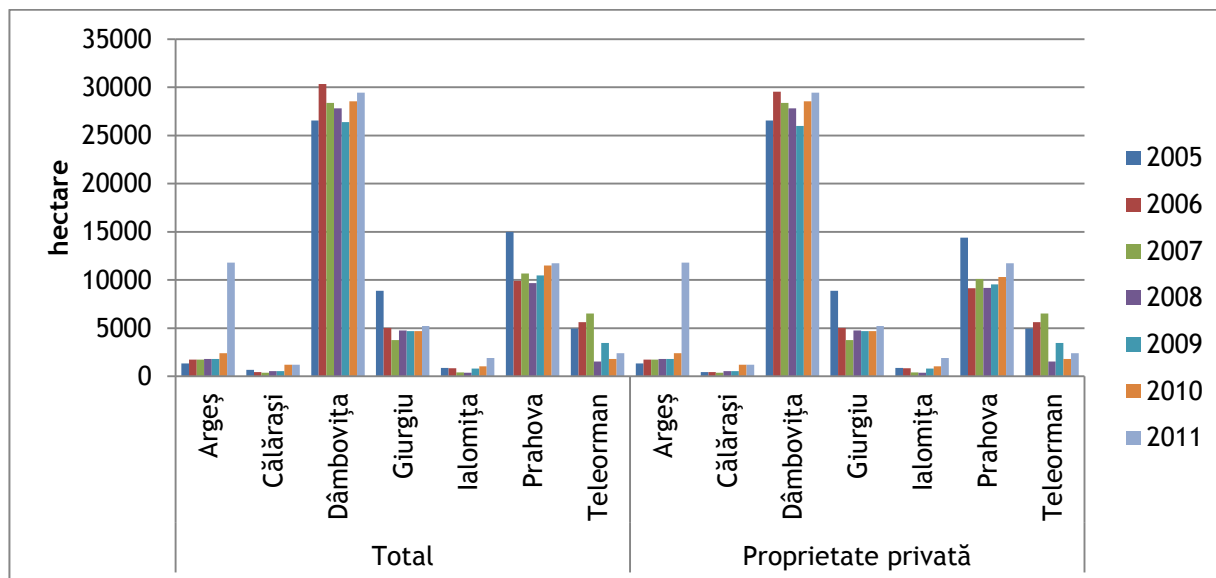

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În regiunea Sud Muntenia, în anul 2011, îngrășămintele naturale s-au aplicat pe 63.691 hectare, în creștere față de anul 2005 cu 5.400 hectare. 46,22% din suprafețele fertilizate cu îngrășăminte naturale au aparținut județului Dâmbovița, 18,53% județului Argeș și 18,43% județului Prahova. Se constată așadar că îngrășămintele naturale se utilizează cu precădere pe teritoriul județelor din nordul regiunii, unde creșterea animalelor reprezintă o activitate economică tradițională.

Analiza evoluției acestui indicator în perioada 2005 - 2011, evidențiază faptul că o creștere semnificativă a suprafețelor fertilizate cu îngrășăminte naturale s-a înregistrat în județul Argeș (de la 1.350 hectare în anul 2005 la 11.802 hectare în anul 2011), iar scăderi s-au remarcat în județele Teleorman, Prahova și Giurgiu.

Figura nr. 366 Dinamica suprafețelor pe care s-au aplicat îngrășăminte naturale, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

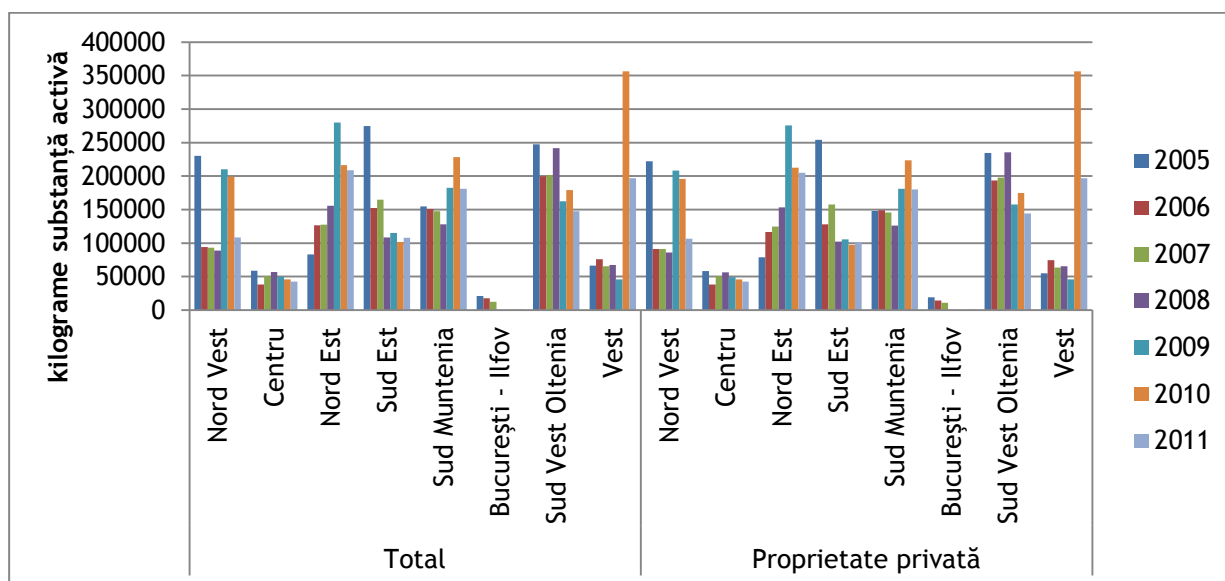
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

c) Cantitatea de pesticide aplicate în agricultură, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare și județe

Pesticidele reprezintă substanțe chimice utilizate pentru tratarea culturilor împotriva dăunătorilor. Principalele tipuri de pesticide sunt insecticidele, fungicidele și erbicidele, folosite pentru combaterea insectelor, ciupercilor parazite, respectiv combaterea buruienilor. Utilizarea în exces a pesticidelor are efecte negative asupra sănătății, astfel încât acestea trebuie aplicate în limitele admise.

Cantitatea totală de insecticide aplicată, la nivel național, în anul 2011, a fost de 993.324 kilograme substanță activă, din care 21% a fost aplicată în regiunea Nord Est și 19,79% în regiunea Vest (Tabelul nr.A282). Regiunea Sud Muntenia se situa pe locul 3, deținând 18,21% din cantitatea totală de insecticide, însemnând 180.912 kilograme substanță activă. De altfel, aceste trei regiuni, în care s-au folosit cele mai mari cantități de insecticide, au fost și singurele care au înregistrat o creștere a acestor cantități în anul 2011, comparativ cu anul 2005.

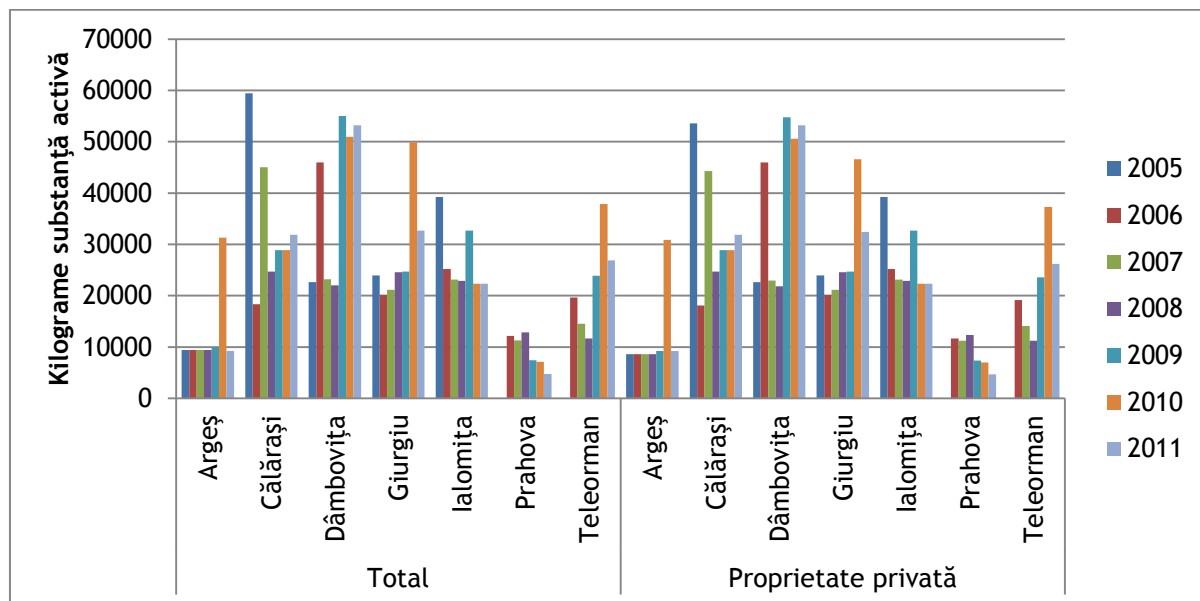
Figura nr. 367 Cantitățile de insecticide aplicate în agricultură, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În Tabelul nr. A283 sunt prezentate cantitățile de insecticide aplicate la nivelul regiunii Sud Muntenia în perioada 2005 - 2011 atât per total, cât și în sectorul agricol privat. Se constată că folosirea acestor substanțe chimice a fost în creștere la nivel regional (de la 154.725 kg s.a în anul 2005 la 180.912 kg s.a în anul 2011). Cele mai mari cantități de insecticide au fost utilizate în anul 2011 în județele Dâmbovița (53.220 kg s.a.), Giurgiu (32.666 kg s.a.) și Călărași (31.896 kg s.a.). În același an, cantități mari de insecticide s-au utilizat și în județele Teleorman (26.866 kg s.a.) și Ialomița (22.317 kg s.a.). Cantități reduse de insecticide au fost utilizate în județele Argeș (9.227 kg s.a.) și Prahova (4.720 kg s.a.).

Figura nr. 368 Cantitatea de insecticide aplicată în regiunea Sud Muntenia, pe forme de proprietate și județe (2005 - 2011)

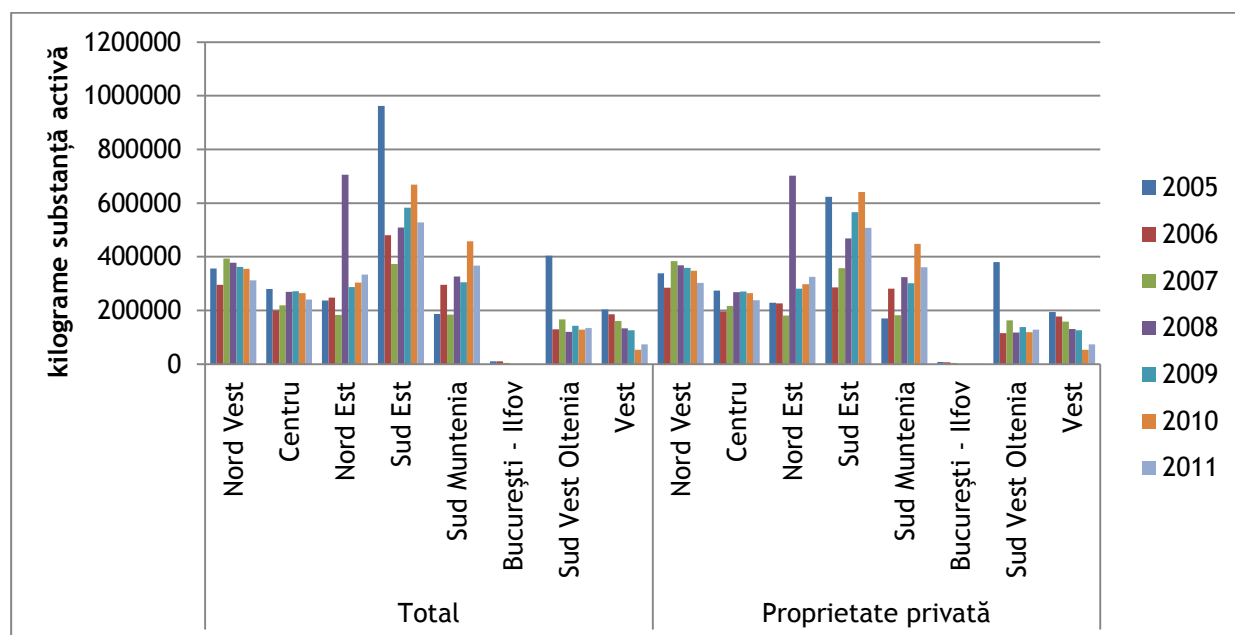

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În România, în anul 2011, cea mai mare cantitate de fungicide a fost aplicată în regiunea Sud Est (528.078 kg s.a.), regiunea Sud Muntenia ocupând poziția a doua, cu o cantitate de 367.495 kg s.a. Analizând evoluția acestui indicator în perioada 2005 - 2011, se constată, în general, o tendință de scădere a acestuia, singurele regiuni în care s-a înregistrat o creștere fiind Sud Muntenia și Nord Est.

Din cantitatea totală de fungicide utilizată la nivel național în anul 2011, 97,35% aparținea proprietății private.

Figura nr. 369 Cantitatea de fungicide aplicată în agricultură, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

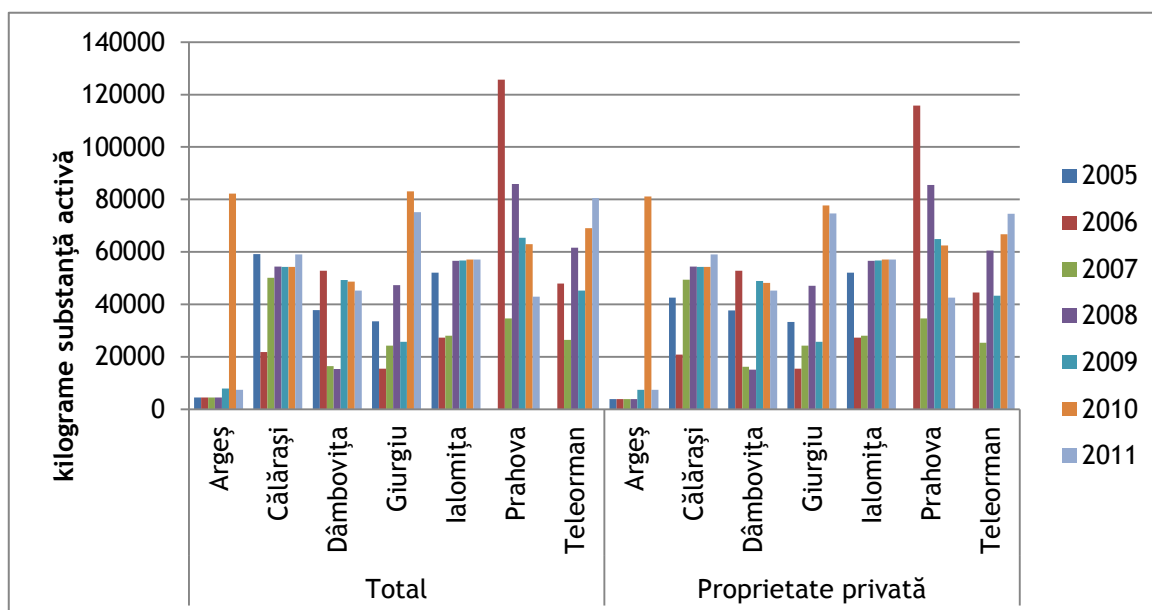

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Pentru prevenirea îmbolnăvirii culturilor agricole cu diverși fungi, s-a utilizat la nivel de regiune o cantitate dublă de fungicide în anul 2011 (367.495 kg s.a) comparativ cu anul 2005 (187.294 kg s.a). Cele mai mari cantități de fungicide au fost aplicate în județele Teleorman (80.507 kg s.a în anul 2011 comparativ cu anul 2005 când s-au aplicat doar 44 kg. s.a) și Giurgiu (75.176 kg s.a aplicate în anul 2011 comparativ cu anul 2005, cu numai 33.499 kg s.a fungicid). O situație aparte se remarcă în cazul județului Prahova. Aici, în anul 2005 nu s-au aplicat fungicide, în anul 2006 s-a aplicat cea mai mare cantitate pe regiune (125.729 kg s.a) iar în anul 2011 cantitatea aplicată s-a redus până la 43.000 kg s.a. (însemnând cea mai redusă cantitate înregistrată la nivel de regiune). Cantități reduse de fungicide s-au aplicat în anul 2011 și în județele Dâmbovița (45.240 kg s.a.) și Argeș (7.414 kg s.a.). În județele Călărași și Ialomița cantitatea de fungicide utilizată în anul 2011 s-a situat în jurul valorii de 58.000 kilograme substanță activă.

Figura nr. 370

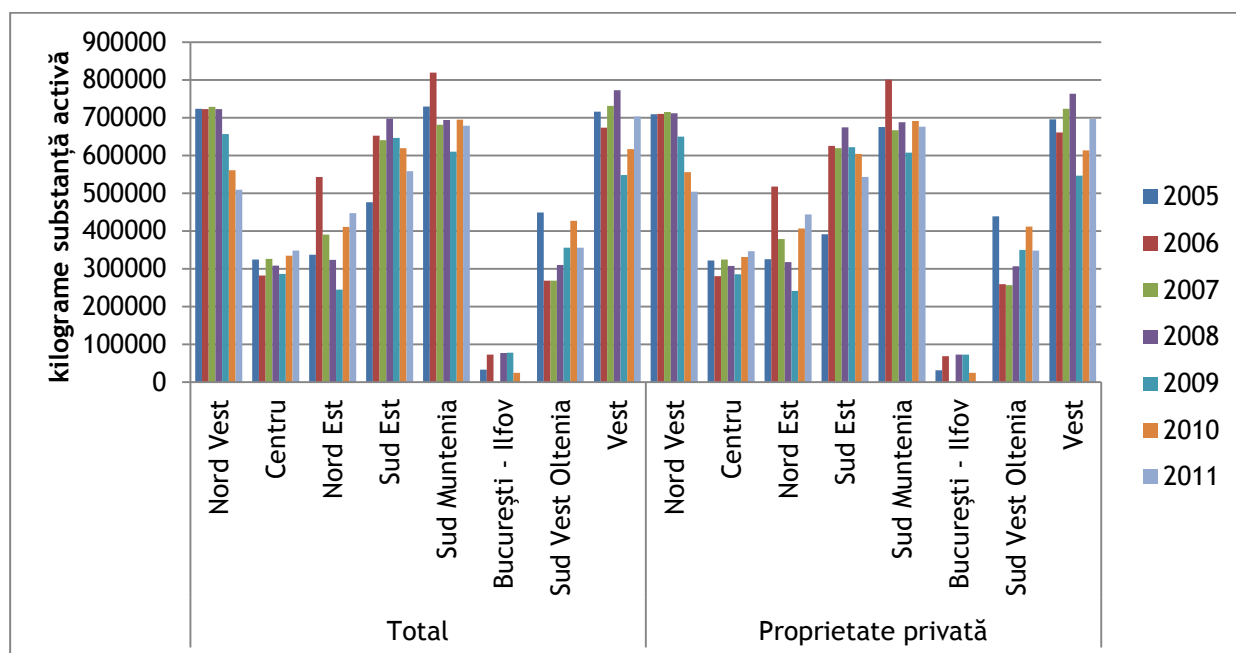
Cantitatea de fungicide aplicată pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În anul 2011, la nivel național, regiunea Sud Muntenia deținea poziția a doua în ceea ce privește cantitatea de erbicide aplicată în agricultură (678.511 kilograme s.a.), după regiunea Vest (703.159 kilograme s.a.). În aceste regiuni, peste 99% din cantitatea de erbicide a aparținut proprietății private.

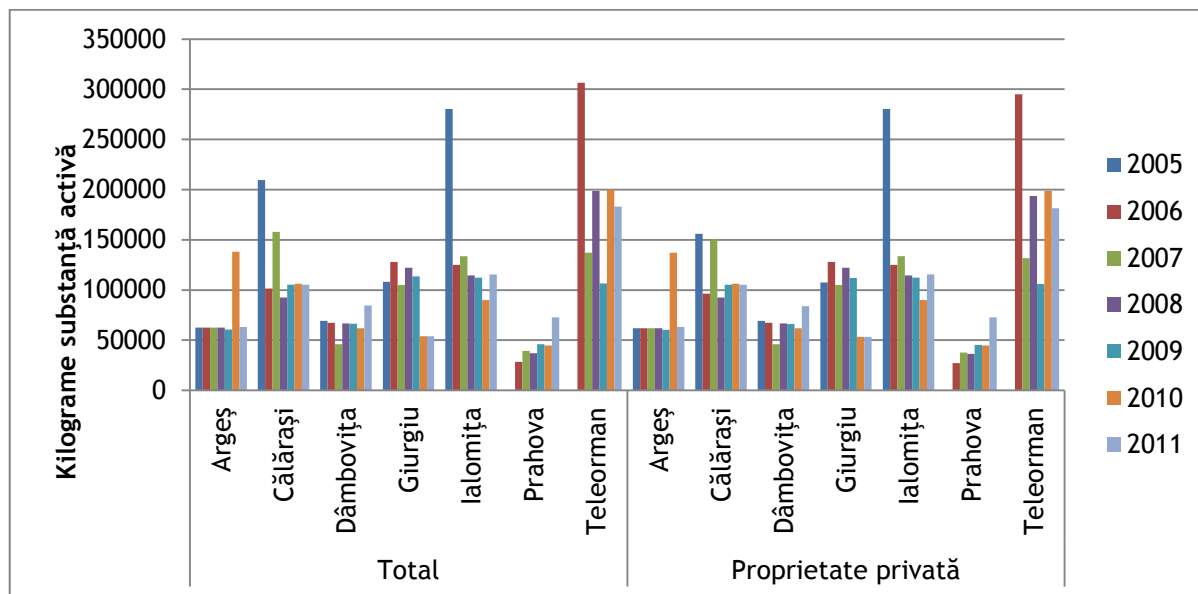
Figura nr. 371 Cantitatea de erbicide aplicată în agricultură, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Cantitatea de erbicide aplicate la nivelul regiunii Sud Muntenia, în anul 2011, a fost de 678.511 kg s.a., în scădere comparativ cu anul 2005. Cea mai mare cantitate de erbicide a fost utilizată în județele Teleorman (183.207 kg s.a.), Ialomița (115.460 kg s.a.) și Călărași (105.297 kg s.a.). Cantități mai mici de erbicide s-au aplicat în județele Dâmbovița (84.688 kg s.a.), Prahova (72.661 s.a.), Argeș (63.321 kg s.a.) și Giurgiu (53.877 kg s.a.).

Figura nr. 372 Cantitatea de erbicide aplicată, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

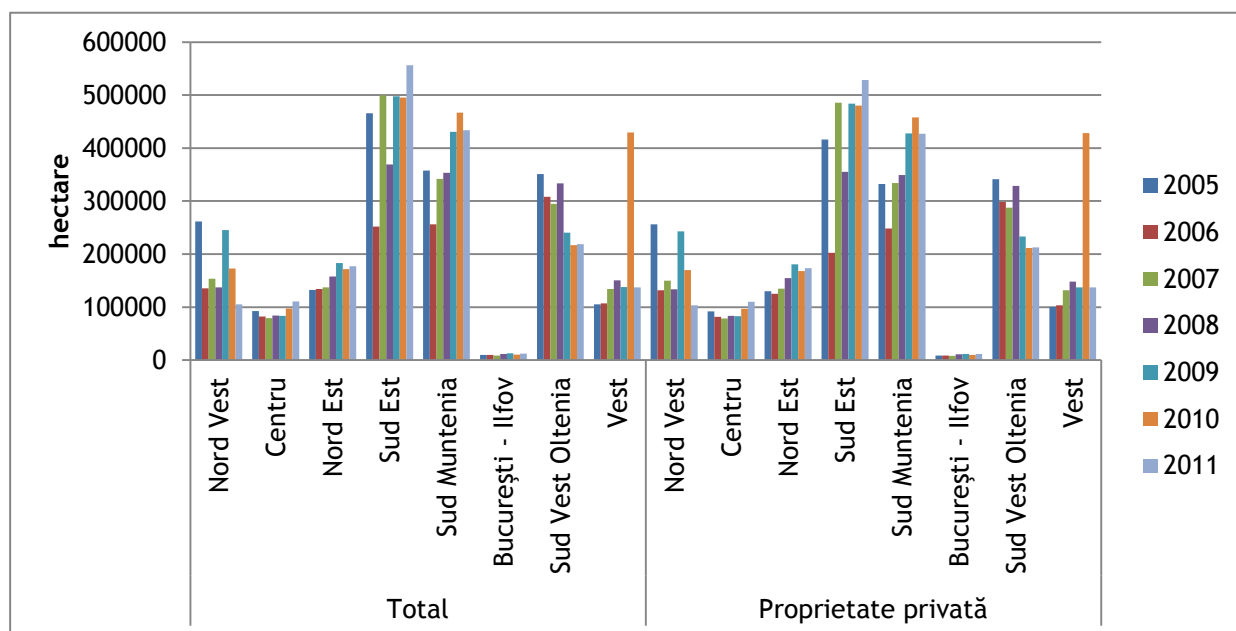
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

d) Suprafața terenurilor pe care s-au aplicat pesticide, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare și județe

Mărimea suprafețelor tratate cu pesticide la nivel național depinde pe de o parte de cantitățile totale de pesticide utilizate de fiecare regiune în parte, iar pe de altă parte de dozarea acestora în funcție de rezultatele urmărite și de culturile asupra cărora se acționează.

În anul 2011, în România, din totalul de 1.750.803 hectare pe care s-au aplicat insecticide, 31,76% au aparținut regiunii Sud Est și 24,78% regiunii Sud Muntenia, care se situa așadar pe locul 2 (Tabelul nr.284). Se constată, analizând evoluția indicatorului în perioada 2005 - 2011, o tendință de extindere a suprafețelor tratate cu insecticide, singurele excepții fiind înregistrate în regiunile Nord Vest și Sud Vest Oltenia, unde în anul 2011, s-au redus suprafețele pe care se aplicau insecticide, comparativ cu anul 2005.

Figura nr. 373 Dinamica suprafețelor pe care s-au aplicat insecticide, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

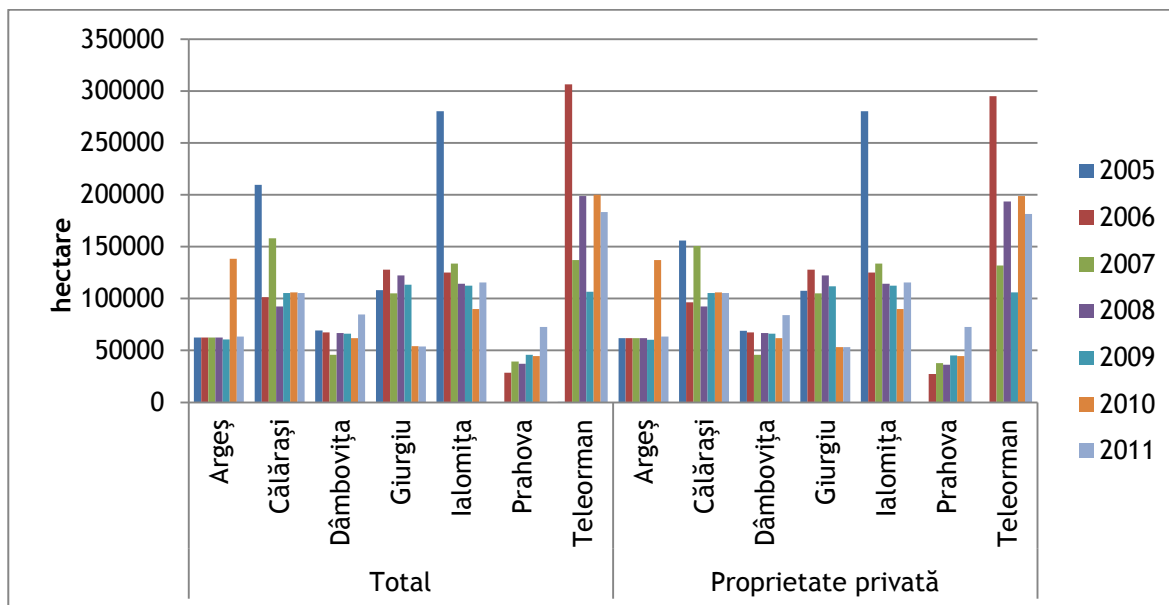
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Situația suprafețelor de terenuri din regiunea Sud Muntenia pe care s-au aplicat pesticide poate fi consultată în cadrul Tabelului nr. A285. Analiza evoluției suprafețelor tratate cu pesticide, evidențiază, la nivelul regiunii, o creștere a acestor suprafețe în anul 2011, comparativ cu anul 2005.

În anul 2011, în regiunea Sud Muntenia, suprafața totală pe care s-a aplicat pesticide a fost de 1.784.988 hectare. Din aceasta, suprafața cu erbicide a reprezentat 50,21%, suprafața cu fungicide 25,48%, iar cea cu insecticide 24,30%. Se constată așadar, că principala problemă a culturilor, care a necesitat intervenții din partea fermierilor, a fost infestarea cu buruieni.

Cele mai mari suprafețe pe care s-au aplicat insecticide, în regiunea Sud Muntenia, în anul 2011, au aparținut județelor Teleorman (106.856 hectare) și Călărași (106.320 hectare). Județele Dâmbovița, Argeș și Prahova, au utilizat insecticide pe suprafețe mai restrânse: de 23.220 hectare, 22.500 hectare, respectiv 15.230 hectare. Suprafețele pe care s-au aplicat insecticide au cunoscut în anul 2011, comparativ cu anul 2005, o tendință generală de extindere, cu excepția suprafețelor din județele Dâmbovița și Prahova, unde tendința a fost de reducere.

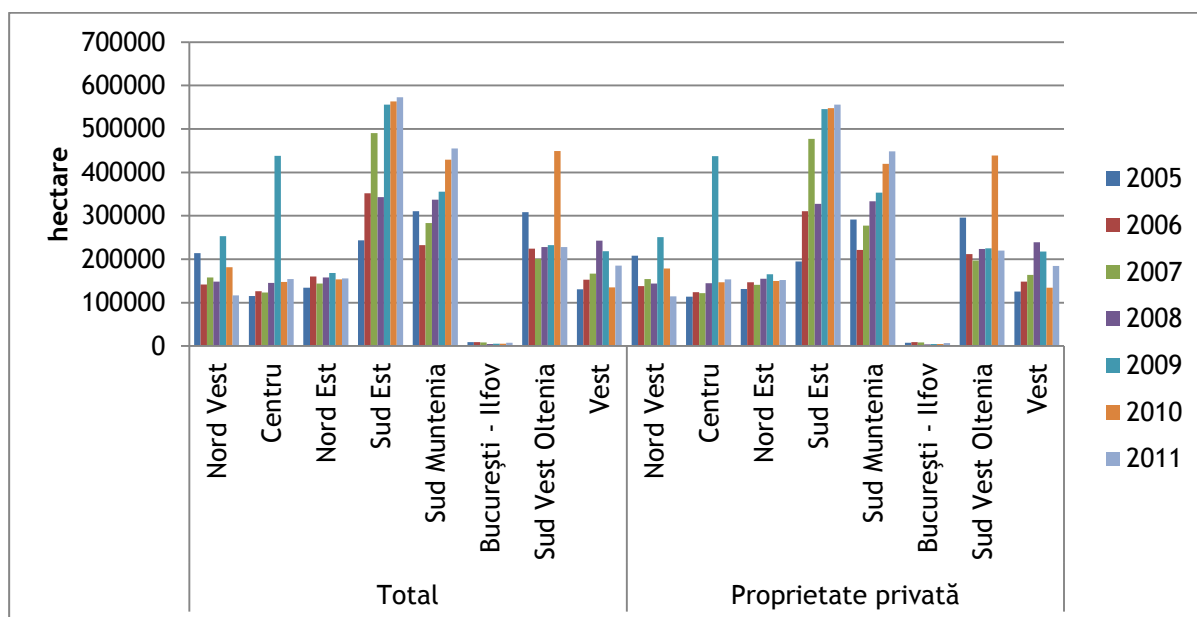
Figura nr. 374 Dinamica suprafețelor pe care s-au aplicat insecticide, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În România, suprafața totală tratată cu fungicide în anul 2011 era de 1.875.748 hectare, fiind în scădere comparativ cu anul 2010, dar în creștere față de anul 2005. Cele mai mari suprafețe tratate cu fungicide se regăseau în anul 2011, în regiunea Sud Est (572.707 hectare), urmată de regiunea Sud Muntenia (454.893 hectare, în creștere comparativ cu anul 2010). Regiunile în care fungicidele au fost aplicate pe suprafețe reduse au fost, pe lângă București - Ilfov, Nord Vest și Centru.

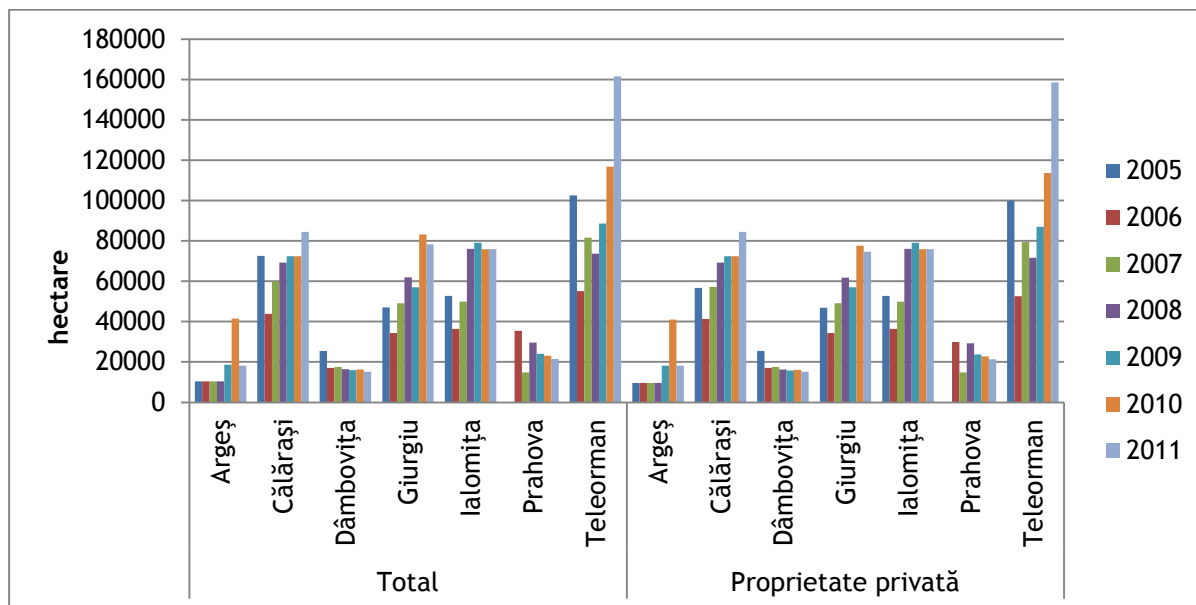
Figura nr. 375 Dinamica suprafețelor pe care s-au aplicat fungicide, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Cele mai mari suprafețe tratate cu fungicide, în anul 2011, s-au înregistrat în județele Teleorman (161.524 hectare) și Călărași (84.400 hectare). De asemenea, în județele Giurgiu și Ialomița, s-au aplicat fungicide pe suprafețe relativ mari de terenuri: 78.252 hectare, respectiv 75.937 hectare. În județele Prahova, Argeș și Dâmbovița, fungicidele au fost utilizate în cantități mai mici, prin urmare și pe suprafețe mai restrânse.

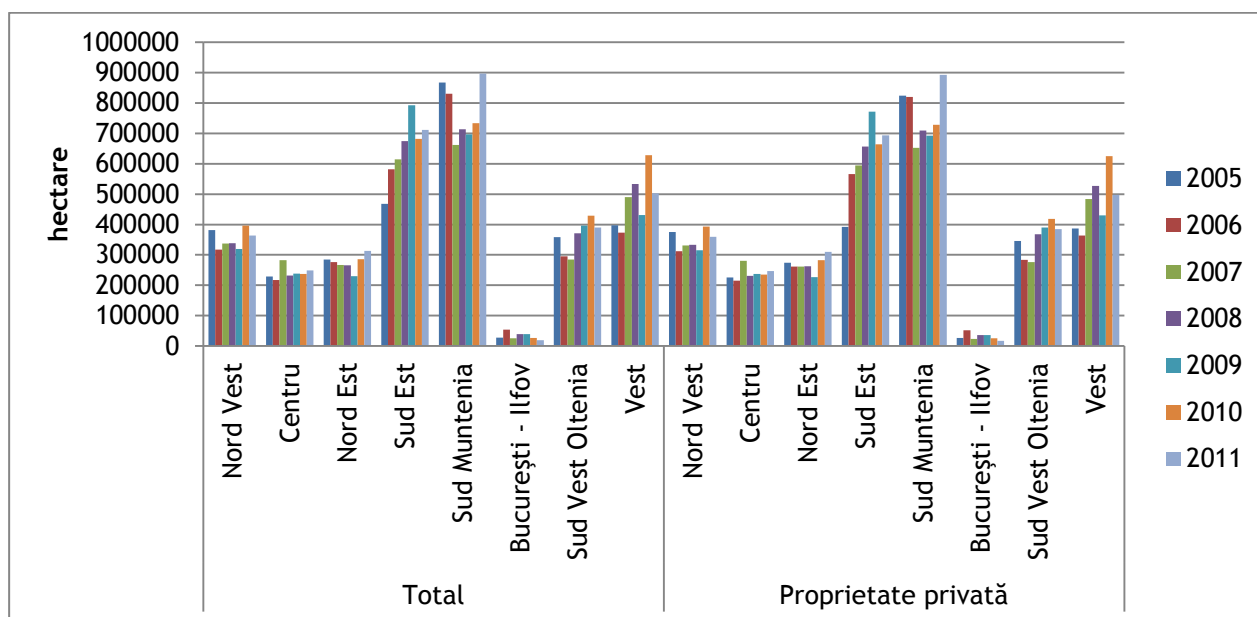
Figura nr. 376 Dinamica suprafețelor pe care s-au aplicat fungicide, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivel național, în anul 2011, regiunea Sud Muntenia deținea cele mai întinse suprafețe pe care s-au aplicat erbicide, acestea reprezentând 26,03% din suprafața totală tratată cu erbicide în România. Cele mai reduse suprafețe tratate cu erbicide au aparținut regiunilor București - Ilfov și Centru.

Figura nr. 377 Dinamica suprafețelor pe care s-au aplicat erbicide, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

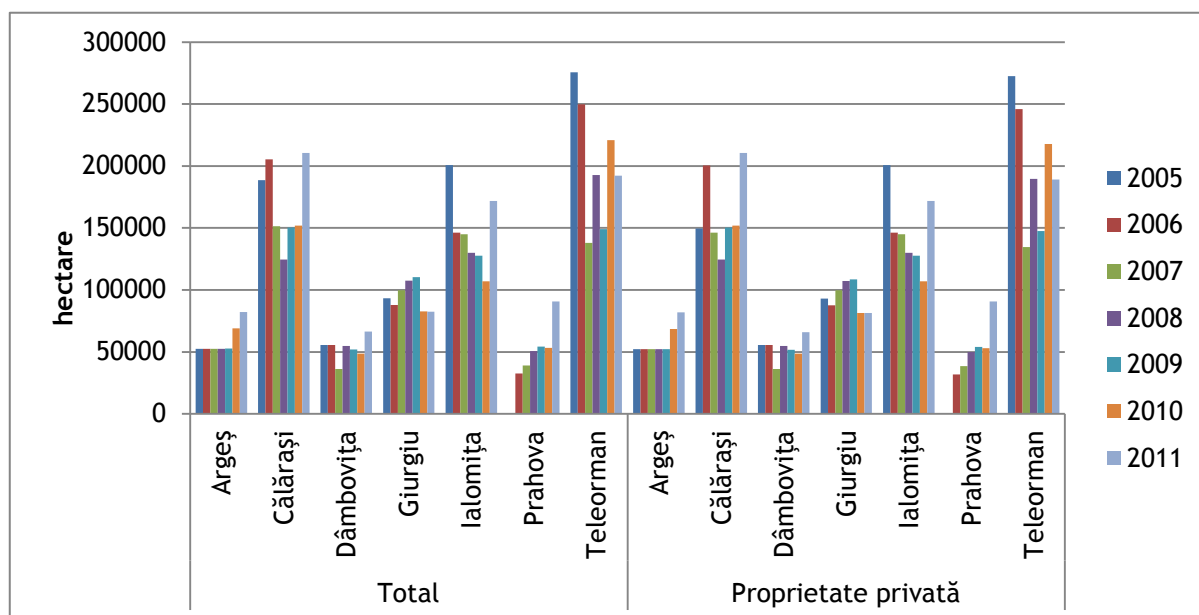

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Din totalul de 896.318 hectare pe care s-au aplicat erbicide, în anul 2011, în regiunea Sud Muntenia, 23,50% au aparținut județului Călărași, 21,44% județului Teleorman, 19,17% județului Ialomița, 10,13% județului Prahova, 9,20% județului Giurgiu, 9,16% județului Argeș și 7,40% județului Dâmbovița.

În ceea ce privește evoluția suprafețelor tratate cu erbicide, se constată că cele mai mari creșteri au fost înregistrate în anul 2011, comparativ cu anul 2005, în județele Prahova, Argeș și Călărași.

Figura nr. 378 Dinamica suprafețelor pe care s-au aplicat erbicide, pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Concluziile subcapitolului 5.8.

În vederea realizării unei producții cât mai profitabile la nivelul regiunii Sud Muntenia, este necesară fertilizarea culturilor cu îngrășăminte chimice sau naturale, însă dozarea acestora nu trebuie realizată întâmplător, ci trebuie să țină cont de condițiile pedoclimatice și de specificul fiecărui tip de plantă. Aplicarea îngrășămintelor trebuie făcută într-un mod cât mai rațional, astfel încât impactul pe termen lung asupra calității solurilor și asupra mediului înconjurător în general, să fie cât mai redus.

În anul 2011, cantitatea de îngrășăminte chimice utilizată în agricultură a fost în creștere comparativ cu anul 2005, evidențiind interesul locuitorilor mediului rural pentru obținerea unor producții cât mai ridicate. Județele care au utilizat cele mai mari cantități de îngrășăminte chimice au fost Călărași și Teleorman, iar județele cu cele mai mici cantități de îngrășăminte chimice aplicate în agricultură au fost Giurgiu și Argeș.

Pe teritoriul regiunii Sud Muntenia, îngrășămintele naturale sunt utilizate în cantități mai mari decât cele chimice. Cele mai extinse suprafețe fertilizate cu acest tip de îngrășămintă se regăseau, în anul 2011, în județele din nordul regiunii (Dâmbovița, Prahova și Argeș), unde creșterea animalelor reprezintă una dintre principalele activități agricole, în urma căreia rezultă o cantitate mare de gunoi de grajd, ce este valorificată pentru îmbunătățirea productivității terenurilor agricole.

În ceea ce privește cantitatea totală de pesticide utilizată în regiunea Sud Muntenia în anul 2011, din analiza datelor se constată o creștere a utilizării pesticidelor în anul 2011, comparativ cu anul 2005, dar o scădere față de anul 2010. Din totalul de pesticide, cea mai mare parte este reprezentată de erbicide, utilizate de fermieri pentru combaterea buruienilor.

5.9. Îmbunătățiri funciare: existente și necesar

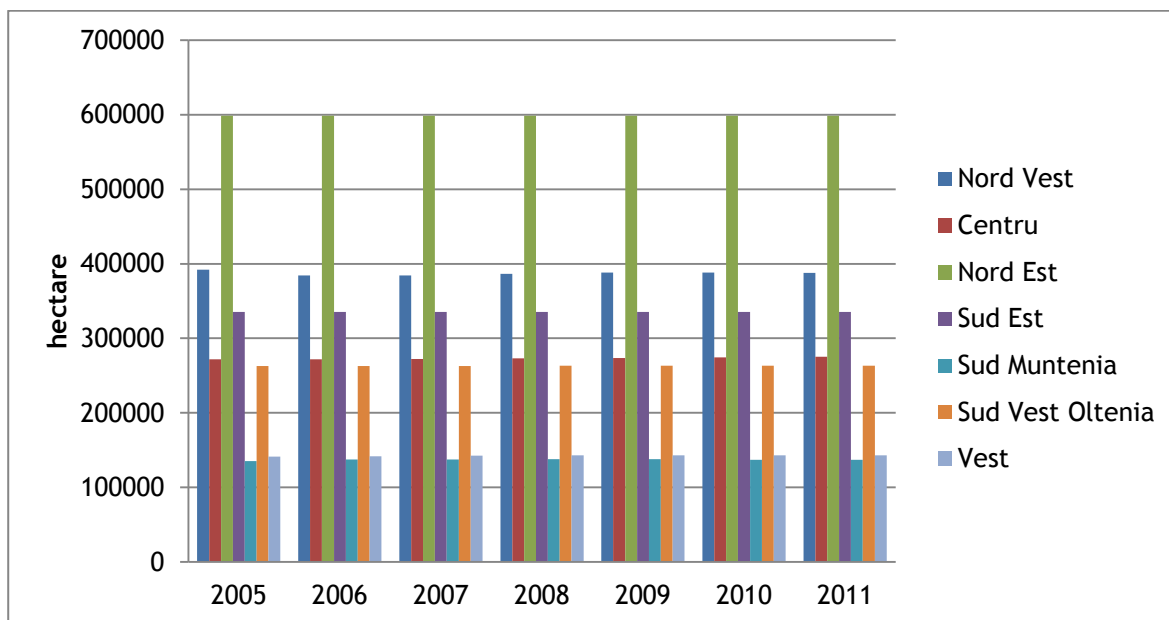
a) Suprafața agricolă supusă lucrărilor de combatere a eroziunii solurilor

Din Tabelul nr. A286, se poate constata că, la nivelul celor 8 regiuni de dezvoltare ale României, în perioada 2005 - 2011, regiunea în cadrul căreia s-a înregistrat cea mai întinsă suprafață supusă lucrărilor de combatere a eroziunii solurilor și de ameliorare a terenurilor, a fost regiunea Nord Est. Pe locul doi, la nivel național, în perioada 2005 - 2011, din punct de vedere al dimensiunii suprafeței supuse lucrărilor de combatere a eroziunii solurilor și de ameliorare a terenurilor, se afla regiunea Nord Vest, iar pe locul trei regiunea Sud Est.

Regiunea Sud Muntenia se afla pe locul șapte la nivel național în clasamentul referitor la dimensiunile suprafețelor supuse lucrărilor de combatere a eroziunii solurilor și de ameliorare a terenurilor, în perioada 2005 - 2011.

Pentru regiunea București - Ilfov nu au fost disponibile date în cadrul bazei de date Tempo, puse la dispoziție de către INS.

Figura nr. 379 Dinamica lucrărilor de combatere a eroziunii solurilor, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

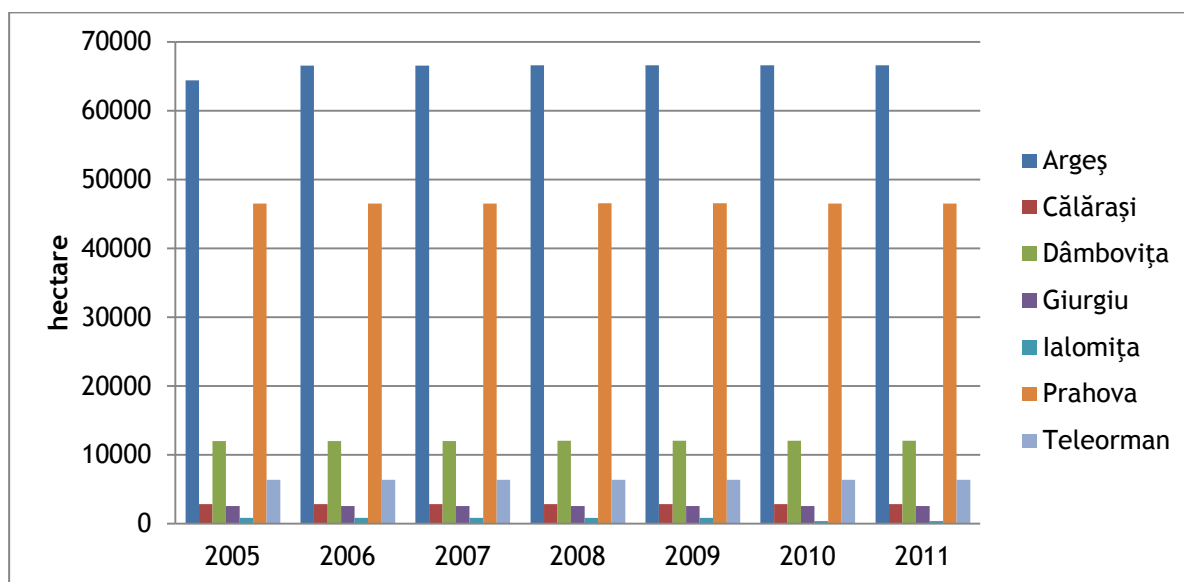
771

Regio
PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL SUD MUNTENIA

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

Din Tabelul nr. A287 se observă că, la nivelul regiunii Sud Muntenia, județele în cadrul cărora au fost executate cele mai numeroase lucrări de combatere a eroziunii solurilor, pentru a acoperi o suprafață cât mai întinsă, sunt Călărași și Ialomița. Județele mai sărace și predominant rurale, în care se practică agricultura de subzistență fără un management al solurilor adecvat, au înregistrat valori medii ale suprafețelor amenajate pentru combaterea eroziunii (Giurgiu, Teleorman). Județele a căror suprafață cuprinde zone montane într-o proporție ridicată (Prahova și Argeș), zone care nu favorizează dezvoltarea culturilor agricole, au înregistrat, pe durata întregii perioade de referință, cele mai reduse suprafețe agricole supuse lucrărilor de combatere a eroziunii și de ameliorare a terenurilor.

Figura nr. 380 Dinamica suprafeței agricole supuse lucrărilor de combatere a eroziunii și de ameliorare a terenurilor, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

b) Amenajări pentru irigații - suprafața totală amenajată

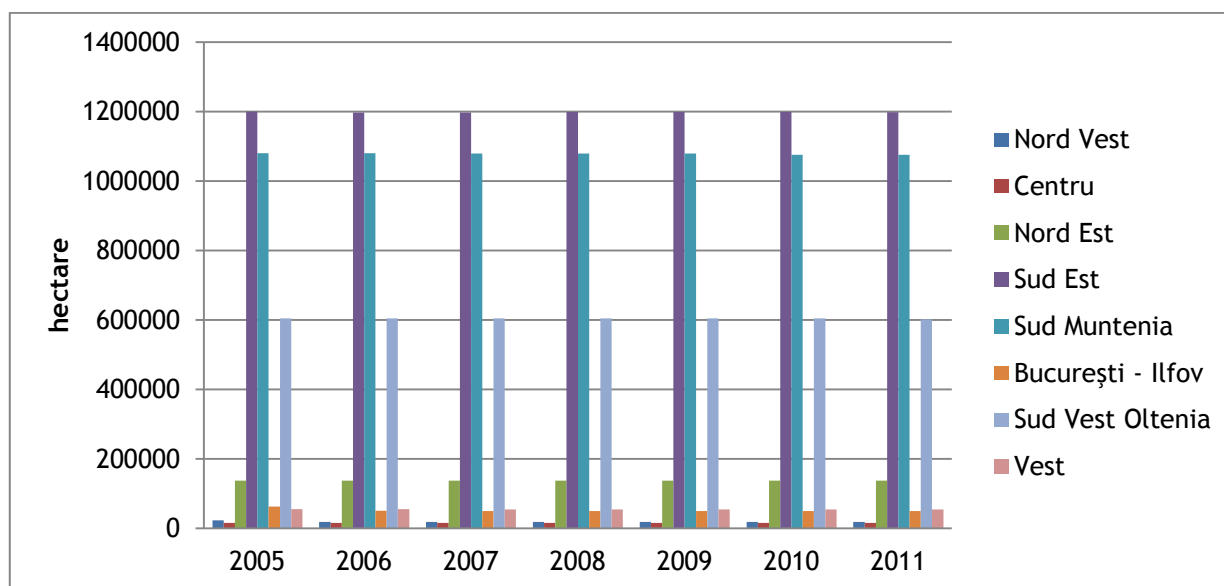
Dacă analizăm dinamica amenajărilor pentru irigații în cadrul celor 8 regiuni de dezvoltare ale României, pentru perioada 2005 - 2011, se poate observa că regiunea în cadrul

căreia s-au efectuat cele mai numeroase lucrări de amenajări pentru irigații, din punct de vedere al suprafeței totale amenajate, este regiunea Sud Est.

În top trei al regiunilor pe suprafața cărora se regăsesc arii întinse amenajate pentru irigații, în perioada 2005 - 2011, se mai situează regiunea Sud Muntenia pe locul doi și regiunea Sud Vest Oltenia pe locul trei, regiuni al căror potențial agricol este considerabil și trebuie exploatat implicit prin intermediul amenajărilor pentru irigații, astfel încât capacitatea sa să poată influența în mod direct eficiența activităților economice.

Se menționează faptul că regiunea Sud Muntenia a ocupat locul al doilea în ceea ce privește suprafața totală amenajată pentru irigații (cu 1.075,5 mii hectare) și în anul 2011, contribuția sa la nivel național fiind de 34,2%. Această poziție, ocupată la finalul anului 2011, urmează un parcurs consecvent, întrucât ea se regăsește și în clasamentul valorilor medii ale acestui indicator pentru întreaga perioadă 2005 - 2011, unde regiunea Sud Muntenia, cu o suprafață medie anuală de 1.078,2 mii hectare a avut o contribuție medie la nivel național de 34,1% (Tabel nr. A288).

Figura nr. 381 Dinamica suprafeței totale amenajate pentru irigații, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

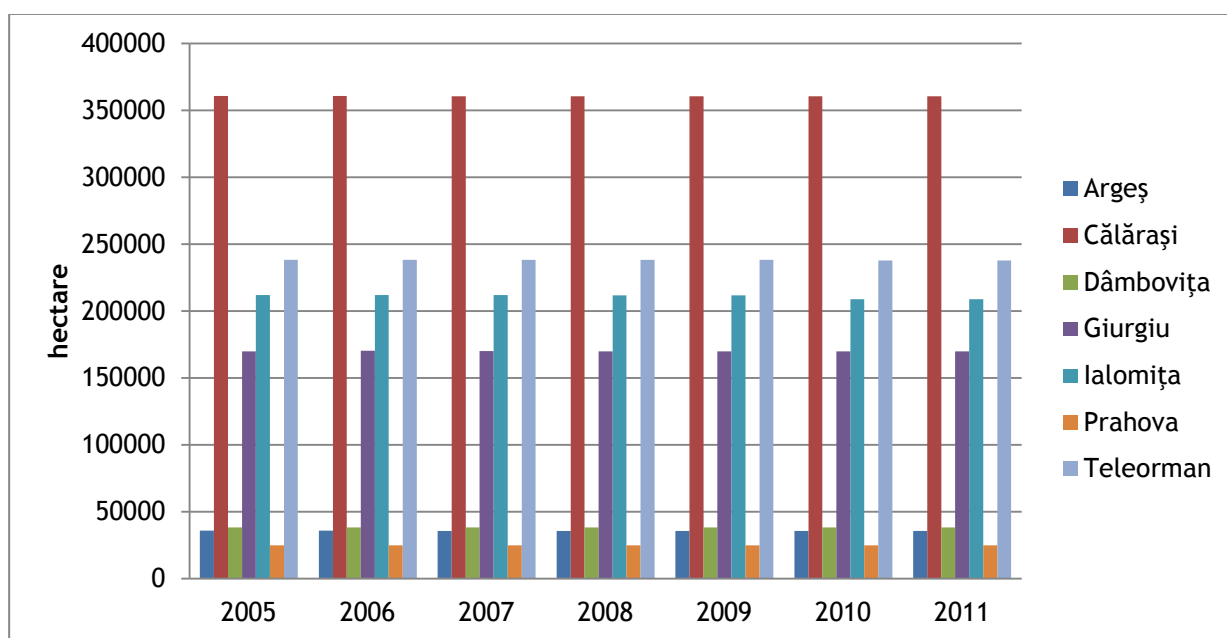

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Situația suprafețelor totale amenajate pentru irigații, la nivelul fiecărui județ din cadrul regiunii Sud Muntenia, poate fi consultată în cadrul Tabelului nr. A289. Spre deosebire de alte tipuri de amenajări și lucrări adresate îmbunătățirilor funciare, amenajările pentru irigații nu sunt preponderente în județele bogate, Argeș și Prahova, ci în cele rurale, din zona de câmpie, unde condițiile climatice obligă cultivatorii să ia măsuri în acest sens.

Pentru anii 2005 - 2011, la nivelul regiunii Sud Muntenia, a fost identificată o tendință de scădere a suprafețelor amenajate pentru irigații. În anul 2011, în regiunea Sud Muntenia, contribuția județeană la realizarea acestui indicator a oscilat între 3,3% (Dâmbovița) și 33,5% (Giurgiu). Valoarea maximă a suprafeței totale amenajate (360,5 mii hectare) a fost raportată în anul 2011 pentru județul Călărași, iar valoarea minimă (24,9 mii hectare) a fost înregistrată în județul Prahova.

Figura nr. 382 Dinamica suprafeței totale amenajate pentru irigații, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

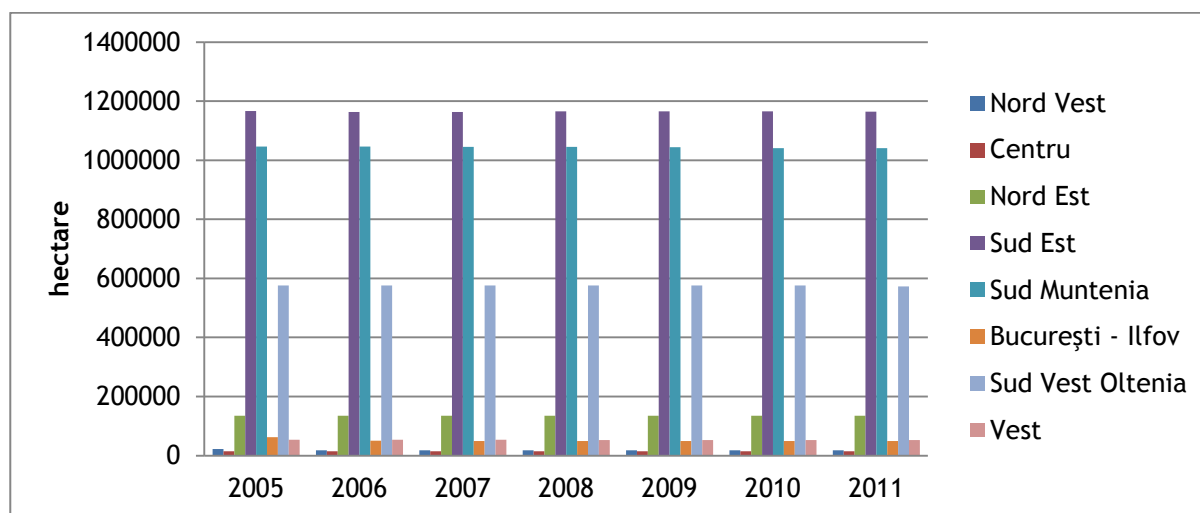
c) Amenajări pentru irigații - suprafața agricolă amenajată

Referitor la suprafața agricolă amenajată pentru irigații, în cadrul celor 8 regiuni de dezvoltare, în perioada de referință 2005-2011, se observă faptul că, se menține clasamentul înregistrat din punct de vedere al suprafeței totale amenajate pentru irigații, astfel: locul întâi revine regiunii Sud Est, locul secund regiunii Sud Muntenia, locul trei fiind ocupat de regiunea Sud Vest Oltenia.

Acest clasament se justifică atât prin prisma potențialului ridicat al celor trei regiuni, cât și prin faptul că, prin intermediul măsurii 125 din cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală - „Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii agricole și silvice”, un număr ridicat de beneficiari din cadrul acestor regiuni a avut acces la investițiile incluse în cadrul Planului European de Redresare Economică (PERE), în speță prin măsurile care privesc investițiile în tehnologiile de economisire a apei prin sisteme de irigații eficiente (stații de pompare, contorizarea apei, etc., care reprezintă activități eligibile în cadrul acestei măsuri).

Dimensiunile cele mai reduse ale suprafețelor agricole amenajate pentru irigații, în cadrul celor 8 regiuni de dezvoltare, conform datelor obținute pentru perioada de referință 2005 - 2011, au fost înregistrate în cadrul regiunilor Vest, Nord Vest și Centru, regiuni al căror potențial agricol pentru cultivarea plantelor este unul mult redus, în comparație cu cel al regiunilor care găzduiesc arii întinse de câmpie (Tabel nr. A290).

Figura nr. 383 Dinamica suprafeței agricole amenajate pentru irigații, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

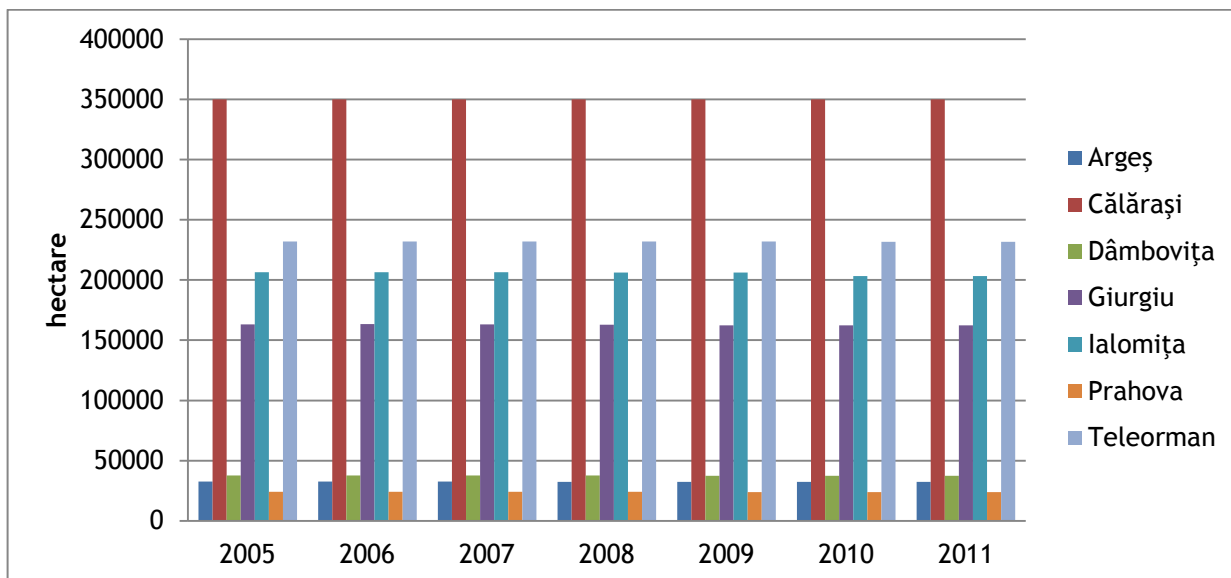

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Pentru întreaga perioadă de referință, 2005 - 2011, la nivelul regiunii Sud Muntenia a fost identificată o tendință semnificativă de descreștere a acestui indicator. În anul 2011, în regiunea Sud Muntenia, valorile județene înregistrate, au variat între 3,1% (Dâmbovița) și 33,6% (Giurgiu). Cea mai întinsă suprafață agricolă amenajată pentru irigații (349,8 mii hectare) a fost raportată în anul 2011 în Călărași, iar valoarea minimă (23,8 mii hectare) a fost înregistrată în județul Prahova (Tabel nr. A291).

Figura nr. 384

Dinamica suprafeței agricole amenajate pentru irigații în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

d) Suprafața terenurilor amenajate cu lucrări de desecare, pe categorii de folosință a terenurilor - suprafața totală amenajată

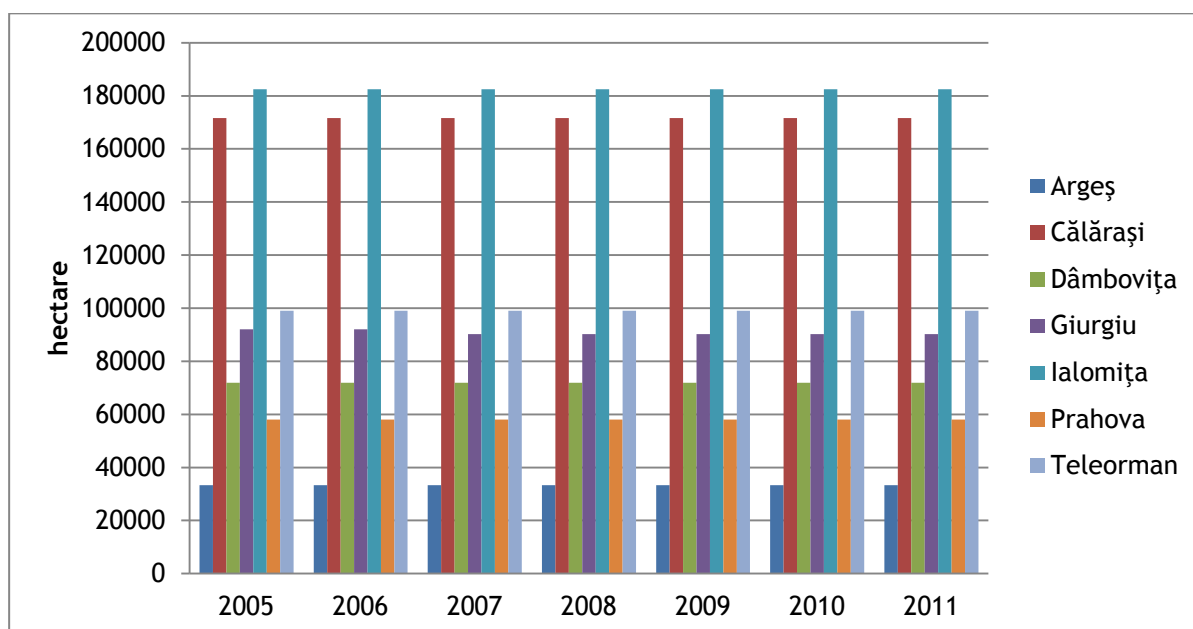
Regiunea Sud Muntenia a ocupat în anul 2011 locul al doilea în ceea ce privește suprafața totală a terenurilor amenajate cu lucrări de desecare (cu 706,8 mii hectare), după regiunea Vest, contribuția sa la nivel național fiind de 22,4%. Această poziție se regăsește și în clasamentul valorilor medii ale acestui indicator pentru perioada 2005 - 2011, unde regiunea Sud Muntenia, cu o suprafață medie anuală de 707,3 mii hectare, a avut o contribuție medie la nivel național de 22,4%. Pentru anii 2005 - 2011, la nivelul regiunii considerate, a fost identificată o tendință de scădere a acestui indicator, ritmul de modificare fiind de -0.3 mii hectare pe an.

Explicația acestui clasament rezidă în faptul că fenomenul excesului de umiditate se întâlnește cu precădere în Câmpia Tisei, Câmpia de Vest și în nordul Câmpiei Române, aflate pe teritoriul regiunilor Vest și Sud Muntenia, iar pentru a elimina apele de suprafață din aceste zone

și a spori productivitatea terenurilor agricole, în aceste regiuni au fost amenajate suprafețe considerabile cu lucrări de desecare.

Cea mai mare suprafață a terenurilor amenajate cu lucrări de desecare (182,5 mii hectare), a fost raportată, în anul 2011, pentru județul Ialomița iar cea mai mică (33,3 mii hectare) a fost înregistrată în județul Argeș (Tabelul nr.A292).

Figura nr. 385 Dinamica suprafeței totale a terenurilor amenajate cu lucrări de desecare pentru județele din regiunea Sud Muntenia (2005 - 2011)

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivelul regiunii, în județul Ialomița există cele mai întinse terenuri amenajate cu lucrări de desecare, întrucât județul este situat în partea de est a Câmpiei Române, unde este întâlnit în mod frecvent excesul de umiditate.

Concluzionând, fenomenul excesului de umiditate afectează calitatea terenurilor din regiunea Sud Muntenia, pentru combaterea acestuia, fiind întreprinse în proporție semnificativă, lucrări de desecare. Astfel, comparația la nivel național evidențiază o poziție fruntașă a regiunii în acest sector, remarcându-se existența unor suprafețe întinse de terenuri amenajate cu lucrări de desecare, în special în județele Ialomița, Călărași și Teleorman.

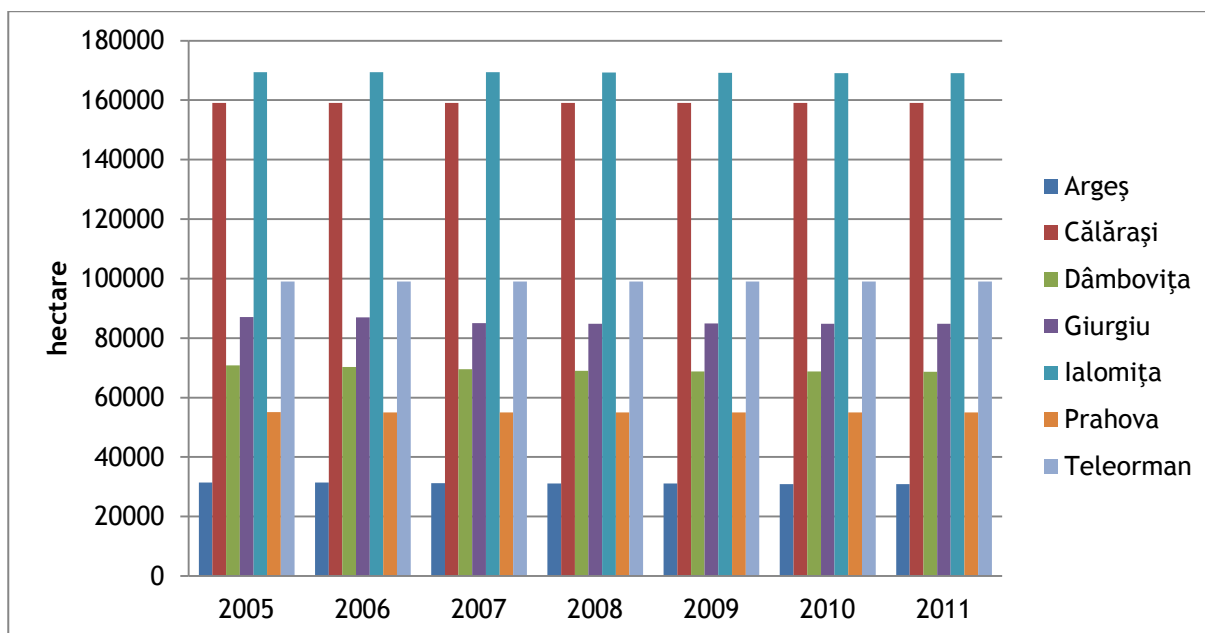
e) Suprafața terenurilor amenajate cu lucrări de desecare, pe categorii de folosință a terenurilor - suprafața agricolă amenajată

Regiunea Sud Muntenia a ocupat, în anul 2011, locul al doilea în ceea ce privește suprafața terenurilor agricole amenajate cu lucrări de desecare (cu 666,6 mii hectare), după regiunea Vest, poziții deținute datorită amplasării geografice ale acestor două regiuni în cadrul unor forme de relief supuse frecvent sau permanent excesului de umiditate.

Această poziție se regăsește și în clasamentul valorilor medii ale acestui indicator pentru perioada 2005 - 2011, unde regiunea Sud Muntenia a avut o contribuție medie la nivel național de 22,9%. Pentru anii 2005 - 2011, la nivelul regiunii a fost identificată o tendință de scădere a acestui indicator.

În anul 2011, în regiunea Sud Muntenia, cele mai extinse suprafețe agricole amenajate cu lucrări de desecare se regăseau în județele Ialomița și Călărași iar cele mai reduse în județul Argeș.

Figura nr. 386 Dinamica suprafeței terenurilor agricole amenajate cu lucrări de desecare, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

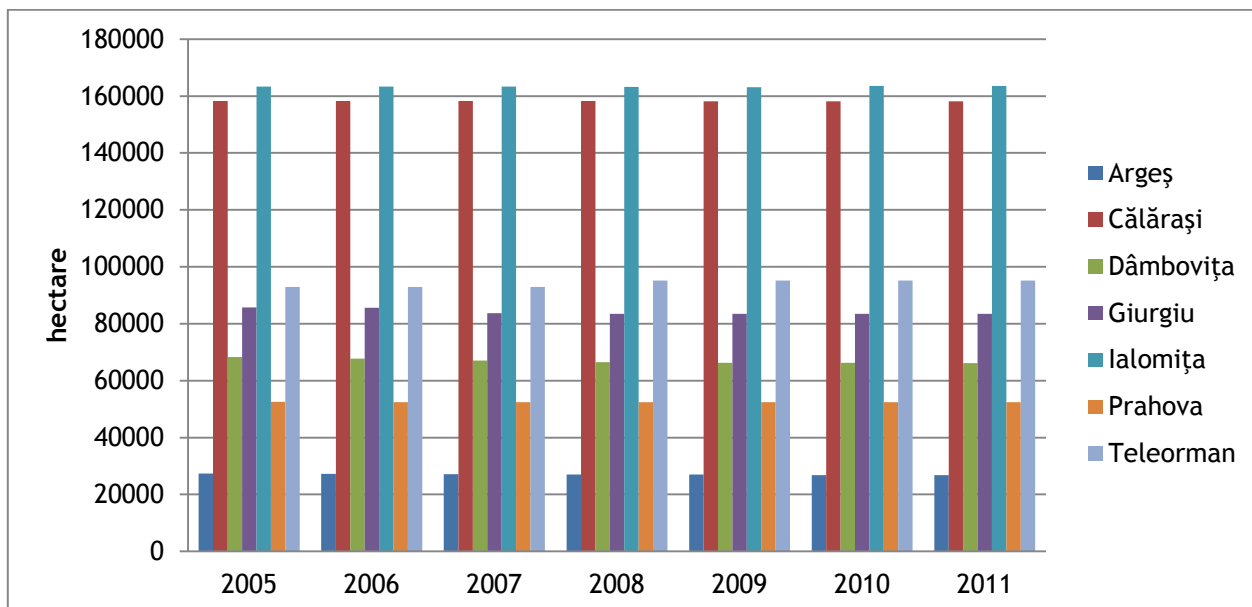
Regiunea Sud Muntenia deține cea mai întinsă suprafață agricolă a țării, însă exploatarea acesteia la capacități maxime presupune, printre altele, întreprinderea lucrărilor de desecare, în vederea eliminării apelor de suprafață, care afectează productivitatea culturilor agricole. O mare parte din suprafața agricolă a regiunii este afectată de fenomenul excesului de umiditate, generat în special de hazardele naturale. Problemele în acest sector au fost identificate, dovadă fiind suprafețele întinse de terenuri care au fost amenajate cu lucrări de desecare.

f) Suprafața terenurilor amenajate cu lucrări de desecare, pe categorii de folosință a terenurilor - teren arabil

Având în vedere faptul că regiunea Sud Muntenia dispune de cea mai mare suprafață arabilă din țară, aceasta a ocupat în anul 2011 primul loc în ceea ce privește suprafața terenurilor arabile amenajate cu lucrări de desecare (cu 645.843 hectare), contribuția sa la nivel național fiind de 25,8%. Această poziție se regăsește și în clasamentul valorilor medii ale acestui indicator pentru perioada 2005 - 2011.

În anul 2011, la nivelul regiunii Sud Muntenia, cele mai extinse terenuri arabile amenajate cu lucrări de desecare se regăseau în județele Ialomița și Călărași, întrucât în aceste județe se cultivă suprafețe foarte mari de culturi sensibile la excesul de umiditate, precum porumbul și floarea - soarelui. La polul opus se află județele Argeș și Prahova, datorită faptului că în aceste județe terenurile arabile au o pondere mai redusă.

Figura nr. 387 Dinamica suprafeței terenurilor arabile amenajate cu lucrări de desecare în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

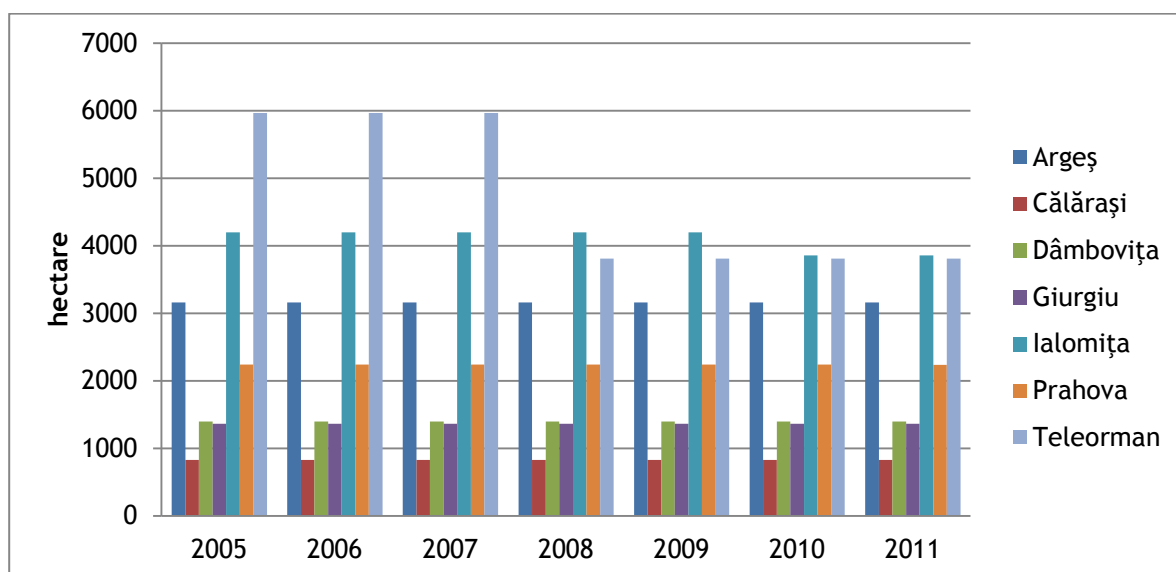
Analiza situației lucrărilor de desecare realizate pe suprafața terenurilor arabile ale regiunii Sud Muntenia, evidențiază încă o dată preocuparea pentru ameliorarea efectelor negative generate de factorii pedoclimatici asupra culturilor agricole, care contribuie în mod semnificativ la reducerea productivității acestora.

g) Suprafața terenurilor amenajate cu lucrări de desecare, pe categorii de folosință a terenurilor - pășuni naturale

La nivel național, cele mai întinse suprafețe de pășuni naturale amenajate cu lucrări de desecare se regăseau în regiunea Vest, urmată de regiunile Nord Vest și Sud Est. Regiunea Sud Muntenia ocupa doar locul 5, întrucât pe teritoriul acesteia, pășunile au o pondere mai mică în totalul suprafeței agricole. Pentru anii 2005 - 2011, la nivelul regiunii a fost identificată o tendință de scădere a acestui indicator.

În anul 2011, în regiunea Sud Muntenia, cele mai întinse suprafețe de pășuni naturale amenajate cu lucrări de desecare, existau în județele Teleorman și Ialomița, pe ultimele locuri situându-se județele Călărași și Giurgiu. În județele Teleorman și Ialomița pășunile naturale au fost amenajate cu lucrări de desecare în proporție mai mare decât pășunile din restul județelor regiunii, deoarece aceste județe dispun de suprafețe mari de pășuni naturale, situate în zona râurilor și pâraurilor. Astfel, în județul Teleorman, pășunile sunt inundate frecvent de revărsarea Pârâului Câinelui și a râului Călmățui, iar în județul Ialomița problemele sunt localizate cu precădere în zona Brațului Borcea.

Figura nr. 388 Dinamica suprafeței pășunilor naturale amenajate cu lucrări de desecare, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

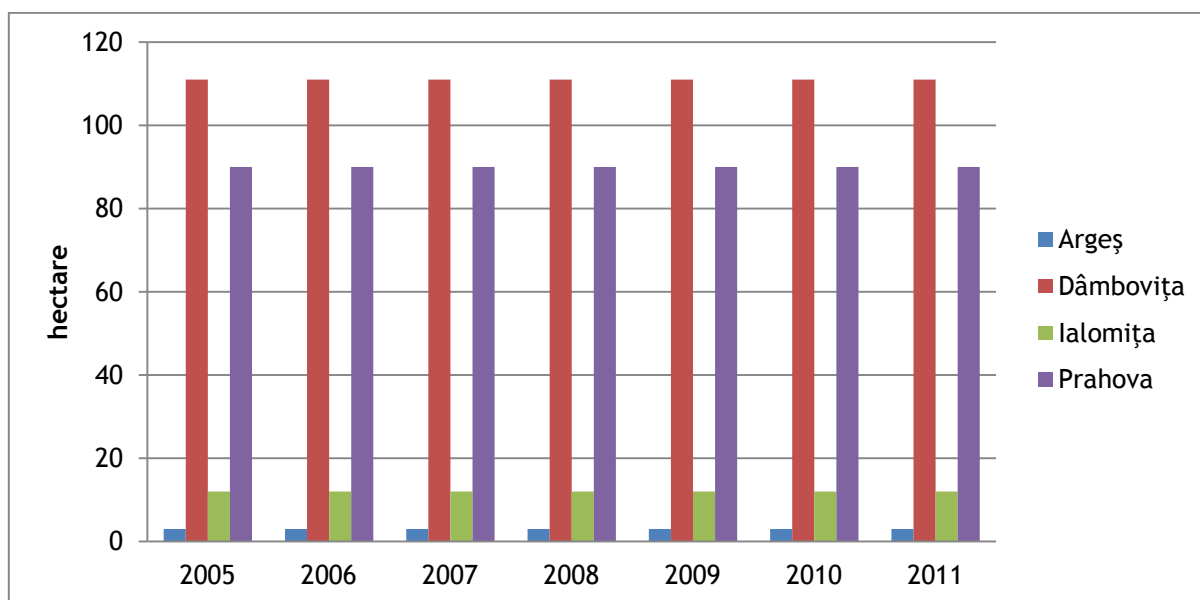
Deși pășunile nu ocupă suprafețe întinse la nivelul regiunii Sud Muntenia, acestea sunt afectate de excesul de umiditate datorat în principal inundațiilor provenite din revărsarea râurilor și pâraurilor.

h) Suprafața terenurilor amenajate cu lucrări de desecare, pe categorii de folosință a terenurilor - fânețe naturale

Regiunea Sud Muntenia ocupa, în anul 2011, penultimul loc în ceea ce privește suprafața fânețelor naturale amenajate cu lucrări de desecare, întrucât în această regiune fânețele nu ocupă o suprafață considerabilă. Așa cum era de așteptat, cele mai întinse suprafețe de fânețe amenajate cu lucrări de desecare se aflau în regiunile Centru și Nord Vest, având în vedere că fânețele sunt întâlnite cu precădere în zonele de dealuri și munți.

În anul 2011, cele mai întinse suprafețe de fânețe naturale amenajate cu lucrări de desecare existau în județele Prahova și Dâmbovița, întrucât aceste terenuri agricole se regăsesc cu precădere pe teritoriul lor. În județele Ialomița și Argeș au fost înregistrate cele mai mici valori ale acestui indicator pe toată perioada de analiză. Interesant este faptul că deși în județul Argeș, fânețele ocupă o suprafață mare, acestea nu au fost amenajate cu lucrări de desecare decât în proporție foarte mică (doar 3 hectare din totalul de 46.790 hectare).

Figura nr. 389 Dinamica suprafeței fânețelor naturale amenajate cu lucrări de desecare, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

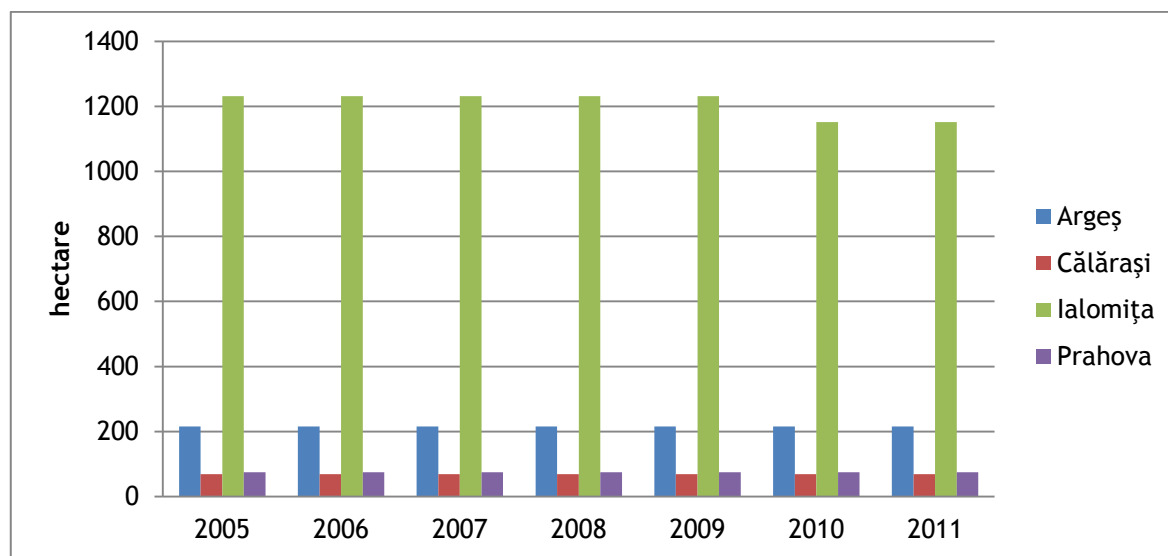
Concluzionând, în regiunea Sud Muntenia nu s-a acordat o importanță deosebită lucrărilor de desecare a fânețelor naturale, întrucât acestea ocupă o suprafață mică în totalul suprafeței agricole, fiind localizate cu precădere în județele din nordul regiunii, unde există condiții favorabile pentru dezvoltarea lor.

i) Suprafața terenurilor amenajate cu lucrări de desecare, pe categorii de folosință a terenurilor - vii, pepiniere viticole și hameiști

Regiunea Sud Muntenia a ocupat în anul 2011 locul al patrulea în ceea ce privește suprafața terenurilor din categoria vii, pepiniere viticole și hameiști amenajate cu lucrări de desecare (cu 1.512 hectare), contribuția sa la nivel național fiind de 10.3%. Pe primele locuri se situau regiunile Sud Est și Sud Vest, întrucât aceste regiuni reprezintă zone propice pentru dezvoltarea plantațiilor de vii și pepiniere viticole, care ocupă suprafețe semnificative din totalul suprafeței agricole.

În anul 2011, în regiunea Sud Muntenia, cele mai întinse suprafețe de vii, pepiniere viticole și hameiști amenajate cu lucrări de desecare se regăseau în județul Ialomița (1.152 hectare), urmat la distanță semnificativă de județele Argeș (216 hectare), Prahova (75 hectare) și Călărași (69 hectare). În județele Dâmbovița, Giurgiu și Teleorman, aceste terenuri nu au fost amenajate cu lucrări de desecare, în ciuda faptului că județul Teleorman dispune de cele mai întinse suprafețe de vii, pepiniere viticole și hameiști din întreaga regiune.

Figura nr. 390 Dinamica suprafeței terenurilor din categoria vii, pepiniere viticole și hameiști amenajate cu lucrări de desecare, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Se observă că lucrările de desecare a terenurilor din categoria vii, pepiniere viticole și hameiști au fost realizate doar în anumite zone ale regiunii Sud Muntenia, unde se poate concluziona că aceste terenuri sunt afectate în proporție mai mare de excesul de umiditate.

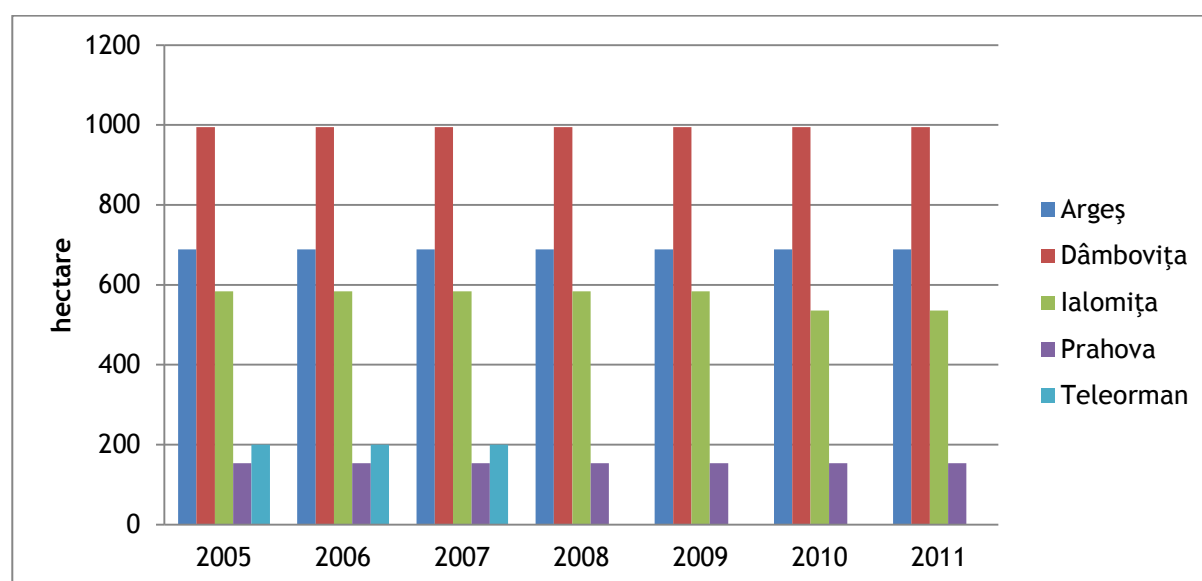
j) Suprafața terenurilor amenajate cu lucrări de desecare, pe categorii de folosință a terenurilor - livezi de pomi, pepiniere, arbuști fructiferi

Regiunea Sud Muntenia a ocupat, în anul 2011, locul al treilea în ceea ce privește suprafața terenurilor de livezi de pomi, pepiniere, arbuști fructiferi amenajate cu lucrări de desecare (2.374 hectare), deși la nivel național, în același an ocupa primul loc pe țară ca întindere a acestor suprafețe. Cele mai multe terenuri de livezi de pomi, pepiniere și arbuști fructiferi amenajate cu lucrări de desecare se regăseau în regiunea Sud Vest Oltenia (3.072 hectare).

În anul 2011, în regiunea Sud Muntenia, terenurile din categoria livezi de pomi, pepiniere și arbuști fructiferi, au fost amenajate cu lucrări de desecare în special în județele Dâmbovița,

Argeș și Ialomița. De remarcat că în județul Prahova, deși livezile și pepinierele pomicole dețineau o suprafață importantă (10.128 hectare), lucrările de ameliorare au vizat doar o mică parte din acestea (154 hectare). În perioada 2005-2007, județul Teleorman ocupa locul al 4-lea conform valorilor înregistrate de indicatorul analizat, însă, începând cu anul 2008, nu au mai fost identificate informații din surse oficiale cu privire la acesta. În județele Giurgiu și Călărași nu au fost realizate lucrări de desecare, întrucât livezile și pepinierele pomicole ocupă suprafețe restrânse în aceste județe.

Figura nr. 391 Dinamica suprafeței terenurilor din categoria livezi de pomi, pepiniere, arbuști fructiferi amenajate cu lucrări de desecare, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

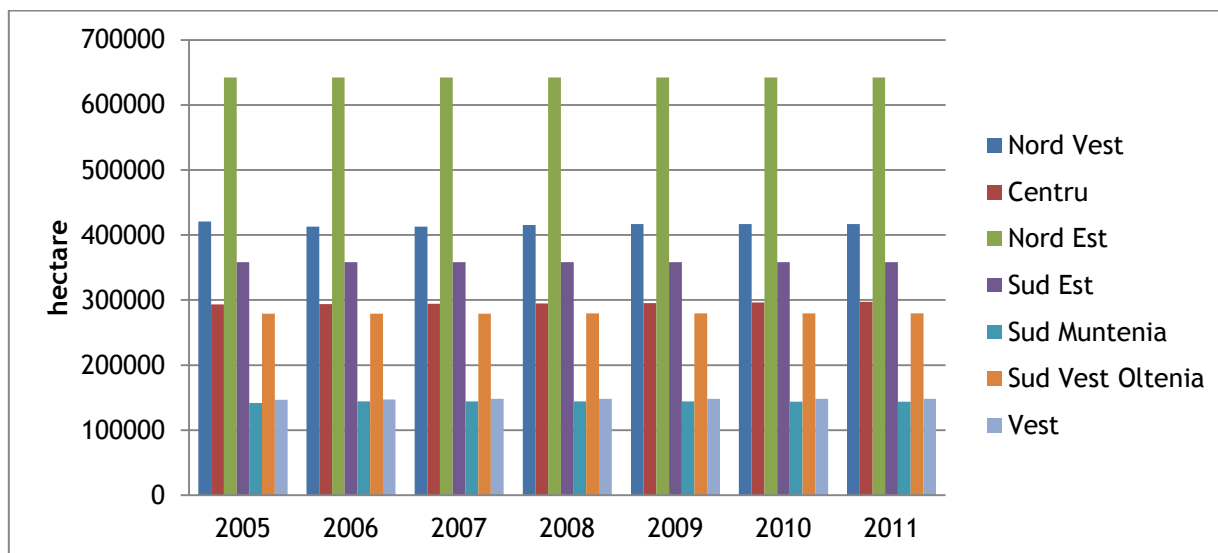
La fel ca în cazul terenurilor destinate viilor, pepinierele viticole și hameiști, și lucrările de desecare care au vizat terenurile din categoria livezi de pomi, pepiniere și arbuști fructiferi au fost realizate doar în anumite zone ale regiunii Sud Muntenia, în care incidența excesului de apă este mai ridicată.

k) Suprafața terenurilor amenajate cu lucrări de ameliorare și combaterea eroziunii solului, pe categorii de folosință a terenurilor - suprafața totală amenajată

Din Tabelul nr. A300 se poate observa că, la nivel național, dinamica suprafeței totale a terenurilor amenajate cu lucrări de ameliorare și combatere a eroziunii solului a crescut, în perioada 2005 - 2011, cu 4.226 hectare, ajungând în anul 2011 la o suprafață totală raportată de 2.286.221 hectare.

Cea mai întinsă suprafață a terenurilor amenajate cu lucrări de ameliorare și combatere a eroziunii solului a fost raportată în cadrul regiunii Nord Est, unde în anul 2011, aceste terenuri ocupau o suprafață de 642.279 hectare. Suprafața cea mai redusă a terenurilor amenajate cu lucrări de ameliorare și combatere a eroziunii solului la nivel regional a fost înregistrată în regiunea Sud Muntenia, unde aceste terenuri ocupau, în anul 2011, o suprafață de 143.674 hectare.

Figura nr. 392 **Dinamica suprafeței totale a terenurilor amenajate cu lucrări de ameliorare și combaterea eroziunii solului, la nivel național, pe regiuni (2005 - 2011)**

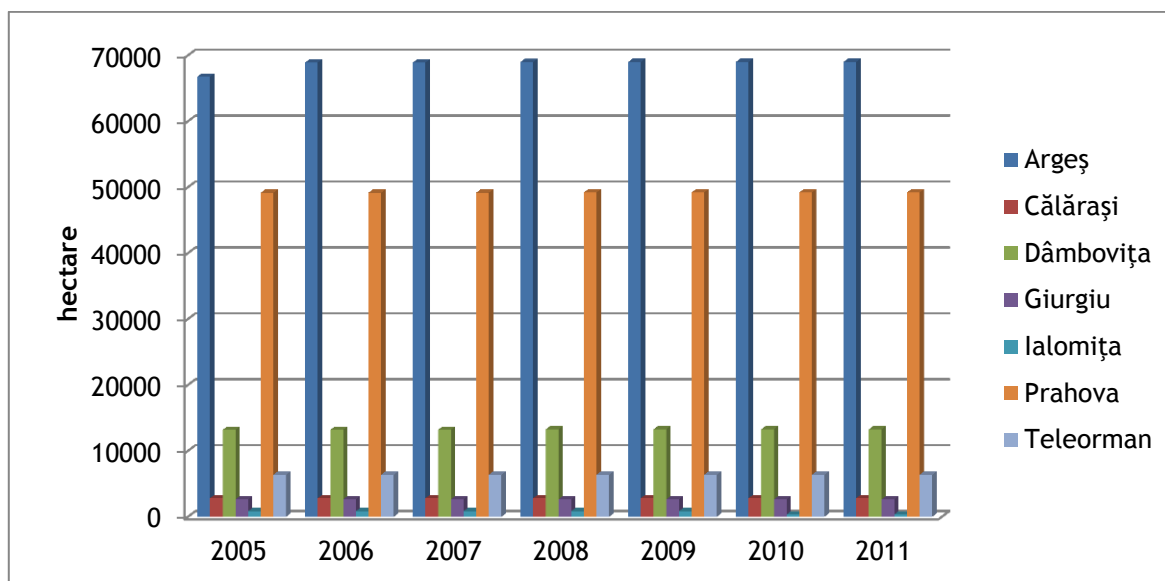
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Conform datelor furnizate de INS, în cadrul categoriei suprafața terenurilor agricole amenajate cu lucrări de ameliorare și combaterea eroziunii solului, în anul 2011, suprafața de 143.674 hectare, raportată la nivelul regiunii Sud Muntenia, reprezintă 6,3% din suprafața totală raportată la nivel național.

Se constată că, în anul 2011, în regiunea Sud Muntenia, contribuția județeană la realizarea acestui indicator a variat între 1,8%, la nivelul județului Teleorman și 48% la nivelul județului Dâmbovița.

În ceea ce privește dinamica acestor suprafețe, ritmul de modificare a terenurilor agricole amenajate cu lucrări de ameliorare și combatere a eroziunii solului a cunoscut o evoluție diferită de la un județ la altul. Dacă la nivelul județelor Argeș, Prahova și Dâmbovița, în perioada 2005 - 2011 a fost raportat un ritm de creștere a suprafeței terenurilor agricole amenajate cu lucrări de ameliorare și combatere a eroziunii solului, la nivelul județelor Teleorman, Călărași și Giurgiu, suprafața acestor terenuri a rămas aceeași pe întreaga perioadă. În ceea ce privește județul Ialomița, suprafața terenurilor agricole amenajate cu lucrări de ameliorare și combatere a eroziunii solului a cunoscut o evoluție descendentă, ajungând ca suprafața raportată în anul 2011 să fie cu 503 hectare mai mică decât suprafața raportată în anul 2005 (849 hectare).

Figura nr. 393 Dinamica suprafeței totale a terenurilor amenajate cu lucrări de ameliorare și combaterea eroziunii solului, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

l) Suprafața terenurilor amenajate cu lucrări de ameliorare și combaterea eroziunii solului, pe categorii de folosință a terenurilor - Lucrări de combaterea eroziunii și de ameliorare a terenurilor, suprafața agricolă amenajată

Suprafața agricolă amenajată cu lucrări de ameliorare și combaterea eroziunii solului, a crescut în perioada 2005 - 2011 cu 3.691 hectare, ajungând în anul 2011 la o suprafață agricolă amenajată de 2.141.248 hectare (Tabelul nr. A301).

La nivel național, cea mai întinsă suprafață agricolă amenajată cu lucrări de ameliorare și combatere a eroziunii solului, a fost înregistrată în regiunea Nord Est, unde, în anul 2011, aceste terenuri ocupau o suprafață de 598.695 hectare. Regiunea Sud Muntenia deținea la nivelul aceluiași an, cea mai redusă suprafață agricolă amenajată cu lucrări de ameliorare și combatere a eroziunii solului (137.287 hectare).

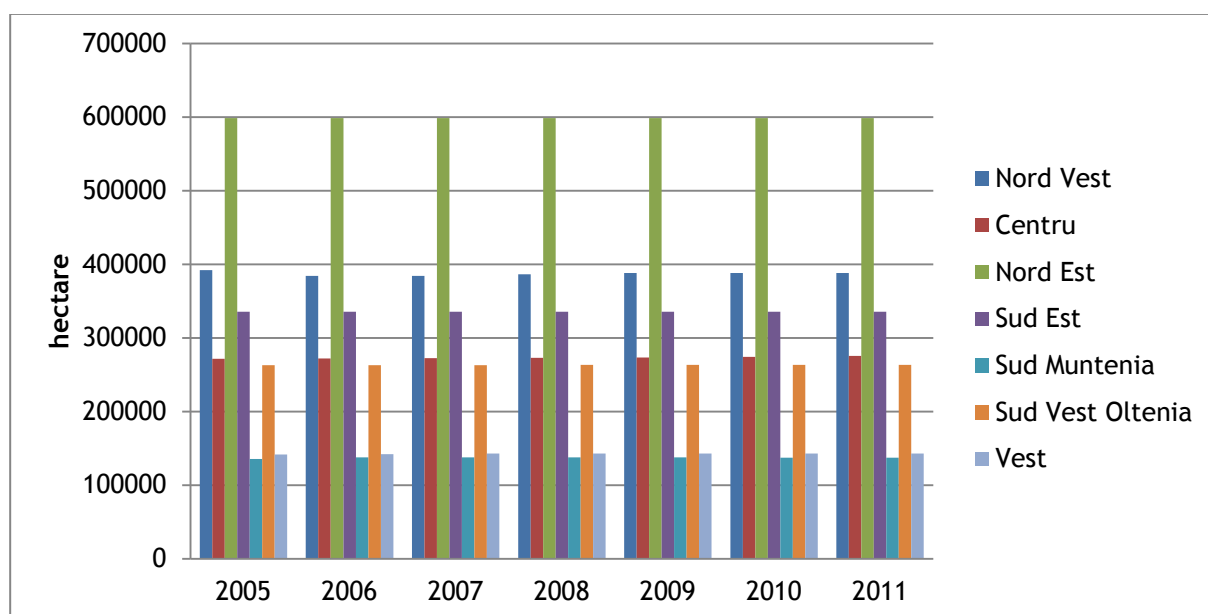
În ceea ce privește evoluția suprafețelor agricole amenajate cu lucrări de ameliorare și combatere a eroziunii solului, se constată, în general, o creștere a acestor suprafețe în anul 2011, comparativ cu anul 2005, excepție făcând regiunile Nord Vest, unde suprafața amenajată

789

a scăzut cu 3.959 hectare și Sud Est, unde aceasta s-a menținut la valori constante, înregistrând o scădere de doar 6 hectare.

În regiunea Sud Muntenia, suprafața agricolă amenajată cu lucrări de ameliorare și combatere a eroziunii a crescut, în anul 2011, cu 1.751 hectare, comparativ cu anul 2005, fapt ce evidențiază o sporire a preocupărilor în ceea ce privește calitatea terenurilor agricole.

Figura nr. 394 Dinamica suprafețelor agricole amenajate cu lucrări de ameliorare și combaterea eroziunii solului, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

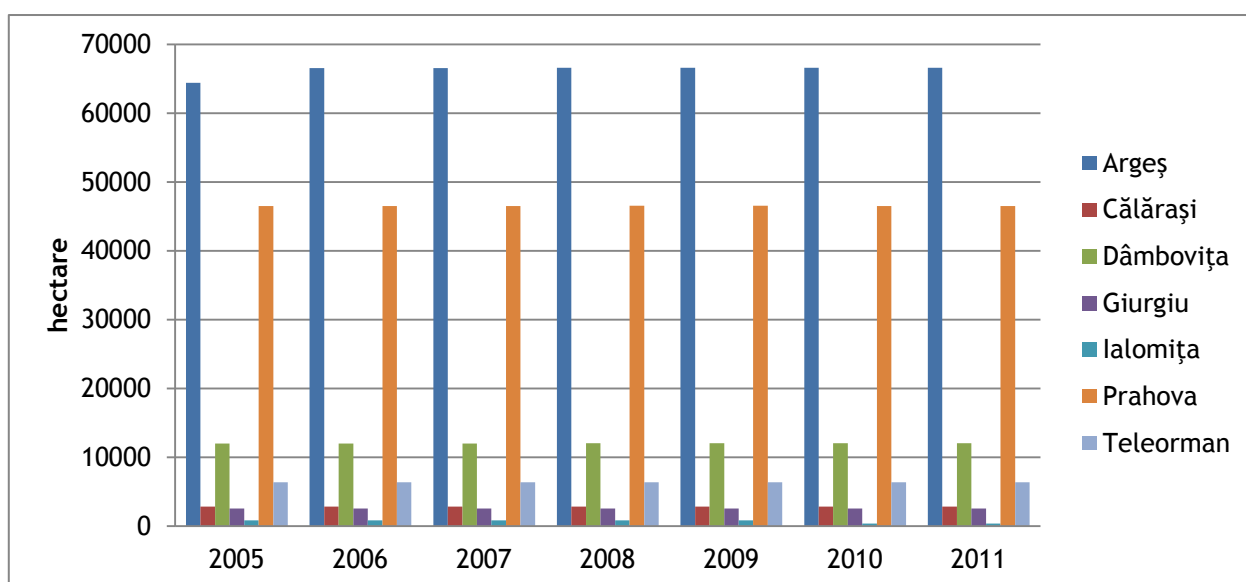
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Conform datelor furnizate de INS, suprafața agricolă amenajată cu lucrări de ameliorare și combaterea eroziunii solului, în anul 2011, era, la nivelul regiunii Sud Muntenia, de 137.287 hectare, reprezentând 6,4% din suprafața totală raportată la nivel național.

Cele mai extinse suprafețe agricole amenajate cu lucrări de ameliorare și combatere a eroziunii solului se regăseau în anul 2011 în județul Argeș (66.590 hectare), acesta fiind urmat de județul Prahova (46.518 hectare). Suprafețe agricole reduse amenajate cu lucrări de ameliorare și combatere a eroziunii solului se regăseau în județele Ialomița (346 hectare), Giurgiu (2.577 hectare) și Călărași (2.827 hectare). În județul Dâmbovița suprafața terenurilor agricole amenajate cu lucrări de ameliorare și combatere a eroziunii solului a fost de 12.047 hectare, iar în județul Teleorman de 6.382 hectare.

Dacă la nivelul județelor Argeș, Prahova și Dâmbovița, în perioada 2005 - 2011, a fost raportat un ritm de creștere a acestui indicator, la nivelul județelor Teleorman, Călărași și Giurgiu, dinamica acestor suprafețe a rămas neschimbată pe parcursul întregii perioade. În județul Ialomița s-a înregistrat un trend de scădere anuală a suprafețelor raportate în perioada 2005 - 2011. În perioada analizată, valoarea indicatorului a scăzut cu 490 hectare (Tabelul nr.A302).

Figura nr. 395 Dinamica suprafețelor agricole amenajate cu lucrări de ameliorare și combaterea eroziunii solului, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

m) Suprafața terenurilor amenajate cu lucrări de ameliorare și combaterea eroziunii solului, pe categorii de folosință a terenurilor - teren arabil

La nivel național, suprafețele de teren arabil amenajat cu lucrări de ameliorare și combatere a eroziunii solului, au crescut în perioada 2005 - 2011 cu 4.913 hectare, ajungând, în anul 2011, la 1.224.294 hectare (Tabel nr. A303).

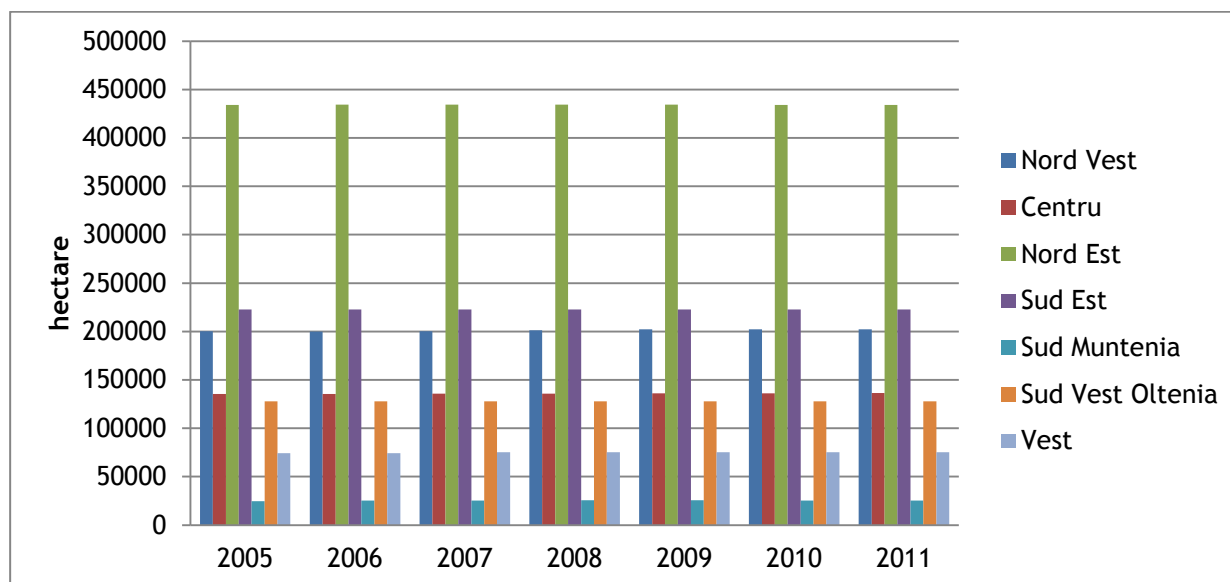
La nivelul regiunilor de dezvoltare, cea mai întinsă suprafață de teren arabil amenajat cu lucrări de ameliorare și combatere a eroziunii solului a fost raportată în cadrul regiunii Nord Est, unde în anul 2011, aceste terenuri ocupau o suprafață de 434.232 hectare. În anul 2011, cea mai

redușă suprafață de teren arabil amenajat cu lucrări de ameliorare și combatere a eroziunii solului a fost raportată la nivelul regiunii Sud Muntenia, cu o suprafață de 25.407 hectare.

Analiza dinamicii suprafețelor de teren arabil amenajat cu lucrări de ameliorare și combatere a eroziunii solurilor evidențiază în general o creștere a acestor suprafețe la nivelul tuturor regiunilor de dezvoltare, cu excepția regiunilor Sud Vest Oltenia și Sud Est, unde suprafețele de teren arabil amenajat cu lucrări de ameliorare și combatere a eroziunii solului s-au menținut relativ constante, înregistrând diminuări de doar 1 hectar, respectiv 6 hectare.

Cele mai semnificative ritmuri de creștere ale suprafețelor terenurilor arabile amenajate cu lucrări de ameliorare și combatere a eroziunii solului au fost înregistrate la nivelul regiunii Nord Vest, unde suprafața acestor terenuri arabile a crescut cu 2.113 hectare, din 2005 până în 2011. În regiunea Sud Muntenia, suprafața terenurilor arabile amenajate cu lucrări de ameliorare și combatere a eroziunii solului s-a extins cu 671 hectare în anul 2011, comparativ cu anul 2005.

Figura nr. 396 Dinamica suprafeței terenurilor arabile amenajate cu lucrări de ameliorare și combaterea eroziunii solului, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, în anul 2011, la nivelul regiunii Sud Muntenia, suprafața terenurilor arabile amenajate cu lucrări de combatere și

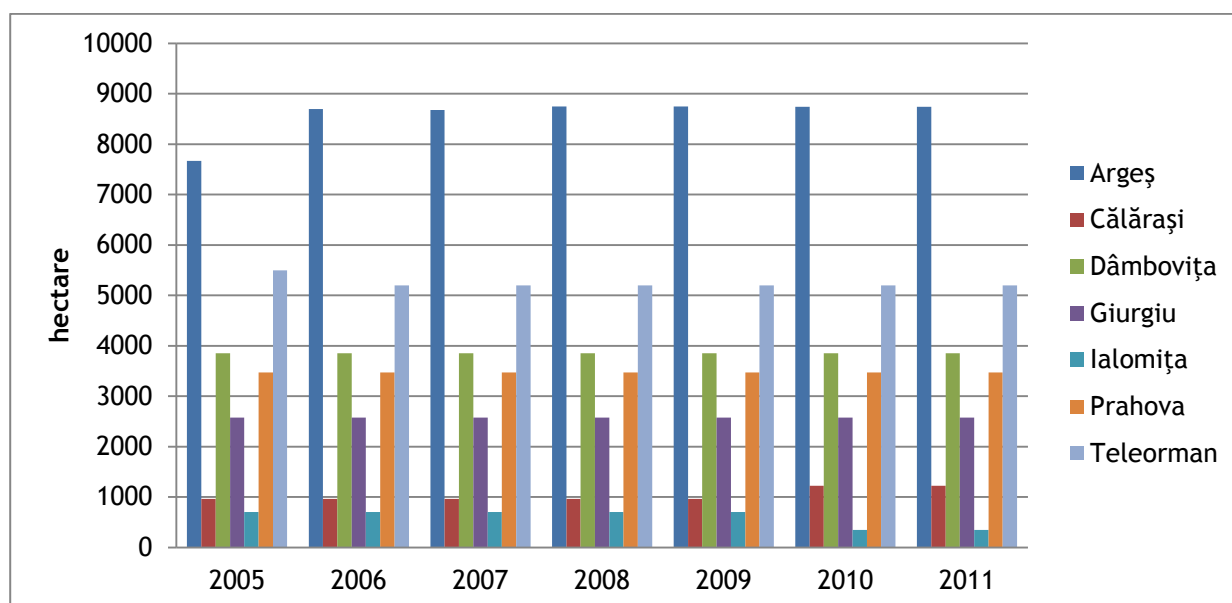
ameliorare a eroziunii solului a fost de 25.407 hectare, reprezentând 2,1% din suprafața terenurilor arabile amenajate la nivel național.

Se constată că, cea mai extinsă suprafață a terenurilor arabile amenajate cu lucrări de combatere și ameliorare a eroziunii solului a fost înregistrată în anul 2011 în județul Argeș (8.742 hectare) iar cea mai mică suprafață a fost înregistrată în județul Ialomița (346 hectare).

O evoluție ascendentă a acestui indicator a fost înregistrată la nivelul județului Argeș, unde s-a înregistrat o creștere a suprafeței terenurilor arabile amenajate cu lucrări de ameliorare și combatere a eroziunii solului cu 1.075 hectare, din anul 2005, până în anul 2011, și la nivelul județului Călărași, unde suprafața terenurilor arabile amenajate cu lucrări de desecare s-a extins de la 965 hectare, în anul 2005, la 1.222 hectare, în anul 2011. În județele Dâmbovița și Giurgiu suprafețele de teren arabil amenajate cu lucrări de ameliorare și combatere a eroziunii solului au rămas constante pe parcursul întregii perioade, o situație asemănătoare fiind observată și în județul Prahova, unde acestea s-au redus nesemnificativ (cu doar 3 hectare în anul 2011, comparativ cu perioada 2005 - 2009).

În cazul județelor Teleorman și Ialomița, în perioada 2005 - 2011, s-a înregistrat o diminuare a acestor suprafețe de teren arabil cu 300 respectiv 358 hectare (Tabelul nr.A304).

Figura nr. 397 Dinamica suprafeței terenurilor arabile amenajate cu lucrări de ameliorare și combaterea eroziunii solului, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

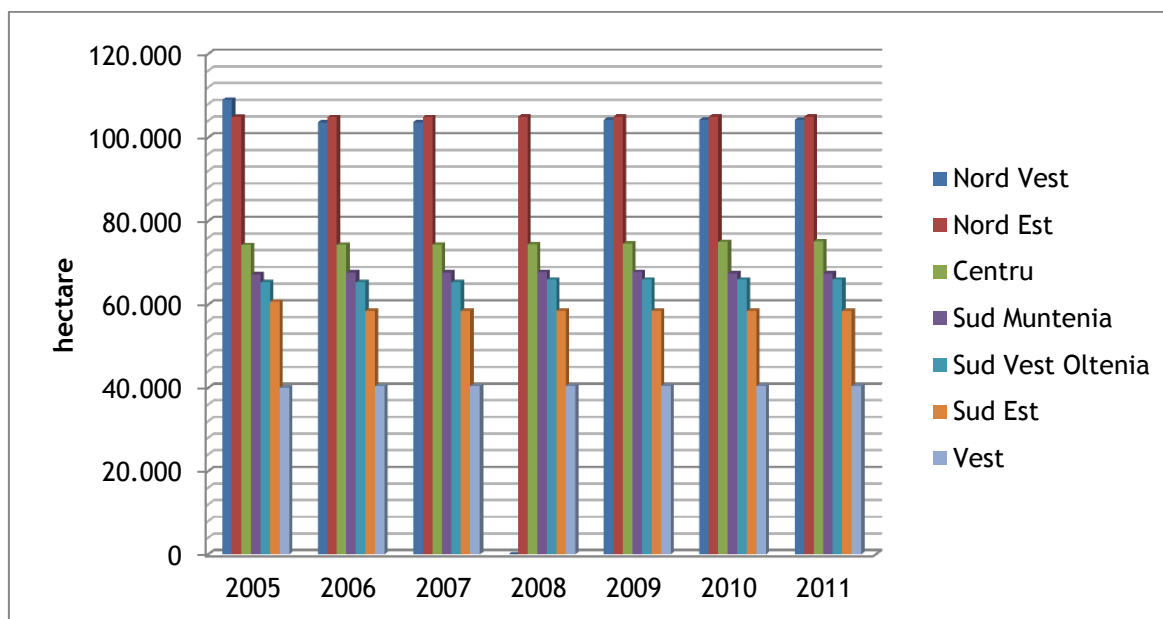
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

n) Suprafața terenurilor amenajate cu lucrări de ameliorare și combaterea eroziunii solului, pe categorii de folosință a terenurilor - pășuni naturale

La nivel național, suprafețele de pășuni naturale amenajate cu lucrări de ameliorare și combatere a eroziunii solului, au cunoscut o diminuare cu 4.768 hectare în perioada 2005 - 2011, ajungând la 516.808 hectare în anul 2011. (Tabel nr. A305).

Cele mai extinse suprafețe de pășuni naturale amenajate cu lucrări de ameliorare și combatere a eroziunii solului s-au înregistrat, în anul 2011, la nivelul regiunilor Nord Est (104.966 hectare) și Nord Vest (104.221 hectare). Regiunea Sud Muntenia ocupa poziția a patra, având o suprafață a pășunilor naturale amenajate cu lucrări de ameliorare și combatere a eroziunii solului de 67.508 hectare. Se constată astfel, că în regiunea Sud Muntenia, deși alte categorii de terenuri sunt amenajate în mică măsură cu lucrări de desecare, în cazul pășunilor și fânețelor situația este diferită, având în vedere că acestea se regăsesc cu precădere în zonele de deal și munte, unde fenomenul de eroziune a solului este mai frecvent.

Figura nr. 398 Dinamica suprafeței pășunilor naturale amenajate cu lucrări de ameliorare și combaterea eroziunii solului, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

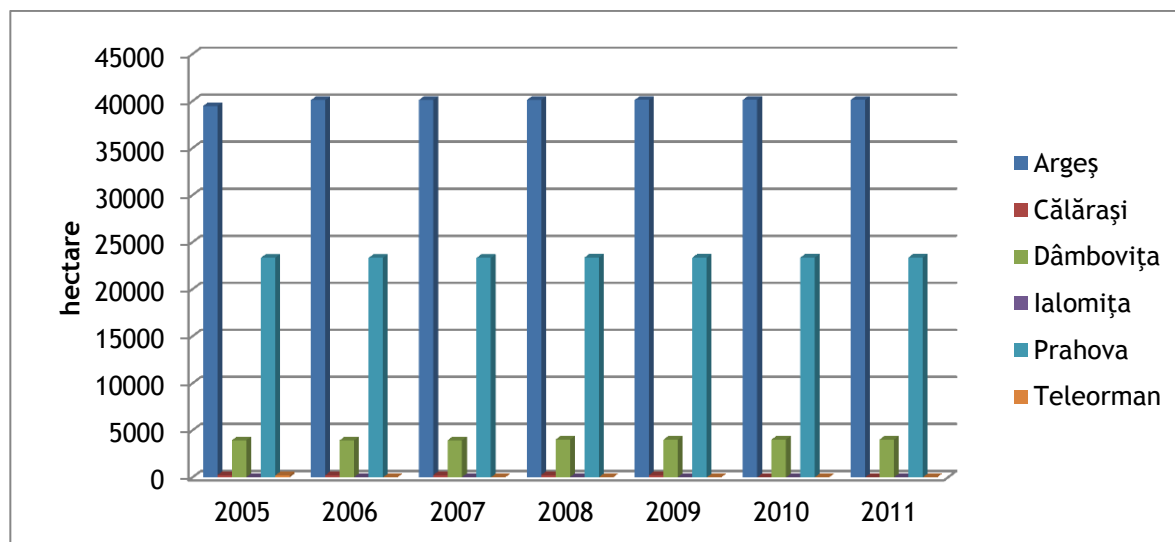
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În ceea ce privește regiunea Sud Muntenia, suprafața pășunilor naturale amenajate cu lucrări de ameliorare și combaterea eroziunii solului reprezenta în anul 2011, 13,1% din suprafața totală înregistrată la nivel național.

În anul 2011, în regiunea Sud Muntenia, datele disponibile arată existența unor suprafețe ale pășunilor agricole amenajate cu lucrări de ameliorare și combaterea eroziunii solului doar la nivelul județelor din nordul regiunii, situate în zonă de deal și munte: Argeș (40.126 hectare), Prahova (23.363 hectare) și Dâmbovița (4.019 hectare). În județele Călărași și Ialomița au existat suprafețe de pășuni naturale amenajate cu lucrări de combatere și ameliorare a eroziunii solului până în anul 2009 (257 hectare, respectiv 36 hectare), iar în județul Teleorman doar în anul 2005 s-au înregistrat 200 hectare de pășuni naturale amenajate cu astfel de lucrări (Tabelul nr.A306).

În ceea ce privește evoluția suprafețelor amenajate cu lucrări de combatere și ameliorare a eroziunii solului, se constată o extindere a acestor suprafețe în anul 2011, comparativ cu anul 2005, la nivelul județelor Argeș, Dâmbovița și Prahova.

Figura nr. 399 Dinamica suprafeței pășunilor naturale amenajate cu lucrări de ameliorare și combaterea eroziunii solului, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

o) Suprafața terenurilor amenajate cu lucrări de ameliorare și combaterea eroziunii solului, pe categorii de folosință a terenurilor - fânețe naturale

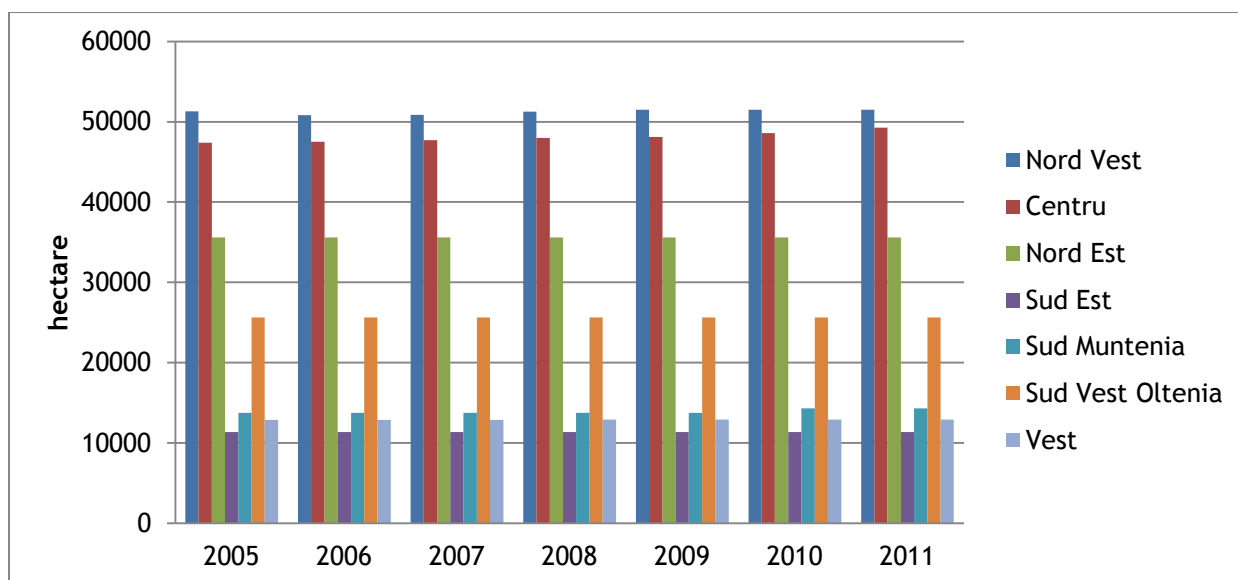
Suprafața fânețelor naturale amenajate cu lucrări de ameliorare și combaterea eroziunii solului, a cunoscut la nivel național o creștere cu 2.598 hectare, în perioada 2005 - 2011 (Tabel nr. A307). La nivel național, suprafața totală a fânețelor naturale amenajate cu lucrări de ameliorare și combaterea eroziunii solului a fost de 200.528 hectare, în anul de referință 2011.

Cea mai mare suprafață ocupată de fânețe naturale și amenajată cu lucrări de ameliorare și combatere a eroziunii solului a fost înregistrată, la nivelul anului 2011, în regiunea Nord Vest (51.488 hectare). Cea mai mică suprafață s-a regăsit la nivelul regiunii Sud Est (11.359 hectare).

Suprafața de fânețe naturale amenajată cu lucrări de ameliorare și combatere a eroziunii solului din regiunea Sud Muntenia, în raport cu celelalte regiuni, a fost mult sub media înregistrată pentru celelalte regiuni de dezvoltare, respectiv doar 14.295 hectare față de 28.647 hectare, media din anul 2011.

În ceea ce privește dinamica suprafețelor de fânețe naturale amenajate cu lucrări de ameliorare și combatere a eroziunii solului, ritmul de modificare a suprafețelor la nivelul regiunilor a cunoscut un trend ascendent cu excepția regiunilor Nord Est și Sud Vest Oltenia, unde, începând cu anul 2008 și până în 2011, s-a înregistrat o diminuare cu 4 hectare a suprafeței aferente prezentului indicator. În regiunea Sud Muntenia au fost înregistrate suprafețe reduse amenajate, perioada 2005 - 2009 fiind una de ușor regres. Astfel, în anii 2007 și 2009, au fost înregistrate scăderi ale suprafeței amenajate cu 5 și respectiv 1 hectar. În anul 2010, au fost amenajate 543 de hectare de fânețe naturale, ajungându-se la o suprafață totală de 14.259 de hectare, valoare care s-a menținut și în anul următor. Având în vedere suprafața agricolă utilizată mare a regiunii, suprafețele amenajate cu lucrări de ameliorare și combatere a eroziunii solului sunt relativ mici. Deși regiunea nu are un relief înalt care să impună amenajarea și protejarea suprafețelor aflate în zone de risc, unul dintre factorii cei mai periculoși în procesul de eroziune a solurilor este apa. Ploile abundente, fenomenul de băltire cauzat de sistemele de irigații neadecvate sau inundațiile sunt cei mai frecvenți factori de eroziune, la care regiunea Sud Muntenia este expusă în permanență.

Figura nr. 400 Dinamica suprafeței fânețelor naturale amenajate cu lucrări de ameliorare și combaterea eroziunii solului, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

797

Regi
PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL SUD MUNTENIA

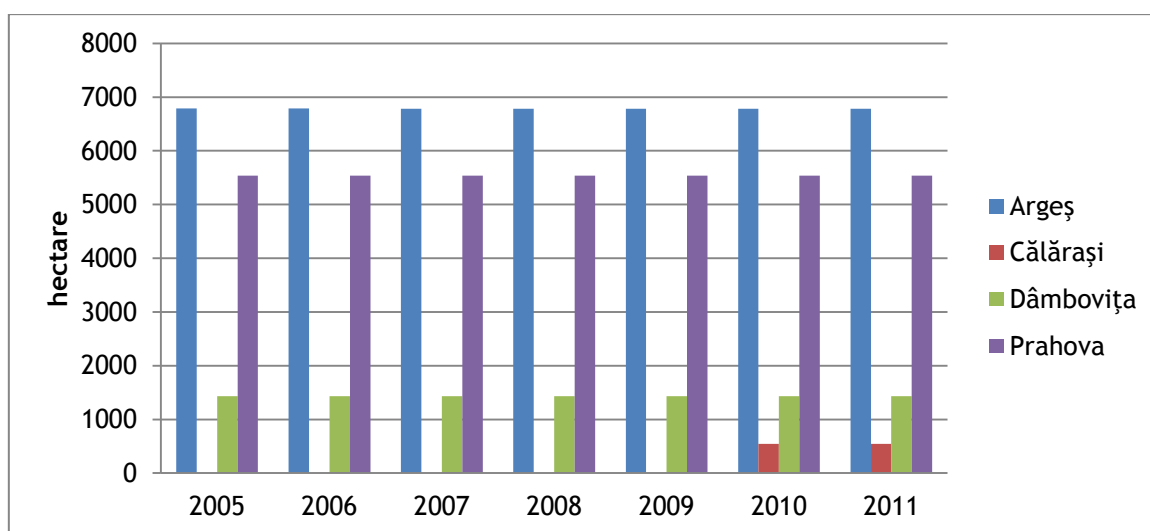
Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

www.inforegio.ro

Investim în viitorul tău! Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Regional și co-finanțat de Uniunea Europeană prin Fondul European pentru Dezvoltare Regională.

La nivelul regiunii Sud Muntenia, cele mai întinse suprafețe de fânețe naturale amenajate cu lucrări de ameliorare și combatere a eroziunii solurilor au fost înregistrate în județul Argeș (Tabelul nr. A308), care a deținut cea mai mare pondere a acestor suprafețe, din totalul pe regiune, pe toată perioada analizată 2005 - 2011, deși dinamica acestora a înregistrat un trend descendent. Aceste schimbări, cel mai frecvent, survin în urma schimbării destinației terenurilor agricole, în unele situații acestea putând fi chiar scoase din circuitul de utilizare agricol. În anul 2011, județul Argeș deținea peste 47% din totalul suprafețelor terenurilor agricole de fânețe naturale amenajate cu lucrări de ameliorare de la nivelul regiunii Sud Muntenia. Pe locul doi s-a clasat județul Prahova, cu o pondere de 39%, reprezentând un total de 5.540 de hectare. Valori foarte scăzute au fost înregistrate în județele Călărași (3,8% reprezentând 543 de hectare) și Dâmbovița (10% reprezentând 1.430 de hectare). Astfel, la nivelul regiunii, cele mai mari suprafețe amenajate au fost înregistrate în județele din nord, unde există o situație socio-economică mai bună față de județele sărace și predominant agricole din sudul regiunii, unde suprafețele amenajate au fost mult mai reduse. O amenajare adecvată a terenurilor din sud ar putea crește semnificativ productivitatea agricolă, cu atât mai mult cu cât agricultura este principala activitate din mediul rural de aici.

Figura nr. 401 **Dinamica suprafeței fânețelor naturale amenajate cu lucrări de ameliorare și combaterea eroziunii solului în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011**

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

798

Regio
PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL SUD MUNTENIA

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

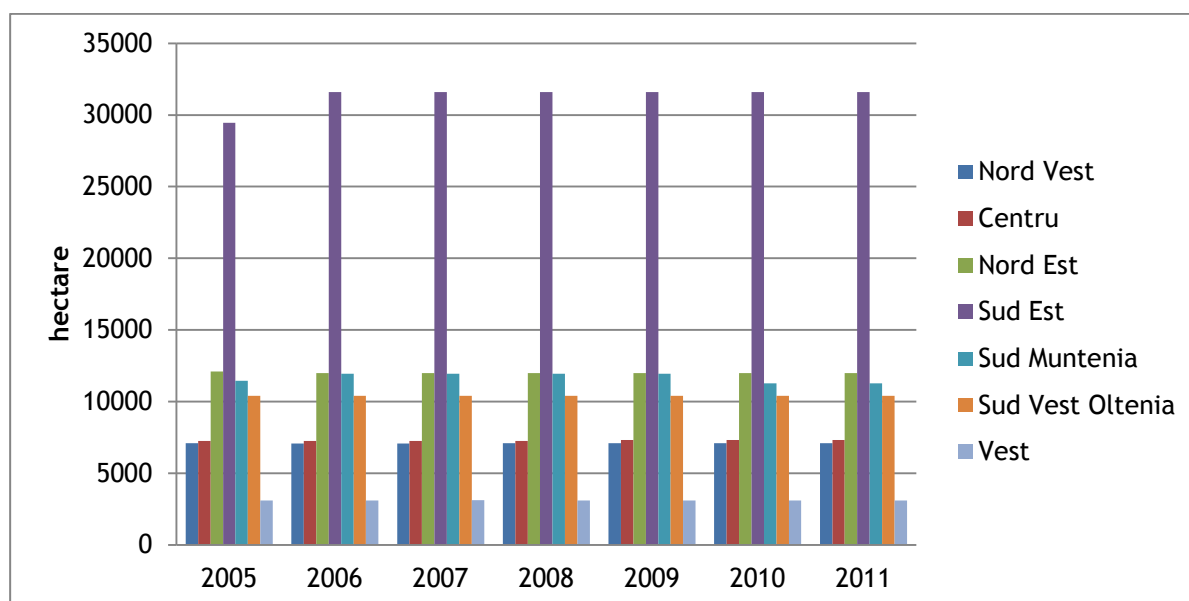
p) Suprafața terenurilor amenajate cu lucrări de ameliorare și combaterea eroziunii solului, pe categorii de folosință a terenurilor - vii, pepiniere viticole și hameiști

La nivel național, dinamica suprafeței de vii, pepiniere viticole și hameiști, amenajată cu lucrări de ameliorare și combatere a eroziunii solului, a crescut în perioada 2005 - 2011 cu 1.957 hectare, ajungând în anul 2011 la o suprafață de 82.784 hectare (Tabel nr. A309). În anul 2009 a înregistrat o scădere de 659 de hectare. Această suprafață face parte integral din regiunea Sud Muntenia, singura care a înregistrat o reducere a acestor suprafețe în anul amintit 2009.

La nivelul anului 2011, regiunea Sud Muntenia s-a clasat pe locul al treilea din punct de vedere al suprafeței amenajate, cu 11.280 hectare din 82.784 hectare la nivel național (cu o pondere de 13,6%). Cu toate acestea, valoarea înregistrată pentru regiune a fost sub media națională, de 11.826 de hectare, valoare datorată regiunii Sud Est, care a deținut o pondere de peste 38%, clasându-se detașat pe locul întâi din punct de vedere al suprafețelor amenajate. Pe locul doi s-a clasat regiunea Nord Est, cu o suprafață puțin mai întinsă decât cea a regiunii Sud Muntenia (11.982 hectare).

Deși în regiunea Sud Muntenia au fost înregistrate suprafețe relativ reduse pentru acest indicator, suprafața efectiv cultivată în regiune cu vii și pepiniere viticole este mult mai mică decât a regiunii Sud Est, clasată pe primul loc.

Figura nr. 402 Dinamica suprafeței de vii, pepiniere viticole și hameiști amenajate cu lucrări de ameliorare și combaterea eroziunii solului, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În anul 2011, la nivelul regiunii Sud Muntenia, cea mai mare pondere a suprafețelor de vii, pepiniere viticole și hameiști amenajate cu lucrări de ameliorare a eroziunii solului a aparținut județului Prahova (66% din suprafața regiunii), care a înregistrat și cea mai întinsă suprafață de vii, pepiniere viticole și hameiști din regiune (7.451 hectare la nivelul aceluiași an). Pe locul al doilea s-a poziționat județul Argeș, cu o pondere de 11,1% reprezentând o suprafață de 1.255 de hectare, urmat de Teleorman cu 1.186 hectare și Călărași, 1.040 hectare. Cea mai mică suprafață de vii, pepiniere viticole și hameiști amenajată cu lucrări de ameliorare, în regiunea Sud Muntenia, a fost înregistrată la nivelul județului Dâmbovița, 347 de hectare, reprezentând 3% din suprafața totală de la nivelul regiunii.

Pentru mediile anilor 2005 - 2011, suprafața medie maximă (7.465 hectare) a fost atinsă în județul Prahova iar suprafața medie minimă (96 hectare) a fost înregistrată în județul Ialomița. Dintre județele regiunii pentru care au fost înregistrate date, județul Călărași a înregistrat în anul 2011 cea mai mică suprafață amenajată, respectiv 1.041 de hectare față de o medie anuală de 1.429 hectare (Tabelul nr. A310).

800

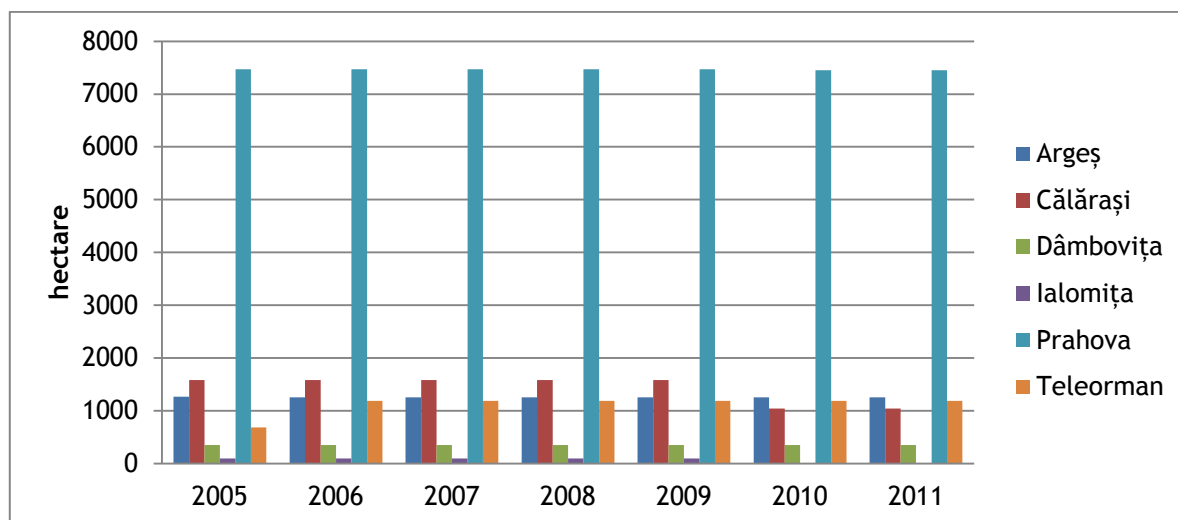
Regio
PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL SUD MUNTENIA

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

www.inforegio.ro

Investim în viitorul tău! Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Regional și co-finanțat de Uniunea Europeană prin Fondul European pentru Dezvoltare Regională.

Figura nr. 403 Dinamica suprafeței de vii, pepiniere viticole și hameiști amenajate cu lucrări de ameliorare și combaterea eroziunii solului, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

q) Suprafața terenurilor amenajate cu lucrări de ameliorare și combaterea eroziunii solului, pe categorii de folosință a terenurilor - livezi de pomi, pepiniere, arbuști fructiferi

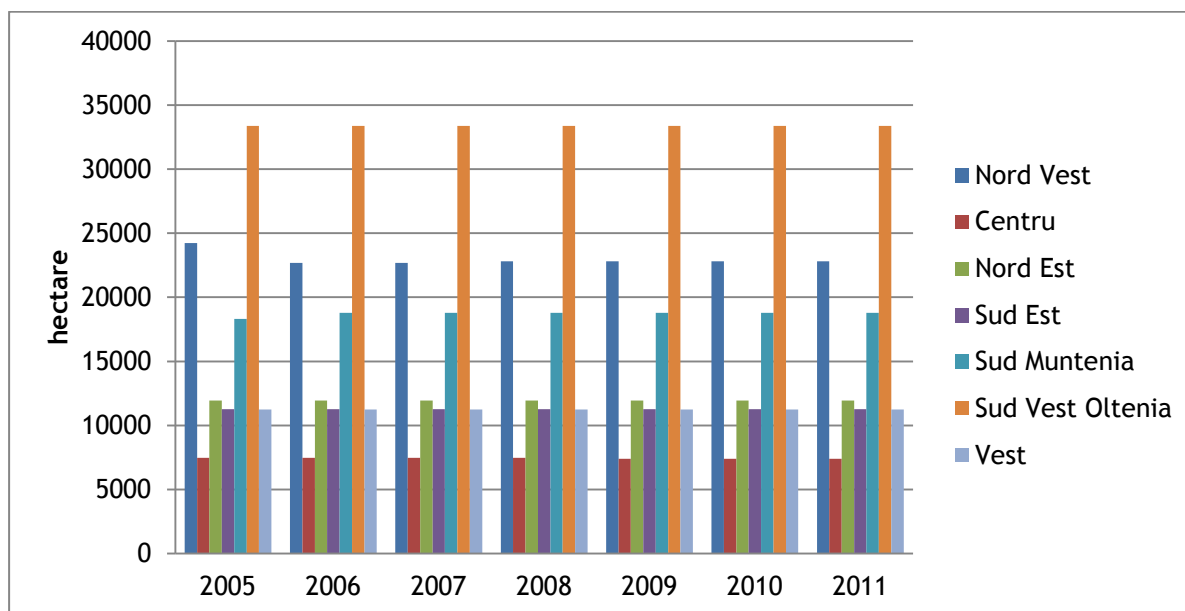
Dinamica suprafeței de livezi de pomi, pepiniere și arbuști fructiferi, amenajată cu lucrări de ameliorare și combatere a eroziunii solului, s-a redus la nivel național cu 1.009 hectare în perioada 2005 - 2011, ajungând în anul 2011 la o suprafață totală de 116.833 hectare (Tabel nr. A311).

Suprafața totală a acestor terenuri amenajate cu lucrări de ameliorare și combatere a eroziunii solului, la nivel național, în anul 2011, a fost de 116.833 hectare.

În regiunea Sud Muntenia, suprafața amenajată pentru această categorie s-a menținut, în perioada 2005 - 2011, la o întindere peste media înregistrată la nivel național. Regiunea Sud Muntenia este singura regiune la nivelul căreia, în anul 2006, s-a înregistrat o creștere cu 474 hectare a suprafeței amenajate din această categorie de terenuri. În anul 2011, în regiunea Sud Muntenia suprafața amenajată număra în total 18.797 hectare, reprezentând peste 16% din

suprafața totală la nivel național și depășind media regiunilor de dezvoltare, de 16.690 de hectare, cu 2.107 de hectare.

Figura nr. 404 Dinamica suprafeței de livezi de pomi, pepiniere, arbuști fructiferi amenajate cu lucrări de ameliorare și combaterea eroziunii solului, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

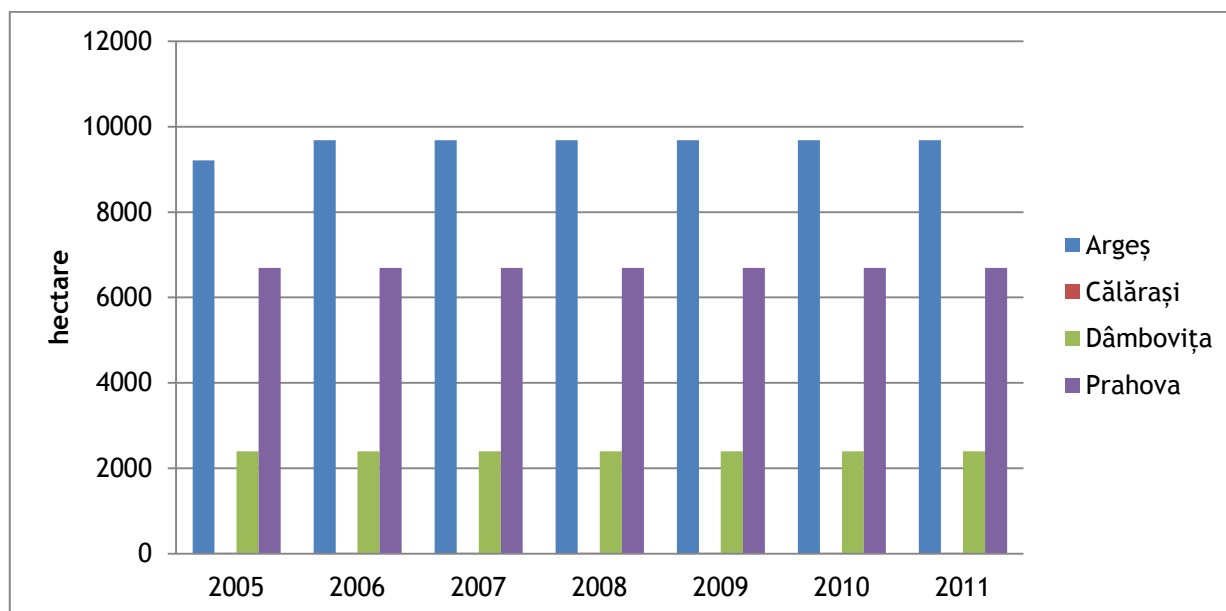

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivelul județelor regiunii Sud Muntenia, județele Prahova și Argeș dețineau, în anul 2011, și pentru această categorie, cele mai întinse suprafețe de teren amenajat cu lucrări de ameliorare și combatere a eroziunii solului (Tabelul nr. A312), ceea ce indică preocuparea, la nivel local, pentru exploatarea eficientă a potențialului agricol. Astfel, Prahova a înregistrat în anul 2011 o suprafață de 9.685 de hectare, reprezentând 51,5% din totalul suprafeței la nivel de regiune. Pe locul doi se situa județul Argeș, cu 6.693 de hectare. Cele mai puțin întinse suprafețe au fost înregistrate în județul Dâmbovița (2.398 de hectare) și Călărași, unde au fost amenajate doar 21 de hectare de terenuri cuprinzând livezi de pomi, pepiniere și arbuști fructiferi. Așa cum arată și indicatorii principalelor categorii de producție agricolă, în județele din nordul regiunii (Prahova, Dâmbovița și Argeș), există o preferință pentru cultivarea pomilor fructiferi și arbuștilor, față de județele din sud, din zona de câmpie, unde este mai avantajoasă

cultivarea cerealelor pe suprafețe întinse. Ca urmare, evoluția gradului de amenajare a terenurilor utilizate din această categorie indică o bună dezvoltare a acestui sector, în relație cu nevoile existente.

Figura nr. 405 Dinamica suprafeței de livezi de pomi, pepiniere, arbuști fructiferi amenajate cu lucrări de ameliorare și combaterea eroziunii solului, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Concluziile subcapitolului 5.9

Îmbunătățirile funciare reprezintă un set de lucrări complexe prin intermediul cărora se urmărește ameliorarea efectelor nefavorabile ale condițiilor pedoclimatice manifestate pe teritoriul României. Principalele amenajări de îmbunătățiri funciare sunt amenajările pentru irigații, lucrările de desecare și lucrările de combatere a eroziunii solurilor.

Secetele de lungă durată, eroziunea solurilor, inundațiile și excesul de umiditate sunt toate fenomene naturale care afectează în mare măsură suprafața agricolă a regiunii Sud Muntenia. Acestea determină o scădere a calității terenurilor agricole și implicit o reducere a capacității de producție a acestora. Prin urmare, acțiunea acestor fenomene produce pierderi

importante în sectorul agricol, care se reflectă în scăderea nivelului de trai al populației mediului rural.

În ceea ce privește amenajările pentru irigații, cercetările experimentale și de producție, au demonstrat că acestea nu se justifică economic numai în regiunile aride, ci și în zonele subumede, unde sunt generate astfel sporuri de producție însemnate, cu costuri relativ reduse, fiind necesară o normă de irigare unică, repartizată în 2, 3 udări¹⁸⁰.

În contextul regiunii Sud Muntenia, având în vedere că pe teritoriul acesteia se situează mai multe subdiviziuni ale Câmpiei Dunării (sectorul Olt-Argeș, câmpia Bărganului, etc.), seceta se manifestă la majoritatea culturilor agricole printr-un deficit de umiditate sau o repartizare neuniformă a precipitațiilor, în raport cu cerințele culturilor. De asemenea, temperaturile ridicate din cursul verii și vânturile, sporesc transpirația, un alt factor care determină o necesitate acută a amenajărilor pentru irigații.

Consecință directă atât a cadrului natural în care este amplasată regiunea Sud Muntenia, cât și a factorilor climaterici, amenajările pentru irigații sunt deosebit de necesare pentru dezvoltarea mediului rural.

O problemă pregnantă în mediul rural al regiunii Sud Muntenia, este legată de sensibilitatea culturilor agricole atât la excesul de apă cât și la lipsa acesteia, astfel încât lucrările de desecare joacă de asemenea un rol deosebit de important.

Analiza îmbunătățirilor funciare existente relevă faptul că regiunea Sud Muntenia dispune de importante suprafețe amenajate cu lucrări de irigații și cu lucrări de desecare, dar înregistrează o pondere mai mică a suprafețelor amenajate cu lucrări de combatere a eroziunii solurilor. Acestea din urmă sunt efectuate cu precădere în zonele cultivate cu viță de vie și pomi fructiferi întrucât terenurile propice dezvoltării acestor culturi sunt predispuse la eroziuni ale solului.

Cu toate că sistemele de îmbunătățiri funciare își dovedesc eficacitatea și eficiența economică, sumele alocate pentru continuarea lucrărilor de amenajare a terenurilor sunt din ce în ce mai scăzute, iar lucrările existente în prezent își reduc efectul benefic asupra terenurilor agricole datorită uzurii acestora.

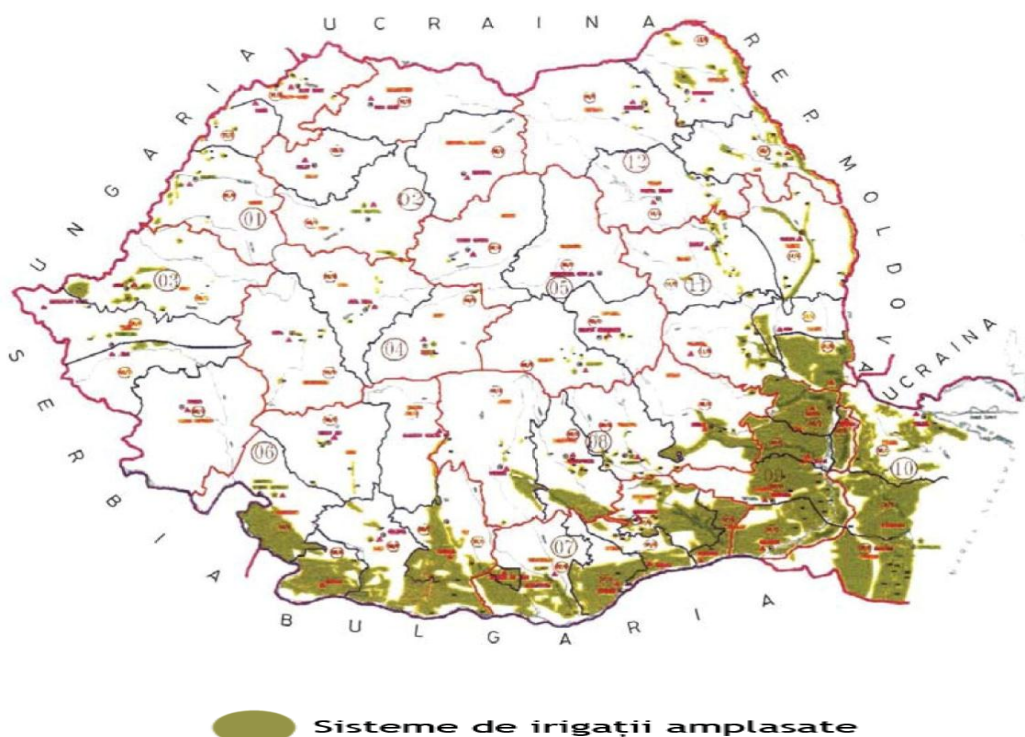
¹⁸⁰ Ing. Mihail Nedelcu, teză de doctorat, CONTRIBUȚII PRIVIND OPTIMIZAREA REGIMULUI DE EXPLOATARE AL INSTALAȚIILOR DE IRIGAT PRIN ASPERSIUNE CU TAMBUR ȘI FURTUN, disponibilă pe site-ul: <http://webbut.unitbv.ro/teze/rezume/2010/rom/NedelcuMihail.pdf>

5.10. Infrastructura specifică agriculturii

a) Sisteme de irigații

Sistemele de irigații adecvate și funcționale sunt elementul cheie în procesul de obținere a unor culturi cu un grad ridicat de productivitate. În România, regiunile cu cele mai mari suprafețe agricole dispun de un grad ridicat de acoperire cu amenajări pentru irigații, anume Sud Est, Sud Muntenia și Sud Vest Oltenia, însă, excepție făcând regiunea București - Ilfov, celelalte regiuni aveau, la nivelul anului 2011, o acoperire foarte redusă a terenurilor agricole, în proporții de sub 7%. Este evident faptul că s-au făcut investiții în sistemele de irigare numai în regiunile în care existau deja condiții propice culturilor și productivității ridicate, însă în viitor trebuie avută în vedere și valorificarea zonelor defavorizate.

Figura nr. 406 Amplasarea amenajărilor de irigații, în România, la nivelul anului 2013

Sursa: Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare, 2013

805

Regio
PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL SUD MUNTENIA

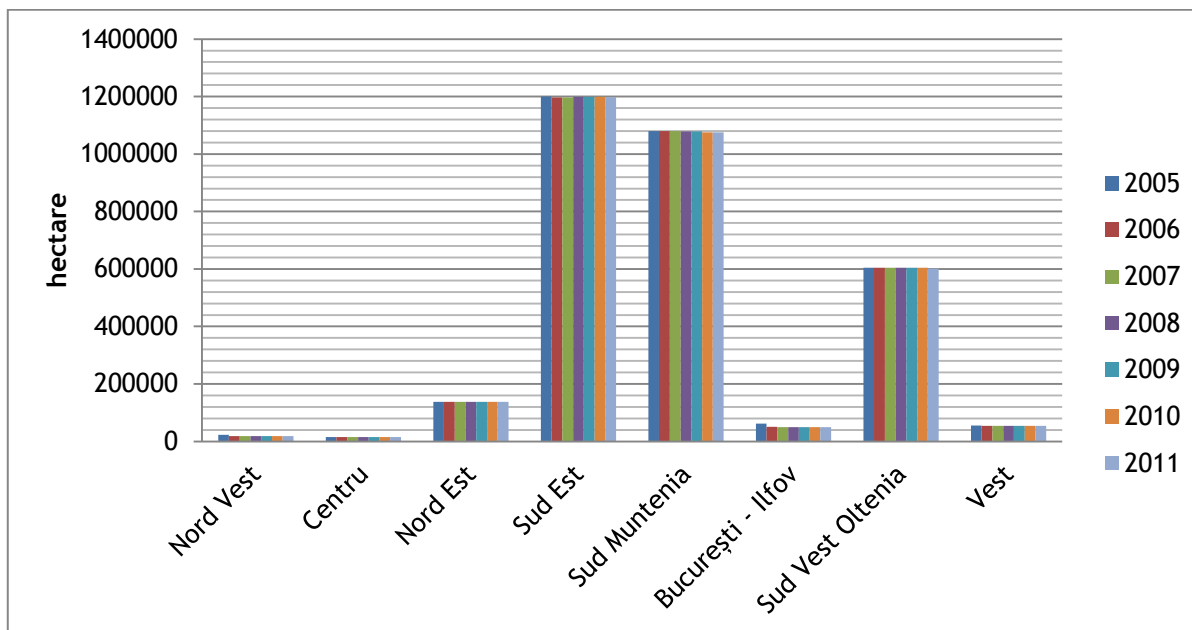
Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

Regiunea Sud Muntenia deține cele mai întinse suprafețe agricole din România, dar cu toate acestea nu are și cel mai complex sistem de irigații. Cele mai mari suprafețe irigabile din România se află pe teritoriul regiunii Sud Est, care este a doua regiune ca suprafață agricolă, după regiunea Sud Muntenia. Din punct de vedere al gradului de acoperire a suprafețelor agricole cu amenajări de irigare, cea mai mare pondere a fost înregistrată la nivelul anului 2011 în regiunea București - Ilfov, unde aproape 89% dintre terenurile agricole dispuneau de sisteme de irigare. Pe locul doi s-a clasat regiunea Sud Est, cu 66,56%, iar regiunea Sud Muntenia a rămas pe locul al treilea, cu o pondere de 57%, la fel ca regiunea Sud Vest Oltenia.

Se observă, analizând datele statistice disponibile pentru perioada 2005 - 2011, că suprafețele irigabile din 2011 au fost mai mici decât cele din 2005, pentru toate regiunile României. Fenomenul este corelat cu reducerea suprafețelor agricole per total, odată cu scoaterea din uz și reprofilarea anumitor terenuri, dar în același timp indică și situația investițiilor noi în sistemele de irigare. Astfel, în două dintre regiuni, Nord Vest și Sud Est, gradul de acoperire cu amenajări pentru irigații a scăzut, din 2005 până în 2011. Dacă în regiunea Nord Vest acesta a scăzut insesizabil, de la 2,55% la 2,51%, în regiunea Sud Est a existat un impact mai puternic, fiind vorba de o diferență de la 73,31% în 2005 la 66,56% în 2011. Regiunea Sud Muntenia și-a păstrat ponderea de 57,27%, de unde se poate înțelege că în regiune nu au mai fost făcute investiții în acest sens, în ultimii ani.

Ca și suprafață irigabilă, la nivel național, regiunea Sud Muntenia ocupa, în anul 2011, locul al doilea, după regiunea Sud Est, cu 1.075.492 de hectare, reprezentând 34,15% din suprafața totală irigabilă din România (Tabel nr. A313). Având în vedere dezvoltarea sectorului agricol din regiune, suprafețele întinse de câmpie din cadrul teritoriului și condițiile climatice aferente, instalarea sistemelor de irigații în regiune a reprezentat o necesitate și o prioritate pentru dezvoltarea locală. Acest lucru se poate concluziona și din interpretarea indicatorului suprafețelor irigabile la nivelul județelor regiunii, unde cele mai mari valori au fost înregistrate în județele din zona de câmpie și nu în cele mai dezvoltate din partea de nord.

Figura nr. 407 Dinamica suprafeței irigabile, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

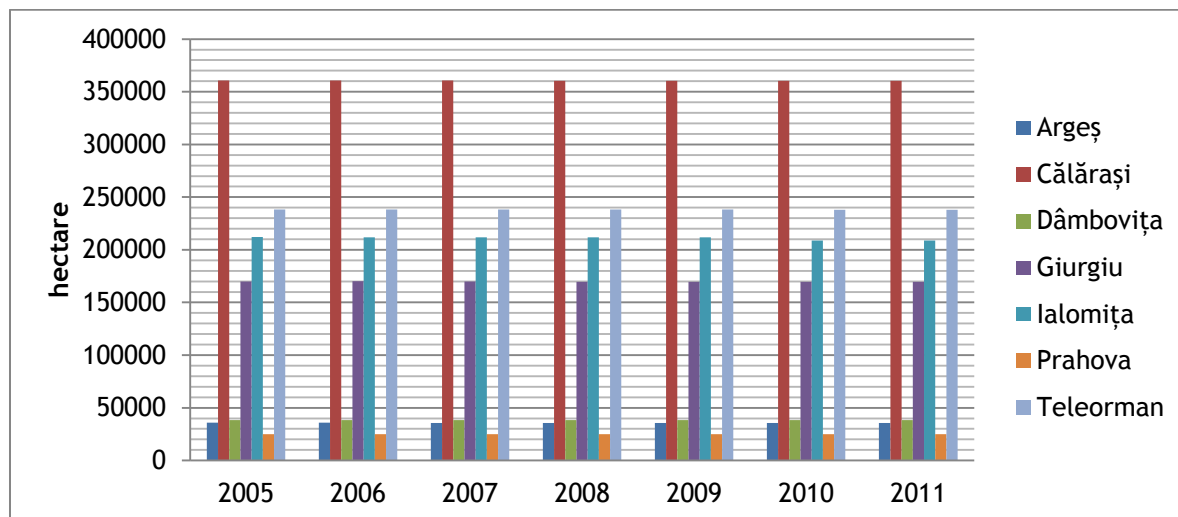

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivelul regiunii Sud Muntenia, județele cu cele mai mari suprafețe amenajate cu lucrări de irigare erau, în 2011, cele cu cea mai mare suprafață agricolă și localizate în zona de câmpie, respectiv: județul Călărași, cu 360.548 hectare de suprafețe irigabile, Teleorman cu 237.811 hectare, Ialomița cu 208.695 hectare și Giurgiu cu 169.734 hectare.

După cum se poate observa în cadrul Tabelului nr.A314, dintre județele enumerate, cea mai mare suprafață irigabilă, proporțional, o deținea în anul 2011 județul Călărași (87,71%), urmat de Giurgiu (68,75%), Ialomița (60,92%) și Teleorman (55,06%). Județul Prahova avea cea mai mică pondere a suprafețelor irigabile, de doar 17,91%, după Argeș (22,56%) și Dâmbovița (25,72%).

Figura nr. 408 Dinamica suprafeței irigabile, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În anul 2011, cele mai întinse suprafețe agricole irigate se regăseau în regiunea Sud Est, urmată la distanță considerabilă de regiunea Sud Muntenia, care se afla pe locul doi, cu 18.748 hectare irigate. Acest clasament evidențiază condițiile climatice specifice acestor două zone, în care se înregistrează frecvent perioade de secetă prelungită. Conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, în regiunile Nord Vest și București - Ilfov, suprafețele agricole nu au fost irigate în cursul anului 2011, întrucât regiunea București - Ilfov nu dispune de suprafețe agricole întinse, iar în regiunea Nord Vest, fenomenul secetei nu este des întâlnit (Tabelul nr. A315).

Din analiza datelor statistice în relație cu cele privind suprafața irigabilă din regiunea Sud Muntenia, rezultă că doar un procent foarte mic, de 1,74% din totalul suprafețelor irigabile, sunt de fapt irigate. Agricultorii se confruntă cu problema consumului de energie electrică necesară pentru irigarea suprafețelor mari de teren arabil. Este necesară realizarea de investiții în acest sector pentru a înlocui sistemele vechi de irigare, cu un consum ridicat de energie electrică. Această problemă este resimțită în special la nivelul gospodăriilor individuale, unde veniturile, provenite integral din activitatea agricolă, nu pot acoperi de fiecare dată costurile pentru energie sau pentru întreținerea sistemelor de irigații instalate. De asemenea, mare parte din terenurile agricole nu necesită irigare suplimentară pe perioada anului, mai ales în condițiile în

care în ultimii ani județele s-au confruntat cu situații de inundații. Tot din motive economice, agricultorii preferă să își irige culturile numai în eventualitatea în care consideră că producția ar putea fi periclitată.

La nivelul regiunii Sud Muntenia, cele mai întinse suprafețe agricole irigate, se regăseau, în anul 2011, în județele Ialomița, Călărași și Teleorman, în care fenomenul secetei este mai frecvent (Tabelul nr. A316). De remarcat faptul că în județul Giurgiu, situat de asemenea într-o zonă în care se înregistrează perioade de secetă, în anul 2011, suprafețele agricole nu au fost irigate.

Seceta este unul dintre cele mai grave fenomene naturale cu care se confruntă regiunea Sud Muntenia, întrucât afectează în mare măsură activitatea agricolă, de care locuitorii mediului rural sunt dependenți.

În vederea reducerii consecințelor nefavorabile ale acestui fenomen, în regiunea Sud Muntenia există sisteme de irigații, dar care nu funcționează la parametri necesari, aflându-se într-o stare accentuată de degradare.

La nivelul regiunii Sud Muntenia se resimte nevoia investițiilor în irigații. Deși gradul de amenajare al regiunii cu lucrări de irigare este destul de ridicat, în special în județele unde clima impune astfel de amenajări, sistemele nu sunt folosite decât în mică măsură. Regiunea se confruntă cu fenomene de secetă în special în perioadele cu temperaturi foarte ridicate iar în anul 2011 importante suprafețe irigabile nu au fost efectiv irigate, în județele din sudul regiunii. Motivul îl poate constitui costul ridicat al energiei electrice și al apei utilizate, în special în perioada de criză economică.

b) Sistemul de depozitare

La nivel național, în anul 2011, au fost înregistrate un număr de 3.990 spații de depozitare cu o capacitate totală de depozitare de 18.971,3 mii tone, iar la nivelul regiunii Sud Muntenia existau 1.053 spații de depozitare cu o capacitate de 5.067,5 mii tone.

Regiunea Sud Muntenia deținea 26,4% din numărul de depozite pentru cereale existente pe plan național (3.990), iar capacitatea regională (de peste 5 milioane de tone) reprezenta 26,7% din capacitatea de depozitare pentru cereale la nivel național.

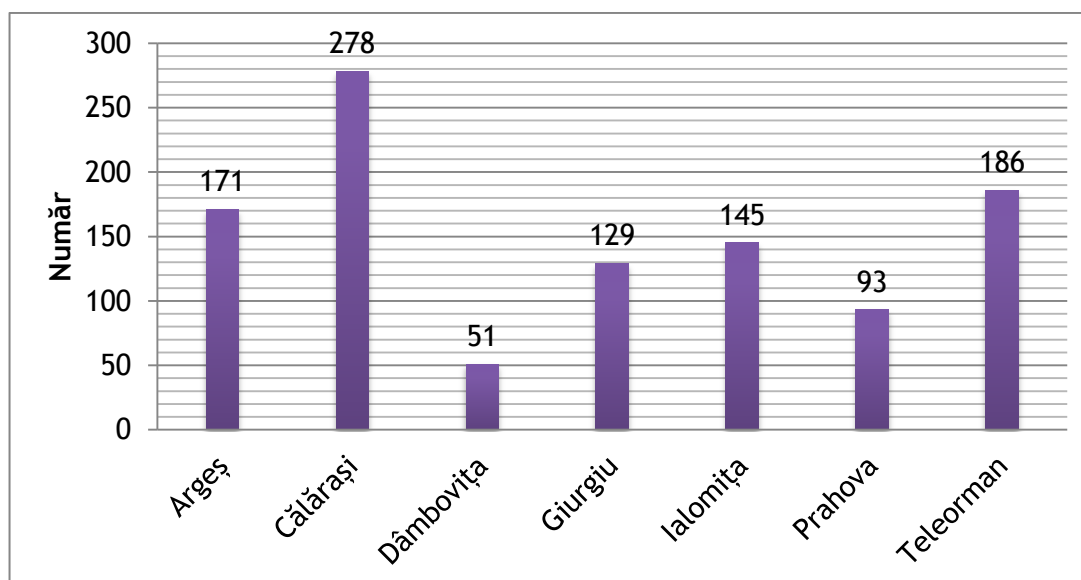
Aproximativ 57% din capacitatea de depozitare pentru cereale la nivel regional era asigurată de silozuri, restul reprezentând contribuția magaziiilor. La nivel de județe componente ale regiunii Sud Muntenia, ponderea silozurilor din capacitatea totală pentru cereale era încadrată din punct de vedere procentual în intervalul de la 43% în județul Argeș, la 74% în județul Teleorman (Tabelul nr. A317).

Județul cu capacitatea cea mai mare de depozitare totală pentru cereale era județul Călărași (1.693.168 tone) urmat de județele Teleorman și Ialomița, fiecare cu peste un milion de tone.

Distribuția județeană a capacității de depozitare pentru cereale este corelată cu nivelul de producție de cereale realizat la nivel județean, deși în județul Argeș există mai multe depozite decât în județul Giurgiu, care se plasează în urma județelor din sudul regiunii din acest punct de vedere.

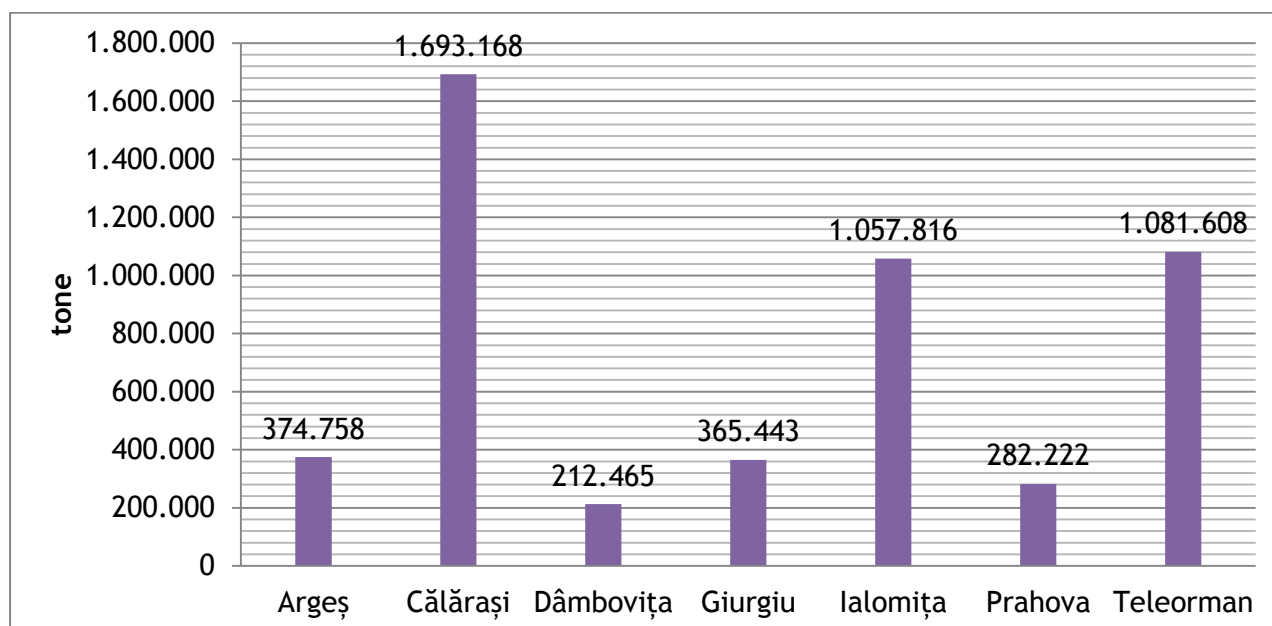
Județele cu cea mai scăzută capacitate de depozitare a cerealelor erau județele Dâmbovița și Prahova, dar acest fapt nu este îngrijorător deoarece nici cantitățile de cereale obținute în aceste județe nu impun extinderea spațiilor de depozitare.

Figura nr. 409 Numărul de depozite pentru cereale, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, la nivelul anului 2011

Sursa: Informații furnizate de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (inclusiv direcțiile județene din regiunea Sud Muntenia), 2012

Figura nr. 410 Capacitatea totală autorizată pentru cereale, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, la nivelul anului 2011

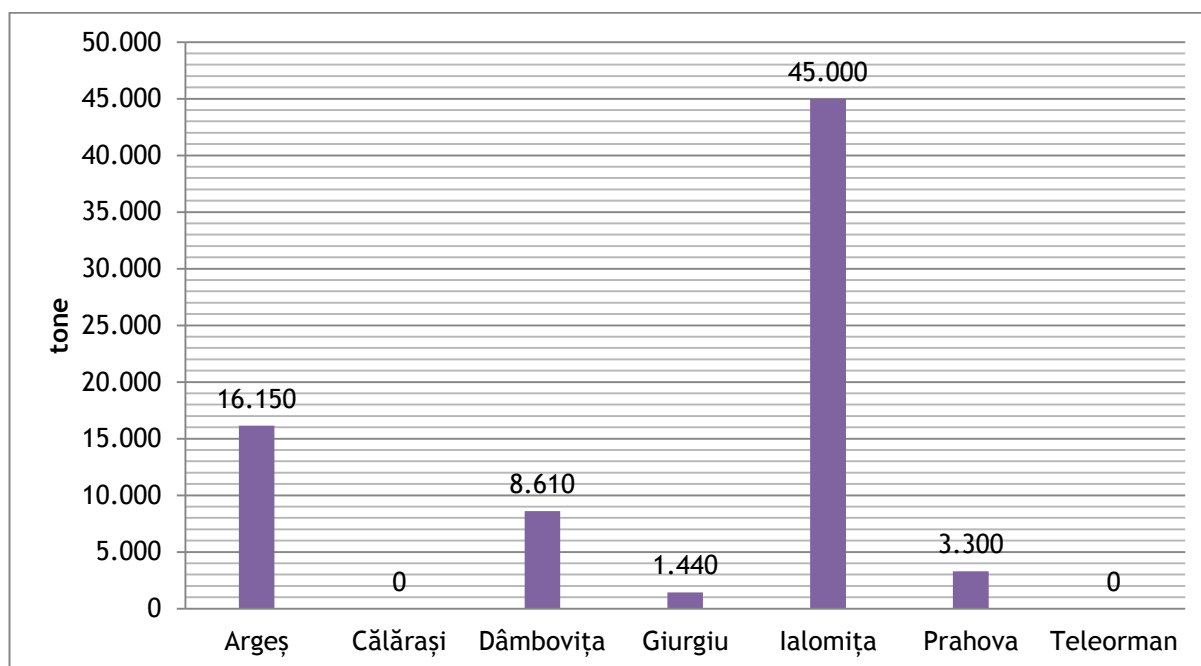

Sursa: Informații furnizate de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (inclusiv direcțiile județene din regiunea Sud Muntenia), 2012

În total, spațiile de depozitare pentru legume, fructe, cartofi din regiunea Sud Muntenia, aveau o capacitate de 74.500 tone, județul Ialomița deținând primul loc cu o capacitate de 45.000 tone, urmat de județele Argeș (16.150 tone) și Dâmbovița (8.610 tone). La nivel regional necesarul de depozitare pentru aceste categorii de produse agricole era de 93.327 tone, rezultând din aceste date că se înregistrează un deficit al spațiilor de depozitare pentru legume, fructe și cartofi de aproximativ 20.000 tone la nivel de regiune.

Din totalul acestor spații de depozitare, conform aceleiași adrese MADR, la nivelul regiunii funcționa un număr de 25 de depozite autorizate pentru legume și fructe, având o capacitate totală de doar 18.830 tone. Spațiile de depozitare autorizată sunt dotate cu agregate pentru asigurarea atmosferei controlate optime.

Figura nr. 411 Capacitatea spațiilor de depozitare pentru legume, fructe și cartofi, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, la nivelul anului 2011

Sursa: Date furnizate de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (inclusiv direcțiile județene din regiunea Sud Muntenia), 2012

La nivelul regiunii Sud Muntenia, capacitatea spațiilor de depozitare era corelată proporțional cu necesarul de depozitare, respectiv cu producția agricolă anuală, în anumite județe componente. Astfel, în județul Călărași exista cea mai mare capacitate de depozitare pentru cereale, respectiv 1.693.168 de tone, producția agricolă fiind ridicată. Județele Teleorman și Ialomița se situau pe poziții apropiate, după Călărași, fiind județe în care producția agricolă de cereale a fost de asemenea semnificativă. În ceea ce privește capacitatea de depozitare a fructelor și legumelor, deși Dâmbovița deținea locul fruntaș în producția acestora, avea o capacitate de depozitare mult sub Ialomița (8.610 tone față de 45.000 tone) și chiar Argeș (16.150 tone), evidențiindu-se astfel ca județul cu cea mai mare nevoie de depozitare pentru legume.

c) Puncte de colectare

Conform adresei Nr. 255909/13.11.2013 de la Direcția Inspecției de Stat din cadrul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, spațiile de colectare sunt, la nivel național, depozitele de păstrare. Astfel, conform informațiilor prezentate pentru depozitele de păstrare a cerealelor din regiunea Sud Muntenia, cele mai multe centre de colectare erau la nivelul anului 2011 în județul Călărași, în număr de 278. Pe locul al doilea se situa județul Teleorman, cu 186, urmat de Argeș cu 171, Ialomița cu 145, Giurgiu cu 129, Prahova cu 93 și Dâmbovița cu cele mai puține centre de colectare din regiune, respectiv 51. Și de această dată, județele Ialomița și Giurgiu au mai puține centre de colectare decât județul Argeș, deși au înregistrat producții mai ridicate de cereale în perioada analizată, fiind poziționate din punct de vedere geografic în zona de câmpie, care favorizează aceste culturi. În același timp, diferența posibilităților financiare la nivel de județe este evidențiată de măsura în care centrele de colectare locale răspund nevoilor producției obținute anual. Deși județul Argeș nu a înregistrat valori foarte mari ale producției de cereale, prin înființarea mai multor puncte de colectare a fost îmbunătățit gradul de acces al producătorilor către piețele de desfacere pentru produsele obținute.

La nivelul regiunii Sud Muntenia, în anul 2011, în spațiile de depozitare pentru legume, fructe și cartofi, puteau fi colectate 74.500 tone, conform capacității maxime a depozitelor de aici (Tabelul nr. A317). Cea mai mare capacitate de colectare o avea județul Ialomița (45.000 tone), urmat de Argeș (16.150 tone), Dâmbovița (8.610 tone), Prahova (3.300 tone) și Giurgiu (1.440 tone). În județele Călărași și Teleorman nu existau spații de colectare pentru legume, fructe și cartofi.

În concluzie, în regiune este încă nevoie de investiții pentru înființarea mai multor centre de colectare. Chiar dacă din punct de vedere al capacității de stocare, aceste centre răspund nevoilor de depozitare, în situația județului Dâmbovița, în primul rând, unde există numai 51 de puncte de colectare, există probleme de accesibilitate către acestea, în special dacă se ia în considerare cantitatea mare de produse agricole care ar necesita transport. Pentru dezvoltarea infrastructurii agricole, în județele Călărași și Teleorman se impun investiții pentru construirea unor spații de colectare și depozitare pentru legume, fructe și cartofi, astfel încât produsele să aibă mai multă accesibilitate pe piețele de desfacere și, în același timp, să fie încurajată diversificarea producției agricole la nivel județean.

813

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

d) Parcul de tractoare și mașini agricole principale din agricultură pe forme de proprietate

Importanța deținerii de către agricultori a mijloacelor fixe specializate pentru diferitele lucrări agricole (în speță tractoare și mașini agricole) este subliniată de însăși Politica Agricolă Comună, transpusă la nivel național în cadrul Planului Național de Dezvoltare Rurală (2007 - 2013), și, mai specific, în detalierea activităților eligibile pentru diverse măsuri, în cadrul cărora se regăsește achiziționarea de mașini și utilaje agricole, dintre care le punctăm pe următoarele:

- ✓ Măsura 112 „Instalarea tinerilor fermieri”;
- ✓ Măsura 121 „Modernizarea exploatațiilor agricole”;
- ✓ Măsura 141 „Sprijinirea fermelor agricole de semi-subsistență”.

Astfel, în cadrul acestei secțiuni a studiului, este analizată situația capacității existente, pentru fiecare tip de indicator solicitat în parte, atât la nivel național (comparație între regiuni), cât și la nivelul regiunii Sud Muntenia în sine, cu identificarea aspectelor principale, în cazul județelor componente.

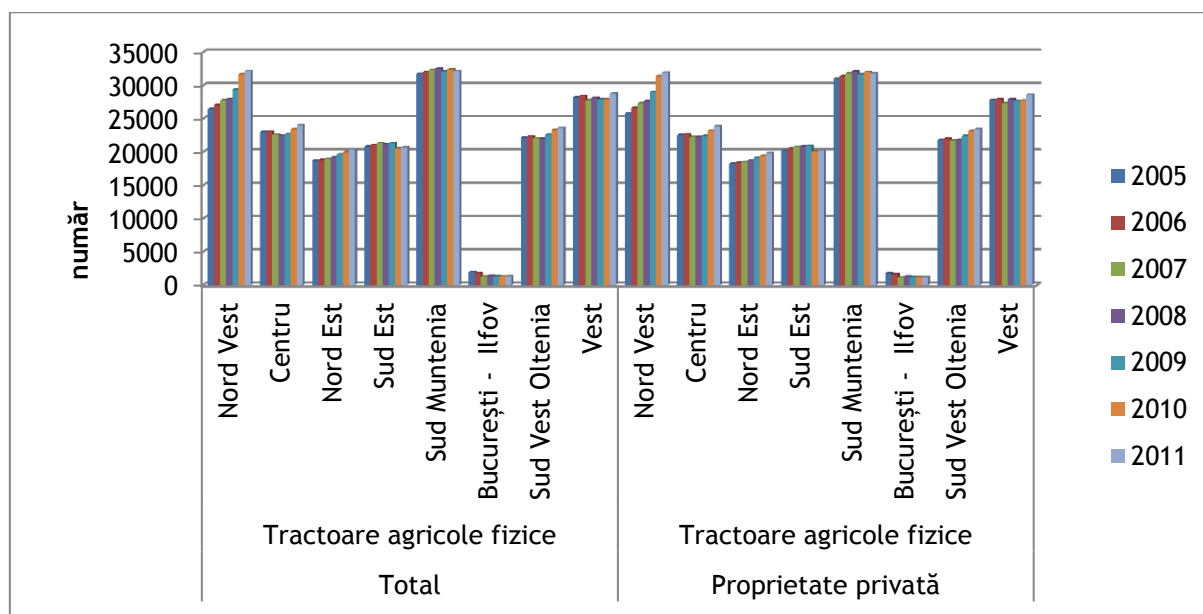
Analiza debutează cu câteva considerente despre dinamica parcului de tractoare agricole fizice, la nivelul celor opt regiuni de dezvoltare ale României (Tabel nr. A318). Existența și utilizarea tractoarelor agricole fizice prezintă o importanță deosebită în realizarea procesului de producție la parametri corespunzători, influențând în mod decisiv productivitatea obținută în sectorul agricol.

În anul 2011, la nivel național, numărul de tractoare agricole fizice era de 183.064, aflat în creștere comparativ cu anii precedenți, aspect ce evidențiază preocuparea pentru creșterea gradului de mecanizare și tehnologizare în vederea sporirii productivității în agricultură. În același an, cel mai mare număr de tractoare agricole fizice era înregistrat în regiunile Nord Vest și Sud Muntenia, care dețineau o pondere relativ egală din totalul de tractoare înregistrate la nivel național (aproximativ 17,50%), aspect ce poate fi relaționat pe de o parte cu întinderea mare a terenurilor agricole din aceste regiuni, iar pe de altă parte cu sporirea gradului de conștientizare a necesității utilizării mijloacelor mecanizate în sectorul agricol. Cel mai redus număr de utilaje agricole se înregistra în regiunea București - Ilfov, cu o valoare medie a

numărului de tractoare de 1.289,87 bucăți, poziție justificată atât de dimensiunea teritorială a regiunii, cât și de specificul preponderent urban al acesteia.

Este de precizat faptul că, la nivelul regiunii Sud Muntenia, din totalul tractoarelor agricole fizice, 98,9% aparțineau sectorului privat, situație asemănătoare celei înregistrate la nivel național, unde 98,8% din totalul tractoarelor agricole fizice se aflau în proprietate privată.

Figura nr. 412 Dinamica parcului de tractoare agricole fizice, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În anul 2011, în regiunea Sud Muntenia, cel mai mare număr de tractoare agricole fizice se regăsea în județul Teleorman (7.772 de utilaje, însemnând 24,17% din totalul utilajelor existente în regiune), întrucât acesta deținea și printre cele mai mari suprafețe agricole ale regiunii și pe teritoriul său existau societăți și asociații agricole care practicau agricultura la scară extinsă. Un număr mare de tractoare agricole se înregistra și în județul Dâmbovița, chiar dacă în acest județ agricultura nu este practică pe suprafețe la fel de mari ca în județele din sudul regiunii, fapt ce demonstrează investițiile mai mari realizate în acest județ în ceea ce privește mecanizarea și tehnologizarea activității agricole (astfel, în anul 2011, în Dâmbovița existau 5.768 de astfel de utilaje, aflate în creștere comparativ cu anii precedenți, dintre care 99,72% aparțineau proprietății private).

815

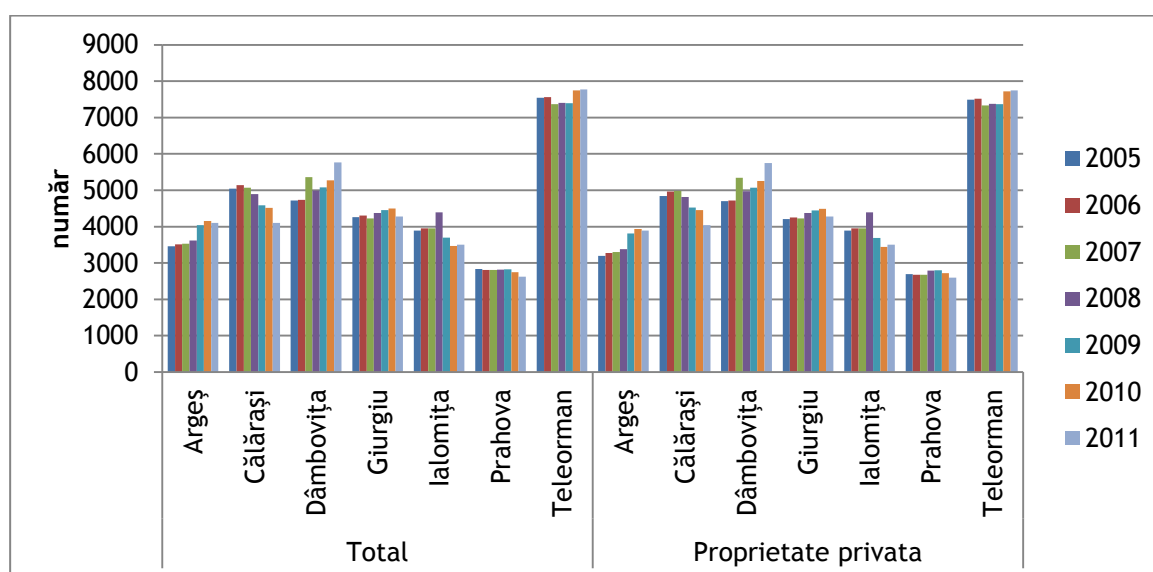
Regio
PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL SUD MUNTENIA

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

Județele Giurgiu, Călărași și Argeș înregistrau valori apropiate în ceea ce privește numărul de tractoare agricole, în anul 2011: de 4.281, 4.103, respectiv 4.101, iar cele mai mici valori ale acestui indicator se înregistrau în județele Ialomița (3.508) și Prahova (2.622).

Analiza numărului de tractoare agricole fizice utilizate în regiunea Sud Muntenia relevă faptul că numărul acestora nu este direct proporțional cu potențialul agricol al fiecărui județ, astfel că se observă că nu județele din sudul regiunii se află pe primele locuri în ceea ce privește deținerea unor astfel de utilaje, importantă fiind și capacitatea de a investi în achiziția de tractoare agricole.

Figura nr. 413 Numărul de tractoare agricole fizice pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

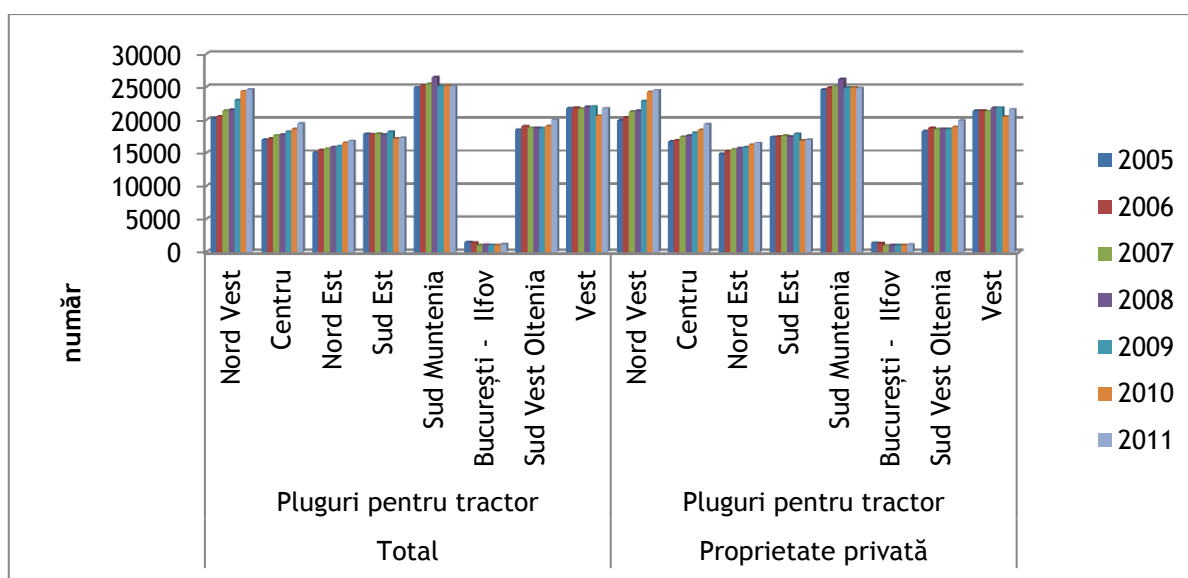
Plugurile sunt destinate executării arăturii, care reprezintă una dintre cele mai importante lucrări aplicate asupra solului, prin intermediul căreia se realizează desprinderea solului în brazde, răsturnarea și mărunțirea acestora, în vederea creării condițiilor necesare dezvoltării optime a plantelor.

În anul 2011, la nivel național, regiunea Sud Muntenia deținea cel mai mare număr de pluguri pentru tractor, având în vedere suprafețele întinse cultivate cu plante agricole în această regiune, care necesită lucrări de arat. Astfel, Sud Muntenia înregistra un număr de 25.126 pluguri pentru tractor, însemnând 17,16% din totalul acestor utilaje existente în

România. Un număr mare de pluguri pentru tractor se înregistra și în regiunea Nord Vest, care deținea 16,83% din totalul înregistrat la nivel național, însemnând 24.639 pluguri.

Peste 99% din totalul plugurilor pentru tractor existente la nivel național se aflau în proprietate privată.

Figura nr. 414 Dinamica parcului de pluguri pentru tractor, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

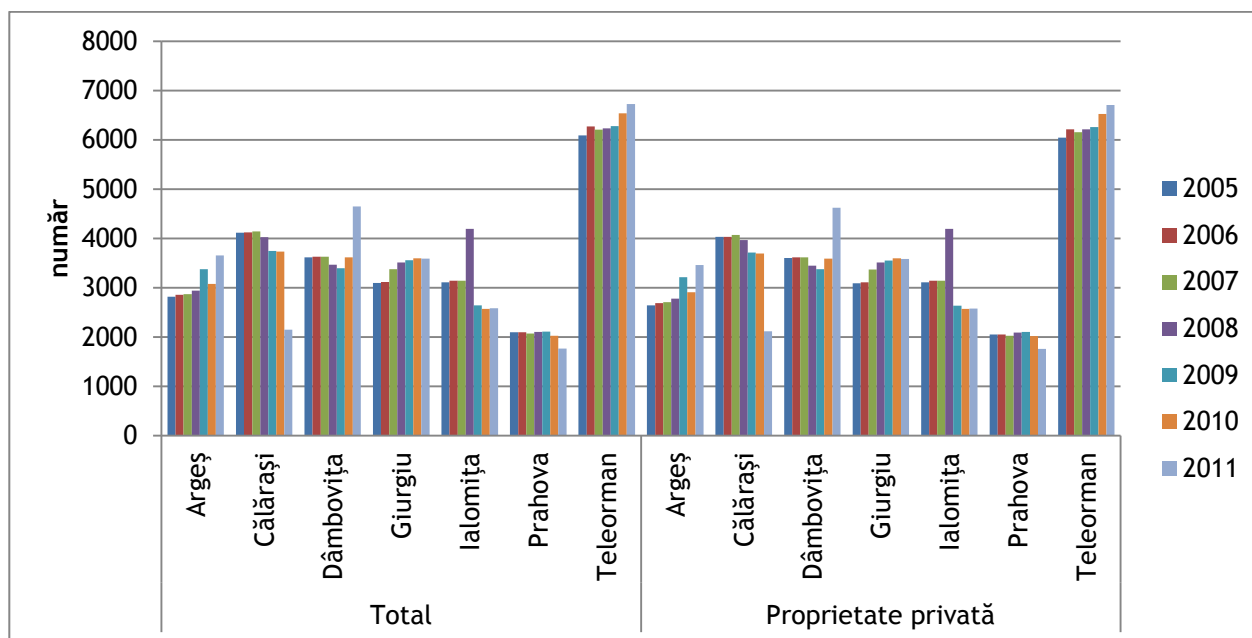

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În anul 2011, în regiunea Sud Muntenia, cea mai mare pondere a plugurilor pentru tractor era deținută de județul Teleorman (26,77% din totalul existent în regiune, însemnând 6.727 de utilaje) iar cea mai mică pondere era deținută de județul Prahova (7,05%, reprezentând 1.771 de utilaje), unde cultura plantelor agricole nu reprezintă o activitate de bază a locuitorilor mediului rural. Un număr relativ mare de pluguri pentru tractor au fost înregistrate și în județele Dâmbovița (4.648), Argeș (3.654) și Giurgiu (3.590). Județele Ialomița și Călărași dețineau, în anul 2011, un număr redus de pluguri pentru tractor, deși sunt județe preponderent agricole, pe care sunt lucrate suprafețe întinse de terenuri, fapt ce evidențiază capacitatea redusă a producătorilor agricoli și a fermierilor de a-și achiziționa pluguri și alte utilaje agricole. Astfel, județul Ialomița deținea 2.583 de pluguri pentru tractor, iar județul Călărași doar 2.153 de pluguri.

În ceea ce privește forma de proprietate, se remarcă, în anul 2011, că cea mai mare pondere a plugurilor pentru tractoare deținută în sectorul privat aparținea județului Ialomița, unde doar un plug nu se afla în proprietate privată, iar cea mai mică județului Argeș, unde existau 191 pluguri pentru tractoare care nu aparțineau proprietății private.

Figura nr. 415 Numărul de pluguri pentru tractor pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

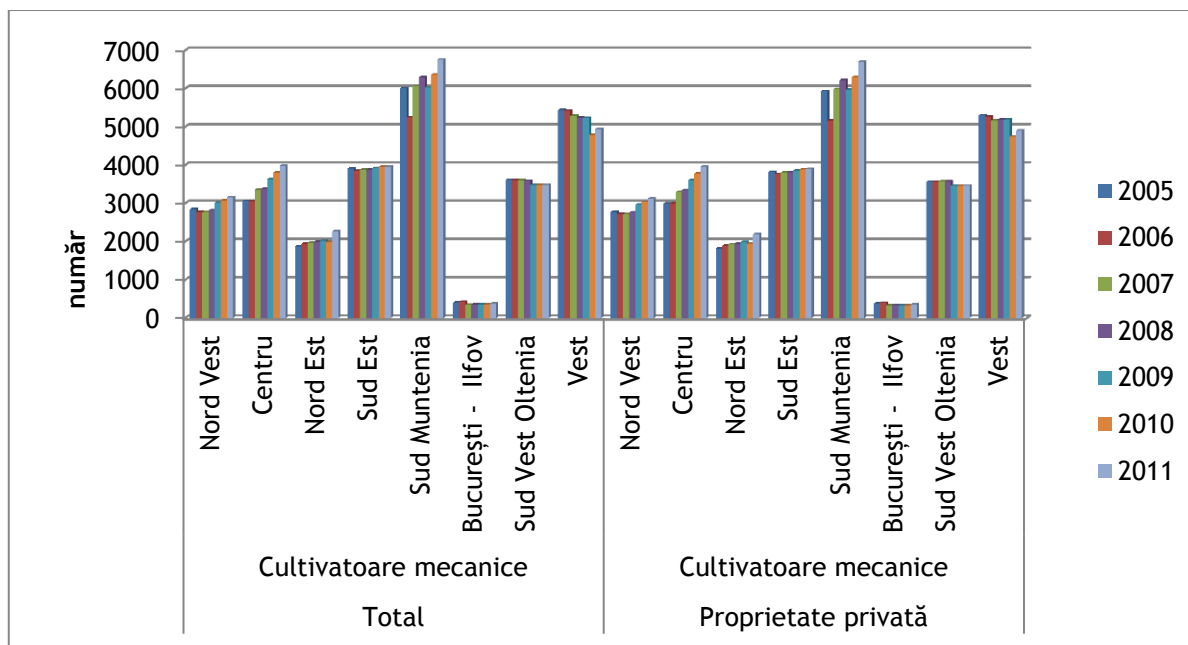
Cultivatorele sunt utilaje agricole utilizate pentru lucrarea solului în vederea semănatului, eliminării buruienilor după ce cultura a început să crească, încorporării în sol a îngrășămintelor în perioada de vegetație a plantelor.

Având în vedere că, în anul 2011, regiunea Sud Muntenia deținea cele mai întinse suprafețe cultivate cu principalele culturi agricole de la nivel național, în același an aceasta înregistra și cele mai multe cultivate mecanice din țară, respectiv 6.758 de astfel de utilaje, reprezentând 23,4% din totalul înregistrat la nivel național. Dintre acestea, 98,83% aparțineau sectorului privat.

Analizând evoluția parcului de cultivate mecanice din punct de vedere numeric, se constată că, în perioada 2005 - 2011, cele mai mari creșteri au fost înregistrate în regiunile

Centru (unde numărul de cultivatoare mecanice a crescut cu 920 în anul 2011, comparativ cu anul 2005) și Sud Muntenia (unde numărul acestora a crescut cu 751).

Figura nr. 416 Dinamica parcului de cultivatoare mecanice, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

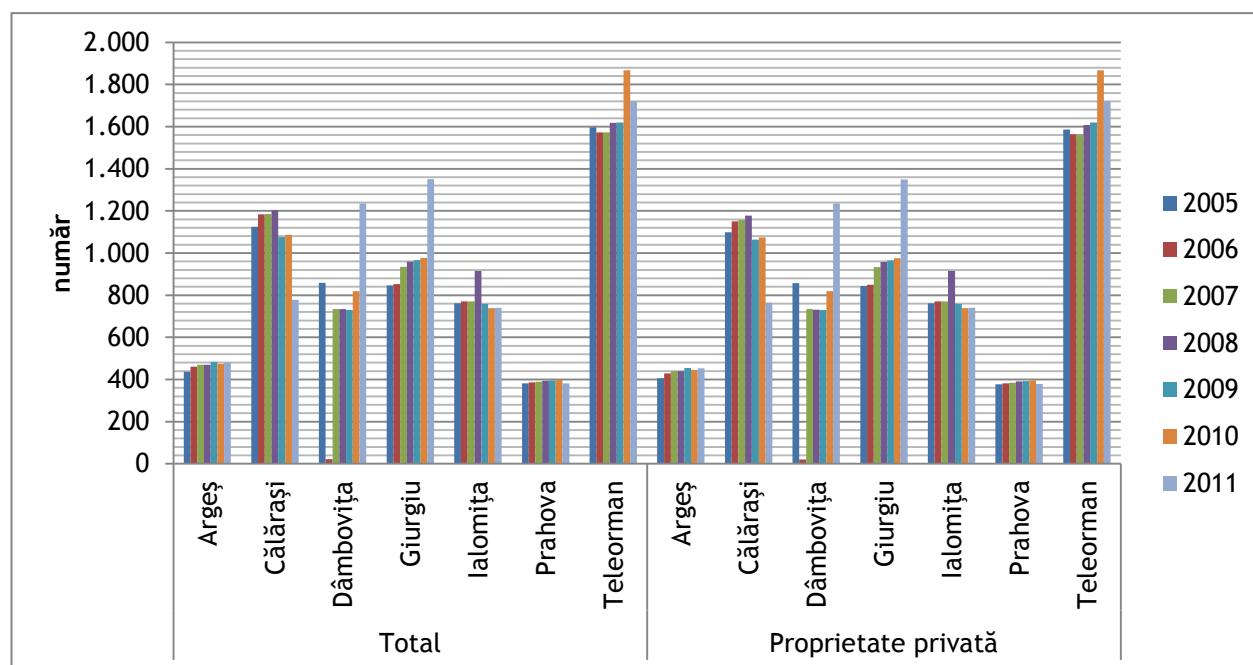
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Și în ceea ce privește numărul de cultivatoare mecanice, județul Teleorman deținea cea mai mare pondere la nivelul regiunii Sud Muntenia, înregistrând, în anul 2011, un număr de 1.790 de utilaje de acest tip. Valori mari ale acestui indicator au fost înregistrate și în județele Giurgiu și Dâmbovița, care dețineau la nivelul aceluiași an, 1.351, respectiv 1.236 de utilaje. Cel mai mic număr de cultivatoare mecanice se înregistra în județul Prahova (382), acesta fiind urmat de județul Argeș (481), întrucât în aceste județe cultivarea plantelor agricole se realizează la un nivel mai scăzut comparativ cu județele din sudul regiunii. Județele Călărași și Ialomița au înregistrat valori relativ mici ale numărului de cultivatoare mecanice, de 778, respectiv 740 de utilaje.

În ceea ce privește distribuția cultivatoarelor mecanice pe forme de proprietate, în județele Dâmbovița și Ialomița aceste utilaje au aparținut în totalitate sectorului privat, cea mai

mică pondere a cultivatoarelor mecanice aflate în proprietate privată fiind înregistrată, în anul 2011, în județul Argeș (94,18%, însemnând că 28 de cultivatoare mecanice se aflau în proprietate publică).

Figura nr. 417 Numărul de cultivatoare mecanice pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Semănătorile sunt utilaje agricole utilizate la semănat, care poziționează cu precizie ridicată semințele în sol, după care le acoperă. Semănarea manuală a semințelor este risipitoare și imprecisă, având drept rezultat o productivitate scăzută a culturilor. Astfel, este evidentă necesitatea folosirii semănătorilor mecanice pentru realizarea acestei activități agricole, în condițiile în care, în cazul exploatațiilor agricole de dimensiuni mari, semănarea manuală nici nu este posibilă.

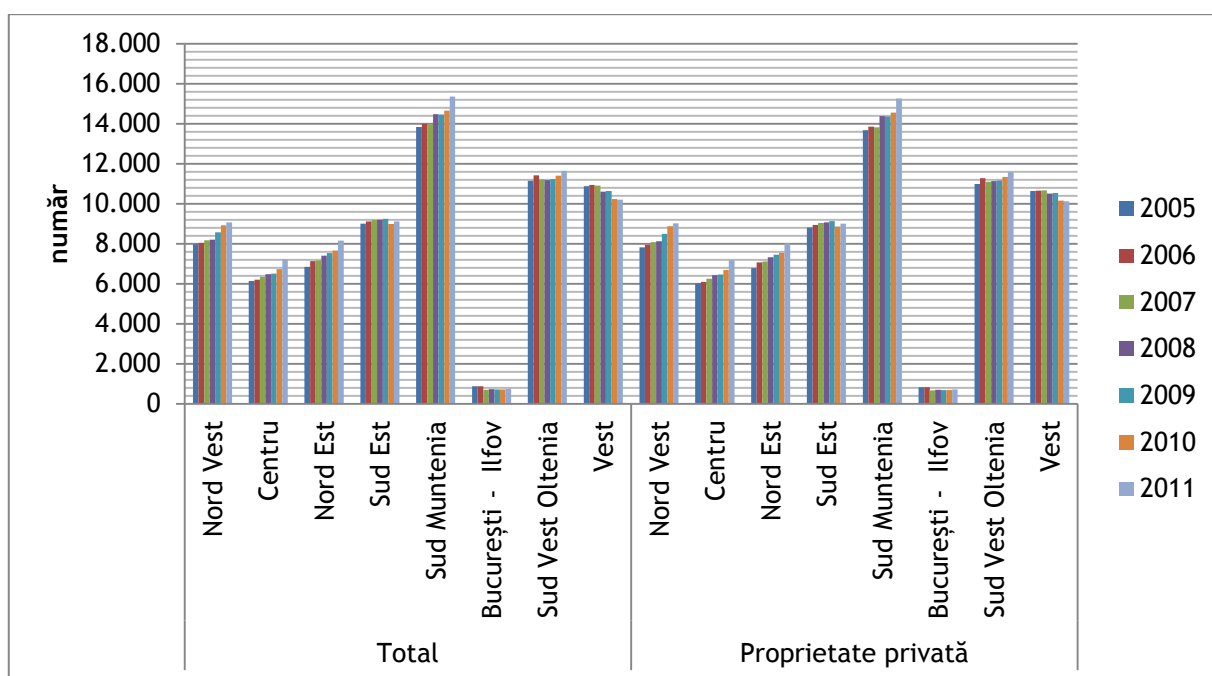
În anul 2011, regiunea Sud Muntenia a ocupat primul loc la nivel național în ceea ce privește numărul de semănători mecanice, deținând 15.358 de utilaje și înregistrând cea mai mare creștere a acestui indicator în perioada 2005 - 2011. Singurele regiuni care au înregistrat în anul 2011 o scădere a numărului de semănători mecanice au fost București - Ilfov și Vest.

Clasamentul este determinat în mod direct de faptul că regiunea Sud Muntenia deține cele mai întinse suprafețe agricole cultivate, pentru îngrijirea cărora este nevoie de utilizarea mașinilor agricole.

Un număr mare de semănători mecanice era deținut, în anul 2011, și de regiunile Sud Vest Oltenia și Vest, care se situau așadar pe locurile 2 și 3. Se observă faptul că primele trei locuri sunt ocupate de regiuni în al căror relief câmpia ocupă o suprafață predominantă, aspect care facilitează cultivarea cerealelor și determină apariția unei nevoi acute pentru utilaje agricole profesionale, cum este și cazul semănătorilor mecanice.

La nivel național, 99,12% din numărul total de semănători mecanice se afla în proprietate privată.

Figura nr. 418 Dinamica parcului de semănători mecanice, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date Tempo Online, 2012

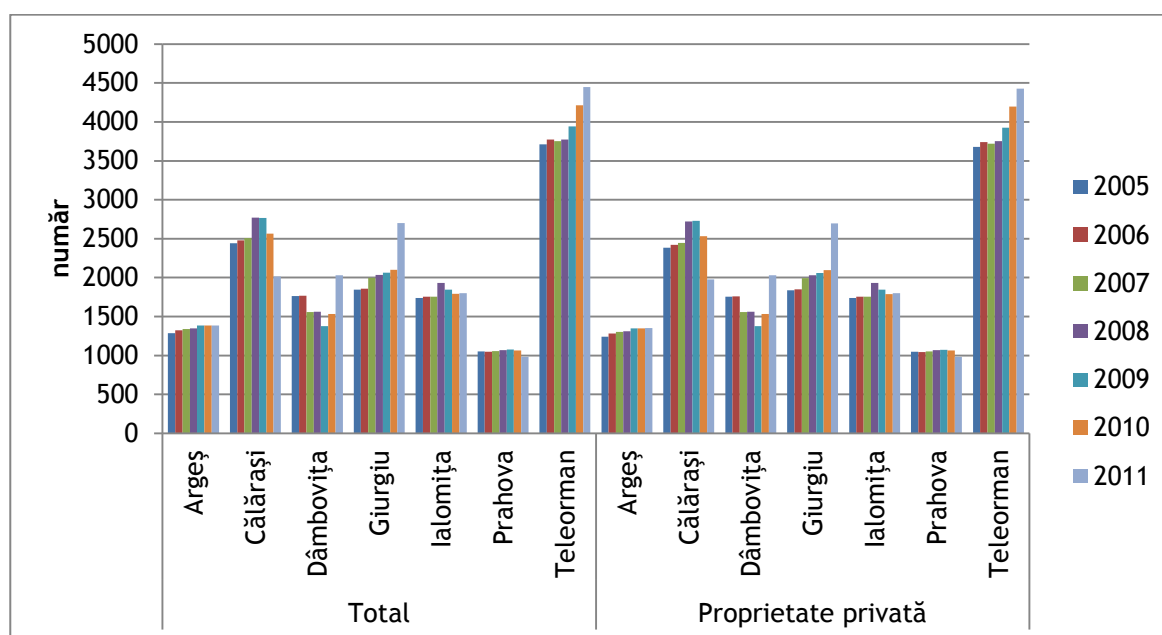
Se constată că, în anul 2011, în regiunea Sud Muntenia, cea mai mare pondere a utilajelor agricole din categoria semănători mecanice se înregistra în județul Teleorman (28,96%, însemnând 4.447 utilaje), care era urmat de județele Giurgiu (17,57%), Dâmbovița (12,22%) și

Călărași (13,11%). Așadar, semănătorile mecanice se regăsesc în număr mai mare în județele din sudul regiunii, situate în zonă de câmpie și care cultivă pe suprafețe extinse cereale și alte plante agricole.

Cel mai mic număr de semănători mecanice a fost înregistrat în județul Prahova, pe suprafața căruia relieful montan predominant nu favorizează creșterea cerealelor.

În toate județele din regiunea Sud Muntenia, peste 97,6% din numărul total de semănători mecanice aparține în anul 2011 sectorului privat, existând județe în care acest procent era de 100% (Dâmbovița și Prahova).

Figura nr. 419 Numărul de semănători mecanice pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date Tempo Online, 2012

Este bine cunoscut faptul că plantele agricole sunt atacate de boli și dăunători care determină prejudicii masive, prin diminuarea producției, atât în mod cantitativ, cât și calitativ. Metodele și mijloacele de profilaxie a bolilor și dăunătorilor sunt diferite:

- metodele agrotehnice (soiuri rezistente la boli, lucrări agrotehnice corespunzătoare);
- metodele fizico-mecanice (capcane pentru insecte, culegere de frunze și ramuri infectate, etc.);

- metodele organizatorice (măsurile de carantină);
- metodele chimice (tratarea plantelor cu substanțe chimice).

În funcție de modul de aplicare a tratamentelor chimice, aparatele și mașinile utilizate pot fi împărțite în următoarele categorii:

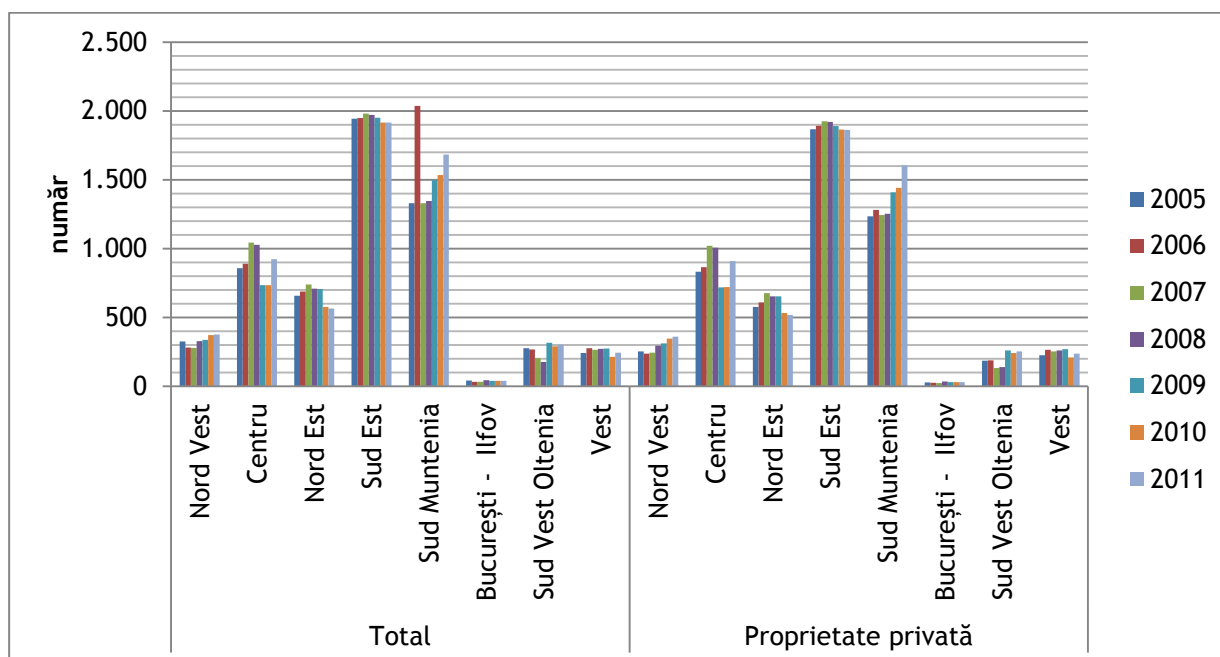
- aparate și mașini de stropit;
- aparate și mașini de prăfuit;
- aparate și mașini mixte.

În acest context, dotarea agricultorilor cu mașini de stropit și prăfuit cu tracțiune mecanică, în vederea dezvoltării unui tip de agricultură în regim extensiv, este deosebit de importantă.

În anul 2011, la nivel național, cele mai multe mașini de stropit și prăfuit cu tracțiune mecanică se înregistrau în regiunea Sud Est (31,65%, însemnând 1.916 utilaje de acest fel), regiunea Sud Muntenia ocupând locul al doilea, cu un număr total de 1.684 de utilaje - 27,82% din totalul existent la nivel de țară. Acest clasament este determinat de faptul că aceste două regiuni au utilizat în anul 2011 cele mai mari cantități de pesticide, pentru împrăștierea cărora au avut nevoie de utilaje de stropit și prăfuit.

La nivel național, din totalul mașinilor de stropit și prăfuit, 95,51% se aflau în proprietate privată.

Figura nr. 420 Dinamica parcului de mașini de stropit și prăfuit cu tracțiune mecanică, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

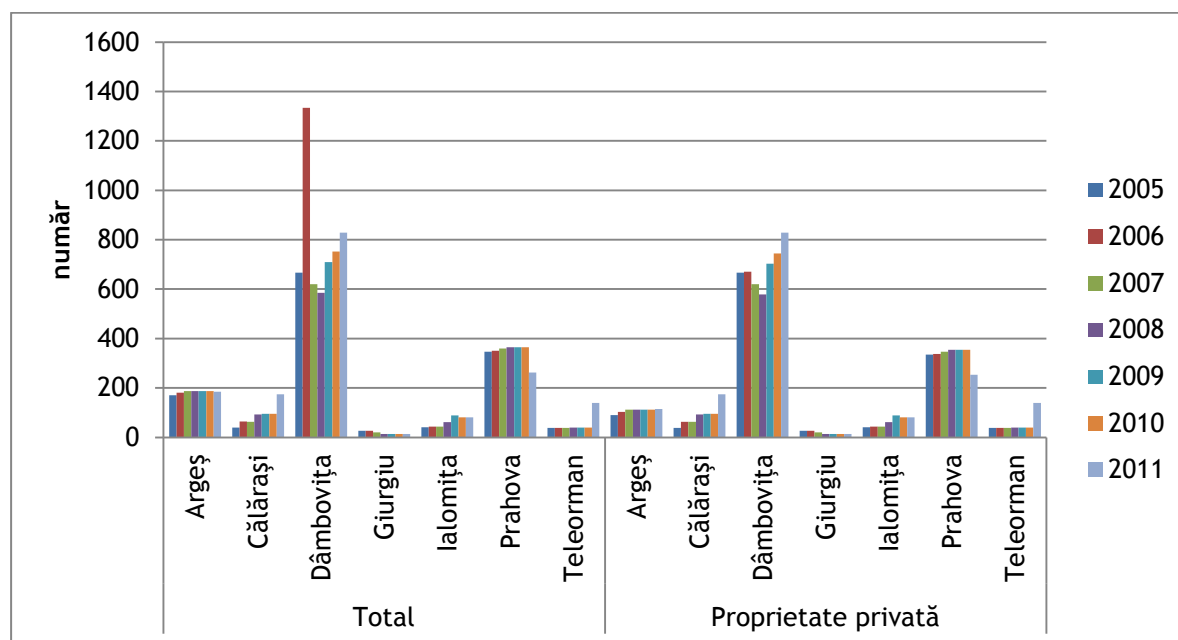

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În anul 2011, în regiunea Sud Muntenia, cel mai mare număr de mașini de stropit și prăfuit se înregistra în județul Dâmbovița (828 utilaje), care deținea aproape jumătate din parcul de mașini de stropit și prăfuit cu tracțiune mecanică de la nivel regional. Clasamentul este explicabil prin faptul că acest județ deține cele mai întinse suprafețe cultivate cu legume, plante ce sunt supuse frecvent bolilor și dăunătorilor și care necesită o îngrijire corespunzătoare. Pe locul 2 se situa județul Prahova, cu un număr de 263 mașini de stropit și prăfuit, fiind urmat de județele Argeș (185 utilaje), Călărași (174 utilaje), Teleorman (139 utilaje) și Ialomița (81 utilaje). Cel mai mic număr de astfel de utilaje agricole se înregistra în județul Giurgiu (doar 14).

În 5 din cele 7 județe ale regiunii, mașinile de stropit și prăfuit cu tracțiune mecanică aparțineau sectorului privat: Călărași, Dâmbovița, Giurgiu, Ialomița și Teleorman. În județul Prahova ponderea acestor utilaje aflate în proprietate privată era de 96,2%, iar în județul Argeș aceasta era de 62,16%.

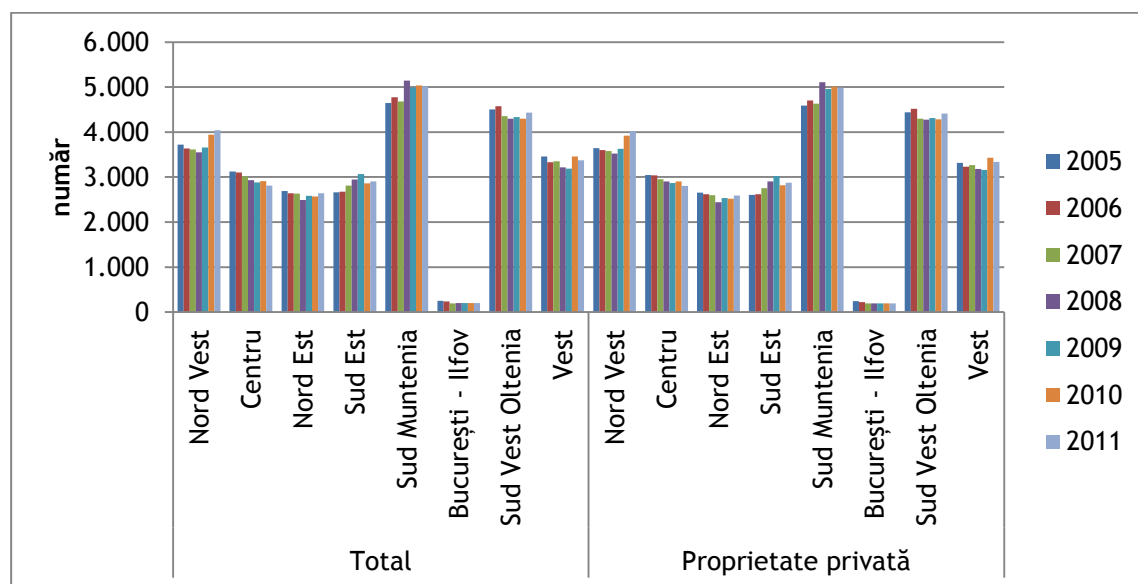
Figura nr. 421 Numărul de mașini de stropit și prăfuit cu tracțiune mecanică pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În anul 2011, regiunea Sud Muntenia deținea cele mai întinse suprafețe cultivate cu cereale pentru boabe din țară, reprezentând peste 23,5% din totalul național. Recoltarea acestor suprafețe a determinat achiziționarea, în special în mediul privat, a unui număr suficient de combine autopropulsate speciale prin care să poată fi adunată recolta în timp util. Regiunea Sud Muntenia deținea în acest an cele mai multe astfel de combine de recoltat cereale (5.018, reprezentând 19,7% din totalul național), urmată, pe locul doi, de regiunea Sud Vest Oltenia (18% din totalul național) și pe locul trei de regiunea Nord Vest (deținând 15% din totalul național, respectiv 4.020 utilaje).

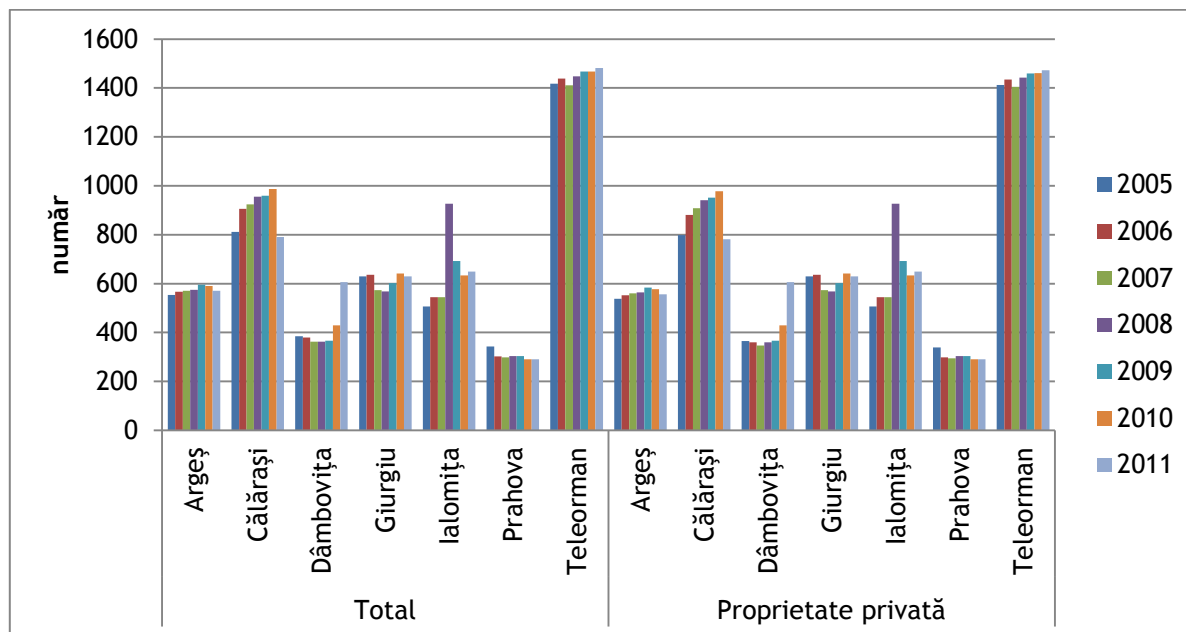
Figura nr. 422 Dinamica parcului de combine autopropulsate pentru recoltat cereale, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivelul regiunii Sud Muntenia, sectorul privat deținea 99,4% din totalul combinelor autopropulsate pentru recoltarea cerealelor, proporțional cu ponderea suprafețelor cultivate cu cereale din mediul privat, care reprezentau peste 99% din totalul la nivel regional. O comparație la nivelul județelor regiunii relevă faptul că aproape 30% dintre combinele autopropulsate pentru recoltat cereale se aflau în județul Teleorman (1.482 de utilaje dintr-un total de 5.018), urmat tot de județe din partea de sud a regiunii, unde predomină cultura cerealieră: Călărași (790), Ialomița (649), Giurgiu (630). Un număr mai mic de utilaje a fost înregistrat în județele din nord, în special în județul Prahova, unde au fost înregistrate doar 290 de combine, urmat de Argeș (571) și Dâmbovița (606). Deși suprafețele cultivate cu cereale din județele Argeș și Dâmbovița au fost mult mai mici față de cele din județele sudice, agricultorii din mediul privat au putut investi mai multe resurse în achiziționarea mașinilor agricole.

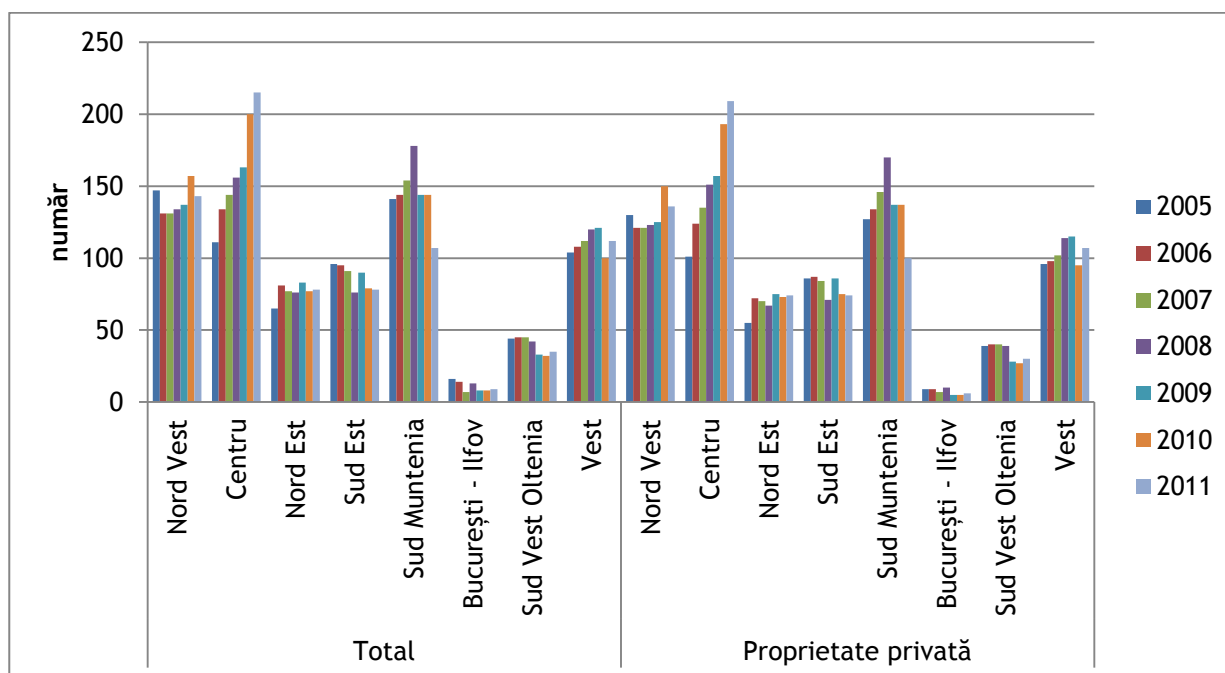
Figura nr. 423 Numărul de combine autopropulsate pentru recoltat cereale pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În ceea ce privește numărul de combine autopropulsate pentru recoltat furaje, regiunea Sud Muntenia s-a clasat, în anul 2011, doar pe locul patru la nivel național, cu un număr total de 107 utilaje, reprezentând 13,8% din totalul de la nivel național. Regiunea a înregistrat în perioada 2005 - 2011 cea mai ridicată producție animală (greutate în viu a animalelor destinate sacrificării pentru consum), ceea ce ar putea indica un volum de muncă manuală foarte ridicat sau utilizarea altor surse de furaje pentru creșterea animalelor. Numărul combinelor de recoltat furaje din regiune a scăzut foarte mult în special în ultimii ani, ajungând de la 178 de utilaje înregistrate în 2008 la 107 înregistrate în anul 2011. La polul opus, în regiunea Centru a fost înregistrată o evoluție rapidă, care aproape s-a dublat de la 111, în anul 2005, la 215, în anul 2011. După regiunea Centru, pe locul al doilea ca număr de utilaje se afla, în anul 2011, regiunea Nord Vest (143 utilaje) și regiunea Vest (112 utilaje). Evoluția pozitivă a numărului utilajelor din aceste regiuni indică adaptarea activităților agricole din regiuni la condițiile și potențialul zonelor respective, în condițiile în care regiunea Sud Muntenia s-a axat pe cultivarea cerealelor.

Figura nr. 424 Dinamica parcului de combine autopropulsate pentru recoltat furaje, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

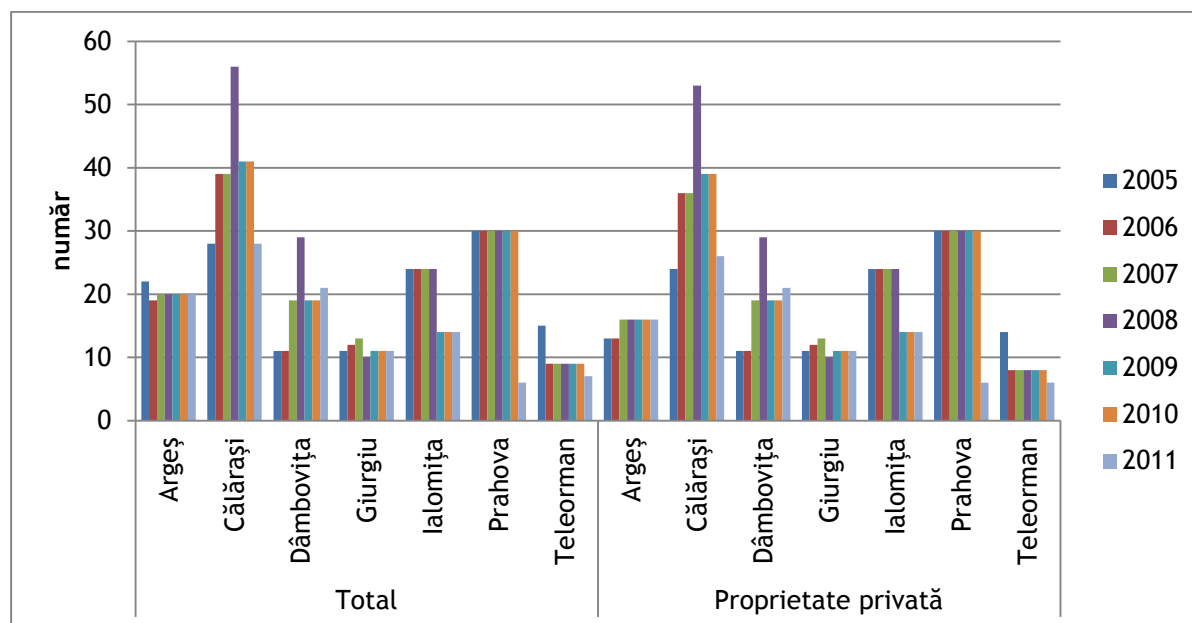
Efectivele de combine autopropulsate pentru recoltarea furajelor existente la nivelul județelor regiunii Sud Muntenia reflectă evoluția înregistrată la nivel regional, în perioada 2005 - 2011. Astfel, în anul 2008, în județele Călărași și Dâmbovița au fost înregistrate numere record de utilaje achiziționate de fermierii din mediul privat, respectiv 17 combine în județul Călărași și 10 în Dâmbovița. Numărul combinelor a avut o evoluție descendentă până în anul 2011, când Călărași a înregistrat un număr de două ori mai mic decât în anul 2008 (28 de combine față de 56 înregistrate în anul 2008), rămânând însă pe primul loc, urmat de Dâmbovița (21 utilaje), Argeș (20 utilaje) și Ialomița (14 utilaje). Prahova și Teleorman dețineau cele mai puține combine în anul 2011, respectiv 6 și 7. În ceea ce privește producția animală, județul Călărași s-a poziționat în anul 2011 tot pe primul loc, din acest punct de vedere fiind explicabilă necesitatea cultivării și recoltării de plante furajere. Pentru județele din partea de nord a regiunii, zootehnia este o alternativă pentru fermele care nu pot oferi condiții favorabile culturilor cerealiere. Pe de altă parte, în județul Prahova, deși a existat o producție animală semnificativă, nu a fost necesară achiziționarea de utilaje specifice recoltării furajelor.

828

Regio
PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL SUD MUNTENIA

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

Figura nr. 425 Numărul de combine autopropulsate pentru recoltat furaje pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

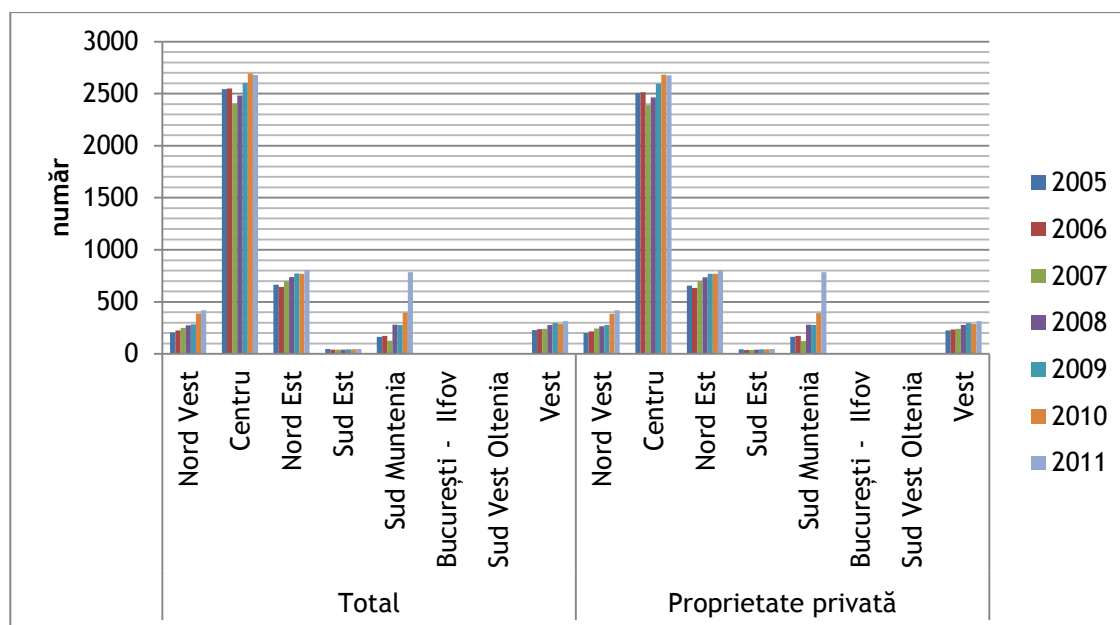
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Din analiza efectuată, se constată că, în perioada 2005 - 2011, la nivel național, cultivarea cartofilor s-a realizat pe suprafețe tot mai reduse, iar în anul 2011, regiunea Sud Muntenia s-a plasat pe locul 5 din acest punct de vedere. Cu toate acestea, în fiecare din regiuni au fost achiziționate tot mai multe mașini pentru cultivarea cartofilor. În anul 2011, regiunea Sud Muntenia a ocupat locul al treilea cu un număr total de 786 de utilaje (15,5% din totalul de utilaje înregistrate la nivel național). Cele mai multe mașini pentru cultivat cartofi au fost achiziționate în regiunea Centru, unde, în anul 2011, au fost înregistrate 2.680 astfel de utilaje, Nord Est (806 utilaje) și Sud Muntenia (786 utilaje), iar cele mai puține au fost înregistrate în regiunile Nord Vest (420 de utilaje), Vest (315 utilaje) și Sud Est (47 utilaje). În regiunea Sud Muntenia, cele mai mari suprafețe de cartofi au fost cultivate în anul 2007, an în care s-au înregistrat cele mai puține utilaje agricole de cultivat cartofi. Începând cu anul următor, numărul acestora a urmat un trend ascendent.

Raportat la suprafețele pe care în anul 2011 s-au cultivat cartofi și comparativ cu numărul combinelor de cultivat cereale, există un număr mult mai mare de utilaje de recoltat

cartofi, ceea ce poate indica o disproporționalitate în ceea ce privește numărul de utilaje existente și nevoile de utilizare ale acestora, cât și o serie de investiții realizate într-un sector mai puțin prioritar.

Figura nr. 426 Dinamica parcului de combine și mașini pentru recoltat cartofi, pe forme de proprietate, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Dintre cele 786 de mașini de recoltat cartofi din regiunea Sud Muntenia, 736 se află în județul Dâmbovița, care a înregistrat, în decursul întregii perioade analizate 2005 - 2011, cele mai mari suprafețe cultivate cu cartofi (9.900 hectare în anul 2011). Aici există o tradiție pentru cultura cartofului (de exemplu, comuna Lungulețu¹⁸¹), care s-a dezvoltat în timp, fiind un tip de cultură mai puțin pretențioasă și pentru care există cerere pe piață. În restul județelor au fost înregistrate mult mai puține mașini pentru recoltarea cartofilor: 25 de mașini în județul Argeș, câte 7 în Călărași și Giurgiu, 6 în Prahova și 5 în Teleorman. Cartoful se cultivă în general pentru autoconsum, pe suprafețe mici, pentru care de regulă nu este necesară utilizarea unor mașini speciale. Având însă în vedere specializarea județului Dâmbovița, zona din partea de nord a regiunii are potențial ridicat pentru cultivarea cartofilor.

¹⁸¹<http://www.agro-business.ro/cartoful-de-lunguletu-intre-traditie-si-modernizare/2012/05/15/>

Tabel nr. 140 Numărul de combine și mașini pentru recoltat cartofi pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

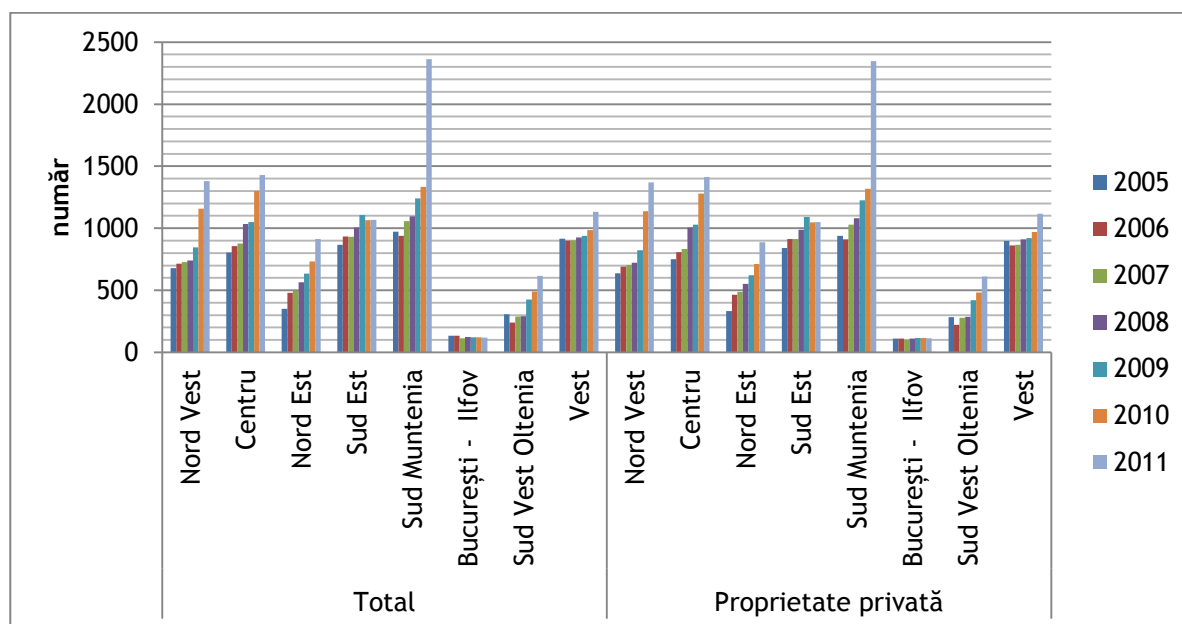
-număr-

Formă de proprietate	Județ	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Total	Argeș	21	25	25	25	25	25	25
	Călărași	5	9	9	7	5	5	7
	Dâmbovița	133	133	85	242	242	352	736
	Giurgiu	:	:	1	1	1	1	7
	Prahova	6	6	6	6	6	6	6
	Teleorman	:	:	:	:	:	4	5
	TOTAL regiune	165	173	126	281	279	393	786
Proprietate privată	Argeș	21	25	25	25	25	25	25
	Călărași	5	8	8	6	4	4	6
	Dâmbovița	133	133	85	242	242	352	736
	Giurgiu	:	:	1	1	1	1	7
	Prahova	6	6	6	6	6	6	6
	Teleorman	:	:	:	:	:	4	5
	TOTAL regiune	165	172	125	280	278	392	785

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Regiunea Sud Muntenia a ocupat, în anul 2011, primul loc la nivel național, în ceea ce privește numărul de prese pentru balotat paie și fân. Au fost înregistrate 2.362 de prese, reprezentând peste un sfert (26,2%) din totalul național de 9.018 utilaje. Pe locul al doilea s-a clasat regiunea Centru (1.428 de prese), urmată de regiunea Nord Vest (1.380 de prese), regiunea Vest (1.132 prese) și regiunea Sud Est (1.067 prese). Cele mai puține prese existau la nivelul regiunilor Nord Est (913) și Sud Vest Oltenia (617). Având în vedere că regiunea Sud Muntenia are o producție animală mare comparativ cu celelalte regiuni, balotarea fânului este necesară pentru hrănirea și întreținerea animalelor pe perioada de iarnă, acesta fiind folosit ca nutreț. Fânul și paiele sunt folosite de asemenea ca și compost, îngrășământ agricol natural care poate fi utilizat pe terenurile agricole după recoltare sau înainte de cultivare.

Figura nr. 427 Dinamica parcului de prese pentru balotat paie și fân, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

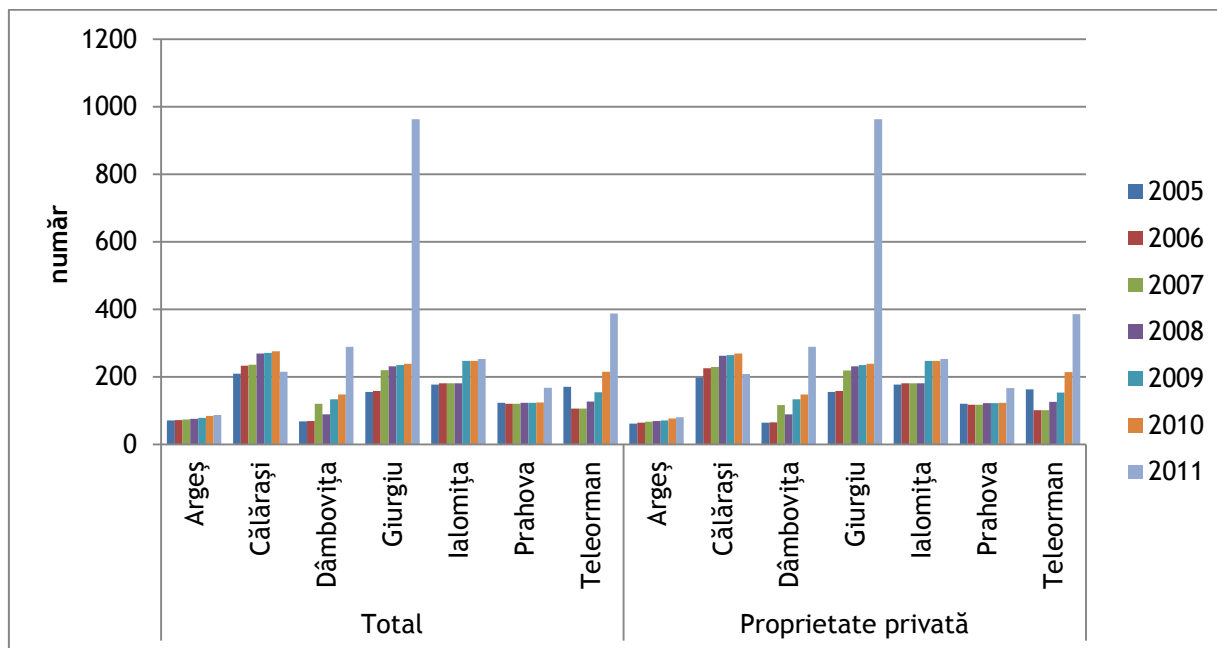

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivelul județelor regiunii, existau, în anul 2011, un număr relativ mare de prese de fân și paie, având în vedere utilitatea acestei mașini agricole, față de alte utilaje specializate pe diferite culturi. Cele mai puține prese se regăseau în județele Argeș (87 de prese) și Prahova (168 de prese). În județele din partea nordică se regăseau cele mai întinse suprafețe de fânețe, acestea însă nu par a fi exploatate, unul din motive putând fi și faptul că fermele zootehnice din zonă pot achiziționa nutreț mai ieftin decât dacă l-ar produce pe suprafețele agricole proprii.

Județele cu cele mai multe prese de fân și paie se regăseau în partea sudică, în special în Giurgiu, unde existau în 2011 963 de prese, urmat de Teleorman cu 387 de prese, Dâmbovița cu 289 de prese, Ialomița cu 253 de prese și Călărași cu 215 prese.

Figura nr. 428 Numărul de prese pentru balotat paie și fân pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

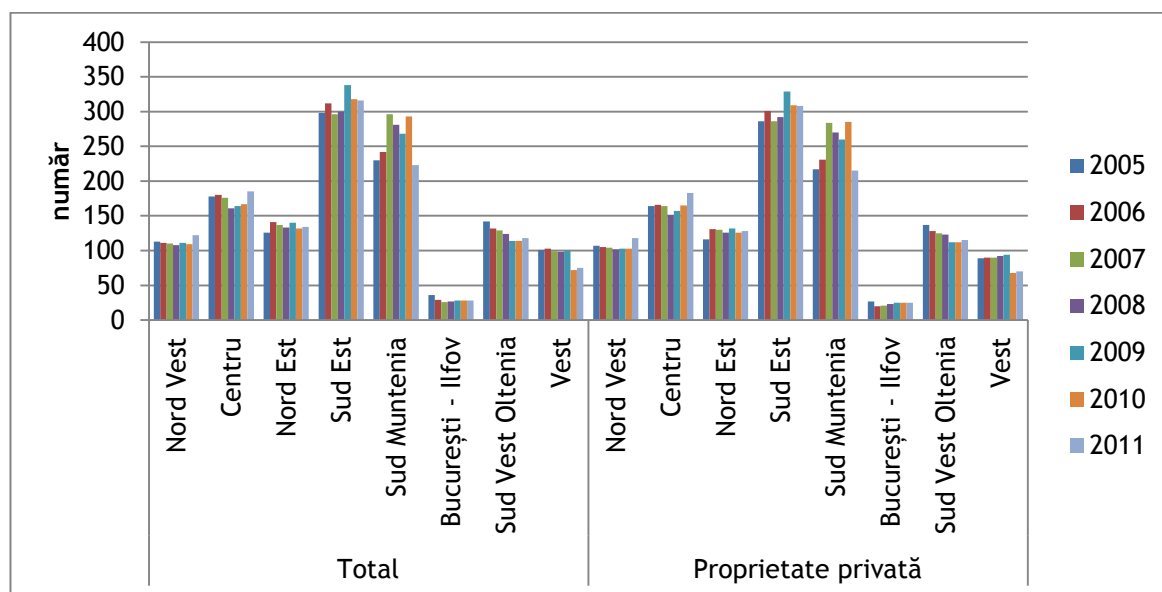

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Vindroverele sunt utilizate pentru recoltarea plantelor furajere sau a cerealelor. Recoltarea plantelor furajere poate fi un proces foarte important în funcție de destinația furajelor, care pot necesita depozitare în condiții optime pentru perioade lungi de timp. Vindroverul asigură tăierea plantelor și treieratul în a doua etapă, astfel creându-se condiții pentru uscarea optimă a furajelor utilizate ca nutreț sau pentru însilozare.

Astfel, regiunile cu un profil agricol pronunțat, ca Sud Est și Sud Muntenia, dețineau cele mai multe vindrovere pentru furaje în anul 2011 (316 și respectiv 223 de vindrovere), iar cele mai puține au fost înregistrate în regiunile București - Ilfov (28), Vest (75), Sud Vest Oltenia (118), Nord Vest (122) și Nord Est (134).

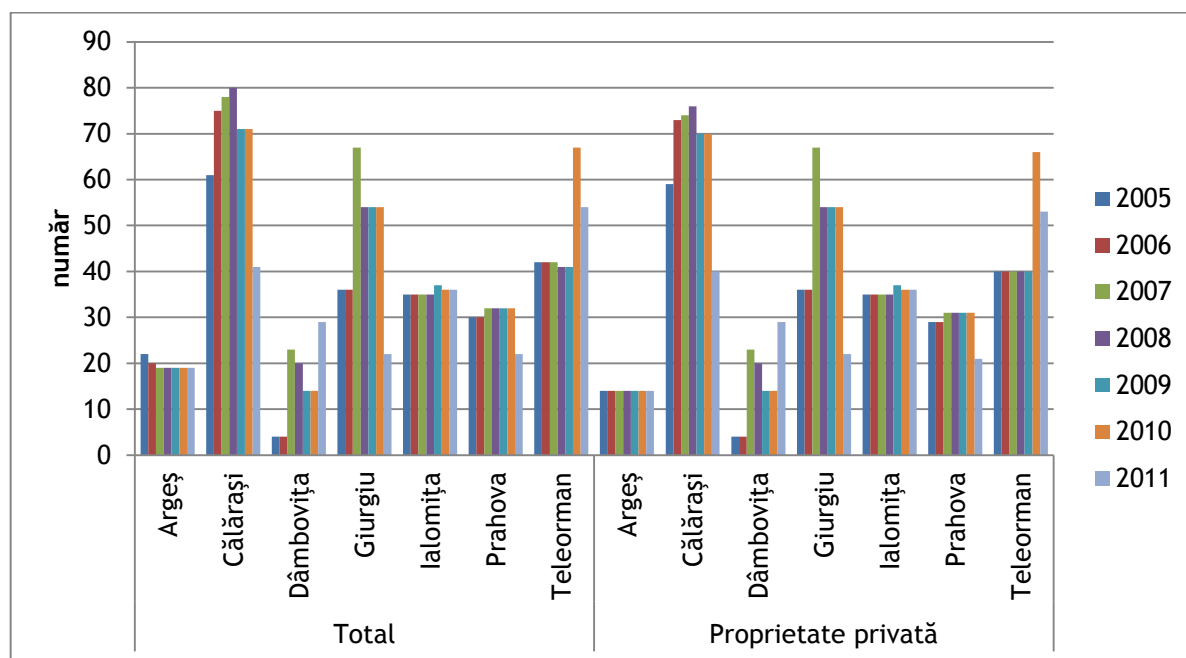
Figura nr. 429 Dinamica parcului de vindrovere pentru furaje, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivelul regiunii Sud Muntenia, cele mai multe vindrovere pentru furaje au fost identificate în județele din sud, unde activitatea agricolă intensă a impus exploatarea cât mai eficientă a resurselor disponibile: 54 în Teleorman, 41 în Călărași, 36 în Ialomița și doar 22 în Giurgiu, în timp ce în județele din nord au fost înregistrate mult mai puține (22 în Prahova și 19 în Argeș), cu excepția județului Dâmbovița, unde s-au înregistrat 29 de utilaje.

Figura nr. 430 Numărul de vindrovere pentru furaje pe forme de proprietate, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Concluziile subcapitolului 5.10

S-a observat că regiunea Sud Muntenia, deși deține cele mai întinse suprafețe agricole din România, nu beneficiază și de cel mai complex sistem de irigații. La nivelul acestei regiuni, județele cu cele mai mari suprafețe amenajate cu lucrări de irigare erau, în 2011, cele cu cea mai mare suprafață agricolă și localizate în zona de câmpie, respectiv: județul Călărași, cu 360.548 hectare de suprafețe irigabile, Teleorman cu 237.811 hectare, Ialomița cu 208.695 hectare și Giurgiu cu 169.734 hectare.

Un punct forte al regiunii îl constituie faptul că, în anul 2011, regiunea Sud Muntenia se afla pe locul doi, din punct de vedere al suprafețelor agricole irigate, cu 18.748 hectare irigate, fiind surclasată la nivel național doar de către regiunea Sud Est.

Astfel, se poate concluziona faptul că la nivelul regiunii Sud Muntenia se resimte acut nevoia investițiilor în irigații. Deși gradul de amenajare al regiunii cu lucrări de irigare este destul de ridicat, în special în județele unde clima impune astfel de amenajări, sistemele de irigații sunt folosite în mică măsură. Regiunea se confruntă cu fenomene de secetă, în special în perioadele cu temperaturi foarte ridicate, iar în anul 2011 importante suprafețe irigabile nu au fost efectiv irigate, în județele din sudul regiunii.

În ceea ce privește capacitatea de depozitare, se observă că, la nivelul anului 2011, regiunea Sud Muntenia deținea 26,4% din numărul de depozite pentru cereale existente pe plan național (3.990), iar capacitatea regională (de peste 5 milioane de tone) reprezenta 26,7% din capacitatea de depozitare pentru cereale la nivel național. Județul cu capacitatea cea mai mare de depozitare totală pentru cereale a fost județul Călărași (1.693.168 tone), urmat de județele Teleorman și Ialomița, fiecare cu peste un milion de tone.

Din punct de vedere al capacității de depozitare pentru legume, fructe și cartofi din regiunea Sud Muntenia, aceasta a înregistrat în anul 2011, 74.500 tone, județul Ialomița deținând primul loc cu o capacitate de 45.000 tone, urmat de județele Argeș (16.150 tone) și Dâmbovița (8.610 tone). Se poate observa astfel că se înregistrează un deficit al spațiilor de depozitare pentru legume, fructe și cartofi de aproximativ 20.000 tone la nivel de regiune.

În privința capacității de colectare se poate afirma că în regiune este încă nevoie de investiții pentru înființarea mai multor centre de colectare. Chiar dacă din punct de vedere al capacității de stocare aceste centre răspund nevoilor de depozitare, în situația județului Dâmbovița, în primul rând, unde există numai 51 de puncte de colectare, există probleme de accesibilitate către acestea, în special dacă se ia în considerare cantitatea mare de produse agricole care ar necesita transport.

Din punct de vedere al analizei efectuate asupra parcului de tractoare și mașini agricole, se poate observa faptul că în cadrul acesteia, pentru fiecare indicator, pe parcursul întregii perioade de referință, regiunea Sud Muntenia se plasează printre primele locuri la nivel național, aceasta beneficiind de efective numeroase pentru fiecare categorie de utilaje ce compun parcul de tractoare și mașini agricole.

Acest aspect, împreună cu altele subliniate pe parcursul acestui subcapitol, determină consolidarea potențialului agricol ridicat al regiunii, care trebuie exploatat prin intermediul surselor de finanțare care vor fi disponibile în noul cadru programatic 2014 - 2020.

5.11 Activitatea economică din agricultură

a) Industria alimentară și a băuturilor

O industrie alimentară competitivă care funcționează bine este o condiție esențială pentru o economie matură. Complexă și diversificată, industria alimentară și a băuturilor în cadrul regiunii Sud Muntenia este reprezentativă pentru toate județele, forța de muncă ocupată în cadrul acestora fiind de peste 20%.

În cadrul pieței regionale au fost identificate diferite tipuri și grade de concurență, ce depind de specificul ramurii industriale analizate. Astfel, cel mai mare grad de concurență a fost înregistrat în industria alimentară și a băuturilor.

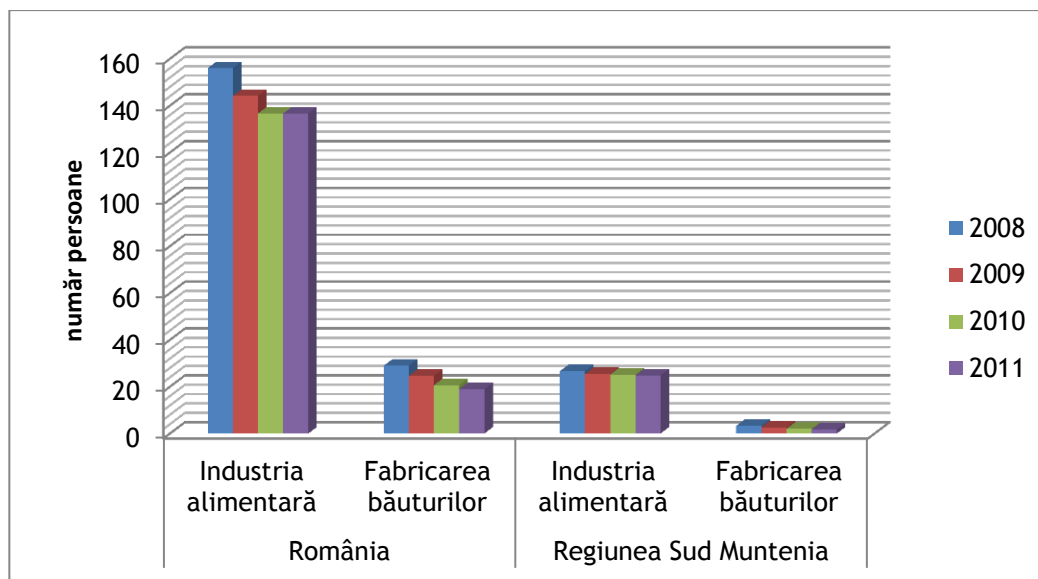
Dezvoltarea industriei alimentare pentru procesarea fructelor, a legumelor și a cartofilor reprezintă o direcție esențială pentru creșterea valorii adăugate a acestor produse și pentru echilibrarea balanței comerciale pentru alimente în regiune.

La nivelul regiunii de dezvoltare Sud Muntenia, cele mai importante structuri pentru industria alimentară sunt: Mehtup, Ralye, Lactag, Dr. Oetker, Fuchs Condimente RO (județul Argeș); Avicola Călărași SA, Eurodistribution, Prodindpest, Aldis (județul Călărași); Agrolis Group, Gurmand, Imdia (județul Dâmbovița); Lacta SA Giurgiu, Solprod (județul Giurgiu); Ulcom Slobozia, Ultex Țândărei, Expur Urziceni, Horticons Fetești (județul Ialomița); Unilever, Sahprod Meteor, Ecolact Prod, Agrisol International RO, Ladrisi Group, Romaqua Group SA, Domeniile Viticole Tohani, Cramele Halewood (județul Prahova); Cicalex SA, Comalact, Romcip (județul Teleorman).

În perioada 2005 - 2007, la nivelul regiunii Sud Muntenia a fost înregistrată o creștere constantă a numărului mediu de salariați din domeniul industriei alimentare, a băuturilor și a tutunului, valoarea indicatorului crescând cu aproximativ 18% în acest interval de analiză. Numărul mediu al salariaților din cadrul industriei alimentare, a scăzut treptat la nivel regional începând cu anul 2008, ajungând la o valoare de 24.814 de persoane în anul 2011. Aceeași tendință o întâlnim și la nivel național, unde numărul mediu al salariaților înregistrați a scăzut la 136.658 în anul 2011. În cadrul sectorului de fabricare a băuturilor există o situație

asemănătoare, numărul salariaților înregistrați la nivelul regiunii, în anul 2011, scăzând la 1.735 persoane, iar la nivel național la 18.928 de persoane (Tabel nr. A320).

Figura nr. 431 Numărul mediu al salariaților pe activități industriale cf. CAEN 2, industria alimentară și fabricarea băuturilor, la nivel național și regional, în perioada 2008 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012; Anuare Statistice Județene, 2009-2012

În perioada 2005 - 2007, sectorul industriei alimentare, a băuturilor și a tutunului a cunoscut o dezvoltare progresivă prin prisma numărului mediu de salariați, în majoritatea județelor regiunii Sud Muntenia, excepție fiind județul Dâmbovița, unde valorile indicatorului au scăzut cu aproximativ 18%. Până în anul 2007, cele mai importante creșteri ale acestui indicator au fost înregistrate în județele Călărași, Prahova și Argeș (Tabel nr. A321).

Situația numărului mediu de salariați în cadrul industriei alimentare și a băuturilor, la nivelul județelor regiunii Sud Muntenia, în perioada 2008 - 2011, s-a prezentat astfel:

- La nivelul județului Argeș, în anul 2011, numărul mediu al salariaților înregistrați în domeniul industriei alimentare a fost de 4.408 persoane, iar pentru fabricarea băuturilor de 57 de persoane. Investițiile realizate în sectorul industriei alimentare au contribuit la dezvoltarea sectorului și a economiei județului.

- În județul Călărași, la nivelul anului 2011, a fost înregistrat un număr mediu de salariați în industria alimentară de 3.425 persoane, valoarea indicatorului fiind aproximativ egală cu cea din anul 2008. Numărul mediu de salariați în domeniul fabricării băuturilor a înregistrat o scădere semnificativă, de la 140 de persoane în anul 2008, la numai 16 persoane în anul 2011.
- La nivelul județului Dâmbovița, în anul 2011, numărul mediu al salariaților în domeniul industriei alimentare a fost de 2.598 de persoane, în scădere față de valoarea maximă înregistrată în anul 2009. Scăderea numărului de salariați în cadrul sectorului de fabricare a băuturilor a fost una semnificativă, de la 205 persoane înregistrate în anul 2009, la 3 persoane în anul 2010. Această scădere poate fi pusă pe seama disponibilizărilor sau a falimentului anumitor producători importanți din zonă.
- Numărul mediu al salariaților în cadrul industriei alimentare din județul Giurgiu a scăzut treptat de-a lungul anilor, de la 1.458 de persoane în anul 2008, la 1.177 de persoane în anul 2011.
- În județul Ialomița, numărul mediu al salariaților în cadrul industriei alimentare în anul 2008, a atins valoarea de 2.795 de persoane. Evoluția acestui indicator până în anul 2011 a înregistrat un trend ușor negativ, valoarea sa ajungând la 2.598 de persoane. O reducere pronunțată a înregistrat numărul mediu al salariaților în domeniul fabricării băuturilor, de la 386 de persoane în anul 2008, la 117 persoane în anul 2011.
- La nivelul județului Prahova, numărul mediu al salariaților în cadrul industriei alimentare pentru anul 2011, era de 7.803 de persoane, în scădere față de anul 2009, când au fost înregistrate 8.096 de persoane. Sectorul de fabricare al băuturilor a cunoscut aceeași evoluție descendentă a numărului mediu de salariați, înregistrând o reducere a indicatorului de peste 35%, în perioada 2008 - 2011.
- La nivelul județului Teleorman, numărul mediu al salariaților în domeniul industriei alimentare a cunoscut un trend descendent constant începând cu anul 2008. Sectorul fabricării băuturilor a fost puternic afectat în această perioadă, fiind în pericol de dispariție la nivelul județului (Tabel nr. A322).

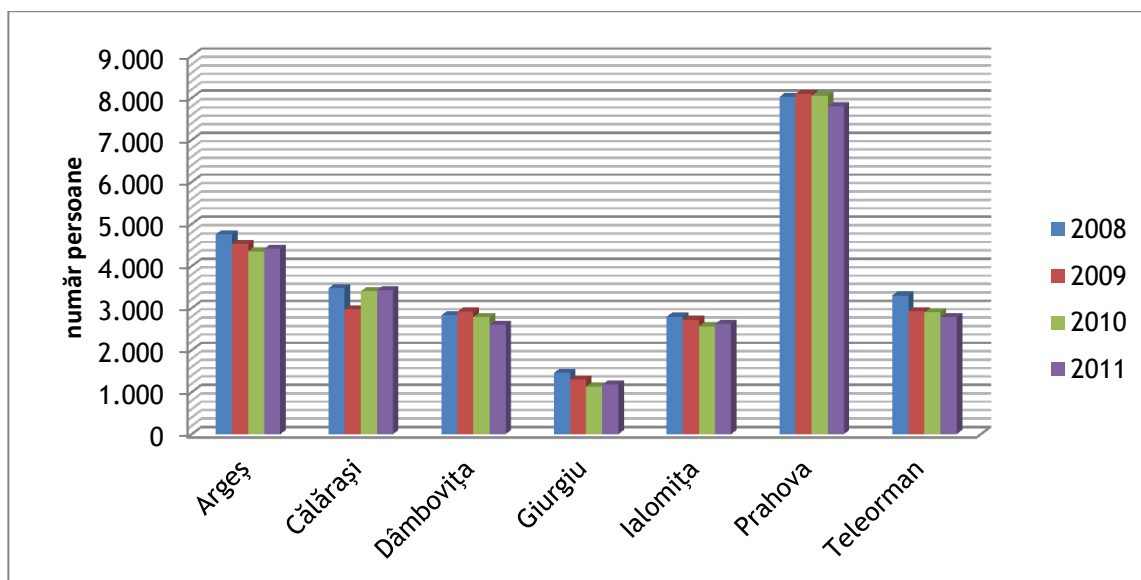
839

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

Scăderea numărului de salariați conduce la diminuarea gradului de diversificare a activităților din sectorul alimentar și al fabricării băuturilor precum și la stagnarea dezvoltării economice a județului. Dezvoltarea locală va fi asigurată prin trecerea de la o producție primară agricolă la industria agro-alimentară, care va constitui baza de creștere a economiei agricole a județului.

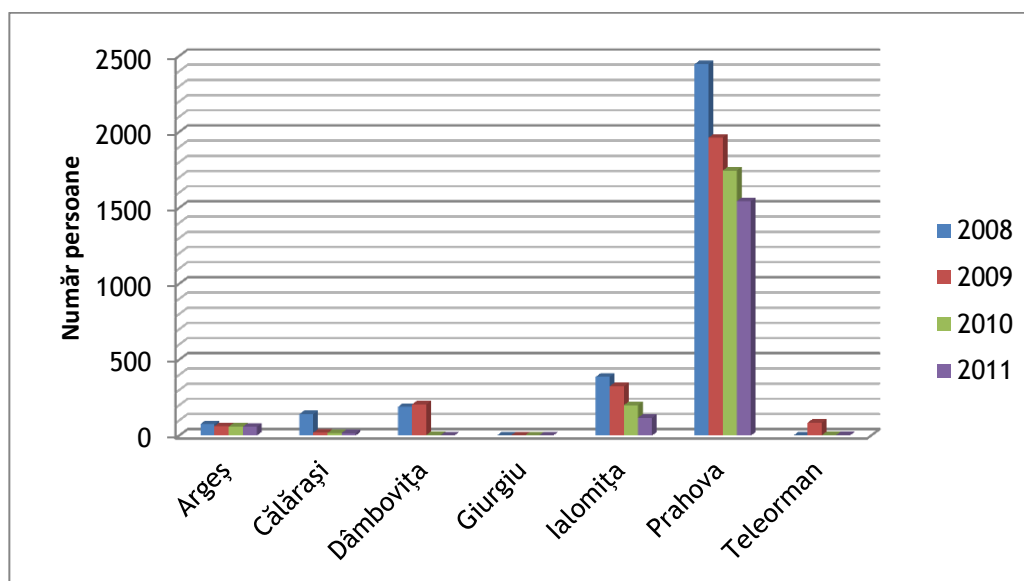
Figura nr. 432 Numărul de salariați în industria alimentară, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2008 - 2011

Sursa: Anuare Statistice Județene, 2006-2012

Figura nr. 433

Numărul de salariați în fabricarea băuturilor, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2008 - 2011

Sursa: Anuare Statistice Județene, 2006-2012

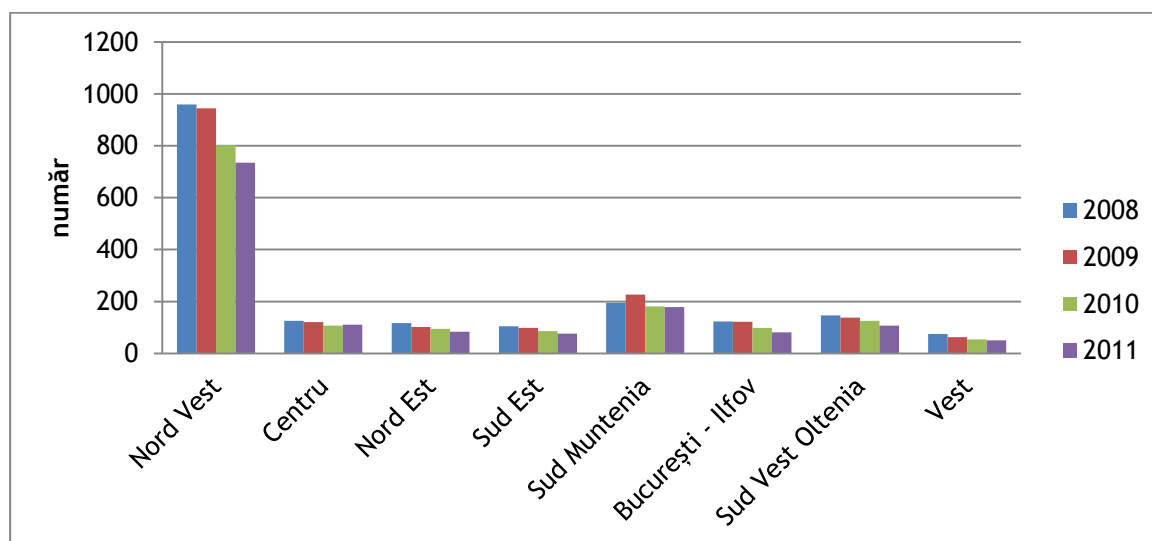
La nivel național, numărul total de unități active în domeniul industriei alimentare a fost în anul 2011 de 7.833 de unități, iar numărul de unități active în domeniul fabricării băuturilor a fost de 735 unități. O comparație cu anul 2005 indică o scădere a numărului de unități active în industria alimentară și a băuturilor, care în anul 2005 însumau 11.235 unități. În anul 2011, regiunea Sud Muntenia a contribuit la nivel național, în ceea ce privește industria alimentară, cu o pondere de 14,17% din totalul unităților active, iar pentru sectorul fabricării băuturilor cu o pondere de 11,02% din totalul unităților active. La nivel regional, numărul total de unități locale active în cadrul industriei alimentare și a băuturilor era la nivelul aceluși an de 1.091 unități, în scădere comparativ cu anul 2005, când înregistra o valoare de 1.320.

În perioada 2005 - 2007, numărul cel mai ridicat de unități locale active în domeniul industriei alimentare și a băuturilor a fost înregistrat în regiunea Nord Vest. Regiunea Sud Muntenia a ocupat locul al III-lea, în raport cu acest indicator, fiind devansată doar de regiunile Centru și Nord Vest (Tabel nr. A323). În anul 2011, numărul cel mai mare de unități locale active, în cadrul industriei alimentare, a fost raportat la nivelul regiunii Nord Vest (1.145 unități), la polul opus situându-se regiunea Vest (765 unități). Pe de altă parte, numărul

unităților locale active, în cadrul sectorului fabricarea băuturilor, a înregistrat pragul maxim valoric la nivelul regiunii Sud Est (179 unități), pragul minim fiind identificat tot la nivelul regiunii Vest (48 unități). Regiunea Sud Muntenia a ocupat poziția secundă în intervalul de analiză 2008 - 2011, în ceea ce privește numărul unităților locale active în domeniul fabricării băuturilor. Referitor la unitățile locale active în domeniul industriei alimentare, regiunea Sud Muntenia a fost devansată în perioada 2008 - 2011 de regiunile Nord Vest, Centru și Nord Est.

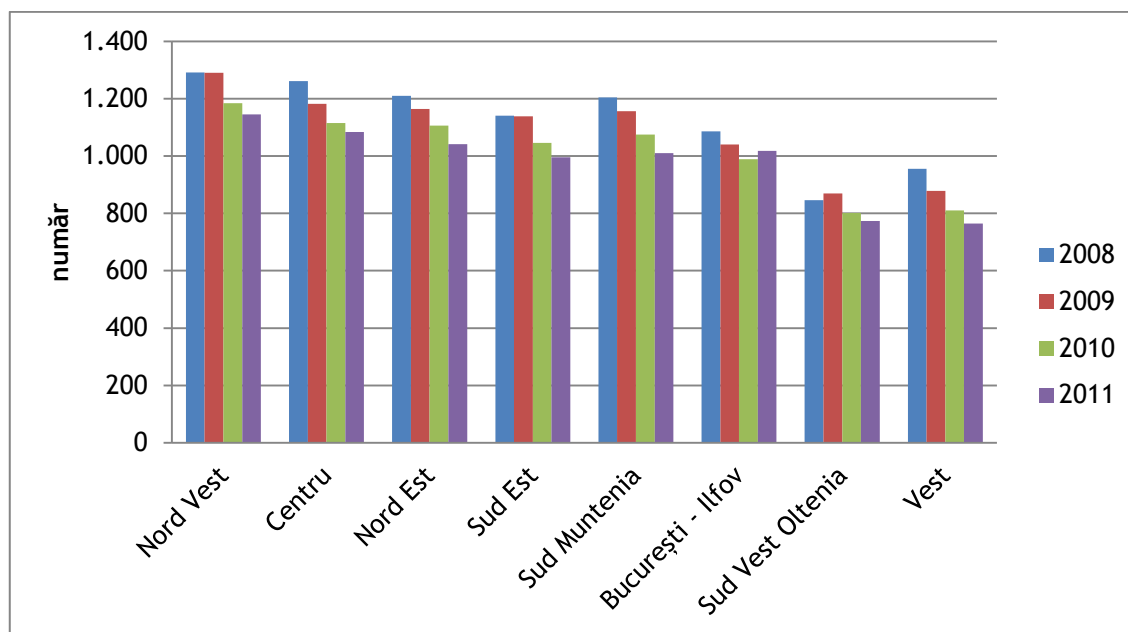
Evoluția unităților locale active la nivel regional, a cunoscut un trend descendent, datorită influenței factorilor de natură economico-financiară, a scăderii profitului obținut și a numărului de salariați (Tabel nr. A324).

Figura nr. 434 Unități locale active pe activități ale economiei naționale la nivel de diviziune CAEN Rev.2 - fabricarea băuturilor, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2008 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Figura nr. 435 Unități locale active pe activități ale economiei naționale la nivel de diviziune CAEN Rev.2 - industria alimentară, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2008 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În perioada 2005 - 2007, numărul unităților locale active în domeniul industriei alimentare, a băuturilor și a tutunului a înregistrat o evoluție asemănătoare la nivelul tuturor județelor din regiune, în sensul reducerii valorilor indicatorului analizat. Comparând valorile anilor 2007 și 2005, din punct de vedere absolut, scăderea cea mai accentuată a indicatorului a fost înregistrată în județul Prahova (-42 de unități), iar din punct de vedere relativ, în județul Giurgiu (reducere cu aproximativ 20% a numărului de unități locale active) (Tabel nr. A325).

În anul 2011, la nivelul județului Argeș, existau 232 de unități locale active în cadrul industriei alimentare și 11 unități în cadrul fabricării băuturilor. Evoluția unităților locale active a cunoscut o scădere în ultimii ani, mai ales datorită scăderii volumului vânzărilor, creșterii stocurilor și restructurărilor de personal.

La nivelul județului Călărași, unitățile locale active aparținând industriei alimentare au avut o evoluție fluctuantă, ajungând în anul 2011 la 98 de unități. Pe de altă parte, numărul unităților locale din sectorul fabricării băuturilor a păstrat media de 11 unități în intervalul 2008 - 2010, scăzând la 8 unități în anul 2011. Principalii factori care au influențat scăderea

843

numărului de unități locale active au fost instabilitatea economică a sectorului și scăderea profitului obținut de producători.

În cadrul județului Dâmbovița, numărul unităților locale active, atât pentru industria alimentară, cât și pentru fabricarea băuturilor a scăzut treptat, înregistrând în anul 2011, 140 de unități pentru sectorul alimentar și 11 unități pentru băuturi. Factorii care au determinat acest trend pot fi decalajele de ordin economic, creșterea pierderilor la nivelul întreprinderilor sau diminuarea numărului de salariați.

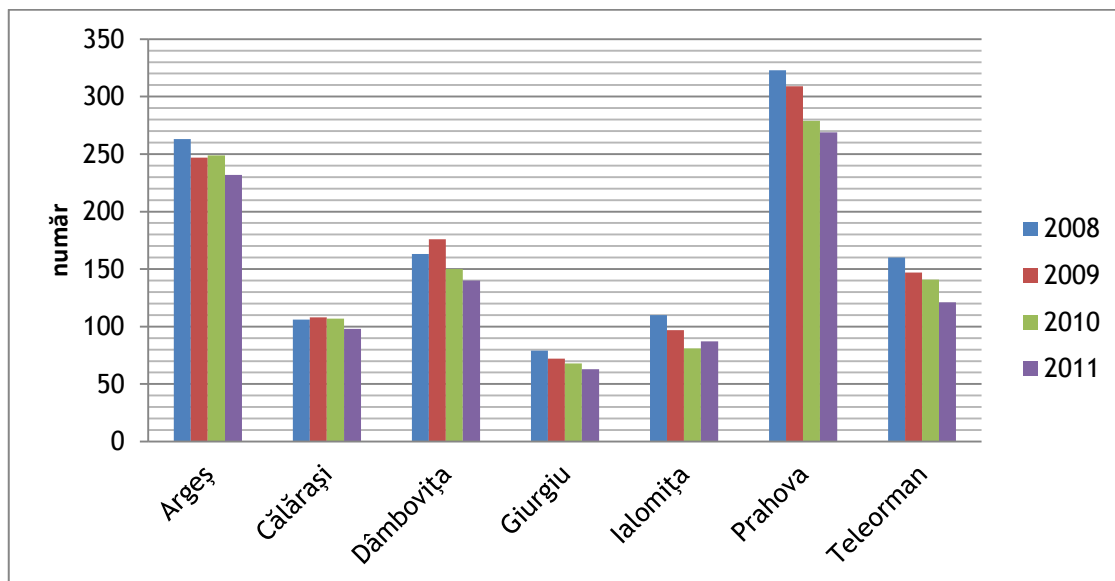
Județul Giurgiu a înregistrat în anul 2011 cel mai mic număr de unități locale active în comparație cu restul județelor din regiune, atât în cadrul industriei alimentare (63 unități), cât și în cel al fabricării băuturilor (3 unități). Evoluția indicatorului este asemănătoare cu cea a celorlalte județe, urmând același trend descendent, iar factorii care au influențat această scădere au fost de ordin economico-financiar.

După județul Giurgiu, Ialomița a înregistrat cel mai mic număr de unități locale active la nivel județean în anul 2011, 87 de unități pentru industria alimentară și numai 7 unități pentru fabricarea băuturilor. Evoluția numărului unităților locale active a cunoscut o scădere treptată în intervalul 2008 - 2011. Factorii care au contribuit la această scădere au fost pierderile înregistrate de producători și diminuarea investițiilor.

Județul Prahova a raportat cel mai mare număr de unități locale active, înregistrând în anul 2011, un număr de 269 unități în cadrul industriei alimentare și 34 unități pentru fabricarea băuturilor. Aceste date indică faptul că industria alimentară și fabricarea băuturilor au beneficiat atât de un suport economico-financiar adecvat cât și de un cadru legislativ propice desfășurării acestor tipuri de activități economice.

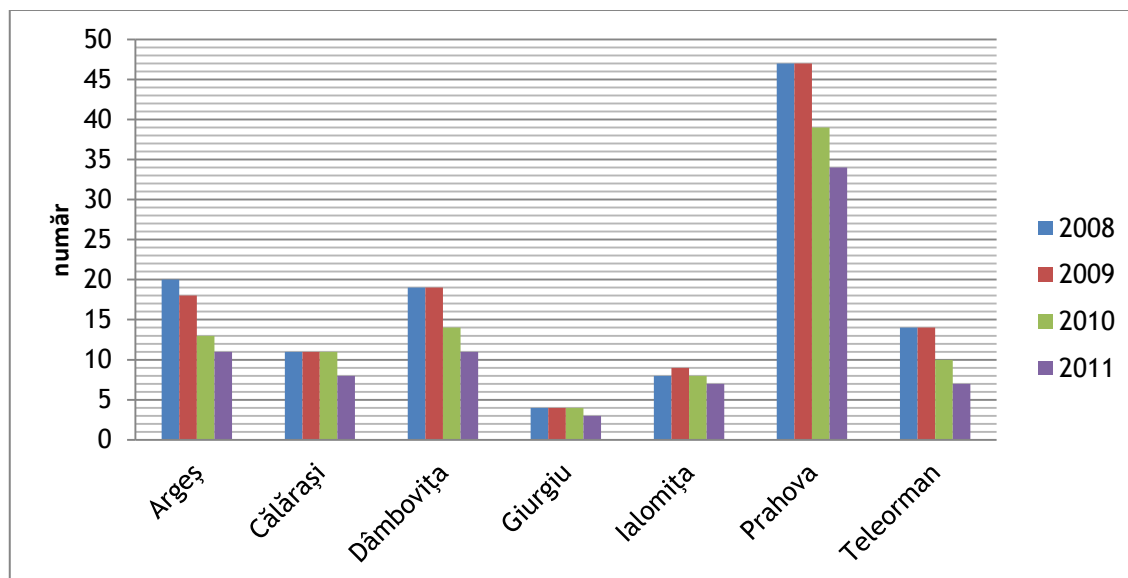
La nivelul județului Teleorman, numărul de unități locale active, în anul 2011, era de 121 unități pentru industria alimentară și de numai 7 unități pentru fabricarea băuturilor. Numărul unităților active din cadrul sectorului băuturilor a scăzut la jumătate în intervalul 2008 - 2011, o scădere influențată de problemele de natură financiară întâmpinate de întreprinderile locale care își desfășoară activitățile economice în cadrul acestui sector (Tabel nr. A326).

Figura nr. 436 Unități locale active în domeniul industriei alimentare, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2008 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Figura nr. 437 Unități locale active în domeniul fabricării băuturilor, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2008 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

845

Regio
PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL SUD MUNTENIA

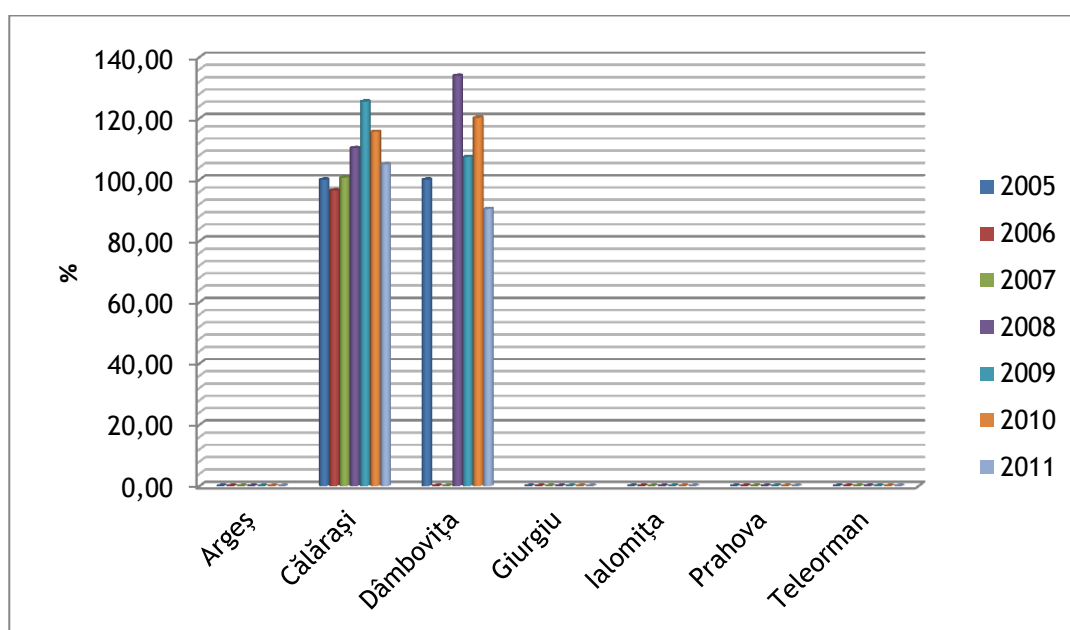
Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

www.inforegio.ro

Investim în viitorul tău! Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Regional și co-finanțat de Uniunea Europeană prin Fondul European pentru Dezvoltare Regională.

Conform valorilor indicelui producției industriale, în perioada 2008 - 2009, a fost înregistrat cel mai mare volum al activităților industriale în județele Călărași și Dâmbovița, comparativ cu valoarea înregistrată în anul 2005. Volumul producției industriale a fost însă afectat de criza economică, în principal ca urmare a reducerii investițiilor în domeniu și a scăderii puterii de cumpărare a consumatorilor. Astfel se observă faptul că valorile cele mai scăzute ale indicelui s-au redus în anul 2011, față de perioada anterioară. (Tabel nr. A327)

Figura nr. 438 Indicele producției industriale - sectorul industriei alimentare și fabricarea băuturilor, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011¹⁸²

Sursa: Anuare Statistice Județene, 2006-2012

¹⁸² Datele incluse în cadrul acestui tabel au fost identificate pentru toate județele componente ale regiunii, întrucât acest indicator este calculat la nivelul Anuarelor Statistice Județene. Județele pentru care au fost identificate valori ale acestui indicator sunt Călărași și Dâmbovița. De asemenea, nu a putut fi calculată valoarea acestui indice la nivelul regiunilor de dezvoltare deoarece formatul publicațiilor statistice diferă de la un județ la altul, nefiind calculat un set standard identic de indicatori. Consultantul a făcut toate demersurile pentru obținerea datelor necesare, a realizat interpretarea pe baza datelor puse la dispoziție din surse oficiale și nu își asumă extrapolarea pentru o perioadă mai mare de timp.

Județul Argeș

Producția industrială rămâne și astăzi strâns legată de ramurile cu tradiție în județ, printre care și industria alimentară și a băuturilor. Industria alimentară și a băuturilor este axată pe producția de conserve, băuturi răcoritoare, brutărie, patiserie, carmangerie. Activitatea comercială în cadrul județului cuprinde o rețea extinsă de unități, majoritatea cu capital privat, la care se adaugă 3 piețe agro-alimentare.

La Pitești se află fabrica de preparate din carne a Caroli Foods Group, iar câțiva kilometri mai la sud, în orașul Costești, este amplasat și producătorul de lactate Lactag.

Județul Călărași

În cadrul județului Călărași industria alimentară și a băuturilor este un important sector al economiei. Pentru județul Călărași, în mediul rural, agricultura este principala ramură care asigură hrana populației și importante cantități de materii prime pentru industria alimentară. Din acest motiv, această activitate poartă, în mare măsură, un caracter sezonier, deoarece este legată de recoltarea produselor agricole industrializabile.

Unități importante în județul Călărași sunt fabrica de mezeluri Aldis și unitatea de producție a uleiului vegetal Prio Foods.

Județul Dâmbovița

Industria alimentară și a băuturilor este un sector important în ansamblul economiei județului Dâmbovița. Domeniile de activitate care ies în evidență în cadrul acestor sub-sectoare sunt creșterea păsărilor, prelucrarea cărnii și panificația. Dezvoltarea acestor sub-sectoare este favorizată și de subvențiile publice acordate pentru producători: conform datelor APIA Dâmbovița, 70% din totalul plăților efectuate din bugetul de stat de către Agenție pentru sprijin financiar în sector zootehnic și vegetal în județul Dâmbovița în anul 2010 (10 din 14 milioane RON) au fost acordate pentru crescătorii de păsări și producătorii de ouă de consum.

În județul Dâmbovița erau înregistrate 11 unități autorizate pentru produse tradiționale: 5 în domeniul procesării produselor din carne, 3 procesatori de lactate și 3 producători de băuturi. Un detaliu important este concentrarea teritorială a acestora, zonele tradiționale fiind situate în nordul județului: Moroeni, Văleni Dâmbovița, Pucioasa și Aninoasa.

847

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

Conform informațiilor disponibile pe website-ul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, la nivelul anului 2010, în județul Dâmbovița erau înregistrați 12 producători și 1 procesator de produse bio/ecologice, majoritatea producătorilor fiind înregistrați sub formă de PFA. O concentrare foarte bună a producătorilor ecologici era caracteristică comunei Lucieni.

Sunt mai puțini prezenți angajatorii în industrie în sudul rural al județului (și chiar și acolo unde sunt, predomină industria alimentară), la nord de municipiul Moreni (comunele de pe Valea Cricovului Dulce) și pe cursul superior al Dâmboviței (nord-vestul județului).

Județul Giurgiu

Industria alimentară și a băuturilor reprezintă unul dintre sectoarele importante pentru economia județului Giurgiu. Activitatea desfășurată în acest sector este variată și include: prelucrarea cărnii, fabricarea pâinii, a pastelor făinoase, a produselor de patiserie, a dulciurilor etc. Creșterea capacității productive a întreprinderilor din cadrul industriei alimentare și a băuturilor cu ajutorul instrumentelor financiare moderne, poate contribui la dezvoltarea acestui sector și la creșterea numărului de angajați.

Actori relevanți în acest sector sunt: producătorul de produse lactate SC Lacta SA Giurgiu, producătorul de dulciuri Ascona, morărit și panificație Farinsan, comerț și producție de carne și preparate din carne de pasăre Euro Distribution.

Județul Ialomița

Economia județului Ialomița reflectă caracteristica resurselor de care dispune, pe suportul producției agricole dezvoltându-se, în special, industria alimentară.

Industria alimentară a județului Ialomița, cuprinde ca principale ramuri: industria zahărului, a uleiurilor comestibile, a preparatelor din carne și a conservelor de legume, fructe și carne, a laptelui și produselor lactate, pâine și produse de panificație. Actori reprezentativi ai pieței alimentare a județului Ialomița sunt: fabricile Ulcom Slobozia, Ultex Țândărei și Expur Urziceni, specializate în uleiuri comestibile și industriale, șroturi și produse texturate. Beta Țândărei și Cristal Urziceni sunt specializate în producția de zahăr, iar Horticons Fetești este specializat în producerea și industrializarea legumelor și fructelor, în morărit și produse de panificație.

848

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

Județul Prahova

Industria alimentară și a fabricării de băuturi este reprezentativă pentru ansamblul economiei județului, aceasta fiind reprezentată de producători de: produse de panificație, preparate din carne, produse lactate, conserve din legume și fructe, băuturi spirtoase, sucuri naturale și băuturi carbogazoase, vinuri. Vinurile produse în județul Prahova sunt de o calitate superioară, renumite fiind îndeosebi vinurile roșii, care au făcut ca județul Prahova să fie cunoscut ca „patria vinurilor roșii”.

Actori reprezentativi pentru industria alimentară și fabricarea băuturilor sunt: SC Egea Construct SRL, producător de vinuri vechi; SC Păstrăviorul Impex SRL, distribuitor de pește; Lido Gripea, morărit și panificație.

Județul Teleorman

A cunoscut o dezvoltare semnificativă în ultimii ani, atât prin vechile unități care au fost privatizate aproape în totalitate sau care se află în proces de re tehnologizare cât și prin unități de prelucrare nou create, unele dintre acestea utilizând echipamente și tehnologii de mare performanță.

Industria alimentară a județului cuprinde ca principale ramuri producția și/sau prelucrarea de: uleiuri comestibile, carne, morărit și panificație, nutrețuri combinate, bere, vinuri, biscuiți, paste făinoase, etc.

Actori reprezentativi pentru aceste sectoare sunt: SC Interagro SRL Zimnicea producător agricol, Cicalex producător de carne, Comalat producător de produse lactate, 2E Prod producător uleiuri presate la rece din semințe.

Industria alimentară și a băuturilor reprezintă un sector de bază din punctul de vedere al dezvoltării economice a regiunii Sud Muntenia. La nivel județean, numărul mediu de salariați angrenați pe acest sector a scăzut datorită diminuării investițiilor și politicii de restructurare de personal. Evoluția indicilor producției în cadrul industriei alimentare și a băuturilor a fost una fluctuantă, fiind raportate mai ales creșteri, datorită modului eficient de gestionare a resurselor disponibile.

La fel ca și în cazul numărului mediu de salariați, numărul de unități locale active a scăzut în ultimii ani, principalii factori fiind scăderea profitului obținut de către întreprinderi și sprijinul redus oferit de către autoritățile locale.

b) Comerțul intern și extern cu produse alimentare

Regiunea de dezvoltare Sud Muntenia se situează pe locul 3 între regiunile de dezvoltare din România în ceea ce privește participarea în comerțul internațional, cu o pondere totală de 13,46% în export și 11,03% la import. Comerțul la nivel regional este facilitat ca urmare a faptului că regiunea este un important punct nodal de infrastructură la nivel european și poate deveni principal punct de conexiune pe următoarele axe:

- cursul inferior al Dunării;
- nord-sud București-Giurgiu-Ruse.

La nivel național, în anul 2011, volumul exportului FOB pentru categoria produse alimentare, băuturi, tutun a fost de 1.137.656 mii euro. Volumul importului CIF pentru aceeași categorie a raportat suma de 2.070.537 mii euro¹⁸³.

În același an, regiunea București - Ilfov a înregistrat cel mai mare volum al exporturilor FOB, în cadrul industriei alimentare și a băuturii, atingând valoarea de 707.696 mii euro produse exportate. Regiunea Sud Muntenia a realizat exporturi FOB în valoare de 80.571 mii euro, situându-se pe locul 4 la nivel de regiuni.

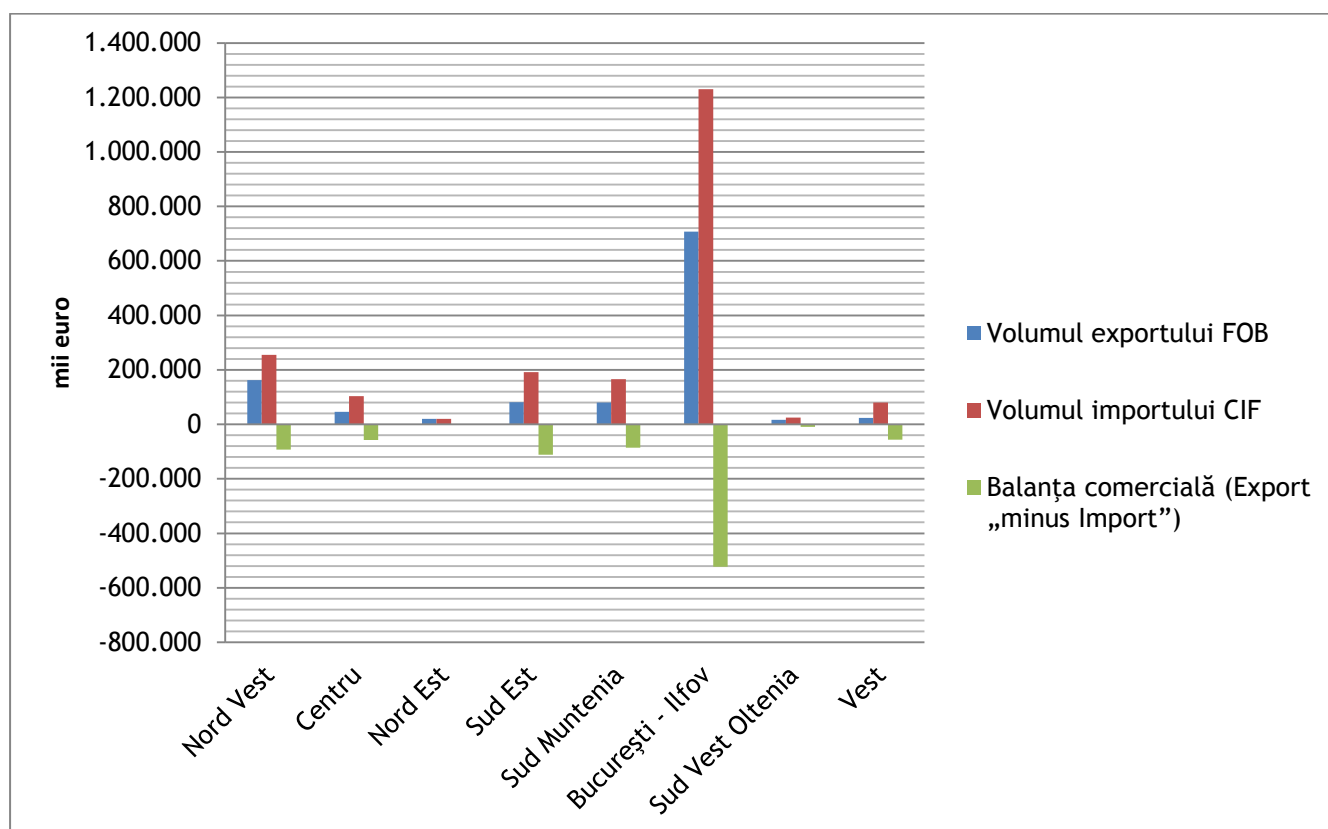
Tot regiunea București - Ilfov a înregistrat cel mai mare volum al importurilor CIF, în cadrul industriei alimentare și a băuturii, atingând valoarea de 1.299.972 mii euro produse importate. În ceea ce privește volumul importurilor CIF, regiunea Sud Muntenia a înregistrat 165.463 mii euro produse importate.

Asistența oferită în domeniul implementării procesului de internaționalizare în cadrul firmelor din sectorul alimentar, din regiune, este foarte redusă în oferte, motiv pentru care mulți întreprinzători nu s-au gândit să-și lărgescă orizonturile de extindere a activității proprii companii și peste granițe.

¹⁸³ Datele incluse în cadrul acestui tabel nu acoperă întreg intervalul de analiză la nivel regional și județean din cauza indisponibilității sau a disponibilității parțiale a acestora din sursele oficiale publice de informații. Consultanțul a făcut toate demersurile pentru obținerea datelor necesare, a realizat interpretarea pe baza datelor puse la dispoziție din surse oficiale și nu își asumă extrapolarea pentru o perioadă mai mare de timp

Este dezirabilă realizarea unor structuri de sprijin în inițierea procesului de internaționalizare prin oferirea de servicii specializate de consultanță pentru întreprinzătorii regionali din domeniul producției alimentare, precum și promovarea mai intensă a anumitor evenimente de genul târgurilor și expozițiilor internaționale, subvenționarea participării la acestea din partea autorităților publice locale/județene sau chiar organizarea unor astfel de evenimente la nivelul regiunii, care ar impulsiona dezvoltarea de parteneriate și implicit accesarea pe noi piețe de desfacere (Tabel nr. A328).

Figura nr. 439 Volumul exportului FOB pe principalele secțiuni din nomenclatorul combinat, pe regiuni de dezvoltare, la nivelul anului 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivelul județelor situația comerțului intern și extern cu produse alimentare, băuturi era următoarea (Tabel nr. A329):

Județul Argeș

În județul Argeș, indicatorii pentru comerțul intern și extern cu produse alimentare, băuturi și tutun, se caracterizează prin următoarele aspecte:

- Volumul exportului FOB a cunoscut o creștere semnificativă pentru produsele alimentare, băuturi și tutun, de la 929 de mii euro în anul 2007 la 11.437 mii euro, în anul 2011. Tendința de creștere a exportului FOB provine ca urmare a creșterii calității produselor exportate și a sporirii fondurilor alocate pentru susținerea acestui sector.
- Volumul importului CIF a crescut la fel de mult ca și exporturile, de la 7.608 mii euro în anul 2007, la 17.300 euro în anul 2010, ca apoi să scadă în anul 2011 la 16.291 euro pentru industria alimentară, băuturi alcoolice și tutun. Scăderea importului CIF se datorează măsurilor luate de către actorii relevanți locali în vederea creșterii producției proprii.

Județul Călărași

În cadrul județului Călărași, indicatorii pentru comerțul intern și extern cu produse alimentare, băuturi și tutun, sunt:

- Situația exporturilor FOB în cadrul sectorului produse alimentare, băuturi, tutun, ne relevă un trend ascendent, creșterea de la anul 2010 când au fost înregistrate exporturi în valoare de 309 mii euro, la 39.88 de mii euro în anul 2011 fiind una notabilă. La fel ca și în cazul județului Argeș, această tendință reprezintă rezultatul direct al îmbunătățirii producției proprii.
- Volumul importului CIF a crescut brusc din anul 2006, de la 7.475 mii euro la 15.729 de euro în anul 2008, urmând apoi o scădere semnificativă, atingând valoarea de 3.065 mii euro în anul 2011. Această scădere notabilă a importului CIF se datorează sprijinirii serviciilor de consultanță în afaceri pentru export în

domeniile transferului tehnologic, previziunii și inovației orientate către client. Prin urmare raporturile actuale sunt nete în favoarea exportului.

Județul Dâmbovița

În județul Dâmbovița indicatorii pentru comerțul intern și extern cu produse alimentare, băuturi și tutun, se caracterizează prin:

- Volumul exportului FOB în cadrul sectorului produse alimentare, băuturi, tutun, a cunoscut un spor important, plecând de la 8 mii euro, în anul 2006, și ajungând la 4.770 mii euro, în anul 2011. Se așteaptă o rată a creșterii evoluției exportului FOB și în perioada următoare, cumulat cu deschiderea piețelor și eliminarea barierelor privind acest sector.
- Spre deosebire de celelalte județe, volumul importului CIF a crescut constant înregistrând valoarea de 1.694 mii euro, în anul 2011. Lipsa unor măsuri de diminuare a acestui sector precum și calitatea și volumul producției proprii sunt factori care influențează direct aceste creșteri.

Județul Giurgiu

La nivelul județului Giurgiu, indicatorii pentru comerțul intern și extern cu produse alimentare, băuturi și tutun, sunt:

- La nivelul județului Giurgiu, volumul exportului FOB a cunoscut o creștere semnificativă, de la 49 mii euro, în anul 2006, la 903 mii euro, în anul 2011. Realizarea de site-uri speciale pentru export pe fiecare domeniu și activitate în parte, precum și pregătirea întreprinzătorilor în domeniul tehnicilor de promovare a exportului, sunt măsuri care au influențat creșterea substanțială a ratei acestuia.
- Pe de altă parte volumul importului CIF a cunoscut de asemenea o creștere importantă, atingând pragul de 16.747 mii euro, în anul 2011, mult peste media înregistrată în intervalul 2006 - 2010. Creșterea volumului importului reprezintă un aspect îngrijorător, în condițiile în care se dorește dezvoltarea sectorului de export și a mediului de afaceri local.

853

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

Județul Ialomița

La nivelul județului Ialomița, indicatorii pentru comerțul intern și extern cu produse alimentare, băuturi și tutun, sunt:

- Volumul exportului FOB în județul Ialomița, pentru anul 2011, a înregistrat 22.823 mii euro, reprezentând valoarea produselor alimentare a băuturilor și a tutunului exportat. În vederea creșterii acestui volum se pot implementa unele măsuri cum ar fi încheierea unor acorduri bilaterale și multilaterale cu clienții, combaterea corupției, etc.
- Raportat la volumul exportului FOB, volumul importului CIF în județul Ialomița a înregistrat suma de 20.496 mii euro, așadar există un echilibru pe ambele secțiuni ale comerțului.

Județul Prahova

- Exporturile de mărfuri (FOB) din județul Prahova în anul 2012 au reprezentat 1.536,7 milioane euro, reprezentând circa 3,4 % din exportul total al României.
- În cadrul județului Prahova volumul exportului FOB în anul 2011 a înregistrat valoarea de 79.706 mii euro, aferentă produselor alimentare, băuturilor, tutunului exportat. Se dorește dezvoltarea acestui sector și creșterea volumului exportului FOB prin sporirea competitivității mărfurilor destinate exporturilor și intensificarea gradului de cointeresare a producției proprii.
- Volumul importului CIF a înregistrat cea mai mare valoare, de 107.533 mii euro, raportat la celelalte județe din regiunea Sud Muntenia. Pentru a combate această creștere este necesară implicarea actorilor relevanți și a autorităților locale în vederea identificării unor măsuri de prevenire și stabilizare.

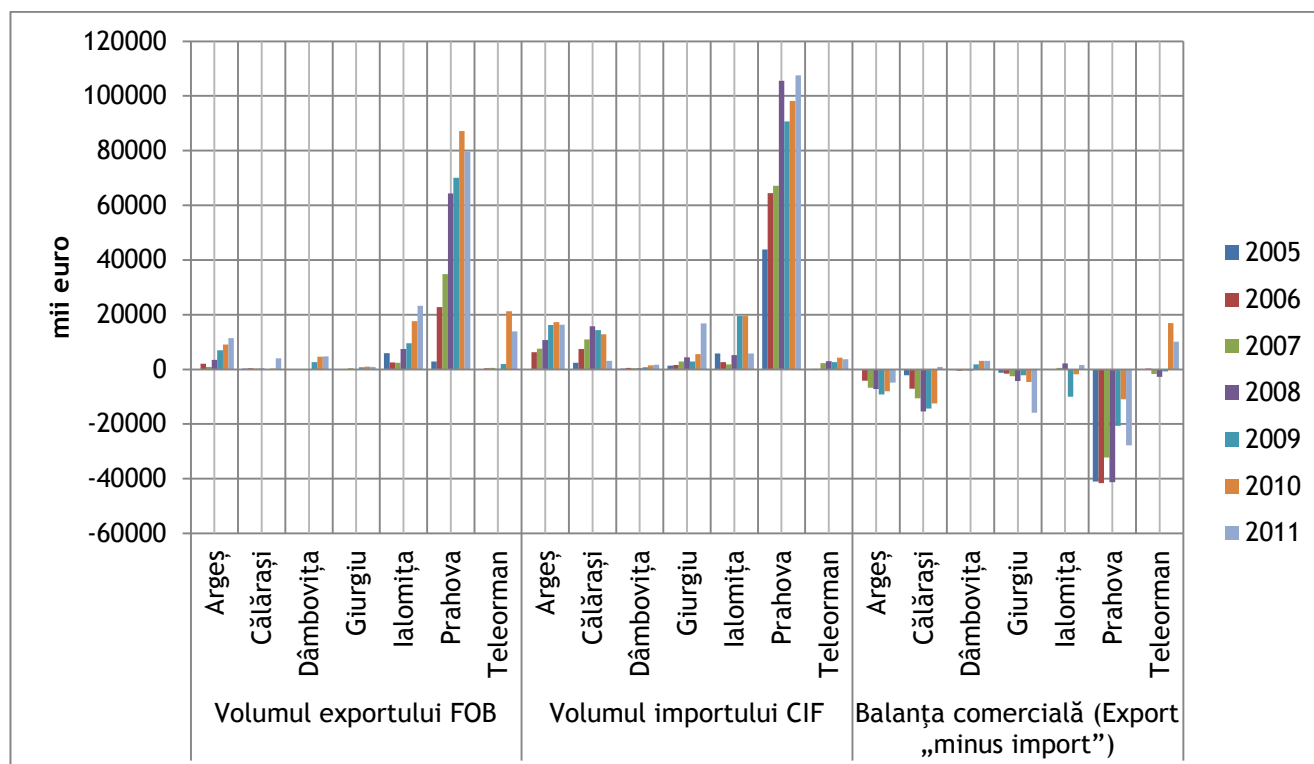
Județul Teleorman

În județul Teleorman indicatorii pentru comerțul intern și extern cu produse alimentare se caracterizează prin următoarele:

- Volumul exportului FOB a cunoscut o creștere semnificativă, până în anul 2010, înregistrând 21.197 mii euro, pentru ca anul următor să scadă la 13.827 mii euro, valoarea exportului de produse alimentare, băuturi, tutun.
- Volumul importului CIF a crescut constant, înregistrând valoarea de 4.226 mii euro, în anul 2010, apoi scăzând la 3.653 mii euro, în anul următor.

Industria alimentară și a fabricării băuturilor reprezintă sectoare aflate în continuă dezvoltare și expansiune economică. Deși numărul persoanelor active în aceste sectoare a scăzut, producția obținută s-a ridicat la standardele propuse. Această industrie este strâns legată de agricultură, prin urmare relaționarea constructivă și cooperarea între actorii și autoritățile implicate în cadrul acestor sectoare, este foarte importantă.

Figura nr. 440 Volumurile exportului FOB, importului CIF, pe principalele secțiuni din nomenclatorul combinat, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Breviarele Statistice Județene, 2005 - 2011

În urma analizei efectuate privind comerțul intern și extern cu produse alimentare din regiunea Sud Muntenia se remarcă faptul că la nivelul regiunii există o puternică polarizare a exporturilor și importurilor din regiune, concentrată pe județele Argeș și Prahova.

Printre principalele dificultăți pe care le întâmpină IMM-urile în pătrunderea și/sau menținerea lor pe piețele globale se numără:

- capacitatea redusă de a obține informații și studii privind piața locală, mai ales din perspectiva identificării unor potențiali clienți interesați, credibili și care să aibă, la rândul lor, încredere într-un IMM de pe o piață externă;
- dificultatea de a cunoaște și de a asigura compliance cu legislația specifică (fiscală, vamală, tehnică, de proprietate intelectuală sau industrială) noii

piețe vizate, mai ales dacă aceasta diferă semnificativ de legislația de pe piața de origine;

- capacitatea redusă de promovare pe piețele străine.

Pe lângă aceste dificultăți formale, întreprinderile din regiunea Sud Muntenia se confruntă și cu dificultăți de fond legate de:

- prețul de producție, ca o imagine fidelă a costurilor de producție relativ reduse, dar și a productivității relativ scăzute;
- calitatea produselor și a personalului suport;
- barierele comerciale.

Sesizând dificultățile cu care IMM-urile se confruntă în procesul de internaționalizare, Comisia Europeană vizează stabilirea unei strategii a UE mai coerente și mai eficace pentru sprijinirea acestora, propunerea unor modalități mai bune prin care să le furnizeze acestora informațiile relevante și să le ofere asistență în încercările lor de a intra pe noi piețe și de a căuta partenerii potriviți, putând astfel să își valorifice în mai mare măsură resursele și oportunitățile de afaceri.

5.12. Agricultură modernă în regiunea Sud Muntenia

- a) **Culturile agricole energetice - culturi destinate obținerii de produse cum sunt: biocarburanți (combustibil biologic - biodiesel, motorină ecologică) și de energie electrică sau termică. Cultura plantelor tehnice și industriale**

Culturile agricole energetice sunt culturile destinate obținerii de biocombustibili și de energie electrică și termică produsă din biomasă. Printre avantajele obținerii de biocombustibili se numără existența unei baze potențiale de materii prime și impactul redus al acestora asupra mediului înconjurător.

Produsele folosite în obținerea de biogaz, care dau randament mare în obținerea energiei sunt: tulpinile de la porumb, paie de la cereale, uleiul rezultat din prăjit, produse de panificație cu termen de valabilitate expirat și deșeurile organice provenite din prelucrarea cărnii. În felul acesta, pe lângă energia termică și electrică produsă, se acționează și în spiritul protejării mediului înconjurător.

În comuna Filipeștii de Pădure din județul Prahova a fost pornită prima stație din România de producere a energiei regenerabile în cogenerare, din biogaz. Stația transformă gazul emanat de fermentarea cerealelor și a deșeurilor organice atât în energie electrică cât și în energie termică, simultan. Investițiile pentru înființarea acestei stații au fost realizate de holdingul românesc Genesis Biopartner.

Județele din sudul regiunii reprezintă zone favorabile pentru cultivarea de plante energetice, care, alături de cereale sunt cele mai răspândite culturi. Principalele plante care se pretează pentru obținerea biocarburanților sunt rapița, floarea - soarelui, sfecla de zahăr, soia și tutunul.

În regiunea Sud Muntenia, sunt destinate suprafețe întinse culturii de floarea - soarelui, care au cunoscut o extindere în anul 2011 în comparație cu anul precedent. Se observă diminuarea suprafețelor cultivate cu rapiță și cu soia boabe și extinderea celor cultivate cu

sfeclă de zahăr și tutun. Cu toate acestea, începând cu anul 2007, cultura de sfeclă de zahăr a cunoscut o diminuare considerabilă.

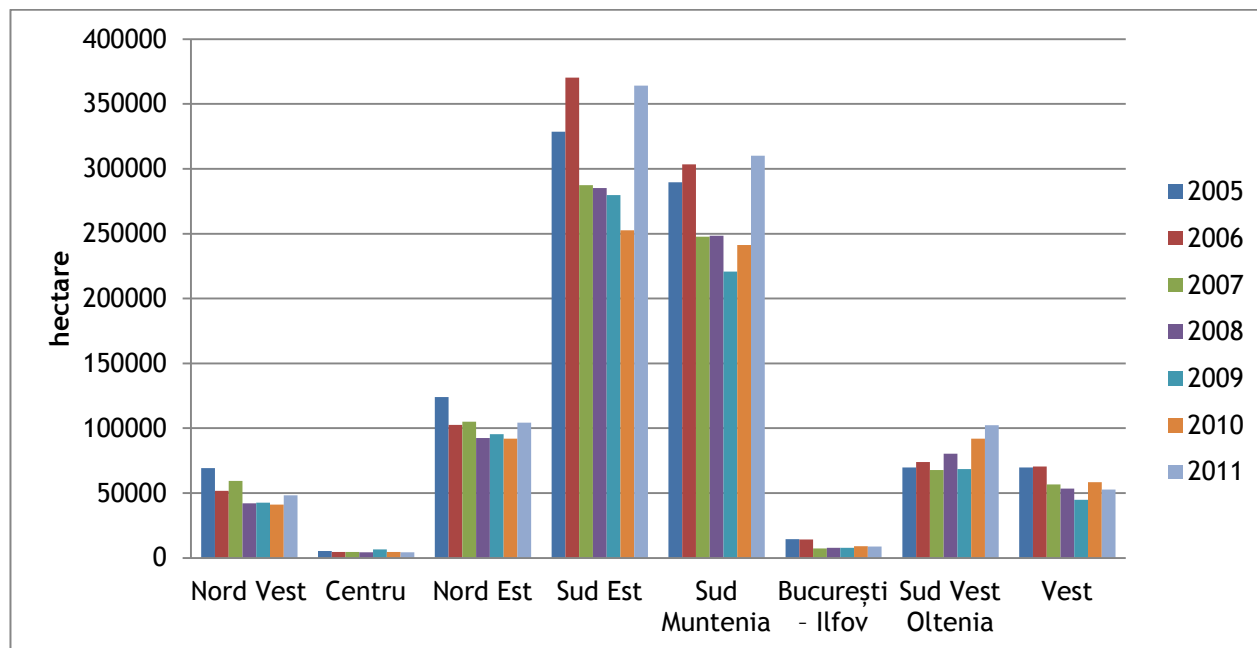
La nivel național, conform Institutului Național de Statistică, în anul 2011, în topul primelor 5 județe care dețineau ponderea cea mai importantă în producția totală de floarea - soarelui se numărau 3 județe ale regiunii Sud Muntenia: Teleorman (9,8%), Ialomița (9,1%) și Călărași (7,9%). De asemenea, aceste județe au înregistrat și cele mai mari ponderi în producția totală de rapiță: Teleorman (14,2%), Călărași (9,9%), Ialomița (7,5%).

Județul Giurgiu se remarcă prin culturile de porumb boabe și soia boabe, înregistrând în anul 2011, o producție medie a acestor culturi considerabil mai mare decât media pe țară (+29,7% la producția de porumb boabe și o producție de 2,2 ori mai mare decât media pe țară la soia boabe).

Tabelul nr. A330 ilustrează întinderea suprafețelor cultivate cu floarea - soarelui în România, pe fiecare regiune de dezvoltare. Se constată la nivel național, o extindere a suprafețelor cultivate cu această plantă în anul 2011, comparativ cu anul 2005, suprafața totală cultivată la nivel național cu floarea - soarelui fiind în anul 2011 de 994.984 hectare. Din totalul suprafețelor cultivate cu floarea - soarelui, 36,59% aparțineau regiunii Sud Est și 31,17% regiunii Sud Muntenia, care se afla așadar pe locul 2.

În ceea ce privește evoluția suprafețelor cultivate cu floarea - soarelui în perioada 2005 - 2011, se observă că acestea s-au extins doar la nivelul regiunilor Sud Est, Sud Muntenia și Sud Vest Oltenia, în vreme ce în restul regiunilor aceste suprafețe s-au redus.

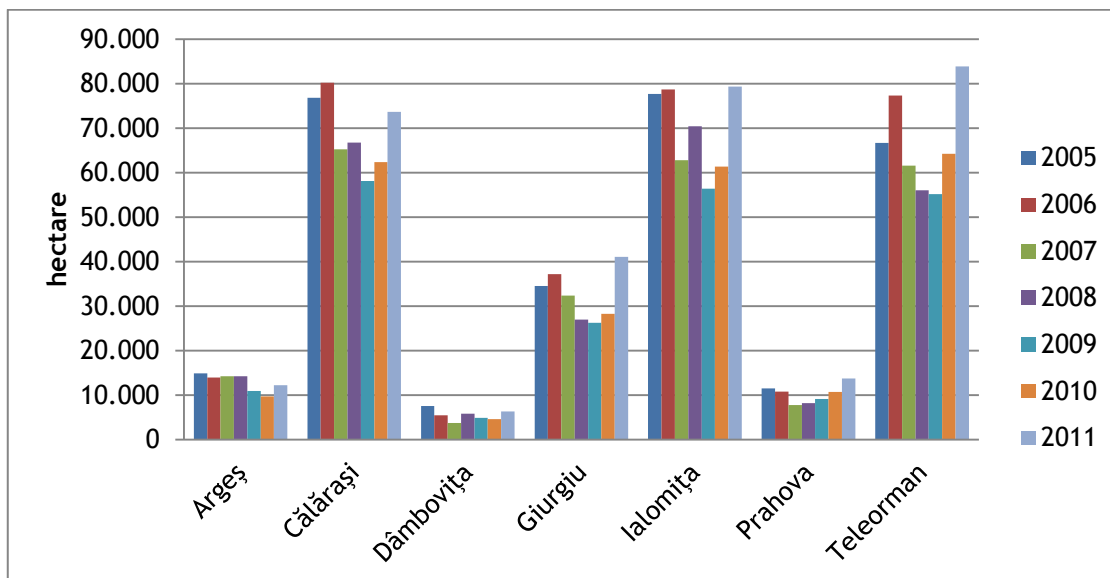
Figura nr. 441 Evoluția suprafețelor cultivate cu floarea - soarelui, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Se observă, în regiunea Sud Muntenia, la nivelul tuturor județelor, o extindere a suprafețelor cultivate cu floarea - soarelui în anul 2011 (Tabelul nr. A332), comparativ cu perioada 2009 - 2010. Cele mai extinse suprafețe destinate acestei culturi sunt localizate în județele din sudul regiunii, iar cele mai reduse suprafețe sunt cultivate în județele din nord, situație determinată de condițiile climatice diferite.

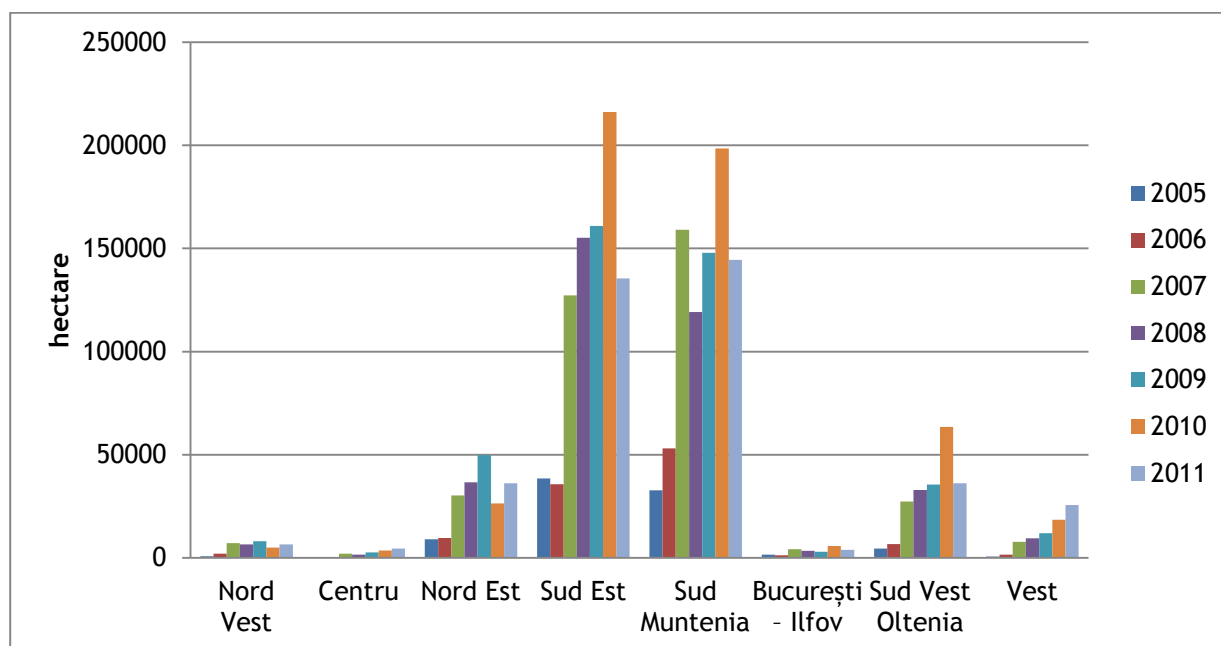
Figura nr. 442 Evoluția suprafețelor cultivate cu floarea - soarelui în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivel național, regiunea Sud Muntenia deținea în anul 2011, cele mai întinse suprafețe cultivate cu rapiță, acestea reprezentând 36,77% din totalul suprafețelor cultivate cu această plantă în România. Suprafețele cultivate cu rapiță au cunoscut o extindere la nivelul tuturor regiunilor, cea mai mare extindere înregistrându-se în regiunea Sud Muntenia, unde în anul 2011, comparativ cu anul 2005, suprafața cultivată cu rapiță s-a mărit cu 111.694 hectare.

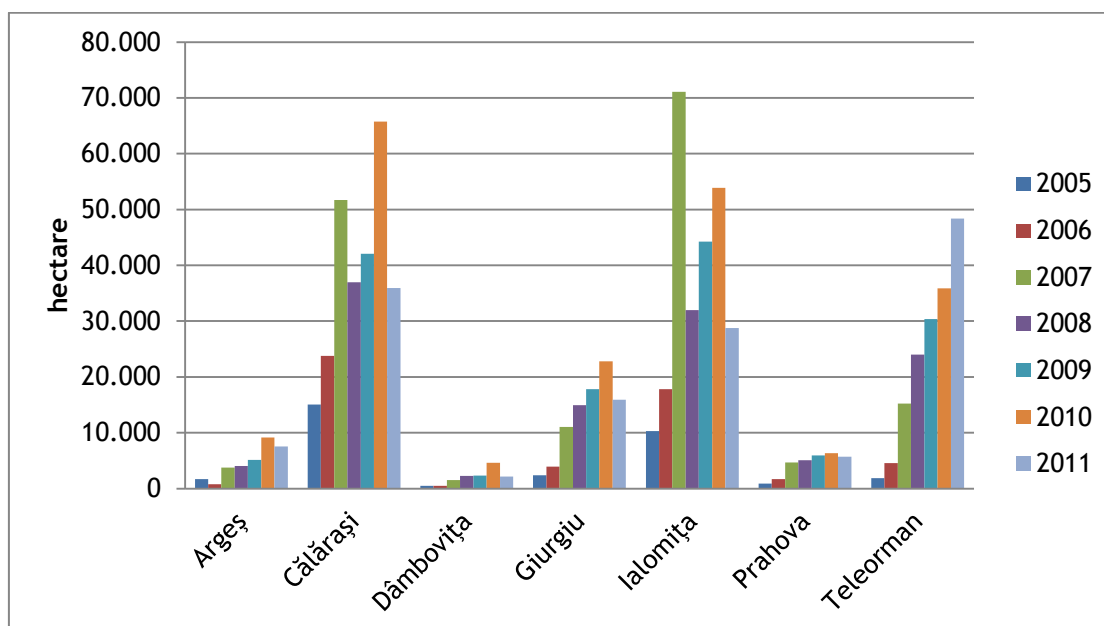
Figura nr. 443 Evoluția suprafețelor cultivate cu rapiță, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Analiza Tabelului nr. A333 relevă faptul că, începând cu anul 2007, suprafețele cultivate cu rapiță au cunoscut o extindere considerabilă, la nivelul întregii regiuni. Situația la nivel județean este similară cu cea a culturilor de floarea - soarelui, astfel încât cele mai mari suprafețe sunt localizate în județele din sudul regiunii și cele mai mici în județele din nord, pe ultimul loc situându-se județele Dâmbovița și Prahova.

Figura nr. 444 Evoluția suprafețelor cultivate cu rapiță în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

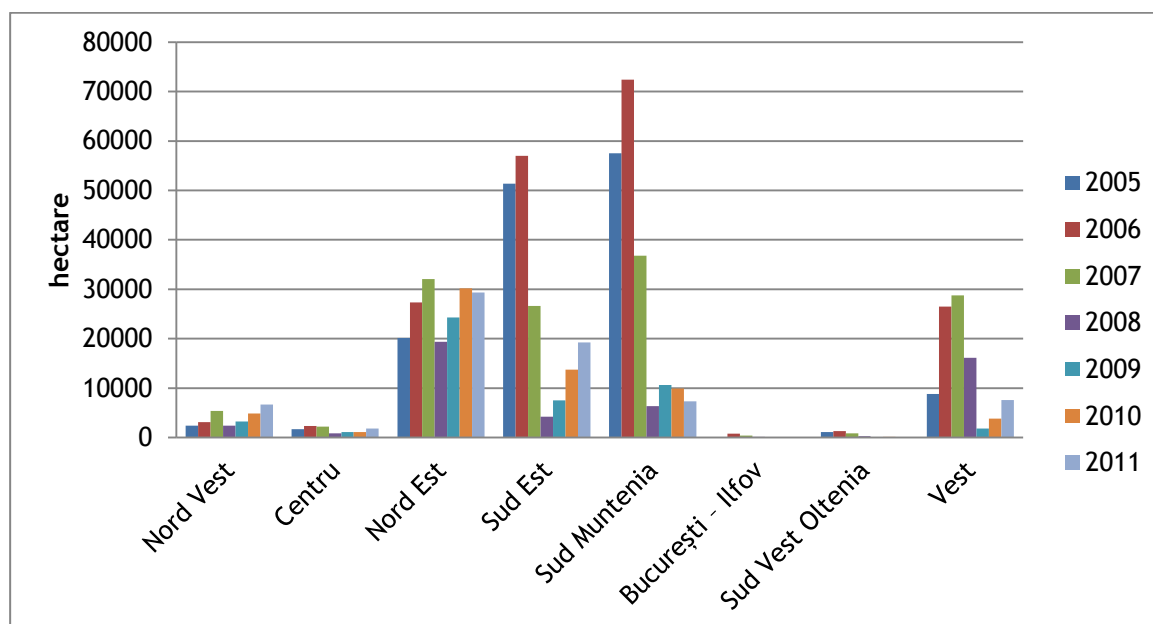

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În anul 2011, la nivel național, cele mai întinse suprafețe cultivate cu soia boabe aparțineau regiunilor Nord Est și Sud Est, care împreună dețineau mai mult de jumătate din suprafața totală cultivată cu soia boabe în România. Regiunea Sud Muntenia ocupa poziția a patra, după regiunea Vest, deținând 10,16% din totalul suprafeței, reprezentând 7.322 hectare.

Se constată, la nivelul regiunii Sud Muntenia, cea mai accentuată scădere a suprafețelor cultivate cu soia, acestea reducându-se în anul 2011, comparativ cu anul 2005 cu 50.162 hectare.

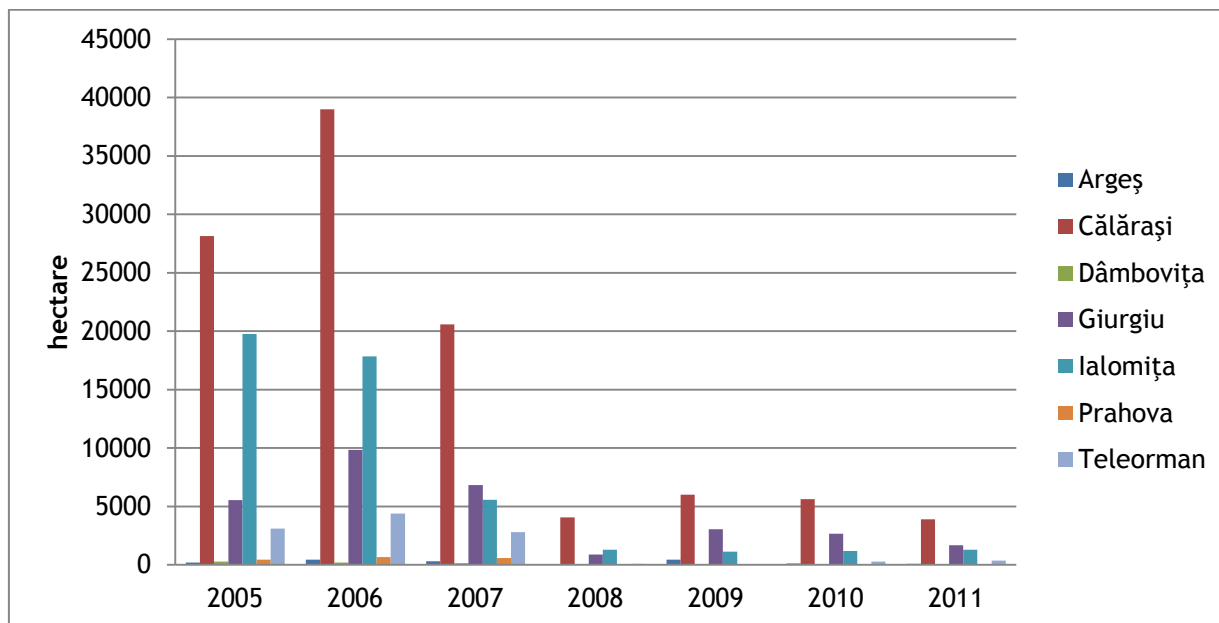
Figura nr. 445 Evoluția suprafețelor cultivate cu soia boabe, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivel regional, suprafețele cultivate cu soia boabe dețineau în anul 2011 o pondere mai mică în totalul suprafețelor destinate culturilor de plante energetice. Cele mai întinse suprafețe cultivate cu soia - boabe se regăseau, la nivelul anului 2011, în județul Călărași (3.896 hectare), urmat de Giurgiu (1.679 hectare) și Ialomița (1.305 hectare), în vreme ce în județele Dâmbovița și Prahova acestea erau aproape inexistente. Cele mai multe suprafețe de soia au fost cultivate în anul 2006 (Tabel nr. A334).

Figura nr. 446 Evoluția suprafețelor cultivate cu soia - boabe în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

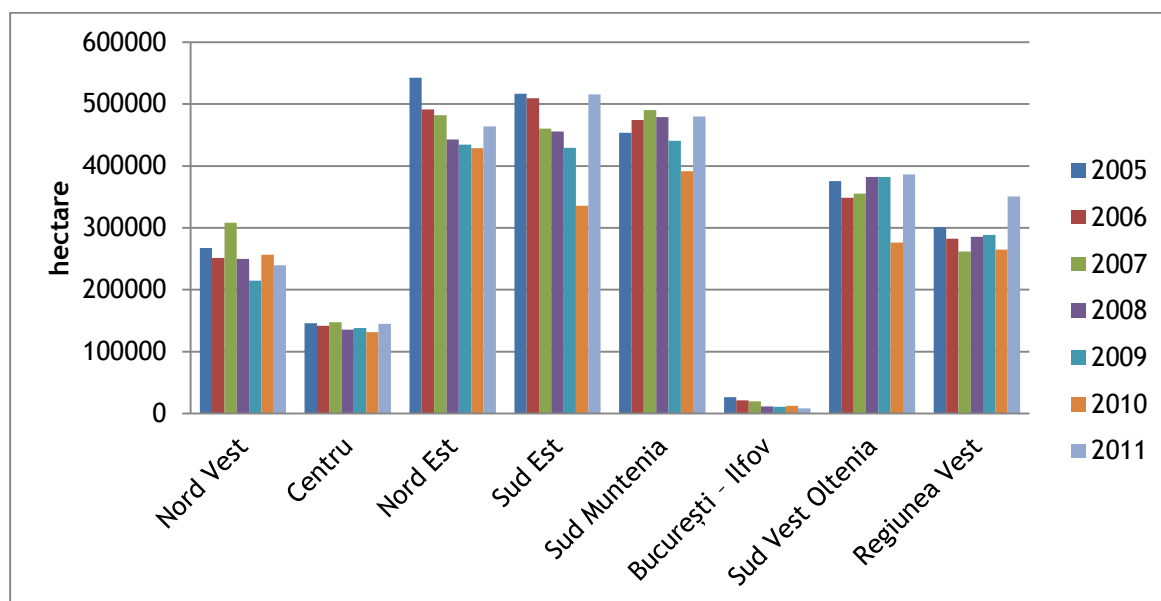

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Una din culturile care pot fi folosite în producerea de biocarburanți este cultura de porumb, care deține o pondere destul de mare din suprafața arabilă a regiunii Sud Muntenia. La nivel național, această regiune se afla pe locul doi în ceea ce privește întinderea suprafețelor cultivate cu porumb, după regiunea Sud Est, care a înregistrat o evoluție ascendentă semnificativă în anul 2011 față de anul 2010. Se observă, în regiunea Sud Muntenia, o diminuare a acestor suprafețe în perioada 2008 - 2010, urmată de o extindere în anul 2011. Acest fenomen poate fi corelat cu efectuarea rotației culturii, care în cazul porumbului se recomandă a fi făcută o dată la 3-4 ani.

Analizând evoluția suprafețelor cultivate cu porumb în perioada 2005 - 2011, se constată că în general acestea au cunoscut o reducere, singurele regiuni în care suprafețele destinate culturii de porumb boabe s-au extins fiind regiunile Vest (unde suprafața s-a mărit cu 49.429 hectare), Sud Muntenia (suprafața s-a mărit cu 26.461 hectare) și Sud Vest Oltenia (unde s-a înregistrat o creștere a suprafeței cu 11.030 hectare).

Figura nr. 447 Evoluția suprafețelor cultivate cu porumb boabe, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

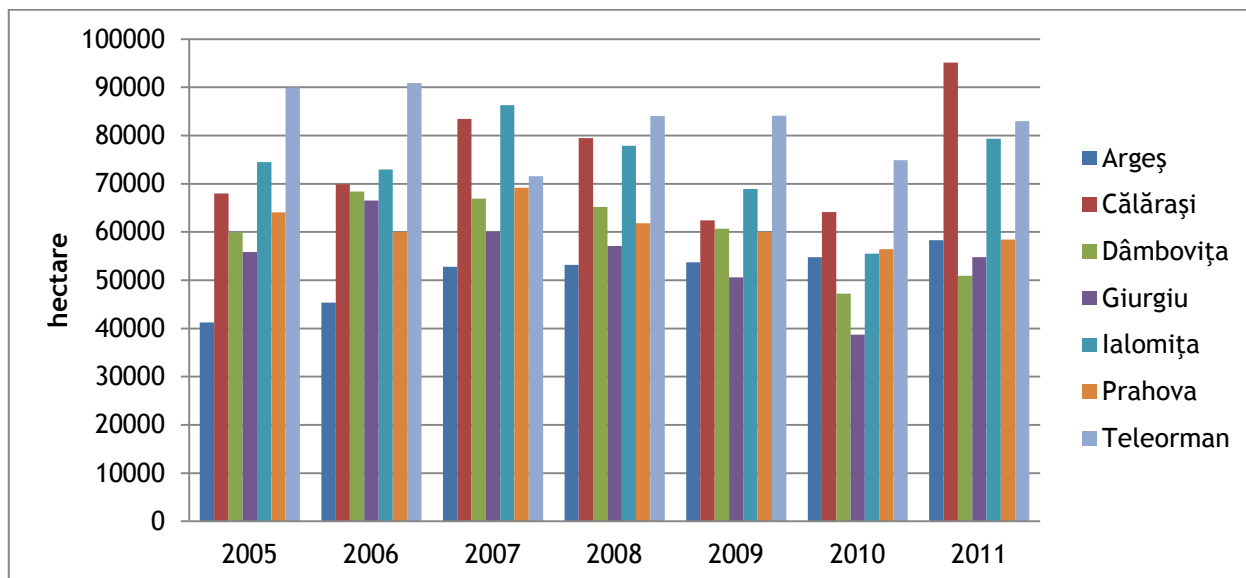

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

În regiunea Sud Muntenia, în anul 2011, cele mai întinse suprafețe cultivate cu porumb se regăseau în județele Călărași (95.107 hectare), Teleorman (83.000 hectare) și Ialomița (79.330 hectare) (Tabel nr. A336). În județele Argeș și Prahova suprafețele cultivate cu porumb se situau în jurul valorii de 58.000 hectare, în vreme ce în județele Giurgiu și Dâmbovița aceste suprafețe au fost mai reduse, de 54.769 hectare, respectiv 50.951 hectare.

În perioada 2005 - 2011 se remarcă extinderi ale suprafețelor cultivate cu porumb în județele Călărași, Argeș și Ialomița.

Figura nr. 448 Evoluția suprafețelor cultivate cu porumb în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Regiunea Sud Muntenia dispune de avantajul poziționării într-o zonă favorabilă cultivării de plante energetice, avantaj exploatat corespunzător având în vedere producțiile mari de floarea - soarelui, rapiță și porumb obținute în anul 2011. Toate aceste plante, care pe teritoriul regiunii Sud Muntenia ocupă întinse suprafețe, pot fi utilizate pentru obținerea de biocombustibili, energie termică și energie electrică. Este însă necesară conștientizarea valorii acestor plante, în vederea inițierii de demersuri pentru obținerea unor astfel de produse. Un prim pas a fost realizat în județul Prahova, prin înființarea unei stații de producere a energiei regenerabile în cogenerare din biogaz, iar pe viitor astfel de inițiative se pot extinde și în alte județe ale regiunii, care beneficiază de existența materiei prime necesare.

b) Politica la nivel european și național în ceea ce privește cultura plantelor energetice

În anul 2008, liderii europeni au adoptat pachetul *legislativ „2020 Energie - Schimbări climatice”* care cuprinde acțiuni și obiective ce trebuie îndeplinite până în anul 2020 în domeniu. Printre aceste obiective se numără:

- 20% din energia generată la nivelul Uniunii Europene trebuie să provină din surse regenerabile;
- 10% din combustibilii utilizați în transport să fie biologici.

Politica energetică europeană are ca obiectiv aprovizionarea susținută, competitivă și sigură cu energie. Pentru atingerea acestui obiectiv Uniunea Europeană a propus o serie de măsuri care să vină în sprijinul producerii și utilizării biocombustibilului, printre care:

- DIRECTIVA EC/2003/30 A CONSILIULUI ȘI PARLAMENTULUI EUROPEAN din 8 mai 2003 privind promovarea utilizării biocombustibililor sau a altor combustibili regenerabili destinați transportului. Aceasta are ca scop promovarea utilizării biocombustibililor pentru vehicule, în locul benzinei sau petrolului, în vederea protejării mediului înconjurător;
- Directiva Europeană 2009/28/EC privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile;
- R(CE) nr. 1782 / 2003 - conține elemente de definire și ajutor pentru culturile energetice;
- R(CE) nr. 270/2007 - reglementări privind culturile energetice.

Legislația românească în domeniul culturii plantelor energetice cuprinde:

- HG 1844/2005 și HG 456/2007 - privind promovarea utilizării biocarburanților și a altor carburanți regenerabili pentru transport, în vederea îndeplinirii unor obiective precum: îndeplinirea angajamentelor privind schimbările climatice, asigurarea securității în aprovizionarea compatibilă cu mediul și promovarea utilizării surselor regenerabile pentru energie.
- Art. 201 din Codul Fiscal - care prevede scutirea de la plata accizelor a produselor energetice;

- HG 443/2003 privind promovarea producției de energie electrică din surse regenerabile de energie;
- Reglementări ale Agenției Române pentru Conservarea Energiei (ARCE) și Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energetic (ANRE).

Politicile la nivel european și național în domeniul culturii plantelor energetice reglementează direcțiile de acțiune care trebuie întreprinse în vederea dezvoltării acestui sector, promovând printre altele, utilizarea combustibililor regenerabili și a energiei din surse regenerabile. În vederea atingerii obiectivelor în domeniul politicii energetice europene, România trebuie să profite de măsurile adoptate în sprijinul producerii și utilizării biocombustibilului.

c) Agricultură ecologică - contribuie la protecția resurselor naturale, la biodiversitate și la bunăstarea animalelor, precum și la dezvoltarea zonelor rurale

Interesul pentru dezvoltarea agriculturii ecologice denotă preocuparea pentru natură și sistemele acesteia, pentru producerea de hrană mai curată și mai sănătoasă, benefică organismului uman.

Printre principiile agriculturii ecologice se numără respectul și grija pentru resursele naturale și biodiversitate, principiu asigurat prin utilizarea de bune practici în acest sector. Anumite practici folosite în vederea creșterii productivității în acest domeniu au ca efect secundar îmbunătățirea vieții plantelor și animalelor și menținerea biodiversității naturale. Astfel, folosirea gunoierului de grajd conduce la creșterea numărului de microorganisme și insecte benefice pământului, utilizarea îngrășămintelor naturale în locul celor chimice contribuie la creșterea duratei de viață a animalelor, iar rotațiile multi-anuale presupun cultivarea unei varietăți mai mari de plante.

De asemenea, practicarea agriculturii ecologice are efect direct asupra bunăstării animalelor. Practicile pentru asigurarea bunăstării animalelor presupun hrănirea acestora cu furaje naturale, îmbunătățirea condițiilor în care sunt crescute prin asigurarea de zone libere de pășunat și asigurarea sănătății lor într-un mod care să nu implice utilizarea de input-uri sintetice.

Nu în ultimul rând, creșterea cererii pentru produsele ecologice, contribuie la crearea oportunităților necesare dezvoltării economice a zonelor rurale, prin crearea de noi locuri de muncă și îmbunătățirea calității vieții. Aceste oportunități sunt determinate de mărimea mai mică a fermelor ecologice în comparație cu celelalte ferme agricole, ce determină administrarea cu mai multă ușurință a acestora, accentul pus pe producția mecanică și fizică și prin urmare nevoia mai mare de forță de muncă, posibilitatea asocierii fermelor ecologice cu asociațiile de turism și crearea unor noi domenii de cercetare aferente acestui sector.

În județul Argeș se înregistrau, în anul 2011, 33 de operatori economici ce desfășurau activități în domeniul agriculturii ecologice.

La nivelul județului Călărași, conform informațiilor furnizate de Direcția pentru Agricultură, erau înregistrați în anul 2011, 54 de operatori în domeniul agriculturii ecologice, majoritatea dintre ei fiind axați pe producția vegetală și mai puțini pe producția animalieră. Culturile vegetale cuprind următoarele categorii: grâu, floarea - soarelui, in ulei, mazăre, schinduf, rapiță, orz, porumb, orzoaică, plante medicinale, lucernă, soia, nutreț, furaj, muștar, triticele, pășune, ciuperci, linte, carmelină, lupin, coriandru, vie, livadă cais, legume, perdea agroforestieră.

În ceea ce privește producția animalieră, categoriile de animale crescute în mod ecologic în județul Călărași includ: pește, găini ouătoare, albine, vaci lapte, caprine lapte, țapi de reproducție și alte categorii.

În județul Dâmbovița, agricultura ecologică a cunoscut în ultima perioadă o evoluție ascendentă. În anul 2011, potrivit Direcției Agricole Dâmbovița, existau 26 de operatori de agricultură ecologică, cei mai mulți dintre aceștia activând în domeniul legumiculturii și apiculturii. Astfel, în cultura legumelor, existau 5 operatori care cultivau pe o suprafață de 16,5 hectare, iar în apicultură 8 operatori care dețineau 835 de familii de albine. De asemenea au mai fost înregistrați 2 operatori care creșteau vaci de lapte, 3 operatori ecologici în cultura furajelor (care cultivau lucernă pe o suprafață de 25 hectare), 3 operatori care cultivau grâu și porumb pe o suprafață de 320 hectare, respectiv 87 hectare, 3 operatori ecologici care cultivau plante medicinale, un operator ecologic în acvacultură și unul în cultura de afin.

Conform datelor preluate de la Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, în anul 2011, numărul de producători în agricultura ecologică în județul Giurgiu era de 29, iar operatorii

Înregistrați ca procesatori în agricultura ecologică la Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale în anul 2011, erau în număr de 4.

În județul Giurgiu a fost în anul 2011, un singur operator ca unitate de producție pentru acvacultură ecologică, în vreme ce la nivelul acestui județ, nu au existat operatori înregistrați ca importatori, exportatori sau magazine specializate în domeniul agriculturii ecologice. În domeniul creșterii albinelor existau înregistrați 2 apicultori, însumând 235 familii de albine din care 185 în conversie și 50 certificate ecologic.

În județul Ialomița, existau, la începutul anului 2013, conform președintelui filialei Ialomița a Asociației Operatorilor din Agricultura Ecologică Bio România, 136 de operatori bio, producători, procesatori și comercianți.

La nivelul Direcției Agricole Prahova, în anul 2011, erau înregistrați 34 de fermieri care practica agricultura ecologică, suprafața destinată culturilor ecologice fiind de 1.300 hectare. Dintre acestea, o parte au fost destinate culturii de cereale și o altă parte culturii de viță de vie, pomi fructiferi, căpșuni, afine și cătină.

În județul Teleorman, în anul 2011, erau înregistrați la Direcția de Agricultură și Dezvoltare Rurală 84 de agenți economici, care desfășurau activități în domeniul agriculturii ecologice, suprafețele cultivate fiind de aproximativ 6.100 hectare. În județul Teleorman se află cea mai mare exploatare agricolă ecologică din țară, în zona localității Ciolănești, cultivându-se în sistem ecologic, pe aproximativ 2.400 hectare, grâu, floarea - soarelui și plante furajere.

În concluzie, la nivelul regiunii Sud Muntenia există interes pentru practicarea agriculturii ecologice și dezvoltarea acestui domeniu, interes ce ar trebui fructificat în vederea extinderii de bune practici în acest sector și conștientizării în rândul întregii populații a avantajelor ce pot fi obținute din urma exploatării acestei dimensiuni a agriculturii.

d) Politica la nivel european și național în ceea ce privește agricultura ecologică

Obiectivele, normele și principiile care stau la baza producției ecologice sunt cuprinse în politica europeană și națională din acest domeniu.

Sectorul agriculturii ecologice a cunoscut o creștere semnificativă în ultimii ani, bazându-se pe un sistem de bune practici, care urmărește minimizarea impactului omului asupra mediului înconjurător, incluzând printre altele:

- Limitarea strictă a utilizării pesticidelor sintetice și a îngrășămintelor chimice, precum și a altor substanțe folosite pentru prelucrarea produselor agricole;
- Interzicerea folosirii organismelor modificate genetic (OMG);
- Valorificarea resurselor de la fața locului, precum folosirea ca fertilizator a gunoiiului provenit de la animale;
- Alegerea unor specii de plante și animale rezistente la boli și dăunători și adaptate condițiilor locale;
- Creșterea animalelor în libertate și adăposturi deschise și hrănirea acestora numai cu furaje ecologice.

Elementele cheie ale practicării unei agriculturi ecologice sunt:

- Protecția mediului înconjurător - care furnizează sistemelor agricole resursele necesare producerii unor alimente de calitate;
- Bunăstarea animalelor - în vederea obținerii unor produse ecologice este necesar să se acorde atenție furajelor cu care sunt hrănite animalele, îmbunătățirii condițiilor în care sunt crescute acestea și asigurării sănătății acestora fără a utiliza input-uri sintetice;
- Încrederea consumatorilor - alimentele și produsele ecologice oferite consumatorilor trebuie să fie de cea mai bună calitate, produse conform principiilor etice care respectă mediul înconjurător și bunăstarea animalelor;
- Societatea și economia - dezvoltarea acestui sector conduce la creșterea dezvoltării sociale și economice a mediului rural.

Consiliul European al Miniștrilor Agriculturii a convenit în anul 2007 asupra unui nou Regulament al Consiliului în ceea ce privește producția ecologică și etichetarea produselor ecologice. Obiectivul acestuia îl reprezintă stabilirea unui nou parcurs în vederea dezvoltării permanente a agriculturii ecologice. Scopul este obținerea unor sisteme sustenabile de cultivare și a unei game variate de produse în acest domeniu, care să aibă o calitate ridicată. În acest sens, Consiliul accentuează necesitatea orientării spre protecția mediului, biodiversitate și standarde înalte de protecție a animalelor. Producția durabilă trebuie obținută în mod natural, fără utilizarea organismelor modificate genetic.

În practicarea agriculturii ecologice se preferă utilizarea resurselor interne și mai puțin a celor externe, care trebuie să fie limitate la resurse ecologice din alte ferme de profil, materiale naturale și îngrășăminte minerale cu solubilitate scăzută. Resursele chimice sintetice se admit doar în cazuri excepționale, atunci când nu există alternative, și trebuie autorizate și incluse pe listele aprobate ale Regulamentului Comisiei, în urma analizei amănunțite de către Comisie și statele membre.

Regulamentul Consiliului European al Miniștrilor Agriculturii prevede faptul că produsele pot fi marcate ca fiind ecologice numai în cazul în care cel puțin 95% din ingredientele lor agricole sunt ecologice. Produsele și alimentele care conțin organisme modificate genetic nu pot fi etichetate ca fiind ecologice decât în condițiile în care ingredientele care conțin OMG-uri au fost introduse în mod neintenționat, iar proporția de OMG este de sub 0,9%. Producătorii de alimente ecologice ambalate trebuie să utilizeze sigla UE de agricultură ecologică și să menționeze locul producției ingredientelor agricole, utilizarea acestora fiind opțională în țările terțe.

Noua legislație prevede ca organismele de control care activează în țări terțe să fie autorizate și monitorizate direct de către Comisia Europeană și statele membre. Această procedură permite supravegherea și monitorizarea eficientă a importului de produse ecologice și controlul garanțiilor de agricultură ecologică.

În anul 2008, au fost adoptate două noi Regulamente ale Comisiei privind producția ecologică, importul, distribuția de produse ecologice și etichetarea acestora:

1. Regulamentul (CE) nr. 889/2008 al Comisiei din 5 septembrie 2008, care conține norme amănunțite în ceea ce privește producția, etichetarea și controlul, inclusiv prima sa modificare privind normele de producție a drojdiei ecologice

În acest regulament sunt reglementate nivelurile de producție vegetală și animalieră, începând de la cultivarea terenurilor și îngrijirea animalelor până la distribuția și controlul alimentelor ecologice. La regulament sunt anexate lista produselor permise în agricultura ecologică, cerințele referitoare la dimensiunea suprafețelor destinate creșterii animalelor ecologice, lista furajelor neecologice pentru animale și a preamestecurilor permise în agricultura ecologică, lista ingredientelor, substanțelor și aditivilor neecologici permisi în producția de alimente ecologice precum și cerințele privind sigla comunitară.

2. Regulamentul (CE) nr. 1235/2008 al Comisiei din 8 decembrie 2008 care stabilește norme amănunțite privind importul produselor ecologice din țări terțe

Acest regulament oferă posibilitatea de a importa produse ecologice din țări terțe care nu au obținut recunoașterea bilaterală. De asemenea, în cadrul lui se încurajează accesul liber pe piața comună a produselor care sunt obținute și controlate în aceleași condiții ca ale Uniunii Europene. Controalele acestor produse ar trebui, conform regulamentului, să fie realizate de către organisme de control autorizate de Comisie și statele membre în urma candidaturii lor.

Scopul regulamentului este de a facilita importurile de produse ecologice în Uniunea Europeană, concomitent cu monitorizarea eficientă a acestor importuri în vederea evitării înșelătoriilor și fraudelor.

În România, sectorul agriculturii ecologice a cunoscut în ultima perioadă o evoluție ascendentă atât în sectorul vegetal cât și în cel al producției animaliere.

Legislația națională în domeniul agriculturii ecologice cuprinde obiective, norme și principii aplicabile producției economice, reglementând aspecte legate de procesarea, etichetarea, comerțul, importul și certificarea în sistemul agricol ecologic.

În România controlul și certificarea produselor ecologice se realizează de către organisme de inspecție și certificare private, aprobate de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale pe baza prevederilor Ordinului nr. 181/2012 pentru aprobarea Regulilor privind organizarea

sistemului de inspecție și certificare, de aprobare a organismelor de inspecție și certificare și de supraveghere a activității organismelor de control. Aceste organisme efectuează controale și oferă certificate de produs ecologic operatorilor care respectă regulile de producție, care reușesc în acest fel să își eticheteze produsele cu mențiunea „ecologic”.

În acest sector un rol important îl joacă organizarea comercializării produselor ecologice, care poate fi realizată doar de comercianți înregistrați la M.A.D.R. Comercializarea se poate realiza pe mai multe canale de piață: prin piețe sezoniere, magazine en-gros, magazine specializate, bursa online pentru produse ecologice - www.agricultura-ecologica.ro.

În vederea practicării în mod adecvat a agriculturii ecologice, este necesar să se țină cont de prevederile cuprinse în politica europeană și cea națională din acest domeniu. Faptul că în mediul rural sunt preponderente fermele de subzistență, pe terenul cărora proprietarii nu utilizează îngrășăminte chimice, ci valorifică reziduurile provenite de la animale, reprezintă un prim element important de la care se poate porni pentru dezvoltarea acestui sector.

Un alt aspect esențial al dezvoltării agriculturii ecologice în România îl reprezintă promovarea conceptului de agricultură ecologică în vederea conștientizării de către consumatori a avantajelor aferente consumului de produse ecologice, de înaltă calitate. De asemenea, un rol important îl joacă și dezvoltarea educației în acest domeniu, pentru formarea de specialiști care să fie capabili să practice agricultura ecologică în conformitate cu normele și prevederile comunitare și naționale.

Concluziile subcapitolului 5.12

Analiza sectorului specific agriculturii moderne în regiunea Sud Muntenia, evidențiază potențialul semnificativ de care dispune regiunea în acest domeniu. Întinsele suprafețe agricole localizate pe teritoriul regiunii pot fi utilizate pe de o parte pentru obținerea de biocarburanți, iar pe de altă parte pentru obținerea de produse agricole ecologice.

Județele din sudul regiunii, fiind preponderent agricole, reprezintă zone favorabile dezvoltării concomitente ale acestor două sectoare ale agriculturii, iar județele din nord, prezintă premisele dezvoltării cu precădere a agriculturii ecologice, luând în considerare întinsele suprafețe pomicole și viticole de la nivelul acestor județe.

Principalele plante energetice, care pot fi utilizate în producerea de biocombustibil și care ocupă suprafețe considerabile la nivelul regiunii Sud Muntenia sunt floarea - soarelui, rapița și porumbul boabe. Regiunea ar putea profita de pe urma faptului că deține printre cele mai mari producții ale acestor plante la nivel național, valorificându-le în vederea obținerii de biocombustibil și de energie termică și electrică.

Practicarea unei agriculturi ecologice creează o serie de beneficii, atât pentru fermieri (prin prisma prețurilor de desfacere mai mari ale produselor ecologice) cât și pentru mediul înconjurător, contribuind la reducerea emisiilor responsabile de efectul de seră. Populația mediului rural a conștientizat aceste beneficii, dovadă fiind numărul operatorilor ecologici înregistrați la nivelul fiecărui județ.

Deși privite ca dezavantaje, slaba utilizare a îngrășămintelor chimice în agricultură, existența suprafețelor de teren nelucrate și numărul mare al fermelor de subzistență pot fi valorificate în avantajul regiunii Sud Muntenia, întrucât reprezintă premise favorabile dezvoltării agriculturii ecologice.

Toate aceste aspecte scot în evidență faptul că exploatarea culturilor de plante energetice și practicarea la scară mai mare a agriculturii ecologice pot contribui în mod considerabil la dezvoltarea economică a regiunii Sud Muntenia.

Capitol 6. Turismul rural, agroturismul și ecoturismul în regiunea Sud Muntenia

Turismul rural este o formă a turismului care cuprinde activitățile turistice desfășurate în spațiul rural și organizate de către localnici, prin valorificarea resurselor naturale, culturale, istorice, a fermelor agroturistice și a altor tipuri de structuri turistice.

Dezvoltarea turismului rural contribuie în mod nemijlocit la dezvoltarea mediului rural, întrucât permite valorificarea resurselor specifice fiecărei zone (indiferent că sunt balneare, gastronomice, viticole, naturale, artizanale etc.), revitalizarea meșteșugurilor și tradițiilor și apariția unor noi soluții de ocupare a forței de muncă.

Turismul rural se bazează din punct de vedere al tipurilor de primire, pe dotările ce se regăsesc în proprietatea privată a localnicilor, aspect benefic prin prisma posibilității facile de implicare a oricărui sătean în calitate de prestator la activitățile turistice. Se oferă astfel posibilitatea obținerii unor venituri substanțiale și a îmbunătățirii calității vieții într-un mod plăcut, fără investiții majore. Pe de altă parte, acest lucru este de multe ori un impediment pentru dezvoltarea turismului rural, având în vedere gradul scăzut de dotare tehnico-edilitară a gospodăriilor în mediul rural, ce împiedică proprietarii să se implice în activități turistice.

O formă specifică de turism rural, care a început să se dezvolte în ultima perioadă, este **agroturismul**. Acesta presupune o îmbinare a serviciilor turistice cu activitățile agricole în interiorul unei ferme sau gospodării. Practicarea acestei forme de turism rural vizează contactul turistului cu activitățile gospodărești și integrarea acestuia în societatea rurală. Gazda asigură pe lângă cazare, servicii de masă (cu alimente specifice, obținute prin producerea și prelucrarea produselor ecologice, naturale, din producția proprie sau de la alte ferme din sat) și servicii de agrement (echitație, pescuit, familiarizarea cu muncile agricole și cu tradițiile locale).

Agroturismul a apărut din nevoia de evadare din viața cotidiană presantă, în spații nepoluate, pitorești, adevărate oaze de liniște pentru locuitorii orașului. Aceste spații oferă posibilitatea recreării și experimentării unui alt stil de viață, prin practicarea de activități specifice mediului rural, într-un cadru natural de o frumusețe aparte.

În regiunea Sud Muntenia, agroturismul este dezvoltat cu precădere în zona montană, însă toate județele regiunii dispun de potențialul necesar pentru dezvoltarea acestei forme de turism, județele din sud putând valorifica fondul cinegetic și piscicol de care beneficiază.

O altă formă distinctă a turismului este reprezentată de **ecoturism**, care respectă integritatea peisajelor, ariilor naturale și a biodiversității ecologice și răspunde cerințelor turiștilor care optează pentru petrecerea timpului liber în natură. Ecoturismul se dezvoltă în zonele nealterate de activitățile antropice, fiind cea mai acceptată formă de turism durabil la nivel european.

În accepțiunea Asociației Ecoturism România, acesta reprezintă o formă de turism în care turiștii sunt motivați de observarea și aprecierea naturii și a tradițiilor legate de natură și care trebuie să îndeplinească mai multe condiții: conservarea și protejarea naturii, utilizarea resurselor naturale locale, respectul pentru natură și impactul negativ minim asupra mediului natural și socio-cultural.¹⁸⁴

Scopul principal al acestui tip de turism este conservarea mediului înconjurător și educarea turiștilor în această direcție. Pentru ca o destinație să poată fi considerată ecoturistică este necesar să beneficieze pe teritoriul ei de prezența unei arii naturale protejate.

În cadrul activităților ecoturistice pot fi incluse excursiile cu bicicleta pe trasee special amenajate, drumeții conduse de un ghid, tururi de observare a florei și faunei, vizitarea de ferme tradiționale și consumul de produse alimentare specifice. Nu reprezintă activități ecoturistice acele activități care, deși se desfășoară în natură, au un impact negativ asupra mediului natural.

În regiunea Sud Muntenia există posibilitatea practicării ecoturismului, întrucât pe teritoriul acestei regiuni se regăsesc 72 de arii protejate de interes național, o mare varietate de ecosisteme, o faună și o floră rară și forme de relief variate și deosebite. Această formă a turismului se poate dezvolta cu precădere în zona montană a regiunii, unde sunt localizate un număr mare de parcuri naturale și arii protejate.

Astfel, pe teritoriul **județului Argeș**, se întinde în proporție de 61%, Parcul Național Piatra Craiului, unde se regăsesc 18 tipuri de habitate și sub habitate și o vegetație rară precum floarea-de-colț și garofița Piatra Craiului. Alte rezervații naturale în județul Argeș sunt: o parte a cheilor Peștera Dâmbovicioara, Valea Vâlsanului (rezervație ce cuprinde o specie unică de

¹⁸⁴ Mai multe informații despre acest concept pot fi obținute vizitând pagina online a AER, www.eco-romania.ro

pește în lume - aspretele, pentru care este considerată a fi cea mai ecologică vale din Europa), rezervația botanică Negrași, rezervația forestieră Mihăilești (cu specii forestiere autohtone și exotice precum bradul de Caucaz și arborele de lalele), rezervația paleontologică Suslănești (unde s-au descoperit pești fosili mumificați) etc.

Pe teritoriul **județului Călărași** se regăsesc rezervațiile naturale Pădurea Ciornuleasa, lezerul Călărași, Ostrovul Șoimul, Ostrovul Haralambie, Ostrovul Ciocănești. În zona acestor rezervații naturale se întâlnesc zeci de specii de păsări protejate prin Directiva Păsări 79/409/CEE, de specii listate în anexa Convenției privind speciile migratoare de la Bonn, precum și specii de păsări periclitate la nivel global.

În **județul Dâmbovița**, se regăsesc de asemenea o serie de arii protejate, cele mai multe dintre ele fiind situate în comuna Moroeni și aparținând Parcului Natural Bucegi. Aici își au habitatul o serie de specii de plante și animale protejate: floarea-de-colț, rododendronul, capra neagră, pisica sălbatică, cocoșul de munte, etc.

În **județul Giurgiu** este localizat Parcul Natural Comana și rezervațiile naturale Pădurea Manafu, Pădurea Oloaga Grădinari, Pădurea Padina Tătarului, Rezervația Teșila și Rezervația Naturală Cama-Dinu-Păsărica. Parcul Natural Comana are potențialul de a deveni o destinație ecoturistică importantă, pe teritoriul său fiind localizată și Delta Neajlovului, cea mai mare deltă interioară a României.

Ariile protejate în **județul Ialomița** sunt Lacul Amara, Lacul Fundata, Lacul Strachina, Lacul Rodeanu, lacurile Bentu Mic, Bentu Mic Cotoi și Bentu Mare (Bordușani), Pădurea de Stejari Seculari Canton Hățiș din localitatea Stelnica și Pădurea de Stejari Seculari Alexeni.

În **județul Prahova** există 7 arii protejate: Parcul Natural Bucegi (care la rândul lui include Abruptul Prahovean, Lacul fosilier Plaiul Hoților, Munții Colții lui Barbeș), Arnișul de la Sinaia, Tigăile din Ciucaș și Muntele de Sare.

Cu toate acestea, în Parcul Natural Bucegi nu se poate afirma că se practică ecoturismul, având în vedere numărul foarte mare al turiștilor din această zonă, care inevitabil au o influență antropică asupra mediului natural.

În **județul Teleorman** se regăsesc 5 arii naturale protejate, ce adăpostesc specii rare caracteristice florei și faunei de câmpie: Pădurea cu bujori (Troianu), Pădurea Pojorâtele (Drăgănești de Vede), Balta Suhaia, Ostrovul Gâsca (Năsturele) și Ostrovul Mare (Islaz).

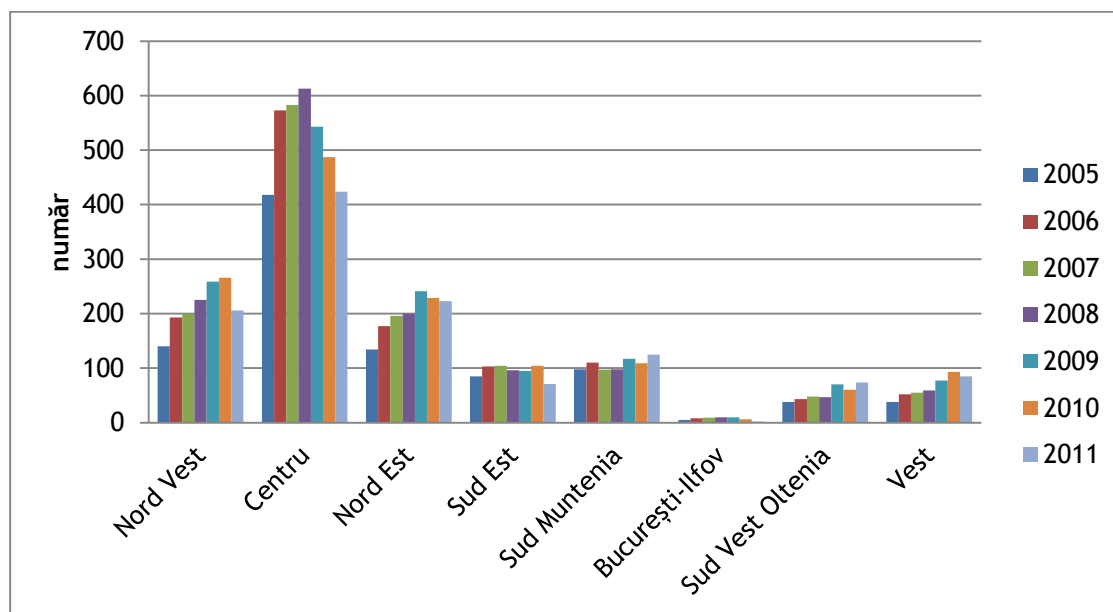
Structuri turistice de cazare

Structurile turistice de cazare sunt o componentă importantă a infrastructurii turistice, întrucât răspund unei necesități fundamentale ale turistului - odihna.

Pensiunile agroturistice reprezintă structuri de primire turistice de capacitate de cazare de până la 8 camere, funcționând în locuințele cetățenilor sau în clădiri independente, care asigură în spații special amenajate cazarea turiștilor și condițiile de pregătire și servire a mesei, precum și posibilitatea participării la activități gospodărești sau meșteșugărești.

La nivel național, regiunea Sud Muntenia ocupa, în anul 2011, locul 4 în ceea ce privește numărul de pensiuni agroturistice, după regiunile Centru, Nord Est și Nord Vest. Interesant este faptul că, în timp ce în aceste trei regiuni, numărul pensiunilor agroturistice a scăzut în anul 2011, comparativ cu anul 2010, în regiunea Sud Muntenia se remarcă o tendință opusă, de creștere a numărului acestora, aspect ce denotă o dezvoltare a sectorului de turism în această regiune (Tabel nr. A338).

Figura nr. 449 Evoluția numărului pensiunilor agroturistice pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

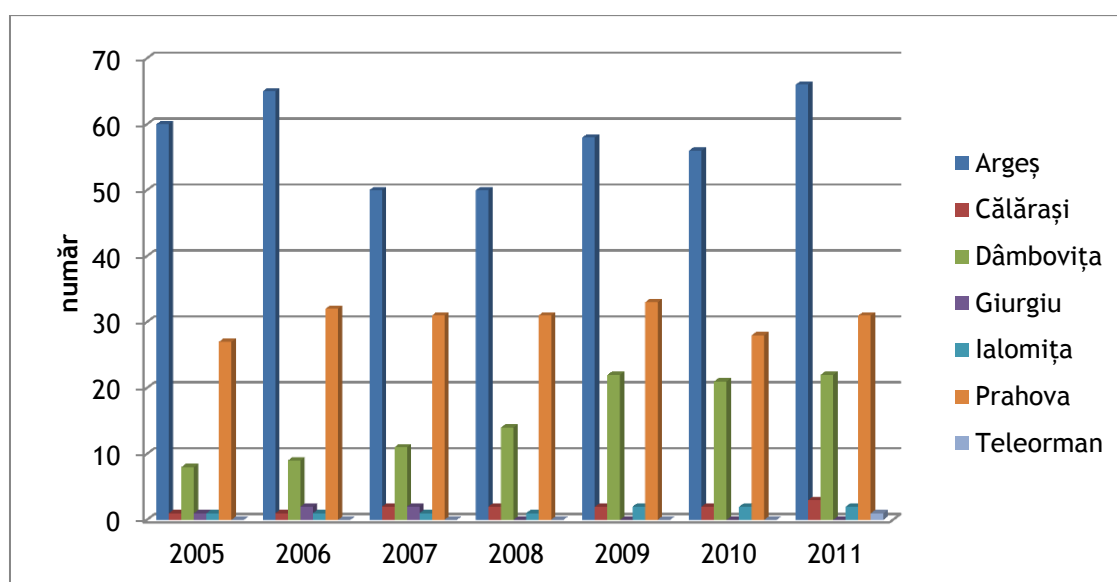

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

La nivelul regiunii Sud Muntenia, cele mai multe pensiuni agroturistice se regăseau în județul Argeș, care dispunea de un număr semnificativ mai mare de pensiuni, în comparație cu județele aflate pe locurile 2 și 3: Prahova, respectiv Dâmbovița. Celelalte județe înregistrau un număr redus de pensiuni agroturistice, dovadă a faptului că în aceste zone potențialul turistic nu a fost exploatat, iar infrastructura de turism este slab dezvoltată.

De remarcat faptul că, față de anul 2010, în anul 2011, numărul pensiunilor agroturistice a înregistrat, per ansamblu, un trend ascendent (Tabel nr. A337).

Figura nr. 450 Evoluția numărului pensiunilor agroturistice, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date TEMPO Online, 2012

Obiective de interes turistic

1. Județul Argeș dispune de un potențial natural propice dezvoltării turismului, beneficiind de prezența diversificată a formelor de relief, de la munți și dealuri, până la câmpii.

Zona montană oferă atracții deosebite: chei, cascade, peșteri, lacuri și trasee montane, dintre care amintim:

- Cheile Dâmbovicioarei - fac parte din cel mai mare complex de chei al țării, fiind formate în bazinul hidrografic al Râului Dâmbovița. Acestea sunt parte a Parcului Național Piatra Craiului, fiind localizate între localitățile Zărnești și Rucăr. Relieful cheilor este atât calcaros de suprafață, reprezentat prin pereți verticali, turnuri și stânci ascuțite, cât și carstic subteran, reprezentat prin peșteri.

- Cheile Brusturețului - complex carstic alcătuit din Cheile Brusturețului, Cheia Lungă și Cheia Strâmtă.

- Peștera Dâmbovicioara - localizată în partea de sud a Masivului Piatra Craiului, la 1 km de satul Dâmbovicioara. Este cea mai cunoscută peșteră din zonă, atractivă în principal datorită formațiunilor geologice deosebite care pot fi întâlnite în interiorul ei: laba de urs, capul de șarpe, aripa de acvilă. Peștera este una caldă, cu o temperatură cuprinsă între 10-12° C și o umiditate moderată.

- Bâlea Lac - lac glaciatic, aflat la o altitudine de 2.034 m, situat între poalele munților Piatra Craiului și Defileul Oltului. Lacul și o suprafață de 100 hectare din jurul său au fost declarate rezervație științifică, adăpostind numeroase plante și animale ocrotite: vârtejul pământului, floarea-de-colț, capra neagră, râsul, acvila de munte.

- Cascada Iezerului sau Cascada Capra - situată pe versantul sudic al Munților Făgăraș, la altitudinea de 1.690 m și la o distanță de 5 km față de Bâlea Lac. Debitul mare de apă al cascadei determină rezistența acesteia la îngheț. Apa cascadei provine din Lacul Capra, de unde și denumirea acesteia.

- Traseul Rucăr-Bran - cuprinde mai multe zone turistice deosebite: zona turistică Bran, cu castelul Bran și forme carstice din Complexul Măgura-Peștera-Șirnea; zona turistică Podu Dâmboviței, unde se regăsesc numeroase forme carstice, chei și peșteri; zona turistică Muscel, cu monumentul de la Mateiaș și castrul roman de la Scărișoara-Rucăr.

Alte obiective turistice importante sunt mănăstirile:

- Mănăstirea Aninoasa;
- Mănăstirea Cotmeana;
- Mănăstirea Corbii de Piatră.

2. Județul Călărași este atractiv din punct de vedere turistic în special datorită prezenței fluviului Dunărea și a celor trei rezervații naturale: Ostrovul Ciocănești, Ostrovul Haralambie și Ostrovul Șoimul. Cele trei rezervații naturale conțin habitate de apă dulce, cu specii de vegetație și faună protejate.

Dintre obiectivele culturale și istorice ale județului amintim:

- Biserica fostei Mănăstiri Negoiești - situată în comuna Soldanu, este o ctitorie a domnitorului Matei Basarab și a soției sale Elena, ridicată între anii 1648-1649.
- Biserica fostei Mănăstiri Plătărești - ridicată în anul 1642, ctitorită tot de domnitorul Matei Basarab și de către soția sa Elena.
- Mănăstirea Sf. Gheorghe.

3. Județul Dâmbovița constituie o zonă de mare interes turistic pe de o parte datorită vestigiilor istorice, iar pe de altă parte datorită pitorescului văilor Dâmboviței și Ialomiței, unde se regăsesc numeroase forme carstice (Peștera Ialomicioara, Cheile Zănoagei, Cheile Tătarului, etc.) și a masivelor Leaota și Bucegi.

Atracții naturale:

- Peștera Rățeiului - săpată în Muntele Lespezi, pe versantul stâng al pârâului Răței, este o peșteră de dimensiuni foarte mari, având galerii dispuse pe trei etaje. Este printre puținele peșteri din România în care se întâlnesc concomitent concrețiuni de calcit, gips și aragonit dar este închisă și poate fi vizitată doar cu aprobare specială.
- Rezervația Naturală Izvoarele Corbii Ciungi - situată în comuna Corbii Mari, este considerată o oază acvatică a Câmpiei Române, cu o floră și faună specifice ținuturilor nordice. Aflată la o altitudine de 100 m, rezervația prezintă o abundență de alge, dintre care rodoficeul nordic este cea mai deosebită, întrucât se întâlnește în mod obișnuit numai la altitudini de peste 1.000 m, în special în apele reci de munte și în apele subterane.
- Cascada Obârșia Ialomiței - situată în arealul geografic al Munților Bucegi, în Valea Obârșiei, este cea mai înaltă cascadă din întreg lanțul Carpaților Meridionali, având o cădere liberă de apă de aproximativ 100 m înălțime.
- Babele din Bucegi - monument natural situat pe platoul Bucegilor, la altitudinea de 2.292 m, în vecinătatea vârfului Baba Mare. Aspectul acestora a fost determinat de formațiunile muntoase formate din calcar și gresie, ce au fost erodate de-a lungul timpului.

- Barajul Bolboci - situat la altitudinea de 1.438 m, pe cursul râului Ialomița, are o înălțime de 55 m, și este integrat într-un cadru natural deosebit.

Mănăstiri:

- Mănăstirea Bâldana;
- Mănăstirea Dealu;
- Mănăstirea Cobia.

Vestigii istorice:

- Palatul Brâncovenesc - construit în 1698 de către Constantin Brâncoveanu. În anul 1714, palatul a fost distrus de o armată otomană, iar reconstrucția sa a început în 1955, realizându-se după modelele brâncovenești dezvoltate în cursul restaurării Palatului Mogoșoaia.
- Așezarea Pe Baracu.

4. Județul Giurgiu se remarcă din punct de vedere turistic în special datorită prezenței pe teritoriul său a numeroase locuri istorice. Printre obiectivele turistice ale acestui județ se numără:

- Parcul natural Comana - cu o suprafață de aproximativ 25.000 hectare, protejează 2 arii de importanță floristică deosebită (Rezervația Științifică de Ghimpe și Rezervația Științifică de Bujor) și o arie de importanță avifaunistică: Balta Comana. De asemenea, parcul include și rezervațiile naturale Pădurea Oloaga - Grădinari și Pădurea Padina Tătarului.
- Mănăstirea Comana - ridicată inițial pe o insulă a Bălții Comana și ctitorită de Vlad Țepeș în anul 1461, a fost reconstruită în 1588 de boierul Radu Șerban. În interiorul său a fost amenajat un mic muzeu, în care se regăsesc obiecte meșteșugărești vechi și elemente de istorie descoperite în zona Comanei.
- Palatul „Casa de piatră” - situat în localitatea Herești, ctitorie a boierului Udriște Năsturel, este singurul monument de arhitectură civilă românească de la începutul secolului al XVII-lea construit în întregime din piatră de talie șlefuită.

- Conacul Drugănescu - monument de influență brâncovenească ridicat între anii 1710-1715. În interiorul conacului s-a amenajat în 1971 „Muzeul de etnografie și de artă populară al Câmpiei Române”.
- Muzeul sătesc din Frățești sau „Muzeul școlar Dacia” - cuprinde o colecție de unelte de silex, ceramică și podoabe din epoca fierului, descoperite prin săpături arheologice efectuate în zonă.
- Insula Mocanu - are o vegetație și o faună asemănătoare Deltei Dunării, fiind deosebită prin faptul că adăpostește o serie de plante medicinale unice pe teritoriul României. Pe insulă s-au format în mod natural două lacuri alimentate de Fluviul Dunărea.

5. Județul Ialomița dispune de numeroase obiective turistice, dintre care cele mai importante sunt obiectivele culturale și lăcașurile de cult. De asemenea, pentru acest județ, reprezentativ este folclorul tradițional, exprimat prin festivaluri și ansambluri folclorice dintre care amintim: Festivalul județean de folclor „Zărzărică, zărzărea”, Festivalul internațional de folclor „Floare de pe Bărăgan”, Complexul Podurilor Dunărene de la Fetești.

Obiective culturale:

- Conacul Bolomey din comuna Cosâmbești - construit în 1892, este o construcție reprezentativă pentru arhitectura conacelor din estul Câmpiei Române;
- Conacul Florescu din comuna Sfântu Gheorghe - construit în secolul XIX;
- Conacul Marghiloman din comuna Sinești - construit în secolul XIX, de către meșteri italieni aduși de familia Marghiloman;
- Curtea familiei Zappa din comuna Ion Roată.

Lăcașuri de cult:

- Mănăstirea „Sfânta Vineri și Bunavestire”;
- Mănăstirea „Sfântul Mare Mucenic Pantelimon”;
- Mănăstirea Hagieni;
- Mănăstirea Dridu;
- Biserica de lemn „Cuvioasa Paraschiva”;

885

Regio
PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL SUD MUNTENIA

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

- Mănăstirea Crăsani;
- Biserica „Sf. Nicolae”;
- Mănăstirea Balaciu.

6. În **județul Prahova** există trei zone importante de practicare a turismului: Valea Prahovei, Valea Teleajenului și a Slănicului și Valea Doftanei, propice pentru dezvoltarea turismului rural, cu precădere a agroturismului. Valea Prahovei este o zonă apreciată în special datorită posibilității practicării sporturilor de iarnă, a peisajelor deosebite și a obiectivelor istorice existente.

Printre atracțiile naturale ale județului Prahova se numără:

- Rezervația Naturală din Masivul Bucegi - zonă științifică de protecție absolută, în care se regăsesc specii rare de plante și animale, precum floarea-de-colt, papucul doamnei, sângele voinicului, crucea voinicului, capra neagră, râsul, vulturul pleșuv sur etc. În peisajul morfologic al rezervației sunt cuprinse circuri și văi glaciare, forme carstice și forme de relief fluviatile.
- Cascada Urlătoarea - situată pe versantul estic al Munților Bucegi și formată de pârâul Urlătoarea, la altitudinea de 1.100 m, cascada are un debit impresionant și o înălțime de 12 m.
- Lacul Măneciu, lacul Verde.

Mănăstiri:

- Mănăstirea Suzana-Măneciu;
- Mănăstirea Cheia;
- Mănăstirea Crasna Izvoarele;
- Mănăstirea Zamfira.

Muzee și vestigii istorice:

- Muzeul Florilor de Mină - situat în localitatea Cheia, comuna Măneciu, cuprinde în expoziția sa piese cu valoare deosebită, ce reprezintă mărturii ale evoluției mediului natural.

Majoritatea exponatelor au fost extrase din minele maramureșene, având o varietate impresionantă de forme și culori.

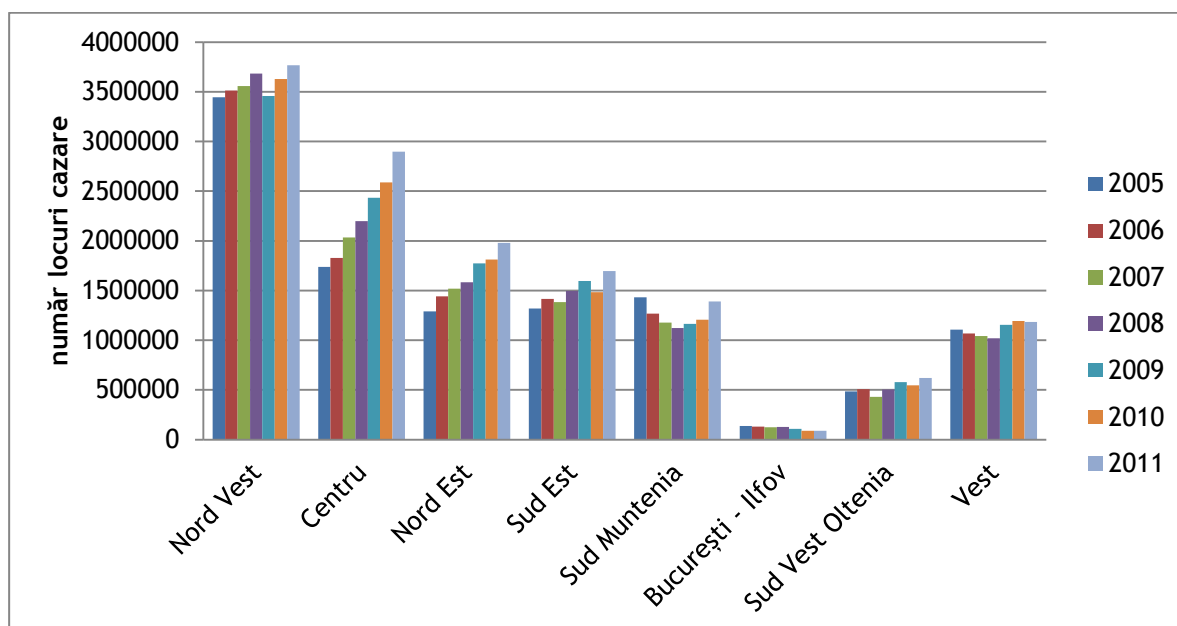
7. În județul Teleorman se practică în special un turism de tranzit și agrement, principala zonă de atracție turistică fiind Dunărea, cu brațele secundare Dunărica și Pasărea, și lacul Suhaia. Acesta din urmă are adâncimi reduse, fiind un habitat propice păsărilor de baltă și având efective importante de specii de păsări protejate. Alte obiective turistice sunt:

- Ruinele Cetății romane Turris - cetatea Turris a fost construită în secolul XVI de domnitorul Mircea cel Bătrân, cu scopul de a împiedica invazia otomană în sudul Dunării și face parte dintr-un lanț de fortificații construit de-a lungul fluviului.
- Ruinele curții boierești a familiei Bălăceanu - situate în localitatea Tătărăștii de Sus. Construcția a fost ridicată de familia boierilor Bălăceanu la sfârșitul secolului XVIII.
- Casa tradițională Crângu;
- Ruinele Mănăstirii Plăviceni.

Capacitatea de cazare turistică și numărul turiștilor în mediul rural

Capacitatea de cazare turistică în funcțiune reprezintă numărul de locuri puse la dispoziția turiștilor de către unitățile de cazare. Cea mai mare capacitate turistică era deținută în anul 2011 de regiunea Nord Vest, care punea la dispoziția turiștilor un număr de 3.765.688 de locuri de cazare. Această capacitate este net superioară celorlalte regiuni ale țării. Regiunea Sud Muntenia ocupa poziția a cincea la nivel național, cu 1.391.502 locuri de cazare, aspect ce evidențiază un grad relativ scăzut de dezvoltare a infrastructurii turistice de bază. (Tabelul nr. A339)

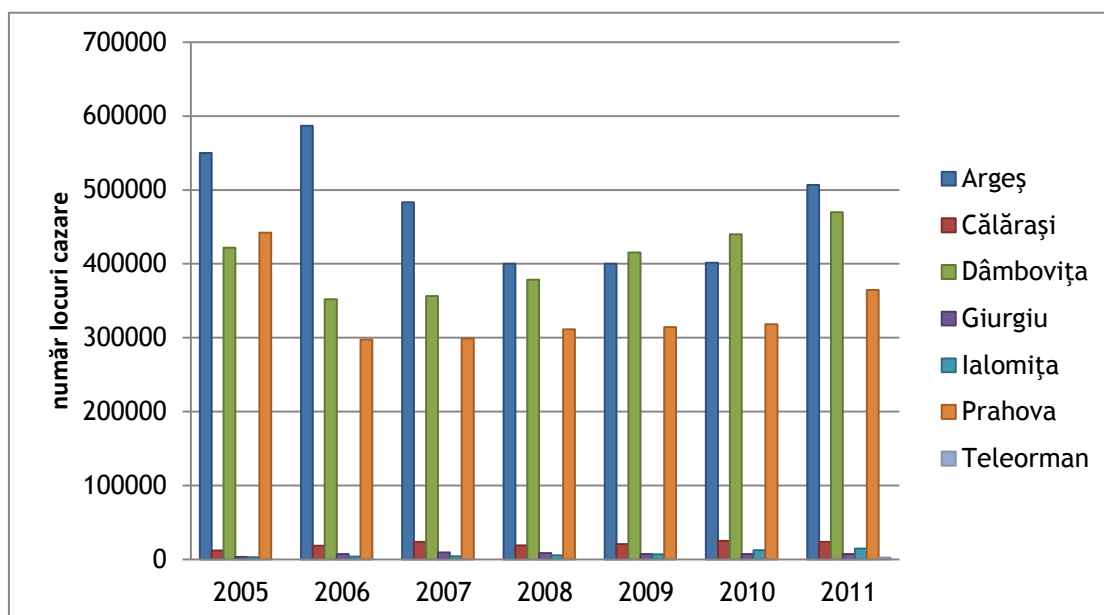
Figura nr. 451 Capacitatea de cazare turistică în funcțiune în mediul rural, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date Tempo Online, 2012

Așa cum era de așteptat, în mediul rural al regiunii Sud Muntenia, județele Argeș, Dâmbovița și Prahova, dispuneau de cea mai mare capacitate de cazare turistică, ținând cont de faptul că acestea sunt zone deosebit de atractive din punct de vedere turistic și care au exploatat acest tip de activitate. Astfel, în județul Argeș, în anul 2011 au fost puse la dispoziția turiștilor un număr de 506.771 de locuri de cazare, în Dâmbovița 469.720, iar în Prahova 364.736. Cea mai redusă capacitate de cazare din regiunea Sud Muntenia aparținea în anul 2011 județelor Giurgiu (7.300 locuri de cazare) și Teleorman (2.568 locuri de cazare). În județele Călărași și Ialomița, numărul de locuri de cazare puse la dispoziția turiștilor a fost de 23.714, respectiv 14.682. (Tabelul nr. A340)

Figura nr. 452 Capacitatea de cazare turistică în funcțiune în mediul rural din regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

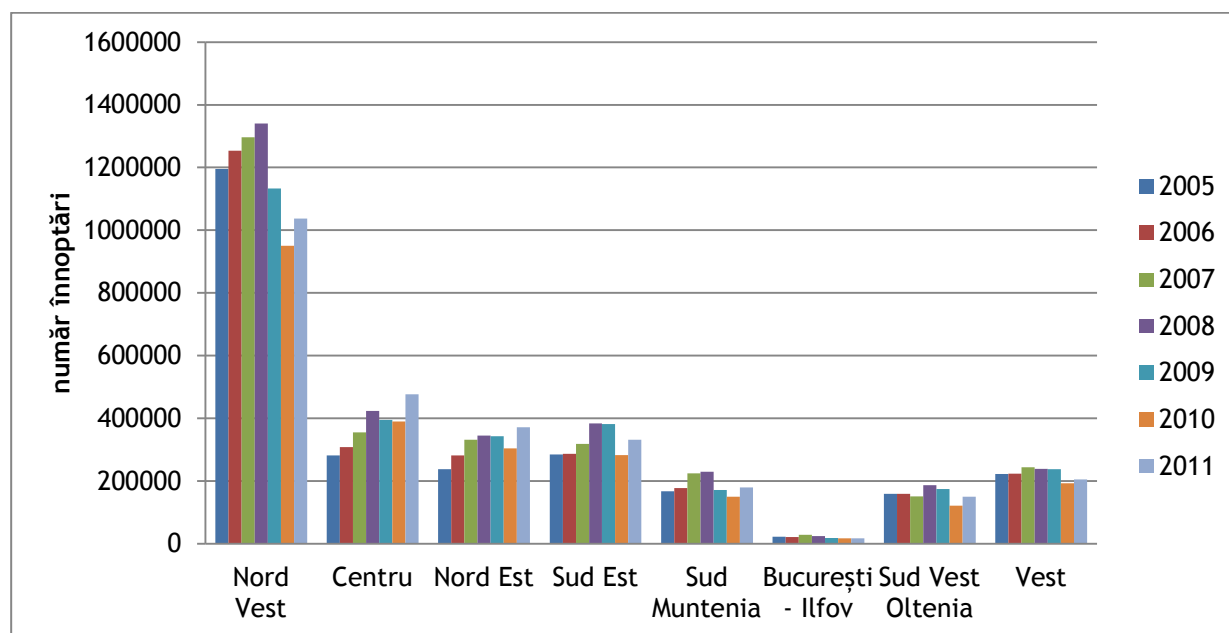
Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date Tempo Online, 2012

Pentru evaluarea fluxului turistic, cel mai relevant indicator al analizei este numărul de înnopțări înregistrat în structurile de cazare.

La nivelul Uniunii Europene, în anul 2011, cel mai mare număr de înnopțări în structurile de cazare turistică s-a înregistrat în regiunile din Franța (Provența-Alpi-Coasta de Azur, Île de France și Ron-Alpi situându-se pe primele trei locuri). Alte valori mari au fost înregistrate în regiuni aparținând Italiei, Spaniei și Germaniei (Emilia-Romagna, Andalucia, Catalonia, Mecklenburg-Vorpommern etc.). Din cele peste 290 de regiuni care compun statele membre ale Uniunii Europene, regiunea Sud Muntenia se situa în ultimele 60, poziție ce dovedește slaba dezvoltare a regiunii din punct de vedere turistic, comparativ cu restul regiunilor europene. (Tabel nr. A341).

La nivel național, numărul înnopțărilor în structuri de primire turistică din mediul rural înregistrau în anul 2011 cele mai ridicate valori în regiunea Nord Vest (1.037.231), considerabil mai mari decât în restul regiunilor. Regiunea Sud Muntenia înregistra printre cele mai mici valori ale acestui indicator (179.825), alături de regiunile Sud Vest Oltenia (149.769) și București - Ilfov (16.851). (Tabelul nr. A342)

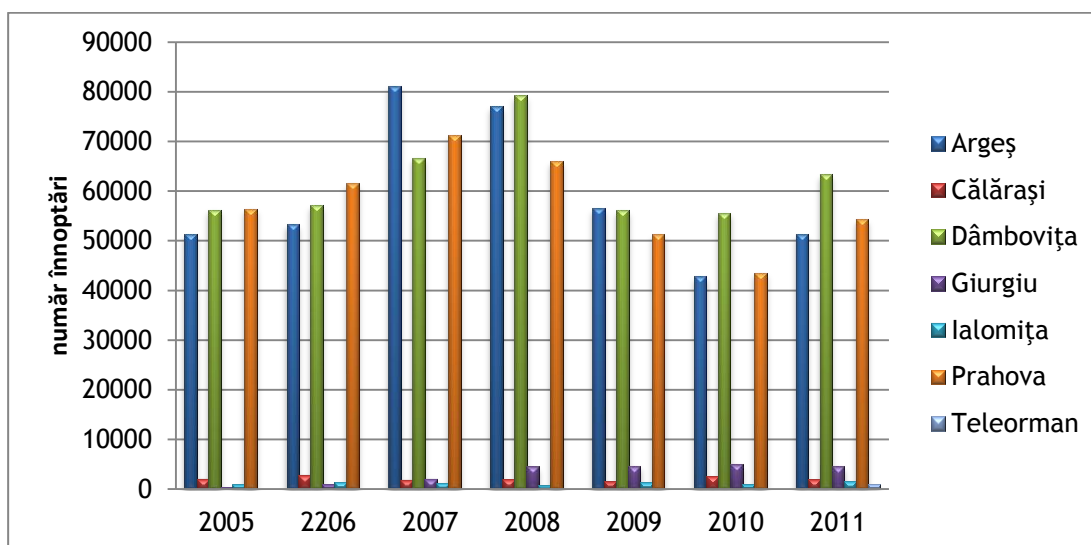
Figura nr. 453 Înnoptări în structuri de primire turistică din mediul rural, pe regiuni de dezvoltare, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date Tempo Online, 2012

Așa cum era de așteptat, cele mai multe înnoptări în structurile de primire turistică din mediul rural al regiunii Sud Muntenia s-au înregistrat în județele Dâmbovița (63.311), Prahova (54.227) și Argeș (51.253), numărul acestora fiind în creștere în anul 2011, comparativ cu anul 2010. Cele mai puține înnoptări în structurile turistice au fost înregistrate în județele Teleorman (967), Ialomița (1.520) și Călărași (1.937). În județul Giurgiu numărul înnoptărilor turistice în anul 2011 a fost de 4.599. (Tabelul nr. A343)

Figura nr. 454 Înnoptări în structuri de primire turistică din mediul rural, în regiunea Sud Muntenia, pe județe, în perioada 2005 - 2011

Sursa: Institutul Național de Statistică, baza de date Tempo Online, 2012

Concluziile capitolului 6

Regiunea Sud Muntenia deține o serie de avantaje care pot fi valorificate pentru dezvoltarea înfloritoare a sectorului turismului și pentru transformarea acestuia într-o activitate economică de bază.

Turismul rural tradițional este practicat cu precădere în județele Argeș, Prahova și Dâmbovița, unde, varietatea resurselor naturale și antropice oferă condiții propice pentru practicarea unor forme variate de turism. În aceste zone, turismul montan s-a dezvoltat prin valorificarea atracțiilor deosebite ale formelor de relief: chei, cascade, peșteri, lacuri.

Dacă județele din nord au valorificat resursele de care dispun și au reușit să dezvolte și ramura agroturismului, județele din sud nu au dezvoltat decât în mică măsură acest sector. Cu toate acestea, pot profita și ele de cerințele în domeniul agroturismului și dezvolta pe viitor această formă de turism rural, prin exploatarea avantajelor aferente deschiderii la fluviul Dunărea, a existenței unui fond cinegetic și piscicol bogat și a tradițiilor și meșteșugurilor agricole.

Pe de altă parte, prezența pe teritoriul regiunii a unui număr semnificativ de arii naturale protejate și de zone naturale asupra cărora factorul antropic a intervenit în mică măsură, oferă posibilitatea practicării unei forme de turism extrem de apreciate în ultima perioadă - ecoturismul. Ecoturismul se poate dezvolta pe teritoriul întregii regiuni, întrucât în fiecare din cele 7 județe există arii naturale în care mediul înconjurător a fost conservat și protejat și care, printr-o valorificare adecvată, pot corespunde cerințelor turiștilor interesați de practicarea acestei forme de turism. Cu alte cuvinte, se pot întreprinde demersuri pentru atragerea turiștilor interesați de experiențe unice în cadrul naturii, care să conducă la o mai bună înțelegere și bucurie de a ocroti natura.

Turismul rural, agroturismul și ecoturismul, oferă soluții de durată pentru dezvoltarea comunităților locale, însă sunt necesare investiții în infrastructura mediului rural (rutieră, tehnico-edilitară, de sănătate și educațională) și în promovarea atât la nivel național, cât și european, a zonelor deosebite de care dispune regiunea și care pentru mulți sunt necunoscute.

Capitol 7. Mediul

Conceptul de dezvoltare durabilă

Fundamentală pentru conceptul de dezvoltare durabilă este necesitatea integrării obiectivelor economice cu cele ecologice și de protecția mediului.

O lungă perioadă de timp, până în urmă cu circa 30 de ani, se acorda prioritate creșterii economice, excluzând problemele de protecția mediului. Formele grave de manifestare a deteriorării componentelor mediului înconjurător au impus schimbarea acestei optici.

Desigur că perspectiva creșterii economice înaintea protecției mediului este posibilă. Se poate susține o astfel de strategie prin faptul că o economie stabilă generează fonduri și permite o intensă muncă socială în domeniul protecției mediului.

O astfel de abordare nu permite însă, țărilor în curs de dezvoltare, o evoluție susținută. Se favorizează pagubele ecologice și consecințele grave asupra sănătății generațiilor prezente și viitoare. De asemenea, nu este sesizată problema necesității participării tuturor țărilor la rezolvarea problemelor globale ale protecției mediului (schimbări climatice, stratul de ozon, deșertificarea etc). Țările, mai ales în curs de dezvoltare, sunt confruntate cu grave probleme de protecția mediului pe plan local, nemaiavând disponibilități, mai ales materiale, de a contribui la rezolvarea celor globale.

Pe de altă parte, însuși principiul de a aborda mai întâi paguba și apoi remediarea, este pus în discuție și nu constituie singura cale. Managementul ecologic, ca știință medicală, are un principiu confirmat: prevenirea este întotdeauna mai bună și mai economică decât tratarea.

Într-o definiție generală a conceptului de dezvoltare durabilă, se consideră că acesta are ca obiectiv general găsirea optimului interacțiunii dintre patru sisteme: economic, tehnologic, ambiental și uman. Nivelul optim corespunde acelei dezvoltări de lungă durată care poate fi susținută de cele patru sisteme.

Rolul protecției mediului

Este deja acceptat că prin protecția mediului se înțelege totalitatea acțiunilor menite să asigure conservarea resurselor naturale și protejarea calității componentelor mediului înconjurător.

Cu toate că practica internațională în acest domeniu nu are o vechime mai mare de 30-35 de ani, se consideră că o strategie la nivel național de protecția mediului trebuie să aibă următoarele componente:

- Legislativă - se au în vedere atât legi cadru cât și legi specifice unui domeniu sau altul de activitate. În paralel, trebuie desfășurate activități de elaborare de normative, instrucțiuni, standarde etc., pentru a asigura un concept unitar de acțiune;
- Administrativ - instituțională - structuri guvernamentale și locale având ca specific activități de protecția mediului. De asemenea, fiecare minister, întreprindere de stat sau privată, agent economic etc., trebuie să aibă direcții, servicii sau responsabili cu probleme de protecția mediului specifice domeniului de activitate;
- Educativ - informativă - cu rolul de a modifica mentalități și obiceiuri contrare unei bune gestionări a problemelor de mediu;
- Economico - tehnologică - promovarea acțiunilor cu caracter pragmatic și efect imediat. Sistemul de taxe, tarife, penalități, trebuie să asigure descurajarea industriilor și tehnologiilor poluante și încurajarea promovării așa-numitelor tehnologii „curate”;
- Socială - toate activitățile trebuie făcute pe baza atragerii, în toate fazele, de la decizie până la aplicare, a colectivităților locale. Este de semnalat rolul deosebit de important al organizațiilor neguvernamentale pe această linie;
- De cooperare internațională - aderarea la tratate și convenții internaționale, adoptarea de măsuri pe plan intern pentru respectarea prevederilor acestor documente, sunt elemente care se regăsesc în strategiile de protecție a mediului ale tuturor statelor.

7.1. Riscurile de mediu în regiunea Sud Muntenia

a) Inundații; cauze și efecte asupra agriculturii; zonele cele mai expuse cu localizarea și reprezentarea acestora pe hartă GIS

Inundația reprezintă în sensul cel mai general, acoperirea cu apă a unui spațiu care în mod normal este emers sau uscat. Conform Glosarului Internațional de Hidrologie OMM - UNESCO (1992) inundația reprezintă „punerea în submersie a albiei majore de către apa care debordează din albia minoră sau acumularea apei provenite din precipitații sau topirea zăpezilor în zone cu drenaj natural insuficient”.

Cauzele ce conduc la producerea inundațiilor pot fi atât fenomene hidrologice, cât și viituri fluviale: ridicarea nivelului apelor freatice și stagnarea lor la suprafața solului, furtuni etc. De asemenea, o viitură produsă pe un râu poate determina sau nu o inundație, în funcție de debitul de apă care se scurge.

Există mai multe tipuri de inundații în funcție de factorii determinanți și suprafața afectată, însă cele mai frecvente sunt inundațiile fluviale, litorale și urbane. Prin referire strictă la domeniul analizat, se impune explicarea termenului de inundații fluviale ca fiind revărsarea apei unui fluviu peste limitele albiei minore în spațiul albiei majore. Cauzele producerii inundațiilor fluviale sunt diverse, precum: precipitațiile bogate, creșterea nivelului apei ca urmare a agradării albiei prin aluvionare, blocaje de gheață, ruperea digurilor și barajelor ș.a.

Alte tipuri de inundații pretabile la specificul regiunii Sud Muntenia sunt:

- inundații ale zonelor joase de la baza versanților prin acumularea apei de șiroire de pe versanți;
- inundații prin exces de apă subterană (în zonele cu pânza freatică apropiată de suprafața topografică);
- inundații datorită ploilor abundente și topirii bruște a zăpezii.

Printre cauzele ce determină producerea inundațiilor putem aminti:

- Poluarea generată de activitățile umane, care a condus la substanțiale modificări climatice, efectul de seră și încălzirea globală;
- Diminuarea severă a suprafețelor împădurite, ca urmare a tăierilor iraționale;
- Amplasarea localităților și a unor obiective economico - sociale în zonele inundabile ale cursurilor de apă;
- Insuficiența unor lucrări de apărare împotriva inundațiilor (diguri, baraje etc.).

De altfel, producerea inundațiilor este generată de cauze naturale și antropogene.

Cauze naturale:

- Ploile abundente - reprezintă cele mai importante cauze ale producerii inundațiilor.
- Propagarea viiturilor și întinderea suprafețelor în funcție de:
 - cantitățile de precipitații căzute, de intensitatea acestora;
 - sol - atunci când solul este deja înghețat sau deja îmbibat cu apă, întreaga cantitate de apă căzută se scurge accentuând pericolul inundațiilor;
 - ploile abundente, care combinate cu topirea bruscă a zăpezilor, generează inundații extinse;
 - forma de relief - în văile din munți apa se scurge cu viteză mare, ceea ce determină o propagare rapidă a inundațiilor și viiturilor. De asemenea, când panta albiei este accentuată, viteza viiturii este mare, forța de izbire a apei fiind foarte puternică. Amploarea pagubelor crește prin transportul unor fragmente mari de rocă și a arborilor dezrădăcinați.
- Topirea bruscă a zăpezii;
- Ruperea bruscă a barajelor naturale din lungul văilor formate din alunecări și acumulări de gheață (zăpoare). Sunt foarte periculoase și de aceea se acționează pentru distrugerea acestora și drenarea apei.

Cauze antropogene:

Omul poate să intensifice producerea inundațiilor prin diferite acțiuni precum:

- Despăduririle: acestea favorizează scurgerea cu rapiditate a apei pe versanți. Eroziunea mai puternică a solului mărește transportul de aluviuni pe râuri;
- Lucrările de canalizare a albiei subdimensionate și podurile cu o deschidere prea mică, care determină o micșorare a secțiunii de scurgere, însoțite de producerea de inundații în amonte;
- Suprafețele acoperite de asphalt și suprafețele acoperite de clădiri, ce împiedică infiltrarea apei, măbind, în acest fel, cantitatea de apă scursă;
- Distrugerea unor baraje hidroenergetice din diferite cauze.

Astfel de riscuri la nivelul regiunii Sud Muntenia există îndeosebi în bazinele hidrografice ale: Ialomiței, Argeșului, Dâmboviței, Teleormanului și râurilor Vedea și Olt.

Deși cea mai mare parte a costurilor economice provocate de inundații sunt suportate de comunitățile urbane, agricultura utilizează o mare suprafață de teren și are un rol important de jucat atât în atenuarea inundațiilor, cât și în dezvoltarea adaptabilității la aceste fenomene.

În general se consideră că intensificarea agriculturii în ultimele cinci decenii a dus la inundații majore și mai rapide, ulterioare unor precipitații extreme. Schimbarea practicilor de gestionare a terenurilor a redus capacitatea de infiltrare a apei în sol și în consecință se impune îmbunătățirea sistemelor de drenaj pentru a evacua apa de pe terenurile agricole într-un timp cât mai redus. Deși există puține dovezi hidrologice pentru a verifica această relație, accepțiunea generală este că politicile care favorizează crearea unor condiții necesare pentru facilitarea retenției de apă pe suprafețe de teren agricole, pot contribui la reducerea riscului de inundații, mai ales pentru evenimente mai mici și mai frecvente. Practici, cum ar fi (printre altele), reducerea taxelor de stocare, managementul pășunatului, precum și măsuri de ameliorare a solului, pot crește capacitatea solului de absorbție a apei pentru a reduce scurgerea de suprafață. Măsuri cum ar fi aratul pe contur, îndiguirea artificială și bazinele de retenție, pot încetini rata de scurgere a apei pe teren.

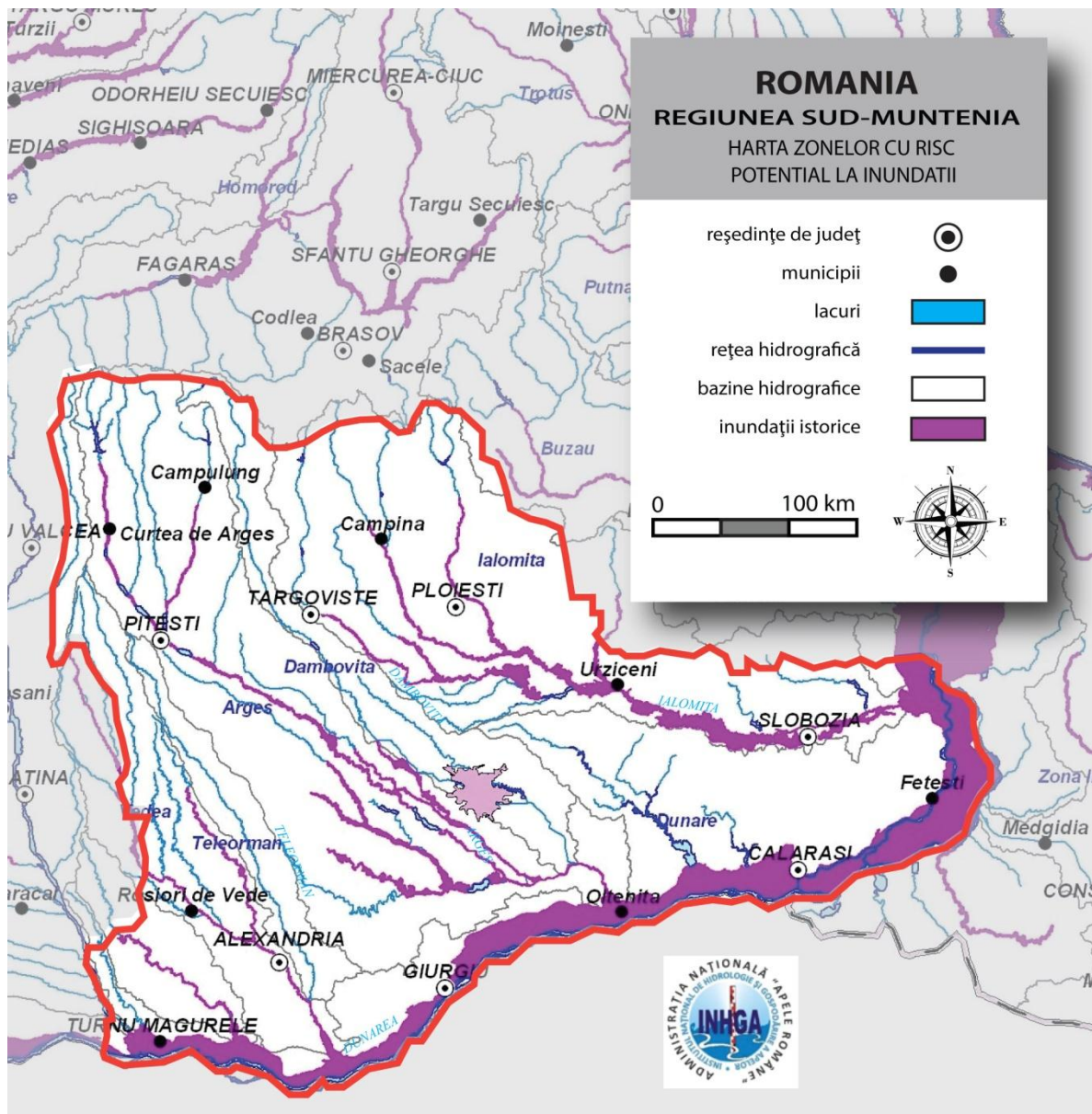
Terenul agricol este de multe ori receptorul inundațiilor. Impactul inundațiilor asupra agriculturii variază considerabil în funcție de toleranța culturii respective la excesul de apă sau

activitatea derulată pe teren, precum și de frecvența, durata, profunzimea și sezonalitatea evenimentului. În cazul în care inundațiile sunt frecvente, utilizarea terenului poate fi limitată prin prisma capacității de producție, activând în acest spațiu doar întreprinderi mici care își dezvoltă o rezistență specifică climatului respectiv. Inundații mai puțin frecvente pot provoca daune și pierderi mai mari în raport cu modalitatea de utilizare a terenurilor. În cazul în care probabilitatea de producere a inundațiilor va crește în viitor, fermierii vor trebui să se adapteze, prin adoptarea de măsuri pentru a facilita recuperarea după un eveniment de inundații. Aceste adaptări pot oferi, de asemenea, oportunități pentru îmbunătățiri simultane, cum ar fi contribuirea la crearea biodiversității prin construirea zonelor cu retenție de apă (teren mlăștinos) și dezvoltarea accesului public la exploatațile agricole.

Politicile naționale pentru managementul riscului de inundații în agricultură, în țările OCDE, au inclus o combinație de măsuri pentru atenuare și adaptare. Atenuarea a luat, în principal, forma investițiilor publice în domeniul apărării împotriva inundațiilor și în drenarea terenului pentru a sprijini producția agricolă. În plus, multe politici care încearcă să influențeze gestionarea terenurilor agricole, în scopul de a controla poluarea difuză și eroziunea solului, sunt de asemenea gândite pentru a avea un impact benefic asupra managementului riscurilor de inundații. Aceste politici adoptă, de obicei, o abordare non - reglementară, cu accent pe crearea unui mix de măsuri voluntare (cum ar fi schemele de agro - mediu), susținute de sprijin financiar pentru fermieri și sfaturi privind practicile de mediu testate.

Politicile naționale includ intervenții de adaptare, care reduc vulnerabilitatea la inundații, în special prin crearea de sisteme de avertizare în cazul inundațiilor, investiții pentru o rezistență sporită în cazul inundațiilor, și furnizarea de ajutoare de urgență și compensări. Politicile includ de asemenea măsuri de adaptare, care caută să exploateze potențialul de sinergie cu mediul înconjurător. Exemplele includ inițiative care corelează managementul riscului de inundații, controlul eroziunii, biodiversitatea și activitățile agricole desfășurate în zone inundabile. Crearea zonelor cu retenție de apă (teren mlăștinos) este un exemplu în acest sens.

Figura nr. 455 Zone afectate de inundații istorice semnificative în regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2011

Sursa: INHGA - Prelucrare proprie informații, 2013

b) Eroziunea solului: cauze și efecte asupra agriculturii; zonele cele mai expuse cu localizarea și reprezentarea acestora pe hartă GIS

Eroziunea solului reprezintă unul din procesele morfologice exogene importante, având un rol determinant în modelarea scoarței terestre.

Procesul de eroziune propriu-zis constă în desprinderea - sub acțiunea apei, a aerului sau a activităților desfășurate de om - a unor particule de sol și rocă de la suprafața terenului, transportul materialului desprins și depunerea lui la distanțe considerabile față de locul de origine.

Eroziunea solului se împarte în: eroziunea de suprafață (când îndepărtarea solului se face omogen, de pe suprafețe mari și pe aceeași grosime a orizontului) și eroziunea de adâncime (când îndepărtarea solului se face concentrat, pe anumite fâgașe). Eroziunea de suprafață nu este ușor de observat, deoarece stratul de sol spălat în cursul unui an, prin lucrările care se fac, și îndeosebi prin arat, este înlocuit cu sol adus din adâncime. Totuși, pierderea orizontului superior al solului este evidentă prin scăderea recoltelor, care an de an devin tot mai mici. Pe măsură ce eroziunea înaintază, scade conținutul de humus, culoarea se schimbă și solul se subțiază.¹⁸⁵

Eroziunea este o problemă importantă pentru terenurile agricole productive și pentru calitatea apei. Controlul sedimentelor trebuie să fie o parte integrantă a oricărui sistem de gestionare a solului pentru îmbunătățirea calității apei și a solului. Solul erodat poate fi transportat de vânt sau de apă în râuri și alte cursuri de apă.

Cel mai eficient mod de a controla eroziunea, este de a menține o acoperire permanentă pe suprafața solului, de exemplu cu pășuni sau fânețe. Prin urmare, zonele care sunt foarte sensibile la eroziune trebuie să fie luate în considerare pentru programele de conservare a solului.

Multe studii indică faptul că eroziunea conduce la scăderi mari în fertilitatea și productivitatea solului, afectând în acest sens capacitatea de producție agricolă.

Eroziunea de suprafață a unităților de relief mai înalte are consecințe directe asupra agriculturii și a recoltelor, afectând fertilitatea solului. În regiunea Sud Muntenia, există multe

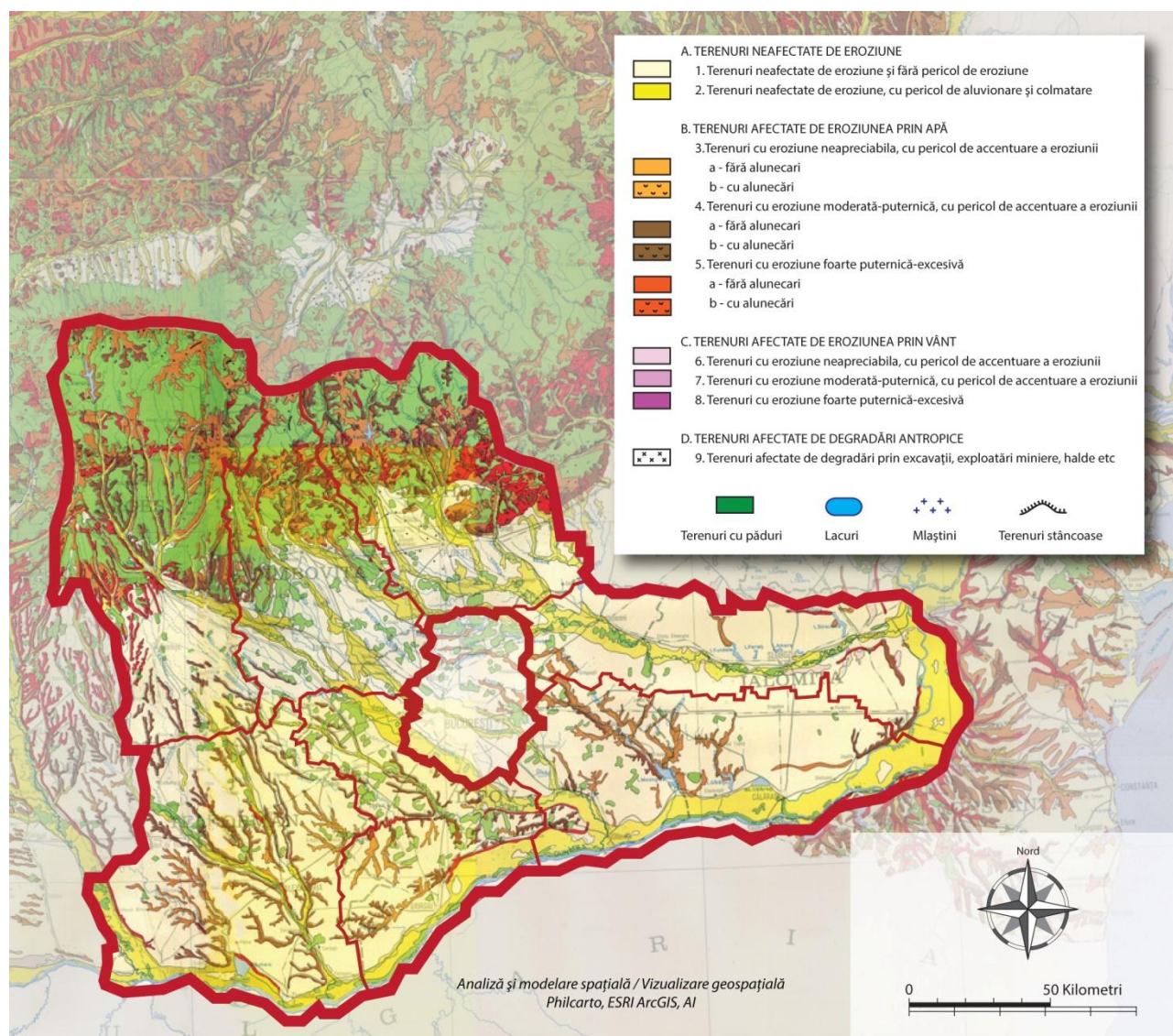
¹⁸⁵ <http://www.agrimedia.ro/5/post/2012/12/eroziunea-solului.html>

suprafețe agricole cu soluri pe care nu se mai aplică îngrășăminte, din motive ce țin de resursele financiare, și unde, în consecință, productivitatea recoltelor este mult redusă și de calitate inferioară. Comparându-se grosimea stratului de suprafață al solurilor cu producția de recolte, se constată o relație de directă proporționalitate: cu cât suprafața superficială a solului scade, prin eroziune, cu atât productivitatea recoltelor scade. Solul nu mai poate fi cultivat începând cu stadiul în care apare roca-mamă. În acest moment, terenul respectiv este scos din folosință și acest lucru înseamnă, de fapt, reducerea suprafeței agricole a regiunii.

Eroziunea de adâncime are pe termen lung drept consecință, crearea de ogașe și ravene. În condițiile în care acestea sunt accentuate la suprafață, terenul respectiv este definitiv scos din folosință, deoarece acestea obturează accesul utilajelor agricole pentru lucratul porțiunilor neafectate.

Figura nr. 456

Harta eroziunii solurilor în regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2011

Sursa: Prelucrare informații colectate, 2012

c) Sistemele de avertizare timpurie și programele de cooperare la nivel regional, național, transnațional și transfrontalier în caz de dezastre naturale: identificare și grad de dotare, inclusiv gradul de conștientizare și informare cu privire la importanța acestor sisteme

La nivel județean, executarea măsurilor/acțiunilor, se stabilește în funcție de tipurile de riscuri (riscuri naturale, riscuri tehnologice, riscuri biologice), pentru fiecare subcategorie în parte. Dacă evenimentul cumulează fenomene aparținând a cel puțin două subcategorii de riscuri, se desfășoară simultan măsurile/acțiunile prevăzute pentru fiecare în parte, raportat la specificitatea acestora.

În funcție de evoluția probabilă a situațiilor de urgență, natura, amploarea și locul evenimentului produs, în concordanță cu legislația în vigoare și măsurile detaliate cuprinse în planurile de acțiune întocmite, se stabilesc alternativele de acțiune.

Acțiunile de protecție - intervenție derulate de autoritățile competente sunt:

- Monitorizarea pericolelor și riscurilor specifice, precum și a efectelor negative ale acestora;
- Informarea, înștiințarea și avertizarea;
- Planificarea și pregătirea resurselor și serviciilor;
- Comunicații și informatică;
- Căutarea, descarcerarea, salvarea persoanelor;
- Evacuarea persoanelor, populației sau bunurilor periclitate;
- Acordarea asistenței medicale de urgență;
- Prevenirea îmbolnăvirilor în masă;
- Localizarea și stingerea incendiilor;
- Neutralizarea efectelor materialelor periculoase;
- Asigurarea transportului forțelor și mijloacelor de intervenție, persoanelor evacuate și altor resurse;
- Efectuarea lucrărilor publice și ingineresti la construcțiile, instalațiile și amenajările afectate;
- Asigurarea apei și hranei pentru persoanele și animalele afectate sau evacuate;

903

Regio
PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL SUD MUNTENIA

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

- Asigurarea cazării și adăpostirii persoanelor afectate sau evacuate;
- Asigurarea energiei pentru iluminat, încălzire și alte utilități;
- Efectuarea depoluării și decontaminării;
- Menținerea și restabilirea ordinii publice;
- Logistica intervenției;
- Reabilitarea zonei afectate;
- Acordarea de ajutoare de primă necesitate, despăgubiri și asistență socială și religioasă.

Pentru asigurarea suportului fizic și logistic în vederea aplicării măsurilor de prevenire și protecție a populației, precum și a bunurilor materiale, valorilor de patrimoniu și mediului, în cazul iminenței producerii dezastrelor sau atacurilor aeriene, prin transmiterea mesajelor și semnalelor către autoritățile administrației publice centrale și locale și către populație, se aplică elementele sistemului integrat de avertizare și alarmare.

Avertizările meteorologice care se emit în cazul producerii de fenomene meteorologice periculoase la scară națională, se transmit de către Administrația Națională de Meteorologie, la Centrul Operativ pentru Situații de Urgență al Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor.

Avertizările hidrologice care se emit în cazul producerii de fenomene hidrologice periculoase la scară națională, se transmit de către Institutul Național de Hidrologie și Gospodăria Apelor, la Centrul Operativ pentru Situații de Urgență al Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor și la Centrul Operativ pentru Situații de Urgență al Administrației Naționale „Apele Române”.

Centrul Operativ pentru Situații de Urgență al Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor, transmite, cu maximă operativitate, avertizările meteorologice și hidrologice care se emit în cazul producerii de fenomene meteorologice și hidrologice periculoase la scară națională, la Ministerul Administrației și Internelor - Direcția generală pentru relații cu prefecturile, la comitetele județene pentru situații de urgență și către mass-media.

Avertizările hidrologice care se emit în cazul producerii de fenomene hidrologice periculoase la scară regională, se transmit de direcțiile apelor, la centrele operaționale ale inspectoratelor județene pentru situații de urgență. Centrul operațional al inspectoratului județean pentru situații de urgență are obligația de a transmite avertizările meteorologice și

hidrologice, care se emit în cazul producerii de fenomene meteorologice și hidrologice periculoase la scară regională, la comitetele locale pentru situații de urgență (primării) din zonele potențial afectabile.

Comitetele locale pentru situații de urgență (primării) au obligația de a dispune declanșarea sistemelor de alarmă existente pe raza localității (sirene, clopotul bisericii etc.) pentru avertizarea/alarmarea populației.

Sistemul informațional privind comportarea construcțiilor hidrotehnice, furnizează date permanente privind parametrii ce caracterizează comportarea construcțiilor și încadrarea acestora în domeniul de variație prescris de proiectant. Urmărirea comportării în timp a construcțiilor hidrotehnice se realizează prin măsurători la aparate și dispozitive de măsură și control, precum și prin observații vizuale efectuate cu frecvența stabilită de proiectant. Sistemul informațional privind comportarea construcțiilor hidrotehnice, asigură punerea în evidență cu anticipație, a unor fenomene a căror evoluție ar putea pune în pericol stabilitatea construcțiilor. Depistarea în fază incipientă a fenomenelor cu evoluție defavorabilă pentru construcții, asigură posibilitatea aplicării măsurilor de oprire a evoluției periculoase a acestor fenomene, iar în situații extreme, când acest lucru nu mai este posibil, sistemul oferă informații pentru luarea deciziei de aplicare a prevederilor planului de alarmare - avertizare.

d) Alte riscuri de mediu (deșertificarea, schimbările climatice etc.) și efectele asupra agriculturii

Schimbările climatice reprezintă una dintre cele mai mari amenințări asupra mediului, cadrului social și economic. Încălzirea sistemului climatic este fără echivoc, spune Grupul interguvernamental de experți privind schimbările climatice (IPCC).

Observațiile indică creșteri ale temperaturilor medii globale ale apei și ale oceanului, o topire extinsă a zăpezii și gheții și creșterea globală medie a nivelului mării.

Este foarte probabil ca, în mare parte, încălzirea să poată fi pusă pe seama emisiilor de gaze cu efect de seră provenite din activități umane.

Impacturile schimbărilor climatice sunt deja observate și sunt prevăzute a deveni mai pronunțate. Evenimentele climatice extreme, inclusiv valurile de căldură, perioadele de secetă și de inundații, sunt preconizate a deveni mai frecvente și mai intense.

Strategia UE privind schimbările climatice și energia, se aliniază eforturilor europene ce vizează creșterea economică și crearea de locuri de muncă. Europa s-a angajat necondiționat să-și reducă emisiile cu cel puțin 20% până în 2020 (față de nivelurile din 1990). În prezent, acest angajament se concretizează prin norme a căror aplicare este obligatorie. În cadrul conferinței de la Copenhaga, UE și-a arătat din nou disponibilitatea de a depăși procentul stabilit, astfel încât să obțină o reducere de 30%, cu condiția ca și alte țări industrializate să își ia angajamente comparabile, iar țările în curs de dezvoltare să contribuie corespunzător la eforturile internaționale.

Temperatura medie globală a crescut în ultimul secol cu 0.74°C. Oamenii de știință afirmă că aceasta este cea mai ascendentă tendință din istoria planetei. Actualele prognoze arată că trendul va continua și chiar se va accelera. Cele mai optimiste estimări indică faptul că Pământul s-ar putea încălzi pe parcursul secolului XXI cu 3°C. Majoritatea schimbărilor produse de gazele cu efect de seră au drept cauză factorul antropic.

Gazele respective, cel mai important dintre ele fiind dioxidul de carbon, rețin căldura în atmosferă, rezultând creșterea în ansamblu a temperaturilor globale care sunt susceptibile să deturneze modelele climatice obișnuite. Într-o ierarhie a ultimilor 150 de ani, cei mai călduroși au fost ultimii 11. Încălzirea a afectat deja toate continentele și oceanele.

Încălzirea globală este determinată de cantitatea enormă de energie pe care oamenii o produc și o consumă. Pe măsură ce nevoile noastre energetice cresc, devenim din ce în ce mai dependenți de combustibilii fosili (petrol, gaze naturale și cărbune). Utilizarea acestui tip de combustibili, care generează emisii ridicate de CO₂, acoperă aproximativ 80% din consumul energetic al UE.

UE are nevoie de o reformă majoră în domeniul producției și consumului de energie, pentru a-și putea atinge obiectivele propuse și pentru a combate schimbările climatice. Acțiunile UE vor viza, așadar, anumite arii esențiale, precum piața electricității și a gazelor naturale, sursele de energie, comportamentul consumatorilor și consolidarea cooperării internaționale.

Pentru a stopa pierderea biodiversității, trebuie reduse în mod semnificativ emisiile globale de gaze cu efect de seră, și, în acest sens, se stabilesc politici specifice.

Chiar dacă politicile și eforturile de reducere a emisiilor sunt eficiente, unele schimbări climatice sunt inevitabile. Prin urmare, trebuie să dezvoltăm strategii și acțiuni de adaptare la

impacturile schimbărilor climatice. Este nevoie să se acționeze în egală măsură, pe de o parte, în direcția diminuării GES la niveluri sustenabile și, pe de alta, pentru identificarea și implementarea de măsuri de adaptare la efectele schimbărilor climatice.

Totalul emisiilor de gaze cu efect de seră este în continuă creștere. În ultimele trei decenii, aceste emisii au înregistrat o creștere cu o medie de 1,6% emisii de CO₂ din folosirea combustibilului fosil, ajungând la 1,9%/ an. În absența unor politici de acțiune, se așteaptă ca aceste tipare de creștere a emisiilor să continue. Cea mai mare creștere a emisiilor cu efect de seră s-a datorat aprovizionării cu energie (furnizare și consum) și transporturilor rutiere.

Conform scenariului de referință al Agenției Internaționale pentru Energie (IEA), cererea globală de energie va crește cu 60% până în 2030. Modalitatea în care sunt satisfăcute aceste nevoi energetice va afecta posibilitatea de a controla schimbările climatice. Politicile climatice și acțiunile la nivel național și internațional sunt necesare în „ecologizarea” aprovizionării cu energie și a dezvoltării economice. Eforturile de temperare a acestora din următoarele decenii, vor determina în mare parte creșterea mediei temperaturii globale și schimbările climatice aferente, care pot fi astfel evitate.

Cel mai ridicat potențial pentru reducerea emisiilor industriale este ascuns în industria metalurgică, mare consumatoare de energie, în ciment și în producția de hârtie. Opțiunile de reducere a emisiilor din agricultură sunt și ele competitive și pot contribui la îndeplinirea obiectivelor de combatere a schimbărilor climatice pe termen lung.

Gradul actual de defrișare contribuie cu peste 20% din emisiile de gaze cu efect de seră având drept cauză factorul uman, făcând din defrișarea la nivel mondial una dintre principalele cauze ale schimbărilor climatice datorate omului. Stoparea ratelor atât de ridicate de defrișare, promovarea managementului durabil al pădurilor și plantarea unor noi păduri, ar putea reduce semnificativ emisiile de gaze cu efect de seră.

Schimbările climatice prevăzute pot duce la creșterea accentuată a gradului de sărăcie și la subminarea dezvoltării durabile, în special în țările cel mai puțin dezvoltate. Eforturile de reducere a efectelor schimbărilor climatice la nivel global pot întări parțial perspectivele de dezvoltare globală, prin scăderea riscului de impact negativ al schimbărilor climatice.

Regiunea Sud Muntenia se încadrează în tendința generală la nivel național, emisiile în scădere de gaze cu efect de seră fiind în principal determinate de diminuarea producției

industriale și restructurarea economiei; astfel, principalele activități generatoare de emisii de gaze cu efect de seră sunt:

- procesele industriale (în special prelucrarea petrolului) de combustie - centrale termice care funcționează pe bază de combustibil lichid și de ulei;
- traficul rutier - regiunea fiind bogată în zone de agrement, precum și zone de frontieră intens tranzitate;
- traficul naval - ca urmare a funcționării mai multor porturi la Dunăre;
- arderea combustibililor fosili;
- fermentația enterică, regiunea Sud Muntenia dispunând de un ridicat potențial agrozootehnic.

O nișă pe care România o poate exploata în domeniul schimbărilor climatice este „economia verde” / „promovarea energiilor regenerabile” și relația tot mai intens dezbătută energie - schimbări climatice.

Una din modalitățile pe termen scurt de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră, este utilizarea unui combustibil care eliberează mai puțin CO₂ raportat la unitatea de energie produsă (de exemplu, înlocuirea combustibililor solizi sau lichizi cu gaz natural - acțiune demarată în cursul anului 2008 la Uzina Termoelectrică Giurgiu).

O serie de soluții pe termen mediu și lung sunt reprezentate de utilizarea combustibililor alternativi și a surselor de energie regenerabilă (solară și eoliană), care ar putea înlocui o parte din metodele clasice de generare, crescând eficiența și reducând costurile, astfel:

- utilizarea surselor de energie bazate pe biomasă: lemne de foc, uleiuri, gaz metan emis de la depozitele de gunoi;
- eficientizarea industriei energetice, de la producere până la consum, prin îmbunătățirea randamentului energetic al centralelor termice;
- orientarea transportului local spre mijloace mai puțin poluante și cu consumuri mai reduse;
- utilizarea mai eficientă a fertilizatorilor pe bază de azot, pentru a reduce emisiile de N₂O;

- izolarea locuințelor, pentru a reduce cantitatea de energie necesară încălzirii acestora;
- campanii de conștientizare a publicului privind necesitatea reciclării, care să conducă la reducerea cantității de deșeuri (întrucât prin descompunerea materiilor organice se obțin emisii de CH₄);
- protejarea și extinderea pădurilor, ca principală metodă de „sechestrare” a CO₂.

În acest domeniu, regiunea Sud Muntenia dispune de premisele necesare producerii de biocombustibil, întrucât prezintă suprafețe întinse cultivate cu plante energetice ce se pretează obținerii unor astfel de combustibili.

Alte strategii includ: sisteme de avertizare a fenomenelor meteo extreme, îmbunătățirea managementului riscului, opțiuni de asigurare și conservare a biodiversității pentru reducerea impactului schimbărilor climatice asupra oamenilor, conservarea și restaurarea adăposturilor subterane pentru oameni pentru a-i proteja de furtuni.

Pentru România, schimbările de climă reprezintă o mare provocare, ținând seama de faptul că, de regulă, țările bogate, dezvoltate, se pot adapta mai eficient la aceste schimbări, pot face față mai ușor efectelor lor negative, spre deosebire de țările în curs de dezvoltare, care sunt mai vulnerabile și au o capacitate de combatere a sinistrelor și de adaptare mai scăzută. La nivel mondial, se recunoaște faptul că sărăcia constituie unul dintre cei mai puternici factori poluatori și că reducerea acesteia contribuie la însănătoșirea nu doar a mediului economic și social, dar și a celui natural, la generarea unor oportunități deosebite pentru afaceri și dezvoltarea umană.

d.1. Zonele expuse la riscuri de mediu în regiunea Sud Muntenia

Conform datelor culese de la Agențiile teritoriale de Protecția Mediului din regiunea Sud Muntenia, prezentăm în continuare situația pe județe cu privire la riscurile de mediu:

Județul Argeș

În perioada 2005 - 2008, din punct de vedere al poluării atmosferei în județul Argeș, s-a identificat ca și zonă critică zona Câmpulungului (Nămăiești, Șelari) sub aspectul poluării cu pulberi sedimentabile.

909

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

Potențialele surse de impurificare au fost SC HOLCIM România SA + Cement Câmpulung, a cărei activitate principală este producția de ciment și SC Carmeuse Holding SRL Brașov - Punct de lucru Valea Mare Pravăț, activitatea principală fiind fabricarea varului.

Tabel nr. 141 Zonele critice sub aspectul poluării apelor de suprafață în județul Argeș, în perioada 2005 - 2011

2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Dâmbovnic, Bascov, Cotmeana, Teleorman	Târgului, Dâmbovnic	Cotmeana, Dâmbovnic	Neajlovel, Dâmbovnic, Teleorman	Neajlovel, Dâmbovnic, Teleorman, Cotmeana	Neajlovel, Teleorman	Nu este cazul

Sursa: PAAR Argeș, 2012

În anul 2005 s-au înregistrat încărcări peste limitele admise pentru substanțe organice, amoniu și suspensii, în forajele de alimentare cu apă aparținând SC Apa Canal 2000 SA Pitești, SC Aquaterm SA Curtea de Argeș, SC Edilul CGA SA Câmpulung.

De asemenea, prezența pesticidelor în zona satului Fâlfani din comuna Stolnici, precum și în comuna Mircești, a determinat declararea acestora ca zone contaminate cu poluare istorică.

În perioada 2005 - 2006, în județul Argeș, au fost considerate zone critice prin prisma nivelului de poluare a solului:

- Zona Poiana Lacului, Moșoaia, Săpata, Bogați, în care sunt amplasate schele de extracție a țițeiului și există o rețea densă de conducte de transport țiței și apă sărată.
- Zona Fâlfani, zonă contaminată cu pesticide.
- Zonele limitrofe ale depozitelor de deșeuri menajere, unde există poluări ale solului cu metale grele - Albota, Mioveni, Curtea de Argeș, Costești, Topoloveni, Câmpulung.

În perioada 2007 - 2011, zonele din județul Argeș considerate critice prin prisma nivelului de poluare a solului, au fost:

- Zona Poiana Lacului, Moșoaia, Săpata, Bogați, în care sunt amplasate schele de extracție a țițeiului și există o rețea densă de conducte de transport țiței și apă sărată.
- Zona Fâlfani, zonă contaminată cu pesticide.

- Zonele limitrofe ale depozitelor de deșeuri menajere, unde există poluări ale solului cu metale grele - Albota, Mioveni, Curtea de Argeș, Costești, Topoloveni, Câmpulung.

În anul 2005 au fost inventariate 3 depozite de deșeuri industriale, după cum urmează:

- SNP Petrom SA Arpechim Pitești, pentru deșeuri de bitum și catalizatori uzați, cu conținut de metale tradiționale, având o suprafață de 0,02 hectare și o capacitate proiectată de 200 m³.
- SC Alprom SA Pitești pentru deșeuri biodegradabile, cenușă și zgură, țesături vegetale, având o suprafață de 0,18 hectare și o capacitate proiectată de 26.000 m³.
- SC Holcim România SA - Cement Câmpulung, pentru deșeuri de beton, având o suprafață de 0,5 hectare și o capacitate proiectată de 50.000 m³.

Cele 3 depozite au sistat și închis activitatea, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 349/2005 - privind depozitarea deșeurilor (cu completările și modificările ulterioare).

La nivelul anului 2005 au fost inventariate 4 depozite de deșeuri industriale periculoase și anume:

- SNP Petrom SA Arpechim Pitești - Halda de deșeuri ACN (acrilonitril), pentru reziduuri din blazul coloanelor de distilare și reacție având o suprafață de 0,02 ha și o capacitate proiectată de 500 m³.
- SNP Petrom SA Arpechim Pitești - Halda nouă nămol, pentru nămoluri de la epurarea efluenților în incintă, cu conținut de substanțe periculoase, având o suprafață de 0,8 hectare și o capacitate proiectată de 10.000 m³.
- SNP Petrom SA - Sucursala Schela Pitești SA - Poiana Lacului pentru șlamuri petroliere, având o suprafață de 0,8 hectare și capacitatea proiectată de 10.000 m³.

Cele 3 depozite aparținând SNP Petrom SA au sistat și închis activitatea conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 349/2005 - privind depozitarea deșeurilor (cu completările și modificările ulterioare) - Anexa 5.

- Depozit Davidești (aparținând SC Automobile Dacia SA, care execută și operarea acestuia) este destinat deșeurilor de zgură de topire, miezuri și forme de turnare, deșeuri de la sudură, absorbantți, materiale filtrante, vată minerală, azbest. Are o

suprafață de 0,25 hectare și o capacitate proiectată de 150.000 m³. Depozitul este conform, aflat în prezent în funcțiune.

Județul Călărași

Din datele deținute de APM Călărași, în ceea ce privește depozitele de deșeuri pentru perioada 2005 - 2011, menționăm:

- Depozitele rurale neconforme: 108, localizate în cele 52 de comune din județ. Acestea au fost închise conform legislației în vigoare în anul 2009.
- Platforme ecologice de gunoi de grajd: 15, realizate prin Proiectul Controlul Poluării în Agricultură (2002 - 2007), localizate după cum urmează: comuna Ciocănești - 2, comuna Vlad Țepeș - 1, comuna Cuza Vodă - 3, comuna Alexandru Odobescu - 2.

Județul Giurgiu

APM Giurgiu monitorizează cu o frecvență bine stabilită, calitatea afluenților (deversări ale apelor de la stațiile de epurare) la operatorii economici: SC Apa Service SA - Secția Giurgiu, SC Uzina Termoelectrica SA Giurgiu, SC IMSAT SA București - Fabrica de containere Giurgiu, Primăria Roata de Jos, SC Apa Service SA Giurgiu Secția Bolintin-Vale, SC Apa Service SA Giurgiu Secția Mihăilești.

Din analizele efectuate în perioada 2005 - 2011, s-au înregistrat depășiri la indicatorii materii în suspensie la SC Apa Service SA Giurgiu Secția Mihăilești și SC Apa Service SA Giurgiu Secția Bolintin-Vale.

În județul Giurgiu, pentru supravegherea calității solului, laboratorul APM Giurgiu a monitorizat zonele în care poate exista un impact deosebit asupra solului. Punctele de prelevare au fost stabilite astfel încât să permită obținerea de informații asupra calității solului, pe o suprafață cât mai întinsă din teritoriul județului. S-a urmărit poluarea provenită din trafic, extracția și transportul produselor petroliere.

Au fost efectuate analize de sol pentru urmărirea poluării provenite din trafic în următoarele puncte: Zona Drumul Național Giurgiu-București Km 5, autostrada București-Pitești Km 30, șos. Prieteniei și parcurile din Giurgiu. În urma analizelor efectuate a reieșit că nu au fost depășite valorile normale admise conform prevederilor Ordinului 756/1997.

Pentru a stabili gradul de poluare cu produs petrolier, s-au făcut analize în zonele Schela Letca Nouă, Schela Mârșa, Schela Bucșani, Schela Clejani și Schela petrolieră Roata. S-a constatat că valorile înregistrate la produsul petrolier nu au depășit pragurile de alertă pentru tipurile de folosințe sensibile și mai puțin sensibile conform prevederilor Ordinului 756/1997.

La nivelul județului Giurgiu au funcționat 3 depozite de deșeuri menajere în cele trei localități urbane care au fost închise și 217 spații de depozitare deșeuri în zona rurală care au fost reabilitate în 2009. Zona poluată este reprezentată de depozitul intern Giurgiu ce aparține SC OMV PETROM SA - amplasament poluat cu hidrocarburi din petrol.

Județul Ialomița

Conform datelor comunicate de APM Ialomița în ceea ce privește zonele cele mai poluate, prezentăm în cele ce urmează inventarul siturilor potențial contaminate la nivelul anului 2012 din județul Ialomița.

Tabel nr. 142 Situri potențial contaminate în județul Ialomița (2012)

Nr. crt.	Localitatea
1	Valea Măcrișului (Batal depozitare șlam Grindu)
2	Urziceni (Parc 140)
3	Urziceni (Parc 157)
4	Valea Măcrișului (Parc 159 Brăgăreasca)
5	Cocora (Parc 160 Colelia)
6	Căzănești (Parc 162 Colelia)
7	Grindu (Parc 28 Brăgăreasca)
8	Valea Măcrișului (Parc 6 + Depozit Brăgăreasca Grindu)
9	Reviga (Parc 564 Colelia)
10	Urziceni (Parc Depozit 904 Urziceni)

Sursa: APM Ialomița, 2013

În conformitate cu Directiva UE privind depozitarea deșeurilor implementată prin HG 349/2009, pentru județul Ialomița s-a realizat un depozit zonal de deșeuri periculoase, de către SC VIVIANI SALUBRITATE SA Slobozia.

În perioada 2009 - 2010 au fost închise și ecologizate 151 de spații de depozitare a deșeurilor din mediul rural.

Județul Prahova

Tabel nr. 143 Depozite ecologice în exploatare în județul Prahova, la nivelul anului 2012

Depozit ecologic	Suprafața proiectată (ha)	Capacitatea proiectată (m ³)
Boldești - Scăieni	7,5 (cu posibilitate de extindere)	2.566.500
Vălenii de Munte	5	330.000

Sursa: APM Prahova, 2013

Depozitele de deșeuri ecologice, care au sistat depozitarea deșeurilor, sunt:

- Bănești - cu suprafața de 2,8 hectare și capacitatea proiectată de 43.400 m³ - capacitate epuizată din 2009, în curs de închidere conform HG 349/2005;
- Băicoi - cu suprafața de 1,3 hectare și capacitatea proiectată de 63.000 m³ - capacitate epuizată din anul 2007, în curs de închidere conform HG 349/2005.

Tabel nr. 144 Depozitele de deșeuri care au obținut perioadă de tranziție conform HG 349/2005, județul Prahova

Depozit	Suprafața ocupată (hectare)	An de sistare depozitare	Observații
Mizil	0,6	2009	În anul 2009 rampa a fost ecologizată - închidere simplificată conform Ord. 1174/2005
Urlați	1,3	2009	Celulă care a funcționat până în 16 iulie 2009 - închidere simplificată conform Ord. 1174/2005
Vălenii de Munte	2,3	2017	La sfârșitul anului 2006 rampa s-a închis - închidere simplificată conform Ord. 1174/2005

Sursa: APM Prahova, 2013

7.2. Poluarea și agricultura în regiunea Sud Muntenia

a) Factorii poluatori

Dioxid de sulf (SO_2)

Prezența dioxidului de sulf în gazele reziduale este strâns legată de natura proceselor tehnologice care prelucreează diverse materii prime cu conținut de sulf și în cadrul cărora există cel puțin o etapă de transformare prin procese de oxidare sau în general, de ardere.

Potrivit rezultatelor inventarierii emisiilor de poluanți în atmosferă, emisiile de dioxid de sulf au înregistrat o reducere a volumului în perioada analizată (2005 - 2011), ca urmare a reducerii volumului arderilor în industrie și restricționării utilizării combustibililor fosili cu conținut ridicat de sulf.

Cantitatea de dioxid de sulf emisă în atmosferă în anul 2011, la nivelul regiunii, a fost de **8.195,23 tone**, cu aproximativ 18,82% mai mică decât în anul 2010.

Oxizi de azot (NO_x)

Principalele activități care generează emisii atmosferice de oxizi de azot sunt: prelucrarea produselor petroliere, procesele de prelucrare și producția de ciment, producția de autovehicule, traficul auto la nivelul regiunii și funcționarea centralelor termice de încălzire zonă/cartier.

Cantitatea de oxizi de azot emisă în atmosferă în anul 2011 la nivelul regiunii, a fost de **16.662,1 tone**, cu aproximativ 15,03% mai mică decât în anul 2010.

Amoniac (NH_3)

Sursa principală de amoniac în atmosferă este agricultura, iar din cadrul acesteia se detașează ramura zootehnică de tip intensiv, datorită dejecțiilor animaliere și instalațiilor de producere a amoniacului (extragerea din apele amoniacale sau sinteza catalitică), a acidului azotic, azotatului de amoniu și ureei.

Cantitatea de amoniac emisă în atmosferă în anul 2011 la nivelul regiunii, a fost de **18.216,92 tone**, cu aproximativ 38,94% mai mică decât în anul 2010.

Compuși organici volatili nemetanici

Emisiile de compuși organici volatili nemetanici provin în principal din activitățile de distribuție a carburanților, din instalațiile de ardere neindustriale, din traficul rutier și din instalațiile care folosesc în procesul tehnologic solvenți.

Cantitatea de compuși organici volatili nemetanici, emisă în atmosferă în anul 2011, la nivelul regiunii, a fost de **26.716,34 tone**, cu aproximativ 26,92% mai mare decât în anul 2010.

Metale grele

Metalele grele sunt compuși care nu pot fi degradați pe cale naturală, având timp îndelungat de remanență în mediu, iar pe termen lung sunt periculoși deoarece se pot acumula în lanțul trofic. Metalele grele pot proveni de la surse staționare și mobile: procese de ardere a combustibililor și deșeurilor, procese tehnologice din metalurgia metalelor neferoase grele și traficul rutier.

Cantitatea de mercur emisă în atmosferă în anul 2011 la nivelul regiunii, a fost de **424,45 kg**, cu aproximativ 66,09% mai mare decât în anul 2010. Cantitatea de cadmiu emisă în atmosferă în anul 2011 la nivelul regiunii, a fost de **344,19 kg**, cu aproximativ 296,91% mai mare decât în anul 2010. Cantitatea de plumb emisă în atmosferă în anul 2011 la nivelul regiunii, a fost de **3.714,25 kg**, cu aproximativ 48,83% mai mare decât în anul 2010.

Poluanți organici persistenți

Poluanții organici persistenți sunt substanțe chimice foarte stabile, care se pot acumula în lanțurile trofice, cu un grad mare de risc asupra sănătății omului și mediului.

Emisiile de poluanți organici persistenți provin din arderile incomplete în motoarele autovehiculelor, din procesele de preparare și folosire a amestecurilor asfaltice, incinerarea deșeurilor spitalicești etc. Acestea generează disconfort prin mirosul caracteristic, iar în funcție de natura lor, pot exercita efecte nocive asupra sănătății, inclusiv efecte cancerigene.

Cantitatea de poluanți organici persistenți, emisă în atmosferă în anul 2011, la nivelul regiunii, a fost de **9,73 kg**, în creștere comparativ cu anul 2010, cu aproximativ 64,54%.

Hidrocarburi aromatice policiclice

Importanța hidrocarburilor aromatice policiclice, ca poluanți organici persistenți, este în creștere datorită preocupărilor privind efectele asupra sănătății, în special ca urmare a proprietăților cancerigene. Caracteristicile acestora le permit o mobilitate ridicată în mediu, existând posibilitatea ca o proporție din cantitatea emisă de hidrocarburi aromatice policiclice să fie transportată de curenții de aer pe distanțe mari, devenind o problemă de mediu globală.

Cantitatea de hidrocarburi aromatice policiclice emisă în atmosferă în anul 2011 la nivelul regiunii, a fost de **8,16 tone**, cu aproximativ 13,18% mai mare decât în anul 2010.

b) Surse de poluare din mediul rural, dar și urban, care afectează zonele rurale

Sursele de poluare a atmosferei se clasifică în mai multe categorii, după următoarele criterii:

- Origine;
- Formă;
- Mobilitate;
- Înălțime;
- Regim de funcționare;
- Tip de activitate.

Clasificarea după origine:

- **Sursele naturale** și principalii poluanți specifici sunt:
 - Omul și animalele - prin procesele fiziologice evacuează CO₂, viruși;
 - Plantele - prin fungi, polen, substanțe organice și anorganice;
 - Solul - prin viruși, pulberi (ca urmare a eroziunii);
 - Apa, în special cea maritimă - prin aerosoli încărcăți cu săruri (sulfați, cloruri);
 - Descompunerea materiilor organice vegetale și animale - metan, hidrogen sulfurat, amoniat etc. - rezultate din procese;
 - Descărcări electrice - prin ozon;
 - Furtunile de praf și de nisip prin pulberi terestre.

- **Surse antropice** - orice activitate umană, care conduce la evacuarea în atmosferă de substanțe care se găsesc sau nu în compoziția naturală a atmosferei, este considerată sursă antropică.

Clasificarea după formă:

- **Surse punctuale:** jetul de gaze este eliminat în atmosfera liberă printr-un sistem de dirijare (conductă, coș) cu o gaură de evacuare ale cărei dimensiuni sunt neglijabile în comparație cu topografia locului;
- **Surse liniare:** caracterizate printr-o dimensiune în plan orizontal, a cărei mărime nu poate fi neglijată în comparație cu topografia zonei (ex.: arteră de trafic intens).

Clasificarea după înălțime (înălțimea h față de nivelul solului la care are loc emisia):

- **Surse la sol;**
- **Surse joase:** $h < 50\text{m}$;
- **Surse medii:** $50\text{m} < h < 150\text{m}$;
- **Surse înalte:** $h > 150\text{m}$.

Clasificarea după mobilitate:

- **Surse fixe sau staționare;**
- **Surse mobile:** mijloace de transport rutier, feroviar, naval și aerian.

Clasificarea după regimul de funcționare:

- **Surse continue:** funcționare continuă, cu emisie constantă, pe perioade medii sau lungi de timp (zile, luni, sezon, ani);
- **Surse intermitente:** funcționare cu întreruperi semnificative ca durată (ore, zile, luni), în perioada de funcționare având emisie constantă, sau funcționare cu emisie variabilă;

- **Surse instantanee:** emisia are loc într-un interval foarte scurt de timp (de regulă de ordinul minutelor), după care ea încetează (în această clasă se înscriu accidente industriale și unele tipuri de avarie).

Clasificarea după tipul de activitate - importantă pentru cunoașterea poluanților caracteristici fiecărei activități. În lipsa măsurărilor de emisii - situație cel mai frecvent întâlnită - pentru determinarea debitelor masice de poluanți evacuați în atmosferă, se utilizează așa-numiții factori de emisie (sau emisii specifice) stabiliți prin bilanțuri tehnologice.

b.1) Poluarea aerului - efecte locale

Dioxidul de azot

Poluarea aerului ambiental cu dioxid de azot, la nivelul regiunii Sud Muntenia, se prezintă conform datelor din Tabel nr. A346.

Concentrațiile orare de dioxid de azot determinate în stațiile de monitorizare în anul 2011, nu au înregistrat nicio depășire a valorii limită de $200 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Concentrațiile medii anuale de dioxid de azot nu au depășit valoarea limită anuală pentru protecția sănătății umane de $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$, în nici unul din punctele de monitorizare. Calitatea aerului în regiunea Sud Muntenia se înscrie în limitele impuse de legislația în vigoare în toate zonele monitorizate.

Dioxidul de sulf

În anul 2011, concentrația de dioxid de sulf nu a depășit la stațiile de monitorizare automate pragurile de calitate pentru protecția sănătății umane sau pentru protecția ecosistemelor, excepție făcând stația PH6 - str. M. Bravu, Ploiești, unde s-au înregistrat 6 depășiri ale valorii limită de emisie orară.

În celelalte 6 județe din regiune, concentrațiile de dioxid de sulf determinate în stațiile de monitorizare în anul 2011, nu au depășit valorile limită orare ($350 \mu\text{g}/\text{m}^3$) și zilnice ($125 \mu\text{g}/\text{m}^3$) pentru protecția sănătății umane. Cele mai ridicate valori s-au înregistrat în sezonul rece, principala cauză a acestora fiind sistemele de încălzire a populației care nu utilizează gazul metan și într-o mai mică măsură, emisiile provenite de la motoarele diesel.

Metanul

În anul 2011 laboratorul ARPM Pitești a efectuat determinări de control pentru indicatorul metan, la rampele de deșeuri menajere și industriale din județul Argeș (a se vedea Tabel nr. A347).

Precipitațiile

Calitatea precipitațiilor a fost determinată prin analize ale apelor din precipitațiile recoltate săptămânal la Sediul ARPM **Pitești**. Analizele efectuate relevă un caracter neutru, uneori cu tendință ușor acidă, al precipitațiilor, pH-ul având valori cuprinse în intervalul 4,96 - 6,0.

Laboratorul din Agenția pentru Protecția Mediului **Prahova** efectuează analiza precipitațiilor colectate de la stația R.A Ploiești și Valea Călugărească. Analizele efectuate relevă un caracter neutru al precipitațiilor, pH-ul având valori cuprinse în intervalul 5,6 - 6,8.

În anul 2011 APM **Teleorman** a efectuat 45 analize fizico-chimice la precipitațiile prelevate din punctul de control „sediul APM” din Alexandria. S-a constatat că precipitațiile s-au caracterizat prin pH neutru și conținut ionic total redus. Acest fapt marchează influența surselor de poluare aflate la distanțe relativ mari sau medii.

În anul 2011 în județele **Argeș, Ialomița, Giurgiu, Călărași, Teleorman** nu au fost înregistrate accidente majore de mediu care să afecteze factorul de mediu aer. De asemenea, nu a fost înregistrat niciun incident minor sau eveniment de mediu pentru factorul de mediu aer.

În județul **Prahova** au fost înregistrate 6 poluări accidentale care au afectat calitatea aerului, dintre care, 5 cauzate de incendii la: S.C. TURNĂTORIA CENTRALĂ ORION S.A., S.C. CONPET S.A., S.C. PETROTEL LUKOIL S.A., 2 incendii de vegetație uscată în comuna Valea Doftanei și în comuna Florești și o poluare cauzată de emisiile de gaze de la o sondă casată aparținând S.C. OMV PETROM S.A., amplasată în comuna Păulești, la care s-a înregistrat o tentativă de furt. Comparativ cu anul 2010, numărul poluărilor accidentale a crescut (în anul 2010 s-a înregistrat o singură poluare), cauza principală fiind incendiile.

Pe parcursul anului 2011, în județul **Dâmbovița** s-au produs 3 evenimente care au generat poluări accidentale și care au afectat calitatea aerului (Tabel nr. 348).

b.2) Surse de poluare a apei

Sursele de poluare a apei se pot împărți în două categorii distincte:

- ❖ **surse organizate** care produc murdărirea în urma evacuării unor substanțe în ape prin intermediul unor instalații destinate acestui scop: orașe canalizate, evacuate de industrii sau crescătorii de animale etc.;
- ❖ **surse neorganizate** care produc murdărirea prin pătrunderea necontrolată a unor substanțe în ape; localități necanalizate etc.

După acțiunea lor în timp, sursele de poluare se pot grupa în modul următor:

- ❖ **surse de poluare permanente;**
- ❖ **surse de poluare nepermanente;**
- ❖ **surse de poluare accidentale.**

După modul de generare a poluării, sursele de poluare pot fi împărțite în :

- ❖ **surse de poluare naturale;**
- ❖ **surse de poluare artificiale** datorate activității omului, care, la rândul lor, pot fi subdivizate în:
 - ape uzate;
 - depozite de deșeuri.

Referitor la apele subterane, sursele de impurificare provin din:

- ❖ impurificări cu ape saline, gaze sau hidrocarburi produse ca urmare a unor lucrări miniere sau foraje;
- ❖ impurificări produse de infiltrațiile de la suprafața solului a tuturor categoriilor de ape care produc și impurificarea dispersată a surselor de suprafață;
- ❖ impurificări produse de secțiunea de captare, din cauza nerespectării zonei de protecție sanitară sau a condițiilor de execuție.

Sursele naturale de poluare a apelor sunt, în cea mai mare parte a lor, surse cu caracter permanent. Ele provoacă adesea modificări importante ale caracteristicilor calitative ale apelor, influențând negativ folosirea lor. Cu toate că, în legătură cu aceste surse, termenul de poluare este oarecum impropriu, el trebuie considerat în sensul pătrunderii în apele naturale a unor cantități de substanțe străine care fac apele respective improprii folosirii.

Principalele condiții în care se produce poluarea naturală a apelor sunt:

- ❖ trecerea apelor prin zona cu roci solubile (zăcăminte de sare, de sulfați etc.) constituie principala cauză de pătrundere a unor săruri în cantități mari în apele de suprafață sau în straturile acvifere. Un caz deosebit îl prezintă rocile radioactive, care pot duce la contaminarea unor ape de suprafață sau subterane;
- ❖ trecerea apelor de suprafață prin zone cu fenomene de eroziune a solului provoacă impurificări prin particulele solide antrenate;
- ❖ vegetația intensă acvatică, fixă sau flotantă, în special în apele cu viteză mică de scurgere și în lacuri, conduce la fenomene de impurificare variabile în timp, în funcție de perioadele de vegetație;
- ❖ vegetația de pe maluri produce și ea o impurificare, atât prin căderea frunzelor, cât și prin căderea plantelor întregi. Elementele organice sunt supuse unui proces de putrezire și descompunere, care conduc la o impurificare a apelor, în special în perioade de ape mici sau sub pod de gheață.

Sursele de poluare accidentală naturale sunt în general rare. Ele se datorează în special unor fenomene cu caracter geologic. Dintre impurificările de acest tip se pot cita pătrunderea unor ape puternic mineralizate în straturile subterane sau în apele de suprafață în urma unor erupții sau altor activități vulcanice, a deschiderii unor carsturi, a deschiderii unor noi căi de circulație a apei subterane prin spălarea unor falii etc.

Principala sursă de poluare permanentă o constituie restituțiile de ape după utilizarea lor de către folosințe. După proveniența lor, există următoarele categorii de ape uzate:

- ❖ *ape uzate menajere*, rezultate din satisfacerea nevoilor gospodărești de apă ale centrelor populate, precum și a nevoilor gospodărești, igienico-sanitare și social-administrative ale diferitelor feluri de unități industriale zootehnice etc.;
- ❖ *ape uzate publice*, rezultate din satisfacerea nevoilor publice ale centrelor populate;
- ❖ *ape uzate industriale*, rezultate de la industrii de orice natură, inclusiv industrie extractivă (ape de mină, ape de sondă, foraje etc.), precum și de la alte activități asemănătoare din construcții, transporturi etc.;
- ❖ *ape uzate de la unități agrozootehnice și piscicole*, sedii, secții și centre de producție, centre agricole de mecanizare etc.;

- ❖ *ape uzate rezultate din satisfacerea nevoilor tehnologice proprii de apă ale sistemelor de canalizare*, cum sunt: spălarea canalelor colectoare, pregătirea soluțiilor de reactivi, ape neepurate din stațiile de epurare, ape pentru evacuarea zăpezilor etc.;
- ❖ *ape uzate de la spălatul și stropitul străzilor și incintelor de orice natură precum și de la stropitul spațiilor verzi din centrele populate, unități industriale, unități agrozootehnice etc.*;
- ❖ *ape meteorice infectate*, reprezentând ape de precipitații care vin în contact cu terenul unor zone sau incinte amenajate sau al unor centre populate, care, în procesul scurgerii, antrenează sau dizolvă substanțe minerale și organice.

O sursă importantă de impurificare a apelor o constituie depozitele de deșeuri sau de diferite reziduuri solide, așezate pe sol, sub cerul liber, în halde amplasate și organizate. Impurificarea provenită de la aceste depozite poate fi produsă prin antrenarea directă a reziduurilor în apele curgătoare, de către apa de ploaie, în cădere sau de către apele care se scurg, prin infiltrație, în sol. Deosebit de grave pot fi cazurile de impurificare provocate de haldele de deșeuri amplasate pe albiile majore ale cursurilor de apă și antrenate de viiturile acestora.

b.3) Surse de poluare a solului

Din ce în ce mai des, atât pe plan mondial, cât și în țara noastră, se manifestă fenomene de gospodărire nerațională a resurselor de sol, zonarea culturilor în neconcordanță cu oferta ecologică, grave procese de deteriorare a proprietăților fertile ale solului etc.

În România, analiza datelor obținute în cadrul sistemului de monitorizare a calității solurilor agricole, arată că starea actuală a solului ridică o serie de probleme de a căror rezolvare depinde perspectiva realizării de producții agricole sigure și stabile.

Principalele efecte ale poluării solului sunt:

- Diminuarea rezervei de humus acumulată de-a lungul a mii și sute de mii de ani, care pe 50% din suprafața agricolă este foarte mică;
- Gradul avansat de acidifiere a solurilor, care reclamă corectarea acesteia pe o suprafață de 21% din suprafața agricolă;

- Eroziunea solului prin apă pe 34% din suprafața agricolă;
- Sărăturarea solurilor prin apă pe 34% din suprafața agricolă;
- Deficitul potențial de umiditate pe circa 7.300.000 hectare teren agricol;
- Excesul potențial de umiditate pe circa 5.650.000 hectare teren agricol;
- Textura excesiv nisipoasă pe 22,6% din suprafața agricolă.

Calitatea solurilor este afectată într-o măsură mai mică sau mai mare, de una sau mai multe restricții (secetă, inundații, eroziune, poluare etc). Acestea sunt determinate fie de factori naturali (climă, topografie etc.), fie de acțiuni antropice (agricole sau industriale) și au ca efect scăderea calității solurilor.

În **județul Argeș** sunt considerate zone critice:

- Zona Poiana Lacului, Moșoaia, Săpata, Bogați, Căteasca, Oarja, Cocu-Băbana, Vedea, Merișani, în care sunt amplasate schele de extracție a țițeiului și este prezentă o rețea densă de conducte de transport țiței și apă sărată;
- Zona Fâlfani, Micești: zone contaminate cu pesticide;
- Zonele limitrofe depozitelor de deșeuri menajere unde există poluări cu metale grele ale solului - Albota, Mioveni, Curtea de Argeș, Costești, Topoloveni, Câmpulung.

În **județul Prahova** se remarcă existența unor suprafețe destul de întinse, considerate zone critice sub aspectul degradării solului, în special din cauza industriei extractive și de prelucrare a țițeiului: pe teritoriul SC Rafinăria STEAUA ROMÂNĂ SA Câmpina - zonele parcurilor de rezervoare și rampa CF, unde solul are un conținut total de hidrocarburi din petrol, superior pragului de intervenție, datorat poluării istorice din zonă.

Agenția pentru Protecția Mediului Prahova, a monitorizat calitatea solurilor din punct de vedere al conținutului de metale grele din imediata vecinătate a principalelor artere de circulație din județ și din Municipiul Ploiești astfel:

- Pe DN1 - Valea Prahovei, în 6 puncte de monitorizare : Băicoi (Paralela 45), Câmpina, Comarnic, Sinaia, Bușteni și Azuga; valorile medii anuale măsurate pentru nichel, zinc, cupru, în anumite puncte de monitorizare, depășesc valorile normale în sol (conform Ordinului Ministerului Mediului 756/1997), iar pentru ceilalți

indicatori monitorizați, mediile anuale măsurate se încadrează în valorile admise în sol.

- Pe Valea Teleajenului, în 5 puncte de monitorizare: Moara Domnească, Pod Blejoi, Gura Vitioarei, Măneciu și Cheia; valorile medii anuale măsurate pentru indicatorii nichel și cupru depășesc foarte puțin valorile normale în sol, iar pentru indicatorii privind conținutul de metale grele valorile se încadrează în valorile admise în sol.
- Municipiul Ploiești, în 7 puncte de monitorizare: Hipodrom, Gara de Sud, Liceul Mihai Viteazu, Catedrala Sf. Ioan, intersecție Mihai Viteazu, Restaurant Nord și Cablu Românesc; valorile medii anuale măsurate pentru indicatorii nichel, zinc și cupru, depășesc foarte puțin valorile normale în sol, iar pentru indicatorii cadmiu, plumb și zinc, valorile se încadrează în valorile admise în sol (conform Ordinului Ministerului Mediului 756/1997).

Printre măsurile care se impun pentru ameliorarea stării de calitate a solurilor, realizate sau în curs de realizare sunt: îndiguiuri și regularizări ale cursurilor de apă, desecări, amenajări pentru combaterea eroziunii solului și ameliorarea terenurilor afectate de alunecări, perdele forestiere, plantări de arbori/arbuști etc.

Administrațiile Bazinale de Ape Argeș - Vedea și Buzău - Ialomița au demarat sau au în curs de demarare realizarea unor investiții, finanțate din fonduri externe și de la bugetul de stat, care au ca scop, pe lângă cel de apărare împotriva inundațiilor, și reconstrucția ecologică a unor zone degradate :

- Bazinul Hidrografic Argeș - apărare de mal râu Dâmbovița în zone puternic afectate de eroziune (Dragomirești, Sălcioara, Conțești);
- Bazinul Hidrografic Ialomița - lucrări de stopare a eroziunii, consolidări de mal, regularizări ale pâraurilor Cricovul Dulce pe sectorul Vișinești - Cornești, Bizdidel între localitățile Bezdead și Pucioasa, Vulcana între localitățile Vulcana Pandele și Șotânga, regularizare râu Ialomița în amonte și aval de municipiul Târgoviște, între localitățile Pucioasa și Cornești.

În anul 2010 - S.C.Carpatcement Holding S.A a realizat următoarele lucrări de reconstrucție ecologică :

925

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

- cariera Malu Roșu: consolidarea versantului nordic împădurit al carierei;
- cariera Pucioasa: consolidarea terenurilor amenajate prin revegetalizare, plantare cu puiți de arbori și arbuști, pe o suprafață de 5 hectare; redarea în circuitul silvic a suprafeței de 13 hectare, prin plantare cu specii forestiere.

În anul 2010 s-au elaborat programe și proiecte tehnice de dezafectare/închidere a două cariere: Dealu Cărbunaru și Mărgineanca IV, care vor include și programe de monitorizare a factorilor de mediu.

Practicile agricole și silvice necorespunzătoare și dezvoltarea industrială sau urbană, produc dereglarea funcționării normale a solului ca biotop în cadrul diferitelor ecosisteme naturale sau artificiale, afectând fertilitatea și capacitatea sa bioproductivă, atât din punct de vedere cantitativ cât și calitativ. Deoarece reprezintă o resursă limitată și neregenerabilă, degradarea solului are un impact puternic asupra altor zone de interes, precum: apa, sănătatea populației, schimbările climatice, protecția naturii, supraviețuirea ecosistemelor, securitatea alimentară.

c) Managementul deșeurilor în mediul rural

Dintre numeroasele probleme de mediu care amenință planeta noastră, o problemă majoră o constituie, fără nicio îndoială, deșeurile. Acționând pentru respectarea mediului înconjurător nu înseamnă a ne limita doar la eliminarea produselor ci și la adoptarea unui comportament ecologic care este necesar în toate domeniile vieții noastre cotidiene. Deșeurile poluează aerul, apa și solul, degradează peisajele pe suprafețe întinse, antrenează costuri ridicate pentru depozitarea lor și instalații pentru incinerarea reziduurilor.

Depozitarea deșeurilor, pe lângă faptul că este un proces tehnologic destul de scump, mai prezintă un dezavantaj: poluează mediul.

În general, ca urmare a lipsei de amenajări și a exploatarei deficitare, depozitele de deșeuri se numără printre obiectivele recunoscute ca generatoare de impact și risc pentru mediu și sănătatea publică.

Principalele forme de impact și risc determinate de depozitele de deșeuri, în ordinea în care sunt percepute de populație, sunt:

- modificări de peisaj și disconfort vizual;

- poluarea aerului;
- poluarea apelor de suprafață;
- modificări ale fertilității solurilor și ale compoziției biocenozelor pe terenurile învecinate.

Poluarea aerului cu mirosuri neplăcute, deșeuri zburătoare și cu suspensii antrenate de vânt, este deosebit de evidentă în zona depozitelor orășenești actuale, în care nu se practică exploatarea pe celule și acoperirea cu materiale inerte.

Scurgerile de pe versanții depozitelor aflate în apropierea apelor de suprafață, contribuie la poluarea acestora cu substanțe organice și suspensii.

Scoaterea din circuitul natural sau economic a terenurilor pentru depozitele de deșeuri, este un proces ce poate fi considerat temporar, dar care în termenii conceptului de „dezvoltare durabilă”, se întinde pe durata a cel puțin două generații, dacă se însumează perioadele de amenajare (1-3 ani), exploatare (15-30 ani), refacere ecologică și postmonitorizare (30 ani).

În termeni de biodiversitate, un depozit de deșeuri înseamnă eliminarea de pe suprafața afectată acestei folosințe a unui număr de 30-300 specii/hectar, fără a considera și populația microbiologică a solului.

Deși efectele asupra florei și faunei sunt teoretic limitate în timp la durata exploatării depozitului, reconstrucția ecologică realizată după eliberarea zonei de sarcini tehnologice nu va mai putea restabili echilibrul biologic inițial, evoluția biosistemului fiind ireversibil modificată.

Un aspect negativ, în special în mediul rural, este acela că multe materiale reciclabile și utile sunt depozitate împreună cu cele nereciclabile. Fiind amestecate și contaminate din punct de vedere chimic și biologic, recuperarea lor este dificilă.

Principalul obiectiv al **Directivei Cadru 2008/98/CE** privind deșeurile, este reducerea la minimum a efectelor negative ale generării și gestionării deșeurilor asupra sănătății populației și a mediului. Politica privind deșeurile ar trebui să urmărească reducerea consumului de resurse și să favorizeze aplicarea practică a ierarhiei deșeurilor (prevenirea apariției deșeurilor - pregătirea reutilizării - reciclare - alte operațiuni de valorificare, ex. energetică - eliminarea deșeurilor (în principal prin depozitare).

Planurile de gestionare a deșeurilor constituie suportul pentru accesarea finanțării din fonduri comunitare pentru proiectele din domeniul gestionării deșeurilor.

Cele mai importante obiective vizate sunt:

- extinderea colectării deșeurilor în zonele rurale nearondate unor servicii de salubritate;
- închiderea vechilor depozite neconforme și reabilitarea ecologică;
- realizarea infrastructurii necesare gestionării deșeurilor (centre de colectare, stații de sortare, stații de transfer, instalații de compostare, instalații de tratare mecano-biologică, depozite conforme);
- reducerea cantității de deșeuri biodegradabile ajunse la depozite;
- atingerea țintelor de reciclare pentru deșeurile de ambalaje, echipamente electrice și electronice, vehicule scoase din uz.

Anual, Agențiile Județene/Regionale pentru Protecția Mediului, inventariază operatorii economici care produc, depozitează, reciclează și incinerează deșeuri, precum și cantitățile de deșeuri aferente activităților acestora.

Cantitățile de deșeuri destinate eliminării prin depozitare sau ardere reprezintă pierderile de materiale și energie care contravin principiilor unei dezvoltări durabile. Deficiențele organizatorice (lipsa sau organizarea rudimentară a serviciilor de salubritate în mediul rural), precum și folosirea unor instalații / tehnologii de eliminare neadecvate unei gestiuni ecologice, fac ca această activitate să aibă un impact negativ asupra mediului și să constituie un risc pentru sănătatea publică.

În localitățile rurale, colectarea, transportul și eliminarea deșeurilor se face individual, colectiv, sau prin serviciile de specialitate din cadrul primăriilor.

Cantitatea reală de deșeuri generate nu se cunoaște cu exactitate, datorită lipsei sistemelor de cântărire. Cifrele raportate reprezintă estimarea volumetrică a cantităților de deșeuri generate. De aceea, evidența și raportarea activităților de gestiune a deșeurilor este doar parțial oglinda situației existente.

Evoluția cantităților de deșeuri gestionate la nivelul localităților urbane și rurale, conform raportărilor statistice ale agenților de salubritate, este prezentată în Tabelul nr. A349.

În anul 2011, se constată o creștere a cantității de deșeuri generate și colectate, datorată în special cântăririi deșeurilor de către agenții economici de salubritate la recepție

(spre deosebire de anii precedenți, când deșeurile erau estimate), dar și datorită gradului de acoperire a serviciilor de salubritate în mediul rural, în ultima perioadă diminuându-se depozitățile necontrolate.

În ceea ce privește compoziția deșeurilor generate/colectate de la populație, întrucât nu au fost efectuate măsurători în acest sens, aceasta este prezentată în tabelul de mai jos, conform datelor din ancheta statistică realizată în anul 2011 pentru 2010.

Principalele componente fizice ale deșeurilor menajere sunt: hârtie/carton, lemn, textile, materiale plastice, sticlă, metale, resturi animaliere, vegetale, deșeuri din construcții și demolări, paie, cenușă, pământ etc.

Procentul cel mai mare în compoziția deșeurilor menajere îl deține grupa materialelor ușor fermentabile (resturi animaliere, vegetale).

Tabel nr. 145 Principalele componente fizice ale deșeurilor în regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2010

-%-

Compoziția deșeurilor	Medie ponderată pe regiune
	Procentaj (%)
Hârtie+carton	9,47
Lemn	1,52
Textil	2,04
Material plastic	8,21
Sticlă	4,69
Metale	2,3
Deșeuri biodegradabile	57,95
Deșeuri inerțe	3,59
Altele	10,23
TOTAL	100

Sursa: ANPM, 2013

Termenul de deșeuri biodegradabile se referă la deșeurile de la populație și din activități comerciale, care suferă descompunere anaerobă sau aerobă, deșeurile alimentare și vegetale, hârtia și cartonul (de joasă calitate). Deșeurile biodegradabile sunt generate în cantități semnificative și pot fi reduse foarte ușor, în special la nivelul gospodăriilor individuale ale populației din zonele urbane, dar mai ales din cele rurale, unde pot fi valorificate ca și

compost, material fertilizant natural foarte indicat pentru agricultură. Din întreaga cantitate de deșeuri menajere colectată în anul 2011 (**624.850 tone**), **deșeurile biodegradabile reprezentau 362.100 tone (57.95%)**.

În **județul Dâmbovița**, în cadrul proiectului ISPA - „Reabilitarea colectării, transportului, tratării și depozitării controlate a deșeurilor solide în județul Dâmbovița”, a fost realizată, la Depozitul Aninoasa, stația de compostare deșeuri biodegradabile cu o capacitate de 5.000 tone/an. La nivelul anului 2011 aceasta nu a fost funcțională, cu excepția lunilor octombrie - noiembrie 2011, când s-au prelucrat 293,34 tone deșeuri verzi, colectate în anul 2011 și aproximativ 60 tone deșeuri de același tip, aduse în semestrul II - 2010.

În cadrul „Sistemului de management integrat al deșeurilor pentru **județul Giurgiu**”, este prevăzută, printre alte investiții, realizarea unei stații de compostare a deșeurilor biodegradabile colectate selectiv din mediu urban.

La nivelul **județului Prahova**, în comuna Balta Doamnei, sat Lacul Turcului, a fost finalizată construcția stației de compostare a deșeurilor menajere biodegradabile, capacitate de 2.000-4.000 tone/an. Aceasta este dotată cu două linii tehnologice: una cu cilindru rotativ, pentru deșeurile menajere biodegradabile, și una ce va utiliza brazde semiînchise pentru transformarea în compost a resturilor vegetale și a gunoierului de grajd de la gospodăriile populației. În anul 2011 a fost adusă în vederea compostării, o cantitate de 610 tone resturi vegetale.

Odată cu realizarea platformelor de compostare prin sistemele integrate de gestionare a deșeurilor la nivelul județului, se va realiza și colectarea selectivă a deșeurilor biodegradabile.

În proiectul „Sistemul de management integrat al deșeurilor în județul Prahova”, este prevăzută o stație de tratare mecano-biologică la Ploiești, pe o suprafață totală de 7 hectare, cu o capacitate de 50.000 tone/an. Cantitatea de deșeuri biodegradabile care va intra în stație, a fost stabilită prin studiile pentru implementarea țintelor naționale de reducere a biodegradabilelor depozitate. Din această cantitate, un procent de 75% îl reprezintă fracția biodegradabilă, iar 25% fracția nebiodegradabilă.

Reducerea cantității de deșeuri biodegradabile eliminată prin depozitare, se poate realiza prin colectare separată a acestora la sursă și compostare. Se recomandă ca în mediul rural compostarea să se realizeze individual.

În baza *Ordinului Ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor nr.927/2005 cu privire la procedura de raportare a datelor referitoare la ambalaje și deșeuri de ambalaje*, au fost raportate datele privind ambalajele și deșeurile de ambalaje gestionate în anul 2011. În vederea realizării bazei de date aferentă anului 2011, în regiunea Sud Muntenia au fost monitorizați **74 agenți economici producători de ambalaje, 441 agenți economici producători și importatori de produse ambalate, 207 operatori economici colectori și/sau valorificatori deșeuri de ambalaje, precum și 80 Consilii Locale orășenești**. De asemenea, există în regiune **353 agenți economici producători de ambalaje / produse ambalate** care au transferat obligația realizării obiectivelor de valorificare/reciclare deșeuri de ambalaje, organizațiilor colective existente la nivel național. Conform bazei de date „Ambalaje 2011”, în regiunea Sud Muntenia, situația se prezintă conform tabelelor nr. A350, A351, A352, A353.

În regiunea Sud Muntenia, prin proiectele ISPA, au fost achiziționate și montate, în cursul anului 2010, stații de sortare, ce s-au amplasat în incinta depozitelor conforme nou construite, după cum urmează:

- stație de sortare cu capacitatea de 150.000 tone/an, la depozitul Albota, județul Argeș;
- stație de sortare cu capacitatea de 5.000 tone/an, la depozitul Aninoasa, județul Dâmbovița;
- stație de sortare cu capacitatea de 7.500 tone/an, la depozitul Mavrodin, județul Teleorman.

În anul 2010, acestea au funcționat numai în probe tehnologice.

În județul Ialomița, SC VIVANI SALUBRITATE SA deține o stație de sortare a deșeurilor municipale, cu o capacitate de 45.000 tone/an, în anul 2010 fiind sortată o cantitate de 6.072 tone deșeuri care au fost trimise în vederea valorificării, după cum urmează:

- 4.940,17 tone prin incinerare la SC RO ECOLOGIC SRL, punct de lucru Fieni;
- 876,94 tone prin incinerare la SC ECOVALOR SRL punct de lucru Holcim Câmpulung;
- 163,56 tone prin incinerare la SC LAFARGE ROMCIM SA Medgidia;
- 57,72 tone prin reciclare la GREENTECH Buzău;

931

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

- 33,61 tone prin reciclare la ECO BAC SRL Buhuși.

ADI ECOO 2009 Țândărei, prin stația de sortare a deșeurilor municipale din dotare, a obținut o cantitate de 307,55 tone deșeuri, care au fost valorificate prin incinerare la SC LAFARGE ROMCIM SA Medgidia.

În județul Prahova sunt în funcțiune două stații de sortare a deșeurilor menajere, una în comuna Cărbunești și una în comuna Drăgănești. În anul 2010, în cele două stații de sortare, o cantitate de 84 tone deșeuri reciclabile sortate (hârtie și carton, PET-uri, doze de aluminiu) au fost valorificate/reciclate prin societăți autorizate.

Se realizează o sortare manuală a deșeurilor de tip PET și materiale plastice, hârtie și carton, metal-aluminiu, sticlă, la depozitul ecologic de deșeuri menajere de la Vălenii de Munte, de către operatorul acestuia SC Termoelectrica Ploiești SA. Deșeurile selectate manual sunt preluate de societăți autorizate pentru valorificarea/reciclarea deșeurilor.

Pentru a atinge țintele privind deșeurile biodegradabile, conform condițiilor stabilite de HG 349/2005, în regiunea Sud Muntenia trebuie redusă cantitatea de materiale organice depuse la depozite, cu aproximativ **87.000 tone/an**, din care să fie scoasă din fluxul de eliminare către depozit o cantitate de deșeuri din ambalaje (hârtie și carton) de **57.000 tone**, iar diferența de **30.000 tone/an** să fie atinsă prin compostarea unei părți din deșeurile din parcuri, grădini și piețe, colectate separat, acestea fiind în cantitate de 45.000 tone.

Capacitățile de compostare a deșeurilor instalate până la finele anului 2011, sunt repartizate astfel :

- **Argeș:** - Albota - 20.000 tone/an, în special pentru deșeuri verzi;
- **Călărași:** 15 platforme comunale, amplasate în 7 comune: 47,5 tone/an, pentru deșeurile verzi și animale, din gospodăriile populației;
- **Dâmbovița:** - Aninoasa - 5.000 tone/an;
- **Ialomița:** 24 platforme comunale, amplasate în 24 comune: aproximativ 50 tone/an, pentru deșeurile verzi și animale, din gospodăriile populației;
- **Prahova:** 1 platformă comună, amplasată într-o comună: 2.000 tone/an, pentru deșeurile verzi și animale, din gospodăriile populației ;
- **Teleorman:** - Mavrodin - 5.000 tone/an.

În regiunea Sud Muntenia au fost identificate 1.116 spații de depozitare neconforme în zona rurală, care au avut ca termen de închidere data de 16 iulie 2009, conform HG 349/2005 privind depozitarea deșeurilor. Un număr de 1.114 spații au fost închise prin metoda simplificată, iar două spații (în județul Giurgiu) au fost în funcțiune în anul 2011. Închiderea simplificată a fost efectuată cu mijloace locale (buldozer, forță de muncă manuală), o reconfigurare a depozitului (formă geometrică regulată), acoperirea cu pământ, înierbarea zonei, marcarea și evidențierea cadastrală.

Pentru reducerea impactului deșeurilor asupra mediului, la nivelul regiunii Sud Muntenia s-au realizat următoarele:

- S-au finalizat și s-au aprobat Planurile Județene de Gestionare a Deșeurilor;
- Anual se evaluează stadiul implementării pentru fiecare obiectiv prevăzut în Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor, în fiecare județ;
- În 3 din cele 7 județe - Argeș, Dâmbovița și Teleorman - este în curs de finalizare implementarea proiectelor ISPA privind managementul integrat al deșeurilor, iar în alte două - Călărași și Giurgiu - proiectele ISPA pentru deșeuri sunt în diverse faze de implementare. Consiliile Județene Ialomița și Prahova au elaborat și aprobat „Planul de Investiții pe Termen Lung pentru perioada 2008 - 2038 privind Managementul Integrat al Deșeurilor”.
- S-au pus bazele colectării selective a deșeurilor reciclabile, a ambalajelor și deșeurilor de ambalaje, prin aducerea la cunoștința tuturor consiliilor locale și a populației, a obligativității, ce decurge din legislația în vigoare, de colectare selectivă a deșeurilor, la început pentru hârtie și carton, metale, sticlă și PET-uri;
- S-a introdus obligativitatea pentru agenții economici, a raportării periodice (lunare) în ceea ce privește deșeurile rezultate din procesele tehnologice, date ce se centralizează la nivelul Agențiilor Județene pentru Protecția Mediului;
- Depozitele din industria de extracție a petrolului sunt în curs de golire și ecologizare;
- Consultanță acordată tuturor solicitanților (agenți economici, ONG-uri, instituții publice, persoane fizice) privind implementarea legislației referitoare la gestiunea deșeurilor;
- Campanii de conștientizare a populației prin tipărirea de pliante, afișe, broșuri, inclusiv concursuri tematice în unitățile de învățământ;

- Comunicate de presă către mass-media privind managementul deșeurilor în județe.

La nivelul regiunii Sud Muntenia a luat amploare creșterea în sistem industrial a păsărilor și animalelor, de unde rezultă o serie de deșeuri (dejecții animaliere, cadavrele de animale) care ridică probleme de mediu atunci când nu sunt respectate prevederile Codului de bune practici în agricultură privind stocarea în spații special amenajate și împrăștierea pe sol ca fertilizant în perioadele permise prin lege. Deșeurile agricole rezultate din gospodăriile individuale sunt gestionate în general corespunzător de către deținătorii de animale, prin utilizarea lor la fertilizarea naturală a terenurilor agricole.

Stocarea dejecțiilor de animale până la împrăștierea acestora pe câmp, poate constitui o potențială sursă de poluare a apei freatică, utilizată în multe cazuri ca singura sursă de apă potabilă.

Din prelucrarea în sistem gospodăresc a fructelor, rezultă deșeuri lichide cu încărcare organică deosebit de mare, care parțial se valorifică sub formă de hrană pentru animale. Există totuși o tendință de deversare a borhotului direct în cursuri de apă de munte, cu debit mic de diluție, cu un impact negativ semnificativ asupra calității apei și a solului.

d) Situația siturilor industriale periculoase sau abandonate și a depozitelor de deșeuri

În județul Argeș există două surse mari de poluare a solurilor: schelele de extracție a petrolului și fabrica de ciment Holcim Câmpulung.

Suprafața de teren afectată în urma poluării cu:

- reziduu petrolier (țiței și apă sărată) este de 484 hectare; 43%
- substanțe purtate de aer (praf de ciment) este de 550 hectare; 49%

În județul Argeș mai există o suprafață de 80,5 hectare - 7,2% teren poluat cu halde, depozite de steril și gunoaie.

Zonele industriale mari care și-au încetat activitatea, pot fi considerate zone cu probleme. De exemplu: zona fostului combinat siderurgic Călărași (SC SIDERCA SA - Uzina Cocso-chimică), zona societății SC TUROL SA Oltenița (turnătorie).

De asemenea, în urma activității din industria petrolieră, în localitatea Ileana sunt 3 situri contaminate din cauza pierderilor accidentale din rezervoare sau conducte. Parcurile 1,2 și 3 Ileana, unde sunt zonele contaminate, aparțin Petrom SA - Grup OMV.

Industria petrolieră - extracție, depozite de carburanți, depozite de șlam petrolier - poate genera poluări cu țiței sau apă sărată de zăcământ, unde, prin intervenție rapidă, se pot înlătura efectele asupra solului sau contaminări ale solului (actuale sau istorice) care necesită măsuri de reconstrucție ecologică.

Astfel, în județul Dâmbovița, în legătură cu zonele în care OMV Petrom S.A. își desfășoară activitatea, se pot lua în considerare ca fiind situri industriale periculoase:

- locații în care OMV Petrom S.A. și-a desfășurat și continuă să-și desfășoare activitatea;
- locații unde funcționarea instalațiilor, echipamentelor a fost oprită și urmează redarea în circuitul agricol sau silvic.

Poluarea solurilor se produce și din exploatarea substanțelor minerale utile - exploatare miniere, cariere, balastiere:

- S.C. Carbonifera S.A. Ploiești - Carbonifera Șotânga a exploatat cărbune energetic (lignit) în carierele Dealu Cărbunaru (23,1 hectare) și Mărgineanca IV (14,7 hectare), înființate în anii 1992, respectiv 2004, activitate ce a dus la deteriorarea calității solului și subsolului și pierderea stratului fertil de sol. În prezent exploatarea sunt închise.
- S.C. Carpatcement Holding S.A. Fieni exploatează substanțe minerale utile: gips în cariera Pucioasa (30,5 hectare), marnă și argilă în cariera Malu Roșu (25 hectare), calcar și gnais în cariera Lespezi (100,5 hectare).

Activitățile de exploatare și prelucrare a agregatelor minerale sunt localizate în special în albiile minore sau în zonele de terasă ale râurilor Argeș, Dâmbovița și Ialomița.

După finalizarea lucrărilor, agenții economici care au exploatat agregate minerale din terasele râurilor, au obligația să redea suprafețele ocupate în circuitul agricol, silvic sau să înființeze exploatarea piscicole.

Industria energetică, metalurgică și alte industrii, produc la rândul lor poluarea solurilor:

- S.C. Termoelectrica S.A - SE Doicești, deține două depozite de zgură și cenușă în zona Poiana Mare-Teiș cu o suprafață totală de 143,28 hectare. Depozitele au impermeabilizare naturală, drenaj pentru levigat, canal de gardă.
- Halda de zgură de oțelărie Lucieni (8 hectare) provenind de la S.C. Mechel S.A. Târgoviște se află în faza de valorificare a zgurii depozitate, proces din care rezultă agregate minerale pentru construcția de drumuri și materie primă secundară pentru industria metalurgică.

În zona platformei industriale a orașului Târgoviște, activitățile desfășurate de unități industriale precum S.C. Mechel S.A., S.C. Oțelinox S.A. sau S.C. Erdemir România S.R.L., nu au generat modificări importante ale calității solurilor limitrofe sau din interiorul amplasamentelor. Aceste unități pot genera poluare, prin depunerea pe sol a diferitelor substanțe evacuate în aer de sursele de emisie, depozitarea necorespunzătoare a unor materii prime și deșeuri, pătrunderea în sol a diverselor substanțe poluante prin antrenarea lor de către precipitații și infiltrații etc.

Tabel nr. 146 Siturile potențial contaminate de pe teritoriul regiunii Sud Muntenia, pe județe, la nivelul anului 2011

Nr. crt.	Județe din regiunea Sud Muntenia	Număr de puncte cu suprafețe poluate	Suprafața minimă și maximă Hectare/punct	Suprafața poluată hectare
1.	Argeș	110	0,08 - 14,22	176.598
2.	Călărași	6	0.27- 46.9	51.07
3.	Dâmbovița	79	-	117,8
4.	Giurgiu	44	0,0010- 18,00	90,14
5.	Ialomița	36	0,01 - 0,6	0,75
6.	Prahova	31	0,0035 - 6	136,62
7.	Teleorman	55	0.0001-67.27	105.89
TOTAL regiune		361	0,0001 - 67,27	678,868

Sursa: Inventarul siturilor contaminate, 2012

În județul Argeș suprafețele cele mai întinse de situri contaminate se întâlnesc în Bogați, Căteasca, Oarja, Poiana Lacului și Vedeia.

În anul 2010 s-au efectuat lucrări de refacere a mediului pe amplasamentul fostei centrale termice din zona Oltenița (CTZ Oltenița), având ca destinație Oțelăria electrică a S.C. Transdanube Industries SRL Oltenița (județul Călărași). Metodele de remediere utilizate au

fost: colectarea, evacuarea și depozitarea materialelor cu conținut de azbest, colectarea și evacuarea prafului de cărbune, decontaminarea solului (decopertare), a componentelor constructive contaminate și a sistemului de canalizare.

În județul Giurgiu cele mai mari suprafețe contaminate sunt în comuna Clejani, Mârșa, Roata de Jos și municipiul Giurgiu, în județul Prahova, în Câmpina, Ploiești, Valea Călugărească și în județul Teleorman, în Turnu Măgurele, Salcia, Cosmești și Videle.

În regiunea Sud Muntenia eliminarea deșeurilor menajere și asimilabile celor menajere se realizează prin depunere la depozite de deșeuri. La finele anului 2010, în regiunea Sud Muntenia au fost cartografiate: 2 *depozite neconforme*, Oltenița și Călărași (județul Călărași), în funcțiune, cu perioada de tranziție până în anul 2012, conform HG 349/2005 privind depozitarea deșeurilor.

Depozitele neconforme Curtea de Argeș, Costești, Topoloveni (județul Argeș), Răzvani și Fundulea (județul Călărași), au sistat activitatea de depozitare la 16 iulie 2010, conform prevederilor legale.

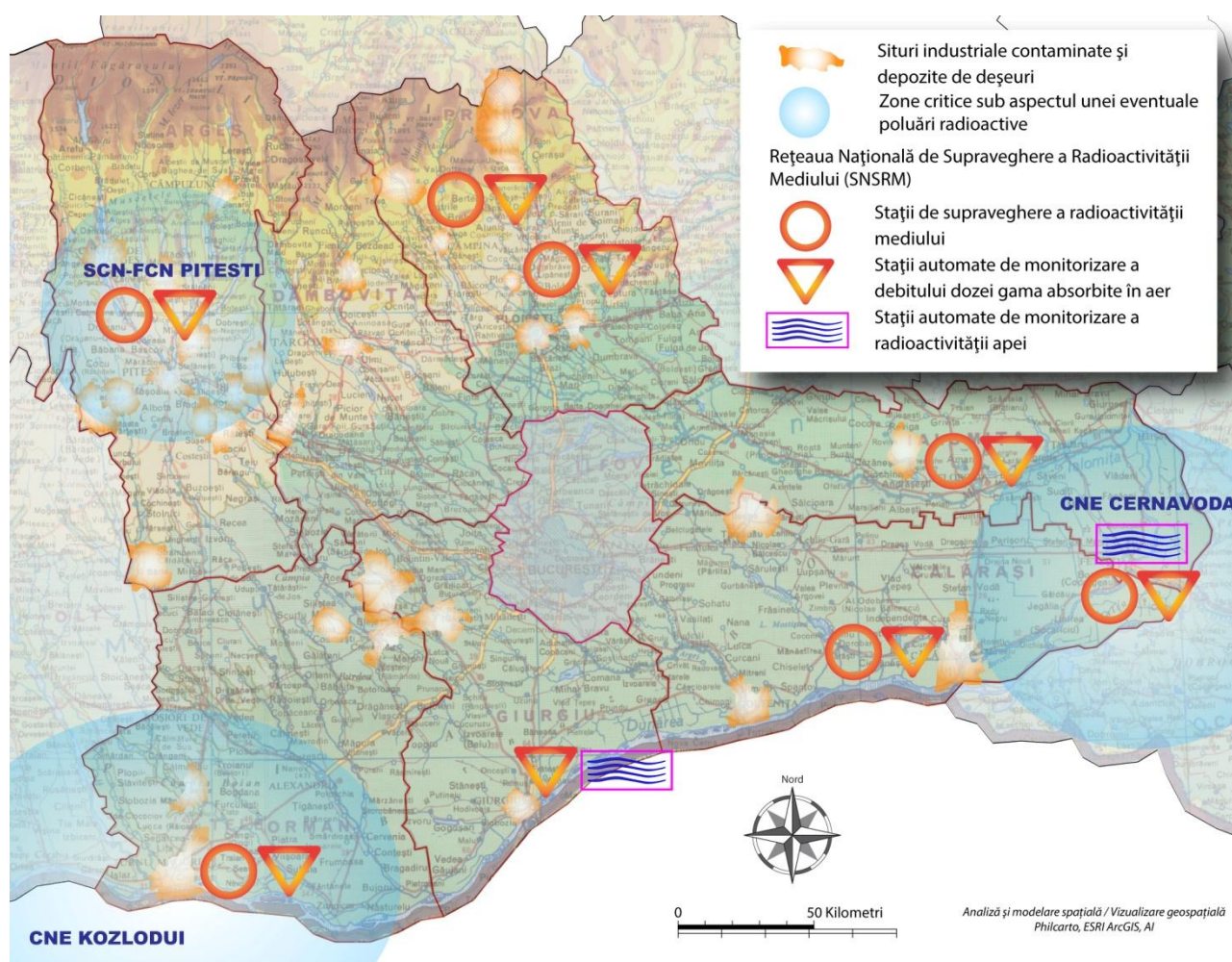
În județul Prahova la finele anului 2010 erau în funcțiune 2 depozite conforme de deșeuri municipale, iar cele 5 depozite neconforme de deșeuri menajere au sistat depozitarea în anul 2003: Ploiești, Slănic, Băicoi, Câmpina și Sinaia au fost ecologizate, cu excepția depozitului Băicoi. Depozitele neconforme de deșeuri care au obținut perioadă de tranziție (Mizil, Urlați și Vălenii de Munte), au fost ecologizate.

În județul Teleorman nu există depozite autorizate. Proiectul inițiat de Consiliul Județean Teleorman - „Sistem integrat de management al deșeurilor în județul Teleorman”, finanțat în cadrul programului ISPA al UE, reglementat prin acordul integrat de mediu nr. 9/31.10.2005, este în curs de derulare. Deșeurile municipale generate în anul 2010 au fost depozitate temporar pe platforme betonate, în vecinătatea fostelor depozite neconforme de deșeuri care au sistat activitatea de depozitare, iar în trimestrul IV, o parte din acestea au fost transportate la depozitul conform Mavrodin, ca strat de bază pentru depozitarea viitoare.

e) Zonele cele mai afectate de poluare, cu reprezentare pe hartă GIS

Direcțiile de Sănătate Publică județene din regiunea Sud Muntenia monitorizează calitatea apei potabile și inspectează și autorizează sanitar sistemele publice de aprovizionare cu apă și fântânile publice, astfel încât apa care pleacă în rețea către utilizatori, să îndeplinească condițiile de calitate impuse de legislația în vigoare.

Figura nr. 457 Situri industriale contaminate și zone de risc de poluare radioactivă în regiunea Sud Muntenia, la nivelul anului 2011

Sursa: Prelucrare proprie de informații, 2012

Pentru județele **Argeș, Giurgiu, Ialomița**, nu există date referitoare la cazuri de îmbolnăviri provocate de consumul de apă necorespunzătoare din punct de vedere chimic sau bacteriologic.

Din datele furnizate de Direcția de Sănătate Publică **Teleorman**, din centralizatorul privind calitatea apei potabile în zonele de aprovizionare cu apă (ZAP), reiese că în cursul anului 2010, din punct de vedere microbiologic, au fost efectuate 1.676 analize, iar din punct de vedere chimic 6.645 analize, *în totalitate corespunzătoare*.

În anul 2010, în județul **Călărași** s-au înregistrat 5 cazuri de intoxicații cu nitriți la copilul 0-1 an ca urmare a consumului de apă poluată cu nitriți, repartizate astfel: 2 cazuri în satul Vărăști, comuna Dorobanțu, 1 caz în satul Floroaica, comuna Vâlcelele, 1 caz în comuna Dor Mărunt, 1 caz în satul Rasa, comuna Grădiștea. Informațiile provin de la Direcția de Sănătate Publică Călărași.

În județul **Dâmbovița**, conform datelor primite de la Direcția de Sănătate Publică Dâmbovița, în anul 2010 s-au înregistrat 2.350 cazuri de boli cu transmitere hidrică, posibil asociate apei, dintre care: 6 cazuri dizenterie, 66 hepatită A și 2.278 de cazuri de boală diareică acută.

La nivelul județului **Prahova** evaluarea datelor de laborator a arătat că sunt necorespunzătoare un număr de **36** zone de aprovizionare cu apă potabilă în sistem centralizat din totalul de **171** zone de aprovizionare cu apă potabilă (ZAA) monitorizate în anul 2010.

Cele mai multe zone de aprovizionare neconforme sunt exploatate de către SC Hidro Prahova SA (8), SC Jovila Construct SRL (6) și primării din mediul rural.

A fost raportat un număr de **2** cazuri de methemoglobinemie acută infantilă generate de consumul de apă din fântână - intoxicații acute cu nitrați/nitriți (în localitățile Mizil și Fântânele).

DSPJ Prahova a impus prin notificările și controalele efectuate, o serie de măsuri de remediere, dintre care amintim salubritatea zonei din jurul surselor locale de apă, asigurarea de perimetre de protecție pentru aceste surse, amplasarea și amenajarea corespunzătoare a acestora, asanarea și dezinfectia periodică și ori de câte ori este nevoie a fântânilor, semnalizarea fântânilor necorespunzătoare cu avertizoare care să indice că apa din sursele respective este nepotabilă și interzicerea consumului de apă din acestea, folosirea pentru băut a apei din surse alternative de apă potabilă, înlocuirea surselor necorespunzătoare etc.

În județul Prahova, în septembrie 2005, au fost descoperite produse de uz fitosanitar, cu termen de valabilitate expirat, în două locații: sat Mălăiești, comuna Dumbrava și sat Zamfira, comuna Lipănești. Acestea se află depozitate în condiții de siguranță și sunt monitorizate de Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală, prin Direcția Fitosanitară Prahova.

Impactul funcționării Centralei Nucleare de la Cernavodă asupra mediului este monitorizat permanent, acest lucru fiind realizat prin controlul surselor, efluenților și a mediului.

Programul de monitorizare a mediului include toate activitățile necesare pentru determinarea nivelelor de radioactivitate în mediu și a impactului acestora asupra mediului și a sănătății populației, impact datorat operării normale a CNE Cernavodă.

Pentru o estimare cât mai corectă a impactului funcționării centralei asupra mediului, în perioada 1984-1994 a fost derulat programul de monitorizare preoperațională a mediului la CNE Cernavodă. Măsurările efectuate în cadrul acestui program au detectat modificările de radioactivitate a mediului, produse ca urmare a accidentului de la Cernobîl din 1986. Începând cu anul 1990, valorile concentrațiilor specifice de radionuclizi în factorii de mediu au revenit la valorile normale de dinainte de 1986.

Din înregistrările celor 2 stații automate pentru controlul radiațiilor gamma, instalate în municipiul Călărași, prin Proiectul PHARE 2002 „Sistem de avertizare - alarmare radiații” pentru centrala nucleară Cernavodă, nu s-a constatat un impact negativ asupra populației și mediului înconjurător din județul Călărași.

Programul de supraveghere în zona de influență a CNE Kozlodui a avut ca scop principal identificarea unor eventuale eliberări radioactive în mediu, la nivelul anului 2010. Nu a fost identificată prezența unor radionuclizi artificiali gamma emițători a căror sursă să fie CNE Kozlodui.

SSRM Zimnicea se află în a 3-a zonă de risc a CNE Kozlodui, la 140 kilometri de această centrală. Toate valorile înregistrate la nivelul anului 2010 la stația de supraveghere a radioactivității mediului Zimnicea din județul Teleorman, aflată în zona de influență a centralei, se încadrează în limitele de avertizare / alarmare operaționale în cadrul Rețelei Naționale de Supraveghere a Radioactivității Mediului.

Concluziile capitolului 7

Analiza efectuată în cadrul acestui capitol evidențiază o serie de probleme cu care se confruntă regiunea Sud Muntenia, care, pe termen lung, au un impact semnificativ asupra stării de sănătate a populației și asupra mediului înconjurător în ansamblu.

O serie de factori contribuie la intensificarea efectelor de seră, dintre care cei mai importanți sunt industria, arderea combustibililor fosili și fermentația enterică.

Intensificarea agriculturii a condus la manifestarea fenomenelor de inundație, cele mai expuse zone la inundații fiind localizate cu precădere în județele care au un relief predominant de câmpie. Astfel, au fost identificate ca zone cu risc crescut de inundații, bazinele hidrografice ale Ialomiței, Argeșului, Teleormanului și Vedei. O problemă determinată direct de fenomenul inundațiilor o constituie reducerea capacității de infiltrare a apei în sol, ce impune necesitatea extinderii și modernizării sistemelor de drenaj ale apei de pe terenurile agricole.

Mai mult decât atât, practicarea agriculturii intensive, reprezintă o sursă de poluare a apei și a solului. O mare parte din substanțele și îngrășămintele chimice utilizate în agricultură se regăsesc apoi în alimentele obținute. De asemenea, este afectată și fertilitatea solului, iar diminuarea rezervei de humus conduce la apariția fenomenului de eroziune a solurilor. În mediul rural, calitatea solurilor este afectată în principal de practicarea agriculturii de subzistență, de nerespectarea regulilor de rotație a culturilor și de utilizarea neadecvată a îngrășămintelor.

În ultima perioadă, devine tot mai evidentă necesitatea dezvoltării unor surse de energie alternativă, care să reducă presiunile efectuate asupra resurselor naturale neregenerabile. În acest sens, regiunea Sud Muntenia deține premisele necesare obținerii de biocombustibili, de energie termică și electrică din surse regenerabile. În prezent se află în curs de implementare o serie de proiecte ce vizează dezvoltarea unor surse de energie alternativă și bio, precum și instalarea de panouri fotovoltaice.

O altă problemă care influențează calitatea mediului înconjurător în zonele rurale ale regiunii Sud Muntenia este determinată de activitățile de colectare, transport și eliminare a deșeurilor. Aceste activități sunt îngreunate de lipsa echipamentelor tehnice necesare realizării lor la parametri dezirabili. Depozitarea deșeurilor se realizează de cele mai multe ori neregulamentar, materialele reciclabile fiind depozitate alături de cele nereciclabile, având

drept rezultat contaminarea acestora și imposibilitatea reutilizării lor. Cea mai conformă gestionare a deșeurilor se face în județele Prahova și Argeș, iar cel mai slab management al deșeurilor se realizează la nivelul județelor Giurgiu și Ialomița.

În ceea ce privește zonele afectate cu precădere de fenomenul poluării, se constată că cele mai multe suprafețe poluate se întâlnesc la nivelul județului Argeș, iar cele mai puține în județul Călărași.

În concluzie, în vederea dezvoltării socio-economice a mediului rural din regiunea Sud Muntenia, este necesar să se acorde o atenție deosebită problemelor de mediu, urmărindu-se ameliorarea impactului acestora.

Capitol 8. Analizele SWOT

Analiza SWOT va scoate în evidență, în baza analizei teritoriale elaborate în cadrul capitolelor precedente, principalele puncte slabe și puncte forte care caracterizează cele 7 județe ale regiunii, în ceea ce privește agricultura și dezvoltarea rurală, reliefând de asemenea principalele oportunități și amenințări care caracterizează regiunea Sud Muntenia din punct de vedere al celor două sectoare de dezvoltare urmărite în cadrul acestui studiu.

Analiza SWOT va oferi o radiografie a situației în ceea ce privește agricultura și dezvoltarea rurală pentru regiunea Sud Muntenia. Astfel, analiza SWOT constituie cea mai importantă tehnică utilizată pentru înțelegerea poziției strategice ale celor două sectoare de dezvoltare urmărite în cadrul acestui studiu, pentru că:

- Va oferi un tablou cuprinzător ce va arăta valorile interne și punctele critice interne ale celor două sectoare (valori și puncte critice care sunt definite în raport cu obiectivele care trebuie să fie atinse în cadrul lor, cât și cu anvergura lor);
- Va ajuta la identificarea forțelor externe care influențează, pozitiv sau negativ, succesul dezvoltării celor două domenii, către atingerea obiectivului propus;
- Va ajuta să se evidențieze rapid punctele forte și punctele slabe ale agriculturii și dezvoltării rurale în regiunea Sud Muntenia;
- Va ajuta la cunoașterea și înțelegerea contextului larg, extern, de care dezvoltarea și creșterea acestor două sectoare sunt interdependente.

Analiza se desfășoară pe două registre: intern (pentru calități și puncte slabe) și extern (pentru oportunități și amenințări din afara aspectelor vizate). Acest instrument va ajuta în construirea unei imagini de ansamblu a situației care definește starea celor două sectoare vizate în prezent, astfel încât să poată fi, ulterior, valorificate punctele tari și oportunitățile pe de o parte, și, pe de altă parte, să poată fi reduse sau chiar îndepărtate punctele slabe și amenințările.

Prin analizarea acestor caracteristici ale agriculturii și dezvoltării rurale în regiunea Sud Muntenia, se va obține o imagine cât mai clară asupra stadiului curent al celor două sectoare și se vor putea cunoaște care sunt etapele de parcurs pentru a asigura dezvoltarea optimă a celor

două. În plus, analiza va ajuta la cunoașterea și înțelegerea contextului larg de care aparțin cele două sectoare.

Analiza SWOT începe prin efectuarea unui inventar al calităților și punctelor slabe interne ale celor două sectoare de dezvoltare urmărite în cadrul acestui studiu. Apoi vor fi notate oportunitățile și amenințările externe care le pot afecta.

Se vor nota factorii care vor fi considerați relevanți în cadrul fiecăreia dintre cele patru zone. Principalul scop al analizei SWOT este de a identifica și de a atribui fiecare factor, pozitiv sau negativ, uneia dintre cele patru categorii, permițând o privire de ansamblu obiectivă. Analiza SWOT va fi un instrument foarte util în dezvoltarea și confirmarea țărilor studiului și a strategiei de dezvoltare care poate fi implementată ulterior.

Puncte forte:

Punctele forte descriu atributele pozitive, tangibile și intangibile, interne, ale fiecărui sector de dezvoltare analizat.

Punctele forte includ atributele pozitive ale sectoarelor urmărite în studiu.

De asemenea, ele captează aspectele interne pozitive ale fiecărui sector și adaugă valoare sau oferă o imagine a avantajelor acestora.

Între punctele forte ale analizei SWOT asupra spațiului rural și agriculturii din regiunea Sud Muntenia, se vor putea menționa: fertilitatea solului, potențialul agricol, piscicol, forestier și zootehnic al zonei, proprietatea sectorului privat asupra majorității terenurilor agricole și a bazelor de cercetare în domeniu etc.

Puncte slabe:

Punctele slabe sunt factori care reprezintă un obstacol în atingerea unui nivel maxim de dezvoltare.

Punctele slabe captează aspectele negative interne care scad din valoarea pe care cele două sectoare o pot oferi. Între acestea se pot regăsi: ponderea scăzută a tehnologiilor moderne ante-existente, capitalul investițional redus, capacitatea de depozitare, îngrijire, depozitare și comercializare a produselor cu specific agricol, cât și nivelul scăzut al veniturilor obținute din aceste activități, calificarea agricultorilor, managementul agricol, cât și poluarea sau lipsa sistemelor de irigații adecvate etc. Acestea sunt zone care trebuie îmbunătățite pentru a putea fi atinse obiectivele de dezvoltare. În funcție de acuratețea cu care vor fi identificate aceste puncte slabe, se va determina relevanța acestora pentru analiza realizată.

Oportunități

Oportunitățile evaluează factorii atractivi externi care reprezintă motivul existenței și prosperității agriculturii și dezvoltării rurale în regiunea Sud Muntenia. Aceștia sunt factori externi și reflectă potențialul care se poate realiza prin implementarea strategiilor specifice. Între acestea se numără implementarea strategiilor definite la nivel european, nevoia alinierii la noua PAC, cererea consumatorilor pe piața europeană pentru produse agricole și bio etc.

Amenințări

Amenințările includ factori externi, față de care nu există un control direct, dar care pot fi anticipați prin acțiuni de prevenire și rezolvare din timp. Între principalele amenințări care pot afecta dezvoltarea celor două sectoare supuse analizei, se pot regăsi cadrul legislativ instabil, creșterea frecvenței evenimentelor climatice extreme, restricțiile politicilor de creditare pentru IMM-uri etc.

O amenințare este astfel o provocare creată de un trend nefavorabil care ar putea conduce la scăderea nivelului de dezvoltare a sectoarelor urmărite în analiză.

Cele patru tipuri de acțiuni care se pot realiza, ca urmare a utilizării instrumentului SWOT, sunt:

- Îmbunătățirea unor **puncte tari specifice sectoarelor de dezvoltare avute în vedere** sau obținerea unor noi expertize ca noi puncte tari;
- Minimalizarea sau eliminarea pe cât posibil a punctelor slabe identificate;
- Exploatarea unei oportunități;
- Identificarea a cât mai multe mijloace de protecție în fața riscurilor identificate.

8.1. Analiza SWOT a spațiului rural din regiunea Sud Muntenia

Puncte tari		Puncte slabe	
Aspecte naturale și geografice			
1.1	Prezența fluviului Dunărea în partea de sud a regiunii (județele Călărași, Giurgiu, Teleorman);	1.1	Disponerea reliefului montan, prin modul în care acesta acționează ca și o barieră pentru culoarele de comunicație, în special pentru dezvoltarea infrastructurii.
1.2	Existența în sudul regiunii a unor puncte de trecere a frontierei (Giurgiu, Zimnicea, Turnu Măgurele, Oltenița);		
1.3	Clima favorabilă, care oferă posibilitatea valorificării energiei solare, geotermale și biomasei, în special în sudul regiunii (județele Călărași, Giurgiu, Ialomița, Teleorman);		
1.4	Relief variat, dispus în trepte de altitudine, ce asigură o paletă largă de activități social-economice;		
1.5	Importante resurse de apă minerală și plată, resurse ce pot asigura nu doar necesarul de consum al populației ci și		

946

	promovarea brandurilor locale.		
Aspecte demografice			
2.1	Ponderea populației rurale se află pe un trend ascendent.	2.1	Descreșterea numărului populației active și îmbătrânirea populației în mediul rural (în județul Teleorman impactul fenomenului este cel mai mare).
Infrastructura tehnico-edilitară			
3.1	Gradul de dezvoltare ridicat al așezărilor rurale din județele Argeș, Dâmbovița, Prahova;	3.1	Discrepanța existentă între mediul urban și mediul rural în ceea ce privește infrastructura, utilitățile, educația;
3.2	Existența formulelor asociative pentru sistemele de apă și canalizare (județul Prahova);	3.2	Dezvoltarea neuniformă a conglomerării de sate din regiune;
3.3	În partea de nord a regiunii, majoritatea localităților beneficiază de acces la infrastructura tehnico-edilitară (apă potabilă, canalizare, gaze naturale);	3.3	Existența localităților lipsite de dotări tehnico-edilitare - în special la nivelul județelor Giurgiu și Teleorman;
3.4	Peste 90% din localitățile din mediul rural dispun de acces la servicii de telefonie mobilă și fixă;	3.4	Dificultăți în elaborarea unor documentații tehnice fezabile pentru investițiile tehnico-edilitare, nefiind analizate în profunzime necesitățile populației

			și puterea de cumpărare existentă;
3.5	Sistem de electrificare ce garantează un nivel satisfăcător al calității.	3.5	Nesustenabilitatea investițiilor tehnico-edilitare prin prisma inutilizării acestora de către populație (datorită nivelului scăzut de trai al populației din mediul rural);
		3.6	Distribuire deficitară a infrastructurii broadband în zonele rurale;
		3.7	Existența unor localități rurale neelectrificate.
Transporturi			
4.1	Existența unei rețele de drumuri naționale și europene modernizate și a autostrăzilor București - Pitești, București - Constanța, București - Ploiești;	4.1	Utilizarea insuficientă de către agenții economici a mijloacelor de transport care presupun costuri mai scăzute (fluviale, feroviare);
4.2	Existența căilor ferate electrificate, care favorizează dezvoltarea sistemelor de transport intermodale - în județele Călărași, Giurgiu, Teleorman, în perioada 2005 - 2011 au fost realizate lucrări de modernizare a liniilor de cale ferată;	4.2	Lungimea și gradul de electrificare a căilor ferate nu sunt uniforme la nivelul regiunii;

4.3	Proximitatea celui mai mare aeroport din țară - Otopeni București;	4.3	Drumurile către exploatațiile agricole nu sunt asfaltate și nu permit circulația autovehiculelor de tonaj mare, specifice producției de masă în agricultură;
4.4	Funcționarea portului comercial de la Giurgiu;	4.4	Nu există un grad complet de acoperire a regiunii cu drumuri publice, situație întâlnită cu precădere în zonele rurale de munte, care sunt predispuse la izolare în special în perioada iernii.
4.5	Starea relativ adecvată a drumurilor județene și comunale - sistemul de drumuri comunale și județene a fost extins în perioada 2005 - 2011 la nivelul județelor Argeș și Dâmbovița.		
Potențial agricol			
5.1	Potențial agricol semnificativ la nivelul zonelor rurale - regiunea Sud Muntenia dispune de relief de câmpie pe 70,7% din teritoriu;	5.1	Grad de dependență ridicat al activităților agricole în raport cu evenimentele climatice severe (inundații, secete);
5.2	Suprafețe de teren fertile și compacte - cernisoluri, cambisoluri și luvisoluri.	5.2	Statutul juridic incert al proprietăților agricole (lipsa intabulării);
5.3	Potențial semnificativ de dezvoltare a producției de	5.3	Utilizarea redusă în rândul fermelor de subzistență a

	biocombustibil;		tehnologiilor moderne în agricultură, în special în sudul regiunii;
5.4	Existența suprafețelor de teren netratate chimic, pretabile pentru agricultură bio, mai ales la nivelul județelor Călărași, Giurgiu și Teleorman;	5.4	Nevalorificarea imediată a produselor agricole perisabile, datorită spațiilor de colectare și depozitare insuficiente;
5.5	Potențial agricol (cereale, legume în partea de sud a regiunii), potențial viticol, pomicol, forestier (zona de deal și munte din nordul regiunii);	5.5	Sistemul de irigații nu este modernizat și extins;
5.6	Existența GAL constituite cu sprijin FEADR în perioada de programare 2007 - 2013 și care facilitează procesul de absorbție a fondurilor destinate dezvoltării spațiului rural;	5.6	Existența unui număr relativ redus de structuri asociative în agricultură;
5.7	Existența și derularea târgurilor agricole la nivel județean.	5.7	Lipsa unui sistem integrat pentru colectarea, depozitarea și comercializarea produselor agricole la nivel județean și/sau regional;
		5.8	Procesatorii locali nu utilizează materie primă locală (referitor la legumicultură);

		5.9	Implementarea redusă a standardelor de mediu, sănătate și securitate în muncă în raport cu desfășurarea activităților agricole;
		5.10	Nivel redus de accesare a fondurilor europene destinate agriculturii și dezvoltării rurale comparativ cu numărul operatorilor.
Mediul de afaceri			
6.1	Potențial de diversificare a activităților economice la nivelul zonelor rurale.	6.1	Pondere redusă a activităților non agricole în partea de sud a regiunii;
		6.2	Posibilități reduse de angajare a populației din mediul rural;
		6.3	Numărul mic de investitori în spațiul rural;
		6.4	Lipsa unei structuri administrative unitare la nivel regional/local care să gestioneze atragerea potențialilor investitori străini;
		6.5	Gestionarea defectuoasă a potențialului industrial la nivelul spațiului rural prin utilizarea terenurilor de natură agricolă în scopuri industriale;

		6.6	Informare slabă și cunoștințe insuficiente cu privire la instrumentele bancare și de credit.
Aspecte sociale			
7.1	Existența centrelor pentru asistență socială în mediul rural, în majoritatea județelor regiunii (Argeș, Călărași, Dâmbovița, Giurgiu, Prahova și Teleorman).	7.1	Lipsa serviciilor de asistență medicală la domiciliu pentru persoanele din mediul rural (implicare redusă pe acest segment din partea ONG-urilor);
		7.2	Lipsa serviciilor medicale (dispensarelor, centrelor medicale) în anumite zone rurale ale regiunii;
		7.3	Număr redus de medici în mediul rural la nivelul regiunii (media regională este de 0,53 medici la 1.000 de locuitori, raportat la media din țările europene, unde numărul de medici este 3,6 la mia de locuitori, și la media națională - 1,9 la mia de locuitori).
Educație și ocuparea forței de muncă			
8.1	Existența forței de muncă calificate în domeniul agriculturii și industriei;	8.1	Calificare scăzută și nespecifică a forței de muncă din mediul rural pentru derularea de activități în alte sectoare ale economiei (cu referire la învățământul mediu);

8.2	Rate ridicate ale absolvenților de studii superioare în rândul locuitorilor din mediul rural (în județul Prahova, peste 50%).	8.2	Necorelarea educației și instruirii cu cerințele pieței muncii (cu referire la învățământul superior);
		8.3	Lipsa conexiunii între instituțiile de învățământ și agenții economici;
		8.4	Dezinteresul tinerilor privind urmarea învățământului în liceele agricole.
Aspecte de mediu			
9.1	Existența unui parteneriat pentru gestiunea deșeurilor la nivelul județului Prahova;	9.1	Lipsa infrastructurii adecvate (îndiguiri, împăduriri) pentru protecția împotriva evenimentelor climatice severe (inundații, alunecări de teren, secete);
		9.2	Imposibilitatea utilizării energiei electrice produse la nivel local de parcurile fotovoltaice (nu este creată relația cu furnizorii);
		9.3	Lipsa educației civice și ecologice în mediul rural.
Turism și cultură			
10.1	Potențial turistic semnificativ la nivelul zonelor rurale pentru dezvoltarea agroturismului și	10.1	Promovarea turistică dezechilibrată între zonele rurale ale regiunii, inclusiv participarea

	turismului rural, în special în nordul regiunii;		diferențiată la târguri și evenimente în domeniul turismului;
10.2	Existența unui patrimoniu cultural de mare valoare și atractivitate turistică;	10.2	Insuficienta promovare a tradițiilor și meșteșugurilor tradiționale;
10.3	Grad de dezvoltare adecvat al infrastructurii turistice și pentru sporturi de iarnă în nordul regiunii.	10.3	Dezvoltare redusă a infrastructurii specifice turismului în sudul regiunii.

Oportunități		Amenințări	
1	Implementarea Strategiei Europene privind Regiunea Dunării;	1	Creșterea frecvenței și intensității evenimentelor extreme (secetele prelungite cu efecte asupra agriculturii, tendința generală de creștere a temperaturilor cu impact asupra sezonului turistic de iarnă, frecvența crescândă a ploilor torențiale, precum și degradarea terenurilor);
2	Programarea și alocarea de fonduri europene și naționale în perioada 2014 - 2020 pentru agricultură și dezvoltare rurală;	2	Manifestarea tendințelor mondiale, europene și naționale în ceea ce privește declinul demografic și fenomenul de îmbătrânire a populației, în cadrul regiunii;

3	Oportunități financiare oferite de Uniunea Europeană pentru cercetarea în sectoarele economice importante pentru zonele rurale;	3	Tendențele mondiale, europene și naționale care determină creșterea fenomenului migrațional în rândul tinerilor, în cadrul regiunii;
4	Cererea internațională pentru produsele agricole de înaltă calitate, inclusiv produse bio;	4	Incapacitatea structurilor administrative de a garanta o absorbție totală și eficace a fondurilor europene;
5	Oportunități importante de dezvoltare a cererii naționale de produse agricole de înaltă calitate, inclusiv produse bio;	5	Restricție progresivă a politicilor de creditare din sectorul bancar pentru IMM -urile din zonele rurale;
6	Extinderea gamei de potențiale investiții străine în activitățile rurale;	6	Presiunea competitivă în toate sectoarele economiei existentă în Uniunea Europeană și nu numai;
7	Tendință pozitivă a cererii de resurse turistice rurale;	7	Efectele negative ale crizei economice asupra activităților economice din zonele rurale;
8	Potențialul transferului de know-how al cunoștințelor deținute de rezidenți cu experiență de lucru în alte state.	8	Posibile presiuni pentru schimbarea destinației terenurilor din mediul rural.

8.2. Analiza SWOT a agriculturii din regiunea Sud Muntenia

Puncte tari		Puncte slabe	
Condiții naturale și geografice			
1.1	Fertilitatea bogată a solului;	1.1	Existența unor păduri degradate a căror funcție de protecție nu se mai exercită;
1.2	Potențial agricol semnificativ, determinat de întinderea mare a suprafețelor agricole - relieful de câmpie acoperă 70,7% din teritoriul regiunii;	1.2	Numărul redus al lizierelor de pomi necesare protejării culturilor.
1.3	Pretabilitatea solurilor pentru diverse culturi agricole (cereale, legume);		
1.4	Potențial forestier, viticol și pomicol semnificativ în nordul regiunii;		
1.5	Apele de suprafață ce pot asigura necesarul de apă pentru agricultură (prin irigații) cu precădere la nivelul județelor Călărași, Giurgiu, Ialomița, Teleorman;		
1.6	Existența condițiilor și resurselor naturale la nivelul regiunii,		

	necesare dezvoltării activităților zootehnice și apiculturii;		
1.7	Condiții favorabile dezvoltării agriculturii ecologice - terenuri agricole netratate chimic, condiții climatice favorabile;		
1.8	Potențial ridicat de dezvoltare a producției de biocombustibil.		
Infrastructura			
		2.1	Drumurile către exploatațile agricole nu sunt asfaltate și nu permit circulația autovehiculelor de tonaj mare, specifice producției de masă în agricultură;
		2.2	Sistemul de irigații este în mare parte nefuncțional, necesitând modernizare și extindere;
		2.3	Insuficiente spații de depozitare și valorificare a producției agricole raportate la perisabilitatea culturilor agricole;
Structura și comportamentul de afaceri			
3.1	Existența asociațiilor agricole (ale crescătorilor de animale, ale pescarilor);	3.1	Creșterea gradului de fragmentare a exploataților agricole;

3.2	Utilizarea redusă a îngrășămintelor chimice la nivelul exploatațiilor agricole de dimensiuni reduse - ferme de semisubzistență;	3.2	Mentalitatea conservatoare a populației din mediul rural, care preferă practicarea unei agriculturi de subzistență și care este reticentă față de implicarea în structuri asociative;
3.3	Exemple de bune practici în promovarea produselor specifice.	3.3	Insuficienta utilizare a tehnologiilor moderne în agricultură;
		3.4	Numărul relativ scăzut al asociațiilor agricole;
		3.5	Lipsa unui sistem integrat pentru colectarea, depozitarea și comercializarea produselor agricole;
		3.6	Scăderea efectivului de animale și implicit a crescătorilor de animale în special în județele Argeș, Dâmbovița și Prahova;
		3.7	Implementarea redusă a standardelor de mediu, sănătate și securitate în muncă în raport cu desfășurarea activităților agricole;
		3.8	Nivel redus de accesare a fondurilor europene destinate agriculturii și dezvoltării rurale comparativ cu numărul

			operatorilor;
		3.9	Nivel redus de valorificare a produselor agricole din regiune în supermarketuri - nu este creată relația dintre producătorii agricoli și agenții economici care intermediază comercializarea produselor;
		3.10	Aplicabilitate redusă a rezultatelor în domeniul cercetării în agricultură la nivelul exploatațiilor agricole;
		3.11	Slaba dezvoltare a activităților conexe producției agricole (prelucrare, comercializare) la nivelul regiunii;
		3.12	Conversia unui număr ridicat de terenuri agricole în terenuri utilizate cu alt scop economic;
		3.13	Control redus al calității produselor agro-alimentare introduse pe piață (existența nitraților și nitriților);
		3.14	Productivitate scăzută a sectorului agricol ca urmare a utilizării insuficiente a produselor de sprijin pentru dezvoltarea culturilor

			agricole.
Instituții			
4.1	Existența stațiunilor și instituțiilor de cercetare în domeniul agricol.	4.1	Număr redus de baze de cercetare și puncte fito-sanitare;
		4.2	Lipsa unei strategii de atragere și menținere a investitorilor în sectorul agricol;
		4.3	Statutul juridic incert al proprietăților agricole (lipsa intabulării);
		4.4	Lipsa unui control adecvat al dăunătorilor și bolilor de carantină fito-sanitare la nivelul exploatațiilor agricole;
		4.5	Scoaterea din funcțiune a amenajărilor de îmbunătățiri funciare;
		4.6	Personal de specialitate (DAJ-uri) insuficient în teritoriu.
Resurse umane			
5.1	Existența forței de muncă calificate în domeniul agriculturii.	5.1	Valori ridicate ale indicatorului privind migrația tinerilor și manifestarea unui proces accentuat de îmbătrânire a

			populației în mediul rural;
		5.2	Număr redus de centre de pregătire profesională a populației din mediul rural în domeniul agriculturii;
		5.3	Slaba corelare între nivelul de educație și instruire și cerințele de pe piața muncii;
		5.4	Remunerarea slabă a persoanelor ocupate în agricultură;
		5.5	Lipsa promovării în rândul tinerilor a avantajelor deținerii de calificări în sectorul agricol;
		5.6	Conștientizarea redusă în rândul tinerilor cu privire la oportunitățile de investiții în agricultură și avantajele aferente.

Oportunități		Amenințări	
1	Implementarea Strategiei Europene privind Regiunea Dunării;	1	Creșterea frecvenței și intensității evenimentelor extreme (secetele prelungite cu efecte asupra agriculturii, tendința generală de creștere a temperaturilor cu impact asupra sezonului turistic de iarnă, frecvența crescândă a

			ploilor torențiale, precum și degradarea terenurilor);
2	Nevoia alinierii la standardele cerute de noua Politică Agricolă Comună;	2	Manifestarea tendințelor mondiale, europene și naționale în ceea ce privește declinul demografic și fenomenul de îmbătrânire a populației, în cadrul regiunii;
3	Oportunități financiare oferite de Uniunea Europeană pentru cercetare în agricultură;	3	Tendențele mondiale, europene și naționale care determină creșterea fenomenului migrațional în rândul tinerilor, în cadrul regiunii;
4	Prezența Bucureștiului ca un potențial pol important în agricultură;	4	Posibila prezență a imperfecțiunii pieței (oligopol) în producția agricolă a regiunii;
5	Cererea internațională pentru produsele agricole de înaltă calitate, inclusiv produse bio;	5	Incapacitatea structurilor administrative de a garanta o absorbție totală și eficace a fondurilor europene;
6	Oportunități importante de dezvoltare a cererii naționale de produse agricole de înaltă calitate, inclusiv produse bio;	6	Restricție progresivă a politicilor de creditare din sectorul bancar pentru IMM -urile din zonele rurale;
7	Extinderea gamei de potențiale investiții străine în activitățile rurale;	7	Presiunea competitivă în toate sectoarele economiei existentă în Uniunea Europeană și nu numai;

8	Existența interesului consumatorilor pentru anumite produse agricole specifice regiunii.	8	Efectele negative ale crizei economice asupra activităților economice în zonele rurale;
		9	Posibile presiuni pentru schimbarea destinației terenurilor din mediul rural;
		10	Cadru legislativ instabil;
		11	Fenomene și procese naturale (secetă, inundații, alunecări de teren);
		12	Inexistența piețelor de desfacere la nivel național pentru produsele ecologice.

Capitol 9. Scenarii de dezvoltare socio-economică a spațiului rural și agriculturii din regiunea Sud Muntenia pentru perioada de programare 2014 - 2020

Definirea scenariilor de dezvoltare pentru regiunea Sud Muntenia în cadrul prezentului studiu reprezintă o consecință directă a rezultatelor reieșite din cadrul analizei SWOT, ce a făcut obiectul Capitolului nr. 8.

Pornind de la punctele slabe evidențiate, strategia prezentată în acest capitol propune anumite priorități și acțiuni, care își propun să reducă efectul acestor puncte slabe asupra dezvoltării regionale, încercând în același timp să valorifice punctele forte și să fructifice cât mai mult eventualele oportunități.

Prin intermediul acestei abordări, strategia își propune să ofere garanția faptului că direcțiile de dezvoltare sugerate deservească nevoile reale ale teritoriului, așa cum au rezultat, atât din informațiile statistice, cât și din interacțiunea directă cu actorii decizionali de pe plan local.

Nu în ultimul rând, trebuie precizat faptul că o strategie nu se poate limita numai la rolul de a deservi nevoile teritoriului. Trebuie să își propună de asemenea să fie eficientă, ceea ce înseamnă să fie în deplină concordanță cu prioritățile și condițiile stabilite de posibilele programe de finanțare, în complementaritate cu care a fost gândită.

Cu alte cuvinte, există două considerente majore de care trebuie să se țină cont în procesul de elaborare a unei strategii:

- o concordanță internă, ceea ce înseamnă asigurarea unei relații directe între acțiunile sugerate și nevoile identificate în teritoriu;
- o concordanță externă, ceea ce înseamnă asigurarea unei compatibilități între acțiunile sugerate și prioritățile reglementate în cadrul și de către programele de finanțare.

Astfel, scenariile de dezvoltare ale regiunii Sud Muntenia trebuie să ia în considerare deopotrivă ambele dimensiuni, având în vedere că documentul de planificare rezultat în urma acestui studiu și, implicit, direcțiile de acțiune pe care le va propune, trebuie să reflecte deopotrivă și să îmbine într-un mod armonios:

- prioritățile și măsurile pentru acoperirea nevoilor de dezvoltare identificate la nivel local, județean și regional;
- orientările de dezvoltare definite la nivelul Uniunii Europene și la nivelul României, în calitate sa de stat membru pentru perioada de programare 2014 - 2020.

Echilibrul reflectării ambelor dimensiuni este important. O strategie de dezvoltare a agriculturii și a mediului rural la nivel regional trebuie să rezolve în primul rând problemele constatate și să valorifice potențialul de dezvoltare la nivel local, județean și regional. Pe de altă parte, ea nu poate și nu trebuie să ignore cadrul amplu de definire a politicilor și strategiilor la nivel național și la nivel european (nivel la care se definesc orientări cu o sferă de cuprindere amplă, în care regiunea Sud Muntenia se regăsește, pe care trebuie să le respecte și pe care le poate valorifica).

În timp ce concordanța internă este asigurată prin proiectarea unor scenarii strict pe baza analizei SWOT, prezentată în cadrul capitolului 8, consistența externă a procesului de elaborare a scenariilor de dezvoltare socio-economică a spațiului rural și agriculturii din regiunea Sud Muntenia va fi determinată numai dacă vor fi luate în considerare prevederile propunerilor pentru viitoarele regulamente, precum și prevederile programelor și strategiilor de dezvoltare a spațiului rural pentru următoarea perioadă de programare 2014 - 2020:

1. Viziunea europeană asupra dezvoltării spațiului rural pentru următoarea perioadă de programare 2014 - 2020;
2. Politica agricolă comună la orizontul anului 2020;
3. Propunerea de regulament aferent Fondului European de Agricultură și Dezvoltare Rurală 2014 - 2020;
4. „Documentul de poziție” al Serviciilor Comisiei Europene referitor la Acordul de Parteneriat pentru România, 2014 - 2020;
5. Programe și strategii naționale referitoare la zonele rurale și la dezvoltarea acestora pentru următoarea perioadă de programare 2014 - 2020;

6. Programe și strategii regionale și locale referitoare la zonele rurale și la dezvoltarea acestora pentru următoarea perioadă de programare 2014 - 2020.

În vederea definirii scenariilor de dezvoltare, s-a pornit având ca factori de intrare elementele din cadrul analizei SWOT, care au fost „filtrați” ulterior prin prisma priorităților și alegerilor identificate în cadrul documentelor de planificare strategică menționate mai sus, de la nivel național, regional și european.

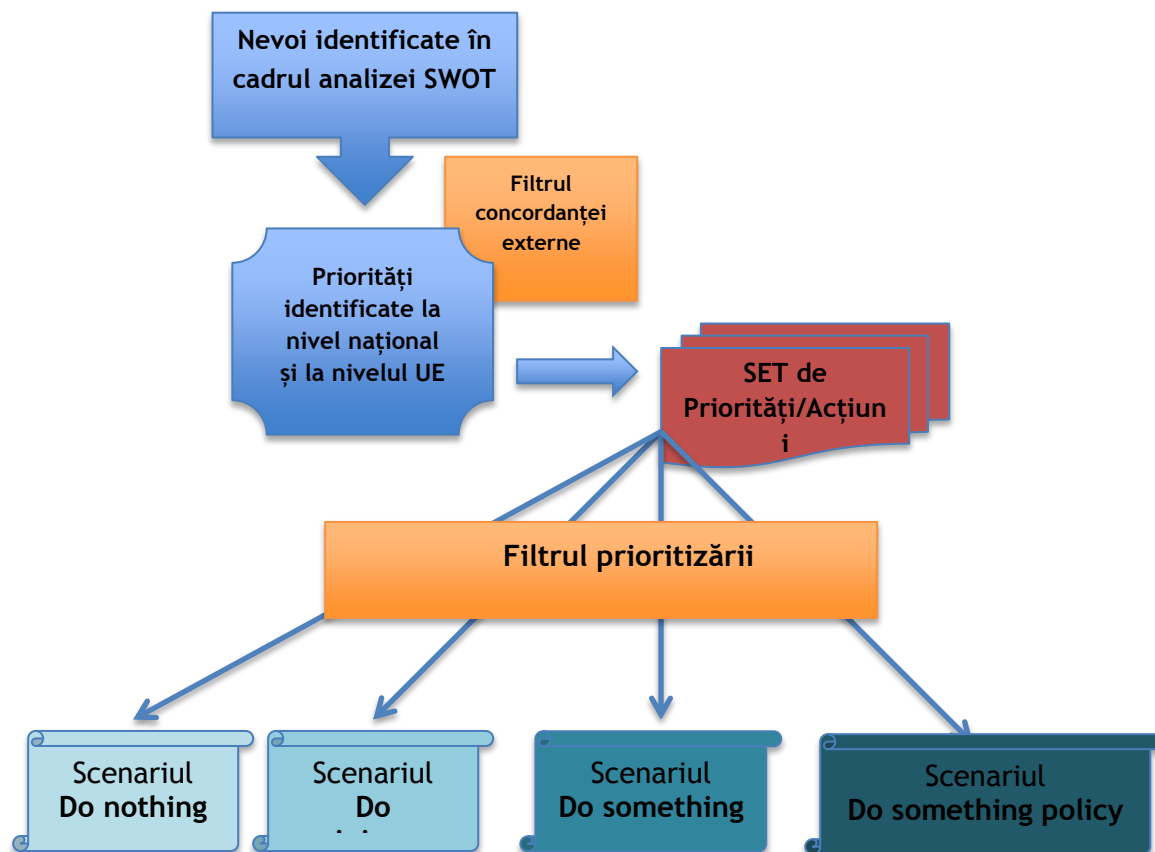
Acest algoritm a determinat schițarea unei liste cuprinzătoare de priorități și acțiuni, care, corelate, reprezintă setul complet de potențiale politici de dezvoltare care pot răspunde cu succes provocărilor, atât celor endogene, cât și celor exogene, existente la nivelul regiunii Sud Muntenia.

Nu în ultimul rând, trebuie precizat faptul că setul de priorități și acțiuni s-a sedimentat în baza unui proces de prioritizare logică, care a pornit de la premisa că resursele publice nu pot fi garantate/asigurate numai prin finanțarea integrală și adecvată a unui set de politici publice.

Astfel, au fost identificate cele patru scenarii:

- Scenariul „do-nothing” este scenariul în care nicio politică publică nu este activată și niciun ban public nu este cheltuit;
- Scenariul „do-minimum” este scenariul care presupune numai un efort minimal din cheltuielile publice, astfel încât să fie determinată implementarea câtorva priorități/acțiuni;
- Scenariul „do-something”, prin care se presupune faptul că banii publici sunt suficienți pentru a acoperi cel puțin o parte majoră din politicile de dezvoltare identificate;
- Scenariul „do-something-policy” prin care politicile de dezvoltare sunt permise în totalitate iar Decidentului îi este permis să organizeze intervenția în parametri optimi;

Schema grafică de mai jos își propune să sintetizeze mai bine procesul logic care a fundamentat această abordare:

Setul de Priorități/Acțiuni

Setul de Priorități/Acțiuni rezultate în baza schemei de mai sus, după ce au fost luate în considerare rezultatele analizei SWOT, precum și prevederile majore ale principalelor documente de programare strategică de la nivel european și național, aferente perioadei 2014 - 2020, este structurat în cadrul a 5 Priorități și 32 de Acțiuni.

În ciuda faptului că analiza SWOT a fost realizată separat pentru cele două sectoare: dezvoltare rurală și agricultură, s-a hotărât să se propună o strategie unică de dezvoltare, astfel încât să se poată asigura o complementaritate deplină între politicile de dezvoltare rurală și politicile focalizate, în speță, pe sectorul agricol.

Nu în ultimul rând, acea parte din cadrul strategiei relaționată în mod direct de componenta Agricultură, este în mod evident formulată și concentrată, astfel încât să corespundă Priorității nr.1: „Competitivitate și inovare în cadrul sectorului agricol”.

Setul complet de priorități este evidențiat în cadrul tabelului de mai jos, unde se regăsește de asemenea o matrice care sugerează relația directă, fie cu componenta „Dezvoltare Rurală”, fie cu cea de „Agricultură”:

Nr.crt.	Prioritate	Dezvoltare rurală	Agricultură
1	Competitivitate și inovare în cadrul sectorului agricol		X
2	Diversificarea activităților economice în cadrul zonelor rurale	X	
3	Asigurarea infrastructurii de bază în zonele rurale și în agricultură	X	X
4	Îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale	X	
5	Dezvoltare durabilă, protecția mediului și biodiversitate	X	X

Fiecare dintre cele cinci priorități vor fi detaliate în cadrul următoarelor paragrafe.

Prioritatea nr.1 „Competitivitate și inovare în cadrul sectorului agricol”

Această prioritate reprezintă un set de politici destinate dezvoltării agriculturii, implicit zootehniei, la nivel regional, pe parcursul perioadei 2014 - 2020.

Plasarea acestei priorități pe locul întâi nu este ceva întâmplător: este un element indiscutabil, care reiese din toate interacțiunile cu factorii de decizie de la nivel local și scoate în evidență faptul că agricultura trebuie să-și mențină rolul de catalizator în procesul de dezvoltare a zonelor rurale din regiune, diversificarea fiind percepută numai ca o alternativă colaterală.

Astfel, potențialul agricol enorm, nestimulat și neexplorat, al zonelor rurale, reprezintă principala lor bogăție, iar exploatarea sa corectă reprezintă factorul cheie pentru dezvoltarea rurală. În timp ce stadiul agriculturii în regiune, la fel ca și în celelalte regiuni din țară, poate sugera nevoi de bază, corelate cu lipsuri de bază, accentul care se pune pe acesta în cadrul tuturor strategiilor care vizează inovarea și competitivitatea nu poate fi ignorat.

Strategia de dezvoltare a agriculturii în regiunea Sud Muntenia nu se poate rezuma numai la a „umple golurile” în ceea ce privește infrastructura de bază (asigurându-se astfel armonizarea cu restul Europei), ci trebuie să-și propună mai mult, urmărind astfel asigurarea unei agriculturi mai inovative, competitive și bazate pe cunoaștere.

Acest aspect a determinat denumirea acestei priorități, care, în mod voluntar, pune accentul mai mult pe atingerea țăntelor propuse la nivel european, decât pe nevoile de dezvoltare, așa cum sunt ele resimțite în prezent, în teritoriu.

Pentru a veni în sprijinul dezvoltării agriculturii pentru viitoarea perioadă de programare, această prioritate este ea însăși o mică strategie, bazată pe 6 acțiuni, a căror listă se regăsește în tabelul de mai jos:

Nr. crt	Acțiunea
1.1	Sprrijinirea asociațiilor, parteneriatelor și a economiei în serie, determinând astfel dinamizarea agenților economici din sectorul agricol
1.2	Sprrijinirea modernizării fermelor prin mecanizare și tehnologizare
1.3	Inițiative pentru sprrijinirea investițiilor private, cu caracter înalt-inovativ, și a transferului de know-how în agricultură
1.4	Sprrijinirea și promovarea agriculturii bio
1.5	Sprrijinirea pregătirii profesionale a fermierilor, managerilor și lucrătorilor în domeniul agricol
1.6	Sprrijinirea firmelor agricole, prin intermediul unor servicii de consultanță care să pună accentul pe un management eficient și inovativ al fermelor

În timp ce anumite măsuri pot fi considerate în mod direct ca o măsură de intervenție, altele au un scop mai larg și sunt potrivite pentru a fi defalcate, în cadrul fazei operaționale, în intervenții detaliate, diferite.

Acest set de acțiuni sunt destinate fermelor și companiilor, prin intermediul unui set de politici care își propun să stimuleze schimbarea în cadrul structurii firmelor și/sau în cadrul comportamentului acestora și condițiile instituționale necesare, astfel încât să le fie sprijinită creșterea și competitivitatea.

Acțiunea 1.1 „Sprrijinirea asociațiilor, parteneriatelor și a economiei în serie, determinând astfel dinamizarea agenților economici din sectorul agricol” își propune soluționarea uneia dintre cele mai importante probleme ale agriculturii la nivel național și regional: scara de producție mică, limitată, pentru fiecare producător agricol și nevoia de a se

asocia astfel, de a crea parteneriate, structuri asociative, astfel încât să determine apariția unei producții agricole mai mari, specifice economiei în serie, necesară pentru a face față competitivității de pe piața agricolă. Intervenția în agricultură se poate face prin intermediul subvențiilor, plăților la hectar, în baza celor prevăzute în Schemele Europene de Intervenție (ex. Art. 28 din cadrul Propunerii de Regulament pentru FEADR).

Acțiunea 1.2 „Sprijinirea modernizării fermelor prin mecanizare și tehnologizare” se focalizează pe sprijinirea investițiilor în cadrul firmelor, astfel încât să le fie stimulată dezvoltarea tehnologiei, mecanizarea și asigurarea de standarde tehnologice unitare, având ca obiectiv principal alinierea operatorilor din regiune la standardele tehnologice europene în agricultură.

Acțiunea 1.3 „Inițiative pentru sprijinirea investițiilor private, cu caracter înalt-inovativ, și a transferului de know-how în agricultură” face un pas în față: scopul acesteia este acela de a stimula proiectele care vizează cercetarea și dezvoltarea, prin implicarea fermelor-companii private (laolaltă cu centrele de cercetare, universități, etc.), precum și investițiile cu caracter înalt inovativ, efectuate de către companii.

Acțiunea 1.4 „Sprijinirea și promovarea agriculturii bio”, în mod similar cu acțiunea 1.3, vizează o politică corelată în totalitate cu prioritățile europene, dar spre deosebire de 1.3, a fost caracterizată de către actorii cheie la nivel regional, ca o oportunitate importantă, „cheia” pentru dezvoltarea sectorului agricol. Potențialul natural pentru dezvoltarea agriculturii bio este imens, iar cererea de pe piața globală este în creștere. Acesta este și unul dintre motivele pentru care s-a optat spre catalogarea acestei politici ca fiind mai mult un instrument pentru creșterea competitivității agriculturii, decât o intervenție asupra mediului înconjurător. Pe cale de consecință, a devenit o acțiune cu rol cheie în cadrul priorității cu nr. 1.

Acțiunea 1.5 „Sprijinirea pregătirii profesionale a fermierilor, managerilor și lucrătorilor în domeniul agricol” reprezintă o intervenție de bază asupra nivelului de cunoaștere a resurselor umane implicate în cadrul sectorului agricol. Intervenția axată pe formare profesională nu ar trebui să se limiteze la a îmbunătăți gradul de calificare și aptitudinile tehnice ale lucrătorilor, ci ar trebui să se extindă asupra managerilor, asupra persoanelor fizice autorizate din domeniul agricol și ar trebui să se focalizeze foarte mult asupra conștientizării avantajelor și procedurilor specifice structurilor asociative și parteneriatelor din agricultură.

Acțiunea 1.6 „Sprijinirea firmelor agricole, prin intermediul unor servicii de consultanță care să pună accentul pe un management eficient și inovativ al fermelor” își propune să ofere fermierilor și companiilor servicii de consultanță adecvate în vederea îmbunătățirii gradului de competitivitate pe piață, nu numai din punct de vedere tehnic, dar și din punct de vedere al managementului, marketingului, contabilității și finanțelor.

Prioritatea nr. 2 „Diversificarea activităților economice în zonele rurale”

Complementară priorității nr. 1, prezenta prioritate reprezintă un set de politici destinate sprijinului dezvoltării activităților economice non-agricole în zonele rurale.

Nevoia pentru diversificarea activităților economice în zonele rurale a fost de mult timp conștientizată și în regiuni care sunt caracterizate de un nivel ridicat al productivității sectorului agricol. Caracterul sezonier, precum și dependența agriculturii față de fenomenele meteo naturale, condiționează zonele rurale la dezvoltarea unui set de alte activități economice, capabile să genereze locuri de muncă și venituri cetățenilor.

Conform documentelor de programare de la nivel european, diversificarea economiei nu ar trebui să pună în pericol pământul/solul, ca factor al belșugului pe termen lung, nu ar trebui să determine abandonarea exploatarei pământului, nu ar trebui să-l pună în pericol prin poluare sau prin folosirea în exces a resurselor neregenerabile, nu ar trebui să pericliteze ecosistemele, ci ar trebui să fie pliată în totalitate pe specificul, caracteristicile și nevoile teritoriului.

În baza acestei abordări, acțiunile prezentei priorități nu prevăd politici de sprijin pentru crearea de situri industriale mari, în zonele rurale, ci mai degrabă sprijin pentru activități cu impact moderat, caracterizate de interacțiunea „sustenabilă” cu mediul rural.

Nr.crt	Acțiune
2.1	Sprijinirea IMM-urilor din mediul rural care activează în sectoare de activitate sustenabile și inovative
2.2	Sprijinirea înființării de întreprinderi în domenii non-agricole (producție și servicii în sectoare sustenabile)
2.3	Susținerea formării profesionale, inclusiv în domeniul antreprenoriatului, în mediul rural
2.4	Sprijin pentru investiții în agroturism și turismul rural

Acțiunea 2.1 sprijină existența microîntreprinderilor care activează în mediul rural, în diverse sectoare de activitate non agricole. Sustenabilitatea și impactul social pozitiv al măsurilor de diversificare a activităților economice sunt mai bine gestionate dacă sunt direcționate, încă de la început, către întreprinderi mici și mijlocii.

Prin intermediul acțiunii 2.2 se urmărește acordarea unui sprijin, prin intermediul unei scheme de ajutor de stat, cu caracter simplu și primar, care poate fi acordată pentru înființarea unei firme, în orice domeniu non-agricol. De asemenea, sursele regenerabile de energie pot fi considerate ca fiind domenii interesante pentru diversificarea activității economice, cu condiția ca dezvoltarea acestora să nu dăuneze potențialului agricol al zonei.

Acțiunea 2.3 își propune să asigure creșterea competențelor profesionale, în diverse domenii, inclusiv cele referitoare la dezvoltarea spiritului antreprenorial al persoanelor care locuiesc în mediul rural. Dezvoltarea activităților non-agricole în mediul rural presupune crearea și dezvoltarea cunoștințelor antreprenoriale ale localnicilor, astfel încât aceștia să poată demara o idee de afacere și să o poată susține în perioada de operare a investiției. În prezent, programele de formare profesională, implicit cele de formare antreprenorială, sunt organizate în special în mediul urban. Organizarea bugetară a viitoarei perioade de programare trebuie să ia în considerare avantajele dezvoltării unui mediu de afaceri diversificat din punct de vedere al activităților economice desfășurate în mediul rural, precum și dezvoltarea cunoștințelor de management, planificare și organizare ale populației rezidente în mediul rural.

Acțiunea 2.4 se focalizează pe una dintre cele mai de succes arii de diversificare a activității economice, de la nivel European: agroturismul și turismul în zonele rurale. La fel ca și în celelalte regiuni ale țării, aceste activități reprezintă o direcție de dezvoltare încă nevalorificată la nivelul regiunii Sud Muntenia. Trendul la nivel european indică o reprofilare a cererii turistice, dinspre locații consacrate către zone ce pot oferi experiențe individuale unice. În acest sens se observă o creștere a activităților economice turistice din mediul rural, turiștii fiind dornici de a experimenta specificul locației vizitate, tradițiile și obiceiurile locului. Capacitatea relativ bună a regiunii de a oferi conexiuni cu rețelele de transport principal de la nivel European poate reprezenta un avantaj important, care se poate cuantifica în atragerea turiștilor, chiar și de la nivel internațional. O schemă de ajutor de stat compatibilă ar trebui să fie acordată pentru a sprijini demararea activităților turistice în zonele rurale, aceasta trebuind să fie caracterizată printr-o atenție sporită acordată proiectelor și agenților economici care garantează că structurile de afaceri susținute respectă în totalitate specificul arhitectural local.

Prioritatea nr. 3 „Asigurarea infrastructurii de bază în zonele rurale și în agricultură”

Această prioritate vizează deficiențele infrastructurii de bază în zonele rurale din regiune, conform elementelor prezentate în analiza SWOT, în timp ce infrastructura cu specific tehnic, legată de activitatea economică din agricultură, face obiectul priorității nr. 1.

Prioritatea nr. 3 vizează în special infrastructura de transport rutier, de căi ferate, naval și intermodal, dar și construcțiile civile, telecomunicațiile și internetul (rețelele broadband), precum și infrastructura specifică agriculturii, infrastructura socială, de sănătate și de învățământ.

Lista acțiunilor prevăzute în cadrul priorității este descrisă mai jos:

Nr.crt	Acțiune
3.1	Modernizarea și îmbunătățirea eficienței și siguranței infrastructurii de transport
3.2	Modernizarea infrastructurii de căi ferate
3.3	Îmbunătățirea sistemului de transport naval, atât pentru asigurarea interconectării la nivel local, cât și pentru a asigura legătura cu rețelele internaționale de transport
3.4	Dezvoltarea infrastructurii pentru transport intermodal (feroviar-rutier-naval)
3.5	Dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare și a serviciilor de utilitate publică
3.6	Dezvoltarea infrastructurii TIC
3.7	Dezvoltarea infrastructurii specifice agriculturii
3.8	Dezvoltarea infrastructurii de sănătate, socială și de învățământ

Acțiunea 3.1 și acțiunea 3.2 abordează infrastructura rutieră respectiv cea feroviară, în scopul modernizării acestora. Rețelele rutiere și de cale ferată care există în regiune au o extindere acceptabilă, în comparație cu restul țării. Investiții importante sunt oricum necesare pentru a le moderniza, a îmbunătăți eficiența și eficacitatea lor, precum și pentru creșterea siguranței utilizatorilor. În ceea ce privește drumurile, o anumită intervenție ar trebui să fie dedicată drumurilor rurale care asigura accesul către exploatațile agricole, pentru a îmbunătăți capacitatea lor de a suporta un trafic mai modern și tehnologizat specific agriculturii.

Acțiunea 3.3. vizează crearea unui sistem eficient de transport naval, care, pornind de la activele naturale disponibile în regiune, ar putea garanta un mijloc de transport mai ieftin și mai ecologic, în special pentru bunuri, pentru a conecta zonele rurale, prin intermediul Dunării, cu restul lumii. Ar trebui prevăzute inițiative de infrastructură, cum ar fi restaurarea/crearea de

docuri echipate, precum și instrumente de planificare pentru a organiza o navigare mai intensă și de mare tonaj, eventual împreună cu stimulente pentru companiile care utilizează sistemul de transport pe apă în loc de cel rutier.

Acțiunea 3.4 sprijină crearea de platforme intermodale moderne care leagă cele 3 sisteme de transport (rutier, feroviar, naval), astfel încât să garanteze un sistem de transport integrat eficient pentru produsele din zona rurală a regiunii. Această acțiune ar trebui să fie planificată și executată în legătură strictă cu acțiunile ce vizează infrastructura priorității curente, pentru a asigura astfel o consistență logistică strategică între infrastructurile de stocare și soluțiile de transport intermodal.

Acțiunea 3.5 își propune să umple „golul” din zonele rurale cu privire la rețelele de servicii publice, cum ar fi sistemul de transport al apei potabile, de canalizare, de transport al gazelor ș.a.m.d. În ciuda impactului indiscutabil asupra mediului, considerăm că această acțiune este de importanță crucială pentru dezvoltarea generală a regiunii, din acest motiv a fost introdusă în prioritatea curentă și nu în prioritatea nr. 5, aceasta din urmă integrând numai acțiuni ce vizează infrastructurile de gestionare a deșeurilor. În conformitate cu strategiile și prioritățile UE, zonele rurale nu ar trebui să fie excluse de la accesul la internetul de mare viteză, element de bază al dezvoltării lor în domeniul TIC.

Acțiunea 3.6 vizează acoperirea satelor cu infrastructura de bandă largă, astfel încât să fie facilitată, de asemenea, implementarea politicilor de diversificare menționate în prioritatea nr. 2.

Acțiunea 3.7 își propune crearea unui cadru adecvat prin prisma accesibilității și infrastructurii specifice, care să asigure dezvoltarea sustenabilă a agriculturii. În cadrul acestei măsuri pot fi incluse o serie de acțiuni printre care: sprijinirea dezvoltării și modernizării unităților de prelucrare și depozitare a produselor agricole și piscicole - vizează lipsa unei structuri individuale sau colective destinate fermierilor pentru a-și depozita și exploata producția; sprijinirea creării și tehnologizării sistemelor de irigații - modernizarea și extinderea sistemului de irigații; crearea unui burse agricole regionale și/sau județene; finalizarea cadastrului la nivelul exploatațiilor agricole, etc.

Acțiunea 3.8 vizează sprijinirea investițiilor necesare pentru îmbunătățirea infrastructurii de sănătate, sociale și de învățământ prin modernizarea și retehnologizarea structurilor existente precum și prin construirea de noi structuri, dacă se consideră oportun acest aspect (în

special în ceea ce privește infrastructura de sănătate și cea socială). Astfel se va asigura, cel puțin la nivel de comună, un grad de accesibilitate adecvat al locuitorilor la aceste servicii care, în principiu, reprezintă standarde minime ce trebuie asigurate pentru rezidenții mediului rural.

Prioritate nr. 4 „Îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale”

Strategiile de dezvoltare a unui teritoriu ar trebui să țină cont întotdeauna de cetățeni și de condițiile lor de viață. Cetățenii reprezintă grupul țintă al măsurilor de dezvoltare și de aceea, aceste măsuri ar trebui să aducă o îmbunătățire percepută de locuitori în viața lor de zi cu zi. Mai mult decât atât, nicio politică de dezvoltare nu ar fi posibilă fără disponibilitatea cetățenilor de a rămâne și de a contribui la viitorul teritoriului în care trăiesc, prin dorința de a munci și a dezvolta afaceri în zonă.

Zonele rurale din regiune sunt caracterizate de o rată a emigrării considerabilă, care ar trebui redusă prin intermediul strategiei, nu doar prin oferirea de oportunități noi și îmbunătățite de încadrare în muncă și de dezvoltare a afacerilor, dar și prin îmbunătățirea condițiilor de viață în aceste zone.

Prezenta prioritate acoperă această sarcină, prin următoarele acțiuni:

Nr.crt.	Acțiune
4.1	Îmbunătățirea gradului de acoperire locală privind serviciile sociale și de sănătate, inclusiv prin sprijin pentru dezvoltarea antreprenoriatului social
4.2	Reabilitarea, consolidarea și înființarea structurilor culturale, precum și organizarea de manifestări culturale
4.3	Stimularea inițiativelor pentru promovarea, protejarea și conservarea patrimoniului cultural și istoric
4.4	Sprijin pentru răspândirea conectării în bandă largă și a utilizării TIC în zonele rurale
4.5	Îmbunătățirea calității și diseminarea administrației publice din zonele rurale și prin măsuri de e-guvernare
4.6	Sprijinirea dezvoltării sectorului serviciilor din mediul rural

Acțiunea 4.1 este corelată cu o nevoie puternică, emergentă la nivel teritorial, în ceea ce privește gradul redus de acoperire a zonelor rurale cu servicii sociale și de sănătate. Serviciile publice ar putea fi sprijinite pentru asigurarea unei acoperiri cât mai extinse la nivel teritorial, ca urmare a unor soluții inovative, adoptate deja în statele membre (soluțiile e-sănătate). Mai mult decât atât, serviciile sociale private pot fi sprijinite puternic prin acțiuni ce stimulează întreprinderile sociale. Acesta este considerat, în prezent, ca fiind unul din cele mai interesante domenii pentru diversificarea economiei în zonele rurale, fiind în măsură să garanteze noi locuri de muncă și, în același timp, să acopere o nevoie generală a populației. Fondurile publice ar putea sprijini fie oferta, prin stimularea apariției și dezvoltării întreprinderilor sociale, fie cererea, prin acoperirea parțială a prețurilor serviciilor pentru cetățeni.

Acțiunea 4.2 are scopul de a consolida simțul apartenenței la comunitate, al cetățeniei și de apartenență a cetățenilor din mediu rural la teritoriul în care locuiesc, oferindu-le oportunitatea de a avea acces la activități culturale și de petrecere a timpului liber de calitate.

Teatrul, cinematograful, expozițiile, nu sunt doar simple ocazii de distracție, ci pot constitui o bază solidă pentru a menține un simț al comunității, determinând oamenii să rămână și să contribuie la dezvoltarea teritoriului în care trăiesc.

Mai mult, acțiunea 4.3 extinde această politică la nivelul moștenirii istorice și culturale locale, prin activarea intervențiilor pentru restructurarea și valorificarea clădirilor, monumentelor, etc. Dincolo de faptul că poate fi un posibil motor de dezvoltare a turismului local, importanța acestor inițiative pentru sentimentul de apartenență a cetățenilor este de la sine înțeleasă.

Acțiunea 4.4. are scopul de a încuraja și sprijini utilizarea TIC de către persoanele din mediul rural. În timp ce acțiunea 3.6 urmărește dotarea cu infrastructură adecvată, prezenta acțiune urmărește să sprijine cetățenii pentru conectarea la internet în bandă largă, contribuind la costurile de conectare, furnizând sesiuni de instruire de bază în TIC și creând zone publice de acces gratuit la internet în sate.

Acțiunea 4.5 este dedicată serviciilor administrației publice locale, precum și necesității de a garanta cetățenilor din zonele rurale același nivel de servicii ca cel oferit cetățenilor din mediul urban. În afară de serviciile de sănătate și sociale, care fac obiectul acțiunii 4.1, această acțiune sprijină diseminarea de servicii la nivelul teritoriului, în special prin crearea de soluții de e-guvernare și prin campanii de formare și informare necesare, aferente acestora.

În cele din urmă, acțiunea 4.6 sprijină dezvoltarea echilibrată de servicii comerciale și profesionale în zonele rurale, astfel încât să garanteze cetățenilor posibilitatea de a le accesa în mod echitabil. Banii publici ar trebui să stimuleze deschiderea de servicii profesionale în sate și în situațiile cele mai dezavantajate, de asemenea deschiderea sau menținerea de mici activități comerciale, care garantează locuitorilor un acces facil la produse de primă necesitate.

Prioritatea nr.5 „Dezvoltare durabilă, protecția mediului și biodiversitate”

În zonele rurale, nu poate exista dezvoltare dacă nu este durabilă din punct de vedere ecologic. Conservarea resurselor naturale înseamnă conservarea resurselor economice. În strategia actuală, caracterul sustenabil al dezvoltării este evidențiat în toate prioritățile: oricare ar fi acțiunea planificată, atenția la sustenabilitatea ei este de mare importanță (a se vedea ca exemplu acțiunile de diversificare aferente priorității 2). Unele intervenții specifice pentru sustenabilitatea mediului sunt oricum necesare, atât cele referitoare la strategiile economice

ale întreprinderilor din mediul rural cât și cele de protecție a mediului în zonele rurale, în general. Acțiunile ce urmează a fi desfășurate sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Nr. crt.	Acțiune
5.1	Sprijin pentru micro-investiții în soluții de energie regenerabilă în ferme și sate
5.2	Furnizarea de servicii de consultanță fermierilor cu privire la impactul asupra mediului al activităților și al proceselor de producție
5.3	Sprijin pentru adoptarea și punerea în aplicare a planurilor de gestionare a deșeurilor în zonele rurale
5.4	Sprijinirea planurilor de prevenire a riscurilor de mediu și a intervențiilor menite a preveni riscurile legate de evenimente naturale

Acțiunea 5.1 este legată de furnizarea de energie pentru ferme și pentru utilizatori civili din sate. În mod prioritar agricultorul singur sau cetățenii, precum și întreaga comunitate sau grupuri de fermieri/cetățeni, ar trebui să fie sprijiniți să investească în structuri mici de energie regenerabilă, cum ar fi de exemplu morile de vânt mici, centrale de panouri solare, etc. Atenția ar trebui să fie pusă în limitarea amplitudinii acestei intervenții în ferme, care ar trebui să fie văzută ca funcțională pentru activitatea agricolă și nu ca o afacere alternativă care să pună în pericol utilizarea adecvată a terenului.

Acțiunea 5.2 este proiectată să îmbunătățească comportamentul față de mediu al fermelor și al altor companii care operează în sectorul agricol. Prin furnizarea de servicii specializate de consultanță, fermele și companiile ar trebui să dețină un grad de conștientizare crescut cu privire la diverse aspecte legate de mediu generate de activitatea proprie, precum și la oportunități de afaceri ce cuprind o abordare a producției constructivă și durabilă.

Acțiunea 5.3 are ca obiectiv gestionarea deșeurilor în zonele rurale. Obiectivul este o acoperire 100% a teritoriului cu planurile de gestionare a deșeurilor pentru a garanta o colectare

completă a deșeurilor și pentru a reduce rata de abandonare a deșeurilor. Colectarea diferențiată a deșeurilor ar trebui să fie îmbunătățită, de asemenea, prin măsuri de informare și de promovare.

În cele din urmă, acțiunea 5.4 este dedicată riscurilor de mediu, prevenirii și combaterii lor. Acțiunea ar trebui să sprijine elaborarea/actualizarea planurilor de prevenire a riscurilor de inundații și scufundare, precum și investițiile pentru protejarea zonelor de aceste riscuri.

Idei de proiecte:

Principalele idei de proiecte colectate la nivelul regiunii Sud Muntenia pentru dezvoltarea mediului rural și a agriculturii în perioada 2014 - 2020 pot fi consultate prin fișele regăsite în Anexa 2 la studiu. Corespondența ideilor identificate cu setul de priorități și măsuri propuse și scenarii de dezvoltare este prezentată în tabelele următoare:

Nr. crt.	Titlu proiect	Prioritate	Măsură
1	Dezvoltarea de parteneriate în cadrul unei agriculturi dinamice Locația de implementare: Comuna Cuza Vodă, Județul Călărași	1. Competitivitate și inovare în cadrul sectorului agricol	1.1 Sprijinirea asociațiilor, parteneriatelor și a economiei în serie, determinând astfel dinamizarea agenților economici din sectorul agricol
2	Retehnologizarea fermelor agricole Locația de implementare: Comuna Sfântu Gheorghe, Județul Ialomița	1. Competitivitate și inovare în cadrul sectorului agricol	1.2 Sprijinirea modernizării fermelor prin mecanizare și tehnologizare
3	Inovare prin seminarii de transfer know-how privind utilizarea energiilor neconvenționale	1. Competitivitate și inovare în cadrul sectorului agricol	1.3 Inițiative pentru sprijinirea investițiilor private, cu caracter înalt-

Nr. crt.	Titlu proiect	Prioritate	Măsură
	pentru producerea de produse biologice în sere Locația de implementare: Comuna Isvoarele, Județul Giurgiu		inovativ și a transferului de know-how în agricultură
4	Înființarea unei exploatații agricole în vederea practicării și promovării agriculturii bio (ecologice) Locația de implementare: Comuna Ștefan cel Mare, Județul Călărași	1. Competitivitate și inovare în cadrul sectorului agricol	1.4. Sprijinirea și promovarea agriculturii bio
5	Sprijinirea pregătirii profesionale prin oferirea de cursuri de formare profesională și consiliere Locația de implementare: Comuna Bărbulești, Județul Ialomița	1. Competitivitate și inovare în cadrul sectorului agricol	1.5 Sprijinirea pregătirii profesionale a fermierilor, managerilor și lucrătorilor în domeniul agricol
6	Prestarea de servicii de consultanță privind tehnici de management și leadership în vederea creșterii eficienței activității fermelor Locația de implementare: Comuna Drăgănești, Județul Prahova	1. Competitivitate și inovare în cadrul sectorului agricol	1.6 Sprijinirea firmelor agricole, prin intermediul unor servicii de consultanță care să pună accentul pe un management eficient și inovativ al fermelor
7	Încurajarea utilizării resurselor de energie verde prin crearea	2. Diversificarea activităților	2.1 Sprijinirea IMM-urilor din mediul rural care

Nr. crt.	Titlu proiect	Prioritate	Măsură
	unui parc de panouri fotovoltaice Locația de implementare: Comuna Leordeni, Județul Argeș	economice în cadrul zonelor rurale	activează în sectoare de activitate sustenabile și inovative
8	Construire fabrică - Înființarea și dezvoltarea unei noi capacități de producție în domeniul subansamblelor și componentelor auto Locația de implementare: Comuna Morteni, Județul Dâmbovița	2. Diversificarea activităților economice în cadrul zonelor rurale	2.2 Sprijinirea înființării de întreprinderi în domenii non-agricole (producție și servicii în sectoare sustenabile)
9	Susținerea pregătirii profesionale a persoanelor inactive din mediul rural prin cursuri de antreprenoriat și consiliere, consultanță, asistență Locația de implementare: Comuna Izvoarele, Județul Teleorman	2. Diversificarea activităților economice în cadrul zonelor rurale	2.3 Susținerea formării profesionale, inclusiv în domeniul antreprenoriatului, în mediul rural
10	Construire pensiune turistică Locația de implementare: Comuna Valea Călugărească, Județul Prahova	2. Diversificarea activităților economice în cadrul zonelor rurale	2.4 Sprijin pentru investiții în agroturism și turismul rural
11	Modernizarea și reabilitarea infrastructurii de transport Locațiile de implementare: Comune din nordul județelor	3. Asigurarea infrastructurii de bază în zonele rurale	3.1 Modernizarea și îmbunătățirea eficienței și siguranței infrastructurii de transport

Nr. crt.	Titlu proiect	Prioritate	Măsură
	Argeș, Dâmbovița și Prahova		
12	Modernizarea infrastructurii de căi ferate pe ruta București - Pitești și București - Târgoviște Locațiile de implementare: Județele Argeș, Dâmbovița și Ilfov tronsoanele de cale ferată București - Pitești și București - Târgoviște	3. Asigurarea infrastructurii de bază în zonele rurale	3.2 Modernizarea infrastructurii de căi ferate
13	Achiziționarea unei macarale mobile de capacitate 64 tone pentru manipularea mărfurilor de pe nave în Portul Călărași Locația de implementare: Portul Călărași, Județul Călărași	3. Asigurarea infrastructurii de bază în zonele rurale	3.3 Îmbunătățirea sistemului de transport naval, atât pentru asigurarea interconectării la nivel local, cât și pentru a asigura legătura cu rețelele internaționale de transport
14	Eficientizarea transportului intermodal prin electrificarea și construirea liniei de cale ferată dublă pe ruta Giurgiu - București Locațiile de implementare: Județele Giurgiu și Ilfov, pe tronsonul de cale ferată București - Giurgiu	3. Asigurarea infrastructurii de bază în zonele rurale	3.4 Dezvoltarea infrastructurii pentru transport intermodal (feroviar- rutier-naval)
15	Rețele de alimentare cu apă și canalizare Locația de implementare:	3. Asigurarea infrastructurii de bază în zonele	3.5 Dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare și a serviciilor de

Nr. crt.	Titlu proiect	Prioritate	Măsură
	Comuna Scurtu Mare, Județul Teleorman	rurale	utilitate publică
16	Înființarea unui laborator de informatică în Școala cu clasele I-IV Sălătrucu de Sus Locația de implementare: Comuna Sălătrucu, Sat Sălătrucu de Sus, Județul Argeș	3. Asigurarea infrastructurii de bază în zonele rurale	3.6. Dezvoltarea infrastructurii TIC
17	Înființare unități de depozitare și prelucrare fructe de pădure Locațiile de implementare: Județul Prahova, Localitățile Cosminele, Gornet, Fulga, Podenii Noi și Tătaru	3. Asigurarea infrastructurii de bază în zonele rurale	3.7. Dezvoltarea infrastructurii specifice agriculturii
18	Înființare dispensar medical Locația de implementare: Comuna Ștefești, Județul Prahova	4. Îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale	4.1 Îmbunătățirea gradului de acoperire locală privind serviciile sociale și de sănătate, inclusiv prin sprijin pentru dezvoltarea antreprenoriatului social
19	Modernizare și dotare Cămin Cultural satul Rădești Locația de implementare: Sat Rădești, Comuna Stâlpeni, Județul Argeș	4. Îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale	4.2 Reabilitarea, consolidarea și înființarea structurilor culturale, precum și organizarea de manifestări culturale

Nr. crt.	Titlu proiect	Prioritate	Măsură
20	Restaurarea și consolidarea Bisericii din lemn „Nașterea Maicii Domnului” din comuna Vișina și promovarea acesteia ca obiectiv turistic de importanță culturală Locația de implementare: Comuna Vișina, Județul Dâmbovița	4. Îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale	4.3 Stimularea inițiativelor pentru promovarea, protejarea și conservarea patrimoniului cultural și istoric
21	Dezvoltarea infrastructurii TIC și de conectare la internet pentru școala generală din Comuna Ciomăgești Locația de implementare: Comune Ciomăgești, Județul Argeș	4. Îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale	4.4 Sprijin pentru răspândirea conectării în bandă largă și a utilizării TIC în zonele rurale
22	Implementare platformă pentru integrarea serviciilor de e-Guvernare în Comuna Bucov Locația de implementare: Comuna Bucov, Județul Prahova	4. Îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale	4.5 Îmbunătățirea calității și diseminarea administrației publice din zonele rurale, și prin măsuri de e-guvernare
23	Înființare centru de informare și promovare turistică Locația de implementare: Comuna Valea Mare Pravăț, Județul Argeș	4. Îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale	4.6 Sprijinirea dezvoltării sectorului serviciilor din mediul rural

Nr. crt.	Titlu proiect	Prioritate	Măsură
24	Construire panouri fotovoltaice pentru producerea energiei electrice prin conversia energiei solare Locația de implementare: Localitatea Crunți, Comuna Reviga, Județul Ialomița	5. Dezvoltare durabilă, protecția mediului și biodiversitate	5.1 Sprijin pentru micro-investiții în soluții de energie regenerabilă în ferme și sate
25	Consiliere și consultanță pentru fermele agricole din Comuna Nenciulești Locația de implementare: Comuna Nenciulești, Județul Teleorman	5. Dezvoltare durabilă, protecția mediului și biodiversitate	5.2 Furnizarea de servicii de consultanță fermierilor cu privire la impactul activităților și a proceselor de producție asupra mediului
26	Construirea rampelor de colectare selectivă a deșeurilor Locațiile de implementare: Comune din Județul Ialomița	5. Dezvoltare durabilă, protecția mediului și biodiversitate	5.3 Sprijin pentru adoptarea și punerea în aplicare a planurilor de gestionare a deșeurilor în zonele rurale
27	Construire dig pentru prevenirea inundațiilor Locația de implementare: Comuna Jegălia, Județul Călărași	5. Dezvoltare durabilă, protecția mediului și biodiversitate	5.4 Sprijinirea planurilor de prevenire a riscurilor de mediu și a intervențiilor menite a preveni riscurile legate de evenimente naturale

Scenariile de dezvoltare

987

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

Setul de priorități/acțiuni ilustrate mai sus reprezintă un set cuprinzător de politici care ar trebui puse în aplicare în măsura în care disponibilitatea surselor de finanțare este suficientă și coerentă. Ținta optimală a unei dezvoltări echilibrate, complete și durabile a zonelor rurale și agricole din regiune ar trebui să fie atinsă prin activarea întregului set. Oricum, având în vedere disponibilitatea limitată a resurselor publice și în orice caz necesitatea de a concentra resursele disponibile, este necesar să ne imaginăm scenarii alternative de punere în aplicare, în comparație cu cel optim.

Deși o serie de alte abordări ar fi putut fi utilizate pentru definirea scenariilor alternative, se impune necesitatea respectării scenariilor predefinite enunțate în cadrul Caietului de Sarcini (CDS). Pentru o abordare teoretică eficientă pentru exercițiul de construire a scenariilor alternative, următoarea metodologie, bazată pe cele 4 scenarii propuse în CDS, a fost folosită:

Scenariu	Definiție (din CDS)	Interpretare
Do Nothing	„Nicio măsură sau investiție din fonduri europene și naționale”	Nicio strategie în derulare, astfel nicio parte din Setul de priorități/acțiuni activate.
Do minimum	„Scenariul de Referință va lua în considerare, printre altele, proiectele aflate deja în implementare sau pentru care finanțarea este asigurată”	Din Setul de priorități/acțiuni, doar cele mai tradiționale sunt activate, în următoarele condiții: - au fost deja activate în perioada de programare anterioară; - acestea intră pe deplin într-o prioritate a noului regulament FEADR.
Do Something	Scenariul de „Dezvoltare bazată pe sustenabilitate economică” va lua în considerare, printre altele, proiectele necesare pentru	Din Setul de priorități/acțiuni, în afară de cele care vor fi activate în scenariul „do minimum”, toate acțiunile care se adresează performanței economice și

Scenariu	Definiție (din CDS)	Interpretare
	<i>eliminarea blocajelor, pentru creșterea performanțelor economice a domeniilor vizate de acest studiu, precum și a atractivității spațiului rural și agriculturii din regiunea Sud Muntenia</i>	competitivității agriculturii și zonelor rurale sunt activate.
Do something - policy	<i>Scenariul de „Dezvoltare bazată pe sustenabilitate economică și de mediu” se va baza pe politica de protecție a mediului și va lua în considerare, printre altele, proiectele necesare pentru eliminarea blocajelor, pentru creșterea performanțelor economice a domeniilor vizate de acest studiu, precum și a atractivității spațiului rural și agriculturii din regiunea Sud Muntenia</i>	Din Setul de priorități/acțiuni, în afară de cele care vor fi activate în scenariul „do something” și, de asemenea, acțiunile care se adresează protecției mediului și dezvoltării sociale durabile sunt activate. Prin urmare, întregul set de priorități/acțiuni este în vigoare.

Diferența dintre cele patru scenarii de dezvoltare este evidențiată prin exemplificarea setului de priorități/acțiuni activate prin implementarea fiecărui scenariu, prin prezentarea efectelor fiecărui scenariu asupra perspectivelor de dezvoltare a regiunii (mai exact asupra unei serii de fenomene legate de indicatorii de rezultat ai strategiei - a se vedea capitolul 10), precum și prin evidențierea proiectelor care pot fi cuprinse în cadrul fiecărui scenariu.

1. Scenariul de dezvoltare „Do nothing”

În scenariul „Do nothing” se presupune că nu există resurse publice disponibile. În consecință nicio prioritate a acțiunii din set nu poate fi activată. Punctele slabe evidențiate prin analiza SWOT nu vor fi rezolvate și se vor înrăutăți în cazul în care amenințările devin efective, deoarece nicio măsură de prevenire împotriva lor nu este activată.

Scenariul „Do nothing” arată că, dacă nu se vor implementa proiecte sau măsuri de creștere, dezvoltarea agriculturii și mediului rural vor rămâne la dinamica pieței spontane, fără a fi sprijinite să crească în contextul unei piețe globale aflate în proces de dezvoltare.

Din punct de vedere al efectelor aplicării acestui scenariu pentru viitoarea perioadă de programare 2014 - 2020, se poate imagina că neimplementarea unor măsuri de dezvoltare a agriculturii și a mediului rural va lăsa indicatorii de dezvoltare regională neschimbați la finalul acesteia. Mai mult decât atât, absența oricărei intervenții va conduce de asemenea la deteriorarea unora dintre indicatori, mai ales a acelor referitori la sectoarele/subiectele mai slabe ale economiei rurale sau la aspectele mai slab dezvoltate la nivelul mediului rural. Plecând de la presupunerea că regiunile/țările vecine vor efectua, în schimb, politici de dezvoltare, acest scenariu ar putea conduce la o situație în care, din cauza fluxurilor negative ale investițiilor private și emigrării populației, economia rurală a regiunii se va confrunta cu o scădere critică.

Setul de priorități/acțiuni activate prin implementarea scenariului

Scenariul de dezvoltare „Do nothing” nu implică nicio strategie în derulare, prin urmare, nicio parte din Setul de priorități/acțiuni nu este activată.

Efectele scenariului asupra fenomenelor legate de indicatorii de rezultat ai strategiei

Fenomenele considerate sunt afectate în mod diferit, în funcție de fiecare scenariu de dezvoltare. În acest context, se constată că scenariul „Do nothing” nu afectează niciunul dintre fenomenele propuse pentru monitorizarea gradului de atingere a rezultatelor.

Idei de proiecte corespunzătoare scenariului

Având în vedere că scenariul de dezvoltare „Do nothing” nu reușește să genereze nicio acțiune, niciuna dintre cele 27 de idei de proiecte propuse nu se încadrează în acest scenariu.

2. Scenariul de dezvoltare „Do minimum”

În scenariul „Do minimum” se presupune că resursele publice sunt disponibile într-o cantitate foarte limitată. În acest scenariu de dezvoltare, poate fi aleasă o abordare „defensivă” și conservativă și doar politicile mai tradiționale ar putea fi întreprinse. În acest scenariu, un anumit număr de acțiuni ale priorității 1, deja prezente în perioada de programare 2007 - 2013 sunt pur și simplu re finanțate, precum și acțiunile 2.2 - 2.5 și 3.4. Resursele sunt, prin urmare, concentrate pe câteva acțiuni, cu scopul fundamental de a contribui substanțial la reducerea decalajului de modernizare a sectorului agricol și a unei părți a decalajelor de infrastructură. Se poate astfel spori nivelul de modernizare a agriculturii, dar potențialul de inovare va fi păstrat neutilizat și lăsat la inițiativa întreprinderilor nesprijinite. În același mod, inițiativele pentru dezvoltarea sustenabilă a zonelor rurale, din punct de vedere social și al mediului, nu sunt susținute de acțiuni publice, din moment ce resursele limitate se concentrează pe o politică de dezvoltare principală, conservatoare și minimală.

Scenariul „Do minimum” are ca efect, prin implementarea proiectelor și măsurilor aferente, încercarea de a menține nivelul curent de servicii și accesibilitatea agriculturii și a mediului rural. Într-un astfel de scenariu, efectele așteptate la finalul perioadei viitoare de programare vor fi limitate la o măsură de protecție a nivelului actual de dezvoltare, încercând să evite pericolele absenței unor politici substanțiale de dezvoltare. Succesul unei astfel de abordări nu va fi în niciun caz garantat, în ipoteza în care alte regiuni/țări ar pune în practică politici publice mai agresive, cu riscul ca, la finalul perioadei, acest fapt să conducă la o pierdere de resurse și în alte teritorii.

Setul de priorități/acțiuni activate prin implementarea scenariului

Prioritate	Acțiuni
Prioritatea 1 „Competitivitate și inovare în cadrul sectorului agricol”	1.1 Sprijinirea asociațiilor, parteneriatelor și a economiei în serie, determinând astfel dinamizarea agenților economici din sectorul agricol
	1.4 Sprijinirea și promovarea agriculturii bio
Prioritatea 2 „Diversificarea activităților economice în cadrul zonelor rurale”	2.2 Sprijinirea înființării de întreprinderi în domenii non-agricole (producție și servicii în sectoare sustenabile)
	2.3 Susținerea formării profesionale, inclusiv în domeniul antreprenoriatului, în mediul rural
	2.4 Sprijin pentru investiții în agroturism și turismul rural
Prioritatea 3 „Asigurarea infrastructurii de bază în zonele rurale și în agricultură”	3.5 Dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare și a serviciilor de utilitate publică

Efectele scenariului asupra fenomenelor legate de indicatorii de rezultat ai strategiei

Scenariul „Do minimum” afectează un număr redus de indicatori de rezultat, ilustrați în tabelul următor:

Nr. crt.	Indicatori de rezultat influențați de aplicarea scenariului
1	Creșterea numărului de operatori economici implicați în asociațiile sprijinite în cadrul sectorului agricol
2	Creșterea numărului de evenimente organizate pentru promovarea producătorilor de produse bio
3	Creșterea procentuală a cifrei de afaceri a producătorilor de produse bio
4	Creșterea numărului de locuri de muncă ca urmare a investițiilor în domenii non-agricole
5	Creșterea numărului de persoane cu cunoștințe certificate în mediul rural, inclusiv în domeniul antreprenoriatului
6	Sporirea locurilor de cazare pentru turiști în structurile sprijinite pentru investiții în agroturism și turism rural
7	Creșterea numărului de gospodării deservite de infrastructura tehnico-edilitară și serviciile de utilitate publică

Ideii de proiecte corespunzătoare scenariului

Scenariul „Do minimum”, întrucât presupune întreprinderea de politici tradiționale, care se limitează la protecția mediului actual de dezvoltare, reușește să acopere un număr redus (de 6 proiecte) din totalul de 27 de proiecte propuse, acestea fiind în general axate pe modernizarea sectorului agricol și a infrastructurii de bază din mediul rural.

Nr. crt	Ideea de proiect	Valoarea totală estimată a proiectului
1	Dezvoltarea de parteneriate în cadrul unei agriculturi dinamice	450.000 lei
2	Înființarea unei exploatații agricole în vederea practicării și promovării agriculturii bio (ecologice)	450.000 lei
3	Construire fabrică - Înființarea și dezvoltarea unei noi capacități de producție în domeniul subansamblelor și componentelor auto	900.000 lei
4	Susținerea pregătirii profesionale a persoanelor inactive din mediul rural prin cursuri de antreprenariat și consiliere, consultanță, asistență	450.000 lei
5	Construire pensiune turistică	1.500.000 lei
6	Rețele de alimentare cu apă și canalizare	3.500.000 lei
Total estimat pentru scenariul de dezvoltare „Do minimum”		7.250.000 lei

3. Scenariul de dezvoltare „Do something”

În scenariul „Do something”, resursele disponibile sunt utilizate pentru a pune în aplicare cel puțin partea economică completă a strategiei de dezvoltare. Prioritățile 1, 2 și 3 sunt complet activate pentru a încuraja modernizarea agriculturii, dar și pentru inovarea acesteia și pentru a pune în aplicare toate politicile pentru o diversificare economică inteligentă. Acțiunea în domeniul infrastructurilor este, de asemenea, inclusă.

Numai acțiunile care vizează în mod strict aspectele sociale, culturale și de mediu ale dezvoltării, cu un impact indirect asupra economiei nu sunt incluse în acest scenariu, luând în

considerare faptul că resursele publice disponibile sunt, mai degrabă, prioritizate pentru o politică economică de dezvoltare organică și cuprinzătoare.

Prin aplicarea acestui scenariu, ne putem aștepta la efecte pozitive la finalul perioadei de programare asupra tuturor indicatorilor economici principali referitori la sectorul agricol și, la un nivel mai extins, la zonele rurale. Investițiile private vor fi asistate în mod adecvat și se vor afla în situația de a genera, până la finalul perioadei, un impact la nivelul de ocupare a forței de muncă locale și venituri. Pe de altă parte, absența intervențiilor referitoare la dezvoltarea socială, culturală și de mediu la nivelul zonelor rurale, va determina o anumită tendință spre o dezvoltare locală dezechilibrată, neînsoțită în mod adecvat de o creștere a calității vieții cetățenilor, care va rămâne probabil la stadiul actual de dezvoltare. Cu alte cuvinte, scenariul ne va dezvălui o abordare destul de veche a dezvoltării locale, diferită de indicațiile strategiei Europa 2020.

Consolidarea dinamicii economice înainte de concentrarea pe calitatea vieții ar putea fi oricum o alegere înțeleaptă, într-o abordare strategică pe o perioadă mai lungă, ceea ce ar lua în considerare o reechilibrare a politicilor cu privire la aspectele sociale și de mediu în perioada de programare 2021 - 2027.

Setul de priorități/acțiuni activate prin implementarea scenariului

Prioritate	Acțiuni
Prioritatea 1 „Competitivitate și inovare în cadrul sectorului agricol”	1.1 Sprijinirea asociațiilor, parteneriatelor și a economiei în serie, determinând astfel dinamizarea agenților economici din sectorul agricol
	1.2 Sprijinirea modernizării fermelor prin mecanizare și tehnologizare
	1.3 Inițiative pentru sprijinirea investițiilor private, cu caracter înalt-inovativ, și a transferului de know-how în agricultură

Prioritate	Acțiuni
	1.4 Sprijinirea și promovarea agriculturii bio
	1.5 Sprijinirea pregătirii profesionale a fermierilor, managerilor și lucrătorilor în domeniul agricol
	1.6 Sprijinirea firmelor agricole, prin intermediul unor servicii de consultanță care să pună accentul pe un management eficient și inovativ al fermelor
Prioritatea 2 „Diversificarea activităților economice în cadrul zonelor rurale”	2.1 Sprijinirea IMM-urilor din mediul rural care activează în sectoare de activitate sustenabile și inovative
	2.2 Sprijinirea înființării de întreprinderi în domenii non-agricole (producție și servicii în sectoare sustenabile)
	2.3 Susținerea formării profesionale, inclusiv în domeniul antreprenoriatului, în mediul rural
	2.4 Sprijin pentru investiții în agroturism și turismul rural
Prioritatea 3 „Asigurarea infrastructurii de bază în zonele rurale și în agricultură”	3.1 Modernizarea și îmbunătățirea eficienței și siguranței infrastructurii de transport
	3.2 Modernizarea infrastructurii de căi ferate
	3.3 Îmbunătățirea sistemului de transport naval, atât pentru asigurarea interconectării la nivel local, cât și pentru a asigura legătura cu

Prioritate	Acțiuni
	rețelele internaționale de transport
	3.4 Dezvoltarea infrastructurii pentru transport intermodal (feroviar- rutier-naval)
	3.5 Dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare și a serviciilor de utilitate publică
	3.6 Dezvoltarea infrastructurii TIC
	3.7 Dezvoltarea infrastructurii specifice agriculturii
	3.8 Dezvoltarea infrastructurii de sănătate, socială și de învățământ
Prioritatea 4 „Îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale”	4.1 Îmbunătățirea gradului de acoperire locală privind serviciile sociale și de sănătate, inclusiv prin sprijin pentru dezvoltarea antreprenoriatului social
	4.4 Sprijin pentru răspândirea conectării în bandă largă și a utilizării TIC în zonele rurale
	4.5 Îmbunătățirea calității și diseminarea administrației publice din zonele rurale și prin măsuri de e-guvernare
	4.6 Sprijinirea dezvoltării sectorului serviciilor din mediul rural

Efectele scenariului asupra fenomenelor legate de indicatorii de rezultat ai strategiei

Nr. crt	Indicatori de rezultat influențați de aplicarea scenariului
1	Creșterea numărului de operatori economici implicați în asociațiile sprijinite în cadrul sectorului agricol
2	Suplimentarea sumei totale a investițiilor utilizate pentru mecanizare și tehnologizare în cadrul sectorului agricol
3	Creșterea numărului locuri de muncă în sectorul agricol ca urmare a investițiilor în mecanizare și tehnologizare
4	Suplimentarea sumei totale a investițiilor în cercetare în cadrul firmelor sprijinite în domeniul agricol
5	Creșterea numărului de locuri de muncă în domeniul cercetării și dezvoltării în agricultură
6	Creșterea numărului de evenimente organizate pentru promovarea producătorilor de produse bio
7	Creșterea procentuală a cifrei de afaceri a producătorilor de produse bio
8	Creșterea numărului de persoane cu cunoștințe certificate în domeniul agricol
9	Creșterea numărului de firme agricole care au beneficiat de sprijin prin intermediul unor servicii de consultanță
10	Creșterea numărului de locuri de muncă în mediul rural, în sectoare de activitate sustenabile și inovative
11	Creșterea numărului de locuri de muncă în domenii non-agricole
12	Creșterea numărului de persoane cu cunoștințe certificate în mediul rural, inclusiv în

Nr. crt	Indicatori de rezultat influențați de aplicarea scenariului
	domeniul antreprenoriatului
13	Sporirea numărului de locuri de cazare pentru turiști în structurile sprijinite pentru investiții în agroturism și turism rural
14	Reducerea procentuală a timpului de transport pe segmentul modernizat în zonele rurale
15	Reducerea procentuală a timpului de transport pe segmentul modernizat de cale ferată
16	Suplimentarea cantității de mărfuri transportate prin intermediul sistemului naval
17	Creșterea numărului de tone de bunuri transportate pe ruta conexiunilor create (feroviar-rutier-naval)
18	Creșterea numărului de gospodării deservite de infrastructura tehnico-edilitară și serviciile de utilitate publică
19	Sporirea numărului de conexiuni specifice TIC existente în zonele rurale
20	Creșterea numărului de firme care au acces la infrastructura specifică agriculturii
21	Sporirea numărului de tone de bunuri care sunt depozitate sau procesate în zonele rurale
22	Creșterea suprafeței totale irigate pentru uz agricol în zonele rurale
23	Creșterea numărului de producători agricoli participanți la evenimente specifice domeniului agriculturii
24	Creșterea numărului de locuitori deserviți de structurile (de sănătate, sociale, de învățământ) modernizate / construite în zonele rurale

Nr. crt	Indicatori de rezultat influențați de aplicarea scenariului
25	Suplimentarea numărului de locuitori deserviți de serviciile sociale și de sănătate ca urmare a inițiativelor desfășurate în mediul rural
26	Sporirea numărului de comune și gospodării care beneficiază de acces la internet
27	Creșterea gradului de acoperire a populației cu servicii publice de bază în mediul rural
28	Creșterea numărului de locuri de muncă nou create în sectorul serviciilor din mediul rural
29	Creșterea valorii investițiilor realizate de operatori economici în mediul rural în sectorul serviciilor

După cum se poate observa, scenariul „Do something” afectează un număr relativ mare de indicatori, singurii neacoperiți de acest scenariu fiind:

- Creșterea numărului de inițiative culturale/Creșterea numărului de participanți la evenimentele organizate de structurile culturale sprijinite, în mediul rural;
- Sporirea numărului de vizitatori la siturile istorice sau la monumentele din zona rurală;
- Sporirea capacității instalate (KWh) pentru folosirea energiei regenerabile în ferme și sate;
- Creșterea numărului de firme pentru care s-a acordat consultanță/certificate cu privire la impactul activităților și a proceselor de producție asupra mediului;
- Creșterea numărului de comune/sate care intră sub acoperirea planurilor de gestionare a deșeurilor în zonele rurale;
- Creșterea numărului de comune/sate care intră sub acoperirea planurilor de prevenire a riscurilor de mediu și a intervențiilor menite a preveni riscurile legate de evenimente naturale.

1000

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

Ideii de proiecte corespunzătoare scenariului

Având în vedere că scenariul „Do something” nu vizează aspectele sociale, culturale și de mediu, acesta reușește să acopere doar un număr de 21 de proiecte, așa cum se poate observa prin consultarea tabelului de mai jos.

Nr. crt.	Ideea de proiect	Valoarea totală estimată a proiectului
1	Dezvoltarea de parteneriate în cadrul unei agriculturi dinamice	450.000 lei
2	Retehnologizarea fermelor agricole	315.000 lei
3	Inovare prin seminarii de transfer know-how privind utilizarea energiilor neconvenționale pentru producerea de produse biologice în sere	180.000 lei
4	Înființarea unei exploatații agricole în vederea practicării și promovării agriculturii bio (ecologice)	450.000 lei
5	Sprijinirea pregătirii profesionale prin oferirea de cursuri de formare profesională și consiliere	360.000 lei
6	Prestarea de servicii de consultanță privind tehnici de management și leadership în vederea creșterii eficienței activității fermelor	450.000 lei
7	Încurajarea utilizării resurselor de energie verde prin crearea unui parc de panouri fotovoltaice	1.125.000 lei
8	Construire fabrică - Înființarea și dezvoltarea unei noi capacități de producție în domeniul subansamblelor și componentelor auto	900.000 lei
9	Susținerea pregătirii profesionale a persoanelor inactive din	450.000 lei

1001

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

Nr. crt.	Ideea de proiect	Valoarea totală estimată a proiectului
	mediul rural prin cursuri de antreprenariat și consiliere, consultanță, asistență	
10	Construire pensiune turistică	1.500.000 lei
11	Modernizarea și reabilitarea infrastructurii de transport	15.000.000 lei
12	Modernizarea infrastructurii de căi ferate pe ruta București - Pitești și București - Târgoviște	40.000.000 lei
13	Achiziționarea unei macarale mobile de capacitate 64 tone pentru manipularea mărfurilor de pe nave în Portul Călărași	7.000.000 lei
14	Eficientizarea transportului intermodal prin electrificarea și construirea liniei de cale ferată dublă pe ruta Giurgiu - București	40.000.000 lei
15	Rețele de alimentare cu apă și canalizare	3.500.000 lei
16	Înființarea unui laborator de informatică în Școala cu clasele I-IV Sălătrucu de Sus	200.000 lei
17	Înființare unități de depozitare și prelucrare fructe de pădure	10.000.000 lei
18	Înființare dispensar medical	700.000 lei
19	Dezvoltarea infrastructurii TIC și de conectare la internet pentru Școala generală din comuna Ciomăgești, județul Argeș	100.000 lei
20	Implementare platformă pentru integrarea serviciilor de e-Guvernare în comuna Bucov, județul Prahova	200.000 lei
21	Înființare centru de informare și promovare turistică	500.000 lei

1002

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

Nr. crt.	Ideea de proiect	Valoarea totală estimată a proiectului
	Total estimat pentru scenariul de dezvoltare „Do something”	123.380.000 lei

4. Scenariul de dezvoltare „Do something policy”

În scenariul „Do something-policy”, există ipoteza unei cantități de resurse publice nelimitate - sau oricum foarte mare - care sunt disponibile. Astfel, setul optim de acțiuni este pe deplin pus în vigoare și strategia este activată complet pe toate planurile sale. Acest fapt presupune un plan cuprinzător al dezvoltării economice (incluzând investiții în agricultură, dar, de asemenea, și investiții pentru diversificare și pentru inovare economică în zonele rurale) în cadrul unei abordări mai complexe a dezvoltării durabile în care sunt acoperite chiar și aspectele sociale și cele legate de mediu.

Scenariul „Do something-policy” arată că, prin implementarea proiectelor și măsurilor aferente, zonele rurale din regiune vor cunoaște o dezvoltare complexă și susținută de acțiuni concrete și echilibrate. Acest scenariu presupune totodată planificarea și implementarea unor măsuri strategice suplimentare față de scenariul „Do something”, care permit dezvoltarea multicriterială a domeniului urmărit. Recomandarea principală este aceea de a implementa proiectele și măsurile aferente modernizării și inovării agriculturii într-un mod echilibrat, pentru a asigura creșterea nivelului de dezvoltare rurală și pentru atragerea unor perspective continue de dezvoltare pentru perioada de programare 2014 - 2020.

Cele mai importante efecte create de acest scenariu la nivelul regiunii Sud Muntenia se referă la crearea unui cadru de dezvoltare complex, care să susțină implementarea unor acțiuni și măsuri diverse și care să atragă, pe lângă dezvoltarea agriculturii, și dezvoltarea altor sectoare și domenii socio-economice. Prin aceste măsuri se poate implementa o strategie integrată de dezvoltare rurală la nivelul întregii regiuni Sud Muntenia, care să cuprindă acțiuni referitoare la dezvoltarea agriculturii, a mediului, a vieții sociale și culturale a cetățenilor, etc.

Setul de priorități/acțiuni activate prin implementarea scenariului

Prioritate	Acțiuni
Prioritatea 1 „Competitivitate și inovare în cadrul sectorului agricol”	1.1 Sprijinirea asociațiilor, parteneriatelor și a economiei în serie, determinând astfel dinamizarea agenților economici din sectorul agricol
	1.2 Sprijinirea modernizării fermelor prin mecanizare și tehnologizare
	1.3 Inițiative pentru sprijinirea investițiilor private, cu caracter înalt-inovativ, și a transferului de know-how în agricultură
	1.4 Sprijinirea și promovarea agriculturii bio
	1.5 Sprijinirea pregătirii profesionale a fermierilor, managerilor și lucrătorilor în domeniul agricol
	1.6 Sprijinirea firmelor agricole, prin intermediul unor servicii de consultanță care să pună accentul pe un management eficient și inovativ al fermelor
Prioritatea 2 „Diversificarea activităților economice în cadrul zonelor rurale”	2.1 Sprijinirea IMM-urilor din mediul rural care activează în sectoare de activitate sustenabile și inovative
	2.2 Sprijinirea înființării de întreprinderi în domenii non-agricole (producție și servicii în sectoare sustenabile)
	2.3 Susținerea formării profesionale, inclusiv în

1004

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

Prioritate	Acțiuni
	domeniul antreprenoriatului, în mediul rural
	2.4 Sprijin pentru investiții în agroturism și turismul rural
Prioritatea 3 „Asigurarea infrastructurii de bază în zonele rurale și în agricultură”	3.1 Modernizarea și îmbunătățirea eficienței și siguranței infrastructurii de transport
	3.2 Modernizarea infrastructurii de căi ferate
	3.3 Îmbunătățirea sistemului de transport naval, atât pentru asigurarea interconectării la nivel local, cât și pentru a asigura legătura cu rețelele internaționale de transport
	3.4 Dezvoltarea infrastructurii pentru transport intermodal (feroviar- rutier-naval)
	3.5 Dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare și a serviciilor de utilitate publică
	3.6 Dezvoltarea infrastructurii TIC
	3.7 Dezvoltarea infrastructurii specifice agriculturii
	3.8 Dezvoltarea infrastructurii de sănătate, socială și de învățământ
Prioritatea 4 „Îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale”	4.1 Îmbunătățirea gradului de acoperire locală privind serviciile sociale și de sănătate, inclusiv prin sprijin pentru dezvoltarea antreprenoriatului social

Prioritate	Acțiuni
	4.2 Reabilitarea, consolidarea și înființarea structurilor culturale, precum și organizarea de manifestări culturale
	4.3 Stimularea inițiativelor pentru promovarea, protejarea și conservarea patrimoniului cultural și istoric
	4.4 Sprijin pentru răspândirea conectării în bandă largă și a utilizării TIC în zonele rurale
	4.5 Îmbunătățirea calității și diseminarea administrației publice din zonele rurale și prin măsuri de e-guvernare
	4.6 Sprijinirea dezvoltării sectorului serviciilor din mediul rural
Prioritatea 5 „Dezvoltare durabilă, protecția mediului și biodiversitate”	5.1 Sprijin pentru micro-investiții în soluții de energie regenerabilă în ferme și sate
	5.2 Furnizarea de servicii de consultanță fermierilor cu privire la impactul activităților și a proceselor de producție asupra mediului
	5.3 Sprijin pentru adoptarea și punerea în aplicare a planurilor de gestionare a deșeurilor în zonele rurale
	5.4 Sprijinirea planurilor de prevenire a riscurilor de mediu și a intervențiilor menite a preveni riscurile legate de evenimente naturale

Efectele scenariului asupra fenomenelor legate de indicatorii de rezultat ai strategiei

Scenariul „Do something - policy” afectează toți indicatorii propuși pentru acțiunile din cadrul celor 5 priorități de dezvoltare (1. Competitivitate și inovare în cadrul sectorului agricol; 2. Diversificarea activităților economice în cadrul zonelor rurale; 3. Asigurarea infrastructurii de bază în zonele rurale și în agricultură; 4. Îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale; 5. Dezvoltarea durabilă, protecția mediului și biodiversitate).

Nr. crt	Indicatori de rezultat influențați de aplicarea scenariului
1	Creșterea numărului de operatori economici implicați în asociațiile sprijinite în cadrul sectorului agricol
2	Suplimentarea sumei totale a investițiilor utilizate pentru mecanizare și tehnologizare în cadrul sectorului agricol
3	Creșterea numărului locuri de muncă în sectorul agricol ca urmare a investițiilor în mecanizare și tehnologizare
4	Suplimentarea sumei totale a investițiilor în cercetare în cadrul firmelor sprijinite în domeniul agricol
5	Creșterea numărului de locuri de muncă în domeniul cercetării și dezvoltării în agricultură
6	Creșterea numărului de evenimente organizate pentru promovarea producătorilor de produse bio
7	Creșterea procentuală a cifrei de afaceri a producătorilor de produse bio
8	Creșterea numărului de persoane cu cunoștințe certificate în domeniul agricol
9	Creșterea numărului de firme agricole care au beneficiat de sprijin prin intermediul unor servicii de consultanță

Nr. crt	Indicatori de rezultat influențați de aplicarea scenariului
10	Creșterea numărului de locuri de muncă în mediul rural, în sectoare de activitate sustenabile și inovative
11	Creșterea numărului de locuri de muncă în domenii non-agricole
12	Creșterea numărului de persoane cu cunoștințe certificate în mediul rural, inclusiv în domeniul antreprenoriatului
13	Sporirea numărului de locuri de cazare pentru turiști în structurile sprijinite pentru investiții în agroturism și turism rural
14	Reducerea procentuală a timpului de transport pe segmentul modernizat în zonele rurale
15	Reducerea procentuală a timpului de transport pe segmentul modernizat de cale ferată
16	Suplimentarea cantității de mărfuri transportate prin intermediul sistemului naval
17	Creșterea numărului de tone de bunuri transportate pe ruta conexiunilor create (feroviar-rutier-naval)
18	Creșterea numărului de gospodării deservite de infrastructura tehnico-edilărită și serviciile de utilitate publică
19	Sporirea numărului de conexiuni specifice TIC existente în zonele rurale
20	Creșterea numărului de firme care au acces la infrastructura specifică agriculturii
21	Sporirea numărului de tone de bunuri care sunt depozitate sau procesate în zonele rurale
22	Creșterea suprafeței totale irigate pentru uz agricol în zonele rurale

Nr. crt	Indicatori de rezultat influențați de aplicarea scenariului
23	Creșterea numărului de producători agricoli participanți la evenimente specifice domeniului agriculturii
24	Creșterea numărului de locuitori deserviți de structurile (de sănătate, sociale, de învățământ) modernizate / construite în zonele rurale
25	Suplimentarea numărului de locuitori deserviți de serviciile sociale și de sănătate ca urmare a inițiativelor desfășurate în mediul rural
26	Creșterea numărului de inițiative culturale/Creșterea numărului de participanți la evenimentele organizate de structurile culturale sprijinite, în mediul rural
27	Sporirea numărului de vizitatori la siturile istorice sau la monumentele din zona rurală
28	Sporirea numărului de comune și gospodării care beneficiază de acces la internet
29	Creșterea gradului de acoperire a populației cu servicii publice de bază în mediul rural
30	Creșterea numărului de locuri de muncă nou create în sectorul serviciilor din mediul rural
31	Creșterea valorii investițiilor realizate de operatori economici în mediul rural în sectorul serviciilor
32	Sporirea capacității instalate (KWh) pentru folosirea energiei regenerabile în ferme și sate
33	Creșterea numărului de firme pentru care s-a acordat consultanță/certificate cu privire la impactul activităților și a proceselor de producție asupra mediului
34	Creșterea numărului de comune/sate care intră sub acoperirea planurilor de gestionare a deșeurilor în zonele rurale
35	Creșterea numărului de comune/sate care intră sub acoperirea planurilor de prevenire

1009

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

Nr. crt	Indicatori de rezultat influențați de aplicarea scenariului
	a riscurilor de mediu și a intervențiilor menite a preveni riscurile legate de evenimente naturale

Idei de proiecte corespunzătoare scenariului

Scenariul „Do something policy” este singurul scenariu care acoperă toate cele 27 de proiecte propuse, întrucât urmărește implementarea unor acțiuni și măsuri care să contribuie la dezvoltarea unor sectoare economice diverse.

Nr. crt.	Ideea de proiect	Valoarea totală estimată a proiectului
1	Dezvoltarea de parteneriate în cadrul unei agriculturi dinamice	450.000 lei
2	Retehnologizarea fermelor agricole	315.000 lei
3	Inovare prin seminarii de transfer know-how privind utilizarea energiilor neconvenționale pentru producerea de produse biologice în serie	180.000 lei
4	Înființarea unei exploatații agricole în vederea practicării și promovării agriculturii bio (ecologice)	450.000 lei
5	Sprijinirea pregătirii profesionale prin oferirea de cursuri de formare profesională și consiliere	360.000 lei
6	Prestarea de servicii de consultanță privind tehnici de management și leadership în vederea creșterii eficienței activității fermelor	450.000 lei
7	Încurajarea utilizării resurselor de energie verde prin crearea	1.125.000 lei

1010

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

Nr. crt.	Ideea de proiect	Valoarea totală estimată a proiectului
	unui parc de panouri fotovoltaice	
8	Construire fabrică - Înființarea și dezvoltarea unei noi capacități de producție în domeniul subansamblelor și componentelor auto	900.000 lei
9	Suținerea pregătirii profesionale a persoanelor inactive din mediul rural prin cursuri de antreprenoriat și consiliere, consultanță, asistență	450.000 lei
10	Construire pensiune turistică	1.500.000 lei
11	Modernizarea și reabilitarea infrastructurii de transport	15.000.000 lei
12	Modernizarea infrastructurii de căi ferate pe ruta București - Pitești și București - Târgoviște	40.000.000 lei
13	Achiziționarea unei macarale mobile de capacitate 64 tone pentru manipularea mărfurilor de pe nave în Portul Călărași	7.000.000 lei
14	Eficientizarea transportului intermodal prin electrificarea și construirea liniei de cale ferată dublă pe ruta Giurgiu - București	40.000.000 lei
15	Rețele de alimentare cu apă și canalizare	3.500.000 lei
16	Înființarea unui laborator de informatică în Școala cu clasele I-IV Sălătrucu de Sus	200.000 lei
17	Înființare unități de depozitare și prelucrare fructe de pădure	10.000.000 lei
18	Înființare dispensar medical	700.000 lei

Nr. crt.	Ideea de proiect	Valoarea totală estimată a proiectului
19	Modernizare și dotare Cămin Cultural satul Rădești	1.500.000 lei
20	Restaurarea și consolidarea Bisericii din lemn „Nașterea Maicii Domnului” din comuna Vișina și promovarea acesteia ca obiectiv turistic de importanță culturală	1.500.000 lei
21	Dezvoltarea infrastructurii TIC și de conectare la internet pentru Școala generală din comuna Ciomăgești, județul Argeș	100.000 lei
22	Implementare platformă pentru integrarea serviciilor de e-Guvernare în comuna Bucov, județul Prahova	200.000 lei
23	Înființare centru de informare și promovare turistică	500.000 lei
24	Construire panouri fotovoltaice pentru producerea energiei electrice prin conversia energiei solare	3.500.000 lei
25	Consiliere și consultanță pentru fermele agricole din comuna Nenciulești, județul Teleorman	1.500.000 lei
26	Construirea rampelor de colectare selectivă a deșeurilor	4.000.000 lei
27	Construire dig pentru prevenirea inundațiilor	1.500.000 lei
Total estimat pentru scenariul de dezvoltare „Do something policy”		136.880.000 lei

Capitol 10. Concluzii și recomandări

1. Viziune și obiective

Fiind un rezultat direct al analizei socio-economice a situației actuale, în corelare cu nevoile de dezvoltare identificate în urma finalizării analizei SWOT, ținând cont de direcțiile strategice stabilite la nivel european, se consideră că viziunea strategiei la nivelul regiunii Sud Muntenia trebuie să asigure o dezvoltare echilibrată, durabilă și sustenabilă a agriculturii și mediului rural, acționând pe toate palierele identificate în cadrul listei de politici propuse.

Strategia de dezvoltare a agriculturii și mediului rural la nivel regional reprezintă un document complex ce are ca fundamentare analiza contextului socio-economic pentru a determina trendul evolutiv și necesitățile de dezvoltare specifice regiunii și care cuprinde viziunea pe termen lung asupra dezvoltării sustenabile a agriculturii și mediului rural din regiunea Sud Muntenia. Strategia actuală a fost gândită în raport cu legislația europeană care va dicta direcțiile strategice de dezvoltare pentru perioada 2014 - 2020.

Viziunea regiunii Sud Muntenia pentru perioada de programare 2014 - 2020 este aceea de a dezvolta agricultura prin investiții semnificative în modernizarea și rețehnologizarea acestui sector al economiei în cadrul unui mediu rural dinamic, acesta din urmă fundamentându-și dezvoltarea atât prin diversificarea activităților economice și modernizarea infrastructurii, cât și prin îmbunătățirea calității vieții pentru rezidenți.

Obiectivul general este reprezentat de asigurarea creșterii competitivității agriculturii și mediului rural în cadrul definit de strategia Europa 2020, prin valorificarea integrată a potențialului de dezvoltare la nivel regional și reducerea disparităților de dezvoltare la nivelul regiunii.

2. Sinteza analizei efectuate

Studierea tuturor caracteristicilor geografice, demografice, economice și sociale ale spațiului rural din regiunea Sud Muntenia, evidențiată pe parcursul capitolelor 2-7, a condus la extragerea unui set de concluzii care sunt sintetizate în cele ce urmează.

(I) Analizând profilul regiunii Sud Muntenia, pe baza cercetării de birou și de teren, au fost extrase următoarele concluzii:

(1) Regiunea Sud Muntenia are un potențial agricol foarte ridicat. Aceasta deține cea mai întinsă suprafață arabilă la nivel național, avantaj conferit de predominanța reliefului de câmpie cu soluri fertile, în special în zona județelor din sudul regiunii (Călărași, Giurgiu, Ialomița, Teleorman). Relieful specific județelor din nordul regiunii (Argeș, Dâmbovița și Prahova) favorizează dezvoltarea zootehniei, pomiculturii și viticulturii, datorită pășunilor, pajiștilor și dealurilor existente.

(2) Deși bine susținut de cadrul natural, potențialul agricol nu este suficient valorificat. Se constată în continuare incidența ridicată a agriculturii de semisubzistență ca urmare a gradului scăzut de modernizare și dezvoltare a infrastructurii specifice. În contextul mediului rural din regiune, se constată persistența dependenței de agricultură, nefiind adoptate suficiente măsuri pentru dezvoltarea activităților non-agricole.

(3) În zona nordică a regiunii (județele Argeș, Prahova și Dâmbovița), suprafața administrativă rurală cuprinde zonele montane înalte aproape integral nepopulate sau în care s-au dezvoltat sate răsfirate, mici și cu o populație scăzută. Densitatea numărului de sate scade de asemenea și în zonele de câmpie, defavorizate de practicarea unei agriculturi de subzistență cu productivitate scăzută, de lipsa sistemelor de infrastructură care să ușureze comunicarea cu zonele urbane sau cu cele cu un profil economic mai diversificat (cazul județelor Giurgiu, Călărași, Teleorman și Ialomița).

(4) Din punct de vedere al numărului de sate și comune, regiunea Sud Muntenia se situează deasupra mediei naționale (18,14% din numărul total de comune la nivel național și 15,58% din numărul total de sate).

(5) Regiunea Sud Muntenia este principala regiune predominant rurală din România, cu o pondere de 58,62% a populației rurale, șase din cele șapte județe din componența sa fiind, la rândul lor, predominant rurale. Totuși, deși regiunea urmează trendul național, acela de reducere a populației la nivelul mediului rural, ponderea acestora din urmă în totalul populației regiunii înregistrează un trend crescător.

(6) La nivelul județelor din sudul regiunii (Călărași, Giurgiu, Ialomița, Teleorman), nu sunt întâlnite comune cu aspect risipit al gospodăriilor. Comunele cu aspect răsfirat și risipit se regăsesc cu preponderență în nordul regiunii (județele Argeș, Dâmbovița și Prahova), fiind caracteristice reliefului de deal și de munte.

(7) Majoritatea așezărilor rurale la nivelul regiunii Sud Muntenia au o populație între 1.500 și 4.000 de locuitori (60,89%), județele unde acestea predomină fiind Teleorman (78,26%), Ialomița (76,27%) și Giurgiu (68,63%). La nivelul județelor Dâmbovița și Prahova se observă ponderea cea mai ridicată a comunelor cu o populație de peste 4.000 de locuitori, aspect influențat de dezvoltarea sectorului industrial și al turismului.

(8) Apropierea anumitor sate de marile conglomerate urbane se poate reflecta atât pozitiv (de exemplu, prin dezvoltarea de activități economice mixte, ca urmare a disponibilității infrastructurii tehnico-edilitare), dar și negativ (ele sunt folosite doar ca zone de locuit pentru persoane care au locurile de muncă în mediul urban).

(9) Regiunea Sud Muntenia se caracterizează prin reunirea atât a unor zone rurale în echilibru, cu un nivel ridicat de productivitate agricolă (ex.: comunele Bârla, Căldăraru - județul Argeș; comunele Dor Mărunt, Dragoș Vodă, Dragalina - județul Călărași; comunele Găujani, Vedeia - județul Giurgiu; comunele Sudiți, Săveni, Movila - județul Ialomița; comunele Balta Doamnei, Gorgota - județul Prahova; comunele Islaz, Pietroșani - județul Teleorman), cât și a unor zone

defavorizate, fie din cauza productivității limitate a solului, fie din cauza supra-producției agricole (ex.: comuna Spanțov - județul Călărași; comuna Uda - județul Dâmbovița; comunele Râsuceni, Toporu - județul Giurgiu; comunele Ceptura, Măgureni, Filipeștii de Pădure, Filipeștii de Târg - județul Prahova; comuna Drăgănești-Vlașca - județul Teleorman).

(10) În contextul dezvoltării mediului rural din regiunea Sud Muntenia trebuie avut în vedere, pe lângă potențialul strict agricol, și alți factori specifici complementari: diversitatea reliefului, de la câmpii, la fluviul Dunărea în sud și la munții Carpați din nord și de prezența în interior a regiunii București - Ilfov.

(11) Regiunea Sud Muntenia este a doua regiune din România din punct de vedere al lungimii rețelei de drumuri publice, fapt datorat în bună parte suprapunerii geografice cu regiunea București - Ilfov. În regiunea Sud Muntenia există localități rurale intens tranzitate și care s-au putut dezvolta și diversifica din punct de vedere economic (ex. comunele Albota, Bradu - județul Argeș; comunele Perișoru, Ștefan cel Mare - județul Călărași; comunele Dragomirești, Răzvad - județul Dâmbovița; comunele Adunații-Copăcenii, Ghimpați - județul Giurgiu; comuna Perieți - județul Ialomița; comunele Bărcănești, Blejoi, Valea Călugărească - județul Prahova; comunele Drăgănești-Vlașca, Nanov - județul Teleorman), tocmai datorită fluxului de vizitatori aflați în tranzit, dar și zone mai izolate din mediul rural (ex.: comunele Berevoești, Nucșoara - județul Argeș; comunele Ulmu, Valea Argovei - județul Călărași; comunele Ludești, Hulubești - județul Dâmbovița; comunele Stănești, Toporu - județul Giurgiu; comunele Colelia, Sălcioara - județul Ialomița; comunele Valea Doftanei, Starchiojd - județul Prahova; comunele Lunca, Saelele - județul Teleorman).

(12) Transportul feroviar nu este dezvoltat suficient la nivel local, existând zone ca interiorul județului Călărași, care nu sunt deloc tranzitate de linii feroviare. În plus, liniile de transport care fac legătura cu malul Dunării, de pe teritoriul județului Giurgiu, nu sunt electrificate.

(13) Regiunea Sud Muntenia se bucură de o poziționare propice față de principalele coridoare de transport trans-europene, care poate susține dezvoltarea activităților din mediul rural prin accesul la noi piețe de desfacere și la noi clienți, precum și mobilitatea forței de muncă.

1016

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

(14) Deși regiunea Sud Muntenia are o densitate mare a drumurilor publice, acestea nu sunt distribuite uniform pe teritoriu, iar probleme apar din punct de vedere al zonelor care au rămas izolate, fie că este vorba de zone întinse agricole din zonele de câmpie, fie de zonele montane în care dezvoltarea habitatului uman a depins de caracteristicile reliefului.

(15) Din punct de vedere al infrastructurii tehnico-edilitare, regiunea se remarcă prin cea mai ridicată rată de extindere a rețelei de apă potabilă în mediul rural, comparativ cu celelalte regiuni de dezvoltare. De asemenea, regiunea Sud Muntenia se află pe locul al doilea din punct de vedere al capacității de producere a apei potabile în mediul rural, după regiunea Sud Est. În regiunea Sud Muntenia, numărul localităților cu canalizare publică este destul de redus, înregistrând cele mai scăzute valori, alături de București - Ilfov și Sud Vest Oltenia. Totuși, la nivel intra-regional, se constată discrepanțe între județe, rețelele tehnico-edilitare fiind mult mai dezvoltate în mediul rural din județele situate în nordul regiunii.

(16) Regiunea Sud Muntenia este a doua regiune a țării ca număr de localități din mediul rural în care se distribuie gaze naturale, după regiunea Centru. Totuși, în județele Teleorman, Giurgiu, Ialomița și Călărași, există un număr extrem de redus al localităților care sunt conectate la rețeaua de distribuție a gazelor naturale. Majoritatea localităților din mediul rural din regiunea Sud Muntenia nu dispun de energie termică, aspect generalizat și la nivel național. Electrificarea localităților din mediul rural al regiunii Sud Muntenia rămâne un sector în care este încă nevoie de îmbunătățiri și investiții substanțiale.

(17) Marea majoritate a comunelor din mediul rural al regiunii Sud Muntenia nu are acces la serviciile de internet prin fibră optică, dar există o acoperire adecvată din punct de vedere al serviciilor de internet mobil. Serviciile cablu TV asigură în proporție de 85% aria de acoperire în regiunea Sud Muntenia, în mediul rural, probleme cu transmiterea semnalului putând fi identificate în zonele de nord ale județelor Argeș, Prahova și Dâmbovița.

(18) La nivel național, regiunea Sud Muntenia are cel mai mare număr de spitale, dispensare și laboratoare medicale în localitățile din mediul rural, dar un număr redus de policlinici. Și din acest punct de vedere există discrepanțe între nordul și sudul regiunii. De asemenea, chiar dacă

din punct de vedere numeric situația poate fi considerată satisfăcătoare, din punct de vedere al stării tehnice și al calității serviciilor oferite în structurile de sănătate publică, situația nu poate fi evaluată favorabil. Infrastructura socială este slab dezvoltată la nivelul mediului rural din regiune.

(19) Din punct de vedere al intervențiilor în situații de urgență, chiar dacă gradul de dotare tehnică este similar cu cel din alte regiuni ale țării, principala problemă a mediului rural din regiunea Sud Muntenia este legată de accesibilitate, cauzată mai ales de starea infrastructurii de transport.

(20) Regiunea Sud Muntenia se confruntă cu problema insuficienței unităților școlare în mediul rural, ceea ce determină costuri ridicate pentru continuarea studiilor și implicit o rată semnificativ mai mare a abandonului școlar comparativ cu mediul urban. Tendința este în continuare una de scădere a numărului acestor unități, pe fondul numărului redus de elevi. În acest context, a scăzut și numărul de cadre didactice, acesta fiind insuficient, raportat la complexitatea programei școlare.

(II) Analiza populației și a resurselor umane din mediul rural în regiunea Sud Muntenia a scos în evidență următoarele aspecte:

(21) Regiunea Sud Muntenia se caracterizează prin procesele de îmbătrânire a populației și de migrare a forței de muncă, care afectează în mod evident zonele rurale, mai ales în partea de sud a regiunii, fenomen complementar cu reducerea interesului tinerilor pentru practicarea activităților în sectorul agricol, precum și cu creșterea numărului de persoane dependente de serviciile sociale.

(22) Analiza indicatorilor mișcărilor migratorii evidențiază slaba atractivitate a mediului rural din regiunea Sud Muntenia, soldul mișcărilor de reședință fiind per ansamblu unul negativ, excepție făcând doar județul Giurgiu.

(23) În mediul rural al regiunii Sud Muntenia, 45% dintre locuitori sunt absolvenți de învățământ gimnazial, 36% de învățământ liceal și numai 8,22% sunt absolvenți de studii superioare. Un aspect îngrijorător îl reprezintă numărul relativ ridicat al locuitorilor din regiune care nu au nicio școală absolvită și nici abilități de scriere și citire.

(24) La nivelul regiunii Sud Muntenia se constată o scădere a numărului de persoane ocupate în mediul rural, concomitent cu creșterea ratei șomajului, care înregistrează cele mai ridicate valori în rândul tinerilor și al persoanelor cu nivel de educație scăzut și mediu.

(25) Incidența cea mai ridicată a agriculturii de subzistență se regăsește în partea de sud a regiunii, în județele Teleorman și Giurgiu, unde caracterul preponderent agricol, corelat cu gradul redus de tehnologizare, determină majoritatea populației să producă exclusiv pentru consumul propriu sau pentru comercializarea unei cantități reduse din producția obținută.

(26) Alți factori care afectează rata de ocupare în mediul rural, inclusiv prin prisma atractivității foarte reduse, sunt: lipsa căilor de acces la centrele urbane și economice, factor cu incidență mai mare în județele ce prezintă o densitate mică a localităților rurale (Teleorman, Ialomița, Giurgiu și Călărași), precum și slaba reprezentare a serviciilor de sănătate și sociale, starea precară a acestora și insuficiența personalului medical.

(III) Din analiza **economiei zonelor rurale la nivelul regiunii analizate**, au reieșit următoarele concluzii:

(27) Studiul a evidențiat influența directă a proximității zonelor urbane față de evoluția economică a zonelor rurale. Între comunitățile urbane și cele rurale există o relație de interdependență care se explică prin faptul că mediul urban care, pe lângă faptul că este cea mai largă piață de desfacere pentru produsele pe care mediul rural le poate furniza, este și principala cale de acces și sursă pentru aprovizionarea tehnologică, dar și pentru instruirea forței de muncă. La rândul său, mediul rural este principalul furnizor de produse agroalimentare, dar și de forță de muncă ieftină. Totuși, se consideră ca fiind inoportună fundamentarea planificării zonelor rurale din regiune în corespondență strictă cu contribuția

mediului urban. Nu sunt de neglijat efectele adverse, ca de exemplu stagnarea zonelor rurale din cauza concentrării întregii lor forțe de muncă în mediul urban din apropiere.

(28) Se face simțită tot mai acut nevoia de a conștientiza populația din mediul rural cu privire la importanța diversificării producției agricole și dezvoltării spiritului antreprenorial. În special micii producători se axează, deocamdată, pe administrarea unor culturi relativ ușor de întreținut și cu arie mare de întindere: grâu, porumb, floarea - soarelui, culturi dedicate în special autoconsumului. Principiul rezidenților din mediul rural, producători agricoli, este asigurarea necesarului propriei gospodării, aceștia având în general un spirit antreprenorial slab dezvoltat.

(29) Comunitățile din zonele tranzitate, unde există o cerere mare pentru comerț și servicii, au un potențial complex de dezvoltare, pentru că există cerere pentru cazare, transport, telecomunicații, etc. Având în vedere poziționarea acestor comunități pe axe rutiere importante, există avantajul că fluxul vizitatorilor nu depinde de sezonabilitate.

(30) Județele cu cea mai intensă activitate agricolă și în care este necesară diversificarea activităților sunt în special cele cu o suprafață mai mare a zonei de câmpie (Teleorman, Călărași, Giurgiu și Ialomița). Județele Argeș, Dâmbovița și Prahova se caracterizează printr-un grad mai ridicat al industrializării. La nivelul acestor trei județe există încă potențialul dezvoltării industriei pentru zonele montane și adiacente, inclusiv al industriei extractive și prelucrătoare, având în vedere resursele bogate de subsol, iar în zonele sudice, care sunt zone de câmpie, se poate dezvolta în continuare agricultura.

(31) În ceea ce privește finanțarea firmelor din mediul rural, cel mai important obstacol întâmpinat în procesul de accesare a fondurilor europene este reprezentat de lipsa unei informări adecvate cu privire la posibilitățile de accesare a fondurilor, alături de birocrația excesivă și procesul greoi de obținere efectivă a resurselor financiare. Chiar și în acest context, regiunea Sud Muntenia a avut cele mai multe proiecte aprobate în cadrul măsurii 123 „Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere” la nivel național. Cele mai multe proiecte, finanțate prin Programul Național de Dezvoltare Rurală, au fost identificate la nivelul județelor Argeș, Dâmbovița și Teleorman.

1020

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

(IV) Analizând situația agriculturii în regiunea Sud Muntenia, s-au desprins următoarele concluzii:

(32) Regiunea se situează pe locul 11 la nivel european în ceea ce privește suprafața agricolă utilizată. Cea mai mare pondere din suprafața agricolă o dețin suprafețele arabile (în special în județele Teleorman și Călărași), urmate de pășuni și fânețe, cele din urmă fiind mai des întâlnite în zonele de nord din regiune, unde relieful nu permite practicarea altor tipuri de agricultură.

(33) Regiunea Sud Muntenia dispune de condiții favorabile dezvoltării sectorului zootehnic, înregistrând în anul 2011 cea mai mare producție animală din țară exprimată în greutatea în viu a animalelor destinate sacrificării pentru consum. Creșterea animalelor reprezintă principala activitate agricolă a locuitorilor județelor din nordul regiunii (Argeș, Prahova, Dâmbovița).

(34) Sectorul piscicol din regiunea Sud Muntenia a cunoscut o dezvoltare progresivă în perioada 2005 - 2011, reflectată în creșterea numărului de amenajări piscicole și implicit în extinderea suprafețelor ocupate cu pepiniere și crescătorii piscicole. Cel mai mare potențial piscicol este deținut de județul Călărași, pe teritoriul căruia există o amplă rețea hidrografică și care se remarcă, la nivel regional, prin cea mai accentuată creștere a numărului de amenajări piscicole în perioada 2005 - 2011.

(35) În regiunea Sud Muntenia se remarcă creșterea interesului pentru practicarea apiculturii, înregistrându-se în anul 2011 un număr semnificativ de apicultori înscriși în forme asociative, ce clasează regiunea pe locul 3 în ceea ce privește numărul de apicultori, după regiunile Nord Vest și Nord Est. Cele mai însemnate producții de miere au fost obținute, în anul 2011, în județele Argeș și Teleorman.

(36) În regiunea Sud Muntenia se regăseau cei mai mulți producători de semințe selecționate, în anul 2011, în comparație cu restul regiunilor de dezvoltare. Cele mai multe semințe selecționate produse în regiunea Sud Muntenia sunt cerealele, cea mai răspândită cultură ca proporție din

terenurile arabile utilizate. Cei mai mulți producători provin din județele Teleorman, Ialomița și Călărași.

(37) Deși zona de nord a regiunii este parțial montană, regiunea Sud Muntenia deține un fond forestier redus ca suprafață, poziționându-se pe locul al șaselea la nivel național, în anul 2011, înaintea regiunilor București - Ilfov și Sud Est. Județul cu cele mai întinse suprafețe de păduri era județul Argeș.

(38) Cantitatea de îngrășăminte chimice utilizată în agricultură în regiunea Sud Muntenia a crescut constant în perioada 2005 - 2011. Județele Călărași și Teleorman, care dispun de un potențial agricol semnificativ, au utilizat în anul 2011 și cele mai mari cantități de îngrășăminte chimice. Județele din nordul regiunii, unde creșterea animalelor reprezintă o activitate agricolă de bază, utilizează în cantități mai mari îngrășăminte naturale.

(39) În ceea ce privește amenajările de îmbunătățiri funciare, la nivelul regiunii Sud Muntenia se constată existența unor suprafețe amenajate cu lucrări de irigații și lucrări de desecare relativ mai mari în comparație cu suprafețele amenajate cu lucrări împotriva eroziunii solurilor.

(40) Regiunea Sud Muntenia este a doua regiune a țării din punct de vedere al suprafețelor agricole amenajate cu lucrări de desecare, cele mai extinse lucrări de desecare fiind amenajate în județele Ialomița și Călărași.

(41) Regiunea Sud Muntenia ocupă locul al doilea în ceea ce privește întinderea suprafețelor agricole irigate, însă, având în vedere mărimea suprafețelor agricole de care dispune și frecvența fenomenelor de secetă, rata de acoperire cu lucrări de irigare rămâne redusă în raport cu necesitățile.

(42) Una dintre principalele probleme cu care se confruntă sectorul agricol din regiunea Sud Muntenia este reprezentată de capacitatea insuficientă a spațiilor de depozitare, chiar dacă se constată o creștere a numărului de depozite de legume, fructe și cereale.

(43) Chiar dacă gradul de tehnologizare este relativ mai ridicat în comparație cu alte regiuni ale țării, pentru practicarea unei agriculturi productive este, în continuare, necesară creșterea gradului de tehnologizare.

(44) Întinsele suprafețe agricole localizate pe teritoriul regiunii pot fi valorificate pe de o parte pentru obținerea de biocarburanți, iar pe de altă parte pentru obținerea de produse agricole ecologice. Regiunea Sud Muntenia deține printre cele mai întinse suprafețe cultivate cu floarea - soarelui și rapiță, plante energetice ce pot fi utilizate pentru obținerea de biocarburanți. Județele Teleorman, Ialomița și Călărași se regăsesc în topul primelor cinci județe cu cele mai importante ponderi în producția de floarea - soarelui, la nivel național.

(45) Agricultură ecologică se poate dezvolta la scară mai mare și poate contribui în mod considerabil la dezvoltarea economică a zonelor rurale. În sudul regiunii (județele Călărași, Giurgiu, Ialomița, Teleorman), există condiții naturale favorabile, din punct de vedere al resurselor solului și climei, pe de o parte pentru obținerea de biocarburanți, iar pe de altă parte pentru obținerea de produse agricole cerealiere ecologice. În județele Argeș, Dâmbovița și Prahova agricultura ecologică se poate dezvolta, luând în considerare întinsele suprafețe pomicole și viticole existente la nivelul acestor județe.

(46) Chiar dacă marea majoritate a suprafețelor agricole sunt valorificate, în regiune există suprafețe întinse de teren agricol nevalorificat. Terenurile scoase din circuitul agricol sunt terenurile afectate de eroziuni sau infertile. Acestea ar putea fi valorificate în alte scopuri decât cultura plantelor: construcții, depozite, instalarea de panouri fotovoltaice, etc.

(47) Regiunea Sud Muntenia se remarcă la nivel național prin producția de grâu comun (locul I la nivel național), floarea - soarelui (locul II la nivel național) și legume cultivate în câmp (locul I la nivel național), iar numărul cel mai mare de specii de animale crescute și valorificate în cadrul regiunii s-a înregistrat în cadrul categoriilor păsări, porcine și caprine. Regiunea are, de asemenea, un potențial productiv apicol ridicat.

(48) Regiunea se poziționează pe locul 3, la nivel național, în ceea ce privește comerțul intern de băuturi, produse alimentare și tutun. Domeniul industriei alimentare și a băuturilor integra peste 25% din forța de muncă activă la nivelul anului 2011.

(V) Din analiza turismului rural, a agroturismului și a ecoturismului la nivelul regiunii Sud Muntenia, se pot desprinde următoarele elemente reprezentative:

(49) Chiar dacă regiunea Sud Muntenia are un potențial turistic ridicat, infrastructura necesară practicării unor forme variate de turism s-a dezvoltat preponderent în partea de nord a regiunii, în sudul regiunii sectorul turismului fiind slab dezvoltat.

(51) Regiunea Sud Muntenia deține premisele necesare dezvoltării agroturismului, extrem de apreciat de turiștii care doresc să experimenteze stilul de viață specific mediului rural. Agroturismul este dezvoltat cu precădere în zona montană a regiunii, însă și județele din sud pot dezvolta această formă de turism, prin valorificarea fondului cinegetic și piscicol și a practicilor agricole tradiționale.

(52) În regiunea Sud Muntenia se regăsesc 72 de arii protejate de interes național, distribuite pe teritoriul tuturor județelor componente, ce cuprind o mare varietate de ecosisteme, oferind astfel posibilitatea practicării ecoturismului. Totuși, ecoturismul nu este practicat decât în mică măsură, cu precădere în județele din nord.

(53) Fluxul de turiști este relativ redus, comparativ cu alte regiuni ale țării, cel mai mare flux de turiști înregistrându-se în zona montană a regiunii (nordul județelor Argeș, Dâmbovița și Prahova).

(54) Pentru dezvoltarea corespunzătoare a sectorului turismului sunt necesare, pe de o parte, investiții în infrastructura de bază a mediului rural (rutieră, tehnico-edilitară), iar pe de altă parte, investiții în promovarea atracțiilor turistice prezente pe teritoriul regiunii.

(VI) Analizând situația mediului înconjurător la nivelul regiunii Sud Muntenia, se pot extrage următoarele concluzii:

(55) Intensificarea agriculturii în ultimele cinci decenii a dus la inundații majore și mai rapide, ulterioare unor precipitații extreme, fiind necesare îmbunătățiri la nivelul sistemelor de drenaj al apei de pe terenurile agricole.

(56) Diminuarea producției industriale și restructurarea economiei au avut în general efectul reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră la nivelul regiunii. Totuși, practicarea agriculturii intensive este una din principalele surse de poluare a apei și solului. Prin practicarea agrozootehniei intensive se produc cantități mari de amoniac.

(57) În mediul rural calitatea solurilor este afectată de practicarea agriculturii de subzistență, de nerespectarea regulilor de rotație a culturilor și de utilizarea neadecvată a îngrășămintelor.

(58) În mediul rural, colectarea, transportul și eliminarea deșeurilor sunt îngreunate de lipsa echipamentelor tehnice necesare depozitării, colectării și reciclării acestora, precum și de infrastructura de transport slab dezvoltată și nereabilitată. Materialele reciclabile și utile sunt depozitate, de cele mai multe ori neregulamentar, împreună cu cele nereciclabile, având ca urmare contaminarea acestora și/sau recuperarea, selectarea dificilă sau imposibilă. Cea mai bună gestionare a deșeurilor se face în județele Prahova și Argeș, iar cel mai slab management al deșeurilor se face la nivelul județelor Giurgiu și Ialomița.

(59) La nivel de regiune se află în curs de implementare mai multe proiecte ce au ca scop dezvoltarea unor resurse de energie alternativă și bio. În județele Ialomița și Giurgiu se află în derulare mai multe proiecte de instalare de panouri fotovoltaice, iar avantajul lor major este că pot fi amplasate în spații neutilizate, inclusiv pe fostele terenuri agricole, scoase din circuit.

3. Direcții de acțiune și măsuri

Din analiza dezvoltată pe parcursul capitolelor 2-7, așa cum a fost aceasta sintetizată și prin intermediul analizei SWOT din cadrul capitolului 8, a fost posibilă formularea de sugestii

1025

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

privind **direcții de acțiune** și **măsuri**, transpuse la nivelul unei strategii structurate în priorități și acțiuni, așa cum sunt acestea descrise în capitolul 9.

Prioritățile și acțiunile propuse sunt redată în cele ce urmează:

Prioritatea 1, „Competitivitate și inovare în cadrul sectorului agricol”	
1.1	Sprijinirea asociațiilor, parteneriatelor și a economiei în serie, determinând astfel dinamizarea agenților economici din sectorul agricol
1.2	Sprijinirea modernizării fermelor prin mecanizare și tehnologizare
1.3	Inițiative pentru sprijinirea investițiilor private, cu caracter înalt-inovativ, și a transferului de know-how în agricultură
1.4	Sprijinirea și promovarea agriculturii bio
1.5	Sprijinirea pregătirii profesionale a fermierilor, managerilor și lucrătorilor în domeniul agricol
1.6	Sprijinirea firmelor agricole, prin intermediul unor servicii de consultanță care să pună accentul pe un management eficient și inovativ al fermelor
Prioritatea 2 „Diversificarea activităților economice în cadrul zonelor rurale”	
2.1	Sprijinirea IMM-urilor din mediul rural care activează în sectoare de activitate sustenabile și inovative
2.2	Sprijinirea înființării de întreprinderi în domenii non-agricole (producție și servicii în sectoare sustenabile)
2.3	Susținerea formării profesionale, inclusiv în domeniul antreprenoriatului, în mediul rural
2.4	Sprijin pentru investiții în agroturism și turismul rural
Prioritatea 3 „Asigurarea infrastructurii de bază în zonele rurale și în agricultură”	
3.1	Modernizarea și îmbunătățirea eficienței și siguranței infrastructurii de transport
3.2	Modernizarea infrastructurii de căi ferate
3.3	Îmbunătățirea sistemului de transport naval, atât pentru asigurarea interconectării la nivel local, cât și pentru a asigura legătura cu rețelele internaționale de transport
3.4	Dezvoltarea infrastructurii pentru transport intermodal (feroviar- rutier-naval)
3.5	Dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare și a serviciilor de utilitate publică

3.6	Dezvoltarea infrastructurii TIC
3.7	Dezvoltarea infrastructurii specifice agriculturii
3.8	Dezvoltarea infrastructurii de sănătate, socială și de învățământ
Prioritatea 4 „Îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale”	
4.1	Îmbunătățirea gradului de acoperire locală privind serviciile sociale și de sănătate, inclusiv prin sprijin pentru dezvoltarea antreprenoriatului social
4.2	Reabilitarea, consolidarea și înființarea structurilor culturale, precum și organizarea de manifestări culturale
4.3	Stimularea inițiativelor pentru promovarea, protejarea și conservarea patrimoniului cultural și istoric
4.4	Sprijin pentru răspândirea conectării în bandă largă și a utilizării TIC în zonele rurale
4.5	Îmbunătățirea calității și diseminarea administrației publice din zonele rurale și, de asemenea, prin măsuri de e-guvernare
4.6	Sprijinirea dezvoltării sectorului serviciilor din mediul rural
Prioritatea 5 „Dezvoltare durabilă, protecția mediului și biodiversitate”	
5.1	Sprijin pentru micro-investiții în soluții de energie regenerabilă în ferme și sate
5.2	Furnizarea de servicii de consultanță fermierilor cu privire la impactul activităților și a proceselor de producție asupra mediului
5.3	Sprijin pentru adoptarea și punerea în aplicare a planurilor de gestionare a deșeurilor în zonele rurale
5.4	Sprijinirea planurilor de prevenire a riscurilor de mediu și a intervențiilor menite a preveni riscurile legate de evenimente naturale

Direcțiile de acțiune prezentate au fost corelate cu ideile de proiecte prezentate în Anexa 2, în vederea creării unui cadru optim și facil de implementare a strategiei propuse.

4. Instrumente de finanțare

Dezvoltarea prezentului studiu a avut la bază caracteristicile zonelor rurale de la nivelul regiunii, urmărind să identifice nevoile de dezvoltare ale acestora și să propună cel mai adecvat set de priorități și acțiuni, fără o ipoteză inițială privind disponibilitatea resurselor.

1027

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

Obiectivul a fost acela de a furniza o reprezentare reală a unei strategii complete de dezvoltare, fără condiționarea prealabilă a acesteia de disponibilitatea deplină sau parțială a fondurilor publice necesare pentru implementarea acesteia.

În capitolul 9, a fost efectuată ordonarea priorităților și acțiunilor prin intermediul a 4 scenarii, diferențiate prin capacitatea financiară a sectorului public de a le susține.

În fapt, la momentul finalizării studiului, chiar dacă este într-o mare măsură evident că disponibilitatea fondurilor publice pentru implementarea strategiei nu este nelimitată, nu este posibilă definirea unei limite clare privind posibilitatea de mobilizare/alocare de fonduri pentru o implementare substanțială.

Varietatea de surse de finanțare pentru prioritățile și acțiunile propuse este una ridicată. Teoretic, o primă distincție care trebuie efectuată este aceea între sursele private și cele publice.

Sursele private pot să îmbrace forma unor investiții individuale în raport cu anumite proiecte specifice, așa cum este cazul tipic al unui investitor care inițiază o afacere; totuși, la nivel european, prezența și acțiunea unui sector privat mai „instituționalizat” - așa cum se reflectă acesta prin fondurile cu capital de risc sau prin companiile de tip „business angels”, sunt în continuă creștere. Inclusiv în România, mai ales în cazul investițiilor mai profitabile și mai inovative, prezența acestor subiecte devine din ce în ce mai tangibilă. Asigurarea condițiilor de bază pentru investițiile private - infrastructura de transport, comunicații etc. - poate să crească atractivitatea teritoriului pentru acest tip de investitori și să transforme disponibilitatea capitalului lor într-unul dintre motoarele financiare pentru implementarea, cel puțin a părților din strategie care sunt conectate la mediul de afaceri.

Sursele publice sunt reprezentate în principal de fondurile structurale și de investiții - nou apăruta expresie care acoperă și dezvoltarea rurală și fondurile pentru pescuit.

Pentru perioada de programare 2014 - 2020, cadrul legal recent aprobat pentru funcționarea fondurilor UE exprimă un grad mult mai ridicat de integrare a acestora.

Mai mult ca până acum, o strategie regională pentru dezvoltarea rurală nu poate să-și limiteze perspectiva financiară doar la Fondul pentru Dezvoltare Rurală sau la resursele financiare aferente Politicii Agricole Comune. FEDR și FSE trebuie, de asemenea, să fie luate în considerare, ca resurse ce pot fi atrase în mod curent. Însăși UE propune un grad cât mai ridicat de integrare între fonduri, mai ales atunci când vine vorba de intervenții locale, spre exemplu,

stabilind noua abordare pentru fosta intervenție Leader+, care poate fi acum sprijinită, pe lângă FEADR, și de FEDR și FSE.

FEADR contribuie la Strategia Europa 2020 prin promovarea dezvoltării rurale durabile în întreaga Uniune, venind în completarea celorlalte instrumente ale PAC, a politicii de coeziune și a politicii comune în domeniul pescuitului. FEADR contribuie la dezvoltarea în Uniune a unui sector agricol mai echilibrat din punct de vedere teritorial și ecologic, mai benefic pentru climă, mai rezilient, mai competitiv și mai inovator, precum și la dezvoltarea teritoriilor rurale, prin intermediul programelor de dezvoltare rurală implementate la nivelul fiecărui stat membru. Programele respective implementează o strategie care vizează realizarea priorităților UE în materie de dezvoltare rurală printr-un set de măsuri, pentru aplicarea cărora se va solicita sprijin din partea FEADR. Fiecare măsură de dezvoltare rurală este programată astfel încât să contribuie în mod specific la realizarea uneia sau mai multor priorități ale UE în materie de dezvoltare rurală.

Măsuri pentru realizarea priorităților Uniunii Europene

- Servicii de consiliere, servicii de gestionare a exploatației și servicii de înlocuire în cadrul exploatației;
- Investiții în active fizice;
- Dezvoltarea exploatațiilor și a întreprinderilor;
- Cooperare;
- LEADER.

Măsuri pentru încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, silvicultură și zonele rurale

- Transfer de cunoștințe și acțiuni de informare;
- Investiții în tehnologii forestiere și în prelucrarea, în mobilizarea și în comercializarea produselor forestiere.

Măsuri pentru creșterea competitivității tuturor tipurilor de agricultură și pentru creșterea viabilității exploatațiilor

- Scheme de calitate pentru produse agricole și alimentare;
- Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice.

Măsuri pentru promovarea organizării lanțului alimentar și a gestionării riscurilor în agricultură

- Refacerea potențialului de producție agricolă afectat de dezastre naturale și de evenimente catastrofale și instituirea unor măsuri de prevenire corespunzătoare;
- Prevenirea și repararea daunelor cauzate pădurilor de incendii, de dezastre naturale și de evenimente catastrofale;
- Înființarea grupurilor de producători;
- Bunăstarea animalelor;
- Gestionarea riscurilor;
- Asigurarea culturilor, a animalelor și a plantelor;
- Fonduri mutuale pentru bolile animalelor și ale plantelor și pentru incidentele de mediu;
- Instrumentul de stabilizare a veniturilor.

Măsuri pentru refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor care depind de agricultură și silvicultură și pentru promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezistentă la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar și silvic

- Investiții în dezvoltarea zonelor forestiere și ameliorarea viabilității pădurilor;
- Împădurirea și crearea de suprafețe împădurite;
- Înființarea de sisteme agroforestiere;
- Investiții în ameliorarea rezilienței și a valorii ecologice a ecosistemelor forestiere;
- Agromediu și climă;
- Agricultură ecologică;
- Plăți Natura 2000 și plăți legate de Directiva - cadru privind apa;
- Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor.

1030

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

Măsurile pentru promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale

- Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale;
- LEADER.

Un instrument esențial pentru asigurarea unei dezvoltări economice durabile și sustenabile a mediului rural este Programul Național de Dezvoltare Rurală.

Programul Național de Dezvoltare Rurală pentru perioada 2014 - 2020 contribuie la realizarea unei creșteri inteligente, prin sprijinirea formelor de cooperare între instituțiile de cercetare și fermieri și alți actori ai economiei rurale, dar și prin sprijinirea componentei de formare profesională, dobândire de competențe și diseminare a informației.

De asemenea, Programul Național de Dezvoltare Rurală are în vedere o creștere durabilă care pune accent pe scăderea emisiilor de carbon și sprijinirea practicilor agricole prietenoase cu mediul. Nu în ultimul rând, sprijinul acordat investițiilor în infrastructura și economia rurală contribuie la reducerea sărăciei și la crearea de locuri de muncă în zonele rurale, contribuind astfel la o creștere favorabilă incluziunii.

Urmând liniile trasate de Strategia Europa 2020, Programul Național de Dezvoltare Rurală își propune să răspundă obiectivelor generale ale Politicii Agricole Comune legate de securitatea alimentară, gestionarea durabilă a resurselor naturale și dezvoltarea teritorială echilibrată, precum și obiectivelor specifice ale dezvoltării rurale. Astfel, abordând într-un mod strategic toate cele șase priorități de dezvoltare rurală, Programul Național de Dezvoltare Rurală își propune să sprijine, într-un mod sustenabil și inteligent, dezvoltarea economică și socială a zonelor rurale din România.

România se confruntă cu provocări enorme în atingerea potențialului său economic și social, în sectorul agro-alimentar și forestier, precum și la nivelul zonelor rurale. PIB-ul pe cap de locuitor este mai mic de 50% din media UE și semnificativ mai mic în zonele rurale.

În acest context, obiectivele propuse și țintele aferente exprimate în cadrul strategiei PNDR sunt în concordanță cu prioritățile strategice naționale prezentate în Acordul de Parteneriat propus de România, proiectul strategiei privind dezvoltarea agriculturii și

dezvoltării rurale pe termen mediu și lung 2020 - 2030 (Banca Mondială), Strategia Națională de Competitivitate, Proiectul strategiei pentru cercetare, dezvoltare și inovare și cu alte documente strategice aferente.

Nevoile identificate, pentru care Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014 - 2020 își propune să ofere soluții sunt:

1. Furnizarea de servicii de formare profesională de calitate pentru fermieri, formatori și informare;
2. Servicii de consiliere și consultanță agricolă adaptate la cerințele reale ale pieței;
3. Adaptarea activităților de cercetare la nevoile fermierilor și deținătorilor de păduri și facilitarea accesului acestora la rezultatele activităților de cercetare și inovare;
4. Sprijin pentru restructurarea fermelor, în special a celor mici și mijlocii, în ferme orientate către piață;
5. Continuarea modernizării sectorului de procesare;
6. Facilitarea reîntineririi generațiilor în exploatațile agricole;
7. Înfiiințarea și sprijinirea grupurilor și organizațiilor de producători și cooperativelor;
8. Dezvoltarea infrastructurii pentru funcționarea eficientă a pieței de desfacere a produselor agricole și agroalimentare pentru stimularea lanțurilor scurte de aprovizionare;
9. Dezvoltarea și promovarea de mărci de produse alimentare de calitate;
10. Managementul riscului prin redresarea potențialului de producție în urma impactului dezastrelor naturale sau de altă natură;
11. Crearea de instrumente financiare adecvate pentru fermierii și proprietarii de păduri și pentru stimularea mediului de afaceri din zonele rurale;
12. Menținerea biodiversității și a valorii de mediu a suprafețelor agricole cu înaltă valoare naturală (HNV) și a sistemelor agricole;
13. Promovarea unui management sustenabil al pădurilor (SFM), îmbunătățirea accesibilității pădurilor și accesul la tehnologii prietenoase cu mediul în sectorul forestier;
14. Creșterea suprafețelor forestiere;
15. Menținerea calității resurselor de apă;
16. Protecția resurselor de sol, în special în zonele cele mai vulnerabile la eroziune și la alte procese de degradare, inclusiv în zonele defavorizate;
17. Adaptarea infrastructurii agricole pentru atenuarea efectelor schimbărilor

1032

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

climatic;

18. Menținerea nivelului redus de emisii de gaze cu efect de seră (GES) din sectorul agricol și din spațiul rural și sprijinirea trecerii către o economie cu emisii scăzute de carbon;
19. Reducerea gradului de sărăcie și a riscului de excluziune socială;
20. Dezvoltarea infrastructurii de bază și a serviciilor în zonele rurale;
21. Crearea de locuri de muncă în mediul rural;
22. Conservarea moștenirii rurale și a tradițiilor locale;
23. Stimularea și consolidarea dezvoltării locale prin abordarea LEADER;
24. Facilitarea schimbului de informații, cunoștințe și experiențe prin Programul Național de Dezvoltare Rurală între actorii implicați în dezvoltarea rurală.

Oricare ar fi alegerea națională privind structura cadrului de programare în perioada 2014 - 2020, ar trebui să existe posibilitatea de coordonare la nivel regional a accesului zonelor rurale la resursele aferente mai multor programe operaționale, pentru a maximiza utilitatea pentru o strategie de tip „bottom-up”.

Dincolo de fondurile UE, posibilitatea de a atrage alte surse publice de finanțare, precum surse din bugetul național, împrumuturi de la BEI sau granturi de la Banca Mondială, nu ar trebui să fie ignorată, mai ales pentru intervențiile cu grad ridicat de importanță.

5. Indicatori de monitorizare

Orice document de planificare ar trebui să ofere posibilitatea de monitorizare a gradului în care și-a atins rezultatele propuse, atât în etape intermediare, cât și la finalul perioadei de implementare.

Tabelul următor propune un set de indicatori de output și de rezultat care pot fi utili în procesul de monitorizare.

		Indicator de output	Indicator de rezultat
Prioritatea 1 „Competitivitate și inovare în cadrul sectorului agricol”			
1.1	Sprijinirea asociațiilor, parteneriatelor și a economiei în serie, determinând astfel dinamizarea agenților economici din sectorul agricol	Numărul noilor asociații și parteneriate sprijinite	Creșterea numărului de operatori economici implicați în asociațiile sprijinite
1.2	Sprijinirea modernizării fermelor prin mecanizare și tehnologizare	Numărul de firme sprijinite	Suplimentarea sumei totale a investițiilor utilizate pentru mecanizare și tehnologizare Crearea de noi locuri de muncă ca urmare a investițiilor în mecanizare și tehnologizare
1.3	Inițiative pentru sprijinirea investițiilor private, cu caracter înalt-inovativ, și a transferului de know-how în agricultură	Număr de agenți economici sprijiniți	Suplimentarea sumei totale a investițiilor în cercetare în cadrul firmelor sprijinite Crearea de noi locuri de

1034

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

		Indicator de output	Indicator de rezultat
			muncă în domeniul cercetării și dezvoltării în agricultură
1.4	Sprijinirea și promovarea agriculturii bio	Număr de inițiative sprijinite	Creșterea numărului de evenimente organizate pentru promovarea producătorilor de produse bio Creșterea procentuală a cifrei de afaceri a producătorilor de produse bio
1.5	Sprijinirea pregătirii profesionale a fermierilor, managerilor și lucrătorilor în domeniul agricol	Număr de inițiative sprijinite/participanți	Creșterea numărului de persoane certificate
1.6	Sprijinirea firmelor agricole, prin intermediul unor servicii de consultanță care să pună accentul pe un management eficient și inovativ al fermelor	Număr de inițiative sprijinite	Creșterea numărului de firme care au beneficiat de sprijin
Prioritatea 2 „Diversificarea activităților economice în cadrul zonelor rurale”			
2.1	Sprijinirea IMM-urilor din mediul rural care activează în sectoare de activitate sustenabile și inovative	Număr de firme sprijinite	Crearea de noi locuri de muncă ca urmare a investițiilor efectuate
2.2	Sprijinirea înființării de întreprinderi în domenii non-agricole (producție și servicii în sectoare sustenabile)	Număr de firme sprijinite	Crearea de noi locuri de muncă ca urmare a investițiilor efectuate

		Indicator de output	Indicator de rezultat
2.3	Susținerea formării profesionale, inclusiv în domeniul antreprenoriatului, în mediul rural	Număr de inițiative sprijinite	Creșterea de persoane certificate
2.4	Sprijin pentru investiții în agroturism și turismul rural	Număr de operatori economici care activează în domeniul agroturismului și turismului rural sprijiniți	Sporirea locurilor de cazare pentru turiști în structurile sprijinite
Prioritatea 3 „Asigurarea infrastructurii de bază în zonele rurale și în agricultură”			
3.1	Modernizarea și îmbunătățirea eficienței și siguranței infrastructurii de transport	Număr de kilometri de infrastructură modernizată	Reducerea procentuală a timpului de transport pe segmentul modernizat
3.2	Modernizarea infrastructurii de căi ferate	Număr de kilometri de infrastructură modernizată	Reducerea procentuală a timpului de transport pe segmentul modernizat
3.3	Îmbunătățirea sistemului de transport naval, atât pentru asigurarea interconectării la nivel local, cât și pentru asigurarea legăturii cu rețelele internaționale de transport	Număr de inițiative sprijinite	Suplimentarea cantității de mărfuri transportate prin intermediul sistemului naval ca urmare a proiectelor sprijinite
3.4	Dezvoltarea infrastructurii pentru transport intermodal (feroviar- rutier-	Număr de conexiuni create	Creșterea numărului tone de bunuri

1036

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

		Indicator de output	Indicator de rezultat
	naval)		transportate pe ruta conexiunilor create
3.5	Dezvoltarea infrastructurii tehnico - edilitare și a serviciilor de utilitate publică	Număr de kilometri de rețele	Creșterea numărului de gospodării deservite
3.6	Dezvoltarea infrastructurii TIC	Număr de kilometri de rețea broadband	Sporirea numărului de conexiuni existente
3.7	Dezvoltarea infrastructurii specifice agriculturii	Număr de unități de colectare și/sau procesare și/sau distribuție de produse construite/ modernizate Număr de kilometri de rețea de irigații construită/ modernizată Numărul de evenimente derulate pentru sprijinirea producătorilor agricoli	Creșterea numărului de firme care au acces la infrastructura specifică agriculturii Sporirea numărului de tone de bunuri care sunt depozitate sau procesate Creșterea suprafeței totale irigată Creșterea numărului de producători agricoli participanți la evenimente etc.

		Indicator de output	Indicator de rezultat
		etc.	
3.8	Dezvoltarea infrastructurii de sănătate, sociale și de învățământ	Număr de spitale, dispensare, cămine, școli etc. modernizate/ reabilite/ construite	Creșterea numărului de locuitori deserviți prin structurile modernizate/ construite
Prioritatea 4 „Îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale”			
4.1	Îmbunătățirea gradului de acoperire local privind serviciile sociale și de sănătate, inclusiv prin sprijin pentru dezvoltarea antreprenoriatului social	Număr de inițiative sprijinite	Suplimentarea numărului de locuitori deserviți de serviciile sociale și de sănătate ca urmare a inițiativelor sprijinite
4.2	Reabilitarea, consolidarea și înființarea structurilor culturale, precum și organizarea de manifestări culturale	Număr de structuri sprijinite	Creșterea numărului de inițiative culturale/ Creșterea numărului de participanți la evenimentele organizate de structurile sprijinite
4.3	Stimularea inițiativelor pentru promovarea, protejarea și conservarea patrimoniului cultural și istoric	Număr de structuri sprijinite (Suprafața, dacă este relevant)	Sporirea numărului de vizitatori la siturile istorice sau la monumentele sprijinite
4.4	Sprijin pentru răspândirea conectării în bandă largă și a utilizării TIC în zonele rurale	Număr de kilometri de cablu fibră optică	Sporirea numărului de comune și gospodării care beneficiază de

1038

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

		Indicator de output	Indicator de rezultat
		instalat	acces la internet
4.5	Îmbunătățirea calității și diseminarea administrației publice din zonele rurale, și prin măsuri de e-guvernare	Număr de inițiative	Creșterea gradului de acoperire a populației cu servicii publice de bază
4.6	Sprijinirea dezvoltării sectorului serviciilor din mediul rural	Număr de firme sprijinite	Crearea de noi locuri de muncă ca urmare a investițiilor efectuate în sectorul serviciilor Creșterea valorii investițiilor realizate de operatori economici
Prioritatea 5 „Dezvoltare durabilă, protecția mediului și biodiversitate”			
5.1	Sprijin pentru micro-investiții în soluții de energie regenerabilă în ferme și sate	Număr de firme sprijinite	Sporirea capacității instalate (KWh)
5.2	Furnizarea de servicii de consultanță fermierilor cu privire la impactul activităților și a proceselor de producție asupra mediului	Număr de inițiative	Creșterea numărului de firme pentru care s-a acordat consultanță / certificate
5.3	Sprijin pentru adoptarea și punerea în aplicare a planurilor de gestionare a deșeurilor în zonele rurale	Număr de planuri elaborate/aplicate	Creșterea numărului de comune/sate care intră sub acoperirea respectivelor planuri
5.4	Sprijinirea planurilor de prevenire a riscurilor de mediu și a intervențiilor menite a preveni riscurile legate de	Număr de planuri elaborate/aplicate	Creșterea numărului de comune/sate care intră sub acoperirea

	Indicator de output	Indicator de rezultat
evenimente naturale		respectivelor planuri

Sinergiile și relațiile de interconectivitate existente între agricultură și mediul rural vor asigura întotdeauna o dezvoltare simultană și proporțională a acestor elemente, iar astfel, nu se poate pune în discuție existența unei strategii de dezvoltare exclusivă pentru unul dintre cele două subiecte. În acest sens, abordarea integrată a unei planificări pe termen lung privind acțiunile și politicile adecvate ce vor determina dezvoltarea unui teritoriu, prin prisma valorificării potențialului existent în zonele rurale, reprezintă soluția optimă ce va asigura obținerea rezultatelor anticipate.

În regiunea Sud Muntenia, activitatea în domeniul agricol și/sau rezidența în mediul rural reprezintă o parte a realității cotidiene pentru majoritatea populației, iar astfel dezvoltarea regiunii reprezintă un deziderat care nu poate fi atins fără o planificare atentă a măsurilor ce pot fi adoptate în vederea valorificării optime a potențialului agricol existent și pentru asigurarea unui nivel adecvat al calității vieții în mediul rural.

Considerând contextul prezentat anterior, *Studiul privind stadiul actual al dezvoltării rurale și al agriculturii în regiunea Sud Muntenia și scenariile de dezvoltare în perioada 2014 - 2020* reprezintă o etapă importantă în procesul de planificare a cadrului de dezvoltare a regiunii și pentru valorificarea oportunităților de finanțare existente la nivel național și comunitar în domeniul specific, considerând principiul sustenabilității și al dezvoltării durabile.